INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM QVI INTITVLATVR ARBOR VITE CRVCIFIXE IESV. ET DICITVR OPVS VBERTINI DE CASALI. QVI FVIT FRATER PROFESSVS ORDINIS MINORVM BEATI FRANCISCI.

Niuersis christi iesu uere fidelibus & sancte paupertatis amicis: maxie gementibus: & dolētibus sup malis fundātibus ecclesie deformate: & benedicti iesu uite ipietate sacrilega mortue & sepulte. Pauperculus & indignissimus iesu christi: & sue sctissime mřis & oium uestrū inutilis seruus Frater Vbertinus magis noie q̄ re: ordinis bti francisci pfessus: ac p hoc p uero cognoie maximus pctōr: oibus pponit q sacrilegus ipse cōtemnit christū iesū. s. eterni dei filiū & iuiolabilē uirginē mariā ipsius eterni dei iesu dignissimā matrē p nobis ī hoc mūdo crucifixos paupes & despectos fideliť imitari. Iesus xp̄s dei filius heri & hodie ipse & in secula: iuxta apostoli sententiam: secundū propriū uerbum Apocalipsis primo Ipse & ultimo: alpha & o pricipiū & finis primus & nouissimus: q fuit mortuus & nūc ē uiuēs ī secl'a seculorū. Ipse ē mediator dei & hoium hō xp̄s iesus. Ipse medius eorū stās quē ipse nos nesciuimus. Ipse pricipiū mediū & finis nře salutis. Similiter ipse se fecit pricipiū mediū & finē libri sequētis. Nā huius libri ipse ē singulariter actor & materia finis & forma. Nihil eni in hoc libro intendit nisi iesu christi noticia & dilectio uiscerosa & imitatoria uita. Hic est speciose mirre fasciculus q a primeuo nouitiatus mei inter ubera mea se collocare studuit: a quibus millesies milies p meā ipuritatē sacrilegā crudeliter ē electus. Nā a pricipio spūs eius ex quo in me flat memoria satagebat hunc mirre fasciculū colligere de tota silua latissima sue uirtuose uite quasi ab uberibus mřis mee īpelliēs eius uestigia imitari Et ex decimoquarto āno uite mee cū multis preambulis desideriis ad sue uite sacratissimā ordinē p seraphicū uirū franciscū ab ipso iesu pure īstitutū mirabiliť me adduxit: a pře & mře oblatū: quē usq; hodie miser magis cōmaculare q̄ excolerē: dū in medio fluminis uite relaxate positus cū labētibus labor. quibus & ego facto non uerbo sepe sū pccasio labendi. Licet aūt inter uanos studentiū cuneos secūdū huius tpis maliciā fuerī cōuersatus ac sepe philosophicis studiis deditus: spūs tamē benedicti iesu sup me ipulit ista cōtēnere. O quotiēs & quotiēs pposui nudus nudum iesū seq & sare regule lic q uere spūs ē: imobiliť adherere. Illud tamē ppositū retardāte malitia sepe peius feci ī nelaxatiōe uite & aliis miseriis huius tpis: q̄ hi quos nā sic spūs iesu interius agitabat. Et io uita mea q̄si sep fuit sacrilega: spiritū iesu cōtinue uiolās q fortitudis conatibus mētē meā rebellē cōstrigebat interius seipsū ingerens stabiliter pmansurum: Sicq; mihi indigno tā fortiter se imisit. q a nouitiatus principio in totū cor meū occupare uellet in actibus uite sue. quā & mihi distinxit septenario: iuxta numerū dierū septimane: ut sic cū in orbē trāsissent dies totius uite iesu & reuerendissime mřis sue in corde meo uolueret decursus. Fateor q tanta me unióe iūgebat sibi: ut nō tā pterita recolere q̄ presentia īgiter mihi uideret īspicere. Et nūc me assinū: nūc bouē: nūc presepiū: nūc fenū sup quod iacebat: nūc sibi assistētē famulū: nūc sibi cōgenitū uterinū: nūc ipsū puulū iesum faciebat me mira trāsformatióe sentire in oibus actibus uite sue. Me quoq; ducebat secū i aegyptū fugiēs: & rediēs in tēplo: cū mře īgrediēs in nazareth: uiuēs in baptismo: in deserto in sue predicatióis decursu: cōtinuo in īsidiis: fugis & cōtumeliis: & iniuriis: miris modis me q̄si sibi assistere faciebat. Tandē iuxta sue passionis supplicia sic me transformatiue sibi faciebat assistere: ut nūc mihi uiderer magdalena peccatrix: nūc quedā ab ipso electa sponsa: nūc frať & discipulus electus ioannes ille: nūc pia mř lamentās que ipsū genuit nūc latro dexter sibi cōfixus: nūc ipse puulus iesus ī ligno crucis clamās: et in dolore expirās. Sic & i sepulture eius clausurā & in inferno habitā mētotiā ac post in resurrectióis & ascensionis sue gloriam & cōfessioné paternā miris modis me spiritus iesu faciebat intrare. Et enim die lune faciebat me reuoluere humāi generis calamitatē: & lapsū ade & sue incarnatióis mysteriū & quicquid se offert ī euangeliis usq; ad gloriosū ortū iesu ex utero matris. Die martis sp mihi oriebať in media nocte iesus: & illa dies extendebať usq; ad fugā & reuersioné iesu de egypto. Die mercurii ī nocte pdebam reīnenebāq; iesum cū mře. Mane uero baptizabar cū ipso: desertū quoq; solitudinis intrabā: & hospes etiā cū iesu pdicāte: & discipulos eligēte: & ī sero solus cū ipso remanebā ī mōte. Die iouis primo trāsfiguratū iesū cernebā. & diē palmarū celebrabam. Ascendēs etiā cū iesu ī hierusalē. sepe ipsius accessus & oēs cōflictus cū iudeis cernebā. ita q ī sero cū iesu pasca deo celebrabā. Oēs dies ueneris uidebať mihi nō memoria: sed presentia iesu passióis & mortis. Die sabbati sp erat mihi sabbatū sepulture & descensus ad inferos iesu christi.

Die dominico cū ad matutinū surgerē uidebať mihi q celū & t̃ra cātarēt: Surrexit deus uere alleluia. Et illa die oīa mysteria resurrectióis ascensióis & pentecostē me faciebat spūs iesu q̄si uisibiliť & sensibiliter expiri. Comestióes oīum dierū ad aliquod cōuiuiolū mřis et filii uľ scriptū uel imaginatū referebā: et noctibus dormiebā cū eisdē similiť.

Die naq; lune comedebā cū uirgine mře in domo zacharie i medio iesu & ioānis: & nocte cū pegrina uirgine recolligebar i stabulo. Die martis cōuiuiū erat cū paruulo rege tenēte curiā ī paruulo stabulo cū tribus magis: ubi mřis ubera & mlta

fercula propinabat. Nocte fugiebã in egyptũ cum mře & paruulo & scõ ioseph p desertũ. Die mercurii comedebã cũ famelico iesu ministrãtibus sibi angelis post uictoriã hostis & nocte discipulis in mare laborantibus cum solo iesu stabã in mõte Die iouis uel comedebam cum iesu in domo pharisei magdalena plorãte ad pedes: uel in domo marthe resuscitato lazaro cũ iesu discũbẽte. In sero interẽ cene iesu & capiebar cũ ipso. Die ueneris comedebã panẽ doloris cũ ipso: miscendo spinas clauos & lãceam & sanguinem mouentis iesu & bibebam aquam de aperta uena cordis ipsius. Nocte uel erã cum mře ipsa lamẽtans: uel in sepulchro inclusus cũ mortuo iesu: uel descẽdebã ad inferos cum uictore. Sic & i sabbato predictis tribus respectibus diuersa mihi formabã cõuiuia & nocte sequẽti resurgebã a mortuis cũ iesu glorioso & iubilosã mře. Die dominico cũ iesu benedicto i medio discipulorũ comedebã: & dulciter cum thoma palpabã uulnera resurgẽtis. Et post prãdiũ cũ ascẽdẽte iesu ascẽdebã in dexterã dei pris. Aliquãdo cũ orantibus discipulis una cũ mře expectabã & recipiebã ut mihi uidebat̃ pacitũ repromissũ. Nõ possunt expmi uarietates cõceptuũ & modorũ cogitãdi quos pius iesus in illis primordiis nouitatibus in me formabat cõtinue. Et licet nũc ineffabiliter alterius cõditiõis i me formet cõceptus: de quibus ĩfra dĩ libro. iiii. cap. Iesus ex cruciatus i tertia cruce de qua aliquid in me formatũ: tamẽ nullatenus sũt paruipendẽdi prefati modi cõcipiẽdi iesũ i sue uite decursu. Cõsulo aũt fideliter oi mẽti quod licet cognoscat p intellectũ supiorẽ gradũ ad quẽ tamẽ nõ bene ipellit̃ p affectũ: excitet nũc se ad inferiora ad que sentit se ipellere spm̃: & nunq̃ reputet se dignũ cogitare minimũ actũ uite xp̃i. Unde & nũc ut uerũ fatear nullus ẽ ita minimus qui mihi occurrat de iesu: q̃ sicut uere infinitus meũ nõ satiet appetitũ. Et nisi spũs iesu meã i illo stabiliret mẽtẽ. licet mea repudiãte malitia nõdũ recepim mẽtis stabilẽ fixionẽ. Sed nũc neq̃ huius neq̃ alterius cuiuscũq̃ me recognosco nisi ipiũ destructorẽ. Relegi enim postq̃ hec scripserã tertiã crucẽ prefati capituli & uere me pfiteor in illius pfectiõe nõ etiã ẽẽ dignus osculari pedes eorũ p quos grã iesu i illo me posuit statu. In primis quoq̃ exercitus sic quasi p. xiiii. ãnos circa fortiseca iesu me suus spũs occupabat nõ dum me introducẽs ad altas sue mẽtis pfectiones & inestimabiles cordis sui dolores. Sed tũc romana scũaria uisitãs & ad angelũ faciei iesu uere scissimũ ioãnẽ de parma ad rupẽ deueniens letus & ab ipso cõfortatus absolutus & instructus i die indulgẽtie secũde diei augusti intraui ecclesiã btẽ marie de portiũcula de assisio: & iuxta eã pnoctaui. In q̃ gloriosa uirgo maria que primo christi psonam in bethlẽẽ peperat in francisco & clara & eorũ ordinibus pepit eius uitã: ubi tãtã imutationẽ accepi & nomẽ uite: spm̃ christi & scẽ regule itellectũ q̃ tũc frustra credidi me unq̃ cõibus relaxationibus iquinari. Sic de nouo genitũ alũnis fidelibus spũ iesu tradidit nutriendũ. Nã ad puintiã tuscie ueniẽs sub titulo studii inueni in multis uiris uirtutis spiritũ iesu fortiter ebulire. Inter quos uir deo plenus petrus de senis pectenarius & deuotissima uirgo cecilia de florẽtia sic me itroduxerũt ad arcana iesu q̃ stupẽdũ ẽẽt si scriberet̃ pspicacitas spũs eorũdẽ. Nã pfata uirgo q̃ nunc simul cũ pfato petro regnat in celis totũ pcessum supioris cõtẽplatiõis de uita iesu & arcana cordis mei & alia multa de puulo iesu sepissime me instruxit: & tẽtatiões mĩtas circa pdicta a me ex ore scissimi uel puuli iesu & sue scissime mřis amouit. Affuit tũc cũ pdictis magris practicis seraphice sapie doctor speculatiuus & christi uite defẽsor preopuus deo kharissimus frater ioannes olim qui nũc felici trãsitu ut spo regnat in celis: Qui me modico tpe spũ iesu preueniẽte sic introduxit ad altas pfectiões aĩe dilecti iesu & sue dilectissime mřis & ad pfũda scripture & ad intima tertii status mũdi & renouatiõis uite christiane: ut iã ex tũc in nouũ hoĩem mẽte trãsiuerim. Sed & exteriori uita satis uidebar aliqualiter reformatus. Nã docuit me prius interius docẽte iesu in oi huiuscũq̃ scĩe q̃ maxime in altis ueritatibus theologie & in oi aspectu cuiuscunq̃ create nature quasi ubiq̃ intueri dilectum: & meipsũ sp sentire cũ iesu mẽte & corpore crucifixũ. Et tũc tota christi uita nõ sparsim sed sil̃ colligebat̃ in eius passiõe & cruce & in oi actu uite sue mihi occurrebat iesus semper cruce trãsfixus; & quasi itẽr abyssales cordis sui dolores sepius submergabar. Nõ tamẽ hũc pfectũ doctorẽ: quẽ rõnabiliter tãtũ comẽdo in aliquibus dictis suis sequor: quia aliquãdo bonus dormitat homerus: nec oia oibus data sũt. Et licet ipsissimis distractionibus mei ordinis in quo uixi sepe prius aliis inuolutus benignum iesũ maligne a corde reiecerim: noluit tamẽ ipse pius iesus a corde discedere: sed quasi sp legẽdo colloquẽdo & predicãdo nouis modis & deuote sepe in admirationem iducẽtibus: audiẽtes se mihi, mõ uni indigno dignabat̃ inserere. Sciũt qui me audierũt quia benignus iesus nõ me permisit in legẽdo & predicãdo friuola & curiosa sectari. Unde & in audiẽtibus qui malã uitã meã nouerant sepe merat puerbiũ q̃ si uita mea aduersa cõsonaret doctrine q̃ deberẽ conuertere totũ mundũ. Sic me trãsgressorẽ merito iudicabãt q̃a me uidebãt talia pdicãtẽ tumeris libris cibis & rebus tẽporalibus & sepe uanis honoribus abũdare: cõtra q̃ oia doctrina mea cõtinue fulminabat. Et ut uerũ fatear quasi cõtinue cũ mĩtis cruciatibus cõscie his utebar. Pretendebat̃ tamẽ in oculĩ aliquorũ multarũ mearũ ifirmitatũ & q̃si lãguoris cõtinui excusaminis uelamẽ: cũ tamẽ me sepe superfluitas cibi & potus tanq̃ infirmatũ hoiem fecerit ifirmari. Et si quis sciret absconsas meas malicias & abominatiões horrendas quibus iesum pulsantem imo ifringẽtẽ cordis mei fores abhoiabiliter ipsũ iesũ reieci: & fortuĩ i malo bonitatẽ ipsius cõ-

fregi: & usq3 ad hanc diem non cesso confringere: non uidetur mihi ꝙ dubitare deberet: quin uerū sit mihi cognomen: esse maximū peccatorum. Sed oipotens iesus qui diues est i misericordia uincit & uincet ut spero per omnia malū meum. Obsecro tamen illos qui lecturi sunt hec scripta & qui meos defectus horrendos cognoscunt ꝙ malo meo exēplo non retrahantur a sequela christi: nec me uelint sequi in his quibus meipsū ipse non sequor. Nam non operor ego illa: sed quod inhabitat i me peccatum. Ego mente seruio legi dei: & credo que dico & ea facere licet semiplene desidero. carne aūt seruio legi peccati: que ex malitia mea super oēs alios quantum sentio crucior continuo dolore: mihi ipsi displiceo: & contra meipsum ago. Amor cōtra dilectum iesum qui me indignum in terra per spiritum suum inhabitare dignatur. Si quid uero i me uel per me boni uult facere. hec ut arbitror maxima est causa ut suā honoret omnipotentiā uel oīpotētē misericordiā & patientiā non solum supportātem sed & perfecte conuertentem malos: quia ut puto in omnium electorum suorum numero & ut sentio forsitan etiam omnium reproborum nō inuenit mentium cōuersorum iesus malignā creaturam quantum me: & magis improbe suo suauissimo & fortissimo spiritui rebellantē. utina sibi placeret ꝙ omnia mala mea occulta hic subscriberē: sicut ipse quod expecto cum gaudio omnibus in iudicio reuelabit: quia non dubito ꝙ me sceleratissimū omnium omnis intellectus alius tanto me iudicaret uermis quanto ego adhuc proprio amore infectus nescio secundū puram ueritatem malorū meorum ponderare excessus. nā nouē annorū spacio quibus legi & parisius fui: sic totā primā reformationem fedauerā ꝙ pijssimi iesu mihi per sōniū terribiliter apparentis diuie iusticiam prouocaui: ꝗ semper inuenit & facit causas miserendi mihi. Vigesimoquinto autem anno etatis mee: & modo quem pretereo ad reuerende matris & sanctissime angele de fulgineo uere angelice uite in terris me adduxit noticiam. Cui sic cordis mei defectus: & sua secreta beneficia reuelauit iesus: ut dubitare nō possem ipsum esse qui loquebatur in illa: & sic oīa dona propria per meā malitiam perdita in imensum multiplicata restituit: ut iam ex tunc non fuerim ille qui fui. Et in expertis prius sue uirtutis inflamantis splendoribus totam mētis mee faciem imutauit: & infirmitates & languores ab anima & cōpore sic repulit: & priores distractiones renouauit: ut nullus sane mentis qui me prius cognouerit habeat dubitare quin spiritus christi in me sit de nouo genitus. Ac per hoc uelint nolint emuli detrahentes sanctitati irreprehensibilis uite illius sanctissime anime: & mutatiōi diuine: que ad eius uerbum & meritum oritur in uita multorum spiritualium filiorum: fit mater pulchre dilectionis timoris & magnitudinis & sancte spei: quia ueniunt eis omnia bona pariter cum illa: & innumerabilis honestas per manus illius: etiam multis qui fuerant prioribus temporibus dissoluti. Et circa quadriennium tn̄ legi: & post hec omnia p̄ora relinquens soli iesu predicationi intendi. In qua super admirādo dei beneficio propter testimoniū ueritatis quā corā clero & popul multitudine perusina plures predicando exposui semiplene quā i hoc libro plenius expressi sub cuiusdā persecutionis titulo predicationis iposito silentio ad solitudinis locū deductus sum sacrum: qui dicitur mons aluerne: quē nunc adhuc idignus habitator cōmaculo sicut oia dei beneficia maculaui. Et licet horribiliores ruinas ibi ꝗ alibi unꝗ̄ excepeiim: tamē & sublimiores & ineffabiliores trāsformatiōes in iesū a sua largiflua pietate suscepi: & in nouum statum quasi continue transferor. Sed hoc est stupendū meum malefactum: quia semper eo peior fio quo melior esse debeo. Ibi ineffabilibus modis tota simul & gloria christi crux & passio: simul & uita dei hominis mihi imittitur: & inestimabilis fletus super destructione christi uite & adulterate ecclesie tota cordis reliquatione quasi cōtinue imissus est mihi: & a proprio amore me iesus exclusit: ut nesciā flere uel petere nisi honorem iesu in reformatione ecclesie & uite sue: & conuersione omnium electorum. In hus uarietatibus totum annum primum in sacro monte transegi: multotiens molestatus a diuersis ꝙ aliqua scripturarum exponerem. alijs petentibus ꝙ p̄dicabilia cōponerem. alijs ꝙ apocalypsim exponerem. alijs deuotius flagitantibus ꝙ christi iesu uitam & cordiales eius passiones describerem.

Sed nouit iesus qui librum istum ut arbitror ipse cōplebit: ꝙ tantum erā extraneus a predictis i corde meo: licet uerbis transiuerim cum postulantibus hec ꝗsi sicut modo uideor mihi extraneus ab edificio manuali. Huius autē difficultatis ratiō mihi ab infātia infuit: quia uix unꝗ̄ potui unam modicam distinctiunculam uel aliquid aliud scriptitare uel cuicunq3 scribenti dictare quantūcunq3 utile uel deuotum etiam iportunis non tam precibus ꝗ contatibus a pluribus molestatus: de quibus plenā expientiā habuit qui mihi p̄erat guardianus cuius importunis molestus sepius iteratis illius manu hoc modo liber iste incepit. Nam uterinus frater & mihi cura filius quem ad ordinem sanctum adduxi ꝗ minor tempore supra me uirtute senescit. me molestabat continue precibus dum presens esset: litteris absens: & guardianum predictum: ut me propulsaret ꝙ saltem uersiculos qui sunt huius uite capitula cum eo quod scribebam de cordiali passiōe iesu scribēti guardiano loquendo edicerem: quia neuter eorum sperabat meam adhuc duritiam duriciam ad amplius emolliri. Qui magis motus molestia ꝗ complacentia acceptaui solū uersiculos intēdens transcurrere. nam eos ex aliorum dictis & a christo iesu mihi imissis cōpererā ad christi uite factorem recolligendo memoriam: & presentis status miseriam cordialiter deplorandam. Suadente

uero mihi predicto scriptore ꝙ breuiter uel eorum intellectum exponerẽ: illud uitẽ dixit alicubi me-diam lineã pro expositione uersiculi ponens. Cũ uenissem autem ad primum uersiculum: Iesus fu tura preuidens: fortissime fuit mihi imissum a spi-ritu iesu: ut cordiales dolores iesu exponerem tam pro predicto fratre Iohannino paruulo fratre q̃ pro omnibus uolentibus in christi passionibus exerce ri. Quo facto instigabar a iesu ꝙ sue passionis de-scriberem totum cursum: & dum in his procederẽ: imissum est mihi ꝙ totam uitã iesu transcurrerẽ: & paruulum libellum ex euangelica silua trãscriberẽ: quẽ dilecti iesu myrrhe fasciculũ appellarẽ. Sed cum perseuerarem in gemitibus feculentie status huius modi imissum est mihi fortissimo ĩpulsu spiritus iesu: ut presentis ecclesie mala describerem: & uite christi ueritatẽ impugnantium uitia cõfutarem: & ab eternitate iesu inchoando usq; ad suam & suorũ gloriam mẽbrorum per medium decursum totius uite transiens: explicarem fideliter quicquid ipse iesus de quo scribebam imitteret: & de ipso cogitare uo lentibus prestarem cõtẽplationis formam. Et in quinto libro aliquantulũ apparet Apocalipsis in-telligentia littere: propter quod liber incõparabilit̃ plus excessit in longitudine q̃ ipse estimaueram.

Nec miretur lector si diuersis modis uitia huius tẽ poris prolixius repetantur: quia uix credet futura natio quãtũ in his diebus malis submersa fuerit ue ritas ecclesie: & adulterata ueritas christi uite. Et q̃a singularit̃ paupertas christi uite: & eius paup uius uersutis machinationibus multipliciter dissipatur: Idcirco ubiq; pungit spiritus iesu in hoc libro pau peres falsos: & capitulum illud libri tertii: Iesus p nobis indigens: prolixius ampliatur: quod etiã in pluribus aliis capitulis idem spiritus iesu christi fe-cisse mõstratur: quoq; tamen capitulorum prolixi-tas: ut spero in ipsis primordiis capitulorum ad cer ta mẽbra reducent̃: ut lectori possit occurrere quod intẽdit. Vix etiã credet quicũq; hec leget nisi spi ritus iesu suo cordi imittat: cũ quanta ĩpulsiõe spi-ritus iesu ipse: ut indubie teneo mihi imittebat de-testationem presentis tẽporis & preteriti: & ad scri bendũ ipse sine cogitatiõe preãbula ĩpellebat: nã in more solitudinis: cum librorum penuria ubi pos sem dubia reuidere: non plus q̃ triũ mẽsiũ & se-ptem dierum uel circa spacium tẽporis in scriben do totum hunc librum de quo scribendo uix unq̃ cogitaueram: occupare permisit: & tunc etiam nisi quando dictabam: uel ab aliis libris accipiebã: ual-de parum cogitare sinebat. Quod si precogitabã aliquando dum postea dictare scriptori: ut sepius iesus totalit̃ alterabat: & nullo modo formabat cõ ceptũ. Nec quod scriptum ẽ adhuc potui uel curso-rie reuidere: propter quod habeat me lector excusa-tum de ordinatione multiplici: & repetitione plu-rima quod i decursu libri forsitã apparebit: si me cõ tingeret sine debita correctione libri nimium im-pediri: quia multas impugnationes patiet̃ ab illis quorum uitia uellet iesus corrigere & consũmi: & quod alicui uidet̃ dubium in aliquo loco ut spero inuenietur expositum. Licet autem multis ora culis me iesus cõfortauerit: & iteratis imissionibus & facilitatibus innumeris memorãdis hactenus i ex-pertis: tamen potissimum adiutorium & conforta mentũ in scribendo secure fuit uere dicate amori iesu duce prudentissime uirginis uere spõse christi de ciuitate castelli: cuius uita in omni sanctitate in-signis: & sanctitate probata ita dudum uolitat per ora populorũ non solum ciuitatis predicte: sed etiã longe distantium: & maxime ab omnibus in uita iesu expertis ipsius sponsa excellentissima predicat̃. Hec i medio distorte familie licet nobilis & diui-tis: sed tamẽ multũ peruerse & a uia christi aliene a tenera sua etate iam per .xv. annos luxit ut splen didissimũ luminare. Hec ab omnibus se claudens in una uili camerula carcerauit. Cuius uita i austeri-tate cibi & potus: in modestia silentii: & contẽpla-tione spon[sali]: in patientia continue infirmitatis ter ribilis: magis admirabilis q̃ imitabilis a cognoscẽ-tibus iudicat̃. nã sepe multis diebus nihil comedis se pbatur: & continue quasi nihil comedit: & i tan-ta contẽplatione rapitur ut sepe sit uisa a fratribus & personis fidelibus rapta & splẽdẽs toto corpore subleuata a terra: cuius si per singula scribantur uir-tutes & gratie: magnus componendus ẽ liber.

Hec igit̃ talis & tanta quã sepe in aliis certitudina liter comprobaui diuinis interfuisse consiliis sic de ciuitate castellana q̃si continue ĩspirabar in lumine christi iesu ꝙ in monte sacro consistens faciebat me facere iesum in huius libri scriptura luculenter ipsa mihi aperiret secretissima huius libri: q̃ nulla potuit hũana rõe cognoscere. Nã ut itelligi dat̃ ap paret: quia in corde iesu & doloribus eius fuit. Et dũ uix tertiã libri partẽ fecissem: mihi predixit q̃ eram positurus in alia. Et dum infirmarer de febre & crederem libri per hec ĩpediri scripturã: sic ad eius promissionem ex parte iesu conualui subito ꝙ mi hi statim preparato optimi fratris & nũcii auxilio fere medietatem huius libri: & q̃si totã difficultatẽ ĩ ultimo triũ predictorũ mẽsiũ cõpilauit spiritus iesu christi. Et iuxta ꝙ ipsa p̃dixit dãs mihi t̃minũ mensis septẽbris: illo mese t̃minaui in uigilia Micha elis archãgeli anni presentis. M.ccc.v. a felicissimo ortu ueri solis iesu. A mea uero uili conuersione an no .xxxii. Si exprimerem q̃ mihi ĩtimabat de cõ tentis i libro thymeo: q̃si incredibile foret legẽ-tibus: nam septem mensiũ tẽpore durauit huius li bri tractatus: & fuit quattuor uicibus ĩpedimentis nõ[n]ullis lõgo dierũ spacio interruptus: ita ꝙ a ix. die martii in quadragesima in festo .xl. martyrũ q̃ dies fuit feria .iii. post dominicã q̃dragesime quã do legit̃ euãgeliũ secũdũ matheũ in quo dicit̃: ꝙ intrauit iesus in templũ & eiecit emẽtes & uẽden-tes de tẽplo. Inchoatus est iste liber p̃dicto dierum numero cũ multo cordis mei stupore: cũ recogito fuit die p̃dicta finitus. Que io sic senose hic posui.

ut propter generalẽ modũ quo oĩum bonorũ auctor singulariter est ipse iesus in his que bona sũt: in hoc libro singulariter ipsi iesu reddat̃ gloria: mihi autẽ omnis imputetur defectus: qui ipsum ut ẽ cognoscere non ualeo: & quãtũ imittere se uult: ex mea malitia non recipio. Et illud quod imisit: & sẽtire me fecit: sentire nõ potui: & ꝙ potuissem sepe quod exprimere nõ possum impediente deordinatiõe omissi ita ꝙ apte cognosco ꝙ cũ defectibus mihi protuli quod iesus ipse sine defectu suggessit: & ex malitia uasis multũ infeci quod mens imisit. Et ego miser instrumentũ multu icõperẽs multam contumeliã feci spiritui iesu ꝑncipali auctori. unde sicut de aliis beneficiis suis magis timeo me sibi facere contumeliã ꝗ eius gloriam manifestare presumã. Idcirco ãt mee ĩfelicitatis historiã ĩ repugnando beneficiis iesu & sanctoꝶ adiutorio personarum & aliorũ spiritualia nõ taciuerim benef cia mihi indubitãter experta ut omnis ꝑsens & futurus ratio recognoscat apte ꝙ nunꝗ fui nisi ĩpugnatorem gratie iesu christi. Et ꝙ aliorum sanctitate post suum meritũ pius iesus uidens me ex malis meis suam prouocare iustitiã: occasionẽ sup me misericordiam suã effũdẽdi prouidit: ꝑ quod nunꝗ aliquã suam cognitionẽ & imutationem uirtuosã ac mutabilem in me facere uoluit nisi ꝑus me faceret subiici per meritum & sui spiritus sentimentũ alicui persone despecte. Et quidẽ iuste. nã illud modi cum quod mihi uidet̃ maximum quo imixtus fui nantan scientie huius status: monuit me nõ illustrari debere a iesu: cuius ẽ cũ simplicibus sermo: nisi prius sanctã simplicitatẽ xpiane sapientie cum ueris discipulis colũbine simplicitatis spiritus iesu addiscerẽ. maxime cum in erroribus huius tẽporis ut ĩfra patet stultũ faceret iesus phariseorũ perstitere hodie cathedre pricipatũ. Protestor autẽ ꝙ multa que me fecit sentire uerissima fore spiritus pisssimi iesu christi maxime de excellentiis sue humanitatis & sue mr̃is sanctissime & de imensis dolorib⁹ tã sui sanctissimi cordis ꝗ corporis ꝗ etiam de cognita mũdo intimatiõe sui ad nos: & nostri ad ipsũ: & de cõnexiõe operũ nostrorũ ad sue charitatis iestimabilẽ actũ & hitũ: & de multis similibus nõ fui ausus scribere ĩ illa altitudine ĩ qua ipse benedictus iesus me faciebat sẽtire: timẽs ne error nõ caperẽtur ab ingeniis ĩgrossatis nimia ĩbutione paganice uanitatis: q̃ fortissime claudit ostiũ intellectus ad sublimia nr̃e fidei sacramẽta: & affectũ reddit ĩsipidũ ad ipsa mãdata: & effectũ facit quasi nullũ ad debite imitãda ĩ studẽtibus circa talia etiam religiosis: quod sepe cũ multo gemitu expiriuntur. Vbi ergo lector ꝑspexerit pulchritudinẽ iesu in docta manu depingi. nõ mihi irascatur malo pictori sed oret candorẽ lucis eterne iesũ suã clarif ca re & decorare sententiã: & mihi peccatori concedere ueniã culpã ueraciter cõfitẽti. Hũc ãt librũ arborem crucifixe uite iesu cẽsui nominãdũ. quẽ ĩ quinq libris siue uoluminibus isto mõ distixi. ut ꝑmus liber radicẽ arboris cõtineat: ĩcipiẽs ab eterna generatiõe iesu de pr̃e. usq ad gaudiosã nobis tẽporalẽ natiuitatẽ ex mr̃e. Secũdus liber erigit huius sacre arboris stipitẽ: ĩcipiẽs a circũcisiõne iesu usq ad mãifestationẽ ipsius ꝑ testimoniũ ꝑcursoris. Tertius explicat huius arboris ramos ĩ uirtuoso ꝑdicatiõis decursu iesu & electo discipuloꝶ cetu: ĩcipiẽs a ioãne baptista usq ad ĩgressũ ipsius ĩ sanctam ciuitatem hierusalẽ ĩ die palmaꝶ: ĩ qua ꝑ nobis se deo pr̃i obtulit holocaustũ. Quartus cõsũmat huius felicis arboris sũmũ: ponẽs iesu & sue reuerendissime mr̃is uirtuosũ passiõis cõflictũ & gloriosissimũ regnũ: ĩcipiẽs a regio ĩgressu iesu ĩ hierusalẽ usq ad gloriosã assũptiõem regine celi ĩ hierusalẽ supnã. Quintus & ultimus est de multiplici huius sacre arboris fructu ĩ mlr̃itudine fidelis prolis ex gẽtili ecclesia sibi de nouo martyrio copulata & ꝑtẽdit̃ usq ad eternũ spõsalitium beatificate uniuersalit̃ hũane nature. Attẽde nũc lector ꝙ quã hos uersiculos mihi mlr̃tiplicauerim: ut sepe idem opus sub diuersis rõnibus saporarẽ: idcirco ĩ cõponẽdo librũ plr̃es ĩ unũ capl̃m coartaui: maxime in quarto libro q fuit ꝑmo scriptus quo ad passionis tractatũ: qũ me credebã ut dictum est paruulum fasciculũ cõpilare ut ibi patet. adhuc: qa quasi ꝑ modũ expositiõis breuis sic ĩcipiũt plura capl̃a passionis: hoc sunt qũ & cetera. Similit̃ & ĩ secũdo libro in duobus ultimis capl̃is octo inchoaui uersiculos quattuor ĩ quolibet eoꝶ. Oĩa ãt capl̃a & uersiculi ĩferius describuntur. Et ubi plr̃es uersiculi uirgulis cõiũgunt̃. signũ ẽ ꝙ ĩ unũ capitulũ sũt refecti. Et ubi uidet̃ mihi ꝙ articl̃i fidei tãgat materie capl̃orum: eos declaro cũ erroribus reprobatis breui uerbo scripture. In secũdo capl̃o ꝑmi libri ĩuenies ubi sũt oẽs articl̃i diuinitatis: & ĩ ultimo eiusdẽ libri ubi sũt oẽs hũanitatis. Si qd ĩ isto libro ul̃ dictũ quod appareat repugnare ueritatibus quas ĩ explanatiõe articuloꝶ & cõfutatiõe erroꝶ cõtrarioꝶ edixerim: sciat quicũq legerit ul̃ ab alio hic fuisse appositũ: uel a me ꝑ ĩaduertẽtiã: & ꝑ defectũ debite examinationis ꝑꝑ breuitatẽ tẽporis fuisse ꝓlatũ. Et iõ ex nũc plene reuoco oẽ illud quod sc̃a romana eccl̃ia ꝑdictis repugnare iudicauerit. Cuius correctiõi solius tũ me & libꝶ submitto: & pleno corde & aperto ore ꝓfiteor fidẽ eius & ꝑ eius zelo huius libri laborẽ me fecit assumer̃ spũs iesu xp̄i. Et nullus ꝑsumat ĩ hoc libro aliqd ĩmutare uel ipsũ occultare: ul̃ quomõlibet ĩpedire: qn pure & ĩtegre sacrosãcte sedi apl̃ice emẽdãdus ul̃ approbãdus celerit̃ ꝓtitet̃. In quã plene & ĩtegre sua scĩssimã auctoritatẽ trãsfũdit oĩpotẽs redẽptor deus hõ xp̄s iesus cui librum cõmitto: qui de seipso ipsum ut spero cõpilabit ꝑ spiritum suũ dictũ.

Explicit ꝑmus ꝓlogus. Incipit secũdus.

u Iuo ego iã nõ ego: uiuit uero in me xp̄s. Quod ãt uiuo ĩ carne. ĩ fide uiuo filii dei q dilexit me & tradidit semetipsum ꝓ me Nõ abiicio grãm dei. Paulus apl̃us uerus xp̄i imitator imo iã ꝑ grãm ẽst xp̄s factus ad Gala. ii. pmissa uerba de se scribit: q̃ utinã nos uerificaremus

i͂ñ nobis: ut p amorē xp̄s eēmus. Que uerba btūs Dionysius de diuis noībus capl̄o de amore adducēs ait sic. Est āt amor diuus extasim faciens & nō sinēs sui ipsoꝝ eē amatores sed amādoꝝ. pp quod paulus magnus i cōtinentia dico charitatis diuini amoris scūs participās ait: Viuo ego & cet̄a. tanq̄ si amati uiuēs uita ualde diligibili. hec Dionysius. Extasis āt ē dicta extra se faciēs: uñ uiri spūales dicūt͛ extatici. i. extra se fci deū cōsiderātes i oībus & ñ semet ipsos. Et hec dicit ipse Dyonisius facere amorē diui nū i aīa cū dicit: & nō sinit sui ipsorum eē amatores sed amādoꝝ. Amāde āt amore extatico sūt solum psone diue: pr̄: filius: & spūs sactus: Que tres pñr icludi i hoc noīe: xp̄s q̄ iterptat͛ unctus. In quo intelligit͛ ungēs pr̄: unctio spūs scūs: unctus xp̄s hō. Et iō q̄cq̄d ē amādū i xp̄o icludit͛. Quod dionisius attribuit paulo dicēs eū factū magnū i cōtinētia diuini amoris. Et oñdit eū extra se factū cū dicit. dico charitate participās: q̄si diceret totus trāsformatus i deū. Viuo ait ego iā nō ego. i. deus factus per amorem loquor ut deus. Quod ēt dicit paulus corīthus. An expimētū q̄ritis eius q̄ i me loqtur xp̄s?

Vide ergo q̄ amor extaticus duo supponit. i. eē nature mere: q̄a q̄ ifecta ē ab hoc extrahit: & eē gr̄e iquātū itroducit i tāto gradu: ut aīa potius xp̄m se uiat q̄ seipsā. Et ut possis cognoscere quale ē illud eē quo efficimur xp̄s: cōsidera tuū eē nature quo cognoscis teipsum quod quantū ad pn̄s ex quattuor cognoscit͛ & oñdit͛. Via Generatiōis. Nutritiōis Familiaris allocutiōis Et uitalis habitationis.

Hu͂ q̄ttuor mōis oñdo tibi itimitatē tui eē i xp̄o. Nā i generatiōe tuū eē ex gēitoribus ē ex eo quod ē eis supfluū: proli āt necessariū. Isto mō uenis te genuit xp̄s q̄ pr̄ tuus. Nā pr̄ tuus genuit te ex suo semine quod ē i eo ex supfluo nutrimēti ad minus secūdū partē: sed xp̄s nō genuit te ex suo superfluo: sed ex toto semetipso: q̄a ex morte eius i qua seipsū totū dedit: generatus in esse gr̄e xp̄ianus factus es: dicēte paulo. Quicūq; baptizati estis i xp̄o iesu in morte eius baptizati estis. Et ad Colo. Consepulti estis xp̄o p baptismū eius i morte. Et iterū Quicūq; baptizati estis: christum induistis. Et. ii. ad Corith. v. Xp̄s p oībus mortuus ē: ut q̄ uiuūt iā nō sibi uiuat: sed ei q̄ p oībus mortuus ē. Vides ergo q̄ ex toto xp̄o nō ex eius supfluo generaris i baptismo. Si āt totus xp̄s i te trāsit ut sis xp̄ianus: ergo pfectus xp̄ianus i eē gr̄e ē uere xp̄s. Obliuiscere igit͛ uilitatē illius eē quod a parētibus accepisti: & trāsi i illud diuinū eē quod i xp̄o meruisti. immo uerius xp̄s tibi meruit. Secūda uia ē ex nutritiōe: q̄m ex eisdem sumus ex q̄bus nutrimur. unde q̄a de terrenis nutrit͛ nr̄m eē: cōcludit͛ q̄ de terra sumus. Sed nota q̄ postq̄ xp̄s i baptismo te genuit: nutrire te uoluit: & uere de illo te nutrit: & nō de alio de quo te genuit: q̄ de ipso te nutrit. Ego inq̄t sū panis uiuus q̄ de celo descēdi: ad nutrīēdū s. illud quod genuit: q̄a caro mea uere ē cibus: & sāguis meus uere ē potus. Ioā. vi. O q̄tū ē hec cogitare. nā ut dictū ē tu i baptismo p grām generatū nouus xp̄s. Ita in altaris sacrificio reficeris & crescis nouus xp̄s: ut cibus uere cōueniat gr̄e. O aīa deuota plōga tibi istū gustū xp̄i cōuiuii: & crescas magnus xp̄s: sicut peccatores plōgāt iniq̄tatē sibi & fiūt magnus diabolus. Quod ut in te nō sit gusta & uide q̄ suauis est xp̄s. nā dicit de sui cibi suauitate: Qui edūt me adhuc esuriēt: Et q̄ bibūt me adhuc sitiet.

Ex t̄ria ua. s. ex familiari allocutiōe cognoscis genus tuū: q̄a alias nescires q̄s eēs uł unde esses nisi crederes aliis: q̄ sepe sūt mēdaces. Isti dicūt tibi. s. pr̄ filius meus es tu: & mr̄. ego gēui te. Et alii latales: tantū attines mihi: & eis credis. Crede ergo ueritati xp̄o q̄ nec fallit nec fallit͛. Et licet i familiaribus locutionibus xp̄s noiet se tibi oī mō parētele & amicitie nūc pr̄em: nūc matrē: filiū: f̄rem: sororē: amicū: spōsū regē: dominū: thesauꝝ tuū: & multis talibus. attēde tñ tibi supius pfectis loq̄t͛: q̄tū plus q̄ predicta oia sonet inestimabilit͛ cū dicit. Ego sum uitis uera & uos palmites. Ioānis. xv. Et nota que differētia ē iter uitē & palmitē: & q̄ta itimitas utriusq;: & uidebis clare q̄ xp̄s dicit tibi q̄ ipse est magnus xp̄s: & tu es paruus xp̄s i ipso uiuēs & isertus & ab ipso abscisus cōburēdus. Itē dicit Mat. xiii. Simile factū ē regnū celoꝝ fermēto quod acceptum mulier abscōdit i farine satis tribus donec fermētatū ē totū. Ista mulier ē diuina scriptura. tria sata sūt tres populi. s. hebrei: greci: & latini. cōparādo ad totam ecclesiā quā ipse quo ad electos totā i se conuertit. Cōparādo uero ad quālibet animā: tria sata sunt tres potētie aīe: siue tres modi uite i hoīe. s. rōnabilis: sēsibilis: & uegetabil͛. Ipa xp̄i psona icarnata hic ab ipso uocat͛ fermētu quod i hoīe mittit͛ q̄ñ per baptismū regenerat͛. Et si tu dimittas eum facere istud bn̄dictū fermētū totū te uult fermētare: ut sicut tu fuisti aīal de t̄ra terrenus: sic fias xp̄s spūal͛ de celo celestis. Mō naturā fermēti nota i pasta: q̄a calor fermēti totā pastā sic i naturā suā cōuertit ut tota dici possit & uere sit fermētū: q̄a de q̄libet ptic͛a illius paste pōt fieri fermētū ad aliā pastā fermētādā. Nescio quod aliud i similitudibus corpalibus exp̄ssius possit dici ad oñdēdū quō tu totus trāsis i xp̄m & ipse ē tu si uere diligis eū p amorē extaticū ut a teipso trāseas in ipsū. Quā familiarit͛ & exp̄se loquat͛ de uniōe nr̄i ad ipsū: & ipsius ad nos lege sermonē diei iouis post cenā. Io. xiii. capl̄o. & ultra & si spūs scūs te duxerit ad itellectum xp̄i i illo sermone uere amor ipsius i te erit extaticus siue extasim faciēs sic supra i auctoritate dionysii audisti de paulo. De q̄rta uia. s. de hitatiōe attēde q̄ q̄a sumus de t̄ratō i t̄ra salubrit͛ hitamus. nā i aq̄ submergimur i aere suspendimur. i igne cōburimur. i sola t̄ra naturalr̄ uiuimus: & q̄re? q̄a de t̄ra sumus. Sic attēde aīa q̄ q̄a a xp̄o es gēita: & de xp̄o nutrita: & suis itimis locutionibus te esse xp̄m docta: i solo iesu hitata: q̄a ē t̄ra cui bn̄dixit dn̄s q̄ dat fructū cētesimū. Sit ergo requies tua & portio tua i xp̄o: & dic. Hec requies mea i scl̄m seculi. hic habitabo quoniā elegi eā. Sicut ergo uiuis naturalit͛ nō i igne: nō i aqua nō i aere: sed i illis peris: sic si nō uis spūaliter mori nō

sit habitatio tua & cogitatio in aqua lasciuie: non
i aere ul' fumo supbie: ñ i igne ardētis auaricie: sed
i tra pmissiōis optīa: q̄ lacte & melle manat & cū-
ctis generis fructibus. Hec ē igit' gratio eius uita
& cōuersatio: suscepta passio: mors: sepultura: & ad i-
feros descēsio: resurrectō & ascēsio: & p spm̄ scm̄ i ec
clesia plebis mltiplicatō. In qbus meditādo erit sep
i xp̄o tua secura hitatio. Et cogitare de istis i qbus
solū ē rdēptio tua ē scsus cōsumatus: ut possis dice
re cū pphā Meditatio cordis mei i cōspcū tuo sep:
dñe adiutor meus & rdēptor meus. Ad hāc ut ici
as te p amorē a xp̄o gētū nutritū & iformatū: & ut
sep possis hitare i xp̄o: ɔpositus ē libellus iste: Quē
si uis te xp̄m sentire: iugit' cogita cor tuū tenere fixū
& hitare i aliquo ramo huius arboris uite crucifixe
iesu. Et pmitto tibi p uerissimā lucē fidei xp̄iae: q
nihil gratius potes facere pri & filio & spūi scō: q̄ i
ip̄o bñdcō iesu deo hoie totū expēdere ips tuū. Et
fac de eo unū myrrhe fasciculū q sep int' ubera tua
cōmoret'. Et sicut patet i ifrascriptis uersicul': q plei
us sunt digesti i tractatu libri: q i isto breui epita-
phio & māuali libello totus decursus oīm creaturar
a iesu icipit: p iesū trāsit & i bñdcm̄ iesū finit tāq in
illū q de se dic Ap. i. & ult. Ego alpha & o. pncipiū
& finis. Et iō de isto bñdcō iesu toto facio tibi unā
arborē imagīatiuā: cuius radix ē eterna & tpalis ori-
go. i pmo li. q durat a pncipio usq ad illū uersiculū
Ihs ɔformis pribo. Stipes & erectō huius arboris du
rat a pdcō uersi. usq ad illū uer. Iesus pcone audies
Et ē scds liber. Ramificatō huius arboris icipit a ba
ptismo xp̄i p totū decursū uite & pdicatōis eius: us
q ad illū uersi. Iesus ūguētis redolēs. Et ē tertius lib.
Reductō huius arboris i cōr & i arboris sūmitatē ē
de xp̄i exitu de hoc mūdo p passionē & mortē: &
de ipius gl'ificatōe & rsurrectōe: ascēsiōe: & sps sci
missiōe: & gl'iose uirgīs assūptōe. Et icipit ab ultio
aduētu ihu i bethania. Io. xii. & a die palmar i illo
uersi. Ihs assello latus. Et finit in illo uersiculo: Ihs
fons reseratus. Et ē qrtus liber. Post ɔplemtum
arboris ē. v. ps: siue qntus liber de fructu huius ar-
boris q ē i ppagatōe eccl'ie i q̄ xp̄s i suis membris
mltiplicat' & icipit ab illo uersi. Ihs plē mltiplicas
Et finit post diē iudicii i eterna gl'ia i ult. uersi. q est:
Ihs finis optatus. Si igit' i pdcis cor tuū bn̄ & ple-
ne occupaueris potis dicere cū paulo. Viuo ergo iā
ñ ego. i. nō sū i me: sed i xp̄o: & q nūc uiuo i carne
i ocul' mūdi: i' fide uiuo filii dei. Si āt deus dederit ti
bi grām i his occupādi cor tuū & nō i uanū grām
dei receperis felix tu q cū eodē ap'lo letāt' dices: Nō
abiicio grām dei. Vnū aūt hic notat': q qa p ex
ercitiū huiusmōi studii total'r trāsformaris i xp̄m sa
thanas hoc sūme odiēs tibi tēdet isidias: ut cū acci
dia & tedio sepe icipias huiusmōi uersiculos rumi
nare. Sed hoc p certo cognoscas: q licet ex nr̄a ifir
mitate ad bonū: aliū cū tristicia & tedio icēpis: pmit
to tibi q si te uinceas & cōtiues: tristitia tua uertet' i
gaudiū: ill' d' sapie. vi. dñte ihu d' se ipo q ē sapia pris
cogitar' d' illa sēsus ē ɔsūmatō: & q uigilauerit p illā
cito erit securus qm̄ dignos se ipa circuit qrēs eria i

uiis suis ostēdet se illis hilarit' & i oī prudētia occurret
illis. Quattuor āt pmi uersiculi q icipiūt. O crux
frutex saluificus trinies pūt repeti. quotiēs i medio
aliorū uersiculorū sentes gustū sup oia desiderande
crucis: ut possis dicere cū spōsa i cāticis inebriata amo
re spōsi. Sub umbra illius quē desideraueram sedi &
fructus eius dulcis gutturi meo. qd' tibi & mihi cō
cedat bñdcūs fructus uirgīs gloriose iesus. Amen.

Explicit plogus secundus. Incipit liber primus.

Iesus ex patre genitus. Capitulū primū

[t]Vm ihm audis ex pr̄e gētū. s. omipotēte
deo eterno: & ipse deus oīpotēs & eternus sit
caue ne mētis tue oculis aliqd carnalis cō
tagiōis occurrat: qn potius colūbino & aqlino ituī
tu simpl'r crede: ac pspicacit' cōtēplare: q i illa sup-
sūma supīfinita & supieffabili diuitate ē unitas eēn
tie & sube: & trinitas psonar & suppositor: q̄ p-
sone his noibus pprius exprimūt': pr: filius sps scūs
quar pma a nullo ē. s. pr. scda a sola pma p genera
tionē. s. filius. tertia a pma & scda p spirationē siue
pcessionē. s. spūs scūs. Ita q trinitas psonar ñ exclu
dit ab essentia diuina sūmā unitatē: simplicitatē: imēsi
tatem: eternitatē: incōmutabilitatē: & etiā ptātē: qn
potius icludit sūmā fecūditatē: charitatē: libertatē:
equalitatē: germanitatē: cōformitatē: & isepabilita
tē. Et iō potes uidere si subleuaris & illūinaris fide
q ad sūmā nobilitatē istius bñdcē & supieffabilis
diuine nature ptinet ipsā credere & cōfiteri & i tribus
psōis pdcis eē unā & idiuisibilē essētiā: & ipsas tres
psonas sibi eē coeternas & coequales. Licet āt sim
pliciter istud oporteat credere & cōfiteri: tn̄ scriptura
diuina q̄ ē fundamētū huius fidei: satis te nisi sis ce-
cus ad huius rei itelligentiā manuducit. Dictat
n. de deo sentiēdū eē altissime & piissime. Et huic ēt
ɔcordat oē lumē create nat'e. Nō āt sētires altissime
si nō crederes q deus se sūme posset cōicare: rema
nēte eēntie unitate. Nō sētires piissime si crederes
q deus posset & nollet. Iōq ut altissime & piissime
sentias dic deū se sūme cōicare eēntial'r habēdo dile
ctū & cōdilctū: ac p hoc deū trinū & unū. Decet
etiā i sūmo pncipio eo ipo quo sūmū ē q sit pfecis
simū: & iō se pfecissime pōt cōicare. Decet ēt eo ipso
quo pmū ē q sit simplicissimū & i cōicatione idi-
uisionē oīmodā seruare. Et iō salua unitate nature:
sūt illi mōi emanādi pfecte. Modi aūt emanādi pfe
cte sūt tn̄ duo. s. p modū nat'e: & uolūtatis. pmus ē
generatō: secūdus spiratō siue pcessio. Et iō hi duo
mōi sūt i diuinis. Et qa i duabꝰ emanatōibus sbstātifi
cis necesse ē duas emanar' psōas: necesse ē ēt poere
psonā pmā pmo pducētē ab alio ñ emanat': ne sit i
ifinitū abire. & iō sūt ibi tn̄ tres psōe. Et qa cuilibet
emanatiōi rñdet duplex hitudo relatiua: ideo sunt
ibi quattuor relationes. s. pr̄nitas filiatio: cōis spira
tio: & pcessio. Et quia p has hitudies inotescūt no
bis diuine psone iō iste quattuor relatoes uocāt' etiā
notiones: quasi psonar notificatiōes. Quia uero
psona pris i qua ē pma rō pducendi inotescit etiā
nobis p hoc q nō pduc' t: quia hoc ē nobilitatis i
ideo. ipsa quinta notio addit' siue notificatio ad p-

dictas quattuor relationes. s. innascibilitas: que licet sit notio quia notificat ipsam personam patris p modū negatiōis: quia nō ab alio: tñ ex cōsequēti eū maīfestat p modū positiōis: quia pōit in eo fōtalē plenitudinē. Eo. n. ipo quo illa psōa ab alio nō ē hēt fontalē plenitudinē: ut sit attēdere pricipium utriusq; modi emanandi pdcī: licet uniq; isto mō sit notio: nō tñ dr relatio eo mō quo pdcē quattuor quia directe nō refert psonā pris ad filiū & spm sanctū. Ista igr psona pris ppriissime dr pr: quia cū pma rō emanādi sit p modū nature: cōuenientissime denoiat ab illa ppetate q dicit actū cōpletissimum generatiōis filii. Et iō ppetas psonalis pris ē pnitas: uñ bñ i cognitiōe diuinitatis iesu dr: Iesus ex pře genitus. Quia uero emanatio p modū nature ē plena rō assimilatiōis geniti ad generantē: iō psōa emanās p istū modū dr imago: uerbum & filius. Imago noiat illā psonā filii ut silitudinē expssam: uerbū ut silitudinē expssiuā & spūalissimā. Filius ut silitudinē hypostaticā siue psonalē. Rursus imago noiat filiū ut silitudinē p oia pri cōformē & coequalē: Verbū ut silitudinē intellectualē & sapialē Filius ut silitudinem coequalē cōsubālē & consequētialē. Et sic potes uidere q ista tria sūt ppa scde psōe. s. imago: uerbū & filius. Sūt aūt alia appropriata: sicut splēdor: lumē: radius: sapia: & mlta alia huiusmodi. Cōtēplare ergo iesū dilectum tuū q ab eterna illa luce fecūdissima siē imensa ac simplicissima: fulgētissima & sūme arcana natura coeternus & coequal & cōsubālis splēdor exorit: qui est ueritas & sapientia generantis. cap. ii.

Huius igr supsūme ueritatis q i se ē sūma oium ueritatū certitudo euidēter claret ex pura acceptōe termioꝝ eo mō quo catholica fides pōit i deo generationē & pcessionē: ac p hoc psōaꝝ supbtissimā trinitatē i diue substantie unitate. Nā oia sophistica appētiū rōnū q hūana cecitas cōtra hāc ueritatē ex ua semetipsā palogizādo cōfingit: pcedūt ex cōditōibus defectiuis quas i generatōibus & pcessiōibus creatis cōtinue expitur: a qbus se nescit excutere ppis fātasmatibus inuoluta: dū ad diuā uirtutē nitit cōtēplatōe, rōnis assurgere: a qbus oibus imaculata fides p spm iesu i fideliū corde diffusa: plene ē libera. Et clare uidet q licet nō possit apphēdere iaccessibile lumē ueritatis diue: p illud tñ qd dc icōprehēsibili sibi imittit. fugat pfecte totū nubilū rōnis cōtrarie, Que duo mēs deuota a fidei luie clare speculat i oi diuitate diua: ut. s. eā creato itellcū ex seipo iattingibilē cernat & tñ cōfictū apto itellectu sophisma: ipsam cōtigeī posse clare cognoscat. Et hoc ēscdm doctrinā pncipis aploꝝ patū eē iddere rōnē de ea q i nobis ē fide & spe. Nō. s. rōe hūana q i multis ē ceca; uelle oia fidei documēta pbare: sed mere fidei ueritate q de deo sūmo ē ex ifirmitate ifima itelleūs uires excecare & eius aciē obūbrare: & eo ipo magis eē unā quo magis hoc facit. Et ne sibi ipi sapiēs eē uideat cōtra sūmū lumē hūana stoliditas falsas rōnes adducēs ipas ex pura & debita acceptōe termi noꝝ quos spūs scūs i ipsis articulis explanādis cōposuit: taq ex plēitudīs lumie effugare. Et hoc est idigeī altitudin: s. sathāe sub pedibus iesu xpi & eē doctū fidi nře magim. Iesus spirator natus. ca. iii.

Ut aūt itelligas quomodo iesus tuus dei filius a pře uirtutē spiratiuā accepit ut simul cū pře spiratōe cōi spiret spm scm: intelligas q diua natura fecūdissima i se i qualibet psōa ē pleissime & cōplete tota. Sed scdm illū modū emanādi scdm quē psōa ē pducta nullo mō pōt psonā pducere: qa nl pduceret seipam; qd nullo mō ē itelligibile: nl seqreī q ipsa psōa eēt i se ipfecta: qa s. totū eē psōale qd pōt p illā emanationē hēu nō eēt i se: qd ē ipossibile i diuinis: uñ ex pfectōe psone pducte ē q p eūdē modū emanādi p quē illa psōa pcedit: nulla alia possit psona pduci. Ex pfectōe. n. filii ē q nō possint eē pres filii i trinitate: qa qcqd pōt ibi p generationē pduci totū i psona filii p generationē ē genitū: ita q si dicerēt duo filii in diuinis ul uterq; eēt ipfcūs: uel idē eēt bis genitus: quod ē icōueniēs dicere. Quia ergo psona pris a nullo ē iō diua natura i pře ē cū pleissima fecūditate i spcū utriusq; mōi emanādi: iō pr sil ē spirās & generās. Qa uero scdm rōnē itelligēdi emanatio scdm modū nature: pcedit emanationē scdm modū uolūtatis. iō i filio q pcedit p modū nature ē ipa diua natura cū illa eadē fecūditate ad spirādū spm scm: cū q ē i pře. Et iō sicut filius diuā naturā accipit i idēptitate ita ipam accipit fecūdā respectu spiratiōis sps sci. Et sic accipit uirtutē spiratiuā a pře natus de pře. Et licet pr & filius rōnabiliter & ppe unū sint pncipiū spiratiuū spūs sci: n tñ dici pnt unus spirator: qa pncipiū spiratiuū dicit fecūditatē nature ispcū mōi spirādi & unā & eādē i pře & filio: licet i pře a nllo sit: & i filio p generationē cōicet: unus uero spirator dicet unitatē psōe: qd falsū ē. qa licet pr & filius i cōi spiratōe sint unū pncipiū: n tñ st una psōa: qd tñ iportaret si masculiue dicerentur unus spirator.

Quia uero i spū scō ē cōpletissime diua natura p pcessionē q suppōit generationē iā factā. hic est q spūs scūs n generat nec spirat. Et si itelligat in ueritatis luie: appet q sicut pfectōis i pře ē generare & spirare: ita i filio pfectōis ē generare n posse: tñ n eēt pfectōis i eo nō posse spirare. imo magis defectus: quia cū emanatio filii nō supponat emanationē spūs sci ut iā factā: ipfecta eēt diua natura in eo nisi eēt cū fecūditate spiratiua. Et qa diua natura in nullo pōt esse imperfecta. iō sequitur q si n ē ibi. s. filio cū fecūditate spiratiua: nullo mō ē ibi. Propter qd appet q ipia blasphemia i deū filiū est dicere spm scm ab eo nō pcedere sicut a pře: quia idē est dicere ac si diceret: ipsū filiū deū nō esse. Et licet greci nō intendant tātū malū dicere: potes tñ uidere quō & quatū hoc dictū est ipiissimū: ex eo q expresse dicūt spm scm nō pcedere a filio: uñ piculosissimum est in ista btissima trinitate errare: quia id quod i supficie uidet modicū diligenter exaiatū apparet errorē esse maximū impiū & blasphemū.

Potes etiā uidere q nō est impfectionis in spū

scō ꝙ nō spiret aliū spm̄ scm̄:uel ꝙ nō generet filiū imo id spectat ad nobilitatē spūs sci secundū modū secundū quē emanat:nullā psonā posse ꝓducere sicut ad nobilitatē pr̄is secundū rōnem sue inascibilitatis generare filiū & simul cū eo spirare spūm sanctū:ac p hoc sequit̄ ꝙ tres psone diue eque nobiles & eque pfecte sunt. Potes etiā uidere ꝙ spūs scūs non ꝓcedit plenius nec pfectius a pr̄e ꝗ a filio sed eque plene & eque pfecte:quia ꝓcedit ab eis secundū una & eandē secunditatē uirtutis spiratiue. Quia uero filius totū suū esse & ipsam uirtutē spiratiuā habet a pr̄e:pr̄ uero a nullo hēt:ideo potest cōcedi & debet ꝙ principalius & ꝓprius ꝓcedit a patre:ita tñ ꝙ per hoc nulla iequalitas aut diuersibilitas in spiratiua uirtute quōlibet ponat̄ uel intelligat̄ in ipsis. Licet aūt secundū ꝙ spūs sāctus dr̄ a spūalitate sit nomē cōe triū psonarū:scdm quē modū dr̄ Io. v. Spūs est deus. Secundū tñ ꝙ spūs scūs dr̄ a spiratiōe passiua est ꝓprie nomē psone spūs sācti. Donū uero noiat ipsū spm̄ scm̄ hītual'r quia ꝓcedit ut dōabilis. Datū aūt noiat eū ut actu datur creature p scificationis bñficiū. Charitas siue nexus uel amor noiat spm̄ scm̄ ut datū uolūtariū precipuumq; mulsi & hypostaticū. Dicit̄ autē spūs sāctus dari p grām gratū facientē:quia p ipsam inhabitat aīam:& licet appropriet̄ spūi sancto qui ē opus sūme bonitatis:tñ una scificatione & hitatione dr̄ hitare & scificare aīam pr̄ & filius:& spiritus sanctus. Quo ad gratias autem gratis datas dr̄ spūs sāctus dari:quia in ipsis appet spūs sci influxus & ab ipso sunt. licet nō sequat̄ semp in hēnte talia dona hitatio spūs sancti:nec gratificatio eius qui hēt: quia sepe talia dona dant̄ reprobis ꝓpter cōem utilitatē corporis electorū. Dicitur etiā ipse spūs sāctus paclytus:q̄a cōsolatur mētes fideliū. Fōs uiuus:q̄a nr̄am extinguit siccitatē. Ignis:quia nr̄am inflāmat frigiditatē. Dicit̄ etiam spūalis unctō:quia nr̄am ungit & dulcorat ideuotā multipliciter uolūtatē. Et quia ista sunt dei dona i nobis ex magno amore sue bonitatis ad nos nr̄am uoluntatē sibi cōnectētia:ideo appropriatur spūi scō qui ꝓcedit a pr̄e & filio ut donū & nexus amborū p mā liberalis amoris. Et sic itelligas ꝙ oīa appropriata siue attributa semp conueniūt cum ꝓprietatibus psonarū. Ad intelligēdum aūt altitudinē diuinitatis iesu debes intelligere ꝙ oīs nobilitas pfectio & optimitas debet diuinitati attribui:que uidelicet sit nobilitas simplicit̄ & extra genus:quia aliqd ē nobilitas in aliquo genere creature:quod nō est nobilitas simpliciter: & ideo scdm regulā Anselmi:oē illud quod melius ē esse ipsum:ꝗ nō ipsum est deo attribuēdū. Et hoc ualde bñ deducit Aug. v. de trinitate ca. iii. ubi oñdit ꝙ altitudo diuini esse & nobilitas i oī creatura est scripta:dicēs sic. Nec enī diuinorū librorū tñ auctoritas deū esse predicat. sed ois que nos circūstat creatura ad quā nos ēt ptinemus. Vniuersa eni rerū natura ꝓclamat se hr̄e prestantissimū conditorē qui nobis mētem & rōnem dedit:qua uiuētia nō uiuentibus:sensu predita nō sentientibus:itelligētia nō intelligētibus:imortalia mortalibus: impotentibus potentia:iniustis iusta speciosa deformibus:bona malis:incorruptibilia corruptibilibus:imutabilia mutabilibus: inuisibilia uisibilibus: incorporalia corporalibus:btā miseris ꝓferēda iudicamus. Ac p hoc quāto rebus creatis creatorē:sine dubitatōe ꝓponimus: oportet ut credamus eū & sūme uiuere:& cūcta sētire ac itelligere: & mori & corrūpi:mutariq; nō posse:nec corpus esse:sed spm̄ potētissimū:iustissimū:speciosissimū:optimissimū btissimūq; fateamur. hec Aug. In his. xii. icludūt̄ altissime nobilitates diui eē ut ipe Aug. plene deducit. Et istas. xii. nobilitates deducit ad ista tria. s. eternitatē: sapientiā & bonitatē uel btitudinē: & ista tria reducit ad unū. s. sapiam:in qua includūt̄ mēs generās uerbū ꝓles:& amor utrūq; cōnectens: in quibus fides dictat btissimā consistere trinitatem.

Et qm̄ sūma sapiā ponit trinitatē:ponit nihilominus oēs prius hitas nobilissimas cōditōes:ideo necesse est nobilitates ꝑdictas diuini esse simul stare cū btissima trinitate. Et quia qui cognoscit unā psonā oēs cognoscit:cū una triū sit cognitio: dicēte iesu Io. xv. Qui uidet me uidet & pr̄em meū. Iō ut tibi possim aliqliter ostendere fidē tuā: imo dñi nr̄i iesu xp̄i: & te p cōtēplationē manuducēdo sublenare:de tota btissima trinitate modicū tibi licet iperfecte dixi:ut aliqualiter capias quod dr̄ in duobus primis uersiculis: Iesus ex pr̄e gēitus: Iesus spirator natus. Ipse eni natus de pr̄e p cōmunem fecunditatē pr̄is & filii spiratiōe actiua spm̄ scm̄ spirat sicut & pater. De articulis fidei. cap. iiii.

Ntendo autē ubi est articulus fidei errores contrarios expm̄edo cōfūdere aliquo uerbo scripture sacre. Circa materia autē trinitatis sunt duo articuli:secundū unū modū distinguēdi. unus est de essentie unitate secūdū illud Deuteronomii. vi. Audi isrl': dn̄s deus tuus deus unus est. Circa quē articulū plures errores euitandi occurrūt. Primo quidē gentiliū siue paganorū ponentiū plures deos. Cōtra quos dr̄. Exo. xx. Nō habebis deos alienos corā me. Secūdus error est māicheorū ponētiū duo ꝑncipia:unū a quo sunt oīa bona: aliud a quo sunt oia mala. Contra quos dr̄ Isa. xlv. Ego dominus & non est alter:formans lucem & creans tenebras:faciēs pacē & creans malum: ego dominus faciens oia hec. dr̄ autē deus creare malū quia scdm suā iustitiā infligit malū pene:cū esse cōspicit in sua creatura malum culpe: quod solū ꝓcedit a defectu uolūtatis create deo pmittēte & ipso malo pene bene utēte. Tertius error ē atropomorphitarū ponētiū quidē unū deū:sed dicentiū eum esse corporeū ad modū corporis humani formatū Contra quos dr̄ Ioā. iiii. Spiritus ē deus. Et isaie. xl. Cui similē fecistis deū? aut quā imaginē ponetis ei? Quartus est error epicureorū dicētiū deū non hēre sciam neq; puidētiam de rebus hūanis. Cōtra quos dr̄. i. Pe. ult. Omnē sollicitudinē uestiā p-

ficiētes in eū: qm̄ ipsi cura est de uobis. Et iesus ait: Capilli capitis uri omnes numerati sūt Matth. x.
Quintus est error quorūdā gentiliū paganorꝝ philosophorꝝ dicētiū deū nō esse oīpotētē: sed solū q̄ ea pōt que naturaliter sunt: & q̄ necessario facit q̄cūq; agit. Contra quos dr̄ i psalmo .cxiii. Oīa quecūq; uoluit dominus fecit. Omnes hi errores uel derogant unitati essentie: uel nobilitati diuini esse: unde contra oēs ponitur in symbolo. Credo in unum deū p̄rem om̄ipotētē. Et est primus articulus. Secūdus articulus est. q̄ tres sunt p̄sone diuine in una essentia: scd̄m illud. Io. ult. Tres sūt q̄ testimoniū dant in celo: pater uerbū & sp̄us scūs: & hi tres unū sunt. Cōtra quē articulū sunt plures errores. Primus est sabellii ponentis unā essētiam in deo & negātis p̄sonarꝝ pluralitatē. d. q̄ una p̄sona q̄nq; dr̄ p̄r: q̄nq; filius: q̄nq; sp̄us scūs. Secundus error ē Arrii ponētis tres p̄sonas sed negātis essentie unitatē. d. filiū esse alterius substantie a p̄re: & esse creaturā & minorē p̄re & nō ei equalē: & q̄ incepit esse postq̄ non fuerat: contra hos duos errores dicit iesus. Io. iii. Ego & p̄r unū sumus. Quia ut dicit Aug. In eo q̄ dicit: unū. liberat te ab Arrio: q̄ dicit: sumus. pluraliter illud te liberat a Sabellio.
Tertius error est Eunomii ponentis filium dissimilem p̄ri. Contra quē dr̄ ad Colo. i. Qui est imago dei inuisibilis. Quartus error est Macedonii ponētis sp̄m̄ scm̄ esse creaturā. Cōtra quē dr̄. i. ad Corin. iii. Dn̄s aūt sp̄us ē. Quintus error ē grecorꝝ dicētiū sp̄m̄ scm̄ p̄cedere a p̄re & nō a filio. Cōtra quos dr̄ Io. ix. Paraclytus aūt sp̄us scūs quē mittet p̄r in noīe meo. quia eū mittit p̄r tāq̄ sp̄m̄ filii & a filio p̄cedētē: iō dr̄ Io. xvi. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet. Contra oēs hos errores dr̄ in symbolo. Credo i unū deū p̄rem. & seq̄r: & i filiū eius dn̄m nr̄m iesū xp̄m genitū n̄ factū. cōsubstantialē p̄ri: & ultra seq̄r: & i sp̄m̄ scm̄ dn̄m & uiuificantē: qui ex p̄re filioq; p̄cedit. Preter autē predictos duos articulos sunt alii quattuor articuli diuinitatis q̄ p̄tinēt ad effectus diuine ueritatis; quorū p̄mus qui est tertius p̄tinet ad creationē rerꝝ in esse nature & de hoc i sequēti cap̄lo uidebit̄: Quartus p̄tinet ad effcm̄ gr̄e p̄ quā iustificamur a deo: & de hoc uidebit̄ īfra: Iesus spirās afflatibus: Quītus est de resurrectione mortuorꝝ de quo īfra libro .v. Iesus testis uendicus. Sextus p̄tinet ad ultīos effectus diuinitatis qui sūt remuneratio bonorꝝ: & punitio malorꝝ de quo lib. v. Iesus uictor magnificus. Et sic habes sex articulos diuinitatis. Alii uero qui septimum circa fidem diuinitatis assignant: sic eos distinguunt: ut
Primus sit de essentie unitate
Secundus de persona patris
Tertius de persona filii
Quartus de persona spiritus sancti
Quintus de effectu creationis
Sextus de effectu iustificationis
Septimus de effectu remunerationis
In quo cōprehēdūt resurrectionē & uitā eternā. Et sic de predictis sex articulis unum diuidunt in tres: quintum uero & sextum compīgunt in unū. Ex quo fiunt secundū eos articuli septē. Nec refert quantum ad unitatē seu ueritatē fidei aut errorꝝ uitationē qualiter distinguantur. Articulos autē qui p̄tinent ad humanitatē christi quere in capitulo: Iesus maria natus.

Iesus creator īclytus. cap. v.

Attēde aīa quantus est iste tuus dilectus iesus qui sicut est uere dei filius ita omniū creator est totaliter p̄ductiuus: uniuersitas enim machine mundialis ab ipso dilecto iesu dei filio simul cum patre & sp̄u sancto p̄ducta est ex tēpore in esse de nouo: ab his tribus tāq̄ ab uno p̄ncipio primo solo & sūmo: cuius potētia licet sit īmensa: disponit tamē oīa in certo numero pondere & mensura. Et hec generaliter intelligenda sunt circa eorꝝ p̄ductionē: ex quibus ueritas colitur & error repudiat̄. Per hoc enim q̄ dr̄: ex tēpore. excluditur error ponentium mundū eternū. Error autē est antique stolidicatis philosophorꝝ & nouē philosophantiū modernorꝝ: siue ponat̄ mundus eternus: siue ponat̄ q̄ potuerit esse eternus. Nō enim est ponere aliquid factum uel creatū factori suo esse coeternū. Sicut Augu. expresse asserit. xii. de ci. dei. Et uide exemplū quod adducit ipse de pede & uestigio in. x. c. Non est rō Aug. sed quedā figa platōicorꝝ quā Aug. non approbat: & licet ibi nō reprobetur expresse: reprobat tñ in asserēdo contrariū in. xii. li. capi. xvi. ubi licet dicat se cognoscere que secula fuerint ante generationis humane iustificationem: tñ dubitat asserere non oīno creature creatorem esse coeternum. Nec ualet si exponat̄: q̄ habeant durationem creaturarꝝ sine inicio siue fine: nō tamen habent esse suū simul inuariabiliter sicut habet creator: ac p̄ hoc nō erit ei coeterna. quia si quis mentē Augu. inspiciat nullo modo itendit sic dicere: sed potius quantūcūq; dicatur q̄ antiqua fuerit creatura q̄ nullo mō pōt dici: non hēre durationis iniciū: esto etiam q̄ dicatur fuisse semper & omni tempore: quia hoc solum dicitur q̄ nunq̄ fuit tempus uel mensura creata nisi fuerit creatura hoc autem. s. non posse creaturā fieri sine durationis inicio non dicit defectū potentie creatoris: sed dicit excessū quia. s. tante est immensitatis q̄ nullo modo potest sibi creatura coequari. Sicut non est defectus potentie creatoris q̄ non potest facere infinita: unde sicut nec infinitas potest fieri sic nec infinita duratio. quia nullius rationis nature & nobilitatis & īfinitatis creatura capabilis ē: sicut nec diuinitatis: unde solus deus est & esse potest sine duratiōis inicio: sicut & sine creato termino. Exemplū autem platōicorꝝ non ualet. sed impossibile p̄ponitur ubi faciens agit de materia diuersam a se natura: ubi aūt p̄ducēs & p̄ductū habent eādē naturam simplicem & indiuisibilem & inuariabilem: impossibile est eam non esse coeternam: sicut sana fides dicit & tenet de diuinis personis

in trinitate. Regrediendo uero ad principa-
le: per hoc quod dicitur: de nihilo: excluditur er-
ror ponentium pluralitatem principiorum p hoc
q dicit: solo & summo. excluditur error ponētiū eter
nitatē circa materiale pncipiū: per hoc q dicitur: ab
uno principio. excluditur error manicheorum po-
nentium pluralitatē principiorū: per hoc q dicit' so
lo & summo. excluditur error ponentiū deum crea-
turas inferiores produxisse per ministeriū intelligē
tiarū siue angelorum. per hoc āt q addit': i certo nu
mero pondere & mēsura. ostēditur q creatura ē ef
fectus trinitatis causātis sub triplici genere. s. efficiē
tis a qua ē increata unitas: modus & mensura: Exē
plaris a qua ē increata ueritas: species & numerus:
Finalis a qua est bonitas: ordo & pondus: que
quidem reperiuntur in oībus creaturis tanquam
uestigium creatoris: siue corporalibus siue spiritua
libus: siue ex utrisq compositis. Corporea uero
creatura est sex diebus in esse cōposita seu produ-
cta. ita q i pncipio ante oēm diem creauit deus ce
lum & terrā. Prima die formata est lux. Secunda fir
mamentū in medio aquarum factū ē. Tertia sepa-
rate sunt aque a terra & congregate in locū unū. Et
tribus his diebus facta est distinctio. Quarta celū
ornatum luminaribus. Quinta aer & aqua uolati
libus & piscibus. Sexta terra animalibus & homini
bus. Et his tribus diebus consistit operis ornatus.
Septima requieuit dominus nō a labore nec opere
cum nūc usq operet': sed a nouarū specierū condi
tione: quia oīa fecerat uel in similitudine sicut illa
que propagantur: uel in seminali ratione sicut illa
que aliis modis introducuntur in esse. Hec aūt
omnia licet dominus potuerit facere in instāti: ma
luit tamē per successionē temporū. tum pp̄ter di-
stinctā & clarā representationem potentie sapiētie
& bonitatis que ibi plurimū refulgent: tum etiā
ut sicut in pma mūdi cōstitutiōe fieri debebant se-
minaria operū fiendorum: sic fierent etiā prefigu-
rationes tēporū futurorū: unde in illis septem die-
bus quasi seminalit' processit distinctio oīum tem
porum que explicantur p decursū septē etatum.
Et hinc est q sex diebus operū additur septimus
quietis: qui dies nō scribitur habere uesperam nō
quia non habuit subsequētē noctē: sed ad prefigu-
randā quietē beatitudinis sempiterne: que licet hēat
principium: semper tamē fine carebit. In productio
ne autem omnium intelligas productionē super-
norum spirituum: quia tuus iesus creator est omni
um angelorum quos creauit
In essentie simplicitate
In personali distinctione: propter rationem insitā
in memoria intelligentia & uoluntate: In arbitrii
libertate: ad eligēda bona & reprobāda mala: pro-
pter quod ipsi spiritus angelici sunt
Virtuosi in operando
Officiosi in ministrando
Perspicaces in cognoscendo.
Immutabiles post electionē: siue in bono siue in
malo. Horum autem celestium spirituum crea-
tio facta fuit in principio ante omnem diem. Si-
mul enim quattuor sunt creata. s. angeli: celum
empyreum tempus: & materia omnium corpo-
ralium. Distinctio uero corporalis nature facta est
sex diebus. Itaq omnibus distinctis & ordinatis in
speciebus suis: sexta die post omnia factus ē homo
tanq complemētū omnis corporalis nature: & do
minus ceterorū animaliū. Factus āt fuit homo cō
pletus & perfectus quātum ad animam & corpus
ita q anima ē eius forma: ens uiuēs intelligēs & li
bertate utēs: forma quidem eius non de seipsa nec
de diuina natura: sed a deo de nihilo in esse per crea
tionem educta: uiuens seipsa non uita mortali sed
perpetua. Intelligens non tm̄ creaturam sed etiā
creatricem essentiam. Ad cuius imaginē facta ē per
memoriam intelligentiam & uoluntatem: liberta
te utens dicitur: quia semper libera est a coactione:
a miseria uero & a culpa libera fuit in statu innocē
tie. licet non in statu nature lapse. Corpus uero pri
mi hominis sic cōditū fuit & de limo terre forma-
tum: ut tamen esset anime subiectū & suo modo
proportionabile quantum ad cōplexionem equa
lem: quantum ad organizationem pulcherrimam
& multiformem: & quantum ad stature rectitudi-
nem. Subiectum autem factum est corpus anime
ut esset obtēperans sine rebellione: propagans &
propagabile sine libidine. uegetabile sine defectio
ne & immutabile ab omnimoda corruptione non
interueniente morte. Et secundū hoc datus ē sibi
locus terrestris paradisi in habitationem tranquillā
Formata est etiam mulier de latere uiri in cōsor
tium & adiutorium & ad propagationē immacula
tam. Datum est etiam lignum uite ad uegetatio-
nem continuā ut tandem assumeretur ad immor-
talitatē perfectā. Datus ē etiā ipsi homini duplex
sensus. s. interior & exterior: mētis & carnis. Datus
ē ei etiam duplex motus. s. imperatiuus in uolūta
te: & executiuus in corpore. Datum est ei etiam du
plex lumen. s. uisibile & inuisibile. Datum est ei du
plex preceptum. s. nature & disciplinę. preceptū na
ture: Crescite & multiplicamini. preceptū discipline
de ligno scientie boni & mali ne comedatis. Iuxta
quod datum ē ei quadruplex adiutorium. s. sciētie
conscientie: gratie: & protectionis angelice custo-
die. Ex quibus habuit sufficientiam ut posset in bo
no stare & proficere: & a malo cauere & declinare.
Et sic potes uidere quomodo omnipotens iesus
tuus potenter: sapienter: & optime omnia produ-
xit in esse.

Rationes creatiōis & errores cap. vi.

Irca creationem uero & infra: Licet autē
creationis ratio omnium sit diuine potē
tie: sapiētie et bonitatis manifestatio. pro-
pter quod creauit non entia: distinxit creata: orna
uit distincta. primū uidet potentie: appropriate loquē
do: secūdū sapiētie: tertiū bonitati. Et creatio fuit āte
oēm diē: distinctio i triduo facta ē secūdū triplicē

distinctioné nature. Similit & ornatus. Tamé sin gulariter tua refulget i creatióe rónalis nature: quá creauit i táta altitudie dignitatis: & distruxit i táta multiplicitate potétiaꝝ: & ornauit in táto decore habituú. Fuit. n. maxia potétia tá altú esse creare de nihilo. Maxia sapientia creaturá suo lumie illu strare ad oía cognoscéda. Maxima bonitas creatu rá ordinare ad fruédú seipso summo bono trino & uno. Ac per hoc pót pncipalis rō creationis reddi: manifestatio & cómunicatio sumi boni: quia natu ra boni é seipsú cóicare. Licet inq̃ hec sit pncipa lis rō. tamé cú hac pót reddi secúda. s. q deus oía creauit: ut cóueniéti ratione produceretur illa natu ra húana quá deus ífinitus supexcellétí dono sue bonitatis sibi ítédebat unire unióe hypostatica & psonali. Et ut illa assúpta natura sine ipe deus & hō iesus héret decété cócóitatú create nature: & oém creaturá rónalé in seipso & per seipsú faceret gusta re inestimabilé gloriá unionis personalis. & ineffa biles gratias diffúderet in sua mébra: sicut ipse in effabiles pro oibus suscepit gratias a sibi unita dei persona. Et ex hoc sequitur tertia rónit sic ipsa natura assúpta fidelissime seruat. & hoiũ diuinita té: & diuinas operationes excellétr pepat sic hac rationalem naturá in angelis & hoibus ipsum deú hominé singulariter honoranté: & sibi seruiétem: in quibus ipse deus hō suá perfectioné infúdat in multitudine numerosa. Principalis ergo natura in téta a deo eterno fuit: qua predestinauit ad persona lem unioné. & cum ipsa sit oíum suma i ordinatio ne gratie: que superat ordinationé nature: ad ipsam deus eternus posset qui i oibus pncipatú tenet: & ad eius honoré & gloriam omnia ordinauit: & ex oibus malis & bonis honor accrescit deo hói iesu xpo. Circa hoc capitulú est articulus quartusde cimus fidei . s. q deus oia creauit de nihilo ut dictú é. Contra húc articulú pmo errauit Democritus & Epicurus ponétes q nec ipsa materia mundi nec ipsa múdi cópositio a deo é. Sed q múdus é a casu factus per cócursú corpoꝝ indiuisibiliú q̃ rerum principia extiterunt. Contra quos dicit in psalmo. Verbo domini celi firmati sút. i. nō a casu sed secú dú rationé eterná. Secúdus é error Platonis & Anaxagore ponétiú mundú a deo factum nō ex nihilo sed ex materia preiacenti. Cótra quos dicit in psalmo: Ipse mandauit: & creata sunt. Terti us error é Aristotelis ponentis múdú eternum: cú multis aliis erroribus quibus respersi sunt libri sui: & multos habet sequaces non solum paganos sed et falsos christianos. Contra qué dicitur Gen. pri mo: In pncipio creauit deus celum & terrá & cetera.

Quartus est error manicheorum ponentiú de um creatorem inuisibilium: sed uisibilia a diabolo esse facta. Cótra quos dicitur ad Hebre. xi. Fide intelligimus aptata esse secula uerbo dei: ut ex in uisibilibus uisibilia fierent. Quintus est error Si monis magi & Menádri sui discipuli: & multoꝝ aliorum hereticorum ipsum sequentium: qui crea tionem mundi nō deo sed angelis attribuunt. Cō tra quos loquitur Paulus Act. xvii. Deus qui fecit húc múdú & ea q̃ i ipso sút & cetera. Sextus error est eorú qui dixerunt deú nō per se gubernare mú dum sed per quedá sibi subiecta. Contra quos di citur Iob: Quem cóstituit alium super terram: aut qué posuit super orbem quem fabricatus est? Con tra quos omnes errores dicitur i symbolo: Credo in unum deum patrem omnipotétem factorem ce li & terre uisibilium omnium & inuisibilium.

Iesus gubernans status. cap. vii.

On solum tuus dilectus iesus omnia crea uit in sapientia: sed omnia multa prouidé tia & pietate gubernat. Ipsius enim puidé tia licet omnia posset per se gubernare sine admini culo creature, noluit tamen q superiora influerent in inferiora & nobiliora in minus nobilia: ut sic to tus iste mundus cónexus miris proportionibus si bi inuicé ligaretur: ppter quod celestia influút i ter rena & elementaria quantú ad distinctiuá significa tioné téporum: mensium: dierum: & annorú. Sic ení dicit scriptura: q sint in tépora dies & annos. In fluút etiá quantú ad effectiua productioné rerú ge nerabilium & corruptibilium: ut. s. mineralium ue getabilium & sensibilium ac corpoꝝ humanorum. Sic tamé sunt i signa tépoꝝ & regimé operationú: ut nō sint oio certa signa futuroꝝ cótigentium: nec influat sup liberú arbitriú p uim cóstellationú quá aliq philosophi fatú eé dixerút. Secúdú át itelli gentiá doctoꝝ hoc é q in corporibus celestibus ab ipso oíum rerum pncipio iesu sit lux. motus: ca lor: uirtus. Lux rōne sue forme & speciei. Motus ra tióe superioris influentis ipiú. Calor respectu íferioris suscipiétis nature. Virtus omnibus mōis predictis. Cú inq̃ ita sint celestia corpora: per lumé & mo tú in distinctiones temporum . s. dierum secúdum lu cem solis & motú firmaméti. Mensium secúdú lu cem lune & motum in luce: obliquo autem circu lo. Temporum uero secúdú naturalium planetaꝝ motú per distantiam cum suú ascensú & descésum re trogradatioré & statú diuersú. ex qbus oibus ori tur diuersitas in téporibus. Per uirtutem át & calo rem influunt ad pductionem coꝝ que generant ex elemétis alterádo excitádo pmouendo & cóci liando ita q secundú conciliationes contrarioꝝ ad equalitaté remotá influút in mineralia. s. in gene ratióe lapidú pciosoꝝ & metalloꝝ. Secúdú cócilia tioné minus ab equalitate lóginqua influút in ue getabilia. Secundú conciliationem equalitati pxi ma influút in sensibilia. Secúdú uero cóciliatióem equalem influút in corpora humana que disposita sunt ad nobilissimá formá que é anima rónalis ad quá terminatur & ordinatur oís creature appetitus uel nature sensibilis & corporalis: ut per eam que é forma ens uiuens & intelligens quasi ad modú circuli intelligibilis reducatur ad suú principium i quo perficiatur & beneficietur. Et quoniam in id tédit p liberú arbitriú: ideo q̃tú ad arbitrii libertaté

precellit omnem uirtutem corporalẽ:ac ꝑ hoc cũcta nata ſunt ſibi ſeruire:nihil autẽ illi dominari habet niſi ſolus deus:non fatũ ſeu uis diſpoſitionis ſyderum. Et propterea indubitãter uerum eſt ꝙ finis ſumus oĩum & ꝙ oĩa corpora ſunt facta ad obſequia humana:ut ex illis omnibus accendatur homo ad amandum & laudandũ & benedicendũ ieſum factorem & gubernatorem uniuerſorum: cuius prouidentia omnia diſponuntur. Hec igitur ſenſibilis corporalium machina eſt tanq̃ domus quedam ab ipſo ieſu ſũmo opifice homini fabricata donec transferatur ad domum nõ manufactam in celis ut ſicut aĩa rõnalis mõ ratione corporis & ſtatus uiatici conuerſatur in terris:ſic aliquãdo corpus ratione aĩe & ſtatus beatitudinis ſit in celis.

De caſu angelorum

Via uero ſpiritus rationales fuerũt conditi ab ipſo bono ieſu boni:& in libertate arbitrii:& fuerunt medii inter ſummũ bonum quod eſt ipſe ieſus:& bonum cõmutabile ꝙ ẽ ipſa creatura:ita ꝙ ſi cõuerterentur ad amandum quod ẽ ſupra aſcenderent ad cõfirmationẽ gratie & beatitudinis glorie. Si uero ad bonum cõmutabile quod eſt infra:hoc ipſo inuenerent in malũ culpe & pene:quia non eſt dedecus peccati ſine dedecore iuſtitie. Ideo primus angelus lucifer preſumẽs de bono priuato priuatã appetiit excellentiam uolẽs aliis preſerri:ac per hoc totus peruerſus preſumendo conſtituit ſibiipſi ſe principiũ gloriando & ãbiẽdo quod ſuum erat:non quod dei conſtituebat ſe ſibi ſũmum bonũ,uoluit ſeipſo beatus eſſe:& ſine dei auctoritate aliis preeſſe. Cum ãt hoc eẽt falſiſſimũ quia nec ipſe fuit ſibi ꝑncipiũ nec eſt ſummum bonum in quo quieſcere debeat:neceſſe fuit exigente iuſtitia ex tã peruerſo affectu ipſum cum omnibus ſibi conſentientibus ruere: & non ſolum loco quia deſcendit ad iſtum aerem caliginoſum deſcenſurus etiam cum oĩbus ſuis aliquãdo ad infernũ:ſed etiam ſue mentis ſtatu peſſimo ita ꝙ per ſuam culpam cadens factus ẽ ĩpenitens obſtinatus & obcecatus a deiq̃ cõtẽplatione excluſus & deordinatus in omni ſua operatione. Et quia uidet hominem poſſe aſcẽdere ad ſtatum quẽ perdidit:toto ſuo conamine nitit᷑ ad hominẽ ſubuertẽdũ per tẽtationẽ multiplicem. ſenſus enim humanos ſepe illudit:cogitationes malas ſuggerit:& affectiones incendit. Caſus igitur luciferi in culpam fuit propter defectum ſui liberi arbitrii. lapſus uero & demerſio in penam per iuſtam punitionem diuini iudicii: ꝑ etuerſio enim ipſius & tã ualidus conatus ad hominẽ ĩpugnandam a diuina ſapientia moderat᷑ ad electorum coronam & peruerſorum uindictam iuſtam:ſicut finale iudiciũ declarabit.

De cõfirmatione omniũ bonoꝝ ãgeloꝝ.

Icut ergo lucifer cũ ſua cat᷑ua ẽ a deo auerſus:ſic ſanctorum ãgeloꝝ benedictus exercitus abhorrens & expugnãs lucifer & ſi ormaliţiam ẽ per beneficium gratie toto conatu conuerſus ad amorem & laudem diuinitatis ieſu: & ſtatim fuit confirmatus in gloria uoluntate perfecte fruente deo & ratione eorum ſiue intellectu plena luce cognoſcente deum & omne creatum ſecundum cognitionem matutinam & ueſpertinam uirtute eorum plene fortificata ſiue motiua:ſiue operatiua:ſiue adminiſtratiua:ſiue cõtemplatiua. Cũq̃ ille benedictus exercitus fuit in diſtinctione triplicis hierarchie conſumatus .ſ. ſupreme:medie & infime. Ad ſupremam ſpectant throni cherubin & ſeraphin:ad mediã dominationes uirtutes & poteſtates:ad infimam principatus archangeli & angeli ſecundum diſtinctionem Dionyſii. Et licet oẽs iſtuãt ad adiutorium electorũ: tamẽ plurimi ex ipſis extra mittuntur in miniſterium ad cuſtodiam hominum deputati:quibus miniſtr͂aut purgando:illuſtrando: & perficiendo ſecundũ ĩperium uoluntatis dei ut non habeat humana malitia in quo de bonitate ieſu conqueratur ſi hominem permittit a diabolo tentari cũ multo maius ſit adiutorium angelorum bonorum ad reſiſtendum malo & faciendum bonũ:q̃ ſit expugnatio demonum: niſi ipſe ĩpius hõ eis ſe ſubderet ex malitia propria per libere ſue uoluntatis conſenſum.

De lapſu primorum parentum

ſ Icut autem benedictus ieſus naturam angelicam per ſuas rectiſſimas uias miſericordiam & ueritatem ſapientiſſime gubernat & regit :ſic & humanã naturã in primis parentibus conſtitutam & ex eis in poſteros propagatã. Quia uero totum malum quod in humana natura apparet eis lapſu ipſoꝝ & propagatione ipſorũ in poſteros habet ortum: & omnia iſta ex tẽtatiõe diaboli ſumpſerant initium: Ideo ut ibi pateat modus huius generalis ruine & iuſte. ſimul & miſericordis dei prouidentie:ſcire debes ꝙ cum deus hominem condidiſſet in felicitate paradiſi in duplici ſexu uirili & muliebri. diabolus inuidens homini aſſumpta ſpecie ſerpentina aggreſſus eſt mulierem infirmiorem ut per illam poſtea ſubuerteret ſexũ uirilem : quod & fecit deo permittente qui oĩa iuſte diſponit & miſericordia ſua in electorum ſuorum maiorem coronam facit finaliter euenire. Et uide quomodo benedictus ieſus ipſam tentationem ſua ſapientia temperauit. Quod etiam in tẽtando ſpeciem ſerpentinam aſſumpſit : hoc fuit diſpenſationis diuine:ut non ſolum deprehendi poſſet eius uerſutia ab ipſa muliere in ſtatu claritatis & rectitudinis innocentie: uerum etiã ex illa effigie calliditatis diaboli ĩtẽtãdo inoteſcere poſſet cũctis filiis Eue. Rurſus ꝙ tẽtauit de ꝓcepto diſciplinæ:hoc ſimiliẽ fuit diſpẽſatiõis diuine ut ſiue uiceret᷑ ſiue uiceret cũctis inoteſceret meritũ obedientie: & inobediẽtie detrimentum. Quod autẽ incepit a muliere:hoc fuit ſue uerſutie:quia uerſutia hoſtis ex infirmiori pte nrãm ẽ aggreſſus expugnare naturã:& ĩ tẽtatione experiendo per inter-

rogationē: implecēdo p assecurationē: alliciēdo per pmissionē idem serpens cū multa versutia & malignitate pcessit. Ipsa uero mulier fatua consentiens tentatiōi diabolice appetiit sciam & excellentiam ad modū dei sibi a serpente pmissā. Appetiit nihilominus suauitatē expiri ligni uetiti: & tandē icidit in transgressionē precepti. Nec hoc contenta: offerendo fructū uetitū induxit uirū: qui nolēs suas delicias contristare: mulierē non compuit quā compere debuit: ppter quod mulieris peccatū ei imputatum fuit & quod peius ē cōsensū pbuit male suadenti: & oblatū pomū gustando factus est trāsgressor diuini mandati. Dū enim nimis appreciatus fuit adam mulieris consortiū & sue societatis solatiū: nec mulierē uoluit compere: nec delicias quas cum ea hēbat pdere: & cū nollet mulierē peccatricē a se repellere incepit seipsum nimiū diligere dū seipsū noluit in pdendo mulieris consortiū contristare & ex hoc deuenit in diuini amoris contēptū. Propter quod clare patet tā in peccato ade. q̄ in peccato luciferi φ pessima radix omnis mali est nimius timor sui. Attende autē φ adā fortius fuit tentatus q̄ mulier: quia non solū in gustu ligni: sed etiā in turbatione uel delectatione consortii mulieris.

Potes etiam uidere φ sicut dicit apl's. Mulier seducta est: quia manducando credidit assimilari deo in aliquo mō scie. In hoc autē nō est seductus adā sed in alio: quia nō credidit sic grauiter puniri a deo existimans se aliqd magnū esse & deo charū: unde credidit illud serpēti. Nequaq̄ moriemini. qđ forte mulier sibi dixit. Non. n. exptus fuerat diuine seueritatis rigorē. Et sic uterq; dū se inordinate dilexit: & erexit se supra se: cecidit miserabiliter infra se a statu inocentie & grē ad statū culpe & miserabilis pene. Nā uir & mulier statim post culpam senserūt penā rebellionis & erubescētie in carne in locis uerecundie. Et ideo ad coopienda uerecunda fecerunt sibi pizomata. Quia enī non obedierant deo: sui corporis obediētiam pdiderunt: post antē diuino iudicio uir incurrit in penas laboris & angustie famis & indigentie: mortis & resolutionis in cinerem: uñ & terra maledicta est in ope suo. Mulieri autem duplicata est pena: quia inflicta est ei pena multiplicium erūnaꝝ in cōceptu: pena doloris i partu: pena subiectionis ad uirū in conuictu. Ac p hoc secundū φ apparet satis grauiter punitū fuit illud peccatū. s. inobedientie primoꝝ parentū: sed fuit leuiter perpetratum. Hoc aūt peccatū ad posteros transducit' quia quilibet per concubitū generatus nascitur natura filius ire: quia priuatus rectitudine originalis iustitie. Propter cuius absentiam incurrimus quantū ad aīam quadruplicē penam. s. infirmitatē. maliciā: ignorantiam: & concupiscentiam: quas sane penas spūales cōcomitat' in corpore multiplex pēalitas multiplex defectus: mľtiplex labor: multiplex morbus: multiplex dolor: & quod durius est subsequit' pena mortis & incinerationis: & pena tormenti infernalis. Non enī secundū doctrinam scōꝝ antiquorum peccatū originale punitur sola carentia uisiōis dei: sed etiam pena ignis & sensus: sicut expresse dicit Aug. in multis locis. Et Gregorius i moralibus sup illo uerbo. Multiplicabit uulnera mea etiā sine cā: licet magistri moderni in hāc scōꝝ sententiam non consentiant. Sed de hoc alias. Traducit' aūt peccatum istud in aia per unionem sui cum carne. Secta ipa m caro p cōcupiscētiā generata totā aiam inficit in ipsa sui unione ad ipsam: ita φ sicut ab aia peccante infecta fuit caro ade: sic a carne per libidinem seminata inficit' aia: que quidem infectio non tm̄ est pena ipsi aie: uerum etiā imputat' ad culpam. Et sicut persona corrupit naturā in adam: sic & natura corrupta corrupit personā: salua in omibus diuina iusticia. cui nullo modo pōt imputari ifectio aie: licet eam creando infundat: & infundendo uniat cum carne infecta. Cuius ratio esse pōt: quia cum deus hoiem fecerit ad suā imaginē: ppter sui ipsius expssionem: sic condidit eum ex pte corporis ut omnes hoies ppagarētur a pmo hoie tāq ab uno radicali pncipio. Sic cōdidit eum ex parte aie ut ppter expressam similitudinē quam habet ipsius dīitā in essendo & diuando: q̄ in intelligendo & amādo: immediate emanarent oēs spūs rōnales ab ipo deo tāq̄ a primo principio & imediatissimo creatore ipsoꝝ. Et qm̄ spūs tāq̄ excellentior magis accedit ad primum principiū: q̄ ipsum corpus: sic cōdidit deus hoiem ut spūs corpori preesset. & corpus subesset spiritui creato. s. ipsi aie: qdiu ipa anima subiaceret spiritui increato. s. summo deo. E cōtra si spiritus nō obediret deo: iusto dei iudicio corpus suū sibi inciperet rebellare: quod & factū est. Sicut igit' si adam stetisset: corpus suū obediens fuisset & tale ad posteros transmitteret': & deus animam illi infunderet: ita φ unita corpi immortali & sibi obediēti hēret ordinē iustitie & imunitatis omnis pene. Sic adam ex quo peccauit & caro facta est rebellis spiritui oportet φ tale ad posteros transmittat corpus quale habet. & φ deus animam infundat secūdum institutionē pmariam. Et qa aīa carni iuncta ē: oportet φ ipsam trahat uel trahat' ab ipsa: & quia ipsam non potest trahere tāq̄ rebellem: necesse ē ut ab ipsa trahatur & icurrat morbū cōcupiscētie. Ex qbus duobus tanq̄ ex auersione & conuersione dr̄ integrari originale peccatum. Quoniā ergo ordinatissimū ē ut nat'a hūana ita cōderet': & φ cōdita ita purgaret': & φ peccās ita puīret': ita φ i cōditōe seruat' ordo sapiētie. i purgatōe ordo nature. in punitione ordo iustitie: patet. quia non est contra diuinam iustitiam si ad posteros transmittatur culpa.

Rursus quia culpa originalis in aīam transfundi non posset: nisi pena rebelliōis i carne pcederet: & pena nō esset nisi culpa precessisset: q̄ precessit ex defectu uoluntatis ade: patet φ originalis culpe trāsgressio & transfusio est a peccato pmi hois: non a deo: non a natura condita: sed a culpa commissa. Et sic patet uerum esse quod Aug. dicit φ peccatum originale transmittit ad posteros: non propaga-

tio: sed libido. Quia uero per grām christi iesu omnibus uolentibus sue sciss me uite conformari omnia hec mala multipliciter cooperantur in bonum: dum & in bello uirtuosius pugnat & i uictoria electus uictor honorabilius coronatur: patet q benedictus iesus sic bene omnia fecit in conditiōe sic bene & utiliter omnia gubernat pmittendo: pmouendo: puniendo: & adiuuando: & aliis miris modis quibus quantum ex se est sicut optimus ē omnibus optime puidet: licet solis electis ex dine gre misere talis ordo cōseruatōis & puidentie uertatur in bonum: reprobis uero ex defectu sue malitie qua dei opera caluniare nituntur: iusto & occulto dei iudicio eis in malum conuertitur quia ex hoc i eternū suppliciū pfūdāt. Vn anima que es xpo deuota noli querere scrutari eius iudicia: que licet semper sint iustissima: sūt tn sicut abyssus multa. Et ea possumus humilit reuereri: sed nō nisi dānabiliter pscrutari: ppter quod nihil querēs reuertans humiliter: quia pro reuerentia accedet tibi bona gra.

Iesus pmissus patribus. cap.v.

Benignissimus auctor hūani generis ipsū sicut arundinem instabilē multiplici quassatum miseria: nequaq desperatione cōtregit: sed misericorditer erexit ad spē: suū multiplicame multisq modis pmittendo aduentum. Cū enim signanter gra & ueritas per iesum xpm facta sit: oportet te indubitanter tenere q nihil gratie factum est in natura corrupta nisi p deum hoiem & in ipso: propter quod quicūq quolibet beneficiū salutis accepit: non nisi in fide iesu explicita uel implicita eam unq habere potuit. Et quia sancta cōie tenet ecclesia: q adā & eua ad numerū electorum pertinent: non oportet hesitare quin eis facta fuerit reuelatio de xpo de suo semine nascituro: unde & sci patres ambos pthoplastos diuturnā penitentiam fecisse testantur. Et sicut satis Gen. testatur historia si quis sciat bene & subtiliter pōderare uerba ibi posita: ipse primus pr adam electū semen in filios seth: quem p abel occiso sibi suscitatū pater habebat: separuit a reproba generatione caym: qui pmus reprobus principalitatē magnam tenet in exercitu reproborum: cuiusq semen iniquū totum in diluuio periit: licet in filio noe cham maledicto a pre reproba generatio malum stipitem de nouo acceperit. Vtraq eni generatio uel natio filiorum dei & membrorum diaboli mixti currit usq ad finem. Propter quod nec illa archa modicum inter aquas humane nature uehiculum a continentia ipū usquaq munda est reddita. Potes etiam rōnabiliter credere q primus pr adam qui in tanta sapiētia a deo conditus fuerat: post lamentum penitentie & recognitionem salutis sue in dei filio nascituro de carne sua: magna & mira reuerētia deum coluit & colendum generationi electorum mandauit: & ad iesū in carne uenturum & p salute sua moriturum ardentissimo suspirauit affectu: & alios docuit suspirare: unde & ab ipso credendum est habuisse ortum sacrificia & oblationes: in quibus ante circuncisionis signum datum abrahe fiebat originalis peccati remedium: quia per illas oblationes & sacrificia colebatur deus in filio: quia una oblatione mortis sue in cruce facta: consūmauit in eternum sāctificatos.

Cum enim adam nongentis & triginta ānis uixerit: quāta putas documenta salutis de fide mediatoris dedit posteris: & de cultu dei: & de his q spectant ad regimen uirtutum: & ad rectitudinem nature: maxie cum ille sanctus & pius enoch qui propter sanctitatem suam a deo translatus est septimus ab adam: quasi trecentis annis simul ade uixerit: quomodo putas eum sollicite interrogasse de oibus? Cuius. s. enoch mathusalem filius usq ad annum quo mādauit diluuiū uixisse pbatur. Noe igit uir iustus atq perfectus cū mathusalem: qui & adam & enoch patrem suū multo tempore uiderat: & ab eis eruditus fuerat: sanctum noe & filios eius erudire poterat. Vnde & Sem patriarcha filius noe centum annis uel quasi cum ipso mathusalem uixit ante diluuium. Multa igitur documenta potuit ipse recipere ab ipso mathusalē: & ab aliis qui diu fuerant cū primo creato adam tam de creatione q de expectatione & fide restaurationis hūane p aduentum mediatoris iesu. Non eni oportet dubitare q enoch qui sic placuit deo: & noe uir iustus atq perfectus qui tā in fabricatione arche: q in plantatione uinee figura extitit saluatoris in fide mediatoris iustus fuit: & de ipso mediatore mlta cognouit: & aliis cognoscenda & tenenda docuit & obseruanda mandauit. Ipsum etiam abrahā qui est pater fidei: quia in ipso primo apte scribit facta de xpo repromissio: potuit docere sem patriarcha qui etiam post ipsum uixit secundū computationem hebraicā: & secundū computationē Hieronymi. Secundū enim hebraicam ueritatem a diluuio usq ad abrahā fuerunt. ccxxii. anni. Sed secundum computationem que scripta est in nra biblia fuerunt anni. ccxx. Et cū noe uixerit. ccc. ānis post diluuium: secundum istum modum cōuixit. x. annis abrahe. Secundum autem aliū modū conuixit ei lxxviii. ānis ad minus: cum Sem uixerit quingētis annis post diluuium non solum potuit uidere & instruere abraham: sed etiam uidere ysaac & Iacob: & xii. patriarchas & eorum filios. uixit enim post natiuitatem abrahe. ccx. annis secūdum unā computationem. Secundum aliam. cclxxviii. ānis. Secundum uero alias historias multo plures fuerunt anni a diluuio usq ad abraham: quia secundū translationem. lxx. interpretum fuerunt. M. lxxii. āni a diluuio usq ad abraham. hanc uidet Aug. approbare. xv. de ciuitate dei. Sed Hierony. non approbat: cui magis in historialibus creditur. Est tamen tanta diuersitas computationis annorum & falsitas cronicarum q male dici potest ueritas: nisi q in his est remedium quia nihil ex hoc depit humane saluti. Quicquid sit de hoc in omnibus dei cultoribus semper fuit fides mediatoris iesu: & ip

simplicibus erat implicata. Unde sicut nunc dicũt simplices: ꝙ credunt quod credit ecclesia: & sufficit eis quo ad aliquos articulos. Ita credendum est tũc fore aliquid sibi. s. ꝙ credebant illud qđ credebant sancti patres eorum: qui quidem patres diuersi fuerunt secundum diuersas temporum & etatũ. Electo autem abraham patriarcha iam ex tunc apertiora facta sunt oracula & promissa tam sibi abrahe: q̃ isaac & iacob nepoti suo. Et tñ moyses legislator i multis figuris & sacrificiis & aliis quasi innumeris: saluatoris prefigurauit aduentum. Quicqd enim sacrificiorũ datum est illi populo i aialium occisione: totum figurabat illud benedictum sacrificium: quo caro eterni uerbi debebat ꝓ nobis i crucis patibulo imolari. Sacrificium autem thymiamatis & cuiuscũq; odoriferi i igne cremati figurabat cordiales concremationes oium uirtutum mẽtis iesu in amore charitatis: in quo tãq̃ in igne ardẽtissimo pĩno olfatui odor suauissimus ascẽdebat placatõis sue iracundie & reconciliatõis humane. Sic sub dauid & salomone magno facto templo renouata sunt ꝓmissa & clarificata oracula. Postmodũ sub oibus prophetis tã multiplicia sunt multiplicata diuina ꝓmissa: & expresse ꝓphie de xp̃o: quod expresse patet: ꝙ in quinq; huius seculi etatibus per priarchas: iudices: reges: sacerdotes: & ꝓphas ab abel iusto & adam ꝓthoplasto: usq; ad Ioannẽ baptistam suum aduentũ prenũciare: ꝓmittere: ac prefigurare non destitit. Et hoc pietas benigna iesu hũano generi contulit: ne ꝑ ignorantiam & ingratitudinem tanta dei dignatio nr̃e saluti foret inefficax: ꝓpter quod per multa mala tẽporũ & ãnorũ minis & magnis multiplicatis oraculis electorũ itelligẽtias erexit ad fidem: & affectus ꝑ niua desideria inflammauit. Tantũ autem fuit desideriũ istorũ sanctorũ patrũ uidere benedictũ iesu in carne p̃ntiã: ꝙ aliqui eorũ optabãt celos dirũpi & frangi: ut uel sic desiderati iesu in carne p̃ntia adueniret. Pudeat igitur deuotam aiam iam xp̃i morte redẽptã & totã i suo sanguine lotã: non delectari & non quiescere in recepto munere: & non toto desiderio ferri i dilectũ. Iam post cõuersationis sue insigne exẽplũ: & post mortis uictoriam ad dexterã p̃ris assumptũ: in quẽ ex sola ꝓmissione tantorũ sanctorũ p̃rm ferebatur desiderium: ut nihil aliud uiderẽt nec cupe nec uelle nisi solũ exhiberi sibi iesum dilectũ: sola dei miseratione ꝓmissũ. De hoc Ber. sermone secũdo sup Cantica: Ardorẽ desiderii patrũ suspirãtium in xp̃i carne p̃ntiam frequentissime cogitans cõpungor & cõfũdor i memetipso & uix cõtineo lachrymas: ita pudet tẽporis torporisq; miserabiliũ tẽporũ horum. Cui nãq; nr̃m tantum ingerat gaudium grẽ huius exhibitio: quantũ sanctis ueteribus accenderat desiderata ꝓmissio? Ecce enĩ q̃ multi in hac eius q̃ ꝓxime celebranda est natiuitate gaudebunt: sed utinã de natiuitate. Illorũ ergo desiderium flagrãs & pie expectatiõis affectũ spirat mihi uox ista. Osculetur me osculo oris sui. Non solũ autẽ sanctis patribus dei filius est ꝓmissus: sed etiã preuiderũt & predixerunt ꝙ esset de uirgine nasciturus: unde omnes quasi figure in quibus saluatoris prefigurabatur aduentus etiam preparationi & ꝑfigurationi aptant sanctissime matris eius: de cuius formatiõe sequenti capitulo est agendum.

Iesus faber uirgineus. cap. vi.

Sane iesus bñdictus sicut oĩa mira creauit sapia: sic illã bñdictam uirginem matrem suam talem cõdidit i tẽpore: qualem eam elegit in sua sacratissima eternitate. Et talem tã nobilitate nature: q̃ ꝑfectione grẽ condidit matrem: qualẽ decebat habere suam infinitissimam maiestatem: quia in ea & de ea debebat sumere: quod i eternum sibi esset unitu unitate persone: & de quo exiret ꝑcium totius liberationis & iustificatiõis & btificationis humane. propter quod iste benedictus iesus hanc sublimissimam uirginem tanta perfectione produxit ut istius sacratissime uirginis ꝑfectio soli deo cognoscenda seruetur: ut de illa uerificetur illud ecclesiastici primo. Ipse creauit illam in spũ sãcto & uidit & dinumerauit & mensus est. Hanc autem beatissimam uirginem licet in auctẽtica nõ reperiatur scriptura sub narratione historie: non tñ dubitat sancta mr̃ ecclesia eam sanctificatam i utero matris: & ante fuisse scificatam q̃ natã. In hac autem sanctificatione datum fuit sibi tantũ grẽ munus ad uincendum ex omni pte pctm̃: ut nullum nec ueniale nec mortale peccatum in perpetuũ cõmiserit: sed solũ oium uirtutum gratia ex tunc plenissime abundauit. Sanctificata autem fuit per spiritum scm̃ i matris utero: q̃ cito decuit & potuit fieri: & quantum decuit honori filii: cum ipsa uirgo electa genitrix ei uniatur sicut mẽbrũ principalissimum capiti: & sicut redẽpta suo redemptori: unde oportet firmiter tenere: ꝙ quicquid honoris decuit fieri matri: factum est sibi in hac sanctificatione i dispositiõe ad secundã sanctificationem. Ita tamẽ ꝙ nihil attribuebatᷣ uirgini sub titulo honoris falsi: quod deroget gratie capitis filii sui iesu: & ꝑ qđ excludatur a beneficio redemptionis. Totus autẽ impetus istius sanctificationis ꝑmarie impellebat mentem huius sacratissime uirginis ad desiderium incarnationis filii dei & salutis oium electorũ. Uñ omnes uirtutes sue mentis in id quod postea i ea factum fuit toto conatu pendebat. Hec enim fuit felix clausula totius expectationis & desiderii & postulationis aduentus boni iesu in qua sicut in cono omnia desideria sanctorum patrum precedentium consumari & terminari uidẽtᷣ. Propter quod oino inexpressibile est nobis illud feruidum desiderium & orationis uirtuose suspirium quo suspirabat: ad deum ut filium suum mittere dignaretur ad nostrã assumendam naturam. Non credas autem ꝙ ad ipsum recipiendum i carne sua reputaret se dignam: quia gratiam sanctificationis que eam omni uirtute repleuit sic a principio ipsam mentem uirginis in omnium uirtutum radice. s. sancta humilitate in

habitauit profunde:q sicut nulla post filium creatura tantum ascendit i dignitate gratie:sic nulla tantum descendit i humilitatis perfectissime recognitione:nec alicui pure creature datum est in uia tantum gustare nihilū creature:nec tantum se anihilare sub aspectu maiestatis dine. Propter quod nimirū si oratio tam humilis non solum penetrabat nubes: sed etiam omnes angelicas cohortes:& continue sistebatur ante acceptabilissimum consistorium beatissime trinitatis. Quantis autem oraculis pnunciata fuerit:& quantis uirtutibus predita:multi scōrum patrū in tractatibus & sermonibus multa dixerunt: de quibus non nulla subnectimus. Sic enim dicit Hieronymus Diuinis & angelicis est laudata ac predicata preconiis. A patriarchis quidem pfigurata:a pphis autē prenunciata:ab euangelistis exhibita & mōstrata. Bernardus etiam multa dicit super Missus est. Dicit enim sic. Scrutare scripturas & pba que dicta sūt esse uera. Vt enim pauca de pluribus loquar. Hec ē mulier que caput contriuit ueneuati serpentis : dū omnimodā maligni suggestionē tam de carnis illecebra:q de mentis supbia duxit ad nihilū. Et ut curramus per quodā pcurrā figuras : hec est illa lux quam dixit deus ut fieret:de qua factus est sol:hec est uera uirgo sūpta de uiro suo iesu xpo quantum ad plenitudinē gratie:quē iesum ipsa uirgo habuit dilectum filium generando ipsum p spm sanctum & gratiosissimum sponsū ab eius merito recipiendo redemptionis bnficiū:& copiosissime grē donum & sublimissimū per eandem grām materne dignitatis statū: ppter quod nec eua dicenda est mater omnium uiuētiū:que mr est oīum morientiū tam i suo peccato q̄ in mortis supplicio. Sed ipsa sacratissima uirgo oīum uiuentium est sacratissima mr:que illū parere meruit:qui oīum redemptoꝝ est uita. Hec ē illa benedicta archa noe de lignis leuigatis & ipurabilibus fabricata ab illo uero noe iesu :qui solus inuentus est iustus atq; perfectus in generatōe humana. Hec est etiam illa benedicta sara.i. pnceps:nō solū hoīum sed etiam angeloꝝ de qua nr̄us humane letitie iesus quasi alter isaac est ortus. Hec est illa: scā Rebecca que filio luctatori iacob per grāde mysterium omnibus electis luctantibus contra diabolum benedictionem pcurat paternam. Hec est bn̄dicta scala quam uidit Iacob:cui singulariter dominus est inixus & ad cuius obsequium angeli ascendunt & descendunt. Hec ē illa benedicta rachel cuius spē:& pulchritudīe inamoratus noster iesus q̄si alter iacob descendēs in ipsam per carnis assumptionem multiplici nr̄i laboris seruitō se subiecit. Hec ē etiam illa felix Rachel que uerum ioseph pepit : qui non solum pnceps factus est frm & dominus egypti:sed princeps āgeloꝝ & dominus oīs creature. Hec est rubus ille moysi flāmas quidē emittēs sed non ardens:quia maria filium concepit & peperit:sed pudorem in conceptu:& dolorem in partu non sensit. Et etiam dici pōt q hec ē illa uirga aarō florida:nō tn̄ humectata:quia benedicta uirgo sine uiri consortio peperit xp̄m dn̄m. Virga illa aarō florens fructus & flores simul habuit:quia benedicta uirgo iesum peperit:qui & in flore flagrantiam habuit suauissimi odoris ad pfem:& in fructu saporis dulcedinem ad reficiendam animam:& in frondibus paruulorum ad se confugientium protectionem sedulam:siue ab estu carnalium desideriorum siue a facie persequentium impioꝝ:bona quidem & desiderabilis umbra est sub alis iesu: in qua tutum est fugientibus refugium:& gratum fessis tribuitur refrigerium. Quid etiā illud uellus Gedeonis:quod utiq; de carne sed sine contagione tonsum ponitur in area:& nunc quidem lana: nunc quidē area rore perfūditur:significat:nisi carnē assumptā de carne uirginis:& sine detrimento uirginitatis : cui utiq; distillantibus celis tota se infundit plenitudo deitatis a deo:ut de hac plenitudine omnes accipemus:qui tamen sine ipsa nihil aliud q̄ arida terra sumus. Hec est illa uirga moysi que mare diuisit transituris sue conuersationis exēplo:& aquā gratie de petra xp̄o bibituris eduxit sue orationis suffragio uirtuoso. Hec est scutum ueri iesu : quasi alterius Iosue:quod cōtra ciuitatem hay eleuauit: quia per scutum fidei huius sacratissime uirgīs omnem contriuit hereticam prauitatem. Hec est benedicti dauid & sublimis rgis mr & filia:que uere populum suum oblita in decore suo regis prouocauit amorem:cuius uultum deprecantur omnes diuites plebis:quam etiam īnumere uirgines imitari nituntur in uirginitatis mundicia:& post ipsam gradu ipari regi filio adducūt. Hec ē thronus ueri salomōis & soliū grāde de ebore q̄ de īmaculata uirginitate sua pacifico nostro iesu solium preparat. Que & ferculū dicit ipsius Salomonis : qa uarios gustus repperit dei filius in mēte uirginis. Sed uere ascensum purpureū fecit in huius uirginis mente & carne:quia eius uirginitas & innocentia cruciata est & rubricata ad modū purpure in eius paupertate & uite austeritate:& q̄ maxime in filii passione. Vere reclinatorium aureum fecit in ea uerus salomon:quia sapientie uirginalis splēdorem & thesaurum uix sufficit:imo non sufficit exprimere sublimitas angelorum. Sed & media charitate constrauit propter filias hierusalem:ut in eius amore ardentissimo omnes deuote mentes distant amare. Hec est illud templum magnum & famosum cū tot sculpturis & columnis & mirabilibus figuris: i quo malleus & ferrum non sunt audita:cum edificaretur : quia quando christum concepit nihil est auditum de operatione uirili:sed totum completum est in silentio spiritus sancti. Et parum fuit minificentia huius templi ad prefigurandam perfectionem huius uirginis sacratissime:que est uere templum spiritus sancti : & palacium filii dei: & thalamus sponsalis patris eterni. Hec est illa benedicta uirgo de quo sibi mutuo concinunt & conueniunt Esaias & Hieremias. Nouum inq̄ faciet dominus super terram: mulier circundabit ui-

tum. Si dixisset infantem uel paruulum: nec nouũ uideretur nec mirum. Sed uir erat iesus: nec dũ etiã natus: sapiẽ quidem nõ etate nec corporis sed animi uigore. Hanc quoq; Ieremie nouitatem esaias lucidissime aperuit cum dixit. Dabit ipse dominus nobis signum: Ecce uirgo concipiet & pariet filiũ. Hic est ille filius uirginis quem Ieremias nomiat uirum quem nouo signo mulier in utero circũdedit. Hec etiam apud eundem Esaiam: Est uirga de radice iesse de qua flos iesus ascendit ad personalẽ filii dei unionem: super quem septẽ dona spiritus sancti plenissime requiescunt. Hec est ille mons pfectionis sublimis de quo sine manibus humanis operis lapis christus abscinditur qui factus est i caput anguli: qui & percussit suo potẽti conuersationis exẽplo totam statuam ambitiõis humane: ut eius humilitas in electis suis accrescat in montem magnũ & repleat uniuersam terram ecclesie sancte & uirtualis perfectionis omnium electorum. Hec ẽ illa bñdicta porta Ezechielis: per quã solus dominus intrat & egreditur: & clausa est in eternum: quia uirgo benedicta fuit integra in conceptu & in partu: & post partum. Hec est ut uult ostendere ezechiel porta illa orientalis de qua dr̃. Ecce gloria dei israel ingrediebatur per limen parte orientalis .i. per beatam uirginẽ: de qua oritur nobis ille de quo dicit̃ in Zacharia. Ecce uir oriens nomẽ eius & terra splẽdebat a maiestate eius .i. caro uirginis tota resplendebat gratia diuinitatis iesu: corporaliter habitatis in ea. Hec est cãdelabrum aureum totum quod uidit Zacharias super quod sũt septem lucerne .i. oẽs splendores illustrantis sapiẽ & exempla lucida uite uirtuose. Vides q̃ stupendum sit hoc unũ de uirgie factum miraculum: quod tot miracula preuenerũt tot oracula promiserũt: unus quippe fuit spiritus pphetarum: licet diuersis modis signis & temporibus eandem rem diuersi non diuerso spiritu preuiderunt & predixerunt. Quod ergo primo dictũ est de luce splendida: hoc figuratum est noe in archa: quod pmissum est abrahe in benedictione seminis: hoc repromissum est dauid in fructu uẽtris super solio sedentis regni sui. Hec ergo uirgo sola fuit ille uenter regis dauid: de cuius fructu super solium ipsius sedit rex noster iesus ut illud corroboret in eternum. Quod etiam moysi monstratum ẽ in rubo & igne. Aaron in flore: Gedeoni in uellere & rore: hoc aperte uidit Salomon in forti muliere & eius precio: apertius Ieremias percipit de femia & uiro: apertissime uero esaias declarat de uirgie & de emanuele deo. Et tandem gabriel exhibuit ipsã uirginem salutando. Nõ sine causa autem nomẽ uirginis est maria: hoc enim sacratissimum nomẽ non fortuitu nec solo parentum placito: sed diuina dispensatiõe accepit: ut hoc uocabulo expmeret nobis tam uirtutum eius fastigium q̃ nostre directionis & protectionis patrocinium. Interpretatur enĩ maris stella. Nocte siquidem per mare transeuntibus opus est notare hac stellam: que cardini celi se propinquissima est tam dignitate materna: q̃ dignissima uita: ut ex illius choruſco splendore estimare ac dirigere cursum suum possint: salutaremq; apprehendere portum. Ipsa quoq; proprietas stelle perfectioni uirginis conuenit ualde: quia sicut stella sine sui corruptione suum emittit radiũ. Sic absq; sui lesione uirgo peperit filium. Maria maris stella xp̃s sol in anima figuratur. Ideo peccatores in nocte ualde a maria consolantur. Iusti uero tanq̃ in die a christo illuminantur. Licet & ipsi stelle huius radio dirigantur & adiuuentur: ut ad ipsum solẽ christum ualeant peruenire. Itaq; si pertimescis propẽ supplicium ad christum accedere: ad mariam respice confidenter: nec illic quod timeas inuenies: quia hec est propria proprietas misericordissime matris qua tibi adhuc trepidanti excelsior temperatur maiestas. In christo uero est pietas ex comparatiõe generis: & maiestas ex excellentia diuinitatis. Qualis autem in uirtutibus fuerit ista persona que sit oĩbus spectanda proponitur & imitanda confidenter: asserendum est: q nullo uirtutis genere uacabat: cui gratie plenitudinem in esse dei nuncius asserebat. De hoc Ambrosius in libro de uirginitate. Sit inquit nobis tanq̃ in imagine descripta uirginitas e qua uelut in speculo refulgebat species castitatis & forma uirtutis: uirgo erat & corpore & mente. Corde humilis uerbis grauis: animo prudens: loquendi parcior: legendi studiosior: intenta operi: uerecunda sermoni: non in incerto diuitiarum: sed in precio paupertatis spem reponens. Arbitrũ mẽtis deum non hominem: querens nullum ledere: cunctis bene uelle: maioribus assurgere: equalibus non inuidere: iactantiam fugere: quando illa uel uultu lesit parentes: quando fastidiuit humiles: q̃n irrisit debilem: quando uitauit inopem: nihil torui in oculis: nihil procax in uerbis: nihil in actu incultum: non gestus fractior: non incessus solutior: non uox petulantior: ut ipsa species corporis fieret simulacrum mentis & figura probitatis: hec Ambrosius. De matrimonio uirginis marie.

Ec autem uirgo tanta perfectiõne predita: h ioseph uiro uirtuoso de domo dauid ordinatione spiritus sancti despõsata fuit: que nunq̃ in carnis actum consentiens propter preceptum legis & instantiam principis sacerdotum cõsensit in ioseph tanq̃ in uirum sibi diuina prouidẽtia datum in uirginitatis custodem & socium: & non in uirginitatis damnum. Fuit autem uerum matrimonium & sanctissimum inter illas duas personas sublimes: mariã & ioseph. Ad quod uidendum nota: q in matrimonio potest intelligi duplex perfectio: sicut & i qualibet alia re perfecta: perfectio prima .s. & secunda. Prima autem perfectio cuiuslibet rei consistit i forma ipsius rei ex qua sortitur speciem & naturam. Et quantum ad hanc perfectionem matrimonium dicitur esse perfectũ per mutuum consensum contrahentium quo cõsentiunt in copulam cõiugalem: que nullo modo

hic dici debet copula carnalis. Quia credendum ē q̄ uirgo que in omnibus agebatur a spiritu sancto fuit certificata de sanctitate ioseph & de diuina ptectione ita q̄ nō dubitabat q̄ unq̄ carnalis actus requireretur ab ea. Et ideo hoc supposito non mirū si plene in ioseph consensit ut uerum matrimoniū fuerit: & tñ ad actum carnis nūq̄ respectum habuerit. Vnde dicit Aug. in libro de consensu euangelistarum. Non est fas q̄ ioseph ab hoc cōiugio marie sepandum euāgelista putaret: cum dicit Ioseph uirum marie: q̄ nō ex eius concubitu sed uirgo peperit xpm. Hoc eni exēplo insinuatur manifeste fidelibus coniugatis etiam seruata pari cōsensu cōtinentia rationabiliter uocari coniugium non permixto corporis sexu: hec Aug. Sic ergo fuit uerum matrimonium quo ad primam perfectionem. Secunda autem rei pfectio consistit in operatōe eius per quam res suum finem attingit: finis autē matrimonii est proles generanda & educanda: ad quorum primum in aliis peruenitur per cōcubitum cōiugalem: ad educationem uero p alia opera uiri & uxoris quibus inuicem sibi obsequuntur ad prolē nutriendam. Prolem igitur deus dedit uirgini per opus spiritus sancti: sine opere ioseph. Ipsi autē ioseph data est ista ples ex spāli munere gratie: quo ipsi primo data est uirgo in coniugium: & per mutuum consensum sibi est datum quicquid intendebat in coniuge sua dominus facere per spiritum sanctum: unde merito dictus est pater iesu multo melius q̄ illi qui secundū humanas leges sibi alienos filios adoptant. Vnde hoc matrimonium: licet nō habuerit prolem naturaliter gēitam per actum matrimonii: habuit tamen prolem ex sola uirgine generatam opere spiritus sancti: propter quod dicit Aug. in libro de nuptiis & concupiscentiis. Omne nuptiarum bonum impletum est in illis parētibus xpi proles: fides: & sacramētum. Quia nullum diuortium solus ibi nuptiarum concubitus non fuit hec Aug. Sic igitur potes uidere q̄ purissimum & sanctissimum fuit illud matrimonium. Quanta autem fuerit excellentia istius ioseph infra tibi dicetur in primo capitulo: Iesus infans fugatus. Cōuenientissimum ergo fuit q̄ ista beatissima uirgo disponsaretur anteq̄ conciperet saluatorem: & hoc tam ex parte christi q̄ ex parte uirginis: q̄ etiam ex parte nostri. Ex parte christi primo: ne ab infidelibus abiiceretur tanq̄ non legitime natus: unde dicit Ambrosius sup lucam. Quid iudeis quid herodi posset ascribi si natum uideretur ex adulterio psequi. Secundo ut consueto modo genealogia per uirū describeretur i scriptura: unde Ambrosius ubi supra. Qui in seculum uenit: seculi more debuit describi: uiri autem persona queritur que in senatu & reliquis curiis ciuitatum generis asserit dignitatem. Consuetudo etiam nos instruit scripturarum: que semper uiri querit originem. Tertio ad tutelā pueri nati diabolus contra eum nocumenta procurasset. Et ideo ignatius dicit: ipsam fuisse despōsatam ut partus eius diabolo celaretur. Licet enim dominus aliter posset diabolum impedire & contra eum pugnare: sicut postmodum fecit: oportuit tam impediri eius malitia in infantia: ne eum acrius persequeretur puerum quando nec pati xps disposuerat nec suam uirtutem ostendere: que forsitā fuisset preuēta a psecutoribus excitatis. Licet at diabolus mlta posset scire per uirtutem nature: a quibusdam tam phibetur per uirtutem diuinam: & hoc modo potest forte dici circa uirginem fore factum. Quarto etiam ut a ioseph nutriretur: unde & pater eius dr: quasi nutricius. Ex parte etiam uirginis fuit conueniens ut ab infamia seruaret': & pena persecutionis iudeorum cum partus innupte lege damnaretur. Quinto etiam ut ipsi uirgini a ioseph exhiberetur ministerium oportunum. Ex parte etiam nostra fuit conueniens: quia ex testimonio ioseph comprobatum est christum de uirgine natum. Vnde Ambro. Locupletior testis pudoris maritus adhibet' qui possit & dolere iniuriā: & uindicare oprobriū si non ignosceret sacramentum. Sexto quia ipsa uirginis uerba suam uirginitatem asserētis magis credibilia reddebātur sicut dicit Ambrosius. Fides marie magis uerbis asseritur & mendacii causa remouetur: uidetur enim culpam obumbrare mendatio noluisse innupta pregnans: causam autem mentiēdi desponsata non habuit: cum coniugii primum & gratia nuptiarum partus sit femiarum. Septimo ut tolleretur excusatio sinistre uiuentibus: sicut dicit Ambrosius. Nō decuit uirginibus sinistra opinione uiuentibus uelamen excusationis relinqui: q̄ infamata quoq; mater domini uideretur. Octauo ut per hoc designaretur ecclesia uniuersa que cū sit uirgo: desponsata est uni uiro christo. Potest etiam ix. addi ut simul in uirgine contra hereticos & matrimonium & uirginitas suo exemplo comendaretur. Nec obstat si diceretur q̄ despōsatio erat occasio fidelibus: ne matrem christi uirginem crederēt: & quia oporteret christum credi miraculose de uirgine natum: & q̄ miracula manifesta esse debeant non occulta. Miraculorum enim xpi iesu quedam sunt de quibus est fides: sicut miraculum partus uirginis: dominice resurrectionis: & sacramentum altaris. Et ista uoluit deus occultiora esse ut magis meritoria esset fides. Miracula uero illa que sūt ad fidei cōprobationem debent manifeste fieri nō occulte: sicut fuit suscitatio lazari: alluminatio ceci: & similia. Non solum autem desponsata debuit esse mater dei: sed & uirgo: primo cum ipsa concepit uerbum patris: qui est filius dei naturalis: propter patris dignitatem conseruandam non fuit cōueniens ut aliuni patrem haberet q̄ deum. Secundo quia proprietas ipsius filii qui mittitur est esse uerbum dei: uerbum autem absq; omni corruptione mente concipitur: quinimo cordis corruptio pcepti uerbi corruptionem non patitur. Quia ergo caro fuit sic a uerbo dei assumpta ut esset caro uerbi dei: conueniens fuit ut ipsa sine corruptione mētis

conciperetur. Tertio fuit conueniens dignitati humanitatis xpi: in quá locum peccatum habere non debuit per quia petm̄ mundi tollere uenit: quod fieri non posset si non ex incorruptione nasceretur: pꝑter quod etiam congruum fuit ꝙ sicut resurrectō gloriosa non fuit in humana carne: donec caro fuit glorificata sic etiam de humana carne nō fuit fomes peccati concupiscentia eradicata: donec xp̄s uenit in carne. Et ideo solum in secúda sanctificatiōe per supuentionem spūs sancti credit uirgo mundata ut eiusdem mundicie & similitudinis: licet impari gradu fuit caro xp̄i & uirginis in ipsius uerbi dei conceptu. Quarto propter finē incarnationis xp̄i fuit conueniens ipsum de uirgie nasci. Ad hoc enim nascebatur ut electi nascerentur in filios dei: qui non ex uoluptate carnis sicut euangeliū testat: neqꝫ ex uoluntate uiri sed ex deo .i. dei uirtute nascuntur. Cuius exemplum apparere debuit in conceptione illius benedicte carnis: in cuius merito est uirtus nostre redemptionis. Vnde Aug. in libro de sancta uirginitate. Oportebat caput nr̄m isigni miraculo secundū corpus nasci de uirgine: ut significaret sua membra de uirgine ecclesia secundum spm̄ nascitura. Non solū autem in conceptu fuit uirgo: sed etiam in partu: quia hoc competebat ꝓprietati ipsiusmet uerbi dei. Nam uerbum non solum in corde absqꝫ corruptione concipitur: sed etiam absqꝫ corruptione ex corde ꝓcedit: unde ut ostēderet ꝙ illud corpus esset uerbi dei conueniens fuit ut de icorrupto uirginis utero nasceretur. Et hec est quedam ratio ephesini concilii: ubi sic legitur. Quod natum est in carne uerbum dei: matris custodit uirginitatem: seipsum ostendēs per hoc uerbum. Neqꝫ enim uerbum nostrum cum paritur corrumpit mentem. neqꝫ dei uerbū substātialē partum eligēs perimit uirginitatem. Secundo fuit conueniens quantum ad effectum incarnationis xp̄i & natiuitatis. nam ad hoc uenit ut nostram corruptionē tolleret: unde non fuit conueniens ut uirginitatē matris nascendo corrumperet. Nec debuit incipere a matris iniuria: ut sibi honorem nascēdo minueret: qui parentes honorare preceperat. Exiit ergo xp̄s de utero uirginis clauso: nō per dotem subtilitatis: quam ante resurrectionem non habuit: sed per potentiam diuinitatis: quia hoc miraculum & alia fecit: permansit ergo uirgo mundissima in eternum. Nec spurcitiā illius demoniaci Eluidii contra quē eleganter scribit Hierony. nominare est dignum. Quomō ergo diceret hoc honorem xp̄i iesu: qui est unicus patris eterni: ꝙ nō esset unicus uteri uirginei impolluti? Multum ergo iniuriatus est ille ipius dignitati xp̄i. Iniuriatur etiam bonitati spiritus sancti: cuius sacrarium fuit uirginalis uterus: i quo cum maxima puritate xp̄i carnem formauit: unde non est decens cogitare imo impiissimum: ꝙ illud benedictum sacrariū possit decetero uiolari. Quomodo etiam conueniens est ꝙ illa que uirginitatem allegauerat angelo dei filiū promittēti: ꝙ iam dei concepto filio quasi de ipso non contēta uirginitatem: que in illa miraculose conseruata fuerat: spōte pdere uellet: & alios filios ꝓcreare? Ipse etiam ioseph qui se non reputabat dignum intuerí illam quam sciebat spūs sancti habitaculum: quomodo post conceptum diuinum quem cognouerat per angelum de spiritu sancto factū auderet cōtra uirginem itemeratam aliquid attētare? Et quia illius impiissimi eluidii error oīno abominandus erat: ideo euangelium nec dignum nominatione censuit quando solum illud tempus excludit a cōiunctione ioseph cum uirgine: ꝓ quo usqꝫ ad partum uirginis & conceptum poterat dubitari cum dicit. Et non cognouit eam donec peperit filium suum primogenitum relinquens certissimum: ꝙ ex quo spūs sanctus illum sāctificauerat uterum & in ipo formauerat: per ipsumqꝫ ediderat dei filium: infernale & non humanum fuit postea de illa uirgine aliquid cogitare sinistrum. Virginitas igit̄ gloriosissime matris dei ita fuit purissima: ꝙ etiam uoto firmata est: & non solum ipsius uirgís: sed et ipsius ioseph uirginitas creditur uoto firmata. Vn̄ ipse Hierony. cōtra illum impium Eluidiū: ioseph uirginem dicit. Grata igitur & florida fuit uirginis matris & ioseph societas: & sicut amatores puritatis in matrimonio uirginitatis fuerunt a spū sācto electi: unde post uirginem matrem istum ioseph sāctissimum credo fuisse puritatis maximum amatorem. Sic ergo de dicta uirgine gloriosa usqꝫ ad despōsationem potes uidere: ꝙ iesus noster qui fabricatus est auroram & solem purnorem utroqꝫ: suá matrem uirginem fabricauit & sibi decentissimum thalamum preparauit.

Iesus annunciatus. cap. vii.

Vm igitur tota uirginee perfectio tenderet in desiderium nostre salutis: adueniente plenitudine temporum secundum diuine dispensationis archanum: missus est gabriel angelus a deo ad uirginem desponsatam: que in ciuitate nazareth reclusa in camera orationi intenta & tota in deo leuata ut pie creditur morabatur: Potes autem hic cogitare deuote piam examinationem factam in diuino consistorio mīa allegante ꝓ nobis: & seueritate iusticie resistente: sapiētia quoqꝫ que xp̄s est temperante ꝓ utrunqꝫ: qui & misericorditer se pro nobis morti exhibuit: & diuine iusticie quicquid homo rapuit plene soluit. Sic & misericordia & ueritas simul in uno iesu in pacis osculo conuenerunt: dum nihil misericordius q̄ se pro reo morti exponere: nihil iustius q̄ integralit̄ & plene: imo supaffluenter soluere quod debet̄. De hoc autem Bernar. longo & pulchro sermone primo de annunciatione pulchram & longam disputatōnem contexuit: ubi debes notare: ꝙ licet i diuinis non sint tales disputationes uel consultationes: tn̄ mens nostra que diuina intelligit: suo modo intelligit: & potest isto modo cogitare rationabiliter: & cōtemplationis sue dilatare affectum. Diffinito

ergo in sancte trinitatis consilio potes intueri mẽ
taliter ꝙ dũ illa sacra puella oraret in camera: odor
uirtutum illius gratissime mentis ad illius btẽ tri-
nitatis maiestatem inclinandam ascendit. Nã qua
si potes intelligere patrem loquentem: Que ẽ ista
que ascendit ante conspectum nostrum taꝗ uirgu
la fumi ex aromatibus myrrhe & thuris & uniuer-
si pulueris pigmentarii: uere spẽ sua & pulchritu-
dine sua meum attrahit aĩum: ut concupiscẽtia de-
corẽ suum. Filius uero iam supplicans pr̃i: descen-
dam inquit pr̃ si placet in hortum huius sacratissi-
me uirginis ut colligam lilia sue puritatis: nam ipsa
est hortus conclusus: fons signatus: fons hortoꝝ:
puteus aquarum uiuentium. Nardusq; sue humili
tatis me puocat ut in eius mente recumbã: & de
eius carne mihi tunicam faciam gratiosam: qua in
dutus taꝗ decore regnabo ĩ mũa pie redemptis ele
ctis: & prauis demonibus supatis: ad nr̃e maiesta-
tis honorem. Spũs sanctus ait. Nonne uideris quã
ta charitatis dilatatione mens huius uirginis am-
pliatur? Nunquid etiam non attẽditis ꝙ thalamus
eius uirtutis uacat nitore? uidetis miraculum stu-
pendius ꝙ in tanta uirtutum plenitudine ipsa ui-
detur humilitatis abyssus. Nempe sic ppliatum est
ꝙ super humilem debeo requiescere: & orbem ter
re replere: uere uolo ꝙ in hac uirgine ille compleat
uersiculus que per humilitatem est terra: & per me
im irrigationem erit fecunda: Domini est terra &
plenitudo eius orbis terrarum & uniuersi qui habi
tant in eo. Replebo ergo huius sacre uirginis tam
mentem ꝗ uentrem & erit requies mea in seculum
seculi: hic habitabo: quoniam elegi eã. Sic ergo ui-
detur dicere pr̃. Et ego hanc amaui & exquisiui: &
propolui nihil spõsã assumere: & amator factus sũ for
me illius: unigẽitus meus sit unigẽitus suus: & tu spũs
sctẽ sis ĩ ea habitator iocũdus. Precedat ergo nr̃e nũ
cius maiestatis & roboret aĩam uirginis: ipsam subli
mando nouo salutationis munere: & sibi nuncian
do nr̃e uoluntatis decretum: ꝙ nosipsos plenarie si
bi damus. Ego quidem pr̃ do me sibi in suum uni
cum & indiuiduũ & amorosum sponsum: & filius
dat se sibi ĩ suum filiũ unigẽitũ: & tu spũs sãcte nr̃
das te sibi ĩ ppetuũ habitatorẽ gratiosissimum. Igi
tur non tantum mẽtẽ uirtutibus sed utrũq; fecun-
des: formando filio meo de suis purissimis sangui
nibus corpus humanum: ut sicut ipse desiderat pa
catur in lilus uirginitatis sue. Vocetur ergo ga
briel qui est fortitudo dei: ad quem pater: audi ga-
briel qui fortitudo nostra interpretaris: ut adimple
as que tibi iponuntur. Vides inquit pater illam uir
ginem: cuius odor suauissimus corã nobis flagrat:
uides illum hortum plãtationis omnium uirtutũ
pulchritudine germiare: uides paradisum uolupta
tis quem plantauimus a principio: ut sit nostre di-
uinitatis habitaculum gratiosum: uides fontem sũ
me pietatis quomodo irrigat uniuersam terram: fe
stina: accelera: progredere & curre cito nuncia eidẽ
nostrum beneplacitum: nuncia ei diuinitatis consi
lium: dic sibi dilecte filie syon. Aue gratia plena do
minus tecum: benedicta tu in mulieribus: Ecce rex
tuus: ecce dominus tuus: ecce creator & cõditor tu
us uenit tibi ut sit dilectissimus filius uteri tui: siml'
deus homo redemptor tui & omnium suorum ita
ut ipse idẽ deus homo sit filius tuus: & sis & dicaris
mater dei & genitrix dei: ut simul parias & uirgo p
maneas: & deum dominum tuum immaculata cõ
cipias omnium electorũ redemptorem. Ade: noe:
abrahe: dauid: ceterisq; pr̃ibus & prophetis reuela
tum nunciatum & promissum. Hec autem oĩa
predicta multum in contemplatione a deuota mẽ
te pie dulciter & deuote distendi possunt secundũ
dulcedinem iesu infusam a spiritu sancto intrinseco
deuote mentis. Attende autem ꝙ conuenientissi-
mum fuit ut beate uirgini nunciaretur per angelũ
tantum beneficium. Primo ex parte uirginis: ut ex
tali nuncio eleuaretur mens eius in deum: & sic ar-
denti charitate flammesceret: & prius per amorem
ipsum conciperet mente ꝗ carne. Vnde Aug. ĩ lib.
de uirginitate. Beatior maria erat cõcipiendo fidẽ
xp̃i ꝗ carnem christi. Et postea subdit: materna pro
piquitas nihil marie pfuisset: nisi felicius christum
corde ꝗ carne gestasset. Secundo ut uoluntaria ob-
sequii sui munera deo offerret totam se exponens
& subdens obediẽtie requirentis dei. Tertio ut oñ
deretur esse quoddam spũale matrimonium inter
dei filium & humanam naturam. Et ideo per ãnũ-
ciationem expectabatur cõsensus uirginis locõ to
tius humane nature. Et hoc bene deducit Aug. in
quodam sermone de natiuitate dominica. Requi-
rebatur etiam consensus uirginis in spũali pro suo
matrimonio quo deus pater eam desponsabat: ut
esset unigeniti sui mater & non solum sui unigeni
ti filii: sed in ipso omnium redemptorum. Cõgrue
bat etiam uirginitati matris dei & sue puritati ut hoc
sibi angelus nunciaret: quia ut dicit Hiero. Semp ẽ
angelis cognata uirginitas: & ideo bene angelus
ad uirginem mittitur. Fuit etiam decens ex parte
dei ut seruaretur ordo quem statuit: quo medianti
bus angelis diuina hominibus nunciantur. Et hec
est ratio dionysii cap. iiii. angelice Hierarchie ꝙ di-
uinum iesu benignitatis mysteriũ angeli prius edo
cti sunt: postea per ipsos ad nos cognitionis gra-
tia transiuit. Sic ergo dei missus gabriel zachariam
quõdam prophetam docebat esse futurum ex ipso:
Mariam autem quomodo in ipsam fieret theatri-
cum ineffabilis dei mysterium formationis. Con-
ueniens etiam fuit ex parte angeli ut ostenderet se
adiuuare humanam salutem: sicut diabolus im-
pulerat ad perditionem: propter quod sicut prima
suggestio fuit a diabolo: sic annunciatio salutaris
iesu xp̃i ipsi uirgini debuit esse ab ãgelo. Quod
autem aliqui dicunt angelos mysterium incarna-
tionis ignorasse. sicut patet ex auctoritate dionysii
superius allegata: angeli primo edocti sunt. Nec. n.
decuit ignorare angelos beatos quod deus facie-
bat scire homines miseros. Nec aliquid necessariũ

habent angeli beati ab homine cognoscere ad sue cognitionis claritatem. Potest tamen dici si sic exponatur: eis innotescere per ecclesiam multiformis sapientia dei in conversionem populorum: quia quod prius uident in deo per contemplationem: uident in opibus nostris compleri per experimentalem cognitionem. Quod etiam diony. introducit angelos summos xp̄m interrogantes in ascensione. Quare ergo rubrū est indumentū tuū: non est intelligendū ꝙ angeli sūmi uel infimi ignorauerint xp̄m passum; quē etiam lapides insensibiles: quasi fractura compassionis cognouisse uidentur. Sed dicuntur querere admiratiue & congratulatiue: & ista ponuntur in scriptura ut eleuent mētem nram ad concipiendum cum quanta reuerentia & iocunditate ac admiratione inestimabilis charitatis & sapie & triumphalis uictorie xp̄i ipsum tanq̄ dominum suū & regem glorie receperunt. Nihilominus ista alia ratio melius soluit: ꝙ .s. sancti ostendentes incōprehensibilitatem mysterii sapientie dei i opere nostre redemptionis: dicunt ipsum ignorasse .i. nō plene comprehendisse. Et aliqua luia huius mysterii reseruata sunt xp̄o homini ipsis summis āgelis reuelanda: propter quod querere dicuntur: & ab ipso responsionem accipere ut in q̄one intelligat eorum humile & feruidū desiderium: & in responsione xp̄i clarificatiuum lumen: quo seipsum [illegible] aliquas rationes prius incognitas angelis m[illegible] stat: propter quod dicit maximus: ꝙ utrum [illegible] cognouerint futurā christi incarnationem a[illegible]re nō oportet. Latuit autem eos inuestigab[illegible] do mini conceptio atq̄ modus qualiter totus [illegible] genitore totus manebat in omnibus necnon [illegible] uirginis cellula clausus. Vnde & angelus gabriel [illegible] uirgo quesisset: Quomodo fiet istud i generat[illegible] tum respondit uirgini: ꝙ spiritus sanctus superueniet in te: de specialibus conditionibus illius [illegible] bilis modi quo uerbum caro factum est illum [illegible] quens doctorem quem solum nunciabat auctorē.

Vtrum autem iste gabriel angelus fuerit de [illegible] mo ordine non facile dixerim: nihil enim inco[illegible] ueniens si aliquid spāle fieret in missionibus angelorum; ut summus angelus mitteretur ad uirginem quando summus deus & dei filius ueniebat i ipsā ad sumendā carnem: propter quod dicit Grego. [illegible] mum angelum uenire dignum fuerat: qui summum omnium nunciabat. Et si dicas ꝙ ecclesia uocat eum archangelum: posset dici ꝙ licet archangelus sit hic nomen secūdi ordinis: interpretatio tamen nominis potest ualde congrue summo āgelo adaptari: ut dicatur princeps omnium angelorum: unde gabriel fortitudo dei dicitur: quia dominum uirtutum & potentem in prelio nunciabat: & omnipotentie dei summum effectum ꝙ creatura .s. unione personali suo uniretur auctori: & mulier dignitate materiali preferetur angelico statui. Nec obstat si hoc uis sustinere ꝙ in aliis locis scripture gabriel mitti asseritur: sicut enim opera ueteris testamenti fuerunt prefiguratiua christi uenturi: unde etiam aliqui uocantur iesus uerum iesum prefigurantes. Sic potest dici ꝙ si hoc nomen secundū aliquam rationem in diuino occulto iudicio alicui inferiori angelo est accōmodatum: sicut dicit diony. de seraphim qui purgauit labia esaie. Si autē dionysii doctrinam uelis examinare subtiliter & sequi ad unguem: non solum nō erit seraphim iste angelus: sed forsan compelleris dicere ꝙ nec erit archangelus. Ipse enim uidetur uelle secundum ꝙ aliqui exponunt ipsum: ꝙ sic ordo Hierarchicus inuiolabiliter obseruatur ut solum infimus ordo nobis uisibili apparitione iungatur: & fiant intermissiones intranee infimorum a superioribus: donec ad infimum ueniatur ordinem: de quo solo ordine immediato dicantur nobis angeli apparere. Et hoc propter sufficientiam illorum summorum spūum btōrum quia minimus inter eos ex quo beatus est sufficit mentem quantumcunq̄ uiatricem eleuare ad omnia lumina: que huic nostre peregrinationi diuina sapientia dignatur concedere. Quicquid autem sit de hoc utrum de maiori uel minori: uel de secundo ordine sit ille qui missus sit. Sed rationabiliter credere possumus ꝙ iste est summus omnium qui unq̄ uisibiliter apparuerunt ad aliquid nun[illegible]ndum. Apparuit autem corporali aspectu uirgi[illegible] in forma uiri: quod quidem congruum fuit primo quia annunciabat aduentum inuisibilis dei ad uisibilem carnem: congruum fuit ꝙ uirgini demōstraret uisibilem spēm. Secundo congruum fuit dignitati matris: que non solum in mente sed in corpore uentreq̄ erat dei filium receptura. Et ideo nō solum mens eius: sed & sensus corporei debuerūt uisione angelica refoueri. Tertio congruit certitudini eius quod anūciabatur. Et enim que sunt oculis subiecta certius apphēdimus: q̄ solū imagiata.

Nec est contra ista si dicatur ꝙ uisio corporalis ē īfima. licet enim sit infima: est tamen certissima: & tunc potest dici infima quando solum est exterius sed tunc est excelsior uisio quādo & iterius & exterius anima illuminatur & reficit: quod nō ē dubiū tunc fuisse. Eam de quantum ē cōueniēs alicui dari angelo ad hūana mētē illūinādā excitādā & īflamandā: & imagīationē formādā & purgādā & sēsituā cōsolādā & letificanda & certificanda: tantū ē credibile huic summo nuncio fore datum ad sacratissime uirgini seruiendum: diuinitus tāq̄ domini sui matri. Si autem dicas ꝙ alius fuisset si nudā angeli uidisset substantiam. Respondetur ꝙ hoc nō patitur status hominis uiatoris. Conuenienti autem ordine ambasiatam sibi impositam angegelus sacer uirtuose compleuit. Tria enim angelus intendebat circa uirginem operari. Primo mentem uirginis attentam reddere ad tante promissionis considerationem: quod quidem fecit enim noua & insolita salutatione inestimabili-

ter collaudando: unde dicit Origenes super lucam Quod si sciuisset uirgo ad aliũ quẽpiam factum eẽ sermonem similem, utpote que habebat legis sciẽtiã nunq̃ eam quantũcũq; peregrina talis salutatio terruisset: in hac autẽ salutatione premittit idoneitatem uirginis ad conceptum in eo ꝙ dixit: Gratia plena expressit ipsum conceptum & concipiendũ dominum: in eo quod dixit dominus tecum: per hoc enim intendebat exprimere uirgini illum ineffabilem modum ꝙ deus cum ipse erat per eternã electionem sicut. cum sua dignissima matre. Tertio prenunciauit honorem conuenientẽ ad filii dei conceptum cum dicit. Benedicta tu in mulieribus Et ut ipsam ostenderet in tali cõceptu ab omni maledictione mulierum plenissime separatam his tribus premisit. Aue: quasi dicat. Talem ambasiatam tibi a deo porto ꝙ a te excluditur & in te punitur omne Eue maledictionis corrupte nature: uides ergo q̃ plenissime fecit angelus primum ꝙ intendebat. s. mentem uirginis attentam reddere & reuerenti promissa considerare. Nescio autẽ modũ quo potuisset uirginem tam attentam & sollicitam reddere: q̃ eam sic laudando & talia promittendo salutare. Animo enim humili nihil est mirabilius nec magis nouum q̃ auditus sue excellentie. Admiratio enim maxime attentionem animo causat. Et ideo angelus uolens attentam reddere uirginem ad auditum tanti mysterii congrue ab eius laude incepit: propter quod scribitur ꝙ sapientissima uirgo que se totam nihil sentiebat sub deo admirans: turbata est in sermone eius non tum turbatione tre: sed admirationis permaxime in promissione taliũ magnalium utilitati sue. Et ideo cogitabat qualis esset ista salutatio. Secundum quod tendebat angelus erat uirginem instruere de mysterio incarnationis: quod in ea erat implendum. quod quidem fecit prenunciando conceptum & partum dicens. Ecce concipies & paries. Et ostendeodo prolis dignitatem dicit. Hic erit magnus & filius altissimi uocabitur & cetera. Et demonstrando modum conceptionis supernalem & ineffabilem: de quo eã etiã remisit specialius & singularius per experientiam instruendam ad superiorem magistrum spiritũ sanctum cum dicit. Spiritus sanctus superueniet in te Quid .n. tibi uidetur angelus dixisse cum dixit uirtus altissimi obumbrabit tibi: nisi seipsum insufficiẽtem & impotentẽ ostendere & exprimere id quod ipsa singulariter per spiritum sanctum cognosceret Quis sibi umbram talem faceret occultationis istius secreti a qualibet alia creatura ꝙ istius ineffabilis occulti experientia esset soli spiritui sãcto: & ipsi uirgini nota. q. etiam aliter dicat. Tu habebis plenitudinem diuinitatis corporaliter in te: cui omnis alia cognitio comparata potest merito umbra dici. In hoc etiam uerbo ostẽdit ꝙ spiritus sanctus umbrã refrigerantis concupiscentie & totalis eradicatiõis fomitis fecit purissime uirgini. In hoc etiam ostendit ꝙ ineffabile lumen diuinitatis quasi umbram sibi condescendit & se capabile pro modo uirginis tribuit. In hoc etiam ostendit ꝙ ad tantam nobilitatem matrem uirginem substulit: ꝙ nulla creatura plene: & cõprehendere & cogitare sufficit: sicut illud quod est obũbratum & aliis occlutum. Dicitur autẽ obumbratum incertum: quia non solum uirginis fecunditas propter suam icõprehensibilitatẽ obumbratur a nobis: sed ipsa uirgo in omni sua uirtute circũquaq; nobis est icõprehensibil' & inexpressibilis: quia in isto actu omnes uirtutes fuerũt ad tantam perfectionem adducte ꝙ omnibus aliis sunt incognite: & ideo obũbrate: propter quod sũt bene fatui qui perfectiones mentis uirginis & ineffabiles status sibi datos ex tunc uolunt secũdum suam miserabilem mensuram taxare: & quibusdã friuolis: & stultissimis cauillate rationibus. Vltra hoc etiam in isto uerbo obumbrabit tibi continet' ꝙ illud obũbrabit. i. circũquaq; exprimit ꝙ ñ solũ uirgo in se purgabitur a radice fomitis & in omni uirtute perficietur ineffabiliter: sed etiam in circuitu omnium electorum: & filiorum dei extendetur ista umbra: ut omnes purgentur & perficiantur secundum illam mensuram secundum quã inuiscerantur christo & concipiuntur a carne materna. Et quia ista sũt sublimia: imo ĩ intellectũ omnẽ creatũ si pieffabilit' sũt excedẽtia: ideo ñ alicuius alterius uirtus exp̄mit': sed sig̃ñat' uirtus altissimi obũtibi. Tertio itẽdebat ãgelus aĩam beatissime uirginis inducere ad consensum: ut illud quod erat sũmum beneficium fieret uirginis meritum p cõsensum: quod & fecit exẽplo Elisabeth sterilis: ubi nõ dubitatio uirginis firmatur: sed eius fides ex cõsortio sterilis pariture letificatur. Ambro. n. expresse dicit ꝙ beata uirgo de uerbis angeli nõ dubitauit. Dicit enim super lucam. Temperatior ẽ marie responsio q̃ uerba sacerdotis. Hec ait. Quomõ fiet istud. Ille respondit. Vnde hoc sciã. Negat ille se credere quoniam negat se scire. Ista non dubitauit esse faciendum: quod quomodo posset fieri iquirit. Quia uero Augustinus uidetur dicere ꝙ dubitauit & ipse & ẽs alii exponendi sunt ꝙ talis dubitatio magis erat admirationis q̃ icredulitatis: pp quod ad admirationẽ ãmouẽdã qa de tãta admirabat' dignatiõe dei ad se oñdit' ei magna dignatio dei ad ipsa Elisabet sterilẽ & senẽ: licet ipam gdu. Et ut oñdat hoc sub nullo cadere merito: plenissimã rõem tal' icarnatiõis oñdit cũ p̄ncipiũ eius dei oĩpotẽtiã noĩauit cũ diceret: qa ñ erat ipossibile apud deũ oẽ uerbũ q. d. nõ mirens si talia tibi p̄mitto: nec pauescas tue uilitatis consideratiõe: quia quãto es uenor & creatura inferior: puta mulier iuuencula & uirgo tinella: tanto in te dei omnipotentia magis honorabit' & magnificabitur: & ostendetur omni creature ꝙ ipse potest suum effectum producere de tua uilitate. Et ideo benedicta uirgo conseati: quia in tue uilitatis reputatione debet dei omnipotentia sume

honorari. Potes ergo uidere q̃ eleganter benedictus gabriel suam ãbasiatam cõpleuit. Et ideo nũc cum reuerentia audias uocem turturis nostre: & sibi dicas. Que habitas in hortis tue excellentissime puritatis & plenitudinis uirtualis amici asculant te tam angeli restaurandi q̃ sancti patres de iferno liberandi: q̃ exules filii Adam per te redimendi: q̃ etiam oẽs status creature in te consumandi: fac ergo nos audire uocem tuam: sonet uox tua in auribus nostris: uox tua dulcis & facies tua decora
Responde uerbum benedicta uirgo
Quod optant superi. s. angeli:
Quod expectant inferi. s. patres inclusi:
Quod desiderant posteri. s. per filiũ tuũ redimẽdi:
Quod appetunt exteri. s. appetitus creature in te consumandi. Da ergo benedicta uerbũ dignissimi: & uirtuosissimi consensus & suscipe uerbum paternum tui diuinissimi & uirginalis conceptus. Ecce inquit uirgo gloriosa ancilla domini: fac mihi secundum uerbum tuum: ubi experimur.
Munus uirginalis consensus in pronomine demõstratiuo. Ecce sinus uirtualis apparatus in nomine humiliatiuo: ancilla domini. Zelus precordialis appetitus in uerbo optatiuo. Fiat pignus celestis promissionis & angelici affatus: uerbum tuum. Ad exprimendum autem perfectionem uirginis ĩ isto consensu puto q̄ deficit omnis lingua: sed ne hãc perfectionem preterire uideamur: ad aliqualem cõmendationem ipsius magis balbuciando q̃ exprimendo aliquid uel tenuiter ponam. Attendendũ ãt q̄ iste consensus apparet mirabil' si cõsideretur.

Iesus emissus celitus. cap. viii

Ec missio fuit per incarnationis benignissimam condescensionem: qua deus pater propter nimiã charitatem qua dilexit nos cum uenit plenitudo tẽporis secundum diuine dispositionis archanum filiũ suum misit in uterum uirginis per assumptionem nostre humanitatis. Ad cuius explicationem uidendum est q̃ conueniens fuit & necessariũ: quomodo christus seruauit tempus acceptabile & gratum: quomodo in assũptione fuit diuine uirtutis opus perfectum: & quõ in assumendo seruauit congruentissimum modũ.

Quomodo autem fuit conueniens: & necessarium christũ carnẽ assumere satis patet: si quis uellet attendere q̄ per istam incarnationem facta est reparatio generis humani. Non sicut dicit Augustinus. xiii. de trinitate: ut ostendamus alium modum deo possibilem defuisse: cui potestati omnia equaliter subiacent: sed sanande nostre miserie consequentiorẽ alium modũ non fuisse. Et hoc idem appatet tam ex parte reparantis dei: q̃ ex parte reparati hominis: q̃ etiam ex parte ipsius reparationis siue modi. Quorum omnium ratio est: quia non minus est res conditas reparare q̃ in esse producere & ideo sicut effectus rerum principium non potuit esse nisi deus: ut sicut omnia creauerat per uerbũ increatum: sic omnia crearet & recrearet per uerbũ incarnatum. Quoniam ergo deus omnia fecit: potenter: sapienter: & optime: decuit ut sic repararet q̄ ista tria ostenderet: & simul cum ipsis suam iustitiã declararet. Quid ergo potentius q̃ coniungere extrema summe distantia in unam personã? Quid sapiẽtius? quid congruentius? q̃ q̄ ad perfectionem totius uniuersi cõiunctio fieret primi & ultimi uerbi. s. dei: quod est omnium principium: & humane nature que ultima est creaturarum. Quid beniuolentius q̃ q̄ dominus propter serui salutem accipiat formam serui? Et hic modus tante benignitatis est: ut nihil clementius: nihil benignius: nihil amicabilius cogitari possit. Multum igitur conueniens est ipsi dei nature: cuius natura est bonitas ut sic in sũmo se diffunderet: seq̃ manifestaret nostram assumendo naturam. Iustitia uero in hoc plene patuit: quia in ea natura in qua diabolus uicerat primum hominem: in eadem deus in secũdo hoie ipsum iuste deiecit. Et hoc est quod dicit Damascenus in principio. iii. libri. Per incarnationis mysterium monstratur simul bonitas sapientia: & iustitia: & potentia dei uel uirtus. Bonitas quidem quia nõ despexit proprii plasmatoris infirmitatẽ. Sapientia: quoniam iuenit difficillimam & decentissimam solutionẽ. Iustitia uero: quoniam merito non aliud facit uincere tyrãnum: neq̃ ui eripi a morte cõmuni hominum q̃ q̄ homo pro hominibus moreretur: potentia uero siue uirtus infinita: quia nihil est maius q̃ deum hominem fieri. Conuenientissimus ergo erat hic modus ex parte dei. Rursus quia homo cadens in culpam auerterat se: & recesserat a primo principio potentissimo: sapientissimo: & benignissimo: & ideo corruerat in infirmitatem: ignorantiã & malitiam: ac per hoc factus est carnalis: animalis sensualis: & ideo ineptus ad diuinam uirtutẽ imitãdam: ad lucem cognoscendam: ad bonitatem diligendã. Ad hoc ergo q̄ homo ab isto statu repararetur: congruentissimũ fuit ut ei condescenderet benignus deus reddendo se illi noscibilem: amabilẽ: & imutabilem. Et quia homo carnalis: sẽsualis: animalis: non nouerat: nec amabat: nec sequebatur nisi sibi proportionabilia & consimilia: ideo ad eripiendũ ipsũ hominẽ de illo statu pessimo uerbũ caro factũ ẽ: ut ab hoie q caro erat: & cognosci posset & delectabiliter amari: ac per hoc ipse homo obligaretur ipsũ dulciter imitari. Propter hoc dicit Augustinus ĩ sermone de natiuitate. Homo sequendus nõ erat q uideri poterat: deus sequendus erat: qui uideri nõ poterat: ut ex hoc exhiberetur homini. & q ab hoie uideret': & quẽ hõ sequeret': deus factus ẽ hõ. Et in libro de cathetizandis rudibus. Que maior est causa de aduentu domini nostri nisi ut ostenderet deus dilectionem suam in nobis. Et postea subdit. Si amare piget: saltem reamare ñ pigeat. Postremo quia homo reparari non poterat nisi repararetur
Mentis innocentia
Dei amicitia

Et sui excellentia
que soli deo suberant. Et hoc non poterat nisi per deum in forma serui: & ideo congruum fuit uerbũ incarnari. Excellentiam nostram recuperare nõ poterat nisi reparator esset deus: quia si mera creatura tunc homo subiectus esset mere creature & sic non recuperaret statum excellentie. Amicitiã dei recuperare non poterat nisi per mediatorem conuenientem: qui manus mittere posset in utrosq;: & utriq; parti conformis: utriq; parti esset amicus: ac ꝑ hoc simul esset deus & homo. Innocentiam recuperare non poterat nisi dimissa culpa: quam dimittere non decebat diuinam iustitiam nisi per satisfactionem condignam. Et quia satisfacere non poterat nisi deus ꝑ toto hũano genere: nec debebat nisi hõ qui peccauerat: ideo congruentissimum fuit genus humanum reparari ꝑ deum hominem natum de genere Ade. Quoniam ergo excellentiã recuperare non poterat nisi per reparatorem excelsũ: nec amicitia reformari poterat nisi per mediatorẽ amicabilissimum: nec innocentia reacquiri poterat nisi per satisfactorem sufficientissimum. Excellentissimus autẽ reparator non est nisi solus deus. Amẽbilissimus mediator non est nisi sit homo. Sufficientissimus satisfactor non est nisi sit pariter deus & homo. Congruentissimum fuit nostre reparationi incarnatio uerbi: ut sicut genus humanum in esse exierat per uerbum increatum: & culpa ceciderat deserendo uerbum inspiratum: sic a culpa resurgeret per uerbum decentissime & misericordissime incarnatum. Aduidendum autem quomodo seruauit tempus acceptabile: & quomodo aduentus tempus eius dicitur tẽporis plenitudo debes scire: ꝙ a principio temporis deus potuerit incarnari: noluit nisi a pricipio sexte etatis precedẽte lege nature & lege scripture post patriarchas & ꝓphetas: quibus & per quos fuerat incarnatio repromissa: & per ipsos multipliciť predicta & prefinita: Horũ autem ratio est: quia incarnatio ẽ opus dei reparantis. Iuxta quod dictũ est: & cõuenit secũdũ
Libertatem arbitrii.
Sublimitatem remedii
Integritatem uniuersi.

Nam sapientissimus artifex hec omnia in agendo attendit. Quoniã ergo libertas arbitrii hoc requirit ut ad nihil trahatur in uita: sic debuit dominus genus humanum reparare ut saltem inueniret qui querere uellet saluatorem: & qui nollet querere in sua malitia iuste periret. Nullus autem querit remedium nisi cognoscat morbũ. Nullus querit doctorem: nisi se ignorãtem cognoscat. Nullus querit adiutorem nisi se cognoscat ĩpotentẽ. Quia ergo hõ ĩ prima parẽte lapsus adhuc supbiebat in scientia & uirtute: ideo premisit dominus tempus legis nature ĩ quo cõuinceret' de ignorãtia: & post recognitam ignorãtiam: sed permanente superbia de uirtute qua dicebat': non deest qui impleat. Addit deus legem preceptis moralibus erudientẽ & cerimonialibus simul & iudicialibus aggrauantem. Et tunc ut dicit apostolus peccatum occasione accepta per mãdatum factum est supra modum peccans peccatum. Quia adueniente lege prohibente concupiscentia & ĩordo creuit trãsgrediendi uitia non legis sed hominis: propter quod habita scientia & cognita ĩpotentia propria cõpulsus est homo surgere ad diuinam misericordiam: & gratiam postulandam: que solum datur per dominum nostrum iesum christum: ideoq; post legem nature & scripture: & non ante subsequi debuit ĩcarnatio uerbi dei. Rursus quia sublimitas remedii requirit ut credatur fide firmissima: & ametur charitate feruentissima tanq̃ mysterium feruentissimum & saluberrimum: ideoq; congruentissimum fuit ut ante christi aduentum preirent multa testimonia prophetarum tam explicita in uerbis q̃ ĩplicita in figuris: & multis firmis testimoniis quod erat secretũ & altum: fieret certum & ĩdubitabile ad credendũ: preirent multiplicia promissa & ardentissima desideria ut promissum expectaretur: expectatum differetur: dilatum amplius desideraretur: desideratũ tandem gratissimum: exhibitum feruentius amaretur: gratius susciperetur: & solicitius seruaretur. Postremo quoniam integritas & perfectio uniuersi requirebat ut uniuersa essent ordinata quantum ad loca & tempora: & hoc opus incarnationis perfectissimum erat inter omnia opera diuina: & processus debet esse ab ĩperfecto ad perfectum: & non econuerso: hinc est ꝙ hoc opus debuit fieri in fine temporũ. Et sicut primus homo q erat totius mũdi sensibilis ornamentum: ultimo fuerat conditus s. sexta die ad totius mundi cõplementum: sic secũdus homo ad totius mundi reparationis cõplemẽtum: in quo primum principium cõiungitur cum ultimo. s. deus cum nostro limo fieret in fine tẽporũ. s. in sexta etate que etas est apta ad exercitium sapientie: quia multa transierant experimenta: & ad eneruationem concupiscentie: quia multa apparuerant indicia: & ad transitum a statu turbinis ad quietem mentis: quia tunc promittunt celestia premia que omnia conueniunt illi sexte etati decursus mũdi tam per experientiam preteritorum tẽporum q̃ per effusionem charismatum q̃ christus in suo aduentu largissima pietate portauit. Quoniam ergo aduentus christi dicitur tempus legis gratie & exhibitionis gratie repromisse. & ẽ principiũ sexte etatis: & omnia ista dicũt plenitudinem: quia lex gratie implet legem scripture. Nõ enim uenit christus soluere legem sed implere: & solutio promissi implet promissionem: sicut dicit apostolus ĩ actibus. Annunciamus uero eam que ad patres nostros facta est repromissio: quoniam hanc adimpleuit deus filiis uestris resuscitans iesum. Et sexta etas ratione perfectionis senarii sonat plenitudinem: hinc est ꝙ in aduentu filii dei dicitur plenitudo tẽporis: non ꝓpter hoc ꝙ in principio aduẽtus finiatur tẽpus: sed q̃a spũalia mysteria impleantur.

Sicut autem christus non debuit uenire in principio temporis: quia aduentus eius nimis fuisset festinus: sic nec differre usq; ad finem ultimum: q̃a tunc nimis esset tardus. Decebat enim saluatorem incarnari post debitam cognitionem morbi: & ante tempus iudicii introducere tempus remedii. Decebat etiam mediatorem habere quedam membra sua precedentia: quedam subsequentia. Decebat ẽt perfectum ductorem tunc se ostendere: cum esset oportunitas currendi ad brauium: & hoc est in fine temporis post probatum multiplicem lapsum & mortis & mundi defectum: & iam apparente aliqua approximatione ad iudicium finale: ut per timorem iudicii stimulati: & spe premii accensi & p perfectionem iesu christi cum tanta charitate & uirtute animemur & uigoremur ad perfecte sequendum ducem uirtutum iesum: quousq; perueniamus ad brauiũ beatitudinis sue. Quomodo aũt fuerit incarnationis sue opus perfectum: debes scire q incarnati[illegible] opus totius trinitatis. Cũ enim sit quidam [illegible] summus ab omnipotentia dei produ[illegible] id quod dicit effectum in creatura [illegible] tribus: necesse est a tota trinitate p[illegible]. Et hoc satis ostendit angelus cum dicit. Spiritus sanctus superueniet in te: & uirtus altissimi obumbrabit tibi. Nomine altissimi intelligit pater cuius est illud opus per auctoritatẽ: quia eius fuit proprie mittere filium suum. Nomine uirtutis intelligitur filius: cuius est illud opus tãq̃ suppositi: persona autem spiritus sancti proprio nomine nuncupatur: cum dicitur. Spiritus sanctus superueniet in te. Attribuitur autem spiritui sãcto opus incarnationis triplici ratione: primo quia hoc congruit cause incarnationis: que si consideretur ex parte dei est mera charitas & amor: unde Io. iii. Sic deus dilexit mundum ut filium suum daret. Spiritus autem sanctus est amor patris & filii. Secundo si cõsideretur ex parte nature assumpte. per hoc enim datur intelligi q natura humana est assumpta a filio dei in unitate persone: non ex aliquibus meritis: sed ex sola gratia que spiritui sancto attribuit̃ secundum illud Cor. xii. diuisiones gratiarum sũt: idem autem spiritus: unde dicit Augustinus. Iste modus quo natus est christus de spiritu sancto insinuat nobis gratiam dei: qua homo nullis precedentibus meritis ex ipso primo exordio nature sue quo esse cepit: uerbo dei copulatus in tanta unione persone: ut idem ipse esset filius dei. Dicit etiã in libro de predestinatione sanctorum. Ea gratia fit ab initio fidei sue quicunq; christianus: qua gratia homo ille ab initio suo factus est christus. Modo glorietur quicunq; uult q aliquid precessent unde primam a deo meruit gratiam: & tunc falsificabat argumentum in auctoritate prefacta. Tertio etiã hoc cõuenit termino incarnationis. Ad hoc enĩ terminatur incarnatio: ut ille qui concipiebatur esset sanctus & filius dei: utrũq; autem horum attribuitur spiritui sancto: nã per gratiam efficimur filii dei secundum illud. Ad Gal. iiii. Quoniam estis filii dei: misit deus spiritum filii sui clamantem abba pater. Ipse etiam spiritus sanctus dicitur spiritus sanctificationis. Ad Roma. i. Sicut ergo alii qui per spiritum sanctum sanctificatur spiritualiter ut sint filii dei adoptiui. Ita per spiritum sanctum est iesus in sanctitate conceptus ut esset filius dei naturalis propter quod conclusit angelus beate uirgini cũ dixisset. Spiritus sanctus superueniet in te. Ideoq; quod nascetur ex te sctũm: uocabitur filius dei. Per illam autem assumptionem facta est unio diuinitatis cum humanitate: ita q diuina natura non tantũ sibi uniuit carnẽ sensibilem: sed & spiritum rationalem secundum potentiam: uegetandi: sentiendi: & intelligendi. Quia ergo homo corruptus fuerat secũdũ oẽm sui partem: totũ debuit assumere ĩ aĩma & in corpore ut totum curaretur. Quia uero pars carnis magis est nota nostre sensualitati. & caro magis distat a deo: ut expressior fiat denominatio: & magis exprimatur dei humiliatio: & profundior ostendatur dignatio: hĩc est q opus illud nõ dicitur animatio: licet assumpsent animam. Sed magis propter assumptionem carnis nominatur ĩcarnatio. Attende ergo miser homo cum quanta reuerentia debes te totum deo in holocaustum sacrificiu perfecte offerre: qui totus es in christo assũptus: & erubesce aliquid imũdum in tua mente cõmittere uel carne: que filio dei in christo unita est unitate persone. Hec autem unio non potest fieri ĩ unitate nature. quia dĩna natura cum sit simplex & inalterabilis non potest: sicut pars concurrere ad cõstitutionem tertii: nec potest in aliquam aliam naturam imutari: nec aliquid aliud in ipsam conuerti: ideo necesse fuit hanc unionem fieri in unitate persone & suppositi. Et quoniam diuina natura in nullo supposito potest subsistere nisi in proprio: ideo illa unio non potuit esse in supposito uel persona hominis: sed dei. Ac per hoc diuinum suppositum se fecit humane nature suppositũ in christo: & ita est ibi tanta unitas personalis & unitas suppositi. s. ex parte assumentis dei. Attende autem q hũmana natura in christo nunq̃ habuit aliquod esse personale uel suppositi: nisi solum suppositum uerbi. Ex unione enim anime: & carnis christi non resultauit esse subsistẽs per se suppositi uel psone create: quia simul tempore ut infra patebit: fuit unio anime & carnis in christo iesu: quis in aliis hominibus ex tali unione resultet esse personale creatum: quia hoc fuit ut ad maiorem nobilitatem ĩ ifinitũ illa unio tenderet. s. ad esse persone increare: unde ĩ infinitum melius fuit christi humanitati non habere esse creatum per se subsistens: ut ex hoc cõmunicaretur sibi esse personale diuine nature. Exemplum autem est in omnibus formis gradatim ordinatis ad ulteriorem formam magis perfectam: licet enim sensitiuum in homine non constituat esse per se subsistens: quia tamen ordinatur ad nobilissimam formam incorruptibilem: &

intellectualem. s. animam rationalem multo meli us est in ipso homine q̄ in brutis: in quibus consi- stit suppositū. Attēde āt q̄ unio humane nature in persona filii dei non debet dici accidentalis: sed substantialis. Licet enim humana natura aduenerit persone filii dei cōplete: quia tamen persona filii dei suum eē personale cōmunicat: quod non fit in alte ratione accidentium: hinc ē q̄ illa unio debet dici substantialis & non accidentalis. Substantia enim non solum dicitur materia & forma: sed etiam sup positum: & ideo unio in supposito merito dici- tur substantialis. Sic igitur patet q̄ illa unio anime & carnis ulterius terminata fuit ad nobilius esse. s. persone filii dei quā si constituisset proprium eē p sonale: ita q̄ assumptio nullam dignitatem ademit humanitati: sed auxit: felix tamē ille proprie substā tie uel subsistentie defectus: licet nullo modo pos- sit dici defectus: sed sic pro deuotione liceat loqui: qui in tantum perfectum ascēdit: ut ex hoc homo esset super omnia benedictus deus. Sic & anima mea neq̄ & impia deficiat tuum per te exilire in p pono uelle: ut possit persistere plenissime in dei uo- luntate: ut illud Apostoli in te uerificetur. Adhere- re deo & cetera Et illud. Viuo ego & cetera. Sicut igit̄ unio naturarum in christo non poterat fieri huma nitate habente propriam personalitatem: nisi ipsa non existente persona assumeretur in diuinam: sic nunq̄ fiet in te cum dei unio uoluntatū per gratiā: nisi tua uoluntas propria totaliter deficiat: imo ue- rius proficiat ut sit diuina non tua. O q̄ felicius tua uoluntas est diuina q̄m tua. Sicut felicius est deum esse q̄ malum hominem. Malus enim semper erit in se: sed deus in deo: quia talibus qui a sua uolun tate deficiunt & in deo proficiunt dicitur. Ego dixi dii estis. Et propter hanc felicē sincopam dicit sen- ties. Deficit cor meū & caro mea: deus cordis mei & pars mea deus in eternū: uere qui se elongat ab hac unione peribunt: sicut sequitur. Ecce qui se elō gant a te peribunt. Sicut autem in corpore chri- sti mystico non est nisi christus iesus cum mēbris suis non habēs aliud eē nisi diuinū: sic & in infer- no non est nisi lucifer cum sua uolūtate pessima & infelicia sua mēbra que noluerunt diuine uolūtati subdi: sed ppria uoluerūt uolūtate abuti. Ista āt personalis unio licet de potentia absoluta potuerit fieri a qualibet persona diuina: congruentissimum tamen fuit ut fieret in uerbi persona. Ad hoc enim fiebat incarnatio ut fieret humane nature reconci- liatio. Reconcilians autem mediatoris habet offi- cium. Mediatio autem proprie cōpetit ipsi filio q̄ ē media in trinitate persona. Ipse etiā mediator & reconciliator debuit humanam naturā in omni- bus suis mēbris adducere

Ad diuinam cognitionem
Ad diuinam conformitatem
Ad diuinam filiationem

ut sit quod benefuerat conditum: & per peccatum destructum: tandem per dei sapientiam esset artifi- ciosissime reparatum. Nullum autem magis decet ad diuinam cognitionem q̄ ipsum uerbū quo pa- ter se dedit: quod etiam rationabiliter ē unbile car ni sicut uerbum uoci. Nullum etiam magis decet reducere ad dei conformitatem q̄ filium qui est imago patris. Nullum etiam decet magis coicare similitudinem diuinam per adoptionem q̄ natu- ralem filiū. Et quia artifex per eādem artem restau rat destructum: per quam primo benefecit condi- tum. Et filius dei est ars plena omnium rationali- um uiuentium. Nullum magis decuit fieri filium hominis ad restauratione nature q̄ ipsū filium dei uerbum imaginem & artem eternam. Quia ue ro ut dictum est unio est personalis: ac per hoc su- ma unionū post illā ineffabilē unionē diuinarū per sonarum in unitate nature. hinc est q̄ rationabilr̄ est necessario sit cōmunicatio idiomatū. Cum igi- tur actus & operationes ac passiones sint supposi- torum: quicquid agit homo iesus uel patitur totū agit: uel patitur suppositum uerbi: & quicqd dicit de filio dei potest dici de filio hominis: & ecōuer- so: nisi sit uocabulum in quo aliqua repugnātia in- cludatur: sicut sunt illa in quibus includitur respe- ctus unionis nature unius ad alterum. Sicut uniri incarnari: assumere: assumi: uel negatio alicuius: cu- ius oppositum alteri cōpetit: sicut incipere esse crea ri: & similia in quibus non ē cōmunicatio idioma- tum: quia per tales locutiones datur occisio erro- ris: unde non est ita concedenda homo assumit di uinam naturam uel uniuit eam sibi: uel q̄ est incar natus & similia. Et similiter non est concedendum q̄ iste homo demōstrato christo sit creatura: uel fce perit esse: uel sit minor patre: nisi specificaretur secū dum humanam naturam. Et hoc quia Arriani & manichei in hoc dei filiū impie blasphemantes di cunt ipsū uerbum esse creaturam: incepisse minor rem esse patre. Quomodo autem modus con- gruentissimus fuerit pater: si attendas que dicta sūt & alia que dicentur. Modus autem hic fuit: q̄a an- gelo nunciāte uirgini uirgo beatissima credidit ap petiit & consensit. Spiritus sanctus super eam uenit q̄ eam sāctificauit & fecundauit: cuius uirtute in in- stanti uirgo concepit iesum christum uerum deū & dei filiū & hominem perfectum factum & ima culatum: ipsa beatissima uirgine remanente uirgi- ne & integra in eternum. Vide ergo cū quanta ra tione in incarnationis opere talis modus est habi- tus: decuit enim ipsum deum in opere tam subli- mi agere congruentissime cōmunissime comple- tissime. Congruentissimus autem modus est: ut medicus ex opposito respondeat morbo: & repara tio lapsui: & remedium nocumento. Quia igitur humanum genus lapsum fuerat per diaboli sug- gestionem: & per consensum mulieris decepte sci- licet Eue. & per generationem concupiscentialiter transfundentem originale in prolem: cōgruum fu it q̄ econtrario hic esset angelus bonus annūcians & suadens bonū: & uirgo credens & consentiens

in bonum suasũ: & charitas spiritus sancti sanctificans & fecundans ad conceptum imaculatum: ut sic contraria contrariis curētur. Ac per hoc sicut mulier decepta per diabolum: & per uirũ peccatorem cōcupiscentialiter cognita & corrupta: transfudit i omnes culpam: morbum: & mortē: sic mulier per angelum erudita: & per spiritum sanctum sanctificata & fecundata absq omni corruptione tam mētis ꝙ corporis prolē generaret: que oibus ad ipsam uenientibus daret gratiam sanctitatem & uitam.

Attende autem ꝙ hec beatissima uirgo huic cōceptioni materiã purissimam ministrauit spiritu sãcto super eam ueniente & in ea eradicante totaliter fomitē & eam supernaturaliter fecundante: ita ꝙ actionē spiritus sancti illa materia de qua formatũ ē corpus iesu digesta & ad uterum uirginis absq aliqua sui corruptione & libidine aducta fuit & formata & organizata: ita ꝙ totũ illud quod actiue facit semen uiri in formatione humani corporis: totum suppleuit & fecit in uirgine uirtus spiritus sãcti cum inestimabili mundicia & puritate: sicut ipse deus est mundus: propter ꝙ christus dicitur cōceptus de spiritu sancto: ut ista prepositio de iportet habitudinē cause efficiētis respectu corporis per appropriationē ut dictũ ē. Respectu aũt suppositi xpi ꝙ est persona diuina habet hītudinē cōsubstantialitatis. Et ideo hoc ipso ꝙ credit̃ xps cōceptus de spiritu sancto habet habitudinē propriã respectu corporis per ipsũ formati: habitudinē autē cōsubstantialitatis habet ad personam assumentem. Licet autē Crisostomus super Mat. & Dam. li. iii. uideatur dicere ꝙ. s. s. siue ipsa diuina sapientia & uirtus fuerint uelud semen in conceptione iesu. Et Hieronymus multũ uideatur hoc detestari: tamē facilis ē concordia utrorũq: quia cum sancti sint. idem oīno intendunt. In semine. n. intelligitur uirtus actiua. Et secũdũ hoc Criso. & Dam. cōparant semini spiritum sanctũ uel filiũ qui ē uirtus altissimi. In semine etiã intelligitur substantia corporalis decisa a patre: que in cōceptiōe trãsmittitur. Et hoc modo sanctissime Hieronymus negat spiritum sanctũ fuisse pro semine: hoc enim dicere imũdissimum est & blasphemũ. Licet aũt christus dicat̃ cōceptus de spiritu sancto & de maria uirgine: ꝓprie tamen beata uirgo dicit̃ mater xpi: quia ipsũ uere genuit sicut uera mater i ydēptitate sue speciei & i natura uiuēte: & secundum generationē edita: & hoc sufficit ad rationem maternitatis. Spiritus sanctus aũt licet sit principiũ actiuum in generatione christi: non tamē dicitur pater christi: quia ipse non genuit christũ similē sue speciei: sicut pater generat filiũ. Nec de substantia spiritus sancti aliquid est trãsmutatum in formatione christi: quod tamen requiritur ad rationem paternitatis in productione oīum hominum. Nec etiã ipse christus dici debet̃ adoptiuus filius spiritus sancti: nec dei patris nec totius trinitatis: quia illud quod dicitur de aliquo secũdũ perfectam rationē filiationis: unde ꝗuis secũdũ naturam humanã sit creatus & iustificatus: non tamen debet dici filius dei nec ratione creationis nec ratione iustificationis: sed solum eterne generationis secundũ quã ē filius solius patris. Et quia filiatio est proprietas personalis filii dei: & homini xpo est cõmunicatũ eē personale ex mera gratia: & nec est singularissima dignitas humanitatis xpi. ideo christus ēt secũdũ ꝙ homo nō debet dici filius adoptius nec filius. s. s. nec etiã totius trinitatis sed solum uerus & naturalis filius dei patris: ut per hoc exprimatur illius excellentissime humanitatis dignitas personalis. Quia uero illud opus a deo processit modo cōgruissimo: per uerbum enim incarnatum reparatur lapsus hominum et ruina angelorum & lapsus hominum reparatur secundum utrunq sexum: ut medicamentum sit cōe oibus decentissimum fuit ꝙ ad incarnationis mysterium fieret concursus angeli: mulieris: & uiri. Angeli: ut denunciãtis & cōgaudētis. Mulieris. s. uirginis: ut cōcipientis i utero: uiri uero ut cōcepte prolis in eē perfecto: ut sic Gabriel angelus eēt nuncius patris eterni: uirgo imaculata eēt templum spiritus sancti proles concepta eēt ipsa persona uerbi. Ac per hoc in cōmuni reparatione omniũ cōmunis fieret concursus trium de triplici hierarchia dilatato nomine hierarchie diuina. s. angelica & humana. Licet aũt filius dei carnē assumere potuisset de quacũq materia uoluisset: consequentissimum tamē fuit: ut de beatissima uirgine carnem acciperet. Primo quidem tota natura hũana nobilitata est: unde Augu. in libro. lxxxiii. q. dicit hominis liberatio in utroq sexu debuit apparere. ergo quia uirũ oportebat suscipere qui sexus honoratior est: cōueniēs erat ut feminei sexus liberatio hinc appareret: qa ille uir de femina natus est. Secundo quia per hoc ueritas incarnationis astruitur: unde Ambrosius libro de incarnatione. Multa secundum naturam inuenies & ultra naturam: secundum conditionem & enim nature in utero femine corporalis fuit: sed supra cōditionem uirgo concepit & genuit: ut crederes qa deus erat qui innouabat naturam: & homo erat q secundum naturam nascebatur ex homine. Et Augustinus dicit in epistola ad uolusianum. Si omnipotēs deus hominē undecunq formatum: nō ex materno utero crearet sed repentine inferret aspectibus nouam opinionem cōfirmaret erroris: nec hominem uerum suscepisse ullo modo crederetur & dũ omnia mirabiliter facit: aufert ꝙ misericorditer fecit. Nunc uero inter deum & hominem mediator apparuit: ut in unitate psōe copulans utrãq naturam: & solita sublimaret insolitis: & insolita solitis repararet. Tertio quia hunc modum cōplectitur omnis diuersitas generationis humane. Nã primus homo productus est de limo terre sine uiro & femina: Eua producta est ex uiro sine femina ceteri uero homines producuntur ex uiro & femina: ũde hoc extremũ q̃si xpo cōuenientissime relictũ ē ut p spũm scũm ꝓduceret̃ de femia sine uiro. Pōt

etiam ratio quarta addi: quia per hoc predestinatio eterna: que beatam mariam ad dignitatem maternitatis cum uirginitate elegerat: per hunc modum hoc ipsum cōpleuit: ipsam super omnem purā creaturam inestimabiliter exaltando. Habuit autē hec cōceptio tria nobilissima priuilegia. s. q̄ esset sine peccato originali: q̄ esset nō puri hominis: sed dei & hominis: q̄ eēt conceptio matris & uirginis Ista tria a natura non habuit: sed a spiritu sancto. Et ideo dicit Dam. quantum ad primum: q̄ spiritus sanctus superueniēs uirgini purgans ipsam. i. preseruans ne cū peccato originali conciperet: fomitem totaliter extirpando. Quantum ad secūdū dicit: & uirtutē uerbi dei susceptiuam tribuens. i. ut cōciperet uerbū dei. Quantū ad tertium dicit. Simul autem & generatiuā: ut. s. manens uirgo posset generare. Attēde autem q̄ caro xp̄i semper dicitur a peccato fuisse imunis. Et quando caro xp̄i comparatur ad Adam & ad alios patres: dupliciter contingit errare in hac cōparatione. uno modo si attribuatur christo uel eius carni conditio peccati. puta si dicatur q̄ christus in adam peccauit: uel q̄ in Abraham decimatus fuit. Istud enim falsum ē: quia non eo modo fuit in patribus ut peccatum posset ad ipsum deriuari: quia nō fuit in eis secundum legem concupiscentie siue secundū rationem seminalem: sed solum secūdū corpulentā substantiam. Alio modo cōtingit errare si attribuamus ei quod actu fuerit in patribus primis: ut si dicatur q̄ caro christi secundū q̄ in christo fuit sine peccato: ita ēt in Adam actu fuit sine peccato. per hoc dantes intelligere q̄ in Adā & in aliis patribus fuit aliq̄ pars eius que peccato non fuit obnoxia & sic traducenda usq̄ ad uirginē: ex qua corpus xp̄i postea formaretur: quod falsum ē: quia caro christi nō fuit secūdū aliquid signatum quod posset distingui a reliqua carne: sicut purū ab īpuro in Adam & in aliis patribus. Caro etiam humana peccato inficitur: quia per concupiscentiam concipitur: nihil āt est in prole q̄ non concupiscentia trahatur a parente: & ideo in eis nihil fuit mundum: sed in beata uirgine totum ē mūdatum per spiritum sanctū. Postmodum autem quia incarnatio processit modo cōpletino. hinc ē q̄ in cōceptione cōpletio debita fuit in prole: in conceptu: & in modo concipiendi: quia uero completio debuit esse in prole hinc est q̄ in instanti facto conceptu uirgineo non solum facta fuit totalis uirginis sanctificatio: sed etiā ipsius benedicte particule de qua debuit benedictū christi corpus formari distinctio: & ad locum uteri uirginalis mundissima

Deductio
Consolidatio
Confirmatio
Animatio illius carnis

& per unionem anime ad carnem uiuificatio: & totius hoīs plena & perfecta ad psonā filii dei unio: ut sic uirgo uero dei filiū cōciperet per unionē carnis ad diuinitatē: mediante spiritu rationali: per quem tāq̄ per mediū caro idonea erat ad unionē. Quia uero completio debuit esse in conceptu: ideo completus ē ille q̄rtus modus ꝓducēdi humanā naturā de muliere sine uiro de quo dictum est supra. Quia ēt cōpletio debuit esse in uirtute concipiente. hinc est: q̄ in cōceptione filii dei simul cōcurrunt

Virtus innata
Virtus infusa
Virtus etiam increata

Prima materiā preparauit. secūda segregādo purificauit. tertia subito perfecit. Et sic beatissima uirgo maria fuit cōpletissimo mō mī filii dei spū scō

Purgante
Excitante
Adiuuante
Eleuante

naturam ipsius sanctissime uirginis: & cōplete faciente etiā cōceptū illius diuinissime prolis. O q̄s sufficiēs ē itelligere quale fuit illud de celo imissū icendiū: collatū refrigeriū: infusū solatiū: ita in sanctissime uirginis mente q̄ carne? Quāta fuerit nobilitatio generis humani in cōcepta prole: quātaq̄ descensio maiestatis: & q̄ inestimabilis sublimatio uirginis matris: uere nullus deuotus & uere catholicus debet negare: quin tunc tanta perfectio gratie tanta abundantia carismatum diuinorum: & tanta uirtutum omniū cōsumatio fuerit beatissime uirgini matri dei i illo cōceptu data: quanta pōt recipere uiatrix creatura sine unione personali. Et sic in oībus post filiū sanctissima mat̄ habuit perfectissimum & ineffabilissimū statū cōsumatū i omni pfectione actiue & cōtēplatiue absq̄ aliq̄ diminutione & defectu. Opinor autē pie erigendo mentem ad uirginis matris excellentiam: q̄ ex tūc mēs eius taliter fuit stabilita q̄ sine aliqua interruptiōe fuerit summe in contemplationis actu & gustu: & hoc supra omnem modum alterius creature. citra tamen beatificā uisionem. Et puto q̄ oīs ignorantia non solum culpabilis: quia de illa non ē dubiū. nunq̄. n. habuit: sed ēt oīs ignorātia quomodolibet dicēs defectū ex peccato originali tm̄ fuit sibi ex tūc ablata & plenissimus hītus sapiētie totā ipsius mētē pficiēs fuerit sibi a spū scō infusus: maxime q̄ suffragatur ad uirtutū perfectōem: Et q̄ occupatiōes exterioꝝ sensuū nūq̄ recollectionē mentis & cōtēplatiōis actū īpedirent i ea: & ipse cōtemplatiōis actus mētē plenissime i deū recolligēs nō īpediunt debitū & uirtuosi officiū administratiue partis inferioris sensuum: quin & se dulcissime ministrauerit dilectissimo iesu filio humilitatis sue tā infantilibus necessitatibus corporis sui: q̄ in aliis q̄ i decursu uite sue circa ipsū ē sensibilē opata: q̄ etiā i oībus aliis q̄ ad instructionē & utilitatē proximi siue apostolorum: siue quorūcūq̄ alioꝝ necessaria uidebatur: imo iste due pfectiōes actio & cōtēplatio puto q̄ in ipsa ex inestimabilitate glorie sue & uirtutum se mutuis respectibus intendebat.

Nec puto ꝙ somnus qui nobis inabyssat & sepelit
actus rationis & liberi arbitrii: & per consequens
actum meriti & demeriti in illa habuit hunc effe-
tum immo puto ꝙ liberum arbitrium suum i ipa
non fuerit ex sõno submersum: sed anima sua libe
re & actu meritorio simul & contẽplatiuo nõ ob-
stante somno tendebat in deum. Et alias multas
perfectiones reputo ipsam tunc consecutam no-
bis ineffabiles & icõprehẽsibiles. Que etiam secũ
dum experimenta nostre infirmitatis & corruptio
nis ĩpossibiles uiderentur. Ad ista autẽ sentien-
dũ de uirgine matre dei reuerẽdissima mouent me
illa q̃ ĩdubitanẽ tenemus de ipsa. Ex quibus supradi
cta uere possunt concludi .s. Plena expurgatio &
fomitis eradicatio: & omnis originalis infectiõis
Plena assimulatio totius carnis uirginis & sue san-
ctissime prolis. Plena participatio plenitudinis grẽ
christi mentis & Plena diffusio gratie in ipsa ma-
nans ad filii dei personã conceptam in ipsa & per
ipsam: & eminentia dignitatis & status materni
principii in quo sibi non cõmunicat aliqua creatu
ra. Et primo sic arguo. Si fuit plene purgata a fo
mite: ergo ab omni infectione in humana naturã
ex fomite causata: sed impedimentum omniũ pre
dictorum ẽ ipedimẽtũ iperfectionis magne sicut
patet deducenti: & maxime ipedimẽtum somni &
destructio actus cõtẽplatiui. ergo nullo mõ uidet'
ꝙ fuerit in ea. Cum igitur omnis hebetudo men-
tis & alii defectus quos in nobis experimur. eti-
am in expergiscẽtibus non sinant statim & libere
mentẽ ferri in deum. Sed quasi experimento co-
gnoscimus ꝙ ac si sõnus eẽt interruptio nostri esse
& influxus gratie dei i nobis uidet' quasi de nouo
fieri & cũ nouo conatu oportere nos redire ad mẽ
tis claritatem & subtilitatẽ: quã primo fueramus ex-
perti: ac si mens resurgeret: sicut facit a magna pro
stratione & sepultura sue libertatis & cognitionis.

Nec ualet si diceres ꝙ ista est cõditio nostre mẽ-
tis & corporis: & ipsa nõ fuit educta de statu cor
poris animalis. Non enim est uerũ ꝙ ista sit cõdi-
tio nature: sed ẽ magis nature per peccatũ infectio:
prostratio: & infirmatio: a quibus plena purgatio
a fomite debuit eam plene liberam reddere. Et
ꝙ hoc non sit nature cõditio expresse dicit Augu.
ꝙ in statu innocẽtie fuisset clarior cõtẽplatio dor-
mientium: q̃ sit modo uisio uigilantiũ. Communi
ter enim magis uidentur sentire doctores ꝙ in sta
tu innocentie nõ perdidisset homo liberum arbitri
um sue rationis usũ propter sõnũ. nec nati fuisset
filii subiecti ignorantie. Dicit enim Augustinus ꝙ
approbare falsa pro ueris nõ est natura hominis cõ
diti: sed pena damnati. Item in Enchiridion. cap.
viii satis expresse uocat errorem omnẽ deceptoem
& hoc dicit indecorũ & indecens & ad huius uite
miseriam pertinere. nihil autem tale uidetur con-
ueniens matri dei. Puto enim ꝙ in ea ex tunc fue-
rit altior & ĩestimabilit' dulcior cõtẽplatio: q̃ fuerit
in Adam. nec mirum quia gustabat deum ut filiũ
uteri sui. Et uirtus regitiua corporis ĩpleto dei ob-
sequio sine aliquo uitio tanto fuit in ea perfectior
quanto in maiori altitudine uirtutum regebat: cũ
& dolores & penas tã mẽtis q̃ corporis plene subli
mabat & ĩnferebat in deum ab eis nec in minimo
ĩpedita. O felix reformatio & paradisi status ma-
ior: q̃ illa fuerat quam nobis ademit cõgressio pec
cati. propterea quomodo tibi uidetur conueniens
ꝙ in summa plenitudine gratie que debetur statui
materno magna pars tẽporis que occupatur in sõ
no trãsiuerit sine actuali relatione ad deum: uel etiã
sine plena ratione merendi? Licet enim uoluntas
qua uolo dormire ut possim uiuere ad honorẽ dei
sit actus meritorius in quo actu possit sõnus aliq̃li
ter dici meritorius: tamẽ in sõno sic ligante liberũ
arbitrium sicut sõnus ligat nos. nec actus meriti a
mente procedit. Quod autem deceat summũ gra
dum pure creature gratie que fuit in matre deuo-
ta mens penset. Nec etiam est contra hoc si di-
ceres ꝙ hec est pena peccati. & pene non fuerunt si
bi ablate: sicut nec filius suus carere uoluit: quia li-
cet pene que sunt pure pene & materia uirtutis &
adiutorium perfectionis merendi & nullum impe
dimentum uirtutis perfecte. & que totam naturã
cõmuniter consequuntur: remanserunt tam i xpo q̃
in ea: sicut fames: sitis: tristitia de malo tam suo q̃
alieno. tamen ille pene que sunt impedimenta pfe
ctionum: sicut ignorantia: concupiscentia: ligatio
liberi arbitrii: & distractio actus contemplatiui non
debuerunt in ipsa remanere: sicut nec a christo fue-
runt assumpte. Ex secũdo. Caro uirginis & pro-
lis est eadem caro & similis puritatis: Sed in chri-
sto non fecit caro christi sue matri defectus predi-
ctos igitur uidetur ꝙ nec sue matri: Secundum. n.
apostolum Si delibatio sancta est & massa & cet'a.
Et Augustinus dicit in sermone de assumptiõe do
mine: ꝙ caro uirginis & caro prolis sunt eiusdem
puritatis: unde uidetur ꝙ nullum defectum quem
non assumpserit benedictus iesus in carnis assum-
ptione: dimiserit in sua sanctissima matre. Ex ter
tio sic arguo. Dicit eni Heronymus i sermõe assũ
ptionis domine ꝙ totius gratie plenitudo que est
in christo: in mariam uenit q̃q̃ aliter. Aliter inquã
ut mihi uidetur: quia in christo sicut in homine p-
sonaliter deificato & in maria sicut in templo ipsi
uerbo singulariter dedicato. In christo ut in capite
influente. In maria ut in collo quasi toti corpori ec
clesie transfundente. In christo fuit ut in suppositõ
sustinente & influente ex uniuersali fonte oĩs gra
tie lumen. In maria sicut felicius hec omnia in mẽ
te concipiente q̃ carne: sicut dicit Augustinus. Si er
go tota plenitudo gratie que in christo est uenit in
mariam. ergo ille plenitudines supius dicte: & alie
multe maiores & ineffabiles nobis. Nec ualet
ĩstantia si diceres ꝙ in christo fuerit beatifica uisio
ab instanti sue conceptiõnis: nec ista prerogatiua
fuit tunc data uirgini. igitur similiter nec iste alie.
Non enim est simile. Gratia enim uisionis beate

omnino competit christi humanitati:& est decēs ex unione psonali uerbi. Nō enim ē decēs ut unia tur uerbo ut supposito:& nō fruat ipso. Sed perfe ctiones que cōpetūt xpo secūdū pfectionē me de bent diffundi i sua beatissima matre. Vnde puto ꝙ oēs gratie substātialit mentē perficiūt:& que nō repugnāt statui creature:& q̄ sunt citra beatitudi nem patrie debent sibi communicari:sed ꝑdicta nō repugnāt.ergo etcetera. Et si diceres nō habuit omnem gratiam:qr nō fuit sacerdos nec ꝑdicator: &c. friuola ē istātia:qa nō sūt substātialiter pfioē mentē:sed q̄dam gratie gratis date secūdū exi gentiam singulariū personaꝝ. Ex dignitate autē materni principii:sic potest argui efficaciter ꝙ de cuit filiū suū in oibus q̄ nō repugnāt statui creatu re uiatricis:& humane nature supplene perficere: & omnem defectū q pfectionē diminuat actu uel habitu ab ipsa remouere:sicut sunt defectus oppo siti pfectionibus memoratis. Cū enim nullus du bitet filiū potuisse ista in matre pficere:minus de bet dubitare ipsum hoc facere uoluisse & p conse quens fecisse:qa hoc filialem reuerentiam decuit.

Item si in generatiōe filii dei ex ipsa uirgie plus potuit gra q̄ natura·nō est mirandum filiū i men te uirginis sup id quod natura sua infirma appre hēdit:ieffabilia fecisse. & quo ad donū sapientie & quo ad cōsumationem gr̄e. Vnde puto ꝙ stupen do mō dilatatus fuerit sinus mētis ad respe ctus & actus ieffabiles:tā respectu dinarū pfectio nū q̄ ēt respectu affectual' dilectiōis ul' deuotiōis & mltiplicate relatiōis oium saluādoꝝ:quos ipsa sicut uera mr genuit i xpo:& simul cū xpo porta uit itra sue uiscera charitatis. Et si aliqua i scriptu ra uident' ostēdere imperfectionē in matre:multi pliciter possunt exponi ita ꝙ suffragabunt' ad ista: sicut ex pte dictum est supra in precedēti capitulo. cū ageretur de pfectione mutui cōsensus. Attē de autē ꝙ quātūcunq; dicatur p Hieronymū siue per quēcunq;:ꝙ tota plenitudo gratie q̄ est i xpo: requieuit in Maria et licet nos dicerimus ꝙ p oia debuit filio assimilari i perfectiōe tā mentis q̄ cor poris:oportet semp itelligi ꝙ ista plēitudo & assi milatio ē intelligēda scd'm gradum: ut q̄tum di gnitas materni prio pii distat a dignitate unionis suppositi:tantū distet uniusq; pfectio. Nec p hoc mēs infirma aliquid arguat cōtra predicta:qa oēs supraposite pfectiones & alie incōparabiliter ma iores icludūtur in dignitate materna:nec per hoc adequatur xpo &c.. Attēde similiter ꝙ menti pare se exquirēti calūniari possent ista uerba marie interpretari calūniando uocabula uel modum lo quendi. Sciat tamen illa mens quecūq; sit:ꝙ illud non est officiū studiosi nec deuoti iesu & sue sossi me mris:qn potius sicut pure circa hoc scribētis negociat' deuotio sic & pii lectoris iterꝑtatio re feratur. Et ut ad [illegible] supradicta utar argumēto Augustini & uerbis audi ipsum loquentem in ser mone assumptionis dn̄e. dicit enim sic. Est solium nostri pacifici salomōis:& licet ponatur thronus matris ad dexterā eius:tamen ē inestimabilis gra dus:qui q̄dem gradus i oibus celestis ordinibus hierarchie obseruatur:de q̄bus ifra magis dicetur: dū aget' de assumptiōe huius sacratissime matris. Suscipiat hūc sensum fraťna charitas:put xp̄i spi ritus ispirauerit:& si refragare his elegerit:cum nō uult dicere hoc:xp̄m non posse proferat:quasi nō conueniat uelle. Et si dei filiū nosce ueraciter osten dere incipiā ei credere:de quibus aliter nō presū psi sentire. Si ergo uera sunt que dixi.tibi grās xp̄e: quia de scā uirgine matre tua:nisi quod piū est aut dignum sentire nō potui. Si ergo dixi ut debui:ap proba christe obsecro tu & tui:hec Augustinus. In quo sensu etiam predicta descripsi.

Iesus plene dotatus Cap.ix.

Ttendēdum ē anima xp̄o deuota cū quā ta perfectionis dote tuus iesus intrauerit mūdum:& ut ista tibi magis distīcte pa teant:secūdum ꝙ balbuciendo possumus dicere: scias ꝙ fuit perfectissimus plenitudie

Gratie in effectu

Sapientie in intellectu

Meriti in exteriori opere & effectu.

De plenitudine gratie i affectu debes scire: ꝙ i ipso a sui cōceptione fuit plenitudo ois gr̄e:quan tum ad gratiā singularis persone:& quātū ad gra tiam capitis:& quātum ad gratiam unioīs:ita ꝙ p gratiā singularis persone habuit ois culpe imu nitatē:& quātum ad actum & quātum ad possibi litatē:qa nec peccatum habuit:nec peccare potuit. Per gratiā unionis.ipse est dignus non tm̄ cōmu ni feliotate glorie:uel cuiuscūq; create excellentie: uerūetiam adoratioe latrie:que ē cultus reuerentie soli deo debitus. Et ut tibi manifestē que ē gratia unionis:scias ꝙ ipsa gr̄a unionis nō ē aliud q̄ ip̄m esse personale:put intelligit' gratuito ex mera dei bonitate nullis precedētibus meritis: datum hūa nitati assūpte:p quod donū ipse homo uerus est deus unitate suppositi. Et ideo dico ꝙ ille homo p hanc gratiam ē adorandus ut summus deus: qa ipse est super omnes benedictus deus. Hec aūt unio est quedā relatio que habet esse suū regale si cut in subiecto i humana natura:secūdū rōnem au tem in diuina p sona:& ideo secundū aliquid dicit quid increatū:& secundum aliquid quid creatum. Mutatio enim ad quā sequit' relatio facta ē in na tura humana: dū est assumpta a uerbo:ipso uerbo non mutato:sed ex mutatiōe assumpte humanita tis dicitur uerbo relatio aduenire psonalis uniōis actiue. Et ipsum diuinum suppositum iportat: ut unitū humane nature:& ipsius suppositum que ē dignitas benedicti iesu:que facit eum secūdū apo stolū benedictū deū. Hanc etiam unionē sequi tur habitualis gratia ipsius iesu.:secūdum habitua lem rōnem intelligendi:q habitus dicitur gratia habitualis persone. Quod autē sequitur:& nullo modo possit precedere ordinē intelligendi:nam

ordie tpris simul sunt: pōt patere ex tribus. Primo quidē secūdū ordinē pncipiorū utriusq; pncipium enim unionis est psona filii assumēs humanā naturam: que secūdū hec dicit missa in mūdū: qr naturam humanā assumpsit: pncipiū autē gratie hitualis q cū caritate datur est spiritus scūs: q secūdū hoc dicitur mitti: qr p caritatē mētem inhitat. Missio autem filii secūdū ordinē nature por est missione spiritus sancti sicut generatio filii preintelligit spirationi spiritus sancti: qui a pate filioq; pcedit: unde unio psonalis secūdū quā itelligit missio filii ē prior ordie nature gratia hituali secūdū quā itelligit gratia spiritus sancti in natura autē humana corrupta nūq fuit facta missio spiritus sancti p inhitantē gratiā in qbuscūq; patribus: precedētibus xpm: nisi presupposita & preintellecta diuino cōcepto missione filii dei in carnē: unde omnes iustificati pus fide iplicite ul explicite uniti xpo: qr in eis fuit spiritus sancti adoptio. Secūda cā accipit huius ordinis ex hitudine hitualis gratie ad suā cām: gratia enim creat in homine ex pñcia diuinitatis: sicut lumen in aere ex pñcia solis: unde dicit. Ezechiels capitulo xxxxiii. Gloria domini israel ingrediebat p uia orietalē: & terra splēdebat a maiestate eius: pñtia aūt dei i xpo itelligit: secūdū unionē hūane nature ad diuinā psonā. Hec autem singulari unione solū pñs ē deus xpi hūanitati: gratia hitualis ergo intelligit ut consequēs hāc unionē: sicut splendor solē. Tertia huius ordinis ratio assumi pōt ex fine gratie. Oritur eni gratia ad reddēdū subiectum gratū: & ad expediēdū ad bene agēdū per sui ramificationē i hitus uirtutū & donoꝝ. Gratificatio autem & actio ē suppositi uel iā entis: unde psuppōit hipostasim opantē & gratā: ypostasis autē psupponit in hūana natura xpi unione. Et ideo gratia unionis secūdū intellectū precedit gratiā hitualē: unde licet gratia hitualis siue unionis nō possit dici xpo homini naturalis. q. fit cāta ex principiis hūane nature: dici tamē potest naturalis tāq pueniens in humanā naturā causante diuina natura ipsius & eius psona: qr etiā uno modo naturale dr hoi illud quod ab ipa natiuitate hēt secūdum illud. Eph. xx. Eramus natura filii ire. Et. Sap. xii. Neq ē naratiot illorum & naturalis eoꝝ malitia. Idcirco qr utraq; gratia in xpo est ab instāti in cōceptionis & natiuitatis: pōt dici isto modo xpo naturalis: uñ Augustinus dicit in enchiridiō. In nature hūane susceptiōe fit quodā mō ipa gratia illi homini naturalis: quasi nullū possit peccatū admittere. Attēde autē q necesse fuit ponere gratiā hitualē i xpo pper tria. Primo pper unionē aīe illius ad uerbū dei. Quanto eni aliquid receptiuū ppinqus ē cause influētis: tāto magis participat influētiā eius. Influxus autē gratie est a deo: secundū illud. Gratiā & gloriam dabit dominus. Et ideo magis fuit conueniēs ut aīa illa nō solū recipet influxū diuine gratie coīt r sed sūme ex tā ineffabili unione. Secūdo pper nobilitatē illius aīe cuius opationes oportebat ppinqssime attingere ad deū p cognitionē & amorē. Et qr licet hūana natura assumeret ad esse psonale filii dei: q filius dei cognoscit & fruit se actu essentiali cum patre & spiritu sancto. Cuius aīa capax non fuit pp differētiā nature ideo oportuit q suā cognitionē & fruictionē hrēt hitū gratie qui hūana naturam eleuaret quā recepit secūdū q decebat i sūma plenitudie: hic natura assūptā. Et ex ista gratia hituali pcessit i potētiis aīe xpi oīs p fectio uirtualis tam uirtutū q donoꝝ: tā p fectionis gratie gratum faciētis: q gratie gratis date. Tertio etiā fuit cōueniēs ponere hitū gratie in xpo pper hitudinem ipsius xpi ad genus humanū: xps enim inqñtū hō mediator est dei & hominū: ut dicit. I. thy. secūdo: & ideo optebat q hrēt gratiā in alios redundātem secūdū illud. Ioānis pmo de plenitudine eius oēs accepimus gratiā p gratia. Attēde autē q i xpo pōt attēdi duplex grē plenitudo: uno modo:

Ex parte ipsius gratie:

Alio modo ex parte hñtis grām

Ex parte quidē ipius gratie dicit esse gratie plenitudo ex eo q aliquid attingit ad sūmū gratie & qñtū ad essētiā: & qtū ad uirtutē qr. s. hēt gratia in oī excellētia qua pōt hēri: & in maxima extēsiōe ad oēs grē effectus: talis plenitudo est solius xpi. Secunda pleitudo ex pte hētis gratiā & tūc dicit subiectū hēre plenitudinē grē qñ hēt gratiā secūdū q cōpetit statui suo & officio: put in eo est intēsa grā: usq; ad terminū ei pfixū a diuia boītate i merito xpi hominis. Secūdum illud eph. qto. Vnicuiq; uestrū donata est gratia secūdū mēsurā & cetera. Secūdū hoc etiā apostolus dicebat: ut inpleamini i oēm plenitudinē dei. Talis ergo gratie plēitudo fuit i christo plenissime: sicut decuit hoiēm talē sic sublatum ut esset deus. Et talis grē plenitudo l secūdū gradū sibi debitū conuenit omnibus electis. ita q beata uirgo est plena grā: sicut decet excellentissimā matrem xp. Stephanus inferiori gradu sicut decet strenuissimū pugilē. Et secūdū istū modū pleitudinis licet sint oēs electi plēi: qr oēs peruenīūt ad illud qd est sibi dispositū a deo in xpi merito: tñ aliter plenus ē modius: aliter plena: ē celi capacitas dilatata. Sic aūt xpus est pfectissimus in pleuitudine gratie oī modo: sic beatissima uirgo hēt plenissimā grām scdm q decet matris dignitatē. Et qtū pōt capere secundū ordinē quē fecit deus capacitas creature nō unite. Et sic omnes alii secundum illum statum & gradū ad quē pdestiati sūt. i christo iesu: i quo solū gratificati sunt ab eterno. Sicut dicitur eph. primo Et electi fieri conformes imagini filii benedicti iesu habent gratie plenitudinem secundum mēsurā donatiōis christi quam eis in semetipso liberaliter donauit & in eorum iustificatione temporaliter tribuit. Potes igit uidere quante imensitatis fuerit ista gratia que pprie dicit gratia unionis: nā sic est infinita. Sicut ipsa persona uerbi. Si autem consideretur gratia christi prout ē quidā habitus causatus et receptus i christi anima sicut i subiecto: & sic nō

est dubiū ꝙ oportet dicere ꝙ sit quid finitū. Dicūt tñ aliqui ꝙ si consideret' secundum ꝓpriá rationem gratie quia illa gratia illuminat' quia. s. habet quicquid potest ꝑtinere ad rationem gratie: & nō datur ei secundū aliq̄ certá mensuram illud qđ ad rationem gratie pertinet: eo ꝙ scđm propositū dei cuius est gratiá mensurare: gratia confertur anime christi. Sic cuidam uł i principio ğtificationis in humana natura: secūdum illud ad eph .i. Gratificauit nos in dilecto filio suo. Sicut si dicamus lucem sol' esse infinitam: non quidem secundū suum esse: sed secūdū rationē lucis qr habet quicquid ad rationē lucis potest pertinere: licet bene dicatur ꝙ isto modo datur gratia xp̄o: non tamē sequitur ꝙ sit simplicit' infinita: qr totum qđ est de ratione ğrie ut creata ē finitum est: licet autem gratia xp̄i habeat ifinitum effectum: qr extendit se sufficienter ad salutem humani generis & etiá infinitorum electorum si possibile: esset eos fore infinitos: nō ꝓpter hoc simpliciter infinitus est habitus ğtie eius: sed bene infinita est gratia unionis: ratione cuius plene potest saluari. Quod autem dicitur Ioan. iii. Nō ad mensuram dat deus spiritum sanctum christo. non est contra hoc quomodocunq̄ accipiatur: uno enim modo exponitur de dono quod deus pat' ab eterno dedit filio diuine nature: unde quedá glosa dicit ibidem. Tantus est filius quátus est pater: Alio modo potest referri ad donum unionis humane nature: quod sic dictum est infinitum. unde dicit glo. Sicut pater plenum & perfectū genuit uerbum: sic plenum ac perfectum est humane unitū nature: Alio modo potest referri ad gratiam habitualem: inquantum gratia christi se extēdit ad oīa que sunt gratie: Vnde augustinus hoc exponēs dicit. Mensura quedam donorum diuisio est. Ali. n. datur sermo per spiritum sapiētie: alii sermo scientie: sed christo plene dant' omnia: quia non ad mēsuram accepit supple alicuius doni. Per hanc aūt tam abundantissimam gratiam christo datum est secundum ꝙ homo ut sit caput ecclesie. Ecclesia enim unum corpus misticum dicit' secundum similitudinem ad naturale corpus hominis secundum diuersa membra que habent diuersos actus. Sicut docet Apostolus ad Roma. xii. Et prime ad. Corinth. xii. In hoc quidem corpore christus ē caput secundum similitudinē humani capitis. In quo tria possumus considerare. s.

Ordinem
Perfectionem
Et uirtutem

Ordinem quia caput est prima pars hominis incipiendo a superiori: et inde est ꝙ omne principium consueuit nominari caput: secūdum illud Ezechielis. xxvi. Ad omne caput posuisti me lupanar tibi. Perfectionem autem: qr in capite uigent omnes sensus interiores & exteriores: cum in ceteris membris sit solum tactus: propter quod uiri perfecti uocantur capita in scriptura: secūdum illud Esaie. xv. Senex & honorabilis ipse est caput & ꝓpheta: docens mendacium ipse est cauda: uirtutem quoq̄: quia uirtus ceterorum membrorum & gubernatio eorum in suis actibus est a capite propter uim sensitiuam ibi dominantem & influxiuam in inferiora: unde etiá rector dicitur caput populi: iuxta illud. I. Roma. xiii. Cum esses paruulus in oculis tuis: caput in tribubus israel factus es: hec autē tria plene cōpetunt christo spiritualiter. Primo. n. secundum propinquitatem ad deū gratia eius nō solū est principalior & prior: sed est summa & principalissima & prima: & si non tempore tamen dignitate & dei intentione: nam omnes alii acceperunt gratiam: & per ipsum & per respectum ad gratiam suam: immo quod plus est. nihil acceperunt nisi quod pro eis christus accepit: & eis liberaliter dispensauit: secundum illud ad Romanos viii. Quos presciuit: hos & predestinauit conformes fieri imagini filii dei: ut sit ipse primogenitus i multis fribus. Secundo uero perfectionem habet quátum ad plenitudinem oium ğrage: secū dū illud. Vidimus gl'iam eius &c. Io. i. Tertio uirtutē hūit ifluēdi pp sue ğre excessū i oīa membra ecclesie. Secundū illud Io. primo. De plenitudine eius & cetera. Et qr humanitas xp̄i tota dei uerbo coniuncta cui corpus per animá unitur ut supra dictum est: ideo toa xp̄i humanitas secūdū anima & secundū corpus influit in oēs homines & q̄tū ad animá: & quátū ad corpus uno modo inquátum mēbra corporis nostri per gratiá xp̄i exhibent' arma iustitie: que iustitia: in anima existit p xp̄m. Iuxta illud ad. Roma. vi. Iustificati gratis p gratiá ipsius. Alio modo influit i corpus: inquátū nitor glorie ab anima deriuat' ad corpus. Secundum illud ad Romanos. ii. Qui suscitauit iesum a mortuis: uiuificauit corpora nostra per inhabitantem spiritū eius in nob s. Secundum igitur hanc plenitudinē gratie capitis ipse est caput omnium hominum: Attendendum autem est ꝙ differentia ē inter mēbra corporis naturalis: & inter membra corporis mistici. Membra corporis naturalis sunt omnia simul: sed non corporis mistici nec quantum ad eē nature ꝓprie: qr corpus ecclesie constituit' ex omnibus qui fuerunt a p̄ncipio mondi usq̄ ad finem. nec quantū ad esse gratie: qr & eoꝝ qui sunt i uno tempore quidá carent gratia post modū habituri: aliis autē iá habentibus. Sic ergo membra corporis mistici non solum accipiunt' secūdū ꝙ sunt in actu sed secūdū ꝙ sunt in potentia: qr nūq̄ reducentur ad actū oculto dei iudicio: pp eoꝝ maliciá repugnátem. Quedá autē q̄nq̄ reducunt' ad actū non ex ꝓpriis meritis: sed ex sola misericordia dei: ut hii soli habeant unde gratias agant: ꝑmi non habeant qđ rep̄hendant. Sic igitur accipiendo generaliter secūdū totū tempus mondi iesus est caput omnium hominū secundum diuersos gradus. Primo & principaliter est caput eoꝝ qui sibi uniūtur per dei formitatē glorie. Secundo eoꝝ qui sibi uniunt'

per caritatē que est uolūtatis. Tertio eorū qui ac tu sibi uniunt' per fidem que est captiuatio intellectus sub christo: & quedam unio in eius uirtute. Quarto eorꝫ qui uniuntur potētie: q̄ tamen non est ad actum reducenda secundū ꝓpositū dilectionis diuine. Quinto eorū qui in potestate uniti sūt: que nunq̄ tamen reducētur ad actum eorꝫ: finali malicia resistente: qui cum de mundo exeunt cum tali malicia esse simpliciter desinunt xp̄i mēbra: q2 iā non sunt in potestate ut christo uniantur sed actu in eternum ut membra diabolo coniungātur. Diabolus uero dicitur caput omnium impiorum: dictum est supra: ꝙ caput non solum influit in membris interioribus: quod quidem nō potest facere diabolus: sed exterius gubernat mēbrorum actus dirigendo ad aliquē finē. Et sic etiā quilibet princeps uel p̄latus potest dici caput multitudinis sibi subiecte: p hunc modum diabolus dicitur malorꝫ caput: q2 ut dicitur. Iob. xli. Ipse est rex sup oēs filios superbie pertinet autem ad gubernatorē qui dicitur caput: ut eos quos gubernat ad suum finē perducat: finis autem diaboli est auersio rationalis creature a deo: unde a principio hominē ab obediētia: diuini precepti remouere tentauit. Ipsa autem auersio a deo habet rationē finis inquātū appetitur sub specie libertatis: secundū illud. Iere. ii. A seculo confregisti iugū rupisti uincula: dixisti non seruiā. Inquantum igitur ad hunc finē aliqui dicūtur peccando sub diaboli regimine: & sub eius gubernatione cadunt & ex hoc dicitur eorū caput. Ad cuius sequelam aliqui excitantur inducti per suggestionē: aliqui ꝓpria sponte eius malicia imitantur: uidentes uexillū sue p̄me auersionis adeo. Sicut sub uexillo ducis quidā citati militāt: quidā ꝓpria uoluntate electi. Et secundū hoc diabolus omnium malorꝫ dicitur esse caput in q̄tū illum imitantur: secundum illud: Sap̄. Secūdo Inuidia diaboli mors introiuit & cetera. Sequitur. Imitantur autē ipm q̄ sunt ex parte ipsius. Attende autem ꝙ sic antixp̄us non dicitur caput omniū malorꝫ: sed aliquorum quos sua malicia in suo tēpore ducet ad malū.

Dicitur autē caput omnium malorꝫ propter maliciē plenitudinē & perfectionē: secundū ꝙ pfectio est in malis: unde dicit glosa: super illud. ii. Thesal. Secundo ostendens se tanq̄ sit deus. Sicut in xp̄o omnis diuinitatis plenitudo inhabitat: ita & i antichristo plenitudo omnis malicie. Quod quidem non est unione personali cū demone: sicut quedā errando dicunt: sed abundantia influxus in eum sue malicie. Et quantum ad hoc omnes mali qui p̄cedūt sunt quasi quedā eius figura secūdū illud. ii. ad thes. tertio. Mysteriū operat' iniq̄tatis. Licet autē mēbra christi i ꝓpriis naturis sic successiue generēt' & sic successiue iustificēt' i seipsis: & ad gl'iā trāsferāter. Et ideo in capite nostro sublimissimo iesu oēs sil' sumus ab instanti sue conceptionis in suo comp̄hensibili actu sue fruitionis: beatificus est tā ꝓ se. q̄ ꝓ omnibus beatificatis laudes reddens sue infinitissime maiestati. Inquantum autē uiator fuit per inestimabilē habitū sue gratie omnibus membris suis fuit coniunctus ut seipso omnia faciēs & ipse suos electos omnia inse faciens secundum oēs actus & status quos unq̄ in ipsis electis acceptauit condescensio pietatis paterne: & omnes ipsorꝫ gratias tanq̄ suas a patre recipiens: & ipsos electos faciens recipere in semetipso: impedimenta nostrarū resistentiarꝫ expectans iestimabilibus lamentis supplicatiōis electorꝫ in seipsum trāsformās i ipsis patiebat' monebatur ieiunabat: orabat & i ipsis oīa bona faciebat. Et ea quoqꝫ christus in se fecit de nobis cū mittit' tanq̄ fundamento: & speciali radici nostra menti: quicquid hodie per gratiā suam facit in nobis. unde i christo iesu comp̄hensore fuimus & sumus quicquid erimus in gloria beatitudinis. Et i ipo uiatore fuimus & sumus quicq̄d erimus uł sumus in participatione sue caritatis. O quantū tenentur membra tali capiti: qui nec ad modicum sua membra dimittit q̄ uniretur eis inextimabili effectu charitatis sue & sollicitudine ꝓuidentie influentie: & defensionis ppetue: hoc ostendēs apostolus i xp̄o esse completum: quod in seipso adhuc erat fiendū: dicebat ad eph̄. Secundo. Conresuscitauit in celestibus & cōsedere nos fecit i iesu christo. Super quo dicit. Gregorius ꝙ tunc paulus in cathenis & in carcerem tenebatur: & tamen consedere cū christo in celestibus gloriatur. Et secundum hunc sensum dicit apstol' ꝓprimo. Omnia per ipsum & in ipso creata sunt: & ipse est caput corporis ecclesie: q2 in ipso complacuit omnē plenitudinē ihabitare: & per eū reconciliare omnia in ipsum. Et breuiter iste reduplicationes quas totiens facit idem: apostolus de membris xp̄i loquitur i aliquo loco quādo superaddit in christo iesu uel in ipso uoluit ostēdere istam inestimabilē coniunctionē quam habuimus & habemus in actibus & habitibus & perfectionibus mentis iesu tam uiatores q̄ comprensores i quo sumus quicq̄d sumus i esse gratie: non secūdū solam diuinam personam: sed secundum asumptā naturam. Hoc enim modo potest exponi illud uerbum. Gaudium meum meum in uobis sit: idest illud de quo gaudeo iam de uestra salute sit uobis in uestra beatitudine. Attende autem ꝙ plene & perfecte esse caput ecclesie est proprium christo. sed q̄tum ad exteriorem gubernationem potest alius cōuenire sicut prelatus dicitur caput ecclesie: secundū illud Amos sexto. Optimates capita populorꝫ: differēter tamen a christo: quia christus est caput omnium qui ad ecclesiam pertinent secundum omnem locum tempus & statum. Alii autem homines dicuntur capita secundum quedam specialia loca: ut episcopi suarum ecclesiarum: uel secundum tēpus determinatum: sicut papa est caput ecclesie totius tempore sui pontificatus: & secundum determinatum statum: quia solū uiator. Alio modo etiam

differunt quia christus est caput ecclesie propria uir
tute & auctoritate. Alii inquantum uices christi ge
runt: secundum illud secunde ad. Corinthios secū
donaui ego quod donaui si quid donaui propter
uos in persona christi. Et capitulo quinto pro chri
sto legatione fungimur tanquam deo exhortāte
per nos. Plenitudo autem huius gratie capitis ī
christo iesu: licet secundum aliquam conditionem
uel distinctionem sic refertur homini secundum
quam non est caput angelorum. Sicut secundum
uere conformitatem & spiritus: & secundum bene
ficium redemptionis adaptatione tamen ad illum
respectū christus ē caput omniū btōꝝ angeloꝝ &
hominum: ubi enim est unum corpus: necesse est
ponere unum caput: unum autem corpus similitu
dine dicitur una multitudo ordinata secundum di
stinctos actus & officia. Manifestum est autem ꝙ
ad unum finem. s. gloriam diuine fructionis ordi
nātur & hoies & angeli. Et ideo ista benedicta ec
clesia triumphans est unum corpus ex hominibus
& angelis constitutum. Totius autem istius multi
tudinis christus ē caput & conformitate nature ge
neris quia omnes sunt intellectuales & principali
tate: puritatis quia propinquius & ímediacius he
ret deo & plenitudine pfectionis & uirtutis & ple
nissime fructionis glorie. Participat enim glo-
ria beatissime trinitatis non solum plus quam ho-
mines sed etiam plus q̄ angeli summi: immo
plus quā omnes alii simul sumpti. Et ideo de eius
influentia non solum homines sed etiam angeli
suscipiunt excellentissimū diuine bonitatis gustū:
quia in ipso & per ipsum gustant deum ut supposi
tum personale. Et non solum a christo suscipiunt ā
geli gustum nouum: sed etiam a reuerēdissima ma
tre eius: in qua & per quam omnes beati gustāt de
um ut filium naturalem. Non autem tibi uidea
tur modi cum accreuisse illi superne ciuitati ex ma
tre & filio: quia si bene pōderabis: non solum chri
stus est summa hierachia: sed plenissimus omniū
aliorum. Ex ista autem exaltatione christi iesu dicit
ad eph. primo constituit eum deus pater ad dexte-
ram suam in celestibus supra omnem potestatem
principatum: & uirtutem: & dominationē: & om
ne nomen quod nominatur non solum in hoc se-
culo: sed etiam in futuro. Et primo subnectit ꝙ ip-
sum dedit caput super omnem ecclesiam: non tan
tum militantem: sed etiam triumphantem. Ex pre
missis satis claret ꝙ gratia capitis iesu influxit i om
nes tam precedentes quam sequentes. Cum enim
fides & ueritas uniant mēbra capiti: secūdum illud
ad. Romanos tertio. Iustificati gr̄tis per gratiam ip
sius. Et eadem sit fides & caritas precedentium &
sequentium: in omnes ē huiusmōi bn̄dicti capitis
influentia ut merito dicatur: Qui preibant & q̄ se-
quebantur clamabant. Osanna filio dauid. Hic
autem modus gratie habitualis unionis siue perso
nalis & capitis maxime distribuitur. Ioannis. pmo
cum benedicto iesu dicitur: Vidimus gloriam eius
gloriam quasi unigeniti a patre. Ecce gratia unio-
nis. plenum gratie & ueritatis. Ecce gratia habitua
lis siue psonalis. Et de plenitudine eius omnes ac-
cepimus. Ecce gratia capitis nostri benedicti iesu.

De plenitudine autem sapiētie istius benedicti
iesu scias ꝙ in ipso est omnis plenitudo sapientie:
non solum quātum ad cognita: uerumetiam quā-
tum ad modum & differentias cognoscēdi. In chri
sto nostro iesu fuit

Cognitio eterna ex parte diuinitatis
Cognitio sensibilis ex pte sēsualitatis & carnis
Cognitio essentialis ex parte spiritus & mentis

Et hec fuit triplex scilicet quedam perfectio natu
re: quedā complementum gratie: quedam consu-
matio glorie: unde sapientiam habuit & ut deus: &
ut homo: & ut comprehensor & ut uiator: & ut illu
minatus per gratiā: & ut complectus per naturam
Et ideo in uniuerso in christo fuerunt quatuor mo
di cognoscendi. Primus est per diuinam naturā
& hoc cognouit omnia actualia possibilia fini-
ta cognictione actuali & comprehensiua. Cogno
uit enim quicquid dicitur deus cognoscere noti-
tia uisionis: non tamen omnia que deus cogno
uit notitia simplicis intelligentie. Et ideo cogno-
uit non solum omnia quecunque tempore actu
erant: sed etiam omnia possibilia fieri: non quidem
solum secundum potentiam dei sed secūdum po-
tentiam creature: Secūdus modus cognoscendi
est per gratiam & hoc cognouit omnia spectantia
ad redemptionē generis humani. Tertius mo-
dus est secundum naturam cuiusmodi fuit in adā:
& hoc cognouit omnia q̄ spectant ad uniuersi con
stitutionem. Quartus est secundum sensibilem
experientiam: & hoc cognouit quecunq; ueniunt
ad animam quocunque modo per organa sensuū.
Secundum quem modum dicit. Apostolus ꝙ di-
dicit per ea que passus est obedientiam. Ratio
autem huius plenitudinis christi est quia sicut chri
stus immunis debuit esse ab omni culpa: sic etiam
debuit esse elongatus ab oi ignorantia: & cū ipse
fuerit nō solū diuina persona: sed etiam rationalis
anima & sensitiua: ideo necesse fuit ꝙ secūdū utri
que naturā & secundum omnem anime potentiā
esset totaliter repletus luce sapientie. Et ideo in ip
so fuit plena cognitio secundum omnem rerū exi
stentiam. Et quia res habent esse in eterna arte & in
humana mēte & i pprio genere: necesse fuit xp̄m
habere hanc triformem sapientie lucem. Ideo res in
eterna arte cognouit ipse sicut eternus artifex per
diuinam sapientiam & sicut comprehensor uerbo
fruens: & in ipso tanquam in arte omnia creata co
gnoscens cognictione beata: quia non solum res ī
uerbo cognoscit sed etiam ipsum uerbum tāta ple-
nitudine cognoscit ꝙ in ista cognictiōe & fructio

ne inestimabiliter omnem cognitionem cuiuscū-
que beati transcendit. Licet autem ipsum uerbū
se plenissime cognoscendum ostendat ipsi anime
beate christi iesu: est tamen impossibile ꝙ ipsum cō
prehendat: licet autem dicant aliqui ꝙ cognoscant
infinita: nullo tamen modo potest intelligi ꝙ ali-
quid creatum quantumcunque beatum cognoscat
infinitum simpliciter propt limitationem nature.
Illam autem infinitatem que dicit esse in potētia
creature: non est dubium ꝙ anima christi cogno-
scit: quia talis infinitas nunquam est actu: nec co-
gnoscitur per modum infiniti. Sed sicut mirabilia
possunt accipi ab intellectu immaterialiter: ita infi-
nita accipi possunt ab intellectu: non per modum
infiniti sed quasi finite. ut sic illa que sunt seipsis in
finita sint intellectui cognoscentis finita. Et hoc
modo & alio ineffabili nobis non est conueniens
dicere ꝙ anima christi cognitione beata infinita co
gnoscat in uerbo. Breuiter concludo ꝙ quantū
cunque potest intelligi a quocumque intellectu po
sse dari anime christi ex unione uerbi: tantum est si
bi datum de cognitione beata & fructiōe: ut extē-
datur intellectus quantum potest extendi: dū mo
do non transeat limitem creature: que gratia uniōis
pfecit hūanā naturam in christo quātū pfectibilis
est. Quia etiam res dupliciter in mente habent co
gnosci preter cognitionem acquisitam exercitio i-
tellectus: quam non credo christo cōpetere pro-
pter imperfectionem suam scilicet uel secūdum lu
men gratie nature integre: uel secundum habitum
infusum reuelationis diuine: hinc est ꝙ necessariū
fuit ad perfectam plenitudinē sapientie christi hos
duos modos esse in christi mēte uel ratione. Primū
scilicet per habitum innatum: sicut cognouerunt
adam & angeli. Quia enim ratio christi & intelle-
ctus eius perfici debuit cognitione naturali & na-
tura hominis bene instituta nata erat omnibus cre
aturis preesse & ipsas noscere tāꝗ eas que sibi de-
berent seruire: sicut patuit in primi hominis condi
tione. hinc est ꝙ quantum ad istum primum mo
dum cognoscendi cognouit omnia plene que sūt
de constitutione mundi excellentius longe ꝗ adā

Rursus quia gratia magis respicit opus reparati
onis: ideo secundum istum modum cognoscendi
quem dicimus esse per gratiam in christo & in quā
tum erat uiator cognouit omnia perfectissime que
spectant ad perfectam reparationem nostram. Et
quia ipse fuit excellentissimus excellentissime pri-
mo modo cognouit. Hoc est supra omnem cogni
tionem christi inquantum uiator. Attende autē
quantam immensitatem habuit ista sapientia: quia
ꝗ quātum reddemptor habuit omnia peccata expi
are. & magna & parua habuit omnia cognoscere &
omnes modos quibus peccatur: uel quibus fit in
ductio ad peccandum. Non solum illa ad que redē
ptio sua applicata est efficaciter: aut illa que dele-
uit: sed etiam illa ad que applicari potuit efficacit.
Cognouit enim totam uirtutem sue gratie. Quod
cunque bonum fit in humana natura acceptatur
adeo ideo oīa hūit cognoscere: Et si bene deduxe
ris cum per ipsum instaurata sint omnia & que in
celo & in terra: per hanc scientiam habuit omnia co
gnoscere que possunt quōcunque fieri in humana
natura: siue in malis culpe: siue in beneficiis gratie
tam in operibus actiue: ꝗ in gustibus contemplati
ue: & omne quod mouere potest humanam men
tem bene uel male. Attendendū autem ꝙ i hac
scientia & in aliis conditionibus mentis: sue anima
christi fuit eleuata sublimissime supra modum &
statū q possit cognosci & determinari a ꝗcunque a
lia mente: Et ideo multum friuole sunt rationes
ad cōcludendum in ista parte que trahuntur ex pri
cipiis paganorum: secundum experimenta que tra
xerunt de sentimentis delectibilitatis sue: Ac si to
tus status excellentie humane nature fuisset cōp
hensus a stoliditate detenationis paganice: unde
stupeo de deductiōibus rationum quas aliqui ma
gistri qui dicuntur theologi ad perfectiones men-
tis christi probandas & ad eius excellētias diminu-
endas adducunt: quas propter detestationē & hor
rorem nec nominare intendo. Caueat autem sibi
mens deuota: ut sicut dicit apostolus ad col. secun
do. Ne quis eam decipiat per prophetiam & inanē
fallatiam secundum elementa huius mundi idest
secundum principia proprii experimenti: & non se
cundum christum idest non secundum altitudinē
beneficiorum factorum christo & humane nature
ultra comunem apprehensionem hominum. Ve-
rum in tali materia optime apostolus illorum pro
phetiam uocat inanem fallatiam: idest nullam ha-
bentem apparentiam. Cum enim principia no
stre fidei ab inuisibilibus ueniant iuxta apostolum
secunde ad. Corinthios quarto. Contenplantibus
nobis non que uidentur: sed que non uidentur &
principia huius terrene philosophie ortum habe-
ant ab experientia cecitatis nostre: manifesta est fal
lacia a regulis paganicis sepe a tali cecitate forma-
tis uelle arguere contra excellentias status iesu tam
in se ꝗ in suis membris tam in gratiis in ipso con
tentis: ꝗ in his que per ipsum continue infra cor-
pus ecclesie diffunduntur: Hoc sit dictum pro des-
pectu argumentationis paganice in toto decursu
istius scripture modice. In q loquimur de benedi
cti iesu ortu: decursu: exitu: statu: fructu. In hac
autem scientia sic fuit christus perfectus & sic ime-
diate ab ipsa diuinitate edoctus ꝙ non fuit neces
se ipsum aliqua adiscere: nec ab angelo nec ab ho
mine: propter quod dicitur. Ioannis primo ꝙ non
erat necesse ꝙ aliquis perhiberet ei testimonium
de homine: ipse enim sciebat quid erat in homine
non solum ut deus: sed etiam ut homo in diuino lu
mine. Et sic de hoc non fuit necessariū: multo mi-

nus de quocunque alio simili. Cum enim ipse esset
fons nature humane & diue: & testimoniũ in quo
sit resolutio ueritatis: non fuit conueniens ꝙ eius
ueritas esset ab alio q̃ adeo accepta. Licet autem di
catur angelus apparuisse cõfortans eum luce. xxii.
non tamen illa confortatio fuit ex christi necessita
te: quantum ad suam mentem: nec per modum in
structionis: sed ad demirandam proprietatem hu-
mane nature: & ãgeli dicuntur ei ministrasse: sed sic
propter nos confortatur: ut in nobis scilicet fides
ipsius incarnatiõis firmetur. Quomodo etiam di
onysius dicit capitulo quarto celestis hierarchie: ui
deo ꝙ ipse iesus supercelestium substantiarum su
persubstantialis substantia ad nostra ueniens ĩtrãs
mutabiliter obedienter subiicitur patris & dei per
angelos formationibus non intelligitur subiectũ
fuisse christum angelicis illustrationibus ratiõe sui
ipsius: quantum ad potentias mentis sue: sed ratio
ne eorum que circa incarnationem agebãtur & cir
ca administrationem sue infantilis etatis & passibi
lis carnis: unde ibidem subdit ꝙ per angelum nun
ciatur ioseph ad egyptum recedere: & rursum de
egypto ad iudeam reductio. Quantum autem
ad scientiam experientie per organa sẽsuum qui est
quartus modus cognitiõis iesu: debes scire: ꝙ quia
sensus non est perceptiuus nisi ad instãtis presenti
am. Hinc est ꝙ secundum cognitionem sensitiuã:
non simul cognoscebat omnia: sed modo hec: &
modo illa: iuxta ꝙ oportunum erat ad redemptio
nem humani generis faciendam: & iuxta ꝙ diuer
sa diuersis temporibus sensibus suis fuerunt presẽ
tia. De perfectione autem meriti christi hoc sci
as ꝙ in christo fuit omnis perfectio & plenitudo
meriti. Primo quantum ad deum qui merebatur:
quia non tantum erat homo: immo deus. Secun-
do quantum ad tempus in quo merebatur: quia
ab instanti conceptionis usq; ad mortem. Tertio
quantum ad id per quod merebatur: quia per per-
fectissimum exercitium uirtutis in agendo & patiẽ
do semper quidem hec interius intra seipsum: exte
rius autem quantum decuit. Quarto quantum ad
deum cui merebatur: quia non tantum sibi: sed q̃
maxime nobis & omnibus electis. Quinto quan
tum ad illud quod merebatur nobis: quia non tan
tum gloriam: uerum etiam gratiam & ueniam: nõ
tantum gloriam spiritus: sed etiam stolam carnis
& apertionem ianue celestis. Sexto quantum ad
id quod merebatur sibi: quia licet non mereretur
glorificationem mentis quam iam habebat: mere
batur tamen glorificationem sui corporis & acce-
lerationem resurrectionis & claritatem sui nomi-
nis & dignitatem iudiciarie potestatis. Septimo
quantum ad modum quo merebatur. Cum enim
dicatur aliquis tripliciter mereri: uel de indebito fa
ciendo debitum: uel de debito maius debitum: uel
de debito uno modo faciendo debitum alio mo-
do. Omnibus istis modis meruit nobis. Et ita p-
fissime saluatur ratio meriti nostri iesu. Octauo tã-
tum modo meruit sibi faciente hoc plenissime gra
tia spiritus sancti per quam christus similis erat bea
tis: & in statu merendi: ita ꝙ super eius meritũ om
nia alia merita nature humane habent fundari: &
ab ipso procedunt sicut pululatiões a radice. Ad
intelligendum autem rationem merẽdi in christo:
debes attendere ꝙ quia fuit in ipso omnis plenitu
do sapientie & omnis gratie: & ista sũt radix & ori
go recte & sancte uiuendi ac per consequens merẽ
di: necesse est ꝙ in christo fuerit plenitudo perfecti
onis meriti secundum omnem modum plenius
merendi. Quia igitur in christo fuit plenitudo
gratie unionis per quam erat deus ab instanti con
ceptionis habens omnem gratiam & motum libe
ri arbitri. Hinc est ꝙ necessarium fuit in christo esse
perfectionem meriti: & quantum ad excellentissi-
mam dignitatem merendi: & quantum ad celeri-
mam oportunitatem temporis. Et ideo dictum ẽ
ꝙ ab instanti conceptionis meruit: & quod excellẽ
tissime omnino meruit. Rursus quia in ipso fu-
it plenitudo gratie singularis persone: per quã ha-
buit firmam charitatem & omnes uirtutes perfe-
ctas: & quantum ad exercitia: & quantum ad habi-
tum: ideo dictum est ꝙ in eo erat plenitudo meri-
ti ad illud per quod conuenit mereri: uel cuius ẽ ra-
dix charitas & actus multiplicis uirtutis. Ampli
us quia in eo fuit plenitudo gratie capitis per quã
in eo fuit gratia non solum sicut in quodam ho-
mine: sed sicut in quodam principio omnis gratie
& sicut in quodam plenissimo fonte qui habebat
in omnes electos refundere: cui omnes uniuntur:
sicut membra capiti: & sicut riuuli fonti: ex quibus
omnibus constituuntur mystice una persona: hinc
est ꝙ meriti plenitudinem habuit non tantum re-
spectu sui: uerum etiam respectu nostri quibus me
ruit: sicut membris suis: & sicut omnia spiritualia q̃
habens influit & dat ratione summe dignitatis ul
diuinitatis. sic omnia nobis ratione assumpte hu-
manitatis siue sint bona status presentis siue eter-
ne felicitatis. Postremo quia tantorum carisma-
tum plenitudo necessario ponebat in christo sum-
mam & perfectam felicitatem secundum sui par-
tem superiorem licet dispensatiue propter nos es-
set in statu uie. Hinc est ꝙ nõ sibi meruit gloriam
& beatitudinem anime concreatã: nec ipsam unio
nem personalem: quia ista naturaliter in christo oẽ
meritum precedebant: sed illa sibi meruit cum
quibus status uie stare non poterat. sicut stolã car-
nis cum clarificatione sue excellentissime dignita-
tis. Quia uero in ipso ab instanti conceptionis fu

it perfectissima plenitudo tam omnium habituũ q̃ actuum interiorũ statim omnia meruit que potuit mereri respectu sui. Ac per hoc de debito uno modo facere potuit alio modo debitum: de indebito autem debitum uel de debito magis debitũ sibi facere non potuit quia nullo modo potuit in sanctitate proficere: cum a principio esset sanctissimus fecit tamen hoc nobis: & omnibus istis modis nobis proprissime meruit: quia merito ipsius
Iustificamur a culpa
Proficimus in gratia
Coronamur per eternã gloriam in beatitudine sua
Quia uero eo ipso quo deus erat & sanctissimus erat plenus omni sapientia & omni gratia. Que oĩa etiam habuit absque merito ex dono psonalis unionis gratuite sibi: ideo potes uidere: ꝙ ad ista necessario sequebatur: corpus suũ debere glorificari & omnem creaturam sibi subditam ad sue uoluntatis imperium: q̃ ad recipiendum sententie iudicium. Et ideo potes uidere ꝙ ad ista necessario sequebatur: ꝙ status merendi in nullo habuit necessitatẽ respectu sui: sed summam necessitatem respectu nostri: qui eramus
Peccato fedati
Supplicio captiuati
Ad malum prompti
Ad malum difficillimi
Ab omni regno gratie & glorie exclusi
Et dei horribiles inimici.
A quibus omnibus impossibile fuit per nos liberari: stante ordine quem deus pro meliori elegit: nisi per meritum christi plene & integre: immo superabunde satisfaciens diuine iustitie: non solum pro toto humano genere in communi: sed pro quolibet homine in singulari: & non in quolibet homine singulari maliciam uite sue: quasi ĩ quodã aceruo emendauit: sed p pcõ quolibet a singulari malitia luit & defluit: penã soluit: & ptulit: & ab ipa ipm absoluit: ueniã & grãm ipetrauit: ipsũ ĩ oĩ ope suo meritorio adiuuit & assotiauit imo ĩ ipso exñs sicut radix ĩ ramo ipsũ ĩ seipso acceptabilem deo reddidit: & ab omni temptatione in nobis uincendo nos liberauit: & per eum omne augmẽtum boni in nobis creuit & pro omni bono ĩ singulari & spirituali ꝙ unquam habebimus siue in hac uita siue in beatitudine eterna prius ipse pro nobis accepit: & pro ipso in eternum patri se subiecit: laudat & benedicit & sibi in eternum de oĩbus bonis nostris gratus existit. Quid ergo deficit ad plenissimam rationem meriti christi in nobis: nos enim filii mortis: ex nobis nihil nisi eternam mortem meremur: nisi in quantum christus existens in nobis non ex nobis sed ex ipso q̃ ipse nobis meruit in seipso unde sibi possumus dicere & debemus. Omnia opera nostra in nobis operatus es domine. Ad ista autem in nobis merẽda nõ assũpsit humana solatia: sed tãtũ assũpsit de dolore & pena: tam interius in corde: q̃ exterius in corpore: quod omnino nobis est inexpressibile. Sed quia de his dicetur infra in tractatu de passione: ideo de his transeo. Hoc unũ solum pono: ꝙ ideo eterna sapientia uoluit eundem diem esse incarnationis & mortis iesu: ut uno facto intellectuali circulo ab eodem puncto in idẽ sicut sensibiliter in uita christi circulariter uoluitur tempus: ut simul iungatur dies incarnationis & mortis: sic intelligatur ut totus decursus uite christi passibilis fuit: una ineffabilis mors continuati doloris: tam pro diuina offensa: q̃ pro redemptione nostra. & ꝙ mortem quam assumpsit in utero uirginis continue portauit in decursu temporis: in fine in carne expressit: Ad uidendum autem quomodo ueri dolores fuerint in mente christi & carne: attendendum ꝙ quosdam defectus nostre nature passibilis dilectus emanuel noster assummere noluit: & quosdam tanquam inutiles & inexpedientes reiecit. Assumpsit igitur corporales penalitates: ut famem: sitim. lassitudinem: & dolores carnis: ac mortem. Assumpsit & spirituales. tristitiam: gemitum & timorem. Nec tamen omnes corporales assumpsit: sicut sunt defectus egritudinum multiformium: neque omnes spirituales: sicut sunt ignorantia: & rebelliones carnis ad spiritum. Nec qualitercunque assumpsit: quia non contraxit: immo sic necessitatem patiendi suscepit: ut nihil pati posset inuite: nec secundum uoluntatem diuinitatis: nec secundum uoluntatem rationis: licet passio fuerit contra uoluntatem sensualitatis & carnis: sicut exprimit oratio eius que dicit. Non mea uoluntas sed tua fiat. Vide igitur q̃ rationalis fuit iste modus assumendi: quia iesus benedictus qui habebat officium mediatoris debuit habere conuenientiam cum extremis; non solum utro

runque habendo naturam: sed etiam in natura assumpta: accipiendo circunstantias & proprietates correspondentes extremis. Quoniam ergo deus est iustus: beatus & immortalis: necesse fuit mediatorem dei & hominum: ut hominem reducere posset ad eum communicare cum deo in iusticia et beatitudine: cum homine vero in passibilitate & morte: ut sic habendo mortalitatem transeuntem et beatitudinem permanentem hominem de presenti miseria liberaret: destruendo eius eternam mortem & ipsum reducendo ad suam beatitudinem. Sicut et econtrario angelus diabolus qui habens immortalitatem cum miseria & iniusticia: fuit mediator faciens hominem cadere in culpam & in miseriam per suggestionem suam: ac per mortis dolorosum supplicium. In quo quia mors nunquam moritur: mors in eo sicut & in diabolo habet immortalitatem interminabilium tormentorum.

Quoniam igitur christus mediator debuit habere innocentiam & beatitudinem fruitionis cum mortalitate & passibilitate: hinc est quod simul debuit esse uiator & comprehensor: & de omni statu in se aliquid habuit secundum quod dicitur assumpsisse.

De statu innocentie. peccati imunitatem.
De statu nature lapse: penalitatem & mortem.
De statu glorie: fruitionis beatitudinem.

Rursus quoniam penalitates uitiose sicut sunt ista quattuor: propter peccatum originale inflicta: scilicet Ignorantia: Infirmitas ad bonum: Malitia & concupiscentia: que sunt impeditiue: et ad malum inclinatiue: hinc est quod has nec assumere debuit nec assumpsit: nec in sua benedicta matre reliquit. Quia uero pene que sunt excitatiue uite perfecte: et testificatiue nature humane: non simulate: potissime ille que respiciunt naturam in communi: sicut fames & sitis in absentia alimenti: & tristitia et timor in presentia nocumenti: & alie pene his similes: hinc est quod illa assummere debuit & assumpsit: Et hos defectus Damasce. uocat naturales & intractabiles passiones. Naturales quidem quia sequuntur naturaliter secundum rationem humanam naturam. Intractabiles quidem: quia defectum gratie & scientie non importante. & solos tales defectus credo benedictum iesum reliquisse in sua sanctissima matre: ut esset sibi plene conformis tam in innocentia quam in pena. Febres autem & lepras & morbos caducos: & alias huiusmodi penas: que in diuersis reperiuntur hominibus assummere iesus non debuit: quia tales defectus quandoque causantur ex culpa hominis: puta ex inordinatione uictus: quandoque ex defectu formatiue uirtutis: & immunde materie in utero matris: quoniam neutrum fuit in christo: quia caro eius de spiritu sancto concepta ex purissimis sanguinibus uirginis non potuit inde tales accipere defectus: quia spiritus sanctus est infinite sapientie & uirtutis: errare & deficere non ualens in illa benedicta formatione: & in expurgatione uirginis sacre. Item nota quod benedictus iesus nihil inordinatum exercuit in regimine uite sue quo ad aliquid superfluum. Si autem aliquid fecerit quod uideatur diminutum .s. parum dormire: uel parum comedere: uel quod uideatur in excessu naturam affligere: sicut laborare in itinere: sic permisit ista naturam affligere per dolorem pene: quod non permisit per ista aliquam corruptionem in humoribus fieri: que possent predictas infirmitates causare. Non enim fuit conueniens quod in christo fieret ab interiori corruptio: quia non penas proprias idest sibi debitas: sed aliorum sustinebat: nec debuit habere mortem tali modo causatam: sed ab extrinseco uiolenter illatam: qui nobis uiolentiam mortis tam culpe quam pene uenerat sua morte auferre. Sic igitur potes uidere quid assumpsit & quid non assumpsit in defectibus nostris. Postremo quia nullus innocens debet inuitus penam aliquam sustinere: quia hoc esset contra ordinem diuine iustitie: nullus etiam mortalis uult mori & pati secundum appetitum nature: qui naturaliter refugit mortem: hinc est quod christus debuit huiusmodi penalitates habere: ut nihil pati posset inuite secundum rationem: non solum propter beatitudinem & diuinitatem sibi unitam: per quam poterat repellere omnia: sed etiam propter perfectissimam innocentiam: quam secundum ordinem naturalis iusticie nihil permittit pati inuite. Et ideo sicut a principio defectus non dicitur contraxisse sed assumpsisse uoluntarie: sic & in toto decursu uite sue non debet dici aliquid pati inuite: quia iusticia diuina nullo modo sibi permisisset aliquid penale infligi: nisi ipse ex amore

cordis sui hoc postulasset sibi pro munere pro ho
nore dei & salute nostra: unde semper in tota uita
sua liberaliter & uoluntarie se nobis dabat i penis.
Quia uero iste non essent pene: nisi essent con
tra naturalem inclinationem & appetitum sensua
lis nature: hic est ꝙ ista dicitur pati contra naturā
sensualitatis & carnis. Et hinc est etiam ꝙ christus
orans secundum rationem uoluntatem carnis ex
primebat: quia passionem refugiebat: cum dice-
bat: Transeat a me calix iste: uoluntatem tamen ra
tionis uoluntati patris conformans appetitui car-
nis pre ponebat cum dicebat. Non mea uoluntas:
sed tua fiat. Vbi notatur ꝙ fiat est uerbum opta
tiuū ut per hoc scias ꝙ amore tuo ebrius petebat
& optabat suas passiones & mortis supplicium. Et
sic patet ꝙ in christo non fuit contrarietas uolunta
tis: quia secundum diuinam uoluntatem quod iu
stum erat uoluit & secundū uoluntatem rationis
non solum iustitie consensit sed etiam totis precor
diis sitiuit & uoluit. Secundum uoluntatem carnis
penam recusauit: sed tamen iustitiam nō accreauit.
Et sic unaqueqꝫ uoluntas quod suum erat operaba
tur & quod ad se pertinebat exequebatur.

Voluntas diuina iustitiam
Voluntas carnis naturam
Voluntas rationis obedientiam,

Ac per hoc non erat in christo colluctatio & pu
gna uitiosa: sed pacata oratio: & tranquillitas ordi-
nata: & ista nunq̄ minuūt de pena & dolore men-
tali: sed tanto magis augent: quanto magis a uitio
sa discordia separantur. Et sic patet de assumptione
penalitatum benedicti domini nostri iesu. Vt āt
possimus uidere q̄ perfecta operatio uirtutis fuit i
christo homine: attende cum quanta similitudine
est imitatus actum perfectionis diuine in unione
assumpte nature: licet enim fuerit unicus actus &
simplex ille quo diuina persona humanam sibi uni
uit naturam: considero tamen ibi triplicem circun-
stantiam maxime perfectionis. Et ut de hoc metha
forice loquamur considero ibi

Velocissimum cursum in suum oppositum.
Admirabilis agilitatis saltum: quasi ab extremo in
extremum
Immobilem & interruptum firmitatis statum i eo
ꝙ non reliquit hominem assūptū.

Opposita enim erat humana natura deo & ini-
mica & licet nunq̄ fuerit inimica in christo: tamen
inimica erat tota anteq̄ assumeretur: unde nec mo-
dica amicitia dei fuit unq̄ cōmissa alicui psone isti-
us nature nisi presupposita tali assumptione tanq̄
radice. Ad hanc igitur suam capitalem inimicā
tam uelocissimo cursu: & cum tanto amore ad ipsā
amplexandam & sibi uniendam peruenit ut i istā-
ti sic eam sibi pacificauerit & coniunxerit unita

te persone: ut idem sit deus & homo: & in illa natu
ra quondam sibi inimica sit summus amicitie & uni-
onis gradus qui dari possit etiam per uirtutem di-
uinam. Ita ꝙ uidetur benedictus deus totas suas ui
res conflasse in unione sibi inimice nature. Quam
perfectionem superexcessiuam & nobis sūme imi-
tandam & desiderandam ipse iesus exprimens cū
exhortaretur nos ad inimicorum dilectionem ait.
Estote ergo perfecti: sicut pater uester celestis per
fectus est. Si etiam secundo consideres saltus mi-
rabiles quos fecit diuina persona a suo extremo in
extremum nostrum: uidebis ꝙ deus saltat ad hu-
manitatem in quo preterea includitur.

Excelsus ad infirmitatem
Eternus ad tēporalitatē
Liber ad seruitutē
Diues ad paupertatē
Speciosus ad deformitatem
Gloriosus ad contēptū
Virtus ad infirmitatē
Salus ad penalitatē
Vita per eēntiam ad mortē acerbā.

Si tertio considero. s. immobilitatis statum cum quā
ta formatione huius unionis facta est ligatura: ui-
debis ꝙ impiissimum anathema ē dicere deū un-
q̄ dimisisse quod semel assumpsit: plene autē iesus
secūdum ꝙ homo obseruauit quod scriptum est.
Si steteris sedere ad mensā potentis: diligenter attē
de que tibi apponuntur: sciens quoniam oportet
te talia preparare. Ad hanc igitur mensā sedens
diuine unionis homo assūptus diligenter apposi-
tionem huius triplicis ferculi attendit & efficaciter
similia preparauit: dum super ineffabili modo & in
estimabili perfectione uirtutis in tali tibi etiā ope-
ratione sua est imitatus personam. Sic enim ipse de
natura inimica gratie unitus est persone filii dei tā-
ta uelocitate ut in primo instanti esset deus homo.
Sic & ipse iesus benedictus in eodem instanti sibi
uniuit: & unitos habuit omnes electos: qui erant
natura filii ire: & deo & sibi inimici: non solum īfe
ctione originali: sed multiplici superaddita malitia
eorū actuali. Quibus nō obstātibus sic eos sibi p-
fecte uniuit ut mēbra capiti: ut eorum omnia pec-
cata acceperit ad diluendum & lamētandum & de
struendum. Et ideo pro eis satisfaciendo eorū tor-
menta acceperit ad sustinendum & ad eos liberan
dum gratias a diuinitate acceptas fecerit suas p cō
munem influxum: ut quicqd eis fit sibi reputet fie
ri. Et qequid a deo recipit sibi liberali charitate con
tribuat. Mirabilis fuit iste cursus quo in primo
instanti se sensit bonus iesus: & caput & mem-
bra: hac dilectione maior haberi non potest: qua
pro inimicis dedit animam suā. Cū. n. inimici esse
mus deo: recōciliati sumus p mortē filii sui qm̄ deus

erat in christo mundum reconcilians sibi. Vere nõ tardauit sue diuinitati inhererei imo tã cito sibi uniuit ut mẽbra illos q̃ sibi erant tãtum contrarii q̃cito ipse unitus ẽ ypostasi uerbi: ũde uere de utroq; cursu tam dei in hominem assumendum q̃ ipsius dei hominis in totam multitudinem electorum: potest dici illud dauiticum. Exultauit ut gigas ad currendam uiam & cetera. Attende autem q̃ sicut natura humana non considerata ut christi dei inimica: in christo uero sic est unita: ut ipse homo sit deus. Sic & ipsi electi si considerentur in suis originalibus naturaliter infectis: & in suis actibus malis sunt impii hostes dei & christi eius: ab ipso autem in seipso transformati & reformati & uniti sicut membra capiti sunt: ipse iesus per unionem amoris & ipse est ipsi. Quanta autem unione christus connectatur membris suis quere in libro quarto capitulo illo: Iesus panis sacratus: ubi agitur de christi sacerdotio: & quomodo de ipso sumus: & de ipso nutrimur. Rursus attende illos amorosos saltus quos iste dilectus iesus ad similitudinẽ sue persone: & pro nobis uoluntarie fecit a sue sublimitatis extremo in nostra infirma & nostre saluti accommoda. Deliciosissimus enim in sua beatitudine saltauit in immensos dolores pro nostra redemptione: ut uere dicatur deo: Vere dolores nostros ipse portauit. Gloriosissimus super omnẽ creaturam innumera obprobria & uituperia: propter quod in psalmo dicitur. Factus sum obprobrium hominum & abiectio plebis. Benedictissimus ab omnibus angelis in peccatorum blasphemias et innumeras maledictiones. ut in eo compleatur illud Hieremie: Omnes maledicunt mihi: Innocentissimus saltauit super omnes culpas: nullam communicando: sed quantum est ex se omnes delendo: propter quod dicit apostolus: q̃ ipsum deus pater pro nobis peccatum fecit. Et pro isto saltu q̃ immediate precedit dicit q̃ factus est pro nobis maledictum. Speciosus forma pre filiis hominum saltauit ad tantam deformitatem ex penis sibi illatis & impiorum sputis: ut Esaias gemens talem aspectum dicat. Vidimus eum & non erat ei aspectus: & consideraumus eum quasi leprosum & a deo percussum. Sublimissimus qui erat omnium creaturarum dominus: & secundum q̃ homo ab instanti sue conceptionis factus est omnium seruus & omnium nouissimus: & non solum subiectus sue reuerendissime matri & sancto ioseph: sed fuit subiectus multis modis aliis hominibus: immo & uoluntarie dulcissimum corpus suum subiecit insensibilibus creaturis & dolorose afflictioni crucis: clauorum: spinarum: & transfixioni lancee: ut merito posset dicere. Ego autem humiliatus sum nimis. Et illud secundum aliam translationem. Seruire me fecistis in peccatis uestris. Virtuosissimus & fortissimus super omnem creaturã ad tantam infirmitatem & debilitatem uoluit descendere: ut baiularet' maternis manibus: & quod plus est q̃ sic condauaretur manibus & pedibus: ut quãtum ad uirtutem corpoream se mouere nõ posset: uere potuit ipse dicere. Infirmata est in paupertate uirtus mea. Ditissimus cuius erat possessio omnis creati: ad tantam saltauit penuriam paupertatis: ut nascens a bestiis mutuo acceperit presepium: uiuens non habuit ubi reclinaret caput suum. moriens non habuerit aque modicum: mortuus etiam mutuo acceperit alienum sepulchrum: ut uere dicere potuit. Pauper sum ego: & in laboribus a iuuentute mea. Sapientissimus propter nos ad tãte deuenit stultitie apparentiam in oculis fatuorũ ut ipsum sicut fatuum diffamarent: ideo dicebat mater. Quid eũ auditis: furit enĩ & insanit: et qui erat uerbum patris & secundum q̃ homo lingua eucharis & eloquentia gratiosa tacuit & obmutuit tam paruulus in cunabulis q̃ etiam magnus in accusationibus falsis: unde poterat dicere illud Hieremie: Stultissimus sum uirorum. Iocundissimus uita & qui omnes celos implet letitia: saltauit in lachrymosam & flebilem mortem: quando cum clamore ualido & lachrymis tradidit in morte animã suam. Vides tu saltus amorosos benedicti iesu: quomodo pro nobis saltauit ad similitudinem saltuum diuinorum. Et i his saltibus tam deus q̃ homo assumptus nobis benignissime condescendit: quando exinanitus pro nobis nostra sic abunde dignatus est pati: sed consũmata nostra salute per gradus per quos descenderat retrocessit resaltando usq; ad dexteram dei patris.

Mors ei transiuit in ĩmortalitatem:
Penalitas in salutem:
Infirmitas in uirtutem:
Contemptus in honorem:
Deformitas in decorem:
Paupertas locupletatur:
Seruitus emancipatur:
Infamitas exaltatur:
Temporalitas perpetuatur:
Humanitas deificatur:
Et blasphematus ab omni creatura laudatur.

Que quidem figurata fuerunt in illo famoso horologio Achaz. O q̃ armoniace istud horologiũ sonare debet in auribus sponse anime deuote: que tales saltus ascendentes & descendentes audit et uidet in dulcissimo sponso suo. An non tibi uidetur sponsa hos saltus cõsiderare: cũ dicit. En ipse ueniet saliẽs in mõtibus trãsiliens colles. Nõquid nõ resaltũ p̃dictarũ p̃fectionum exoptat spõsa dilecto suo: cũ in fine libri concludit. Fuge dilecte mi assimilare capre: hinnuloq; ceruorũ: super montes aromatũ: que sunt rõnes eminẽtes & odorifere superius nominate: quas reassumpsit iesus exeundo de mundo: cum resurrexit & ascendit in celum

Sic igitur uides saltus tui amatoris iesu p quos ad te descendit: & in suam diuinitatem te assumpsit. Si consideres tertiam. s. immobilitatem & stabilitatem uirtutis: uidebis hoc stupẽdum & mirabilem ifirmitatis amorem: quo in omnibus predictis quantum ad perfectionem actus in tantum mentis sue se tenuit immobili & non interrupto actu ab instanti conceptionis sue usq; ad transitũ sue mortis: donec totum malum assumpte nature pro quo excludendo uenerat reliquit affixum i cruce dum dixit. Consumatum est. q. dicat licet non interrumpatur actus doloris finito mysterio humane redemptionis: & ideo tam me q̃ omnes in beatificas manus patris redemptos expirando cõmendo. Ista fixio & immobilitas dei amoris figurata fuit in illo stupendo prodigio Iosue: quando dixit. Sol ne mouearis contra Gabaon: & luna contra uallem haylon: & infra. Stetitq; sol in medio celi: & non festinauit occũbere spacio diei unius. Sol iste est benedictus Iesus de quo prophetauit Malachias. Vobis timentibus nomen meum orietur sol iusticie: cuius radius magis splendens hominibus cum euisceratus amor quem super inimicos effudit: dum eorum dolores & iniquitates portauit. Huic actui boni Iesu dicitur: Sol contra Gabaon ne mouearis. Gabaon interpretatur uallis tristitie: & significat illam dolorosam tristitiam quam pro nostra satisfatione semper in corde portauit. Sol ergo contra Gabaon non est motus: qr amorosus dolor cordis Iesu non est interruptus: Luna uero que significat defectus: quos pro nobis assumpsit in carne sua contra uallem Haylon non est mota. Haylon interpretatur ubi sunt ursi: & significat concupiscentiam humane carnis: ubi sunt multiplices ursi. s. motuum immundorum & insatiabilium appetituum: cõtra quos expugnandos carnis christi passibilitas stetit infirma: donec esset tota nostra cõcupiscentia expurgata. Stetitq; iste benedictus sol in medio celi. i. in immensa capacitate cordis iesu: & inestimabilis amoris sui: & non festinauit occumbere spacio diei unius: quia benedictus iesus hunc actum mentis sue noluit interrumpere in toto decursu sue luminose uite. Vere non fuit ante & postea tam longa dies: quia in toto exercitu creature non potest inueniri dolor & amor tante immensitatis & tanti luminis & uirtutis. Hec autem fecit benignissimus deus pater exaudiens preces & gemitus pauperum suorum: quibus clamabant ad ipsum. Redime me domine & miserere mei: propter quod sequitur q̃ ista dies fuit ita longa obediente deo uoci hominis: & pugnante pro israel. Firmitas autem istius amoris & doloris figurata fuit in opere secũde diei cum dictum est. Fiat firmamentũ in medio aquarum: quia firmamentum immobile est cor suum i medio illarum aquarum: que intrauerunt usq; ad animam eius. Vides ergo q̃ perfectissime anima christi in operatione uirtutis fuit sue diuinitati assimilata. O q̃ perfectus equus diuinitatis fuit homo iste Iesus ad omnem hostilem exercitum proferendum: uelocissime enim cucurrit ut dictum ẽ: Agilissime saltauit: & in bello usq; ad perfectam uictoriam perdurauit. Hic est ille equus in tanta perfectione descriptus ipsi Iob cum dicit. Nunq̃ prebebis equo fortitudinem & cetera mira que ibi dicuntur. Exulta igitur anima mea in bono iesu: in quo es quicquid es: & extra quem non nisi male es: qui tibi est omnia: Ipse est celum latissime capacitatis & eminẽtissime dignitatis. Ipse est terra: non quidem in opere suo maledicta: que spinas & tribulos germinat. sed terra benedicta: & hortus & paradisus uoluptatis: que tibi dat fructum cẽtesimum pleni participii diuinitatis: in quo est omne lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum. O benedictum genus fructus & dulcissimum ad gustandũ: in quo gustans a suo malo deficiens sentit se per amorem beatissimum domini.

Ipse est tibi aqua omnem sitim refrigerans cupiditatis mundane.

Ipse est tibi aer uitalis respirationis: in cuius afflatu uiuis uita diuina.

Ipse est tibi ignis ardens qui nunquã dicit sufficit in amando.

Ipse est tibi angelus salutaris consilii: & continue custodie & protectionis eterne.

Ipse est tibi thesaurus: cibus. lectus: sponsus: lux pater.

Ipse est tibi omnia que potes desiderare ut sis plena.

Ingredere ergo anima mea benedicta domũ: cur foris stas: ingredere in locum tabernaculi admirabilis. Intra paradisum tue reformationis: quia multo melius es reformata q̃ condita. Et quia in christo plene dotato plene dotata es, gaudeas i mensa quam gaudens deus tibi distribuit in funiculo distributionis sue. In hac benedicta terra repromissionis cordis boni iesu: que non solum fluit lacte & melle sed dei dulcore & pietate: uel etiam puritate. Hoc igitur scias & nihil ultra queras: sed tali portione contenta cantes cum propheta. Funes ceciderunt mihi in preclaris & cetera. Et si bene intelligis hanc claritatem domini: quam tibi deus donauit: letanter subiungas. Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectum. Intra ergo i istum tuum benedictum iesum. qui tibi est omnia: & inclusa permaneas: nec cum dina egrediaris ad uidendum mulieres regionis: idest uarias curiositates distractionis: quia simul cum ipsa corrumperis a malo emor filio Sichen: nec cum sene Semei de Hierusalem idest de tranquilla pace cordis iesu egrediaris ad querendos seruos per ambitionem

temporalis honoris: quia simul cum illis occide-
ris per indignationem ueri salomonis. Nec cũ filio
illo prodigo egrediaris a plena suggestione in pa
terna prouisione tui benedicti iesu per tue ꝓprie
uoluntatis abusum: quia cum ipso omnia dissipa
bis: & in horrendam famem porcina decides: nec
sanaberis malis tuis. Clauso itaq; ostio cordis
Iesu nihil nisi ipsum senties: in illo quietissimo cu-
biculo altissimũ patrem exora: & dic. Hec requies
mea in seculum &c. Vt autem solẽnitatem sa-
cratissime diei incarnationis filii dei: de qua iam tri
bus diffuse capitulis est tractatum: breuiter epilo-
gando concludam. attende: admirare. & obstupe-
sce diem magnificum super omnem diem. Hodie
nanq; est solẽnitas patris eterni: in qua fecit nupti
as non solum filio suo sibi indissolubili copula hu
manam uniendo naturam. sed & sibiipsi dum sa-
cratissimam uirginem mariam suam accepit i spõ-
sam. & suam paternam fecunditatem sibi commu
nicauit: dum eam uerissimam filii sui matrem effe
cit: & sibi sponsali munere tantam fecunditatẽ tri-
buit: ut illum eundem generaret in tempore sicut
uera mater in assumpta natura: quem ipse genue-
rat in eternitate in sue uirtute nature. Et sicut in ce
lo non habet sociam in generatione eterna: sic &
ipsa nullam haberet socium in mundissima gene-
ratione humana. Aliter est etiam ista dies omni
potentissimi patris. Quia sicut ipse eternaliter &
plene se dicit i creato uerbo filium generando: sic
& nunc sublime se dixit ipsum ostendere incarnã-
do: dum se summe manifestauit quantum est pos
sibile in natura creata. Vnde & soli uerbo incarna-
to reseruatum est paternam fecunditatem & sum-
mam trinitatem explicite hominibus nunciare. Li
cet autem primum dicere quo filium generat sit
patris proprium: tamẽ istud secundũ dicere quod
est commune tribus personis diuinis est dicere si-
bi ualde conuenienter appropriatũ: ut merito hec
sit dies sua qua se summe dixit in tempore. Est
etiam ista solẽnitas singulariter filii: quo ab eter
no dilectam naturam in dilectione hodie consu-
mauit: dum eam indissolubili intimissimo in uin-
culo personalis unionis assumpsit. O ꝙ mira per fi
liationem suam eterna fecit hodie iste benedictus
filius dei: dum & assumptum hominem uere i se-
metipso fecit filium dei. & in eius sublimi merito
omnes electos tanquã membra corporis sui fecit
patris filios adoptiuos: uere igitur hec dies est fi-
lii singularis & propria. Hodie etiam est singula
rissima solẽnitas spiritus sancti: cum enim ipse mit
tatur ad sanctificandum creaturam hodie plene &
perfecte hanc sanctificationem cõfecit: cum absq;
possibilitate peccati & in plenissima mundicia &
gratia summa humanitatem filii dei & summe sue
reuerendissime matris plenissime habitauit. Hodie
illam benedictam humanitatẽ omni repleuit gra-
tia: omni illustrauit sapientia: omni dotauit meri-
torum efficacia: non solum pro se: sed pro tota na-
tura. Hodie uirginem expurgauit: fecundauit: dei
genitricem effecit: dum corpus in eius utero for-
mauit: quod per spiritum rationalem persone filii
est unitum. Hodie eam fecit matrem omnium ele
ctorum: hodie ergo summa diffusiõe spiritus san-
cti summam bonitatem ostendit: dum tantum
naturam eleuauit creatam ut ipsa fieret deus: non
immerito ergo est hec dies sua. Hodie etiam est
festum beatissime trinitatis: cuius est actu essentia
li omnipotentie sue effectus in creatura produce-
re. Hodie enim summum effectũ in natura produ
xit: dũ eã sue diuinitati i filii persona uniuit: ut sic
q̃si ultimũ de potentia quo ad effectũ unionis &
gratiam in effectum conflauerit ad huius diei su-
per inestimabilem solẽnitatem faciendam. Ho-
die est principalissime solẽnitas assumpti hominis
Iesu christi: quia hodie de spiritu sancto cõceptus
quantum ad corpus: & quantum ad animam crea
tus: & plenissime diuinitati unitus: & dei fruitione
summe beatus: & in omni perfectione consuma-
tus: ut hominem totum acceperit in plenitudinẽ
meriti & ĩmobili defixione dominum decreti: &
in perfectione sui actus interni & plene possessio-
nis intra secretum cordis sui: tam pro se ꝙ pro mẽ
bris omnibus electis: quicquid postea accidẽdum
fuit in exteriori executione omnium fiendorum:
que omnia manabant ab eo quod hodie accepit
tãquam ab efficaci radice: & sicut actus exterior ab
ab interno merito. ergo est sua hec dies. Hodie
etiam est solẽnitas principalissima uirginis matris
dei: in qua facta est sponsa dei patris: & socia geni-
trix filii dei: officina mirabilis sancti spiritus: totius
trinitatis sacrarium: & speciosissimum templum:
regina & domina angelorum: genitrix omnium
electorum: & sic plena thesauraria carismatũ m bea
tissime trinitatis ut nec stila alicuius uel modice
gratie sit donanda nisi per dispensationem marie
transiuerit. Hodie ipsa impeccabilis effecta: et
omni bono repleta: ad tantum contemplationis
sublimata est uerticem: ut nullam puram creatu-
ram in passibili carne uiuentem nunquã possim
credere sibi quomodolibet adequatã. Et sicut uide
tur Augustinus dicere: Concessa est uisio dei per
essentiam Paulo: moysi: uel cuicunq; alteri: de quo
tamen Dionysius qui fuit secretus Pauli discipu-
lus nihil dicit: immo magis contrarium ex ratio-
nibus suis potest deduci: si unquã ipsi uel alicui al
teri ista gratia est concessa: uere credo ꝙ non ho-
die est uirgini denegata: dum tantum fuit spiritu
sancto repleta: ut dei filium conciperet: & hominẽ
summe beatum in utero suo portaret. Et attendat
quicunque uult deuote concludere: si omnes ratio
nes que adducuntur pro congruitate: ꝙ Paulo uel
Moysi debet gratia fieri. non multo magis gene-
ranti deũ cõgrue adaptant: propter quod pie sẽtio
cum linconiensi: qui deducẽs rõnes dionysii qbus

ipse distinguit statum hierarchie angelice & eccle- sie per nudam contemplationem diuine essentie: & per contemplationem que est per fidem: unde etiã uidetur dicere q nulla psõa istius medie hierar chie deducitur ad statum istius dum est in ista: di- cit concludendo. Auctor iste nõ uidetur cõcedere uelle: q alicui uiuenti in nostra carne sit cõcessum deum in essentia uidere illa uisione qua uidẽt bea ti. Si tamen alicui est cõcessum: credo matri dei nõ semel sed pluries etiam fuisse donatum. Quicqd autem sit de hoc: quia hic nihil assero: certum ẽ di- cit istum essesi ngulariter uirginis matris. Ho- die est etiam solẽnitas omnium angelorum: & nõ solũ quia hodie est eorũ restaurata ruina i pleno ac cepto munere glorie & gratie ab ipso iesu pro se & pro omnibus membris: qui angelicam debent re- staurar ruinam: sed etiam quia altissimũ & nouum gustum dei: quantum pie creditur: omnes angeli acceperunt: dum beatitudinem anime christi uide runt: & suam unionem in diuina persona. O quã- tum est hoc: penset per deuotionem qui illuc mẽ- te conscendit: Quanta est hec magnificentia intel lectualis nature gustare deum ut suprapositum p- prium in eo quod quilibet plus diligit q̃ seipsum.

Licet autem hec dies sit omnium angelorum i communis: est tamen singulariter gabrielis: qui sin gulariter a deo missus: forsitam est omnium sum- mus uel admitus eorum qui ad exteriora mittun tur. Huius inquã beati spiritus gabrielis non ime- rito dixerim q hec est solẽnitas singularis: dũ tan to meruit dotari priuilegio: ut cõmercium dei cũ uirgine: & mysterium unionis diuine nature & hu mane meruit singulariter noscere per excellentiam: & annũciare uirgini: & eam ad cõsensum induce- re: & sacra mysteria dei & domini sui sua fideli ob- sequiositate tractare. Est etiam iterum hodie so lẽnitas totius humane nature: que a iugo sue ser- uitutis erepta: & ab antiqua infectiõe purgata in matre & in christo iesu est omni gratia repleta & beatificata & deo iuncta: & ideo totus eius apperi tur ei suo summo uertice consumatus. et ut nõ sit q se abscondat ab huius sancte diei claritate. Est & hodie festum totius uniuersi: quia dum corpo- ralia & spiritualia in christo: hodie sunt deo unita: omnis est consumata natura: dum tanta unione ẽ suo auctori coniuncta: unde hodie & ipsum uni- uersum in christo meruit: siue christus p toto uni- uerso meruit totam renouationem & melioratio- nem mundi: que postea manifestabitur in effectu.

Hodie ergo omnis solẽnitas: quia non est ali- quid solẽnizabile de humana natura nec de hoc se culo nec in futuro: nisi hauriat in hac die: unde et omnes alie solẽnitates sunt quasi quedam explica tiones i exteriori opere: quod hodie factum est in completa radice: Quod autem omnes alie so- lẽnitates aliquam super istam prerogatiuam uide- antur habere: hoc est: quia istam continẽt tanquã radicem & fundamentum sui substantialis boni.

Et aliqui plus addunt q respectu btitudinis xpi .q. accipit rationẽ accidentis. Tota enim substãtia lis beatitudo christi hodie facta est in unione sui cum diuina persona & fruitione beata. Natiui tas ergo istum benedictum christum ita perfectũ: ut est hodie extra uterum manifestat: unde & hec est nobis circunstantia & conditio solẽnizandi: qr benedictus iesus qui prius erat datus in utero ma tris: datus est per natiuitatem uisibilis mundo.

Resurrectio gloriosa corporis iesu dicit notabi- lem causam letitie: sed si bene attendas: gloria isti- us beati corporis deriuatur a gloria mentis quam hodie plene christus accepit. Ascensio corpora lis ad celum & itronizatio i sedem regni dicit quã dam notabilem iocunditatis & letitie materiam. Sed quid ẽ quod addidit diei hodierne. Si uelis sub tilitr considerare: magnum quidã per omnem mo dum: quia caro nostra in beatitudinis gloria est su per omnes angelos exaltata. Sed multo magis ẽ si cõsideretur precise q hodie anima christi fruitio ne beata ad dexteram dei patris sedet: & in medio trinitatis suam accepit sedem dignitatis: dum est unita tam ipsa quam caro in filii dei persona. Ma- gna erit unio & glorificatio corporis xpi quando impii per sententiam iuste damnationis profunda tis in pena con triunpho uniuersalis uictorie chri- stus integer caput & membra gloriosus ciuitatem intrabit supernam: sed quod tunc fiet: hodie i chri sto factum est. Si etiam addas q hodie corpora liter passus est christus in cruce ea q̃ mentaliter acce perat hodie in utero matris sue: non paruum addi disti preconium ut isti dies merito ceteris prepona tur. Propter quod ad uidendum magnitudinẽ huius diei: cõsidera q si precise coperatur illud qđ factum est hodie ei quod faciendum erat in omni alio temporali decursu: uidebis q illud ẽ maximũ omnium non solum fiendorum: sed possibiliũ fie ri: & q omnium aliorum perfectio ab huius perfe ctiõe procedit. Vnde hec est dies quam fecit domi nus singularit & excellenter super omnem diem: que tantis est exaltata mysteriis ut merito soli deo sit nota: ut sibi uere aptetur illud quod dicit ppheta zach. Est dies una que nota est domino. Odi es imensi luminis absorbe me indignum famulũ tuum & propriis tenebris excecatum in tui infini- tam & desiderabilem claritatem: in qua est omnis anime beatitudo & requies sẽpiterna. Sed & tu benedicte & beate iesu q huius diei mysteria solus plene cognoscis: agnosce me indignum famulum tuum in huius diei participio & fac me membrum tuum illam gratiam plene percipe: quam pro me hodie in te ipso accepisti a patre: ut mea conuersa- tio nũquam deuiet in exteriori ope ab eo q de me hodie in te ipso efficere uoluisti gratuito munere bo- nitatis tue.

Iesus Ioãni intimus. capitulo. x.

Ccepto ut dictum est in consensu uir gineo ut sine uirili semine dei filium

cōciperet: & benedicto iesu in eiusdē sacratissime
uirginis utero in charitate discessit angelus ab ea: se
corporaliter subtrahendo: non omittendo debitū
famulatum. Ipsaq3 uirgo celestia petit: & quasi an-
gelum ad celestia regna reuertentem sequitur: dū
in montana conscendit: nec incredula poterat esse
de oraculo: nec incerta de nuntio. nec dubitans de
exemplo: que tam mente q̄ carne filio dei reple-
batur. Festinanter itaque abiit: Zacharie domū
intrauit ut elisabeth uisitaret: ac pregnanti graui-
da seni iuuēcula ministraret. Sed pncipalissima cā
fuit ut dicit Origenes: qr iesus q̄ i utero suo erat: io
āne adhuc i utero mr̄is positū sctificar̄ festiabat. Sed
& ipsa uirgo etiam ipsum Ioānem tāq̄ inter ado-
ptiuos primogenitum post suū cōceptum natu-
ralem filiū festinabat spūaliter generare. Vnde cū
prior salutasset uirgo elisabet simul cum humili
tatis signo: beneficiū dedit cū uerbo: & qui prius
uerbi dei influētiā recepit: prius uirtutē salutationis
agnouit. Vnde & paruulus ioānes statim i matris
utero saltādo exultauit. Et quia lingua nō poterat
respōdere: de utero matris i occursum illius gestie
bat erūpere. Attēde quāta fuerit plenitudo gra
tie data ioāni ad pñtiam uerbi diuini p os affatus
uirginei. Nā & meritis eius mater spū sācto reple
tur: & datur sibi mysteriū incarnatiōis agnoscere:
fidē matris cōmēdare & eius dignitatē intelligere
& ea beatā predicare & se indignā tali uisitatione
reputare. Quā enim spūs scūs repleuit humilita-
te uacuā non reliquit. Tūc autē ut scōꝝ auctorita-
tes uident dicere: pmo sanctificatus ē ioannes: &
repletus spiritu sācto: accepit pphetie donū: quo
uicinius lucerna dei fieret: & uox ut uerbū dei qd̄
se occultauerat carnē assumēdo per istū tanq̄ p lu-
cernā fiā: & uocē sonoram inotesceret mūdo: un
de & quod in ppria uoce nō potuit: per suam ma
trē impleuit: dū meritis eius sic exclamādo uirgi-
nem cōmendauit: & uerbi icarnati pñtiam predi-
cauit: unde iā tunc i utero suum ichoauit officium
felix uox manifestādo magnifice uerbū dei. Li
cet autē quedā beneficia dei quidā artātes dicāt ꝙ
ioānes tunc accepit grām in habitu solū: & nō ali
quo actu mētis interne: qa nec usum rōnis hūit:
uolūtatis: & illa exultatio nō itelligit actualis mē
tis iocunditas: sed qdā corporis ptēsio & motus:
ex quo mater pcepit immutationē factam in filio.
Ego uero hoc dictum ualde irrationabile fore ar-
bitrans: & diminutiuū doni spūs sācti: quod facer
textus euāgelii: si nō peruertat: dicit copiosius da
tum fore Ioāni cum dicit. Ex quo fcā est uox salu
tatiōis tue in auribus meis: exultauit ifans in ute-
ro meo. Credo m̄ dictis scōꝝ exponētium istū
textum ꝙ ioānes in sua mēte exultauit & ꝙ istud
fuit gaudiū rōnis: & ꝙ actu Ioānes saluatorem co
gnouit: ac plenitudie grē & meriti i ioāne actualr
exstitit: nūc mr̄ & postmōm pr̄ accepit. Intellige
sane: sicut unus scūs meret alteri: & ꝙ tūc miracu
lose sibi datus fuerit usus liberi arbitrii. Si n. istud

gaudiū dicatur aliqs motus scūs i corpore ioānis
aliquā ptēsionē faciēs i utero matris: ac p hoc im
pulsum: magis debuit exclamare eli abet dolore
quassata i utero q̄ gaudio repleta ex filio: unde nō
intendo falsificare dicta sanctoꝝ pp iniuriam pre
cursoris. Dicit enim maximus i sermone de io
āne baptista: In tātū āt i eo pfulsit spiritualis ele-
ctio: ut ante mereret anunciare deum: q̄ nascendi
sumeret initium: uel linguā qua anunciare posset
acciperet. Quid est hoc mirabile fratres? Que tan
torum nouitas gaudiorum: ut elisabeth illa uetus
mulier: & noua mater: ueniēti ad se beate marie
testaretur ifantem in utero se habere: qui necdum
sentiens semetipsum: dominicum sentiret aduen
tum. Nullus ignorat carissimi paruulū omnem ab
utero materno prodeuntem inter ipsa lucis exor-
dia mestis cōcrepare uagitibus. Solus baptista do
mini ultra legem nascētium: natiuitatē suā letitia
& exultatiōe preuenit: ipsumq3 mūdi saluatorem:
quia nec dū sermone poterat: prophetico gaudio
reuelauit: & quem decuit ut de matre sterili nasce
retur: qui fecunditatem uirginis reuelaret: quate-
nus mirabilem partum mirabiliter natus ostende
ret. Quid hac reuelatione gloriosius? Quid hac fi
de dignius? Sterilis cōcipit: uirgo parturit. Mutus
loquitur: & in secreto maternorum uiscerum par-
uuli totius mundi gaudia preludūt. Ecce Maxius
in auctoritate prefacta tria de Ioāne dicit. Primum
ꝙ nondū sentiēs semetipsum: dominicum iā sē-
tiebat aduētum: sed seipsum bene sentiebat actu:
ergo uult dicere ꝙ ultra hoc dominum sentiebat
nunc actu: & istud non potuit tunc esse nisi ratio-
nis: & per consequens illud gaudium fuit uolun-
tatis. Secundum dicit ꝙ ipsum mūdi saluatorem
tali gaudio reuelauit: quod quidem fuit: quia ma-
ter meruit hāc reuelationem: pp hoc p ipsam dici
tur filium dei reuelasse. Dicit etiam tertio: ꝙ par-
uuli in uteris maternis. s. Iesus & Ioannes: totius
mundi gaudia preludunt. Ex quo uidetur dicere
ꝙ ille due benedicte anime uirtuose cognoscebāt
& de se inuicem gaudebant: & de totius mundi sa
lute iesus gaudium influendo: Ioannes receptan-
do: In hoc enim ꝙ Ioannes associatur christo in
gaudio: uidetur dicere ꝙ simili modo: licet impa-
ri gradu Ioannes & Iesus gauisi fuerunt. Sed non
est dubium ꝙ Iesus gauisus est gaudio mentis: er
go & Ioānes. August. ēt i quadā omelia loquēs de
Ioāne dicit. Sustine personā uetustatis: per quam
de senibus nascitur: & preconium nouitatis ppter
quod in uisceribus matris nōdum natus prophe-
ta declaratur fuerat quidem diuina dispositio: ut
hoc tante gratie testimonium christo perhiberet: ꝙ
etiam christus putari posset. Nam inter natos mu
lierum non surrexit ut ipse ait maior ioanne bap-
tista. Itaq3 si nullus eo maior erat: ideo qui maior
est illo plus est q̄ homo. Ambrosius etiam su-
per lucam dicit expresse ꝙ tempus siletur ifantie:
ꝙ presētia domini matris in utero roboratur qui

infantie ipedimenta nesciuer: Et deo in euangelio
nihil sup eo legimus nisi ioit ii & oraculum in ute-
ro exultatione & uoce in deserto. Neq; enim ullā
infantie sensit etatem: qui supra naturam supra eta
tem i utero situs matris a mēsura cepit etatis perfe
cte plenitudis xpi. Nescio qd expssius dici posset:
q dicere q infantie ipedimenta nesciuit: & q nullā
infantie sensit etatē: quod nullo modo est uerum:
si flatilitas corporis impediuit usum rōnis. Quod
etiam dicit a mensura cepit pfecte etatis plenitudi
nis christi: hoc nō est uerum quātum ad robur &
perfectionē corporis: qa tūc paruulus fuit. Et ideo
uerificatur i eo q̄tum ad plenitudinē meriti p actū
& usum liberi arbitrii. ut in hoc assimiletur christo
ipsum sanctificanti: qui tunc in utero matris pleno
usu liberi arbitrii merebatur: sicut plenus uir men
te: quod & uidetur tunc ioanni donasse. Btūs etiā
Odilo cluniaceñ qui fuit magnus doctor & scūs:
idem omnino uidet' dicere. Videtur autem esse
sūia Ambrosii: q nō solum tunc impedimēta ifan
tie non sensit in usu rōnis: sed etiam nūq̄ sensit po
stea: quod satis uidetur rōnabile qa altissimus da-
tas gratias non subtrahit sine culpa. Istud autē di-
cere ultra hoc: q est scōs imitari: ē honorare deum
i opibus suis supnaturalibus: & scōrz dona nō di-
minuere sua fantastica rōne: & sacrū textum reue-
rendum & nolle artare eius uerba ad nostre infectiouis
debilia expimenta: pper qd' credo sicut dixi ī dei
precone Ioāne. Si autē fuit ioāni cōcessum ī sua sā
ctificatiōe: nō mireris ergo si tibi supradixi. q ī cō
ceptu filii dei fuit datum uirgini suū liberz arbitriū
sono nō īpediri: qa maius miraculū uidet' nō īpe-
diri usū liberi arbitrii in utō: q̄ nō īpediri in sono.
Attende autē quot sūt p̄uilegia istius benedicti
pcursoris. Quia primo uidetur fuisse p̄mo genitus
q mentū christi in utero matris p̄mo pticipauit. Et
ut dignissimū membrorz xpi p̄mus influentiā re-
cepit capitis xpi. Nota q magnificētia huius ma-
tris xpi ōnditur q xpūs uoluit regenerare ioānem
nec sanctificare nisi per uerbū & in presentia matris
sue: licet in absentia posset: ut p hoc monstraret: q
sicut ab ipso fluit oīs gratie plenitudo: sic per glo-
riose matris manus transit omnis gratie dispēsatio
Secūdū p̄uilegiū ioānis fuit: qr sicut supra dictū
ē p̄mus adoptatus fuit post ɔceptū filii dei a uirgie
matre: unde fuit sibi singulariter p̄dilectus unde &
Ber. dicit q festinabat maria non tantū elisabeth ui
sitare. q̄ ioannem sanctificare & ppter amorē ioan
nis seni elisabeth sedule ministrabat & puulū natū
ioannē uidere festinabat unde & creditur q ipsum
in ortu leuauerit & in manibus suis sanctis accepit.
Si ioannes usum rōnis habuit: ī mo qr satis pbatū
est q habuit: qua putas hilaritate matrem oīs gra-
tie reuerebatur? O q̄ felicius cum ipsa q̄ cum elisa-
beth iocunde morabatur: q si tantū pficit in p̄mo
auditu salutationis mane. quātū putas pfecit i triū
mensiū mora: maxie cū ibi eēt cū carne diuina pso
na. O q̄ copiosa sibi dedit benedictionē mater gr̃e

quādo ipsum eū pentē in lucē accepit quē p̄mo in
sua gratiā adoptauit. Et si de plenitudine marie ac-
cipiunt peccatores: quātū putas accepisse hūc dile-
ctū filiū suū ut digne pcurreret & p̄nūciaret illum
quē maria cōceperat dn̄m iesū xp̄m: Tertiū p̄uile-
gium & sūmū omniū est uicinitas sui ad dei uerbū
qua uicinitatē in seipso cognoscēs humiliter simul
et ueraciter dicit se uocē ipsius. O quātū est hoc di-
cere? uox enim ex tota se est manifestatio uerbi et
ad uerbū māifestū fit. & nihil in se cōtinet nisi arti
culatū sonū & uerbi significatiuū. Per hoc igit' dat'
intelligi: q. Io. erat quasi totaliter ipse iesus per gra
tiam. et q quicquid fuit in eo tam mentis q̄ cor-
poris q etiā gestus siue conuersationis totum fuit
xpi manifestatio & xpi predicatio. Et quis posset
hoc p̄uilegiū sufficienter exp̄mere. Sicut enim ni-
hil similius uel intimius uerbo q̄ uox: sicut nihil ui
detur similius uel intimius xp̄o ipso benedicto io
anne. Intelligas autem in omnibus q uirgo mater
fuit realiter uerior & pleior: & maior uox uerbi q̄
Io. Licet non quātū ad actū exterioris officii ipsum
predicādo mūdo: sed ad alios hec prerogatiua refer
tur. Quātū ergo ad illud p̄uilegiū hēt plura noia:
qr non solū uox: sed lucerna: āgelus: spōsi amicus:
helias in zelo feruoris: preco in uirtute clamoris:
precursor in prerogatiua prepationis: baptista in di
gnitate mirabilis honoris: de quo infra dicet'. Nō
deduco autē quomodo secūdū diuersas pprietates
hec noīa ioanni conueniūt. Quartū priuilegiū q
idē angelus q̄ dominū ipsū nūtiauit. & sicut. Ber.
dicit quo ad aliquid solēnius quia
In loco sacri templi
Tempore sacrificii
Et magno sacerdoti.
Sed aduerte q illud fuit templū solēnius ubi ma-
ter dei orauit feruētius: imo locus uirginis fuit sā-
cta sanctorz: qa solū ibi regina orabat oīum ange-
lorz. Et eius orō fuit tempore sūmi sacrificii: qd'
satis patet si supiora recorderis. Ipsa etiā uirgo bea
ta in oblatione mētali fuit sūmus post iesum om
nium sacerdotum: sed tam magnā dignitatē ostē
dunt in ioāne superiora: & maxime magna simi-
litudinē ad iesum q nūciatur per eūdem angelū.
Quintum priuilegiū. quia fuit xp̄i uoce lauda-
tus. uere magna gloria ioānis in christo saluatore:
qui & ipsum similiter repleuit cōformitate gratie
sue: & super oēs ipsum magnificauit testimonio
uocis sue. Et si discurras per illa q̄ christus dicit in
euāgelio: uidebis mirabilem ioānem in plenitudi
ne grãz. Et q̄tū est illud Inter natos mulierz &c.
Certe si uerū est quod m'ti opināt': q ī gratia nō
inueniunt' duo per oīa pares; necesse ē ut si nullus
eo maior in his: qui tunc tēporis erāt uel fuerant
eo sit oīs iferior. Omitto alia enumerarē p̄uilegia:
que in eius cōceptu & ortu: & in utroq; parente: &
in gaudēte multitudine facta narrātur. Quātū
autē fuerit estimāda testificatio huius bn̄dicti p̄-
conis de iesu: satis ei similis euāgelista Ioan. oñdit

primo capitulo: qui enunciata diuinitate iesu & incarnatione eius: statim annectit Ioannis testimonium eiusq; sūme aucteticū. Vides q̄ proprium fuerit huius benedicte uocis manifestare iesum. Ipsa uirgo mater que in tota silua euāgelii nisi paucula uerba dixisse narratur in sanctificatione huius preconis ad manifestandum dei conceptum in se factū eructauit sūmum canticum omnium canticorum: immo que semper in euangelus fuit breuiloqua: quia uix unam enunciationem simplicem protulit in hoc cantico decem clausulas decantando coniūxit: ut per hoc ostendatur q; totus legis plenitudo que figuratur denario in hoc cantico contine?. Audi ait qd dicit Hugo. de huius cantici laude. Nemo huius cantici uerba putet leuit estimāda: q̄ nimirū de tā profūda contēplatione prolata sūt ut inuestigatione digne penetrari nō possint. Et omne quod dictum est ab illa sūmme ueritatis intima luce: cui mens uirginis excellenter inheserat emanauit. Nec alius quisq; dicere potuit: que meditādo locuta nō ē sed gustando. Quam non docuit per uaria discurrens cogitatio: sed iuui sapientie fontis per contemplationem mentis inherentis deuotio. Attēde q̄ magnifice in sublimitate contemplationis uirgo inchoat. Dum enim eius fides magnificaretur ab Elisabeth: & benedictus fructus uentris sui beatificaretur: totum in deum refundens. Magnificat inquit anima mea dominum: quasi. d. Magnificauit dominus facere mecū: dum seipsum per me intra meum se fecit uterum: & sic me magnifici reddidit: etiam supra sublimitatē omniū angelorum. Sed hoc est omnino sūmum: & non mediū: & iō non meipsam magnifico iactādo inaniter: sed magnificat anima mea dominū: donum suū in ipsū refundendo totaliter. Dicit autem Beda sup magnificat: q; beata uirgo magnificentiam suā plene cognouit: sed totum in deum refudit. Dicit enim sic loquens in persona uirginis. Magnificat ergo dominum uoce: opere affectu. Magnificat quidem dominum omnis creatura: sed anima mea sup oia inter omnem quippe creaturam nihil tam magnifice fecit dominus sicut animam meam: & iō magnificat anima mea dominum. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo: ac si dicat secundum glo. Exultauit spiritus meus extra omnem creaturam: & extra semetipsum: & iam pre imēsitate gaudii. Exultauit i deo salutari meo: uidelicet in iesu singulariter meo. In quo totum: q; uiuo: totum quo dic? meo: totum quod sentio: in eius magnitudine contemplanda: & preceptis obseruandis impēdo. Nulla proprietas me extollit: nulla aduersitas frangit: sed illius solius memoria delectatur spiritus meus: in illius perpetua diuinitate cuius caro mea secū datur temporali conceptione. Quantum autem plenitudinem ista uerba contineant: audi non mea sed Hugo. uerba. De salute quoq; quā humano generi preparari uideo totis precordiis exulto: uideo naq; de me assumi: quod & credo p me debere offerri. Veni dilecta uirgo maria in cellam uinariam ad regem sponsum tuum introducta ab ubertate domus eius inebriata: memoriam suauitatis illius eructasti: & iustitia illius exultasti: uidisti quippe maiestatem: gustasti suauitatem: ideoq; quod intus hausisti: fons propinasti. Duo .n. bona sunt que angelorum & hominum spiritus in illo fonte boni eterna contemplatione hauriunt: uidelicet incōprehensibilis dei maiestas: & ineffabilis bonitas quorum alterum tactum timorē gignit. alterū uero dilectionem pariter: pro maiestate naq; uenerantur deum: pro bonitate diligunt eum: ne uel dilectio sine reuerentia dissoluta sit: uel reuerentia sine dilectione penalis. Ad hanc contēplationem mēs marie subuecta fuit: que celestis patrie dulcedinem in uerbis suis tam mirabiliter expressit: quam ineffabiliter cōprehendit. Cum eum magnificare dominum se perhibuit: uenerandā maiestatē interna uisione contuita fuisse manifeste declarauit. Cū uero se in salutari suo exultasse asseruit: gustum interne dulcedinis se percepisse ostendit. Hec Hugo. Que autem tantum ascendit maiestatem dei cognoscens: & omne bonum quod i ea erat in ipso refundens: unde quantum in sūma uilitate resiliuit profunde dicens. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce q̄ uilia de se sentit: & totū dei gratie tribuit: iudicio suo monstrat se humilem. sed respectu superne gratie sublimem: ut quod natura i primis parentibus per superbiam perdiderat: in maria per humilitatem acciperet: ideoq; uerbum patris in ea pp humilitatis sue meritū carnis substātiā quā sibi uniret assūpsit: & tunc ad eam quā prius abiecerat naturam sublimandā per misericordiam respexit. Qua uero quod erat humiliter recognouit se dicēdo ancillam: ideo sublimatur: quod non erat: mater esse promeruit. Ideo Hieronymus. Beata uirgo nō a filio suo domino nostro celos didicit fabricare non angelos creare: non mirabilia: nec diuinitatis insignia perpetrare: sed se humiliare: ceteraq; documēta uirtutū intra humilitatis custodia aggregare: unde & in se solam humilitatem respexisse fatetur dominum: que custos est ceterarum uirtutum. Collocauerat enim in tuto stationis portu sublimia meritorum suorum exercitia: & ideo sic est diuinitus illustrata. Hec Hiero. Circa istā materiam humilitatis uirginis omnes sancti dicunt mira: quia mirabilissima fuit huius sacre uirginis humilitas: quam nequaquā inaniter extollere potuit omnium gratiarum uniuersitas & in uniuersalitate cōmunicata sublimitas: pro tanta naq; plenitudine gratiarū beatam me dicunt omnes gentes: quod & ipsa plenissime intellexit: cum hoc uerbum in cantico expressit. Sic enim domus respexit eius humilitatem q; ei maternum tribuit meritum & statum: propē quod & sic eius exaltauit humilitatē: ut sibi sit page in generatione preterita sterilitatis opprobriū sustinuisse in sua uirginitate per quam humiliabatur in lege: quia iam uidet futurum ut beata uocetur

in omnem generationem pro fructu fecunditatis diuine sicut dicit Ber. Quod autē supradixi plenitudinem sapientie datam virgini in conceptu filii dei satis ostendit huius cantici plenitudo & sanctorum de hoc expō: unde Ber. hoc verbum super magnificat exponens dicit. O dilatatum cor marie genitricis dei q̄ perlucidis oculis omnem creaturam in vera beatitudine collocandam simul aspexisti. Ecce inq̄ intuentis est verbum & demonstrantis. Ecce iam video quid futurum sit de me: qs fructus procedit ex me: quot & quanta bona non mihi soli: sed omnibus generationibus proueniunt p me. Nam & angelicarum ruinarum numerus p meum genitum reintegrabitur: & hominum generatio in adam maledicta per benedictum ventris mei fructum ad eternam benedictionem regenerabit: hec Ber. Et cum tantum benedictionis in omnes generationes bonum diffundendum ē: quia fecit mihi magna dominus qui. po. e. n. s. eius: hoc ipsū q̄ me benedicant omnes generationes non mihi attribuo: non meis meritis ascribo: sed potius ei q fecit mihi magna. Magnum quippe per se est q̄ virgo sum: magnum q̄ mater sum. Maius q̄ simul utrūq; mater & virgo: sed maximum si cuius mater sum attendatur: quia unigenitum dei & omniū saluatoris. Et quia hec omnia sunt: magna que licet oībus sint facta: generaliter tamē mihi sunt facta singulariter. Et ad meam inestimabilem gloriam in me. & de me per spiritum sanctum cōpleta potenter. Et ideo magnificat anima mea dominum: qa fecit mihi magna que sentio qualia sunt non expmo: quia nec plenitudine angelica auris intelligere sufficit. Ista igitur magna non solum creaturis sunt maxima: sed maximum illi & insuperabile qui potens est immo omnipotens est & sanctum nomē eius. Et tamen nec potentiora nec sanctiora ille facere potuit: q̄ que in me fecit: dum hominem verbo uniuit: ut idem sit factor qui factura: filius meus iesus super omnia benedictus deus qui ad omnium factus est salutem. sed eterna dispositione: & imensa mea dulcedine factus est ad meam gloriā singularem. Attende autem q̄ sic subtiliter loquendo beatissima virgo summam humilitatem tenuit. Quod enim ipsa fuerit potens dei filiū generare: & alia magna recipere: non sue virtuti attribuit. sed ei qui potens ē: qui summa potentiā in humilitate virginis voluit honorare. Et q̄ ipsa sic fuerit sanctissima. ut sanctum sanctorū genuerit: non sue virginitati attribuit: dum mulierem que fuerat caput peccati sic plenissime expurgauit ut genitrix fieret sanctitatis in omnia vasa gratie diffundende. Et hoc totum iportauit cū dicit qui potens est & sanctum nomē eius: quasi dicat. Cum femina sit omniū creaturarū rationabiliū vilissima & tota infecta imunditia: qualis ex me fuissem nisi ipsius gratia me preuenisset: quia nunq̄ ista magis decenter manifestare potuit q̄ quando mulierem super oēm creaturam exaltauit: & ipsam matrē omnis gratie

& munditie per suam sanctitatem effecit. Ex istis ergo magnis in me factis. nec supba nec auara existo: sed cum iubilo exprimo q̄ genitrix gratie eam omnibus electis dispēso: & propterea ex hoc meo beneficio fit tam copiosa deriuatio: q̄ misericordia eius a progenie in progenies plenissime deriuatur a Iudea in gentes: & ab initio seculi usq; ad terminum eius misericordia domini magna diffunditur ab eterno: & usq; in eternum: non passim quidem sed timentibus eum. Quia spiritus sactus fugit superbum & requiescit super humilem & mansuetū: & domum trementē sermones. Attende autem q̄ benedicta virgo sapientia dei plena videt q̄ diuina dona sic electos illuminant: iustificant: & in deum transformant: & reprobi ex eis maiora iuditia sibi ex sua induratione: obstinatione atq; ingratitudine diuine seueritatis accumulant. unde magna dona electorum: ut plurimum sunt excecatio reproborum: maxime illorum qui de sua presumētes iustitia in suis operibus gloriātur: ppter quod christus dicit Ioan. ix. in iudicium in hunc mundū veni: ut qui non vident videant: & qui vident ceci fiant. Et Simeon dicit luce. ii. Ecce positus est hic in ruinam & in resurrectione multorum. Hunc ergo processum sacra virgo dei sapientia plena attēdens postq̄ sublimia dona misericordie dei in electos timentes eum diffūdenda expressit: ad dei generalia iudicia super reprobos se conuertit: & cursum diuine prouidentie in regimine creature rationalis describens: quid superbi demones vel homines: quidue humiles electi mereantur exponit. Et quia christus per strenuitatē virtutum supra q̄ pōt dici operatus est dei honorem: tamen sanctificando electos q̄ expellendo reprobos: ideo hoc exprimens pro uniuersalis iuditii fundamento dicit: fecit potentiā in brachio suo. i. in suo opere strenuissimo non solum potenter sed emphatice potētiā fecit: dispersit superbos mente cordis sui: ubi superbiam reproborum ostendit presūptuosissimā noie mentis. qua se ceteris excellentiores existimant: & se deo per humilitatis reuerentiam non inclinant. Ostendit etiam affectuosissimam: ac per hoc maliciosissimā: quia ex precordiali affectu honoris proprii seipsos contra dei preceptū extollunt cū dicit cordis sui. In corde enim est sedes sanguinis & caloris: per hoc affectualis amoris. Ac per hoc ostenditur q̄ sunt proprii honoris maxime amatores. Ad altam autem iustitiam celestiam spirituum mētem virgo attollens demonibus subdit: deposuit potentes de sede. Sed ne crederes vacuas remansisse: subiungit. Et exaltauit humiles homines christo conformes in illis dicit locandos sedibus spirituum reproborum. Quales autē sint humiles describit cum subdit. Esurientes ipleuit bonis: humilitas enim que ex charitate causatur mentē sub deo incuruat: & quia semper seipsam mente euacuat: sāctā dei esuriē in mente prouocat que sola diuinis bonis repleri meruit. E contra autem qualis sit su-

perbia reproborum e regione ostendit cum dicit.
Et diuites dimisit inanes: hi enim sunt qui dicunt
cum angelo laodicie Apoc. iii. quod diues sum & locupleta
tus & nullius egeo: & nesciunt in sua malitia obsti
nati: quia miseri sunt & miserabiles: & pauperes &
ceci: & nudi. Tales igitur diuites in sua reputatióe
dimisit inanes: non fecit: quia ex quo dederunt obi
cem gratie eorum animas non intrat neque ipsum pos
set continere: quia plene sunt ipsis. Hi diuites sunt
falsi: iniusti: & pessimi pharisei: quibus dicit dñs Mat.
ix. Non est opus ualentibus medicus & cetera. Et nõ
ueni uocare iustos. Attende autem quantũ deo
& sue matri sanctissime placuit sui exinanitióis hu
militas per quam causatur sacra esuries summi boni:
quia hanc solam eodem bono dicit repleri quãtũ-
cumque etiam aspernetur confidentiam de propria iu
stitia pondera: quia ista sola dicitur remanere inanis
ab illa infinita misericordia que a progenie in pro-
genies est diffusa. Expresso igitur diuine proui-
dentie cursu per rigorem iustitie in reprobos: & pi
etatem misericordie in electos: tandem ad singula
rem incarnationis gratiam in dilectum iesum sua
uerba reducit. Suscepit israel puerum suum: assum-
ptum hominem puerum iesum diuinitatis appel-
lans eo quod ei in summa humilitatis obsequiositate ser
uiuit: quem & suscepisse dicit deum cum sibi perso
naliter uniuit: & tunc uere israel fecit: quia uere diui
nitatem uidit & ea fruitus est. Potest etiam dici
tota multitudo electorum unus puer dei propter
reuerentiam humilitatis & unioné charitatis que i
ipso iesu suscipitur per adoptiòis gratiam: & fit isra
el per uisionem beatam. Quod quidem sacra uir-
go intelligens iam factum in christi merito immo
biliter: quod tamen futurum erat in iustorum po-
pulo: iubilans iam intuetur còpleta: & dicit. Susce-
pit israel puerum suum: quia i gratia mei còceptus
iam est electorum numerus adoptatus. Et hoc fe-
cit. recordatus misericordie sue non iustitie nostre:
quia quod hominem redemit: non fuit ex merito ho-
minis: sed ex dono diuine pietatis. Suscepit ergo
naturam bonus iesus: suscepit & causam nostram:
& per misericordiam determinauit sententiam: &
per deuotissimam mortẽ suam plenam dei iustitie
fecit emendam. Et quia tamen expectauit usque
ad plenitudinem temporum: uidebatur pater obli
tus mittere filium suum: sed recordatus est miseri-
cordie sue per effectum operis: dum me suam spõ
sam & filii matrẽ elegit: cuius tamen nunquam fuerat
oblitus: secundum actum sue eterne dispositionis
qua me semper in conspectu suo tanquam omniũ crea
turarum reginam misericorditer statuit. Et quia
hoc tantum beneficium fuit sanctis patribus re-
promissum: maxime per Abraham & per prophe-
tas predictum ad salutem seminis electorum per
omnia secula seculorum cum dicit. Sicut locutus ẽ
ad patres nostros & cetera. usque in secula. Attende
autem quam ordinatissime sacra uirgo procedit: incipi
ens a magnificentia maiestatis: & ex suaui gustu

dulcedinis bonitatis dei in suam humilitatem resi
liens & ex mera dei bonitate nullo suo merito sic
magna & ineffabilia, et dei potentiam & sanctita
tẽ: transiẽs per fluuiũ onđẽs minime electorum expri
mens differentiam effectuum gratie christi in re-
probis & electis ad suum dilectum iesum reducit
canticum: in cuius assumptione in unitate persone
dicit omnia patrum promissa quidem completa in
omnes generationes seculorum semini abrahe ele
cto ex iustificationis gratia & gloria plene diffusa.
Totum autem preconium huius sacratissimi canti
ci uirginis matris: in quo tam clare eiusdem expri-
muntur beneficia illius quem portabat in suo san
ctissimo uentre ad magnam redundabat gloriam
precursoris. Quia enim ipse erat uox & manifesta-
tio saluatoris: ideo omnia que circa ipsum fiunt ui
dentur manifestatiua filii dei in carne uiuentis. Nã
& elisabet hoc sacrum mysterium multipliciter de-
clarauit uirgo beatissima. Nunc in presentia Ioan-
nis plus locuta est ad declarationem huius sacri be
neficii quam in toto decursu uite sue locuta fuisse scri-
batur. Adauget autem preconium quod patri ẽ red
dita lingua postquam sacrum nomẽ precursoris descri-
pserat: & canticum iubilationis & prophetie uocẽ
laxauit in suauissima melodia: ubi singulariter de-
scripsit beneficia uerbi incarnati: quia per ipsum re-
dimimur & saluamur: & ab hostibus liberamur: &
libere reformamur in sanctitate uirtuose uite: & dei
cultum perfectum: que omnia dicit esse còpleta se
cundum immobilia promissa cum iuramento fa-
cto patribus: & sic per ora prophetarum predictũ
fuerat: quibus a seculo de hoc alto sacramento fue-
rat inspiratum. Ad filium quoque paruum tanquam ad
intelligentem & capacem rationis cantici uerba cõ
uertit & precursoris officium in eo eleganter descri
bit cum dicit. Et tu puer & cetera. Tandem in oratio
ne uerba concludens filium dei qui splendor ẽ pa-
terne glorie & in mundum uenerat petit illumina
re nostre cecitatis tenebras: & in uiam pacis perfe-
cte sequele dirigere gressus nostros. Vide ergo quam
manifeste est uerum quod tibi pro regula superius
dixi. Siquidem quando deus aliquam personã eli-
git ad aliquod officiũ & sublimẽ statũ: totus impe
tus gratie datus illi persone ad illud officium cõ-
plendum impellit. unde & gratia ioannis in se & i
utroque parente sic abunde influit: ut audisti ad dã-
dum mundo noticiam christi nati: & ipsamet uir-
go a spiritu sancto impulsa in precursoris presentia
que prius occultauerat manifestat: nec est modica
laus Ioanni quod in eius presẽtia illa duo formata sint
cantica in quibus quottidie per uniuersum orbem
laudatur gratia saluatoris. Magnifice namque com
pletis precursoris mysteriis & consummatis pro qui
bus gloriosa domina uenerat ad domum Zacharie
redit nazareth: & tunc crescentibus signis grauí-
dationis filii dei: quem in sua carne gestabat inuẽ-
ta est a Ioseph habens de spiritu sancto. De qli-
tate autem cordis Ioseph circa uirginem diuersa ẽ

sanctorum sententia. Quidam autem sicut Origenes & Ioannes os auri aperte ostendunt: ꝙ Ioseph ex humilitate reputans se indignum illius consortio: quam sentiebat plenam deo uoluit occulte eã dimittere: timens ne ex presumptione ostenderet si tante uirgini cohabitaret. Et ponentes exẽplum de petro qui in eadem reuerentia dixit christo. Exi a me: quia homo peccator sum domine. Et de centurione qui dixit. Nõ sum dignus ut intres &cetera. Dicunt ꝙ nullo modo de beata uirgine est suspicandum sinistrum. Unde Ioannes os auri sup mat. libro.i. O inestimabilis laus marie uirginis: magis credebat ioseph castitati eius: q̃ utero eius: plus gratie q̃ nature: conceptionẽ manifeste uidebat: & fornicationem suspicari non poterat: possibilius eẽ credebat mulierem sine uiro concipere q̃ mariã posse peccare. Huic sententie satis concordat Ber. super Missus est. Et respondit ꝙ ideo uoluit eam occulte dimittere quia si manifeste dimitteret causa diuortii quereretur & exigeretur. Quid autem diceret populus dure ceruicis: si diceret quod sentiebat: & ꝙ de illius puritate probauerat. mox increduli & crudeles iudei: & illã subsãnarent: & illam lapidarent? Quomodo ergo crederent tacenti in utero: quem postea crucifixerunt mira facientem: & in tẽplo docentem? Ideo uoluit eam occulte dimittere ne conculcaretur sanctum: & margaritas daret porcis & canibus. Ecce ꝙ Ber. concordat cum primis. Nec uidetur eis resistere cum angelus dixit ioseph. Noli timere accipere mariam coniugem tuam. q.d. angelus. Recordare promissa dauit patri tuo: & scias ea cõpleri in sancto matrimonio tuo: & ideo noli timere accipere mariam coniugem tuam: quia ex maximo beneficio a deo est tibi data in sociam: nec expauescas cũ illa habitare & sibi seruire: cuius deus te socium fecit in sancta puritate: nec timeas altitudinem sui conceptus: quia licet sit dei uirtus & altissimi filius: propter cuius eminentiã sanctitatis posses formidare: scias tamen ꝙ est de spiritu sancto: quia illud opus est sũme pietatis: benignitatis: charitatis: & miserationis ad mundum saluandum: & ista appropriantur spiritui sancto unde noli timere tantam eius altitudinem quin secure accedas ꝑ pietatis plenitudinem. Ipse enim non uenit nec ꝑcutere: sed saluare: & ideo gaudens accipe quia coniugi tue sacratissime uirgini data est generatio de spiritu sancto. Tibi uero comunicata ẽ nutritio: & adoptatio tanti doni unde licet fueris omnino extraneus a conceptu: eris tamen necessarius in conuictu: & ideo reuerẽter ministra tam matri q̃ proli: & uocabis nomen eius iesum: quia nõ tantum te sed totum populum suum saluum faciet a peccatis eorũ. Exponitur etiam illud traducere idest per solẽnitatem nuptiarum sibi indissolubiliter ad cohabitandum strictius q̃ primo ligare: hanc credo bonã ueram: & sanctam opinionẽ. Aliorum autẽ uidetur esse opinio ꝙ de ipsa dubitauerit. Quod licet diuersis modis etiam redundet in gloria uirginis: sicut etiam beatus Ber. ostendit super missus est: tamen nullo modo credo ꝙ dubitatio illa fuerit firma in mente ioseph de nephario opere. Licet autẽ aliqui hoc attribuant Augustino in sãctũ castissimũ marie uirginis uterum: uel uidi portam. Tamen uidi magnos uiros & solẽnes asserẽtes ꝙ ille sermo nũquã fuit Augu. sed nescio cuius alterius: & fuit sibi per errorẽ attributus: unde in illo sermone aliquod continetur: quod nisi pie exponatur propter reuerentiam: falsitatẽ magnã cõtinet istud. s. Postremo quia uidet gressibus grauari: intelligit eius uterum grauidari: hoc enim est falsum: quia sicut ipsa fuit sine dolore puerpera: & sine pudore mater effecta: sic semper fuit sine grauatione grauida: nec matrẽ grauauit sue carnis pondere: qui in sua carne oium peccatorum onera uenerat portare. Et si consideretur illius sermonis latinum: satis uidetur incultũ & ineptum: & contra usitatum modum loquẽdi ipsius Augu. Quicqd sit de illo sermone non est dubiũ ꝙ magistrorum fuit opinio ꝙ ioseph dubitauerit. Aliqui procedunt uia media que est tertia. s. ꝙ ioseph admiratione repletus ex plenitudine sanctitatis quã probauerat in uirgine nullo modo uolebat inclinari ad credendũ de uirgine aliquid sinistrum: & uidens uirginem concepisse stupebat qd hoc esset: & in isto stupore partim ex reuerentia uirginis: partim ex incõprehensione operis: cogitabat seipsum absentare: & sic occulte eam dimittere: & totum deo cõmittere donec deus aliter diffiniret: & ideo dicunt ꝙ nec de uirgine aliquid mali sensit: nec mysteriũ apprehendit: & ideo angelus sibi reuelauit. Hanc ultimã sententiã nõ credo de facili posse impugnari: & tamen undiq3 magnum uirginis testimonium: quia si ioseph dubitauit certum est ꝙ ab ipso non fuit conceptus sacratissime uirginis. Sic ergo certificatus reuerendissime & iocundissime stetit cum sacratissima uirgine donec aduenit tempus quo ad bethleem oportuit ire ad ꝓfitẽdũ secũdum imperiale edictũ.

Iesus maria natus. Cap.xi.

Sacramentum sublimissimum natiuitatis dominice ad reuerendum: sanctissimum ad imitandum: dulcissimum ad recogitandum: suauissimũ ad predicandũ fructuosissimum ad recipiẽdum: nunc proponitur nobis. Post aduẽtum sacratissime uirginis cũ uirgineo sponso suo ioseph ad bethleem ciuitatẽ dauid: ad quã necessitate professionis & descriptionis uniuersi orbis ꝑ imperium cesaris augusti adducti sunt: illi pauperes & uirginei coniuges non inuento hospitio pre sua paupertate & populorum multitudine: cõpulsi sunt in diuersorio declinare: ac pernoctare ĩ medio bestiarum. Factum est autem dum essẽt ibi cõpleti sunt dies sacratissime uirginis & peperit primogenitũ filiũ suũ dei patris & ipsius matris uirginis ante quẽ nullus & post quẽ nullus &c. Nota que euãgelica describit historia. O anima mea euiscerare tota in occursu uirginis matris portantis in utero sal

natorem & quam uides errabundam & ab omni officio seclusam: benigne niteris introducere in hospitium cordis tui: non enim horrebit ad te diuertere qui pro te ad tantã penuriã uoluit deuenire: nec etiã in te deerit stabulum iumentorum propter tuos bestiales defectus: quos tamẽ excludes si deuota fueris tam benigna influentia nati regis: q̃ misericors aduocatio pro te uirginis matris. Attẽde aũt circa istius natiuitatis cõsiderãda solẽnia

Tempus:
Locum
Modum
Suppositum
Naturam uisibilẽ
patientem uirginẽ
Angelorũ obsequiũ
Pastorum beneficiũ
Vniuerse creature testimoniũ.

De his singulis considerandũ est: licet non intẽdã sic ea distinguere: quin adinuicem mutuo repetantur tã pro deuotionis replicanda efficatia: q̃ etiã ꝓ huius beati festi conuertẽda materia. Tẽpus aũt fuit medie noctis qua hora natus eẽ creditur: & descriptionis uniuersalis sub imperatore romane orbis. Vt autem dem materiã cõtẽplandi simul & ꝑdicandi introduco auctoritatẽ Mat. xxv. Media nocte clamor factus est: Ecce sponsus uenit: ubi diuine dispensationis archanũ circa natiuitatis mysterium declaratur: & signatur tempus ne in certa expectatione languescat anima sponsa uerbi. Media inquit nocte fuerat enim ãxiata spõsa diuersis prophetarum oraculis admonita clamauerat. Aggeus secũdo. Veniet desideratus cunctis gentibus. Addiderat Abacuc. ii. Adhuc uisus est: procul apparebit in finem: & non mẽtietur si moram fecerit &c. Adiunxerat autem deus Apoc. ultimo. Ecce uenio cito: quod sepe cantatum est in ecclesia his diebus. Adhuc tamẽ sponsa lassatur desiderio: obsecrat: postulat: ueni domine & noli tardare: lachrymatur: interrogat ubi ẽ uerbũ domini. ueniat. Hiero. xvii. Et illud Cant. v. Nunciate dilecto meo: quia amore lãgueo. Et illud Cant. viii. Quis mihi det te fratrem meũ suggentem ubera matris mee ut inueniam te solum foris & deosculer. q. d. Gaudeo te clausum incarceratũ in utero matris mee: sed desidero te uidere foris cum iocunda parturitione natiuitatis tue. Vbi notatur ꝙ quicqd dictum est supra de mysterio incarnationis põt adduci ad iubilum natiuitatis. Id enim quod tunc factum est in utero: nũc manifestatum est in mundo. Talibus ergo suspiriis anime desiderantis ac postulantis satisfacit uerbũ propositum ne diutius prestolatione languescat. Et est quidem.

Expletiuum mysterii propter congruentiam tẽporis: quia tempore acceptabile: media nocte: tũc quidem fuit tẽpus acceptabile ad occidendos egyptios: & liberãdos hebreos. Media nocte ingrediar egyptum. Exo. xi.

Expressiuum magisterii propter industriam operis: quia opus inexẽplabile cum dicit: factus ẽ. Zelus domini exercituũ faciet: hoc dicit Esaias. ix. c. de paruulo nato: & filio dato.

Impensiuum adiutorii propter excellentiã muneris: quia munus inestimabile. Clamor inquit factus est: & ideo prosternentur hostes a uoce clamãtis primi Rꝫ. iii. Ecce ego facio uerbũ ĩ israel quod quicunq; audient: tinnient ambe aures eius. Et esa. vi. Cõmota sunt superliminaria cardinum a uoce clamantis.

Quietatiuum desiderii propter attinentiam generis: quia genus insolubile. Ecce inqd sponsus uenit Apoc. ultimo. Sponsus & sponsa dicunt ueni.

Attende autem ꝙ media nox fuit hora cõgrua huius sacre natiuitatis ꝑꝑ triplicẽ significantiam. s.
Trãsgressionis culpe
Passionis assumpte
Contẽplationis extatice.

Primo quidem trangressionis culpe: quia tunc uenit magnus medicus: quando magnus ubiq; iacebat egrotus Quod optime fuit figuratũ in illa descriptiõe facta sub rege idolatra & i uniuersali pace imperii totius orbis sub dominio sacrilege ciuitatis: per hoc enim ostendebatur diabolus regnare ĩ mũdo: quia omnes scribebãtur sub idolatrie cultu: unde etiam noster emanuel qui sciuit reprobare malũ & eligere bonum excluso de ciuitate romana ritu cultus sacrilegi ibi statuit sedem regni sui & totius cultus diuini: in cuius signum in hora natiuitatis sue prostrauit templum pacis: quia pacem idolatrie: & regni carnis uenerat destructurus: licet autẽ nox tam tenebrose culpe accipiat maledictionem a iob. iii. & sapiens dicit in sapientia. xvii. Sidera limpide flãme illuminare nõ poterunt noctem illam horrendam. In huius igitur noctis medio debuit oriri lux gratie in iesu ad ipsam expurgandam: qa habitantibus in regione umbre mortis: lux orta ẽ eis Esa. xi. In signum etiam ꝙ recognoscentibus se plene uitiosos & tenebrosos oritur iesus. s. gratia quia lux in tenebris lucet. Io. primo. Secundo in significationem afflictionis assumpte. Ipse enĩ rex glorie omnia signa maiestatis & claritatis abscondit & se paupertate uilitate & multiplici cruce obscurauit. Quod bene iob luget in eius persona. d. Noctes laboriosas numeraui mihi. Vere tu bone iesu enumerasti & non alius: quia tuorum laborum & dolorum: & noctium te obscurantium: non est nisi apud te numerus: cuius sapientie non est numerus: propter quod etiam oĩa sũt obscura. s. tẽpus locus: uagitus: humilitas: diuersoriũ: stabulum: presepiũ: consortiũ: ut oĩa clamẽt: quia semetipsũ exinaniuit personã serui accipiens. Tertio ĩ signũ cõtẽplationis extatice. Saluatoris enim ortus insup mũdanos contẽplationis excessus non uidetur nisi ab illis quibus sol mundane prosperitatis occubuit: & quibus oẽ creatũ nigrescit: ut sic nox illorum illuminetur: sicut dies claritatis diuine. Et tunc uere si

cut tenebre eius: ita & lumen eius: quia tanto illuminatur limpidius: quanto in mundanis passionibus plenius obscuratur: & tunc etiam talis nox est illuminatio eorum in delitiis suis. O deus oīpotēs qui hanc sacratissimā noctem fecisti veri luminis illustratione clarescere: duc nos cum Dionysio ad diuinarum tenebrarū radiū: ut in ipsis tuam lucē inaccessibilem in splendoribus sanctorū possimus dulciter intueri. He sunt tenebre latibulum domini secundū ps. & caligo quā deus inhabitat apud Salamonē & caliginosa nubes quā moyses intrat ut sibi appeat gloria domini: uel uisio similis glorie domini in uertice mōtis: postq̄ ignis ardens propter experientiam caloris: quā quasi claritas refulgens propter priuationem immediate uisionis dum sumus in nocte presentis peregrinationis. Circa clamorē uero notatur q̄ hec benedicta natiuitas dicitur clamor propter tria. s.

Prostrationē hostilis exercitus
Magnificationem effectus
Diffusionem sonitus

Nam aggredientes pugnare uociferātur & clamāt sicut patet in gedeone Iudi. vii. qui trecentis assumptis datis eis lanceis cum faculis occultis: & tubis in manibus dicit eis. Quod me facere uidebitis id facite: & quod fecero sequamini: & clamate domino & gedeom. O q̄ pulchrum mysteriū: quod exponendum dimitto menti deuote: propter breuitatem. Fuit etiam figuratus iste clamor p̄mi Re. iiii. quādo archa dei uenit in castra: & uociferātibus filiis israel clamauerunt phylistei: ue nobis q̄s nos liberabit de manu deorum sublimium istorum uere ululauerunt demones quando archa humilitatis iesu uenit in castra fideliter: nam ipsos & omniū uitiorum exercitum dux noster hodie captiuauit Nonne natiuitas uirginea captiuauit luxuriā? Nati humilitas & paruulitas deiecit superbiam? Paupertas auaritiam? Charitas inuidiam? Pueri mititas irā? Societas laboriosorum animalium accidiam? Tenuitas uictus gulam? quia paruo lacte pastus ē per quem nec ales esurit. Et nonne presepis & stabuli bouis & asini uilitas & paupertas omnem mundi uanitatem deiecit? Adiscant prelati ecclesie pompam fugere: quia pastor israel & angelorū rex? mutato habitu ingressus est bellum cū paniculis paupertatis: & uagitibus paruulitatis. Et tamen cōtra superbiam luciferi & alia uitia sic nascendo clamauit quēadmodum cum leo rugit: & cū clamasset locuta sunt septem tonitrua uoces suas. Apoc. iiii. sub sexto angelo tuba canente. Quia ī clamore huius natiuitatis septenarius uirtutum contra uitiorum acies more tonitrui ipsa confringendo intonuit. Quia dux noster in prima acie cōmisit cum nichanore: & ipsum deiecit. ii. machi. ultimo. Exultemus igitur & letemur coram presepio regis nati: sicut exultant uictores qui diuidunt sua spolia: quia sedes celestis quibus expoliati sunt demones nobis per uictoriam nati paruuli diuidentur. Secundo dicitur amor propter magnificationem effectus. Clamor enim uehemens est ultimum de potentia in uoce. Et quia de omnibus dixit deus & facta sunt: omnia communiter communia facere fuit quasi loqui de eis submisse. Quando autem fecit deum hominem & hominem deū: & quādo natū deū paruulū hodie demonstrauit tunc. q. clamauit ex toto se: nihil enim magis īpossibile est in creata natura fieri: quā mulierem effici matrem dei: & naturam hominis deo in persona uniri: propter quod potest dici tempus talis operis & dominice natiuitatis tempus plenitudinis: quia tunc uterus uirginis fuit.

Vterus plenus gratia fecundante
Intellectus fide illustrante
Affectus charitate feruente
Aspectus gaudio affluente.

Dum eundem conspiciebat natum uteri sui quem indubitanter tenebat filium dei.

Effectus fuit plenus solitudine ministrante. Satagebat autem sacratissima uirgo circa frequens ministerium tam uagientis paruuli: q̄ omnium infantilium necessitatum christi: & non solum nunc ī paruulo: sed in tota uita secum conuersantis in mundo. Aue inquit angelus ad eam gratia plena. Tunc etiam adimpleta est quarta generatio de qua dictū ē supra: quia de muliere sine uiro: generatione q̄rta reuertētur huc dixit deus ad abrahā Geñ. xv. Quia hac ultima christi generatione est homo reductus ad dei unionem: Plenus etiam fuit dei filius gratia consumante de plenitudine cuius accipiunt oēs. Io. primo: quia uidimus gloriam eius gloriam quasi &c. Cōpleta est mundi fabricatio. Ante sicut uas semiplenum agitabatur mundus superstitiōe idolorum: & distractione amoris temporalium: at ubi super omnes ordines angelorum facti sūt gratius qui decrant . s. maternitatis dei: & personalis unionis: debet esse firma & sana omnis creatura in cultu illius dei qui eam ex amore fabricauit creādo: & eam ex amoris excessu sibi uniēdo redemit. Et hoc etiam uniuersum fuit plenū gratia restaurante: quādo in dispositione plenitudinis temporum placuit deo restaurare omnia. Ad Eph. i. Et tunc impleta ē dei dispositio: quando de genere humano angelica restauratur ruina. Vere tēpus plenitudinis quod sic omnia adimpleuit: propter quod apo. ad gala. iiii. At ubi uenit plenitudo temporis. Iam non pōt insultari deo nostro nec ministris eius: sicut Helias . iii. Ro. insultabat sacerdotibus baal. d. Clamate uoce maiore. Non enim potest in creaturis aliquid altius intonari: q̄ deum hominem fieri. Et hic ē ille clamor qui ad aures domini peruenit ut iam humana natura non formidet in suis desideriis exaudiri: & secure dicat de iesu suo. Domine exaudi orationem meam &c. Tertio dicitur clamor propter diffusionem sonitus. In clamore enim cito uox diffunditur. Sed nunquid non omnino mundus audiuit clamorem qui factus est. Hodie equidem in omnem terram exiuit sonus eorum &c. Perscrute-

mus ab omnibus creaturis & nobis oēs una uoce respondent: quia uerum est quod audierunt: & miraculorum signis angelice iubilationi concordant & nobis simul cum angelo triūphanter predicant: quia natus est nobis hodie saluator.

Angeli audierunt: quia exercituum miserunt ad obsequium nati regis.

Celi nouerunt: quia stellam protinus miserunt.

Aer audiuit: quia media nocte resplenduit.

Aqua audiuit: quia in oleum conuersa de taberna ementoria in tyberim defluxit.

Arbores audierunt: quia uinee engaddi balsamum produxerunt.

Bestie cognouerunt: quia paruulum adorauerunt.

Lapides cognouerunt: quia in templo pacis ruentes: iuictione regis nostri testimonium reddiderunt.

Infernus agnouit: quia inimicos regis nati ut corruptores nature quam assumpserat puniendos absorbuit. Et sic solus homo peccator est: pro quo solo fundus clamor factus est: felix ille de quo potest dicere: clamans paruulus noster natus. Clamor meus intonuit in aures eius. Et tunc ergo & nos clamemus i celum: & miserebitur nostri deus noster. Quia clamauerūt iusti & dominus exaudiuit eos. Nec dubium: quia isto clamore clamat qui est factus hodie: qui est christus iesus qui est clamor noster & omnia nostra. Circa tertium .s. expressionem magisterii per industriam operis debes notare q hic considero.

Factionem	Est āt factio potētie operantis
Defectionem	Defectio excellētie hūiliantis
Refectionem	Refectio misericordie remittētis
Confectionem	Confectio sapiētie tēperātis
Perfectionem	Perfectio glorie cōsumātis

Mira est ergo hec factura: quia uerbum caro factū est. Quietationem autem desiderii propter attinentiam generis notat demonstratio sponsi: cum dicitur. Ecce sponsus uenit. Iste sponsus est formosus pulchritudine: amorosus teneritudine: & dulcedine & nostre charitatis plenitudine. Assūpta similitudine nobis est cōformis: & eterna altitudine deformis. Beate sponse uigilantes que iueniuntur occurrere sponso nato: Tunc enim erunt parate si fuerint ornate bysso splendenti & candido. Byssinum sunt iustificationes sanctorū. Apoc. xix. Puer autem iesus magister fidei nos quasi in omnibus factis suis ad inuisibilia sustollit: prophetatum enim erat de ipso: quia auferret regnum captiuitatis nostre iuxta illud. Ecce rex uenit dominus uniuerse terre: & ipse auferet iugum captiuitatis nostre: quia ipse in populo iudeorum & in domo dauid esset reformator regie potestatis. Dauit inquit Ezechiel. xxxiiii. Seruus meus princeps in medio eorum. Et Esa. ix. Super solium Dauid sedebit: & super regnum eius ut corroboret illud: & in ps. lxxi. Dominabitur a mari usq ad mare. Quod in eius aduentu esset resplendentia luminis. Surge inquit Esa. & illuminare hierusalem. Quod etiā esset iustitia regiminis & abundātia pacis ps. Orietur i diebus eius iustitia &c. In omnibus his si bene attendas nos ad inuisibilia rapuit: ut uisibilia cōtemnere doceat: nam sensibiliter apparent contraria: ipse enim mox natus factus est seruus: unde dicit Beda. Eo tempore dignatus est nasci: quo pro eo census cesari daretur: ascriberetur: & ob nostri liberationem ipse seruitio subderetur. Eo etiam tempore quo natus est regnum dauid sensibiliter erat destructum: & alienigena herodes regnabat: origine ydumeus: ut ipleretur prophetia iacob. gen. penultimo: Non auferetur sceptrū de iuda &c. Quia ut dicit Criso. super Mat: Quādiu iudaica gens in ducibus & regibus quāuis peccatoribus tenebatur prophete mittebantur ad remedium eius. Nūc aūt quando lex dei sub potestate regis iniqui tenebat nascitur christus: quia magis desperabilis infirmitas medicum artificiosiorem requirebat. Reformatio ergo regni dauid per iesum est in robore gratie per solium crucis eius: in quo dominatur amari culpe quam expulit usq ad mare pene quia assupsit a mari mortis quam deglutiuit usq ad mare gloriose uite in quam transiuexit. Sic & lumen promissum est spiritualis illustrationis mentis nō corporalis fulgor corporeis oculis: quod comune est inuiscis in quo hierusalem .i. ecclesia illustratur. Iuxta illud luce .i. Illuminare his qui in tenebris &c. propter quod media nocte nascitur: tempore quo nox ē longa & dies minima: iuxta illud Hieremie. Diem hominis non desideraui tu scis: quia in tota uita sua satis fuit obscurus opprobrio. Sicut ergo mortem nostram suscepit: ut nos ad uitam reduceret: ita etiam seruitutem: & alia nostra penalia: ut in nobis effugaret contraria: & doceret nos artem cōsequendi spiritualem uictoriam ut isra dicetur. Cōgruum igitur tempus elegit sapiens iesus ut nasceretur in mundo. Attende autem q tēpus natiuitatis non solum dicitur nox propter predicta: sed & dies splendida & lucida propter nati regis splendida lumina: & propter sue natiuitatis solēnia: unde angelus qui media nocte pastoribus apparuit: & gaudium magnum euangelizauit dicit. Natus ē uobis hodie saluator. Quia eius natiuitas licet sit facta in nocte: & tamen dies sanctificatus qui nobis illuxit ab inaccessibili luce beatissime trinitatis: ubi notatur q hoc benedictum hodie non solum est eternum propter paternam generationem: de qua dicitur in ps. Filius meus es tu &cetera: sed etiā temporale propter maternam natiuitatem: qua natus est hodie ex semine Dauid secundum carnem per participationem uirginis matris. Est autē ista benedicta dies

Votiuis desideriis expectata
Figuris mysticis presignata
Beneficiis uberrimis exhibita
Deuotis obsequiis celebrata

Primo est uotiuis desideriis expectata
Ab angelo in celo pro ruina reparanda
A sanctis in mundo pro redēptione faciēda
A iustis in limbo pro gloria uisionis habenda.

Desiderabant angeli suam ruinam restaurari & de hominibus sedes uacuas repleri: propter quod in ortu saluatoris gaudenter clamant & annunciant gaudium magnum: & cantant gloriam deo: & hominibus pacem. Facti sunt enim hodie homines & angeli celestis patrie conciues: & completur in hominibus illud Deutero. xxvii. Hodie factus est populus domini dei tui. Desiderabāt etiam sancti in mundo infirmi languore fomitis oppressiōe legis inuoluti cecitate & tenebris. Quid enim desiderabilius q̄ sanitas infirmo: claritas ceco: & libertas seruo? Ortus autem saluatoris superat tyrannidem fomitis ne regnet peccatum in nostro mortali corpore: quia de peccato damnauit peccatum i carne. ad Roma. viii. Superauit iugum legis & sceptrum diaboli exactoris. Esa. ix. Iugum enim humeri eius & cetera. Hodie etiam exortum est in tenebris lumen rectis. Ego inquit saluator lux ueni in mundum Ioannis. iii. Oriēte autem hac luce imo sole iustitie: Malachie. iiii. Facta est
Via inerrabilis
Veritas infallibilis
Vita interminabilis.

Quia ipse est uia ueritas & uita. Ioan. xiiii. Quid āt desiderabat Dauid clamans. Ostende faciem tuā: nisi sanitatem infirmitatis. Excita potentiam tuam & ueni: nisi redditionem libertatis huiusmodi desiderio tractus Ioel. ult. c. In illa die stillabunt montes dulcedinem. Desiderabant etiam captiui in limbo
Vt incarcerati liberationem
Vt exheredati possessionem
Vt spoliati restitutionem
Detinebat enim diabolus carceratos sanctos pr̄es
Allegans lapsum prime transgressionis
Cyrographum obliuionis
Titulum prescriptionis.

Et ideo expectabant beatam spem & aduentū domini. Natus est saluator. Reparauit lapsum: deleuit cyrographum: & soluit precium: anulauit titulum: aperuit ianuam beate uisionis: lapsus nō obligauit quem dominus indulsit. Nec cyrographum ualuit: cuius deus pretium soluit: nec prescriptio cucurrit: semper enim iniusta fuit. Huius igit̄ diei desiderio clamaut sancti patres in limbo. En hec ē dies quam expectabamus: inuenimus: uidimus. Tre. tertio. Hanc Abrahā ut uideret exultauit: uidit & gauisus est. Io. secundo: dies desiderabilis: dies amabilis: dies iocunditatis & letitie: dies suauitatis & misericordie: in qua
Celum reparatur
Mundus illuminatur
Limbus expoliatur.

De hac scriptū ē singl'arit' p̄me. Ro. viiii. Hodie Samuel uenit in ciuitatem: & sacrificium est populo in excelsis. Samuel a deo nominatus a deo postulatus est dei filius qui est desideratus cunctis gentibus. Aggei. ii. Et hic uenit hodie i mūdi ciuitatē: dū nobis apparuit natus de sacratissima uirgine: & ideo sacrificium est magnum populo in excelsis: dum gloria in altissimis decantatur ab angelis: & annunciatur in terra pax hominibus bone uoluntatis. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt celi: & in omnibus plateis ecclesie resonat gratiarum actio: & uox laudis: & magnum cantatur alleluia: dum cantat eccl'ia. Hodie christus nouus natus est. Hodie christus nobis apparuit. Secundo fuit hec dies mysticis figuris prefigurata: preuidens enim diuina sapientia lapsum transgressionis: & modum reparationis sicut ab eterno disposuit de incarnationis sacramento: sic in scripturis digessit: sigillauit: & clausit mysteriis: & figuris: quia hodie agnus qui natus est de uirgine maria apparuit: ut dicitur Apoc. v. Librum signatum sigillis septem: figure autem sunt iste.

Virge sicce floratio	Numeri. xvii.
Velleris irrigatio	Iudicum. vi.
Rubi incōbustio	Exodi. iii.
Porte perpetue clausio	Ezechielis. xliii.
Lapidis sine manibus abscisio	Dan̄. ii.

Solis ascensio & descensio in horolo. Esaie trigesimoquarto.
Et preter hec multiplex prophetie predicatio.

Que omnia adimpleta sunt & aperta. primi Roma. decimo. Venerunt omnia signa pariter in illa die. Vnde saluator omnia dicit in se esse completa: luce quarto. Quia hodie impleta est scriptura hec in auribus nostris. Tertio fuit uberrimis beneficiis exhibita. Hodie enim homo in deum exaltatur: lex innouatur: libertas datur: ueritas declaratur: humanum genus ab infirmitate curatur: luce. decimo tertio. Sanitates perficio hodie & cras: & tertia die consumor hodie dies natiuitatis: cras tempus conuersationis: & passionis: tertia dies resurrectionis propter quod dicitur Iosue. v. Hodie auferam a uobis opprobrium egypti. Quarto deuotis obsequiis celebrata: quia hodie datum est hominum summum honoris priuilegium: quia hodie.

Letati sunt angeli
Gratulati sunt celi
Iocundati pastores
Inuitati magi.

Qui nusq̄ angelos apprehendit: sed semē abrahe. Gaudeamus igitur & letemur quia hodie restituit deus israel mihi regnum patris mei: secundi Romano. decimosexto. Et ideo deus paruulus in presepio hodie offertur pro nobis: Leuit. Oblata est hodie uictima pro peccato & holocaustum domino: & ideo exaltata est humana natura coram angelis: quia ipsam quam supra se regnare conspiciunt: de cetero coram se prostratam uidere pertimescunt: ut merito dicatur homini hodie incipiam te exaltare coram omni israel: Iudi. tertio. Et sic patet quam congruenti tempore christus nasci elegit. Descriptio autem superius posita in malum potest aliquid significare in bonum. Ipse enim cesar qui interpretatur possessor principatus aut stans solenniter: figurat iesum christum: de quo cantamus: quod factus est principatus super humerum eius: qui stat solenniter in eternitate: quia milia milium ministrant ei: Dañ. septimo. Ab isto exit edictum: ut describatur uniuersus orbis. Orbis enim ratione rotunditatis est uita hominis: que circulanter a deo: per deum: in deum debet moueri: debet ergo uniuersus describi: quia tota uita nostra debet recogitari ante oculos huius paruuli: quia ipse est liber uite: in quo scribuntur omnes electi.

Circa locum debes attendere quod puer iesus bethleem elegit' natiuitati in signum humilitatis originis: hierusalem passioni ad augmentum dedecoris. Nihilominus uoluit in bethleem nasci ut ostenderetur filius dauid qui de bethleem fuit: & ostenderet se regem secundum utranq; naturam. Nō auferetur sceptrum de iuda: Gen. quadragesimonono. Et ut ostenderet in se compleri quod promissum erat dauid de eternitate regis. Vnde de ipso prophetauit. Esa. Super solium dauid & super regnum eius sedebit: & Luce primo. Dabit ei dominus & cetera. Quod uidere intelligentes dixerunt. Nonne de semine dauid christus uenit: & de bethlem castello. Ideo & Michee .v. Effrata Bethleē paruulus es in milibus iuda: ex te enim exiet dux: qui regat populum meum israel. Sed ut ostendat quod regnum eius non est de hoc mundo quantum ad pompam: hoc bene declarat diuersorium: stabulum: presepium: & iumentorum consortium. Subinfert quod iste paruulus qui sic est despectus apparens in carne est deus regnans in eternitate cum dicit. Et egressus eius sicut a principio dierum eternitatis. Transeamus ergo carissimi ad hanc bethlem cum sanctis pastoribus: & uideamus hoc uerbum quod factum: est quod dominus ostendit nobis: Luce secundo. Sed prius oportet transire si uis ad uisionem peruenire. Transire est in bona operatione pficere: uidere est in contemplatione gustare. Gustate inquit propheta & uidere: quoniam suauis ē dominus. Primo ergo est profectus bone operationis: post sequitur gustus contemplationis: unde & pastores dicunt. Transeamus & uideamus uerbum & cetera. Verbum enim quod est eternaliter genitum audiuimus: cum dictum est. In principio erat uerbum & cetera: sed uidere nequiuimus: quia lucem habitat inaccessibilem. Sed transeamus usq; bethleem & uideamus uerbum factum: quia uerbum caro factum est & cetera. O quam delectabiliter debemus transire ad hanc bethleem: omnia enim nos debent mouere que mouent ciues de ciuitate in ciuitatem transire. Trāseunt enim homines.

Ad emendum necessaria
Ad discendum utilia
Ad experiendum solacia
Ad uidendum mirabilia:

Primo ad emendum necessaria propter hoc trāseas ad bethleem presepium: & eme panem angelorum pro precio: immo reiecto cuncto affectu mundano. Inuitat enim Esa. quinquagesimo quinto. Omnes sitientes uenite ad aquas: & qui non habetis argentum & cetera. Vbi ostendit quod emere est proiicere ex affectu: & quod istud precium est reiectio uilitatis: non donatio preciositatis: unde iste paruulus noster non uult nostra temporalia: nisi forsan in suis pauperibus: sed uult nos ipsa relinquere: uenite inquit emite absq; argento: & absq; ulla commutatione uinum & lac: quasi dicat. Nullo modo uestra uilia uolo: sed gratis do uobis preciosa. Sed reputo emptionem uestre miserie electionem.

Relinquite tristiciam accidie: & dabo uobis uinum iocunditatis. Relinquite immunditiam concupiscentie & dabo uobis lac puritatis. Audite ergo audientes me & comedite bonum: qui usq; nunc comedistis malum: & delectabitur in crassitudine anima uestra. O q̄ necessaria sunt hec. Ipse est cibus noster: unde & in presepio reclinatur: quia caro eius uere est cibus: Io. vi. Ipse est uestimentum de quo apostolus induimini dominum iesum christum. Secundo ad discendum utilia. Que autem utiliora possunt addisci: q̄ que in scolis bethleem docetur. Ibi enim doce

tur.
Vnde fugetur ignorantia
Vnde excludatur inopia
Vnde acquiratur satitas
Vnde percipiatur glorie sublimitas.
Ibi enim natus est dominus tuus qui te docet utilia: cuius presepium est doctrine magne magisterium. Tertio ad expenendum solatia. O q̃ suauia solatia ibi inueniuntur dum sacra oscula uirginis matris dei & hominis intuemur. O dulcis armonia mutui iubili: amplexus uirginei: & cantus angelici. O q̃ gratiosum solacium reor uidere regem: uidere gratiosissimam matrem aduocatam pro uenia: uidere iudicem factum paruulum infantem obmutescentem in sentẽtia: uidere paruulum liberalissimum omnia condonantem: donantem ac ridentem: amplexantem: osculantem: & peccatorẽ conuersum secum ad matris ubera applicantem: si tamen conuersus fuerit efficaciter & efficiatur sicut paruulus iste. Quarto ad uidendum mirabilia. Vis uidere mirabilia & stupenda: nam ibi apparent si consideretur.
Virtus operans
Virgo generans
Creatura obtemperans
Iunctura confederans.
Virtus fuit: non angelica: sed diuina non successiua: sed instantanea: bonitati spiritus sancti attributa. Nec secundum naturam ut generatio communis. Nec preter naturam ut serpens de uirga. Nec cõtra naturã: ut statu sui uel retrocessio solis: sed supra naturam ubi non attingit influentia create uirtutis: Matth. pmo. Quod enim in ea natum est de spiritu sancto est. Virgo generans concepit sine semine: sine libidine: portauit sine labore: sine grauedine: peperit sine dolore: sine corruptiõne peperit inq̃ uirgo manens & patrem & filium: & hominem & deum: temporalem & eternũ: unde non queratur hic naturalis cursus: ubi est diuine admirabilitatis & sanctitatis influxus: Luce primo. ideo q̃ & quod nascetur ex te scm̃ uocabitur filius dei. Nascitur enim humilis paruulus.
Cuius domus diuersorium
Cuius lectus presepium
Cuius seruientes bos & asinus
Cuius solacium amplexus uirgineus.
Nam si consideretur creatura obtemperans siue contestans: uidentur hic mirabilia: quia celi chorruscant: angeli cantant: stella oritur fons olei prolabitur. Mala pax oritur. Odor celestis figuratus ĩ balsamo de uinea pululauit. Vides ergo quot mirabilia: quot solacia q̃ necessaria: q̃ utilia tibi in ista bethleem proponuntur. Bene alio nomine uocatur effrata. i. fructifera in qua tibi tot prouenunt fructuosa. Canta ergo & iubila bethleem ciuitas dei summi & cetera. Et ista suauia mirabilia tibi ostẽdere uolo ut possis cantare canticum nouum isti deo paruulo: quia mirabilia fecit: non quidem illa antiqua mirabilia maiestatis que fecit in egypto: & in mari rubro: sed mirabilia charitatis que fecit in p̃sepio: hoc desiderarunt sancti patres: Ecclesiastici. trigesimoquarto. Innoua signa: & immuta mirabilia: quasi dicat: fecisti mirabilia potentie: ostendisti signa iustitie hec uidimus & timuimus: dum fumigaret mons & audirentur tonitrua in monte synai & uiderentur fulgura: unde diximus. Non loquatur nobis dominus: Exo. xx. Tonitruum enim ipsius quis poterit sustinere. Sed innoua signa & immuta mirabilia: fac mirabilia clementie & charitatis seruide in deo paruulo: in humili presepio: que uideamus & diligamus. Hec autem facta sunt i uerbo quod fecit dominus in bethleem & ostẽdit nobis. Audiuimus de uerbo eterno: sed non comprehendimus: longitudinem eternitatis: latitudinem immensitatis: plenitudinem glorie: celsitudinem maiestatis: fortitudinem potestatis: plenitudinem sapientie: rectitudinem iustitie: opulentiam bonitatis. Sed uide anima mea innouata signa charitatis & mirabilia: quia propter nos: & inter nos admittit.
Eternitas nouitatem
Immensitas bonitatem
Pulchritudo obscuritatem
Celsitudo abiectionem
Fortitudo infirmitatem
Sapientia infantiam
Iustitia reatum
Opulentia egestatem.
Et quis audiuit unq̃ tale: uel quis uidit huic simile. Hec sunt signa & mirabilia que nusq̃ alibi uisa sunt in terra: nisi i bethleem nostra: ubi eternitas facta est noua. Immensitas parua: pulchritudo deformis: maiestas abiecta: sapientia muta: fortitudo infirma: iustitia rea: opulentia egena. Nonne uidẽtur tibi ista mirabilia: hec omnia uidere possumus que fecit iunctura confederans deum & hominem in uerbo quod factum est: quod fecit dominus & ostẽdit nobis. Primo uis uidere eternitatem nouam: quia filius dei est factus tẽporalis caro: & hodie temporaliter natus: qui est in sua natura eternus Ad Gala. quarto. At ubi uenit plenitudo temporis misit deus & cetera. Audi dubium quia eternum. Eternus enim pater: eternus filius eternus spiritus sanctus: factum ex muliere. ecce initium generationis ex matre: factum sub lege: ecce initium dominationis ex tempore. Est ergo idem factus & eternus: sed ad quid: ut eos qui sub lege erant redimeret. Vide anima mea non poterat te redimere nisi precium haberet: nec debebat secundum legem nisi esset propinquus homo: propinquus erat: sed precium non habebat: deus precium habebat: sed propinquus non erat: non debebat nisi

homo nec poterat nisi deus: factus est igitur deus propinquus homo: factus est noster iesus preciosi or auro mundo obrico: Esa. decimotertio. Sacculum pecunie secum tulit: quia deus homo in carne apparuit. & uerbum in carne quasi pecuniam in sacco abscondit: & hominem reum redemit. Secundo admittit immensitas bonitatem: quia uerbum abbreuiatum fecit dominus super terram. Ad Roma. nono. Verbum inquam diuinitatem immensum: sed positione presepii abbreuiatum. Vnde dicit Bernar. uerbum illud naturaliter productum est. positione abbreuiatum super terram: contra modernorum gramaticam: que naturaliter correpta positione producit. Hanc nouam gramaticā tenet qui naturaliter breues producunt positione insolita: dum homines despecti conditione propria grandescunt superbia si ponantur in pastorali cura. Sed noster paruulus iesus eos qui se producunt in fastuosa pompa producit in longum tormentum & despectum eternum in infernali pena. Ipse enim iesus benedictus hodie factus est pastor: & pastus simplicium iumentorum: contra morem talium superborum: uagit inquit inter arta conditus presepia. Vnde anima mea dulcia mirabilia: & ideo tibi necessaria: tua necessitas non minus q̄ dei filio supplebatur: sed tua possibilitas non capiebat immensum. Et ideo maior erat necessitas q̄ capacitas: & ideo mirabilis dispensatio consilii charitatis diuine utriq; prouidet: ut scilicet nobis daret filium quo indigebamus: & paruulum quem capere poteramus. Ideoq; paruulus natus est nobis: & filius datus est nobis. Tertio admittit pulchritudo obscuritatē: q̄a quid iocunditatis hēo si non possum uidere immense charitatis donum: Ecclesiasti. quinto. Quid prodest possessori nisi quod cernit diuitias oculis suis? Si uenerit ad me: ait Iob nono: non uidebo eum. Et ideo oportuit q̄ noster moyses faciem uelaret: quia non poterant intendere in eum filii israel propter claritatem uultus eius: unde & in nostro iesu operta est illa benedicta facies: in quam desiderant angeli prospicere. prime: Pe. primo. Sacco mortalitatis nostre ut nō solum inuisibilem uideremus uisibili specie sed nobis similem amaremus in nostra carne. Et sic admittit pulchritudo obscuritatem: ut sic uideremus solem obumbratum nube: scilicet illa columna nari que precedebat filios israel in uie ducatu. Obumbrauit solem in die: quem uidere non poterant in suo fulgore: Apocalypsis septimo. Sol factus est niger sicut saccus cilicinus. Sol iustitie christus deus noster: qui est splendor glorie & figura substantie dei patris. Ad Hebreos primo. Speciosior plane sole & super omnem dispositionem stellarum luci comparatus inuenitur prior: Sapientie quarto. Et tamen propter nos factus est quasi saccus cilicinus. Saccus est nostra mortalitas propter uilitatem: cilicinus propter asperitatem. Quarto admittit celsitudo abiectionē: q̄a si deus hūc iesū mihi fecisset uisibilē & tñ iaccessibilē. q̄d mihi cōsolatōis afferret. Si enim sursum collocasset in celo: non possum ascendere: quia non habeo alas aquile. Quis ascendet in celum & educet eum de nubibus? Nemo inquit Ioannes ascendit in celum: Ioannis tertio. Ideo dispensatio fecit illud deorsum: quod erat summum: fecit abiectum quod erat excelsum: immo ipsemet christus curialissimus cum i forma dei esset semetipsum exinaniuit formam serui accipiens in similitudinem hominum factus. Et sic admisit celsitudo abiectionem: imperium seruitutem: quia non solum ad me: sed infra me descendit: quando hodie iacuit ad pedes animalium: ille cuius glorio si pedes uix erāt accessibiles altissimis angelorum Et hoc est illud uerbū quod fecit dominus & ostēdit nobis. Ecce iste deus benedictus fecit oia ex pte sua: ut eum habeamus.

Sit homo ut ei attineam
Sit paruus ut eum accipiam
Sit uisibilis ut eum cognoscam
Sit humilis ut eum attingam.

Quinto fortitudo admittit infirmitatem quia dices heu me miserum: ex parte mea obstat ne ad illum acredam: quia sapiens corde est & fortis robore: Iob nono. Ego sum reus & ideo coram sua sapientia uenire erubesco: ego aduersarius: & ideo eius potentiam contremisco: commissa mea pauesco: & ante te erubesco. Ideo mira benignitas que semper magnificauit bene facere nobis: suam abscondit sapientiam in simplicitate ne erubescam comparere: fortitudinem in infirmitate: ne pertimescam accedere. Simplicitatem dico in qua absconditur sapientia: non adolescentis: non pueri: sed infantuli: & ideo factus est prudentia simplex sapientia infans: quia inuenietis inquit angelus infantem. Et factus sum ut ait psalmista sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutionem quasi dicat. Infans factus sum: ne timeatis agnosci si estis ignari: quia factus sum sicut homo non audiens. Non timeatis reprehendi si estis rei: quia non habeo in ore meo redargutiones. Et ne timeas ab eius fortitudine comprehendi: sicut Iob decimotertio dicit. Manum tuam longe fac a me: & formido tua non me terreat. Abscondit iesus benedictus fortitudinem suam in infirmitate & factus est debilis qui erat fortissimus: Iob nono Si fortitudo queritur robustissimus est: & ipse est qui portat omnia uerbo uirtutis sue: ad Hebreos primo. ipsum inquam tale uerbum factum est caro: & non solum homo passibilis: sed etiam mihi in paruulitate similis: & carne mortalis. Sic ergo fortitudo admittit infirmitatem: ut securus accedam. Sexto iustitia subiit reatum: quia ne dicas quid proderit accedere nisi negocium

meum contingat complere. Est autem hec mea necessitas quia circumseptus sum omni malo: qa priuatus sum omni bono propter culpam meam & debitam penam: & ideo indigeo a malo releuari: & in bono restitui: & hec sunt que desunt mihi. Sed nec sic diuina largitas contrahet manum suam: sed miserans mirabili charitate succurret: & ideo stupendo cōsilio iustitie subit reatum ut iustificemur a malo: opulentia defectum ut locupletemur in bono. Eum enī qui non nouerant oīno peccatum: sed innocentem iesum qui peccatū non fecit: nec est inuentus dolus ī ore eius. prima pe.ii. Fecit deus peccatum ꝓ nobis. i. peccati reatū sibi iposuit. Esa.liii. dominus posuit in eo iniquitatē omnium nostrū & hoc ut efficeremur iustitia dei in illo. O uere felicē necessitatem: quia ex quo deus homo iesus nostrū reatum assumpsit soluendū uel necesse fuit deum odire seipsum: quod est impossibile uel reconsiliari hominem reum: quod quidem est deo acceptabile & ab ipso intentum. Septio subit opulentia egestatem ut locupletaremur ī regno. Scitis enim gratiam domini nostri iesu christi: quoniam cum eēt diues: propter nos egenus factus est: ut illius inopia diuites essemus. ii. ad Cor. viii. O q̄ deberemus esse locupletati: quibus deus tantum dedit ꝙ pauper remansit? Vide felicem necessitatem: in qua se posuit obicē pro nobis: amore ebrius bonus iesus: qa necesse est hominem restitui in regnum uel regem iesum exulare a regno postq̄ assumpsit nostram inopiam: & simul in unum conueniunt diues & pauper. Sic igitur aīa mea tuus eternus dilectus iesus: quia.

Eternus assumit nouitatem ut ei attineas
Immensus bonitatem ut eum accipias
Pulcherrimus obscuritatem ut eum uideas
Altissimus abiectionē: ut ad eū attingas
Sapiētissimus simplicitatē: ne erubescas
Fortissimus īfirmitatē: ne contremiscas
Iustissimus reatū ut iustificeris a malo
Opulentissimus defectum: ut locupleteris ī bono ut mirabili confectione temperantis sapie idē tuus benedictus iesus sit.

Factus & eternus
Breuis & immensus
Pulcher & obscurus
Imus & excelsus
Sapiens & mutus
Fortis & infirmus
Iustus & reus
Diues & egenus

Et hoc est uerbum quod fecit dominus in bethleē & ostendit nobis. Vides ergo q̄ festinanter debes uenire cū pastoribus ad benedictā bethleē.

Vt emas necessaria
Vt discas utilia
Vt experiaris solatia
Vt uideas mirabilia.

Nec mireris si mirabilia sunt in uerbo quod factū est: quia ipse est qui fecit magna & mirabilia & inscrutabilia: quorum non est numerus. Quantū ad tertium. s. quantum ad modum licet & illa que nunc dicta sunt ad aliud pertineant: tamen subiungēdo possumus aliqua dicere. s. ꝙ bonus iesus qui prius in creatione non fuerat cognitus ab apostata angelo & p̄mo parente: mutauit modum in redemptione gratie: ut in alieno nascatur: qui in proprio contemnebatur: & de alieno expugnetur uiriliter qui repugnabat in proprio nequiter. In ppria inquit io. i. uenit: & sui eum non receperunt: quia ī conditione nature seipsum manifestauit in ppria sue maiestatis: & sui tam angeli q̄ primi parentes conditione nature non cognouerunt eum sub iectione culpe ideo mutauit propria & sumpsit aliena unde & in uia nascitur non in domo propria: ꝑ hoc ostendens ꝙ in alieno nascebatur. Conueuit igitur huic quod scribitur. iii. Ro. ultimo. Rex isrl̄ mutauit habitum & ingressus est bellum: ubi quātum ad quattuor describitur hodierna solennitas: ostenditur enim.

Quis assumens
Qualis assumptio
Quid assumptibile
Cur assumptum

Ad primum pertinet persona substātiua. Ad secundum unitas distinctiua. Ad tertium natura abiectiua. Ad quartum pugna triumphatiua.

Stipitem substantiuum declarat sumptio regalis. Rex inquit israel. Io. primo. Rabi tu es filius dei tu es rex israel. Et in psalmo. Domini est assumptio nostra & sancti israel regis nostri: gloriosa assumptio: uidelicet nostre carnis. Flexum federatiuum: quod declarat mutatio supernalis. Mutauit inquit: hec mutatio fuit totius humanitatis assumptio a diuino supposito. prime Ro. x. Insiliet in te spiritus domini: & mutaberis in uirum alterum: ut sint uerba totius trinitatis ad hominem christum palmitem adiectiuum declarat conditio habitual' cum dicit habitum prime Romanorū. xxviii. Mutauit Saul habitum suum. Finem reparatiuum declarat uictorialis congressio: tum dicitur. Ingressus est bellum. Hiere. xx. Dominus est mecum tanq̄ bellator fortis. Quia hic ē rex glorie dominus fortis & potēs dn̄s potēs ī plio. ii. pali. xxi. Nō ē nostra pugna sed dei. Vis uidere iocundam mutationem attende huius regis propria: & uidebis habitus mutationem sumendo aliena: propria regis regum & domini dominantium sunt: potentia: opulentia: sapientia: gloria: magnificentia: iustitia. Quies pacifica. Potentia: hester. xiii. Domine rex uniuerse potestatis in ditione tua cūcta sunt posita. Hāc mutauit & abscondit in paruulo: quia paruulus natus ē nobis. Esaias. ix. De sapientia: Ecclesiastici primo. Vnus est altissimus creator omnium rex potens & metuendus nimis sedens super thronum il-

fius & dominans deus. Ipse creauit illam in spiritu
sancto: & uidit & dinumerauit & mensus: & effudit
illam super omnia opera sua. Mutauit habitum qa
hanc abscondit in infantulo. Tacet enim & uerbū
est. Inuenietis infantem iquit angelus. Luce scdo.

De opulētia. Prouerbiorū. Mecū sūt diuitie &c.
gloria & opes superbe amictum. Mutauit & iusti-
tia: quia uestitus est panniculis paupertatis: pannis
eum inuoluit. Luce.ii. De gloria: quia regi sclo℞
soli deo honor & gloria. pme Thy.i. Sed mutauit
fastum: intrauit diuersoriū: elegit presepium. Luce.
ii. Reclinauit eum in presepio. De magnificen
tia.iii. Re.xxii. dixit micheas Vidi dominū seden
tem super solium excelsum: & omnem exercitum
celi assistentem ei a dextris & a sinistris. Et dan. Mi
lia milium &c. hec abscondit paruulus sub stabulo
& animalium consortio. O quanta mutatio: pala-
tium in stabulum: solium in presepium: principū
frequentia ioseph & maria: Multitudo ministrorū
reuerentia iumentorum. De iustitia clamat t ue
teri testamēto. Reddam ultionem hostibus meis.
Et uocatur dominus exercituum ad faciendam ui-
dictam in nationibus increpationes in populis: un
& Esa.ii. Post multam punitionem dicit. In omni
bus his non est auersus furor eius sed adhuc ma-
nus eius extenta: furor hic non ai dicitur perturba
tio: sed domini zelus. Iustitie rectitudo. Iustitia in-
dutus sum ait. Iob. sed muta domine muta habi-
tum: ne exterreas reum. Mutabo inquit habitum:
& sic ad pugnam pergam. Vis uidere mutationem:
absconsa est iustitia sub fascia & uinculo ligata est:
ne possit percutere: quia filius hominis non uenit
animas perdere: sed saluare: Luce.ix. Nam mem
bra pannis & fascia. Vere tenent hanc manum ex
tentam ad ulciscendum: sed de hostibus suis nihil
potuit ligare: nisi uirginis matris patrociniū. Ipsa ē ma
ter regis & exulis: mater rei & iudicis. Nec potuit
nationum discordiam sustiere: sed regem exulare fe
cit & exulem reuocauit ad regnum: dum regem at
traxit ad nostre nature habitum: peregrinum liga-
uit iudicem: & liberauit peccatorem: dū sibi ad pa-
cem deum paruulum in pacis osculum dat ligatū.

De quiete pacifica: quia aulam assueri nullus in
trare presumit nisi uocatus: lectulum salomōis pa
cifici nemo audet intrare: quia ipsum .lx. fortes am
biunt ex fortissimis israel omnes tenentes gladi
os: & ad bella doctissimi Canticorū.iii. Quia i pa
ce factus est locus eius. Sed turbauit seipsum bo-
nus iesus: cum pro nobis assumpsit bellum: uere
bellum: quia militia est uita hominis super terram
Iob.vii. Sed bellum triumphale & uictoriosum:
nam hostes non poterunt sustinere post eius insul
tum: unde & hodie hostium corruit pax mala: dū
corruit templum pacis hodie inchoatum est bel-
lum sanctum: ut rumpetur pax mala. Non ueni in
quit noster iesus pacem mittere: sed gladiū Matth.
decimo. Nā bellamus ut pacē inueniamus: & hostis
pacem turbamus ut meritum consequamur: unde
hodie corruit pax mundi falsa & presumptuosa: qa
tot & tanta mala pacem appellant. & ad nos hodie
pax uera descendit que exuperat omnem sensum:
pacem inquit iesus relinquo uobis: pacem meam
do uobis. Io.xvi. Et ideo tuente pace sacrilega i ci-
uitate carnis: hodie ad nos descendit pax diuina cā
tantibus angelis in bethleem. In terra pax homini
bus bone uoluntatis. Sic ergo pugil noster ingres
sus est bellum. Sed quid est? undeo paruulum fascia
tum ligatum: i presepio reclusum: hiccine est for-
tis in prelio: utiq; anima mea stolida noli iudicare
secundum faciem: quia non est nobis colluctatio
aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus prin-
cipes & potestates: aduersus mundi rectores tene-
brarum harum contra spiritalia nequitie ad Ephe.
vi. in celestibus. Et ideo arma militie huius paruu-
li nō sūt carnalia: sed potētia deo. ii. Cor.x. Ipse enī
nouit artem pugnandi: & nouit decipientem & eū
qui decipitur: quia uir bellator est ab īfantia. Et ut
discas a paruulo modos preliandi: in hac pugna est
ligatus panno: unde & ligatus uenit. Surditas i iu
dicio: unde īfans est: Matth.xxvi. Iesus autem tace
bat. Sequitur. Et non respondit ei ad ullum uerbū
ita ut miraretur preses uehementer: Matth.xxvii. Cū
tamen contra ipsum darent mortis falsum testimo
nium. Ploratus orationis deuote contra obsti
nationem hostilis nequitie: unde uagit infans no
ster iesus: & talis ploratus nō est auditus dum plo
rat leticia: unde & lachryme orantis ab eius maxil
la ascendunt usq; ad dei sublimia. Paupertas cō
quirit regnum: & prostrauit aduersarium. Qui enī
uolunt diuites fieri incidunt in laqueum: sed beati
pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum ce
lorum: Matth.v. Simplicitas uulpes decipit ifer
nales: Matth.x. Simplices sicut columbe & abscon
dimur alta sapientie & scientie dei a sapientibus &
prudentibus scientia inflatis: reuelaturq; paruulis

Humilitas exterminat arrogantes: unde par-
uulus noster corda regens humilium prostra-
tor est omnium superborum. Videbam inquit sa-
thanam sicut fulgur de celo cadentem Luce.x. un-
de pugil noster uenit ligatus: flens: pius: pauperculus: despectus simplex: & paruulus: hoc est arma-
mentum domus saltus: quod edificauit nobis fili
us dauid: qui pro sua solēni uictoria pacificus uoca
tur. Nec mirum: quia pati est agere non qualiter-
cunq;: sed perfecte: pacientia autem opus perfectū
habeat ut sitis perfecti & integri: iaco.i. Et ideo
melior est patientia uiro forti & qui dominatur aīo
suo: expugnatore urbium. Prouer.xvi. Et ideo
patienti datur uictoria triumphalis que est quieta
possessio mentis. In patiētia uestra ait bonus iesus
possidebitis animas uestras. Sic ergo rex noster
iesus loquitur militibus suis: ut omnibus persequē
tibus scutum carnis apponant: & sic docuit nos
bellare: carnem patiendo confringere: & hoc est
malum excludere uincere & superare. Ipsa
enim caro hostis est: quia caro concupiscit ad-

uersus spiritum: & spus aduersus carnem: & ideo pdere est uincere: quia non habitat in ea bonum secundum aplm ad Gal.v. Quod ut tibi non eet graue paruulus noster iesus uoluit suam dignissimam & uirgineam innocētiam affligere & cruciare ut tu miser tuam disceres castigare: quia qui sunt christi carnem suam crucifixerunt cum uitiis & cōcupiscentiis: ad Gal.v. Non sic ipsi nō sic qbus mūdus loqt. Cōedite amici mei & bibite & iebriami. Coronemus nos rosis anteq̄ marcescāt: nullū pratum sit quod non ptranseat luxuria nostra. Et tamen sic in bonis lasciuie que eis sunt mala culpe ducentes dies suos in bonis & in pūcto ad inferna descendunt. Isti sunt uiri belligeri impugnatores dei apud quos dr q̄ uictus dicit uictor occisus: Qui.n.occidit p mundo: uincitur cū occiditur: qa mortuo impio homine non erit ultra spes. Qui at occiditur p xpo: non dicitur uictus quis occidatur Sed reuera uictor occiditur: quia dum occiditur uictor efficitur. Quomodo enim occisus uictor ille negatur: qui pro eo q̄ occiditur a iusto iudice coronatur: Corona igitur uictoribus datur. O q̄ felicius est pugnare p xpo. q̄ impie p mundo pugnare: cū deo a quo semel confractus & uictus impius hereditat serpentes bestias & uermes. Et in his cruciatibus taliter cadendo submergitur: ut in perpetuum non emergat: sed pro xpo bellando pugnamus ad certum imo ad centuplum: quia qui p ipso perdidit asinum.i.corpus assumptum: resumit electissimum dexterium & uictoriosissimum; quia exercitus qui sunt in celis sequuntur agnum in equis albis.i.in corporibus glorificatis. Et ideo ad illud desiderabile soldum cucurrit die crastina beatus Stephanus miles pthomartyr: quasi alter ruben pmogenitus nostri iacob fortitudo ipsius & principium doloris comparatur ad suos milites, monentes in campo. Recepit autem magnum soldum: q prior in donis maior est imperio: unde nec potest i bello deficere: quia apertis celis uidit iesum nostrū stantem a dextris uirtutis dei patissimum iuuare in pugna: potentissimum coronare in gloria. Et ideo lapides torrentes illi dulces fuerunt: quia sibi uertūtur in lapides preciosos: in lapides sapphiros in honores celicos: posuerunt inqt ps. in capite eius coronam de lapide precioso. Sic ergo dux noster ihs in prima acie commisit cum nichanore.i.cum bestiali demone. Et licet sint multa arma istius uictoriosissimi regis: quibus bestiam impiam eiecit: singulanter accipimus tres eius armaturas: que hodie in eius aduentu specialiter refulserunt. Vnde & iiii. bestia habebat capita septē: & cornua.x. quibus cū agno pugnat septenario uitiorum tanq̄ capitum contra septenarium nostri agni uirtutum donorū & beatitudinum. Et denario cornuum tanq̄ presūptarum transgressionum contra decologū preceptorum: unde in dan. singulariter dr: q erāt tres ordines dentium in ore eius: & dicebant ei haud dubium ignari & impii sibi subtractione subiecti: surge comede carnes plurimas: quia istis tribus ordinibus dentium multos carnales deiecit & cōtriuit: & masticando per impiam repletionem scelerum suā impia depastione trasient quorum.

Primus ordo est acies superbie
Secundus est acies auaricie
Tertius est impetus lasciuie

Excellētiis enim delitiis & diuitiis iste impius draco trahit tertiam partem stellarum celi.i. homines factos ad gloriam celi: illos iquam qui cōtemplatiui non sunt: nec actiui. Contra hanc impiam bestiam agnus noster armatur quia & hodie nascitur

Amictus humilitate
Accinctus paupertate
Circumseptus austeritate

Et iō humilitas deiecit aciem primam.s. superbiā: imo discooperuit eā esse pseudo pphiam; sic enim uocat alio nomine hec bestia sine forte in respectu alia; quia loquebat sicut draco. Et ideo dr pseudo ppheta: quia in mundanis honoribus mētitur excellentia: cū ibi sit uilitas & miseria. Hanc discooperuit pugil noster iesus: qui humilitatem ostendit honorabilem quam elegit. Sic & paupertatem ostendit exuberabilem dum paupertatem accepit: diuitias recusauit: unde & mundi diuitie se mentiuntur: cū sint uera pēuria. Sic & austeritatē dulcorauit dū eam in suo corpore portauit. Dulce enim est quicquid dulci in amanbili cōmiscetur: dulcis autē nostri iesu persona: dulcis uita: dulcis memoria: qa nō habet amaritudinem conuersatio illius. In quo & & mundi lasciuias amaricauit: quas sic deuicīedo dānauit: unde & ille lasciuie se mentiuntur delicias cū sint uere angustie: ignis enim grando nix glacies spiritus procellaz & pars calicis eorum. Contra hanc bestiam & pseudo prophetam pugnat agnus noster in gladio oris sui reprobando per doctrinā & damnando per sententiam: & ista claua eius exacerbando per humilem pauperem & austeram uitam. Et idcirco sic sunt electi ut iam nihil possideant in electis. Viui enim missi sunt hi duo i stagnū ignis ardentis & sulphuris. Qui tunc uiui concremantur: quando ab electis dum uiuūt in carne passibili repudiantur & reprobantur. De electis dicitur singulariter. Qui potuit transgredi: & non est transgressus. Sed ab impiis non mittuntur in stagnum ignis uiui: quia quandiu possunt honores diuinas & delectationes habere: nolunt eas igne diuini amoris cremare. Sed hi cum eis mittuntur mortui i stagnū ignis.i. in cruciatu eterne afflictionis: ibi uelint nolint cognoscunt falsam prophetiam & tenent ueram sententiam; quia sunt ibi uilissimi & mendacissimi: unde & ibi merces impis ciuitatis nullus emit: quia uexatio ibi intellectum dat auditui: & cognoscunt ueram sentētiam aguir sicut dicitur Apocalypsis.xviii. In damnatione meretricis magne & pseudo pphe. Sed attendamus ad intuendum pugilem nostrum & attendamus eum amictum: quia natus est humillime ad

confusionem arrogantie: quia deus maiestatis & glorie dignatus est fieri filius ancille sue. Vnde Ambro. in sermone humilis uenit ad superbos: ut ex superbis faceret humiles. Cuius humilitatem preter corporis paruulitatem tria describunt.

Matris paupertas: de qua nascitur
Loci uilitas in quo reclinatur
Pannorum tenuitas: quibus inuoluitur
Et sic nos excitat ad humilitatis amorem

Oratione exempli. Discite a me quia mitis sum & humilis corde. Matth. xi.

Promissione premii. Qui humiliatus fuerit: erit in gloria. Iob. xxii.

Comminatione supplicii. Eccle. vii. Humilia ualde spiritum tuum: quoniam uindicta carnis impii ignis & uermis est. Ab hac doctrina declinare xpi discipulos. Ber. conqueritur super Missus est. unde inquit quod magis doleo post spretam seculi pompam nonnullos i scola humilitatis superbiam magis addiscere: atque sub alis mitis humilisque magistri grauius insolescere: & impatientes amplius fieri in claustro: quam si fuissent in seculo: quodque magis peruersum est plerumque in domo dei non se patiuntur haberi contemptui: qui in sua non nisi contemptibiles patuerunt. Absit fratres a uobis talis superbia: quia superbis deus resistit: humilibus autem dat gratiam. Sed uideo quod magis doleo: sepe humilitatem fingi: non haberi: uel occasione uiolente coactionis quando aliter consequi non possunt quod uolunt. Si humiliatus uadat & curuus ne credas ei quia septem nequitie sunt in corde illius. Eccle. xii. uel spe promissionis donec accipiat & osculentur manum dantis. Eccle. xxix. Et in promissionibus humiliat uocem suam: uel timore punitionis. Eccle. xviii. Est qui nequiter se humiliat: & interiora eius plena sunt dolo: exemplum de Achab. iii. Reg. xxi. Nonne uidisti achab humilem coram me? Secundo attende: quia pugil noster accinctus est paupertate. Natus est enim pauperrime in confusione mundane affluentie: hanc nascendo inchoauit: conuersando continuauit: moriendo consummauit. O quanta fuit paupertas: ubi fuit defectus operimenti: lecti & habitaculi. Operimenti quia secundum Criso. super Matth. omelia secunda. Mater xpi non habuit nisi unam tunicam: & qualem habere carpentari uxor? & hoc in peregrinatione constituta: unde aliquando sanctis personis quibus in spiritu representatur paupertas natiuitatis saluatoris ostenditur matris puerum inuoluere accepta una petia sui uestimenti & facta fascia de capitis sui uelo. O prelati impii qui preticas operitis uestibus curiosis & preciosis pellibus & lintheaminibus de xpi sanguine congestis: uere non prelati: sed pylati: xpm in suis pauperibus uestibus propriis spoliantes: pauperum enim sunt ecclesiastica bona ad cultum dei temperatum & substentationem egenorum: diuitum fidelium deuotione collata: quicquid ultra usurpatur: furtum est: rapina est: sacrilegium est. Nudatis enim sanctorum in membris suis dilectis: nudos dimittunt homines: ut Iob. uestimenta tollentes: quibus non est operimentum a frigore: gemitus pauperum: tremores membrorum: nuditates carnium infirmitates debilium uos accusant ante iustum iudicem. Conqueruntur quod uestra superflua eis impie subtrahuntur: quia optimo unguento delibuti: & more mulierum magis ornati: immo more idolorum magis culti: quam uestiti: & more peccatorum diuersis ferculis uentre repleti: nihil compatimini super contritione ioseph. Defectus ergo uestimenti deprehenditur in cultu uestium: defectus lecti de stratu molli: lac paruuli in multitudine ferculorum: defectus habitaculi in superfluitate edificiorum. Quid dicitis uos ridiculosi. paupertatem promittentes super alios transgredientes: qui in contumeliam exemplaritatis paruuli iesu habetis uestimentorum.

Curiositatem
Preciositatem
Multiplicitatem
Et cum his tenacitatem

Comuniorum superfluitatem

In uinis. in carnibus: in piscibus: in confectionibus: ut ora uestra que debent esse mortificata pallore exhalent specierum fetore uere uenter uester insatiabilis: qui quasi sibi de paupertate blanditur ut secure accipiat abundantiam quando habet: quia sibi non occurrunt quando uult. Nec mirum: quia gulose semper quasi uult. Quid dicitis de dormitoriis que sunt palacia alta: ampla: curiosa: quorum refectoria sunt cenacula regalia: quorum claustra sunt populorum spectacula? Ad hoc misit uos pauper iesus in mundum: ut illa que prostrauit: rursus extruere: dum adhuc esset in presepio reclinatus: nam templum pacis amplum altum & curiosum hodie ipse prostrauit ut doceret se guerram habere cum mundo: & non uelle edificare cum ipso. Vere contra uos clamat lapis de piere: lapis inquam sculptus: politus: eleuatus: dilatatus: tanta superfluitate tanta curiositate: ut mundi ciues barones & reges a uobis edificare addiscant: qui deberis esse aduene & peregrini super terram. Vos inquam singulariter pauperes spoliatis: qui panes pauperum lapides facitis uarum curiositatum: in hoc peiores diabolo qui lapides per dei filium petiit panes fieri ad necessarium uictum: dic inquit diabolus ut lapides isti panes fiant: dic inquit religiosus ipius & panes elemosynarum pauperum lapides fiant supfluitatum in edificiis excessiuis: & ut mutentur quadrata rotundis: mutuus autem more phariseorum quodcumque est ex me tibi proderit: quia hec fiunt ad diuinum cultum ut fingit per impium mendacium: quia magis sunt ad nascentis iesu pauperis uituperium & sic deludit diuinum mandatum: & non honorificauerit patrem celestem qui precepit pauperem reficci: nec matrem ecclesiam que genuit in penuriam cetus sui. Miseri paupertatis apostate: non solum in nostro fastu: sed etiam in suo cultu uellet paruulus noster iesus in paupertate ostendi.

d R[illegible]

Vt non tanta immensitas ecclesiarum
Non tanta preciositas paramentorum
Non tanta ponderositas calicum.

Quia magis student aliq ex uobis apparere ornati hominibus in paramentis aureis: q̄ splendentes diuinis aspectibus & angelicis spiritibus i uerbis & donis. Sed hi inquiunt sunt illorum figura: uerum est: sed miseri non habetis figurata: quia nō sequimini xp̄i exempla: non seruatis documenta.

Sed esto q̄ hec essent licita: non estis seduli operarii: qui tantum uos occupatis circa figuram ut perdatis figurata quottidie insudantes ad hec euntes procurantes. deuorantes domos uiduarum sub p̄textu longe orationis: magis rapientes importune & subdola allegationis falsitate q̄ pietate postulantes: uel necessitate recipientes extorta. Redite redite ad cor p̄uaricatores: attendite ad abraham patrem uestrum iesum paupertatis spiritus genitorē: & suos educatores ueraces repertores fideles, & obseruatores eximium doctorem aurelium Augustinū Dominicum Frāciscum Bernardum Benedictum Basilium. Et attendite ad saram que genuit uos. i. ad regulam que obligat uos: uoluntarie enim genuit uos regule promissio: uerbo ueritatis instituta ut sitis initium aliquod creature dei. Iste enim paruulus noster mundum ruina concutiens unūquēq̄ nostrum alloquitur. Ecce que edificaui ego destruam. Et tu queris tibi grādia &c. Audite eum loquentem: praua intentione ipsum sectari uolenti: uulpes foueas habent: & uolucres celi nidos: filius autem hois non habet ubi caput suū reclinet. Mat. vi. ubi dicit glo. Quid me per lucra seculi uis sequi cum ita pauper sim: ut nec hospitium habeā quod meum sit. Ideo monet Griso. super lucam. Aspicite inquit quomodo paupertatem dominus quā docuerat per opera demonstrat: non erat ei mensa nec cādelabrum: non domus: nō quicq̄ talium: sed uos in nullo utensilium & curiositatum uultis pati defectum: Si inquiunt est ordinata charitas in religione: ideo sic est quieta carnalitas i superfluitatum delectatione: que uult austeritatem habere uerbo: nō facto: paupertatem sine defectu: & humilitatem cū fastu. Sed hec inquiunt non sunt nobis propria: sed omnium communia. Et esto q̄ sic esset adhuc sunt reprehensibilia: quia omne commune & proprium debet iesum pauperem imitari. Sed non sic est immo est rixa & pugna: seditio & discordia propter apropriationem locorum. Et sepe qui i domo matris sue nō poterat sibi appropriare breue tugurium: modo sibi appropriat totius ciuitatis comitatum: ut dicat illa trahi & distrahi: quando alicui bono pauperi: & extraneo deuotione fidelium cōtigat aliquid dari: hoc enim est exemplum christi: qui nec tectum habuit proprium nascens: sed a bestus mutuatum: & moriēs sepulchrum accepit alienum. Nec minus reprehendendi sunt qui de pauperculis uilli∫ nati loca solēnia ciuitatum sibi appropriare satagunt & oriūdos expellere: quia perniciosius est tibi appropriare quod non dedit origo: q̄ carnaliter affici solo natiuo. Vtriq̄ ergo si uolunt effici dilectissimi xp̄i discipuli & obseruatores euangelii: debent esse priuati locali affectu: & peregrini & aduene super terram. Approbationem hanc plane experiuntur prelati: aut te inde remouere uolentes: aut tectum extraneos nolentes habitare. Sed nec istud templum idolatrie tempore pacis quete colis in carnis quiete: sine ruina dimittit paruulus noster natus. Nam & in te ruūt uirtutum edificia: in te tota perscinditur remordente conscientia: cōtinue conquassatur tuorum fratrum concordia. Et sentis uelis nolis quod malum & amarum est tibi dereliquisse dominum deum tuum. Quod si ita non sentis: quod non credo: iam tua insensibilitas peior est ruina qua cum ruinoso demone effectus incorporalis ei socians. Hanc paupertatem non solum continuauit conuersando iesus noster: sed cōsumauit crucifixus moriendo. Vnde Anselmus in quadam epistola de sacramentis ecclesie. Christus ita pauper fuit ut ueniens in mundum: non in sua sed in aliena domo nasceretur: & natus propter inopiam lecti in presepio poneretur: & uiuens non haberet unde caput suum reclinaret: nec moriens unde nuditatem tegeret: nec mortuus unde inuolueretur: sed nec sepulchrum ubi corpus mortuum sepeliretur. Erubescat ergo religiosus uelle abundare deliciis: propter quem pauper fieri uoluit deus sabaoth: & deus maiestatis. Sed quid dicitis uos seculares populi plus polluti? una enim etimologia sic accipitur: populus quasi plus pollutus & polluens populus: quia generalis infectio magis ē nociua. Et uos etiam a predictis statibus faciliter accipitis transgressionis exemplum: que tanto in uobis deficiunt peius; quanto minus estis radicati in bono. Sed & si clericorum & religiosorum u[illegible]s deformat exempla: interrogate iumenta & docebunt uos.

Attendite bouem & asinum in obsequium domini orientis arguentes in uobis. s.
Auiditatem uestre indeuotionis
Crudelitatem uestre compassionis
Impietatem uestre expoliationis
& tenacis auaricie. Cognouit bos possessorem suū & asinus presepe domini sui: populus autem meus non intellexit. Esa. i. Qui reuerenter adorant paruulum & genuflectunt ante presepium. Et uos ad ecclesiam non uenitis: & uenientes indeuote statis & sepe diuina mysteria uestro tumultu & irreuerentia maculatis. Audite liberalitatem hospitii: q̄ peregrinam dominā sacratissimā mrem uirginē a uobis repulsā in ur̄is domibus n̄ receptā ipsi receperunt in stabulo & paruulum natum deum suum a domibus uestris exclusum: ipsi receperunt i suo presepio. O crudeles gentes: quare non attenditis bestiarum exempla? Nonne uidetis q̄ sit necessarium iumentis presepium: & tamen illud paruulo nostro liberali pietate dimittunt? Quid uos impii iesum paruulum in suis minimis fratribus, & paup-

culis filiis tremẽtem in corpore:uel frigore nutan
tem pre fame non recreatis:nudũ sine ueste? Qua
re crudeles ipsum non recipitis:non dico in lectis
uestris & cameris adornatis: quod quidem facere
deberetis:sed ad minus in amplis aulis & pala-
tiis superfluis:uel quid nequius est in casulis uřis
sepe uacuis ipsum nec permittitis quiescere in hoc
festo. Certe in iudicio uos condẽnabit puulus no
ster iesus grãdis effectus.d. Hospes fui & non rece
pistis me. Attendite o crudeles auari:quia deuote
bestie pastum suum distribuunt ipsi iesu. Nã feno
iacere pertulit &c. Et anhelitu respirationis sue par
uulo frigescenti calefaciunt aerem circunstantẽ : &
tu impie xpiane iesum in puulis suis non uis refi-
cere supfluo tuo:nec ipsũ hyspidũ & sepe niuibus
& imbribus gelidũ non uis calefacere igne tuo:im
mo suo:quia hec tua temporalia sua sunt tibi dis-
pensanda cõmissa:sepe in tuam dãnationẽ & mor
tem. Quid dicitis palatini canes:quid cõites spo-
liatis?quid usurarii crudeles qui cõciues uřos exhe
redatis? Quid uos nobiles aues rapaces qui rapi-
nas & spoliationes in minoribus exercitis: Pudeat
iumentorum exempla non sequi creatura rõnalẽ :
quam ex nobilitate uirtutis possidenda & regen-
dam accipit ab illo paruulo iesu cui crudeles extiti
tis. Si ergo te homo dignioris creature corpora
lium pulcherrima:egredere tuã crudelitatẽ dimit-
tẽdo:& abi post uestigia gregũ eorũ exẽpla sectan
do:ut more animaliũ deuotorum paruulũ iesum
& uirginẽ eius matrẽ recipias in hospitio & refo-
ueas cibo tuo:non tñ superfluo:sed sibi condiui-
de de necessario:quia centuplũ accipietis & uitam
eternã possidebitis. Vidisti ergo quantũ dimica
uit fortissime pugil noster puulus cõtra opulentiã
diuitum & superfluitatẽ temporaliũ. Audi de hoc
Ber.i quodã.ser. Parum tibi nisi est prẽm te nobis
esse ẽr dñe frater noster esse dignatus es: & tu dñe
uniuersorũ q nullam habes indigentiã intra ipsa
tianuitatis initia non abhorruisti abiectissime pau
pertatis degustare incõmoda:ut enim ait scriptura
Tibi cũ nascereris non erat locus in diuersorio:ne
q; cunabula que tuã teneritudinem exciperent ha
buisti:sed in uili psepio sordentis stabuli tu qui ter
ram palmo cõcludis inuolutus pãniculis reclina-
tus es:& hoc ipsum a brutis aĩalibus mutuo mař
tua accepit. Consolamini consolamini pusillani-
mes:qui in sordibus paupertatis enutrimini:quia
uobiscum deus in paupertate non cubat in deliciis
splendentis lecti:nec inuenit in terra suauiter uiuẽ
tium. Quid ultra gloriaris o diues:lutea labes i uo
lutabro lecti picti delicati:cum rex regum suo recu
bitu pauperii stramẽta honorare maluerit? Quid
dura stramenta detestaris cũ tener infantulus in cu
ius manus sint oĩa tuis sericis tuis plumis:duras iu
mentorũ stipulas pelegerit:hec Ber. Tertio pu-
gil noster iesus tertium ordinẽ dentium bestialis
caterue.s.delicias cõcupiscentie contriuit ualide :
quia natus est penalissime ad repulsionem uane in-
solẽtie:quod tria ostendunt.
Aeris inclementia
Presepii duritia
Complexio sua tenerrima.
Vnde Bernar.in sermõe tertio natiuitatis : duo
genera agnosco:materiam huius natiuitatis:tem-
pus & locum:& infantilis corporis teneritudinem
puuli lachrymas:& uagitus infantis & infra. Nasci
tur dei filius in cuius arbitrio erat quodcũq; uellet
tempus eligere. Elegit quod molestius est preser-
tim paruulo & pauperis mřis filio que pãnos habe
ret ad inuoluendũ:presepe ad reclinandum. Et cũ
tanta esset necessitas : nullam audio pellium fieri
mentionem. Et ĩfra xps utiq; qui nõ fallit elegit
quod carni molestius est.illud ergo melius: illud
utilius illud potius eligendum. Et quisquis aliud
doceat uel suadeat ab eo:tanq̃ a seductore cauendũ
Et infra & tñ frẽs olim ipse est promissus per Esaiã
Paruulus nř emanuel sciens reprobare malũ & eli-
gere bonum. Malum ergo uoluptas carnis. Bonũ
uero afflictio est. Siquidem & hanc elegit: & illam
reprobauit puer sapiens uerbum infans : hucusq;
Ber. Vade ergo & tu fac simil'r:quia ipse iesus tibi
hec p ueritate dicit:quia ipse est deus docens te uti
lia. In hoc ait natus sum:ut testimonium phibeam
ueritati.Io.xviii. Quod & plene fecisti bone iesu
non solũ doctor pdicans:sed uerbum infans. Au-
di anima mea neq; & impia uerba ĩfantis uerbi : &
considera exẽpla puuli:quia quicqd in uerbo factũ
est totum est uerbũ:immo & eius silentiũ est tibi
magnũ uerbum:ut ponas custodiã ori tuo. Quid
dicitis uacce pingues que hitatis in mõte samarie
dormitantes & dormiẽtes q debetis uigilare custo-
dire & lasciuitis in stratis uřis negligentes prelati:
qui crassũ de grege comeditis:& quod perit non
requiritis:& quod forte est & pingue non custodi-
tis:nisi ad uentrem uestrũ:& quod fractũ est nõ cõ
solidatis:quorũ deus uenť est & gl'ia ĩ cõcupiscẽtia
carnis uře. Quid inq̃ dicitis attendentes puulum
qui pastores adducit ad suũ contemplandum pre-
sepium:utinã cum pastoribus ueniretis festinantẽ
& ad confusionem uřam inueniretis infantẽ pan-
nis ĩuolutum & positũ in presepio:forsitan ĩmita-
retis uitam & haberetis efficacẽ doctrinam:& tunc
omnes qui uos audirent mirarenť:letarenť & le-
rentur:quia scriptũ est. Et omnes qui audierũt mi-
rati sunt de his que dicta erant de illo a pastoribus
ad ipsos. Maria etiã fecũda mř & pia.i.eccl'ia sancta
que uerbũ generat in electis:conseruaret oĩa uerba
hec conferens in corde suo. Conferens inq̃ & letãs
quia cum suis přibus ap'lis nati sunt ei filii imitato
tes xpi:& tunc tales haberet quos constitueret pñ
cipes super omnem terrã. Quid dicitis uos religio
si in uestris actibus sepe contumeliosi? Quid dici-
tis inq̃ noui falsificatores xpi & eius exẽpli: Ex au-
steritate inquit uite cõtemplatio ĩpeditur. Corpu
sanũ abundans uestimentũ:cella decora:locus spa-
ciosus:puocant animam ad gaudendum in deũ .

Temperate dicitis agendū est: discretio mr̄ est uir-
tutum. O falsi & subdoli: non discretio carnis ē uir
tutum mr̄: sed uicioꝝ nutrix: prudētia enim carnis
mors est: prudentia uero spūs uita & pax. Non pax
ioas regis āmonitaꝝ qui in typo uīo uiri iabes ga
laad uultis eruere oculos dexteros &c. i. Re. ix. Sed
illa pax quam xp̄s reliquit discipulis uice heredita-
tis cum tot men is Io. xvi. Vnde etiam aliqui taliū
dogmatizare presumunt: ꝙ religio ordinata ad cō
templationē esset imperfecta: nisi haberet sufficien
tes diuitias: quia inquieta & discursiua sollicitudie
sui: nouorum demoniorum annunciator est iste: ac
si regnum dei esset esca & potus: & non potius iu-
stitia pax. & gaudium in spiritu sancto. Non sic do
cuit apostolus: qui & altius fortius istis fuit in con
templatione ad tertium celum raptus in paradisū
dei: non carnis ubi audiuit archana uerba &c. & iō
non ut homo locutus est: sicut isti qui carnales sūt
& secundum hominem ambulant in doctrina sua.
Sed quid dicit docens contemplari ut deo uiuam:
xp̄o crucifixus sum cruci. Non dicit sufficientiam
carnis retinui: cellam pulchram & spatiosam con-
struxi: sed confixus sum cruci: & sic deo per contē-
plationem uixi & iunctus fui. Non sic docuit suos
predicatores. d. Qui autem sunt xp̄i carnem suam
crucifixerūt cū ui. & ꝯcu. Nō sic nr̄ emanuel hodie
mūdū itrās docuit p exēplū. Nō sic docuit ꝯtēplari
apostolos suos docens in monte. Nolite solliciti
esse inquit anime uestre. d. Quid manducabimus
aut quid bibemus: uel corpori uestro induamini.
Sed aiunt ideo ut non simus solliciti & in contem
platione retrahamur uolumus sufficientiam hēre.
Ne quaq̄ ita est. Sed aliter docet noster emanuel: q
scit reprobare malū & eligere bonū. Nā subdit ite-
rum replicando postq̄ posuerat exempla eterne p-
uidentie super uegetabilia & sensibilia. Nolite er-
go solliciti esse. s. temporalia retinēdo: uel mendica
ta auare seruando: quod ē cogitare de crastino: qḋ
& eisdem iesus ꝓhibet & arguit: quia hec ē cura gē
tium non xp̄i discipuloꝝ: hec inq̄t omnia gentes
inquirunt. Sed quō uult eos uiuere? Audi quō. Scit
autem pr̄ ur̄ ꝙ his oībus indigetis: uult ergo ꝙ ui
uamus in firma spe diuine ꝓmissionis: ut qñ necef
sitas iminet: non dubitemus eam adesse. Necessi-
tatem autem intellige discrete nō ea discretōe quā
docet istoꝝ carnalitas: sed quā docet discipl'oꝝ hu-
militas. Nec oportet dubitare qn pater prouide-
at quando est necesse: prouidet autem inspirando
fidelibus ut sibi largiantur quod necesse est. Nec p
pter hoc debet seruari superflua elemosyna: nec re-
cipi: quia qui hodie inspirauit & cras & pro toto tē
pore inspirabit. Vnde sicut dicit Cri. Nō. dicit scit
enim deus sed pater uester quia his omnibus indi
gens. Pater autem ei subiecto filio & paruulo qui
horum typum tenet quotidie uictum necessarium
subministrat. Nec dubitare oportet: ꝙ qui te pau-
perem esse uoluit: & ipsum in sue paupertatis cru
ce imitari: uoluit a punctura clauoꝝ paupertatis ex
pertem esse. Qui claui sunt fames: sitis: asperitas
uestimenta & penuria placibiliū carnis: hec ista cō
templationem minuunt in christi uere discipulo:
sed expediunt & quasi ale aquile ad alta celorū su-
stollunt: & quasi xp̄iane delicie apostolicam men-
tem reficiunt. Mihi ait apostolus absit gloriari ni-
si in cruce domini nostri iesu christi: per quem mi
hi mundus crucifixus est: & ego mundo. Sed hī
absq; dubio illorum contemplationem impediūt:
qui non nisi uentre plene nouerunt eterne patrie
dulcedinem pregustare. Et qui frustra se credūt se-
cundum sententiam Herony. a prese tibus delitiis
ad celestes posse transire. Hec est enī mirabilis pau
pertas: que nullum uult sentire defectum: uere ma
thematica est: & ut de ea ione loquar matra & fatua:
que se dicit nihil possidere proprium: & uult habe-
re magis opulentum usum: q̄ hi a quibus mendi-
cando conquirunt. Et nonne bene fallificatus est
in talium discrepatione & transgressiōe odibili di
scipulatus iesu christi. Vis ꝙ tibi probē per euiden
tiam facti. Attende postq̄ hec noua doctrina & dis
crepatio horrida inundauit: & uide quantum cre-
uit in talibus professoribus contemplationis de-
uotio: charitatis feruor strenuitatis uigor: exempla
ritatis euidentia: predicationis efficacia: pax interna
& mutua amicicia. Et si foderis parietem: uidebis
abhominationes maiores: quas isti faciūt hic. Hec
est uorago uitiorum que ī talibus iam quasi ab oī-
bus scaturire sentitur. quia iam talium pseudo isto
rum uitiorum abundantia nulla potest tergiuersati
one celari. concludit aperte se habere malam origi
nis fontem & falsam ac peruersam radicem. Et ti-
mendum est nisi deus succurrat ne statum euange
licum uel religiosum reducat aut iam reduxerit ad
pessimum finem. Parco autem & non ultra ꝓcedo
quia tale in hoc ceci & sue saluti cōtrarii: qui ex no-
ta sibi sua infectione multiplici non possunt h̄ ab
aliis abstinere cognosci. Et multa febre insanientes
in medicum nulla uolunt redargutione curari. Cer
te ipsi uel sero cognoscent ꝙ melius erat eis par-
uuli nostri iesu xp̄i sequi penalitatem & crucem &
paternoꝝ suoꝝ seniorum xp̄i repetitoꝝ imitari ex
empla q̄ sensu sue carnis inflari & ambulare per de
uia. Et uere melius erat: uel ueritatem religionis nō
agnoscere: non profiteri: non sumere: q̄ post agni-
tam retrorsum conuerti ab eo quod traditum ē eis
ecclesie sancte mandato. Fortis ergo in bello nr̄
iesu naue. Eccle. xlvi. Successor moysi in prophetis
quia nos strenue pugnare docuit: dum triplici uir-
tutum acie predicta tres ordines dentium bestie
confregit. Sed nota ꝙ successor noster iesus noster
dicitur in prophetis: prophetie sunt figure mystice
operum legis & ueteris testamenti & prelioꝝ eius
que procul fantur uirtutem spiritualium bellorum
paruuli iesu & uirtutum eius que illis preliis succe
dunt sicut ueritas figure: & signatum signo: unde
prostratio inimicorum moysi quo ad corpora ē p
stratio christi hostium quo ad uitia secundum for-

mari superius descriptam. Et tres uirtutes cum q̃-
bus pugnauit quasi tres obstetrices paruuli iesu
obstetricandi scientiam habentes nostro nascenti
paruulo astiterũt. Nam & austeritas siue puritas ie
su nostram assumit austeritatem: & rigor austerita-
tis parit puritatem: puritas nõq̃ penalis eum de uẽ-
tre matris extraxit: cantans & iubilans in penis car
nis cum paruulo uagiente. O beata infantia p quã
mundo est reddita uita. Paupertas autem pannis i
uoluit canens. O felices panni & cetera. Humilitas
in presepio reclinauit dicens. O felix presepium &
cetera. Quotiens ergo has tres obstetrices inuene
ris cum maria.i. cum penitente anima: saluatorem
noueris esse natum. Quia hoc inquit angelus erit
uobis signum. Et tu quidem anima mea pactum
fecisti: cum his ut manerent tecum. Iunxisti te hu-
militati: cum uouisti obedientiam. Iunxisti te pau
pertati: cum exclusisti omnem terrenam substan-
tiam. Desponsata es puritati: cum uouisti mũdici-
am. Caueas ne tibi dicatur quod de quibusdam di
citur. dissipauerunt fedus & ruperũt uincula. Sed
si istum paruulum in te natum uis nutrire & foue
re: attende quia.

Est inuoluendus
Reclinandus
Custodiendus
Leuandus
Lauandus
Deducendus
Et cibandus.

Et ad hec omnia explicanda querende sunt nu
trices gratiose uirginis quia ẽ uirginitatis filius .i.
speciose uirtutes: he autem sunt filie. Iob & iõ iue-
niuntur in domo eius. Excludende autem sũt
rugose uetule tempore.i. inueterate malicie: quia
malo oculo tenellum paruulum hñt fasciuare: &
non debent esse sole: quia uirtutes consociantur in
charitate. Adducent iquit psalmista regi uirgo uir
gines in plurali: ut seruiant sedulo officiõ post eam
regina q̃ ipm de spiritu sancto genuit. Sunt enim
gemine ad omnia officia. Primo ergo inuoluẽ
dus est paruulus: sed non nisi mundis pannis de
bet inuolui: ferant ergo due puelle pannos mun
dos. Vna pannos abluat: pmittens q̃ eos quoti-
die lauabit: hec est contritio que dicit. Lauabo per
singulas noctes lectum meum &c. Altera pannos
extendit ut desiccentur ad solem: hec est confessio
que abscondita pducit in lucem.d. Dixi confite-
hor &c. Secundo ad reclinandum puerum due
se offerunt: una lectum parat: hec sancta meditatio
que sternit cor floribus scripturarum & cãtat cum
sponsa le. lulus noster floridus. Reliqua puerum
reclinat: hec est charitas que iesum amplexatur bra
chiis amoris & inter sua suauissima ubera facit dor
mire.d. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi in-
ter ubera cõmorabitur. Tertio ad puerum custo
diendum due se offerunt. Vna eum custodit a stre
pitu intrinseco: hec est tranquillitas que claudit cu

biculum: que si modicum quid sinistrum audierit
clamat. Quis es tu qui clamas & inquietas re-
gem: primo Regum.xxvi. Reliqua eum custodit
ab incursu extrinseco: hec est emulatio que nihil si
nistrum sinit intrare in tota domo cordis uel cor-
poris: que si uident oculum: aurem uel aliquẽ sen
sum aliquid apportare nociuum: clamat: filii mor
tis estis nos: quia non custoditis dominum uestrũ
regem.i.Re.xxvi. Hanc beatus petrus pastor pue-
ri ut clauicularius regis nostri locat ostiariã multo
meliorem q̃ illa quam inuenit in domo principis
sacerdotum Io.xviii. Et magis sollicitam q̃ illa que
pui gãs triticũ isboseth odormiuit.ii.Re.iiii. Quis
est inquit beatus petrus qui uobis noceat: si bo
ni emulatores fueritis. Anima mea hanc locã ad ia
nuam cordis si uis xp̃m custodire: quia dura sicut
infernus emulatio nulli parcẽs offense. Quarto
ad puerum leuandum due se offerunt: una eum ex
citat & euoluit: quotiens sonnent horologiũ amo
ris: hec ẽ sollicita deuotio que singula mysteria re
uoluit & ruminat. quibus quasi pannis inuolutus ẽ
puer noster iesus qui amictus est lumine sicut uesti
mento. Reuela ait psalmista. oculos meos & con-
siderabo mirabilia de lege tua. Deuotio est feruor
mentis resoluens animam in xp̃m ps. Deus deus
meus ad te de luce uigilo. Sitiuit &c. Altã uero eũ
alloquitur: sed non nisi de legitima licentia silenti
um frangit: hec est attenta oratio que dicit paruu-
lo: domine labia mea aperies &c. huiusmodi uox
dulcis est puulo: & ideo postea simul cantant de-
uotõ & orõ: Exurge quare obdormis dñe. Quĩ
to ad puerum balneandum due se offerũt: una bal
neum pat: hec est pietas que uidens lachrymantẽ
puerum & audiens eius ploratum educit aquã ca-
lidam abundãter de fontibus cordis sui.d. Anima
mea liquefacta est ut dilectus locutus est. Et non-
solum aqua abluit: sed unguento pungit cum di-
cit factum est cor meum tãq̃ cera liquescens: unde
& ubera sponse fragrant unguentis optimis. Alte
ra puerum tenet hec est perseuerantia: que tãdiu te
net donec sibi placuerit in hac lachrymarum ualle i
aquis nostre miserie balneari.d. Tenui eum nec di
mittam. Sexto ad puerum deducendum due se
offerunt. Vna eum gestat.d. cum aplo. Glorificate
deum in cordibus uestris: hec est obedientia nõ co
acta que a posteriori supra dorsum portat honera
contra cor: sed materna & uoluntaria: que filium a
parte anteriori portat supra pectus deliciose int bra
chia. Et sic uult portari paruulus nr iesus: pone me
ait ut signaculum supra cor tuum & sicut signacu-
lum super brachium tuum. Altera pcauet ne paru-
la offendat ad lapidem impatientie: & sic ledat par
uulum quacũq̃ occasione: hec est circumspectiõ q̃
iugiter clamat obediẽti iusto. Qui se existimat sta-
re: uideat ne cadat. Cantant ergo he due deducẽ-
tes paruulum. Incipit obedientia iubilans in operi
bus. In manibus portabunt te. Respondet circum-
spectio precauens ab exterioribus: Ne unq̃ offen-

das ad lapidem pedem tuum. Septimo ad puere
cibandum se duc offerunt: una eum pascit: hec est
misericordia que membra eius reficit. Cui etia di-
cit dominus. Esuriui: & dedisti mihi manducare:
hoc tamen non de furfure qui est cibus porcorum
imitatrix caym: sed de simila delicatissima imita-
trix abel pat polentam: deinde in manu pueri po-
nit pomum: cantans omnia poma noua & uetera
dilecte mi seruaui tibi. Altera eum lactat & potat.
Hec est mansuetudo que de cordis uberibus dul-
ces sermones eliquat. Nonne inquit ecclesiasticus:
ardorem refrigerabit ros? Sic & uerbum dulce ħ
iubilat sponso. d. dabo tibi de uino condito. Et iō
puer iesus sponsus huic loquitur. d. Fauus distillās
labia tua mel & lac sub lingua tua. Istis officiū dul-
citer explentibus & nunc reclinantibus: nunc exci
tantibus: nunc pascentibus: nunc deducentibus &
cetera: in spirituali tripudio perficiūtur ista omnia
Et puer iesus crescit etate sapientia & gratia coram
deo & hominibus. Circa quartum. s. natiuitatis
suppositum: debes scire q natiuitas potest attribui
dupliciter alicui. Vno modo sicut subiecto. Alio
modo sicut termino: sicut subiecto attribuit' ei qđ
nascitur hoc autem proprie est ipostasis non natu
ra. Cum enim nasci sit quoddam generari: sicut ge
neratur aliquid ad hoc q sit ita nascitur aliquid ad
hoc q sit. Esse autem proprie rei subsistentis est: nā
forma que non subsistit dicitur esse solum: quia eo
aliquid est. Et ideo natiuitas tanq subiecto nascen
di attribuitur persone: uel ipostasi: sed sicut termīo
attribuitur natiuitas nature. Terminus enim gene
rationis cuiuslibet & natiuitatis est forma: & ideo
propter idemptitatem que est in diuinis inter natu-
ram & personam: quandoq natura ponitur pro p
sona: quia diuina natura est subsistens. Et propter
hoc Aug. dicit diuinam naturam esse conceptam
& natam de uirgine: quia. s. persona filii est conce-
pta & nata secundum humanam naturam. Et quia
motus siue mutatio denominatur a termino mo-
tus: & non a subiecto: & humana natura est termi-
nus natiuitatis temporalis: ideo secundum istam
temporalem natiuitatem de uirgine: rationabilit
dicitur temporaliter natus in carne. Et quia eadem
est persona in humana & diuina natura uerbum:
& in diuina natura est de patre eternaliter ge-
nitus & natus: ideo necesse est sibi duas natiuita-
tes attribuere: temporalem. s. & eternam. Et ideo
co sicut dicitur deus pater uerus filii p eternam na-
tiuitatem: sic & beata uirgo que de purissimis san-
guinibus suis ipsum concepit & genuit & peperit
debet uere dici mater non tantum xpi secūdum q
homo: sed ipsius persone filii dei simpliciter: quia
uere concepit & peperit personam genite nature:
hic autem est dei filius. Nunq enim iste homo fu
it homo nisi in diuino supposito. Et ideo quia si-
cut supradictum est suppositū est proprie id quod
generatur & concipitur secundum aliquam natu-
ram que est generationis terminus: & in illo ho-
mine nō est suppositum nisi filii dei: propriissime
dici debet secundum hec beatissima uirgo maria
mater dei. Et tunc hic terminus dei supponit pro
persona filii: ratione adiuncti. Et sic patet q in xpo
sunt due natiuitates: secus autem de filiatione. Nō
enim oportet duas filiationes in xpo poni. Qui-
dam autem attendentes ad filiationis causam que
est natiuitas: ponunt in xpo filiationes duas. Alii
uero magis catholice & subtilius attendentes ad fi
liationis subiectum quod est persona uel ipostasis
uel suppositum ponunt i xpo filiationem unam:
sicut & unam ipostasim uel personam: unitas enī
rationalis uel eius pluralitas non attenditur secun
dum terminos: sed secundum causam uel subiectū
Secundum terminos quidem non attēditur: quia
quilibet homo in se duas filiationes haberet. unā
ad patrem aliam ad matrem. Sed recte consideran
ti apparet eadem relatione unumquēq ad patrem
matremq referri propter unitatem essentie: eadem
enim natiuitate ex utraq nascitur: & est eadem rō
de magistro: qui eadem doctrina multos docet disci
pulos: & de domino: qui eadem potestate guber-
nat multos subiectos. Si uero sint diuerse cause dif
ferentes spē: ex consequenti uiderentur relationes
spē differre. Et ideo nihil prohibet plures tales relatio
nes eidem i esse sicut aliquis quosdam docet i grā
matica: quosdam in logica: & sic de aliis. tamē alia
est ratio magisterii utriusq: & ideo diuersis relatio
nibus ad utrosq refertur. Manifestum autem ē q
non est una & eadem natiuitas in xpo que eterna-
liter nascitur de patre & temporaliter de matre: un
de si quis ad hoc respiceret & diceret duas filiationes
esse in xpo secundum diuersos natiuitatum termi
nos: diuinitatis & humanitatis: sed quia subiectum
filiationis non est natura: sed solum persona & in
xpo non est nisi persona: idcirco non potest esse in
xpo aliqua filiatio personalis: que non sit in perso-
na: omnis autem relatio que ex deo dicitur i tēpo-
re: non ponit aliqd in deo secundū rem sed secun
dum rationē tm. Et ideo filiatio qua xps refert' ad
ad matrē non potest esse realis in persona filii: sed
solum secundum rationē. Et sic quantum ad aliqd
utraq opinio uere dicit. Sed propter uitandos er-
rores pprius loquit' illa: que unā tm filiationē po-
nit in xpo propter unitatē suppositi. Licet autem i
persona filii dei non sit realis relatio ad matrē sed
secundum rationem tm: dicitur tamen realiter fili-
us uirginis matris ex relatōe reali maternitatis ip-
sius uirginis ad xpm: & relatione dicitur filius ad
matrem q̄ cointelligitur relatiuum matris ad ipsū
sicut deus dicitur dominus relatione qua cointel-
ligitur realis relatio qua creatura deo subicitur. Et
q̄uis relatio domini non sit realis in deo: tamen rea
liter ē dominus ex reali subiectione creature ad ip-
sum. Et ideo sicut deus est dominus uere creature:
sic uere dei filius ē filius sue matris uirgis. Sic ergo
patet q istius benedicte natiuitatis suppositum ē
uerbum eternum: uideamus ergo cum iocūditate

nostre benedicte solennitatis suppositum quod est deus eternus: & dicamus cum sanctis pastoribus: uideamus hoc uerbum quod factum est: ubi ad exemplum pastorum proponitur natiuitas saluatoris.

Vt attente excolēda: quod probat affectuositas uidendi

Vt digne reuerenda: quod probat dignitas uerbi.

Vt deuote amplectenda: quod probat utilitas facti

Videamus igitur uerbum cum sanctis pastoribus in uestigium creature: quia quelibet creatura refertur ad uerbum. Sicut uestigium repñtans unum uerū & bonum. Sapiētie. xiii. A magnitudine enim spēi & creature poterit eorum creator cognosci & uideri. Videamus secundo quod est iocundius in obiecto assumpte nature debentes cum ioanne. pme lo. i. q̄ fuit ab initiō: quod audiuimus: quod uidimus oculis nostris: quod perspeximus: & manus nostre cōtrectauerunt de uerbo uite. O q̄ iocūdū & delectabile uidere uerbum infantulum & puulum de uirgine natum. Multi reges & pphete desiderarunt uidere & non uiderunt. Nostri autē bti oculi qui uident uerbum infantulum laudantes & glorificantes deum in omnibus que audierant & uiderant cum sanctis pastoribus. Sic enim annunciauerūt angeli & nob promiserūt pphete uerbū. Tertio uidetur in speculo lucis eterne: quod est iocundissimum huiusmodi enim uisio est tota merces uita bti· britudo sūma Gen. xxxii. Vidi dñm facie ad faciem· & salua facta est anima mea. Tunc. n. uidebimus eum sicuti est amabimus & laudabimus in fine & sine fine. Sed uis uidere: q̄ digna est ista natiuitas ex dignitate uerbi: considera eius diuinitatem & uidebis hoc uerbum ut generatum eternaliter: ideo genitum non factum. Etenim. In principio erat uerbum: uidebis q̄ per ipsum subsistit causaliter quicquid est factum. Nam omnia p ipsum facta sunt &c. uidebis q̄ in ipso uiuit subsistit exemplariter omne creatum: immo etiā & creabile: q̄ quodcūq̄ factum est in ipso uita erat. Et sic hoc uerbum est.

Eternaliter manans

Temporaliter creans

Exemplariter repñtans.

Sed quia hoc uerbum sub istis conditionibus nostrum obtundit & reuerberat oculum immensitate luminis: uideamus ipsū iocūde sub factione carnis: uideamus hoc uerbum: licet enī multa sint uerba particularia: sed hoc est uniuersale summum & perfectum: uideamus igitur ipsum discretiue & signanter.

Eternaliter increatum

Personaliter incarnatum

Corporaliter immolatum

Mentaliter inspiratum,

Speculariter reuelatum.

Et sic hoc benedictū uerbum erit nobis omia: qa Ex primo est principium productionis. Ex secundo est medium repationis. Ex tertio est precium redempcionis. Ex quarto est ferculum refectionis. Ex quinto est speculum fruitionis. Attende igitur circa uerbū increatū quod est.

Nascibiliter manans

Liberaliter spirans

Exemplariter creans.

De primo. In principio erat uerbū glīa. In pře filius a quo nascibiliter gignitur: ex fecunditate nature ut splendor a luce: noticia a mente· uerbum a dicente. De secundo: Ecclesiastici primo. Fons & sapientie dei uerbum in excelsis: uerbum dicitur fons sapientie intransitiue. i. fons qui est sapia. Est enim secūdum Aug. uerbum cum amore noticia: dicitur autem fons ratione fecunditatis spiratiue. Sed in excelsis. i. in equalitate pris in unitate noticie nis: ī fecunditate numinis: quia hi duo sūt unum principium spiratiuum pcessibilis amoris. De tertio ad Hebre. xi. fide itelligimus aptata esse secula uerbo dei: ut ex inuisibilibus uisibilia fierent: ubi uerbum dicitur: ratō dispositiua: idea similatiua & cā productiua: fide ergo intelligimus ap. &c. quātum ad ratione dispositiuā: ut ex iuisibilibus quantum ad ideam: simulatiuam fierent: quantū ad causam productiuam. Hec ergo de uerbo increato factiuo non facto tantillo dicta sunt. Sed circa uerbum personaliter icarnatum uide: quia sit deus hōi unitur primū postremo: supremū infimo: uerbum hōi: unde & merito dictum est. Io. i. Verbū caro factum est &c. i. hō· synodoche pars p toto: & propē expressione maiorem & humiliorē dignatione dī uerbum factū caro: non conuersiua mutatione alteratione· mixtione: uel cōpositione: sed mutua assumptione. Insertione: substantificatione in supposito diuine persone. Tanta enim fuit illa unio secundū Aug. ut deum faceret hoiem & hominem deū. Vt autem intelligas quō ratio uerbi ad diuina transfert: audi Aug. xv. de trinitate sic dicentē. Quis autem potest intelligere uerbū: non solum anq̄ sonet· sed etiam anteq̄ sonorꝫ eius imagies cogitatione uoluant. Iam potest uidere per hoc speculum atq̄ in hoc enigmate aliquā illius uerbi silitudinē: de quo dictū est. In principio erat uerbum & uerbū erat apud deū: & deus erat uerbū. Necesse est enim: cū unum loquimur: idquod scimus loquimur: ut ex ipsa quā memoria tenemus nascat quod eius mōi sit oro· cuius modi est illa scia de qua nascitur. Formata quippe cogitatio ab ea re quā scimus uerbū ē quod in corde dicimus: quod nec grecum est: nec latinuū: nec alicuius lingue alteius. Sed cū id opus ē in cor: qbus loqmur proferre noticiā aliquod signū quo significet assumit pinde uerbū quod foris sonat signū ē uerbi quod intus lucet: cui magis uerbi cōpetit nomē. Nā illud quod pfertur carnis ore: uox uerbi est: uerbūq̄ & ipsum dicit ppter illud a quo ut foris appet assumptū ē. Et iterum dicit: sicut eni scia nostra illi scie dei. Sic & nrm

uerbum dissimile est illi uerbo dei quod natum est de pris essentia: uerbū enim dei pris unigenitus filius p oia pri sil'is & equalis. Hic est oino quod pr non m pr. Iste filius: ille pr. Ac per hoc nouit omia que nouit pr: proinde tanq̄ seipsum dicens pr genuit uerbum equale sibi per oia. Non enī seipsum integre & perfecte dixisset: si aliquid minus aut amplius esset in eius uerbo: q̄ in seipso: Nostrum autē uerbum quod interius inuenimus: est utiq̧ ei sile: quantum enim sit ei dissimile non pigeat intueri: Hec Aug. Sic ergo uides q̧ uerbum in diuinis est paternus conceptus qui est dei filius sibi similis: & coequalis: & coeternus. Et istud uerbum secundū Augustinum est simile & dissimile nostro. Simile quidem.

Ratione originalis emanationis
Ratione secretalis occultationis
Ratione exemplaris dispositionis
Ratione naturalis impmixtionis.

Quia sicut uerbum orit' a mēte sine diminutiōe: q̄ plene dicit se & cognoscit se: sic filius a pre i. oi moda equalitate ps. Eructauit cor meū &c. Item sicut uerbū intelligibile notū est solum intelligenti: sic filius solo generāti: Prouer. xxv. Gloria domini est celare uerbū. i. gloria pris est generationis cōsubstātialis: & coequalis imperscrutabile sacramentum: Matth. xi. Nemo nouit filium nisi pr &c. Itē sicut oēm rōnabilem actionē pcedit cogitatio: sic pater ab eterno oia creabilia disposuit in uerbo. Aug. Ipse est ars plena oium rationum uiuentium. Et ad hebre. xi. Fide intelligimus &c. Sic & in xpo uerbum uoce induit' & uoce sentit' nec transit i carnem dū carni unit'. Et licet sit tanta similitudo: est tn̄ maior dissimilitudo: uerbum autem creatum differt a dicente per.

Essentiam
Durationem
Dignitatem
Virtutem.

Sed inter uerbū increatum & generātem cōtra hec quattuor p oppositū repent'. Essentialis idēptitas. Eadem coeternitas generalis dignitas. Par uirtuositas. De primo Io. i. deus erat uerbū. De. ii. ps. Verbum tuū permanet in celo &c. De. iii. eccle. i. Fons sapie &c. De. iiii. ad Hebre. i. Portans oia uerbo uirtutis sue. Sic ergo potes uidere istud bndictū subiectum eternū uerbū: & nostre solennitatis suppositū. Istud Ioānes describit in euāgelio tertie misse: uñ debes notare q̧ triplex est natiuitas huius uerbi. Vna eternalis: de qua dictū est modo. Alia tēporalis de qua dictū est supra. Tertia spūalis que orit' in mēte iustificati hois. Cuius modū satis collige ex supradictis. Nam orit' ad modū aurore: uel solis in nro hemispio: non q̧ fiat i terra uel extra: sed qa icipit lumē suū spargere in terra. Ita non fit xps in nobis uel ex nobis: sed lumē grē sue ifundit nobis quo facto inhitat corda nra & eis appet ut lux i terra: & ideo dicit' oriri i nobis. Et de hoc dr Esa. lviii. Si abstuleris de medio tui cathenā: & desieris extēdere digitū: & loq quod nō pdest: cū effuderis esurienti aiam tua: & aiam afflictam ipleueris: orietur in tenebris lux tua &c.

Natiuitas de pre facit festum eternum
Natiuitas de matre facit festum hodiernū
Natiuitas in mente facit festum quotidianum.

Propter diuersas rōnes tres he natiuitates repñtantur in tribus missis hodiernis. Ita tñ q̧ pma missa q̄ dr in aurora: semp repñtet illā que orit' i aia. Et quia h' ē ex dei benignitate cū nostra coopatione: ideo in illa missa ponit' epl'a de appatiōe diuine benignitatis. Appruit mgr benignitas &c. ubi mr tū orit' ista natiuitas dignatiua. In euangelio ponitur uirtuositas pastoꝝ: q psecuti sūt lumē grē per angelū reuelantem. Vnde uenerūt festinātes & inuenerunt uerbū. In introitu ponit' fulgor illustrantis grē & iubilatio huius natiuitatis ex pte. Lux in qt fulgebit hodie sup nos qa natus ē &c. Pulchrū ē in his cogitare si scias deducere. Due autē xpi natiuitates tpalis & eterna diuersis respectibus i utraq3 alia repñtat' missa. Na h cōsideret' tēporalis qtū ad assūpti amictus obscuritatē & penalitatē: sic declarat in media nocte ut dictū est: & ideo ponitur euāgeliū in quo refert' natus de uirgine. Si uero cōsideretur quantū ad uisibilis uerbi nobis oñsu humanitatē: sic signat' in clara luce maioris misse: pp quod ibi cantatur puer natus &c. Si uero cōsideret' eterna qtū ad occultationis archanū repñtat' in media nocte: uñ & ibi cantat' in introitu. dominus dixit ad me. Si uero cōsideret' quātū ad pfectiōis cōplemētū: secūdū q̧ gignit' ibs ut radius a sole: splēdor a luce uerbū a dicēte ut ples a pente: qua secūdum hoc generat' in splēdoribus scōꝝ ex utero añ luciferꝝ. Sic repñtat' in missa solēniori: q catat' i ult. uñ & ibi i epl'a oñdit' pemīnētia huius uerbi respectu ois create locutionis. Et oñdit' eius excellētia dūi respeu angelice subiectionis. Et oñdit' stabilitas regni respectu et'ne inmutationis. In euāgelio enī aquila grandis magnaꝝ alaꝝ. Io. quedam ētratiens piscator indoctus uolat ad libanū trinitatis & fert nobis medullā cedri filiū patris q media psona ē in trinitate: Ezechiel'. xvii. d. In pricipio erat uerbū &c. ubi sic dicit Criso. Alii euāgelistis ab incarnatōe incipiētibus: hic solū ad et'na extendit uolatū. qa n. ipse nouit ipsoꝝ hereses cōsutare: q̄ mr tipl'r circa dei filiū errant: nō describit ipm ut uerbū.

Eternaliter manatiuū. In principio.
Temporaliter pductiuū. Ibi oia per ipsum.
Humiliter discēsiuū & carnis assūptiuū. Ibi. Et uerbū caro. Diuinitatem ergo eius expmit quantum ad duratiōis eternitatē. in pma ppone. In pricipo erat. Quātū ad distinctionis psonalitatē i. ii. ppōe Et uerbū erat apud deū. Quantū ad diuisiōis unitatem in. iii. ppōne. Et deus erat uerbum. Quantum ad coequalitatē incircūscriptiōnē & ueritatē i. iiii ppōne. Hoc erat in principio apud deum. Aliter posset dici q̧.

In prima orit' uerbi uiriuitas in pre: & tunc. In principio erat uerbū: & tunc idem ē ac si dicatur. In

patre indiuisibiliter erat uerbum
In secunda ondit proprietas in personali distinctiōe: Apud enim dicit distinctionē: ut confundatur Sabellius. Et uerbum erat apud deum.
In tertia unitas in essentie īdiuisiōe. Et deus. e. uer.
In quarta coeuitas in duratiōe cum dicit. Hoc erat in principio apud deum: uel in quarta secundum originem colligit omnia que dixerat: in prima in qua erat uerbum quia in principio.
In secunda apud quem: quia apud deum
In tertia quid erat uerbum: quia deus.
In ultima demonstrat uerbū predictū īteg̃re & cōpletum. d. Hoc erat i principio apud deum: hoc .s. uerbum quod erat deus: erat in principio. i. in eternitate: uel in patre apud deum: apud distinctiōe p̃sonali: deum unitate essentiali. Quia uero heretici dicebant dei filium carnalit̃ de patre genitū: & aliqui minorem: & aliqui maiorē: aliq̃ impotētiorē: aliqui ponebant in natura diuisionē. Ideo hereses exsuffians: & carnales ad spūalia eleuās intelligenda potius dicit. In principio erat uerbū: quia spūaliter generatur: q̃ in principio erat filius: qa filius a mente grossa carnaliter intelligitur: ubi nota qꝫ qa in illa generatione est.
Idemptitas nature
Spiritualitas geniture
Coexñtia mensure.
Ideo uolens scriptura ista exprimere in filii generatione: uocat eū filiū uerbū: splendorem & radiū: propter quod ex gestis cōcilii ephesini sic scribit̃. Alicubi siquidem filiū appellat patris: alicubi autē uerbum uocat: alicubi autem splendorem scriptura diuina singulorū noium de illo. d. ut intelligas ea q̃ de xp̄o dicunt esse circa. i. blasphemia: quia eni tu us filius eiusdem tibi nature sit: uolens secundo ondere unā naturā pr̄is & filii: dicit filium pr̄is. Deinde quia natiuitas & filius apud nos ostentationem prebet passionis: ideoqꝫ hūc filium appellat & uerbum: ipassibilitatem eius isto noīe demonstrans. Sed quoniā pr̄ quisq̃ factus ut homo indubitāter senior q̃ filius demonstrat̃: ne hoc ipsū de diuina natura putares: splendorem uocat unigenitū pr̄is. Splendor quidē nascitur ex sole: nō autem intelligitur sole posterior existere: ergo semp pr̄is filiū splēdor tibi denūciet: ipassibilitatē natiuitatis ostendat uerbum. Consubstantialitatē uero filii nomē insinuet homo uerbi hec ibi. Vbi uero euangelista ondit uerbū uniuersaliter productiuū: ostendit illud potentissimū ad creandū: qa per ipsū oīa facta sunt unde Aug. super Gen. ad litt̃am. Cum oia p ipsū facta sunt ondit̃ur & lux per ipsū facta: cum dixit deus. Fiat lux: & similiter de aliis: quod ita est eternū est: quod ait deus. Fiat lux: qa uerbū dei deus apud deum pr̄i coeternus est: q̃uis creatura tēporalis facta sit. Cū eni uerba sint tēporis cum dicimus qñ & aliqñ: eternū tñ est in uerbo dei qñ aliqd fieri debeat: & tūc fit qñ fieri debuisset. Et in illo uerbo ē i quo non est qñ & aliqñ: que in totū illud uerbum eternū est indeficiens ad disponendum. Sine ipso factum ē nihil. Origenes in omelia. Ne estimares ea q̃ per uerba facta sunt p se extitia: non contenti a uerbo ait. Et sine ipso factū est nihil. Nihil factū est extra ipsū. quia ipse ambit omnia conseruās ea: cognoscēs ad gubernādū. Quod factum est i ipso uita erat: cognitionē prebens ad oīa illustranda: qa uita erat lux hoīum & lux in tenebris: lucet quia i creatura rōnali: q̃ ex se tenebra est resplendet. Sed tenebre eam nō comprehenderūt. i. peccatores: quia lucē habitat inaccessibilem: supple eis: & etiā in oībus nisi condescendit unde uide qꝫ triplex ē cognitio siue comprehēsio. s.
Per inclusionem: & sic deus ē incōprehensibilis
Aptam uisionē & sic cōprehēdit̃ a sanctis in pr̄ia.
Per amatiua adhesionē: & sic comprehendit̃ a iustis in uia. Tertium autē quod. s. uerbū est humiliter condescensiuū: & hoīs assūptiuū tibi expositū ē supra: & exponet̃ infra. Ad pr̄ns autē scias qꝫ ipm describit.
Quantum ad unionis uinculum: cum dicit uerbū caro factum est.
Quantum ad conuersatōis exēplū. Et hītauit. i nob̄
Quantum ad redemptionis beneficiū siue fructū
Et uidimus gloria eius quasi unigeniti a patre.
Circa quintū principale. s. naturā uisibilē huius bndicte natiuitatis: que ꝓpe notat̃: cū uerbū dicit̃ factū. Debes scire qꝫ ualde cumuiādū ē quō hoc bn̄ dictū uerbū est fcm̄. Primo uisibile p carnis assumptionē: sicut eni sol i sua rota ē īproportionabil̃ ad uidēdū: sed nube tegit̃: ut eius aspectus sit oculo uisibilis. Sic dei filius i natura ꝓpa est lux iaccessibil̃: sed humanitate uestit̃: ut sit nobis uisibilis. Solem inquit Ezechiel. xxxii. c. nube tegā &c. Et Esa. xix. Ecce ascendet dominus super nubem leuem & ingrediet̃ egyptum. Et quod hi nubē uocāt. Iob faccū appellat. d. Saccū consiui sup gentē meā. Secūdo factū ē nobis silē p conuersatione: Ad phil. ii. In silitudinē hoīum factus & hītu īuentus ut hō. Et ad hebre. ii. Debuit p oia fribus assimulari: supple naturaliter preter ignorantiā & peccatū q̃ sunt i nobis uiciosa: nō naturalia. Tertio factū ē passibile per spontaneam subiectionē: factus obediens usqꝫ ad mortē: Ad phil. ii. Sed qa signanter dr̄ factū caro. Scias qꝫ factū ē caro ꝓter carnē immo cōtra carnē: quia concupiscētiā uitauit: & ipsā i nobis expugnauit: factū solū in similitudinē carnis peccati: qa uere naturā habuit carnis penalis: & nō culpabili similis: nō culpabilis. Vnde lex spūs uite in xp̄o iesu nos liberauit a lege peti & mortis: qa Ad Ro. viii. Deus filiū suū mittens in silitudinē carnis peccati & de petō dānauit petm̄ i carne. Caro eni xp̄i innocentissima nō peccamx sed peccami silis: ꝓpter susinētiam mortis petm̄ i carne dānauit: dū petm̄ carnis ꝓhibuit: & p illo penā soluit: & legē peti carnis & fomitē debilitauit. Occidit q̃dē ut est culpa: sed ut ē cōcupiscia nō extirpauit sed subiugauit ne uolētibus dñari posset. Nihil eni dānatiōis ē in his q̃

in xp̄o sūt q̄ non secundū carnē ābulant: q̄a uerbū factū cōfregit iugum carnis & tulit a nobis opprobrium fomitis: sed non sequimur incitantē. Fctm est secūdo caro iuxta carnē ꝓpter unitatē assumptionis: factus est ei ex semīe dauid secundū carnem q̄ p̄destiatus ē filius dei ī uirtute Ro. i. ī hinus figura di. ii. Ro. xviii. Fratres mei uos os meū & caro mea uos. Factū est etiam. iii. infra carnē ꝓpter ꝓfunditatē humilitatis usq; ad mortē crucis: propter quod meruit donū exauditionis. Hebre. v. In diebus carnis sue preces supplicationesq; ad eū q̄ posset illū a mortuis saluū facere cū clamore ualido offerens exauditus ē ꝓ sua reuerentia. Ad nos igitur dr̄ illud. p̄me pe. iiii. Xp̄o igit̄ passo in carne & uos eadē cogitatiōe armami: quia q̄ passus ē ī carne desiit a peccatis: ut nō iā hoīum desideriis: sed uolūtati dei quod reliquū ē in carne uiuat tp̄is. Quare? q̄a caro & sanguis regnū dei non possidebūt. p̄me ad Cor. xv. Quid enī nequius q̄ quod cogitauit caro & sanguis? Eccle. xvii. Beatus ergo q̄ non seq̄t reuelationē carnis & sanguinis ad exemplū petri: sed inspiratione patris celestis. Factū est etiā q̄rto uerbū caro supra carnē ꝓpter imunitatē corporalis incinerationis & sublimitatē exaltatiōis. Caro enī eius non uidit corruptionem. Act. ii. Sed caro uerbi requieuit in spe celestis resurrectiōis: quā & ascēdēdo ad dextera p̄ris locauit. Si ergo carnalis aīa carnē uis diligere: nullā nisi carnem xp̄i ames. Hec enī sola est q̄ corruptionē non uidit neq; sensit: nec habuit: nec ī conceptu: nec in couictu: nec ī occubitu: sed ꝓ ipsa corruptiōe extinguēda ipse factus sacrificiū cōtinue tuas amaritudines degustauit. In hanc te transformes: hac ī cogites: de hac tua repleas fantasiam ut nihil corporale uel sensuale libeat cogitare nisi hanc bñdictā carnē iesu quā eternum dei uerbū assūpsit: ut sic cū ista & in ista habere mereans tue cōuersationis exemplū: tue eruditionis magistm̄: tue recōciliationis sacrificiū: tue refectiōis uiaticū: tue cōtemplatiōis speculū & in mensa angelorum tue beatificationis premiū. O caro uiuificatiua: o btitudinis mee materia: o mee punitiōis solutiua: o satiatiua mei desiderii: transforma me ī te ut in te uiuā: in te requiescā: te cogitē: te comedā: ut tu sis mihi liber studii: tu lectus somni: tu archa thesauri: tu trāquillatio aī: tu plena crucifixio mee carni peccati: tu plena transformatio cordis mei in te eternū uerbū: quod in te & ꝑ te hitauit in nobis plenum gratie & ueritatis. Quantum ad sextū .s. quantū ad parentem uirginem sunt huius natiuitatis solennia gaudiosa. Que enī lingua dicere: uel quis intellectus cogitare sufficiat: quale fuit gaudium: quale tripudiū illius gl'iosissime puelle honestissime & decore uirgis matris? qui cū sic staret in diuersorio in noctis medio. Noctis dico paupertatis & uilitatis destituta temporali subsidio: in frigore & nuditate paupcula contenta tunicula. Sicut Criso. dicit. Qualem decebat uxorem carpentarii peregre constitutam: seruientium priuatam obsequio: in medio frigoris quiescentem in diuersorio iuxta presepium bouis & asini. His itaque regiis ceribus regina celi magnificata in terris: corpore plena deo erat: in qua plenitudo diuinitatis corporaliter habitabat. Sed mente erat plena deo: plena angelorum consortio: recumbens in celi palatio ī mo in trinitatis medio omnium electorum refecta gustu materno. Sic nostra uirgo stans subito sine dolore sine apertura: deum paruulum genuit ꝑ illam uiam quam natura instituit: q̄ est in aliis porta apertionis in generatione ꝓlis. In hac aūt fuit sigillum & porta clausa perpetue uirginitatis: & tamen per illam eandem flos de uirga: sicut radius de luce inuiolata incarnatus deus tanq̄ sponsus de thalamo suo exultauit ut gigas ad currendam uiā passibilitatis assumpte. Qui mortuus & sepultus & grandi lapide inclusus: & sigillatus immortalis exiuit in carne tumulo clauso exultans. primogenitus ex mortuis ad sedendum & persistendum in eternum in gloria dei patris. O flos de radice: quātum odorem dimisisti in illo thalamo uirginalis uteri: in quo nouem mensibus quiescens & cubās matris sanctissime lilia comedisti: in tuū conuertēs corpus eius sanctissimos sanguines spiritu sancto plenos usq; ad augmentum corporis quantū necesse fuit usq; ad complementum hore natiuitatis De his liliis eterne flos iesu fabricasti tui corporis fundamentum. De his constituisti & refecisti tue radicabilitatis humidum. De his nouem mensibus sumpsisti purissimum: mundissimum: dilectissimum gratiosissimum: delectabilissimum nutrimentum. In hac mensa me tuum fratrem respicias: & introducas me in thalamum matris mee genitricis tue: ut possim totus conuerti in sue uiscera pietatis: & fac me dulcis emanuel comedere dulce butyrum & pingue sacratissime uirginis: impinguare spiritu sancto: duro & insipido carnalis fomitis caseo reprobato: quem spiritus sanctus exclusit. Fac me tecum suauissime gustare dulcissimum mel reliquationis cordis sui in feruore amoris & transformationis uite: reiecto aculeo omnis ire & malitie: & pugnantis superbie: ut sic tecum discam reprobare malum: & eligere bonum. O q̄ iocundum festum tue matri fecisti: quando te uidit deum paruulum filium uteri sui: quem suum creatorem: beatificatorem: redemptorem adorauit humiliter: suscepit reuerenter: strinxit suauiter: osculata est dulciter. O utinam oscularetur me osculo oris sui qui sic dulcissime uacat obsequiis genitricis sue: mundissime sponse sue: gratiosissime filie: reuerendissime sororis sue: amantissime sedule baiule genitricis obstetricis: & gerule.

Vere mater mea dulcissima: meliora sunt ube-
ra tua uino. scarnalis amoris fragrantia unguẽtis
optimis eterne suauitatis. Hoc unguẽto paruulus
noster unctus ẽ amorẽ suauitatis amplexus. hoc
cibo mundissimo uberũ tuorũ quorũ paruulo la-
cte passus ẽ: paruo quidẽ: quia de humili pectore:
sed abundantissimo: qui de reliquato amore nec
posset ales esurire, ppinas labiis cẽni uerbi suggen
tis a pectore amoris sui. O paruule iesu plus suggis
de sanctissime uirginis corde in quo te genuit nec
unquam quam de eius pectorali corpore de cu-
ius carne spiritu sancto conceptus hodie exire per
partũ eius uoluisti tẽporaliter natus de cuius carne
fecit tibi paruulã tunicã statutis diebus tanq̃ alteri
samueli: quã nouẽ mẽsibus breuitate cõtexuit: qua
te deũ paruulũ induit accepta acu a spiritu sãcto: cũ
qua tibi saccũ humanitatis cõsuit super splendidã
cutẽ tue diuinitatis. De mẽte sue fecit tibi aulã am
plã & regalẽ & perpetuã: in qua cõtinue nasceris p
pter actus interruptionẽ: & semper natus es ,ppter
actus perfectionẽ. In hãc stas imobilis amictus mẽ
tis sue lumine: sicut uestimẽto. Ipsa ẽ tibi aula: ipsa
palatiũ: ipsa cõsistoriũ: ipsa adiutoriũ ipsa refectoriũ
abũdãtiũ ferculoꝝ: ipsa lectus floridus suauiũ sapo
rũ ipsa cella aromatica fragrãtiũ odorũ: ipsa armari
um triũphãtiũ armorũ: ipsa bibliotheca spiritualiũ
studioꝝ. Ipsa altũ soliũ tue maiestatis: ipsa reclina-
toriũ totius trinitatis: ipsa cõflatoriũ ardẽns chari-
tatis. Ad hanc uenisti cũ pr̃e & spũ sancto quã iueni
sti cenaculũ grãde stratũ. & tẽplũ cõsecratũ apud eã
mansionẽ fecisti. & in ea cõsecrasti festũ eternũ: nul
lis unq̃ tẽporibus finiẽdũ. Hanc tantã & talẽ regi
nã glorie miram gratie portatẽ & gestãtẽ regẽ celo
rũ & dominũ tantis cinxisti funiculis paupertatis
ut nõ habuerit unde te inuolueret: nõ habuerit ubi
te reclinaueret nisi in angusto p̃sepio: quod a deuo
tione bestiarũ accepit mutuo reprobata tenacitate
hominũ pro quibus sol natus ẽ mũdo. Ab his mu
tuo accepit fenũ de quo tibi strauit durũ lectũ: quia
non habuit molles culcitras: nec pelles callidas: nec
cortinas pictas: sed rex celi & terre feno iacere pro-
tulit &c. Vides quales saltus facit in mẽtẽ uirginis
iste spõsus saliens i mõtibus trãsiliẽs colles. Enu-
mera altas & uarias considerationes mẽtis uirgina
lis: que nunc respicit eum deum imẽsũ. nunc figu-
rum paruulũ: nunc gaudiũ angeloꝝ: nunc uagien
tẽ infantulũ: nunc in medio patris & spiritus sancti
nunc i medio bouis & asini: nũc aperientem ocu-
los multo lucidiores sole super oẽ creatũ: nũc clau
dentẽ illos ad modicũ sõnũ: nunc replẽtẽ celum &
terrã: nũc artatũ intra presepiũ: nũc panẽ eternum
cibũ angelorũ: nũc gratiosũ puerũ lactãtẽ pectus
suũ. uerbũ quod didicit totã paternã sciẽtiã: infan-
tẽ tacẽtẽ ad pastorũ p̃sentiam: eternã letitiã celi potẽ
tatus: tẽporalẽ lachrymã nostri icolatus: ignẽ replẽ
tẽ celũ calore: paruulum frigescentẽ in medio hye-
me: deum eterni patris filiũ omnium beatorum sa
tiatiuũ. O beatũ paruulũ hominẽ: pauperis matris
natũ: hominum uiatorum iformatiuũ exẽplum. O
uirgo beatissima misericordissima mater mea quis
existimare: intueri: reuereri: & cogitare sufficiat istã
tui cordis perfectionẽ: stabilẽ fixionem: circũspectã
relationem: deuotam considerationem: debitã põ
derationẽ: sanctissimam uenerationem: plenissimã
transformationem: qua cor tuũ spiritu sancto ple-
num & ab ipso agitatũ & motum miris & ineffa-
bilibus modis ferebatur ad ista. Solus iste dilectus
tuus emanuel natus tuus uerbũ quod dicit omnia
nõ solũ creata: sed paterna precordia: solus inq̃ ille.
Materni humillima: sapientissima & cõstãtissima
uirgo mi sapientie dei a pastoribus argumẽta fidei
accepisti. Maria inqt euangelica cõseruabat omnia
uerba hec cõferẽs i corde suo. Quid hec? quid de-
mõstrat istud hec? Nũqd sola uerba pastoꝝ? Vtiq̃
oculo litterali: sed oĩa uerba superius dicta & innu-
merabilia demonstrat deuoto oculo filiali. Sed qd
cum mater amabilis & uenerabilis concepisti sine
pudore: portasti sine onere: peperisti sine dolore: i-
mo cum immenso iubilo & dulcore? quid nuq̃ erit
Dabitur hoc sanctum canibus: & hec tutilatissime
margarite porcis spergentur? Nequaq̃. Sed abscõ-
datur thesaurus noster in agro: & pecunia nostra
reponatur in sacculo Nam & eternum uerbum se
abscondit i ifantulo: & deus maiestatis in paruulo
& ipletor celi in presepio: & rex angelorum in be-
stiali consortio: & thesaurus celi in paupere panni-
culo. Fac & tu similiter mater esto tacens & quasi ñ
uidens: cum plene scias omnia: que ex spiritus san-
cti docta discipula facta: & ãgelorũ magistra. Opia
tur ergo conceptus sine semine tua disponsatione
grauidatio sine onere tua repletiõe: partus sine do
lore: paruuli uagitibus & merore abscõditur le-
gali purificatione tua incorruptio infantis inno-
centia solita circuncisione. O mater nostra ad-
uocata sollicita: procuratrix fida: tu es mediatrix
inter nos & paruulum: sed ipse est mediator dei
& hominum: uterq̃ ergo lapis ãgularis: sed ille pri
cipalis & tu collateralis: ambos reprobauerunt edi
ficantes superflua qui sequi renuerunt nostre paup
tatis exẽpla. Et tamen ambo facti estis ab artifice ce
li. Ille in caput anguli unionis naturarũ: tu in caput
generationis earum. Aliter etiam ambo: quia i uo
bis singulariter apparet iunctura nostri & dei. Ipse
enim tuus iesus & sancta mater figuratur per sichẽ
filium emor qui adamauit dinam & seipsum circũ
cidit in pactum societatis ut eam acciperet. Si-
chẽ inquit pater eternus in mysterio filii mei ani-
ma adhesit filie uestre: loquitur deus pater orbi
mundano in quo seruit natura misera multiplici
malo: quia filius dei naturam humanã adamauit
ut uerbi & spõsã. ligamus inqt: pi ad hoies uicis-
sim cõubia filias uras tradite nobis: & filias nras

accipite. & habitate nobiscum: terra in potestate uestra est; exercete negotiamini & possidete eam. Sed & ipse filius amore ebrius homines alloquitur Inueniam gratiá coram uobis: & quecunque statueritis dabo: augete doté & munera postulate: libens tribuá quod petieritis: tantum date mihi puellam hanc uxorem. Sed & nos non unius nature possumus respódere quod sequitur. In hoc ualebimus federari. Si uolueritis eé similes nři: & circuncidat' ois masculini sexus: tunc dabimus & accipiemus mutuo filias uřas & nřas: & habitabimus uobiscū: eritmusque populus unus. Si at circūcidi nolueritis tollemus filiá nostram & recedemus a uobis. Placuit oblatio emor & syché filio suo nec distulit adolescens quod petebat' iplere. Amabat. n. puellá ualde: & ipse erat inclytus i omni domo pris sui. Quid sibi uolūt hec oia? Magna certe continét nři & dei confederationis mysteria. Emor & syché signant patré & filiū. Iacob & eius ples genus humanum dina naturá institutá: que debet esse hoīs filia: qa talis debuit ab eo propagari: unde dina interpretatur cá uel iudiciū: quia puritatē regrit: quia i creatione dedit. Hanc diná siché adamauit. qa naturá mūdá assumere uoluit: & qa in se causá & iudiciū deriuauit: sed rectitudo dei & hois differebat. Deus enim imēsus & in omni perfectione & gloria dilatatur: homo paruulus & miseria pressus: & ab omni uirtute & gloria circūcisus: ppter quod & emor p siché diná petés responsioné accepit. Nō ualebimus federare si eé nolueritis similes &c. q. d. Non possumus uniri imésitati uestre nisi uos iungamini paruitati nře: & sub nřa penalitate. Sichem qui interpretatur labor uel humectatio. i. dei filius fiat nře penalitati subiectus. Ita q super humerum fiat principatus nři laboris: & circūcidatur in nobis ois masculini sexus. Hi. s. sunt masculini sexus in filio dei: potētia: sapiētia gloria. Iustitia celestis militia: & similia indicia maiestatis: hec masculina debuerunt circūcidi si dina debuit utiliter accipi. Placuit oblatio při & filio: & circūcisa est dei maiestas in incolatu nřo. Circūcisioné oium istorū potuisti supra satis aspicere. O amor oia uincens quomodo inamorasti dei filiū de nřa natura. Propter ethiopissam iurgati sunt cōtra moyse: aaron & maria: pncipes sacerdotū & synagoga sed & post eos in multis prauitas heretica que dedignat' credere deum uerū carni nře uniri: & penalia nřa perpeti. Sed humerus iste. i. fortitudo iesu: qa fortis ē ut mors dilectio nō dedignat' oblatū pactum recipere: nec patri displicuit ad hoc filiū mittere. Placuit inquit oblatio eorū: haud dubiū assūptionis penarū nostrarū emor & siché filio eius: quia placuit patri filium mittere: filioque placuit carné assumere: nō qualécūque sed circūcisá ab omni gloria & delectatióe terrena. Nec distulit [illegible] scriptura adolescés quin statim quod peteb[illegible] pleret. Adolescens dicit' filius dei: qa gratio[illegible] iocūdus: hilaris: & amabilis more adolescentis q nō distulit iplere ipsa petita: qa in instáti fuit i utero uirginis hō factus: despectus: penalis: & paup. Amabat. n. puella ualde: qa diligebat puritaté sue intenie mūditie. Et ipse cū eét inclytus i domo pris fuit: ut amor magis gratuitus mōstraret'. Nā ipse ē unicus & inclytus filius in domo .i. in eéntia pris eťni. Sed attende diuersitaté filiage in qbus fit federatio: & ostédet' tibi amoris maior dignatio. Que sūt filie tue qs das nobis deus eťne Mee inqt filie sūt speciosissime: & nō sunt eis similes in uniuersa terra: he sunt eterna gloria in honore imēso: & incōtristabilis letitia i honore sūmo. O q dissimiles sūt uře uerecūdia. s. & angustia: ignorátia & culpa. He sūt quas deo nřo offerimus nos habere sed sapiens Emanuel scit malū reprobare & eligere bonū: cōdēnare médacé & approbare uerū. Mentimini igt. Nō oés he sunt filie: sed due sanguisuge: & pessime meretrices dicéte scriptura: prouer. xxx. Sanguisuge: due sunt filie dicétes affer affer. He sunt ignorantia status nři & eterni boni cū fastigio inclyti. has meretrices respuo: has cōburere ueni o igne crucifixi amoris: qa mihi mūdus crucifixus ē & ego mūdo. Sed nec alie sunt filie: qa non sūt a creatióe bōitatis diue: sed sunt ancille iustitie punitiue. filias alias meliores habetis qs mihi offerre deberetis pres. s. itegral' nature corpus & aiam quas miseri pstituistis p uestrá culpá: he sunt duo diue cōplemēta: cuius amore láguore has duas mihi date i rectitudiné inocétie: & doté quátácunque uolueritis. Sed ob stuprū quod ipsi fecerát generatio praua & adultá adulterátes uerbū dei & symoniace negotiátes de cultu eius propter quod stuprū cōtinuatum tertio die qñ grauissimus é dolor uulnerū. i. iuuétute cōpleta boni iesu qñ fuit hō pfectus: & qñdo magnus é dolor naturá perdere. Ná pma dies fuit ifátia: secūda adolescétia: tertia iuuétus. Arreptis ipsis gladiis linguarū suage depopulati sūt urbé tota hūanitatis assūpte: & occiderūt illū q erat hūerus portatióis suoge scelerū: & laborū satisfactionis penarū. In quo occiderūt pŕem & filium: qa rei dei sūt occisione: q uiderūt: & oderūt benedictū iesū: & piissimū pŕem suū q eis misit filiū suū. d. forsitan uerebūtur filium meum: Mat. xxi. Nos át carissimi simus benedicto nřo cognato intimo patri redéptori: fratri & precipuo amatori deuoti & grati: negotiemur i řra carnis sue bńdicte & reuerédissime mřis eius: eorū exépla imitátes deuote dimisso médatio dolo & flagitio ipsius pharisei: quia nobis dilectis filius ueritas eterna est orta de benedicta terra antiquitus regis Dauid & nostri benedicti iesu patris spiritu repromissa quando spiritu prophetico preteritum nunciatur pro futuro.

Hec est gloriosissima maria omnium patriarcharum filia & nřa mř reuerédissima: ueritas inquit de terra orta ē: ubi & attende

Ipsius parientis uirginis de q loqmur cōgruitaté
Nascentis prolis p qua loquimur dignitaté
Natiuitatis in qua [illegible] ciūdamur ueritaté

Primū probat terre consideratio: terra inquit

Secundū ꝓbat nois expressio: ueritas ait
Tertiū probat originis sanctificatio: orta est.
Vide ergo benedictā terram uirginis mane: de qua
loquimur: & bene cōsidera: q̄ ē imobilis q̄tū ad situ
quod probat fidei soliditas ps. Fundasti terrā sup
stabilitatē suā &c.
Non sicut aer se circūuoluēs per pusillanimitatem
Nō sicut aqua deorsū fluēs p ipfectiōis cupiditatē
Nō sicut ignis ī altū scādēs p elatiōis malignitatē.
Sed sicut terra seipsam stabiliēs: imo per spiritū san
ctum stans p fidei firmitatē: per cōtēplatiōis imo
bilitatē: per administrationis sublimitatem. Que
supradicta si debite reuoluas & deuote consideres
uidebis aperte q̄ aliis deficientibus & se cōuoluen
tibus de uno in aliud in hac sola beatissima uirgi
ne: & sanctissima eius ꝓle uerū eē probabis: quod
scribitur Eccle.i. Terra in eternū stat. Fuit etiā fer
tilis quātū ad fructū quod probat uirginalis fecū
ditas. Maledicta fuit sterilis i lege. Sed certe sterilitas
dici pōt fecunditas de puro hoie: qa parit fructum
uite: sed cōcipit cū pudore: portat cū anxietate: par
turit cū dolore. Nec mirū quia ista ē terra arida: & ē
mons gelboe ubi nō cadit ros nec pluuia gratie:
terra maledicta proxima germinans spinas & tri
bulos his a quibus colitur: qa qui in carne semiat
de carne metet corruptionē. Manifesta sūt eius ope
ra annūciate apostolo. Ad gal.v. Que sunt forni
catio: imūdicia &c. que ibi enumera. & q̄ talia agūt
regnū dei nō cōsequētur: qa prothoplausto dicitur
Maledicta terra in ope tuo. Et Eue que ē huic male
dictioni subiecta. Multiplicabo erūnas tuas: & con
ceptus tuos: in dolore paries filios &c. At econ
tra hodie dūs dedit benignitatē sup terrā cordis &
corpis nīe beatissime uirginis q̄ uniuersa rigabat
celestibus aqs sicut paradisus dūi. Et iō ipsa nra ter
ra ī benedictiōe nobis data quā quodā alta'axa ge
mente & flente: & sup asinū corporis sui plene se
dentē per trāqllā possessionē accepit irriguū superi
us: & irriguū iferius. s. hūilitatis pfūditatē: & uirgi
nitatis fecūditatē: nō qualecūq; sed dei. Et iō male
dictio eue in benedictionē mutatur marie: & Eue
plantum marie cantus exclusit: & illa in tristitia pe
perit filios culpe: & benedicta maria in letitia & tur
pitudo diuina parturiuit. Tūc ipletū ē illud uatici
niū Esa.iiii. In die illa inqt erit germē dūi i magni
ficentia & gloria: & fructus terre sublimis ualde: &
exultatio his q saluati fuerit de israel: & ifra.xxxvi.
Germinās germinabit: & exultabit letabūda & lau
dans: Nec mire qa g̃l'ia libani data ē ei: decor carme
li & saron. O terra benedicta: o agee plenus: cui be
nedixit dominus: da nobis benedictū fructū uen
tris tui: qa fructus tuus dulcis gutturi meo. Cui di
ximus. In umbra tua uiuemus in gentibus: fructus
enim tuus fructus spiritus ē: qa uera & naturalis ca
ro uētris tui de spū sancto cōcepta nobis ī fructus
spiritus ē cōuersa: fructus āt spiritus ait Apo. ad Ga
la.v. Caritas: pax: gaudiū: patiētiā benignitas: boni
tas: lōganimitas: mansuetudo: fides: modestia. cō
tinentia castitas. O carissimi si in his fructibus ui
uimus ī spū: & ideo spiritu ābulemus: deus autem
spiritus ē: & ipse factus est caro: ut caro tua spiritus
fiat: totū hoc fuit in benedicta terra uirgine maria
de qua dauid canit. Benedixisti dñe terrā tuam &c.
Fuit tertio delectabilis hec benedicta terra quā
tum ad usū: & hoc ꝓbat honestatis amenitas: quia
flores istius benedicte uirginis fructus honoris &
honestatis. Hec ē illa t̃ra ꝓmissa fidelibus: deut. vi.
quā locutus ē dūs deus patrū nr̃oꝝ dare uobis ter
rā lacte & melle manātē. Hec illa paradisus uolupta
tis quā plātauit deus a ꝓncipio: qa dñs eā possedit
in initio uiarū suarū: in qua posuit hominē quem
formauerat ut oparet̃ & custodiret illā: & oparis ē
i ea si bene cōsiderabis
Gratie plenitudinē
Morū pulchritudinem
Oium bonoꝝ multitudinē.
Vnde de terra ꝓmissionis dr̄ deut.o.viii. q̄ ē terra ri
uorū: aquaꝝ: & fōtiū: terra fructifera: ubi sūt uinee
& olīueta: & diuersi generis amena plātaria. O hu
mana natura exaltata: īsigne beata q̄ i oibus prece
dētibus fuisti terra iculta: sed ī bñdicta uirgine fa
cta es quasi ortus uoluptatis. De secūdo. s. de di
gnitate ꝓlis satis dictū ē supra. Sed qa hic ista bñdi
cta ꝓles uocat̃ ueritas: scias q̄ ipsa fuit
Veritas irrefragabilis in promissione. Io.xiiii. Ego
sum uia ueritas & uita &c.
Veritas irrephēsibilis ī ꝑdicatiōe. Mat.xxii. Scimus
quia uerax &c.
Nec mirū qa ipe p̄rius sermo ueritas ē
Veritas isupabilis in passiōe Esdre.iiii. Veritas ma
net & inualescit in eternū: & uiuit: & obtinet i secu
la seculoꝝ De ortu scias q̄ fuit triplex uidelicet
Serenitatis cōtra obscuritatē ignorātie: ps.lxxxxvi.
lux or. ē iusto
Pietatis cōtra prauitatē malitie. Mat.v. Solē suum
oriri facit sup bonos & malos
Suauitatis cōtra infirmitatē cōcupiscētie Hest.viii.
Iudeis noua lex oriri uisa ē & Malachie ult. Orietur
uobis timētibus nomē meū sol iustitie. Sic ergo
pōt uidere si reducis ad memoriā supradictā: q̄ be
nedicta t̃ra uirgo maria fuit nobis ī signū federis
obseruādi: qa a nobis auferet̃ pudor & dolor: & q̄
nobis daret̃ dulcor & honor p bñdictū iesū i ipsa
affinitate cōtracta: & iō sibi debuit oīno ī cōceptu
auferri cōcupiscētia: ut uirgo gloriaret̃ de fecūdita
te: & nō cōfūderet̃ de amissa uirginitate: sed simul
dei & hois mr̃ eēt & uirgo: & debuit parere sine tri
stitia: īmo cū iubilo & letitia. Qui. n. alis p angelos
de sua natiuitate ānūciat gaudiū magnū: nō debuit
mr̄i sue facere molestie stimulū: unde nota q̄ ipos
sibile fuit beatā uirginē dolere ex pte boni iesu: do
lor. n. pariētis causat̃ ex appriōe meatuū p quos pro
les egredit̃: di. hū ē āt supra q̄ clauso sigillo uirgini
tatis nulla facta apriōe p ianuā uie cōis exiit. Do
lor ēt partus ex maledictione est sequens concupi
scentie maculā a qbus uirgo imunis fuit & ideo
ī nullo fatigata: sed multū de eius aspectu hilaris &
iocunda: ipsū puerū genuit: & mater & obstetrix fu

ut dicit Criso. & pbat. Et Hiero. contra heliodorum. Nulla heliodorū obstetrix: ibi nulla muliercularū sedulitas intercessit. Ipsa mater & obstetrix fuit: pānis enim inuoluit infātē: & in presepio reclinauit: que sententia apochryphorū delirāmēta cōuincit: hec Hiero. Vide ergo φ liber ille de ortu saluatoris a Hiero. propter illa que cōtinet uocatur apocryphorū deliramenta & falsa. Sentit hec etiā Criso. qui in multis reprobat illum librū. hec & Grego. & quicūqꝫ illuminatus xp̄o deuotus. Vide etiam φ nec decuit maternā teneritudinē & diligentiam circa puerū iesum & dei filiū taliū mulicularum manibus tradere: que cū multo dulcore illa spiritus sancti secreta cōmertia ipsa sola tractabat occulte. Hoc etiā requirebat necessitas paupertatis: q̄ nec hospitiū: nec panniculos erat necessarios pcurare sinebat: unde nec precium tales mulierculas cōducēdi. Ad hoc etiam debes notare φ mysteria dignitatis tā matris q̄ prolis partim manifestantur, partim occultantur: sicut patet diligenter intuenti & perscrutanti que facta sunt circa ipsū: unde & uirginitas nō debuit tantū manifestari φ mulierculę ad tactum uel uisū accederēt porte sigillate: ut & in hoc esset mentū fidei de nō uisis. Nec debuit sic occultari: quin hoc posset cōcludi probabilibus signis: unde & mater astat iocūda & gratiosa: nō in pallore & fatigatione mulieris corrupte: & per parturitionem confracte: sed in decore & uigore faciei uirginee: propter quod agilis letabūda & iubilans puer

Lauat deuotissime
Lauat iocūdissime
Sat dulcorissime
Reclinat reuerendissime.

Et ipsa se sentiēs idubitāter spūs sācti tēplū cōsecratū & carnē filii carnē dei & oia que circa illā carnem fuerūt tanq̄ preciosissimas reliquias future deuotioni fideliū reseruauit. Miraris hoc? Audi quod plus miteris. Nihil omittit sedula mr̄ & dei uerbū & nostre fidei. Conseruabat inquit maria uerba pastorū cōferens i corde suo. Et nūqd cōseruabat opera carismatū spūs sancti facta in corpore suo: & infantili necessitatis paruuli dei signa applicata dei uerbo i assūpta carne ent negligens cōseruare? Nōne latuit ipsius sancte prolis & sui glorificatio: & futura fideliū filiorū generatio & deuotio: quos oēs tamē portabat & generabat: lactabat & nutriebat cū paruulo iesu taliū filiorū primogenito in affectu pio gestu materno: quorꝫ cōsolatiōi & reuerētie filiis & experientie condescensionis dei talia cōseruabat: & nisi nō haberēt talia xp̄i cunabula: carnē xp̄o rcūosam: sanctissimū um bilicū p quē pdhesit sue sanctissime mr̄i nisi taliū fuisset sapiētissima uirgo sedula cōseruare: unde nō debet tibi eē incredulum: qm̄ eū multa deuotione: imo nobis ancis inexpressibilis amoris trāsformatione ipsa conseruauerit: uiderit tetigerit oīa illa q̄ illi diuino corpori quomodolibet applicata fore cernebat. Et fenum & fasciam & paupertatis panniculos: & omnia illa que enumerare ē lōgū. Cū quanta reuerētia ipsa tractauerit xp̄i īfantilia. uel illa que urgēte necessitate nature de illo sacro corpore uerbi exibant. non est nobis expressibile: quia non dubito φ ad hec intuenda beatissima trinitas ipsa creatrix & superinfinita suo mō admiratiue coiubilat: & ipsa tota celestis hierarchia subiectiua reuerentia deuote mirat': & sacratissime uirginis mysterio colletatur: unde & ista fuit uera mat' que satagebat circa paruuli iesu ministerium. Attende āt φ licet sancti admirantes & collaudantes xp̄i paupertatē dicant eū caruisse cunabulis in suo ortu: sicut & uerū ē: potuit tn̄ postea Ioseph cū eēt faber cunabula fabricare: maxime postq̄ exiuerunt de stabulo. & puerꝫ obtulerūt i tēplo.

O bone ioseph parce nobis: qꝫ nūc nos occupāt magnalia pl̄is & mr̄is: sed expecta paruulū & quod cum merito tuo paruulus dederit de tuis magnalibus exp̄memus. Interim autē iubila & letare i tua coniuge uirgine dei mr̄e: & in uerbo dei filio tibi dato sub diuinissimi & uirginalis matrimonii mirabili sacramento. Exulta inquit & lauda dei imēsa benignitatē: & attēde cū risu iterioris letitie beatissimā uirginē paruulo ministrātē. Amplectere tu sancte senex uirgo: spōsus uirginis: & pr̄ dei. uerbū Sic. n. te appellat sacrata dei uirgo nō fallax loquēs ad illū cui mētiri nec ē securū. Pater tuus ait mr̄ ad puerꝫ iesū: & ego dolētes querebamus te. Amplectere inq̄ & osculare dīnā plē & uirginalē carnē tibi datā non ad generādū ut uirgini: sed ad obsequendū & fruendū: ad ineffabiliter honorādū: & associa me idignū impudio mētis tue? esto sollicitus ministrare mr̄i & pl̄i: & nitaris eos pascere: nec totū de tue opatiōis cōmertio quātū de itimus uisceribus cordis tui: & ista modica sufficiant nūc dicta de reuerendissima mr̄e. Quid. n. poterimus dicere circa septimū. s. circa āgelorꝫ mysteriū: Et nūqd non credis circa paruuli p̄sepiū affuisse angelorꝫ frequētia? Nunquid credis eos honorare stabulū in quo uidebāt iacere deū amore paruulū? Nō horrebāt p̄sepiū q i eo comedebāt panē suū: imo tāto deuotius tātorū maiestatē ibi adorabant: & bonitatē degustabant: quāto deuotius experiebantur pietatem nō solū ad ipsos sed ēt ad homines miseros. Et tanto magis uidebāt dei dignationē propter redemptionem hominum suorum conouium: bestiarū nō horrebāt consortium ipsi supplere nī in defectū: ipsi proprie satagebant circa paruuli ministeriū. An putas illud presepium benedictū tunc fore ignotum beatis spiritibus: quod non occultabatur imundis animalibus: uiderunt diem istū & letati sūt. Ipsi ppriē seruerūt uenerari honorare & adorare

Maiestatē & paruitatem
Sapientiā & mutitatē
Opulentiam & paupertatē
Gloriam & uilitatem
Iustitiam & ligaturam
Beatū risū & paruuli fletū
Ipsi ponderant celum & stabulū

Thronũ & presepiũ
Stolam & fasciã
Medium personarũ
Et socium bestiarum
Carnẽ & uerbum.

O qs est ex uobis: qui rapiatur ĩ spiritu & ĩ medio angelorum sublimatus ad celos: portet fasciã: portet panniculos: fenũ: presepiũ: stabulũ: portet bouẽ & asinum: & predicet sũmis seraphĩ miram dignationem dei. Et uersa uice cantet eis: gloriam in infimis deo: & in celo sedes hominibus bone uoluntatis: unitus est deus nostre nature: qui est beatitudo charitatis nostre. Puto ꝙ cum maiori deuoñe talis reciperetur ab angelis in sũmo celo: q̃ reciperetur a nobis angelus cantans in mundo de puero nato. Protendatur hic affectus non sermo: & deuota mens cõtẽplatione sit longa: & in talibus loq̃tur silentiũ quia talis deficit uerbum. Attende autẽ angelorum mirabilẽ charitatẽ & sollicitudinem circa reuelationẽ incarnati uerbi. Angelus mariam: angelus Ioseph: angelus pastores adducit: unde Ambro. in omelia. O q̃ est iste magnus princeps ĩ angelorum collegio: per quem mundo nuntiatur princeps regum terre. Multum in se gaudet qui tãtum gaudium nobis nũciat extra se. Multũ splendet spirituali lumine: qui noctem tenebrosã illuminat corporali splendore. Angelus inquit stetit iuxta illos: nõdũ circa pastores sũmos. Tales enim figurabant simplices illi: & claritas dei circũfulsit illos. O quantus splendor hodie in celo oritur: quãdo & de illius abundantia in terris per angelum claritas seminatur. Non legisti unq̃ in tali splẽdore angelos apparere: quia nunquã legisti eos nunciare splendorẽ paterne glorie ortũ eẽ. Vides fidelẽ nuntium? Attendis ministrũ sollicitũ? illustrat: confortat: gaudio letificat: natum saluatorẽ ãnunciat: quẽ exprimit

Vnctionẽ sanctitatis: quia xp̃m
Plenitudinem potestatis: qa dominus
Originem dignitatis: quia in ciuitate dauid
Signũ nostre humanitatis hoc uobis signũ

Inuenietis infantẽ quo ad etatẽ puerilẽ pannis inuolutũ: quo ad amictũ tenuẽ: & positũ in presepio quo ad rigorẽ cõpassibilẽ: ubi post fastigia maiestatis dat signa exẽplaritatis: ut in primis doceat reuereri christũ dñm regẽ natũ deũ uerbũ. Et hoc intellexerunt. d.uideamus hoc uerbũ quod factũ ẽ ut sãctẽ ille qui scripsit spiritu intellexit: licet debeamus credere illos eẽ illustratos plena fide. In secundis docet imitari

Per humilitatẽ paruulũ
Per paupertatẽ inuolutũ
Per austeritatẽ in duro presepio reclinatũ

In quibus tribus per xp̃i exẽplaritatẽ fugantur uitia: & renouatur uita perfecta. Et ne parua uideretur angeli unius auctoritas: statim huic tanq̃ principi multitudo celestiũ agminũ iungitur cantantiũ & dicentium. Gloria &c. Et bene chorus angelorum ueniens militie celestis uocabulũ accipit: qui & duci illi potẽti in prelio: qui ad bellandas aereas potestates apparuit humiliter obsecũdat. Et ipse potestates easdem contrarias ne mortales tantũ tentare ualeant quãtum uolũt: fortiter armis celestibus perturbat. Quia uero deus & homo nascitur: iure hominibus pax: & gloria deo cantatur: ut sapiens angelus proprijs laudibus utrũq3 cõmẽdat natũ. Quia uero uno angelo nunciãte deũ in carne uerbũ: reliqui assumũt canticũ: ultra hoc ꝙ in p̃mo angelo litteraliter principatũ ostẽdit a nobis exẽplariter inuidiã repellit: ut cũ quid boni in fratre uideamus: non ad inuidiã & morsũ uiperẽam linguã laxemus: sed ad dei laudem & iubilũ. Olim q̃dem angeli scribunt ad puniendũ missi: puta ad isrl'itas ad dauid ad sodomitas: ad uallẽ fletũ. Ecõtra nũc cantãdo iubilant propter datũ nobis salutis remedium: quia quos infirmos prius abiectosq3 desperarant necessitates iustitie nascente in carne domino iã socios ueneratur pietate misericordie nobis ipẽse gratulantes. Vnde cũ angeli nostram medicinã implere nõ possẽt per ministeriũ sue custodie gaudent & cantãt se accepisse adiutorẽ potentẽ: & medicũ sufficientẽ in cura ĩfirmitatis nostre. Et qa culpã nouerãt quã a nobis expellebat dei ĩ carne persona nata: ideo pacẽ hoibus nunciãt: qui bona uoluntate medici remedia suscipere nõ recusant. Et uide charitatẽ: qa cũ ad puniẽdũ uenerint: nusq̃ leguntur uenisse iocundi: sed cũ pacẽ nunciãt: iubilant luminosi. Nec mireris si angeli descendũt ĩ terrã libenter q̃diu ĩ ea peregrinat' uerbi persona in assumpta natura: qa tunc terra fit celũ quãdo continet deum. Ipsi enim spiritus ãgelici: radiũ sue luminositatis ad nostre infirmitatis aspectũ dirigũt & assurgũt in cõtẽplationis triplicẽ gustũ. Aspiciunt enim nostrã humanitatẽ in centro diuinitatis stabilitã sine sui accidẽtalitate in uerbo ypostatico. Nõ enim accidẽtalis ẽ illa unio: sed substantialis: ut dictũ est supra. Aspiciunt secũdo diuinitatẽ in centro nostre humanitatis exinanitã sine sui passibilitate ĩ uirginali utero. Aspiciunt tertio nostrã infirmitatem in centro sue sublimitatis cõiunctã: & carnem supra suã naturã sublimatã sine tẽporalitate in eterno palatio. Et ideo

Propter p̃mũ duabus alis ĩtellectus & uolũtas eleuantur in gratiarũ actionẽ
Propter secũdũ duabus alis iclinãt' ĩ admiratiõem
Propẽ tertiũ duabus alis dilatãt' ĩ mutuã dilectonẽ

Et ideo secũdũ Esaie uaticiniũ & Ioan. testimoniũ iubilãt & cãtãt ter. Sanctus: Sanctus: Sanctus dominus deus: & accipiũt iocũda mixtura

Cũ creatu culpe iustitiã cõcordatã
Cum statu miserie innocentiam copulatam
Cum occasu uie celeritatẽ patrie cõtemperatam.

Non est ergo mirum si laudant deum omnes uirtutes eius: si laudant astra matutina: si iubilant omnes filii dei: quia oculo ad oculum non solum angeli: sed omnis caro uidet salutare dei.

Ex quo ergo paruulus noster iesus facit nobis de terra celum: & sic in carne manifestat nobis seipsũ. Iubilemus cum angelis deo salutari nostro cantantes & dicentes. Gloria in excelsis deo: & ĩ terra pax hominibus bone uoluntatis: quia hodie natus est nobis saluator: qui ẽ christus dominus in ciuitate Dauid: & dilatato tripudio euangelizemus gaudium omni creature: quia omnis creatura assumpta est in uerbo hodie assumpto omnis creature assũpte & humana natura in deum fertur
Affectu sociali ut in fratrem naturalem
Affectu parentali ut in natã prolem
Affectu filiali ut in naturalem patrẽ.
De quibus omnibus iubilat ĩ dulcore recepto ĩ diuersis personis ab unico iesu diuerso sapore. Et secũdum hunc triplicẽ gustum: & suauitatis iubilũ cõpositum est de christo iesu triplex dulce canticum. Secundum primum gustũ cantauit Zacharias luce primo. Benedictus dominus deus israel &c. Propter secundum iubilat tympanistria nostra electa mater uirgo maria: que de concepta prole singulariter gloriatur. d. Magnificat anima mea dominũ. Iuxta tertium gustum cantat simeon tenens deum paruulum cognoscens deum suum & dominum uniuersorum: qui pacem dat filiis propter hereditarium testamentum: unde: & dicit. Nunc dimittis domine &c. Oẽs ergo gentes simul cũ his iubilatoribus plaudite manibus: & iubilate deo iacob & cum singulorum exercitu cantate canticũ nouũ paruulo: quia mirabilia fecit in celo & in terra ĩ mari: & in omnibus abyssis. Attendamus nũ gaudio ad pastores cum qbus magnificauit dominus misericordiam suam: quos & paruulus noster cũ nascitur grandi mysterio facit uigilare noctis uigilias custodire supra suum gregem attẽdere: angelum eius astare
In diuina illustratione cecitatis tenebrose
In diuina confortatione infirmitatis timorose
In diuina annunciatiõe salutis gratiose
In diuina informatione conuersationis uirtuose.
Sic enim scribitur ꝙ claritas dei circũfulsit illos ꝙ angelus timorem expulit: gaudiosum saluatoris ortum nunciauit: signum imitationis subiunxit. Sed uideamus quantũ ei profecit influentia gratie. Nã ceperunt se in uiuo confortare charitatis effectu cũ ad inuicem se hortantur. d. Transeamus usq̧ bethleem &c. & uideamus hoc uerbũ. Ceperunt simul festinare strenuitatis effectu: & uenerunt inquit festinanter. Nescit tarda molimina spiritus sancti gratia: unde statim ꝙ discessit angelus ab eis. Ceperũt simul exultare in suauitatis fructu: cum simul sanctorum laborum suorum gloriosum fructum repenunt: quem & suauiter gustant: unde scribitur. Inuenerunt mariam & ioseph: & infantem positum in presepio: & cognouerunt de uerbo. Ceperunt simul predicare ueritatis affatu conuertentes populum. Et omnes inquit qui audierunt mirati sunt & de uerbis que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Ceperunt simul in suam paruitatem resilire humilitatis actu: omnia in deum referentes: unde subiungitur. Reuersi sunt pastores: supple intra sue uilitatis uicinium glorificantes & laudantes deum in omnibus que audierant & uiderant. Ad pastores moderni temporis in omnibus tonsores uelleris parum curantes de pascua gregis. Confundat uos paruulus natus in recognitione tante offensionis: & reducat uos ad exẽplum imitationis istorum benedictorum pastorum: quorum uita datur nobis imitabiliter
Quantũ ad ipsorũ curam sollicitã
Quantum ad numerum diffusionẽ plenariã
Quantum ad fructuum secutam efficatiam
Custodes igitur uigilant noctis uigilias attendẽtes supra insufficientias & ignorantias. Nã quatuor sunt noctis uigilie dicente euangelista de saluatore: ꝙ uenit ad eos quarta uigilia noctis ambulans supra mare. Secundum typum: sicut antiqui romani diuidebant noctem: sic insufficientias uestras & defectus diuidite: & custodientes attẽdite: & uos dignos cura ipsorum reputare nolite. Prima uigilia natiuitatis immunditia: & utinã non sic sequatur conuersatio & uita. Secunda iniquitatis malitia: & utinam in nobis sic essent occulta: ꝙ non publica: ut solum uobis & non populo essent nociua. Tertia peregrinationis miseria: a quo quantum potest & plus q̄ debet uidetur se excludere cara cura quam facitis in desideriis: uestimentis. cibis: & aliis delitiis & mundanis põpis eam curantes expellere. Sed quanto plura uobis impenditis: plura rapitis: plura congregatis: miseriores uos esse ostenditis. Quorum miseria non est expulsa: sed operta tanta consũmit que ad multorum pauperũ penuriam sufficerent releuandam. Sed de uobis dicitur. Diuitias q̄s deuorauit euomet: & de ore suo extrahet eas deus exigendo in tormentis ꝙ ibi reposuit in delitiis. Et illud de impia fornicaria. Quã tum glorificauit se & in delitiis fuit: tantum date ei tormentum & luctum. Et ideo utinam uos curaret quarta uigilia que est magnum remedium contra ista. Hec est mortis memoria ut in ista uideret uos bonus iesus princeps pastorum laborantes in remigando. s. fructus turbulentos uite uestre per talem memoriam conari sedare: forsitan uos iuuaret ambulans ipse supra mare & increparet fluctus uestre tempestuose uite. dicens impio. uestro mari. Obmutesce. i. de cetero quiesce. & te & populum inficere: & eccl'iam malis exemplis turbare: forsitan fieret tranquillitas magna: ita ut etiam tu mirareris in mutatione dextere excelsi in te facta: & diceres de paruulo iesu per uite reformationem nato eius ad mirandam pietatem: bonitatem: potestatem super te miserũ peccatorẽ peccatorẽ q̄lis ẽ hic qa uẽti & mare obediũt ei. Hec quarta uigilia ẽ resurrectionis diluculum: in quo christus prius ĩ te mortuus a corde in te resurrexit per gloriã ut ambules in nouitate uite.

Prima ergo uigilia facit te excubare ut tibi uilescas.
Secūda ut te affligas
Tertia ut teipsū defleas
Quarta ut timeas.

Et memineris ad sapiētiā: qa initiū sapiētie timor dñi: i quo forte icipiet in te illucescere sapiētiam cu ius christi. Felices illi pastores quibus datum est in his noctis uigiliis uigilare. Quia tunc sicut apti gregem defendere tam ne latro subdole decipiat q̄ ne lupus uiolenter rapiat: pro his enim duobus pastores sunt solliciti noctis tēpore circa gregē Non est dubium q̄ tunc astaret angelus: & uestrā ignorantiam illustraret: doceret quid fugiendum. & quid agēdum. Infirmitatē erigeret ad cōplendū: & nos magno gaudio letificaret: quia annunciaret in reformato populo: ad uestrum exēplum natum iesum in salute eorum. Et tunc amplius uos animaret ad reformationem tam uestri q̄ populi per exēplū conuersationis christi. d. nobis. hoc uobis signū. Tunc etiā sequeretur participiū receptorum munerum: que i his benedictis pastoribus effulserunt eo q̄ cōpti sunt gratie secūdū influxū angeli nūciatis. Tūc et nos cōfortaretis mutuo uice pastoris per charitatis affectū ad uidēdū paruulū ad imitandū xp̄m. Et tunc cessarēt iudic: emulationes: detractiones: īpugnationes: litigia. quibus mūdū fedatis: solū curantes tēporalia. Nec mirū. quia curaretis transire in bethleē. i. tēporales distractiones relinquere ut ab ipsis expediti possetis domum patris. i. ecclesiā & cultū sacri altaris pacifice colere: & in oblationē sancti sacrificii pro recōciliatione dei: p̄ salute populi: pro refectione uestri solum curaretis uidere uerbū quod factū ē nobis ab ipso iesu: ebrii curaretis uidere charitate etiam: in exēplū: in precium: in cibū. in sacrificiū: in nature consortiū: & in beatitudinis premium. Tunc esset tanta festinantia strenuitatis q̄ ignis charitatis nunq̄ diceret sufficit quiescendo in pigritia. sed semper iretis de uirtute in uirtutem: ubi uidetur deus deorum in syon. Tunc etiam simul exultaretis in suauitatis fructu gustantes & uidentes q̄ dulcis est dominus: & cantantes in uiis domini quoniam magna est gloria domini: essetisq̄ sicut animalia diuini cultus q̄ uidit Eze. i. Quia ubi erat ipetus spiritus illuc gradiebantur: essetq̄ uestra conuersatio splendor ignis illustrantis deuotos. Et de splendore uestre sanctitatis fulgur egrediens: impios & peruersos tam cēsura iustitie q̄ timore uestre reuerentie confodiēs: & conuertens: tunc inuenireris mariam iocūde uestri officii matrem aduocatam. Hec est munda conscientia que pro uobis apud paruulum aduocaret: & ioseph. i. augmentum gratie q̄ semper in melius uos procedere facit: & infantem positum in presepio uobis appositum: ad continuum refectionis gustum: ut in omnibus uestra onera supportaret uestra officia expleret. uestra desideria satiaret. Sic & cognosceretis de uerbo quod dictum est a bono iesu Iugum enim meum suaue est: & onus meum leue.

Tunc uestra predicatio non esset in doctis humane sapientie uerbis: sed in ostensione spiritus & uirtutis omnem intellectum audientium in obsequium christi paruuli conuertentes: & captiuitates ut uerificetur in uobis quod de sanctis istis pastoribus dicitur. Et omnes qui audierunt mirati sunt de uerbis que dicta sunt a pastoribus ad illos. Tunc sancta eccl'ia quasi altera uirgo maria conseruaret. & cōferret in corde suo omnia uerba uestra. Et quia i uia perfectionis cum consumauerit homo: tunc incipiet. Idcirco quod plura ex uestro officio uideretis cōuersione commoda: tanto magis reducens uosmetipsos reuersi intra uos ad uestra consideranda infirma: uos inabyssantes in uestram humilitatem Et rursus uos eleuaret ad plenius gratia super uos ad dei bonitatem & imensitatem plenius degustandam: & sublimius contēplandam. Et sic ceteris similes predictis animalibus bene agiles & mobiles ab influxu gratie: ut diceretur de uobis: sicut de illis dictum est: q̄ ibant & reuertebantur in similitudinem fulguris choruscantis. Tunc uerum esset quod concludit euangelium. Reuersi sunt pastores laudantes & glorificantes deum in omnibus que audierant: & uiderant sicut dictū est ad illos. Circa uero nonum & ultimum. s. uniuersitatis testimonium: quia iam superius dicta sunt multa. Breuiter aliqua restringamus in alia forma. Nam tota beatissima trinitas mundi creatrix dat paruulo nato testimonium: quia deus est: & media persona in reliquis duabus coequalis & coeterna: dum in eius ingressu in mundum totā mundi machinam letificauit signis & miraculis imutauit. Ipsa celestis hierarchia dat testimonium q̄ puer natus dux belli ē & uictorie triūphator. Cui sue militie mittit exercitum qui cantat gloriam uictorie & pacis reformare. Ipsa celorū natura dat testimoniū iesu: q̄ est sol lucis: & fons luminis: dum in eius ortu nouam stellā mittit: que ad eius presepium adorandū attrahit reges mundi. Ipse etiā materialis sol dat christo testimoniū q̄ ipse est radius incorruptionis uirginee procedens a uirgine sicut radius de stella uel sole: oēm mundi gloriam suo splendore redditurus obscurā: dum hodie Sibilla gloriam Octauiani qui p̄ deo eum colere uolebat furor populi humiliauit sub lumine christi: ostendens in solis circulo uirginē matrem cū paruulo. Et illum inducēs q̄ paruuli subdere imperio dicens. Hec est ara celi que hodie ē reuerenda ecclesia matris & pueri. Vbi fratres minores habitant in sancta maria de ara celi paruulo ministrantes. Natura inferior dat ei testimonium i ae te q̄ natus iesus ē lux noctis mundane: dum circa pastores fulsit media nocte. In liquidis enim sanctitans unctio & pietatis oleum pro lassatis sub onere dum in taberna emeritoria erupit fons olei defluens in reumata tibertina q̄ sapor & condimentum nostre insipiētis aque iesus natus aduenit. Anima lia dat sibi testimoniū q̄ ipse iesus ē exēplar obediē tie sub iugo dñi ipu & forma p̄tie i labore uirtual

exercitii: dum bouem iugo domitum: & laboriosũ asinum ad suũ mittit obsequium. Arbusta uegetabilia dant sibi testimoniũ: quia ipse suauitatis odor ẽ: & ipse de seipso predixit. Quasi balsamum non mixtum odor meus: dum in huius argumentum uinee engaddi hac nocte balsamũ protulerũt. Elementum terrenũ & materiale edificium dãt sibi testimoniũ ꝙ ipse est spiritualis & uictoriosa pax de qua prius predictũ ẽ: faciet dominus pacem oĩbus qui longe & pacẽ his qui prope. Et ꝙ ipse pacis carnalis potens destructor ẽ: quia uera guerra ẽ dum in tẽplo pacis ipsum concussit: dirupit & confregit Infernus ipse conturbatus ẽ in occursum aduentus eius: dat iesu testimoniũ: quia ipse iesus mundicia est: dũ imundã corruptionem nature in sceleratis absorbuit: & de tanto fetore mundum purgauit in ortu ipsius: qui non põt sustinere nisi lilia puritatis. Et sic nato paruulo probatꝰ tota mundi machina deseruire. Letentur igitur celi & exultet terra & dent testimonium: quia natus est hodie saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid. Et sic orto sole iesu de sacratissima uirgine matre liber hic primus clauditur. Manifestata. s. ubiq; preclaritate originis iesu. In quo arboris huius dilecta collocata est radix.

Explicit primus liber in christo iesu.

Incipit prologus libri secundi.

X premissis superiori libro patuit ꝙ infinitus sit circulus quem facit huius sacre arboris radix: que in utraq; natiuitate dilecti iesu est declarata consistere: dum infinitas iesu de infinito patre eternaliter gignitur: & per temporalem conceptum & ortum eius assumpta natura per unionẽ in sua persona ad infinitã gloriã sublevatur. Huius ergo gloriose radicis ut erigatur stipes consimilis humor effunditur & pululat ĩ circulare uulnus circũcisionis assumpte: ut sicut radix eius fuit humanum non habere suppositum ut excresceret in diuinum. Sic eius stipes per humiliationis sacramentum: nihilominus continue erigatur ĩ altũ: unde & ab humilitate circuncisionis incipit liber iste.

Iesus conformis patribus capitulũ ꝑmũ

Incipit liber secundus.

Nfans igitur iesus dei uerbum in carne in ipso natiuitatis exordio tibi anima fedus obseruare uolens consimilitatis contracte: dum circũcisionis cauteriũ: quod erat peccati originalis remedium: & uulnus dolorosũ nõ abhorruit pro te pati: ubi signum simul tui pudoris: & tui doloris recepit supplicium: que duo a tua affinitate suscepit ut tibi supra dictum est: ut ecõuerso tibi suam leticiam & gloriam eternaliter largiretꝰ

Attende autem & deuotẽ rumina quanto dolore uirginis matris quassabantur uiscera. quando uidit dei filiũ tã tenellũ ĩ carne sua: carnẽ & sanguinẽ suum reiicere in circũcisionis uulnere: & cũ quanta deuotiõe recollegit sãguinẽ qui emanauit a uulnere & carnis ꝑticulam quam circuncisio amputauit.

Attende etiam paruulum iesum: ĩmo eternũ dei ꝑ uerbũ in paruulo pre dolore uulneris eiulante: & uidẽ ipsũ & partes generationis in quibus hoc uulnus fiebat: que maxime sunt doloris sensibiles magnis cruciari doloribus: ut tuas feditates & lasciuias in eisdẽ purgaret. O ꝗ ingratus es sibi si ad memoriam tanti piaculi tue carnis ĩmunditiam nõ restringas? Quid putas doloris fuisse in matre: quãdo ista uidebat in dei filio paruulo & tenello: cum quanta passione uiscerum suorum & effusione lachrymarũ nitebatur blandiri paruulo: & ipsũ dolentem & plorantem consolari blanditus: & cõfouere mãmillis & sanctis brachiis pressime stringere & in eius amore pariter & eius dolore transfigi? Quid etiam sentire potes de sancto Ioseph: qui ipsum nõ dubitabat dei filium: quẽ forte oportuit eẽ circũcisionis ministrum: cũ & ista cũ cõpassione faceret & istos dolores cerneret: & in puero & in matre? O sponse sanguinũ ꝙ tu es nature assumpte dei uerbum charitate ad peccatores ebrium in te dira passione austerũ: ꝗ cito uoluisti istam carnẽ tuam uirgineam sanguinare? O sol iustitie in ortu & occasu uoluisti rubore sanguineo rutilare: & in ortu nuntiat triste celum future pluuie maioris effusionis sanguinee in aliis tribus uulneribus signatarum. Sed & in occasu fuisti diuine serenitatis signum: dũ celitus corporis totali aspersione sanguinis apparuit rubicundum: ut nebulas nostre mortis tue passionis rubore fugares: ut mortem nostrã destruens moriens: & serenam uitã nobis reparares gloriose resurgens. Associa ergo te anima mea uirgini matri & sancto seni Ioseph cõpatientibus & cõlachrymantibus puero. Et in paruulo iesu attendens tue iniquitatis cauteriũ. Canta cum dilecti lachrymarũ profluuio: propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos deus filium suum misit in similitudinẽ carnis peccati. Et quia in hac sanguinis effusiõe cõsecratur tibi & imponitur ei nomen dilectissimũ iesus de quo infra dicetur. Non timeas addere alia. Hec pro cõtẽplatione circũcisionis boni iesu sint dicta. Sed nunc attende quid scribit euangelista Postꝗ consumati sunt &c. ubi breuis littera & grandis sententia offeruntur tibi & uerbi nati altissima sacramenta. Sed intellige ꝙ hec omnia aliud literaliter sonant: aliud figuraliter monstrant: aliud moraliter indicant: aliud anagogice signant. Numerus enim octonarius literaliter sonat initium iterate reuolutionis. Quando enim cõputando dies tunc reuoluere uolẽtes dies circulanter reducimus octauũ ad primũ. Figuraliter uero mõstrat indiciũ euangelice perfectionis: unde & septenarius legi: & octonarius euãgelio congruit. Moraliter autem ich

eat exemplū uirtuose reformationis. Anagogice ue ro presagium future resurrectionis. Primo igitur litteraliter concipiendo intelligendum est: q iuxta sensū hypostaticum in hoc uerbo
Replicatur natalis letitia
Indicatur legalis obseruantia
Declaratur puerilis infantia.
O ctaua enim die replicatur &c. Coram oculis no stris Consummati sunt inquit dies octo: sed sub titu lo circūcisionis indicatur &c. ut circūcideretur ait. Sed per pueri nominationem declaratur &c. Puer dicit. Et quantum ad hec tria dicitur in gen. Infans octo dierum circūcidetur in uobis. Si autē que ratur quis sit iste puer recurre ad ea que sunt supra dicta de natiuitatis supposito: & aliqualiter poteris respondere. Sed cum circūcisio data sit in pactum obligationis: & puer iste non solū uiuens: sed etiā moriens sit inter mortuos liber: Sit etiam data i si gnum discretionis: & puer iste distinguatur ab ui creatura: ratione unionis personalis. nam puer iste natus est dei filius nobis datus. Sic etiam data in remedium creationis: & puer iste natus sit anti dotum uniuersalis salutis. Ipse enim saluum faciet populū a peccatis eorum.
Quid sibi & pacto
Quid sibi & signo
Quidue sibi & remedio.
Et ideo merito queritur quare uoluit circūcidi. Cui possumus respondere q circūcisus est puer iesus.
In testimonium uere incarnationis
In signum legalis iplectionis
In similitudinem patriarchalis cōformationis
In actū iudaice confutationis
In subsidium cerimonialis subleuationis
In signum etiam obseruate pactionis
In mysterium spiritualis purificationis: seu circūcisi onis: que est tam per gratiam a culpa: q per gloriā a miseria. Primo enim ostendit i hec ueritatem carnis humane contra manicheum dicentē corpus christi cōsubstantiale diuinitati: cōtra ualentinum dicentem christum de celo corpus attulisse: unde posset hic adduci figura Isaac: quando palpauit la cob. Accede inquit proprius ut tangam te & pro bem an sis filius meus an nō? Adapta quia circūci sionis tactu uerus filius matris uirginis probatus est in experimento passibilis carnis. Secūdo ap probauit obseruantiam legis diuine ostendens q iste est ille qui legem uenerat nō soluere: sed adim plere. Et quia circūcisio nō ex moyse est: sed ex pa tribus. Io. vii. ideo Tertio ostendit se illum qui i benedictione abrahe fuerat sibi & aliis repromis sus: dum seruauit circūcisionis mandatū: cum sibi benedictionem omnium gentiū repromisit & no men augmētauit: & sic se conformem patribus red didit. Quarto per hoc iudeos confutauit: q oc casionem eum repellendi acciperent si sic distinctio nis signaculum recusaret. Quinto in hoc q se circumcidit onus in se legis sustinuit: & alios a legis onere liberauit: dum illud cerimoniale sum mū inter iudeos a fidelibus suis abstulit: secundū illud ad Gal. iiii. Misit deus filium suū factū ex mu liere: factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redi meret. Sexto in hoc confirmauit nobis pactū ut dictū ē supra: quia pudorem nostrū & dolorē uno peccati cauterio i se suscepit. Septimū expone tur ista. Nec obstat si dicatur q nō debuit circūci di: quia circūcisio dabatur in pactum q christus es set de semine Abrahee nasciturus: unde in signum distinctiōis ab aliis populis portauit ipse & filii eius qui cōputantur in semine: in mēbro generationis. Et ita dicitur hoc cōplerū fuisse in christi natiuitate ac ex hoc cessasse signum: quia uelut signatum: & ideo non debuisse christū circūcidi circūcisione ex clusa. Potest enim dici q circūcisio significabat hoc q dictum ē. s. christum nasciturum de semine abra he: sed & remotio carnalis pellicule in mēbro gene rationis facta significat spoliationem debere fieri uetuste generationis: qua eramus natura filii ire ex peccato ade: a qua uetustate liberamur per passionē christi & eius resurrectionem quam etiam signifi cabat circūcisio ut infra dicetur. & ideo hec figura non plene fuit cōpleta nec exsufflata de medio do nec christus passus fuit & a mortuis resurrexit. Et iō decuit christū tanq abrahee filium circūcidi: & pre ceptum de circuncisione seruare: q̄diu non mortifi cauit cerimonialia legis: quod solum fuit in corpo ris sui morte. Nec sequitur q nos debeamus cir cuncidi ad eius exemplum: licet dicat Io. xiii. Exē plum dedi uobis &c. Non enim hoc ītelligit quo ad obligatiōem legis cerimonialis: sed quo ad ex empla uirtutis. In hoc etiam nobis dedit exēplū ut unusquisq in tempore suo secundū q suo cōgru it tēpori: quia omniū negocio tēpus ē & opportu nitas ut dicitur Eccle. viii. Et sola illa que sunt per se bona: & adhuc adeo precepta omni tempore obligant. Dedit etiam hec in exēplum illius spi ritualis circūcisionis in nobis fiende: de qua infra dicetur: propter quod dicit Origenes. Sicut mor tui sumus cū illo moriente: & cōsurreximus cū chri sto resurgēte: ita circūcisi sumus spirituali circūcisio ne non manufacta i expoliatione corporis carnis: sed circūcisione domini nři iesu xpi. Et ideo de bes scire q de cetero circūcidi carnaliter mortiferū ē & xpo cōtumeliosū: propter quod dicit Apo. ad gal. v. Si circūcidimini: xps nihil uobis prodest. Tā tum ergo sit de litterali circūcisione. Quantū ad secū dum. s. qd significet allegorice uerbū propositum scias q nobis isinuat. Institutio cultus ecclesie: De stitutio ritus synagoge: Reformatio lapsus nature primū habetur ex nostri cōsideratiōe: secūdū ex my sterii consecratione: tertiū ex pueri figuratione. Cō gruit enim institutioni ecclesie: que instructa est in euangelica perfectione cui seruit numerus octona rius: sicut legi septenarius: unde & diem sabbati se ptimā iudei obligabāt: xpiani octauā in dñica. Et in hac parte septenarius iperfectū signat: quia ad

resurrectionis gloriam non attingit octonario designatã: unde ut dicit apostolus ad hebreos: vii. Neminem ad perfectum adduxit lex. Continebat enim lex antiqua secundũ corticẽ littere
Documenta obscura
Precepta imperfecta
Iudicia seuera
Onerosa ceremonialia
Sacramenta inefficacia
Permissa indebita
Promissa insufficientia.
Sed econtra lex euangelica dicit.
Declarauit documenta
Perfecit precepta
Mitigauit iudicia
Instituit salubria consilia
Ordinauit sacramenta efficacia
Abstulit indebita
Promisit eterna.
In huius signum dicitur Leui. xxiii. Dies octauus erit saluberrimus atq; sanctissimus. De ista perfectione legis euãgelice dicit August. contra faustũ. Sacramenta legis erãt inciatiua xpi: que in aduentu suo consũmata sunt: & inuẽta sunt alia
Virtute maiora
Vtilitate meliora
Actu faciliora
Et numero pauciora.
In signum huius perfectionis diem octauum nostre redẽptionis in xpo precessere septem dies. s.
Creationis in principio
Transgre onis in paradiso
Punitionis in diluuio
Afflictionis in egypto
Tentationis in deserto
Exaltationis in regno
Et captiuitatis in exilio.
Propter quod dicitur Eccle. xi. Da ptes septẽ necnõ & octo: glo. Vetus testamẽtũ cuius septimus dies. i. sabbatũ honorat̃. nouum pp dominicũ diem: sine altera. n. non ualet altera: quod intelligas quo ad fidei credulitatẽ & sciẽtie ueritatẽ. Consũmatio mysterii ꝓbat secũdo destructionẽ synagoge Reprobata. n. & ablata ẽ illa circuncisio legalis figuralis penalis carnal': & successit baptismus.
Obligatiõe uniuersalior: qr obligat oẽm populũ.
Curatiõe generalior: qr curat utrũq; sexum.
Perceptiõe facilior: qr ẽ p aque lauacrũ.
Perfectiõe fecũdior: qr amplioris gratie donũ.
Aufert. n. omnẽ culpe & pene defectũ: & renouat hominẽ in nouũ xpm: secũdũ illud apl'i ad Gal. ultimo. In xpo iesu neq; circũcisio aliqd ualet neq; ꝑputiũ. sed noua creatura. i. regeneratio & noua uita p fidẽ xpi. Tertio cõfiguratio pueri: quia probat p lapsus reparationẽ. Per hũc. n. puerũ renouatur natura: & fit i nobis renouatio gratiosa: i cuius figura restituta ẽ caro Naamã leprosi sicut caro pueri. iiii. Re. v. Naamã leprosus lapsũ hũanũ genus signat: quod tũc lauat̃ septies: cũ p. vii. xpi sacramenta curat̃. Tũc. n. caro restituit̃ ut caro pueri: quãdo p fidẽ regenerat̃ ad imaginẽ xpi. Fuit etiã i signũ ꝑterite inobediẽtie pñtis & urgẽtis cõcupiscentie: pp quod ad Roma. iiii. Signũ circũcisiõis accepit Abrahã signaculũ iusticie fidei. que ẽ in ꝑputio. Sic. n. i signũ latrocinii põs fur: & iobediẽtia adecõtaminati sũt filii hñtes alligaturã uulneris & medicamẽtũ: tñ prius fuit abrahã iustificatus qͣ circũcisus: unde circuncisio nõ fuit in eo signũ iustitie q̃ sibi daret̃ i circũcisiõe: sed ãte colate sed fuit signũ obedientie & fidei sue: & originalis culpe cõtracte. Fuit etiam in signum reprimende concupiscentie que uiget in membris illis: & que traducitur per actum generationis: & ideo generatiõis porta ubi erigebat̃ uexillũ diaboli signũ iobediẽtie cõtumacie & cõcupiscẽtie. Talia. n. sũt illa mẽbra q̃ ĩ obediũt iõni. Et iõ oportuit poni i eis signum iusticie fidei. q̃ ẽ in adherentia ad deũ & obedientia ad repressionem rebelliõis predicte. quod fiebat carnaliter tunc prout cõgruebat populo carnali & rudi. Fuit etiam in signum redemptionis future per passionem christi circumcisio sibi recepta: ut arras nostre redemptionis ostenderet: secundum illud ad Romanos: xv. Dico christum iesum ministrũ fuisse circumcisionis propter ueritatem dei ad confirmandas promissiones patrum: q. d. Idcirco circumcisionis cauterium infans accepit similis patribus ut arras precii infans solueret uehemens in mundum ad mercandum animas nostras: & in fine uite sue quasi diues mercator totũ soluens precium in nundinarũ fine: ostendit se confirmasse pactum factum patribus de humana redẽptione: unde et arra fuit similis precio: quia uulnus rotũdum et penalissimum: in signum q; eius passio faciebat circulum qui est figura pfecta non habens finẽ uel principium: nisi ratione significãtis: sic & christi passio non habuit estimabilitatem nec comprehensionẽ humane rationis: nisi in quantum exterius aliquid significat i ul'neribus: sed i se ẽ iestimabilis nobis & fuit perfecta satisfactio diuini honoris & nostre redemptionis. Et uere fuit circularis: quia undiq; circũcisus acerbitate doloris. Huius ergo precii dedit arras in kl'is ianuarii: qui quidem mensis secundum antiquas fabulas dicitur esse consecratus Iano deorum antiquissimo: qui habens duas facies fingebatur: unam ante & alteram retro. Sic hec dies consecratur nostro paruulo iesu: qui dicit p Esaiam. Ante me non est formatus deus: & post me non erit: & habet duas celebres rationes: unã a natiuitate cuius est dies octaua: & hec respicit retro: Alteram a passione: quia totus sanguis fũdendus erat: & hec respicit ante: & ex hoc respectu nomen salutis accepit. s. Iesus: quod repletum fuit in sexta feria: ut opus recreationis responderet creationi: Vtrunque enim inchoatum fuit in dominica die & perfectum i sexta feria. Quia die dominica mũdum creauit: qua die natus & circuncisus fuit. Sex-

ta feria creationẽ consummauit: qua etiam die re demptionem nostram complens: cuius circuncisio fuerat inciatum signum dixit. Consumatum est: ubi & in ueritate dei confirmat promissiones patrum ministerio circuncisionis circularis doloris: ut nos simus circuncisi: qui spiritu deo uiuimus & seruimus: & gloriamur in christo iesu. idest istam circuncisionem debemus conseruare in spiritu uite perfecte & crũcise: ad Philipen. tertio. Iuxta uero sensum tropologicum simul & anagoricum insinuatur nobis

Quid appetendũ: quia claritas glorie
Quid abstergendũ: quia feditas scorie
Quid amplectendũ: quia nouitas gratie.

Dies octauus predicat claritatem glorie. Cum enim prima etas sit infantium. secũda puerorũ: tertia adolescentiũ: quarta iuuenũ: quinta senũ: sexta decrepitorũ: septia morientiũ: octaua resurgentiũ: recte per octauũ accipimus resurrectionis stolã. Congruit etiam octaua resurrectioni xp̃i: qa octaua die a mortuis resurrexit. In huius signũ dr̃ leuit. ꝙ dies octaua erit sabbatũ. i. requies ubi quietabit

Intellectus in uisione
Affectus in fruitione
Totus homo in gloriosa corporis resurrectiõe.

Hec erit secũda circũcisio quã faciet nobis iesus exclusa miseria q̃ nobis facit ꝑ ꝑsonã de qua ꝑma collata gratia. Et hec secũda fuit figurata ꝑ illã quã fecit iosue q̃ secũdo circũcidit populũ in colle preputiorũ iosue. quinto hic ꝑ die octaua i qua circũcisio est facta: & pro circũcisiõe anagorica. Sed pro tropologica debes scire ꝙ circũcisio abdicat deformitatem scone. i. ꝑpucia omniũ uitiorũ: deutero. quarto. Circũcidite ꝑpucia cordis uri: & hoc ẽ quã xp̃s approbat: & in se figurat. de corde. n. ut ipse ait exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicationes: blasphemie: hec sũt q̃ coinquinãt hominẽ. & iõ hec sunt rescĩda. Debes ãt scire ꝙ licet radices uiciorũ nõ possint a nobis eradicari dũ sumus i corpe mortis huius: debẽt tñ eorũ pululatiões pessime i corde i ore i opere orientes: & crescẽtes quotidie iugiter circũcidi. Et de hac circũcisione solliciti sũt apostoli, & prophete: unde Hiere. iiii. dicit. Circuncidimini domino uiri iuda: & auferte prepucia cordium uestrorũ habitatores hierusalem: ne forte egrediatur indignatio: & succendat: & non sit qui extinguat: hec est circũcisio cordis: non littera: sed spiritu. Cuius laus nõ est ex hominibus: sed ex deo Et nullus melior cultellus ad circũcidẽdũ cor q̃ petrinus: petra ãt erat xp̃s. unde dr̃ Exo. iiii. Tulit sephora acutissimã petrã & circũcidit ꝑpuciũ filii sui Sephora iterpretat speculãs eũ. Hec ẽ aĩa xp̃o cõfiguranti sollicita: q̃ xp̃m cõtinue speculatur ꝑñtẽ in corde suo: propter quod dicitur: ꝙ tulit acutissimã petrã. i. christũ acutissimũ in uidendo nostra deformia: & zelotipissimũ in puniẽdo sponsã: & in prescindendo ab ea omnia adulterina plantaria: ac per hoc adiutorium: & cum hoc speculo: imo cũ hoc gladio simul timoroso & amatiuo circũcidit ꝑpucium filii sui qui ãputat inordinatũ cõceptum cordis sui. Post hanc sequitur oris circũcisio: de qua ex hũilitate cõquerit moyses. Exo. vi. Ab heri icircũcisus labiis ego sũ. O q̃ta circũcidenda sũt i lingua q̃ ẽ igerũ malũ: plenũ ueneno mortifero. Et licet in omnibus lingua sit circũcidenda: tamen i religioso & predicatore: & uiro ecclesiastico maxime habent locum: unde & labia eius debent circuncidi. Primo ab errore deuiationis ut non sint in eo labia falsitatis: quia abominatio domino labia falsitatis. Prouer. xii. Secũdo a tumore ostentatiõis ut non sint in eo labia uanitatis: quia delictũ oris eorum sermonẽ labiorũ ipsorũ. Et prouer. xxvi. Quomodo si argento solido uis ornare uas fictile: sic labia tumentia cũ corde pessimo sociata: uolũtas. n. regis labia iusta: puer. xvi. Tertio a fauore adulationis ut nõ sint i eo labia ĩpietatis nec labia dolosa i corde & corde loquantur: sed sint labii unius & sermonũ eorũdẽ. Adulatoria. n. uerba auditorem impellunt ad casũ. Quo contra dicitur puer. x. Labia iusti erudiunt plurimos. Vltimo debent circuncidi opa extrinseca. Opera enim circũcidũtur. quã do omnes sensus circũcidũtur ab occasionibus peccatorũ: propter quod dicit Apost. i. ad Cor. vii. Circũcisus aliquis uocatus ẽ: non adducat ꝑpuciũ. i. Si circumcidit dominus cor cõtritũ: precidat opus ex transecũ: & nõ adducat sensibus suis trãsgressionis prepuciũ. quod ẽ pellicula quedã in mẽbus cõcupiscentie: signans imundã dilectionẽ cuiuscũq; operis uiciosi. Et qui circũcisus ẽ ꝑ baptismũ ab originali nõ adducat ꝑpuciũ actualis. Isti sunt falsissimi de qbus legit. i. mach. i. Fecerũt sibi ꝑpucia & pelliculas aptabãt ne uiderentur circũcisi. Sic & isti concupiscentias iterant: ac si non essent baptizati. Nec uidetur differre ab ethnicis: & paganis: appropriate tamen sunt uiri religiosi mali & clerici: qui in suis sceleribus etiam & seculares sepe uicisse uidentur.

Omnes autem circũcisiones ꝑdicte domino debent fieri: & non hominibus: sicut dictum ẽ supra. Circũcidimini domino. i. exẽplo domini: & ꝑp dominum nõ ꝑpter mũdũ. Sed multi tales religiosi uel clerici semper sunt similes sychem: qui se circuncidit ut accipet dinam. Gen. xxxiiii. Simulatos mores cõponẽtes & se uirtuosos mẽtientes ut accipiãt dinam pulchrã. & decorã. i. eis placibilẽ tẽporalem ꝑbẽdã: cathedrã: uel prelaturã: & cũ his tẽporalem abũdãtiã q̃ circũcidũt caput in tonsura clericali: nõ ut domino seruiant: sed ut tẽporalia ecclesie possideant: unde & ibidem seqtur. Si circũcidamus masculos nostros: ritũ gẽtis imitãtes: & substãtia eorũ & pecora: & cũcta q̃ possidẽt nostra erũt. Sic tales ypocrite falso imitatur ritũ honestatis: & sũt similes uulpibus ut dicit Hiero. ad presidiũ. Vulpes si diu esurit uolutat se in puluere: & fingit se mortuã & dũ ueniũt uolatilia & uolũt eã comedere: comeduntur ab ea. Sic ypocrite fingunt se mortuos mũdo: & uilitatis puluere se cõspergunt ut aues capiãt

quas esuriunt.s.diuitias transitorias:que ad modũ auiũ a possidente auolãt:& sic sepe alio mysterio dum auis ecclesia uult eos capere ad suũ mysteriũ ab ipsis comeditur:quia miserabiliter a talibus deuoratur.Sed proch dolor:iam nõ intrant ĩ ecclesiã sepe uulpes simulata sanctitate : sed sepe sus lota in uolutabro luti:quia sepe ꝓmouetur deformis & infamis in uita.Quod cõtra dicit Eze..Omnis incircũcisus non ingredietur in sanctuarium meũ. Sufficiãt inquit uobis domus israel omnia scelera uestra:eo ꝙ inducitis filios alienos ĩcircũcisos carne:ut sint in sanctuario meo:& polluãt illud.q.d. Sufficiant uobis prelatis scelera uestre indignitatis quibus indigne ecclesiam possidetis:sed nõ sufficiunt:quia non estis contenti mali esse super populum meũ:nisi etiã ꝓmoueatis filios uestros : alienos.i quos non genuit ecclesia.i.electio legitima spiritu sancto facta:sed carnalis affectio & parentela:ut sint filii alieni a promotiõe uocatiõis dei incircũcisi carne:incõpositi conuersatiõe & hi ponũtur in sanctuario & polluũt illud:quia ponunt in dignitatibus factis:& reddunt eas polutas & despicabiles plebibus subiectis.Hi sunt illi miseri q per carnẽ & sanguinẽ uolunt hereditate possidere sanctuariũ dei:filios & nepotes in dignitatibus & beneficiis secũdũ legẽ sanguinis & carnis ĩ scandalum ecclesiis preponẽtes:nõ solũ contra legẽ iesu xp̃i:q dicit ꝑncipi pastorũ petro.Caro & sanguis regnũ dei non possidebunt.Sed cõtra legem ueteris testamẽti:Deuteronomii.xxxiii. Amonites & moabite nõ intrabunt in ecclesiam dei ĩ sempiternum.Proch dolor isti soli intrant alicubi aliis expulsis.Amon filius generis mei:uel filius populi mei uel matris flectus:filii generis sunt cognati & nepotes:filii populi mei sunt cociues.Hi intrãt contra dei documẽtũ in ecclesiam dei:qꝛ multi prelati impii & scelesti uix uolunt pingue bñficiũ uel altũ dare alicui ex ꝑsone sufficiẽtia: uel ĩspiratiõe diuina: sed uel ex amore carnis uel sãguinis:uel simoniaci mũeris:uel amicitie tp̃alis.O tot sunt exẽpla ꝙ magis miramur hodie aliquid fieri canonice ĩ talibus sine macula & simoniaca labe:q̃ hec nostra bestialia ĩ dignitate prelatica in uoce hoĩs loq:hi sũt matris fletus:quod satis patet:qꝛ si lapides ecclie hẽrẽt rationẽ clamarẽt illud Hieremie.ix. Quis dabit capiti meo aquã:& occulis meis fontẽ lachrymarũ:& plorabo defectus populi mei:qꝛ ista antichristi ꝑncipalia mẽbra cõtra dei filiũ uidẽt̃ uenisse aĩas ꝑdere:nõ saluare.Hi sũt filii alieni:q matri ecclesie mẽtiunt̃ & ĩueterati sunt in uia aliena:& claudicãt a semitis & uestigiis xp̃i.Prochnephas: hoc nõ sufficit ut ĩtrent amonites ĩ eccl'iam dei: sed ꝙ terra sustinere nõ debet:ĩtrãt & moabites . Moab ĩterptetat̃ ex pr̃e.Hi sũt proprii filii:sub nepotum nomĩe palliati:& quod deterius ẽ sepe apti & spurii:qui p pr̃es suos eccl'ie spurios simul & adulteros & nõ spõsos:qꝛ male ĩtrant:peius regnãt:ecclesiis ꝑferuntur:unde Moab & Amon fuerũt simul Loth filii & nepotes incestuoso stupro p nimi ebrietatem generati in mõte.O q̃ mala est ista ebrietas:q̃ sic sũt ebrii amore carnali:cũ sint sp̃uales spõsi eccl'ie:nesciũt nisi carnalit̃ amare & carnalit̃ ꝓmouere. Magnus ẽ iste mõs superbie:quo ĩpius se credit per carnalem suorum institutionẽ hereditate dei ecclesiam possidere.Incestus est ipse pessimus:ac si spiritualem filiam aliquis dicat sue carnis uxorem.Peius isti faciunt.qꝛ sp̃ualem ecclesiã dei filio proprio sanguine desponsatam:ĩ qua sicut isti sp̃uales uice christi sponsi:& alio modo patres & filii ipsi faciunt eam sui carnalis amoris meretricem & adulterã.Et hinc ẽ ꝙ eternus sponsus proptẽ peccata talium:& etiã populorum sepe iudicat ecclesiam suam iuditio adulterarum:dum eã exuit ornamentis sponsalibus sp̃ualis uite:& eam dimittit ꝓstribulari a talium pessimo regimine:ut magis in talibus meretrix appareat:recedens a uiro & uaga & profuga super terrã.quasi sponsa descendens de celo:a deo parata & uirgo xp̃o ornata. O puer iesu circũcise ꝓ nobis circũcide ab hac tua sponsa: que facie deformata appet rugosa & uetula ĩ multis maleficiis & maleficata adulterãs & adulterata. Circuncide inq̃ meretricos actus munera & postribulum:aufer ab ea omne maleficium adulteriũ: & memor esto adolescẽtie eius:& charitatis despõsationis tue:quãdo te secuta est in deserto paupertatis & penurie & crucis tue:& renoua dies eius sicut a pricipio:& uoca dilectam tuam & charissimã sponsam tuã:pp miseratiões tuas magnas:reddẽs sibi ornamẽta sponsalia:& laua eã sanguine tuo:& exhibe eã tibi gloriosam ecclesiam:non habentem maculam neq; rugam:ut de cetero te uocet uirum suum:ducem uirginitatis sue:& in hac sp̃uali circũcisione uocet te dilectissimum iesum auctorem salutis sue:& sponsum charitatis desponsationis sue & reformatorem deuiationis preterite:& dilectissimum fecundatorem sterilitatis sue ĩ lectum feruẽtis amoris sacratissime crucis tue:in qua cum ea summi amoris matrimonium consumasti.Ibi enim ꝓpe fuisti iesus saluans populum tuum a peccatis eorum:& hec est octaua dies in qua fuisti tu domine plenarie circuncisus in corpore mortis huius.

Prima dies fuit incarnatio in uirginali utero

Secunda fuit natiuitas & reclinatio ĩ presepio

Tertia fuit tua solẽnis presentatio magni mysterii figura in iudaico templo

Quarta fuit cõpassibilis peregrinatio:qua infãs cũ matre uirgie ãnis septẽ fuisti in egypto

Quinta fuit tua solẽnis baptizatio

Sexta fuit conuersatio in deserto:& uictoria de hoste maligno

Septima fuit sp̃ualis predicatio

Octaua fuit tua cõpassibilis crucifixio:ĩ q̃ ꝓpe uocaris dulcissimus iesus scẽ tue ecclesie saluator & spõsus.

Iesus ꝓnomiatus Cap.ii.

Vid dicemus de nomine quod est super omne nomen:& quo nomine nomina-

bimus innominabilia? O nomē nō solū super oē nomē sed nomen quod es oia
Nomen uerbum quia. In principio erat uerbum
Nomē pnomē: qa oium electorū pōens p noibus: nomē participiū quia partē capit nominis: partēq uerbi: quia de hoie cepisti naturā nō culpā: & es uerbū uerā retinēs uerbi psonā: & uerbi occultās gloriam: simul uiator & cōprehensor totū habēs quod ē hominis: totū quod ē dei sine cōmixtione nature uel distinctiōe psone. O uerbū aduerbiū q hominē assūptū facis stare iuxta uerbū diuinū sinū te faciens suppositū. O uerbū ppositio cui accidit casus mortis ut sis primogenitus ex mortuis. O uerbum interiectio: qui interponis te ut fidelem mediatorem inter diuinā iustitiam & dānatā naturam O uerbū cōiunctio: qui cōiungis summū in hmo: deum limo: uerbū homini: uirginitatē matri: corpus ecclesie tue fidei lapsū miserie glorie summi dei.
Quomodo ergo eris uerbi nomē cū sit uerbum uocatum. Quis naq incōprehensibilitatē notabit & dignū nomine nominabit? Cōtrahere uerbum imēsum & induas paruulum ut fias uerbū abbreuiatum: qui es uerbū infinitū quod solū dicit lingua paterna: & audire letatur auris angelica. Dicat te pater infātulū & audire te potent tota ecclesia peregrina. Et quia soluis inimicitias in carne tua p hāc assumpta carnē tu dices anime mee. Salus tua ego sū Vocabaris antiquitus dominus deus exercituū: & dominus ultionum & dominus iustus noster. O dulce uerbū abbreuiatū ppter amorē nostrū: uoca seruos tuos noie alio in quo qui benedictus fuerit benedicat in domino: Amen. uoca inquit noie alio & tunc in dño gaudebo: facto filio uirginis: nostro fratre uterino: paruulo uerbo. Et nunc iam loquere nobis infans puer assūpte humanitatis: & nō loqtur nobis deus maiestatis: quia licet hoc nomē sit sanctū: & tamē terribile: & ideo effundatur ut oleū nomē tuū: & tūc exultabo in iesu deo meo. Attēde autē anima quid sit illud uerbū. Simul ē imensum & paruulū: & iesus filius dei patris & uirginis matris. Sicut etiam uniuerse uie domini sunt misericordia & ueritas. Sic uniuersa iesu spōsa uocabula sparsa in diuina scriptura cōplector in duo. Nullum ut arbitror reperietur nomen quod non sonet aut gratiā pietatis: aut potentiā maiestatis. Duo inquit dauid audiui: quia potestas dei est & tibi dñe misericordia. Ecce habes duo noia: nomē potētie sanctū & terribile dominus iustus noster. Et que tibi dicta sunt supra & in scriptura multa similia. Nomen pietatis insinuat emanuel. Sed mīta noia dicit Esa. admirabilis consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. In his tria sunt noia potētie. s. admirabilis: deus: fortis. Tria misericordie: cōsiliarius: pater futuri seculi: princeps pacis. Sed si ista duo sunt noia sponsi. s. misericordia & potentia: & sponsa cantat sponso. Oleum effusū nomē tuum quod horum effundit ut fiat unctionis unguentū? Perfectio nomē potentie & maiestatis transfunditur: & effunditur in nomen pietatis & gratie per iesum christum saluatorem: ut uerbi gratia. Nomē quod est deus non ne suauiter in id, quod est emanuel effunditur cū dulcis misericordia insinuatur: quia uobiscū deus. Sic & admirabilis in hoc q est consiliarius: & deus fortis in ea que sunt pater futuri seculi & princeps pacis. Et dominus iustus noster misericors & miserator dominus. Et illud quod tā terribiliter sonuit. Ego dominus: in Pater noster qui es in celis. Serui nominantur amici: & resurrectio non saltem discipulis: sed fratribus nunciatur. Sic ego sum qui sū: quod dixit dominus moysi statim effudit in nomē pietatis cū subiūxit. Ego sū deus abraham: deus Isaac: & deus Iacob: ubi deus angelorū dicitur: deus hominū & nomē celis cognitum est per moysē terris effusū. Auarus fuit ille effusor: qui non nisi populo iudeorū nomē salutis effudit: sed largus iesus effudit usq ad terminos orbis terre. Venient inq ab oriente & occidente: & recūbent cū abrahā: isaac: & iacob in regno celorū. Sed dimissis aliis nominibus effūdamus iesū nostris: quem sponsa uocat oleū effusū. Sed pmo uideamus quis ipsum uocat iesū: & quare. Nam certe iesus ē nomē effusionis. cū uerbū se in carne effudit: unde quomodo alterauit noia potentie. Nā inquit Esa. xxx. Ecce nomen domini uenit de longinquo: ardēs furor eius & grauis ad portandū. Ecce q terribile ubi ardor. furor: & pondus: ad cōburendū: ad seruiēdū: ad obtuendū. Sed hec in marie uisceribus temperata sunt per iesum xpm
Ardor redactus est ad tēperātiā
Furor ad mansuetudinē
Pondus ad leuitatem:
ut iam filius ab hoc uocetur philos: eo q amor dici uideatur. luce. 1. Quod enim ex te nascetur sctū uocabitur filius dei. Hoc est quod hic dicitur. Vocatum ē nomē eius iesus: ubi & nominis nouitas & bonitas cōmendat: hoc igitur nomine uocatus ē a patre cui saluauit hereditatē. s. hominē quē creauit In apocryphis esdre dicitur. Reuelabit filius meus his qui cū eo iocūdabuntur: & monetur filius meus iesus & conuertetur seculū. In huius figura dixit angelus ioseph. Pariet filiū & uocabis nomē eius iesū ipse. n. saluum faciet populū a peccatis eorum. Quis. n. auderet eterno uerbo nomē iponere: nisi dicens pater incipiet. propter quod Esa. lxii. Vocabitur tibi nomē nouum: quod os domini nomiauit. q. d. Ille qui eternaliter uerbum dicit. Hoc nomen iesus nobis nominandū cōcessit. Secūdo mater nominauit eum iesum: cui saluauit integritatē. Luce. 1. Concipies in utero: & paries filiū: & uocabis nomen eius iesum. Concipies. i. totum capies simul in te & ex te. Addit in utero. q. d. Iam cōcepisti mente: quē conceptura eras carne: & paries filiū non statim post conceptū: ut quasi hospes unius noctis uiator parte transeat: sed moram faciet nouē mensibus. Sicut spōsus libēter moratur in thalamo ubi delectabilē inuenit mansionem nunquā

a te euellẽdũ ex fastidio. Sed qr & aliis ciuitatibus oportet eũ euãgelizare: & te uirginẽ facere matrẽ multorꝫ filiorꝫ letãtẽ: & quãdo egreditur saluat si gulũ: & facit gaudiũ. Nõ sic bẽiamĩ fecit. Rachael. Genesis. xxv. Et ideo uocauit eũ filiũ doloris sui. ꝑ. Re. iiii. uocauit uxor phynees filiũ suũ icabath .i. ingloriũ: utraqꝫ ꝑsona dolorẽ ĩ ꝑtu occubuit. Sed beata uirgo in ꝑtu suo a dolore & pudore libera ꝑ iesũ nõ solũ saluata: sed letificata: uocauit iesũ salua torẽ gaudiosũ: qr in ꝑtu suũ fecit sibi dominus: ut õnis qui audient sibi dilectus filius colletẽ eidẽ. Vocauit & angelus hoc nomẽ iesus: ꝑusqꝫ in utero cõciperet: qr reparauit eius itegritatẽ. Vocauit & mũdus totus hũc puulũ natũ hodie iesus cũ cõ tulit diuinã cõformitatẽ ut õnis natura ĩ hõie assũ pto: ad dei unionẽ attingat: qr misit deus filiũ suũ in mũdũ ut saluetur mũdus ꝑ ipm. Io. iii. hoc ergo nomen est

Apatre prenominatum
Ab angelo uocatum
Ab angelo nuntiatum
Mundo collatum
Ab apostolis predicatum

Omni die nõ cessabãt in tẽplo & circa domos do cẽtes & euãgelizãtes iesũ xpm. Act. v. Ecce qꝫ dul ce euãgeliũ: xpus unctus: xpus salus: unctio dulcis salus utilis: õe tulit pũctũ. q miscuit utile dulci. Sic ille tanqꝫ cãdelabrꝫ factũ super quod hoc nomẽ fuit Sicut lucerna splẽdens: & sicut fulgur mũdũ illumi nans. Paulus uas electiõis ubiqꝫ euuãgelizãs iesũ portauit nomẽ eius corã gẽtibus: & filiis isrl. Sic & ipse gloriat in huius nominis salubris sciẽtia ꝑe. ad Cor. ii. Nihil reputaui me scire iter uas nisi iesum xpm: & hũc crucifixũ. Est etiã ab õnibus adoratũ Ad phyl. ii. Deus exaltauit illum & dedit illi nomẽ qꝫ ẽ sup õe nomẽ: ut i noie iesu õe genu flectat Au non omnis creatura genuflectit nomini eius cum in omni creatura fiant mirabilia ꝑpter nomẽ eius: Oqꝫ uenerãdum est credentibus: & abeo salu tem expectantibus: cuius nominis ĩuocatio est ita mirabilis ac uenerabilis creaturis omnibus: ut stati mutetur ad nutum eius. Et ab omnibus inuocan dum: qr omnibus salutiferum. Ioel. ii. Omnis qui cũqꝫ inuocauerit nomẽ domini saluus erit. De quo autẽ nomine intelligat aperit petrus. Act. iiii. d. Nõ est aliud nomẽ sub celo datum hominibus: i quo oporteat nos saluos fieri. Et iterũ. Non est in ali quo alio salus. loquitur autem de nomine iesu christi nazareni. Sed si uelimus huius benedicti nominis dulcedine latius effundere saluatorem secũdum il lud Ber. oleũ effunde: & senties uirtutẽ eius. Inueniẽt nomen iesu

Penitentibus in refrigerium
Egrotantibus in remedium
Pugnantibus in presidium
Patientibus in solatium
Proficientibus in auxilium
Deficientibus in subsidium
Confitentibus in honorem
Predicantibus in testimonium
In uenitur preter hec
Memorantibus in suspirium
Postulantibus in suffragium
Experientibus in fructum
Peruenientibus in premium

Propter hec omnia sit nomẽ domini benedictum in secula: quia ante solẽ permanet nomẽ eius. Refe runtur autẽ istorũ ꝑma quattuor ad statum incipi entium: secunda quattuor ad statum proficiẽtium Primo ergo est nomen iesus penitentibus in refu gium. Quis peccator non timeat nomẽ potentie quis audeat sustinere dominum ultionũ: Sed ecce iesus dulce refugiũ in quo exinanit maiestas: & dul cescit pietas. Ipse est spes unica redeuntibus ad ue niam: de quo. Mat. i. uocabis ait angelus nomen eius iesum. Nec caret effectu fidelis inuocatio hu ius nominis: prime. Ioãnis. ii. Scribo uobis filioli mei: qr dimittũt uobis peccata uestra ꝑpter nomẽ eius. Nota exemplũ ualde optimum qr nullum inuocãtẽ hoc nomẽ iesus in tota silua euãgelii legi tur accepisse repulsã. Sed dãnata morte culpe rema net morbus concupiscẽtie: unde recurrendum ẽ ad nomẽ iesu: qr ipse est egrotãtibus in remediũ: hoc est enim nomẽ iesu: de quo. Mat. ultimo. In nomi ne meo demonia eicient linguis loquẽtur nouis serpẽtes tollent: idest serpẽtinas suggestiones: & si mortiferꝫ quid biberint trãseundo quippe ad mo dum potus: nõ masticando per morã: uenenũ sci licet male delectatiõis: nõ eis nocebit: ad mortẽ sup ple: super egros manus iuponent & bene habebũt

Habes ergo aĩa mea secũdũ. Ber. reconditũ ele ctuariũ in uasculo huius uocabuli qđ ẽ iesus: qꝫ nul li tempore pesti: iueniatur ineficax. Habes aĩa mea in nõie iesu: unde actus tuos prauos corrigas: uel minus perfectos diligenter impleas: unde sensus tuos aut ne corrũpentur serues: aut si occupantur sanes. Exemplũ de infirmo quẽ sanauit dyonisus adhuc ĩfidelis: pnte paulo ad nomẽ iesu. Sed si cõ tentus pharao surgat ad scandala: adhuc recurrẽdũ est ad nomen iesu: qr ipse est pugnãtibus in ꝑsidi um. Subiecit enim omnẽ feritatẽ inimicorꝫ: unde luce. x. dicitur. Reuersi sunt autẽ septuagitaduo cũ gaudio dicẽtes: Domine etiã demonia subiciunt nobis ĩ nomine tuo. Et ait illis: Videbã sathanã si cut fulgur de celo cadentẽ. Ecce dedi uobis potesta tem calcãdi supra serpentes & scorpiones & supra omnẽ uirtutẽ inimici: & nihil uobis nocebit. Verũ tamen in hoc nolite gaudere: qr spiritus uobis subi ciuntur: & cetera. Nota qꝫ non dimittit rex libenter militẽ strenuũ ac fidelẽ seruũ suũ nomẽ inuocantẽ & clamãtẽ pie: unde in ꝑs. lxxxx. protegam eum qm cognouit nomẽ meũ. Et ꝑuerbiorꝫ. xviii. Tur ris fortissima nomẽ dñi. Ad ipm recurrit iustus & exaltabit: Sicut curuit beata agatha: qꝫ feras imites ad nomen iesu xpi mansuescere asserebat. Sed quis nõ ꝑmittat deus seruos suos ĩ tẽptatiõe succũbere

permittit tamē eos multas afflictiones sustinere. Sed nō desperandū nec obliuiscendū noīs iesu:qa ipsū ē patiētibus i solatiū:unde cōsolat᷑ patientes: Mat.v.Beati estis cum ma.&c.Ideo ibant apostoli gaudentes &c.Act.v.Et mēti inflāmate puto q̄ ē inestimabilis letitia solū in ebriatione amoris sui: & appetitu similitudinis cordis & corporis sui:nullo alio p̄mio expectato.Et nōne uidef q̄ sepe ē gaudiū hoī pati p amico mortali:tamē nescit ille p quo passio sustinet᷑. Quāto magis p deo imortali: qui oīa cōtinet᷑:& p dilectissimo iesu:qui oīa portat in nobis:& p̄mo oīa portauit p nobis.Hoc attēdens paulus Act.xxi.Ego ait nō solū alligari in hierusalem:sed mori paratus sū p noīe dñi iesu. Sic ergo nomē dñi iesu ē incipiētibus

In refrigeriū cōtra reatū culpe
In remedium contra morbū cōcupiscentie
In presidiū cōtra malum culpe
In solatiū cōtra malū pene

Sicut ergo ualet nomē dñi iesu cōtra malū &c. Ita pficientibus ualet ad bonū.Primo .n.ē procedentibus in auxilium: unde i ps.xxii.Deduxit me sup semitas iustitie propter nomē suū.Itē pp nomē suum pōtat mihi totius honestatis exēplū.Ber.Siquidem cū noīo iesum hominē mihi ppono mitē humilē corde:sobriū:benignū:castū misericordem:& deniq; omni honestate cōspicuū.Ideo tibi sēper ī sinu sit iesus sēper in manu:quo tui oēs sensus in ipsū dirigantur & actus: ps.Dñe in lumine uultu tui abulabūt & in noīe tuo exal. Itē qa laborantes cōtingit deficere adhuc ē in subsidiū deficiētibus quod figuratū ē.Act.iii. ubi ait petrus illi claudo.In noīe iesu christi surge & āmbula:& sequit᷑ ibidē de sanatione eius.Si.n.sedes per pigritiā:te xp̄s sanat excitādo torporē.Si per īpotētiā sanat cōferēdo uigorē.Ber.Cū iesū noīo hoiem mihi propono:q & suo exēplo me sanat & roborat adiutorio: Itē qa nō solū pficit in opatione uirtutis:sed in uerbo ueritatis nomē iesu nō solū iuuat operantes sed honorat credentes.Est.n.confitētibus ī honorem.Ioan.i.Dedit eis potestatē filios dei fieri: his q credūt ī noīe eius.Et hic nō ē modicus honor.Si .n.filii & heredes:heredes qdē dei: coheredes autē xp̄i:hec cognoscebat q se nō permittebat adorari a ioāne Apoc.xxi.Vide ait ne feceris:cōseruus.n. tuus sū & fratrū tuorū habentiū testimoniū iesu.Itē nō solū ē cōfitētibus in honorē:sed predicantibus ī testimoniū:profectī.n. apostoli p̄dicauerūt:ubiq; dño cooperante & sermonē cōfirmāte sequētibus signis:qa re uera fiebāt in noīe iesu: unde dr̄ Mat.ulti.In noīe meo demonia eicient &c. Itē nota q illud quod tūc cōfirmat p modū illustrationibus luminosis scripturas declarātibus cōtra doctrinas falsas hereticorū:cōfirmat ēt nūc refectiōibus dulcorosis ī mētibus electorū:Et iō eccl'ia xp̄i spōsa eius testimonio sēper fulta iubilat in ps. Deus docuisti me a iuuētute mea:& usq; nunc pnunciabo mirabilia tua.Sic igit᷑ ipsū nomē dñi iesu ē salutare proficientibus

Adiuuādo pcedētes
Releuando deficientes
Honorando confitentes
Promouendo predicantes.

Propterea nomē dñi iesu ē memorātibus in suspiriū:unde Ber.Dulcis iesu memoria dās uera cordis gaudia:sed sup mel & oīa dulcis tua p̄ntia. Nil canit᷑ suauius:audit᷑ nil iocūdius. Nil cogitat᷑ dulcius q̄ iesus dei filius. Idē Ber.Si scribis n̄ sapit mihi si nō legero ibi iesū.Si disputes aut cōferas non sapit mihi nisi sonuerit ibi iesus.Heccine sic faciunt sic moderni predicantes:qui dimittentes sepe iesu uerba & sp̄us sancti & apostolorū gloriātur cū boatu oris loquētes sepe mulierculis & secularibus propriis uerbis Aristotelis pagani: Aueroys saraceni & aliorū inimicātiū cruci christi.Et licet ueritas a quocūq; dicatur sit a spiritu sancto:tamē insipida ē taliū allegatio & ut plurimū fastuosa: & sepe de ignorantia scripture pcedens :qa sepe quod allegant audiū:siccū:iperfectū de scriptura pagani dānati multo melius: plenius:sapidius:& liberalius: ac hilarius iuenit᷑ i scriptura xp̄i & alicuius eius sācti discipuli:q ē dulcorata charitatis sapore:& istos tales i predicationibus & sermonibus adducere:qui licet dicant aliq uera.dicunt tñ m'ta falsa & periculosa ē aliis ministrare materiā:q ad corū uanū studium inducātur.Sed redeamus ad n̄m iesū: & cum ap'lo nō ostēdamus nos aliqd scire nisi xp̄m iesū: & hunc crucifixū exēplo b'i ignatii:& cētrū & circūferentiā cordis nri sculpētes iesū:q ipsū iesum uiuens & moriens eructabat de corde pleno: & mortuus reliqt īra se scriptū litteris aureis in corde corporeo.Est iterū nomē iesu postulātibus ī suffragiū .Io.xvi. Si quid petieritis patrem i noīe meo dabit uobis &c.Nec mirū qa nomē iesu titulus ē nostre petitiōis i grā dei pris.Eius.n.nos pfitemur filii q ipsū iuocātes p fidē sumus ei cōfigurati. Sed uis istius tituli cōtra salutē petētibus aduersatur ppter qd' sācta mater eccl'ia q̄ sēp petit salutaria :& sēp est xp̄i spōsa in omnibus petitionibus suis adiūgit:per dñm nostrū ihm.Et ideo nūq̄ repulsā patit᷑:quia sēp exaudiat᷑ ād fructū salutis.Est iterū nomē ihu experiētibus in fructū & delectamētū.Ber.Nō est tātū lux nomē ihu:sed cibus est.An nō totiēs confortaris:quotiēs ihu recordaris.Oleū est eni nomē ihu.Aridus ē eni ōnis aie cibus nisi hoc oleo cōdiat᷑.Quid eni ita mētē cogitātis impinguat:q̄ ita exercitatos repat sēsus: uirtutes roborat: uegetat mores:& castas fouet affectiones: Tua ihu dilectio:grata mētis refectio:replet sine fastidio:dās famē desiderio. Est postremo nomē ihu peruenientibus ad p̄miū.Est eni nō parua gloria beatis q̄ īsigniunt᷑ nomine saluatoris:unde.Apoc.ultimo. Serui eius.i.agni seruiēt ei.Et uidebūt faciē eius & nomē eius in frōtibus eorū quasi corroborati eius nomīe tāq̄ diademate.ps.Gl'iabūt᷑ in te ōes q diligūt nomē tuū ideo.Apoc.xiiii.Illa.cxliiii.milia qui stāt cū

agno & fruūť ipo. describūť hēre nomē eius: & nomē patris eius scriptū in frōtibus suis. Et hic q̄druplex effectus quo ad statū pfectoꝝ
Excitat memorātes ad deuotionem
Quietat postulātes p exauditionem
Satiat experiētes p refectionem
Coronat perueniētes per sui figurationem & deificationem

Potest autē aptius & breuius distingui sic ꝙ nomen iesu est
Penitētibus in refugium saluationis
Pugnātibus in presidiū ꝓtectionis
Patientibus in remediū consolationis
Hoc quo ad icipiētes: cōtra malū triplex culpe: pugne: & pene. Itē nomē iesu est
Credētibus in honorē dignitatis
Predicatoribus in testimoniū ueritatis
Laborātibus in testimoniū uirtutis
Hoc quo ad ꝓficiētes. secūdū ꝙ couenit tripl'r ꝓficere: corde: ore: & opere. Itē nomē iesu est
Meditātibus in suspiriū deuotionis
Postulātibus in suffragiū orationis
Expiētibus in fructū refectionis
Hoc quo ad contēplātes: secūdū ꝙ cōtingit deum memorari meditādo: postulare orādo: expiri gustando. Vltimo nomē iesu est ꝑueniētibus in p̄miū retributionis quo ad beatos in statu glorie.

O nomē sup ōne nomē qđ cōtinet ōne nomē: nec ipe sigure litterarū quibus cōponeris uacāt a prophetia tue significationis: nam i. h. s. & titulus faciunt iesus
I. persona diuinitatis
H. inspiratio sanctitatis
S. inclinatio maiestatis
Titulus redēptio captiuitatis
I. iq̄ psōa diuinitatis. Est. n. media uocaliū & uerbū filius dei media personaꝝ. Sed quid. I. litera mīma est in forma: maxima i sacramēto psona filii dei exinanita in puulo iesu nostro: maxima i mūdo redēptio. Est eni. I. litera in metro mō uocalis: mō simplex cōsonās: mō duplex. Itē. I. mō simplex lr̄a: mō syllaba: mō dictio ē uerbi gr̄a. Simplex uocalis ē i hoc uerbo ibo. Simplex cōsonās ē in hac ditione iesus. Duplex cōsonās: ut in hac dictiōe maior cū inter duas uocales ponit̄. Sill'a ē in p̄dicto uerbo. Ibo. Dictio ē cū. I: uerbū impatiuū ponit̄. i. uade. Magnū ergo mysteriū ē ꝙ. I. lr̄a caput ē in nomīe iesu. Sup hoc caput: caput ōim eccl'iarū fundat̄ romana eccl'ia. Media iter uocales designat̄ q̄r media in uocatione gentiū: q̄ p quinq; uocales designāt̄: ꝑpter quinariū sēsuū in quibus uixerūt dicit ysaias de uocatione gētiū. In die illa utiq; xp̄i iesu erūt quinq; ciuitates in terra egypti. i. mūdi loquentis lingua chananea. i. celi xp̄ianitatis. Ciuitas solis uocabit̄ una: hec ē. Romana eccl'ia: dignitate: ueritate: sanctitate una & sūma. Simplex lr̄a est. I. i puulitate infantis. Syllaba est in sono p̄dicatis. Dictio ē I. i uerbo impātis: uocalis est. I. p se solū faciens in gratia p̄destinactionis. Simplex cōsonās est in gr̄a iustifficatiōis. Duplex cōsonās est in duplici stola fruictionis. Est eni duplex cōsonās in offitio mediationis inter deū et hominē. Mediator dei & hōinū. hō xp̄s iesus ait. Apo. Itē. I. est duplex cōsonās in uinculo unionis. Vbi duo uel tres & cetera Mat. Alter est duplex cōsonas in unione aīe & carnis in persona diuinitatis H est aspiratio sanctitatis. Cū eni ōnes lr̄e sint: sola ista nō est lr̄a: sed aspirationis nota. Quia ōnis hūana cōceptio hēt plenā litterā uirilis seminationis: iesu nostri cōceptio habuit solā notā sp̄us sancti ispirationis. Nō eni i uirgine est cōceptus humano semine: sed mystico spiramine. Et sicut h. ē i metro: hac si nō sit: Sic & spiratio sp̄us sancti sic ē ad coceptū hōis christi: ac si non sit ad coruptionē uirginal' uteri. H. lr̄a est octaua: & illū cōnetit q̄r octauū noui testamēti p resurrectiōis mysteriū octauo die resurgēs cōsecrauit. Iste benedictus iesus aspiratio uoluit fieri q̄r de inspiratione cōcipi uoluit: unde & sponsa uirgo maria mater & filia: soror & dilecta. Dilectus inqt meus mihi de substātia sp̄us sui ministrat sacrādo & fecūdādo uteꝝ. Et ego illi: illū cōcipiēdo de substātia carnis mee ministro saguinē purissimū qui pascit̄ inter lilia castitatis & integritatis corporis mei: donec spiret dies. i. per inspirationem spiritus sancti formetur ille qui ē dies & lux noui testamēti. Et inclinentur umbre testamenti ueteris ipsum adorantes tanq̄ ueritatem & corpus sue umbrositatis. Sed q̄r per hoc ꝙ conceptus est i matris utero inclinatū est dei uerbū in puulo. Ideo. s. cuius figura si fiat rēcta lr̄a: altitudo ē supius iclināta sigt descēsū Et ideo. s. saluatoris sigillum tenens & sanctitatis aspitate iustitie suscitaret: que p sonū. r. a sp̄u lr̄e. s. q̄ p̄cedit figurat̄ ab illa aspitate rigorē iclinat iustitie faciēs suauē sonū misericordie. Que lr̄a si capitalis ponat̄ ex toto se hūiliat: & quasi se iclinat i hac forma. s. & tota contrahit̄: abbreuiat̄ & dilatat̄. Sic & uerbū altissimū abbreuiatū i puulo i amore nr̄o in noīe iesu pio. Adhuc addas titulū: & fit redēptio captiuoꝝ & itegrat̄ nomē suauissimū iesu sup oīa benedictus deus. Adhuc hēs mysteria i iesu noīe si ipsū uis extēdere & tūc occurrūt tibi quinq; lr̄e. I. e. s. u. s. Que p̄ma tibi ondūt qnariū assūpti ōis qnq; sēsuū nr̄e carnis: quos crucifixit tanq̄ reges mūdi non regētes sed tyranizātes i patibulo crucis. Sicut habet̄ Iosue. Et iō ē sensus secūdus qnarius passiōis i uulneribus carnis seu corpis ut supra dictū ē: ē diuina psona. Et ipsius uulneratio de illata iniuria a pfida natura. Nā. e. ex signo apparet lāceata ex sono pferet̄ angustiata: q̄a & ipse deus p inundātem malitiā: tactus dolore intrinsecus ait. Delebo inqt hominē Sed felix mutatio ubi. s. sequit̄: ubi erit saluatio scilicet i clinatio maiestatis: & mutatio furoris: in mutationē amoris. Saluabo inq̄ hōiem. Sed q̄r p p̄mū. s. inclinat̄ ad sumēdā nostre nature ueritatē p secūdū. s. inclinat̄ ad sumēdā reatus penalitatē: ut sic fiat saluatio hōis & satisfactio. Per u. qđ

ē i medio significat̄ satisfactōis mōris dū ululat ad deū: suspirādo & suspirat: cōtinet cordis gemitū: expirat i cruce dimittēdo corpus cōfixū & expirādo ī manus pr̄is spūm: tā suū q̄ oium electo͞r. Et iō. u. ē ultīa uocaliū: qͬ ibi fuit ultimū & cōsumatū amoris signū: & ultiū ibi emisit sui amoris spūm & sue ōrōis: suaq; clāōris uerbū. O. u. infra clausū: cū multa cōpassiōe recordandū: qͬ sic hūit iesus nr̄ pene suppliciū cōtinue expirādo & moriendo ī corde: & suauissimū thymiama fragrans sacrificii exti͞us afflictus i corpore: maxie qn̄ fuit cōfixus ī cruce: ubi spirauit acerbitate supplicii: & igne passionis decoctus fuit agnus assatus ī odorē holocausti Adhuc ualet i modo p̄ferēdi: in sono expirat sola int̄ uocales: O quot mysteria in isto b̄ndicto iesu nostro.. Attende aūt q̄ multe sūt rōnes īpōnis nomium. Noīa. n. debēt rerū p̄prietatibus r̄ndeī. Noīa aūt singularū hoīum a diuersis circūstātiis i ponūt̄: nā īponūt̄ quedā a tpe ī quo nascūt̄: Sicut a noībus scōr. Quedā a genere: ut a nobilibus pētibus: sicut de Ioāne dī: Luce. i. Quedā ab euētu: sicut Ioseph uocauit filiū suū Manassē. d. Obliuisci me fecit deus oīum labor: Geñ. xxxxi. Quedam ex q̄litate nascētiū: sic de Esau qui erat ruffus: & in modū pellis hispidus: uocatū est nomē eius Esau: siue edom: qd̄ iterp̄tat̄ rubeus uel sāguineus. Nomina uero q̄ ab hoībus iponūt̄: his modis similibus accidūt. Noīa uero q̄ iponūt̄ diuinitus sēp significāt aliquod ḡtuitū donū diuitus datū: Sicut Geñ: xxvii. dcm̄ ē abrahe: uocaberis abrahā: qͬ patrē multaȝ gētiū te cōstitui. Et Matth. xvi. dictū ē Petro. Tu es petrus &c. Quia ergo hōi xp̄o hoc sūmū munus gr̄e collatū erat ut p p̄sonalē unionē oēs possent saluare: ideo cōueniēt uocatū ē nomē eius iesus: hoc noie a deo patre p̄mo deō inuisibil'r: ab angl'o nūciato sēsibilit̄: a matre uel Ioseph hodie iposito firmit̄ i circūcisiōe: quā credo fecisse ioseph. Et hoc mō ē nomē noīum: nulli alteri i hoc sēsu cōicatū Et i isto noie p̄nt īcludi oīa dei noia: q̄ dei pietatē ad nos: uel eius gr̄e munus cōtinere uident̄. Et nota q̄ i circūcisiōe ideo iponit̄: qͬ simul abraham a deo hūit āpliatiōnē nois: & signū circūcisiōis. Geñ. xvii. Et qͬ eē nature īfectē & corrupte: quod facit hoīem filiū ire: mēte fideli reputat̄ p no eē: ideo int̄ fideles pp̄l'os nusq̄ legit̄ nomē ipositū: nisi acceperūt origīal' culpe remediū. Sicut iudei i circūcisiōe & xp̄iani i baptismo. In cuius signū dicit Salomō puer. iiii. Ego filius pr̄is mei tenellus: & unigēitus corā mr̄e mea: ubi dicit glo. Quare Salomō se unigenitū coram matre uocat: quē frēm uterinū p̄cessisse scriptura testatur: nisi qͬ ille mox natus sine noīe q̄si nūq̄ eēt de uita decessit. Nō. n. hēt uerē eē ad utilitatē: q̄ n̄ debet hēre et̄nā beatitudinē. Hūit iudea quosdā iesus: sicut dicit. B. p̄cedēs istū: quoȝ uacuis gl'iat̄ uocabulis. Illa. n. nec lucēt: nec pascūt: nec medēt̄: ideo synagoga in tenebris ē usq; adhuc: fame & īfirmitate laborans: nec satiabit̄ nec sanabit̄: quousq; sciat meū iesū dn̄an iacob & finiū terre. Triplicē iesū ibi legimus. Iesū māeaste dī saluare ab exilio deserti: qͬ iste diuidit t̄rā p̄missiōis iosue. Iesū filium iosedech. Iste dī saluat: qͬ edificat tēplū ubi agit sūmū sacerdotiū: Zacha. iii. Audi iesu sacerdos magne. Iesū filiū sirach ī eccl'iastico: q fuit doctor & p̄pha.

Primus dedit t̄rā arctē captiuitate p̄dēdā: sed iesus nr̄ t̄rā uiuētē b̄titudie et̄nā. Scd's edificauit tēplū figurale ubi offert sacrificia aīaliū. Iesus nr̄ reedificauit tēplū uirtutis & gr̄e: ī se ruinosā reedificādo naturā: ī quo obtulit iui cordis & corporis holocaustū. Tertius fuit doctor & p̄pha: sed nō sua uirtute: & adhuc docuit ī figuris ueteris testam̄ti: & p̄phauit ī uerbis multe obscuritatis. At noster propheta iesus est propheta potens in opere & sermone: figuras explicans & umbras clarificans: docens in doctrina dei: sicut potestatem habens: non sicut scribe eorum. Vides quidem q̄ illi non sunt ueri iesus: sed premissi sunt tanquā baculus Helisei ad mortuum puerum ueniens: et sua interpretari nomina nequiuerunt: uacua qui erant a uera salute. Superpositus est mortuo baculus: & non erat uox neque sensus: quoniam baculus erat. Descendit qui baculum misit: quia descendit uerus iesus qui eos premisit: et mox p̄bans se esse iesum saluum fecit populum suum a peccatis eorum. Et est uox & sensus. nec instar priorum est salute uacuus. Sed audi quid fecit: unde uox et sensus uitaque reddit: ut ait Ber. Nam ut iste propheta: potens in opere & sermone: de excelso celorum monte descendens: quasi alter Heliseus de monte carmelo: uisitare dignatus est me: cum sim puluis et cinis: inclinare se dignatus est: & iacenti contrahi: & coequari paruo: ceco impartiri lumen oculorum suorū: & os mutum propriis oris osculo soluere: debilesq; manus suarum roborare tactu: & flatum qui exierat sua inspiratione refundere. Suauiter rumino ista & replentur uiscera mea: & interiora mea saginantur: & omnia ossa mea germināt laudem: hec quotidie singuli in nobis sentimus cum cordi tribuit sentire fideliter fide & intellectu: quia proferre utiliter: et manu efficaciter operari. Sequitur q̄ oscitauit puerum septies: quod in resuscitata ecclesia uides impleri: dum septies in die laudes iubilat saluatori: Oscitabis & tu septies. s. quinque sensus exteriores & duos interiores: inspiramini prophete iesu tibi facte interius addas & conformes: ut cantes et dicas. Cor meum et caro mea exultauerunt in deum uiuum. Vtinam ergo huic nostro iesu sic simus familiares ut ipsum plene noscamus ex nomine: quia hoc nomen est honorandum.
Est enim nomen magni dei: & ideo nomē iperiale: p̄s. Afferte dn̄o gl'iam & honorem: Exodi. xx. Altare de terra facietis mihi: et offeretis

super eo holocausta & pacifica uestra: oues uestras & boues in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

Est nomē secundo memorandū: quia nomē eius ē nomē uiri uirtuosi Ideo Esa.xxvi. Domine nomē tuū & memoriale tuū i desiderio aīe. ps. Si obliti sumus nomē dei nrī: & si expādimus manus nostras ad deum alienum.

Est tertio nomē amplectandū: quia nomē amici iō nomen amabile. Abac.iii. Ego aūt in dño gaudebo & exaltabo in deo iesu meo.

Est quarto nomē iuocandū: quia adiutoris & saluatoris benignissimi: & ideo uenerabile. Act.x. Non est aliud nomē sub celo datū &c. Audisti de iesu nōe: & de noīe hodie iposito. Audi de noīe pribus pmisso figurato singulariter in antiquo.

Sacerdotio
In regno
In prophetia
In prelio.

Hoc nomē est xp̄s q latine dr̄ unctus: uel unctō Nam ungebant̄ iste quattuor psone: sacerdotes: reges: pphe: & pugiles. Et xp̄s fuit sacerdos moriendo: rex resurgendo: propha predicado: pugil in patiendo: & unctus est oleo p̄ cōsortibus suis. Cōferamus rē noi. Hoc nomē xp̄s sicut dicit papias ñ scribit̄ lr̄is latinis: sed grecis. i. x. p. s. & apice supscripto Syllabizando in latio nihil sonat. Rō huius est certa excellētia dignitatis huius noīs: qa ista unctō manat a pector̄ dei pr̄is: nec p̄t iueiri i nrīs apothecis ue sonet nrīs lr̄is. Sic̄ dicit Gre. i. plogo moralū de dei hebreo℞ noīe: tetragrāmatō: q d̄ i ātiqs litteris hebreo℞ iuenit̄ scriptū lr̄is hebreis: & ē scribile: & nō effabile: propter reuerētiā tāti noīs. Esdras enī adinuēit nouas lr̄as ut dr̄: in quibus restauit destructos liberos: sed istud nomē ut dr̄ scriptū est lr̄is antiqs. Attende igit̄ p̄mo qd indicat. x. Ingerit enī figurā crucis. p. indicat cōflictū passionis. C. uel. S. innuit triūphū coronatiōis. Sed apex suppositus demōstrat titulū superscriptionis. Posuerunt aūt. Ioānes titulū super caput eius cām ipsius scriptam. Iesus nazarenus: rex iudeo℞. Sic ergo hoc nomen xp̄s dicit tibi.

Vexillum crucifixionis amplectendū
Conflictum passionis aggregandū
Triūphum coronationis acquirendū
Titulum superscriptionis contemplādum.

Vt sic cōpleta sit unctio & cōponat̄ unguentum: quo unius principaliter ungit̄. Ergo in titulo legē pphām unctū. In triūpho regē sublimatum. In passione sacerdotē imolatū. In uexillo pugilē honoratū. Et tūc cū samaritana possimus dicere. Scio quia messias uenit qui dr̄ xp̄s. Attende igit̄. x. litteram unctionis: & hoc ppro magno & stupendo mysterio sp̄us sancti pōt dici lr̄a. x. latino℞ enī litterē. xxi. sunt: due extreme. y. z. ex grecis sunt assumpte. Iste. xxi. fuerunt rome fuente sub augusto eo tempore quo xp̄s natus ē mundo: licet ipsi nescirent qd significarent. Vñ lr̄ unctiōis lr̄a sub augusto rome inēta in crucis figura: significabat q ille qui nascebat̄ in t̄ris eēt uerus augustus & auctor salutis: q & rome erigeret uexillū sue crucis: & ibi institueret unctionē sacre sedis. Et hec lr̄a. x. sep ē duplex consonans: quia regnū & sacerdotiū simul in xp̄o significat & exprimit: & deū & hominē in una persona unit. Et semp xp̄s consonat i una persona: quasi in una lr̄a diuine glorie: & hūane nature. Est autē semiuocalis: cuius sonus icipit ab. I. & terminatur in. S. quia eius dignitas incipit a diuinitate: & termiat̄ in iclinatiōe hūanitatis assumpte Et idē sonus permāet in hac lr̄a & in syllaba coniūcta: unde idē sonat. x. lr̄a & syllaba: q. I. & S. copulata: q idem est xp̄s quod deus homo. Dictum ē at supra in iesu noīe: q. I. significat persoñā filii mediā i trinitate. x. aūt ut uides dicit illā eandem psonā in assūpta humanitate: & ipsa hūanitatem i diuina psona cū multiplici dignitate. Vides ergo q mirabili sacramento se osculāt̄. I. & x. & rome iuenit̄ dū xp̄s nascit̄: & tñ ipsa est. xiii. post. i. qa iesus saluator post duodenariā uocationem apl̄o℞ consecrationem & scificationem a xp̄o & expulsionem de iudaismo: p. xiii. paulū cui uiuere xp̄s est: & qui xp̄o cruci cōfixus erat iesus p̄dicat̄ romano orbi: uel romane urbi: & p coapl̄m petrū in quo reptitur. I. tanq̄ p pōtificem sūmū rome cōsecrata est sedes uncta: in qua xp̄i regia dignitas. Sacerdotalis scitas: uirtualis strenuitas: & pphtalis ueritas cōtinetur. Quod quidē habuit romana ciuitas: p. p. i. per xp̄i passionis conflictū. Qui rome i scis martyribus multiplex portauit martyriū: post quod passioni marty℞ datū est. O rotundū qa corona coronauit silnestr̄. Hoc significat. p. lr̄a: cuius figura est baculus: habens. o. post se qa post baculū passionis marty℞ fuit datū. o. ut est dictū p̄us. In cuius etiā signū in lr̄is noīs xp̄i. post. p. seqtur. c. que sigt resurrectionis triūphū. Sed atrende q. C. est. o. d̄inutū: quia dignitas pontificū i hac uita nō est cōpleta: donec. C. terminet̄. i. p̄ns corona grē in. litterā. o. eterne uite: unde nec ipsa eccl̄ia regiū sestū al̄r debet acceptare: nisi ut illius eterni regni signū & principiū sup has tres lr̄as p titulū sup scptionis: quia data pace per constantinum data sunt cōcilia: ubi uere iesus qui apparuerat sacerdos & pugil: & Rex se prophetam ministrauit: dum per eos sanctorum patrum & doctorum eterne sapientie: eructauit archana procul faciens heretica figmenta. Nunc de toto nomine christi faciatis triumphale uexillum super populum christianum: quia hoc nomē sicut materiale uexillū.

Est distinctum aduersantium: distinguuntur enim exercitus hostium p uexilla
Est imitatiuum comitantium. Tota enim populi comitiua debet sequi uexillum ducis
Est hortatiuum preliantium: quando enim preliātes uidēt p̄cedere uexillū: & hostes prosternere insequuntur strenue.

Est ostensiuum triumphatiuum: quando aduersantes superantur: uexillum eorum deiicitur & cōculcatur: & triumphantium erigitur & exaltatur: sic uexillū crucis & xp̄i nomen
Distinguit castra xp̄iane militie
Counit & iūgit membra ecclesie
Inducit & animat ad conflictū penitentie
Ostendit insignia perfecte uictorie.
Distinctionem huius nominis ostēdit Aposto.i. ad corinth.i. Nos predicamus iesum crucifixum iudeis quidem scādalum: gentibus autem stultitiā. ipsis autem uocatis sanctis christum dei uirtutem & dei sapientiam. Vnionem istius uexilli & nominis xp̄i ostēdit: ad Gal'.ii. d. Xp̄o confixus sū cruci: uiuo aūt iam non ego: uiuit uero in me xp̄s. & uideas ꝙ uexillū unit populū duci: & inter se. Etiō populus xp̄i est xp̄o crucifixo conformis: quia qui xp̄i sūt: carnē suam crucifixerūt cū uitiis & cōcupiscentiis. Hortationē preliātiū ostendit ipse iesus p se. Qui uult inqt uenī post me &c. Ostensionem pfecte uictorie post uirtuosam pugnam ostendit Apost. ad Gal'. ultimo. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nr̄i iesu xp̄i. Cuius nomen xp̄s iesus benedicatur in secula seculorum. Amen.

Iesus in stella fulgidus Ca.iii

Aluatore nato in oriēte stella mire claritatis apparuit: q̄ iesū patris splendorē. & matris radiū gētibus nūciauit. Non. n. decentiori signo corporali splēdor p̄ris hūit reuelari: qui ē et'na & sp̄ualis lux: q̄ corporali luce p̄fulgide stelle: q ut lux ī mūdū uenerat ad mūdi tenebras effugādas. Sed multo maioris splēdoris stella mētibus eoꝝ illuxit: que fecit eos intelligere eū
In auro offerrent subiectiuā reuerentiam: tāq̄ regi
In thure adoratiōis latriā: tanq̄ deo
In myrrha professionē sue redēptionis p suppliciū mortis assūpte. Sic ergo illustrati stati uenerunt sequētes stelle ducatum
Letanter
Festināter
Reuerenter
Ita ꝙ adiutorio nati pueri sup dromedarios aīalia uelocia: lōgū uie spaciū in .xiii. diebus pegerūt: et xiii. die ad Iem̄ puenientes p̄sepiū: īuenerūt sacram uirginem matrem: & dei uerbū ī assūpta natura: & hūilit' pcūbūt pedibus iesu pueri & uirgīs matris affluēt' offerūt: & admoniti p aliā uiam ad propria redeūt i fide firmati. Hec enim dies triplici decoratur miraculo
Adoratione paruuli
Consecratione baptismi
Operatiōe miraculi.
De p̄mo refert euāgelista matth' ii. qd' dcm̄ est hi die et tricesimo āno fuit xp̄s a ioāne baptizatus: & ibi maximū fuit mysteriū trinitatis: & post reuoluto āno hac eadē die ad nuptias mutauit dn̄s aquā in uinum: & ibi māifestata fuit gl'ia diuinitatis. Et ista p̄figurauerūt magna mysteria: q̄ l'sūt i eccl'ia scā cōpleta. Nā cōuocatio magoꝝ sigt uocationē ecclesie de gētibus: unde hodiernū festū ppe ē ecclesie festū qr hodie ī tribus magis pducta ē ad xp̄m & ī baptismo cōiūcta ē p matrimoniū: & ī miraculo ē ipsa tota trāsformata a sua aquositate īsipida. ī sapidissimū spōsi gustū: & ī eius amoris inebriatiōnē & feruidū uinū: unde hodie cātat': hodie celesti spōso cōiūcta ē &c. Vbi cōtēplatiue eccl'ia simul cōprehēdit oīa: & ī suā despōsationē trāsformat: & pp hoc p̄ multis aliis festis: q̄ quo ad xp̄m maiora uidet': qr gta ē tot bn̄ficiis repn̄tatis ī ea. Hoc festū solēnitate celebritatis: r̄nsoriis antiphōis & sermonibus ē dotatū. Et qr hoc festū māifestatio noīat': iō debes scire: ꝙ natiuitas xp̄i eē nō debuit oibus manifesta. Primo ne īpeditum fuisset redēptionis bn̄ficiū. i. ad Corith ii. Si cognouissēt nūq̄ dn̄m glie crucifixissēt &c. Scdo ne diminutū fuisset fidei meritū. Iustitia. n. dei est p fide iesu xp̄i: ad Ro. iii. Fides aūt ē argumētū nō appētiū &c: ad Heb. xi. Tertio ne hūanitatis ueritas uenisset in dubiū. Vnde August. ondit ī ep'la ad uolusianū. Si nullas ex puulo ī iuuētutē imitarēt etates: nullos cibos: nullos capet sōnos: nōne opiōnē cōfirmaret erroris: nec hoiem ullū ullo modo suscepisse crederet'. Et uū oīa mirabilit' faceret: auferret qd' misericordit' fecit. Debuit tñ aliqbus māifestari electis secūdū ordinē sapīe dei: q uideret' qsi oium electoꝝ repn̄tare psonas. Etiō oibus conditionibus hoium xp̄s ihs puer ē māifestatus. Nā pastores erāt isr'etici: & magi gētiles: illi d' ppenqu d' lōgiquo: uterq; ad angularē lapidē currūt. Est & alia diuersitas: nā magi sapiētes & potētes: pastores simplices & uiles. Māifestatus ē ēt ī magnis pcōribus: In Symeone & Anna iustis. Etiā uiris & mulieribus: p̄latis: subditis: clericis: & plebeis: ut per hoc natus iesus oñderet nullā cōditionē hoium a sua salute excludi. Māifestatus ē ēt cōueniēti mō & ordie: scd'm ꝙ cōgruebat cōditiōi psonaꝝ: & p̄figuratiōi futurorum. Nā pastores repn̄tāt p̄mitias cōuersiōis iudeoꝝ: In qbus scd'm ap'm .i. Cor. nō multi nobiles: nō multi potētes: sed q̄ īfirma sūt mūdi elegit deus. Et qr ap'li electi ex iudeis facti sūt pastores primi eccl'ie: ideo ualde cōgrue ipsa natiuitatis hora & die: fcā ē eis xp̄i nati ānūtiatio. Et qr iudeis cōsuetū erat fieri diuīa r̄nsa p angl'os: ūde ēt legē acceperūt ī dispositiōe angl'oꝝ: sicut dr̄ Act. vii. Idcirco p angl'os eis cōgrue nūtiat': ꝙ ēt firma fuit ꝙ angl's magni cōsilii xp̄s iesus in sua psona ipsis ap'lis erat euāgelizaturus seipsū. Magi uero sapientes & potētes: & ēt malefici fuisse dicūt' repn̄tātes eccl'iam de gētibus q̄ malefica erat p ydolatriā: sapiēs p astutiā ut malefaceret: & nō bn̄: potēs p orbis monarchiā: illustrata p irradiationē stellarē p̄dicatiōis ap'loꝝ tāq̄ de alto celo resplēdētē exterius: & iuisibilē stellā fidei cōmouētē ītus: colla subdidit nato paruulo xp̄o: & similit' mūera obtulit. Sicut dicetur infra. Et quia sicut dicit Aug. i sermone de epiphania. Erat abrahe in numerabilis pro-

missa successio: sicut stelle celi. Ac per hoc nō carnis semine: sed fidei fecunditate generanda: ut celestis ꝓgenies ecclesie designaret in magis in ortu noui sydens. Excitant & geniti a xpo per fidem abrahe computantur in semine. Etiā conditioni magorū hoc fuit cōgruū: quia assueti erāt in cōsideratōe stellaꝝ. Et ut dicit Criso. ꝑ consueta eis dominus condescēdit. Quia uero iusti & in spūalibus exercitati internis illustrationibus docent a deo. Idcirco non exterior opinio: sed interior inspiratio spūs sci senes iustos die quadragesimo symeonē & Annā fecit i templo xp̄m natum cognoscere: adorare. laudare: & ei fide dignū testimoniū ꝑhibere. Quod conueniebat etiā figure. In his etiā figurat ecclesia contemplatiua: que in renouatione euangelici status ꝑ abundantem spūs sancti internū influxum honestate matura tanq̄ senex: contemplatione iubilosa tanq̄ cantans: illustratione luminosa tanq̄ prophetis maxīe de gladio transfixionis cordialis xpi iesu & uirginis matris: operatiōe uirtuosa: xp̄m baiulans brachiis charitatis dei templum reformabit & letificabit: ita ut totius quasi eius status sit quedā xpi p̄ntatio & oblatio in templo celestis patrie deo p̄ri. Et tunc iterato cōplebit ꝓphetia Aggei: ꝙ huius domus maior erit gloria q̄ prioris: quia desideratus cunctis gentibus & maiori sanctitate desiderii se offerret sponse sue in templo ecclesie renouate. Et quia ille est status perfectionis: & prīo quod aīale: deinde quod spūale est. Idcirco manifestatio magoꝝ precedit p̄ntationē xpi in templo. i. manifestationē factam in tēplo Symeōi & Anne. Quia etiam isti duo sunt signa perfecte conuersionis iudeorum in fine temporum post plenitudinem gētium ad euangelicum statum. Quia uero de stella in qua magis fulgidus iesus apparuit nunc ē sermo. uideamus q̄ breui uerbo sue peregrinationis insinuant cām & finem cum dicunt. Vidimus stellā eius in oriente: & uenimus adorare eū: ubi ꝑ causa. Proponunt prodigiosā uocationem: ꝑ fine supponunt obsequiosā deuotionē. Primū probat claritas illustrationis: cum dicit uidimus &c. Secundum ꝓbat pietas religionis: cū addit. Et uenimus adorare eum. Circa primum. s. prodigium uocationis ipsorum.

Primo exponunt ueritatem inspirationis
Secundo nouitatem apparitionis
Tertio dignitatem generationis.

Primum ꝓbat sensus appreheudentis: quia immutatio particularis: soli enim magi stellam aspexerunt. Vnde leo papa: dedit aspicientibus intellectum qui prestitit signum: Esa. xlviii. Reges uidebunt &c. Reges inquit uidebunt exteriori miraculo & consurgent concordes deuotione: cōformes oblatione: & adorabunt uerbum in carne: deum in homine. Secundum probat modus apparitis: quia illustratio singularis: cum addit Stellam: hec enim stella quando uolebat qui eam regebat latebat & lucebat: stabat: & ibat: Matth. xx. Stella quam uiderant in oriente antecedebat eos usq; dū ueniēs staret supra ubi erat puer.

In oriente apparuerat
In ciuitate latuerat
In uia antecedebat
Supra puerum residebat.

Tertium probat situs orientis. Cum dicitur in oriente: quia origo supnalis. Et in hoc exprimitur dignitas nascentis: Zacharie. vi. Ecce uir: oriens nomen eius. Luce primo. Visitauit nos oriens &c. & Esa. Quis suscitabit ab oriente iustum qui ēt ascendit ab oriente. ps. lxvii. Qui ascendit super celum celi ad orientem sicut. Qui etiam uenturus ē ab oriente mystice: Matth. xxiiii. Sicut fulgur exit ab oriente &c. Ideo nomine orientis notatur dignitas eius cuius stella in oriente magis apparuit.

Circa sacramentum huius apparitionis considerare conuenit quadruplicem stellam in his bene dictis magis.

Ipsi enim stellam uidebant
Stellam habeant
Stellam credebant
Stellam querebant.

Stellam uidebant que est globus luminaris uidelicet sydus nouitatis. Stellam habebant que est radius salutaris: uidelicet fides ueritatis. Stellam credebant que est fructus specularis: uidelicet uultus diuinitatis. Stellam querebāt: que est partus singularis: uidelicet partus uirginitatis. Circa primam stellam considerare debemus appētis formam: cau sam & horam. Quantum ad formam differebat ab aliis.

Quidditate: quia elementaliter mixta
Quantitate: quia dimensionaliter pua
Qualitate: quia interscalariter uisa
localitate: quia inaturaliter sita
Processionalitate: quia irregulariter mota.

Nisi esset elementaliter mixta non esset in aere. Nisi esset parua: non posset puerum figurare: quia cooperiret totam unam ciuitatem si eēt de illis magnis que sunt in celo. Latebat etiam & lucebat uicissim: ut intrantibus ciuitatē latuit: exeuntibus patuit: ut humanū cōsiliū q̄rentibus dn̄m subtrahi figuraret: uel appētis stelle & p̄dicatis scripture duplex testimoniū magos letificaret: & ut i magoꝝ fide iudeoꝝ pfidia ꝯfūderet. Nisi materialit̄ sita eēt magos ꝑ uiā nō dirigeret: tēc p̄cedēdo ad locū ubi puer erat Aug. Et plenū xp̄o obseqū tēpauit gradū donec magos pducat ad pueꝝ obseqū p̄buit. ñ ipū adduxit hospiciū irradiabat āplissimo lumine tecta nati pfudit: sicq; discessit: hec Aug. & Cris. Stetit supra caput pueri: q̄si diceret hi ē: ut q̄a loquēdo mīare ñ potat stādo mōstraret. Hoc ut modico uiso de forma: quātū ad cām appitōis debes scire: q̄ stelle que sunt in celo.

Habent distinguere tempora
Habent figurare naturalia.
habent influere in generatione et corruptione

istorum inferiorum. Sed nihil possunt super liberū arbitrium. Sed ista stella ad nihil horum apparuit: sed solum ut saluatoris ortū uiam & locum ostenderet & lumen fidei ad statum credentiū prefiguraret. Quātum ad apparitiōis horā: licet Crisostomus uideatur dicere omel'.vi super Matth' ꝙ in forma pueri crucem in capite habentis magis apparuit & de nato pueroꝝ uiaꝗ͂ instruxit: & ꝙ per bienniū apparuit ante natiuitatem: tamē hoc coiter ab aliis non tenetur. De hora quicquid sit de signo & modo nec. Crisostomus affirmat sed recitat. Ideo tenet' cōmuniter ꝙ hora natiuitatis apparuit: unde. Augustinus. Eo nascente lux noua in terra est reuelata: quo moriente solis est claritas obscurata. Licet. Augustinus in. Sermone de ephiya dicat ꝙ fere ante biennium stella apparuit magis nesciētibus quid significaret: quando natus est xp̄us notificatū ē eis ꝙ eius esset ortus signū. Itaqꝫ eius auctoritas' i hac parte est dubia. Itē. Hieronymus i. Glo. Stella domini ce natiuitatis nūcia q̄ nūq̄ p̄us apparuit: sed eā tūc puer creauit & magis p̄.uiā deputauit: q̄ pacto officio mox esse desiit. Nec tamē hora natalis est hora fatalis. Nascūt' enim sub eodē cōstellatiōis puncto.

Difformes i naturalibus: ut pfectus & mōstruosus
In moralibus: ut electus & reprobus
In artificialibus: ut hebes: & industrius
In conditionibus: ut liber & seruus

Econtra sub diuersa constellatione conformes: etiā ipse ptolomeus dicit. Iudicia que tibi trado sūt inter necessariū & cōtingēs. Et in eodē. Astrologus nō dicere debet rem spaliter. sed ul'r qr sapiētis aia dominabit' astris. Licet autē aliqui uocēt fatum id qd deus facit cōcurrētibus ōnibus causis i regimie uniuersi. Nullo tamē mō est dicēdum ꝙ esse fatalis sit aliqua influētia stelle ad coactionem uoluntatis humane. Et qr sic cōiter errātes appellant fatū. Ideo illud est nomē suspectū. Licet a Boecio sub ꝓmo sensu sit sane acceptū. Et ideo dicit Augustinus. Quidā nō astroꝝ cōstitutionē: sed ōium cōnexionē: serieꝗ͂ causaꝝ: deo summo tribuunt: quia ipam dei uoluntatē uel potestatē fatū appellant: teneat sentētiā: sed corrigant linguā. Hec autē stella nullo mō dat occasionē erroris: ꝙ puer iesus sit natus sub decreto stellatū sed magis ostēdit ꝙ stelle sunt sub potestate eius unde: Gregorius: dū nō puer ad stellā: sed stella ad pueꝝ uenit nō fatū puer en stella dici potest. Sed si dici liceat illius stelle fatum his qui apparuit puer fuit. De hac stella potest sumi illud qd dicitur. Numeroꝝ. xxiiii. Orietur stella ex iacob: unde etiā credūt aliqui hos reges doctrinam balaā secutos. Et ideo ad apparitionē stelle facile fuisse cōmotos ad natū iesum querēdū i iudea Ego autē magis estimo causā fuisse eoꝝ aduentus eoꝝ celeris irradiationē iesu uocātis eos ad se: sola gratuita sua misericordia. Circa secūdā stellā attēdēdum ꝙ magi excitati exteriori lumine. interius illustrant fide: & hec stella est quā hēbant qua pgebaut. Ecc. quinto. Quasi stella matutina in medio nebule: fides dicitur stella

Ueritate pura
Venustate clara
Auctoritate firma

Est autem matutina: quia est uirtus prima fides est sperandarum rerum substantia idest fundametū & principiū: Hebreoꝝ. xi. Sed in medio nebule in statu miserie: speculū in enigmate inuoluta caligine ii. Pe. i. Quasi lucerna ardens i caliginoso loco: donec dies illucescat & lucifer oriatur in cordibus uestris hec est dies glorie: & lucifer uisionis beate q̄ succedit fidei. Dicitur etiā luna lucens: dū non obtenebratur errore: nō obliquatur itentione: sed pficit operans p dillectionē. Hec lucet in diebus suis durante stadio uite presentis. Sed uidetur hodie uenisse clangor tertie tube. Apoc. viii. Tertius angelus tuba cecinit & cecidit de celo stella magna ardens tanq̄ facula: & cecidit in tertiā partē fluminū & fontes aquaꝝ & nomē stelle dicitur absinthiū: & multi homines mortui sunt de aqs: quia amare facte sunt. Attende ꝙ tuba p̄mi angeli excitauit ad bellū contra seuitia tyrānoꝝ: tuba secūdi contra perfidiam hereticorum tuba tertii contra fallaciam phoꝝ: uidete ait. Apostolus ad col'. ii. ne quis uos seducat p pphiā & inanē fallatiā. Mundana enim phia dicitur stella propter curiositatē intelligentie. Sed de cello cadit cū p̄me ueritati non consentit: & de ueritate fidei experimētū querit. Cadit etiā quia a ueritate deficit: & multos uanitate decipit. Nomē autē stelle dicitur absinthiū & hoc uere illi qui gustauit ueram stellam fidei: qui firmus in christo iesu stat tanq̄ i firmamento celi. Cuius absinthii amaritudine obtenebrescit sensus cognitionis: refrigescit uirtus dilectionis: obstupescit gustus deuotionis: quod satis cum dolore probamus in phis nostris. Cadit etiam in tertiam partem fluminum: quia quidam credentium ueritati catholice assentiunt humiliter. Quidam inquirunt studiose & fideliter. Quidam peruertunt maliciose & nequiter: quibus infectis turbatur ordo scientiarū quia scripturas peruertunt: siccatur origo gratiaꝝ: quia a deo se auertunt: & ideo scatuit doctrina errorum eorum: quia magistros falsitatis se faciunt Et ex hoc sequit' ꝙ multi moriunt' in aquaꝝ amaritudie: cadētes a charitate ruētes a ueritate obstinati i infidelitate. Hec ē stella quam magi malefici hodie contemplantur que non ducit eos ad puerum iesum: sed ad absinthiosum infernum. Non solum autem ista stella est phia mundana: sed multo uerius dignitas prelatica: Que debet esse

Pura intentione in se & exemplaritate ad proximū
Influens oratione & protectione per subsidiū
Fixa stabilitate & trāsformatione per exemplū

Hec cadit de celo in multis: quia intentio est simoniaca: cognitio ceca: instructio nulla: conuersatio feda: & uita tota a christo deiecta. Hec cadit i tertiam partē fluminum. i. diuitiaꝝ abyssū q̄: fluminibus cōparant' pp continuū dilapsum a pos-

sessoribus suis. Non enim diuitias ecclesiasticas conuertunt ad duas ptes bonas. s. ad ampliandum diuinum cultum: & pauperum usū. ppter quas dedit eas ecclesie deuotio fidelium: sed cōuertunt eas in tertiam partem abusionis & malum triuanū. s.
In fastuositatem pompe
In carnalitatem lasciuie
In distributionem parentele.

Et quia sepe redditus ad hoc non sufficiunt: plebes subiectas spoliant. beneficia symoniace dispensant. iudicia & correctiones intorquent ad congregandas pecunias non ad conuertendas animas.

O sydera erratica: & astra absinthiosa: utinam essetis fōtes sine aqua amara: quia multo melius eēt ecclesie: q̄ nobis deficeret temporalis substantia: q̄ q̄ sic esset in xp̄i contumeliam dispensata. Vere cecidistis de celo. i. de dignitatis solio: cecidit corona capitis uestri a sublimitate meriti: utinam sic cecidisset a regimine populi: ue nobis: quia peccastis non solum committendo in uestra persona: sed alios puertendo exemplaritate mala. Sed heu ista stella cecidit magna ardens tanq̄ facula: quia magna ē uestra potestas & sublimis dignitas: sed ardet in uobis ut facula radix omnium uitiorum cupiditas: uere abstulistis officia tyrannis: quia sepe aufertis pacem de terra: & facitis uos capita ptium & depopulatores plebis. Heccine est ista cura pastoralis ciuitates diuidere: ciues expellere imo filios spoliare uris uenenatis & malignis consiliis? Sed heu nimis lōgus ē iste planctus in destructiōe filie populi mei: dū iniquitas egredit a senioribus qui ppl'm regere uidebant. Hi sunt designati in tertia parte stellarum: quas draco traxit i terram: quia isti exclusi a numero sanctorum prelatorum qui sunt actiui sollicitudine populi: contemplatiui speculatōe dei: sunt per suggestionem diaboli uenenatam miserabiliter deiecti & facti sunt predones populi: & subiecti cleri. Similiter stella est religio sancta.
Fixa professione
Munda purgatione
Mota subiectione
Electa paupertate
Clara exemplaritate.

O q̄ miserabiliter cecidit: quia in multis pfessio est fracta: conuersatio est feda. Obedietia parua uel nulla: immo sepe repugnat contumacia: paupertas miserabiliter prostrata: & exemplaritas deformata: in tertiam partem fluminum & fontium miserabiliter inabyssata. quia cum non habeant diuitias: hereditarias a parentibus nec prebendas pingues in ecclesiasticis redditibus existimantes questū pietatem: habent mendicitatem insatiabilem: & ī missis ac aliis spiritualibus uendendis officiis multam symoniacam labē: & uolunt esse pauperes nomine ad uanitatem glorie: sed nihil uolunt sentire de usu paupere in carnis austeritate. O q̄ mala est ista stella & q̄ absinthiosa: & quanta amaritudine repleuit tam aquas scripture q̄ predicationis sancte: q̄ et aquas exemplaritatis uite sue. His enim modis aquas sepe accipimus in scripturis. Vere amare facte sunt & populi moriuntur: quia amarum est populis eos audire predicare magna & grandia & nō facere minima & sepe ad questum pecuniarū predicationes & confessiones conuertere: & de aliis pauperculis non curare. Hec ē enim illa cometa stella que significat mortem principis: quia corrupto statu sublimi nihil uidetur populis remanere i ecclesia de uita xp̄i. Vere coma istius stelle est quasi coma mulieris immo ut meretricis. Molles cibo: molles & dissoluti exemplo mollicieē cāntes in omni suo consortio. Vere tales stelle non sunt munde in conspectu paruuli nostri iesu: immo sūt eclypsate: quia uerterunt ei dorsum: & non faciem & inter se & solem xp̄m interposuerunt suam carnalitatem & obscuram uitam: & non recipiunt radios sue illustrationis paupertatis humilitatis & continue crucifixiōis: immo facti quasi gentiles & pagani: eis uersum est in stulticiam uerbū crucis. Dimittamus comam huius stelle quia nimis est meretricialiter capillata: utinā non adueniat spōsus zelotes & decaluet uerticem filiarum syon que ambulant extento collo & nutibus oculorum. Vertamus sermonem nostrum ad stellam nr̄am paruulum iesum: qui est tertia stella quam magi querebant: unde Glo. sup Matth. Noua stella nouū hominem indicat. Stella est xp̄s quam seq debemus Apoca. ultimo. Ego sum radix & genus dauid stella splendida & matutina. glo. Huius mundi noctem illuminans: humanitas enim xp̄i fuit lux huius mundi. Et ad Roma. iii. Ego lux ueni in mundum. Sed heu homines de quibus dictum ē supra magis dilexerant tenebras: q̄ lucem. Nec mirum quia erant eorum mala opera: & omnis qui male agit odit lucem. Satis clare se male agere ostendūt dum reprehensionem & reprehensorem sustinere non possunt: sed strident dentibus in eum. Christus autem noster est stella: uelint nolint illi ab ipso parum illuminabuntur. Et dicitur radix per sustentiam: quia rami erecti in hac radice uiuificantur: & per hanc radicem ornātur.
Frondibus efficacis locutionis
Floribus redolentis conuersationis
Fecūdāt fructibus strēnue opatōis & degustationis suauis.

Hic autem iesus paruulus dicitur stella propter puritatem in nomine in se fulgida propter claritatem refulgentem in alios: sed matutina propter nouitatem reformationis gratie. Hanc stellam debemus querere cum benedictis magis: & ex ipsa nobis proueniat multiplex radius quo illustratur & perficitur totus mūdus. De hoc dicit Apo. prime ad corinth. Factus est nobis christus a deo sapiā & iustitia: sctificatio & redēptio: ut a sapiā pcedat radius illustrāsia iustitia iformāsia sanctificatōe expians: a redemptione liberans. Quarta est stella quā magi credebāt. Querebant enim paruulum &

sum quem credebant deum suum & propter hoc non offenduntur stabulo: non presepio non pãni culis paupertatis: non sollicitudine uirginis matris. Sed magis attendentes diuinitatis condescensionem: discunt
In paruulo profundam humilitatem
In pãniculis amabilem paupertatem
In presepio carnis austeritatem
In stabulo abijcere pompositatem
In Sanctissima uirgine imitari eius inuiolabilẽ puritatem. Sic isti magi per aliam uiam redeunt in regionem suam. Non magi sed christiani. Non reges pōposi: sed humiles christi discipuli. Non uacantes lasciuie sed mundicie. Non spoliantes tiran ni: sed elemosynam euangelici non querentes pōpã mundi sed regnum celi. O felix fulgor qui sic eos illustrauit: nihil querentes non dubitantes non disputantes non cauillãtes: solo sōno a deo admoniti: facti sunt obedientes humiliter & subiecti unde. Crisostomus. Intuere inquit magorum fidẽ: qualiter non scandalizati sunt in seipsis dicentes. Si magnus est puer hic: que necessitãs fuge est: & oculte recessionis: hoc enim est uere fidei non querere causas eorum que uere precipiuntur: sed suade ri solum ab eis. Et iterum dicit. Crisostomus. Cum autem reuersi fuissent: manserunt colentes deũ & pdicantes mĩ ros erudierũt: deide cũ thomas iuisset ad prouincia illam: adiuncti sunt ei & baptizati facti sunt adiuctores predicationis eius: uere ergo puer iesus fuit eis fulgidus plus in stella fidei. q̃ in stella signifer utroque fulgore clarus. Quia uero hodierna solemnitas a stella dicitur epiphania ab epy. quod est supra: & phanos apparitio: seu manifestatio. Theophania dicitur a theos q est deus & phanos apparitio: quasi adeo facta manifestatio quia trinitas apparuisse dicitur in baptismo in extrinseco signo. Q ua etiam dicitur bethphania in terrio miraculo a beth q est domus: & phanos manifestatio: quia in domo nuptiarum manifestatus est in operationis miraculo. Et sic ex omnibus causis huius festiuitatis apparitionis manifestationis nomen accepit ideo tibi quadruplicem apparitionem collige ex scripturis que in his magis uirtuose refulget
Prima est apparitio representationis corporalis ex stelle significatione: que fit per sensibile signũ
Secunda spiritualis reuelationis ex interna inspiratione: que est eruditiua per formalem uisũ
Tertia personalis incarnationis: que est executiua per uisibilem uerbum
Quarta supernalis intuitionis: que est beatificatiua per trinitatis obiectum. Et omnes istas habuerunt isti benedicti magi. Quia
Primam in stelle fulgore
Secundam in fidei claritate
Tertiam in uisi inuentione
Quarta gaudent hodie in eterna fruictione
Et licet uideatur tibi hoc repeti quod dictum est supra: tamen sub alio & deuoto sapore si attendas modos quibus deus nostre sensibilitati condescendit in simbolicis signis: siue apparitionibus extrinsecis nostre cecitati: & reuelationibus internis nostre difficultati ad bonum in exemplis siue humanitatis nostram miseriam excludit in obiecto beatifice trinitatis: unde ad stellam magorum possunt adduci apparitiones extrinsece ueteris testamenti. Si cut enim hec stella suum officium habuit solũ ad christum ducere. Sic & omnes ille ueteris testamẽti apparitiones extrinsece: ad hanc ordinabantur & ad hanc adducte si recte intelligatur in qua apparuit uerbum in carne: unde tam benedictis magis q̃ omnibus patribus antiquis potest dici illud leuitici nono Hodie apparebit nobis deus .q.d. respõdens ansietati sanctorum patrum: qui querebant ĩ carne uerbum. Respondens etiam interrogationi bus sanctorum magorum: qui itinerãtes. xiii. diebus dicebant & querebant ubi est et cetera. Multiphariam multisq; modis deus loquens olim patribus in prophetis & mysticis signis: & nobis magis iã xiii. diebus factum est extrinsecum signum. Sed hodie aufertur uobis lassitudo inquisitionis: quia erit uestra peregrinatio determinata: dabitur certitudo inquisitionis: quia apparebit icarnatio presentata: offertur plenitudo consolatiois: quia erit letitia cõsummata quo ad iter presens: quia hodie apparebit rex regum & dominus dominantium: amore nostri factus paruulus in medio animalium. Discurre per figuras & inuoca patriarchas & prophetas. Vem moyses & uide rubum inconbustum immo latẽtem matre uirginitatem in paruulo & carne penale fulgentem diuinitatem: & p alios similes i scriptura. Ex secunda reuelatione: tam illustrationis fidei: q̃ amonitionis in somno per imaginariã uisionẽ debes itelligere q dũ sumus in uia: cõmũiter non fit nobis reuelatio sine forma imaginaria: sed anima ibi non sistit: sed refert ad intelligibilia maxime quando ad hoc fiunt: quia spiritus factus: uel per se uel per angelos format nostram imaginẽm illustrat cum sibi placet ad intelligentiarum rationem. Alioquin si anima ibi sistit accipit occasionẽ erroris. Vnde Sanctus daniel uidẽs imaginarie q uolebat ibi sistere & per se non poterat intelligere diu ieiunauit & fleuit & pro claro intellectu orauit propt̃ quod angelus superior dixit inferiori: q face ret eum intelligere uisionem: intelligentia enĩ opus est in uisione: & in re dubia nullo modo credẽdũ uisioni imaginarie: nisi ex ipsa formaretur intellectio clara. Et hec est causa quare taliter uidentes sepe pferũt falsa licet uideẽ uera qr licet hẽant adeo uisũ nõ hẽnt itellectũ: sed exponũt sepe p ppium sensũ. Est tñ iste modus cois i pmis cõsolationibus quas deus facit aĩe. Et inuenimus i ueteri testamẽto quod istud fecit destinãdo ad prophandũ illustrãdo eorum intelligentias sicut de samuele pmi Re. iii. & Nume. xii. Si quis fuerit pphã int uos per uisione & sonia appebo ei. Etiã ad sublimãdũ & gu-

bernandum sit uisio: sicut .iii. Re. iii. apparuit dominus per somnum salomoni. Etiam cõfirmãdo ad sequendam diuinam uoluntatem p rectitudinem cõsciẽ: unde & sic apparuit Ioseph: Matth. i. Omnium istarũ apparitionũ finis est apparitio tertia. s. xp̄i incarnatio p̄ntata: ut iam nobis sufficiat uerbũ dei p̄ris in assumpta carne uisibili pro oĩ uisione & p omnibus p̄mis uisionibus.
Ad illustrandum prophetantes
Ad informandum presidentes
Ad rectificandum errantes.
Sufficit una apparitio q̄ est apparitio lõga: magna: clara: plena: & perfecta. Et hoc habentibus oculos mentis irradicatos a xp̄o sole. & ab eius interna inspiratõne. Hec est sacra scriptura q̄ nobis est p xp̄m iesum reuelata quando ipsum uerbum patris apparuit in tunica passibilitatis ad exemplandũ statum uiatorũ. Apparuit enim gratia saluatoris nr̄i dei oĩbus hominibus erudiẽs nos: ad titũ. ii. Et sic apparens reuelauit scripturã: quia grã & ueritas per iesũ xp̄m facta est: unde & in huius signũ uelum templi scissum est. Item quando apparuit i stola ĩmortalitatis resurgens a mortuis ad premonstrandum statum beatorum. Vnde & in die resurrectionis apparens discipulis ĩsufflauit & dedit eis sp̄m scm̃ ut intelligerent scripturas: & Ac. i. p̄buit seipsum uiuum in multis argumentis per dies .xl. apparẽs eis & loquens de regno dei. Tertio enim cõsumabit & clarificabit omnes istas apparitiones: cum appebit in gloria maiestatis ad iudicadum singulorũ merita. Et ideo nullus debet iudicare quousq; ueniat dominus qui illuminabit abscondita tenebrarũ. Tũc enim apparebit signum filii hominis in celo: Matth. xxiiii. Nulla ergo apparitio ẽ de cetero desideranda nisi intueri xp̄m iesum: & hunc crucifixum. Et de quarta apparitione que est essentialis intuitiõis in obiecto trinitatis non est presumendum aliq̄d dicere nisi q̄ est contentum in scriptura sacta. Sufficit nobis q̄ illa apparitio est.
Perhẽniter uiuificatiua
Feliciter quietatiua
Sublimiter deificatiua
Et ita tradit nobis scriptura. Nam de primo ad Colo. iii. uita nostra abscondita est cum xp̄o ĩ deo: cum autem xp̄s apparuerit uita nostra: tunc & uos apparebitis cum ipso in gloria. Et ideo dum peregrinamur in fide: sufficit nobis gloriari in spe. De .ii. in p̄s. xvi. Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo: satiabor cũ appuerit gloria tua. Quid plus queris quando diuino conspectui p̄ntaberis: & tibi promittitur plena & uera satietas in uisione maiestatis? Noli plus scrutari fantasticas uisiones: quia scrutator maiestatis opprimetur a gloria. De iii. p̄me: Io. iii. Charissimi modo filii dei sumus sed nondum apparuit quid erimus. Scimus autẽ q̄m cum apparuerit sil'es ei erimus quoniã uidebimus eum sicuti est. Et omnis qui habet spem hanc ĩ ea sanctificat se sicut & ille sanctus est. Hec ergo est illa stella & illa apparitio clara que magos duxit ad xp̄m: quia sacra scriptura splendida & certa tres personas nostre mentis pleni illustratas ducit.
Ad xp̄i exemplum
Ad xp̄i uerum
Ad xp̄i summum bonum.
Secundum q̄ ipse dicit. Ego sum uia ueritas & uita: & qui ab hac deuiat ad herodem. i. ad humanam rationem: que gloriatur in pelle sensibilis experitati perdit fulgorem stelle quem sibi prestiterat intellectus scripture de quibus stellis erraticis satis dictum est supra. Sit ergo benedictus iesus.
Nostra exterior illustratio in exemplo
Mentis nostre illuminatio in luce gratie
Nostra continua uisio in contuitu crucis sue
Nostra felix expectatio in amplexu beatitudĩs sue.
In qua benedicti magi nunc in eterno regno: sicut stellam sue beatitudinis non in presepio: sed in sinu paterno ipsum feliciter intuentur.

Iesus magis monstratus. Cap. iiii.

Sacramentum uocationis nostre in his bñdictus magis diuina pietas ingerit añ oculos cordis nostri. Manifestatus ẽ enim ut dicit Aug. in sermone de ep̄hia in ipsis cunabulis infantie sue puer iesus his qui prope: & his qui longe erant iudeis in pastorũ propinquitate. Gentibus in magorũ longĩquitate. Nec illis doctis. Nec istis iustis. Hi ergo beati reges nostre iustificatõnis & uocationis figura suo facto nos incitant & excitant ut iesum puerum adoremus: & istorum benedictorum regum imitemur exempla. Reddit autem nobis istos admirabiles & imitabiles: ac reuera uenerabiles.
Labor itinerationis
Ausus confessionis
Actus subiectionis
Munus oblationis
Gressus reuersionis.
Attẽde ergo q̄ a labore itineris nõ retardauit istos beatos magos longitudo uiarum: quia de extremis terre finibus uenerunt ad xp̄m: uel saltem de longinqua regione non eos retraxit.
Difficultas temporum: quia in hyeme
Non multitudo expensarum: quas oportuit facere
Non teneritudo cõplexionũ: qa erãt delicate p̄sone
Non periculũ personarum: quia eis poterant fieri multe insidie: sed attendit eos.
Fidei feruor
Spei uigor
Charitatis ardor
Extrinseci luminis splendor
Interior illustratio radiosior.
Vt nec ad temporis momentum potuerint uel timore persone: uel amore patrie: uel negligẽtia seu desidia aliqua retardari: quin statim currerent ad uidendum paruulum: quem didicerant celo teste iã natum. Erubesce miser xp̄iane non imitari beatorum magorum exemplum saltẽ postq̄ puulus

tuus iesus:iam nō una stella:sed mille milibus mi raculis sanctorum exēplis martyrum uictoriis tuā pigritiam excitat & tuā cecitatē illustrat: precipue qa iā stabulū mutauit in celi palatiū:presepiū in re gis solium:uirginis gremiū in patris sinū: paruulitatē in maiestatē:panniculos & fasciā in gloriosam stolā:lachrymas & uagitus ī celi cōcentus: mutitatē infātie in locutionē paterne substātie. Societatē bestiarū in exercitū angeloꝝ. Vere pie timeas ad dexterā patris iam sedentē:quē herodes pertimuit matris ubera lābētē. Saltē patefacta gloria te debes attrahere:si nō uis benedictos magos ad adorandā infantiā sociare. Sed dicite benedicti magi dicite ad meā negligentiā excitandā: ad meam inertiā robotandam:& ad meam affectionem ifor mandam

Quis uos mouit oīa sic cito relinquere?
Quis uos adiuuit tā celeriter currere?
Quis uos direxit in tā longo itinere?
Quis uos confortauit in sustinēdo laborē?

Audi ergo beatos magos respondentes & diligenter attende:& tu fac similiter. Nostra peregrinatio inquiunt.

Habuit uestigiū indeuiabile:qa stella precessit.
Habuit solatiū ifatigabile:qa nobiscū fuit
Habuit desideriū inestimabile quia in domum introduxit.
Habuit stipendium indefectibile quia ad eū duxit:

Omisēri sequimini uiriliter. Quia nos habuimus quasi figuram:uos ueritatem expressam. Nos precessit stelle fulgor:uos xp̄i cōuersationis splendor. Nos associauit solatiū stelle:uos commutatio christi persone. Nostrū desideriū inflāmauit iesus puerulus:uestrū iā trāsformat iesus gloriosus. Stella nos introduxit i stabulū ubi erat cū uirgine mr̄e deus īfans:xp̄s uos ītroducit ī celū:ubi ipse ē eternaliter ī dextera dei patris regnās. Quare ergo nō curritis:qa ipse iesus exultauit:ut gigas ad currēdā uiā. Vide uestigiū indeuiabile:uide xp̄i cōuersatio nem: ferrata ē uia nō equorū passibus:sed benedictis iesu pedibus & manibus clauatis ī ligno crucis. Nō potestis deuiar:qa quattuor crucis brachia mūdi sperā includūt. Secure uos ad sequelā inuitat.d.Mat.iiii. uenite post me. Ego sū uia: ego lux ego ostium

Via deducit
Lux perducit
Ostium itroducit.

Ecce christus dicit. Discite a me. Beatus Petrus dicitur sequamini uestigia eius. Iob cōsensit. Vestigia eius secutus ē pes meus. Quid ad hec rn̄debimus fratres:uel quā excusationē hēre potenmus. Nā non te christus īuitat ad faciēdū miracula: sed ad eius sequēda uestigia & ad ruminanda & āplexanda crucis sue opprobria. Luce.ix. Si qs uult uenire post me abneget semetipsū:& tollat crucē suā & sequatur me. Hec ē myrrha quā portauerūt benedicti magi:& offerunt xp̄o:qa mortificationem christi in suo corpore circūferunt. Secundo habet solatiū infatigabile:uidelicet xp̄i consolationē & colcatiōem. Mat.ultimo. Ecce ego uobiscum sū usq; ad cōsumationē seculi. Et iterū uenite ad me oēs qui laboratis & onerati estis: & ego reficiam uos. Ego.n.sum cibus & potus Ego baculus:ego iumētū:ego uirga.

Cibus conformationis. Io.vi. Caro mea uere ē cibus & sanguis meus &c.
Potus delectationis ibidem
Baculus sustentationis
Virga consolationis.

Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Iacob ī baculo isto transiuit iordanē. Gen.xxxii. Quod si uulneratus es aut infirmus:ipse ē iumentum supportationis. In p̄s.i. Vt iumētū factus sum apud te &c. Super hoc iumentū samaritanus īposuit sauciatū. Nulla ē ergo excusatio si non sequeris ex quo benedictus iesus te sua supportatione & solatio continue reficere pmittit. Hoc autem tale solatiū non uendit:nō prestat uel cōmutat:sed gratuite donat ipso dicente. Si quis sitit ueniat ad me & bibat:& qui uult accipiat aquā uite gratis. Tertio habet desideriū inestimabile.s.regni cōsiderationē.p̄s. Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū &c. Desiderat ceruus fontē:cecus lucē: afflictus pacē:eger sanitatem: esuriens cibum: periclitans portū:& omnis natura finē proprium. Super omnia uero desiderat anima saucta deum. Augu. Fecisti nos domine a te &c. Est enim omnium desideriorum nostrorū finis:qa dilectus & desiderabilis totus:cui desiderio mens deuota.

Infatigabiliter currit
Indeclinabiliter recedit
Inextimabiliter proficit.

Ambrosius de uirginitate. Omnia nobis christus ē. Si uulnus curare desideras medicus ē. Si febribus estuaris fons ē. Si iniquitate grauaris iustitia est. Si auxilio indiges uirtus est. Si celum desideras uia ē. Si mortē times uita ē. Si tenebras fugis lux ē. Si cibū queris alimentū ē. Gustate ergo & uidete quoniā suauis est dominus. Quarto habet stipendiū indefectibile:uidelicet premiū cōsumatū: p̄s. Euntes ibant & flebāt mittentes semina sua. Venientes autē uenient cū exultatione portātes manipulos suos. Manipuli qui seminantur in lachrymis meritorū:colliguntur in premiis gaudiorum. Sunt āt isti manipuli

Laus continua
Letitia perpetua
Gaudium de uisione dei
Fruitio summi boni
Cognitio uniuersi
Pax absq; cōturbatione omnis mali.

Esaie.li. Qui redempti sunt a domino reuertētur: & uenient in syon laudantes:& letitia sempiterna super capita eorum:gaudium & exultationem obtinebunt:& fugiet dolor & gemitus. Sic ergo

ueniunt benedicti magi nec in labore defecerũt: q̃do nec ueniant ad uidendũ paruulũ natum. Secun do principaliter reddit eos imitabiles ausus confes sionis. Non enim timuerunt in p̃ntia regis iniq confiteri dignitatem regalem nati pueri in terra ali ena: quoniam herodiana furia qui sentiebant se ty rannicum regem & usurpatione non successiõe re gnare. O beati magi prius christi confessores q̃ cõ templatores. An nescitis q̃ qui confitetur regem in alterius regno regnanti facit iniuriam? An cre ditis q̃ uobis parcat crudelis herodes qui nec filiis propriis pepercit sed plures trucidauit ex eis? Qui etiam in paruulis innocentibus nephanda crudeli tate & diabolica operatione lac uberum cum pue rorum sanguine miscuit. Sed puto q̃ magi beati iam illustrati a paruulo quem nondum uidistis. iã cũ apostolo eius paulo alligari & mori parati estis in hierusalem pro nomine domini nostri iesu chri sti. Sed audi magorum nostrorum infusam sapiẽ tiam. Veniunt & inquirunt: querunt & dicunt: ubi est qui natus est rex iudeorum? Vidimus stellam i oriente: & uenimus adorare eum. Audi ergo q̃a aliud dicunt: & aliud querunt: aliud scrutantur: ali ud confitentur. Nã quattuor profitentur: & unum solũ inquirũt: p̃fitentur enim

Recentẽ natiuitatẽ: quia natus est
Antiquã auctoritatẽ: q̃a rex iudeorum
Prodigii nouitatẽ: q̃a uidimus stellam &c.
Deliberatã uolũtatẽ: q̃a uenimus &c.

Immo & si subtiliter penses nati diuinitatem. Si enim rex a regendo dicit̃: nullus proprie rex nasci tur nisi per quem dum nascitur regnũ regitur. Hoc autem solum conuenit illi benedicto iesu qui ab i instanti natiuitatis sue sciuit & potuit administra re regnum creature uniuerse. Quis est ait Augu. rex: tam paruus: tam magnus: nondum in terris lo quitur: & in celis edicta proponens qui in alto ful get: & in humili latet? Certe ipse est rex regum: & dominus dominantium. Et ideo magi in ipso fi dentes non uerentur ante faciem regis iniqui con fiteri eius regiam dignitatem: de supradictis non querunt: unum solum querunt humilitatis presepi um & nati paruuli in carne locum: cum dicunt: ubi est. Non autem querũt ubi illius qui propter nos alicubi factus ẽ. Et ideo occurramus benedicte ma gorum questioni: & annunciemus eis de paruulo iesu quem querunt domino nostro deo: quia ĩ mul tiplici ubi ipsum inuenimus: in diebus peregrinati onis sue: & in glorificatione assumpte nature. Inue nimus enim eũ

Incarnatũ in utero
Inclinatum in presepio
Peregrinantem in mũdo
Triũphantem in ligno
Quiescentem in sepulchro
Presidentem in celo.

Iuxta sex differentias ubi secundũ locum: sed nunc benedictis regibus quadruplex ubi cõfiteamus

Vbi uestibulũ carnis
Vbi patibulum crucis
Vbi pretorium iudicis
Vbi palatium principis

In uestibulo carnis est dispensatorium doctrina rum
In patibulo crucis propitiatorium offensarum
In pretorio iudicis auditorium causarum
In palatio principis prõptuarium deliciarum.

O beati magi uultis uidere primum: ubi. s. uestibu lum carnis in quo uerbum carne uestitum est i ute ro uirginis. Hec est tunica inconsutilis desuper con texta per totum: quia eius iuta tota est explans. Hec est corrigia insolubilis quia eius unionis liga tura inexplicabilis. In hoc ubi est dispensatorium doctrinarum: quia in sue natiuitatis exordio docu it facto quod postea erat docturus uerbo: docuit inquam

Humilitatem: q̃a in stabulo
Charitatẽ: q̃a: s. in medio animaliũ
Austeritatẽ: q̃a in presepio
Paupertatẽ: q̃a sine hospitio.

Audi lectorem humilitatis. Iacet in stabulo: qui ful get in celo. Iam clamat facto illud Mat. xi. Discite a me &c. Has scolas querebant discipuli. d. Rabbi ubi habitas: ut humiles humilem sequerentur. In tellectuali igitur prudentia ẽ: ut ubi maiestas se exi naniuit: uermiculus nõ intumescat: puer. xi. ubi su pbia: ibi cõtumelia: ubi aũt humilitas ibi ẽ sapiẽtia. Audi lectionem charitatis. Iacet in medio inter bo uem & asinum: populum gentilem & iudaicum: utrũq; uocans & saluãs. Quod ergo nõ fecit post ea docuit Mat. xviii. ubi duo uel tres &c. Hec aũt cõ gregatio tũc ẽ ĩ eius noĩe cũ ẽ ueritas p̃fectiõis: af fectiõis: dilectionis: & cõpassionis. Ecce igit̃ xp̃s in medio

Non superius cum elatis
Non inferius cũ simulatis
Non a dextris cũ adulatoribus
Non a sinistris cũ detractoribus
Non retro cũ insidiatoribus & irridentibus
Non ante cum aperte impugnantibus & p̃sequen tibus.

Audite lectionem austeritatis. Iacet in presepio in duris stramentis: in uilibus pannis: non sicut i do mibus regũ: & quod peius clericorũ & quod hor ribilius est religiosorum: qui mollibus uestiũtur. Mat. xi. Induebatur diues epulo: purpura: & bysso luce. xvi. Sic & dormiũt optimates capita populorũ in lectis eburneis & in lectis suis lasciuiunt in mol libus culcitris & uariis coopertoriis. Amos. vi. xp̃o autẽ sufficit presepiũ cum feno. Frustra autem pro multis clamat nunc facto illud Ioan. xii. Qui mihi ministrat me sequatur & ubi ego sum: illic & mi nister meus erit. Quid est ait Augustinus me se quatur nisi me imitetur. Sed audite similem lecti onem paupertatis que satis concluditur ex premis sis. Iacet in presepio sine hospitio. Sicut postea fuit

peregrinus in mundo.Mat.viii.uulpes foueas habent:& uolucres celi nidos:filius autē hominis ñ habet ubi caput suū reclinet.Glo. Cū ita sim paup ut nec hospicium quod sit meum habeam: nec ut deuio pauperem iesum unq̄ fecisse huius paupertatis decipulā:ut iuxta se procuratorem haberet q defenderet proprietatē loci:cuius iesus haberet necessariū usum.Sed sicut uerus pauper nihil in terra possidens uoluit ab omni loco libere posse expelli.Vnde & herodes eū fugauit etiam a toto regno: nazarei uoluerunt eū precipitare in proprie originis solo:unde & ab ipsis fugit:scribe & pharisei cū lapidibus eum expulerūt de tēplo:finaliter in crucis patibulo expulsus fuit de mundo hic & discipulos docuit.d.Si uos persecuti fuerint in unam ciuitate fugite in aliam.Non sic impii:non sic.Non enim parat fugam:sed uindictam:& non solum fugantes:sed iuste eos de suis excessibus arguentes sustinere non possunt:immo etiam ad primū uerbum statim ostendunt ei dentes caninos,& mordent:& lacerant famā eius.Et ideo bone iesu i hac tua paupertatis doctrina paucos auditores habes: pauciores professores: paucissimos obseruatores: loquens enim eis lingua barbara:quā nō cepit eorum imitationis sequela:& ideo qui uidebant te foris expulsū:& rerū proprietate priuatum:fugerunt a te.Vbi me ad Cor.i.ubi sapiens:ubi scriba:ubi cong sitionē huius seculi?Nunq̄ in scolis paruuli xp̄i docentis.Nequaquā domine immo omnes declinauerunt simul inutiles facti sūt: non est qui faciat bonum:non est usq; ad unum. Tertio ubi sunt principes gentium: & qui dominātur sup bestias que sunt super terrā. Qui in auibus celi ludunt qui argentū thesaurizant:& aurū in quo cōfidunt homines:& non ē finis acquisitionis eorum. Qui argētum fabricant & solliciti sunt:nec est inuentio operum illorū.Exterminati sunt & ad inferos descenderunt.Fugite illud ubi benedicti reges:quia ibi ē habitatio inimicorū paruuli regis iesu. Sed ad ubi paruuli iesu nos ducit stella clara quam uidistis in oriente:que pcedet nos usq; dū ueniēs stabit supra ubi ē puer:hec est sapientia eterni uerbi q̄ stat supra sequētes ubi sue paruulitatis. Supra sequentes ubi humilitatis & paupertatis prescripte.Stat inquam supra illustrando intellectum : inflammando affectum:dulcorando & reficiendo totum animū.Roborando affectum extrinsecum:repellēdo hostis maligni incursum:procul ergo a christi pauperibus diffidentia omnis abscedat:quia edent pauperes:& saturabuntur:& laudabunt dominū q requirunt eum. Secundum ubi de quo respondeamus sanctis magis interrogantibus est patibulū crucis:ubi passer.i.actiuus inuenit sibi domū firmitatis:& turtur.i.contēplatiuus nidum securitatis ubi reponat pullos suos.i. conceptus & opera charitatis.Ibi turris.i.castrum:ubi specula.i. presidiū. Ibi colliduntur exercitus hostium.Iudic.v.ubi collisi sunt currus & hostium suffocatus ē exercitus : ibi narrentur iustitie domini. Iustitie inquā domini: qa ibi ē iustitiarius pro nobis dominus iesus:factus pro nobis peccator magnus : quia omniū peccatis punitus. Quia si in uiridi ligno hoc faciunt pro peccatis alienis:in arido quid fiet pro peccatis propriis.Vere maximum & precipuum argumentum iustitie domini est:quando proprio filio non pepcit amorosus pater quando tradidit eum in tam terribilem mortē.ex quo se uoluit operire nostrorum reatibus peccatorum:uere pellicule edorum similitudinem maioris expresserant:quia ex quo pellem peccatorum ade quantū ad soluendū reatum in se luit inducere:oportuit eum penam mortis euoluere.Ibi ergo pro christo narrentur iustitie domini. Sed re uera nobis longius & iocundius narrentur misericordie domini:quia ex iustitia quam recepit nobis misericordiam exhibuit.Vbi sunt ait propheta misericordie tue antique domine?Certe ubi est propitiatorium offensarum:& ubi manat profluū gratiarum.Ibi ergo sunt misericordie tue domine iesu:ab antiquis patribus repromisse:ubi te uideo affixum pedibus suspendētē executionem sētentie:extensum manibus uocantem ad cōuersionem p̄ne inclinato capite offerentem remissionē offense.Aperto latere inuitātē ad receptionē gratie unde ergo misericordiā suspendentē sententia: unde fixis pedibus stat:non ad executionē sententie pcedit:sustinet:dissimulat:expectat:non irascitur per singulos dies.Sap.xi.Misereris omniū domine quoniam tua sunt:omnia potes: & dissimulas peccata hominū propter penitentiā.Et re uera misericordie domini:quia nō sumus consūpti. Treñ. .iii.Et miror si hoc in se quilibet non miratur.Et tamē sepe

Ipso sustinente peccata multiplicantur
Ipso dissimulante aggrauantur
Ipso ēt expectante animi idurātur.

Et enim quia non cito profertur contra malos sententia:absq; nullo timore filii hominum perpetrāt mala.Eccle.viii.Sed secundū duritiam cordis ipsorum:& cor ipenitens thesaurizāt sibi irā in die ire: & reuelationis iusti iudicii dei:Ad Roma.ii. Vide etiam misericordiam uocantem ad penitētiam. Extēdit manus suas ut uocet & trahat:inspirat:predicat:& flagellat ut cōuertatis & cōfiteans. An ignoras:quia benignitas dei ad penitētiam te adducit ad Ro.ii. Ad uos igitur o ingrati scelesti:& obstinati est uox ista crucifixi horrenda.pro.i. Vocaui & renuistis extēdi manū meā & non fuit qui aspiceret.Despexistis omne consilium meū:& increpatiões meas neglexistis. Ego quoq; in interitu uestro ridebo:& subsānabo cum uobis id quod timebatis aduenerit. Vide ergo misericordiam remittentē offensas:caput inclinat:quia paratus peccata remittere.ad osculū recipere:pacem offerre.Hiere. .iii.Tu autem fornicata es cum amatoribus multis:sed reuertere ad me dicit dominus.Sed de multis uerum est quod dicit idem Hiere.v. Indurauerunt

runt faciem suam super petram: & noluerũt reuerti. Vide etiam misericordiã offerentem gratiam. Stat aperto latere unde fluxit sanguis redemptionis & aqua ablutionis: unde fluxit regeneratio & refectio Oues ergo sitientes uenite ad aquas: & qui nõ habetis argentũ: properate emite & comedite. Venite emite absq̧ argento: & absq̧ ulla cõmutatione uinum & lac &c. Que dicuntur Esa. lv. Sed heu q̃dam dereliquerunt hunc fontem aque uiue: & foderunt sibi cisternas dissipatas. i. concupiscẽtias suas animas dissipantes. Sicut conquentur dominus per Hiere. Et ideo ueniet tẽpus quando ipsi clamabunt cum diuite epulone: lingua nostra sitiuit. Sed qui obturant aures suas ne audiant christũ pauperem clamantem in ligno: clamabit & ipse: & nõ exaudietur in gehenne supplitio. Vbi sunt ergo misericordie tue antique domine.

Certe cruci affixe
In cruce extense
Per crucem inclinate
Et de latere benedicti iesu
Affluente reducte.

Propter hec cantat sponsa in canticis. Indica mihi quẽ diligit anima mea ubi pascis in cena per sacramentum: ubi cubes i meridie pene per acerbũ supplicium. Et exprimit sponsa huius ubi desideria et ubi abundauit delictum superabundet & gr̃a. Ro. v. Ad cor ergo reuertere anima mea. Et ut dicitur Baruch. iii. Disce in patibulo crucis & titulo crucifixi iesu: ubi sit prudentia: ubi sit uirtus: ubi sit intellectus: ut scias simul ubi sit lõgitudo uite & uictus ubi lumen oculorum & pax. Tertium & quartum ubi. s. pretorii iudicis & palatii principis in tractatu iuditii & regni infra dicetur. Sic ergo benedicti magi querentes ubi nascẽtis & nati pueri confitentur multiplicem titulum dignitatis Tertio reddit eos nobis comẽdabiles actus subiectionis: unde dicit̃ q̧ bethleem uenerunt: domum intrauerunt: humiliter procederunt: fideliter adorauerunt. O sapientes magi quid facitis: in fascia puerum adorantes. Adoramus inquiunt & sapiẽter fecimus. Sic etiam

Profitemur diuinitatẽ
Reueremur dignitatẽ
Reprehendimus conformitatem
Imploramus pietatem
Cõmittimus nostrã fragilitatem.

Primo profitemur diuinitatem in assumente uerbo q̧ oportet adorari tanq̃ principium nostre creationis: mediũ nostre gubernationis: finis nostre beatificationis luce. iiii. Dominum deum tuum adorabis: hoc tributum ab omni creatura requirit: quod certe debemus reddere semp habitu: sepe actu: oẽs sancti fuerunt solliciti hoc reddere tributum. Ille q̧ ab hoc noluit eximi. s. lucifer meruit profundari. Reueremur secũdo dignitatem in homine assumpto. Nam ille paruulus rex erat: & habebat scriptũ in uestimento suo & in femore. Rex regum & dominus dominantium. Apoc. xix. Vestimentum potest significare assũptam humanitatẽ. femur quod est fontale principium generationis significat generationem eternã: quasi dicat beatus Ioãnes. Rex erat secũdũ utramq̧ naturam. Recordare ergo xp̃iane: quia in nomine domini iesu omne genu flectitur & flecte genua apiculo amoroso: ne forte cum pharaone tunc incipias cogitare quando incipies altione sentire. Reprehendimus tertio conformitatem. Ipse enim propter nos de celo descẽdit ad terram: dum se humiliauit formam serui accipiens. Et ideo nos omnia nostra sublimia deponamus i cõspectu eius: uenite ergo una nobiscũ adoremus eũ quia ipse est dominus deus noster. Ipse paruulus ẽ excelsus dominus qui humilia respicit in celo & in terra. Imploramus quarto pietatẽ. Et hec adoratio est penitentiũ qui se prosternunt ad pedes iesu misericordia rogantes p̃s. Coram illo p̃cidẽt ethyopes: immo pro remissionis gratia candidati. Curre ergo peccator ad pedes paruuli & nec tibi uilis uideat̃ locus q̃a ibi beata peccatrix induit sanctitatẽ Egrediet̃ n. diabolus ãte pedes eius. Baruch. iii. Cõmittimus quĩto nostrã fragilitatẽ. Sic adorãdo oẽm nostrã sollicitudinẽ p̃icientes i eũ qm̃ ipsi cura ẽ de nobis. Ego per illud modicũ q̧ sumus sum me p̃udẽte & tutele ut in peregrinatione quã facimus ab herodis insidiis nos defendat: quod & fecit. Nã eos in somis amonuit ne ad herodem rediẽnt. Quarto oñdit nobis eos cõmẽdabiles muneris oblationis. Amor ãt ẽ p̃ncipium quod a deo nobis datur: in quo omnia dona donantur. Tanta igitur sunt se. q̃ueña munera quãtus ẽ amor in aĩa. Ad exemplum autem istorum beatorum magorum offeramus multa munera: q̃a de istis scribit̃ q̧ obtulerũt ei aurũ thus & myrrhã. Historice obtulerũt domino magi.

Aurum in paupertatis subsidiũ
Thus in stabularis fetoris remediũ
Myrrhã in teneritudinis pueulis osequium.

Allegorice autem. Aurum protestatur regis potestatẽ. Thus dei maiestatem. Myrrha carnis mortalitatem. Tropologice nos informant quid debemus offerre: tam abiiciendo uitium: q̃ accipiendo uirtutis exercitium. Abiiciẽdo quidẽ: q̃a aurũ p̃cedit in diuitiis. Thus ẽ excellẽtius in sacrificiis: & significat sublimitatẽ honorũ. Myrrha adhibetur delitiis carnis: que multũ precedit in unguentis. Ista paruulo nostro offerimus si pro amore suo uitia abiicimus. Alio modo nos instruunt. s. ut offeramus aurũ splendentis cognitionis. Thus ardentis deuotionis. Myrrham carnis mortificationis: uel aurum dilectio caritatis. Thus oratio sanctitatis. Myrrha cõpassio pietatis. Anagogice uero. Aurum figurat in prima splendorẽ uisionis. Thus dulcorem siue resolutionem fruitionis. Myrrha tenorẽ incorruptionis. Talis multitudo munerum accepta ẽ a deo. Eccle. vii. Secundo offerenda sũt munera magna copiositate: & hoc respicit magnam dilectionẽ: propter q̧ hic dicitur q̧ apertis thesauris

suis obtulerunt. Apertio thesaurorum significat multitudinem munerũ:ps. Reges tharsis & insule munera offerent. Munus regium: munus magnũ unde secũdi Paral.ix. dicitur q͂ oẽs reges deferebãt regi Salomonĩ munera uasa argentea & aurea: ue stes & arma & aromata. Regalis oblatio isti nostro paruulo est diuinatiua dilectio ut eius amor in no stra regat omnes mentis nr̃e affectiones: & in ipsũ referat: & dominet̃ eisdẽ. Munus exterius ẽ signũ infectionis amoris. Amat paruulus iesus sibi offe rentem superfluũ magis offerentem necessariũ: ma xime offerẽtẽ seipsũ. Obtulit uidua duo minuta to tum necessariũ sui uictu: & excessiue comẽdatur a xp̃o. Duo minuta corpus & animã: hii sunt duo hynnuli capree quos diligit sponsa: imo ipsi sunt spose ubera: uel duo heduli quos preparat Rebecca quibus pater Isaac libenter uescitur: dum corpus & anima xp̃o iesu ĩ pnia dedicantur. Talibus muneri bus filie tyri. i. penitentes aie multum deprecabun tur: hec sunt munera que duces offerunt. Singuli duces per singulos dies offerunt munera in dedi catione altaris. Ibi enim legitur q͂ obtulerunt mul ta dona & magna. Tertio debent offerri paruu lo iesu munera chara preciositate: & hoc respicit pu ram affectionem: ubi. n. est pura affectio: ibi chara & preciosa oblatio. Gen. xliii. Sumite de optimis terre frugibus in uasis uestris: & deferte uiro mune ra fructus optimi: fructus p̃matiui: quia fructus pe nitentie digni. Nam sera penitentia magis uidetur ex ipossibilitate peccandi q̃ ex uoluntate peniten di. primitiua enim erant Iacob & Serotina laban. Talia munera generosa obtulit Zacheus. Luce. xvi. Ecce inquit dimidium bonorũ meorũ dñe do pau peribus.

Ecce munus gratiosum: quia pr̃optum
Ecce munus copiosum: quia bonorum
Ecce munus uirtuosum: quia meorum
Ecce munus fructuosũ: q̃a do pauperibus
Ecce munus recta intentione purgatum.

Et ita de proprio: quia si quem defraudaui reddo quadruplũ. Quarto offerẽda sũt xp̃o munera di gna gratiositate & hoc respicit piam deuotionem: unde benedicti magi dicuntur procidisse & adoras se. Munera talia sunt placabilia: unde Abel obtulit dignus: digna: digne: gratus: gratis: grata: unde re spexit dominus ad abel & ad munera eius. geñ. iiii. Premissis talibus muneribus placabis faciem prin cipis. Vnde dicitur in eccle. q͂ donũ hominis dila tat uiam eius: & ante principẽ spacium facit ei. Ta lia munera obtulit & premisit iacob. Gen. xxvii. Pla cabo eũ muneribus que precedunt: & postea uide bo illum. Vltimo reddit nobis istos magos imi tabiles gressus reuersionis per aliam. s. uia &c. de quo quia dictũ ẽ supra sufficiat hoc dixisse: quia re gio nostra paradisus ẽ: a qua uisibilia sequendo di scessimus: sed ad eam necesse est flendo: & uisibilia cõtẽpnendo atq̃ appetitum carnis refrenando re deamus. Attende autem q͂ in toto decursu histo rie huius diei nobis describitur modus

Diuine prouidentie
Humane malitie
Et hostilis pugne.

Nam quando deus uult aliquẽ solennem statum quasi alterum christum in mundũ nasci facere tres reges trinitatis cultores seipsos regendo sibiipsis dominantes in oriente uident stellã: quia prelẽtiũ t illustrationem orientis grẽ: que quidem illustratio facit eos

Promotos ad laborandũ
Audaces ad confitendũ
Viuaces ad predicãdũ
Liberales ad offerendũ
Deuotos ad inquirendum
Subiectos ad adorandum.

Et quia oĩs illustratio diuina mentẽ subicit his q̃ tenent typum dei in terra. Ideo tales reges stella du cit ad hierusalem que erat sedes magisterii: ciuitas sacrificii: cultus diuini: & principatus regni. Et q̃a in ortum nouitatis introducendum in talibus que uidentur uicem dei tenere in terra est corrupta reli gio: excecata cogitatio: deprauata affectio: deforma ta conuersatio. Ideo in accessu ad tales dispensatio nes: stelle radius se occultat: quia in talibus illustra tionibus circa primordia dispensationis statuũ ori tur dubitatio ne deuiẽt errãdo nisi in antiquorum auctoritate eorum uita fundetur: quod utiq̃ uerũ ẽ: quia semper deus noua inserit personis quibus per sonis tempore magorum moysi & prophetis & sã ctis patriarchis quorum typum tenere uidebantur qui patriarcharum fidem fermentauerunt: moysi legem dañauerunt: prophetias carnaliter intelligẽ do ad ea que amabant intorquebant falsificabant: & peruertebant: partim errantes cecitate: partim ma gnificantes uoluntate: auersi ab intellectu spirituali & carnali sensu: a terrena curuati: unde tunc carnali ter sapuerũt cum herode scribe & pharisei. Sicut di cit leo papa: ut temporalem saperent ducẽ. Sicut il le terrenum metuebat consortem: unde signanter dicitur. Cum herodes regnaret in hierusalem: q̃ inter pretatur pelliceus. siue glorians in pellibus: & erat alienigena a sanguine israel: quia in talibus tempo ribus regnat sensus carnis & sanguinis: quia oĩno est alienus a dei intentione & regno. Nam caro & sanguis regnum dei non possidebunt: & nihil ne quius q̃ quod excogitant cum etiam matri carna lis est ad ea que diligunt: & ad suum carnalem sen sum scripturarum intorquent. Et spiritualis sensus ex eorum malignitate absconditur: & fiunt aliorũ duces cecitatem spiritualem & perfectam abscondẽ tes & deprauãtes: unde nũc rñdẽtes herodi dixerũt In bethleem. Sic enim scriptũ ẽ. Et tu bethleem terra iuda nequaquã minima es ĩ principibus iuda ex te enim mihi egredietur qui sit dominator ĩ isra el. Vbi secundum Remigium redarguũtur de igno rantia. Et secundum Criso: de malitia: precidere. s. illud regnum quod ostendebat iesu nati esse ete

num: & ipsum iesum esse dei filium. Nam tacuerũt hic. Et egressus eius sicut a principio dierum eternitatis: quod idem est secundum Criso. ac si .d. In principio erat uerbum. quod quidem eis accidit uel ex carnalitate intellectus qua deprehensi non ferebãtur in eternitatem messye uenturi: sed solum in temporalitate presentis regni: uel ex iniquitate falsificauerunt prophetiã tacẽtes quod optimũ erat in ea: unde & fuerunt causa necis paruulorum. Si .n. Herodes audisset regnum paruuli nati iesu esse eternũ & ipsum dei filium: forsitan in furorem non se erexisset contra eum. Non ergo mirum si tanta malignitas splẽdorem stelle occultat siue obfuscat: ipsã a benedictorum regum fugat aspectibus. Sic sepe contingit ꝙ illi qui radium stelle uiderunt ad adorandum & imitandum inspirandum sancte uoluntatis lumen dum ad tales accedunt eorum magisterio lumen perdunt. Sed si ab eis contingat recedere: cum maiori gaudio lumen quod se absconderat redit. Et uide ꝙ sicut isti sunt causa mortis innocentium & perturbationis carnalis regis: Sic falsi & peruersi magistri sunt causa mortis orientis luminis & perturbationis contra nascentem iesũ terrene potestatis. Et uide quid faciat carnalis populus iudeorum in consũmatione sue malitie. Qualia enim receperant ab egyptiis in nece puerorum suorum: talia exercent in morte innocentium propter odium illius nati iesu qui eis fuerat in patribus repromissus ut per hoc clament facto: ꝙ ipsi facti sunt ueri egyptii ĩ malitia obstinati. Et illi quos persequuntur facti sunt ueri hebrei quibus promissa cõplentur. Et illis exclusis tanꝗ adulteris ad illos quos prosequũtur patrẽ successio deriuatur. Sic & qui nunc persequũtur euangelicam uitã & ad eius paupertatem excludendam & falsificandam scripturas peruertunt: non sunt ueri successores benedictorum magorum: sed heredes crudelitatis Herodis & impie falsitatis scribarum & phariseorum.

Nota autem quid faciunt benedicti magi: quia quod ueritatis audiunt: illud accipiunt ad sue uite directiũm: quod peruersitatis audierũt: illud ab ĩjciunt per diuinũ cõsiliũ. Sic & benedicti magi nostri temporis ab illorum imitatõibus quod de scriptura proferunt recipiunt & perficiũt: quod de malitia ostendunt compatiendo reiciunt & nesciunt. Et tunc qui uias perfectionis accipiunt ab ipsis uocantur magi quasi illudentes: & illusi ab eis tẽporalibus oppiobriis: & priuati sepe tẽporalibus bonis illudentes eis: bona illusione de spiritualibus donis. Nam illis in sua cecitate & carnalitate dimissis stella interne irradiationis duce: que precedit eos in lumine xp̄i uite & scriptura ueritatis intellectu in testimonium prohibente ipsi ad bethleem domũ ueri panis accedunt. Ipsi ortum status perfecti reperiunt: adorant & assũmunt: & a falsis doctoribus medullam legis christum iesum rapiunt: & eos luminis uacuos in sua uana fatuositate relinquunt. Attende autem ꝙ talium peruersitas christum potest fugare a seipsis: sed non cõprehendere: sed utiqꝫ ad aliam religionẽ mittere: quia eis excisis ab electorum numero nomen proprium religione naturũ acquirunt: nec eis quos persequuntur nocere sinuntur. sed eis coronas preparant ignorantes. Sed nõ est pretereundum ꝙ herodes falsum spopõdit obsequium & illum promittit adorare quẽ querit occidere: quia talium uitanda peruersitas: quando in principio uidet spiritum alicuius qui eorum carnalem uitam ĩpugnat dum ipsum uidet fortem & ualidum & non acquiescentem uite carnalis dolosis & uertiginosis perfectionis uias falsa promissione p̄tendit: & se perfectionis statum habere talibus fingit ut in eis possit ortũ luminis extinguere. & eos ad carnalẽ eorum sequelam inflectere. O ꝙ felices essent hii cum herode si conuerterent ad religionem: quod disponunt ad fraudem. Sed quid herodiani impii ĩmobilem et eternam dispositionem orientis paruuli euertere conamini: destructio huius status non ẽ temporis uestri. Nichil hac uestra malignitate proficitis. nec illis nocetis quos affligitis. Nec spiritum extinguetis a quo uos extingui & confundi pertimescitis: uelitis nolitis sancti magi nostri & uere reges: & heredes celestis regni cursũ consumabũt itineris. Inuenient stabulum paupertatis quod ingredientur per obseruantiam plenariam. Adorabunt presepium paruulitatis per humilitatem profundam. Offerent paruulo aurum splendentis intelligentie: thus inflamationis perfecte: myrrham mortificationis plene. Et responso accepto de uestra dolositate: per uiam a uestra carnalitate diuersam in regionem euangelice uite cum letitia reuertentur. Et nobis dimittentes carnalia terrã uiuentium spiritualem & sanctam eternaliter possidebunt.

Iesus redẽptus paruulus cap. v.

Ttende anima mea: ꝙ postꝗ tuus iesus cum sua dulcissima matre tẽpus a lege statutum in presepii paupertate & stabuli uilitate perfecit. Iam humilitatis magistra cum paruulo iesu noluit lege exẽptionis uti. licet excellentias suas multas tam in se ꝗ ĩ prole pre aliis possideret. Nec excellentias suas uoluit hominibus uendere: cõmunia onera fugiendo: sed diuinitati retribuenda seruare. Contra multos qui si quid excellentie ĩ aliqua congregatione habent statim pre aliis se extollunt: onera cõmunia fugiunt. & multa ostentatione pretensa uendunt carius donum dei: quod p̄ aliis non uendendum: sed cõmunicandum receperunt a deo. Virgo uero beata cum paruulo iesu noluit presepium relinquere etiam postꝗ regũ magnifica colla subdidit paruulo regi nato. Et sicut omnibus semper pauperibus magis non onerosa sed utilis esse uoluit. Sic presepium filii a pauperũ pabul non uacauit: semper sibi dura retinens ut aliis delectabilia propinaret. Nec illa sancta bethle-

am debuit in christi puerperio e͂ uacua in suis pau
peribus a beneficio nati regis. Nam qui propt͛ mi
seriam inopum & gemitum pauperum assumpse-
rat nostre humanitatis amictum: licet i se pauperri
mus esse uoluerit: uoluit tamē sibi offerri unde ne-
cessitati pauperum prouideret: propter quod ma-
ter pauperis iesu que ipsum nouem mensibus in
uentre portauerat: in cuius mente semper quiesce-
bat plene nouerat mentē filii q̲ uenerat pauperum
misereri: & in seipso semper pauptatis uinculis cir
cuncingi. Vnde ipsa beatissima uirgo maria plena
spiritu paupertatis iesu thesauros regum deuotiōe
ob'atos liberalissima caritate absq̃ mora pauperi-
bus regionis distribuit. Nō enim potuit manibus
marie uirginis aliquid adherere temporalis sub-
stantie: que iam audiebat paruulum in omnibus si
gnis que assumere uoluit paupertatis altitudinem
mirabilis uocis tonitruo commendare. Et ideo q̃-
dragesimo die paupercula mater cum paruulo iesu
sancto ualefacientes presepio ipsum dimittentes
deuotioni fidelium multis carismatibus plenum
ipsum templum donum iesu principale & summum
in materiale templum: & ipsa uerum tēplum do-
mini spiritus sancti in habitatione sacratum cum
pauperum hostia introduxit. Ipsa primogenita di-
gnitate & gratia post filium omnis rationalis na-
ture pñtat in tēplo benedicti domini uerum bene
dictum primogenitum omnis creature. O quata
nouitas: o quanta admirabilis iocunditas: presen-
tatur tēplum templo: deus deo presentatur: q nūq̃
absfuit sistitur domino: qui eternus & uerus domi
nus semper fuit. Consecratur hostius consecratio
omnis creature: Redimitur minus redemptio ca-
ptiuitatis nostre: Offertur manibus uirginis eter-
na oblatio dei patris: sed in matre sanctissima puri
tas purificatur: uirginitas recōciliatur: sanctitas ex-
piatur: dei fecunditas a peccato mundatur. San-
cte symeon senex uenisti in spiritu in templum &
nunq̃ spiritus tibi hec magnalia reuelauit. Nosti
quale tēplum domini: imo qualia tēpla domini?
Nam mater domini & filius ambo templum do
mini. Nosti inq̃ qualia tēpla tuum ingrediuntur tē
plum: plane nosti quia in spiritu uenisti: plane no-
sti quia responsum accepisti a spiritu sancto nō ui-
surum te mortē nisi uideres christū domini. Mortē
uetam uidere non poteris. Non enim auderet
se ingerere mors illis oculis quos uera uita chri-
stus sua uisione sacrauit. Expectasti redemptionē
israel: uide ergo & letare: quia hic est quem redem
ptionem misit dominus populo suo. Scis quis est
iste cuius uterq̧ parens facit nobis donationem.
Nam deus pater eterna charitate nobis dedit filiū
quem eternaliter genuit. Sic enim deus dilexit mū
dum: ut filium suum unigenitum daret: ut omnis
qui credit in ipsum non pereat: sed habeat uitā eter
nam. Ecce redemptio a patre donata. Sed uide eti
am dignissimam dei patris sponsam gloriosam uir

ginem mariam simili charitate respondentem eter
no patri. q. d. Das tu filium qui tuus & meus est p
te mihi misericorditer datus: dabo & ego charitate
uisceral quod a te recepi: dabo & meipsum: quibus
& tu dignaris filium tuū date: dabo

Charitate festina: q̃a prius nō potui
Charitate integra: q̃a nihil retinui
Charitate cōmunicata: quia nulli inuidi
Charitate consūmata: hoc ab ipso didici.

Video enim q̲ ipse benedictus iesus qui se ipsū
mihi dedit in filium: omnibus se dat
In conuersationis exemplum
In redemptionis pretium
In peregrinationis consortium
In refectionis uiaticum
In beatitudinis premium

Et quomodo me possum retinere a dando: que to
ta sum plena suo dono. Nam spiritus sancti donū
in quo: omnia dona donatur: ipse superuenit i me
& ipse me totam omnibus donat: & donare me fa
cit totaliter & totum illum benedictum fructū uē
tris mei eternum deum qui eius opere carnem sū
psit in me. Currite currite omnes gentes: accipi-
te de plenitudine persone in ipsa incarnatione & p
ipsam donate. Currite senes cantate cum Symeone
Currite uidue predicate cum anna. Currite uirgi-
nes letamini cum maria. Currite uiri accingimini
uirtute cum sancto Ioseph. Currite paruuli cum ie-
su. Currite iusti accipite letitiam. Currite peccato-
res accipite ueniam. Currite angeli & obstupescite
seraphi deum paruulum redimi: & puritatem uirgi
neam expurgari: libertatem diuinam legi subiici: &
addiscere in scholis paruuli iesu: quia excelsus do-
minus: & humilia respicit in celo & in terra. Atten-
de autem anima mea iocunditatem istius diei. Nā
ille cuius desiderio anxiabatur mundus in omni-
bus electis: & cuius expectatione humana natura
eius electa sponsa languerat ultra quinq̧ milia an-
norum: hodie exhibetur p manus sacratissime uir-
ginis omnibus electis: & ab omnibus recipitur per
manus iustissimi Symeonis: & auctoritate totius
trinitatis ratificatur instrumentum nostre donatio
nis. Nam auctoritate legis a patre data uoluntate
filii: qui ibi est in assumpta natura inspiratione spiri
tus sancti qui nostrum procuratorem Symeonem
adduxit per manus sacratissime uirginis: que deum
& hominem ut uera mater possidebat: uere fit no-
bis ista donatio. Et attende que dicta tibi sunt
supra de uirginis charitate: quia nec plus patuit.
Nam primo passu quando sanctum reliquit prese-
pium statim uenit ad templum domini quod so-
lum erat in orbe terrarum. In hoc ergo templo tā
q̃ in cōmuni loco digno sacerdoti persone cōmu-
muni & omnium procuratori: liberalissima mater
omnibus filius gratie dat unigenitum suum. Et
ipse benedictus Symeon non dubium ītelligit do
num & recipit oblatum & predicit mysteriū. Ecce

inquit positus est hic in ruinam & in resurrectioné
multorum in israel & in signum cui contradicetur:
& tuam ipsius animam pertransibit gladius. O
fidelem procuratorem:o uerissimum preconem:
quia simul predicit quod ex munere accepto eue-
tut in diuersitate hominum. Et exprimit fideliter
ad quid recepit dominum iesum datũ: quia ad hu
manam redemptionem per gladium dire mortis:
ad humanam informationem per doctrinam & ui
tam perfecte uirtutis:hec sunt in ruinam impiorũ
impugnantium christum:& in resurrectionem de
uotorum imitantium christi exemplum:hec sunt
gladius crucifixionis uiscerum maternorum: quia
ipsa continue gladiata acutissimis doloribus cor-
dis iesu& continuis penuriis & molestiis diuine
sue carnis gladiatur ipse super hoc contumeliis &
ingratitudinibus perfidorum. O quot contradixe
runt tibi uirgo beata: & filio tuo
In panniculis paupertatis
In actibus humilitatis
In ardoribus charitatis
In passionibus assumpte humanitatis.
Vides beata uirgo qualia tibi responsa dat procu-
rator noster sanctus Symeon uides ad quid recepit
paruulum:utiq; recepit ad nostre redemptiõis pre
cium per crucis supplicium & tue amare transfixio
nis gladium:uis ergo ista conditione nobis dare
dilectum. Et ego ait beata uirgo noui quid facio:
quid dono:quid recipio: quia recipio adoptatorũ
supplitia:pro quibus expiandis:redimendis:curã-
dis:unigenitum dono:qui & uerus agnus:& solus
agnus:qui abstulit peccata mundi:quem sola diues
offero:quia sola agnum habeo:quem sine pudo-
re concepi:sine grauedine portaui:sine dolore pe-
peri:cum plena uirginitate deum hominem de spi
ritu sancto genui. Et hic é uerus & solus agnus: q
a nullo nisi a me matre ditissima omniũ gratia po
tuit offerri pro miserabilibus pauperibus adopta-
tis filiis redimendis:qui duplici gemitu culpe &
pene tenentur captiui:unde & aues gemẽtes cum
uero agno obtuli:ut oblatio ueri agni recipiat ge-
mitum culpe simul & pene:unde & turtures & co
lumbas obtuli:quia gemitus cõtẽplatione & actio
ne in filio meo exclusi:& duplicem gemitum ine-
stimabilem & incõprehensibilem. s. mentis & car-
nis in filio meo expressi:unde & gemitu incõpre-
hẽsibilitas designatur manualis. Sicut enim quod
uolat:super terram eleuatur Scio ergo quod dono
imo sola post ipsũ filium scio:quia sola ad eius im
mensurabilis doloris participium pre aliis accedo
& idcirco plenissima & perfectissima charitate dile
ctissimum filium meum iesum dono ad informã-
dos:ad instruendos:ad redimendos:& reficiendos
& ad glorificandos :qui huius redemptionis & be
neficii uolunt esse participes. Et meipsam ipsorũ
aduocatã:genitricem:tutricẽ:& gerulam:excusatri-
cem & defensatricẽ ab omnibus hostibus:& dispẽ
satricem bonorum fieri imobili charitate promit-
to. O sancte Symeon procurator mundi canta
pro toto mundo:& postea iubilabis pro teipsõ. Se
cure potes dicere. Suscepimus deus misericordiam
tuam in medio tẽpli tui. Non redarguit sapientia:
& non fuit locus excusationi. Concepit iustitia &
non fuit locus appellationi. Mandauit executioni
potentia:& non fuit locus defensioni. Et hec oia
probamus cum dolore in primo hoie. Geñ.iii. Et
ideo talia non queramus:sed desideramus miseri-
cordiam que reprehensiones anullat:sentẽtias cas
sat:penas exsufflat:& omnia in seipsa in bono re-
format. Nunc gratias agamus & cum fideli nostro
procuratore symeone iubilando cantemus. Susce-
pimus deus misericordiam tuam. Tunc enim de-
cet hominem gratias agere:quando se scit plenam
doni possessionem habere. Nam in annunciatiõe
audiuit & letata é syon:quando uirgini factum est
dei uerbum in utero. In natiuitate audiuimus & ui
dimus uerbum quod factum est. Narrauerunt po
puli & mirati sunt qui audierunt. Sed nondum rece
pit ecclesia:nondum fuit in possessione pacifica.
Venerunt magi & adierunt hierosolimam:sed per
aliam uiam redierunt. Nec per hoc possessioné ac-
ceperat ecclesia:sed hodie a matre cõmuni glorio-
sa uirgine in loco cõmuni:quia in templo persone
cõmuni:quia symeoni facta est donatio: & intro-
ducta est ecclesia in possessionem doni:quia susce-
pit quo indigebat. s. misericordiam:& illi congrue
bat:quia deum paruulum. unde & subdit. Secun-
dum nomen tuum:ita & laus tua. Et ratione libe-
rationis subdit secura. d. Iustitia plena est dextera
tua. q. d. populus. Recepisti honorem in iesu obla
tione quantum dedecoris fuit cõmissum in crimi-
ne. Iubilemus ergo cõmuni tripudio gratias agen
tes pro recepto beneficio dicẽtes. Suscepimus de-
us misericordiam &c. Et uere misericordiam:quia
dominus iesus misericordia nostra:non solum mi
sericors & miserator:sed ipsa misericordia nuncu-
patur:quia ex misericordia datus: quia misericor-
dia plenus:quia ad miserandum paratus & missus
Nunc ergo quia tempus miserendi deus: attende
miseri ad misericordiam ne cũ acceperit tẽpus post
uestras miserias culpas in penas ipse iustitias icipiat
iudicare. Sed attende anima mea ꝙ quattuor tibi
opponuntur i hac solẽnitate deuotionis zelo con
templanda
Tẽplum sanctũ quod repletur
Maris exẽplum que purificatur spiritu scõ secũda
Hostia paruuli imo paruulus hostia in quo est ois
oblatio cõsumata.
Sãctũ collegiũ a quo é hodierna pcessio celebrata
Et cũ ista possint cõsiderari simul & diuisim accipe
de oibus i cõi iubilationis tripudiũ: & postmodũ
accepta a quolibet sigillati tue cõtẽplatiõis gaudiũ.

Et quia in templo sunt omnia ista consumata: adeo sub templi nomine omnia ista adunantur. Nam olim predictũ est. Mala.iii. Statim ueniet ad templum &c. Nã hodie.

Proponitur uirtualis sanctitatis documentũ
Panditur legalis ueritatis uelamentum
Apitur spũalis nouitatis testamentum.
Vnde statim ueniet ad templum sanctum suum: ut peccatores doceat sanctitatem.
Dominator quem uos queritis: ut credentibus exhibeat ueritatem.
Et angelus testamenti quẽ uos uultis: ut noue grẽ accipiat claritatem.

Nobis igitur peccatoribus uigilanter intuendũ est ꝙ in oblatione pueri iesu in templo sanctitatis est quadruplex documentum. Ostẽditur enim nobis.

Puritatis studium & diligentia: cum purificatur
Charitatis preconium & resonantia cum cantu letificatur.
Humilitatis fastigium & eminentia cum magni panificantur.
Suauitatis stillicidium & exuberantia cum uiui petunt ut motiantur.

Et hoc iuxta uenientes paruuli iesu proprietates misericorditer exhibentur. Venit enim paruulus iesus: ut.

Flosculus uirginei candoris
Circulus etherei decoris
Iubilus intranei dulcoris
Riuulus delectabilis saporis.

Et ideo puer iesus in medio templi puritati insistit: humilitatem ostendit: charitatem intendit: suauitatem infundit. Sed attende ꝙ hec beata solennitas est a quattuor prophetis solenniter predicata. Nam Zacharias Aggeus Thobias: & malachias de hoc prophetant. Noe Samuel Salamon Hieremias hanc prefigurant. Concordabimus igiť figuras & prophetas cum his que iesus paruulus fecit. Primo igitur qui in mundum uenerat ut flos puritati insistit: quando matrem purissimam cum se purissimo purificari uoluit. Ipse est enĩ flos de radice iesse: & mater uirga aaron que in ortu ecclesie hodie diuersa expandit lilia puritatis. Et ut uideas qa purificatõe nõ indiguit: sed puritatem docuit: Audi legem Exo.xiii. Mulier que suscepto semine peperit masculum: ipsa quidam imunda erit vii. diebus. In quibus nemo sine immũdicia legis eam uel eius uestem uel lectum contingere: uel ei cohabitare ualebat: & puero circũciso. viii. die ipsa xxx. diebus tanq̃ immunda ab ĩgressu arcebatur tẽpli: & .xl. die debebat filium offerre cum precio filii & ex oblatione puer fiebat dñi. Sed redimi poterat a parentibus quinqꝫ siclis argenteis: preter leuitam qui erat seruitio domini manciparus. Pro primogenito offerebatur primogenitus animalis agnus si diues erat par turturum: aut duos pullos columbarum: si pauperes essent. Oblatio & presentatio erat cõis omnibus nascentibus. Redemptio & commutatio erat propria primogenitorum. In signum ꝙ dñs ĩ egypto percussit primogẽita egypti: & ex hoc primogenita israel erant domini: hec lex primogenitorum habetur Exo.xiii. Non solũ autem primogenita hoium. sed etiam omniũ aĩalium primogenita erant domini in populo israel.

Hec autem omnia in puero iesu & mr̃e eius impleta sunt. Impleuerunt inquit euangelica omnia secundum legem domini. Quis nõ aduertat sicut ait Ber. in hoc sermone: matrẽ domini non legari nisi enim moyses preuidisset sine semne uirginem parituram: quid necesse fuit de suscepto semine: cũ aliter parere non posset fieri mentionem: nec uuluam aperuit: sed intrante & exeunte domino porta orientalis iugiter clausa fuit secundum Ezechielem Vterqꝫ igitur fuit puritatis flos qui quidem expanditur in quattuor folia que sunt.

Pudor mundicie impura reiiciens
Rigor penitentie reatum abiiciens
Rubor uerecundie mores componens
Timor reuerentie se legi subiiciens.

In hec quattuor folia iste flos est expansus. Nã pro sola opinione immundicie uirgo mundissima euitatur ut immunda. Ita ut nullus eam tangere uľ cohabitare ei aliquis ualeat usqꝫ ad circuncisionem pueri sine legis immundicia. Puer etiam peccator reputatur qui tollit peccata mũdi: & per .xl. dierum tempus. q. per pnie tempus: a templi arcetur ingressu. Quo completo sine redemptione pueri & determinate hostie: templum ingredi non presumunt. Sistitur puer domino: quasi longinquus & efficitur domini: qui uerus est deus & dominus non redimitur leuita quasi seruitio domini mancipatus & redimitur pontifex futurorum bonorum & redemptor omnium: quasi originalis peccati debito obligatus. Templũ domini materiale beata uirgo ueretur ingredi: que peperit templũ eternũ: quod natũ est ex ea: Sicut ex uero spũs sancti tẽplo: legi purificationis subiicitur: que ipso partu purior efficiť: fontem pariens puritatis: Splendor glorie ad purificãdũ induciť: q purgationẽ facere uenerat delictorũ. Quid faceret ꝓ ĩpuritate contracta q tantũ purificatioi ĩsistũt ꝓ sola opiata. Audi quõ ꝓphia cõsonat & figura Maľ.ii. Et Nee.iii. ꝓphia describit puritatis actus. Sacerdos describit purificatõis: effcũs ꝓphia sic ait. Ecce ueiet dñs exercituũ: & qs potit cogitare diẽ aduẽtus eius &c. usqꝫ ad finẽ hodierne epľe. Nisi igitur esset natus sine uirili semine: cur non posset cogitari dies aduentus eius quasi dicat: quia non uenit secundum legem nature: non potest humanus intellectus modum ueniendi ipsius comprehẽdere. Attribuit autem ꝓphia sibi quattuor actus iuxta quattuor folia p̃dicte puritatis. Qui sunt.

Mundare

Colare
Conflare
Purgare.
Mundando macula tergitur
Colando scoria reiicitur
Conflando rubigo consumitur
Purgando nihil imundū relinquitur.

Igitur pudor abstrahit culpe maculam. Rigor abiicit reatus scoriā rubor consumit rubiginem sensuum. Timor repellit carnalem affectum. Et sicut ignis purgans metalla nihil relinquit quod non liquefaciat: & herba berith sine fullonum purgans uestimenta non relinquit filū uel pilū quod nō contingat: sic deus noster qui hodie insistit puritati: electos suos usq; ad minimas cogitationes purgat. Nam deus noster ignis consumens est. Et puer iesus ignē uenit mittere in terrā. Luce. xii. ut quod cōmissum est culpe pcoquat cum fletu: recoletur & purum aurū & argentū remaneat & sic purgatis offerentibus placebit deo in eternū sacrificium cōuersore. Tuncq; ad alios predicandos ipsi tales sūt uere angelus quē mittit dominus ante faciē suam ut post taliū predicationes in templo aiarū audientium statim ueniat iesus dominator: iesus in dei psona: & angelus testamēti in assumpta natura: ab auditoribus uolitus & quesitus. Audisti pphiā: audi figurā sub Neemia: ex igne reperto i ualle purificata sūt ara ligna & hostia. Et ideo festiuitas purificatio est uocata. De qua dictum est in figura purificationis nře a Hiere. q non reuelabunt quousq; maiestas domini appeat in templo. Puritas igit secundū predicta folia effecit puros.

Affectus
Affatus
Effectus.

Ara igitur affectio munda: ligna orō feruida: hostia sensualitas regulata: petra uita solitaria: que motus nō desuit uoluntate. Attendant igitur ministri domini: & qui ei ministrant in templo ubi iam non puer iesus pñtat: sed iesus gloriosus & resuscitatus conficit in memoriale passionis recepte: cum quanta puritate debent reiicere omnia que sūt carnis: & audiant iesum dicentem illud: Luce. xiiii. Si quis uenit ad me & nō odit patrem suum &c. Oī ergo carnali affectioni renūciet: qui puritati studet.

Secundo uenit in templum ut humilitatem ostēderet: quia radius diuinitatis uestitus est nube humanitatis: ac reflexus in circulum & recuruatus ad sumendum seruilem habitum hodie tibi apparuit quattuor humilitatis coloribus decoratus; uerus enim humilis.

Satagit in bonis occultari
Non refugit sine sua culpa malus reputari
Appetit aliis subiici
Elegit cum humilibus inueniri.

Et ideo in xp̄o sancto & in mře sciſſima magna fuit humilitas nihil diuinū ostendere: maior nihil sanctum pretendere: maxima utrūq; occultare. Et hic est primus color. Secūdus color fuit se subiicere legi peccantium. Nam magna humilitas fuit querere corporalem mundiciam. Querebat enim absolui ab irregularitate legis. Maior querere inocētiam: maxima pretēdere origialē culpā. Tertius color fuit se subiicere legi iudicatiū: nā ut ait Cyrillus Magna fuit humilitas se subiicere legi. Maior q ex legis necessitate: maxia at legi p hoiem date. Quartus color fuit se subiicere legi ignobilium. Na magne humilitatis fuit pretendere se quasi fabri primogenitum. Sed maioris quasi egenū & pauperē ad offerēdū. Maxime autē quasi seruum necessario redimendum. Audi quō his concordat pphia cum figura. Aggeus cū noe pitarcha propheta describit humanitatis gradū: patriarcha designat humanitatis modū. Aggeus adhuc modicū & ego mouebo celum & terra: mare & arida: & mouebo oēs gētes & ueniet desideratus cūctis gentibus: & iplebo domum istam gloria. Modicū istud est modicitas humiliationis xp̄i hois: quia in eius incarnatione q̄si motū est celum diuinitatis: dū descendit in uirginis uterū. Et terra humanitatis dū ascendit ad unionis gradū. Et mare. i. precordia uirginis marie: que mota sunt ad statū maternitatis diuine: & aridam ipsā. Scilicet iudaica pfidiam ab humore gře siccā: que mota est ad odiū impugnationis maligne. Et mouebo omnes gentes: quia pricipes gentiū reuerebunt humilitatē xp̄i in sublimitatē contēpsit ubitas iudeorū. Et quia deū humilatū desiderat fides gentiū: ideo in oblatione hūili hodierna ueniet desideratus cunctis gentibus. Et iplebo domū istam gloria humilitatis pueri iesu & uirginis mřis eius. Ex qua sūme dei gloria manifestat: & i humilibus exaltat: nā & Symeon cantat hodie: qa ipse iesus ē lumē gentiū. & gl'ia plebis israel: secundū spiritum non secundū carnē. Nā israel secundū carnē predicit iesum positum in ruinā humilitatis. Noe aūt patriarcha modū humiliatiōis figurat p archā. Nā cū obtulisset hostias de aialibus mundis odoratus dominus odorē suauitatis statim promisit arcū & signū federis inē deū & terrā. Nihil erat mū .um i natura homis nisi iesus & uirgo: & tñ cum legi immundorū hodie subiicit humiliter & mera uoluntate: delectatus dominus oblationis odore pmittit arcū federis in signū recōciliationis obducēdo celum diuinitatis nube humanitatis & terra & mari genita. i. ex uirgine maria & iudeis orta. Sicut dicit propheta: Mouebo celum & terram. Et arcus fidelitatis & pietatis apparuit in nube: quando deus uoluit crucifigi in carne. In cuius carnis uictoria summe apparuit gloriosus. Et hec est gloria que hodie implet domum. Quia hec oblatio crucis sacrificium figurauit. Cum igitur diuina maiestas tantū humiliat: quid tu miserabil aia mea honores appetis: humilia refugis? Statim ait pphia ueniet. Si uis uenire post ipsum: audi alte

eum eius consiliū: Mat. xviii. Si qs uult uenire post me: abneget semetipsū: & tollat crucē suā & sequatur me &c. Beda nisi quis a seipso deficiat: ad eum qui supra ipsum est non appropinquat. Tertio hodie uenit in téplū: ut charitatē accenderet. Nam ille celestis cantus contentus humanis auribus se diffundens mūdū impleuit: hodie mūdis propis melodiis secundū Cirillū. Concurrit enim hodie ad diuine laudis preconiū omnis gradus: omnis status: oīs etas: oīs sexus secundū Ambrosiū. Oīs gradus: quia deus hō: mř uirgo: sponsus castus: senex obsequiosus. Ecce prima chorda. Oīs status matrimonialis: uidualis: uirginalis: diuinus angelicus: humanus. Omnis etas: infantilis: puerilis: senilis: & uirilis. Omnis sexus: masculinus: femininus rationalis: & irronalis. Sicut patet in auibus oblatis. Nunc uideamus quō concordat figura cum pphia. Salomon cū thobia. Ná thobias pbet laudis cantica: Salomon laudis instrumēta. Thobias ergo preuidet templū reedificadū: & ideo omnes uocat ad laudē. Thobi. penult. Cuius canticū cōcordat etiā litteraliter cū cantico symeonis. Iste enī consolationē israel expectabat: ille pndebat: & qa iste consolationē recepit: nō dicit. Nūc dimittis &c. Ille predixit oēs qui gaudēt super pacē tua. Iste laudat. d. Quia uiderūt oculi mei salutare tuū. Quod parasti āte faciem oium populorꝫ. Ille predicit. Nationes ex longinquo uenient ad te: & adorabit dominum in te. Iste iubilat tenens deū paruulum. d. Lumē ad reuelationē gentium &c. Ille uidēs pueri effectū iubilat ad hierusalē dicens: luce splendida fulgebis. & postea p omēs uicos tuos hierusalem cantabit' all'a. Sub Salomone autē. ii. Re. ii. dr' q cū primo ducerent archā domini in téplū domini: impleuit gloria dñi templū domi piter laudātibus tubis psalteriis & cytharis cōcrepātibus illud. Cāticū thob. Confitemini dño qm̄ bonus. Statim. n. neniet. Quid dormis hūana pigritia? quid torpes? quid hūano & mundano tumultu strepis? Cur iubilo nō cōicas cū pfectis? Cur nō laudas cū iustis? Audi cōsiliū eius: Matth. xiii. Si uis pfectus esse. i. cū iustis me recipere: stude mundū contēnere: qa paup & inops laudabūt nomē tuum. Nā in pcessiōe hodierna fuit mūdus calcatus: quia oblatio pauperꝫ ibi apparuit: fuit armonicus contentus sine discordia silitudinis. Nullum enī ibi locū peccatū hūit: omnes iusti: oēs sancti: oēs diuersis gradibus fuerūt pfecti. Sed auaricia indeuota cum audit sibi dici. Relinq oia uider. Venite occidamus eum & nřa erit hereditas: Matth. xxii. Occidamus istam inspirationē: & hēbimus tranquillam huius mundi possessionem. Quādiu enī stim ius conscie remordebit: nequaq terrena possessio delectabit. Ita respondet secularis auaricia. Alter uidet de ricalis Symōia q pauptatē spūs sibi pdicari nō uult nec ul't p pauperes suam auariciā reprehendi: quo tū primā tenēs Criso. dicit p istos inquit dimittit ppl'us oblationū consuetudinē: q ad lucrū nřm ptinet iurisdictiōis: aufert' iustitie sacrificiū: sitq dei possessio nō nřa &c. Quarto uenit hodie in templum ut suauitatē infunderet. Na hoc est uinū cōditū quod sponsa in canticis desiderat: quod iebriat ac exhilarat: quod etiam pphia comendat. Hodie istud uinū quattuor spēbus confectū & sibi bibit gustibus exuberantie dulcoris: & mundo toti ppinat suauitatē iubilatōis. O quāta fuit i eo suauitas contractaudo eū quē sciebat esse deū conditorem seculoꝝ premiū btōꝝ: & absortus fuit in celestiū plibatione: plus desiderauit ad limbū ascendere: q esse in loco ubi posset xp̄m offerre. Et quia iste expectabat redemptionē israel. Et israel secundum carnē ipugnaturus erat xp̄m: noluit iste scūs se iex cū illo ppl'o dure ceruicis uiuere: quia forsitā preuidebat statim puerꝝ iesum de sua terra debere expellere: unde mortē petendo nō fugit xp̄i consortiū sed horruit ppl'i sui malignū flagitium. Et ideo in āplexu pueli suauitate ebrius petiit in pace dimitti. Hic concordat Zacharias: cū Samuele: quorꝝ p̄mus explicās suauitatis interne excessum: pphia enī dicit ueniet dñs meus &c. Et nō erit lux inqt iudeis incredulis sed frigus penetrās emulationis: & gelu constringens obdurationis: sed in mundi uespe erit eis lux euagl'ice pfectōis. Interī aūt exhibēt de israel p uirginē & apl'os imo p ip̄m xp̄m q ē lapis israel ptiū ad mare orietale. s. Cōuersionis gentiū: & tandē in fine influet ad mare nouissimū iudeoꝝ. Nec mireris si p uino condito quod tibi in pphia pmitti': audias aquā: qa si in nuptiis cū xp̄o fueris: in uinū optimū conerte ur. Et aliter exuberātia suauitatis diuine dr' uinū rōne suauitatis: dr' autē mare rōne multiplicitatis. In figura aūt p̄mi Re. i. Oblatus est puer Samuel hely. s. xp̄s hodie Symeoni. Et hoc in tribus uitulis & tribus modiis farine: & i amphora uini mře exclamante. Exultauit cor meū i dño. Cor ifirmū cur tibi iste potus desipit? Audi uocē in téplo predicantis. Si quis sitit &c. Hec est aqua samaritane q fit in bibēte fons aque salientis in uitam eternā. Sed uanitas mūdi: sicut dicit Here. i. Dereliquit fontem aque uiue: & fodit sibi cisternas dissipatas: que non pūt cōtinere: qa adinuenciōes eorū sunt ad humanas delicias qui multis hic amaritudinibus respergūtur. & in eternas amaritudines finaliter demerguntur. Audisti de tota materia solennitatis hodierne sub aduentu domini ad templum. Nunc de ipso templo in speciali considera & attende templum quadruplex ad quod aduenit dominus. Primum est uteri uirginalis. Et hoc est a salomōe edificatum Sapiē. ix. Dixisti me edificare templum in monte sancto tuo: & in ciuitate habitationis tue Altare in similitudinem tabernaculi sancti tui: quod preparasti ab initio. Est autem hoc templum ex.

Artifice gratiosum
Materia preciosum
Forma speciosum
Fine gloriosum.

De primo.ii. parali.tertio. Strauit Salomon pauimentum tépli preciosissimo marmore decore multo. Salomon pacificus est artifex xp̄s uel spiritus sanctus. Marmor uirginitas: pauimentũ humilitatis: decor uirtutum uarietas: ex quibus concluditur gratiositas. Secundo.iii.Re.vi. Nihil erat í templo qḋ non auro tegeretur.i.in anima nihil erat quo ñ charitate uestiret. De tertio.iii.Re.vi. Omés parietes templi per circuitum sculpsit uariis celaturis & torno. celatura uarietatis: pulchritudo honestatis: tornum promptitudo uoluntatis. Ex quibus probat decor speciositatis. De quarto.ii.Re.xxii. Exaudiuit de templo sancto suo uocem meam: & clamor meus uenit ad aures eius. Sicut enim rei fugiunt ad ecclesiam: sic peccatores ad mariam: unde Salomon fecit in templo fenestras obliquas ppter obliquatos a culpa: quibus maria celi fenestra facta ē. Et ad hoc templum uenit deus ut manifestaret gloriam & misericordiã suam. Primo in eã ipsam exaltando ad maternã dignitatẽ. Secundo in aliis p eã adoptando & uocando ad ueniam: unde & in ipsa possumus dicere & cantare: Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Secũdum templum est ecclesie militantis sub Esdra: & Neemia reedificatum in figura: fuit autem hoc templum in.

Angustia fundatum
Concordia eleuatum
Abundantia ornatum
Leticia purificatum.

De primo.i.Esdre.iii. fundato templo domini a cementariis steterũt sacerdotes domini in ornatu suo cum tubis. In tubis enim notat angustia: fũdata enim fuit ecclesia cemento confecto ex sanguine martyrũ: ex sabulo confessorũ: ex calce uirginũ: unde ad Eph.ii.dr̃ superedificati sup fundamentũ apostolorũ & prophetarũ ipso sũmo angulari lapide xp̄o iesu: in quo oīs edificatio constructa crescit in templum scm̃ in dño: hec angustia bñ describit in Neemia: ubi dr̃ q una manu tenebant lanceã & alia faciebant opus: hoc fundamentũ nititur cartus cõcupiscentia euertere. p̄s. polluerunt tabernaculũ sanctum tuum. De.ii.p̄mi.Esdre.iii. filii iuda quasi uir unus instabant super eos qui faciebant opus in templo. Multitudinis autẽ credentiũ erat cor unum: & anima una.

Vnanimitate cõformitatis ad deum
Integritatis ad se
Charitatis ad proximum.

Hoc edificiũ nitit̃ destruere discordia: Mat.xxvii. Velum tépli scissũ est: ubi enĩ discordia oritur: ibi spũs expirat: & morit̃: & crucifigitur. Isti de templo domini faciũt templum nanee.ii.Mach.i. Qui interpretatur piscina eorũ & significat linguã fluentem discordia. In tali téplo cecidit rex cũ uniuerso exercitu suo. De tertio p̄mi.Esdre.i. Protulit rex uasa aurea & argentea: primi Malach.iii. Fecerunt uasa sancta noua: & intulerunt candelabrum & altare incensorũ & mẽsã in téplũ. Vasa autem sunt.

Aurea per sapientiam
Argentea per eloquentiam
Candelabrum doctorũ scientia
Altare incensorũ deuotio oratorũ
Mensa deuota scripture meditatio.

Vel proprius xp̄i uita in cuius meditatione refici debet aīa xp̄iana. Sed hic sedis ornatus ignorantia & desidia dissipat̃ p̄mi.Mach.ii. Et sancta í mãu extraneorũ facta sunt. templũ eius sicut hõ ignobilis: uasa glorie eius captiua abducta sunt: ualorum captiuatio est scripture sacte lectio & operũ uite xp̄i obliuio. Isti faciũt de templo dei templũ diane & Iouis Act.xix. Diana egritudo suscitans interpretat̃ Iupiter inimicus uel separans. Et sigt ignorãtes & a xp̄i similitudine difformes qui malo exẽplo in populo egritudines suscitant & nõ curant: & sic populum a deo separãt. De quarto p̄mi Esdre.vi. Cõsũmato téplo sacerdotes purificari fecerũt solennitatẽ in magna leticia. Et.ii.Mach.i. Facturi purificationẽ templi necessario diximus significare uobis &c. Hanc leticiã turbat Inuidia &c. Apo.iii. Exierunt de téplo angeli habentes plagas iudicie dei: & impletũ est templũ fumo: & nemo poterat intrare téplũ donec cõsumarẽt plage angelorũ. Isti faciunt de téplo dei téplũ dagon p̄mi Ro.iii. qui interpretat̃ pisces tristicie & sigt inuidos. Has quatuor malicias dissipãtes téplũ dñi describit Naũ.ii. Porte fluuiorũ apte sunt p cõcupiscẽtiam: & templũ ad solũ dirutũ est p discordiã. Miles captiuus adductus ẽ p ignorantiã: & ancille gemẽtes & murmurãtes í cordibus suis p inuidia. Vnde qui uidet statũ primitiue ecclesie í p̄mis fundatoribus: & modernẽ in transgressoribus: flere potẽt p̄mi Esdre.iii. Seniores q uiderãt téplum prius & templũ quod erat in oculis eorũ: flebant uoce magna. Ad hoc templũ uenit dominus ad exequẽda iustitiã: Luce.xx. Venit iesus í templũ & cepit eiicere uendentes & emẽtes. Tertiũ téplũ est aīe spiritualis Ezechieli in trãsmigratione monstratum: fuit autem hoc templũ dispositũ.iii.

Mensuris per temperantiam
Cellaturis per sapientiam
Edificiis per obedientiam
Sacrificiis per perseuerantiam.

De primo Ezechi.vi. Vir qui hẽbat in manu funiculũ metiebat̃ longitudinẽ tépli: uir christus: funiculus uite sue rectus decursus: templũ aīma: hoc templum metitur: quando anima uite christi configuratur. Istud proprie datur angelo sexte tube: datus est ei calamus ut metiretur templum que sit latitudo: longitudo: sublimitas: & profundum eius. Longitudo .s. patientie: latitudo misericordie. Altitudo cõtẽplationis extatice: pfundum humilitatis pprie. Que omnia mensurantur unicuiq electorũ secundũ mensuram conformitatis sue ad xp̄m iesũ: qua ei in seipso distribuit: & in qua debet aīa quietari. Et hec ẽ uera tẽperantia: nec

minus uelle nec plus. De.ii. Ezechiel.xli. Celata erat in ipsis ostiis tépli cherubin & sculptura palmarum: sicut in parietibus expssa erant cherubi plena oculis: facies contéplationis: ostiũ oro penetrans celum: cherubi in ostiis in orone contemplatio: sculptura palmarum in parietibus: consideratio mirabilis sapie & uictoriose corone i xpi actibus: maxime .s. sue uilitatis & tribulationis. Que maxie debet cõsiderare q intus e ostiũ p prelationis officiũ. De tertio Hiere.xxx. Edificabitur ciuitas in excelso suo & téplum iuxta ordiné suum fundabit. Ciuitas in excelso edificat cum aia tota intentione in xpm leuat sed templũ iuxta ordiné suum fundat: dum secundum gradũ obedientie xpi aia in silitudinem xpi obediétie tota currit in ea que sunt pprie contraria uoluntati. Etiam isto mõ téplum fundat dũ sine rebellione i ecclesia obseruatur obediétia a statu inferioris subditi usq ad statũ summi pontificis secundũ cuius nutũ in totũ corpus ecclesie deriuatur. Et ipse super omnem alia creaturam debet esse in xpo iesu subiectus: & sub eius obedientia regulatus. In cuius figura dr: Eccle.l. Simõ onie filius sacerdos magnus suffulsit domũ: corroborauit templum. Templi auté altitudo ab ipso fundata est. Simon audiens obedienter summus sacerdos est filius onie metientis domino. s. iesu xpo qui ad diuinum honorem in se & in suis meritis est regulas diuie uoluntatis: cuius legitimus filius p conformé obedientiam ad xpm facit oia supradicta. De.iiii.in ps. Offerentur in leticia & exultatione adducent i templũ regis. In cuius figura dr Ezech.xlvi. Cum fecerit princeps spontaneũ holocaustũ apietur ei porta que respicit ad orienté: holocaustum quod totũ igne crematur significat illum qui p amoris incendiũ mente & corpore in xpi similitudiné transformatur: ut & corpus mortificet in suis sensibus & anima & in suis appetitibus. Et illud e holocaustum spontaneũ: quoniã maximũ delectamentum est aie sic mortificari p pter xpm. Tunc auté ei porta orientalis apitur: quia gloria aie xpi tam in splédore luminis q in ardore amoris ei reuelat & dat. Ad hoc templũ uenit dominus ad habitandũ per gratiam. prime ad Cor.iii. Nescitis quia templum dei estis & spũs scũs habitat in uobis. Quartũ templum est ecclesie triumphantis. Io.in Apo. reuelatum. ps dñs in templo sancto suo &c. Hoc templum est edificatũ ex lapidibus quadratis in ecclia militãti. ii. Ro.vi. Malleus & securis nõ sunt audita in domo cum edificaretur: quia prius poliebant & quadrabant in libano: & postea collocabantur in templo. Sic lapides uiui omnes. s. electus in templo ecclesie militantis quadrantur in libano puritatis xpi: & in eius merito: & postea in ecclesia triumphanti collocãtur in eius pmio p proportionalem correspondentiam unde.

Temperantie redditur incorruptio
Prudentie perfecta cognitio
Obedientie exaltatio
Perseuerantie indefessa gratiarum actio.

De primo Apo.iii. Qui uicerit supple delectationes mundanas per temperantiam ad similitudiné uite xpi: faciam eũ columnã .s. firmissimũ & immobilé in possessione pacifica pmii i ipso xpo iesu. Et foris non egrediet amplius p uertibilitatis impotentiã uel defectũ: quia nihil poterit minuere in se de influxu grãe sibi date in xpo ihu: & per ipsũ xpm iesum. De.ii. Apo.xxi. Dñs deus omnipotens templum illius est & agnus: & ciuitas illa nõ eget sole: neq luna ut luceant in ea: sed claritas dei illuminabit illam: & lucerna eius est agnus: felix ergo qui purgatus est ad uidendã tantã luis claritatem.

De.iii. Esa.vi. Vidi dñm sedenté sup solium excelsum & eleuatũ. hic notatur.

Clara uisio: uidi dominũ
Visus quietatio: sedentem
Sedentis exaltatio: super soliũ excelsũ
Plenitudo fruitionis quantũ ad aspectũ hũanitatis

Et ea que sub ipso erant replebant téplũ. Ex utraq ergo erit diuersimode glie plenitudo. De quarto Apo.vii. Isti sũt qui uenerũt ex magna tribulatione & lauerũt stolas suas i sanguine agni. Ideo sũt ante thronũ dei: & seruiunt ei die ac nocte in templo eius. Hi sũt qui uenerũt ad similitudiné xpi cõtinuantes p pseuerantiã ex magna tribulatiõe cum xpo crucifixo qué sustinuerũt per patiam: & lauerunt stolas suas innocentiam custodientes: & dealbauerunt eas in sanguine agni p passionis frequétem memoriã. Ideo sunt ante thronũ dei p eternã assistentiã in xpo iesu plantati. Et seruiunt ei die ac nocte in templo eius per grãrum actionem & laudé indefessã. Ad hoc templum uenit dominus ad manifestandam gloriam suam. ps. In templo eius omnes dicent gloriam: Circa secũdum principale. s. matris purificationem: attende q btã uirgo uenit hodie ad templum dispensatiue propter nos.

Vt plena puritate: quia non indigebat purificatõe
Vt plena hũilitate: quia nõ tenebat ex lege
Vt plena paupertate: quia uẽit cũ paupere oblõne
Vt plena pietate: quia cũ mentis deuotiõe.

Et ideo mente p missima ob nullam peccati commissionem: Exo. uigesimoquinto. Facies mensam de lignis setim & deaurabis auro purissimo siue mundissimo. Mensa ista in qua duodecim panes propositionis seruantur designat mentem uirginis gloriose. i qua. xii. articuli ex quibus facta fuit structura symboli apostolici tanq spũales panes reseruari fuerunt ad refectionem oium electorum. Siue per. xii. panes significantur oés perfectiões christi uite in duodenario numero tanq superabundanti. Que quidem in mente uirginis fuerunt cum magna deuotione seruate: & ideo dicitur deaurata: quia dono sapientie & gratie desuper fuisa. nullum in ea locum habuit peccatum. Purissima in carne ob totam peccati ablationem hoc figuratur: Prouer. uigesimoquinto. Aufer rubiginem de ar-

gento & egredietur uas purissimum: hoc factum est quando corpus beate uirginis post conceptionem sanctificatum remansit integerrimum: sicut argentum pulchrum & candidum: in nullo rebellans uel tardans effectum gratie xpi iesu: qui habitabat in uirginis mente. Purissima in prole ob nullius peccati transfusionem: Prouer. tertio. primi & purissimi fructus eius. Iste e xps iesus benedictus fructus uentris uirginis qui tenet primatum in puritate. Quoniam igitur quod purissimum est: purificatione non eget: non propter se seu obligatoriam aliquam actionem purificari uoluit sed propter nostram utilitatem.

Ad exemplum purificationis spiritualis: de qua dicitur: Act. uigesimoquito: Fide purificans corda eorum

Ad fundamentum purificationis sacramētalis de qua: Malach. ultimo. Purgabit filios leui

Ad complementum purgationis figuralis quam hodie terminauit: consumauit & exclusit pro tempore quo fuit uera puritas euangelii publicata: de qua Leuit. decimosecundo. Cum completi fuerint dies purgationis sue &c. Ad perfectam igit̃ purgationem spiritualem: cuius nobis exēplū beata uirgo tradidit necessaria est.

Virtus purgans in corde: & hec est pnia purgans a malis precedentibus. Virtus purgans in corpore & hec est temperantia purgans a malis imminētibus. Virtus purgans in opere: & hec est mia preseruans a malis futuris & purgans ab omnibus.

De primo Iaco. v. Emundate manus peccatores & purificate corda duplices animo. De secūdo Iosue decimoseptimo. Transibis ad montes & succides tibi atq; purgabis ad habitandum spacia & poteris ultra procedere cum subuerteris chananeum quem dicis ferreos habere currus & esse fortissimum. De. iii. prouer. decimoquarto. Per misericordiam & fidem purgantur peccata. Huic autem triplici purgationi correspōdet triplex effectus. primus est mitigatio incendiorum: & hic respondet pnie: cuius lamentis mitigantur incendia per que oportet transire omnem peccantem ut ingrediatur incendium: secundū illud. Nu. xxxi. Omne quod potest transire p flāmam igne purgabitur. s. purgatorii: uel aqua expiationis. s. lachrymarum i cōtritione sanctificabit̃. Secūdus effectus est manifestatio mysteriorum: & hic rndet temperantie: cuius bñficio manifestantur & reuelantur mysteria In huius figura: Iudic. vi. Cum excuteret gedeon triticū atq; purgaret: apparuit ei angelus domini. Et danieli & sociis suis abstinentibus reuelatum ē p noctem regis mysterium unde & daniel in abstinētia sua multa meruit uidere secreta: sicut sua continet ,pphia. Tertius effectus est multiplicatio meritorum: & hic rndet misericordie: cuius gfe multiplicant̃ spiritualia merita: Io. xvi. Omnē qui fert fructum purgabit eū ut fructū plus afferat. Circa tertium. s. circa oblationem boni iesu debes notare q legimus puerum iesum in templo offerri. Et debemus offerri in tēplo ecclie xpi cum turture: columba: siue agno.

Vt simus castissimi sicut turtures p sanctimonie puritatem: Esa. lii. Mundamini qui fertis uasa domini: Cant. secundo pulchre sunt gene tue sicut turturis.

Vt simus fecundissimi: sicut columbe p doctrine fertilitatem uel sedulitatem: Esa. lxiii. Quasi columbe ad fenestras suas.

Vt simus mansuetissimi sicut agni per uite sanctitatem: Hiere. xi. Ego quasi agnus mansuetus q portatur ad uictimam &c. Secundo legimus puerum iesum baiulatum & susceptū ab expectantibus qui gerunt typū subditorum quorum est de manu prelatorū xpm iesum suscipere. Ad quod requirtur q hēat.

More Symeonis benignitatem. Sapientie primo. Benignus est spiritus sapientie: & i maliuolam animam non introibit sapientia & cetera. Vnde de ipso scriptum est quod spiritus sanctus erat in eo.

More anne humilitatē: quia Iaco. iiii. deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam.

More utriusq; longanimitatem. Si enim perseuerauerit pulsans surget amicus & dabit illi &c. Luce. xi Et de Symeone scriptum est q erat expectans consolatiōem israel. Et de āna q usq; ad annos. lxxxiiii. pmanens uidua ñ discedebat de teplo ieiuniis & obsecratiōibus seruiēs dño nocte & die: Lu. ii. Tertio legimus puerum iesum in templo inuentum a biduo querentibus qui gerunt typum doctorum & predicatorum quorum est in scripturis xpm requirere: unde dicuntur parentes xpi post triduum eum repperisse in medio doctorū. Quia post triduū intellectus preparatorii litteralis allegorici & moralis perueniunt ad intellectum anagogicum qui transit in supernā hierusalem: & circuit omnes āgelicas officinas adonec in medio tēpli celestis inueniat xpm iesū audiētē angelos & interrogantē: ut merito dicat̃ q mirabant̃ oēs sup prudētia & responsis eius: uel aliter ut primus dies sit lectio que est in scripto: secundus collatio que est in uerbo: tertius memoria que est in aīo: quartus in quo inuenit̃ est oro: deuotio contemplatio & transformatio que amplexans iesum in gustu filiali ad minus cum dulcore dicit. Fili quid fecisti nobis sic & cetera. In hac autem oblatione christi iesu initiatur consumationi obligatione legalium: sed perficitur in obligatione crucis p mortis iesu holocaustum. Et de utraq; uerum est quod dicit Esa. quinquagesimotertio. Oblatus est quia ipse uoluit: quia nec in prima potuit tenere obligatio legis. Nec secundam potuit preualere uiolentia hostis. Sed in utraq; fuit holocaustū spōtaneum sue bonitatis. Et de utraq; maxime de una dicit Apostolus ad Hebre. nono. Vna oblatione consummauit in eternum sacerdotes. Et gratia huius oblationis sciendum q in ueteri testamento fiebat oblatio de sex generibus animalium: de

tribus uolatilium: que sunt passer: turtur: & columba: de tribus gressibilium que sunt bos ouis: & capra: & de his animalibus que ad hec genera reducuntur: & hec oblatio inducta erat pp peccati reatū demonstrandum: deus enim creauit hominem innocentem: in qua si uixisset non erat necesse animalium sanguine expiari: nec propriam sensualitatem & carnem mactare: quod significatur in animalis morte. Sed postquam cecidit non potuit releuari nisi per immolationem agni immaculati: & per precium sanguinis iesu christi: unde per sacrificia animalium & auium non auferebatur peccatū: sed per illa significabatur immolatio illius agni q tollit peccatum mundi. Et per illa instruebatur homo immolare bestialitatem suam siu praui deside riisue in peccatis spiritualibus: que per aues: siue in carnalibus que per bestias designantur. Attēdere autem quod homo in statu innocentie habuit.

Sagacitatem in ingenio
Rectitudinem in iudicio
Bonitatem in affectu
Strenuitatem in effectu
Sobrietatem in uictu
Mansuetudinem in conuictu.

Sed econtra quando peccauit cecidit sagacitate in hebetudinem. A rectitudine in curuitatem. A bonitate in maliciam. A strenuitate i segniciem. A sobrietate in ingluuiem. A mansuetudine in atrocitatem. Nota ergo q non potuit reuocari.

In sagacitatem nisi per sollicitudinem uigilantie.
In rectitudinem: nisi per simplicitatem innocentie
In bonitatem: nisi per sinceritatem beniuolentie
In strenuitatem: nisi per promptitudinem obedientie
In sobrietatem: nisi per austeritatem parsimonie
In mansuetudinem: nisi per tractabilitatem tolerantie

Propter renouationem ergo hominis ab hebetudine in sagacitatem: per sollicitudinem uigilantie offerebatur passer: Leuit. decimotercio. unde ps uigilaui & factus sum sicut passer solitarius i tecto Et hoc est primum. Propter secundum offerebantur columbe: Leuit. decimotertio. Et Matth. decimo. Estote simplices sicut columbe. Propter tertium offerebantur turtures sincere & fideles in diligendo: unde hic dicitur par turturum.

Propter quartum offerebantur boues sine iuitu & uocce que sunt animalia obedientia: Prouerbi. decimoquinto. ubi non sunt boues presepe uacuum est. Propter quintum offerebantur capre sicce hedi: que sunt animalia habentia pilum lectum & cibum asperū: Can. quarto. Capilli tui sicut greges tonsarum: que ascenderunt de monte galaad.

Propter sextum offerebantur boues & agni: q sunt animalia mansuetissima usq ad mortē: Mat. x. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio lupoꝝ. Quia ergo oblatio christi hec omnia nobis restituit: quia fuit.

Sollicitissimus in uigilantia ad modum passeris
Simplicissimus in innocentia ad modum columbe.
Sincerissimus in beniuolentia ad modum turturis
Promptissimus in obediētia ad modum bouis
Austerissimus in persimonia ad modū capre
Patientissimus in substinentia ad modum agni.
Ideo in omnibus oblationibus prefiguratus est.

Attende autem q quedam dicebantur sacrificia: & hec proprie erant de aīalibus. Nec añ octauum diem natiuitatis sue poterant offerri. Nec eadem die mater & fetus eius. Quedam proprie dicebantur oblationes: & he erant de materia sicca: ut de simila: pane: & thure: & panes uel cocti i clybano: uel in craticula: uel in sartagine: uel in aqua: & illa dicebantur lagana oleo lita. Aliquando fiebat oblatio de liquidis ut uino & oleo: & h̄ proprie dicebatur litatio. Scriptura tamen indifferenter utitur aliquando his uocabulis: dicebatur autem hostia de aīalibus ab hebreis que offerebatur ad hostium tabernaculi: uictima a uinciendo: quia ducebatur uincta. A gentibus dicebatur hostia pro hostibus uincendis: uictima pro iam uictis. Mel autem & fermentum nunq domino offerebantur. Sal autem semper. Et si offerebatur ouis: cauda offerebatur cū adipe. Quia nunq carnalis delectatio & maligna corruptio possunt deo placere: discretione uero omne sacrificium condit & simplicitatem innocentie: deus semper perseuerare precipit.

Erat autem diuersus ritus offerēdi animalia uolatilia & gressibilia. Nam gressibilia offerebantur a sacerdote detracta pelle: artubus in frustra concisis: quibus lotis cum capite & pedibus & intestinis adolebat omnia super altare in holocaustum. Et hic reputatur modus offerendi opera uite actiue. Hoc adiuncto q omnis adeps qui est pinguendo intestinorum diuini est iure perpetuo. Et sunt tres adipes. Adeps uitaliū .i. cordis & uētris: adeps epatis sine iecons: quod reticulū dicitur. Et adeps renum: & hic semper adolebatur domino cum renunculis. Vbi attendendum q omnis dilectō que per adipes & omnis spiritualis generatio que per renes est domino adolenda. Oblatio autem auium fiebat hoc modo. Confringebat sacerdos collum sola manu. Non enim licebat leuare ferrū super auem: & retorto capite sub ascella: ungue autem colli ubi fractum erat rupebat effuso sanguine circa crepidinem altaris uesiculam gutturis & plumas proiiciebat ad orientem in locum communem: confractisque ascellis manu adolebat ea super altare in holocaustum & cetera. In his attende modum oblationis & purificati-

onis uite contemplatiue:ad cuius contemplationem semper debet mens alas confringere:ne temere offeratur:collum rumpere ne nimis presumptuose iungi xpo capiti reputetur:Nō tñ ferro sed manu:quia non diuisione peccati:sed operatione humili:ubi & ungue sue insensibilitatis in experiētia diuinorum fundat sanguinem sui carnalis affectus:quem forsitan hūit in diuinis gustibus. Et uesiculam gutturis.i.tumorem proprie reputationis ex gustibus diuinis:& plumas uolatus contēplationis in speculationibus altis pūciat ad orientem in locum cinerum.i.anihilet per sue fragilis origis & debilitatis respectum. Et sic totam suam contēplationem incineratā in se & deo flāmeam adoleas super altare.i.super xp̄m iesum:ab ipso:& in ipso:& per ipsum omnia recognoscens. Ip̄e enim est altare nostrum:& sacerdos & hostia:sacrificiū:oblatio & libamen. Ip̄e quidem sacrificium animalium ut dictum est supra:hostia per quam celum intrat & hostis superatur:uictima quia uictus pro nobis nos uictores efficit:& hostia pacifica:quia pacificauit per sanguinem crucis sue que in celis & que in terris sunt. Saluatoris hostia:quia saluum fecit populum suum a peccatis eorum:hostia holocausti:quia ignem uenit mittere in terram:& seipsum totum flamma amoris accendit. Ipse holocaustum animaliū gressibilium p opera actiue:quia cepit iesus facere & docere. Ip̄e holocaustum auium per actum contemplatiuum:quia resplenduit facies eius sicut sol. In ip̄o enim omnis adeps cuiuscunq; pinguis deuotionis:in ip̄o oīs renunculi cuiuscunq; spiritualis regeneratōis. Ip̄e caput & membra omnis stricte compaginationis. Ip̄e sanguis omnis digne aspersionis septenarie:quia septies fudit sanguinem. Ip̄e est altare sacratissimum quod non alterius sanguine expiatur:sed proprio sanguine:nō tā aspgitur q̄ qnq; largissimis fluuiis irrigatur. Et ī omnibus membris & atthomis corporis sui in p pru sāguinis sudore lauatur q̄ uera libatio ardore:quanta compassione est recogitandum ꝙ mēbra tua sicca omī humore uitali:& arefacta euacuatōe sanguinis tui in altari crucis multipliciter obtulisti in simillā puritatis. In panem propositionis qui sē per nostro appetitui est gustandus:panis coctus ī clibano absconsiōis per incomprehensibilitatem amoris qui te in corde decoxit:panis assatus in craticula per publicum crucis supplicium:pāis frixus in patella stridens & strepens per dolosi clamoris suspirium longanimi charitate dilatatū. Thus suauissimi odoris per non interruptum tue deuotionis interne & ante conspectum diuitatis tue immensum. Sal sapientie & discretionis semper excludēs superfluum & diminutum:& ad omnia, discretissime tuum circumferendo respectum. Quia autem mel dulcedinis infecte & fermentum corruptōnis maligne in te solo & purissima matre tua bone iesu non fuit.

Tu uitula ruffa pro peccato summi sacerdotis
Tu hircus immolatus pro peccato principis
Tu uitulus pro peccato synagoge uel populi
Tu capra pro peccato cuiuslibet singularis filii
Tu hircus immolatus in die expiationis per supplicium.
Tu hircus emissus in desertum celi per actum ascēsionis.

Et ideo non immerito hac una oblatiōe omnes cerimoniales oblationes ueteris testamenti te ipsum figurantes complesti & euacuasti:& in oblatione tui que hodie est inchoata:& in tua sacratissima morte est completa consūmasti in eternum sanctificatos. De his autem oblationibus habetur:Leuit.primo secundo:& .vi. quasi per totum. Circa quartum.s.circa alias personas que processionem integrant hodiernam:debes attendere quod tibi dictum est supra.s.ꝙ per manifestationem in presepio pastoribus figurabatur noticia boni iesu facta conuerse ecclesie de iudeis:per manifestationem factam hodie significatur plena manifestatio xp̄i in fine temporum, fienda iudeis simul, & gentibus in renouatione euangelici status.

Vbi nota ꝙ relinquitur stabulum & animalia:& uenitur ad templum quod est in hierusalem:purificatur purissimus:quasi extraneus:presentatur filius quasi seruus:& redimitur omnium dominus. Recipientes eum ueniunt in spiritu in templum:non qualescunq; sed senes communem salutem expectantes:iesum manibus baiulantes & deuote cantātes:& ipsius iesu plene cognoscentes ruinam in reprobis:& resurrectionem in electis:contradictionem in actibus malis & transfixionis gladium in affectibus materne compassionis. O qualia sunt ista hierusalem castigauit te dominus:qui usq; nunc te dimisit in stabulo cum bestiali caterua. Sed beatus ero si fuerint reliquie cordis mei ad uidendam claritatem sancte ecclesie:qñ iesus non inter bestias iacebit in stabulo:sed in medio templi dei sancte senectutis manibus baiulatur:& in contemplationis iubilo mortificatis actibus destructiuis qui non sunt uita sed mors iubilatur ī pacis dulcore. Vis uidere uirginem cum paruulo iacētē in stabulo cum ignorantia bestiali:unde ueritatem auctoritatis & confessionem fidei stare modo ī medio ecclesie stabilitate infimo temporalium:in stercore carnalitatum. In feno spinoso:ubi sunt sentes discordie. Rixe. odia. Inuidie pompe superbie:auaricie:& pessime symonie. O sentes horrende sic dicte:quia nestro acumine sentire nos facitis. Quo stupendo & diabolo miraculo īsēsibiles facti estis. Nam que cōsueuistis pungere:nunc uidemini delectare. Nam prelati miseri:& clerici lasciui:religiosi delitiosi esse sub sentibus delicias computant:& iam sensu spirituali perdito his sentibus lacerati:litargico morbo sopiti:nequaq̄ de punctiōibus cōquerūtur. In quibus ecclesia gemit & dicit. Vulnerauerunt me & non dolui:percusserunt me & non sensi:tulerunt pallium meum custodes murorum &c. O q̄ proprie dicit custodes murorum:non

animarum:quia non uidentur prelati spiritualium
carismarum:sed diuinarum & pomparum tempo-
ralium habere custodiam:qui nec dolent uulnera
peccatorum:nec se sentiunt trahi ad infernum. Et
hi tulerunt sancte ecclesie pallium:quia eidem ab-
stulerunt uite christi & sancte conuersationis ami-
ctum. Sed utinam stabulum uacuum esset a be-
stiis. Sed ibi est bos castratus:quia ibi est status pre
latus:qui cum debeat esse castratus a generatiõe
carnali & affectu temporalium amicorum: qui ad-
huc diabolo faciente recuperauit testiculos:& a spi
rituali generatione fidelium patitur castraturam.
Iugum domini suaue & sanctum in supportatiõe
pauperum & inopum:& in consolatione tribula-
torum fidelium:reiecit bos iste cornupeta feriẽs &
uulnerans non consolans:& iugo mundi & diabo
li ad supportandum. s. onera omnium carnalium
suorum propinquorum & ad sustinenda exercitia
querelarum:& discordias partium captiuatas ceruı
ces inclinat:utique ruminat bos iste excellentia ami
corum ditationem:nepotũ discordias & maligna
consilia partium scindit ungula:utinam carnem to
tam propriam scinderet & nõ plebem subiectam.
Aliter etiam per prudentiam carnis perscindit suã
maledictam ungulam in terrenam astutiam con-
trarius nostro emanueli:quia hic bos didicit i suis
malignis consiliis reprobare bonum:& eligere ma
lum. Sans hec sentiunt in multis regionibus mise
re ciuitates talibus impositionibus & pastorum ty
rannia quassate. Sed & asinus peculatie non deficit
nostro stabulo:qui quanta stoliditate ignorãtie sa
cre scripture sit pressus:magis gemendum q̃ refe-
rendum. Sed & non uacat ab astutia asinina: cuius
in hoc dicitur esse cautela ut iuxta sepes & muros
diuertendo:uel onera deponat eorum confractiõe:
uel sepe pedem sedentis allidat. O cum quanto est
gemitu referendum:quia quandocunq; tales asi-
ni uolunt onerari curis uiduarum: uel pupillorum
uel emendationibus peccatorum ad materias; suas
& sepes spinosas diuertunt: asserẽdo se esse occupa
tos in cõsiliis & magnis negotiis castrorum & uil-
larum & in curis sue carnis & in gurgitationibus su
is edendo & dormiendo:quibus tanta occupatiõe
inherent q; animarum onera que portare deberent
conterunt & allidunt. Discurre per templa: respice
altaria:uideas aulas & cameras & uidebis eorum ha
bitacula regum apparatum. Si respicias templa ap-
parebunt in multis locis stabula iumẽtorum. Si cõ
sideres apparatum mẽsarum domicellorum: equo
rum & aliorum que spectant ad mundi pompam:
& discurras per dioceses & superioribus compara-
res paramenta altarium calices & corporalia & mo
dum sacerdotum:& omnia que spectant ad diui-
num cultum:uidebis q; in istis corpus ipsorum p̃-
latorum uidetur factum templum. Templum au-
tem dei quo ad eius cultum ut stabulum inquina-
tur:unde talis recte uidetur asinus diabolo cui ba-
stum suam imposuit ad infernalia onera cum sua-
uitate portanda: hec pro malicia huius temporis
de qua magis est flendum q̃ referendum:quia ni-
hil remansit in statibus in ista ecclesia quod non sit
quo ad uite deformationem corruptum: & quod
non in bestialitatem degeneret iumentinã. Sed
altius attollendo aspectum ad perfectionem futu-
ram in ecclesia renouanda apparet si quis sciat con
templari scripturarum mysteria q; tempus ecclesie
de gentibus: quod per duas spirituales generatio-
nes extenditur respectu perfectiõis cumulãde: quã
expectamus: tam in claritate luminum: q̃ in ardore
affectuum: q̃ etiam in plenitudine omnium caris-
matum: uidetur quidam attributus puerilis infan-
tie: respectu senilis prudẽtie: & quasi quoddam sta
bulum plenum bestiis & feno spinoso propter de
fectum temporalium & ignorantiam clericorum
respectu paupertatis euangelice renouande: ut me
rito iste status respectu prioris templum domini
dici possit: quia iste status purificatur ab amore di-
stractiuo temporalium & eleuatur quantum licet
in carne passibili per contemplationis excessum in
ecclesie triumphantis occursum: illustratur per di-
uinum radium ad cognoscendum uerum lumen
iesum & eius perfectissimum statum in utriusque
textu inclusum: & ipsum in manibus uite confor-
mis baiulat per strenuissimum actum. Vnde & spi
ritu sancto singulariter dicitur status iste repleri &
in feruore spiritus in templum christi uite adduci:
propter quod & persone hodierne. Symeon & an-
na singulariter commendantur. Ecclesia enim illi-
us status digna erit commendatione: & erat senilis
maturitatis experientie & claritatis mortificationis
uanitatis mundi & carnis iubilationis contempla
tionis interne quietis: & omnia in christo possi-
dens a seipso deficiens in ipso uidebitur totaliter
transformari: & continue ruminabit christum ihm
ut summam perfectionis statum & semetipsum ut
sentinam omnis defectus. Et hoc optime osten-
dunt uerba cantici Symeonis: in quibus mystice
comprehenduntur omnia supradicta & multa alia
& totius solennitatis materia. Nam hoc festum ut
ex supradictis patet est ex quattuor principalit̃ de-
dicatum scilicet.

Ex huius senis gratulatione
Diuine prolis oblatione
Probate anus testificatione
Munde uirginis parturitione.

Et secundum hoc festũ nobis ꝓponit̃ i exẽplũ
serenissime tranquillitatis. Suauissime iocunditatis
ꝓfundissime humilitatis. Ad hec autem declarãda
in quattuor uersiculis cantici introducitur bñdictus
iesus in primo uersu ut pax tranquillans mẽtes sim
plicium. In secundo uersu ut salus corroborans &
aĩans uires debilium. In tertio uersu: ut lux clarifi-
cans corda cõtẽplantium. In quarto uersu: ut glo
ria magnificans statum humilium. Exemplum

Pacis est in senis congratulatione
Salutis in prolis oblatione

Luminis in auus probatione
Glorie sublimentis in uirginis purificatione
Conemur ergo & nos gustare spiritus primitias: ut
preoccupemus faciem domini. Experiamur i nobis
quid fiendum est dei munere in uniuersali ecclesia
Expectemus ut sit in nobis
Pax tranquilla
Charitas feconda
Suauitas iocunda
Humilitas profunda
Dicit ergo: Nunc dimittis: ubi dicitur xpus ut pax
tranquillans. Est autem ista pax ut dei uoluntas fi-
at in nobis ad quam habēdam oportet nos dimit
ti a duplici malo uinculo amoris & odii quo i qui
etatu mens cuiuslibet turbat. Aut. n. inquietatur
quis quia i se & in amico non habet quod uult. s.
qualemcunq; prosperitatem. Et habet quod non
uult. s. persecutionem ab illo uel prosperitatē i alio
Et ut aperte loquar mens carnalis desiderat in se &
i amicis prospa: & nulla aduersa. In hoste oia aduer
sa: & nulla prospa: qd' si secus accidat uel turbat' ul'
perturbatur. Ab hoc ergo oportet dimitti animū
qui ad quietem inspirat & aspirat: ut. s. se & oia a
se amata diuine uoluntati subiciat: & omne quod
carnaliter diligit dimittat libere propter deum: ut
& corpus & animā dimittat regi secundum diuine
uoluntatis cursum & magis se habeat suspectum i
consolationibus sibi uel suis datis: q̄ in tribulatio-
nibus illatis: & omnem quem patitur persecutorē
ꝑpter deum: & secundum deum appetat prospera
n cum letitia: & odiat pati cum tristitia: & istud est
illud odium sanctum anime sue idest uolūtatis ani
malis: quod requiritur ad christi discipulatum cum
dicit. Si quis uenit ad me & non odit & cetera. Et
hoc est amicum diligere in deum: & inimicum ꝑ
pter deum: unde & anima secure petit pro inimico
prospera: & hilariter sustinet: uel ad minus patienē
in se & in amico aduersa: Ad sustinendum autē
tranquillā inimici prosperitatem. & illatam aduer-
sitatem ab eo: duo possunt te inducere. s. dei con-
formitas: quia deus ipsum sustinet: imo qd' plus
est ipsum te: & tuos tribulari iubet. licet enim nō
iubeat ipsius peruersam uoluntatem: tamen ipsius
uoluntatis effectum prout pertinet ad tuam tribu
lationem. Quod attendens dauid patientissimus
cum sibi malediceret. Semey. ii. Re. xvi. dixit domi
nus precepit ei ut malediceret dauid. Et qr ista sunt
occulta dei iudicia: imo in electos bñficia: ideo sub
iunxit dauid. Et quis est qui audeat dicere: q̄re sic
fecerit: dimitte ut maledicat iuxta preceptū domi-
ni Secunda ratio patientie est consideratio in fir
mitatis proximi & sui: debet enim mens conside-
rare q̄ prona est humana miseria ad lapsum experi
entia sui. Ideo offendēti proximo magis debet cō-
pati q̄ irasci. Due rationes sequentes non solum cō
cludunt patientiam in aduersis: sed letitiam & de-
lectationem respectu inferentis potissime: quia oīs
anima peccatrix purgatione indiget: que proprie ꝑ
tribulationem habetur: debes ergo aduersitatē tibi
diligere tanq̄ necessaria inferentem
Ipsa ē enī tuus barbitonsor: qr radit superflua
Est tuus lotor: qr purgat immunda.
Est tibi insuflator q̄ tui peccatoris intima calefacit
Est tuus reductor ad deū a quo eras dispsus
Vides ergo quāta bona tibi ministrat: debes er
go eū tenere: diligere: non: odire. Quod si dicis
ex his argumento culpam non purgo: irascaris cō
tra teipsum: qr hoc est tue impatientie non illius i
iurie. Sicut si ex bono cibo tibi ministrato stomacū
dolere contingat. illius autem malam uolūtatem
debes deo dimittere iudicandam & operationem
illius tibi utilem a deo transmissam tanq̄ dei bene
ficium acceptare. Secunda ratio est quia sicut aia
peccatrix indiget purgari: ita indiget ꝑmoueri: ꝑ
motio autem est accedeī ad similitudinem christi:
quod quidem tibi facit precipue tribulationū mul
tiplex quadratura: unde tibi est tribulator. Sicut ar-
tifex quadrans: & in te sculpens christi figuram: ut
merearis in superno edificio collocari. Est faber op
timus qui tibi fabricat coronam: qui quot in te tri
bulationes donat uel in aliis: tot in tua corona lapi
des preciosos locat. Quid ergo tam utili labori nō
debes secundum preceptum diuinum orationis sti
pendium: & delectationis effectum? Ad hec ad-
das unum propter quod debet esse omni mente
dulcissimū inimicum diligere: quia christus cui ni-
hil possumus reddere pro his que pro nobis sustinu
it: hoc a nobis petit & precepit & paternam simili-
tudinem promittit: cū dicit. Diligite inimicos ue-
stros. benefacite his qui oderunt uos: orate ꝑ per-
sequentibus & calūniantibus uos ut sitis filii pa-
tris uestri. Et concludit. Estote ergo perfecti & cet.
O anima misera quid uadis querendo: hec audi
ens a iesu tuo? Euiscerare in dilectiōe inimici: que
tibi tanta bona facit. q̄ ad similitudinem diuine ꝑ
fectionis adducit. Et erubesce de cetero ipsum uo-
care inimicum. Sed illum uoca inimicum qui tuū
nutrit carnaliter affectum: Non autem ad ista perti
gere poterit qui temporalium loculos uel proprie
uoluntatis possidere cupit. Et ideo non potest ad
pacem attingere qui non uult per paupertatē euan
gelicam esse imitator & professor christi uite. Prop
ter quod cum dixisset. Nunc dimittis seruum tuū
domine: addidit' in pace incarnati uerbi: per cōuer
sationis exemplum. Et ideo hec mentis quietudo
omnem conscientie stimulum excludit: non extin
guendo ueritatem in conscientia. Sicut dicit illa ca
terua diaboli: que spurcicias innominabilis imū-
ditie operans dicit in eis quiescendē tanq̄ in operi
bus naturaliter delectatiuis: & in usu mēbrorum a
creatore conditorum. sed de hoc alias quia istius
secte & pessime nomen est mors: & sequitur eam
infernus. Non enim ille est usus membrorum: sed
abusus pessimus. Nec mulieres sunt communes
secūdum sectam odibilem pessimi. Nicolai: cuius
maliciam isti imitantur: & addunt horrenda: q̄ sūt

magis silentio occultanda. Hec autem mentis tranquillitas, & priuatio remorsus est conscientie p maximam innocentiam uite: non solum fugiẽdo delectamenta illicita: & diuinis preceptis ꝓhibita: sed et temperatissime utendo concessis: & tanta repletur suauitate celi & obedientia diuini beneplaciti ꝙ horret omne delectamentum sensitiuum: qđ secundum dei mandatum aut consilium non est reducibile & reductum in deum. Et non solum uitat mortale peccatum & frequentiam uenialium: sed omnino nullum ueniale uult committere ex deliberato consensu. Quod si aliquando in hoc ruat multum se ex hoc in cõspectu dei uilificat. Hec itaq; pax & tranquillitas mentis supponit exclusionem amoris & odii inordinati respectu sui & proximi. Supponit exclusionem delectamenti sensitiui: nisi quantum est necessarium sustentationi nature. Et in isto multo magis fruitur deo: q̃ illo sustentuo. Supponit etiam clausuram sensuum: ut non rumores querat: sed audire fugiat: & spectacula alia omnia quecũq; possunt mentem trahere per diuersa. Quiescit etiam respectu diuinorum beneficiorum in suo presenti non distracta per uaga desideria: que menti occurrunt & respectu boni. Et attende ꝙ labor stultorum affligit eos qui nesciũt per orbem pergere. Vnde est hoc ꝙ tot perfectioni insistere se dicunt: & tam pauci sciunt eam inuenire? Certe hoc est quantum ego possum imperfectus agnoscere: quia sepe sub spẽ maioris boni distrahuntur: & non humiles in seipsis nesciunt colere donum receptum: & deo de ipso gratias agere: nec requiescere sub dei uoluntate: sed inordinatis appetitibus inquietantur propria affectiõe. Hic autem status tenet mentem sub deo mortuam & nihil ab eo uult recipere nisi quod uult dare preter exclusionem peccati: quia in peccatis nõ uideo posse esse quietem nisi mortiferam. Ad hec autem ipsum inducunt tria. Primum est recognitõ sue indignitatis: quia omni dei dono quantumcunq; modico reputat se indignum: & semper uidet se deum impugnare sub donis receptis: unde & sibi dicit. Quia temeritate audeo maiora appetere: qui in donis receptis nunq̃ me uolui exercere? Cogita quomodo recogitasti. Qui te creauit rationis capacem. Qui ad suam noticiam adducere uoluit. Qui pro te deus summus ad tantam uilitatem descẽdit & in tua natura tam dura sustinuit. Quid plus petis ab illo a quo tanta recepisti: tot sceleribus irretita? & sic dum anima resilit in propriam paruitatem contentatur sub domini uoluntate. Secundum quod eam reddit quietam est maxima estiatõ omnium que sunt dei. Charitas enim que charum tenet amatum quando leuatur ad eius contemplationem uidet eum tam immensum: ꝙ omne bonum suum intuetur ut quoddã pelagus: unde credo ꝙ non est ita minimum dei donũ: quod si anima ruminaret illud cum gratiarum actione ipsam non induceret ad feruorem: & per augmentum sui non excluderet omne peccatum? Debet etiam anima peccatis obnoxia considerare ꝙ magnum dei donum est: ꝙ deus eam non permisit maioribus sceleribus infici: & non deo attribuere sua peccata dicendo. Quare me sic reliquit: & quare me sic cadere permisit? Et deo improperando modica bona que facit: ac si essent sua: dicẽdo. Ego dimisi mũdum: & studeo imitari christum: & nõ quero ab eo nisi seipsum: & tamen me dimittit siccam & aridã & õis sue dulcedinis inexptẽ: & tentationibus me subiicit: & in peccatis cadere me permittit. O misera anima non est iste sermo q̃ misericordiã ꝓuocet: sed furorem & iram & indignationem adducat. Et hec est causa quare multi qui se dicunt perfectionem insequi: & decidunt & nũq̃ eam attigũt: nisi modum conuertant loquendi & sentiendi. Intra ergo uiam perfectionis anima misera: & uerte lamentum tuũ super te & deo gratias agas: nõ irroges iniurias nec causeris ꝙ aliis bona faciat: sed dicas. Stupeo & admiror ꝙ deus pre cetis uicinis meis melioribus me de mundi profundo elegit: Stupeo ꝙ mihi indigno dedit affectum sequendi se & desiderandi sue passioni configi. Stupeo ꝙ me sepius cadere non permisit. Ideoq; ĩfinite gratie sint tibi inestimabili dono tuo. Multum ego bene dignus sum ut omni peccato succumbã: quia non cognoui tuum lumen gratie: quo me dignatus es illustrare ut cognoscerẽ te inestimabili amore mei seruilẽ assumpsisse naturam: & mortẽ pertulisse tã durã. Dico tibi aĩa si hac uia incesseris: cito deus dissoluet a te colligationes impietatis: & tollet peccatorũ tuoꝝ fasciculos deprimentes: ratio autẽ maxima quietudinis mẽtis ẽ ꝙ anima que sic de deo ĩ bonitate sentit non dubitat quin eã dominus uelit ad uitã eternã. Et hoc reputat tantum donum & tam gratuite datum: & ita congrue a deo dispositum in merito christi iesu: quod nihil uult nisi quod in eo disposuit: & eo loco: tempore & modo quo in ipso benedicto iesu eternaliter dare decreuit. Non est autem hoc sentire presumptionis: sed profunde humilitatis: que est ĩ suo sentimẽto magna nimis ut & semper se reputet indignam: & tamen propter meritum christi iesu non dubitet huiusmodi bonitatem dare diuinam. Cuius humilitatis signum est: quia semper proficit in imitatione christi uite: & in fuga omnis culpe: & ꝙ nihil timet nisi laqueum diuine offense: & quantum necessitatis nature sue patitur cõfringit delectamẽta sue partis sensitiue. Sed que semper uult ambulare in relaxatione uite sue: & in appetitu promotionis mundane: & non curare de perfectione regule promisse: si cum hoc reddit se securam de perceptione eterne glorie: hoc uere est presumptionis temerarie: & cecitatis decepte.

Tertia ratio principalissima quietis & desiderii stabiliti & que supplet defectum precedentis ẽ qr

talis aĩa nihil sẽtit se ĩ se nec diligit se ĩ se nec ppse:
sed totam ĩ xp̃o se sentit & diligit: & iesum christũ
putat suum sũmum bonum: & ideo in eius beati-
tudine iam beatam se sentit. Et quia uidet ꝙ chri-
sto iesu nihil in eternum potest deficere: nescit qd
plus habeat desiderare: quia in ipso se sentit deum
& omnia possidere. Et ideo status talis anime ẽ iu
bilare in gloria dei & christi hominis: & de hoc cõ
tinue laudare & magnificaꝛ beatissimã trinitatem:
de se nihil cogitare nec appetere nisi ꝙ deus eã lo-
cet in christo iesu: Appetit non effectione recipro-
ca boni proprii: sed pro complemẽto diuini bene-
placiti. Et ħ ad nihil aliud studet: nisi ad reforman
dum in se similitudinem uite christi secundum in
fluxum cõmonionis dei. Nec decipitur sicut mul
ti: ut uelit sequi proprium appetitum sub spẽ maio
ris honoris dei & utilitatis proximi: qꝛ in hoc ipsa
cognoscit ꝙ est summus honor dei in seipsa: ꝙ
ipsa mortua iaceat sub diuina uolũtate tanq̃ sum-
me obedientissima in nullo rebellans. Et ideo iu-
bilat primũ uersum. Nunc dimittis seruum tuum
domine. s. solutum ab omni amore sui & plene sub
iectum tibi. Secũdum uerbum tuum idest secundũ
similitudinem ad tuum uerbum iesum incarnatũ:
in pace idest in mentis plena tranquillitate. Et hec
ẽ doctrĩa pauli subtiliꝛ ĩserta ĩ oĩbus epistolis suis.
De hac pace dicebat iesus xp̃s. Ioãnis. xvi. Pacẽ reli
quo uobis: Pacẽ meã do uobis. Et de hac apostoꝉ
. ii. Cor. xiii. Pacem habete: & deus pacis & dilecti-
onis erit uobiscum. Ad hanc hortatur ad hebreos
xii. pacem sequimini cum omnibus & sanctimõiã
sine qua nemo uidebit: deum unde & de his dicit.
Ber. Obtento pacis osculo senex in pace relinquitꝰ
prenuncians tamẽ christum in signũ positum. cui
contradicetur. Omnino uerum est: quia contradi
citur signo pacis ab his qui oderunt pacẽ: que qui
dem pax datur solum hominibus bone uolũtatis
quibus uera pax est a dei uolũtate: non ad dandum
sub spẽ cuiuscũq; boni. Sic ergo patet quomõ chri
stus iesus est pax tranquillãs mẽtis supplicũ. Se
cundus uersus est in quo christus introducitur ut
salus corroborans mentes debiliũ in quo est ma-
gnum charitatis icendium: quando attenditur ꝙ
pro omnibus oblatus est in preciũ. Et in hoc est ra
tio pacis predicte istud salutare preciũ continue in
tueri. Quia inquit: uiderunt oculi mei salutare tuũ
Ideo dimictor in pace q̃ excuperat omnẽ sensum.

Et ħ attende si uis in pace dimitti: oportet te cõ
tinue in contuitu iesu christi & suorum operum
exerceri: ut studeas nil aliud cogitare. Et hec est ra
dix & ianua omnis perfecttonis: & ĩ hoc debet eẽ
sũmũ studium: ut semper ante oculos mentis tue
aliqualiter teneas christũ iesũ uel aliquẽ eius actũ.
In hoc certe studio edomatur concupiscentia: infir
matur gula: compitur lingua: & excluduntur quasi
sine labore omnia uicia. Qui autem particulari-
ter uult laborare ad aliquod uicium compgendum:
sine hoc studio multum laborabit & forte parum
uel nihil obtinebit: & propter hoc oporteret refre-
nari appetitum superuacuum: qui nõ ex cõtentus
cogitare de christo: uel de suis minimis: nisi feraꝛ
in altas radices sue diuinitatis. Et hec fuit causa q̃re
multi ruerunt a uia ueritatis: quia nescierunt ĩ chri
sto humiliter exerceri. Nihil est enim in operibus
uite eius ita minimum quod si ponderetur modo
debito non debeat diligenter anime satiare appeti
tũ: imo quando descendit in eius uiliora: ut ꝙ infã
tiles necessitates: & egestiones nature patiebatur
puer deus ligatus in fascia: tantum obstupescit &
admiratur ꝙ magis delectat animam amoris ex-
periẽtia: ꝙ propter ipsam deus talia sustinuerit: q̃
ꝙ spiritus seraphicos ĩ celo creauerat. O anima
mea immergere tota ĩ has uilitates a deo assũptas
& scias ꝙ eas in eternum non sufficis contemplari
& hoc est contemplari altitudinẽ hominis christi.

Quantum enim deus descendit: tantum assum
ptum hominem exaltauit: & ex tali descensu boni
iesu omnis sublimitas electorum exiuit. Quomõ
autem debeas exercere te ĩ uidendo iesum salutare
tuum: quere ista ĩ tractatu de cruce perfectorum.
Ille igitur exercetur in cruce iesu: qui ipsum iugiter
reuoluit ante oculos mẽtis sue: & qui moleste fert
quando aliquid aliud siue affectiuum siue dele-
ctatiuum occupat mentem suam: Quod si contin
gat: statim manu sollicitudis abiicit & purgat. Et
hic est qui dicere potest. Quia uiderunt oculi mei
salutare tuum iugiter contemplando xp̃i presentiã
& in omnibus christum iesum q̃tumcũq; mihi se-
cũdũ sensum displicibilibus operari salutem: uidet
enim expresse anima que sentit dei bonitatẽ quic-
quid deus permittit: uel facit totum secundũ illas
eternas leges cum electo paulo salutare: Et anima
transformata in christum in omni electo saluato re
putat se saluatam. Et de omnibus ut de salute pro-
pria deum laudare & magnificare: non cessat: imo
quod stupendius est uidet dãnationem reproboꝝ
ad suam cooperari salutem. Et quia ĩ eis iugiter ui
det honorem diuine iustitie & christi hominis: &
amore inflãmari electorum: ideo in eis contempla
tur iesum suum optimum salutare. Maximũ au
tem signum ꝙ anima est ad ueram salutem addu-
cta est: quando est nihil in sui cordis scrutinio ĩ ue
nit se timere nisi de iniuria & offensa dei: & uolun
tatis proprie complacentia in tantum ꝙ etiam ip-
sam paradisi gloriam nõ diligit propter suum cõ-
modum: licet sic eam diligere liceat: sed solum pro
pter diuinum beneplacitum: ut ĩ ipso: & de ipso eꝛ
tuum decretum diuini consilii in christi iesu merito
& primo compleatur. Et hoc nõ est se uidere: sed
domini salutare. Procul est ab hac mente omnis
inuidia: que recombens in nouissimo loco in nup
tiis dilecti felicius se beatam reputat in capite suo
christo: & in quolibet eius membro: q̃ ĩ semetipsa.
Et hoc quia diligit bonum inquantum bonum ẽ

non inquantum proprium:& semper in proximo estimat maius bonum:q̃ in seipsa:& magis dei ho noratiuum:ac per hoc securius delectatur in bonis aliorum:immo in illis se uidet dona altissimi possi dere sine defectu:& in seipsa semper conspicit col latorum donorum impiam destructionem. Hec a nima nisi sine malicie nasci non nouit:nec in se un de gloriari debeat conspicit sed unde cõfondi: pro pter quod omnibus desiderat subiici tanq̃ domi nis suis:christum in illis conspiciens & nulli patit͛ se proponi. Hec nullius rei est auara nisi diuini ho noris:quia nunq̃ sibi uidetur:ꝙ a se:& i se possit de bite honorari. Omnia enim alia arbitratur ut sterco ra:& terrena inplicamenta reputat inpedimenta & detrimenta: ut christum expedite teneat:& nullius rei sollicitudine implicata. Et quia etiam omnium aliorum necessitates supplere satagit: christum in eis indigentem conspiciens:& in propriis penuriis tanq̃ in crucis christi conformibus delectari:propt͛ quod nulli rei parcit qui eas effundat liberaliter ad aliorum indigentiam subleuandam:& i omnibus ipsa patitur eorum molestias:& reficitur in consola tionibus eorundẽ. Procul etiã ab hac anima oĩs accidia & desidia:quia semper uellet occupari in di lecti iesu contemplatione continua:uel in obsequi osa suppletione utilitatis & necessitatis christi mẽ brorum:semper i scala ueri iacob christi iesu uel ascẽ dens in deum:uel descendens ad proximum: etiã sit in hac anima admirabilis status:ut aleuatio con templationis in christum in flãmet actionem ad proximũ:& humilis inclinatio & fructuosa occupa tio proximi eã altius eleuet in admiratiõe sublimi tatis & dignationis dei. Et sepe sic per christi trans formationem mirabilem & gratiam datur isti ani me efficacissimũ donum quo actio contemplatio nem eleuet & contemplatio roboret actionem. Quod maxime ex hoc contingit:quia i omnibus uidet christum & in omnibus christo ministrat:quẽ semper in omnibus actiõibus ut finis deo homi cui in membris seruit sedule contemplatur. Het excellentissime fuerunt in christi matre & i aposto lico statu post eam propter quod: operatio manu um & sollicitudo ecclesiarum pauli:contemplatio nem sustulit non despexit. Et licet i aliquibus qui non ad tantum ascendunt successiue ista in anima bus suis fiant:non tamen est mihi dubium aliqui bus animabus fore collatum: ut simul i actum cõ templationis & strenue actionis ferantur amati ie su diuinitatis participio qui simul conprehẽsor ex titit & uiator. Procul est ab hac anima omnis de lectatio gulositatis & lasciuie:que sic est intenta cõ tinue delectari solum in christo iesu ꝙ etiam licita delectamenta fugit ne eam distrahant a dilecto. Et het omnia contingunt in anima ex beneficio iesu christi:quando oculi eius ipsum iesum contemplã tur iugiter domini salutare. Hoc fuit figuratum in monte transfigurationis. Mat.xvii.quado pro

stratis discipulis haud dubium:quia proprie fragili tatis experientia tacti a christo iesu tactu inq̃ trans formatiuo in se leuantes oculos neminem uiderũt nisi solum iesum. Sequit͛ tertius uersus. Quod parasti:ante faciem omnium populorum:lumẽ ad reuelationem gentium:hic enim uersus sententia terminatur:licet & alio modo terminari possit:ubi notatur exemplum suauitatis quia inducitur xp̃us ut lux clarificans aspectum contemplatiuum: ubi in christo iesu introducitur fuisse

Actio prompta
Exemplatio clara
Claritas diffusa

Et ex his. Illustratio perfecta. unde & exemplum uidue perficitur prophe que longo tempore i acti one prompta:& ad exemplaritatẽ perfectionis ad ducta omnibus propinabat christo lumina presen tia paruuli iesu:qui uera lux ẽ interius illustrata: un de dicitur uidua usq̧ ad ãnos. lxxxiiii seruiẽs deo ieiuniis & obsecrationibus die ac nocte Ecce actõ prompta. Et hi ipsa hora superuenit in templo ubi est omnis congregatio fidelium. Ecce exemplari tas clara. Et loquebatur de eo omnibus qui expec tabant redemptionem israel. Ecce claritas diffusa

Sed quia confitebatur domino & loquebatur de illo ostenditur interius:christi lumine illumina ta:que in paruulo iesu cognouit deum & ipsũ pre dicauit saluatorem omnium. Sic anima ad exẽplũ istius benedicte anime esto uidua in te mortificãs illius amorem:qui non est tuus uir.s.inordinatam reputationem mundi & tui & tota feraris in contẽ plationem illius qui in operatione salutis tue robo rauit brachium dextrum:ut mente dicatur paratus & expeditus ad omne opus tue salutis: hec.n.para tura ẽ assũpta natura: que tota fuit tue salutis opa sa:& in hoc stat tua pfectio:ut sicut uides xp̃m do minũ iesũ & deum in natura assũpta opari salutẽ ad sil'itudinẽ dei. Sicut dictũ ẽ tibi supra i tractatu de incarnatione: sic totũ studiũ tuum xp̃i uirtutes in te renouare:& tũc audies Esa. tibi tuũ ꝑponẽtẽ iesũ pauit inq̧ dominus brachiũ sanctũ suũ in cõspectu omniũ gẽtiũ:& uidebit oĩs caro salutare dei nostri. Cui & tu rñdebis paratus sũ & nõ sũ turbatus ut custodiã mãdata tua:q.d.licet opatio uirtutis tue sẽsu carnis uideatur austera:tñ nõ sũ turbatus:sed iã mandatũ tue inspirationis interne opari uirtutes tibi christe similes sum paratus:& tunc in anima ẽ actio prompta propter exẽplaritatẽ clarã: Dicit autẽ ante faciẽ omniũ populoꝝ:quasi dicat. Factus est ipse bonus iesus exẽplum omnium quod expri mit cũ dicit. Ante faciẽ. Quod enim faciẽ antecedit exemplariter deducit. Vnde. Genesis ultimo dicitur Et ipse erit expectatio gentium:omnes enim gen tes debent eum non solum expectare:sed & cõspi cere:ut exemplum imitandum:& ad ipsius exẽplũ reformare sue conuersationis statum:propter diffu sionem charitatis dicit uult. Quod parasti ante faci

em omnium populorum:propter quod datur intel ligi ꝙ quantum est ex parte sua non ē defectus quī omnes saluentur & quin omnes redimant. Optatum est hoc ad diligendum bonum iesum. Si enī uis: saluatus es. Si uis: redemptus es. Si uis: christo conformis es. Sed hoc est dei donum: quod quidē donum est tibi a deo paratum: nisi malitia tue iniquitatis resistat. Et hoc optime docet interna illustratio: proptē quod optime dī: hic iesus lumē communiter se diffundens. Huius luminis illustratio ē rō tranqllitatis: qr ī lumīe iħu uidemus lumen rōnis clarificate: qđ ī toto decursu creature secūdū ordinem diuine prouidentie deus bene omnia fecit: & ꝙ omnia bene operatur siue agendo: siue pmittendo ad melius electorum. & ꝙ quantum potest salua sapienti mixtura iustitie & misericordie secundum cursum quem pro meliori elegit tenere omnibus condescendit. Et omnes electos predictis suppositis quantum in se permittunt ipsi deū agere per uias meliores deducit ad illam mensurā gratie & glorie: ad quam in xp̄o iesu eos eternalitē predestinauit: etiam clarissime uidet ratio in lumīe iesu: ꝙ omnis defectus est ex parte nostra: quem tamen defectum facit ad suum finem misericorditē subseruire. Nec ideo non est defectus: quia ex eo deus elicit bonum: sed tanto maior est & grauior quanto tantam gratiam a qua finaliter uincitur maligne impugnat. Ex hac clarificatione luminis quietatur anima: ut illum ordinem quem deus elegit habeat pro optimo: & nullo modo nisi quātū ad tempus appetit imitari. Sed quia illi ordo est occultus: nec potest in multis cognosci: nisi per reuelationem dei & euidentiam facti. Et iste ordo sepe est a deo preuisus compleri p nostra suspiria & opa extrinseca: non tanq̄ per causas principales: sed tanq̄ per preambulas dispositiones deo placibiles: & nobis utiles: & diuine honori subseruientes: & nō xp̄i uerbis per suam gratiam conformantes: ideo aīa illuminata non reddit pigra: nec ociosa qn studeat ad ea que secundum exteriora signa uidenť deo beneplacita: tamen operatur quieta non impatiens si sua impediantur cogitamina semper certa ꝙ deus deducet eam ad meliora: & ideo impedimenta reputat adiutoria: quia subseruiunt ad illud quod finaliter uult. Non enim uniuersaliter nec de se nec de alio uult nisi quod deus disposuit: qa certa est ꝙ dei dispositio terminatur semper in honorē sui & hominis dei iħu xp̄i: & totius corporis sui: Et ideo quando anima aliquod bonum desiderat uel sibi uel aliis quomodocūq; permittitur si est secundum ordinem uirtutis statim est certa & quieta ꝙ illud dabitur uel melius. esto ꝙ daretur cōtrarium. Semper enim melius est quod deus facit.

Et si dicat amor recurrens ꝙ nō est melius sibi: destruit dei omnipotentiam istud malum sibi: qa hec instantia solum uenit ex uitiosa omnis mali radice: scilicet inordinato amore sui. Anima autem q̄ a seipsa deficit & in deum transit id quod est melius ad diuinum honorem & ad electorum salutem reputat melius sibi: & ita est. Et ideo simpliciter est uerum ꝙ ipsa recipit quod intendit: uel melius: & hoc est stupendum dei beneficium: & quia omnia que ad suum solum bonum anima respicit illud diminuet. Et que solum diuinum honorem querit: & de se & propter se nihil intendit. Hanc recompēsationem a deo recipit: quia omnia que sunt & bona & mala a quocunq; fiant: ad honorem illius anime & utilitatem ipse deus seruire disposuit. Felix ē ergo anima illa que reciprocationem sui perdit in operibus quibuscunq;: quia deus illius procurator est factus: & ideo de nullo tristatur: nec de offensa eius: quia ipse bene scit deum non posse diligere: licet nouerit ꝙ de ipsa scit suum honorem eligere propter quod de omnibus predictis quietatur: qa sibi per euidentiam: uel ꝙ deus melius misericorditer fecit: uel prudenter permisit. In uno semp tristatur: quando meminit se tantam dei bonitatem offendisse: que super ipsam tam abunde diffundit: ut etiam ipsa sua pessima mala ex infinita sapientia & potentia sibi faciat cooperari in bonum: & ideo ex suorum malorum memoria humilius & fortius assurgit ad semetipsam: & mente & corpore transformandam in xp̄m. In omnibus uero aliis preter peccata que uidet esse facta statim quietatur: & est diuine uoluntati cōformis. Nec hic aliquid diminuitur de compassione proximi: secundum ꝙ ex ueritate procedit. Hec autem anima secure iubilat tertium uersum. d. Quod parasti ante faciē omnium populorum: lumē ad reuelationem gentium. Et gratias agens in omnibus dei operibus: dicit illud ps. Benedictus qui uenit in nomine domini: deus dominus & illuxit nobis. Et infert. Constitute diem solennem in condensis: omnes prouocis creaturas ut deo solenniter agant pro omnibus q̄ fecit: quasi pro omnibus suis beneficiis condensatis. Et hoc usq; ad cornu altaris usq; ad exaltationē xp̄i hominis ueri altaris: qui de omnibus dei operibus sublimatur. Sequitur quartum exemplum profundissime humilitatis: ubi proponitur nobis deus ut gloria magnificans statum humilium: & hoc optime sequitur ad lumen predictum. Quia uidet deum omnia benefacere: & seipsum uidet dare: non solum in suis malis actibus deum offendere: sed in dei donis optimis ex se semper ipsum impugnare. Quid habet iste aliud facere: nisi seipsum annihilare sub deo per profundissimam humilitatem: & recogitare in solo iesu: & per solum iesū omnem gloriam electorum. Illud enim est quod sup omnia facit mentem resilire in abissum iniquitatis proprie: quando uidet expresse: ꝙ in se & per se: & ex se: omnia mala fecit: & ꝙ in omnibus dei donis resistit & ipsa dimittit: & ꝙ ipsa semper de omnibus suis operibus acciperet deprauationem sui & reatum eterni supplicii: nisi erigeretur per meritum

christi & transportaretur in ipsum: in quo est sibi omnis gratia & omnis gloria ab eterno predestiata. Et quia talem se sentit anima: ideo in omnibus donis dei quantumcunq; paruissimis semp se annihilat: nihil in eis uidens de se nisi destructionem & diminutionem eorum: & ideo in ipsis magis q̃rit purgationem pn̄ie: q̃ habeat inflationem laudis inane: propter quod ponitur exemplum gloriose uirginis que inducitur purgari de partu filii dei: & legem immundarum parturientium obseruare. Quod quante fuerit humilitatis: non necessitatis: aliqualiter tibi dictum est supra. Et quia humilitas exaltari meretur in gloria: quia in omnibus replens se contumelia: idcirco iesus inducitur i quarta clausula ut gloria exaltans humiles: cum dicitur. Et gloriam plebis tue israel: ubi nota q̧ singulariter dicit' gloria plebis: plebs enim nomen inferioris status populi: unde ignobiles dicuntur plebei. Talium ergo qui sic se ignobiles in omnibus recognoscunt christus est gloria: quia in ipso solo sentiunt se habere quicqd est gloria dignum: unde & isti iubilāt iesu. Tu es gloria mea & exaltans caput meum. Et audiunt sibi dici illud apostoli. Qui gloriatur i domino glorietur: hi sunt qui singulariter sentiunt se dei possessionem: abnegantes seipsos i semetipsis: & nihil uolentes nec desiderantes de se in quibuscunq; bonis: nature fortune gratie & glorie: nisi illud quod iesus christus eternaliter secundum suam diuinitatem de ipsis disposuit: & tēporaliter in me nto sue humanitatis perfecit: & hoc figitur per pronomen possessiuū secunde persone: cū dicit' plebis tue. .i. in se humilitate & a te bene possesse: & iō tue p te ad primatum uisionis diuine glorie sublimate: ut merito dicatur israel: qui interpretatur uidens deum uel princeps cum deo. Et sicut in humilitate mens se sentit infirmam: sic & in xp̄i glīa se sentiat uirtutibus plenā: ut merito dicatur israel. Nam que cognoscebat se cecam in cognitione dei dicatur uidens deum: & que uidebat principalissimam radicem omnis mali sui: iam se in christo sentiat unitam deo: & in ipso non nisi bonum posse diligere & facere: exaltata ad participium dignitatis: ut merito dicatur princeps cum deo. Vides q̃ sapienter iubilat senex noster Symeon & q̃ bene prefigurat statum reformationis contemplatiue ecclesie que erit in plena abnegatione sui & mūdi cōtempto per spiritum paupertatis & uirginalis puritatis: & ut continue gustu magnalium christi hominis & sue diuinitatis. O q̃ desiderabilis est status iste in quo anima se sentit totam transformatā in iesum uiatorem & comprehēsorem: crucifixum & gloriosum: peregrinum & regnantem: dominum & hominem indiuisibili unione. Exurge ergo uirgo beata: relinque stabulum & iumenta ecclesie distracte per temporalia: & ipsam ecclesiam filii tui sponsam adduc tecum ad montem contemplationis sancte: & introduc in templum reformate uite tui dilecti iesu. Sicut iurauit ad abraham patrem nostrum in testamento ueteri. Et sicut nouissime diebus iste promisit pauperum patriarche francisco: qui ad similitudinem abrahe signum dominici federis & promisse reformationis portauit in crucifixione carnis sue per impressionem sacrorum stigmatum apparitione seraphica eiusdem filii tui iesu ut sibi constaret prolem suam ad similitudinem crucifixe uite iesu configurandam mente: sicut pre ceteris ipse configuratus est carne. Signum autem crucifixionis accepit abraham in prole in fedus quod de eius humanitate assumeret persona filii dei: & q̧ de ipso propagaretur caro diuina. Sic & franciscus signum seraphice impressionis amorose: cuius ab ipso iesu immediate accepit impressam: in carne: in fedus inuiolabilis promissionis: quod natura diuina iesu crucifixi propagaretur in eius prole. Et per prolem diffunderetur spiritu sancto flante in tota latitudine orbis terre. Et sicut semen abrahe in apostolis christi personam per semiationem fidei portauit & propagauit in toto orbe terrarum: ita semen francisci immo in ipso francisco: semen iesu christi: & spiritus sui christi crucifixam uitam in transformatione ardoris seraphici per uniuersam ecclesiam seminabit & propagabit & perfectorum multitudinem seraphico calculo consignabit.

Quarum autem ista cum totis precordiis expectāda pfectō ia pmitias sui gustus & status aliquorum mentibus generet: norunt illi qui personarum simplicium singulari priuilegio spiritus sancti preuenti non dedignantur honestum & sanctum habere consortium: & quarum si perfectiones attendantur iam ipse possident quod nos anxie expectamus. In quorum scilicet uerbis & statu potest luculenter aduerti quod magnificauit dominus facere cum simplicibus & in contemplationibus eorum magnificat filium suum iesum: & uirtutes sue sanctissime uite: & per sentimenta inestimabilis altitudinis humanitatis christi: que talium mentibus p transformationem contemplationis dulcores instillat: a quorum experientia subtilium philosophorum longius distat qui humilem & paruulum iesum in paruulis & simplicibus spernunt & quod nequius est sepe impie persequuntur dicentes experimenta bonitatis iesu fantasmata: & diabolica forte figmenta illorum imitantes crudelitatem & duritiam cordis: quibus illa uerba annunciationis & resurrectionis iesu per sanctas mulieres de liramentis similia uidebantur: sed utinam uel tarde redarguti a iesu credant gloriam resurgentis: quod quidem facient si dignabitur iesus eorum duritiam utiliter increpare.

Iesus infans fugatus. Cap. vi.

N isto capitulo q̃ttuor principaliter continentur. Primo ipsius iesu: & matris benedicte: tam in fugiendo q̃ in redeundo peregrinatio. Secũdo paruulorum occisorum commẽdatio. Tertio mystica huius histone pro malis presentibus expositio: Quarto ipsius beati ioseph sua promissa perfectionis descriptio. Quantum ad primũ scias ꝙ consumatis legis diuine preceptis: cũ deuotissima uirgo cũ iesu & scõ ioseph nutritio paruuli nazareth ꝑperaret: siue tũc: siue circa illud tp̃s apparuit i somnis angelus ioseph & propter futuram persecutionem herodis ipsum cum paruulo iesu & matre uirgine iubet fugere in egyptum. O bone iesu: q̃ tempestiuam incipis persecutionem accipere: & q̃ paruulus & peregrinus esse ꝓ nobis in terra lõginqua: & tibi & tuis ignota. Nouisti enim tuam puerilem infantiam inter matris ubera tutam esse: quin a crudeli tyrãno querebaris ad mortem. Fugisti domine iesu a facie regis iniqui & suggens matris ubera magister bonus: legisti lectionem patiẽtie imitatoribus tuis exemplo nõ uerbo: adimplens in te: & in tua pijssima matre: qd̃ postea doctiuus fueras. Si uos persecuti fuerint in una ciuitate fugite in aliam. Addidisti ad hoc bone iesu: ꝙ non ad ciuitatem uicinam tua terminatur fuga: sed ad gentem tibi barbaram & multarum dietarum diuisione longinquam: transiens ut fertur per desertum asperum ubi & cibi & hospitij & umbraculi inopia & asperitatis & estus & aliorum affligentium copia habebatur. Expergiscere anima mea & cum multo lachrymarum fletu intuere regem glorie agnum mansuetissimum iesum fugere ab insultu lupi rapacis. Et ipsam gratiosissimam dominam uirginem & iuuenem aspice peregrinam: & sanctum senem ioseph utriusq̧ necessitatibus sollicitum & anxium contemplare. Iunge te eis in uia comes & adiuua matrem uirginem onus suaue portantem puerum iesum. Et si forte ipsa dignabitur tibi ipsum cõmittere baiulandum: diligenter pondera anima mea misera que laborem fugis: & quietem procuras: con quantis sudoribus & fatigationibus cum quanta mentis anxietate & sollicitudine beata uirgo mater sedule est intenta ne puer iesus lederetur abestu ymbre: uel frigore: & cum quã to austero cibo & uix cum aque potu tantum uie spatium peregerunt. Sed & lassata membra uirginei corporis & illius sancti senis ioseph: immo quod plus est: paruuli dei iesu duri strati accubitu potius affligi poterant quam foueri.

Sed & egyptum perueniens beata uirgo non inuenit palatium regium nec copiam thesaurorum in preteriti laboris solatium: sed ut paupercula peregrina pauperculum conducens tugurium. de labore suarum sanctarum manuum & sancti senis ioseph pauperrime uictitabat. Potes ibi etiam intueri omnem superfluitatem & curiositatem exclusam. Non ibi sunt uestimenta duplicia delicata uel mollia: non curiosa utensilia: sed uix necessaria ruda & paupercula: magis que nuditatem tegerent & mortem arcerent: quam que delicias modo quocunq̧ prestarent. Talibus stipendijs pro cuis peccatis acceptis puer iesus cum suis sanctis parentibus sept[e]nnium in egypto peregi[t]. Quibus completis iterum angelus domini mo[net] ioseph & matrem puerum iesum ad [t]erram israel reducere impio rege defuncto: qui pro scelenbus suis dura fuit morte consũptus.

Attende autem hic anima mea & contemplare maiorem laborem in reditu septennis iesu q̃ in fuga paruuli perpendisti. Tunc enim ut paruulus infans poterat baiulari Nunc iam grandiusculus: nec commode portari nec per se adhuc tenellus poterat tantum uie spatium ambulare. Siue enim peditando: siue super asinum reductus fuerit: multos fuit labores expertus bonus iesus: tã in cibo austero: q̃ quia iam tunc non alebatur lacte materno: q̃ in lectulo duro: trãsiens per desertum: quia tunc iam credibile non est ipsum dum forte fugeret in cunabulo dormitasse. O anima mea tota reliquare in lachrymis in meditatione tante austeritatis circa dilectum iesum & delicatum: & teneram eius uirginem matrem: & uide eos mutua in seipsis & duplici crucifixione confixos dũ sibi mutuo compatiuntur in penis: & ambo simul sic macerantur pro nobis: utinam posses de te lectulum facere quem sterneres lassato iesu decubanti in terra: utinam de corde tuo posses panes recentes paruulo iesu & eius matri in feruẽti charitate decoquere: quos putes panes duros & aridos & forsitan biscoctos uix posse rodere intueri deuote: & rationabiliter meditari. Vtinam in abundantia lachrymarũ posses eis refrigerantis aque offerre poculum: qui sepe itinerantes: & sitibundi uel nihil quod bibant inueniunt: nisi aquam calidam & insipidam ex suis fatemulis sumunt. Intuere eos pre lassitudine sepe sedentes in estu in defectu umbrali & quantum potes extende tua uiscera charitatis & compassionis ad eos & desidera eis ũbraculũ texere ꝓprijs intestinis.

O anima mea crudelis & impia in recognitione beneficiorum iesu exercere quantum potes & meditare austeram crucem peregrinationis paruuli iesu: & illius tenelle puelle uirginis matris. Et u

de ꝙ tante austeritatis stigmata tue uite infor-
mande subseruiunt. Nec decipians exemplo per-
uersorum siue clericorum siue religiosorum: qui
christi austeritatem fermentant: siue uite lasciuia
& euangelicam paupertatem deludunt ociosita-
te & affluentia usus rerum: non attendentes ꝙ pu
er iesus et eius innocens mater non solum non
habuerunt supflua: sed uix assũpserũt necessaria: et
hec austera de labore manuũ suaꝝ ut pluriũ ex-
traxit beata uirgo: & etiam de laboribus sancti
senis ioseph. Sed & paruulus iesus totus plenus
pietate & compassione ad labores eorum quan-
tum sciuit & potuit secundum infantilem suum
statum eis conlaborando sedulo subseruiuit.
Cum enim ipse in omnibus ordinatissimus fue
rit: in ipsis fecit quod decuit pauperem suum sta
tum: secundum ꝙ filius fabri putabatur. Vn-
de non est inconueniens cogitare: immo ualde
deuotum: ꝙ aquam afferret sacratissime matri:
ignem accenderet: & aquam in manibus tam ipsi
us ꝙ ioseph humiliter propinaret. Nec fuit sup-
bie in illis sanctis parentibus talia obsequia a deo
humanato suscipere: sed magis fuit humilis obe
dientie: quia instinctus spiritus sancti interius eis
dictabat ꝙ sic deus homo uolebat ab utroq tra
ctari: & quod dixit uerbo ioanni baptiste trepi-
de sacrum uerticem domini tangenti: & petro re-
spuenti obsequium: dum uellet eis humilis iesus
pedes lauare: hoc multo fortius dixit spiritus ie
su tã ioseph: ꝙ matri uirgini in corde. Debes ta-
men credere ꝙ talia reincidendo ab ipso profun
dissime annihilabantur sub ipso: & interius for-
tissime efficiebantur ab ipso: & ad ipsum: & in
ipsum. Et ꝙ multum obedientia meritoria erat
ei talia recipere a iesu. Ipse uero hoc faciebat ut
omnem humilitatem impleret: et eorum neces-
sitati seruiret: ac laborum particeps esset: cum ipsi
non haberent alium in seruitus adiutorem. Et
hoc in ipso uidendo obstupebant: unde non suf
ficimus cogitare quales fuerunt transmutationes
cordis ipsorum in ipso in omnibus que experie-
bantur in illo: maxime uirginis matris eius.

Perueniens autem ad terram iuda uerus he-
res dauid regis iesus: non est coronatus in regem
sed fugit in partes galilee ad admonitionem an-
gelicam iterum factam ioseph propter regnum
archelai: qui paterne nequitie heres pro impio
patre regnabat: Attende autem ꝙ conatus he
rodiane malitie: que in iesum effectum occisio
nis non habuit: hunc in occisione paruulorum in
nocentum impie consummauit. Mittens enim
impius rex crudelitatis satellites in bethleem &
in omnibus finibus eius: pueros occidit a bima
tu & infra. Et quantum super istos beatos par
uulos herodis iniquitas non abundauit: tantum
in eis paruuli iesu gratia benedictionis effulsit.
Super enim omnes alios sanctos quemlibet isto
rum puerorum singulari priuilegio decorauit.
Nullus enim unquã sanctus occisus legitur pro
christi persona: nec ꝙ tyranni ipsum occiderent
loco persone christi: licet omnes occisi fuerint
pro fide & charitate christi: hoc autem singulis
puerorum est prestitum: ꝙ in singulis cruentus
rex intendebat solum occidere christum: unde
quem metuit nesciuit infantem: sententiam in-
suspectam sibi tulit etatem. Et fuit ista atrox
cordis malitia: que cor iesu dure transfixit: quan
do crudelis bestia tantum odiuit saluatorem na
tum: ꝙ ut ipsum posset extinguere omnium par
uulorum illius regionis exercitũ trucidauit. Cõ
ueniens autem fuit ordo diuine sapientie: ut par-
uulus ipse iesus qui mortificationem crucis iam
portabat in corde: in sue natiuitatis primordiis par
uulos comites haberet occisos in carne. In quibus
futura sanctorum martyrum conditio figuratur: &
tyrannorum delusio in herodis deceptione expri-
mitur. Non enim quem quesiuit occidit: & paruu
lis quos occidit nocuit. Sic & impii tyranni matres
persequentes fidem christi querebant extinguere:
quam potius auxere uellent nolent ex suo scelere.
nec sanctis martyribus potuerunt obesse: quos rex
celi pro susceptis suppliciis habuit eternaliter coro
nare. Hi autem paruuli benedicti recte fuerunt
beatorum martyrum figura: innocentes: infãtes:
impotentes & patientes.

Innocentes: quia sine culpa
Infantes: quia sine querella
Impotentes: quia sine defendendi resistentia
Patientes: quia nulla in eis contra occisores iracun
dia: immo forsitan occidentibus & splendentibus
gladiis arridebant. Sic sacratissimi martyres fuerũt
Innocentes: quia passi sunt pro iusticia.
Infantes: quia non murmure non querimonia.
Impotentes: quia nulla terrena fulti potentia.
Patientes: quia ad persecutores leti ac gratiositate
placati. Hos autem persecuta est herodiana peruer
sitas. Herodes enim interpretatur pelliceis glorio
sus: & significat tyrannos: quia in mortis pellicea
corporis huius gloriari noluerunt in summo hu-
ius uite: & huius uite gloriam defendere quã chri
sti martyres contemnendam exemplo crucifixi ie-
su uerbo et opere populis predicabant.

Hi ergo innocentes benedicti sunt marty-
rum flores: quos in medio magni frigoris
infidelitatis exortos quedam persecutionis prui
na decoxit. hos flores collegit puer noster iesus:

q descēdit in hortum ecclesie ut lilia colligeret: & sibi sertū ex eis digne applicationis itexuit. In his accepit lilium purissimi candoris. Sine macula enim sunt ante thronum dei. In istis rosas uernantis ruboris: qa eos in effusione proprii sanguinis baptizauit. In his uiolam paruulam minoris etatis quia in eis infantibus & lactentibus laudem sue cōfessionis in tollerata morte perfecit. Hos credo singulari munere gratie i animabus repleuit. Quibus enim tale dedit priuilegium: ut eos uice sue persone exterius mori faceret: non dubium q in animabus suis gratiam infudit qua ipsos sue persectiōi singulariter simulauit. Nec dicat humana astutia que ex peruersitate sua semper minuit dei dona. Quid meruerunt hii paruuli qui non habuerunt usum liberi arbitrii? Audi paulum dicentem. Diuisiones autem gratiarum sunt: idem autem spiritus: qui dona distribuit & diuidit singulis prout uult unde spiritus iesu omnibus electis meruit qcquid fuerunt in christo iesu: aliter non fuerunt nec sunt: que sunt in esse gratie & glorie. Quid mirum ergo si & his paruulis quos fecit sepsum in patiēdo exterius: uoluit interius aliquod maximum donum correspondens exteriori tribuere quod ignores? Non sit ergo oculus tuus neq̄ in estimando paruulos uiles: quia in eis singulariter bonus & liberalis iesus apparere dignatus est: unde & eorum instruit causam: preparat gratiam: abbreuiat uiam: confert gloriam: uindicat iniuriam: ut secure possit martyribus dicere. Sinite paruulos uenire ad me: quia curam eorum sollicite gero: ut sedulus dux sue militie triūphalis collator uictoriose corone. Tales enim uolo q subdātur humiliter potētie mee: qui adhereant simpliciter ueritati mee: qui conformentur integraliter uoluntati mee: & qui suspirent cordialiter bonitati mee: & qui figurentur finaliter felicitati mee. Et pro eis potest introduci iesus ad patrem fortissime allegare eorum iuramentatam eorum martyrium: ut dicat illud iob. i. Pueros percusserunt gladio: & effugi ego solus ut nunciarē tibi. Que uox allegotice sumpta est: accusātis: allegantis: pulsantis. Primo accusat puer iesus apud patrem immanitatem interfectionis: quod probat percussio uniuersalis cū dr. Pueros percusserunt gladio. Inhumanitatis enim signum est: q nec multitudini parcitur: quin primo multitudo pro uno occiditur. Secundo allegat peruersitatem intentionis: quod probat persecutio personalis: cum additur. Et effugi ego solus. Peruersissima enim erat intentio: quia solius. Sola enim christianitas intendebatur occidi. Tertio postulat seueritatem ultionis: quod probat denunciatio iudicialis: cū subditur ut nunciarem tibi: denunciatur. n. patri per iesum non ignoranti: sed solliote iudicanti. Itaq; beati paruuli quorum martyrium ē compassibile pro etate: & ē delectabile pro felicitate: & pueri iesu societate sunt conformes iesu puritate: paruitate triumphali morte: ut in eis compleatur illud Esa. viii. Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus hii pueri sequuntur agnum indiuisibili comitiua. Sequuntur enim pueri puerum

In celibatu priuilegii uirginalis
In candidatu martyrii triumphalis
In concentu cantici spiritualis.

In his enim puer iesus precedit & deducit pueros innocentes. Esa. xi. puer paruulus minabit eos Agnus enim iesus quem sequuntur reget eos & deducet eos ad uite fontes aquarum. Apoc. vii.

Vtrum autem in eis irradiatio diuine gratie ad tantum influxit ut eis dederit usum rationis & gratiam cognitionis: redemptoris: in cuius persona querebantur occidi: nullatenus auderem asserere: quia ex sacro textu nō mihi occurrit posse probari: legi tamen quandam historiam que intitulatur cassiodoro: ubi scribitur q matres paruulorum uidētes occisionem nephariam exerceri in paruulis fugiebant in subterraneas specus: & ibi paruulis blandientes ne flerent: & exterius audiri possent: ubera dulciter puerorum labiis imittebant. At illi ac si essent rationis capaces: & ad coronam martyrii anhelantes agitantes capita respuebant ubera; & toto nisu corporis spontanei uidebantur conari altas uoces ploratus emittere ut uel sic uiderentur se offerre martyrio: & carnifices appellare: hoc si uerum ē nescio. Indubitanter tamen teneo: q singularissima gratia puer iesus hos flores celicos & sue infantie sodales dilectos & uice sue persone cum tanta crudelitate occisos: magne gratie p̄mio decorauit Cum enim isti sint primi qui pro christo nato persecutionem suscepisse legantur: & ut tibi dictum est supra: sint sacri martyrii fundamenta: non uidetur conueniens quin abunde participauerint gratia redempturis. Exurge ergo anima mea: & paruulo iesu & matri occurre: & tu ipsa una de paruulis quasi conuersata in medio cedis & aspera sanguine innocentium dicas. Pueros percusserunt gladio &c. Forsitan tibi puer iesus respondebit. Et ego nouī & presens sui: & pueri mei mecum sunt in cubili i secreta quiete pectoris patris eterni: quia quos mūdus persequitur pater amplectitur: & quos temporalitas cruciat eternalitas coronat: unde & tu sequere patientiam paruulorum: quia uenit iesus in mūdum docens crucem tollere & mortis angustias p iustitia non timere. Et ideo hoc in beatis paruulis uoluit demonstrare. Attende autem & uide diuine dispensationis mysterium circa paruulum iesum: qa in eius operibus futura tempora figurabat. Fuga enim in egyptum de nocte propter Herodis nequitiam: signat fugandum dei cultum de medio iudeorum: & reducendum ad et

clesiam de gentibus propter carnalẽ sensum circa ueteris testamẽti litterã & uetustã psecutiõem spiritualis intelligentie i apostolis paruulis & hũilibus corde. Et iudeis relicta nocte ignorãtie & erroris. In q̃ ecclesia de gentibus pdurat septẽnio: donec eius septem tẽpora in apl'is & martyribus: doctoribus uirginibus siue anachoritis: cenobitis: conuentualibus: euangelicis: pauperibus: antechristi persecutoribus; et eius deiectione & morte plenarie compleãtur. Que tempora sub mitis & profundis mysteriis in Apocalypsi ioannis multipliciter sunt descripta. Quibus completis non nocte sed die reuertentur in terram iuda confessionis & laudis facta conuersione iudeorum & gentium in ecclesia contemplatiua: in qua est spiritus concordie utriusq; populi & utriusq; testamenti: & fiet unum ouile & unus pastor. Cuius conuersionis initiatio precedit in euangelicis pauperibus: in quibus spiritus iesu propter timorem archelai regnantis secessit in partes galilee in ciuitatem que uocatur Nazareth habitat Archelaus ipe impii herodis heres est appetitus carnalis pompe & opulentie et superstitionis pharis eice: qui usque adhuc regnat in iudea: idest in carnali ecclesia: ubi deberet esse diuini cultus & laudis cathedra: que tamen in puersis est facta domus negotiationis & latronum spelunca: & eis est paruula christi uita in paupertate & humilitate & crucifixione presentis pompe & lasciuie multipliciter odiosa: propter quod christi uita in uiris euangelicis a talium conuersatione declinat: & in plena transfiguratione mundi contemptus & fastus in uita florida & innocenti habitat: & in eis continue proficit etate.i. propositi firmitate. sapientia diuinorum luminũ refulgentia: que continue recipit abundantius talium simplicium uita & gratia diuinorum gustuũ & ardorum & renouationum christi uirtutũ apud deum ex intentiõe rectissima: & apud homines exemplorum multiplici efficacia: propter que ad ipius christi imitanda uestigia conuertuntur. Hos autem paruulos spiritus superstitionis impie & religionis pharis eice tanq̃ alter herodes impius glorians in pelle hipocritalis apparentie: & alienus a sanguine iudeorum extinguere & occidere nititur in eis: querens necare iesum paruulum oriẽtem: sed eius impii frustrabatur conatus. Redibit enim uelint nolint spiritus paupertatis & ueritatis iesu christi: quem fugauerunt de medio sui: & dabitur eis regnum gratie quod est subterius celum tanq̃ populi sanctorum altissimi secundum uaticinium Dan. pro eorum occisione auditum i excelso summe trinitatis consistorio uox lachrymationis & fletus. Quia sancta rachel que interpretatur ouis uita scilicet innocentissima & perfectionis ecclesia & euangelica regula: que in predictorum persecutorum est peruersitate sepulta: filios suos paruulos.i. bona & uigorosa proposita de obseruantia perfectionis uite christi deplorat amarissime taliũ malignorum pestifera persuasione tanq̃ crudeli persecutione occisa. Et non uult consolari qr nõ sunt: quia non potest equaminiter ferre q christi imitationis instinctus interius: exterius non appareat p opus. Dicuntur autem talium uigorosa & alta p posita significari per paruulos: tum quia humilia: tum quia de nouo exorta: tum quia talium puerorum aspernatione contenta. Quicquid enim alte uirtutis hodie nascitur in populo christiano talium hipocritarum: impia carnis prudentia suffocatur: & extinguitur sue carnalis conuersationis & remissionis exemplo & doctrina: sicut in hoc opusculo est in pluribus locis abunde deductum. Vnde sunt imitatores malitie pharaonis: qui sicut ipe in flumine egypti: sic & ipsi resolutiõe sui mali exempli & peruersi sensus sui: in quo sequuntur uanitatem mundi: dicentes tamen se esse imitatores christi: maligna astutia spiritum christi opprimũt: masculinum necantes: & femininum reseruantes.

His expeditis iam nunc restat tempus ut secundum promissum ad considerationem perfectionum sancti senis iosep sponsi sacratissime uirginis & nutrici paruuli iesu contemplationis aciem conuertamus. Appatet.n. mirandus uir iste si ipm consideremus per respectum ad uirginem: ad diuinam plem: ad eternum patrem: & ad omnium sanctorum patrum exercitum precedentem. In respectu enim ad sanctam uirginem oportet uirum hunc esse mirãdum: tam ratione uirtutis matrimonialis: q̃ etiam ratione sedule administrationis: cũ inter illos fuerit uerissimum matrimonium per dei inspirationem contractum: & in matrimonio fiat unio animarum: in tantum q una dicuntur persona sponsus & sponsa. Quo modo posset cogitare mens equa q tanta unione uniret spiritus sanctus menti sacratissime uirginis aliquam animam nisi ei i uirtutum operatione simillimam. Vnde credo istum sanctum uirum ioseph fuisse mundissimum in uirginitate: profundissimum in humilitate: ardẽtissimum in amore: altissimum in contemplatiõe: sollicitissimum pro omnium salute ad similitudinem illius uirginis sponse sue. Et quia uirgo sciebat quanta erat matrimonialis unio i spirituali amore: & istum sciebat per spiritum sanctum sibi datum in sponsum: & sue uirginitatis custodem: & ad participandum secum in charitatis amore et obsequiosa sollicitudine diuitissimam prolem incarnati uerbi ihu. Ideo credo q ex totius sui cordis affectu istum sanctum ioseph sincerissime diligebat: unde & creditur ambos uirgines fuisse uoto & pari consensu. Et si uirgo mater dei tanta impetrat sceleratis peccatoribus hostibus filii sui: quanta putas impetrauit carismata huic tã sollicitissimo sponso sui pudoris & amoris castissimi. Certe cum oĩa que sunt uxoris sint uiri: credo q beata uirgo totũ thesaurum cordis sui quem ioseph poterat recipeř

ei liberaliter exhibebat. Ex secundo respectu sci
licet ex cohabitationis cum uirgine potest cogno
sci: q magna perfectio generabatur i eo ex sanctis-
simo uirginis exemplo & cōtubernio. Cum enim
agnosceret dei matrem & spiritu sancto plenam: cũ
quanta reuerentia: humilitate & puritate estiman-
dus ē hitasse cũ ea? Et si nos miseri ex cohitatiōe sā
ctoꝝ uiroꝝ: q nihil sunt respectu uirgis tātũ sepe
ꝓficimus qtũ ē estimãdũ ipm cũ hac sacratissima
uirgine coniuge sua per spiritum sanctum data in
uirtute profecisse? Hec autem ratio maxime exten-
ditur ad cohabitationē boni iesu: cum quo usq ad
diem mortis fuerit pater officio: & nutritius bene
ficio hitauit. Licet āt quo tempore fuerit mortuus
non legatur in textu: tamē probabiliter creditur q
mortuus est ante passionem domini. Non enim
absens fuisset a christi cruce: & ipso uiuēte nō opor
tuisset sacratissimā uirginem alteri recomendare p
morientem iesum. Forte etiam mortuus fuit ante
christi baptismũ: quia tunc nulla mētio fieri uidet
in euangelio de ipso: nisi q īproperabant xpo iesu
fuisse fabri filium. Ex tertio respectu .s. sollicite
obsequiositatis magna fuit acquisita perfectio i Io
seph. Si enim mater unum auemaria non dimittit
remuneratione uacuum: quanta gratitudine respō
debat cordialiter illi quē se uidebat sollicite labora
re pro nutriendo ipsũ & filium suum? Et maxime
non erat modici ponderis in corde uirginis q sā-
ctus ioseph tot periculis se exponebat pro conser
uanda uita christi ipsum deducendo in egyptum:
& reducendo & ducendo eum in hierusalē ad festa
secundum legis preceptũ: & inumeris aliis que lō-
gum esset narrare. Vnde omnibus pēsatis que aīa
deuota circa ioseph & sacratissimā uirginem pōt
rationabiliter contēplari non auderem dicere: q be
ata uirgo non dilexerit ioseph quātum oēm aliam
creaturam uel supra post benedictũ fructũ sui uen
tris iesum. Et hoc dico de amore sociali. Nā de cha
ritate illos plus diligit qui sunt meliores. Et respe
ctu etiam ad diuinam prolem iesum stupende de-
buerunt esse uirtutes sancti ioseph: due enim ratio
nes ultime dicte .s. cohabitatio & ministratio ma-
xime debuerunt in ioseph perfectiones augere.
Sed preter hanc est tertia: q iesus in omnibus se ha
bebat ad eum in exterioribus signis reuerenter &
obedienter sicut ad patrem suum. Contemplare
anima quanto charitatis feruore debuit flagrare Io
seph ruminando corde & oculis intuendo q filius
dei se fecerat filium suũ. & elegerat eum ad se nu-
triendũ: baiulandũ: regendũ: conseruandum in ne-
cessitatibus uite sue mortalis. O q̃ dulcia oscula ab
ipso recepit. O quanta dulcedine audiebat bal-
bucientem paruulum se patrem uocare: & cum
quāta suauitate sentiebat se dulciter amplexari. Co
gita etiam quāta cōpassione in itineribus que fece-
runt paruulũ iesum ex labore lassatum: cum eēt grā
diusculus in suo gremio requiescere faciebat. Quia
enim amore transformatiuo ferebatur in ipsũ ut i
dilectissimũ filiũ sibi in coniuge sua uirgine per spi
ritum sanctũ datũ: ideo secure mater prudētissima
que probauerat ipsius affectum ad iesum loquens
ad eundem filiũ reinuētũ audacter .d. Ego & pater
tuus &c. ubi singulariter est notandũ q hic solum
legitur uirginem uerũ in eo patris monstrasse affe
ctum. Si enim secundũ leges humanas approba-
tas a deo pōt extraneus adoptari in filium: multo
magis dei filius datus Ioseph in sua sacratissima uir
gine coniuge sub uirginalis matrimonii sacramen
to debet merito eius filius appellari: & credi q i Io
seph fuerit gustus paternalis amoris respectu dei fi
lii iesu christi: licet sancta ecclesia propter uitandam
hereticorum calũniā non nominet eum patrem ni
si cum determinatione .s. putatiuum & īfantilis ne
cessitatis ministrum: propter quod etiam nec de eo
solēnizat & q̃ maxime quia ad limbum descendit
& ad uetus pertinet testamentum. Ad cōmēdā-
dam autem excellentiam huius ioseph debes nota
re quod in omnibus infantilibus illis neces-
sitatibus: & aliis nostre infirmitatis signis que ui-
debat in bono iesu contēplabatur: & gustabat alti-
tudinem imensitatis dei ad talia pro nostro amore
pro nobis redimendis: inflamandis: informandis
multipliciter inclinatam. Et quātũ putas in his re
liquatā animam sancti ioseph ista intuendo oculis
carnis: quando & saxea nostra corda ista meditādo
uidentur deficere pre suauitate amoris & summe
dignationis dei. Vbi nota anima mea q quātũ te
metipsam magis exercitabis & diutius figes tue
contemplationis aspectum in uilitatibus & neces
sitatibus nostre nature: quas pro nobis assumpsit
christus: tantum sublimius & altius deum altissi-
mum honorabis & eius dignatiōem sũmam sua
uius degustabis: dulcius enim mihi sapit q altissi
mus deus & imensissimus & beatissimus uoluit i-
clinari ad nostram paruulitatem: & in presepio atta
ri ad nostram infirmitatem: & suis sanctis oculis
deflere nostram calamitatem: q̃ q miracula poten
tie uoluit facere: mortuos suscitando uel etiam q
uoluerit angelorum naturam producere: suam sin
mitatem manifestando: utrũq tamen equali boni
tate perficit: sed in ipso magis sapiunt nobis uisce
ra charitatis. Ex quarto respectu .s. ad deum pa
trem. Magnus fuit uir iste ioseph cuius primatus
similitudinem ipse eternus pater sibi liberali chari
tate contribuit super filium incarnatum. Et si no-
taueris regulam sepe in hoc opusculo repetitam: q
quando diuina gratia aliquem eligit ad aliquē sta-
tum: omnia carismata illi tribuit: qui illum statũ co
piose decorant: efficaciter concludens q omnium
uirtutum perfectio in ioseph altissime aduitatur.
Ex quinto respectu .s. ad totum cetum preceden-
tium patrum debes scire q hec ē felix clausula ueteris
testamenti in qua patriarchalis dignitas promis-
sum consequitur fructum: unde hic solus corpora

taliter possedit quod eis dei dignatio repromisit. Merito ergo significatur per illum patriarcham ioseph: qui populis frumēta seruauit. Sed & hic illum precedit: quia non solum egyptiis panem corporalis uite: sed omnibus electis panem de celo: qui celestem uitam tribuit: cum multa sollicitudine enutriuit. Memento ergo nostri benedicti ioseph: & tue orationis suffragio semper da nobis hunc panem. Sed & beatissimam uirginem tuam sponsam nobis redde propitiam: & impetra nos indignos in dilectos filios adoptari ab ipsa.

Iesus puer pficiēs: Iesus matri absētatus: Iesus inuētus instruēs. Iesus dulcor amatus. Ca. vii.

Crescente iesu etate & corpore: paulatim manifestabat signa uirtutis & gratie que latebāt in mente: & ideo ne fantasma putaretur nature assumptio: fidelissima fuerunt signa infantie: nihil supra hominem pretēdens in communi conuersatione: unde pastores: magi & Symeon uiderunt puerum: nulla ab aliorum puerorum conditionibus in exterioribus signis uarietate distinctum. Quia enim utrunq; erat necessarium credere ad salutem & uerum: scilicet deum & uerū hominem esse iesum in eadem persona filii dei utraq; uita natura. Idcirco sicut testimonia diuinitatis eius oportuit esse sublimia: sic & ueritatis & īfirmitatis assumpte nature debuit ostendere iesus certissima signa: & ideo sicut ad hoc expediebat: sic & signa sue potentie & sapientie temperabat ut ista crescerent etate crescente. Conueniens autem fuit ut aliquid ostenderet etiam in pueritia: per quod declararet nec ignorantiam nec peccatum se contraxisse uel assumpsisse ex nobis. Et ideo cum factus esset annorum duodeci tempus fuit sapiētie ostendende & singularis reuerentie cultus dei: quia in hac etate ingeniositas pueri declaratur: que in eo tantum patuit in plenitudine sapientie ut summi doctores legis mirarentur super prudentia & responsis eius: Vt autem exemplum humilitatis daret iuuenibus quantuncunq; perfectis in scientia & uirtute: dicitur q; sedebat in medio doctorum audiens & interrogans humiliter & prudēter. Debuit etiam eis dare exemplum eterni patris colendi in spiritu: non in carne: propter quod parentes suos quantuncunq; sanctissimos fugit: & in templo domini cōuersatur. Quia uero istud est singularissimum inter omnia que de optimo & sapientissimo iesu euāgelica narrat hystoria: idcirco sunt huius actus circunstantie cum admiratione spiritus quantum ipse benedictus iesus tribuit ponderande. Et uidetur stupor q; puer iesus sanctos parentes: maxime gloriosissimam matrem uirginē sic noluit affligere & sine licencia eius: cui lege filiali erat subiectus remanere in templo. Qualis etiam crudelitatis uidetur fuisse: matrem innocentissimam tanti doloris aculeo uulnerare: q̄ etiam indiscreta fuisse uidetur illa responsio: quando cum esset cum scribis & phariseis: & in illo templo carnali dicit se esse in his que patris sunt: & non potius in obedientia humili & conuersatione cum matre uirgine: que erat spiritualissimum dei templum. Si etiam cōsideres modos se habendi sacre uirginis & ioseph ad puerum stupenda occurrunt: tanto magis admirabilia quanto a carnali sensu magis reprehensibilia iudicantur. Videntur eni reprehensibiles de negligentia in custodia pueri iesu: quia non fuerunt solliciti unius diei spatio ip̄m habere presentem. Quid etiam dolebant puerum iesum esse perditum per puerilem nesciētiam: cum ipsum scirent eternam dei patris sapientiam? Aut quid dolebant uel ipsum errare: uel sibi aliquid mali accidisse in uico: cum utrūq; fore impossibile nō debuerant dubitare. Simplicitatis & repprehensibilitatis uidetur fuisse illum requirere inter cognatos & notos: qui uenerat cognatorum carnalium predicare relinquendum esse affectum. Cum etiā mater eum reinuenit quomodo audet quasi increpatiōe alloqui deum suum. Fili: quid fecisti nobis sic. Nunquā oblita fuerat uirgo infirmitatis feminee & latentis in puero iesu diuinitatis sue. Nā uidet' q; hec duo ab humilitate uirginea & ab oculo considerationis sue unquā debuerit separari. Et nunq̄ nō uidetur materiam prebuisse erroris: quando in loco solenni templi coram iudeis christi emulis uocat ioseph patrem suum. d. Pater tuus & ego dolentes querebamus te &c. Cum ipsa certissime sciret solum eternum patrem genuisse iesum in sue diuinitatis naturam: & seipsam uirginem existentem in conceptu & partu sola spiritus sancti operatione eundem iesum secundum hūanitatem mundissime genuisse. Quomodo etiam ignorātes fuerunt tam ioseph q̄ uirgo beata q; nō intellexerunt uerbum iesu: quando respondit q; oportebat eum esse in his que patris sui erant nūq̄ ignorauerunt iesum habere patrem? Quid etiam fecit deuota mater uel sapientia patris puer iesus quod eum impedisse uidetur: & retraxisse ne esset in his que patris sui sunt: quia statim relicto tēplo uenit cum eis in nazareth. Aut quomodo ipse iesus obediuit matri temporali relinquendo ea que sūt patris eterni. Quomodo etiam dei filio audet mulier principari: quia dicitur q; erat subditus illis. Hec omnia sunt stupenda: & tanto maiori sapientia dei plena: quanto magis prima facie uidentur infirma: unde hic includuntur tam alta mysteria q̄ obstupescit infirmitas q̄ in his aperire os suum si uel modicum dicam quando spiritus iesus inspirare dignatur ut scribam. Primo enim puer iesus sapientissime se habuit: & misericordissime in oībus supradictis secundum moderamen sue eterne sapientie omnia disponentis. Nam decuit ipsū

in illa etate in qua liberum arbitrium incipit uigere in homine dare exéplum iuuenibus relinquendi suos carnales affectus: & q͠ propter suorum cópassioné indebitam nullatenus omittát ea que sunt pfectionis assumere: & q͠ sciant se non eé obligatos parentibus carnis: quinetiam ipsis prohibentibus possint aggredi uias perfectionis & religiosi cultus patris eterni: unde & hic & alibi uidétur affectú carnis uerbotenus aspernari dure in exterioribus signis matri uel de matre respondens: unde & Io.ii. miracula facturus matri respondit. Quid mihi & tibi est mulier? &c. Et Mat.xii. uni sibi dicenti. Ecce mater tua: & fratres tui foris stant querentes te. Respondit. Que est mater mea: & qui sunt fratres mei? Vnde spiritualibus discipulis ipsum sequentibus dixit. Ecce mater mea & fratres mei. In quibus omnibus matrem suam sacratissimam uirginem téplum spiritus sancti nullo modo despexit: sed cultum eterni patris ei sanctissime anteponit: dans oíbus exemplum q͠ carnalis affectus parentú & eorum consortium est magnum obstaculú ne spiritus feratur in deum: & ne sancta religio in homine ueniat ad perfectú: unde & eos dominus: luce. xiiii. sancto odio docet odiri ut eius discipulatus possit perfecte attingi. d. Si quis uenit ad me: & nó odit patré suum & matrem & uxores & filios & fratres & sorores: adhuc auté & animam suá: non pót meus eé discipulus. Si ergo iesus exéplaritate prestanda matré sanctissima: que in nullo ipsum uolebat uel poterat ipedire: fugit. Magne ergo fuit exéplaritatis omnibus quod fecit puer iesus i téplo in maria uirgine matre dimissa. Ideo auté latenter remansit ut non petédá licentiam de religione assumenda carnis parentibus nos doceret. Non etiam crudelis fuit in matre: licet sibi prestitent doloris materiá: quin potius ut piissimus sacratissime mris promotor & exercitator in uia amoris uoluit eam in infatia sua i utroq͠ gustu amoris ostédere súme perfectam. Est. n. duplex gustus amoris unus suauissimus & transformatiuus in amati pñtia: quem xps exhibuit matri sue in preteritis actibus côiunctionis sue: cum etiá suauibus osculis & amplexibus tá méte q͠ corpore exhibitis sancte matri. Alius é gustus amarus: afflictiuus: exercitatiuus: promotiuus mentis: & in altiuolo discessú amati ex pditióe dilecti quo aía tota ab ipso depédés qescere nó pôt: séper zelotipa ne ex aliqua culpa discedat: & séper in seipsa deficiés: nisi intentióe amati se séper refectá inueniat: & í ipsú totaliter transiens deficiat a seipsa. Ex quo sequitur q͠ anima circuit querens dilectum ab omni creatura querés auxiliú ut inueniat qué diligit anima sua. Qué dolore fuisse in ea mó uirtuosissimo ipsa mr̃ ońdit cú dicit. Dolétes querebamus te. In cuius ét participio ioseph sanctum associat: & sicut humilis sibi preponit. d. pater tuus & ego. Licet át sacratissima uirgo non indiguit in talibus exerceri: que a conceptionis dei instáti super plena fuit hītatione spiritus sancti: tñ propter nr̃am exéplaritaté formandá rónabiliter fecit puer iesus sic se habendo ad eam cú utriusq͠ uita tota nobis fuerit suffragio & exéplo: ut oñderet q̃tú pficit aía in tali expiétia doloris de amati absentia & inqsitióe sollicita: qa séper copiosiori dulcedine redit dilectus ad curá: qñ neglıgétie culpa eá nó reddit indigná: idcirco iesú reuéto singularé núc gustú exp̃mit filialé. d. fili. Et qa aía singularé admirat ordiné díne sapientie in tali exercitio aíe: & í absétatióe & reditione sui nó ualet côprehendere altissimos modos eius: semper tñ multiplicater amorosos. Idcirco admiratiue subiungitur. Quid fecisti nobis sic? Cuius ignorantiá in aliis animalibus loquor non ímfe. curialiter sponsus increpat. illuminat & ad alta sue diuinitatis eleuat, dicens. Nesciebatis: quia í his q̃ pr̃is mei sût oportet me eé. Et ió ab eius íménsitate absorta secúdú doctriná dionysii in mystica theologia perdit róem & méte & in sanctissima tenebra caliginis moysi ad côtemplationis sublimata excessú: fit sibi species similitudinis glorie domini in uertice montis quasi ignis ardés poriusq̃ claritas refulgens: quia táta sentit in amoris ardore q͠ intellectus capere nó sufficit: donec deposito corpore mortis huius facie ad faciem côtépletur dilectú: propter quod sequitur. Et ipsi non itellexerunt uerbú quod locutus est ad illos: qa nó capit per intellectú quod sentit per affectú. Interim tñ se sentit inestimabiliter amore condescésionis spôsi purificari & refici: & in suis desideriis quietari pp quod seqt̃: q͠ descendit cum eis & erat subditus illis. O ad quátam altitudiné adduxit animam dolor separationis a sponso & sollicita inquisitio de illo: quia cum altissimo gustu redit florídus filius & subiectus. Vtiliter ergo se absentat amorosus sponsus ut copiosus redeat: & utiliter perdit dominum: qui recipit filium & subiectum. Vnde licet credendum sit q͠ sepissime uirgo beata dilectum iesum uocauerit filium: in magno amoris dulcore: nunq̃ tamen legitur nisi modo. Nunq̃ etiam legitur iesum parentibus fuisse subditum nisi in hoc loco: licet semper filiali reuerentia & humili seruitio eis fuerit subditus: q̃diu sub eorum deguit disciplina: ut per hoc ostendatur q͠ experientia tribulationú pro amato & sollicita inquisitio pro ipso perdito: meretur intimam coniunctionem dei cum mente: que nomine filiationis exprimitur: qui plenariam adimpletionem uoluntatis spôse in omni eo quod ad suam pertinet puritatem & humilitatem: quod nomine descensionis in nazareth: & subiectionis humilis declaratur. Vides ergo q̃ utiliter seruiuit nobis dilectus iesus de maternis doloribus in isto suo mystico actu: sicut etiam nobis seruiuit de omnibus actibus sue passibilis uite. Esse autê in illo templo materiali in medio doctorum diuine legis uocauit sapiés iesus esse in his que patris sunt respectu

cohabitationis materne:non illo iudeos forsitan
peccatores preponēs sanctitati sacratissime sue ma
tris . sed propter figuram quam tenebāt ministri
templi & doctores legis dei de cultu spirituali et
reuerentia summi dei:& propter figuram carnalis
generationis & affectionis temporalium propin-
quorumque in hoc puncto representat matrem
propter generationem carnis iesu : uoluit spiritua
lem affectum carnali fore preponendum:eo ꝙ in
carnali affectione non est cultus & reuerētia sum
mi patris. Quia uero consuetudo fuit iudeis se
orsum uiros seorsum mulieres ad festa ascenden-
do & redeundo procedere : ideo sine utriusq; ne-
gligentia potuit alter parentum estimare cum al-
tero iesum forent sic usq; ad sero non aduerterēt
se paruulum perdidisse. Ioseph etiam ex humilita
te multum dimittebat puerum esse cum matre.
Mater etiam charitate plena & gratitudīe & reue-
rentia ad ioseph erat sibi de eo liberalis:& cogno-
scens amorem spiritus sancti in ioseph feruere ad
sollicitam custodiam & obsequiosam tutellā pue
ri iesu ipsum ei liberaliter dimittebat:& secure cre
debat:unde nulla fuit negligentia in ea. Alias
etiam non est dubitandum ꝙ spiritus iesu hoc fe-
cit & fieri uoluit sine matris offensa: secūdū com
munem autem consuetudinem conuersationis ie
su ad statum sue infantilis etatis ipsum debite re-
quisiuit primo inter cognatos & notos:quia tunc
cum illis erat uerisimilius pro tunc iesum inueniri
debere cum quibus consueuerat socialiter habita-
re. Sed ad intellectum spiritualem formandum uo
luit inueniri iesus:tam ut doceret suam sublimita
tem que superat omnem cognationē & notitiam
carnis:ꝗ etiam ut doceret sicut obiectum est esse
dissoluendam ligaturam carnis & sanguinis. Et
in hoc etiam modo inquisitionis iesu fuit beata
uirgo contemplantium forma: qui primo gradu
suum agnoscunt defectum:& aduertunt in modo
suo actu uel merito ex se ipsis i se fore iesū.i.salutē
& cōtemplantes omnem notitiam sensibilis mō
di in tota cognatiōe esse creati non inueniunt ue-
rum iesum anime sue salutem. Et ideo absq; mo-
ra contemnentes mundana rapti ad sublimia in a-
morem inuisibilium quasi in alteram hierusalem.
pacifice uisionis fatigunt eleuari:& in templo be
atissime trinitatis in medio illorum spiritualium
luminum inueniunt iesum sedētem eternali quie-
te mediam in trinitate personam aliquātulum in-
ferius descendentes in templo celestis hierarchie:
in medio spirituum supernorum tanq̄ doctorem
infirmitatis humane inueniunt iesum sedētem in
dextera dei patris:audientem eorum desideria : &
plenariam sanctitatem:& interrogantem illos tam
eorum infirma q̄ eis sublimia claritatis sue splēdo-
ribus plenarie ingerendo eisdem:ita ut stupeant
summi seraphi super prudentia humilitatis iesu &
responsis eius .i. super receptis influētiis diuinis ab
eodem. Aliter etiam inferius descendētes possu

mus dicere ꝙ anima que in malitiosa uita sua sen-
tit non esse secum iesum in infirmitate icipiēs ipsa
querit inter cognatos & notos:dum eorum affe-
ctibus irretita uult cum eorum conuersatione &
amore carnali & occupatiōibus eorum que carnis
sunt querere anime sue salutem: que si illuminatur
a radio iesu:& flagrat amore perfecto in ipsa: sentit
se inuenire eum non posse in tali conuersatiōe pe
destri:& ad meliora prouocata redit ad hierusalem
uisionem pacificam mundi contemptus & tēplū
sacre religionis ingrediens in medio uirorum spi-
ritualium tanq̄ doctorum salubrium inuenit iesum
sedentem per tranquillitatem desideriorum : qua
eos separat ab omni appetitu & strepitu munda-
norum:ubi & audit eorum suspiria : & interrogat
eorum infirma. Ibi enim anima inuēto iesu admi
ratur ꝙ tam diu sua miseria eam separauit a uita ꝑ-
fecta & dulcore suauissimo fruens inuento iesu dul
citer eum filium nominat:cui hereditate uult tra-
dere in quieta possessione seipsam. Et admiratur ꝑ
quot anfractus sue ꝑterite uite eam duxit iesus ad
quietem optatam dicendo: Quid fecisti nobis sic?
Cuius ignorantiam increpans iesus respondit : ꝙ
archanum consilium dei patris de sola salute nesci
uit: de quo obstupefaciens ipsam & in sua humi-
lians ignorantia sue condescendit ifirmitati: locās
eam in Nazareth florida.s. conscientie puritate: in
qua sic illi subiicitur:ut ostendat clare anime illu-
minate:ꝙ omne quod fit in decursu prouidentie
dei electorum saluti subseruit. Et in hac consciētie
puritate: & uirtutis inuiolabilis contemplatione
clarissima fit tranquillatio mentis. In qua per aug-
mētū spūalium luminū i illa aīa iesus proficit sapiā
expiētie & etate roboris & cōstātie & grā charita-
tis feruide tā in secreto contēplationis dei q̄ i pu-
blico salutaris exēpli. Quod āt postea queritur
quid mater sancta dolebat. Rn̄deo ꝙ iesum perdi-
tum non dubitabat: sed secundum origenem po-
terat cogitare ex humilitate ne forte aliq̄d uidisset:
ꝙ oculos sue iustitie offendisset in mundo: quacū
q; ex causa:& eam relinquens redisset ad celos: cum
illi placeret iterum reuersurus. Licet etiam per spi
ritum sanctum edocta forsitan posset noscere ꝙ
ante debebat cōplere redemptionis nostre myste-
rium q̄ redderet ad patrē:& nosceret ꝙ ante condē
dum erat euangelium: & per os dilecti filii sui iesu
predicandū fuerat dei regnum q̄ ipse crucis sustine
ret supplicium. Potuit tamē rationabiliter timere
ne nouas persecutiones & passiones uellet susti-
nere iesus in sua puerili etate que ipsum multipli-
citer affligerent:& nō eius uitam finirent. Et ideo
multū potuit formidare ne in manus aliquorū im
piorum hostium dei incidisset puer iesus: & ꝙ for-
sitan propter hoc absentasset se ab ea ne ipsa ni-
mis pateretur uidens eum talia sustinere. Hec ꝑ
tanto dixerim: quia salua reuerentia omniū qui lo-
quuntur de sapientia mentis sacratissime uirginis:
credo ꝙ in conceptu filii dei est sic per spiritum san

ctum edocta de tota principalitate perfectionis xpi
ture: & de eius austeritate & morte: & cordis chari-
tate & diuinitate sue persone. q̄ nō credo aliquem
propheta preuiū uel apostolū posteriū ad eius ple-
nitudinē attigisse. Potuit tamē de his sicut supra
dictū est aliquas particulares conditiones & circū-
stantias loci: & modi: & tēporis nescire. de quibus
tamē posterius certificati sunt per euidētiam facti.
Et ideo nescientia intentionis pueri iesu in hac ab
sentatione seu ab ea potuit multis respectibus mul
tas causas doloris in eius mente causare: ut merito
credatur excessiue doluisse. Sed quid querimus
tantū causas sui doloris: cū si fuerit sufficiens cau-
sa ignorare. s. quid factum est de iesu: & seipsam si-
ne ipso uidere. & tante rei mysterium ignorare? Et
ad hoc est bonum exēplum Origenis: ut sicut quā
do tu legis scripturas. & earum intellectum nō ca
pis: anxians & querens intelligere quod dicunt: non
q̄ eas errare dubites: sed q̄ te non intelligere doles
Sic circa uirginē & Ioseph contigisse dicit: quod q
dem de uirgine intelligendum est modo p̄dicto.

Nō āt fuit presūptuosa increpatio filii dei: sed de
uota allocutio interni suspirii quando dicit. Fili qd
fecisti nobis sic? Sed fuit admiratio facti insoliti &
expressio doloris intimi pro sollicitudine inquisi-
tionis ipsius iesu & gustu dulcoris maximi in gau
dio reinuenti. Non etiam fuit erroris materia: q̄ Io
seph patrem ipsius uocat: sed gratitudo maxima
deuotissime uirginis: que hoc modo ipsius sancti
Ioseph puero iesu uoluit affectum referre: quasi di-
cat. Vere Ioseph paternam in te prerogatiuam me-
ruit: quam sibi alto spiritus tui cōsilio tribuisti: q a
uere gemuit & doluit: & in querendo te affectu pa
terno fideliter laborauit: ideo dico q̄ non fuit erro
ris materia; quia nōdum erat tempus diuinitatis sue
manifestāde aperte. Quod autē iesus respondit.
Et quid est q̄ me querebatis? Non fuit increpatio
igratitudinis ad dolorē uiscerum minorū: sed fuit
sublimatio mētis, uirginee: & ioseph ad sublimita-
tē ineffabilium magnaliū diuinitatis sue. q. d. puer
iesus. Noui & accepto & pōderaui affectum uestrū
& dolorem uestrum. imēsum: & istud ē magnum m
quid: sed maius est illud quod reddam: quia p̄ affe
ctu materno redditur uobis gloria non genera-
tionis, pueri hominis: sed filii dei patris: quē sēper
oportet esse i his q̄ patris sunt: eandem eternaliter
cum ipso habendo naturam. Et hunc tibi sacra uir
go concessum ē generare ut sis ipsius uera & natu-
ralis mater. Et tibi Ioseph datum est talem enutri-
re: & eius matrem uirginem custodire: cum tāti di
gnitate officii uoceris pater filii dei propter meritū,
ministerii: q a qui solū matrē sue humāitatis habet
in terris tantum unū patrem sue diuine persone ha-
bet i celis. Et ideo magnū premium reseruatur ue
stro dolori & inquietudinis labori. Quod āt dicit
& ipsi non intellexerunt uerbum quod locutus est
ad eos. Non intelligas in matre ignorantiam sim-
pliciter: quia etiam nec de Ioseph potest intelligi q̄

ignorauerit se dicere filium dei patris: sed secundū
Orig. Nesciebant utrum dicens in his que patris
mei sunt: aliquid aliud ulterius innuere uoluerit. Po
test tamē illud uerbum tripliciter exponi. primo ut
dicantur non itellexisse uerbum: quia ac si non in-
telligerent eum se respectu circūstantium ostende
runt. Non enim ibi publice adorauerunt ut filiū
dei: nec ut filium dei assistentibus predicauerūt eū
dem: sed statim ut hominem: & puerum obedien
tem: & ut filium proprium secum ducunt. Sic eni
sciebant ipsum uelle fieri pro tunc circa eum: licet i
cordibus suis intelligerent q̄ de patre eterno loq̄-
batur: & ipsum, ut sūmum deum in sue mentis p-
stratione humiliter adorarent. & pro tāto dicit euā
gelista eos non intellexisse uerbum uolens dare
intelligi modum extrinsecum quem habuerūt pa
rentes ad puerum iesum: licet enim secundum Be
dam. Tunc puer iesum in medio doctorum mani
festauerit signa sue utriusq̄ nature hūanitatis. s. eo s
ut puer audiēdo: diuitatis uero i alte īdēdo & sub
tiliter eorum superans intellectum. Ipse tamen ie-
sus sicut semper consueuit sublimibus subnectit
humilia: ut qui in medio doctorum fuerat hono-
ratus in sapientia: humiliaretur in parentum pau-
perum & despectorum obedientia subiectiua. Sic
enim ubiq̄ ista cōnectit: ut in uarietate signorum
utriusq̄ nature: & illuminetur fides humilium: &
exerceatur iuste ex sua malitia supercilium superbo
rum. Secundo potest exponi saltem pro ioseph eo
modo quo dictum est supra de expositiōe Orige.
& cetera. Tertio modo potest dici q̄ esse in his q̄
patris sunt. s. mutua intimitas circūicessionis di-
uinarum personarum est tam altum diuinitatis se
cretum: q̄ uirgo dum fuit peregrina i corpore: nō
sufficit intelligere. Et licet multū alte ascēderet cō-
tēplatio uirgis i intellectu uerbi iesu: nō tamen ti
tam plenitudinē sibi intelexit: quātam bīdictus ie
sus: qui uerbū protulit: & est uerbū eterni patris.
Quā differentiā matris ad filium uolens euāgeli-
sta exprimere dicit ipsam simul cū ioseph nō in-
tellexisse. Et merito respectu altitudinis itellectus
iesu pōt dici mater & quecūq̄ alia creatura nō itel
ligere q̄ dicūtur. Aliquo igit̄ istorum modorū
itelligas uerba euāgelii: que aliquā ignorantiā in
matre dei uident̄ pretēdere. Non etiā fuit teme
ritatis i mre ut supra q̄rebas: q̄ ipm a tēplo quasi
ab his que pris sunt retraxerit. Nec insipiētie fuit
iesu q̄ dimittens ea: cū matre descēderit: q̄r ibi tan
tum stetit quātum uoluit: & q̄ nātum conueniens
fuit. Voluit. n. uno actu sic euidēter suā sapiam
declarare: q̄ eius silentiū usq̄ ad trigesimū annum
non ignorātie sed mirāde hūilitati & imitāde ex-
plantati ab oibus posteris posset ascribi. In hoc
etiam notabile exemplū dedit q̄ nō debemus p-
tinaciter nro sensui ihetere: etiā i his que sepe no
bis meliora uident̄: q̄r statim dimisso templo uo
lūtati materne subiciēs: sensum suū i matris cōsi-
lium & uolitum cōmutasse uidet̄: licet in se ordo

al spositiõis iesu immutabilis perseueret. Quia uero in hoc facto iesu miranda sapie mysteria continentur: que sapientissima uirgo mater secundum statum sue materne dignitatis plene per spiritum sanctum cognoscebat. Idõ scribit euangelista q̃ mr̃ eius conseruabat oĩa uerba hec conferens in corde suo. Super quo uerbo dicit Grecus: cõsidera prudentissimã mulierẽ mariã uere sapĩe matrẽ qualiter scolaris fit pueri. Non enĩ ut puero: nec ut uiro sed ut deo uacabat ulterius. Et illius uoces & opa: uoces diuinas & opa reputabat. Idcirco nihil ex dictis aut actis ab eo in cassũ illi patebat. Sed sicut ipsum uerbũ patris in uisceribus: ita nũc eiusdem modos & dicta concipiebat in corde suo quodãmodo & fouebat. Et hoc quidẽ in p̄nti contẽplabat: hoc ãt expectabat in futurũ clarius reuelandũ & hoc quidẽ tãq̃ reglã & lege p totã uitã utebat: hec grecus Criso. uero super ioannẽ de hoc facto dicit. Nullum quippe miraculũ fecit in pueritia dominus: hoc tñ unum pdit lucas per quod mirabilis uidebatur. Propter quod liber de infantia saluatoris nõ tñ est ut apocryphus sed ut erroneus respuendus: unde & grecus uocat eũ figmentũ diaboli: dicens sic de hoc facto quod lucas narrat: hec est demõstratio p̃ma sapie & ueritas pueri iesu. Que nãq̃ puerilia eius uocant diabolice putamus esse consideratiõis: nisi quis ea sola uelit acceptare: nequaq̃ his q̃ tenemus oppugnãtia: sed magis consona pphe ticis uerbis dictis in p̃s. Speciosus forma pre filiis hominũ &c. Et mñ cui obediens & moribus facetus & usu non mõ uenerandus & placidus ad loquendũ facũdus & dulcis & prouidus: & multum strenuitate cognitus: tanq̃ qui repletus sapĩa fuerat & sic in aliis sue conuersationis & locutionis: q̃uis supra hoiem cernimus & rõ: mansuetudo ei p̄cipuum. Sup hec autẽ omnia nihil ascendit sup uerticẽ eius: nec hũana manus extenta mĩna. Hinc possumus utilitatẽ consequi: dũ enim mariã increpãt iesus querentẽ ipsum inter ppinquos: dimissionẽ uiculorũ sanguis aptissime suggerit ostẽdens q̃ non couenit metã pfectiõis attingere eũ qui uagatur adhuc in his que corporis cõferunt: & q̃ hoc deficit a pfectione: ppter cognatorũ affectũ: hucusq̃ grecus. Licet ãt scdm Ber. q̃ feia deo pricipet sit sublimitas sine socio: & q̃ deus mulieri obtẽperet humilitas sine exẽplo: debes tñ indubitanter tenere q̃ humilima uirgo cũ tanta exteriori moderatione & cũ tanta interiori humiliatiõe humilis obedienne recipiebat obseq̃a uteri filii sui filii dei iesu q̃ non solũ fastũ uitauit temeritatis & arrogãtie: sed pfundissime humilitatis merita cumulauit. Hoc enim fecit obediens illi qui se exterius ad inestimabilis humilitatis exemplũ uolebat tractari. Et hoc interius ut deus precipiebat uirgini matri q̃ exterius uolebat circa se hoiem fieri unde q̃ñcunq̃ uirgo beata aliquid prescriebat dei filio iesu: stupenda perfectione resiliebat in ppriã paruitatem admirãs & gustans altissime imensitatis sublimitatem dei: sic pfunde cõdescendentis in hoie iesu eius mãdato supposito. Sic ergo potes uidere q̃ i iesu puero & in sacratissima uirgine & Ioseph magna sunt declarata mysteria: magna data sunt uirtutum exẽpla. Nulla dei honoris ostendicula. Nulla reprehẽsione digna sunt acta. Quomodo uero puer iesus in illo triduo habuit corporis necessaria: ex textu non legitur nisi quod btũs Ber. dicit q̃ i illo triduo elemosynas necessarias: sicut pauperculus in populo hostiatim collegit. Potes etiam sans rõnabiliter cogitare: q̃ in aliquo austero loco: uel in edibus tẽpli: uel alibi ut paup dormiuit: p hoc dãs exemplũ omnibus ad pfectionem diuini cultus attingere uolentibus oĩa reliquere: & de delitiis corporis non curare. O anima mea associa te pauperculo iesu & uadas tum eo pro elemosyna confidenter & mentis manu sue puritatis collectus: & sui dulcoris amore conditus delectabilibus saginare: multum enim delicate nutriris: que non nisi dei amore comedis. Quicq̃d enim pauperes euangelici colligũt p dei eis amore largitur. Quia uero in hoc uno iesu opere apparet eritis & sapientie iesu quo ad manifestationem profectus: & in materis uisceribus pro iesu absentatione doloris aculeus: ut in responsionibus doctorũ in ipso iesu magne prudentie sensus: & in allocutiõe reuerenti dulcissimus in matre filiatiõis gustus. Ideo ut aia mea hos respectus gustaret in uersibus: de hoc uno facto multiplicauit eosdem: cũ dicitur. Iesus puer proficiens: iesus matri absentatus: iesus inuentus instruens: iesus dulcor amatus.

Icet propter connexionem materie i uno tractatu omnes premissos uersiculos uoluerim adunare: quod in pluribus locis mihi contigisse propter eandem causam patet hunc percurrenti tractatum: hoc autem singulare opus iesu post complementum duodenarii decimotertio anno factum miraculum mysteriorum cõtinet intellectum. Sicut enim post triduum nunc est inuentus in templo: ita secundum Ambro. fuit indiciũ q̃ triumphalis illius passionis & mortis in sede celesti & diuino honore fidei nostre se ostenderet resurgens qui mortuus credebatur: uel quia secundũ glo: quesitus aduentus xp̃i a patriarchis ante legẽ ñ est inuẽtus quesitus a gentibus sub gr̃a inuenit.

Moraliter uero post triduum confessiõis contritionis: & satisfactionis inuenitur iesus perditus i commissione peccati innocentia restituta. Post triduum etiam consiliorum iesu. s. castitatis obedientie & paupertatis euangelice tanq̃ in perfectiõis templo inueni t iesus sedẽs in mẽtis trãquillitate: quasi in medio spirituum superiorum. Attende autem q̃ sicut decimo tertio die facta fuit manifestatio iesu tribus magis in presepio. Sic in. xiii. centenario facta est multa manifestatio in ecclesia dei sapientie christiane multiplicatis multum diuine sapientie radiis & religioni paupertatis ma: i ne renouata euangelica uita in pauperum patriarcha

francisco. Qui sicut magister sapientie xpiane: quasi in sede crucifixi iesu maiestati in fatus apparet acce pto charactere uulnerum passionis iesu christi in carne. Timendum est autem unum ecclesie: ne ipsa negligenter agente in carnalibus suis principibus in magistris: & in ipsis declinante ad propria appetitus mūdani: remaneat puer iesu cum simplicibus & pauperibus in statu sublimi euangelici status: tā q̄ in uera hierusalem uisiōis & pacis. Et ipsa haud dubium frustra estimante iesum fore in comitatu sui multiplicis apparatus: utinā saltem uel sero cognoscat sibi habere iesum: et talium cura superflua & distractione nociua: quod quidem recognoscere debeat: tamen istum modum uiuendi preferentibus animabus in tanta fastuositate pompe: & in multa tyrannide incompassionis fraterne & status huius sollicitudine congregandi temporalia p tot dolos & fraudens & symoniacas labes: tam in ecclesiasticis q̄ in religiosis multis: nunc euidenē xpi doctrinam apparēs & uitam et pro animabus sollicitudinem piam luce clarius impie pugnante noscatur. Sed in talibus mater ecclesia adhuc ignorās & ceca: & carnalibus affectibus maculata: non uidetur iesum requirere nisi inter cognatos & notos: qa religiosi ea que carnis sunt sapientes non possunt a propria habitatione: & a carnalium propinquorū inordinata affectione diuelli. Sed ipsi clerici maiores: & minores atq̄ mediocres non uidentur scire querere: nisi que sunt carnis & sanguinis: & uō magis uidentur presulis parentum promotionis tam & ditationis eorum: q̄ animarum salutis & prouisionis pauperum i quibus christus usq̄ adhuc suspirat & gemit indigens cibo & uestimento: & consolationis refrigerio: & parum est illis cute qui patrimonio crucifixi se ingurgitant abunde: & ipso abutuntur impie qui iuxta prophetam dormiunt in lectis eburneis: & lasciuiunt in stratis suis: & optimo unguento delibuti nihil compatiuntur sup contritione ioseph qui in talibus pauperibus non inueniunt christum: sed in eis reperiuntur plures exempla antexp̄i. ·. In talibus completur propheta Ezechiel. xxxiiii. Fili hominis propheta de filiis israel pastoribus: qui pascebant semetipsos. Nō ne greges a pastoribus pascuntur: lac comedebatis & lana cooperiebamini & quod crassum est occidebatis: gregem autem meum nō pascebatur: quod infirmum fuit non consolidastis: & quod egrotū fuit non sanastis: quod fractum fuit non alligastis & quod abiectum fuit non reduxistis: & quod periit non quesistis: sed cum austeritate improperabatis eis & cum potentia. Et disperse sunt oues mee: eo q̄ non esset pastor: & facte sunt in deuoratione omnium bestiarum agri: & dispersi sunt & errauerunt greges mei in montibus cunctis & uniuerso colle excelso: & super omnem faciem terre dispsi sunt greges mei. Hec cum dolore & cum lachrymis cordis & corporis uidemus esse completa & superat materiam presentis temporis uaticinium preuisionis: unde superabundantia scelerum nimis superabunde exponit hūc textum. In his igitur usq̄ hodie remanet christus perditus: & nō queritur nisi ubi non est. s. in carnalibus affectionibus: & in cognatione carnis & sanguinis. Non redibis autem in hierusalem requirens iesum in his impiis errabunda ecclesia: nisi per gratiam iterum renouata: quam oportet super eam abunde diffundi: ut tantum malum in ea possit deleri per iustitiā disperdentem reprobos: & per misericordiam de nouo creantē electos: qui cum suspirio oratiōis & uirtute exemplorum in claritate doctrinalium luminum per reformationem uite christi iesu subiectos informent in quibus sancta ecclesia iterū redeat in hierusalem unde discessit: & introeat in templum cordialium immolationum: & passionum iesu christi: & omium laborum uite sue. In quorum medio tanq̄ sublimis ueritatis doctorum audiat ipsum ad omnia dubia sua respondentem: & ignorātiam status preteriti & negligentiam ueri cultus diuini fortissime arguentem. Cui obtemperans ecclesia: mater & sponsa sentiat iesum descendentem sibi in uiscenbus pietatis: ipsam reformans & pastoribus & subiectis ad statum florıdum puritatis In qua ministret ipse pastor iesus per uiros qui sint secundum cor suum pascua salubria tam efficacis doctrine q̄ sanctissime uite ad similitudinem crucifixionis uite ipsius principalis pastoris & principis christi iesu. Et hoc est quod ipse promittit i eodem propheta: & i eodem capitulo: ubi primo excludit ipsos a gregis platura. d. propterea pastores audite uerbum domini: ubi repertis eorum sceleribus subdit: Ecce ego super pastores requiram gregem meum de manu eorum: & cessare eos faciam: ut ultra non pascant gregem meum: nec pascant altra semetipsos. Et si bene attendatur decursus lre: nulla ratio allegatur quare deus uelit misereri dissipatis gregibus nisi importabilis malitia presidentium eis. Sed nec de ouibus dicitur q̄ ad pastorem uerum suspirent: ut per hoc ostendatur: q̄ nō humana iustitia sed solum dei superfluens misericordia gratuito dono hic tribuit mundo indigno: propter quod subdit postea. Suscitabo super pecora mea pastorem unum qui pascat ea seruum meū dauid. Ipse pascet ea & erit eis in pastorem: ego autem dominus ero eis in deum: & seruus meus dauid in medio eorum princeps. Et cessare faciam bestias pessimas de terra: & qui habitant in desertis securi dormient in saltibus. Et concludit quod i hoc cognoscetur sola dei bonitas in eo q̄ ex magna dei misericordia dissipat mala: & adducit bōa Et scient inquit quia ego dominus cum contriuero cathenas iugi eorum: & eruero eos de manu imperantium sibi. Unde infra capitulo trigesimosexto ostendens q̄ omnino tanto bono populus est indignus dicit. Nam propter uos ego faciam dicit dominus deus: notum sit uobis q̄ propter nomē meum sanctum confundimini & erubescite super

uis uestris domus isrł in die qua mundauero uos ex omnibus iniquitatibus uestris. Et hoc est ois perfectionis ianua consumatio: q se cogitare diuinis indignos benef cus: & q bona que deus facit nobis nullam habent rationem ex nobis: sed solũ procedunt ab infinita diuini nominis bõitate: utinam cito contingat nobis sic perditum iesum feliciter reperire.

Iesus flos flori subiacens: iesus flos imoratus: iesus alumpnis obsequés: iesus aponatus. Cap. viii.

E inuento iesu a matre sanctissima: & a sene ioseph ad galileam reducitur: & cum eis in nazareth habitans multa puritate: paupertate: humilitate: & obsequiositate: de quibus nihil legitur in euangelio usq ad trigesimum annum quando ad iordanem ueniens a ioanne uoluit baptizari. Quod quidem tanto est mirabilius quanto occultius. Et multum nos instruit spiritus sanctus nihil scribendo de iesu christo: q mł tum hic loquitur de uerbo silentium: quando deficit eius extrinsecum uerbum. Ex his autem que dicit lucas capitulo secundo: q descendit cum eis nazareth & erat subditus illis: & ex his que Matth. secundo dicit. Dum reduceretur puer iesus de egypto q ueniens habitauit in nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per prophetas: quoniam nazarenus uocabitur. Et ex hoc quod dicitur. M. primo. Dum baptizaret ioannes in illis diebus factũ est uenit iesus a nazareth galilee satis datur intelligi q in isto tempore itermedio habitauit iesus nazareth sub parentum obedientia cum ipsis participans sue paupertatis angustias: propter quod dicitur. Iesus flos flori subiacens: iesus flos immoratus. Purissimus iesus purissime matri obediens: quia sicut ipse fuit totus floridus intus & extra: sic in ciuitate florida habitauit. Nazareth enim interpretatur flos: ut significet floridam conuersationẽ habitantis in ea iesu & uirginis matris eius. Et qa in multa obsequiositate: tam sue matri q̃ ioseph iesus seruiuit humiliter: idcirco posui: Iesus alũpnis obsequens. Sed quia in multa paupertate & laborum sudore cum parentibus pauperculis uictitauit pauper iesus: idcirco subdidi: Iesus aponatus. Apona enim idem est q sine poro: & uocatur necessitas sue anxietas que non habent spiraculum euadendi. Et quia multas necessitates paupertatum habuit iesus & mater eius pro eo: in quibus necesse fuit eos multos sustinere necessariorum defectus secundum statum altissime paupertatis: quam pro nobis uoluntarie elegerat obseruandam: tam in fuga i egyptum: & in reditu i nazareth sicut dictum est supra: & in aliis pluribus punctis in sue uite decursu. Idcirco deuote dixerim: Iesus aponatus. Duplicis autem perfectionis exemplum nobis exhibuit magister perfectionis iesus in isto itermedio silentio uite sue. Informauit enim plene humilitatem actiue: & quietem contemplatiue. Pro actiua dicitur q in subiectione uiuebat: ubi debes scire q ista subiectio fuit multorum laborum & austeritatum participatio: unde basilius in libro religiõis. Ab ipsa enim primeua etate parentibus obediens iesus quemlibet laborem corporeum humiliter & reuerenter sustinuit. Cum enim homines esset honesti & iusti: egeni tamen necessariorum penuriam patientes: teste presepio partus uenerandi ministro manifestum est q sudores corporeos continue frequentabant necessaria sibi inde querentes. Iesus obediens illis ut scriptura testatur: etiam in sustinendo labores subiectionem plenariam ostendebat. Hec Basilius. Alias etiam ualde est probabile: q magister omnis perfectionis iesus cum esset sanus & fortis corpore iuuenili etate: licet complexionis delicatissime: quantum etiam ad suorum laborum dolores multiplicandos assumpsit: cum uideret senem ioseph pro conquerendo uictu in laborando sudare tam sibi q̃ sue sanctissime matri: q ipsum sedule & sepe cum multa charitate iuuabat. Et cum uideret matrem sicut dicit Ber. colo & acu conquirere uictum sibi & alia necessaria domus: tam pro ipso q̃ pro ioseph deuoto ministerio facere: credẽdum est q eum multa compassione iuuabat: aquã afferendo a fonte: ignem accendendo ad necessaria decoquenda: & in aliis prout necessitas requirebat. Nec expectabat curialis & compassiuus & pietate plenus iesus quod adhuc requireretur a nutricibus suis: immo credo q etiam ipsis inuitis multis se subdebat laboribus tam ad uite actiue formãda exempla q̃ ad ostendendum eis sue mentis cõpassiua precordia. Vnde non est paruipendendum ad ista probanda quod magister in hystoriis refert q prope nazareth adhuc monstratur fons de quo antiqua traditiõe refertur q puer iesus hauriebat aquam afferens eam matri sue. Qui enim uenerat omnium peccatorum onera supportare: non uidetur uoluisse sanctis suis parentibus onus laboris & paupertatis sine sua societate relinquere. Propter quod non uidetur mihi improbabile dicere nec indeuotum tradere benedictum iesum cum ioseph laborasse in arte fabrili. Qui suffragare uidetur illud quod referunt euangeliste: quod iudei in despectum uocabant eum fabri filium. d. Nonne hic est filius fabri & marie? Et hec erant uerba nazareorum admirantium in iesu doctrina. Ex quo uidetur q ista proferrẽt: quia cum sepe laborare eum uiderant & nunq̃ litteras didicisse: ideo dispectiue simul & admiratiue in sua incredulitate concludebant q magis deberet scire laborare in arte fabrili in qua multum sudauerat: q̃ in expositione scriptura quam nunq̃ didicerat: O anima mea ociosa & pigra excute de tua carne inerciam & noli la-

bores manuum fugere: sed cum delicato iesu cum multa pena laborante labores assume. Nec uelis panem ociosa comedere: & in aliorum laboribus & peccatis corporis tu delicias querere: quia hic panis est amarus: quando in ociositate uite redemptiões peccatorum populi in abundantia elemosynarum absq3 debita correspondentia spiritualis laboris ꝑ eis assumpta impie comeduntur: hinc scriptum est. Diuitias quas deuorauit euomet: & de ore suo extrahet eas deus haud dubium in supplicio tormentorum. Nec habeant uelamen excusationis religiosi uoluptuosi nihil curantes de paupere usu & penuriis paupertatis debent ꝙ a martha & ab aliis recipientibus iesū ministrabatur sibi abunde & delicate: quia ad pauperes spectat humiliter & temperate recipere que apponuntur eis in domibus alienis. Sed utinam tales a christi imitatione nō discrepent: qui cum tanta temperãtia sumebat apposita ꝙ eo magis edificabat astãtes quo delicata eius superflue & inordinate trahere non poterant appetitum. Vnde credo ꝙ ualde parum & ex curialitate contingebat de cibariis delicatis: sed in penurioso uictu quando cum ioseph & paupercula matre degebat pauperem usum & statum docuit euangelicos professores: eos tunc informans cum quanta penuria debeant in suis domibus uictitare insiadentes manuum laboribus: maxime illi qui sapiẽtialium studiorum & spiritualium exercitiorum non sunt occupationibus dedicati. O anima mea intuere pauperculum illum conuictum sancti senis Ioseph & uirginis matris: & iuuenis iesu in una mensa manducantium pauperẽ: qui obseruabant uerbum prophete.d. Labores manuum tuaꝝ manducabis & bene tibi erit. Et uide eos in paupertatis domicilio duris stramentis lassata membra te quiei dõare: & cum eis deuote recumbe: & eos imitare in ocio uitando. Omnes enim patres sortissimo odio ocium detestantur. Propter quod cura fuit eis in regulis suis omnes regulares professores ad laborẽ inducere: ne ociositati uacarent. Nulli.n. creature licitū ē uiuer ociose: qn oporteat eos si uelint adeṫnã qetẽ uẽire per uiã laboꝝ sibi cõpetẽtiū incedere: & tempus sibi concessum uirtuosis operibus occupare. Reges enim & principes debent insudare & studere populo sibi subiecto prouidere utilia & deo eos promouenti ad honorum fastigia debita seruitute seruire. unde non est eis licitū ociari. Quanto magis deo sacrati pontifices & clerici assumpti in partem domini debent tam in studiis diuine scripture ꝗ̃ suspiriis orationis deuote: ꝗ̃ etiã cantibus diuine laudis: & in subuentionibus compassionis fraterne: & in meditationibus contemplationis alte: continuis exercitiis domino deseruire: unde eos oportet tanta sollicitudine laborare in cura dominici gregis: ut secura conscientia possint christo dicere cuius filiam .s. sanctam & immaculatam ecclesiam quod Iacob refertur dixisse laban. Gen. trigesimoprimo uiginti annis fui tecum duplici obseruantia custodiens decalogi diuini preceptum: pro honore.s. dei & pro salute proximi. Oues tue & capre non fuerunt steriles: defectu scilicet predicationis doctrine & exemplaritatis uite mee. Arietes gregis tui non comedi: quia altas uirtutes populi tui non mee sanctitati attribui siue eorum temporalia honores & fastigia mihi non usurpaui: nec caprum a bestia ostendi tibi: quia statim per orationis suspirium in populo omnem emendaui defectum: ego dannum omne reddebam: quia eorum imperfectionem mihi attribuebam: quicquid furto peribat a me requirebas: quia etiam eorum occulta mala ex formidine tue iustitie quasi redditurus rationem de omnibus agitatus internis stimulis deplorabam: die noctuq3 estu urebar & gelu: quia & in prosperis timore constringebar: & in aduersis ad dilatationem impugnantium dilatabar: & omnes tuarum ouium me profectionis urebar: fugiebat somnus ab oculis meis: quia sciebam me in caulis positum ut uigilarem in cura non ut torperem ignauia: sed per. xx. annos in domo tua seruiui tibi. Felix clericus uel prelatus qui christo presentatus in morte talia de cura sue ecclesie poterit respondere. Sed heu me miserum: quia possum in typo Esaie mutare prelatorum uocabulum. Qui enim consueuerant uocari principes israel: possunt uocari: sicut ipse dicit capitulo.i. Audite uerbum domini principes sodomorum: peccata enim illorum non solum deriuata: sed multiplicata uidentur in clericis: unde & alibi hierusalem sodome comparatur: immo & postponitur cum dicitur Ezechiel.decimosexto. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue superbia saturitas panis & abundantia: & ocium ipsius & filiarum eius: & manum egeno & pauperi non porrigebãt. Sed heu ista non sufficiunt mala: sed iustificatur sodoma in multorum clericorum malitia. Nō enim eis sufficit ocium: sed adducunt & maleficium: nec saturitas panis: sed superfluitas multorum ferculoꝝ adiungitur & malitia ebrietatis. Non sufficit eis ut manus egeno & pauperi non porrigant: sed bona pauperum in ecclesiasticis edificiis uł beneficiis dissipant luxuriose: & quod peius est pauperes subditos multiplici calumnia propriis spoliant & sepe flagellant. Sed redeamus ad laborem iesu & uideant religiosi maxime qui gloriantur ꝙ per eos uite christi perfectio propagatur: ꝗ̃ ociose in domo domini conuersetur & meminerint illius sententie iesu christi ꝙ omne uerbum ociosum quod locuti fuerint homines: reddent rationem de eo in die iudicii Matth. decimosecundo. Et si hec est sententia super homines seculares de uerbis ociosis: qualem possunt expectare hi qui ratione altitudinis status sui sepe angelorum censentur nominibus de tanta ociositate temporis & deceptione totius mundi in eorum orationibus confidentis.

totius mundi in eorum orationibus confidentia.
Legant sanctas antiquorum regulas. Basilii: Au
gu. & Benedicti de opere mōachorum: & q̄d nūc
nouissime seraphicus scribit franciscus: fratres illi q
bus dedit dominus gratiam laborandi &c. & in to
ta uita sua: & in se: & i uiris uirtutis & deuotissimis
sociis suis hoc confirmat exemplo. Certe pau-
lus doctor gentium in fide & ueritate: & predica-
tor euangelii raptus usq; ad tertium celum in exces
sibus Act. xx. Manibus laborat: & de hoc gloriatur
d. Quoniam ad ea que mihi opus erant & his qui
mecum sunt ministrauerūt manus iste. Erat enim
artis scenofactorie .i. suebat & fabricabat tētoria: si
cut exponit Beda super actus apostolorum. Et ipse
.i. ad Corin. nono. Non sumus usi hac potestate. s.
sumendi necessaria a populo: ne quod offendiculū
demus euangelio christi. O quot offendicula dā-
tur hodie in ociositate religiosorum: quando uiri
fortes & sani recentes & colorati circuerunt per ui-
cos & plateas ciuitatis: non dilectum querentes cū
sponsa: sed eum effugantes ociositate & uanissima
uita: qui nec uacat studio orationis uel edificatione
locutionis: nec ad labores humiles & utiles manus
suas apponunt. Et qui in domibus propriis non
nisi laborando uiuere poterant: sub habitu religio-
nis ociositati & deliciis uacant. Contra quos Basi-
lius dicit in regula: q̄ caueant sibi ne qui in labore
& austeritate uictitabant in seculo: querant ociari:
& deliciose uiuere in monasterio: ne per hoc mona
steria fiant gule & lasciuie nutrimenta. Nec debent
uelle uiuere in equalitate illorum qui diuitias & de
licias in seculo reliquerunt. Hi enim querere nō de
bent quod in seculo non habebant: nec debent sua
preterita uitia uelle enutrire. Posui Basilii sententi
am non uerba. Hec enim est radix principalis:
unde tota reformatio religionis manauit: tam ī an
tiquis monachis: q̄ in religiosis nouissimis pauper
tatis. Antiquitus quidam impii magistri mūq̄
scripserunt contra pauperes euangelicos uacantes
sapientie studio & orationis. d. Ociosos q̄ manua
li labori non uacant: quorum maliciam plene dete
stans eis non intendo fauere. Sed contra illos lo-
quor qui sub porticibus in murmure: & discursi-
bus per uicos & per plateas tempus consumunt:
orationis & scripture studium ignorantes. O quā-
tum esset de tempore pro orando & studendo &
laborando aliquando si exemplo christi & matris
uelimus ocium euitare. Hic pro exemplaritate
laboris iesu in quo uite actiue datur exemplum.
Sed quia non solum exercitari quibuscunq; dedit
exemplum iesus humilibus & despectis: ideo ani-
ma mea considera q̄ iesus noluit uictum acquirere
de legendo in cathedra: uel de principando in ec-
clesia: cum tamē esset plenus sapientia: & fultus au
ctoritate paterna. Sed exercitia humillima assum-
psit: in quibus & esset laboriosus ī opere: & uilis &
despectus in reputatione. Et attende q̄ quicq̄d
sapientie & ingeniositatis ostendit in pueritia: to-
tum silentium sue utilitatis ad uilitatis reputatio-
nem subseruire coegit. Etenim eo ipso quo tante
prudentie in eo apparuerunt indicia poterunt pa-
rentes & uicini cogitare q̄ grandis effectus debuit
magnus magister existere: honores acquirere: parē-
tes promouere: patriam honorare: & diuitias cumu-
lare. Cunq; ipsum uiderent silere ut simplicem: ma
nibus laborare ut ineptum ad alta: nil astutie ad re-
gimen mundi pretendere: & talia similia que po-
test satis mens deuota hic sibi formare. Astuti uici-
ni secundum mundi prudentiam habuerunt eum
despicere: & ut uilem & inutilem iudicare. In quo
difficillime uirtutis dat exemplum iesus & consū-
mate perfectionis: ut scilicet uir sanctus & in omi-
bus sufficiens: plene omnes honores mundi con-
temnat & seruilem & inutilem reputari cōcupiscat:
& q̄ ex operibus sue alte uirtutis nihil confusionis
in hominum fama querat. O quantum est hoc:
& q̄ alte loquitur imperfectionis doctrina silentio
faber noster iesus uirtutum optimus fabricator. O
stupenda perfectio: ueras uirtutes abscondit iesus:
& diuitias & excellentias ut possint uilitati dimitti
Et falsos defectus pretendit ad mundi gloriam cō
culcandam. Et nos excerebrati in appetitu munda
ni fastus falsas uirtutes pretendimus in oculis ho
minum: & uera uitia occultamus: ut possimus ina-
niter gloriari de fama uirtutum: quarum plene
uacuitatem sentimus: & uitiis contrariis pleni su-
mus. Erubesce hypocrisis subdola: desine menda-
tio te uestire: in falso colore ueritatis pro falsa glo-
ria uane laudis: quia filius dei non solum gloria di
uinitatis se expoliauit: sed etiam altissimas sue hu-
manitatis uirtutes occultat: ut se pro te confu-
sione induat: & te per stupenda humilitatis ex-
empla ad tue uilitatis cogitationem salutarem in
ducat. Si enim aliquis uellet obsistere: q̄ nequa
q̄ tanto tempore uacauit iesus a manifestāda glo
ria diuinitatis: & dicat q̄ multa omiserunt euāgeli
ste que fecit perfecte: responderi potest q̄ ea facere
que dicta sunt supra fuit plene manifestare illud ꝑ
quo uenerat. s. uiam uirtutum & perfectionis: quā
prius noluit ostendere facto: q̄ uerbo. Sed q̄ ni-
hil notabile fecerit ex uerbis ipsius iesu: Io. decimo
quinto potest cōcludi cum dicit apostolis: Vos de
me testimonium perhibebitis: quia ab initio me-
cum estis. Et ex uerbis petri. d. Act. i. in electione
mathie. Oportet ex his uiris qui nobiscum sunt
congregati in omni tempore quo intrauit & exi-
uit inter nos dominus iesus incipiens a baptisma-
te ioannis &c. Ex quibus aperte concluditur q̄
usq; ad baptismum ioannis: & usq; ad collectionē
discipulorum uacasse uidetur: sicut euangelistarum
silentium satis probat. Hoc sentit Ber. dicens sub
per illo uerbo: eterni patris. Ipsum audite. Ecce do-
mine iesu: uel nunc iam loquere quousq; siles? quo
usq; dissimulas? diu tacuisti: & ualde diu: uel nunc

tam loquere: licentiam habes loquendi a patre: quandiu dei uirtus & dei sapientia quasi infirmus aliquis insipiens lates in populo? quandiu nobilis rex & dominus celi fabri filium te pateris appellari pariter & putari? Et inde lucas euangelista: quoniam adhuc filius ioseph putabatur. O uirtus xpi humilitatis quam plene confundis sapientiam mee uanitatis? parum aliquid scio: uel magna scire mihi uideor & iam silere non possum: impudenter & imprudenter ingerens me & offerens promptus ad loquendum: uelox ad docendum: tardus ad audiendum: & christus cum tanto tempore silebat cum seipsum abscondebat nunquam inanem gloriam timebat: nobis timebat ab illa quibus nouerat esse timendum: tacebat ore: sed instruebat opere: & quod postea docuit uerbo instruebat exemplo. Discite a me quia mitis sum & humilis corde. Nam de infantia domini parum aliquid audio: & iam usque adhunc .xiii. annum nihil inuenio. Nunc uero latere non potest qui tam manifeste demonstratur a patre. hec Ber. Sic ergo potes uidere duplicem instructionem uite actiue: primo in assumptione laboris & paupertatis penuria: in quibus ostenditur obsequiositas & laboriositas & tamen hec fuint in delicata natura tenelli iesu. Secundo in contemptu fame & honoris mundi & absconsione sapientie sue: in quibus datur profunde humilitatis exemplum. Et hoc debet facere uerus christianus actiuus semper habitans in nazareth .i. florida conscientia uite munde & humili subiectione cunctorum. Non igitur fuit ociosus faber noster iesus: sed efficacissime fabricauit humilitatis exemplum quo tanquam electissimo gladio & singulari iesus usus est ad luciferi superbiam iugulandam: hic est gladius apollonii in quo noster machabeus pugnat omnibus diebus uite sue .i. Mach. iii. Apollonius uero miraculum uel mirabilis interpretatur. Summum eloquium miraculorum est .xxxii. annis summatus deus in nostris uilibus conuersari elegit ut nos uermes uilissimos posset ad humilitatis exemplum inducere. Et in hoc mirabilis simul & amabilis apparet omni menti deuote: hunc gladium apportasse de celis propheta ostendit cum dicit. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. ps. xliiii. Super femur enim humanitatis assumpte potentissimus deus se gladio patientie & humilitatis accinxit ad hostiles nequitias destruendas. Nam gladio potentie uti noluit: quin potius lamentatur ipse dauid hunc in passione iesu auersum ab eo fuisse. d. Auertisti adiutorium gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. ps. lxxxviii. Humilitatis ergo gladio ad similitudinem dilecti iesu accingere tu super femur multitudinis tui defectus: quem ad exacuendum hunc gladium debes reuoluere iugiter ante oculos mentis tue: & exercere te in operibus uilitatis. Oportet enim humiliationem precedere in tali exercitio: si uirtutum custos humilitas desideratur haberi. Vnde Ber. in quadam epistola. Si uirtutem appetis humilitatis: uiam non refugias humiliationis: nam si non poteris humiliari: non poteris ad humilitatem proueheri. Item super canticis. Nisi humilitatis merito maxime minime non obtinetur. Tu ergo cum te humiliari uideris habeto illud signum in bono animo: argumentum est gratie propinquitatis. Est autem duplex humilitas: una quam parit ueritas: alia quam format charitas. Omnes enim si sine simulatione uelimus discutere: uilissimos & defectu plenos nos inuenimus in corde. Et ex hac uera nostri cognitione uelimus nolimus nos uiles sentimus: sed tales exterius reputari non patimur. Sumus humiles sed ueritatis cognitione: non uirtutis amore. Nam si radius qui interius illustrauit ad cognitionem nostri nos inflammasset ad amorem uera & summi boni: tales nos uideri uellemus exterius proximis: quales nobis ipsis ueritas descripsit in animo. Alioquin nobis timendum est: quoniam dolose egimus in conspectu dei: ne nostra iniquitas inueniatur ad odium. Pondus inquit scriptura & pondus utrumque abominatio est apud deum. Quid ergo exterius te magnipendis superbie pondere: cum tibi ipsi interius uilescas? Esto igitur deo subiectus & omni humane creature propter deum: humilitas enim ueritatem inchoat: quia humilibus deus dat gratiam: inchoatam augmentat & conseruat: quia spiritus domini super humilem requiescit: reseruatam consumat: quia uirtus in infirmitate perficitur. Hoc est iti humilitate inimica omnis gratie: oisque peccati initium debellat superbia & ab utroque homine illius propulsat tyrannidem. Que quidem cum ex aliis bonis unum suauem incrementum assumat: huic sancte humilitati confusa succubit. Et idcirco multa alia uitia dimittit prudens iesus: ut uere humilitatis possit uirtutem nutrire: unde Ber. super Missus est Nimirum conseruande humilitatis gratia solet electos suos diuina pietas exercere: ut quanto quis plus proficit eo minus se reputat profecisse. Nam usque ad summi exercitii spiritualis gradum si quis perfecerit. aliquid ei de primo gradu imperfectionis relinquitur ut uix sibi prima uideatur adeptus. Hec Ber. Hec in infimo exemplaritatis iesu perfectionis actiue & contemplatiue uite tibi de humilitate scripsi: ut apte nouens humilitatem perfectionis utriusque uite fore initium crementum medium & finem. Hec enim deum plene orat quia magna gloria dei solius & ab humilibus honoratur: Eccle. iii. Et ideo qui se humiliat exaltabitur.

Attende autem extatice contemplationis exemplum in longo tempore occultationis iesu. Tria enim integrant contemplationem.

Puritas interior: quia in maliuolam animam non introibit sapientia.

Clausura omnium sensuum: quia mors intrat per fenestras apertas.

Obedientia internarum inspirationum: quia hec solummodo gratia plene possidet animum: unde & xps obediuit ductus in desertum a spiritu. Horum autem trium in magistro contemplationis iesu claret exemplum Primum quia habitauit in nazareth que interpretatur

flos. Et ideo ipossibile est ueram contemplationē esse in aīa. q̄ more upupe facit in stercore nidū suū Ibi enim cōputrescunt iumenta. Nō ibi aquila uolat ad alta: nā ipsa edificat i petra nō q̄licūq; sed ardua. Item est petra & flos: quia iesus flos in puritate petra firmitate & arduitate crucis sue. In puritate ergo iesu & oium operum eius debet conuersari mens que uult contēplatōni uacare & puritatem habere. Nihil est quod tantū aīam mundet ab oi uitioꝝ sorde: qtū continua ruminatio crucis xp̄i & uite. Et hoc est habitare in flore: habitare in iesu. Ipse enim dicit: Ego flos cāpi &c. Ipse ē & hortus cōclusus in quo solū inuenitur nitor uirtutū: & liliorum cādor: in quibus conscientia dealbat᷑. Et iō necessarium est secundū. s. custodia sensuū: ut nihil uelis sentire nisi solum iesū: quod eleganter notat᷑ i eo q̄ i isto toto tempore de iesu ab euāgelistis silet: & sic eius occultatur uita: ac si non illo tempore nō fuisset: ut in hoc uir cōtemplator doceat᷑ expsse q eū oportet sic clausū ab his que sunt mundi uiuere ut solo corpore: & non mēte in mūdo uersef᷑: quod nullo modo facere poteris: nisi reddas te mortuum oī curiositati sensuū: ut nihil uelis sentire: uł loqui nisi solū iesū & hunc crucifixū: & i eo solum dirigas tue contemplationis intuitū: ut sp iesū: uł aliqd eius ante oculos mentis tue uertas. Hoc significat immobilis ille aspectus facierū cherubī: q̄ solū propitiatoriū uersis uultibus & se ibi mutuo respiciūt. iii. Re. Vt oia tua in xp̄m respicias & q̄scūq; spūales amicos nō nisi in eo uideas de uultu nō curās p̄sentia corporali: & quotiēscūq; contigat te in talibus distrahi cū magna uerecundia ad iesum redeas rubore pfusus q̄ circa aliud fuerit uaga mens tua. Ac si infinitus deus & mortuus p te in amore iesus non sufficeret tuā replere aniam: & eam sine socio possidere. Ad hec autē duo suffragat᷑ tertium. s. obediētia internaꝝ inspirationū: q̄ quidē in hoc consistit ut aia getata ab oi amore sui & cuiuscūq; alterius nisi xp̄i iesu. In solo illo: & p ipsum: & p ipso: uelit quicqd uult: & nihil aliud appetat p se: uel pximo nisi quod in xp̄o iesu & p ipsū acqsitū est & datū. Et iō aia i se mortua & ispiratiōi diuīe plene subiecta dimittit se duci prout sp̄s uult se sibi offerre: & quicqd post a spū suggeritur de xp̄o meditandū & contēplādū: ibi figit sue cōtēplatiōis aspectus: imo ibi figitur p diuinum donū. Nec aliqd quod ad xp̄m pertineat reputat uile uel modicū: quia totū aspicit ut diuinū. Hec aūt humilis obediētia contēplatiui status ē oīum summa: quia in hac plene mortificat᷑ uoluntas i semet ipsa: & hec significatur in obedientia iesu sacratissime uirgini marie & ioseph. Hi enim duo, diuersas agitationes spūs sancti gr̄e in mēte signt secundū interp̄tationes diuersas nominū predictoꝝ. Siue eni gr̄a agitet mentē ad augmentū spiritualiū luminum: siue uirtualiū exemploꝝ quod nomē ioseph intelligitur q interpretat᷑ augmentū uł appositio. Siue ad amaritudines passionū iesu xp̄i: quod noie marie itelligit᷑: q̄ interpretat᷑ amaꝝ mare. Siue ad nouas illuminationes magnaliū xp̄i iesu. Nā maria aliē interp̄tat᷑ illumiata. Siue ad allocutionē illuminatiuā pximi: quia maria iterpretat᷑ illumiatrix. Siue ad dnatiuū contemptū oium mūdanoꝝ: quod noie marie intelligit᷑ que interpretat᷑ dn̄a. Siue modis aliis quibuscūq; agitet᷑ mens a spū sācto statim mens obedit subiecta oī influxui: & ducentē sequit᷑. In se tn̄ sic stat mortua ut nihil ibi pro se q̄rat: sed solū honorē dei & similitudinē uirtutū xp̄i in se & in pximo intendit pure: & hoc est iesū parentibus esse subiectū. Qualibus autem inspirationibus mens secure debeat obedire dr̄ infra lib. iiii. cap. Iesus spirans afflatibus. Licet autē hi dicatur optimū signū ad cogitandū que sūt diuina q̄n aīa non uidet᷑ se ibi in aliquo pprio delectamēto p̄ se: uel pro alio: sed solū honorē diuinū. Fixio autē cogitationū mentis contēplantis figuratur in hoc q̄ in sola nazareth non inde discurrēs iesus dr̄ conuersatus: uagatio enim corporis per diuersa loca dispergit sensus p multa fantasmata. Et hec ē causa q̄re in multis contēplatiuis secundū famam post lōga annoꝝ spatia adhuc non est in eis contemplatō inchoata. Potes ergo uidere si uis debite ponderare q̄ multū seruiuit nobis & magnas uirtutes fabricauit faber noster iesus in silentio suo usq; ad tēpus baptismi. Et hic liber secundus terminationem accipiet erecta stipite arboris crucifixe, uite ihu per utriusq; uite perfectissimum & altum exemplum.

Explicit liber secundus.

Incipit prologus libri tertii.

e

Recto arboris stipite per humilitatis profundum & uniusq; uite actum altissimum in correspondentia ad immensitatem radicis: iam nunc modo consimili dilatari incipit in gratissimos ramos: dū ab humilitate subiectionis iesu ioanni baptiste hic liber incipit tertius. Ad cuius humilitatem qua oēm impleuit iustitiam: sequitur sublimis exaltatio ipsius iesu: dum i ipso & per ipsum super suum baptismum trinitatis mysteriū: & fecundatiua uirtus iesu in ramos diffundenda apostolici cetus celis patentibus reuelatur quiescente super ipso spū sc̄o in spē columbe animalis uolatilis: & se leuantis in aera: & multum in ple fecundi. A consummata ergo humilitate illius inchoantes hunc libꝝ dicamus.

Iesus preconem audiens. Cap.i.

Onsumatio enim tempore silẽtii & humilis subiectionis iesu: secundum altissime dispõnis archanũ: iã uolẽs exire ad publicũ: & ex magna charitate uolens sue diuinitatis manifestare secretũ: uoluit ante se mittere preconẽ auctenticũ Ioannem baptistã sanctissimũ: qui & ipse usqꝫ ad illa tẽpora magno cõtemplatiõis silentio: & rigide maceratiõis exemplo latuerat i deserto. Qui sicut nouus homo baptizando: regnũ celoꝝ ꝑdicãdo: iesum prenunciando: uiã xp̃i preparando precessit.

Fuit autẽ tante pfectiõis & fame: ut xp̃s a ppl'is crederet' pp quod sũmi pontifices de hierusalẽ ad ipsum solẽnẽ legationẽ miserunt: an ipse esset xp̃s sollicite requirentes. Ioannes aũt hũilitatis forma a se negat oĩa sublimia. Nam ait. Non sũ xp̃s: non sũ helyas: nõ sum ꝓpħa: ubi principalẽ sanctificationis statum & feruẽtis charitatis zelũ: & sublimis contemplationis radiũ non sibi temerarie attribuit: sed in ꝓpria humilitate consistit. Et ideo de se secũdo cõfitet' humilia: ego uos baptizo i aqua: ego nõ sũ dignus soluere calciamẽta: & tñ uerissime nomie uocis se describit quo ad hũilitatẽ, charitatẽ ad iesum: & dignitatẽ per ipsum: uox enim est.

Duratõe breuissima i factõe cõtraria. Ecce hũilitas.

Tota ad alteꝝ in dependentia & iterior uerbo uestita. Ecce charitas.

Verbi significatiua & prenũciatiua. Ecce dignitas.

Tertio predicat de xp̃o magnalia. Medius uñm stetit quẽ uos nescitis &c. Vbi oñ[dit] in xp̃o officiũ

Mediatiue recõciliationis: medius uestrum stetit.

Dignatiue cõdescẽsiõis: ipse ẽ q̃ui post me uenit.

Eterne antecessiõis: ante me factus est.

Verissime baptizatiõis: qa ipse est q bapti. i spũ scõ

Diuine generationis: quia uidi. & testi. phi. qa hĩ ẽ.

Altissime & celestis predicatiõis cuius cõpatiõe reputo mea uerba terrena: Qui de terra ẽ de terra loquitur.

Mansuete oblationis: & efficacis redẽptõis p holocaustũ mortis: quia ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi.

Plenissime purgationis oĩum sibi credentiũ p infusionem spũs sci: cuius uẽtilabꝝ in manu sua & mũdabit areã suã. Iudiciarie discussiõis & sententiationis & felicis remuneratiõis: quia securis ad' radicem posita est &c. Et in multis aliis excellentiis cõmendauit iesũ: & discipulos suos pia sollicitudine dirigebat ad xp̃m. Sed & bñdictus iesus uicem sibi reddidit cumulat'ã. Nã ipsum sanctificauit i utero ut dictũ ẽ supra & multaꝝ uirtutũ preconio cõmendauit. Nam de eius.

Vite austeritate dicit eũ nõ manducare neqꝫ bibere

Testimonii ueritate dicit iudeis: uos misistis ad ioannẽ: supple de me querentes: & ille testimonium perhibuit ueritati.

Constantie firmitate: quia arũdo a uento agitata non fuit.

Conuersationis rigiditate: quia molle non habuit uestimentum.

Prophetie sublimitate: quia plus q̃ propheta fuit.

Officii dignitate: quia eum angelum nominauit.

Omnis perfectionis apice & singularitate quia inter natos mulieꝝ nõ surrexit maior. Et sicut cõmendauit eum uerbo: sic eũ honorauit facto: quia sue predicationi diu detulit: quia ioanne predicante: paꝝ predicauit: quia ipsum predicantẽ hũiliter audiuit. Et ipse iesus predicans eius predicationis uerba repetit. s. penitentia agite &c. Et ipsũ & eius opa receptiõe sui baptismatis auctenticũ reddidit: & multipliciter confirmauit. Precessit ergo.

Lucerna: & secutus est sol

Aurora: & post uenit dies

Amicus: & post uenit sponsus

Preco: & post uenit iudex

Baptizans aqua lauãs corpora: & post uenit baptizans in spũ imbuens carismata.

Predicans remissionem peccatorum: & post uenit purgationem faciens delictoꝝ. Quod autem dixi q̃ baptiste predicationem iesus audiuit humiliter sicut unus de populo licet inuenerim allegatum a Criso. tñ põt satis probabiliter colligi ex euãgelio postq̃ eni scriptũ est: Matth. iii. q̃ i illis diebus erat Ioãnes baptista predicans baptismũ pñie: scribit' infra tũc uenit iesus a galilea ad ioannẽ ut baptizaretur ab eo: & hoc fuit in publico. Quia dr' luce. iii. Factum est autẽ cum baptizaret' oĩs populus: & iesu baptizato. Baptizandi autem ad auditum predicationis sue mouebantur: & finito sermone lauabantur ab eo. Vnde datur intelligi satis luculẽter q̃ magister humilitatis iesus de nouo ueniens a galilea sedebat humiliter cum aliis audiens deuote predicationem preconis. Et cum publicani & peccatores dicuntur baptizati fore a ioanne: in quoꝝ medio & alioꝝ populoꝝ legit' iesus baptizatus ab eo. Potes in hoc facto perfecte addiscere consuetã humilitatẽ iesu xp̃i: ubi cõfunditur humana superbia q̃ a sapientibus dedignatur addiscere: & semper uult quasi a se loquens noua seipsam ostentare: cum sapientia dei patris humiliter ioannem audierit & a sua predicatiõe loqui exorsus sit. Hic autem nolo preterire perfectissimum obedientie exemplum datum uiris spiritualibus a ioanne ut deo seruiant secundum internum spiritus instinctum: non secundum eorum uoluntatem sub specie spiritus apparẽtis. Quid delectabilius & spiritualius & deo secundum humanam reputationem acceptius: & animarum saluti utilius: q̃ cum iesu corporaliter cõuersari. In quo enim talis familiaritas poterat non prodesse? Et quantum debet flagrare humanum desiderium dei uerbum iesum uidere: tangere: ueneri: amplecti in sua uiuificatissima carne cum

scriptum sit. Quotquod eum tangebant salui fiebant:& tamen Ioannes de hoc fecit abstinentiam:donec dilectus iesus uenit baptizādus adipsū. Scriptum est enim Ioan.i.Et ego nesciebam eū: sed qui me misit dixit mihi.Super quē uideris spiritum descendētem &c.ubi dicitur ꝙ accepit signū ut in facie corporali cognosceret eum. Non enim potest intelligi ꝙ nesciret uenisse christum & filiū dei esse iesum:cum in matris utero accepit hoc donum ut dictum est supra:sed uult dicere ꝙ nesciebat sensuali notitia:quia in deserto solitarius iam xxx.annis:uel quasi non uiderat eum:immo forte nunquam. Et facit Ioannes spiritus sancti consilio ut testimonium incogniti:& nulla extrinseca familiaritate coniuncti esset penitus in suspectum. Obediuit ergo Ioannes in re tam difficili spiritus sancto & non uoluntati sue ut abstineret ab illius uisione & contubernio:in quem totus erat transformatus in animo deficiens a seipso. Quid ergo dicet ad hec spiritualium stoliditas que sub spetie diuini profectus infirmorum offendunt oculos:prelatorum puocant animos:& non possūt a propriorum appetitum familiaritate distingui:sciant ꝙ non sequūtur consilium spiritus sancti qui per apostolum dicit.ii.ad Cor.vi.Nemini dantes ullam offensionē ut non uituperetur ministerium nostrum.Licet āt aliqui exponant illud.Et ego nesciebam eū:ꝙ lo. ignorauerit utrū potestatē baptizandi interius sibi soli ei retinuerit.Non tamen ē uerisimile ꝙ Ioannes ignorauerit ꝙ impossibile est per alium ꝙ per deum remitti peccata :quod est interius baptizare sed magis est uerum secundum Criso.ꝙ eum non cognoscebat in facie. Magne autem patiētie & supportationis omnium tribulationum & opprobriorum huius uite stupendum datur exemplum in eius carcēratione & morte:quando attēdit mēs multis sceleribus irretita:ꝙ Ioannes sanctificatus in utero sic sine reprehensione conuersatus in deserto tam excellenter magnificatus diuine uocis testimonio sic est a deo permissus per manus adulterorum carcerari:& ad petitionem ipudētissime meretricis amputato capite tanti uatis:factum est de ipsius capite ludibrium in illo obscuro cōuiuio saltatrici. Quomodo enim ibi conculcatur omnis uite pompa:quando sublimissimum uatem & summum Baptistam:& amicum fidelissimum cū tanto opprobrio uoluit sapientia christi de mūdo exire. Quis igitur querat nisi insipiēs temporales honores in morte? In hoc enim exemplo:& ꝙ maxime in sue crucis opprobrio:& in aliorum amicorum suorum tam multiplici perpesso martyrio:non solum datur uere christum diligentibus materia contemnendi omnes uite huius honores:uerum etiam appetendi ad similitudinem christi iesu: & sui sublimi preconis in huius mundi uilitate uiuere: in opprobrio exterioris fame pro amore iustitie uitam finire.

Iesus uir baptizatus cap.ii.

Vm ad etatis.xxx.annum uenisset regenerator uite spiritualis iesus:quoniam in sacramento baptismatis omnem animā recipere sanctissima ordinatione disposuit:ut prius faceret ꝙ doceret magister humilitatis iesus prius ī se recepit:quod recipiendum omnibus imperauit

Et hic adisce suam ordinatissimam lectiōem humilitatis profunde. Nullum enim remedium legitur suo tempore fuisse contra peccatum:quin ipse recipere uoluerit agnus sine peccato qui uenerat aliorum emundare peccata:ut ueris penitentibus uerecundia auferret:& ipsos ad salutaria remedia querenda:sine quibus iustificari non poterant:suo exēplo feruentius animaret:unde circuncisus fuit die octaua:&.xl.presentatus in templo.Et nunc maiori humilitate iam trigenarius uoluit Ioannis baptisma recipere:quod publicanis & peccatoribus dabatur in penitentie signum. Attende ergo o anima ꝙ dei filius tanꝙ peccator:& immundus pro te coram populo denudatur:& aquis iordanis in signū spiritualis ablutionis immergitur:unde nec mirū si baptista contremuit in tam stupendo humilitatis exemplo uidens iesum:quem sciebat totum mundum debere baptizari spiritu sancto:sic humiliter uelle baptizari ab ipso ad omnem gradum iustitie in humilitate complendum :unde ipse dixit. Ego a te debeo baptizari:& tu uenis ad me? Nec mirū quia ipsum cognouerat filium dei. Sic enim dixit Ioannes primo.Ego uidi & testimonium perhibui:quia hic est filius dei. Rationabiliter autem fuit Ioannem baptizare in aqua:ut sicut dicit Crisostomus. Per nouitatem signi maiorem multitudinem attraheret populi:& illis concurrentibus ferret testimonium de diuinitate & sanctitate christi Et ut tali baptismo homines assuesceret ad unum christi baptismum.Et ut eos in signo tali ad penitentiam inducens ad christi aduentum & redēptionis sacramentum digne recipiendum animas prepararet:unde beda dicit ꝙ sicut cathetizatio baptizandorum ad baptismum disponit : sic baptismus Ioan.ad christi baptisma.Et ideo nō ē uertendum in dubium ꝙ baptizati baptismo Ioānis fuerunt christi baptisma'e iterum baptizati. Et hoc ē quod dicit Augustinus. Qui baptizati sunt baptismo conserui:oportet ꝙ baptizentur baptismo domini. Vnde Augustinus dicit ad selentianum. Apostolos qui fuerunt Ioannis discipuli a christo baptizatos:ut christus haberet baptizatos seruos per quos ceteros baptizaret:imo quod plus est Crisostomus super Mat.dicit super illo uerbo. Ego a te debeo baptizari. Quando christus dixit . Sine modo : ostenditur ꝙ postea christus baptizauit Ioannem:& hoc dicit in quibusdā libris apocryphis scriptum esse.Certum tamen ē ut Hieronymus dicit sup Mat.ꝙ sicut xp̄s fuit baptizatus a iānne.Ita ioannes a christo erat ī spū baptizādus

Fuit baptismus Ioan. a deo: sicut ipse dicit Io.i. Qui me misit baptizare in aqua ad illos effectus qui dicti sunt supra: ubi patet φ baptismus ioánis habuit exteriorem ablutionem & ritum ad assuefaciendum ad christi baptismum: non tamen habuit interiorem baptizationem per spiritum sanctum. Et ideo non afferebat gratiam quia illud seruabatur christo. Secundum illud Io.i. Gratia & ueritas &c. sed preparabat ad ipsá sicut ipse dicit. Non sum ego christus: sed sum missus ante illú. Et ideo tali baptismo conueniens fuit christum baptizari: quia christus spirituali regeneratione non indiguit que non dabatur in baptismo Ioannis: ut per hoc ostendatur φ christus baptizatus est ut aquá sanctificaret tactu sue carnis mundissime: non ut sanctificatam acciperet: unde & spiritualem regenerationem aquis tribuit quo ad tria scilicet quo ad nim

Peccatorum mundatiná

Temptationum refrigeratiuam

Et ex collectione uirtutum & donorum spiritualiú uiuificatiuam secundum triplicem aque proprietatem: lauandi: refrigerandi: & generandi per uitalem humorem in plantis & herbis. Conueniés autem fuit φ christus baptizaretur in aquis iordanis: & ratione nominis: & ratione multiplicis figure in eo in ueteri testamento preostensi. Iordanis enim interpretatur descensio eorum: eo φ christus descédebat humiliando se in baptismo ad nostrorú peccatorum remedium: sicut dicit Nazanzenus. Baptizatus est christus ut totus uetus Adam imergatur. Interpretatur enim filius iuditii ut in fluxu sanguinis christi in quo fuit riuus iuditii dei patris super unigenitum suú pro nobis: ostendatur nostrú consecrare baptisma. Iordanis enim fuit ille fluuius per cuius transitum filii israel intrauerunt in terrá promissiõis. In signú φ nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto non potest introire in regnú dei sicut dicitur Io.i. Ad quod etiam pertinet φ helyas diuisit aquas iordanis qui erat i curru igneo raptus i celum: ut dicitur.iiii.Re.ii. Quia transeuntibus per aquam baptismi per ignem spiritus sancti patet aditus paradisi. Instituit autẽ benedictus iesus suum baptismum in aqua non solum ppter causas predictas: sed ex maxima materia: quia aqua est materia omni loco communis: & in omni aq materiali: ubi saluatur species potest baptismus cõferri: & ut ostenderet christus iesus seipsum eẽ solum ministrum interioris baptizationis: licet autẽ conueniens sit φ a sacerdote qui uicem eius gerit illud sacramentum recipiatur: tamen in necessitatis articulo clericus & laicus: uir & mulier: christianus & paganus potest christi conferre baptismum: dú tamen in debita forma & aqua: & cum hac intentiõe φ itendat facere quod facit eccl'ia christi: quátúcunq paganus non credat per fidem suam aliquód baptisma ad remissionem peccatorum ualere. Vbi autem sacerdos non clericus: ubi clericus nõ laycus: ubi laicus uir: non mulier: ubi fidelis: nõ infidelis debet presumere baptizare: & peccat aliter dás uel recipiens. Et licet sepe non recipiat ad utilitatem: semper tamen recipit sacramenti ueritaté si intendit recipere quod etiam donat: quia quantúcũ φ dans uel recipiens uera fide non credat: ut alio modo baptizatus ẽ aliquis a quocũq baptisma uerum sit datum: sed de transgressione ritus ecclesiastici debet qui in culpa est penitere. Forma autẽ baptismi est inuocatio beatissime trinitatis cum intẽtione baptizandi prolata: & dicatur. Ego te baptizo in nomine patris & filii & spiritus sancti. De congruitate autem & institutione est φ unus baptizatum recipiat de sacro fonte qui pro baptizato respondeat ecclesie & credat pro paruulo. Et ideo unus debet esse non plures. Qui etiam paruulum adultum realiter de fide instruere & de sua spõsione monere: maxime si inter infideles conuersatiõ contingat. Vbi autem est conuersatio inter fideles qui continue sacris predicationibus instruuntur: & baptizatus habet parentes sollicitos & fideles: fonte patrinus a tali tentione absoluitur. Sanum tamẽ cõsilium est φ pro loco & tempore salubriter instruat baptizatum. Licet autem christus fuerit baptizatus in etate uirili: non tamen expedit propter periculum mortis paruuli baptisma differri: licet in adultis qui habent interdum remedium deuotionis & fide sacramenti possit rationabiliter differri ut recipiatur solẽniter tempore ab ecclesia ordinato. Sciant tamen φ si sine sacramento decesserint: licet salutis habeant beneficium: non tamen sunt a pena purgatorii plenarie absoluti. Iudei autem & pagani non debent statim baptizari quando sacramentum petunt: & maxime iudei qui proni sũt ad uomitum: sed eorum est fides probanda: ne per baratarias & sacramenti contumelias decipiant ecclesiam: & christi beneficium ueniat in cõtẽptum.

Si tamen casus infirmitatis uel periculum accederet: ut in bello uel mari. statim potest & debet eis baptismus conferri. Conueniens tamen fuit christum in perfecta etate baptismum recipere. Primo quia ante susceptionem sacramenti non dispo suerat predicare: ad quod etas perfecta requiritur.

Secundo sicut dicit Criso. super Mat. quia p baptismum debebant legalia euacuare. Et ideo in etate perfecta uoluit baptismum suscipere: ut ostendat illa excludere non ex ĩpotentia obseruandi: sed gratia alleuiandi. Tertio ut daretur intelligi φ baptismus christi parit perfectos secundum illud ad ephe.iiii. Donec occurramus omnes in unitaté fidei & agnitionis filii dei in uirum perfectum: in mensuram etatis plenitudinis christi: unde & ipsa proprietas numeri ternarii: & denarii per ternarium trinitatis & denarium mandatorum legis perfectionem significat fidei & operum ad quam ordinatur baptismus. Quia uero christus fuit fundamétú & causa efficiés secundú diuinitaté & meritoria secúdú humanitatem omnis sp̃ualis effectus q

ex baptismo consequitur: ideo in baptismo suo ostēduntur corporalia signa eorū que spiritualiter efficit in quocunq; sine fictione ipsum recipiente christi baptismum. Dicit enim Criso. super Mat. ꝙ in principijs spiritualium rerum semper sensibiles apparent uisiones: ut si postea nō fiant ex his que facta sunt recipiant fidem inuisibilis effectus qui corporalibus signis delectantur. Et ideo super christum baptizatum corporali spetie spiritus sanctus in colūba descendit: ut postea inuisibiliter credatur descendere super omnes: quia etiam baptizatis: celum aperitur: & baptismus est a uirtute celesti & ad fidem atq; amorem inuisibilium que latent in celo baptizatos inducit: ideo super baptismum christi celum dicitur aperiri: quia etiam ī baptismo fit adoptatio spiritualis per gratiam in filios dei: & hoc per mentum iesu qui ē naturalis filius dei patris: ideo super christum baptizatum uox patris intonuit corporali auditu. Et quia effectus baptismi a tota trinitate procedit: & ad uisionem beate trinitatis inducit. Idcirco in baptismo christi manifestatur testimonium trinitatis: pater in uoce: filius in humanitate: spiritus sanctus in colūbe spetie. Dicitur autem in colūbe spetie: quia illa columba in proprietatibus suis fuit species spiritus sancti demonstratiua presentie spiritus sancti. & fuit uera columba in spetie animalis: ad hoc solum miraculose producta: & statim post ad preiacentem materiam est reducta. Non iuncta spiritu sācto: ut supposito: sed ut signum signato sicut dicit Augustinus de agone christiano. Apertio autem celorum potest rationabiliter intelligi aliquis corporalis fulgor lucis circa baptizatum iesum quem fulgorem sicut & alia corporalia signa potuerunt uidere circūstantes: sicut narrat Crisostomus: licet hoc reliquat sub dubio. Non autem potest intelligi statio corporalis celi. Sed altius est intuendum: ꝙ apertio celorū fuerit intellectualis uisio christi iesu qui tunc intellectualiter uidit in suo merito omni baptizato uisionem summi celi beate trinitatis fuisse apertam: & hoc dicit littera que dicit. Aperti sunt ei celi: licet autem hoc uiderit ab instanti sue conceptionis: tamen rationabiliter dicitur: quando quasi in persona omnium baptizatur: ut per hoc ostendatur ꝙ ī eius merito est factum: quod in nobis per trāsformationem in ipsum est denuo fiendum. Cuius uisionis potest dici signum extrinsecus splēdor: qui propter magnitudinem luminis dictus est apertio celi. Rationabiliter autem pater manifestatur in uoce: quia patris proprie est dicere uerbum eternū: unde & significatum huius uocis illam eternam generationem patris: & uerbi filiationem inducit: cum dicitur. Hic est filius &c. quasi dicat. In hoc solo placitum meum cōstitui: & ideo baptizatus solus mihi placet: quia christus efficitur per gratiam transformantem in ipsum. Videtur etiam Criso. dicere: ꝙ uox fuerit audita a populo. Et ideo ne crederetur super Io. facta colūba apparens super iesum singulariter declarauit uocem de ipso prolatā. Super iesum autem baptizatum in colūbe specie spiritus sanctus apparuit: ut ostendat baptizandum sine fictione debere accedere: quia sicut dicitur Sapiē tie. i. Spiritus sanctus discipline effugiet fictū. Columba autem est animal simplex: dolo & astutia carens: propter quod iesus dicit. Estote prudētes &c.

Secundo ad designandum septem dona spiritus sancti: que in columbe proprietatibus figurantur. Tertio ad designandum effectum proprium baptismi qui est remissio peccatorum & reconciliatio ad deum. Columba enim est animal mansuetum. Et ideo sicut dicit Criso. sup Mat. In diluuio colūba apparuit ramum ferens oliue cōmunem orbis terrarum tranquillitatem annuntians. Quarto ad designandum cōmunem effectum baptismi q est consecutio ecclesie unitatis. Ad ephe. v. Christus tradidit semetipsum: ut exhiberet gloriosam ecclesiam non habentem maculam neq; rugam aut aliquid huiusmodi mundans eam lauacro aque ī uerbo uite: unde in canticis de ecclesia dicitur. Vna est columba mea. Est enim columba animal amicabile & aggregabile. Quinta & precipua ratio est quia colūba est animal fecundum & amorosū: pacificum & gemebundum: & purum: & per baptismi sacramentum christus iesus infusione amoris fecunda debuit multitudinem electorum generare innocentem puram: & per sue passionis configurationem continentie gemebundam. Circa hoc sacramentum fiunt aliqui errores. Primus ē felicianorum baptismum in aqua non recipientiū sed solum spirituale in anima sufficere dicunt. Contra quos dicit iesus Io. iii. Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c. Secundus error fuit donatistarū baptizantium eos qui sunt a catholicis baptizati. Cōtra quos dicitur ad ephe. iiii. Vna fides unum baptisma. Est & alius error eorum: nam dicunt ꝙ homo in peccato existens baptizare nō potest. Cōtra quos dicitur Io. primo. Super quem uidens spiritum descendentem: & manentem super eum: hic est qui baptizat in spiritu sancto &c. Vnde nō nocet suscipienti malus minister: nec in hoc: nec in alijs sacramentis: quia christus est illius minister pfectus: qui interius per seipsum efficit sacramentū.

Quartus error est pelagianorum qui dicūt pueros: propterea baptizari: ut per regenerationē adoptati admittantur ad regnum dei de bono melius translati in ista renouatione ab aliqua obligatiōe ueteris uinculi absoluti & sic annichilant originale peccatum. Huic etiam errori appropiquat opinio que dicit ꝙ paruuli non baptizati licet puniantur carentia uisionis dei: nulla tamen puniuntur pena sensibili in carne uel mente. Addunt ꝙ maiori consolatione prediti q̄ poss't aliquis homo per naturam in hac uita habere. Dicunt etiam ꝙ in separatione anime infunduntur eis species quibus eorum natura intellectualis perficitur: in cuius cognitione ī perpetuū delectātur. Hec autem uidetur fuisse

beatitudo: quam philosophi aliqui pagani posuis se uidentur hominis summum bonum. Hac uero opinione repudiata aliqui temperantius dicunt q nec delectantur nec dolent: nec mente ab aliqua specie: nec corpore ab infernali igne: quia nullam habent concupiscentiam contractam. Et ideo sunt in loco inferni tenebroso & uili: nec per hoc eorū sensus affligitur: quia diuina sapientia temperante sicut nihil commiserunt per proprium actum: sic nullum patiuntur lesiuum: & eorum naturales appetitus restringit & refrenat: & corporis statum consolidat & firmat. Et in eodem statu quantum ad corpus: & quantum ad animam siue quo ad cognitiuā: siue quo ad effectiuam eos perpetuat: ut nec proficiant nec deficiant. nec letentur nec tristentur: sed sic uniformiter uiuant in eternum: uidetur enim istis durum & asperum: q deus qui tam misericorditer agit cum istis impiis & peccatoribus sic seuere agat cum paruulis: qui omnino non potuerunt uitare nec mortem culpe: nec mortem carnis ut in perpetuum crucientur in igne. Quia uero auctoritates sanctorū dicentium q igne cruciātur non possunt euacuari: maxime Augustini: q abundanter exprimit penam paruulorum quantum ad carentiam uisionis dei: & quantum ad loci uilitatē: dicens & uolens reducere ad medium supradictū .s. solius pene carentie uisionis propter predictam heresim loquens contra illam simpliciter asserit eos cum aliis peccatoribus eternaliter in infernum dānari. Istum anté intellectum explanat in enchiridion: ubi dicit penam eorum esse mitissimā: p quod datur intelligi: q non puniuntur pena alicuius cruciatus mente uel carne. Hec auctoritatū expositio mihi multum est odiosa q sancti mentiantur uel de industria asserant falsum uel predicant: nec habent sancti talem modum hereses ipugnandi p irrefragabiles ueritates. Et q dicunt q in ench. quādo dicit penam paruulorum mitissimam: predictū habuit intellectum: & quod in hoc se explanauit de dictis in aliis locis manifeste apparet falsissimum perlegenti illius libri textum: loquitur enim de gradu penarum infernalium dānatorum oium ubi dicit q ordo diuine iustitie eos punit secundū peccatorum gradum secundum quem qui pauciora peccata cōmiserit ibi mitius punitur ab igne: q̄ q plura. Et addit mitissima satis est eorum pena qui peccatum originale contraxerūt: & nullum addiderunt: ubi aperte ostenditur q eos in una congerie reproborum locat. Sicut ibi mitius punitur qui solum unum peccat q̄ duo uel mille: Sic qui nullum super originale addidit omnium mitius punitur: & ita dat intellectum ex textu illius qui pena ignis punitur: licet mitissima respectu aliorum. Non ergo eam dicit mitissimam simpliciter: sed respectu pene actualium peccatorꝫ. Non ergo potest textus ille reduci ad solam penam carentie uisionis. Primo illa heresis pelagiana priuat paruulos uisione dei & regno celorū: sed dat illis ut Augustinus dicit in hyponosticō qualēcūq; requiē in altero loco unde ibi bene reprobat Augustinus opinionē illorum qui dicunt q habent magnam consolationē ut erat pelagius: dicit enim. Sicut duo sunt loca dextra iudicis & sinistra. Ita in dextra sunt omnes electi quorum est uita eterna & regnum celorum: de quorum numero certe non baptizatus excipit. In sinistra sunt omnes reprobi: quorum est maledictio & ignis eternus & supplicium eternum: si dicens non duorum locorum diuisionem dedi nisi duorum tantum fingis tertium locum de officina peruersi dogmatis: ubi possidere quantulācūq; requiem tuus paruulus possit. Iudex non dedit nisi dextram & sinistram. Omnibus qui sunt in sinistra dicit. Ite maledicti &c. Et sequitur ibunt hi in supplicium eternum. paruulus ergo tuus nō baptizatus cum diabolo eterno igne arsurus est: hec est sententia Augustini & quasi textus nihil imutādo eius sententiam: ubi potes uidere q ex textu euangelii. Mat. xxv. & ex uerbis christi probat que dicit. Nec potes dicere q paruuli non erunt in iudicio: dicit enim ibi textus q congregabuntur ante eum omnes gentes: ubi interlinearius dicit: ois etas: omnis sexus. Gregorius etiam morꝫ. ix. sup illo uerbo: multiplicantur uulnera mea etiam sine causa eandem confirmat sententiam cum Augustino dicens sic Nōnulli &enim a presenti luce prius subtrahuntur q̄ ad promerenda bona maláue actiue uite perueniant: quos quia a culpa originis salutis sacramenta nō liberant: & hic ex proprio nihil egerunt: & illic ad tormenta perueniunt quibus unum uulnus est corporaliter nasci: aliud carnaliter mori. Sed quia post mortem eternaq; mors sequitur occultoq; eius iusto iuditio etiam sine causa uulnera multiplicantur perpetua quippe tormēta percipiunt etiam qui nihil ex uoluntate propria peccauerunt. Hinc nāq; scriptum est. Non est mundus in cōspectu eius: nec infans cuius unius diei uita super terra. Et per semetipsam ueritas. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto: non potest intrare in regnum dei. Hinc paulus ait. Eramus natura filii ire sicut & ceteri: qui utiq; nomē proprium adiungentes ex solo originis reatu perimuntur qd ille in illo extremo examine: quantum ad humani sensus estimationem: nec sine causa uulnerantur: sed tamen sub diuina districtione iustumē ut propago mortalis ualde infructuosa arbor etiā in ramis conseruet amaritudinem quam traxit a radice. Ait enim. In turbine conteret me & multiplicabit uulnera mea etiam sine causa. Ac si aperte humani generis dāna considerans dicat. Districtus iudex quia eos animaduersiōe trucidat quos culpa proprie actionis damnat. Si illos in eternum percutit quos reatus arbitrii non abiecit. Hec Grego. Vbi aperte apparet q eius sinditio: & q uult eos puniri pena sensus quia plures eos replicat pati tormēta ppetua. Tormētū autem dicitur. q. torquens mentē. i. ardēs. Cōcordat etiam cum Augustino in

encij. ꝙ percutiuntur in eternum a iudice: sed mi-
nus ꝙ̄ qui patiuntur ex propria actione. In legē-
da enim sancti hylarii pictauen. episcopi & docto-
ris dicitur de quadā muliere cuius nō baptizatum
filium suscitauit: ꝙ plus dolebat eius eternā mor-
tem gehenne ꝙ̄ subtractionem eius uite. Licet
autem in libro ypposticon Augu. loquatur contra
pelagianum. In libro tamen de fide ad petrum in-
tendit dare regulas fidei non excessiue nec prop̄e
loqui: & ideo repetit ad singulas regulas: firmissi-
me tene & nullatenus dubites. q. d. Hec ē firma &
clara ueritas fidei christiane. Inter quas regulas po
nit istam sic d. Firmissime tene & nullatenus dubi
tes paruulos qui sine sacramento baptismatis ex
hoc seculo transeunt eterni ignis supplitio punien
dos. Item ibidem. Quisquis ita uiuere incipit ut
ante finiat uitā: ꝙ̄ ab originali obligatione soluatur
si unius diei uel unius hore spacio anima uixit ī cor
pore. Necesse est tam cum eodem corpore
inter mirabilia gehenne supplitia sustinere. hec
Augustinus. Item Apost. ad Roma. v. Regnauit
mors ab Adā usq̧ ad moysē: etiam in eos qui non
peccauerunt in similitudine p̄uaricationis ade: ubi
dicit glo. Regnum mortis est cum quis ab eterna
luce diuiditur: & ad eam que secunda est nos per-
ducit: hoc regnum mortis regnauit ab adam usq̧
ad moysē de quo minus uidetur: quia nondum p
legem erat peccatum manifestū. Hoc regnum so
la gratia christi destruxit: quod in sanctis patribus
antiquis preter quos in omnes regnauit: & in oēs
qui non sua uoluntate peccauerunt sicut Adā: sed
originali solo tenebant: ubi expresse patet ꝙ utrā-
q̧ penam gehenne: & carentiam uisionis dei tanꝙ̄
duas distinguit & utrāq̧ paruulis attribuit. Pri
mo Ioann. apoc. xx. dicit: Et qui non est inuentus
in libro uite scriptus: missus est in stagnum ignis
Et supra dixit ꝙ illud stagnum ignis ardet sulphu
re: & ꝙ infernus & mors mittuntur in eum: ubi
aperte ostendit ꝙ qui non sunt in libro uite iesu
per fidem uel fidei sacramentum omnes ardent in
stagno ignis. Primo nunꝙ̄ inuenitur aliquis
sanctus uel aliquis sacer textus istas duas penas ca
rentiam uisionis dei in eternum: & penam tormē-
torum sensibilium abinuicem separare. s. ut dicat
originali peccato solam penam carentie uisiōis dei
debitam: sicut dicit magister sententiarum: qui li-
cet multa bona dixerit in hoc & in multis aliis lo-
cis non bene dixerit nec teneatur. Augustinus ta-
men. xxi. de ciuitate dei. c. xxiii. expresse dicit ꝙ nō
est medium dare: imo qui non est in regno celorū
semper erit in eterno supplitio: Sed nec alicuius sā
cti dictum ego legi: ubi dicatur ꝙ priuatus in eter
num a regno celorum non patiatur eternum sup-
plitium. Quis enim potest dicere ꝙ peccatum ori
ginale nō mereatur penam sensus: cum uideamus
paruulos terribiles penas sustinere & amarissimā
mortem. Nec ualet iuditio meo solutio quā faciūt
predicti ad instantiam: dicunt enim ꝙ non ē simi
le de pena temporali & eterna: quia pene tempora
les non tantum sunt punitiue: sed promotiue: & ī
hac uita multis dantur dei amicis. Licet enim iste
pene sint promotiue bonorum: & quantum est de
se omnium habentium usum liberi arbitrii: paruu-
lorum tamen sine baptismo decedentium pene
sunt punitiue. Primo si deus potest tempora-
liter punire paruulos acerbissima pena sensus: hoc
non est nisi propter peccatum originale: quod ha-
bent ꝙ talem penam mereantur: aliter deus esset
iniustus innocentem puniendo iniuste: & ita est
īpossibile deum iniustitiam facere in uno instanti
tēporis: sicut in infinito eternitatis. Iustum ē ergo
ꝙ deus punit paruulum in tempore: quia culpam
habet punitione dignam: ergo qui eam habebit
in perpetuum iustum est cum penā sēsus habere
Primo predicti magistri manifestantes quid est
originale dicunt ꝙ originale est concupiscentia ꝙ̄
priuat hominem debita iustitia: & ponit in eo ior
dinatum appetitum boni gustabilis intensum &
inordinatum. Et ratio huius est ista: quia originale
peccatum non tantum dicit boni debiti priuatio-
nem: sed etiam dicit ordinis & iustitie subuersionē
Hec sunt uerba unius eorum: que etiam ab omni-
bus conceduntur. Originale enim infectionem di
cit subuersiuam mentis & omni malo in habi-
tuad quod postea inclinat ad indebitum. Et sic pa
tet quod dicit denominationem sui propter se: &
denominationē omnium aliorum ad suum uitio-
sum amorem: unde diligit se ad delectationem car
nis: & ad delitias huius uite non tendens in deum
nec in amorem inuisibilium nec diligentes deum
nisi ut seruum proprie uoluntatis. Et illud in eter-
num manet in anima nisi prop̄e christi passionem
& mortē sacramento sue gratie deleatur. Quis er-
go dicet iniustum si tanta malitia puniatur dolori
bus in eternum. Siue ergo actam siue contractam
diuina iustitia habet in eternū punire iniquitatem
Et ibi est duplex iniquitas. s. perditio originalis iu
stitie: & infectio cōcupiscentie: & ideo duplici de-
bent pena puniri. s. carentia uisionis: & pena ignis
Nec sufficere ostenditur quod dicunt: ꝙ propter fe
ditatem concupiscentie puniuntur loci uilitate: nō
sensu doloris. Concupiscentia enim dicit maligni
tatem omnium spiritualium peccatorum cum fe-
ditate carnalium. Et ideo sicut debetur uilitati fedi
tas: Sic & angustia malignitati. Primum loci ui
litas nulla uidetur eis pena ex quo nō immutant
dolore uel tristitia ab aliquo extrinseco uel letitia:
Ex quo sequitur ꝙ aliquid est positiuum in origi-
nali peccato secundū istos parum aut nihil puniri
Primum cum christus dicatur effectū sue passio
nis & mortis manifestare i baptismo quod datur ī
remediū peccati originał principaliter: licet ēt dele
at omnia actualia: quid necesse fuit tam dolorosos
in carne sēsus & angustias pati: & in mente tot

dolores & tantos: si peccatum originale penas & dolores eterne mortis non meretur: maxime cum principaliter passio christi ad purgandum peccatũ nature ordinetur: ut sicut per inobedientiam unius hominis. s. ade peccatores constituti sunt multi. Ita per unius hoīs obediētiā iusti cōstituantur multi. Ad Roma. v. Et sic etiam patet ꝙ tota deductio apostoli & ꝙ passio xp̄i & mors nō redemit a delicto & morte quā in Adam contraximus: licet ēt oīum peccatorum aliorum dilectio sit in christo. Non ergo uidetur dicere securum: ꝙ peccatum pro quo deus homo sustinuit dolores sensibiles non mereatur puniri sensibiliter in eternum. Et quod adducitur pro ratione: ꝙ dure uidetur deum ita seuere agere cum paruulis: ut eos crearet in eternum arsuros: cum sceleratissimis uiris multā misericordiā faciat. Miror ꝙ sapientia christiana potuit hoc dicere uel conferre: cum illi peccatores scelerati peccatores de quibus loquitur: sint christo incorporati p sacramentum fidei & contritionis donum: paruuli autē sicut serpentes & uiperea genimina: & inimici dei: & natura filii ire: & preuaricatores & fractores federis domini. Omnia enim hec mala & plura alia eis attribuit scriptura pro peccato nature uitiose & dānate: pro quo etiam principaliter dicit christus tanta sustinuisse supplicia ut ē dictum supra. In quibus omnes redemit ab eternis suppliciis: quod non est uerum: si dicta opinio dicit uerum imo mille milia paruuli in christo baptizati sunt in regno celorum quos non redemit a doloribus inferni si peccatum originale non debet eternis ignibus cruciari: imo paruuli illi uō debent de hoc xp̄o esse ingrati: quia talia non erant passuri in solo originali uitam finientes. sed solum sibi regratiari debent ꝙ per suam gratiam obtinent regnū. Quod quidem multum appropinquat heresi pelagii si qs diligenter aspiciat. Primū quomodo sequitur ī ratione sua: ꝙ si deus multas misericordias facit electis quātūcūq; sceleratis qui sunt christi iesu filii per gratiam: & mēbra corporis eius ꝙ crudelis sit deus: si puniat paruulos: qui sicut dictum est supra sunt reprobi & mēbra diaboli in eternum: hoc eni uidetur destruere regulam sanctorum de redēptione electorum qui dicunt ꝙ ex mera gratia eis datᷣ quod omnibus debebatur: ut habeant electi unde gratias agant per donum misericordie: & reprobi non inueniant quid reprehendant in iuditio & decreto iustitie. Quia igitur predicta opinio nec uere fulcitur sanctorum dictis nec textu sacre scripture: imo magis expresse ei repugnare uidetur: & quia uidetur quadam humana ratione & fatua pietate moueri: que quidem parū nouit ponderare iuditia dei que sēper sunt irreprehensibilia: & tamē occulta uelut abyssus multa & maxime introductione & punitione originalis peccati: cuius reatum contra sanctorum dicta parum pōderare uidetur: Ac per hoc diminuere necessitatē christi aduentus & redemptionis eius: & ex cōsequenti diminuit affectum gratitudinis & dilectionis nostri & omniū ad iesum qui in diuersis doloribus uixit. xxxiii. annis pro purgāda natura a reatu originis & aliis culpis nostris. Ideo teneo cum Augustino: Gregorio: & cū sacro textu sententie iesu christi. Mat. xxv. ꝙ totum corpus reproborum in paruulis & grandeuis in eterno igne cum diabolo cruciabitur: licet distinguam sicut distinguit Augustinus in enchi. ꝙ ibi est in cruciatibus gradus p grauedine & multiplicatione peccatorum: & qui pro solo originali ibi sunt minima pena puniuntur secundum ꝙ alii pro actualibus puniuntur secundum sceleris gradum: pro tanto enim pena ē mitis: quia semper punit citra condignum. Quia uero totum fundamentum opiniōis predicte (quā reputo magis uiam ad excludendum meritum christi: & ad multa mala) fundatur in hoc: ꝙ non relucet in tali punitione paruulorum misericordia dei: que simul cū iustitia debet apparere in omnibus operibus suis & dicunt ibi deum crudelem mōstrari: licet ad hoc reprobandum debeat sufficere ꝙ sancti qui de deo piissime senserunt hoc non reputant crudele. Sicut patet per Gre. in auctoritate predicta. Et quātūcūq; annecterent a carnali sensu hoc durum reputari tamen asserunt hoc iuste fieri a deo & misericorditer. Tamen occurrit una sententia siue opinio: que multorum magistrorum fuisse uidetur ab antiquo . s. ꝙ paruuli sic sine regeneratione christi iesu decedentes: eternaliter teneantur a diuina iustitia & misericordia: & sapientia sine liberi arbitrii usu: & actuali cognitione. In quo quidem modo dicendi: predicta tria eleganter saluare uidētur. Iustitiam qa sicut mēbra diaboli & serpentes uenenosi: & de reproborum collegio ardent in eternum: que tamen est tēperata correspondens culpe. Sicut enim illa culpa est nature: non persone: Sic in eis purgatᷣ naturalis sensus nature infernali igne: non tamen est proprie punitio que dicitur persone: quia persona sumitur proprie per dignitatem rationis & uoluntatis: que quidem: quia in eis non uenerunt ī actū: ideo proprie ratio & uoluntas non patiuntur penam supplicii: proprie enim dicitur pati liberum arbitrium quando patitur contra sue uoluntatis appetitum repugnantem in contrarium: & penā uermis interius corrodentis: que quidem est summa ratio doloris in damnatis. Et ab ista eximuntur paruuli tēperante misericordia iustitiam: ut sicut non peccauerunt per propriam uoluntatem: Sic non habeant uoluntatis cruciatum. Et ita relucet ibi misericordia: quia ex magna misericordia tenentur sine usu liberi arbitrii quam habent dānati ad suorum dolorum augmentum imo est eis tanq̄ summum tormentum per quod affligūtur: & pena dānī & pena sēsus: & pena uermis rodentis per conscientie remorsum: & excandescens odiū ī diuinā iustitiā puniētē. Sapientia autem diuina ī hoc relucet maxime ꝙ sic sciuit distinguere origīale ab actuali in ordine supplicii: & ꝙ facit respondere cū miseri

cordia & iustitia cruciatū pene reatui nature. Et ꝙ
sic tenet eos in ignibus tanq̄ subita monstra naru
ad demōstrādā magnitudinē trāsgressiōis ꝑma
ne & necessitatē xp̄i grē & redēptiōis eius per mor
tem dolorosam: ut sic pateat omnibus electis a
quanta pena eos liberauit christi iesu gratia sine eo
aliquo merito. Ac per hoc sint sibi in eternum
plenissime grati. Hec ergo uidetur mihi magis ca-
tholica & sacro textui consona opinio: nō tamenē
hic aliquid temere affirmandū nisi dominus aliter
reuelaret: quia status alterius uite quo ad premia &
supplicia omnia sunt remota ab apprehensione ra-
tionis humane: & ideo auctoritatibus ē credēdum
sanctorum reuelationibus in hac parte. Et parum
ualet fantastica ratio subtilitatis paganice. Quod
& Augustinus asserit de ciuitate dei loquēs contra
platonicos ꝙ multa absurda de statu anime sepa-
rate dixerunt dicētes. Cur ergo non potius diuini
tati credimus de his rebus quas humano ingenio
inuestigare non possumus: loquitur autem ibi de
statu anime separate de quo credendum nō plato-
nis sed sanctis asserit: & idcirco supra positum mo-
dum non assero: licet mihi uideatur probabilis.

Hoc āt cū sanctis assero in solo originali dece-
dētes tā sensus q̄ dāni perpetua tormēta perpetuo
suscipere: quod Augu. tanq̄ regula fidei tenēdum
nō formidat asserere. Contra tamē predicta dice
rent prime opinionis sectatores: ꝙ nō uidetur be-
ne intelligibile ꝙ anima usu rationis priuetur & uo
luntatis. Cui respondemus ꝙ cū separatio anime a
corpore sit opus diuine iustitie propter peccatum
non nature condite talis est status anime separate
per diuinā potentiā qualē requirit meritum uel de
meritum per culpam uel gratiā ipsius anime dum
muit in corpore. Et sicut corpora dānatorū nō u-
runt naturaliter in igne: sed per rigorem diuine iu
stitie: Sic nō ē naturale animabus paruulorū ꝑuia
ri usu liberi arbitrii in eternū: sed ē effectus iustitie
correspondens culpe contracte. Quomodo etiā
ē uerisimile ꝙ aliqui eorum dicūt ꝙ aīe paruuli re-
probi & mortis filii ut dictū ē supra: ꝙ nō ē in chri
sto iesu infūderur species a creatione que suam co
gnitionem illuminet in creaturarū cognitione: cū
certum sit ꝙ nec misericordia nec gratia datur in
aliqua dānate nature: nisi redēpte per xp̄m iesū:
ipsi nature cōseruatᷓ eē ad suū supplitium & hono
rem iustitie secūdū sententiam sanctoꝝ. Ex hoc.n.
sequitur ꝙ ipie predicatᷓ ꝙ tales paruuli plus ha-
bent delectationis: cum priuentur omniū pena sen
sus: & habeant delectamētū intellectus q̄ possit ha
bere homo i ista uita i delectamēto nature. Quod
an sit catholicū & sacre scripture dictis consonum
& honorificū redemptioni iesu christi: nullus qui
legit ignorat. Certe esto ꝙ eēt uerum: quod ta-
men est falsissimum: & si bene examinatur nimis
est heresi conforme: tamē hoc est stolidissimū po-
pulis predicare. Cū hec si materia minus curādi de
remedio baptismi & ipsis mētibus est occasio se-
tus extinguendi sine remedio sacramenti christi ie
su: Sicut ego experimēto probaui in una pessima si
licida que se excusabat ꝙ maius malū imminebat si-
bi de opprobrio huius uite si paruuli fletus fuisset
auditus q̄ puulus de morte habebat. Ego in q̄ illa
pessima audiui predicatores dicentes: ꝙ habent ma
ius gaudium quod perdere non possunt: q̄ posset
aliquis homo in hac uita habere. Alias etiam se-
cundum philosophorū sententias cum anima crea
tur i corpore sicut tabula rasa & nihil possit cogno
scere per naturam nisi quod per apprehensionem
sensuum respicit in corpore: dicunt ꝙ anima separa
ta paruuli que nullā speciem secū trahit cū non ha
beat inatas ut posset cognoscere: nisi sibi noue spe-
cies darentur a creatione ꝙ si uerū est quod nō di
co non ē magne difficultatis sustinere ligamen hu
ius rōnis per diuinam iustitiam in paruulo. Multo
enim maiora inconuenientia & magis ordini diui
ne sapientie repugnātia uidentur includi in dicto
eoꝝ. s. ꝙ anima paruuli que habet totam subuersio
nem originalis rectitudinis: & que habet habitua
lem concupiscentiam inclinātē ad malum & retra
hentem a bono: & alia mala que dicta sunt supra
sic sit mortificata sine gratia christi iesu: & diuine
uolūntati subiecta: ꝙ non doleat de tāto malo dā-
ni proprii: sicut ē perdere regnū celi: & ꝙ ita equani
miter portet suam locationem in carcere tenebro
so igne inferni quantūcūq; secundum eos nō ura
tur ab illo. Et si a nullo affligitur: ꝙ nō delectetur
saltem in quiete sui esse & naturalis luminis: & ꝙ
sic sit recta sub diuina iustitia: ꝙ in nullo sibi cōtra
dicat eorum uoluntas uitio plena. Quomodo enī
est credibile ꝙ uoluntas plena omni habitu uitio
so sicut est uoluntas talis paruuli si ueniat ad usum
liberi arbitrii: ꝙ non producat actus similes habi-
tibus: maxime cū idem doctor dicat ꝙ deordina-
tio originalis culpe est similis manui uel mēbro tre
mulo ex uirtute paralysi ex defectu regitiue & par
uulo equino sine retinaculo freni quod tantum
probant electi in hac uita ꝙ redēpti per gratiā xp̄i
iesu: & adiuti multis uirtutibus & exemplis uite &
passionis eius uix quando ueniunt ad sūmam per
fectionis gratie possunt sub diuina iustitia contem
plari de his que facit in regimine mundi. Quo
modo autem rationabile est aut credibile ꝙ anima
paruuli ueniente tanto malo in usu liberi arbitrii sic
suas concupiscentias refrenet: & sic sit ordinata sub
deo ut in nullo murmuret uel tristetur de rigore di
uine iustitie super se & super alios dānatos quos ui
det in tam acerbissimis tormentis adere? Magnā
enim gratiam accepit a deo luminis clari si clare ui
det sine resistentia: ꝙ iustum est sic eam puniri.

Merito ergo dixi ꝙ multo difficiliora sunt ista
ad sustinendum animabus paruulorum: q̄ ꝙ p di-
uinam iustitiam: & sapientiā & misericordiā seruēt
sine usu liberi arbitrii modo predicto. Exurge ergo
aīa mea i grāꝝ actionē de generatiōe sacri baptismi
misericordiosissimi naturᷓ xp̄i iesu et esto grata dolori

bus mortis sue & angustiose effusionis sanguinis eius in quo es baptizata: & lota: & humiliter recognosce pro te: & pro tota redempta natura paruula & gradeua q te liberauit ab exilio eterne patrie: & ab eterno cruciatu ignis gehenne. Et quantum potes tuas culpas arguas: & tue nature uita & beneficium gratie christi iesu te iustificantis honora & noli erubescere remediu querere tue uitiose uite in sacramentali confessione tue iniquitatis quantumcumq occulte: siue tuis prelatis: siue aliis auctoritate clauium gerentibus uicem christi exeplo illius benedicti iesu qui pro te informanda & redimenda licet esset dei filius & innocens agnus: noluit tamen publice & in conspectu populi ac si eet peccator sicut alii publicam Ioannis baptismate baptizari.

Iesus desertu incoles. Cap.iii.

Baptizatus aute dominus iesus cofesti de aqua ascendisse dicitur & ductus a spiritu in desertum: ubi .xl. diebus & .xl. noctibus sine esurie ieiunauit. Attende ergo aia mea carnalis & misera exemplum boni iesu: qui post eterni patris testimonium tantum post sancti spiritus descensum post apertionem celorum procedit ad solitudinis desertum & cum bestiis propter te i solitudine comoratur: ubi in defectu lecti: ubi & tecti pro te informanda & redimenda macerat carnem suam: ut qui pro te baptizatus fuerat in aqua ut ait Criso. baptizaretur in austera uita & teptatione hostili. Ideo autem ante predicationis sue decursum dominus intrat desertum ut doceat q qui debent aliis predicare: prius debeant contemplationi uacare in solitudine cordis sui separati a mundo: ut p dicatio sit refusio conteplationis accepte: & perfectionis redundantis & plene non impedimetum distractionis sue salutis. Quod quidem illi conuenit qui inexperti in uia conteplationis populoru multitudini se immiscent. Hec est enim causa quare status prelatorum & predicantium pponitur statui in solitudine uiuentium: quia solitarii uacant i conteplatione assuefieri & uirtutibus per studium proprii exercitii in gratia christi iesu repleri: predicatores uero & prelati supponuntur uirtutibus pleni & contemplatione perfecti de sua plenitudine aliis refundentes: debent enim esse conche lapidee que in aqueductibus prius implentur q effluat ut sic plene sine suo dano aliis effluant & refundant. Sed heu hodie sunt canales in quibus nihil aque permanet: sed totum refunditur usibus alioru: qa hi uerba scripture tatu pro aliis addiscere udent & cum eis de uirtutibus multa predicent: in seipsis sunt multis sceleribus deformati: & ideo parum de fructu sequitur in populo: quia quod dicunt uerbo uastant exeplo. At non sic multipliciter euagelice predicationis iesus: qui prius & plus fecit q docuerit: & ante exitum ad predicationis officium innocens agnus diuinam carnem suam multipliciter macerauit. In hoc dans exemplum q spiritus sanctus mentem sanctificans prius eam ducit ad proprie uite perfectione per exercitia perfecte actionis & conteplationis quietem: q eam ipellat ad discurrendum pro alioru procuranda salute. Et ideo qui se talibus officiis ingerunt ante huius uite perfectionem aceptam a spiritu presupnonis & uanitatis trahuntur non a spiritu charitatis proximoru procurande salutis. Nam perfecta charitas incipit a se ipsa. Et spiritus sanctus prius fuit datus apostolis in statu participationis christi perfectionis & uite q daretur pro aliis in specie lingue. Per hoc etia ostendit iesus q uita solitaria & austera e principaliter eligenda tanq perfectiua sui in mortificatione uitiorum carnis: & distinctionis metis: uita uero p dicationis & cure aliorum non est nisi a uiris perfectis sola miseratione infirmorum procurande salutis accipienda: propter quod omnis perfectionis dissipatiuum arbitror tantum discursum & euagationem: & inuolutionem in negotiis mundi: que omnia nunc apparent in religiosis huius temporis. Et quia iperfecti accedunt ad ista exercitia predicationu: confessionu: & discursitam sub specie salutis proximi: & suam dissipationem procurant: & se pe parum fructu aliis faciunt: qn imo suarum im perfectionum ad alios exepla transmittunt. Propter q anima mea cum benedicto iesu solitudinis secreta rimare: & esto cu bestiis sicut de ipso legitur per uanitatem mundi appetentibus: licet curare no debeas: sed multum gaudere q reputeris bestialis & ubicumq fueris uirtuosam solitudinem tibi edificari studeas: mentem tua ab omnibus separando: quia tunc benedictus iesus te associabit in mente: & desertum tuum quasi delitias ponet. Hac autem docet Ber. sermone .xl. super Cant. d. Tu inq si ad spiritus sancti incitamenta mouens & inardescis dare operam quomodo anima tua facias sponsam dei: sedeas secundum prophetam solitarius quoniam leuasti te supra te oratio supra te angelorum domino desposari. An non supra te adherere deo atq unum spiritum esse cum eo. Sede itaq solitarius sicut turtur. Nihil tibi & turbis: nihil cum multitudine ceterorum etiam q ipsum obliuiscere populum tuum & domum patris tui: & concupiscet rex decorem tuum. O sancta anima esto sola: ut soli omnium domino serues teipsa que tibi ex oibus elegisti: fuge publicu: fuge & ipsos domesticos. Secede ab amicis & intimis: etiam & ab illo qui tibi ministrat. An nescis te uerecundu habere sponsu & qui nequaq uelit tibi indulgere presentiam presentibus ceteris. Secede ergo: sed mente: no corpore: sed intentione: sed deuotione: sed spiritu. Spiritus enim ante facie tua xps dominus: spiritusq requirit no corporis solitudine: qq & corpore interdum non otiose te separas cum oportune potes presertim i tepore orationis: tenes et in hoc & mandatum sponsi & forma. Tu igitur cu oraueris intra in cubiculu tuu & clauso ostio ora patrem tuum: & quod dixit fecit. Solus in oratione pernoctabat non mo-

do se abscondens a turbis: Sed ne ullum quidem discipulorum nec ullū domesticorū admittés: denique etiam tres secum intimos adduxerat cum ultimo properabat ad morté. Auulsus est & ab ipsis orare uolens: ergo & tu fac similiter cum orare uoluens de cetero tibi sola indicitur mentis & spiritus solitudo. Solus es si nō cōmunia cogites: si nō affectes pñtia: si despicias quod multi suscipiūt: Si fastidias quod oēs desiderāt: si iurgia deuites: si dāna non sentias: si nō recorderis iniuriarum. Aloqn nec si solus corpore es: solus es Vides ne posse esse te & solum cum inter multos es: & inter multos cum solus es? Solus es in quantūcūque hominū uersens frequentia: tantum caue aliene conuersationis esse: aut curiosus explorator aut temerarius iudex: etiam si perperā quid actū deprehendas: nec sic iudices proximū. magis autem excusa. Excusa intentionem si opus non potes: puta ignorantiā: puta subreptionem: puta casum. Quod si oēm omnino dissimulationem rei certitudo recusat: suade nihilominus ipse tibi: & dicito apud temetipsum: uehemens fuit nimis tētatio: quid de me illa fecisset si accepisset in me similiter potestatem? Et memēto me modo alloqui spōsam & nō amicū. spōsi instruere cui alia ratio ē diligentius obseruādi ne qs peccet & explorādi: an peccet & emendandi si peccatum fuerit: a qua sane necessitate sponsa libera ē soli uiuens sibi & ipsi quem diligit spōso: & domino suo qui est super omnia benedictus ī secula deus amē: hucusque Ber. Vbi eleganter docet similitudinem mētis & pro loco & tépore quantū fieri pōt solitudiné corporis. Que multis modis exéplo boni iesu suffragat' solitudini mentis & carnis motibus reprimēdis. O aīa mea amplectere bonum iesū solitariū in deserto. Esto una de illis feris cū quibus uersatur: qa sepe oportet ipsum bonū iesum tuas ferinas & crudeles cōmotiones patienter portare: & bestiales tuos motus uerecundo declinare aspectu: qui in deserto corporis tui sibi soli & cui sunt nati: & tuam beluinam feritatem a qua cōtinue offenditur benignissimus & pius iesus sue consolationis blandimento pacificat: & Iesus de recepta iniuria te cruentem bestiā humiliter appellat ad pacem. O crudelis bestia recognosce benignitatem & patientiam te supportātis tam diu boni iesu: & tua feritate deposita humiliter pedibus eius aduoluere: & coram ipso tuas iniquitates amare deplora: ueniam pete: emendam propone: tuas necessitates expone: & post cōtrictionis lachrymas & oscula pedum erige uultum tuū ad sue diuine faciei aspectum & cōtéplare pissimos radios uultus eius si forte respiciens in faciem xp̄i tui merearis eius efficacissima influentia trahi: ut in ardore spiritus clames & dicas quasi sponsa diligens & dilecta. Osculetur me osculo oris sui. Quod si dignat' cōcedere clamabis & dices: uulnerata charitate ego sum & ideo amore langueo: nisi transportes me ab ipsa & loces me in medio cordis tui. Quod si ad sua intima te traxerit mētium transformator iesus: primū quod iniquitas sit dotaliciū quo sponsus sāguinū tibi fuit in doloribus crucis amaris tā mētis q̄ sue dulcissime carnis: & in ipsis tanq̄ in imméso oceano imésurabilis & doloris amoris totā teipsā submergere: & ibi dolorosū lamētū assume. d. Veni in altitudine maris: & tēpestas dimersit me. Et cōtéplare illud mare magnum & spaciosum manibus ad natandum. In quo reptibilia omnium anxietatum & dolorum omniū electorū qui in eius corporis uirtute manibus & pedibus reptando pcedunt: quorum nō ē numerus. Et si ī hoc mari pene per gratiam xp̄i iesu tota īmersa quātū ipse donat scrutata fueris īnumeras & īmēsas doloris rationes cordis eius: & gustaueris absinthium amaritudinis eius statim ne te demergat tempestas aque amorosus sponsus iesus te faciet saltare ad mare sue abyssalis & īmensurabilis glorie degustande: ut apte cognoscas q̄ secundum multitudinem dolorū suorum in corde suo cōsolationes eius persone diuine clarificauerūt animam eius. Et aperte tibi ostēdet in ipso esse cōpletum: quod dominatur a mari usque ad mare: & quod per plenum donum uoluntatis inflāmate & in dei persona unite e simul mare imensurabilis pene: & inestimabilis glorie. Et sic in teipso senties quod in ipso contéplaris: hoc est mare uitreū & mixtū igne. Apoc. xv. Supra quod statim electi uictores habentes cytharas dei & cantantes canticum moysi serui dei & canticum agni: ubi simul pietas amoris christi iesu intolerantia passionum pro amore dei & salute electorum & imēsitas glorie collata iesu canitur ab electis in cythara mortis & in iubilo exultationis secundum concordiam utriusque testamenti ut clare uideatur in mari uitreo: quod etiam per euidentiam uirtuti aperte .x. cap. uocatur simile christallo. In hoc mari aīa dum est in uia in summo perfectionis apice baptizatur semper: tamen nubes associatur mari propt̄ defectum uisionis aperte: ut sic status uie & patrie distinguantur. In hoc deserto solitudinis cum dilecto iesu cōmorare anima mea toto quadragenario tempore peregrinationis: donec ad quinquagesimū glorie transferaris. Scias autem q̄ non nisi te spiritu sancto ducēte exéplo & merito spōsi tui iesu ad illud poteris peruenire. Secūdū āt quattuor tibi predicta distincte attendas

Primum osculum pedū

Secūdū faciei

Tertium transformationem intra cor suum in mare amarum

Quartum resultationem in mare uitreum splēdidissime glorie.

Volo intra quadruplex desertū sp̄ū iesu me adiuuante te ducere

Primū ē austeritatis sustinentia

Secūdū ē religiositatis eminentia

Terium ē excessus cōtéplationis extatice

Quartū ē status cōsciētie trāquillate

Et ista quattuor deserta represantant᷑: p ea q̄ i deserto sensibiliter discernuntur: secūdum quadruplicē ductionem: agitationem: expulsionem spiritus sancti. hec enim tria de spiritu iesu dicūt᷑. Mat. iiii. Ductus est. luce. iiii. Agitebatur a spiritu. Mat. p̄mo Expulit eum spiritus. Vt autem itelligas q̄ absq̄ dubio spiritus iste est spiritus sāctus lucas p̄mitit. Iesus autem plenus spiritu sancto regressus est a iordane: & agebatur a spiritu in desertum ita q̄
Spiritus timoris & fortitudinis ducit ad primū
Spiritus scientie & consilii ducit ad secundum
Spūs intellectus & pietatis ducit ad tertiū
Spūs sapientie introducit ad quartum

Diuersimode enim combinari possūt dona spiritus sancti. Primū autem desertum est penitentie: quia sicut in deserto est inopia uictualiū: copia spinarum & ueprium: secreta cubilia animaliū: Sic in penitentia uera debent esse
Refectionis parcitas
Tribulationis asperitas
Et proprie considerationis puritas & prauitas

Propter primum dicitur Hieremie secundo. Miseratus sum tui miserans adolescētiam tuam & charitatem disponsationis tue: quando secuta es me in deserto in terra que nō seminatur sanctus israel domino premitie frugum eius. In terra que non seminatur non abundant uictualia. Miseretur ergo dominus illius qui ex timore offensionis pretente sibi subtrahit delectabilia carnis: & hunc finalē timorem adiuuat spiritus fortitudinis ut penitens manum mittat ad fortia austeritatis. Et hic incipit spiritualis uita: secūdum illud ad Roma. octauo. Si spiritu facta carnis mortificaueritis uiuetis. Et tunc ex parcitate refectionis efficitur sanctus contra inquinamenta carnis Israel uidens deum miserantem patrem & punientem iudicem & adiutorē fortem contra ignorātiam cece mentis. Et tūc premi ia frugū eius: idest presentia sancte conuersationis & austere operationis eius sunt domino presentate per recognitionē beneficii ab eo: ut in merito iesu se in choare sentiat: & eius honorem intendat. Propter asperitates tribulationum & tētationum que penitētem comitantur: dicitur. Exo. xv. q̄ filii israel de mari rubro egressi fuerunt in deserto sur: ambulauerūt q̄ tribus diebus per solitudinem: & non i uenerūt aquā donec uenirent i marath ubi inuenerūt aquas amaras quas propter amaritudinem bibere nō potuerunt donec immisso ligno in dulcedinem sunt conuerse. Egressus enim de periculosa conuersatione preteriti sceleris: quasi rubri maris & in cedentibus per desertum penitentie medio: confessionis contrictionis & satisfactiōis occurrunt angustie tēptationis multiplicis: Sicut in p̄s. dicitur: Ostēdisti populo tuo dura. Nec potest hec aqua bibi: eo q̄ impottabilis eis penitētia & amara. Sed cū ad memoriam reducitur lignū crucis & amaritudo quā portauit iesus pro nobis: ex sola misericordia compassionis ad nos dulcescit omnis amaritudo tribulationis: & uerificatur illud prophicū. Computrescet iugū afatie olei: ideoq̄ de benedicta cruce cātamus. Dulce lignum dulces clauos: &c. Propter tertiū dicitur. Mat. i. Surgens iesus abiit in desertum locū ibi q̄ orabat: quia sicut fere solent per diē euagari per nemora: de nocte repetunt secreta cubicula: Sic penitēs a peccatis surgēs: & distractionis relinquēs ad secretum conscientie debet redi᷑: & semetipsum considerando in dignum: post orationis suspiriū in spe uenie potest requiescere tamq̄ in secreto cubili. Secundū desertum ē eminētia reg'aris uite.
In deserto enim est
Hominum solitudo
Florum pulchritudo
Auium cantantium dulcedo

Quia in religione debet esse reclusio sensuū & separatio a conuersatione hominū maxime parentum & propinquorū: pulchritudo & odor uirtualium exemplorum. Contentus cōcors & suauis dulcedo spiritualium promissionū propter quod dicitur. Exo. tertio. Cū minasset moyses gregem ad interiora deserti: apparuit ei dominus: q̄diu autem moyses cōmixtus egy ptiis fuit: non apparuit ei dominus q̄ qui curis secularibus & parentum affectionibus est impeditus non est ad perfectionem religionis aptus. Nec feratur istantia q̄ religiosi paupertatis multum talibus imiscentur: quia cū lacrhymis ē eminandum nunc q̄liter intestatus est status: qualiter prostrata religio. Et qui optimus est in eis quasi spina de sepe: h per corruptionem statuū dico. Alias multe seculares personae perfecte hodie sunt per mundum disperse: quorum consilio & exēplo nō sunt regi religiones relaxate. Et ideo uolētibus ad perfectionem ascendere oportet non attendere hominum relaxatorum exempla: & diligenter attendere quid dicunt antiquorum patrum reuelationes instituentium regulas & ab ipso dicta & exempla suam conuersationem formare. Hec sunt hodie interiora deserti: quia communis transgressio ueritatem regularem abscondit: & sanctorum patrum exempla desertauit. Questum enim reputant pietatem & abundantiam spiritualem ordinationem religionum carnalitatem parētum suorū: charitatē & pietatem obseruantie preceptorum. Cōtra quos hieronymus dicit: per calcatum perge patrem: & p calcatam perge matrem: genus pietatis est impiū esse pro christo. Et beatus Anthonius mōachus conuersantibus iuxta parentes quantumcūq̄ in exteriori conuersatione religionis & bona intentione ibi morantibus dicit: q̄ a superno iudice in eorū computabuntur numero: quorū tribulationibus & consolationibus uariant᷑ in animo. Quid ergo dicemus de illis qui & oino turbantur & facto implicantur: & parentibus suis & amicis resistētibus aduersantur uerbis: signis: discursibus: ab aliis secularibus & populis & a suis fratribus eis aperte sunt dissimiles cognoscuntur: primo quod peius ē multi reperiuntur qui tanto sunt studiosiores & pressi

ptuosiores ad male tractandum:referendum & p
curandum quanto sub habitu religionis occultan-
tur a ceteris:& quanto minus timentur: q̄ propter re
uerentiam sui ordinis manus eis ab hostibus īpo-
nantur ultrices. Et quia non onerantur de portatio
ne armorum:& leue ē eis iacula mittere in deordi-
natione uerborum. Cōmixti.n.sūt inter gētes &c.

Moyses ergo sanctus assumptus de aquis egy-
pti.i. religiosus conuersus a uanitatibus mūdi imi
net gregem ad interiora deserti.i.cogitatiōum sua
rum studium conuertat & contuitum ad obseruan
tiam regule & status promissi recogitās quales fue
runt fundatores primi. Et ibi apparebit sibi domi-
nus in igne flāme rubi. Et uidebit q̄ ibi est gratie
lux:sed nō cōburitur rubus:uidebit ibi expresse q̄
in regula & paternis exēplis ē ignis diuini amoris
& lux ueritatis que propter malitiam filiorum nō
pōt cōburere spinas deformationū & punitionis
regule:& resistentis conatus. Et ideo audit domi-
num sibi dicentem. Solue calciamenta tua.i.dissol
ue a te exēplū imitande exēplaritatis:transgressio-
nis & relaxationis cōmunis:qui eorum exēplo ma
le calciatus recedis:locus enim in quo stas idest sta
tus in quo pro perfectione consequenda te locas:
terra sancta ē:quia regula firma & imobilis plena
sanctitatis consiliis & preceptis. Vtinam deus talē
suscitaret super quem similem eductionem faciat de
filiis suis a malitia huius tēporis illi quē moyses fe
cit de filiis israel tyrānide egyptiaca tribulatis. Nō
minus enim nunc q̄ tunc affligitur spiritus ueritā
tis:quia in luto & latere & palearum recollectione
pro edificandis uanitatis edificiis opprimuntur:&
in uoluptuose discursionis fluuio per carnis pru
dentiam submerguntur omnes qui orūtur gene
ris masculini. Sed dimissis lamentis transgressio
num ad considerationem illius qui gregem ad in-
teriora deserti minauit:conuertamus stilū cui opti
me conuenit quod dicit' Iob.xxxix. Quis dimisit
onagrum liberū & uincula eius quis soluit? Ona-
ger e asinus siluestrer:qui onera leuia regule & sua
uia per rōmunē trāsgressionē siluestricata libenter
assumit:& maculis distractionū & īperfectarū intri
cationū que sūt uera onera ē solutus. Sed q̄a hoc
est ualde mirabile q̄ iuuenes in medio īperfectoꝝ
seu inuoluti eorum consiliis & exēplis sciant se ab
eorū īperfectiōe excutere: & ad perfectionē regule
anhelare. Ideo dominus ponit hoc i hoīe:quia ual
de rarum ē & difficile: & nūq̄ nisi dei munere: quo
recepto facile ē & dulce. Enumerat autē domi-
nus munera que tali aīe cōfert:cū ait. Cui dedi i so
litudine domū:q̄a.s. intellectū & affectū eius auer
tit ne sequeretur cōe relaxationis malū:& pacifice
& quiete sequeretur solitarius sue professionis uo-
tum:& tranquille inhabitaret mentis secretū p ru-
stodiam sensuum:& tabernaculū eius in terra salsu
ginis. Salsugo situm accēdit:& desideriū talis ani-
me ad imitationē christi uite inflāmatur continue
& semper sitit ad maiorē christi cōformitatē attin-
gere. Attendendū ē autē q̄ dominus ē in solitu
dine:ergo habitū mentis sue stabiliet fixe ut dictum
ē in regule obseruatione:que propter causas predi
ctas solitaria ē effecta. Tabernaculū uero ē in terra
salsuginis:quia desideria eius & actus qui ad mo-
dum tabernaculi uariantur semper sunt in ardori-
bus & suspiriis uite cruciformis. Sequitur. Cōtem
pnit multitudinē ciuitatis:quia non dimittit uiam
perfectionis propter transgressionem multitudi-
nis. Clamorem exactoris non audit. Exactor ē uē-
ter & tota uita carnalis. Cuius uocem necessitatis
ita audit in necessariis nutriendo carnem ut clamo
rem exactoris spernat a superfluis abstinendo &
carnis premendo lasciuiam. Circūspicit montes pa
scue sue:& uirentia quoq; perquirit:quia eminen-
tias christi uite tanq̄ altos mōtes non solum inspi
cit:sed & circūspicit:quia omnes operationes tam
christi hominis q̄ diuine dignatiōis:& ex hoc qua
si cuiusdam circularis immensitatis intelligit & ui
rorem mentalis humoris charitatis .s.christi iesu &
in omnibus operibus suis perquirit & in his tā
q̄ in propriis pascuis iugiter meditando se reficit.
Propter quod non est mirum si a multitudine ciui
tatis se diuidet quē christi charitas lactat:& ad soli
tudinem ducit:ubi loquitur ad cor eius uerba bo-
na:uerba cōsolatoria

Sue.s.uite exempla
Sui interni amoris indicia
Sui ducatus clara lumina
Sui influxus continua adiutoria.

Cui propter tenebras consiliorum ipsum retrahē-
tium ad cuius sequelam quasi singularitatem sup-
ficiosam in intimis cordis clamat. Qui sequit' me
non ambulat in tenebris. Item q̄ certus sit:q̄ cum
sit talis q̄ hec non ē reprehēsibilis singularitas:sed
uirtualis cōmunitas:quia hoc est sequi consilium
principis hoc est primi patris fundatoris francisci
immo principalis fundatoris christi: & est seruare
statum uniuersalis consilii professionis cōmunis.
Alter autem si propterea suam relaxationem uo-
cant uiam cōmunem:quia est plurium:& hanc sin
gularem:quia est paucorum:tunc uia transgressio
nis:est uia cōmunis & laudabilis:& uia perfectio-
tus erit uitiositas singularis. Et quis nisi cecus au-
deat hec dicere. Via ergo uere cōmunitatis lauda-
bilis est obseruantia promisse professionis. Secū
do ad similitudinem florum pulchritudinis est in
ista religione pulchritudo exemplorum sanctorū
uirorum. Sicut enim in deserto inueniuntur multi
& pulchri flores:Sic & in ipsa religione in uiris spi
ritualibus gratiose uirtutes:propter quod dicit ps.
Pinguescent speciosa deserti. Sicut enim apes pin
guescunt:& mel colligunt in floribus. Sic pruden
tes iuuenes in scōꝝ senioꝝ moribus. Sed uel mł-
titudo bestiaꝝ icpit deserta penetrare & flores cō
culcāt & stercoribus fedant. Ita heu mō in multis
religionibus statuta regularia per bestialem multi-
tudinē prauis moribus conculcant' & multis spur

citiis maculantur: & desertum religionis quod con sueuerat esse infirmis preparatorium: adiutorium: presidium uirtutis: nunc propter successionem ma lorum inundantium est periculũ ibi uiuere etiam perfectis

Vix enim inter eos potest obseruari paupertas pro pter abundantiam omnium

Vix puritas austeritas propter deliciaꝝ abussum & multiplex feditatis exemplum

Vix obedientie ueritas propter presidentiũ sepe in ductionẽ ad malũ: & ad promisse regule fermẽtũ: unde in hoc deserto uidi tantũ in habitare malum: ut uix possit obseruari perfectio: nisi quasi p dei mi raculũ & ducatum. Sicut dicit deutero .viii. ductor tuus fuit. s. deus in solitudine magna atq; terribi li. In qua erat serpens flatu adurens ut scorpio atq; dypsas: & nulle oio aque. Qui induxit in nos riuos de petra durissima: & cibauit te mãna in solitudine quia nescierunt patres tui. Illi. s. qui te ad ordinem adduxerunt. Nam defoi mati sunt maliciosa trans gressiõe regule: & relaxatiõe uite: recedentes a uia primorum patrum: & regule promisse. Et hec soli tudo terribilis. O quot serpentes hic sũt suo ma lo exemplo adurentes: & scorpiones blandimento false discretionis cruciantes aculeo pessimo. De q bus dicitur Apoc. viiii. Et dyspas qui siti occidit: qr tam ambitionis q̃ auaritie & gulositatis ipsorũ est insatiabilis appetitus. Contra quem de petra duri ssime passionis iesu riuus aque refrigerantis hanc si tim educitur uolẽtibus regulam obseruare. Et ideo pro deformitatis moribus satis concultantur flo res primorum parentiũ uel patrum: & regularum promissionum dicitur. Isa. li. Consolabit' dominus syon: & consolabitur ruinas eius: & ponet desertũ eius quasi delitias & solitudinẽ eius: quasi hortum domini. Consolatur enim dominus religiosos per multiplicẽ promissionem hereditatis eterne: etiam consolabit' ruinas eius: quia licet multum sit diffi cile in casu culpa: tamen pius est eis benignus paẽ tanq̃ filius in uenia. Et ponet desertum eius quasi delitias: quia istas difficiles regulares obseruantias in multas delitias & consolationes conuertit: etiã solitudinem eius quasi hortum domini: quia in so litudinẽ seperationis ab imitatione peruersoꝝ facit eos germinare germina uirtutum. Alios etiam san ctos religiosos q satagunt reformare seipsos: & ali os consolatur dominus quia eos multorum alio rum conuersione: quasi hortũ faciet crescere in mul ta uirtutum abundantia: & diuinorum consolatiõe bonorum. Ad illud secundum desertum primo disposuit spiritus scientie cuius est omnia i suo ua lore ponderare: & gradum omniũ cognoscere. Cu ius semitam perficit spiritus consilii: cuius est men tem perficere ad amplexanda cum dulcore & plena obseruãtia consilia' iesu christi qui in uotis sancta rum regularum cõtinentur. Et secũdũ q perfecto res sunt regule perfectius ibi christi consilia obser uantur: propterea euangelica regula tenet simplici ter gradum summũ. Tertium desertum est contẽ plationis extatice. De quo dicitur. Canti. iii. Que ẽ ista que ascendit per desertũ sicut uirgula fumi: &c. Et hoc desertũ sequitur ad secundum anima enim fugiens aliorum consortium eleuatur ad contem plationis donum. In contemplatione autem sunt tres diete: prima est suum defectum plene cogno scere: ut seipsum derelictum uideat ab omni uirtute Non solum quia pronus est ad faciendũ mala: sed difficilis & durus ad reconciliandum dei dona. Et ut melius possit humiliari: debet se in tanta malitia contueri: q quasi omnes alios respectu sui uideat perfectos. Sicut dicitur. Ioelis secundo. Quasi hor tus uoluptatis terram coram eo: & post eum soli tudo deserti. Tunc hortus uoluptatis ẽ omnis ter ra coram contemplatore: quãdo animas proximo rum reputat plenas uirtute. Et post eum solitudo deserti quia tota uita sua preterita uidetur ut uacua omnis boni. Et talis si plene est illuminatus a gra tia: se reputat omnium pessimum Nec est periculũ reputando se peiorem q forte sit in oculis dei: du plici de causa. Prima est: quia ex te semper sic est quia si aliter est hoc est ex gratia iesu christi quã tibi non debes atribuere. Secunda est: quia etiã ista gratia propter tuos defectus quibus eam ĩpugnas debes te reputare nouissimum: etiam respectu cu iuscumq; sceleratissimi. Sicut dicit. Ber. super. Can. Sermone. xxxvii. Quid ĩquit scis o homo. Si unus iste sceleratissimus quem putas horrendũ non mo do pre te quem forte iam sobrie & iuste & pie uiue re confidis: sed & preceteris omnibus: sceleratiorẽ q̃ omnium sceleratissimũ. Quid scis si te & illis o i bus mutatione dextere excelsi melior quidem in se futurus sit in domino uero iã sit. Et propterea non mediocrem: non uel penultimũ: non ipsum saltẽ ter nouissimũ eligere locum nos uoluit. Sed recu be inquit in nouissimo loco: ut solus uidelicet om nium nouissimus sedeas: teq; nemini nõ domino preponas: sed nec comparare presumas: hec. Ber.

Et supra posuit exemplum de ostio depresso p quod intrãti non est periculum multum se inclina re: sed si uel modicum se plus erexerit statim fron tem & caput quassat: ad quod uitandum est consi lium iesu se nouissimum omnium reputare in hoc deserto. Sicut dicit' primi. Mach. ii. descẽderũt mul ti querentes iudicium & iustitiam ĩ deserto: In hoc enim desensu est iudicium discussionis sui: & iusti tia sanctificationis dei. Et talem humilitatẽ demon strant sancti angeli posse reperiri ĩ anima uestita car ne mortali: & hanc reputant sublimiter ascendisse in omni perfectione: unde etiam dicunt. Que est ista que ascendit per desertum idest per sue debili litatis continuum aspectum & etiam gemitum

Et quia anima que totaliter deficit in seipsa sta tim assumitur a benedicti iesu misericordia. Deo se quitur secunda dieta: que quidem est continua con templatio excessui iesu morientis & passionati pro nobis. Sed in hac anima: a seipsa excedit & in iesu

dolores transit & continue in sua cruce habitaculũ facit. Iste est excessus q moyses & helyas loquebãtur cum christo in monte transfigurato: loquebãtur ait lucas de excessu quem completurus erat in hierusalem. Et quia anime i se deficienti utile ē & necessarium & delectabile in christi passione & morte morari: ideo cum petro talis anima dicit. Bonũ est nos hic esse. Hec sunt enim illa munitissima loca de quibus legitur primi Re. xxiii. Morabatur autem dauid in deserto in locis munitissimis: mansitq; in monte solitudinis ziph in monte opaco. Dauid enim noster manufortis iesus in suis deuotis filiis: quos in suam mortem transformat: moratur in locis munitissimis sue uictoriosissime crucis in altitudine sui cordialissimi doloris. Recte dicitur solitudo ziph: que interpretatur florens uel germinans: licet enim quo ad sanitatem corporalem ibi defloruerit quo tamen ad pugnam triũphalē ibi floruit rosa martyrii lilium candentis aĩ & purissima uiola humilis indulgentie & patientie respectu inimici: & ex his omnibus germinat multitudinē secũdã populi: & quelibet anima similitudinē amoris sui crucifixi & mortui: ut ibi anima se genitam cognoscens illud apostoli ad phil'.ii. Christo confixus sum cruci: uiuo autem iam non ego &c. Secũdo ut ostendatur q hic est contēplationis excessus subditur in monte opaco. q. obscuro: que quidem obscuritas significat superexcessum sapiētie abscõse in cruce: q uocat apostolus stultum dei carnalibus: & tamen sapientiam perfectorum. In cuius signum christo pendente in cruce tenebre facte sũt usq; in horam nonam: ut ostēdatur q excessus sui doloris & sapientialis amoris facit mentem excedere ab experimento sui luminis naturalis & transfert in extaticum lumen dei. Et quia in illo ardore amoris anima plus sentit q̃ intelligit: ideo dicitur q̃si uirgula fumi ex aromatibus myrrhe & thuris. Thuribulum enim mentis est aureum per charitatem: rotundum per obedientiam & humilitatem. Inferius clausum per omnium terrenorum contēptum. Superius apertum per contemplationem celestium: licet habeat paruam formam propter ĩperfectionem intellectualium luminum: per illa tamē conscendunt feruida desideria amorum & passionum & transformationum cordialium & deuotorum ardorũ amoris christi iesu: quasi myrrhe & thuris. Et quanto magis sunt stricta foramina intellectus: sepe ad ea que non plene intelligit exardescit flãma affectus. Ex quo sequitur tertia dieta. s. q mens inamorata de iesu quantũcunq; minima tãtum reputat q nihil excipit ab eius memoria. Et nihil est ita paruum de iesu siue uerbum: siue nomen: siue necessitates infantiles nature iesu: siue quicq̃d aliud sit: quod non teneat eam fixam & ĩ amorosa contēplatione stabilitam tanq̃ res summi dei: & pro ipsa anima ex amore assumpta. Et hoc est nihil negligere: & amatum carissimum reputare: & hoc põt figurari. ii. Re. xv. ubi dicit' q rex Dauid transgrediebatur torrentem cedron & cunctus populus incedebat contra uiam oliue que respicit ad desertum. Cedron significat decursum christi uite: quem trangressus ē ex passibili carne. Cunctus populus huius regni est status & actus christi conuersationis. Qui status incedit cõtra uiam oliue: quia omnis actus eius est ex pinguedine sue dulcissime ad nos misericordie. Sed hec oliua respicit desertum: quia eius misericordia que in eius corde ad nos flagrabat facit eum etiam a patre & sine ipso in multis angustiis & penis pro nobis derelictum. In quo ipsemet sui amoris excessũ ad nos admirans clamabat in cruce. Deus meus deus meus ut quid dereliquisti me. Et hoc est quod subditur. Et uniuersi pulueris pigmentarii. Puluis tenuis & minutus & multus est uite christi quo ad sua miracula innumerabilis actus. Et iste puluis est pigmentarii ab infinita iesu sapientia pro nostra salute electus. Non enim nostrum fuit eligere pigmenta: nec qualis debuit eē christi uita: sed sapientie dei que in ipso est: & per ipsum facientem oĩa que nos debent prouocare ad amorem sui. In his igitur tribus dietis contemplationis iesu & sue passibilis uite scilicet in dilectione sui & transformatione in passionē & mortem christi & in ruminatione & summa estimatione & gratiarum actione ois actus iesu quantũcũq; minimi sepe rapitur anima in excessu sui. Et hoc est desertum mara de quo dictum est supra. Hec est uia trium dierum de qua dicitur q erant ambulantes filii israel tribus diebus per desertum ethan. & castramentati sunt in mara. Ethan interpretatur fortis siue robustus: siue fortis eorum ac perfectio eorum: & significat benedictum iesum: cuius amor in se fortis & robustus est & fortitudo nostra & nostra perfectio per hoc desertum in quo totus iesus quo ad se derelictus est & nobis datur. Ambulatur tribus diebus predictis sed castrametatur in mara: quia habitatio cordis nostri debet eē infiniti ĩ abyssali amaritudine mortis sue in quo debet esse talis excessus nostri amoris. Ad hoc tertium desertum ducit spiritus ĩtellectus & pietatis: qa intellectus facit penetrare abyssales altitudines perfectionis amoris cordis benedicti iesu ad nos. Ac per hoc incomprehensibiles doloris excessus quos inestimabili amore sustinuit tam ex respectu diuini honoris recõpensandi: q̃ respectu uirtutis operande q̃ etiã respectu humani generis pene adimende. Et postq̃ sic donum intellectus inabyssauit rationem: donum pietatis transformat uoluntatem per passionem ad cognita & per liquefactiuum amorem ad christi iesu ruminata supplitia. Quartum desertum est mētis tranquillitate: licet enim in superiori deserto sit accessus a seipso in mari pene iesu. tamen non tranquillatur nisi procedat ad mare glorie uisionis personalis utriusq; nature: dicitur autem ista gloria desertum nõ qualitercunq;: sed artificiose edificatũ. Solent enim magni reges habere nemorosa deser

ta ad speciales delitias maxima artificiositate edificata & deliciositate secretissima & amenissima plena: unde Salamon edificauit domum saltus lybani in qua erat omnia sua aromata & pigmenta & deliciosa solatia: unde ipse dicit. Ecclesiastes.ii. feci hortos & pomeria & conseui ea cunctis generibus arborum. Istud desertum est humanitas unita. In quo anima habet cellarium scilicet

Superabundantiã diuine suauitatis
Refectorium eterne satietatis
Dormitorium interne tranquillitatis

Vnde bene in deserto humanitatis iesu ẽ anime retributiuum: quicquid anima fecit propter iesu cõsilium sumendo uotum paupertatis obedientie & puritatis: quia paupertas possidet cellarium: obedientia refectoriũ: puritas lectum pacatiuum & quietatiuum. Cellarium igitur est abundantia suauissimi amoris dei quem experitur anima in consideratione unionis iesu ĩ persona filii dei: In quo gustat anima tantam dei abundantiã in amore ad uniuersam creaturam: ꝙ non uidetur sibi ꝙ aliqua creatura debeat aliquid plus appetere ex quo se uidet deũ in iesu unione. Et habet ꝑ maiori dono ꝙ sit unita deo iesu: q̃ si sine iesu in quocũq; alio uniret᷑. Et sciat anima ꝙ quanto plus poterit crescere in amore humanitatis iesu: & delectationis glorie eius humanitatis nõ habito respectu ad seipsum: tãto plus sublimatur in transformatione immensissime delectationis diuinitatis eius. O anima mea hic tota ex te exeas & nunq̃ in te redeas: quia in te nõ nisi tibi male est. Transeas in iesum in quo cũ ipso deus es: & millesies milies plus te tota uiscera ĩ gratiarum actione: ut persona filii dei de hoc ꝙ benedictã iesu humanitatem personali unione uniuit: & te ĩn ipsa: quasi te sine iesu aliter assumpsisset. Si enim extra te exis ꝙ simpliciter melius est diligere: & in ipso optimo delectari. Quod si nullum dubiũ est ꝙ multo melius fuit illud qđ deus diligit ab eterno facere in assumptione iesu: q̃ si fecisset aliud: ad quod tua uel cuiuscũq; fantasia uagatur: concludit᷑ expresse ꝙ multo magis debet delectari anima in eo ꝙ humanitas iesu est deo unita: q̃ in aliqua alia fictione: q̃ in sua fantasia confingat seu componat: & ideo anima perfecta que omnino nõ diligit se nisi in deo & ẽ euacuata suo amore uicioso reputat suũ melius simpliciter quod est deo magis honorificum: & ibi uerius ipsa diligit ubi magis esse deum cognoscit: unde quia uidet deum honorari unione iesu: ideo ibi se reputat tanto melius uniri deo: q̃ in quolibet alio modo: quanto ibi non dubitat deum amplius honorari: immo hoc cogitare de se reputat deo magis contumeliosum: ac ꝓ hoc sibi molestum ut quendam infernum. Ad hoc nõ contingetanima que nescit a proprio amore exire. Si ad hunc gradum potes ascendere: poteris uidere quid est pro amore iesu pauperem esse. Cum enim deus faceret delectamenta bonorum naturalium ĩ quibus nunc cõprehenduntur bona fortune delectamenta habituum uirtualium: & in multis uiris delectamenta tolerantie passionum in humilitate profunda. Et sepe appetitum zelo iustitie eternaliũ punitionum sine sui cõmissa offensa & delectamẽta fruictionis patrie plenissima paupertas sui ꝑ amore iesu est omnibus istis spoliatũ fore: in his omnibus nihil uelle nisi id quod benedictus iesus de illa anima ĩ se: & ad se: & per se eterna ordinatione disposuit: unde ista anima non uult in se nec pro se delectari in aliquo predictorum bonorum. Et si queras quare: respondet: quia nõ sum mea: nec aliquid est mei in me: & pro me. Bonum totum quod sũ in iesu sum. Nihil uolo eligere: quia nescio quod circa me sit dei uelle. Scit spõsus meus iesus qui ẽ mecum meum scire: & meum uelle: & meum esse. Et ideo nihil uolo nisi ꝙ certa sum illum uelle: uult autem quod me precipit facere. In his me uolo exercere nõ propter aliud premiũ nisi propter illud quod ẽ mihi datum scilicet quod deus est. Et si ipse est deus: & ego nõ sum presumptuosa: superba ut lucifer esse uoluit: sed transformatione amorosa & extatica per quam mihi meum malum esse deficit: quia uiuo ego: iam non ego. Hoc declarat Augustinus super psalmũ in auctoritate posita in libro quarto capitulo decimo. Et hoc est spiritu pauperẽ esse. Et ideo plures dixi: ꝙ uera paupertas ẽ dei sine aliqua destractione possessio: predictis enim affectionibus reciprocis a mente excluxis nihil remanet quod impediat deum pacifice possideri.

Non mireris autem ꝙ inter delectamenta a deo creata que enumeraui appetitum iustitie sui eternum pro offensis preteritis sine adiectione nouarum offensionum: quia non solum hoc est bonum cõmune sed est excessiue aĩme rectitudo. Ad quã profunda humilitas in recognitione sue iniquitatis & zelotipice transformationis: caritas ad rectitudinẽ iusticie dei duxit animam: dum uidet iustissimam & dei honorificum ꝙ tantum scelus ab eo commissum puniatur in eternum. Et suauissimi dulcoris ẽ gustus in tanto amore iustitie dei: ꝙ hoc appetit pro honore sui. Et ad hoc sepe gratie excessus rapit mentem sponse: unde si sibi reuelaretur: ꝙ hoc uult dei iustitia accipit hoc anima cum suauitate pacifica: & plus sepe: cum electione ꝑmptissima: et hoc intellige de pena separata a culpa. Quod autem hoc sit rationabile probat psalmus: Letabit᷑ iustus cum uiderit uindictam. Si letabitur uidendo uindictam in alio nec seipso nequaq̃ iustus est: sed cruentus: licet enim talis punitio a mente carnali apprẽdatur: quasi desperans a domino ex separatione: nequaq̃ tamen sic accipit mens a spiritus sancti feruore ad hunc zelum commota. Si enim beatitudo sua uera consistat in fruictione uoluntatis dei non sue hoc anima pro sua beatitudine accipit qđ uolũtas dei de ipsa ab eterno elegit. Et ideo ibi anima simpliciter fruitur diuina uoluntate: etiam si sit in suis penis eternis. Et quia humilitatis abyssus & iustitie zelus sepe uult in penis proprium eligere pro

dei honore statim paupertas spiritus frenum apponit. Nequaq̃ mihi faciam proprium non habere: non si est mea: sed sponsi. Et ideo ꝙ scio de me in se uolo esse: fruitio mea est uidere continue & ruminare ꝙ ipse est deus. Et ex quo ipse est deus & non potest illatio solui quin semper deus sit deus: & quin iesus assũptus unitus semper sit deus unione personali in quo est gloria omnium mẽbrorũ suorum in ipso: & cum ipso: & per ipsum: iam me sentio gloriosam: iam non me sentio: sed ipsũ sentio. Hoc est desertum de quo dicit Esa. xliii. Dedi in deserto aquas: & in imo flumina: ut darem populo meo potum electo meo. In isto deserto benedicti iesu dedit dominus aquas glorie pro se & pro omnibus electis. Sicut ipse samaritane promisit. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei: non sitiet in eternum: sed aqua quam ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis in uitam eternam. Hec sunt flumina que de uentre credentium fluunt aque uiue: quia dilatatis brachiis sue mentis natat in infinitate glorie dei & in imensitate in se & in humanitate assumpta boni iesu. Sicut ergo de cellario repletᵒ refectorium: sic de spiritu paupertatis perficitᵒ obedientie uotum. Et sicut paupertas recipit abundantiam suauitatis: sic obedientia dulcedinem suauitatis. Hec autem obedientia ideo est prõpta & in omni dei uoluntate satia: eo ꝙ ipsa gustat q̃ bonus est dominus per sapientie donum. Vbi est humilitas ibi est sapientia. Et ideo clare uidet ꝙ omnia q̃ contingunt: & in hac uita & in alia sunt ad dei honorem subseruientia: & ad salutem electorum ordinata: propter quod semper est leta: quia uidet ꝙ semper complentur dei uolita: uel uno modo uel alio.

Habet autem hec obedientia triplicem respectũ deum honorandi: primo in gustatione contẽplationis glorie iesu: in quo isto modo deo obedit: quia multo plus delectatur contemplando iesum beatum q̃ se beatificandum. Et plus expectat & desiderat frui gloria diuinitatis & humanitatis iesu: q̃ sua: & a propria nititur desiderium auertere: & ad illam iesu conuertere. Et sepe pluribus animabus datᵒ: ꝙ hec sine labore ab ipo bñdicto iesu recipiũt in actu: sed semper in habitu. Et de gloria iesu transit ad penas quas sustinuit: & secundũ imensitatẽ eorum que expertus est in christi gloria trãsformatur in eius dolorem & penam. Secunda obediẽtia est ꝙ prelatum quem sibi dominus dat semper ut christum respicit: & sicut christo iesu dulciter & reuerenter sine aliqua rebellione obedit nulla difficultate retracta uel persecutione remota: nisi forsan propter malitiam corruptionis temporis prelati deformati aliquid perciperent uel suaderent ꝙ regule professionis destrueret professionem: hoc excluso etiam in his que quãtũ ad extrinsecam apparentiã aliquando minus bona uidentur uiri perfecti norunt uoluntatem suorum prelatorum uisionibus subdere illa recompensando in maiora. s. inobediẽtie merita. Tertia obedientia quam facit talis aĩa deo est ꝙ de se: & de omni re sibi dilecta secundum sensum currit tranquille in oppositum afflictiuum & ideo obedit deo in dimittendo conuersationem amici locutionem & delectationem in eius tẽporalibus bonis & eius damna complectitur a deo uolita inquantum sunt suupsius afflictiua: & ipsum a meditatione sui cordis abscõdit. Et ad omnia ista persecutorem suũ delectabiliter introducit. Et hoc modo anima sequitur inspirationes iesu: prout dicitur in quarto libro in primo capitulo: Iesus spiritus afflatibus. Multum enim debet mens erubescere q̃ debeat aliquid perfectionis habere: nisi multo dulcius amarissimum hostem amplectatur pro amore iesu q̃ quẽcunq; amicum: parentem uel filiũ pro ligatura sanguinis: uel seruitii temporalis: quod ad minus deberet facere dulcedine rationis. Sed est imperfectionis magne signum si in hoc sensualis appetitus repugnat in tantum ꝙ retardet promptitudinem rationis: licet in hoc & in aliis prudens iesus ad humilitatẽ seruandam permittit animas summas perfectiones habentes in quibusdam infirmis imperfectionibus uiuere que reprehensibiles eẽnt etiam nouitiali feruori. Non est ergo mirum si talis anima que hic pro dilecto iesu sic currit ad curãda contraria in eodem dilecto iesu satiatur suauitate diuina. Et quia obedientia in omnibus animã sub deo ponit: idcirco eam in christum totaliter transponit. De hoc deserto delitioso dicitur numer. xxiiii. dirigens balaam contra desertum uultũ suum eleuans oculos uidit israel in tentoriis commorantem per tribus suas & infra. O q̃ pulchra tabernacula tua iacob & tentoria tua israel ut ualles nemorose ut horti iuxta fluuios irrigui: ut tabernacula que fixit dominus: quasi cedri prope aquas. Balaam in uerbis istis potest significare celestes angelos admirantes altitudinem talis anime: unde contra istorum animam que in deserto presentis uite tanta obedientia est deo subdita dirigẽtes uultum considerationis sue uident eam in tentoriis commorantẽ per tribus suas. Tentoria significat facilitatem motus. Ordinationes autem tribuum significant ordinationem omnium actuum & appetituum: uidentes igitur angeli in hac uita animã tanta perfectione obedientie in omnium exteriorum & interiorum ordinatione deo subiectam extollũt pulchritudinem & decorem uirtualium in ipsa dicentes. Quoniam pulchra tabernacula &c. Et ratione humilitatis profunde & deuotionis pinguissime cõparat eam uallibus & arboribus consitis quasi uirtutibus altis & hortis irriguis ex cultura oĩs unionis uirtualis: & ex irrigatione diuinorum influxuum tanq̃ irriguorum fluminum: propter quod dixit. Tabernacula que fixit dominus: quia obediẽtia sicut mobilis ad imperium. Sic mobilis ad affe

ctum ē simpliciter diuinum opus. Et quia hec obe
diētia eleuat animam ad altitudinem predicte sapiē
tie:ideo dixit quasi cedri prope aquas: quasi dicat.
Sapientia hec est quasi natura angelica non huma-
na: & hoc est propter infusas irrigationes continu-
as satietates dei in dulcore quem gustant optimi i
omnibus operibus suis. Non est mirum si ex duo-
bus primis: scilicet cellario & refectorio seqt' tertiū.
Est autem tertius lectus pacatus & tranquillus.
Cum enim paupertas nihil de se nihil retineat &
obedientia totam se sub deo subiciat: quid potest
esse quod puritatem illius anime possit maculare:
& tranquillitatem illius cōsciētie stimulare? Pro
pter quod debes scire ꝙ puritas respondet obediē
tie & modis eius: & ideo nulla anima potest esse
deo plena: nisi obediētia subiecta: nec obedientia ē
deo plene subdita nisi sit pura. Nō aūt pōt esse pu
ra nisi totalit' deo subiecta: nec plene deo subiecta:
nisi per paupertatē spūs exeat de seipsa. Et ideo iste
tres uirtutes ī plenitudie simul currūt. Tūc aūt
est anima castissima quando non adulteratur nec
secum: nec cum alio: sed seruat se mundissimam &
integrā sponsam suo cui desponsatur triplici respe
ctu quietis: in quo castissima se ei conseruat. Pri-
mus respectus huius sancti matrimonii est nihil ꝓ
pter se appetere nihil propter se fugere: nisi solū ꝓ
pter iesu sponsi amorem. Et lectus connubii est qe
scere in his in quibus quieuit dilectus iesus. Est au
tem sibi desponsata ad gustandum honorem dei:
& gloriam dei & hominis iesus: quia solum dei ē:
& quia dei honor est & uoluntas animam illam sic
eius gloriam continue degustare non habito respe
ctu ad aliquod bonum proprium. Sicut dicitur in-
fra de cruce perfectorum capitulo: Iesus cruce dita-
tus. In secondo respectu est sibi desponsata ut casti
ssime gustet amaritudines passionum quas in sua
mente & carne portauit sponsus pasionatus iesus
quas continue uidet portare in suis uiatoribus mē
bris: & omnium necessitates in seipsa miranda cō-
passione reuoluit & sollicita pietate supplet: & offē
sas dei in quibus glorificatus iesus non potest do
lere uice iesu amarissime deplorat. Et nihil aliud a-
maritudinis sentit in mondo nisi ꝙ tantum uidet
diuinam bonitatem contempni & maiestatē offen
di ab aliquo impio peccatore. Nihilominus & uice
iesu: peccatoribus ex corde compatiens modis qui
bus potest eorum conuersatione plorat ad deum
& suspiriosis gemitibus iugiter diuinam misericor
diam interpellat: non obstante ꝙ certa sit ꝙ deus
de omnibus malis suum honorē eliget & melius
electorum. Tanto enim mala sunt peiora de se quā
to deus omnipotentissimus & optimus crudelius
offenditur: qui per omnipotentiam suam de malis
honorem suum trahit & de peccatis & culpis facit
occasionaliter augeri gratias electorum: imo illud
est quod mentes seraphicas facit ardere in amore
dei: & i dolore peccati. Et quia per humilitatem ꝓ-

fundam talis anima recumbit ī nouissimo loco nu
ptiarum dilecti iesu: & omnes electos uidet iesus:
multo melius ꝙ uideat semetipsum. Ideo suauissi-
mum est deum rogare ad similitudinem spōsi sui
ꝙ omnes penas corporis christi in quibuscūq; suis
mēbris faciat eam portare illis absolutis a pena &
hoc pura intentione habens pro premio sufficiēti
liberationem illorum in quos amore spōsi a semet
ipsa accepit. Plura que hic dicuntur clarificant ꝗ
dicta sunt super: Nunc dimittis: aliqua hic dicta ibi
sunt clariora. Tertius respectus puritatis est quē
habet ad iesum propter amorem reformandarum
uirtutum ipsius iesu in se que sibi est desponsata ad
fugiendum delectamenta omnium sensuum: nisi
in quantum per ipsos sensus in omnibus speculat'
sponsum iesum & membrorum ipsius salutē. Pro
pter quod & non propter appetitū glorie alicuius
sic est i omnibus temperata circunspecta & claula:
ꝙ etiam necessariam sustentactionem nature inci
pit cum tanta modestia: ꝙ in illis magis gustat spō
sum ꝗ temporalem cibum. Et quantum expedit
aliis iformadis etiam ab illis que sue debilitati ali-
quando necessaria forent subtrahit manum suam.
Ad lectum sponsi pertinent ista tria pacifice po
ssidere & cum tranquillitate mentis & delectatiōe
ad ista currere sine dificultate propter amorē simili
tudinis sponsi iesu & uirtutum eius: quia sponsa
creuit in iesu. Cū difficultate autem ad ista sata-
gere est in fibris uirtutis. Non tantum autem pre-
dicta pertinent ad tranquillitatem lectuli: sed patiē
tia & possessio omnium uirtutum. Quia enim om-
nes uirtutes sunt cōnexe: ideo qui plene habet unā
habet omnes. Et ideo omnis uirtus consumata ꝑ
fecta facit animam quiescere in lecto pacifici salo-
monis ueri iesu: quia undiq; uicit hostes & quod
maxime in paupertate resulget: tali igitur anime
delectabiliter dicit sponsus in amplexu & osculatu
eius. Tota pulchra es amica mea: & macula non est
i te. Hanc admirantur angelorum exercitus sic ad-
huc in carne manentem tranquillatam sponso iesu
sed non minus iesum tranquillum in eius puritate
sponsali. d. Cant. Que est ista que ascendit de deser
to: deliciis affluens inixa super dilectum suum.
Potes enim uidere per superius dicta ꝙ non in
se nititur: sed dilecto innititur. In cuius innixu ē delici
arum affluentia & mens trāquillata: & in hoc sapo
re est perfectio quantum capio maior ꝗ possit habe
ri in hac miserabili carne ab anima peccatrice. Sed
quis plus capiet plura ponet: & ideo adiuratio spō
si ꝙ non excitetur dilecta ab iniquitate alicuius ne
ati per capreas ceruos q; camporum: idest non in
curat offensas ciuiū supnorū: uidet' in hac dilecta
spōsa iplen: ꝗ nullo potest euētu a spōsi trāqllitate
mutari. Ciues enim celestes dicuntur capree pro-
pter limpiditatem uisus: dicūtur cerui propter agi
litatem saltus: sed camporum propter exclusionē
omnis distractiui nexus. Et quia spōsa benedicta

est per perfectionem naturalem in eorum societate tranquillata: ideo sub interminatione eorum offense est ipsius sponse inquietatio īterdicta: quasi dicat: ipsa est sicut unus ex nobis. Sicut ergo non permittit sponsus suum interrumpi palatium: nec quietem turbari spirituum supernorum: sic non permittit huius benedicte anime cor florndum in quo sponsus dormit per suauissimum somnum: & hoc est ipsam semper in sponso fore tranquillam. Attende autem q̄ plena tranquillitas sponse fugit simul cum distractione turbationum omnem tepiditatem & orationum negligentiam & incompassionem fraternam. Et quomodo omnia omnibus sit semper manens tranquilla: & sic fugit omnem malitiam heretire libertatis: nam ipsam format iesus emanuel: qui nouit reprobare malum & eligere bonum. Ad illud autem ultimum desertum ducit spiritus sapientie iesu in eo cuius uoluntas & bonitas purissime saporantur a sponsa.

Via uero benedictus Iesus in deserto quadraginta diebus legitur ieiunasse: ideo secundum quattuor quadragenas benedicti iesu in quadruplici deserto prescripto quadrupliciter ieiunatur. In primo ieiunatur a peccatis mortalibus & delictis carius. In secundo ieiunatur a curis secularibus & quibusdam societatibus & affectiōibus distractiuis. In tertio ieiunat' ab oī reputatiōe sui. In quarto ieiunat' ab omni amore sui & omnis creati in quantum tale. Et quia in quolibet ieiunio est refectio sua: ideo ī primo comeduntur quinq; panes ordeacei propter penitentialem asperitatem sensualis uite afflictiuā & anime satiatiuam: quia in ea spes uite degustatur. In secundo comeduntur septem panes triticei propter multitudinem donorum spiritus sancti: que acquiritur in statu religioso & separatione ab amore mundano. In tertio comeditur uitulus saginatus in receptione filii dissipatoris a patre occisus: quia pinguissimus amor cordis iesu in immolatione mortis eius pro nobis peccatoribus redimendis continue degustatur. In quartu comeditur panis celicus suauissimum manna glorie dei & hominis iesu christi. Prima quadragesima potest significari per quadragenam presepii. Sicut enim in parturitione sacratissime uirginis in fetore stabuli: & in asperitate presepii & societate bestiali & refectione tenui & fascia ligamenti stetit bonus iesus: ita penitens in parturitione mundi propositi per contritionis spiritum stat in memoria preterite offensionis tanq̄ in fetore stabuli impugna bestialium tentationum: quibus ne it nolit plures sociatur: licet & aliter bestie significent. Bos ruminationem eorum que pro nobis christus fecit. Asinus iugem deprecationē oneris per satisfactionem impositi. Debet & esse duricia presepii per asperitatem uestis & lectuli: & in cibo tenui per asperitatem ieiunii: & in fascia ligamenti per obseruantiam sacerdotalis precepti in toto quadragenario penitentie: donec ipsa consumetur: & tanquam purgatus in templo dei presentetur. Secundum ieiunium potest figurari p quadragesimam qua christus latuit in deserto. Sicut enim christus tunc fuit solitarius: sic & religiosus debet esse totaliter a mundo semotus: & in oratione & silentio totus a seipso reclusus: quod si fecerit sciat q; exemplo iesu post uictoriam hostis loco consortii hominum habebit consortia angelorum. Tertium ieiunium figuratur per quadragesimam horarū: qua christi caro fuit mortua & sua uita priuata quia qui ad excessum contemplationis mortis christi ascendunt: sentiunt in se quod apostolus dicit ad Col'. tertio. Mortui enim estis: & uita uestra abscondita est cum christo in deo. Et illud: Consepulti enim estis christo per baptismum eius in morte. Quartum ieiunium in quo est plena sanctitas: quia ibi ieiunatur ab omni malo: & reficitur omni bono: figuratur per quadragenarium dierum: quibus dispensatiue iesus gloriosus stetit in terra quantum fuit necessarium apparens discipulis: loquens & admonens & se exhibens: ad fidem erigens eos & subleuans: ad spem attrahens eos & transformans signis mirificis ad amorem: & post subito euanescens.

Et quia iste quartus status solus aliene cure potest intendere: ideirco licet sit totus transformatus in diuinitatis abyssum & in deum hominem simul gloriosum & passum: tamen mira condescēsione foras exit ad proximum solum similia his q̄ dicta sūt supra christum facere discipulis & ipse populis & spiritualibus personis. Et necessitate expleta ab eis subito euanescit: quia a populorū turbine & cum familiaritate celerime a se abscōdit. Hec enim causat in auditoribus appreciationem & reuerentiam auditorum: & in predicationibus obseruantiam suarum uirtutum & fugam mundialium uanitatum: & sufficientiam ad nutrimentum & regimen populorum. Hauriunt enim ab uberibus christi iesu in secreto solitudinis auide quod pro loco & tempore utiliter & discrete populo effundunt abunde: recordantur q; gallus est auis pulchra: sed continua sui apparitione uilescit: & tactus manus auium pennas deordinat & deformat. Et si diu teneantur in manu sua sudore humectat: & fit inhabilis ad uolandum. Spirituales aues hoc experte nouerunt. Vnde & benedictus iesus predicatorum forma post inquietationem turbarum dixit. Venite seorsum in desertum locum: & requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant & redibant multi: & nec spacium manducandi habebant: Matth. sexto. Sic sepe propter multitudinē familiaritatū īpedit' mādūcatio spūalium suauitatū: nec inuenit anima ad hoc tp̄s quietū.

Licet autem moyses & helyas eodē numero dierum quo & xp̄s ieiunasse legantur: multum tamen differenti uirtute. Nam moyses non esuriit refectus suauitate diuini eloquii & consortii. Helyas est refectus efficatia mirabili & refectione solidi & durabilis cibi: qui tanto tempore diuina uirtute calorē naturalem occupauit ne cōsumeret uitales humores: & corpus in debita fortitudine substentauit: propē quod dicitur ꝙ ābulauit. xl. diebus: & xl. noctibus in fortitudine cibi illius. Christus uero uirtute p̄ p̄ie potentie corpus in qua dispositione uoluit tenuit sine esurie. Et quia hoc fecit ex feruenti nostre salutis amore quo uoluit se pro nobis tanto tempore delectatione comestionis priuare: ideo suum ieiunium plenum est uirtute & exemplaritate: docens nos animū a delectabilitate carnis ētrahere: & in occupatione diuinorum gustuum internū satiare palatū. Et ut nos doceret modū: dicitur ꝙ est ductus a spū in desertum. Quando enim ī amore spūs sancti anima desertatur a cura delectationū sēsibilium ut compleat illud quod dicit Apostolus. Curam carnis ne feceritis in desideriis uestris per talem mentis recollectionē & amorosam intentionē ad sublimia dei facile est sibi sine esurie ieiunare a delectatio[ni]bus carnis & mundi. Gustato eni spū desipit omnis caro. Quātū autē possit amor diuinus in anima: ostendit a minori ī auaro[rum] amor. Sepe eni mercatores lucrientes: & gulosi dum in nūdinis occupant: uel in receptione pecunie: uel ī placibili negociatione obliuiscuntur comedere: nec sētiunt se esurire. Quanto magis spūalis amor: hoc potest facere in spūaliū occupatione. Sed mēs ociosa & uaga non uidetur aliud uelle habere facere nisi cogitare de sua esurie: & pro cibo tenui gemere: & hore tarditatē cāre: unde non est mi[rum] si tali est graue ieiunare. Ne autē aliquid deesset exemplaritati nos dirigēti iesu dī ꝙ postea esuriit. Vbi dicit hylarius: ꝙ sue nature hominem dereliquit. Arbitror ego ꝙ natura iesu per diuinā potentiā sustentata ī quadragenario fuit sibi relicta ad penalē esuriē: ut tm̄ esuriret quantū talis exinanitio requirebat: & tenebat natura in fortitudinem ne deficeret: si ut in debito robore stantē: esuries eum amplius cruciaret. Ita ꝙ tūc ieiuniū quadragesime licet nō habuerit effectū ad destruendū p̄ debilitatē subiectū: hūit tamē effectū fortissimū ad inferendum famis cruciatum. Non enim credo ꝙ ista fuerit cōis esuries: sicut homo quando post digestionem cibi incipit esurire. Sed puto ꝙ in hac uita non fuerit esuries similis ei: quā tunc xp̄s pro nostra exemplaritate assūpsit. Dicitur autem infra aliquid sile in xp̄i passione quia naturam seruauit in robore usq; ad ultimum istans mortis. Ex quo sequitur ꝙ dolorosius passus fuerit. Illud autem cōuēiebat xp̄i honori in uictorioso triumpho & nostre utilitati in dando exemplo. Propter quod dicit hylarius ubi supra: ꝙ ñ erat a deo diabolus: sed a carne uincendus. Tanta enim intensio famis quam diabolus attentare fuit permissus in homine quem uidebat aduertit: dedit ei uictorie specie maxime: quia uidit maximam afflictionem famis & cibi distantiam: Et quanto fames fuit acutior: tanto tentatio fortior: & uictoria gloriosior: & exemplaritas clarior: unde cum magna patientia bonus iesus necessitatem & afflictionem sue diuine carnis sustinuit: expectando per lōgam horam finem tentationis. Et ad honorem uictorie xp̄i: & ad afflictionem sue īnocentissime carnis uidetur se recolligisse fames in unum & ꝙ tangere non potuit q̄diu noluit per quadragēani tempus nunc licentia data quasi simul adunata puglē nostrum inuasit tētans quasi tempestas ualida obruere. Sed gigas noster xp̄s iesus fixus stetit & patiens: hostem deiecit prudentia: & famē patientia superauit. O anima mea ne quid tibi de uirtutū perfectione: & carnis subiugatione blandiri: ne corpus tuum uas infectionis perditionis & macule: uel ieiunii abstinentia macerare. Ecce dei caro p̄ uirtutum opatiōe perfecta acutissima affligitur p̄ exēplaritate danda ieiunandi carni infecte & peccato subiecte. Quid igitur dicis tu spūalis fallaciter: ueraciterq; carnalis? Est ne caro tua purgata a fomte que usq; ad mortē scatunt spurcissima feditate. Nullus uiuens in carne presumat se a ieiunio eximere: uidens iesum dei filium ieiunare. Quāq̄ autem certum sit omnibus xp̄i athletis abstinētie rigorem necessarium esse his qui perfectionem mētis per dei gratiam conseruare conantur: quia tam̄ noui insurgūt heretici spiritu feditatis pleni: & alii spiritu presumptionis fatue sub pretextu puritatis consecute: qui uidentur impie dicere: ꝙ abstinentia nihil habet facere cum perfectione: & hi se uocant de spiritu libertatis ut libere male agant. Idcirco ad destruendum hoc dogma peruersum: ueritatē hāc lucidam roboremus tam per exempla: q̄ per documenta sanctorum. Et primum quidem euangelice perfectionis precursor suo exemplo eam destruit: & eam gabriel angelus in eius commendatione deiecit. Ait enim Luce primo. Erit enim magnus coram domino: uinum & siceram non bibet &c. ergo abstinentia coram domino magnum reddit.

Hoc ipsum uas electionis paulus sibi necessarium asserit. d. i. ad Corin. nono. Castigo corpus meum & in seruitutem redigo: ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. Ad hoc facit multum quod Eusebius in ecclesiastica hystoria libro secundo refert ꝙ inter sanctos episcopos quos euangelica uita instituit: uinum nemo gustare conuenit: nec aliquam carnem: tantum aqua est eis potus: & panis cum sale & hysopo cibus.

De austeritate autem eorum quorum uitam constat fuisse perfectionis exemplar pretermitto narrare; quia de eis libri sunt pleni. Le

ge Hieronymum ad eustochium: & collatiões sanctorum patrum: quas scribit Cassianus: & uitas sanctorum patrum: & potius mirari poteris q̄ imitari.
Beatus quoq; Basilius & eius regula monachis orientalibus esum carnis inhibuit. Sanctus martinus pietate plenus: & uir apostolicus in suo monasterio monachis secū degentibus uini poculum cōcedere noluit sicut de ipso narrat Sulpitius. Et sacer uir benedictus suis monachis esum carnium interdicit. Vides ergo q̄ in uiris sanctis uigor abstinentie emicuit. Secundo ne quid ad certitudinem desit: aliis sanctorum auctoritatibus probandum est: q̄ abstinere a uino & carnibus sub debitis circunstantiis sit perfectum. Hieronymus ad demetriadem. Conceduntur quidem nuptie carnium uini usus: sed horum abstinentia consilio perfectiore suadetur. Idem quoq; contra Iouinianum Si uis perfectus esse: bonum est uinum non bibere & carnes non manducare: quia melius ē animā saginare q̄ corpus. Augustinus etiam de fide ad petrum sic ait. Humiles serui christi qui cupiunt deo sine impedimento seruire: coniugia non appetūt: a uino & carnibus abstinent quātum ualitudo corporis permittit. non q̄ peccatum sit coniuges habere: aut carnes uinumq; percipere. Ad hoc facit Gregorius: xxx. libro moralium. Nullus unquā palmam spiritualis certaminis apprehendit: q̄ uō in semetipso prius per afflictam concupiscentiam carnis incentiua deuicit: neq; ad conflictum spiritualis agoni assurgit: si non prius intra nosmetipsos hostis publicus guleq; appetitus edomet. Hieronymus contra Iouinianum: si quis existimat inter abundantiam ciborum & potuum se perfecte uacare sapientie posse: hoc est uersari inter delitias et delitiarum uitiis non teneri: seipsum decipit. Et ita quomodo nuptiis uirginitatē: saturitati & carnibus ieiunia spirituumq; preferimus: hec hieróny.
Si igitur uacare sapientie perfectorum est uirginitas prefertur nuptiis: & saturitas ieiunio: sicut perfectum imperfecto: restat q̄ de genere operis abstinere a carnibus aliisq; cibariis actum dicit consonum perfectioni. Et econtra: his uti perfectionem quandam importat quantum est de sui generis natura: nisi ad perfectionem reducatur per circunstantiam superans dietam: ut pote cum quis plenam habet abstinendi uoluntatem: & tamen huiusmodi cibariis utitur sobrie pro loco & tempore: uel q̄ hoc requirit necessitas sustentationis proprie propter egritudinem seu infirmitatem: uel utilitas edificationis fraterne per charitatem cōdescensiuam. In quibus duobus casibus si uirtutis perfectio habetur i corde: bene ostenditur in réceptionis sobrietate: & in hoc quia nunquam de ore suo exibit relaxationis commendatio: immo reuerentia & laus omnis anime abstinentis & sue infirmitatis: siue spiritus siue corporis humilis confessio: quia semper timebit propter amorem uirtutis interne: ne actus exterior qui imperfectus uidetur trahatur ab alis in exemplum. Et ideo condescensio non erit sepe: sed raro: nisi forte al' multa sequeretur utilitas: & tunc sobrietatem abstinentium predicabit.
Quia uero predicti heretici ad damnatiōis sue cumulum pro se scripturas peruertendo adducūt: idcirco oportet aliquid breuiter respondere. Adducunt enim illud apostoli primo ad Corinth. viii. Esca uos non cōmedat deo. Glosa supra ex tertio libro augustini de doctrina christiana. Quid locis & temporibus & personis conueniat diligenter attendendū est ne temere flagitia reprehendamus: fieri enim potest ut sine aliquo uitio cupidine uel uoracitatis cibo pretiosissimo sapiens utatur: insipiens autem fedissima gule flamma i uilissimum exardescat. Et sanus quisq; ualuerit more domini pisce uesci: q̄ lenticula: more Esau: aut ordeo more iumentorum. Similiter Gregorius tertio libro moralium. Non cibus sed appetitus in uitio est: unde lautiores cibos plerūq; sine culpa sumimus: & abiectiores non sine reatu conscientie degustamus: hinc esau primogenituram pro lenticula perdidit. Et Helyas in heremo uirtutem cordis carnes edendo seruauit. unde & antiquus hostis primum sibi hominem non carne sed pomo subdit: & christū non carne sed pane tētauit. His auctoritatibus quas stolide pro se adducunt non plus pòtest cōcludi: nisi q̄ pro loco & tempore sub debitis circūstātiis pòt uir pfectus delicata cibaria sumere tēperate & sobrie. Et hoc ē uiciosū supflue uilia cibaria gulose sumere: & hoc nullus dubitat eē uerū. Quia tamen delicata cibaria sunt excitatiua concupiscentie: ideo ab illis abstinere est salubre: ac per hoc cū sit difficile & arduum & supererogationis de natura sui generis colligitur esse perfectum: tanq̄ ad pfectionem preparans: & ipsum promouens & cōseruans. Vnde Hieronymus contra iouinianum hereticum: cuius heresis non fuit laudare luxuriā: nec hebetatem uel crapulam: licet enim malus fuerit: ista dixisse non legitur: sed pudicitiam coniugalem equauerit uirginitati: & usum ciborum & abstinentiam equalis apud deum meriti senserit: quem isti impii & mali heretici i malitia multum excedunt. Dicit ergo sic hieronymus contra heresim predictam: quam reprobat: facit esum carniū cunctis nationibus esse communem: & passim licere quantum ad illos quorum conuersatio in celis est: qui super Pythagoram & Empedoclem & omnes sapientie sectatores. Non enim debemus cui nascimur sed cui renascimur: quoniā repugnantem carnem & ad libidinem incentiua rapientem in edia subiugamus: hec hieronymus: quibus ostēdit abstinentiam uiris perfectis & celestibus conuenire: & hoc per uirtutem temperantie refrenantis carnis lasciuiam. Sed spiritualis ratio est altissime paupertatis professoribus quia singulariter ualet ad hanc professionem seruādā. Vnde hiero. ad Saluiam scribit: ubi uile olusculum & panis cibus potusq; moderatus: ibi diuitie superuacue sunt

Idem contra iouinianum. Si uis perfectus esse bo-
num est uinum non bibere:& carnes non mandu
care:nam grandis anime exaltatio est cum puo fue
ris contentus:mundũ habere sub pedibus & oẽm
eius potentiam & eius epulas ac libidines propter
que diuitie inquiruntur uilibus commutare cibis.
Sic igitur patet ꝙ bonum abstinentie de suo gene
re est perfectionis. Quia uero hi filii mortis quo
ad aliquos ex eis dicunt ꝙ abstinentia competit i-
choantibus & iuuenibus imperfectis: non autem
uiris in quibus concupiscentie sunt pacate:ideo du
plici debent contritione confundi. Primo ostendẽ
do ꝙ nũq̃ uel raro in hac uita conuenit. Secũdo ꝙ
esto ꝙ ita esset:adhuc multis aliis rationibus com
petit abstinentia perfectis. Contra primum au-
di Hiero. ad Eustochiũ. Quãdiu habemus thesau
rum in uasis fictilibus:& cõcupiscit caro aduersus
spm̃ & spũs aduersus carnem:nulla est certa uicto-
ria. Et paulo post. Si apostolus uas electionis & p̃
paratus in euangelium xp̃i ob carnis aculeos & in
centiua uitioꝝ reprimit corpus suũ & seruituti sub
icit ne aliis predicans ipse reprobus inueniatur. Si
post nuditatem:ieiunia:famẽ:flagella:supplicia in
semetipsum cõuersus exclamat. Infelix ego homo
quis me liberabit de corpore mortis huius:tu pu-
tas securum esse debei. Caue ergo ne aliqñ de te di
cat deus:uirgo israel cecidit & non est qui resusci-
tet eam. Item Hiero. ad saluiam. Scimus ab ap̃lo
dcm̃. Omnis creatura dei bona & nihil reiciendũ:
quod cũ gratiarum actione pcipitur. Sed idẽ loqui
tur bonũ est non manducare carnẽ: & non bibere
uinum. Comedant carnes qui carnalibus deseruiũt
quoꝝ feruor despumat i coitu·q malignitate mor
tis generationi & libidini dant operam quoꝝ ute
ri portant fetus:caꝝ intestina carnibus impleãtur.
Tu uero que in tumulo maritum sepelisti & omẽs
pⁱter uoluptates: nihil aliđ necesse habes nisi perse
uerare ieiuniis. Ex his uerbis Hiero. satis patet: ꝙ
nullus debet confidere quin ipsum oporteat con-
cupiscentias edomare:& ꝙ non parui periculi res est
abstinentie perfectioni detrahere:ac p hoc ab ea ani
mos perfecte ueritati studentiũ reuocare. Non so-
lum enim ad refrenanda uenerea utilis est abstinẽ
tia:sed etiam ad temperanda uana solacia & uerba
ociosa:difficile naꝗ sicut dicebat pater noster btũs
franciscus est necessitati corporis satisfacere:& pru-
riti sensuum non parere. Secundũ etiam pbat
ꝙ aliis causis competit ieiunare perfectis q̃ pro ui-
tandis stimulis carnis. Sacer enim ambro. in li. de
ieiunio ostendit non tam miserie huius seculi ieiu
nare q̃ innocentie paradisi:cum ait. Itaꝗ terrenũ ne
quis nouellũ putet esse ieiuniũ prius: usus mundi
a ieiunio cepit;q̃ lux clara resplenduit. Vbi cibus ce
pit:ibi finis factus est mundi:ibi cepit sua incremẽ
ta nescire:ibi ceperunt diuina circa eum opera semi
nari. Quo indicio declaratum est ꝙ per cibos mun
dus haberet minui:per quos desiit & augeri. Et ut
sciamus nouellũ non esse ieiuniũ:prius in paradiso

legem constituit de ieiunio. Sciebat enim ꝙ p esci
culpa haberet intrare. Hec ambro. Idem etiam i
eodem. Cur inquit helyam dignum celo diuina iu
dicauit sententia:ut cũ ipse raperet corpore qui ce
lesti uita uiuebat in corpore & superne usum con-
uersationis exhibebat in terris. Quid ergo est ieiu
nium nisi substantia & imago celestis? Ieiuniũ refe
ctio est aĩe:& cibus mentis. Ieiuniũ uita est angelo
rum:culpe mors:excidiũ delitiarum:remediũ salu-
tis:radix gr̃e:fundamentũ castitatis. Hoc ad deum
gradu citius peruenitur:hoc gradu helyas ascẽdit añ
q̃ curru. In hac uirtute & spũ helye uenit ioannes:
deniꝗ in deserto ille uacauit ieiuniis. Et ideo quia
uire humane possibilẽ continentiá supgressus fue-
rat:non homo sed angelus confirmatus est. In
his uerbis satis pbatur pposituꝫ. Et ieiuniũ compa
tur angelice uite:& quidẽ satis digne. Cum enim
sicut dicit Dionysius hierar. celestis triplex est actꝰ
.s.purgatio:illuminatio:& perfectio. Ad hec p ieiu
nii obseruantiam peruenit. Et ideo ieiunare magis
est angelica uita q̃ terrena. Per ieiuniũ obtinetur p
fecta custodia sanctitatis. Primo quantũ ad declina
tionem carnaliũ desideriorꝫ seu uitiorum: de qua
etiam dictum est supra. Et tunc iterũ audi Hiero.
ad demetriadẽ. Post cogitationũ diligentissimam
cautionẽ:ieiunioꝝ tibi arma sumenda sunt & canẽ
dum cum dauid:humiliaui in ieiunio aĩam meam.
paulo post. Ignita sunt diaboli iacula que simul uul
nerant & inflãmant & a rege babylonis tribus pue
ris preparat. Et quõ ibi quartus habens spẽm filii
dei intensos mitigauit ardores:sic & in animo uir-
ginali rore celesti & ieiunioꝝ frigore puellaris ca-
lor extinguit & humano corpori angeloꝝ conuer
satio preparat. De hinc etiam propter debellatio
nem spiritualium hostium. iuxta illud Ambro. lib.
de ieiunio. Iudith ieiunans omni tempore uiduita
tis sue:his armis munita processit:& omnium assy
rioꝝ circũuenit exercitũ. sobrii uigore consilii ab-
stulit holofernis caput:seruauit pudicitiá:uictoriam
reportauit. Hester quoꝗ pulchrior facta ieiunio:oẽ
genus suũ a psecutiõe liberauit:ita ut regẽ sibi face
ret esse subiectũ:nõ libidinis ardore flãmatũ:sed ce
lesti miseratiõe conuersũ ut imperiũ retorqueretur
& honor sacris redderet altaribus. Est ergo ieiu
niũ sacrificiũ recõciliatiõis:uirtutũ icremẽtũ quod
fecit feminas sãctiores. Secũdo etiá p ieiuniũ ipe
trat pfecta itelligẽtia ueritatis: p̃mo qdẽ i opandis
euiusmodi ẽ ueritas diuine legis:ut ait Ambro. li.
de ieiũio. Moyses iqt de ieiũio legẽ dedit:ipsũ quo
ꝗ ieiunãtẽ non uoces magne:non fulgura:nõ nu
bes umbrosa & fumigãs syna pturiuit. Neꝗ enim
introisset in nubẽ:& uocẽ dei loquentis de medio
ignis sine periculo audisset salutis:nisi munitus ar-
mis ieiunii. Quadraginta enim diebus ieiunauit
in montem ut legem acciperet a domino deo no
stro. Et in superioribus quidẽ montis lex dabatur
moysi ieiunãti:in inferioribus uero ppl̃o mandu-
canti:preuaricatio enĩ sacrilega attendebatur man-

ducantium. Quo spectaculo motus fregit tabulas moyses indignũ iudicãs ut ebrio pp͞lo lex daret͛.

Similiter factum ẽ de patre nostro francisco: q xl. diebus i solitudine montis ieiunauit in pane & aqua: & ibi sicut accepit ex ore domini: ut ipe post asseruit sacratissimã regulã scribi fecit: quam satis uiolat gulosorum i gluuies. Impetratur etiam per ieiunium intelligentia ueritatis i speculandis. Iuxta quod dicit Hieronymus cõtra iouinianum. Daniel atq; tres pueri reuelationẽ ieiunio merentur: pastiq; legumibus pulchriores & prudẽtiores inueniunt͛. Eodẽ quoq; libro dicit Helias. Quadraginta dierũ ieiunio preparatus deũ uidit in monte oreb: audiuitq; ab eo. Quid tu hic agis Helia? Multo familiarior uox ista q̃ illa: Adam ubi es? Ille enim pastũ terrebat & perditum: hec ieiunanti famulo blandiebatur. Tertio per ieiuniũ acquiritur cõstantia perfecte uirtutis. Primũ quidem ad faciendum ardua. Circa quod Ambrosius ubi supra. Magna ẽ uirtus ieiunii: deniq; tã speciosa militia est ut & xp̄m delectaret ieiunař: tam ualida: ut ad celum hoĩes eleuaret. Et ut hũanis magis q̃ diuinis utar exẽplis. Helias ieiuno ore clausit celum: ieiunus filiũ uidue ab ĩferis suscitauit: ieiunus ore pluuias deposuit: ieiunus ignẽ eduxit e celo: ieiunus curru raptus ẽ ad celũ: & xl. dierũ ieiunio diuinam acquisiuit penitẽtiam. Tũc deniq; plus meruit q̃ amplius ieiunauit. Quis. n. hũana uirtute igneos equos & currus potuisset ascẽdere. nisi qui naturã corporis ĩcorruptibilis ieiunii humani uirtute mutasset. Dat etiam ieiuniũ uirtutem superãdi aduersa: sicut ibi dicit Ambrosius. Est quedã creature natura: quam adamãtem uocant: nec facile igne consumitur q̃ iposita focis ignescit: illico sublata de flãma tanquã aquarum infusiõe munda resplẽdet. Talia erant hebreorũ corpora & de ieiunio in adamantis trãsformata naturam: uapore ignis non ad dispendiũ sui: sed ad gratiã mutabantur. Daniel quoq; trium ebdomadaꝝ ieiunio leões docuit ieiunare missus in lacũ. In adamãtinam soliditatem abstinẽtie rigore membra duratus non patuit uulneri: sic eum constrinxerãt ieiunia. ut ĩ eius corpore ferarum morsibus locus esse non posset. Clausa tenebant leones ora: que abstinẽtia ꝓphetice sanctitatis cõprimebat: ut ea fere aprire nõ possent: ueluti quibusdam uinculis alligata. Colligitur igiť ex predictis ꝙ per ieiuniũ obtinetur perfectio sanctitatis sapientie & uirtutis: per que mẽs humana purgatur: illuminatur: atq; perficitur istar hierarchie celestis. Ab omnibus igitur seruari debet & appeti. sed maxime ab his qui cupiũt eẽ pfecti: unde & hec tria breuiť exp̄mit Gregoriana illa prefatio q̃ dr. Qui corporali ieiunio uitia comprimis: mentem eleuas: uirtutem largiris & p̄mia. Et augustinus in quodam sermone. Ieiunium inquit purgat mentem: subleuat sensum: carnem spiritui subiicit: cor facit contritum & humiliatũ qd deus non spernit: cõcupiẽ nebulas dissoluit: libidinũ ardores extĩguit: castitatis lumẽ accẽdit: uerbositatẽ ñ amat. diuitias sup̄fluitatẽ ĩdicat: supbiã calcat: humilitatẽ commẽdat: hec de ieiunio diffusius diximus: ut os ipsorum uiam aperiens relaxationi carnis: obstruať factorum dictis: uel quod plus cupimus conuertatur. Sed adhuc ipi econtra uirus iniquitatis effũdunt dicentes. Nunc tempus ẽ spiritus sancti: qui ẽ spiritus libertatis & animã interius pficit: ut omnia mũdi delectamẽta in deum referat: & de abstinẽtia parũ curat. Sancti autẽ locuti sũt pro tẽporibus suis: quibus tanta spiritus copia nõ dabatur. Adducũt etiam ꝓ se aliquas q̃s peruertunt scripturas: ut illud ap̄li: Omnis creatura dei bona. Et iterũ. Omnia munda mundis. Et illud euangelicũ. Quod non intrat ĩ os &c. Dicunt etiam sanctos locutos cõtra iniuriosos q nesciũt delectamẽta referre in deũ: unde & adducunt illud de libro Augustini questionũ euãgelii: ꝙ nõ interest qd alimẽtoꝝ: uel quantũ quis accipiat: dũ modo illud agat ꝓ conueniẽtia hoĩum cũ quibus uiuit. Et ꝙ peius est: dicunt ꝙ istos notauit ap̄lus cũ dixit. In nouissimis diebus discedent quidam a fide: attẽdentes spiritibus erroris. ꝓhibentes nubere & abstinere a cibis quos deus creauit. Vbi sicut Hieronymus exponit cõtra Iouinianũ textus ĩtelligitur sic. Reprobat inqt ap̄lus eos q ꝓhibebant nubere: & iubebãt a cibis abstinere: sed manicheũ designat & ceteros hereticos: q abstinẽtiam ĩdicũt ppetuã ad destruẽdũ opera creatoris. Nos aũt creaturas omnes laudamus: & matrimõio uirgitatem & abstinẽtiam luxurie: ieiunia p̄ferimus saturitati. & a diebus ioãnis baptiste ieiunãtis & uirginis regnum celorũ uim patitur. In his uerbis Hieronymi satis apitur intẽtio apostoli ĩ auctoritate ultima: & ĩ omnibus p̄allegatis & similibus ubi ostẽditur ꝙ error illoꝝ qui creaturas dannabant & dicebant a deo male factas: sicut Manicheus reprobare intẽdit. Et ideo nihil ad propositũ uerbũ euãgelii: reprobans supstitionẽ phariseorũ. Quod. n. ibi xp̄s phariseos de superstitiõe nouerit euangelicus status apete declarat. Et ideo supstitiosas traditiones phariseoꝝ intendit christus excludere: & ciborum distictiones secundum cerimonialia legis tam xp̄s q̃ apostolus ostẽdit nõ esse seruanda christianis. Vnde super illud uerbo: Non quod intrat in os &c. Dicit glosa. Vno sermõe omnis supsticiosa obseruatio eliditur: dũ in discernẽdis cibis religio putatur. Quod de illa intelligendũ est distinctione secundum phariseoꝝ cerimoniam: que in cibis constituit inmunditie cãm: & qui delitiosa curiositate & supstitiositate obseruare iubebat: nõ solum cerimoniales leges: sed etiã superaddit s curiositatibus suis. Contra ista loquitur xp̄s. Discernere autem in cibis inter delicata & aspa: uilia & p̄tiosa more sanctorum est secundum euangelicam doctrinã & obseruationẽ apostolicã. Si autẽ illud uerbũ apostoli: Omnis creatura dei bona: & nihil reiciẽdum quod cum gratiarũ actione percipitur

uniuersaliter itelligitur aliẽ q̃ dictũ ẽ supra: sequit᷑ q̄ secure possimus uti ꝑ appetitu uoluntatis nostre oībus creaturis: cũ cibi & potus sint deīq; creature multipliciter a deo formate. Et ita secundũ istã expositionẽ pestiferã sequitur q̄ comedere & bibere: & luxuriari cũ qbuscūq; mulieribus & aliis brutalibus usibus cõtra naturam: quos Apostolus uocat passiones ignominie erunt licita: non peccata: non reuciẽda: sed cũ gratiarum actõne quoties placuent exercenda. Vides diabolicũ finẽ ad quem secta ista deducit. Vere istis respondendũ esset non disputatione sed igne. Et sicut abunde patet oī sciẽti & intelligenti litteras: ista sunt non solum contra principia fidei xp̄iane: sed etiam contra naturale iudiciũ rationis: & contra dictamen nature: cum apostolus dicat uno uerbo oīa ista exsuflãs de medio: fornicatio autẽ & oīs immundicia non noiet᷑ in nobis sicut decet sanctos. Ecce q̄ sanctus apl's & uirgo mundissimus non solũ actum nephanũ & internũ consensum ꝓhibet xp̄ianis de carius spurcitus preter matrimonii actũ ordinatũ a deo: sed & quodcũq; scurrile uerbum: per quod patet q̄ huic infernali immũdicie est oīno silentium imponendum. Quod aũt ꝓ radice erroris assumunt. s. q̄ nunc est tempus spũs sancti qui est spũs libertatis quia sicut ait Apo. ii. ad Cor. iii. Vbi spũs domini: ibi libertas: omnino est contra eos. Cum eni singulariter dicatur spũs sanctus a sanctitate que sue attribuitur bonitati quã in creatura efficit: sanctitas aũt in scriptura in pluribus locis attribuitur corporali mundicie que ex interna sanctificatione procedit. Si nunc uero est tempus spiritus sancti: tempus est corporalis mundicie & mentalis a contagiis carnis. Dicit enim apostolus hec est uoluntas dei sanctificatio uestra: ut sciat unusquiq; uẽm possidere uas suum in sanctificatione & honore: ubi sanctificationem uocat apostolus continentiam ab opibus carnis. Multa alia dicit ipse. Sed quid aliud querimus q̃ exemplum sũmi magistri iesu: qui nõ nisi de uirgine nasci noluit. Ioannem ut uirginem cõseruaret de nuptiis uocauit castitatis seruãde consilium dedit: quando petro dicenti. Non expedit nubere. R̄ndit iesus. Sunt eunuchi qui se castrauerunt ꝓpt᷑ regnũ celorum. Et quia illud erat perfectũ & arduum subiũxit. Qui potest capere capiat. Si igitur tempus est spũs sc̄i & iesus de spũ sancto dicit. Cũ uenerit ille testimoniũ perhibebit de me: igit᷑ nũc est tempus conseruandi xp̄i perfectũ cõsiliũ de uirginitate & castitate seruanda. Et nunc uere est tempus spũ sancti quia est tẽpus euangelice perfectionis obseruande. Ideo diabolus aciem suã cõtra spiritũ sanctum in his brutalissimis ordinauit. Cum enim spũs sanctus dicatur sanctus ipollutus & castus: qui in eos intrauit ad talia operanda: ẽ ille spiritus qui intrauit in porcos. Qui a benedicto iesu a filiis suis eiecto hos in porcos requirente iustitia iesu permissiue possidẽdos intrauit & i p̄ceps eos misit in mare spumantis luxurie: haud dubium in mare eterne amaritudinis demergendos: nisi fuerint ipsius iesu miseratõe diuina cõuersi. Quod autem adducũt uerbũ apostoli. Vbi spũs &c. dicentes q̄ recipientes copiosum donũ spiritus sc̄i libere pñt comessationibus & uoluptatibus delectari. Attende q̄ iste est spũs diaboli: & non dei qui sẽp uellet peccare impune quẽ non est dubium receperunt. Sed spũs scũs est spũs libertatis: quia quos replet: non timore pene facit seruire: sed filiali amore in xp̄i imitatõe p̄fectaq; uirtutũ exercitum seruare facit feruide non coacte. Nam talibus multo delectabilius est opari uirtuosa opa propter amorẽ similitudinis reformationis nostri iesu: q̃ possint ipsi brutales porci in suis spurcitiis delectari. Quia enĩ hec secta pessima apiendo sentinã inferni aerẽ uite spũalis fetida exalatione cõmaculat. Ideo de ea loqui aĩa mea non preualet sine horrendo fetore: uñ non inuenio sufficiens nomẽ quo possit digne innominabilis eoꝝ spurcitia appellari: nisi q̄ uidetur mihi supra oẽm heresim pretentã posse dici contumelia iesu xp̄i & abhominatio spũs sancti. Neuter enim eoꝝ talia concedit sed horret. Et in tantum animã facit horrere q̄ non solũ illa nephanda: sed matrimonioꝝ cõmercia licita qñ perfecte mentem inhiat sustinere non sinit: Et hi sũt ligati matrimonio nisi ꝓpter dei preceptũ & matrimonii debitũ repetẽdi reddendũ: uel forte ex diuino oraculo pro ꝓle ad cultũ dei: non q̄ ibi sit transgressio si debite fiat: sed status est imperfectus: quẽ aĩa ad p̄fectiõẽ uocata cũ multa potest difficultate portare. Hec est ergo libertas. s. sanctitatis quã ꝓ magnis delitiis habet libidinũ uinculis liberari: & non abstinet timore legis: sed amore uirtutis: & hoc mõ intelligit᷑ lex nõ est posita iusto. Et illud. Non accepistis iteꝝ spũ in timore: sed accepistis spm̃ adoptionis filioꝝ in libertatẽ glorie filioꝝ dei. Et oĩs bona libertas in scriptura ꝓmissa nõ intelligitur q̄ cõcupiscẽtia libere pascat᷑ in actibus malis sed q̄ libera amore iustitie: nõ tm̃ amore pene refrenet᷑ & ordinat᷑ in uitus & actibus suis. Quod aũt spũs sc̃us doceat comedere non dicit spm̃ sc̃m qui sup iesum descẽdisse legit᷑ in baptismo: cũ dicat᷑: Luce. iiii. q̄ iesus plenus spũ sc̃o agebat᷑ a spũ in desertũ: ubi ieiunauit. xl. diebus & xl. noctibus. Et ibi pugnauit cõtra diabolũ suggestionẽ gule repugnans: & hoc cum ipse nõ indigeret ad nr̃m fecit exẽplũ. Et hoc est quod Hiero. dicit ad demetriadẽ. Saluator humani generis qui uirtutis & conuersationis nobis reliquit exẽplũ post baptismũ statim assumit᷑ a spũ: ut pugnet cõtra diabolũ & tñ hostis ãtiquus post xl. dieꝝ ieiuniũ molit᷑ insidias. Itẽ glosa sup illud. Ductus ẽ iesus &c. Hic est ordo sc̃e cõuersationis ut post acceptã spũs sancti grãm cõtra diabolũ artius accingamur. Et Ambro. de laude ieiunii: preliatus est xp̄s ut uinceret nõ q̄ ipse egeret certamine: sed ut nobis p̄liãdi formã p̄beret: & postea daret grãm triũphãdi. Certamen nãm ieiunii ẽ dũ ieiunat saluator: & sic ad eum tentator accessit.

Et primo gule direxit spiculũ:& cibũ uelut escam
laquei pretẽdit:dominus ieiuniũ ptulit: ut laque-
os tentatiõis uiculaq; dissolueret. Illo laqueo adã
fuerat strãgulatus:hac absolutiõe q̃stionis homo
ẽ liberatus:hec Ambrosius. Quod autẽ dicunt
q̧ sancti loquebãtur pro suo tẽpore: quibus non
erat datum tãtum quãtũ eis lumen scripture men
ti xp̄iane hoc sufficeret ad eorũ aduertendũ' insani
am q̧ sanctis p̃teritis uidẽtur detrahere. Sed esto
q̧ nũc maior abundantia spiritus sãcti detur ĩ de-
claratiõe scripture seq̃tur q̧ plenius & clarius ostẽ
detur ex scriptura abominatio uitiorũ & decor uirtu
tum:cũ ipse deus uocetur dominus uirtutũ: qua-
rum spũs sanctus ẽ dator per habitationem inter-
nam. Ac per hoc sequitur q̧ plus illi qui prioribus
sanctis tali erũt dono repleti:maiores erũt omnis
gule & luxurie:& omnis spiritualis malitie inimi-
ci magis de munditia mentis & corporis:& so
brietate cibi & potus: :& omnis spiritualis exerci-
tii erunt solliciti. Quod si tales sunt non sunt san-
ctorum emuli:sed filii & imitatores:quibus si pfi-
ciant sancti non inuident. Hoc contra iniquita
tis spiritus dixisse sufficiat:cum tamen hoc solum
debuerit sufficere:q̧ saluator noster & magister ie-
sus uirginitatis obseruator & filius desertũ austeri
tatis incoluit:& quadragita dierum numero ieiu-
nauit. Ad quem imitandum si mentem intrauerit
spiritus sanctus induct.

Iesus hoste tentatus. Cap.iiii.

Trende autẽ q̧ benedictus iesus post re-
ceptionem baptismi:& descensus spiritus
sancti:& solitudinẽ deserti:& rigorem ie-
iunii:tẽtari uoluit astutiis diaboli. Et primo pro-
pter exemplum confortatiuum ut nõ turbemur:
si in bonis operibus & diuinis seruitiis nos tenta-
menta circundant. Sicut enim dicit Hylarius ĩ san-
ctificatis:maxime delectamẽta diaboli grassantur:
quia uictoria est magis operta de sanctis. Et iõ
dicit Crisostomus in omelia. Propter hoc accepi-
sti arma:nõ ut uaces:sed ut prelieris. ideoq; tenta-
tionẽ a te deus nõ prohibet.
Primo quidẽ ut uĩcas:q̃m multo factus es fortior.
Secundo ut magnitudine donorum nõ extolaris.
Tertio ut diabolus experientia cognoscat q̧ perfe
ctẽ ab eo discessisti.
Quarto ut per hoc fortior redaris
Quinto ut crediti tibi thesauri signum accipias.
Nec.n.diabolus superueniret nbi ad tẽtandũ nisi
te in maiori honore effectum uideret:ubi multas
causas & utilitates tẽtationis describit. Non so
lum autẽ confortat nos bñdictus Iesus:qr tẽtatio
signum est accepte gratie:sed etiã ex tentationi-
bus quas ipse recepit ĩ nobis efficit triumphũ ui-
ctorie. In suis enim tẽtationibus nostras tentatio-
nes uicit:& in iesu & per iesum prostratus ẽ diabo
lus in omnibus xp̄i membris. Et hoc est q̧ dicit
Gregorius ĩ omelia. Nõ erit indignũ redemptori
nostro q̧ tẽtari uoluit qui uenerat occidi:ut sic ten

tatiões nostras suis tẽtatiõibus uinceret:sicut mor-
tem nostrã sua morte superauit. Et hoc sit tibi re
gulare q̧ in omnibus que xp̄s assũpsit pro nobis:
nos & omnia nostra sunt deo grata:& in illis ẽ no
bis de hostibus data uictoria. Unde ieiunia nostra
carnẽ domant & uincunt propter xp̄i ieiuniũ.
In xp̄i solitudine datur xp̄i membris uirtus : ut se
separent a mala societate:& possint cum iesu soli-
tario stare.
In eius orone oĩum mẽbrorũ exauditur oratio.
In eius cõtritiõe oĩum cõtritorũ delet' trãsgressio.
In eius morte oĩs nr̃a mortificat' infectio.
In eius resurrectione oẽs resurgemus a peccato:&
resurrectiõis nr̃e certitudinẽ recepimus cũ illo.
In eius beatitudine beatificamur.
In eius assumptione in celis loquamur.
Nec aliquid sumus nisi per gratiã dei in ip̄o: et
qr ipse est bonum membrorum suorum:ideo in
omni sua actione semp actuali renouatiõe ad oĩa
mẽbra: ad oẽs suos status pfectus & defectus:hos
expellẽdo:allos pmerendo cõuertit respectum' se-
cundũ opus quod faciebat tali effectui cõgruebat.
Merito ergo dixerĩ q̧ in eius tẽtatiõe uicimus:
& q̧ ipse tẽtari uoluit ĩ cõfortatiõis exẽplum. Et
q̧ tẽtatio nobis signũ ẽ recepte gratie & adiutorii
xp̄i penitẽtie:ut ex dictis patet. Secũdo ĩ ostẽsiõe
cõpassionis pie:qr ut dr̃ ad Hebreos.iiii. Nõ habe
mus põtificẽ q nõ possit cõpati ĩfirmitatibus no-
stris:tẽtatũ aũt p oĩa pro similitudine absq; pcõ.
Tertio pp exẽplum ĩformatiuũ. Dat.n.nobis
uincẽdi doctrinã:& diaboli detegit astutiã. Doctri
na uĩcẽdi ẽ per patiẽtiam:unde & ipse patienter fa
mem sustinuit:& seipsum corporal:ẽ deferri p spa
ciũ longũ pmisit:sed nec ei in minimo cõsẽsit: nec
ĩ diaboli uerbis:nec i rebus oblatis sibi ĩ aliquo cõ
placuit:sed stati p̃mos ictus suggestiõis ĩanes ex-
clusit: O factissima & efficacissima ars uĩcẽdi dia
bolum in benedicti iesu dato exemplo. Qui uult
ergo uincere patientia se muniat:& omnem turba
tionem abiciat. Ad quod faciendum optime ualet
consideratio eorum que anima recipit a deo: & nõ
turbari de non habito:hoc iesus facit cum patien-
ter respondit. Nõ in solo pane uiuit homo &c. Ibi
enim sicut infra exponetur iesus considerauit unio
nis donum:& ideo impatiens esse non debuit pro
pter panis defectum. Sed tu considera a quot ma-
lis quibus dignus fuisti:te deus protexit: & quot
bona indigno tribuit:& tunc non turbaberis si te
ad modicum dereliquit:hec sunt illa responsa mol
lici que si deo rideas anima mea frangunt iram di
uinam:ut non turbationes & tentationes augmen
tet. Iuxta illud:Prouer.xv. Responsio mollis fran-
git irã &c. Sicut enim cõtra lapidẽ machine op-
ponitur culcitra : fenum : palea : uel aliquid mol-
le:ut non dissoluatur murus uel claustrum. Sic sem
per contra turbationes & tentationes diaboli de-
bet opponi patientia & cõsideratio multiplicis do
ni dei & commissi flagicii:nec propter impatientiã

animus prosternatur. Si ergo aliquid tibi contingat tentationis & tribulationis: ad eternam utilitatem estima prouenire: & utilitates tentationis considera. Sicut enim ursus ictibus impinguatur: & arbor nucis ut fertur: quanto melius uerberatur & excutitur in uno anno: tanto plus fructificat in sequenti. Ita patiens patitur & melioratur obprobriis.

Quicquid ergo tibi contingat tribulationis & tentationis ut dictum est: ad tuam utilitatem estima prouenire: & utilitates tentationis considera. Tribulatio enim.

Est rasorium quo deus radit electos: ut sint parati ad festum magnum paradisi

Est fornax qua purgatur aurum: ut fiant ex eo uasa splendentia future glorie contentiua.

Est malleus quo tunduntur species pigmenti celestis: ut odoriferum spirent unguentum & charitas eorum ad modum auri tribulationum persecutionibus dilatatur. In tribulatione eni͂ ait psalmista: dilatasti mihi

Est etia͂ ignis in quo sicut incensu͂ electi pona͂t: ut ad celum odor asce͂dat.

Est etiam sicut Sal. q̄ arcet uermes & conseruat a peccati putredine: unde Leuit. xi. Omnis oblatio sale condietur.

Est sicut stimulus pungens: ut ad paradisum curramus: unde sicut uos trahit ad illam partem ad quam stimulatur: sic electi boues iesu qui portant eius iugum suaue in tribulationibus currunt ad ipsum.

Est etiam ferculum: pro quo edendo xp̄s uenit ad terras. Et ideo nullus miles iesu debet regis xp̄i fastidire pulmentum: quia si apparet amarum: condias xp̄i sanguine & dulcescet: si iniuriosum & afflictiuum: flagellum tibi uidetur panis nimis ad esu͂ durus: fac offas i xp̄i uulneribus: & durissimus etia͂ tibi nil nocebit. Molesta enim mundi testimoniu͂ dant nobis q̄ de mundo non sumus. Nam canes non domesticos sed extraneos lacerant: propt̄ qd' dicit iesus: Io. xv. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. Ergo tribulationes amplectere patienter: quia quot habes tribulationes: tot habes fabros tibi fabricantes coronam. Nam excoriatores Bartholomei sibi texerunt tunicam immortalem. Et lapidatores Stephani ignorantes posuerunt in capite eius coronam de lapide precioso

Patientia igitur est honor spiritualis pugne: honor enim tibi est si tuus tibi famuletur hostis. Nec est dedecus militis: si in bello eius frangitur ensis: uel si eius equus moritur & non denunciat': uel si eius castrum machinis diruitur & no͂ reddatur. Sic sic qui tribulationibus quatitur honoratur si patie͂tia co͂seruatur. Hoc e͂ primum documentu͂ artis uincendi a iesu datum: quia patienter tulit. Secundum documentum quia prudenter respondit. Vnde de uerbis scripture tanq̄ de inuincibili armamento arma defensionis assumit: prudentia enim eius percussit superbum: Iob. xxvi. In quo dat nobis exemplu͂ q̄ statim debemus recurrere ad monita & precepta scripture: & secundum illa negando consensum hostis fallacias apire: hec est funda regis dauid in qua limpidissimos lapides. i. sententias claras & inuiolabiles de torrente cursus scripture: more dauid debemus in fro͂tem iactare golie: ut nec aliqd minimu͂ assentiamus uel delectemur in suggestione oblata. Nam illud quod diabolus suggerit pro delectamento ad attrahendum me͂te͂: est sicut esca qua operitur hamus piscatoris: & occultatur laqueus aucupis. Et ideo si non uis capi: fuge simul escam & hamum cibum & laqueum ut fugas diabolice suggestionis delectamentum. Venenum enim no͂ offertur nisi sub aliquo dulci. Sic & tentatio diaboli sub aliquo delectabili: uel bono apparenti. Sed nisi cor uenenum tetigerit per consensum: non occidit. Et si delectatio non adsit: non inficit. In capite ergo diabolum percute: quia ad modum accipitris caput habet debile: facile est in pricipio diabolo resistere cum adiutorio gratie: dum tentatio est solu͂ extra: per suggestionem: non intus per delectationem. Sed si anima incipit delectari facile ruit per co͂sensum: quia introducit hostem in castrum. Documentum ergo iesu est ut per prudentiam itellectus scripture discooperiatur hostis decipula: & per constantiam non inclinetur consensu: uel delectatione illicita. Instruxit etiam nos ut nu͂q̄ de uostra sanctitate uel gratie prerogatiua reddamus nos securos. Si enim diabolus post. xxx. annos tante perfectio͂is decursus uite iesu ad xp̄m tentandum presumpsit accedere: nullus debet presumere qui diabolus eu͂ audeat & possit tentare. Propter quod etiam iesus post sublimissimam uocem patris celi apertionem: & descensum spiritus sancti & inhabitatione͂ solitariam deserti in quo oi͂no supra statum hominis. xl. diebus uixit: Visibilem insultum hostis sustinuit ad hoc ostende͂du͂ q̄ qn͂ ho͂ puenit ad sublimissimum statum: tunc est sibi cauendum ab hostis insultu. Vnde principium ruine talium est securitatis presu͂ptio. Datur etiam exe͂plum i hoc q̄ uita solitaria qualis fuit anachoritaru͂ in deserto habitantium no͂ est impefectoru͂: unde inexperti merent ibi propter atroces hostis i͂sidias. Imperfectis aute͂ utile e͂ in sancta congregatione habitare. Atte͂de au͂t q̄ beda expone͂s illud Marci primo: q̄ erat cu͂ bestiis i͂ deserto. xl. diebus & xl. noctibus: & te͂tabatur a sathana: dicit q̄ quadraginta diebus te͂tatus fuit iesus i deserto i͂sultibus demonis: quod itelligi no͂ solum potest de istis tribus te͂tationibus: quas credimus factas inuisibili specie assu͂pto corpore a demone: quas matth. & Lu. narrant factas post. xl. dieru͂ ieiuniu͂: quando iesus exurire icepit: sed de q̄busda͂ aliis i͂pugnationibus q̄s iesus illo ieiu͂ii te͂pore e͂ forte a diabolo passus.

Non. n. oportet nos dubitare: q̄ qua͂tu͂ diabolo licuit: & tantu͂ quantu͂ xp̄o honorificu͂ & nobis utile fuit: semp sollicitus circa hominem xp̄m fuit: q̄cquid mali potuit exercere sugge͂re͂do persequendo

do per se:& per alios totis suis falla tiis incitando
homines cōtra christum. Cum.n.christus uenerit
pro se & pro toto electorum corpore, expugnare
diabolum: decens fuit q eius fortissimum pateref
insultum. Et cū omnium electorum tota uita sit tē
tatio super terram in bello sustine: multo fortius
uita principalis ducis & uictoris iesu in tentationi
bus decurrit: propter quod licet christus per diuini
tatē suā omnia moderaretur nō coacte: tamē dia-
bolus astutissime & malignissime semper insidia-
batur ei & sue sanctissime matri. Sed attende q tē
tatio a carne proprie non uocatur a sanctis tribula-
tio pene: quam caro dat nature necessitate: sicut fa-
mes: sitis: lassitudo corporis: & dolor suscepti uul-
neris: licet ista sint in nobis per carnis naturam: &
sepe sint sanctis materia tētationis. His enim mo
dis posset christus dici tētatus a carne: quia acerbio
biores penas in ea sustinuit: q aliqua creatura uia-
tor. Non tamen isto modo accipiunt sancti uel
scriptura carnem quando loquuntur de tentationi
bus carnis. Nam modo predicto in uiris perfectis
spiritum non impugnat: sed roborat qui in penis
carnis sepe multipliciter delectantur propter diui-
num honorem. Sed alio modo caro consideratur
ut infecta libidine & concupiscentia & sēper a bo-
no retrahens & inclinans ad malum. Secundū quē
modum dicit Apostolus q caro cōcupiscit &c. Il-
lo mō pprie accipitur tētatio carnis. Et ē unus de
illis tribus ferocibus inimicis: de quibus dicitur.
Mūdus caro demonia.di.m.pre. Hunc tertium ho
stem.s.carnem primo modo xps non habuit: ideo
nunq dicitur fuisse tētatus a carne. Hec enī tētatio
est ab originali infectione: que semper esset culpa
mortalis ad minus morte originalis peccati: nisi
eēt per christi gratiā emundata & in regenerato nō
imputata ad mortem: quia in illis est exercitiū pe-
ne non flagitiū culpe nisi forsitan uenialis ex incli
natione mētis propter quod dicit Augu. Nō nul
lum peccatum est cū caro concupiscit aduersus spi
ritum. Et hec sententia Pauli ad Ro.viii. ubi dicit.
Nihil ergo dānationis ē his qui in christo sunt qui
non secundū carnē ambulant. Lex enim spiritus ui
te in christo iesu liberauit me a lege peccati & mor
tis. Et.vii.capitulo satis probat atrocitatem cōcu-
piscentie carnis: & quasi ab isto malo carnis oriun
tur omnia mala quo facile deuincit ab hostibus ce
teris. Isto ergo hoste infectionis carnis a mun-
dissimo iesu pugile nostro excluso: & ab eius mū-
dissima matre: ab aliis duobus hostibus mūdo &
diabolo fuerunt atrotius ceteris omnibus impu-
gnati: & ideo super omnes uictoriosi: ppter quod
licet in primo quadregenario de quo dicit Beda.
Spirituales susciperet illius hostis insultus: tamen
in tota uita sua sustinuit persecutiōes excitatas ab
eo tum sua dulcissima matre. An non statim ince-
pit persecutio iesu adhuc existente in utero quan-
do suspitio Ioseph surrexit de sacratissima matre: si
tamē ē uerū quod supradixi. An nō magna tētatio
fuit pregnantē uirginē & pauperē cogi bethleem
ascendere per legem: & dure uie spatium ut tribu-
tum seruitutis solueret idolatre regi? An non tibi
uidetur durum q ibi nullam humanam curialitatē
inuenit: sed in diuersorio iumentorum deū genitū
in tanta paupertate & austeritate cum bestiis fuit re
clinare coacta? An non statim serpēs uenena diffu
dit contra puer iesū: quando herodis incitauit in-
saniam? Nūqd nō cōpulsus ē puer iesus principes
suos sactos magos per aliā uiā reuerti facere: & ipse
fugere in egyptū: & ibi morari septēnio peregrinus
& pauper: & de reuersione in egypto ad galileā de
clinare timore impii archelai. Omnes ergo paup
tates despectus & labores & persecutiones in uer-
bis & factis usq ad emissionem spiritus in patibu-
lo crucis: q oīa benedictus iesus cum sua matre tā
abunde sustinuit: fuerunt tētatiōes a diabolo & a
mundo per se & per sua mēbra uictoriosū ducē ie
sum quātū ex parte tētationū fortissime ipugnan-
tes: sed ex parte pugilis iesu fuerunt anullate & tan
q nihilum reputate: unde nec in minima punctu-
ra potuerūt imittere tā intēsa diaboli iacula: & indi
uisibile pectus uirtuosi iesu: & sue iuictissime mris
uictoriosi triūphi: sed nunq ad casum uel minimū:
unde in isto tētatiōis mō tētationes hostis fuerunt
omniū sūme: & ut creditur a sūmo lucifero hoste:
sed ex parte uincentis iesu fuerunt nulle: imo p eius
uictoriam sunt tētationes oīum mēbrorum suorum pe
nitus anullate: ut in eius uictoria omnes uincant.
Quod autem dicit: Luce.iiii. q recessit diabolus a
christo usq ad tēpus: hoc intelligit quātum ad im
positionem manus in ipsum & uisibilem tētatiōis
aspectum. Nūc.n.presūpsit diabolus portare chri-
stum corporaliter: ut tētādo deciperet a quo actu
recessit. Sed post tēpus i suis mēbris redut i corpus
eius atrociter seuiens: & ipsum per eorum manus
crudelissime crucifigens. Et hoc est quod dicit am
brosius super Lucā. Recessit diabolus a xpo usq ad
tēpus: quia postea nō tēptaturus: sed aperte pugna
turus aduenit tēpore.s.passionis. Et tamē per illā
impugnationem uidebat christum fortiter tētari a
tristitia: & ipatiētia & odio proximorum. Sicut in
deserto de delectatione gule & cōtēptu dei p ido-
latriam: ipsum ipse inducēs ad adorādū seipsum.
Tota ergo uita iesu ut patet fuit tētatio multum
acuta. Sed quia spiritualiter h fuit uisibilis cōgres-
sus cum demone exterius apparente & presumen
te iesum manu tangere & portare: ideo singularit
iesus nunc dicit tētatus ab hoste. Sicut autē di-
cit Augustinus.ix.de ci.dei. Christus tantum ino-
tuit demonibus quantum uoluit: nō per id quod
est uita eterna: sed per quedam temporalia sue uir-
tutis officia: ex quibus quēdam coniecturam ha-
bebant christum eē filium dei. Quia rursus in eo
quedam signa humane infirmitatis uidebāt: ideo
ipsum esse dei filium dubitabant: unde & dicitur
Mat.iiii. q postq christus esuriit tētator accessit.
Attende autem q artificiose spiritus sanctus hu

ius tentationis scribit processũ: tã ex parte succũbẽtis diaboli: q̃ ex parte triũphãtis xpi. Nã ex parte diaboli ponit tria videlicet

Presũptuosũ insultum
Astutum processum
Opprobriosum recessum.
Ex parte xpi alia tria.s.
Ambitiosum occursum
Virtuosum congressum
Victoriosum triuphum.

Primus enim christus artificiose occurrit. Nã spiritus sancti cõsilio post baptismũ debuit exire ad uincendũ uniuersum mundũ peccato subiectum: prius uoluit occurrere diabolo: & ipsũ tãq̃ principem congressione solitaria superare. Et quia sicut dicit Augustinus.xiii.de trinitate diabolus non potentia sed iustitia superandus fuit. Ideo secundũ Ambrosium prudenti consilio desertum intrauit ut sic diabolum prouocaret: opus assumẽdo perfectum Hoc enim modo sicut dicit Criso. Oẽs filii dei spiritum sanctum habẽtes nõ sunt cõtenti sedere ocio sed spiritus sanctus urget eos aliquod magnũ apprehendere opus quod est in deserto esse. Quãtum ad diabolum: quia ibi iniustitia non ẽ in qua diabolus delectatur: & ideo oẽ opus bonũ est extra carnẽ & mũdũ. Tali ergo hasta docent nos prouocare diabolum: quod non ẽ presumptionis. sed uirtutis. Dare autẽ occasionẽ per opera infirma: sicut stare iuxta mulieres & similia: illud ẽ periculose exponere & peccare. Nunc autẽ quia profundissima humilitate prudens iesus opus assũpsit de genere actus perfectum fugere mundũ: ieiunare: orationi uacare: diabolũ reddit anxium: an ipse sit deus. potuit enim cogitare quid de deo & deserto. qd sibi & pnie tã austere & econtra quomõ põt hic ieiunio quadragenario esurire hic deus uidetur & nõ hõ. Et si dicas q͛ moysen & helyam tãto tẽpore nouerat ieiunasse. Rñdet Criso. sup Mat. d. sic Moyses & helyas.xl. diebus ieiunauerunt: & homines erant: sed illi ieiunantes esuriebant & sustinebant. Iste.xl. diebus non esuriit: sed postea. Esurire autem & non manducare: patiẽtie ẽ humane. Non esurire autem diuine nature: hec Criso. Vel hoc modo uel alio non est dubiũ q͛ potuit istorum tria differẽtia considerare ieiunia ut dictum est supra: Cum autẽ uidit eum postea esurire fortissime: tunc presumpsit accedere: & cupit hanc ueritatem inquirere. Sic ergo uide prudentẽ xpi occursum. Sed nunc attende diaboli presũptuosum insultũ. Nam sicut dicit Criso. super Mar. Sicut diabolus oẽs hoĩes excecabat: sic modo inuisibiliter a christo est excecatus. Non. n. cogitabat superbus diabolus quoniã fortis athleta ad ea que infima sunt descendere potuit Et ideo presũptuose tanq̃ infirmũ inuadit. Audi astutũ processũ. Non enim eodẽ modo unicuiq͛ diabolus suggerit: sed secundũ q͛ eum dispositum fuerit. Et ideo uiris spiritualibus a leuibus incipit: ut ad peiora perducat: unde nunc estimas christum spiritualissimũ uirum & dubitãs fore deum. Primo ipsũ tẽtat de eo quod appetũt quãtũcunq͛ perfecti. i. de sustẽtatione nature p cibũ. Secundo processit ad illud i quo spũales uiri aliqñ deficiunt ut. s. aliqua ad oñsionẽ operẽtur mira. In quo põt eẽ humane glorie appetitus. Tertio tẽtationẽ perduxit ad illud quod iã nõ ẽ spũaliũ sed carnaliũ. s. diuitias mundi appetere & honores: unde i primis duabus tẽtationibus ad aliqd mĩs & aduanitatẽ intẽdebat iducere magnis. cũ iã sue estimationis quã de iesu oñdebat se habere. cũ premittit dicens. Si filius dei es. In tertia uero quia appetitũ tẽporaliũ & opprobriosum sue adoratiõis casum intendebat inducere dei filiationẽ non repetit. Et quia in secunda manifeste rẽ periculi suadebat dicens. Mitte te deorsũ. Idcirco ad hoc inducere nititur falsa allegatione scripture. Sicut & i tertia ipsum allicit falsa ostẽsione sue potestatis & promissione mendacii: uides ergo astutũ processum. Licet autem euangelista modo suo narret ea que sũt de substantia facti: potest tamen mẽs illuminata sapienter estimare: q͛ diabolus ex parte sua multa dixit & fecit. Et modos efficacissimos & astutos inuenit ut tantũ athleta iesum deciceret & decipere posset: unde credendũ ẽ ipsum in forma speciosissima apparuisse: & post multa cõpassionem tate abstinentie & famis quã sentiebat in iesum ostendisse: & p uerba adulationis & laudis magnam confidentiã de iesu sanctitate & magna dilectiõe ad ipsũ quoq͛ reuerentiam ostẽdisse: Et si hec non faceret iesus quod suadebat ipse pro bono necessario multum se conderet eius sanctitatẽ discredere: & ideo tandẽ pponit quod petit. d. Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant: & credo q͛ in ista prima tẽtatione diabolus quantũ poterat occultabat se eẽ spiritum separatum. ignorans q͛ christus substantiam eius nudam cerneret. Licet autẽ diabolus contra iesũ & oĩa eius mẽbra suas efficaces formaret sagittas. In ueritate ãt sunt debiles & infirme: quod spiritus sanctus nunc in hac iesu triplici tentatione aperte demonstrat. Nam opinio q͛ dei filiationem pponit sibi non esse acquiescendum aperte concludit. In hoc autẽ quod dicit: dic ut lapides isti panes fiant. Aperte demõstrat spiritus sanctus: q͛ ois delectatio peccati quã diabolus suggerit ẽ dura sicca: & insipida: & ad delectandum de se inepta: sicut lapis quẽ monstrat. Et q͛ non ẽ uerũ q͛ possit mentẽ ad delectationem inflectere talium: nisi mens prebeat ei assensum uel per delectationẽ quasi apperit os suum: unde dicit. Dic ut lapides &c. quod si tu non dixeris ex tua debilitate: non possũ dicere ego quia nihil tibi sine te noceo. Nec in ueritate sunt panes sed lapides: nisi tua dementata mẽs contra naturam talia ut cibos accipiat. Et sicut lapis non potest corpus reficere: sic nulla peccati suggestio potest sanctam mentem delectare: hec pro spirituali intellectu litteraliter: cum christo famescenti demonstrans lapides uoluit eum inducere ut in fa-

mus necessitate:& pro aliqua uana in conspectu tē-
tans ⁊ ostentatione miraculum faceret ubi ex obli-
quo eum ad īpatientiam prouocabat. quasi dicat.
Du ieiunasti & deo seruisti:sed tāta ē sibi cura de te
q̄ non nisi lapides tibi monstrat pro cibo. Ie-
sus autē ostendit se uirtuosum habere congressum
sicut leo papa dicit. Propositū christi erat humilita
te uincere:unde & aduersarium uicit testimonio le
gis:non potestate uirtutis:ut hoc ipso & hominē
plus honoret & aduersarium plus puniret:cum ho
stis generis humani non quasi a deo:sed quasi ab
homine uinceretur:unde & responsionem suā in
humilitate fundauit. Attende autē q̄ in istis re-
sponsionibus iesus diabolum confudit & ad rem:
licet diabolus non intellexerit plene respondit: &
generalem suam doctrinā nunc contra diabolum
inchoauit. Primo enim diabolū confudit dicens
licet homo sit carnis fragilitati coniunctus: tanta
tamen dei dulcedine fruitur ut uitā suam nō esti-
met dignā solo cibo carnali:sed in omni uerbo dei
quantūcūq̄ minimo delectatur. In quo diabolus
potuit confundi qui sine carne & tētatione habēs
cibum in celo deseruit tētādo deum in delectatio
nibus magnis. Secundo respondit ad rem quia
uere filius dei erat:quasi dicat:homo quem cernis
non uiuit in solo pane corporali:sed in omni uer-
bo dei.i.in uerbo perfecto:ut oē sit idem q̄ perfe-
ctum.i.in dei filio tanq̄ in proprio supposito per
gratiam unionis. Ostendit etiam q̄ ipse aduene
rat ad retrahendū homines a carnalibus desideriis
que significantur noīe panis:& eos reficere suis spi
ritualibus uerbis. Sic ergo uides q̄ prudenter uicit:
& plene diabolū confudit. Quia tamē cecus
diabolus presūptione non intelligens alte quid
diceret amplius ex christi humilitate presumpsit:
& tunc dicitur q̄ assūpsit eum in sanctam ci-
uitatē:& statuit eū supra pinnaculum tēpli: ut ubi
multos uanitatis uitio uicerat.xp̄m quoq̄ proster
neret. Dicit autem Criso.q̄ licet ad ostētationē
suam diabolus intenderet ut oēs uiderent:ipse āt
xp̄s diabolo nesciente sic agebat ut a nemine ui-
deretur. Et fuit iste astutus ordo malitie: quia enim
uidit iesū non moueri cibi appetitu:uoluit eū mo-
uere inanis glīe fastu : unde forsitan hoc suade-
bat sibi q̄ sic sanctus erat q̄ uolebat per aera tanq̄
dignum sanctitate portans eum merito eleuari a
terra. Et forte aliquē inuisibilem spiritum de soci-
is suis ipsum faciebat portari:& ipse forte se men-
tiens bonum angelū ex reuerentia se associare dice
bat sicut dictū ē supra q̄ iesus non uideret demo-
nē sua natura. Et supra pinacl'm tēpli ipsum sta
tuit tanq̄ summum amicum dei:quasi diceret. Si-
cut non est locus in terra dignior isto. Sic nullus ē
sanctior te ipso:& ideo secure mitte te deorsū:quia
qui te tanto spacio sic portauit per aera plene defē
det per manus angelorum ne forte offendaris in
casu collisione lapidea. Secundum enim istū mo-
dum forsitan credens xp̄m decipere: suadebat ei
q̄ illuc portatus fuisset diuina uirtute. Quod autē
sic fuerit nō affirmo. Sed certum est q̄ in isto tam
celeri uolatu uel motu non potuit se diabolus oc
cultare quin cognosceretur exterus a iesu eē spiri-
tus separatus. Attende autem astutias hostis.
Nā quia ad primā tētationē christus per scripturā
responderat: deutero.vi. Nunc nititur eum decipe
re falsa allegatione.ps.xc. Vnde q̄ super aspidem
&c.non ponderauit ut cecus. Et hoc adducit falla
citer ut astutus:ubi dicit Hiero. q̄ non de christo
sed de uiro sancto prophetia ē. Falsas autē de scri
pturis diaboli sagittas uerarum scripturarum fran
git clipeis. Vbi nota q̄ diaboli & mēbrorū suo
rum ē officium scripturas peruertere:xp̄i autem &
discipulorum eius ueris sententiis illorum fallaci-
as confutare. Sicut autem supra dixi debilitas aperi
tur diaboli q̄ nihil pōt nisi quantum deus permit
tit utiliter:uel quantū homo se subiicit negligent
unde & christū portare potuit:sed deorsum mitte-
re non potuit. Ostendit etiam uelit uolit diabo
lus in uerbis suis q̄ hominē a creatura querere glo
riā modo quocūq̄ ē deorsū se mittere:quia factus
est homo solius dei gloriam contēplari & in opi-
bus suis a solo deo gloriam expectare. Respondit
autē hic iesus sicut dictum ē supra cōfundēs diabo
lum qui dictum deum suum tētare p̄sūpsit:unde
Hilarius. Diabolum omni conatu confundens &
deū se protestatur & dn̄m. Sicut autem dicit Criso.
hoc dixit uerbis occultis. Non dicit. Non me tēta
bis:sed dominum deum tuum:quod poterat oīs
homo iustus dicere. Quia deū tētat:qui dei hono
rē tentat. In hoc autem eum confudit: quia osten-
dit eum suggere rem periculi utilitate carentem:cū
aliter posset descendere. Vnde Augustinus con-
tra faustū.xxi. pertinet ad sanctam doctrinā quan-
do habet homo quid faciat non tētare dominum
deum suū. Et dicit Hieronymus q̄ necessaria te
stimonia deutro. tantū pertulit ut legis secunde sa
cramēta mōstraret. Ostēdit etiam suam ordina
riam doctrinam iesus in responsione prefata: q̄.s.
uenerat discooperire hominibus diabolica tenta-
menta:& eos docere nō tētare deum in presūptuo
sis operibus. Sic autem xp̄s tēperauit respōsio-
nem ut in maiorem procederet ausū:unde & ipsū
assūpsit in montem excelsum:& ostendit ei oīa re
gna terre & gloriam eorū. Postq̄ enim gulā & spi
ritualis fame gloriam occultare nouerat xp̄m: ad
tēporalem superbiam & auaritiam conuertit insidi
as. Quomodo autem hoc ostendit: diuerse sūt
sententie sanctorum. Criso. uidetur dicere q̄ digi-
to mōstrabat sibi prouincias & uniuscuiusq̄ regni
hoīes & statū uerbis exponebat. Contra quod
uidetur q̄ lucas dicit. In momēto tēporis. Ad illa
enim que dicit Criso. maius tēpus requiritur ut ui
detur. Origenes exponit q̄ ostēdit quomō uitia
se regnabat p̄ diuersa uitia in toto mūdo:quomo-
do alios regit fornicatiōe : alios auaritia &c. Cu-
iusdam autem magistri dicta legi: qui propter uet

bū luce. q dicit ꝙ oīa in momēto &c. dicebat opinatiue non assertiue ꝙ diabolus forsitan in hac tertia presūptione prius presumēs a deo prestigium fecit i xpi sensitiuo: & subito ipsū uoluit alterare & representauit spēm mūdi in organo sensus. Nō ē āt dubium diabolū multa posse si permittatur supra sensum humanū: & dicebat ꝙ nō uidebat hoc incredibile nec inhonorificū christo: quāto.n. est plus diabolus permissus facere: tāto est maiori deiectione confusus. Nec aliqua deceptio fuit in iesu quia suū rōnale i pleno persistebat lumine ueritatis. Nec magnū ē mirū si permisit diabolum in suū sensitiuū formare species sine intellectu: quia illud sensitiuum permisit diaboli membris sic dure clauis affigi quin potius summa christi ostedit dignatio patienter talia sustinendo. & ꝙ hoc fecerat diabolus in eius sensibus non aduertēs christi lucidū intellectū de ipsius malitia: & nullā deceptionem in eo fore tam presumptuose & mēdaciter de tali dominio se cepit iactare: & ipsū mēdacē de totius mundi promissione ad honorabilem casū sue adorationis inducere: ubi uelit nolit diabolus ostendit ꝙ tēporalia appetere homini q̄ ē ad eterna creatus adorare diabolum ne quicquid creatū ē honorabilis casus: unde Apostolus uocat auaritiā idolorum seruitutē: quā hic cōiungit diabolo. Christus āt in hac tertia tētatione tāto plenius deiecit diabolum: quāto plus ipse presumpserat. Et licet oēs sue humanitatis iniurias patienter portauerit; ubi tamē in dei iniuriā se adorari poposcit ipsū reiectiōe fortissima confudit dicēs. Vade retro sathanas: ubi sic dicit Hiero. Non dixit ut petro quē uolebat ad sui imitationē inducere. sed uade sathana ut subaudiatur confusus uade; & in tua intētione deiectus in ignē eternū q paratus ē tibi & angelis tuis. Vel sicut exponit Remigius secūdū aliqua exēplaria apponit retro. i. reminiscere: & recordare in q̄ta gloria conditus fuisti: & in quātā miseriā cecidisti. Dicit aūt Crisosto. ꝙ exemplo christi nostras iniurias debemus magnanimiter sustinere: dei autē iniurias nec usq; ad auditū sufferre. Et attende ꝙ plene nunc diabolū christus cōfudit. d. dn̄m deū tuū &c. Vbi ostendit dn̄s se eē illū quē uellet nollet diabolus adoraret. Et ꝙ in oībus i quibus dei permissione tantū excesserat dei honori & uictorie xpi inuitus seruiuit. Tanto. n. magis confusus ē diabolus quanto magis seuire permissus: & tanto magis iesus honoratus. Quod ostēdit iesus cum dicit. Illi soli seruies: qa diabolus deo & electis seruiendo subseruiuit: ubi ēt generalē suā doctrinā xp̄s cōtinuat: ꝙ. s. ad hoc uenerat ut doceret homines deum adorare: & illi soli pura intentione seruire. Siue āt sit uerus modus recitatus: siue nō de modo immutationis sensuū iesu nihil euāgelice depit ueritati: quia quocūq; mō fuerit: uerum ē quod euangelium scribit. Rabanus tñ uidet' prima facie obsistere. Super quo uerbo dicit sic. Ostēdit āt hec oīa deo: nō ꝙ ipse uisum eius āpliare potuerit: aut aliquod ignotū demonstrare: sed uanitatē pōpe mūdane quā ipse diligebat quasi speciosam & desiderabilē pōpā uerbi ostēdens in amorē christo suggerens uenire uolebat: ubi uidet' quo ad aliquid cum Criso. concordare. Sed quid textui luce dicentis. Ostēdit ei oia regna orbis terre i momēto tēporis Quid magis concordet & uictoria xpi magis honoret: & presūptionē diaboli magis confutet: diligens lector aduertat & sufficit mihi. Vidisti ex parte diaboli astutū processū: & ex parte xp̄i uirtuosū cōgressū. Nunc audi ex parte diaboli confusibilem fugā: & ex parte xp̄i triūphalem uictoriā. Tunc ait Mat. Reliq̄t eū diabolus. Lucas uero cōsumata oī tētatiōe diabolus recessit ab eo usq; ad tēpus. Illud usq; ad tēpus ē supra expositū. In recessu uero & fuga confusus diabolus demonstratur. Nam audito uade sathana: statim sensit diabolus se esse deprehensum

Vt mēdacē & ueritati aduersariū i pmissis

Vt dolosū & sal'tis hostē in persuasis

Vt ābitiosū & dei iniuriosū i postulatione adorationis

Vt ipotētē & confusū & debilē in concupitis. Et ideo efficaci dei uirtute se superatū sentiēs deiectus & prostratus abscessit. Licet āt Criso. uideatur attribuere diuinitati illū recessū. d. ꝙ nō quasi obediens pcepto recessit: sed diuinitas xp̄i & spiritus sanctus q erat i eo excussit uim diaboli & inde diabolū eiecit: possumus dicere ꝙ licet diuinitas oīa faciat: tamē uirtuosis actibus a xp̄o in humanitate factis diabolus ē deuictus. Sequitur triūphus iesu. Et ecce angeli accesserunt & ministrabant ei. Quid āt ministrauerint. licet multipliciter possit exponi ꝙ ministrauerūt sibi in oībus obedientes ad nutū: ut serui domino & hoc sēper fecerunt in toto uite sue decursu. Sicut placuit ipsi iesu: tñ hic singularē in uictorie signū applaudūt deo triūphanti in īfirmitate assūpta. Et sicut credo sibi cibos ad ministrauerunt q̄bus idigebat esuriens natura. In signū ꝙ pugnantibus nobis assistunt & applaudunt seruiūtq; uictoribus. Quid āt prius fuerit aut deportatio iesu supra pinnaculū tēpli aut deportatio supra mōtē & tentatio uniuersalis dominii: Augu. de cōsensu euangelistatū reliq̄t incertum: nihil tñ ad rē pertinet dicit dū oia facta eē manifestū sit. Glo. uero uidet' dicere ꝙ lucas q ponit ultimam tētationē: quā Mat. ponit mediā: ordinationē seruauit historie. Sed Mat. refert tētatiōes secundū ordinē quo i adā facte sunt. Nam primo sollicitauit mētē primi hoīs de ligni ueiti iesu. Geñ. iii. cū precepit &c. Secundo de inani gloria. d. aperiet' oculi uestri &c. Tertio pducit tētationē usq; ad extremā superbiā. d. Eritis sicut dii &c.. Si āt diligenter attēdat' uterq; textus Mathei & luce: magis uidetur matheus seruare ordinē historie. Nā post illud uerbū. Non in solo pane &c. pōit. Tūc assumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatē &c. Tunc uero dicit ordinē tēporis ad imediate precedēs i tētatio

ne.iiii.dicit.Iterū assūpsit &c. Illud autē iterū dicit ordinē ad precedens ex quo uidetur q̄ iā primo ipsum assūpserat portans ad tēplū. Luce uero.iiii. nō ponūtur uerba designantia conditionem: sed narrantia factū:unde tā in tertia q̄ in secunda tentatione dicit.Et duxit illū diabolus in montem excelsū in secūda q̄ ponit in tria.Et duxit eū i hierusalē:& statuit eum supra pinnaculum templi. Alias āt probabiliter uidet̄ q̄ ultima tētatio fuerit illa in qua xp̄s hostem obiurgādo deiecit:& eius fallaciā denudauit dicens uade sathana. Et hoc uidentur sentire Crio.Non.n.est uerisimile q̄ diabolus tanta reiectione confusus ipsum āplius pro tūc presumpsisset attingere. Et hoc magis concordat ordo fini pugilis iesu tētationū prefate. Ordo āt quē tenuit lucas multū nostre instructiōi seruire uidet̄.Nā p̄mo diabolus tētat de peccatis carnalibus.Et p̄mo de gula q̄ ē ianua oīs spurcicie: q̄ si pp suā uilitatē inuenerit hominē resistentē sibi:tētat de ābitione tēporalis dn̄ii. In quo tn̄ secūdum Ambro.ē,horrenda seruitus.unde dicit ibi.Si cadēs adoraueris me.Habet ābitio domesticū periculum ut enim dominet̄ aliis primo seruit & curuat̄ obsequio:ut honore dn̄etur:& dū uult eē sublimior fit remissior.Postq̄ āt diabolus uidit hoīem refutare honores & carnalitatē cōtēnere.'unc sibi īsidiat̄: ut ponat illū i pinnaculū tēpli.s.in famā hoim de gr̄a sanctitatis:& tanq̄ in sanctitate uite scripturā portātē expressā:quia facto sibi uidet̄ iplere quod dicit.Reputat̄ se magisterio dignū uel reuerētia hominū uel titulo dignitatis.Et illud malū tardius uincit̄.Ideo in huius signū a luca hec tētatio ultimo ponit̄. Non.n.secūdū ābro.dixisset:q̄ consumata oi tētatione recessit diabolus ab eo:nisi in ipsis primis premissis eēt oīum delictorum materia.Causeāt tētationū sunt cause cupiditatis. Sicut delectatio carnis:& auiditas tēporaliū & potestatis appetitus glorie & fame sanctitatis. Propter quod patet q̄ uictor noster iesus omnē tētatiōem perfecte deiecit tētatus p oīa p similitudine absq̄ peccato.

Iesus paruulos colligens. cap.v.

Via triūphalis pugil iesus mundū secalcasse ondit aspitate desertu:& iupple carnem uicerat rigore ieiunii:& principem mundi luciferum uincendo prostrauerat: tēpus est ut ad publicū exeat & iā mūdo manifestaret quod erat. Quia uero desertum illud i quo ieiunauit quod ē inē hierusalē & hierico:& quarātena uocat̄ & mōs ille in quo diabolū expulit:& i quo credun tur ei angeli ministrasse nō multū distat a loco ubi cōueniebāt ap̄l'i ad baptismum ioannis.In uigore spūs descēdēs de mōte & cōsuete humilitatis ser-exēplū:uenit ad ioānē:tā ut ioānes suā p̄sentiā honoraret q̄ ut ab ipso in cōspectu populi testimonū acciperet:q̄ ēt ut iuxta eterne dispositionis archanū aliquos ex discipulis ioānis sibi iūgeret. Tūc igitur sicut dicit̄ ioā.i.uidit io.iesū uenietē ad se:& ait Ecce agnus dei:ecce q̄ tollit peccata mūdi & cetera q̄ibi ponūtur. Vbi sublimis p̄co & fidel̄ amicus & seruus iesu ioānes p̄ferendo gratiosa inocentiā & potestatē tollendi peccata:& de diuitate iesu testimoniū reddidit xp̄o asserens se habuisse dei oraculū in deserto:& hoc p spūm scūm uisibiliter descēdētē sup xp̄m cognouisse sensibili signo: unde & conclusit.Et ego uidi & testimoniū perhibui q̄ hic ē filius dei. Iesu āt i partibus illis aliq̄diu morante altera die p̄cedebat i conspectu Ioannis duobus ex discipulis suis existentibus secū.Stabat inquit euangelista:Ioānes & discipuli eius duo ubi iterum repetit.Ecce agnus dei &c.O aīa mea cū quāta pietate putas baptistā ioānē p̄ferre gratiosā inocentiā agni imaculati iesu:& cū quāta reliquanone uiscerū i cōpassione ipsius iesu p̄ferebat holocaustū sue deuotissime mortis i quo agnus xp̄s moriēs tulit peccata mūdi:pp qd̄ solitus erat hoc repetere:q̄ semper cōsueuerat illud ruminare. Totus.n.b̄ndictus baptista xp̄i passiōe & morte trāsfixus & q̄to minus per eius obedientiā xp̄m seq̄bat̄ corpe:tāto magis i eius passiōes & dolores trāsformatus ipsū iesū comitabat̄ in mēte. Intuere tu aīa mea ābulātē iesū & tibi ipsi dic:qa hic ē agnus māsuetissimus p temēte & sue uite austeritate i charitatis ardore in c L t[illegible] totius uite sue decursu.Et scias q̄ agnus ab agnoscēdo dr̄ q̄ allog̃ i altari deuotus baptista.d.agnus ter:qa tria agnouit h̄ agnus in cruce.s.

Patrē cui dīte obediuit moriendo.

Matrē quā discipulo cōmēdauit moriēdo

Latronē & oīum electoꝝ cetū i ipso q̄ sua morte redemit:& i paradisū eadē die pduxit. Ingessit autē Ioānes suoꝝ discipuloꝝ mētibus excellētiā sui iesu &cos totis conatibus ad iesū inducebat sequēdū:pp qd̄ duo discipuli audiētes secuti sūt eū:quorū unus fuit andreas.Et itelligas q̄ secūdū q̄ cōiter dr̄ triplex fuit discipuloꝝ uocatio

Prima fuit ad xp̄i notitiā

Secūda ad eius familiarem sequelā

Tertia fuit ad indiuiduā christi copulam.

Postquā adhuc redierunt ad propria:per quā perfecte adheserunt iesu oīa relinquētes:p̄ma scribit̄ Io.i. Secūda luce.v. Tertia Mat.iiii. In p̄ma ādreas primo uenit ad iesū & adduxit petꝝ: & philippū & nathanael.Intuēs āt iesus petꝝ: & iā in eterno ordine suū p̄noscēs uicarium statim sibi nomē iposuit uel iponēdū p̄dixit:Tu es inqt simō filius Ioāna.i.humilis & obediēs mihi per gr̄am adoptionis:& per illam gratiā per quā tu es humilis & obediēs mihi p illā totius mūdi p̄latus eris.Et iō uocaberis petrus.i.agnoscēs uel firmitas:qa i cognitiōe fidei p dilectionē operātis ad imitationē dei hominis firmus eris:& post me totū mūdū firmabis. In crastinū iesus uocauit Philippum:Philippus Nathanael duxit ad christum quem magno extulit preconio dicens.Ecce uere israelita i quo dolus nō ē.q̄d fecit iesus ne putaret̄ ex defectu nathanael q̄ ipsū in ap̄lm nō elegit. Attende āt q̄ in gallilea ua-

ées de gallilea xp̄s discipulos elegit ut p hoc oñde
ret: ꝗ transiens iesus ab oī mūdi amore i tali trāsmi
gratiōe uiuētes: & nihil de mūdo q̄rentes suos fe
cit eē discipulos: pp qd' ipse dixit: qa de mūdo nō
estis: sed ego elegi uos de mūdo. Io. xv. Elegit aūt
pauprimos: unde Criso. dicit ꝗ reficiebāt retia qa
tātus erat i eis paupꝑtatis excessus ut lamata retia re
parēt: noua nequeūtes hēre. Elegit simplicissimos
tā in līatura q̄ i mūdi astutia. Elegit despectissimos
qa nihil habebāt de mūdi nobilitate uel pōpa. Ele
git hūilimos & pmptos obediētia. ūde stati acqe
uerūt uocati relinquētes oīa: unde licet tertio sint
uocati: tñ nō plene intellexerūt intētionē xp̄i de oī
bus relinquēdis usq; ad tertiā uicē quo itellecto sta
tim oīa reliquerūt. Posset dici sicut dicunt multi
ꝗ solū hi fuerunt uocati. Et Mar. & Mat. dicūt bre
uiter: lucas ponit aptius sicut Augu. de cōsēsu euā
gelistaꝝ: pnmo ponit cōius cū dr̄ ꝗ tertia uice fuīt
uocati. Et tunc pōt rīderi ꝗ allecti amore iesu secu
ti sūt eū oia relinquētes ad tēpus. Sed tñ ibi nō re
fert luc. ꝗ xp̄s eis dixerit ut sequerentur eū: sed tā
tū predicit Petro ꝗ cepit pisces i signum ꝗ hoīes
eēt capturus rethe p̄dicatiōis discrete. Nō intelligi
tur sicut Augu. ponit qñ postea ad ꝓpa sūt reuersi
In sola. n. tertia dr̄ eis uenite post me. Ex quibus se
qt' ꝗ plene obediētes fuerunt xp̄i mādato. Ele
git āt tales iesus. p̄mo qa paupꝑtatē sīplicitatē mū
di despectū humilē obediētia diligit iesus tanq̄ si
bi cōformia: & pfectiōis fūdamēta. Secūdo ut ostē
deret ꝗ electio mere erat gratuita: qa nihil erat in
apl'is per quod uiderentur dispositi ad apostolicā
dignitatem. Et ideo prudentia & scia in apostolis
& alie eminentie magis fuerunt miraculose: ma
gisq; gratuite. Vnde Grego. xxxiii. moꝝ dicit sic.
Predicatores dn̄s infimos abiectosq; hēre studuit
q fideles popl'os ad sp̄ualis pr̄e edificia supna col
ligerēt: unde dn̄s i euāgelio natha. laudat: nec tñ in
sortē p̄dicatiōis enumerat: qa ad p̄dicādū eū tales
uenire debuerant: q de laude ꝓpa nihil habebāt ut
tāto solius ueritatis cognosceret' eē qd' agerēt quā
to apte cerneret' ꝗ ad hoc agēdū p se idonei nō fu
issēt: ut ergo mira potētia per p̄dicatoꝝ līguas cla
resceret p̄us mirabilī' actū ē ut tādē p̄dicantiū me
ritū nullū eēt. Itē Io. moꝝ dicit ꝗ iesus p̄us colle
git idoctos: & postea phos: & nō p oratores do
cuit piscatores: sed mira potētia p piscatores sube
git oratores. Et moꝝ. ix. & xiiii. & xv. & xxix. ca
pitul': dr̄ ꝗ dn̄s elegit stultos secūdū mūdū & pau
peres. Quo cōtra dr̄ moꝝ. xiii. ca. iiii. ꝗ sicut i
carnata ueritas i predicatiōe sua elegit paupes idio
tas & simplices: sic antixp̄s astutos & dulces: & hu
iusmōi sciētiā hn̄tes electurus ē: qd' uidemus eē cō
pletū in mystico antixp̄o sicut īfra patebit li. iiii. ca.
viii. Tertio ut sicut Augu. de ciuitate dei dicit cō
uersio mūdi p eos magis appareat mira seu mira
culosa. Dicit. n. ꝗ h̄ ē sūma oīum miraculoꝝ ꝗ ho
minibus paupibus simplicibus pauc'is: qa. xii. rem
incredibilē mūdus credidit. Et idcirco si qs credit
eos fecisse mirabilia que scribunt' credat ipse p illa
miracula. Si āt dicit eos non fecisse miracula credat
hoc uno oium miraculoꝝ sūmo ꝗ rē sic incredibi
lē talibus uiris eā predicantibus totus mūdus sine
miraculo credidit. Et qui de cetero incredulus ma
net iā magnū & malū & sibi ipsi miraculū. Quar
to ut ostēderet se xp̄s diuinitatis consuetudine ob
seruare: cuius ē ꝓpriū opari de nihilo: & iō hoies
oīno nullos ad ea q̄ intēdit facere. q. sēp uidet' eli
gere ut sibi attribuat' qd' ē uirtutis & gr̄e: & ñ glo
rietur oīs caro corā illo: unde i ueti testamēto ele
git pastores: sic dicit Iacob Gen. xlvii. pastores oui
um sumus serui tui & nos & pr̄es nostri. Et moyses
pascebat greges. Exodi. iii. Et gedeonē minimum
elegit i domo pr̄is sui. Iudic. vi. Et. i. regū. ix. saul de
minima tribu & humilē tūc elegit in regē quo psup
biā reprobato p̄mi regū. xvi. elegit. dd'. tāte paruī
tatis & despectus: ut nec dignus reputaret' a patre
pñtari prophe. Et hiere. nesciētē loq & puerū i pro
phetā consecrauit. Hiere. i. ca. Et sēp minima pla
cuerūt deo: pp qd' ēt solēnissimas uictorias per fe
minas i scriptura pfecit: ut de delbora Iael. Iudith
hester. Et hoc ut gloriā suā alteri non daret. Soli. n.
deo eē debet honor & gl'ia. Ad quā cōseruādā sēp
elegit hūilia & reprobauit superba. Luce āt. v. de
scribūtur tria in iesu pp q̄ fuit multū amabilis eius
seq̄la p q̄ ēt cuilibet hoi rōabil'r acqrit' comitiua. p̄
mū ē gr̄ositas sermōis q̄ ont' i xp̄o: ibi: qa turbe
ruebāt i eū ut audirēt eius uerba. Nūq̄ sic locutus ē
hō. dr̄ Ioā. vii. Loq̄bat' . n. utilia: dulcia: placita & ue
ra: unde uerbū eius ardebat sicut facula multo ma
gis q̄ elie. Secūdū ē cōformitas cōuersatiōis q̄ oñ
dit' fuisse in eo i humili cohabitatiōe: qa ascendit i
nauim uilis piscatoris nō horrens eius cōsortiū. Et
cū eēt rex angeloꝝ rogat' nō p̄cepit: unde dicit luc.
xxii. Ego i medio uřm sū sicut q ministrat. Et Mat.
xx. Filius hois nō uenit ministrari: sed ministrare.
Tertiū ē largitas rmūeratiōis q̄ ontur in abūdanti
remuneratione piscatoris. Na statim dedit sibi tan
tā multitudinē pisciū ut iplerēt ambas nauiculas.
Hec āt mltū reddūt hoiem gratiosū: pfigurauit āt
iesus hoc qñ dixit petro: duc i altū. i. i pfūdū eo qd
de quadruplici pfundo faceret ipsū & alios aplos
educere aīas s.

Vilitatis — Et educerent eos i quadru
Cecitatis — plex: altū. s. maiestatis excel
Calamitatis — se ad uenandū numina oi
Mortalitatis. — potētie. Eccle. vii. Et alta p

fūditas qs inueniet eā? Claritatis sūme ad specula
dū lumina sapiētie. Ad Ro. xi. O altitudo diuitiaꝝ
sapiētie & scie dei &c. Suauitatis eterne ad degustā
dū carismata gr̄e. Eccle. xliii. Altitudinis firmamē
tū ē pulchritudo eius &c. Eternitatis gl'ie ad desidē
radū p̄mia iure. p̄s. xcii. Mirabilis in altis dn̄s do
mū tuā decet scītudo dn̄e in lōgitudine dierū. Re
tia āt quibus apl'i talia sunt piscati: sūt

Conuersationis exēplum — De p̄mo & ad
Eruditionis uerbum — Cor. vii. Capi
Oratiōis suffragium — te nos neminē
Supportationis beneficiū — lesimus &c.

De secūdo: luce.v. Ex hoc enim iā eris hoīes capiēs. De tertio: Cant. secūdo. Sonet uox tua in auribus meis. Vox.n. tua dulcis & facies tua decora. Capite nobis uulpes &c. De quarto & ad Cor. xii. Cū eēm astutus dolo uos cepi. Quod āt n̄ sint retia ondit Ambro. sup luca. Denīq; n̄ alis ipet' ut laxēt retia sua. Soli petro dr. Duc i altū .i. pfūdū disputationū recessus. Que sī āt aplo℞: retia q̄ laxari iubēt': nisi uerbo℞ cōplexiōes: & q̄si qdā oronis sinus & disputationū recessus. Et scdm Bedā rūpit' rete: sed n̄ labit' piscis: qa suos dn̄s & iter psecutionū scādala seruat. In uerbo āt dei hoc rete laxat': qa secūdū ābro. nō ē hoc hūane facūdie opus: sed sup ne uocatiōis ē munus. Quod āt petrus dixit iesu. Exi a me secūdū ābro. significat ꝙ xp̄o opis ē attribuenda pfectio: ut gloria uana sēp a nobis exeat: & uera cōfessio nos peccatores ostēdat: q̄ qdē si pura fuerit nos ad maiora pducit: unde & petrus hic cōfortat'. & future dignitatis grā pmittit'. Hi āt apl'i significantur merito noīe paruulo℞: tales. n. dn̄s dirigit i qbus paruuli cōditionē iueniat: ut secūdum paulū sint malitia paruuli. Innocentes i opōne: ut qbus pnt obsequose seruiāt: & se a nocumēta iferentibus nō defēdat. Veraces in locutiōe: ut fidelit' tradita pferāt & nō dolo audita inficiāt. Suaues i affectione: ut oēs diligāt: neminē odiant. Priuatos oī possessione: ut de se uel suis potestatē n̄ habeāt: pp quod di ad Gal'.iiii. Quāto tpe heres paruulus est &c. Tales elegit dn̄s paupes i hac uita: & subiectos oibus: sed i alia heredes celestiū oibus p̄sidentes: unde de his paulus. Omniū ait me seruum feci. Alias nō uult dn̄s ꝙ hi q eligūtur ab eo recognoscant se in defectibus paruulorū: ut quod ex eis factū sit grā: nō natura: unde in natura paruulorū

Est originalis concupiscentia

Actualis ignorantia

Corporalis impotentia.

Cōtra ista bona p̄dicta a qbus iesus liber liberos suos reddit: pp qd' q̄rētibus de maioritate regni celorū discipulis in typo sui puuli ponit exēplum. d. Quicūq; humiliauerit se sicut puulus iste &c. mat. xviii. Et ē notādū ꝙ tm̄ sex apostolo℞ uocationis modus in euāg'lio scribit' petri & andree: iacobi et ioānis: philippi & mathei. De quatuor p̄mis Io. i. addit de philippo. Mat. ix. de Matheo. & Luce. v. Et istius mathei uocatio sepatim scribit': & iter miracula ponit': nā post multā clarificationē nois iesu quatuor p̄mi uocāt' de piscatiōe: & ultimus iste matheus de negotiatiōe & exactiōe. Et significat ꝙ in pncipio aduētus ipsius pri iesu apl'os eligebat: qui ꝯus de pfūdo idolatrie & uniuersal' lascuie: & amore uite pcellis ppl'os ad xp̄i fidē tāq̄ ad solidū littus adduceret. Sed m'tiplicatis miracul': & sedēte ecclesia ad theoloneū negociatiōis cuius tpalibus iplicita: & i aliqbus reprobis exactionē simoniace ipietatis exercēte p nouū suū aduētū in spū ad euāgelice pfectiōis statum negociatē uocat frāciscū i eius euāgelicū cetū. Qui uēditis oibus xp̄i uite margaritā q̄siuit sollicite & inuenit & emit. Et ipsius certe possessiōis i pp̄e carnis pelle istrumētū portauit auctētici notarii iesu manu cōscriptū & signi sui charactere premunitū. Attēde āt ꝙ sicut in uocatione Mathei mira ostēditur pietas saluatoris: qa publicanū uocat ad statū euāgelicum & malignitas cetus phariseici detrahentis: qa murmurauerūt p diabolicū zelū: unde seq' & murmurabāt scribe & pharisei: sic in renouatiōe euāgelici status superborū supercilīū pietati xp̄i detraxit: ꝙ ad tā sublimē statum peccatores & simplices exaltauit. Vn̄ notat' ꝙ in uocatiōe Mat. aliqua singularia ponūt': q̄ i aliorum uocatione scripta n̄ st̄. s. ꝙ leui fecit magnū cōuiuiū i domo sua: & erat ibi iesus cū turbis & pecōribus simul cū discipul' suis cōuiuatus. Postea ponit' murmuratio & detractio facta christo ab his q religione & scitate illo tpe se reputabant excedere. In qua detractione

Primo inuidia describitur ex murmure

Secūdo arguit' ex lumine ueritatis perspicue

Tertio arguta cōfūdit' ex temeritate cecitatis cōmote: unde & ignaros eos uocat. d. Eūtes discite &c. Quarto cōfusa repellit' i rectitudie eqtatis iustitie Nō ueni uocar' iustos &c. qa uocatio tal' de medio tāti mali ē signū maxie pietatis. Iō p̄mo describit' ꝙ uidit iesus mat. oc'lo pietatis & clem̄tie. Scd̄o describit' statui malitiose culpe: publicanū sedetē i theloneo. Tertio ponit' cōsēsus uolūtatis pmpte. Et surgēs secutus ē eū. Quarto effectus charitatis feruide: qa cōuiuiū magnū fecit leui i domo sua. Vbi nota ꝙ i renouatiōe euāgelice uite ē magna recognitio i mo maxia pp̄e iniqtatis. unde & Mat. uocat se publicanū. Et frāciscus minimus uocat se maximū pccōrē. Est magna dedicatio scitatis: unde & iste i luca uocat' leui q iterp̄tat' additus uel appositus ul' assūptus ad altū cōtēplatiōis extatice. Appositus ad silem statū p̄me eccl'ie. Et iō ē ibi t̄tio plena abnegatio pp̄e uolūtatis & plena trāsformatio xp̄i sil'itudis. Et notat' abnegatio i surgēdo: qa p pa uolūtas sp i malo psternit. Sil'itudo i sequēdo: si ue imago q̄ dr ab imitādo. Ex quo seq' q̄rtū. s. ꝙ ibi ē plena trāqllatio mētis & refectio gustus suauitatis in gl'ia xp̄i hois & sue diuinitatis. Et alie perfectiōes q̄ tibi descripte sūt supra i cātico simeōis q̄ oia cōueniūt i cōuiuio magno. Licet. n. i apl'is fuerit ois pfectio: tn̄ tāta clarificatō luminū. & tāta trāsformatio amoris i xp̄m & trāqllatio mētiū p cōtēplatiōis excessū: n̄ fuit dāda neq; data: sicut patet i. tūc i m'tiplicatiōe cōuersio℞ q̄ta debet dari i apertiōe sexti signaculi: & i cōuersiōe mystici thelonei i quo usq; adhuc Mat. sedet: qa nōdū facta ē in auribus eius & mēte efficax uox reformatiōis eccl'ie iesu ut xp̄m sequat' ad euāgelicū statū: hoc quo ad p̄ncipes q sedēt i theoloneo. Quia uero iā facta illa uocatio i aliqbus paupibus & hūilibus suam iniqtatē recognoscētibus: in qbus huiusmodi dāni spūs p̄mitie plibātur: in quorū āt gustibus iam apparet ꝙ amator & amatus iesus in mētibus eo℞ cū magna suauitate discūbit: iō nec murmur deest nec reprehensio nō tā ipso℞ hūliū q̄ secūdū cōde-

scensiue pietatis iesu a scēdēdo scribis & ueracit̄ pharisæis audita nō dubiū: qa nō ē opus ualētibus medicus: & ex temeritate reputāt se ualētes. Nec minus certe p eos seq̄t icrepatio sue ignorātis ignauie qua pfectiōis uiā sūt negligētes addiscere quā tñ ceci iactāt se scire: ut eis dicat̄. Eūtes discite. Et utinā nō sequat̄ dur̄ iuditiū reprobatiōis mentis obstinate cū dr̄ euāgelii sn̄ia. Nō ueni uocar̄ iustos Nō.n. pōt iuditio meo peior a quocūq; audiri sn̄ia ꝙ ꝙ xps nō uenerit eū uocare p ipēdēda sibi misericordia. Et si sn̄ia nō fert̄ sup eos ad eternā dānationē qd̄ multū desidero: tñ adhuc idubie fert̄ ꝙ ad pfectiōem euāgelicā nō uorant̄ p opus temeritate reputatiōis prope pbēre obstaculū. Sicut.n. dictū ē supra temerarios & de ppa cōfidētes sapiētia & iustitia & mītme puulos hūilitate pfūda iesus amator hūiliū nō elegit hoc de uocatiōe apl'or̄ sit̄ dixit: licet nō sit̄ facta fuerit. Nota ꝙ i apl'is fuerunt xii. progatiue mirabiles: pp quas in. xii. duodenariis i scriptura rōnabil'r figurāt̄ ꝗ qdē progatiue pñt i pfectiōis senario cōbiari. Prio fuerūt pfecti cōtēptores mūdi uanitatū. & hi sūt. xii. quos elegit ihs pcipiēs ne qd tollerēt: & mł'ta dicūt de hoc & ad h̄ ptinētia. Mat. iiii. Figurati p euāgelicā margaritā ꝗ ramificat̄ i. xii. margaritas p singulas portas hierusalē. Apoc. xx. Scd̄o cōiūgit̄ huic progatiua. Sunt .n. heredes & filii celestis regis figurati in. xii. filiis iacob. gen̄. xlii. Tertio fuerūt exaratores pfūdi humani maleficii: ac p hoc supportatores pii defectuū pximi figurati i. xii. bobus maris enei. iii. Re. vii. & in. xii. iugis boū i qbus arabat helyseus: & qa q se hūiliat exaltabit̄. Io. iii. Sūt ipatores & reges ecclesiastici soli figurati i. xii. leūculis sustētātibus soliū pacifici Sal'onis. iii. Re. Quito fuerūt stabiles & fixi i amore xp̄i figurati i. xii. lapidibus: & locati artificiose i pector̄ sūmi pōtificis. Exo. ultio. Et ex hoc cōseqnt̄ fuerūt. vi. lapides fūdamētales celestis edificii unde ab istis sūt cōpositi. xii. articuli fidei figurati i. xii. lapidibus pciosis: & i. xii. fūdamētis celestis hierl'm. Apoc. xxi. Et in. xii. lapidibus sūptis de iordāis alueo: ꝙ in. xii. aliis ibi repositis Ios. i. Septimo fuerūt exploratores sagaces diui cōsilii figurati p. xii. exploratores missos a moyse. Nūeri. xiii.

Octauo ex hoc fuerūt sapiētes duces & pncipes uictoriał' plii: figurati p. xii. pncipes tribuū isrl'. Numeri. ii. Nec noiet. Nono fuerūt magri & doctores lūis ecclesiastici & euāgelici uerbo & exēplo figurati i. xii. stellis corōe ml'ieris. Apoc. xii. Et in. xii fōtibus q erāt i helyn. Numeri. xxxiii. Et ex hoc. Decimo erūt iudices seculi & assessores iudicis xp̄i. uñ dicūt̄ sedere sup sedes. xii. iudicātes. xii. tribus isrl'. Luce. xvii. Et Mat. xix. Vundecimo fuerūt itroductores & clauigeri eterni palatii: unde cuilibet eorū dr̄ i psōa eccl'ie. Mat. ix Quodcūq; ligaueritis &c. figurati p. xii. portas ciuitatis hierl'. Apoc. xx Et ex h̄. Duodecimo sūt distributores & dispēsatores celestis cōuiuii figurati p. xii. pncipes puidētes cibaria mēse Sal'onis. iii. Re. iiii. Et pmi pal'. v. hi sūt. xii minimi euāgelici: q sūt oīm maximi qa maxio oium iesu sūt pfecta imitatiōe cōiūcti. Cōuertere ergo aīa mea i regem tuā q̄ i aie gr̄e tui plena cōsistit & paruulā: & inocētē & subiecta p oīa iesu tuo saluatori te reddas si forte ocl'os sue pietatis ad te cōuertēs tibi reuelare dignet̄ euāgelice pfectiōis & trāsformatiōis archāum ꝙ sapiētibus & prudētibus phs uolūtate testat̄ abscōsit. Quod cū feceris p grā sua festināter assurge: & iugū dn̄i suaue & leue cū toto mētis ardore te offer portare patū ut merearis nūerari i nūero mior̄ quos i iuditio & de secreto sui cordis extrahēs iesus fidelibus examinādis uice sui recepisse obseqa pit̄ oñdit. Iesus mr̄e rogatus.

Ttēde aīa mea si uis i reuerētia gl'iose uirginis accēdi ꝙ i sacris nuptiis iesus initia sue māifestatiōis oñdit & deuotissimam mr̄em suā grādi puilegio honorauit: ut sicut ipsa fuerat genitrix sue psōe cōcipiēdo ipsū i utero per spūm scūm: sic eēt genitrix spūal'r sue māifestationis & fame & cōuersiōis eccl'ie ipsā merēdo eodē spū p otōis sue efficacissimū actū qd̄ uerbo breui sicut breuiloqua expssit filio: licet affectu cōpassiōis p maxio & supplicatiōis i corde suo cū dicit uinū nō habēt: Cū.n. in uino sit.

Splēdor coloris — Quē oīa tollūtur ab aqua
Dulcor saporis — uoluit oñdere purissima mr̄
Calor uigoris — i spūali scīu pii filio iesu ꝙ
Claritaté cognitionis sue persone &
Dulcoré refectiōis sue diuinitatis &
Vigoré sublimitatis potentie nō nouerat mūdus.
Et ideo supplicabat ꝙ
Intellectū squalētē ilūiaret — Vt talia opa faceret quibus ilumiaret fidē: eri
Affectū delipiētē imutaret — geret spē: & accende
Effectū deficiētē roboraret — ret ad amorē: licet āt uideat̄ dure bn̄gnissimus iesus
rn̄disse mr̄i dulcissime: tñ si mystem penetret̄ oculus: tū eā sublimit̄ exaltauit dū exaudiuit eā plene pro mūdo idiguo: & oñdit cōmertiū qd̄ hēbat cū deo .d.ei. Quid mihi & tibi ē ml'ier? In mysterio dicit ꝗ magnū ē istud uiculū quo et̄na dilectiōe tibi filial'r subiectus: ut q sū filius dei pr̄is: sim filius tue ifirmitatis q̄ ml'ieris noīe designat̄. q.d. Nil deo hōi & tibi mulieri. Est mei uículū ꝙ q sū filius dei sim filius uti tui. Sed hoc nolo te scire ꝙ pēsata mūdi malitia q̄ nō meret̄ meā notitiā. Nōdū uenit hora mea: sed tua deuota pcatio meā dilectionē idinat ut id faciā p tuo uoto de quo faciēdo hora nō ē p mūdi pccō. Et sic meritū uirgis de ñ hora fecit horā: ut nec xp̄s sine debita hora p uirgis meritū miracl'm fecerit: & cū mūdus nouerit ꝙ quo ad suum demeritū hora nō fuit. Vñ unde ꝙ illi duo seraphini mr̄ & filius dei mutuo ardore feruentes alias cognitiōes mutue & alta trāsuolāt ppo eis idiomate si breuit̄ & alte loq̄t̄ & mutuo itelligūt ꝙ mens pedestris ignorat pp qd̄ mater uocem filii: tanq̄ plenissime exaudientis agnoscens dicit ministris: quodcūq; dixerit uobis facite. q.d. Audiui uerbū: & cognosco affectum. Sic ergo potes uidere ꝙ btissima uirgo sicut pepit nob̄ filiū di psonā. Sic mater nr̄e gr̄e nūc pepit nob̄ eius noticiā. O q̄tū

ẽ hoc q̄ sacratissĩe uirgĩ oẽs ĩdẽptões filiũ sint deuo
tioĩa.n.i mãu mr̃is posuit ḡtissimus filius. Sicut i
dispẽsatrice oĩum ḡrãꝝ:sicut ipse oĩa a p̃re accepit
ñ solũ ut deꝰ:sed ut hõ fõs oĩs meriti oĩm ĩdẽptõꝝ.
Quia uero istd̾ p̃mũ miraculũ qd̾ legit̾ fecisse ihs
bñdcũs q̄ oĩa fecit ĩ sapia:tal'r hoc miraculũ fecit:&
tal'r euãg'lista describit:Io.ii.& q̃tũ ad tp̄s & q̃tũ ad
locũ:& q̃tũ ad modũ:& q̃tũ ad ĩchoatõis ĩitiũ:&
q̃tũ ad fructificatõis bonũ ut ĩ ip̄o oĩm purissi iesu
opeꝝ pfcio demõstret̾. Tp̄s.n.fuit dies.iii.lr̃al'r.iii
dies fuit a uerb̄ q̄ dixerat supra a p̃ma uocatõe ap'lo
rũ:sed sp̃ial'r ul' t oñdet̾:q̄ mãifestatõ xp̄i p̃sõc per
uirtutis mirac'la & salutis bñ'icia ɔstituebat t̃tiã diẽ
mũdi decursus q̄ dies gr̃e appellat̾. Nã p̃ma dies
fuit sb lege nat̾e ĩ p̃mis p̃riarchis.scd'a sb ueti lege
sb moyse & p̃phis.t̃tia ĩ luie gr̃e ex claritate xp̄i p-
see & uite:& ex diffusiõe ĩ eccl'a sue doctrĩe.Gr̃a.n
& ueritas p iesũ xp̄m scã ẽ:ut oñdat̾ dat̾ oĩbꝰ xp̄ia
nis:q̄ bñficia ĩdẽptõis & salutis ihu ex mera gr̃a dã
tur ĩ mũdo scd'm p̃m p̃missa:& pp̄hãꝝ uaticĩa &
sb nll'o merito cadũt:cũ sit oĩs meriti fũdamtũ.Et
ad hoc ducũt oĩa xp̄i opa & eiꝰ doctrĩa. Locus ãt
ẽ chana galilee:q̄ optĩe ɔuẽit xp̄i opi & doctrĩne.
Chana.n.zelus:galilea trãsmigratõ ĩtp̃tat̾:ut p h̃
oñdat̾ q̄ pius ihs nr̃o aõre ebriꝰ & ex nr̃e saluti ze
lo trãsmigrauit a seip̄o m̃ris pẽalitates & durã mor
tẽ assũẽs ut nr̃as pẽas & mortes deleret. Et ad hoc
oĩa eiꝰ opa ordiari uidet̾.Doctrĩa ãt xp̄i nos zelo-
tes de aõre dei & sui facer̃ dẽt.In q̄ ab amore sui &
oĩa nr̃i ĩ bñdcm̃ iesũ trãsmigrar̃ nos docuit. Sicut ip
se p aõre nr̃o a seip̄o trãsmigũit. Modꝰ ãt fuit de-
ficiẽte uio affcũ ĩtcedẽte m̃rno ĩpletis hydriis usq̄
ad sũmũ p m̃ris documẽtũ & xp̄i p̄ceptũ. Vbi oñ-
dit̾ q̄ ab his oĩbꝰ miracul' xp̄i ihu uãitas & ostẽta-
tõ fuerit exclusa:& sp̄ ea fecit ex rõnali cã p utilitate
& necitate nr̃a:qd̾ m̃rat uini defcũs:& q̄ hoc sp̄ me
ret̾ nobꝰ uirgo bñdcã:q̄ post filiũ i oĩ merito tenet
p̃matũ:& post m̃rem hoc meret̾ i sua deuotiõe &
fide m̃r eccl'a.Et sicut ad lr̃am xp̄s uoluit expectar̃
q̄ bñ notꝰ eẽt m̃stris uini defcũs:ut p hoc plus ḡte
rpet̾ effcũs.sic ĩ miracul' & ĩ aliis eiꝰ bñficiis uult
q̄ aĩa suũ defcm̃ cognoscat:& q̄ mera gr̃a:ñ ex ali
quo suo merito dei dõa r̃opiat:p qd̾ & iubet aq̃ im
pleri hydrias usq̄ ad sũmũ:q̄a nullo mõ ul' t deꝰ p-
cet̾ suũ donũ. Perdit ãt nisi sit cognitũ qd̾ solũ fit
p hũilitatis sp̃m:pp qd̾ sepe elcõs suos quos ad ma
ia eleuar̃ ĩtẽdit m'tis tribl'onibꝰ & aliĩ cl'pis deri-
t:sicut de dauid & petro bẽs gre.põit exẽplũ. xxx
ii.moꝝ:.Vñ ĩ ps.Imple fa.eoꝝ igno.&c.pp qd̾ ĩ sa
nitatibꝰ ɔferẽdis petebat ihs sepe sanãdoꝝ ɔfessio-
nẽ:& ɔsẽsũ:ut p hoc ĩduceret eos ad cognoscendũ
morbũ. Vñ ẽt dilcm̃ lazaꝝ noluit lib'ar̃ ĩfirmũ nec
suscitare mortuũ dõec q̄ fetet ẽ defu̅. Sic & nouita
tes statuũ sublimiũ q̄ sit q̃dã resurrectõ peioꝝ i me
lius ñ ul' t ĩtroducer̃:dõec fetor corruptõis p̄oꝝ sta
tuũ exhalet p mũdũ.Et hoc ẽ hydrias ĩplen usq̄ ad
sũmũ:ut extꝰ resp̄gẽtibꝰ hydriis appeat aq̃:ñ uinũ
Sicut ergo ĩ illa aq̃ nll'a fuit potẽtia nat'alis ut sbo
fieret uinũ:sed mera ptãs sup obediam creat̾e. Sic
ĩ aq̃ peccõꝝ nr̃oꝝ: nll'a ẽ ad gr̃am dispõ:sed hoc ẽ so
lũ p ĩfinitã dei potẽtiã misericordit̾ ĩtũdẽt̾ gr̃e do
nũ ɔmutatis p̃cẽ tr̃im affcm̃. Quia uero oĩm ele
ctoꝝ p̃issĩa uirgo m̃r ẽ & aduocatã:tõ affcũose no
stros defcũs filio suggerit:& nos ad eiꝰ mõita ser-
uãda suffragio orõis dispõit:& bñdci iesu obserua
tis p̄ceptis ip̄e oĩa nr̃a mala ĩ sua ɔuertit bõa. Quã
tũ ad ĩchoatiõis ĩitiũ dẽs scir̃:q̄ oẽ diuĩ donũ ab
hũilitate sumit ĩitiũ:& hũilitas ĩ nr̃is defcõibꝰ sunt
fũdamtũ.et scd'm q̄ sũt ḡdꝰ gr̃e sic ḡdꝰ ĩferior ĩ rspcũ
superioris dr̃ defectiuus & sepe ĩpfectꝰ.ñ t̃n tal' defe-
ctus ul' ipsõ ut sepꝰ dicit pccm̃.Nõ.n.oĩs ĩpfcio
ẽ cl'pa nec oĩs defcũs:sed solũ illꝰ ḡdꝰ ul' circũstan
tie quẽ p̃sõa scd'm suũ statũ dẽt hẽre. T̃n q̄a m'ti sũt
ḡdꝰ ĩ ascẽsu thrõi uenssi sal'onis.s.dñi nr̃i ihu xp̄i tõ
q̃n aĩa ad superiorẽ ḡdũ ascẽdit:totꝰ suꝰ statꝰ p̃teriꝰ ut
sibi aq̃ mutata ĩ uinũ:q̄a ĩ oĩbꝰ potẽtis tã ĩtioribꝰ
q̃ extioribꝰ ut sibi differre a primo.

In colore puritatis Quãtũ uinũ aquã supat̾ di-
In calore charitatis gnoscit̾:pp qd̾ signat̾ hydrie
In sapore suauitatis sũt sex q̄ ẽ nũerꝰ laboris:q̄ usq̄
In uigore p̃tãtis ad sũmũ ĩplet̾:q̄a tũc singul'r
diuino bñficio aĩa p̃mittit̾ ĩ ĩpsciõne ĩferioris statꝰ la
borar̃:& illas ĩpscões abũde cognoscer̃:& m'tas i
eis ãxietates & sepe tribl'ões hẽre:ut stupẽdꝰ audi
at ɔsol'onis uerbũ subito scẽ mutatõis ĩ diui dulco
ris uinũ.Et sic patet ɔsũatõis ɔplemtũ q̄ sp̄ ẽ ad ḡ-
dũ diuĩe p̃iopatõis bõitatis hactenꝰ ĩ exp̃rũ. Sic
potes uider̃ ĩ gnãlibꝰ opibꝰ dei q̃tũ ad tres status
p̄ncipales mũdi.p̃mus ẽ statꝰ synagoge iudeoꝝ q̄
ɔp̄hẽdit qcqd fuit añ xp̄m.scd'us ẽ gẽtiũ.t̃tiꝰ ɔuer-
siõis iudeoꝝ & gẽtiũ ĩ ouile dñicũ: sine. Primꝰ di
ci p̃t statꝰ ueťis testi. Scd's noui. Tertiꝰ decl'atõis
ɔcordie utriusq̄.Nõ.n.sũt tria testã sed duo:t̃n noua
clarĩ.tatõ ĩtellcũs tã noui q̄ ueťis uocat̾ sp̄s ɔcor-
die utriusq̄:q̄ utiq̄ fiẽdã aptio sibi sigilli:& cãtꝰ.vi
tube & ãgelꝰ philadelphie:& q̃libet.vi.ps apo.eui
dẽt oñdit si adsit sp̄s q̄ ɔdidit libꝝ. In quolibet ãt
hoꝝ statuũ sũt due hydrie q̄ circa finẽ sue ĩmutatõis
ĩ meliꝰ ĩplet̾ aq̃ mãifestatõis sue defectibilitatis us
q̄ ad sũmũ.Et licet q̃libet statꝰ p suo tpe sit bonꝰ
t̃n respcũ melioris seq̃ntis ẽ aq̃us.Et hic m'ta my-
steria m'ta explicatõe ĩdigẽtia ɔtinet̾. Dẽs ãt scir̃
q̄ triplicẽ aq̃ mutationẽ solẽnẽ scrip̃t'a describit:q̄
huic mysterio ɔnẽit. Moyses.n.aq̃s mutauit ĩ sãgui
nẽ Exo.vii.Ihs ĩ uinũ Io.ii.Helyas ĩ ignẽ.iii.Re.x
viii.Sigt̾ ãt p mutationẽ aquaꝝ ĩ sãguinẽ mutatio
seu coruptio p̄cedẽtis status:Sicut tpe xp̄i moyses
q̄ sigt̾ scribas & phariseos:aq̃s scripturaꝝ sanctarum
suo puerso intellectu cõuertit ĩ sãguinẽ psecutõis
ĩnocẽtium.s.xp̄i iesu & discipuloꝝ suoꝝ. Aliter
etiam carnales obseruantie suarum cerimoniarum
ipsas tãq̃ necessarias seruãtibus post clarificatã do-
ctrinã datã p xp̄m. Xp̄s aũt ĩ noua ĩchoatiõe sui
status aquas ueteris testi cõuertit ĩ uinũ sue iocũdis
sime societatis & ĩebriãtis amoris ĩ carne assumpta.
Sed.s.s.aduẽiẽs ĩ die pẽth.q̄ p helyã sigt̾ aquã con
uertit̾ ĩ ignẽ.Appropate aũt uetus testm̃ aq̃s cõuer
tit ĩ sãguinẽ: q̄a sãguinẽ fũdebãt:trãsgressores le-

gis pēa sāguis pfiens: & i bellis legis hostes occi-
dēs. Pius aūt xps aq̄s cōuertit i uinū qa piissimo
cordis amore & suaui bñficio inimicos i pōpa ipsos
cōuertere docuit: & legē amoris iebriātis & iugum
suaue tradidit xpiāis. Sed helyas neies quo ad ē-
tiū statū aq̄s testi noui & ueris cōuertit i ignē flam
mātis amoris & totalī q̄tū deus disposuit mīci ec
clesie trāsformātis in ipsū bñdctū iesū deū & homi
nē sil' crucifixū & gl'iosū. Vñ.iii.Re.xviii. Helyas fe
cit aq̄ductū quasi p duas aratiūculas i circuitu alta-
ris: qa uniusq; testi scripturas circa altar icarnati dei
hois & mysteriū sue crucis adducēs quattuor hydri
as aq̄: scdm quattuor scripture facies legalē: hysto-
rialē: spūalē: & pphialē. Tertó iussit fūdi scdm itelle
ctū mplicē: lr̄ale. mysticū: & moralē ut p mysticū in
telligas allegorice & anagogice secretū. Et cōposi-
tis lignis oīum bñficiog hūano generi fcōg sup al
tare iesu oībus mēbris corporis mystici quo ad di-
uersos status q fuerūt i eccl'ia diliger & distracte lo
catis holocaustū & ligna: & lapides pulueré quoq;
& aqua q̄ erat i aq̄ductu ignis de celo descēdēs oia
cōuertēs in flāmā: tūcq; ois ppl's clamauit dñs ipe
ē deus. O aīa mea deficius & ñ loquans. I nexpl
sibil' eni ē abūdātia carismatū sup eccl'iam electog
desig̃ta effūdi: qñ sacerdotes baal & pphas eius di
gbit dñs trucidare i spū & uirtute helye: qñ qcqd ē
fcm a pncipio mūdi i iudiciis & bñficiis i scripturis
& gestis i gratiis & culpis. In elcis & reprobis: api
et sps iesu usq; ad minos pulueres fuisse amoré
flāmeū dei ad hōrādū & pmouēdū & trāsformā-
dū i deū hūanitatē assūptā p grām unionis ad filii
dei psonalitatē & quodlibet eius mēbg icorporā-
dū p ardētissimā charitaté. Tūcq; oīs ppl's electog
ex intimis pcordiis repleti spū sco interius & exteri-
us clamabūt: qr dñs ipe ē deus. O deus piissime
excita potētiā tuā & ueni: & ostēde nobis idignis fa-
ciē tuā scām: & da nobis misericordiē illud tuū de-
sideratissimū salutare: utinā celos disrūpes ignātis
& eminētis supbie: & descēderes p effcm grē ipro-
misse. A facie uirtutis tue mōtes sibie & sic rel'ois
deficerēt. Et sic exustio olle feruētis. s. appetitu mū
dāe gl'ie & reputatōis sīe: utiq; exusti tabescerēt de
nigrati & cōfusi a sublimi gl'ia scitatis uere quā ap
perie facies tūc i ppl'o electog. O eccl'ia nūc tali
bus denigrata lege Esa.liiii. qa ut mulierē derelictā
& merētem spū uocauit te dñs & uxoré adolescētia
abiectam: dicit dñs deus tuus qa talibus mal' pla-
tis & falsis hypocritis credidit se igēdā: sed nūc cito
sibi qd' seqt' iferet. Cōuertēs dispsiões tuas ad pū-
ctū & i modico dereliq te: & i miseratōibꝫ magnis
cōgregabo te. Et sicut i diebꝫ noe cui iuraui: ut nō
ultra iducerē aquas diluuii sup trā. Sicut iuraui ut ñ
irascar tibi & nō icrepē te &c. O aīa mea deduc q̄
si torrētē luctū amarg: qa i diebꝫ tuis ideformatōis
scē mrīs eccl'ie ista lamēta sic hñde cōpleri ispicis ut
pl'a expians mala & flagicia i ocl'is q̄ i cordibꝫ iue
nisti: ut merearis associari uiris uirtutū: s. r quog frō
tes ē signū thau: qa gemūt & dolēt sup cōmtōe ui
duate spōse quo iudicio adulterātis his ur pturba-
tōibꝫ pturbari ihū snīa idicata: qa posuisse uī eā i p
stibulo meretricū. Clama ne cesses quasi tuba exal-
ta uocē orōnis ad deū sup mōtē eminētis ɔtēplatio
nis ascēde: si forte dilcm̄ spōsū cōspitias aduenire &
audias eū scē eccl'e dicer p effcm qd iā ē añ pmissū.
Ecce ego sternā lapides tuos p ordinē: & fūdabo te
i saphiris: & ponā iaspidē ppugnacl'a tua: & portas
tuas i lapides scl'ptos: & oēs tminos tuos i lapides de
siderabiles uniuersos filios tuos doctos a dño & mul
titudinē pacis filiis tuis: & i iustitia fūdaberis. Ex
urge aīa mea & de sōno excutere pons cordis & as
sociare uiris uirtutis i qbꝫ iā fuit e pfectōis ascendit
aurora. Et illū uirg spōsū eccie secū luctātē āplecte
Qui si se excutiat dixeritq; tibi q iā appet aurora p
dcā i paucis: & idcirco ad te postl'abat se dimitti cō
fidēti assecuratōe uideas. Nō dimittā te nisi bñdixe
rīs mihi: ut iā ad luctā puersog q̄ dulcā tua sponsa
sublimis pastoribꝫ usq; nūc fuit iacob asst'ē eē icipit
i iocūdo statu & aspcū tuog radicaliū luminū: & i
plexu tuag suauiū scītatū & gustuū diog. Tage
pie ihu neruū femoris huius spōse q̄ tota uiuit i af
fcū carnis & sāguis & mal' delcātiōibꝫ pōpe & abū
dātie tpal': claudicet bōe ihū spōsa tua ueī ɔtrato pe
de ut nulla tpralia tāgat: nec neruū sesual' & carnal
uite cōedat āplius typo tibi dilci ppl'i isrl' is: ut sic
tota aqua distractiōis pēite p ueri helye spm̄ i ignē
aōris flamei pfcōis uite tue dilcē ihū efficaciē ɔuer
tat'. Si āt uis istā pfcōnē i scripta lucide speculari
porta spm̄ iesu sup suū donū tecū: q tibi illuiet te
tū & studeas. I.ca. Esa. ubi post iudicia gētiū & mul
ta mala descripta ppl'is suis icipit cū pmissis ɔsolo
nibꝫ cōfortar: & sic usq; ad finē libri discurre: q oia
uno mō sī ɔpleta i aduētu xpi psōe p dōa exhibita
hūnaitati assūpte. Et q̄tū ad aliqd i ɔuersiōe eccl'e d
gētibꝫ. Sed ml'to plēius ē iplēdū i pfcōe uite euan
gelice dāda cōtēplatiē eccl'ie ex cōcordi cōuersiōe
utriusq; ppl'i ɔgregate: cū ois isrl' saluus fiet. Sic p-
missiões oēs p pphas pdcē illi ppl'o iplende post
reditū de captiuitate babilōie hac pfectionē cōtinēt
itrīseco itellcū. Sed & reedificatō tēpli sub esdra &
Neemia huiusmōi ē figura tēpli iformādi. Et uisio
ezech de illo magno tēplo a.xl.ca. & ultra hāc pfe
ctionē figurat: q̄ itelliger ñ potis nisi i uisiōibꝫ dei
ad trā adducaris uerog isrl' itog: & sup mōtē cōtē
plationis excelse dimittaris qeicere: & nouens per
expiētiā: q in spū: nō in carne ē edificiū eccl'ie ci-
uitatis: que ad austrum meridiei respicit: ubi spon
sa in amore sui crucifixi dormit in monte: & in-
troducaris in apertum latus precordiorum amo-
ris ihū. Quo intra cordis sui itima hāc dilectam p
cessus opeg spōsi eccl'ie iesu sumat uinū a uilitate
aq̄a & i uinū iebriatū carismatū cōsūat'. Quāiū
uero ad fructificatiōis bonū dēs attēdere q uini cō
ditō architriclio defert'. Spōsus aduocat' cōsuetudo
hoīum allegat' & singl'aris mōns spōsi sub admi-
ratōe ppōit'. Architriclinus iste ē iudiciū rōnis
illuiate q̄ gustat uinū imitatōis xpi p saporē amo
ris: quo gustato spōsus iesus i admiratōe sps aduo
cat' p orōnis suspiriū: & gratitudis deuotū affectū.

Cōsiderať diuersus ,pcessus mūdi fallacie diaboli
ce astutie & ipfectōis cōtracte. In qbus oibus i de
lectatōe pecī pōit ̄pmo q̄ ū ad appetiā mētis dece
pte uinū appētus bōi:& cū p demētationē rōnis in
ebriosā stultitiā gustauerit delicias pecco₂:pōit sibi
uinū deťius uua fellis:& botrus amarissius iferna-
liū tormēto₂.Spōsus āt etne sapie ihs uinū bonū
& glie usq̄ adhuc seruat elcis:qr paulatie p aman-
tudies extrīsece pnie eos ad etnas mānducēs deli-
tias sp adhuc dū uiuūt i carne argumētādas seruat ut
i oī tormēto glie iubilās & exultās aīa possit dicere
Bōe ihu tu āt seruasti bonū uinū usq̄ adhuc:donec
totalr carne soluta iebrieť ab ubertate domus dei:
ut sic spōsū teneat q̄ iā ñ sibi supsit qď q̄rat. Hoc
ergo itiū signo₂ ihu sic modicū ē expssū sapiēt ē
fcm a sapiēte iesu i chana galilee:ubi pt uideri apte
q̄ magnifice xpi māifesteť glia:ut merito i eū cre
dāt discipl'i gustato uīo i qď cōuersa ē aq̄. Lral'r āt
iste architriclius dcūs ē ̄pnceps triū mēsa₂.Et pōt
dupl'r itelligi:ul' ̄pnceps mīstrātiū:ul' scď m Cris.
̄pnceps icūbētiū cetis hōratior iuitatis cui prio po
cula ,ppinať. Discipuli aūt ñ dñr iesu ul' quos iā
elegerat scď m aliquos ad pfcām seqlā:ul' qď ma-
gis cr̄do & ē magis cōe quos iā uocauerat circa ior
danē pria uocatōe ad sui noticiā trāsferēdos ad p-
fectā seqlā:quos uiso miraculo cōfirmauit ad fidē

Expōit aūt Aug.q̄ mīr rīdit q̄ eius naturā nō
cognoscebat i faciēdo miracl'a q̄r ñ ut deus opať ñ
ut hō. Et q̄ nōdū erat sue mortis hora i q̄ pateť ex
infis nat'a i q̄ ihs eā cognoscere sollicite curat: hec
snia bñ itellcā est sancta deuota & uera:sed nullum
preiudicium facit prime. Alia etiam miracula que
fecit iesus non solum fecit ut deus: sed ut homo
deus: unde plene & ,ppe imutatio natura₂ ̄pt at-
tribui hoī:tā unioē psōali:q̄ dīne uirtutis cōicatōe
sublimi. Oīs.n.creatura obedit illi hoī ñ solum ad
motū localē:sed ad naturalē trāsmutatōnē. Sed ma
gis cū de miracul' xpi ageť isra hoc explanabiť ubi
duplicis opōnis iesu ,ppetas distigueť. Hoc āt ̄p-
mū miraculū ihu cui etna sapia optie disposuit fie
ri icōuiuio nuptiali:ut i frōte suo₂ ope₂ cogno-
scať apte q̄ ipe ē unicus spōsus ul' is eccl'ie:& cuiuf
libet singularis aie sibi iferuore iebriātis amoris p
sui miraculosā cōuersionē misericordiť despōsāde.
Et ut oñdať q̄ oīa pegriatōis uite iesu sūt ad istud
nuptiale cōnubiū ichoādū:pmouēdū:hōrādū: &
etnal'r cōsumādū. Si iohes spōsus nuptia₂
fuit quē bñdcūs ihs scď m Hier.uocauit de nuptiis
ad bñdcm celibatū & uirgitatē.Et forsitā ex hūilita
te ipe tacuit q̄ fuerit ille spōsus uel alius uirgīs p-
piquus.Cū dr:q̄ mr iesu erat ibi. Deuotissia igr uir
go rumo₂ taliū refuga nō uideť ibi fuisse:nisi ex
mag cōiūctōis cā:ul' forsitā ex mystica sapia q̄ ml'-
ta cognoscebat fut'a:l'hs āt q̄ iā cepat se māifestare
mūdo:& iā scď m formā pauptatis euāgl'ice paup
discurrebat p mūdū uocatus dr cū discipul' suis ul'
q̄ futuri erāt:& iā eū forte familiatus licet forte nō
iduisibilť seq̄bant. Ex quo ēt uideť q̄ spōsus eis
erat familiaritate cōiūctus. Utrū āt ue₂ sit hunc
fuisse ioānē:nihil temeť asseramus. Sed p hec. 9stat
eū eē notatū i cōuiuio nuptiali q̄ multū cōcordat
mysteriis q̄ i dilci Iohis tā i euāgelio q̄ i apoc. figu
rāť psōa hoc eni i eo fuit singulare ̄p oib9 apl'is: qr
figurat illū statū eccl'e d quo tibi sepe fatio mētōnē
qr ad ipm tota mte suspiro. In quo iā ñ distracta p
tpralia & carnalia ut pedisseq̄ sed tota i camera etne
recollectōis iclusa gete & trāqlle pulchritudinē fa-
ciei spōsi:iformata i se spōsi uita eccl'ia spōsa reqescat
& i suauissio lecto nuptias cōnubii cordis iesu qď
sibi i cruce apuit soporata eius suauiss̄mis uacet am
plexib9 sil' gustās cū crucifixo amaritudinē sue mor
tis & cū gl'ioso ihu sue gl'iā deitatis. Et qr suauis
me tūc sibi dať gustaŕ sue uilitatis nihilū & i oī bo
no defcm:& se oī dei dono idignū.iō plēissie co-
gnosceť scď m statū uie:q̄ uera dei dilcio erit cā so
la & ̄pcipua tāti status pp qď sublimis discipulus.
Ioānes cū mag hūilitate i huius rei typo uocat se ñ
iesū diligētē sed ab eo dilectū. Et ieffabilia narrat ̄p
uilegia de seipso:qď qdē scď m lrām fuit uerissimū
Sed cū hoc figurat q̄ ille status ē i tāta xpi trāsfor-
matōe formādus & i iesu pectore i cena ultia status
eccl'ie soporādus qď dubitaŕ ñ potit qn a xpo sit
excesse dilectus. Et qr nihil meritis suis attribuet:id
circo ñ diligētē:sed dilcm nouerit se uocaŕ. Quod
ēt āgelo philadelphie locutō dīna pmittit. Et sciet
inqt q̄rtū ego te dilexi:cuius hūilitatis ̄progatiuā ̄p
m trit cū dicit. Eo q̄ modicā hēs uirtutē.f.hūilita-
tē scď m glo. Status.n.de quo nūc dico sigs myste-
ria scriptura₂ scrutet ,pfūdissie hūilitatis excellētissi
me cōtēplatōis & suauitatis & plene trāsformatōis
i xpm tā passū q̄ gl'iosū:ac p hoc dignitatis subli-
missie futurus describiť ut merito 9pleať ipo. Qui
se hūiliat exaltabiť:pp qď ēt Io.circa se mlta ̄puil'ia
scribit:sed pfectōes ex se sibi nullas attribuit:q̄ npo
tius hūilitatis fut'e i ipo figura pōiť:qn Apoc.i.i ui
siōe filii hoīs tāq̄ mortuus ad pedes eius dr cecidis
se:i quo illa plēa pauptas sps & hūilitas obedie.i'q
bus ē spūal' mors totius sui status uitiosi eē figura
tur de q̄ i pl'ibus capl'is ē supra descriptū. Propter
quā formādā ñ dabiť illi statui tātus excessus rigo
ris abstinētie & ieffabiliū ieiunio₂ q̄ i anachōritis le-
gūť ut sibi ipi oīo uilescat nl'o m mō ad relaxatio
nē uite:ul' ad aliqd spōsū offēdēs:ul' suū uirgineū
ortū poťit iclīari:qn potius se uilissimū reputabit
q̄ non poterit predictos scō₂ rigores attingere &
in ipsismet panis que summe & plenarie pauper-
tatē modestiam temperantiam:& gule mortificati
onē oñdet:ut pote q̄ i oibus gustat dilectū. Hec
aūt dīna sapia facit ut oīs status hēat in se uñ hūilie
tur. Et i alio qd reuereat hūil'r & mireť:pp qď cre-
do illā sentinā iferni illo₂ pessimo₂ q̄ se uocāt de
spū libertatis cōtra hāc sublimē xpi militiā nunc a
diabolo sciari p mūdū:nō & ̄pmitie sublimitatis sps
q̄ nūc i pl'ibus aliis psōis appet:& illius pessime se
t ne fetor q̄ i multis spurcissimis sub titulo spūs na
res spūaliū horroris detestatione replet testimoniū
mēti occulte redit:q̄ desiderabilis status ̄pdci iā af-
cēdit aurora haud dubiū i plenā diē cito formāda.

Ex hoc aūt q iesus sua p̄ntia honorat nuptias:sacramētū matrimonii approbat. Et ex hoc q Io. inde uocat ad celibatū ppetuū nō dānat matrimoniū ut dicūt heretici:sed uirgītatē p̄tulit:in ibi significatū est q m̄rimoniū ratificatū p uerba de p̄nti āte carnalē copulā p spūalē mortē que ē i pfecta xp̄i se q̄la disrūpit xp̄o ut pōtifice i melius cōmutante: tūcq; aqua carnalis cōnubii cōuertit tali aīe in sua uissimū uinū nuptialis copule iesu xp̄i. Nā ex sacra scriptura in utroq; testamēto matrimoniū cōfirmatur & extollit:semp tñ i nouo testō uirgitas preponitur. In ueteri enī cōmendatur.

Ex institutentis auctoritate quia a deo. Geñ.i. Non ē bonū hoīem esse solū &c.

Ex loci dignitate:quia i padiso:ut patet ibidem.

Ex tpris diuturnitate quia ante lapsum: fuisset enī tunc coniugiū i officiū:nō in remediū.

Ex reuelationis ueritate ibidē: pp hāc dimittet homo p̄rem & m̄rem &c. In nouo cōmēdatur.

Ex p̄ntia auctentica:Io.ii.

Ex snia euāgelica. Quos deus cōiūxit &c. Mat.xix

Ex doctrīa apl'ica. p̄me ad Cor.vii. his q m̄rimōio iūcti sūt precipio nō ego sed dn̄s &c.

Ex miraculi refulgentia. Cū in uinū est aqua cōuersa Io.ii. Quia uero de nuptiis ē sermo:attēde aīa mea quas nuptias debes eligere. Sūt enī nuptie.

Excusabiles pp cōiugale officium

Exoptabiles pp spūale cōmertiū

Expectabiles pp dotale stipendium

Execrabiles pp infernale suppliciū.

Prime sūt coniugales q̄ dicūt sacramētales q̄ signt unionē psonalē in xp̄o & unionē spūalē aīaq; cum deo:& unionē nuptialē ecclesie cū agno:q̄ ad lr̄am ē copula indiuisibilis & sēper durat in eccl'ia p ïdiuisionē copl'e ui's eccl'ie cū pōtifice xp̄o sūmo. Ad eph.v. Sacramētū hoc magnū ē ego aūt dico i xp̄o & ecclesia. Dicūt aūt excusabiles:qa licet an lapsū solū esset in offiñ generatiōis:natura m̄ corrupta & lege ppagatiōis īfecta ex tūc fuit i remediū excusās actū īfectū:ppter triplex bonū cōiugii. Sacri:prolis:& fidei. Lex igit̄ m̄rimonii licita est & scā ubi intēdit spōsio ppetuitatis & īseparabilitatis sic unita uniti. Osee.ii. Despōsabo te mihi i sempiternū:ubi attēdit successio posteritatis ad cultū & honorē dei. Thob.viii. Tu scis dn̄e:quia ñ luxurie cā accipio sororē meā coniugē:sed ex sola posteritatis dilectōe in q̄ bn̄dicat nomē tuū in scl'a scl'oq;.

Vbi seruat intētio fidelitatis in redditiōe debiti & exhibitōe seruitii mutui:Osee.ii. Spōsabo te mihi in fide. Vbi igit̄ istud triplex bonū occurrēte affectu & in loco debito intendit & seruat actus q alias esset dānabilis:excusat. & tūc est in remediū etiā formatiōis:cū bonū plis querit p̄dcis circūstātiis stātibus etiā sic excusat si ppter cauendā formationē intēdit ad minus a mortali:quia tūc fit sine ueniali. Vbi uero bonū puertit qa ibi ē affectus illicitus nō cōiugalis:sed meretritius:utēs sua tāq̄ nō sua:sicut ducit brutalis īpetus:ubi etiā modus tēpus & locus libidinis explēde cā peruertit abusus nō excusat:sed dānat potius & accusat. Quasi cut dicit Augu. talia execrabilit̄ sūt i meretrice sed execrabilius in uxore. Si igit̄ iesus cū sua matre dulcissima & discipulis īteresse debeat:& si uolunt cōiugati q aquas lasciuie in uinum casti amoris cōuertat:oportet q sit honorabile cōnubiū in oībus & thoris īmaculatus: hebre.ultio. Secunde nuptie sunt exoptabiles pp spūale cōmertiū & cōnubiū inf aīam sponsatā:& iesum sponsum.

Cōtrahit aūt hoc cōnubiū in baptismali inocētia.

Ratificat i uirtualis opis efficatia

Consumat in finali pseuerantia.

Ad istas nuptias uocat ueritas:locat humilitas: ornat charitas:uocat igit̄ ueritas:Matth.xxii. Ecce prandiū meū paui &c. q.d. saluator. Seruate pmissionē fidei:non uiolātes thoq; spūalis cōiugii: quia tauri mei &c.i. fides p apl'os & martyres & eoq; sāguinē ē firmata. Vel thauri sunt opa actiōis xp̄i illa que fecit in corruptōe altilia sūt pingues deuotōes & amores & uolatus cōtēplationis iesu quas fecit mēte:q̄ oīa sūt īmolata ī cruce p dolores īeffabiles ī qbus est nobis patus oīs gustus nuptial' amoris.

O q̄ mire sūt iste nuptie dū p̄parāt. Quicqd n. fecit deus abinitio scl'i:qcqd sustinuit bn̄dictus iste in carne passibili istaq; nuptiaq; p̄patio fuit. Mire dū ad eas electi uocātur quilibet suo modo. Petrus de piscatiōis offō: Mattheus de theoloneo lo. de nuptiali cōuiuio. Et quidā p blādicias bn̄ficioq; introducūt. Alius p aspa flagella pducit & mōsi nimens qbus bonus iesus uocare dignat ad has nuptias puenit. Mire dū gustāt:quia ibi.

Intellectus gustat ueritatē

Affectus suauissimā bonitatē

Aius altissimā maiestatē

Effectus efficacissimam potestatem.

Ibi masticit bn̄dcūs iesus q̄tū ad suā icōp̄hēsibilitatē & q̄tū ad eoq; q̄ fecit ī carne cōtinuā ruminationē. Ibi suauissime bibitur recepta iustificatio:firma gl'e pmissio & ipsius supne gl'ie p miras imissiōes prelibatio. Mire dū recusant. Miq; enim est quō hūana malitia tāta bonitate iesu in sua hūanitate e pta tot predicatōibus & īspiratōibus inuitata:tot bn̄ficiis attracta:tot cōmiatiōibus īritata:tot exēplis & expimētis de mūdi uanitate & uite breuitate edocta pōt has nuptias recusar. O q̄ īfelices fuerūt recusantes quos decepit.

Vxor concupiscentie.

Iugum excellentie.

Villa auaricie.

Mire dū trāsferūt. p̄mo enī illis uocauit ad has nuptias potētes nobiles:sapiētes diuites:sanos fortes & ī oībus i hoc scl'o fortunatos:hec enī dona dei sūt p̄ma & p̄nopal' uocatio quātū ē ex pte dei qd hāc uocationē p̄mo ī nature īstitutōne seruauit:& q nūc talia dona tribuat i statu miserie:magis intētio ē ex pte dātis & doni:ut ipsi bn̄dicto iesu ex ipsis dōis hūiliet ip̄m recognoscētes datorē:& ipsi e

eis fidel' obsequať. Nō enī abiicit nobiles rex regū & dñs dñantiū. Nec fortes: fortitudo dei: nec pul- chros: speciosus forma p̄ filiis hoium. Nec diuites i quo sūt oēs thesauri: sed abusio mētis puerse que dōis suis ipugnat iesū facit nuptiaꝝ ipsaꝝ trāsferri delicias ad paupes debiles: cecos & claudos: qbus nulla supperūt nec placēt cōmoda huius uite. Sic igiť trāslatū ē regnū dei a gēte reproba q̄ ābulat in magnis & i mirabilibus sup se: & a ppl'o graui ple no iniqtate q icrassatus ipinguatus: dilatatus dere- liqt deū factorē suū: ad despectos & hūiles & xp̄i paupertatē & crucē imitātes: quoꝝ quosdā itrodu- cit p suaues & uolūtarias ispiratōes: quosdā uero p aspas tribulatiões. Ad has nuptias itrare cōpellit: & sic miro dei cōsilio trāsferūť a reprobis ad electos.

Mire dū obsecrāť: qr bñdcus iesus q nūc arguit obsecrat & icrepat istat opportūe: iportūe ut ad has itret nuptias receptis & ppatis prudētibus uirgini bus & clausa ianua sic rectitudie sue iustitie obsera uit igressū: ut nulla allegatiōe: nulla obsecratōe nul la alterius intcessiōe aditū apiat ei q nūc eius clamo rē ut uēiat audire cōtēnit. Secūdo in his nuptiis locat hūilitas: Matth.iiii. Cū inuitatus fueris ad nu ptias recumbe in nouissimo loco. Tres aūt sūt gra dus humilitatis.

Primus est se abiiciendū cognoscere
Secundus defecto se abiicere
Tertius nouissimū ab oībus abiici appetere.

In hoc nouissimo te ipsū loca qa bñdictus iesus uult huic nouissimo dare. Et nūc ē hora nouissima teipsū nouissimandi. Ex quo nouissimo mō deus hūiliatus p te dicto & scō & uerbo clamat. Nouissi mus sū uiroꝝ. Si ergo erigeris cōfūderis: si uolas ru es: & diceť tibi: da huic locū. Si te locaueris i nouis- simo: q te uocauit iesus locabit in sūmo. d. Amice ascende superius. Vbi aīe humili datur.

Amplexus amicitie
Gradus reuerentie
Titulus honoris & glorie.

Tertio dixi q̄ i his nuptiis ornat charitas: unde sine ueste charitatis accedēs expellitur: cōfundiť & puniť Mat.xxii. Amice quō huc intrasti nō hñs uestē nu ptialē &c. ubi arguitur ut.

Prodigiosus: quia fictus amicus
Presumptuosus: quia accessit indignus
Opprobriosus: quia defecit ornatus.

Et attende sequētia: qa pdigiosus ligatus fuerit: qr psūptuosus obmutuit: qa opprobriosus tenebras exteriores incurrit: ubi erit fletus &c. Tertie nu- ptie sū expectabiles & desiderabiles pp regule do- talicū quod ē celeste regnū quod desideramus & patienter expectamus sicut agricola fructū. Iaco. ul ti. Ad has inuitati.

Respiciunť: ad obsequiū determinate dispōnis
Recipiūť: ad tripudiū interne consolationis
Reficiūť per cōuiuiū eterne refectionis.

Respectus enī diuine gr̄e nos disperit p merita que facit nos opari debita & gl'osi sponsi iesu obse qa p que disponimur ut recipiamur. Et econtra in dispositi repellūť: Matth.xxv. uirgines pate erant &c. Virgines iste cōposite & ornate ad similitu dinē gl'iose regie uirgis mīs agni q̄ agno assistit a dextris in uestitu deaurato &c. cū spōso itrāt ad nu ptias. Et attēde ibi q̄druplicē ornatū istaꝝ spōsa rum scilicet.

Scitatem affectionis in titulo uirginitatis
Simplicitate intentiōis in oleo iocunditatis
Strenuitatē opationis in lāpade claritatis
Sedulitatem expectationis in sagacitate puidētis.

He enī prudentes uirgies oleū simul cū lāpadibus acceperūt: qd' fatue comiserūt: & acceptū uendere & distrahere noluerūt qnimo de eo sue cōscie lampa des ornauerūt. No ē miꝝ si sic dispōite recipiūť ad trepudiū: Apoc.xviii. Gaudeamus & exultemu & demus gloriā deo quia uenerūt nuptie agni & uxor eius ppauit se. Et datū ē ei ut se cooperiat bysso splendēti & cādido. Gaudiū enī intrinsecū de bo- no icreato. Exl'tatio extrīseca de bono creato. gau diū ē de bono dīno. Exultatio de bono proprio & de toto collegio: ut pfecte hītet gl'ia i t̄ra nr̄a: uxor agni bysso splēdēti & cādido opiť dū aīa gl'ificari corporis imortalitate uestiť. Tertio reficiūť &c. Apoca.xix. Scribe bti qui ad cenā agni uocati sunt In hac cena.

Diuersa apponuntur fercula
Proponuntur specula
Assumuntur pocula
Subnectuntur firma sedilia.

Ferculū recipit dilectionē: speculū cognitionē: po culū delectationē. Sedile ppetuā tētionē. Quar te nuptie sūt execrabiles peccōꝝ: qa i illis fides uio lať: thorus maculať: fedus sepať. Primo in his nuptiis uiolať fides q̄ pmissa ē i baptismo ubi spi rituale cōnubiū ē cōtractū. Aīa peccās: pactū puari cans: uotū uiolans: fidē datā euacuat: uiolat: & ifri- git: dū a deo p peccm̄ auersa adulterať cum diabolo carne: & mūdo. Sic ergo cōmisso crimie adulterii peccāt ille nuptie contra bonū fidei: Sap.xiiii. Ne- q; uitā neq; nuptias mūdas iā custodiūt. O felix aīa. Sponsus tuus est amator zelotipus. Ego inq deus zelotes Exo.xx. Locus ēt tuus ē angustus. An gustatū ē enī stratū ita ut alter decidat & pallium breue utrūq; opire nō pōt ait Esa.xxviii.ca. Nō enī simul eē pōt adulter & sponsus. In his etiā nu- ptiis thorus maculať: dū p peccm̄ gr̄a subtrahiť: & uirtutibus abscedentibus aīe imago fedať. Egres- sus ē enim a filia syon oīs decor eius Treñ.iii. Spō sa debet esse p'chra: Can.iiii. Tota pulchra es aīca mea. Et Sap.xiiii. Aīaꝝ iqnatio natiuitatis imutatio: nuptiaꝝ icōstātia iordīatō: mechie & ipudicitie sup ple i cōmissiōe pcci: ex isto macťato thoro nasciť p les ifamis: exps hereditatis & sic iste nuptie peccāt cōtra bonū plis: dū i fructu pnie & opibus iustitie qbus debeť hereditas gl'ie aīa cōcipit dolorē & pa riqtatē: pcm̄ uero cū cōsūatū fuerit generat mortē: Ia.i. In his ēt nuptiis fedus sepať. Et pp hec spō

sa q̄ assumi debet ad cõuiuiū exẽplo uaschi deiecta de solio.submergit̃ in ifernū: dū peccat cõtra sacra mẽti bonū: & sic nuptie baptismalis regenerationis aie preuaricate ꝓmissionis p pccm̄ separato cõiugio p eterne damnationis sniam cõuertūt̃ i luctū. Op probriosū est enī aie xp̄iane uel religiose & ecclesia stice repudiari a sponso: q̄ iudaice: gentili uel secula ri: primi Mach.xiiii. Cõuerse sūt nuptie in luctum: uox musicoꝝ ipsoꝝ in lamentū. Expgiscere er go aia mea: & has execrabiles nuptias tota mente deuita: & ad spūales spōsi iesu amplexus itima affe ctione aspira. Et si tibi deficit uinū spūalis letitie: at tende piissimam mr̃em ꝓ te appellare ad sponsū: al legantẽ ꝙ uinū non habes. Nec patit̃ quod petit̃ a mr̃e non fieri a bono iesu q mr̃em precipit hono rari. si tu sis scẽ mr̃is monita seruare sollicita: & pij iesu obseruare mãdata: hydrias potẽtiaꝝ tuaꝝ tam mentis q̄ corporis ipleas aqua lachrymaꝝ & fletuū in te oẽ recognoscens defectū: & sic gemituosis su spiriis anhelãs ad sponsū: indubitater expectes: q̄d dū non aduertes pius iesus tuas aquas isipidas op timū conuertet in uinū.

Iesus pastor circuiens. Cap.vii.

Onuocatis discipulis & mirabili manife statiõe cognito iā iesu a pl̃ibus potẽtie & gr̃e pleno cepit se uerꝰ pastorẽ iesus osten dere: & p ciuitates & castra sollicite circuire ut erran tes oues posset reducere ad pascua celestis ouilis oi bus dans & annuncians cibū uite. Quãta aūt solli citudine laborauerit perditas oues reducere ad pa scua: ipse pastor ostendit i pabola pastoris & ouis cẽtesime pdite: multaq; cura quesite & tãdẽ iuẽte: & in humeris deportate cū gaudio. Sed apte in typo sui bonū pastorẽ describit: dū dicit. Bonus pa stor aiam suã dat ꝓ ouibus suis. Quod & ipse effi caciter iplens de se pōt rõnabiliter dicere. Ego sum pastor bonus. Quãta aūt censura iudicii morbi das oues & gregẽ ificiẽtes arguerit scribas.s.& phã seos ipsoꝝ uitia describẽdo i oculis suis testes sunt p̄dicatiões eius cõtra eos in multis locis i euange lio scripte. Maxime: Matth.xxiii. Vbi multotiẽs uo cat eos cecos & hypocritas a dei ueritate auersos. Sed & quãta pietate publicanis & peccatoribus ad pniam conuersis se mansuetū & affabilẽ reddiderit murmur ncī ueritus phãriseoꝝ aūt scãdalū asserẽs pp male hñtes se uenisse in mūdū: testes iuoco & ad duco in mediū. Mattheū: zacheū: peccatricẽ illã ad eius pedes ꝓstratã: & adulterio mulierẽ dep̄hensã.

Hunc ergo pastorẽ piissimū iesū dilectū aia mea more Matthei pfecte sectare: more zachei hospitõ suscipe: more peccatricis unguento punge: more adultere in eius pietate cõfide: si forte phãriseos te ac cusãtes excludat: & a pietate cordis eius sniam ab solutionis merearis audire. Nemo te cõdemnauit mulier: nec ego te cõdemnabo. Et quia tã censi ta iustitie q̄ affectus mĩe & uera cordis iesu i omẽs charitate procedūt q uult oẽs hoĩes saluos fieri: & neiem uult pire. Idcirco uolens ieli quere btissimū petrū sui pastoratus uicariū: ter ipsum de dilectiõe examinat. Cui & .iii. repetens pasce: ex charitatis re ctitudine & pietate in amoris feruore sibi oues & a gnos corporis mystici pascẽdos cõmendat. Et ut a suo exemplo nõ deuiet q pro amore ouiū tradidit aiam suã tunc eidem petro martyriū quod pro dei amore & sollicita cura ouiū sustinere debebat expres sit: qñ postea surgens cū ibi pl̃es essent discipuli sin gulariter petro dixit. Sequere me. Io.ultĩo. Mo re aūt bõi pastoris iesus multa fecit ouibus. Nam oues redemit cū in cruce detineret̃ a raptore. Sic & bonus iesus primas oues ada & eua q̄ errauerūt & itrauerūt prohibita pascua pomi ueriti cū toto gre ge propagatiõis ipsoꝝ: quos impius raptor lucifer i carcer̃ tenebat ifern: uita suã dãs pro eis carcere cõ fracto redemit. Propter quod Io.x. dicit. Aiam mea pono ꝓ ouibus meis. Oues defendit qñ sūt ob sesse uel infestate a lupis: quod ipse pastor iesus fe cit: cū ꝓ earꝫ defensiõe cõfregit potentias bestialis caterue: arcū: scutū. gladiū: & bellū. Oues dedu cit ut ꝓficiant: quod fecit dñs i ascensiõe qñ iter ad eterna pascua p̄parauit. Erãt enī pascua gl̃ie ouibus clausa fossato ꝓfundo cõcupiscentie & muro dine sinie. Sed pius pastor ihs iformãs põtifices de suo corpore pontem ouibus fecit i cruce: ne de ceteroꝫ cõcupie cadãt ꝓfundū. Et muꝝ fregit dine sinie cõ stringens suū corpus i morte & portas frãgens ob serate clausure: unde Mich.ii. Ascendit iter pandens ante eos. Et Io.x. Cū ꝓprias oues emiserit añ eas ua dit: & oues ipsū sequūt̃: qa sciūt uocem eius. Iste igit̃ pius iesus solus est uerus pastor qui solus pōt per ostium nr̃e mentis intrare: ostium enim men tis nr̃e affectio nr̃a quam solus iesus potest satiare hic habet ꝓprias oues per eternã electionem quas uocat per internã inspirationem: sed nomiatim eas scdm ꝙ de uno quoq; per meritum mortis sue a seipso disposuit: secundū hoc eis gr̃e donū infun dit. Et añ eas uadit p exẽplarẽ uitam: quia sciunt uo cem eius p secretoꝝ iesu intelligentiã. De his pro pne dicit: Io.iiii. Et nõ pōt q̄sq̄ eas rape de manu mea. Hic ẽ ille paup de quo .ii. Re.xii. dixit nathã ad dauid ꝙ ouẽ emerat quã nutrierat: q̄ de pãe eius edebat: & de calice eius bibebat: & in sinu suo dor miebat quã ipius raptor abduxit: & piū pastorẽ oc cidit: cui etiã duꝝ iudiciū reseruat̃. Tales oues xp̄s corpe & sanguine suo pascit tãq̄ uiatico ne deficiãt quas & locat in lectulo cordis sui de quo oĩbus ele ctis suis fecit ouile. Hos generales effectus xp̄s facit quotidie singulariter fidelibus suis.

Redimit eos a carcere cū eos reuocat a peccato.

Defendit cū ꝓtegit a tentatiõis laqueo.

Deducit cū ꝓmouet in bono.

Pascit cum beatificat in celo.

Quia uero ter dictū ẽ btõ petro pasce sicut & pius pastor iesus ter pauit: uerbo exẽplo & subsidio. Id circo nota ꝙ quilibet pastor debet pascer̃ quolibet istoꝝ mõꝝ oues suã. Nã tripl'r debet pascer̃ uerbo .s. exhortatõis de pnĩa faciẽda: Eccle.xviii. q miam

habet: docet & erudit q̄ pastor gregem suum. Miserator exopiens doctrinā miserationis a p̄mo pastore iesu qui docet ꝓfectores alta cōsilia: erudit simplices precepta coia: & modificat uerba ꝓ auditoꝝ couēiētia. Sicut enim diues hō hēt diuersi generis gregē quē una proprietate possidet & diuersis cibaris nutrit & replet: sic pastor ecclesiasticus multos hēt regere & docere unus & inaiatus in seipso psistens diuersa nutrit pastura cū puulis lacte opus sit: solido cibo grādeuis. Et hoc ē gregē erudire: & ut pastor docere. Secundo pascit uerbo consolatiōis de assequēda gr̄ia: Exo. iii. Moyses pascebat oues ietro. Cūq; minasset gregē ad interiora deserti uenit ad mōtē dei oreb. Moysi māuductio: pastoꝝ cōsolatio: ductio ouiū ad interiora deserti: excitatio subditoꝝ ad cōtēplāda gaudia paradisi: q appellatur desertum propter quinq; que sequuntur uidelicet.

Amenitatem floꝝ
Loci secessum
Auium contentum
Viriditatem herbaꝝ
Abundantiā fructuum.

Quomō pastor se debet hēre ad subditos.

Que oia sunt secundū lr̄am in deserto & agro: uel uiridario culto & secūdū spūalē intelligentia in paradiso culto. ꝑductio autē ad montē dei oreb q iterp̄tat' mēsa: refectio ē q debet' in futuro in ipsa super excellentissima diuinitatis & hūanitatis natura: & nihilominus in p̄nti sentit' ꝑlibādo i quadā iocunditate interna. Sic enī pastor materialis nūc umbrosa & secreta ouibus ꝓuidet ad refrigerium loca: nūc herbosa & mollia ad recubitū: nūc leana cātilenosa & suauia adhibet ad remouēdū fastidiū: dum suauitate fistule gregē qsi alloquit' cātās suauitatis aliqd uel amoris. Tertio uerbo correctiōis de tumēda snia. Mich. i. Pasce ppl'm tuū i uirga tua: gregē hereditatis tue: qa ꝑ ptātē ordinariā notorii & i corrigibiles sūt cōpellēdi. Et bn̄ dicit pasce i uirga ut i uerbo correctiōis sit tp̄ramentū ne nimia austeritate exulceret: uel ex nimia leuitate resoluat. Nā si taces: approbare uideris. Si excedis spūs idignationis & furoris agitatur sub pallio zeli atq; feruoris.

In signū huius discrete prudentie Simo istituendus pastor a xp̄o cognomiatus ē petrus. i. agnoscēs uel firmitas ut sapia sit i itellectu: firmitas i affectu & effectu: unde & letro dixit. Moysi de istituendis pastoribus. Elige tibi uiros sapiētes. Exo. xviii. Sed ꝓchdolor cōpletū ē uerbū Esa. lvi. Ipsi pastores ignorauerūt intelligētiā: & iō nō pascūt uerbo. Nā uerbū exhortatiōis cōuersū ē in taciturnitatem Hiere. x. Nō ē qui extendat ultra tētoriū meū. Nō ē q erigat pelles: qa stulte egerūt pastores & dn̄m nō exq̄sierūt ꝓpterea nec itellexerūt & oīs grex eorū dispersus ē. Ita conq̄rit' dn̄s. Nō ē qui ecclesiam dei i fide āplificet: i charitate dilatet: quia pastores stulte agūt ex defectu bōi opis: deū nō iq̄rūt ex defectu pie intētiōis: nō itelligūt piculū quod icurrūt ex defectu optimi lumis. Et grex eoꝝ dispgit'

uel se diuidēdo ab unitate sacramētoꝝ: uel errādo a uia mādatoꝝ uel resiliēdo a spe ꝓmissoꝝ. Verbū cōsolatiōis i obiurgationē: Zach. xi. Summe tibi uasa pastoris stulti: quia ecce ego suscitabo i t'ra pastorē qui derelicta nō uisitabit: & dispersa non q̄ret & contritū nō sanabit: & id quod stat nō nutriet. & carnes pinguiū comedet & ungulas ipsoꝝ dissoluet: uasa pastoris: pāis i pera: uerbū ꝑdicatiōis i memoria: canis in fune: zelus cū discretiōe: baculus cū uirga: auctoritas grauis: & correctio mediocris: cornu cū fistula: timor diuini examis: & spes ex dulcedīe diuine miseratiōis: hec uasa decoris & grē i bono pastore auferūt' ab ignorantē & stulto. Heu heu in diebus nr̄is: tales & tales habuimus: nā derelicta nō uisitāt: peccatores ad pēitētiā nō excitāt dispersa nō querūt: errātes nō reducūt: nō sanāt cōtritos: tētatos nō curāt: id quod stat nō nutriūt: ꝑficiētes cōualescere nō sinūt: carnes pīguiū comedūt. i. quod pīguedīs est i tēporalibus in dn̄ū suū conuertūt: & ungulas dissoluūt: qa corda prius uinculis charitatis unita diuidūt: & iō implet' illud Gen. xl: Detestat' egyptii oēs pastores ouiū: qa raro inueniūt' aliqui peccatores subditi q mō pro salute aie sue querāt suū ep̄m ant in cōfessiōe uelint adire sacerdotē ꝓpriū: qa cōspiciūt in ipsis: & audiūt nūc uerā sniam pauli. Oēs que sua sūt querūt & cetera.

Verbū correctiōis uersū est i remissionē. & iō ꝑ cōsequēs in seditionē. Hier. l. Grex perditus factus ē populus meus: pastores seduxerūt eos: quod fit cū publicos & notorios pccōres nō compiunt sed sustinēt: & ꝓ pecuniis excōicatos absoluūt ꝑter ordinē iuris. O aia mea assume tibi lamtū sr̄ contritiōe filie ppl'i mei: qa ocl'is tuis uidisti pastorē & pastores nō solū nō correctorēs sed ēt auaros: quoꝝ oīs amicitia uidet' fuisse in malitia. Nā sceleratos & ifames hoīes habebāt in sua familia: hos aūt ꝓmouebāt i sua eccl'ia. pios & scōs repellebant cū iniuria lugebāt dari gratis bn̄ficia. Nō dabant' scā nisi ꝓ pecūia. Nō curabāt' nisi parētela: & q bonus accedebat redibat cū malitia. Hiccine uero ē iste pastor singulariter dei quo dcm̄ ē supra tāq̄ stulto & adultero debēt uasa pastoralia digne auferri: & sua n̄ fuisse oībus ppl'is demitari. Nūc fuisset uir ille cētēarius solū: qr mūl'tos iā hūimus tales & eēt tolerabile malū & gemēs tacerē. Sed uīqd n̄ iste uerus ē lupus q rapit & dispergit oues: scismata facta nutrit: nō facta sua malitia de nouo ꝓducit: ciuitates turbat & diuidit: regna comouet: & paces impedit cleꝝ deformat: relationē turbat: ppl'os captiuat. Symoniā approbat: auariciā ꝑdicat: lasciuiā exaltas gulā ꝓuocat: pōpā & superbiā sup cathedrā locat iracūdiā & furorē quasi sibi despōsat: miam fugat: pietatē anullat: charitatē firmentat. Et nunqd talibus opibus fidē non euacuat: & spē oēm diuini iudicii & p̄mii quātū ex se ab oībus fidelibus uidet' rapere ꝑdictas & multas innumeras alias malitias quibus nec deum timere nec hominē uereri uidetur: nec futurū iudicium & eternum premium expectare.

Quid ultra facturus est hō peccati filius perditiōis q exaltatur & extollit supra omne illud quod dr aut colitur deus: ita ut in templo dei sedeat ostēdens se tāq̄ sit dn̄s: destruat & hūc. Sicut illū est destructurus dn̄s spū oris sui & interficiat illustratiōe aduentus sui. Oēs enim pastores qui in malitia cōueniunt pn̄t dici unus malus pastor & ad omnes qui talia faciunt pn̄t predicta referri. Vidisti quō dei populus pascitur & nō pascit' uerbo: uide ergo quō pasci debet exēplo utiq; triplici. s. Pnīe exterioris. p̄mo Pe. v. Pascite q̄ i uobis est gregem dei ꝓuidentes non coacte: sed spontanee secundū deū neq; turpis lucri gratia: sed uolūtarie. Neq; ut dn̄antes in clero: sed forma facti gregis ex animo: ut cū apparuerit princeps pastorum percipiatis immarcessibilem glorie coronam: forma inquit facti gregis ex animo: quia penitentia in pastore exemplū est pnīe & mortificationis in grege. Et hoc fieri debet ex animo. s. ꝓpriam emendandi uitam & informandi plebem subiectam: & si non indigeat ꝓ seipso: debet tn̄ propter alios custodire uias duras.

Patientie interioris: Esa. xl. Sicut pastor gregem suum pascit: in brachio suo portabit: & in sinu suo leuabit: fetas ipse portabit. E patia enim & compassione interiori pius pastor iesus agnos inualidos ad ambulandum per aspera supportat in sinu suo infūdendo suauia: fetas oues in humeris patientie sue portat dās tempus ad penitentiā: ut quod ceperūt per debile ꝓpositū: expectatione roboret' & ducat' ad actū. In hoc docens pius iesus pastores ecclesie ut ex interiori patiētia & cōpassione ad oues oīum imbecillitates nouerit supportare. Et secure in orōne allegent ad ipsum iesum pastoré exēptum illud. Gen. xxxiii. Nosti dn̄e q̄ paruulos hēam & teneros & oues & boues fetas mecum: quas si plus in ambulando fecero laborare: morientur una cūcti greges. Vigilantie & dilectionis: Luce. ii. Pastores erant in regiōe eadē uigilātes & custodientes uigilias noctis. Vigilantes dicit & custodiētes: ut p uigiliā ferātur in deū & per custodiā descēdāt ad populum. Sed heu sicut ecclesia cōmutat sapiētes i ignaros: sic spūales i carnales. Nā de pastoribus dicit': Esa. l. Oēs i uiā suā declinauerūt. i. scdm placitū sue concupiscētie uiuūt. Nam.

Exemplū pnīe degenerat in uoluptatē petulantie Zach. x. Sup pastores iratus ē furor meus: & sup hyrcos uisitabo: hyrcus est animal petulās & fetidū: hic ē pastor carnalis p iordinatōnem gule: & fetidus p cōcupiscētiā luxurie. Sup tales irascitur furor dn̄i in pn̄ti: sicut sepe patet in eoꝝ detestabili morte: sed uisitabit i futuro: qn̄ corpus & aīam pimet morte gehēne.

Exemplum patiētie degenerat i crudelitatē tyrānie Ezech. xxxiiii. h̄ dicit dn̄s ad pastores. Cū austeritate imperabatis eis: & seqt' lateribus & hūeris cōpingebatis ifirma pecora donec dispgerēt' foras: & cornibus uēis uētilabatis. In ꝑio: isolētia: i humeris & lateribus: ostētatio & supbia. In uentilatione cornuū: uiolētia exactio: & rapina.

Exemplum sollicitudis & uigilantie degenerat in tepiditatē negligētie Nau. iii. Dormierūt pastores tui rex assur. Assur interpretatur factura uigilans ad tentandū. i. diabolus qui factura est dei. Cuius pastores. s. quos sua malitia facit locari in ecclesia non uigilāt p curā: sed dormiūt p negligentiā: uel sub ꝑtextu studii suā ꝓcurāt absentiā: uel ꝓ haustu maioris bn̄ficii i curia trahūt morā: semp tn̄ uolūt sui exfructare prebendā: Zach. xi. O pastor & idolū derelinquēs gregē. Et sicut apl's dicit. Scimus qm̄ idolum nihil est: & ipsi in ecclesiis nihil sunt & nihil faciunt nec cantant deo: nec seruiunt populo; hi ergo non pascūt exēplo. Vide quō dei ppl's temporale debet pasci subsidio: & hoc triplici uidelicet.

Temporali: Hiere. vi. Pascet unusqsq; qui sub manu sua sūt. Nā secundū Greg. Qui terrenā substantiam plus q̄ oues diligit mentum pastoris perdit.

Corporali: Io. x. Bonus pastor aīam suam dat pro ouibus suis: quia ingruēte necessitate mors corporalis sustinenda ē ꝓ subditoꝝ salute. Sicut dictū est supra exēplo bn̄dicti iesu & petri.

Spūali: Amos. iii. Quō si eruat pastor duo crura de ore leōis: aut extremū auricule: sic eruent' filii isrl' qui hītant in samaria q̄ interpretat' custodia: qa pastores custodientes subditos suos p suffragiū orōnis eos eruere pn̄t a ptāte demonū. i. Re. xvii. Pascebat seruus tuus gregē pr̄is sui: & ueniebat ursus & leo: & tollebat arietē de medio gregis: & psequebar eos & pcutiebā: eruebāq; de ore eoꝝ: & illi cō surgebāt aduersum me: & apprehendebā mentum eoꝝ: & suffocabā interficiebāq; eos. Nā & leonem & ursū interfeci ego seruus tuus &c. Sed pdolor: nō pascūt pastores ppl'm subsidio: quia iuxta ꝑallegata auctoritate Esa. l. dr: unusquisq; ad auaritiā declinauit a sūmo usq; ad nouissimū loqt' de pastoribus. Expoāt al'r qui uoluerit ubi nihil excipit: nihil relinqt' ab hac malignitate exēptū a summo enī usq; ad nouissimū: Ille eni q caput languidū fuit idolū & nō pastor: rapinā: auaritiā simoniā: iōis status sua mala exēplaritate ꝓpagasse uidet' usq; ad nouissimā plebetulā: qa enī spoliauit eos: a subiectis rape spolia didicerūt. Sic igit' cupidi pascūt subsidio corporali: qa fures sūt & latrones. Ezech. xxxiiii: Lac cōedebat' & lāis opiebami quod crassū est comedebatis: & gregē meū non pascebatis. Ecce furtū mā:festū paupibus cibū subripe. Ber. Cōcedit' tibi q̄ si altari seruis de altari uiuas: non ut de altario luxurieris: & cōpares tibi frena: & sellas depictas. Quicqd enī ꝑter necessariū uictū & uestitū accepis: sacrilegiū ē. furtū est: rapina est. Nō corporali qa sūt ociosores: Zac. xi. Pastores occidebāt & nō dolebāt: & uenūdabāt eos dicētes. Bn̄dictus dn̄s diuites facti sumus. Occidūt ad l'ram sepe: & si nō manu ꝓpa: tn̄ aliena: & si nō gladio: tn̄ lingua & cōsilio. Occidūt etiā aīas dātes mala cōsilia & nō curātes aliqn̄ surgere de lecto: uel de mēsa: ut ministrēt paupibus sacramēta: paꝝ curātes de ai

multū curātes tēporalia. Nō spūalia: quia sunt pditores: Hiere.xlviii. Quis filis mei: qs sustinebit me? Quis est iste pastor qui resistat uultui meo? In hoc eni uultui resistūt. qa eius uolūtatē & pcepta nō faciūt. Sed aliter uellet sibi dn̄s resisti a sacerdotibus. s. q occurrerēt sibi: sicut moyses resistebat ire dn̄i p salute popl'i. Isto igit' mō pōt exponi uerbū pmissū: ubi despectiue dicit dns. Et q ē iste pastor q resistat uultui meo. q d. faciat ille me reuocari sētētia iracūdie sup subiectū ppl'm occurrēdo mihi.
Cum maleficiis lasciuie
Cum cōmessationibus gule
Cū pōpa superbie Cum cura sue parentele
Cū fuga ecclesie Cum precipitio lingue.
Quādo mihi det officiū debitum soluere. Hec cine sunt suffragia quibus de manu mea ppl'm liberabit. Nōne ergo isti sunt pditores q nō militant sed fugiūt de prelio. Stipēdia pugnātiū accipiunt: & emergēte pugna fugiunt: imo quod peius est aduersarius ad depopulādū se iungūt: Io.x. Mercenarius autē & qui non est pastor &c. He aūt reprehensiones sunt contra eos solū qui talia agunt Nā pastoris officium sanctum est. Est enim populi reductiuū in deū: primo quidē multiplici metaphora q̄ de eis in scriptura scribitur. s.

Architecti	Agricole	Pastoris
Fideiussoris	Medici	Speculatoris
Ducis	Parentis &	Nutricis.

Primo pontificale offm̄ describit' sub metaphora architecti pp eruditionem credibiliū. prime ad Cor.iii. ut sapiēs architectus fundamentum posui. Quid eni sunt lapides in edificio nisi articuli fidei in aīo in quo bitat xp̄s tanq̄ in tēplo suo. Ad eph. ii. Superedificati sup fundamētū &c. Et paulo post dicit iesum habitare per fidē i cordibus uestris. Ac per hoc sicut se habet edificator ad edificiū sic sacerdotes ad ppl'm in fidei ueritate fundandū & pmouendum. Secūdo sub methaphora agricole propter plantationes uirtutū quas irrigare dicit' p documentū scripturaꝝ prime. Ad cor.iii. Ego plantaui &c. Si.n. ecclesiasticus ppl's hortus est & paradisus plantatus & uirēs per multiformitatē uirtutū recte informator plebiū in doctrina moꝝ dr̄ agricultor designatus per hoiem p̄mū quē posuit deus in paradisū ut operaret' & custodiret illū. Tertio sub metaphora pastoris p sollicitudinē ouium Io.x. Qui intrat per ostiū in ouile pastor est ouiū. Et de hoc satis est dictū supra. Quarto sub metaphora fideiussoris siue aduocati propter interuētionē precū ad deū: & obligationē sui: Ad hebr.v. Oīs nāq; pontifex ex hoibus assumptus p hoibus cōstituit' in his que sūt ad deū ut offerat dona & sacrificia pro pccīs. Agit eni pontifex cās hominum apud deū ut aduocatus & etiā agere debet cām dei apud hoiem siue cute cōmissū. prime Re.xx. Custodi uirū istū. q si lapsus fuerit erit aīa tua p aīa illius. Ecce q est fideiussor Prouer.vi. Si spopondēris pro amico tuo defixisti apud extraneū manum tuam.

Quinto sub metaphora medici propter curationē plagaꝝ hostiliū quod insinuat pabola illius q īcidit in latrones: Luce.x. Vbi samaritanus alligauit uulnera eius infundens oleū & uinū designās pissimū medicū & eius qui tenet locum in medela uitioꝝ Iaco.v. Infirmatur qs ī uobis &c. Sexto sub metaphora speculatoris pp prenunciationē īminētiū piculoꝝ: Ezech.iii. Et fili hoīs speculatorē dedi te domui israel. De quo cōsequēter adiungit q discrimina populis annūciare si neglexerit sanguinē aiarum illoꝝ de māu eius requiret. Septimo sub metaphora ducis ferētis uexillū ad repulsionē hostiū īstar illius nobilis machabei: primi Mach.iii qui induit se lorica sicut gygas & ptegebat castra gladio suo: pest.n. ecclesie que ē terribilis ut castrorum acies ordinata Can.vi. Et deputat' ad custodiendū lectulū Salomonis quē.lx. fortes ambiūt ex fortissimis israel: oēs tenentes gladios: & ad bella doctissimi Can.iii. Octauo sub metaphora pentis. prime Corin.iiii. dicit Apostolus in xp̄o iesu p euangelium ego uos genui. Ecce metaphora pr̄is. Audi metaphorā m̄ris ad Gal'.iiii. filioli mei quos iterū pturio donec iesus formet' in uobis. O q̄ dulcis pastoris debet esse affectus ad subditos. In quorū charitate utriusq; pentis unitur affectus. Nono sub metaphora baiule uel nutricis q̄ tentatū cibū tribuit puulo ipsum portando debilē & mamillis lactando. prime Cor.iii. Tāq̄ paruulis in xp̄o lac potū uobis dedi non escā. Idē alibi Tanq̄ si nutrix filiū suū foueat. Ecce hūisti.ix. metaphoras: quibus pontifices & pastores aiaꝝ in suis officiis comparant' has similitudines bonus iesus suo bn̄dicto ore describit & sibi conuenientem pphis p spiritū suū añ predixit primū in parabolica edificatoris qui edificat domū suā supra petrā & se ostendit architectū Petro. d. Sup hāc petram edificabo ecclesiam & cetera.

Est etiā agricola in parabola seminantis
Est pastor in parabola pastoris
Est aduocatus dicēte ap'lo aduocatū habemus &c. hoc offm̄ ualenter executus est i horto in plixa oratione quam fecit ad p̄rem: Io.xvii.
Est medicus in parabola uulnerati qui incidit in latrones. medicū se uocat in uocatione: Matth.d. Non est inqt opus ualentibus medicus qd' approbauit in oibus curis quas fecit.
Dicit etiā se esse speculatorē pissimū & uigilantissimū iesus ascēdens in hierusalē qñ predixit ciuitatis excidiū sup quā sacrilegā pius iesus assūpsit lamētū: Luce.xix.
Ducē se obtulit cū ait. Si quis uult post me uenire &c. Matth.x. quod & fcō mōstrauit: qñ ipe dux iesus i p̄ma acie cōmisit cō demōe: qñ Mat.iiii. ipsū supauit i tētatiōe Sed q̄ maxie qñ ipsū debellauit i cruce: & baiulās sibi crucē &c.
Patrē pissimū se obtulit i receptiōe filii pdigi redeūtis ad p̄rem: Luce.xv.
Tenerrimā m̄rem se obtulit sub methafora gallie:

q̃ cũ suis filiis ĩfirmať. Quotiẽs inquit uolui: & ce. Mat.xxiii. Nutricẽ se sollicitã oñdit ĩ mľtiplicatione panũ tã.v. order: q̃.vii. tritici: ubi & discretionẽ ĩnuit nutrimẽti. Mat. & Mar. Sed & nutricẽ ĩperscrutabilis amoris tũc maxime se oñdit quãdo nos suo sanguine cibauit. Vade & tu pastor eius uicane & fac similiter. Sed multiplicatis nimis in edificio & artificiis debilitata manu. Multiplicatis maľ herbis ĩ agro & multis defectibus cultore lassato. Ambulãtibus gregibus p deuia & pastore negligente ĩ cura. Multiplicatis debitis in plebe cõmissa & fideiussore deficiẽte thesauro. Et apostematis uulneribus infirmis & medico paritẽ infirmato Vallatis castris scõꝝ mľtiplicitate hostiũ & speculatoꝛ exoculato. Facta strage ĩ plebe fideliũ & duce ducto captiuo. Et mortuo p̃re & filiis orphanatis p̃dictã te matre & periento abortum. In nutrice exsiccatis mammillis ut non inferãt cibum sed sepe uenenũ. Nouos auditores misit dominus populo suo: miserationis uiscera super ipsum effundẽs dñi nouos uirtute ipsos religiosos sanctos quos in omnibus supradictis in primis suis patribus & acie in eius coniuncta fecit in omnibus premissis uirtutibus tam in se q̃ in populis refulgere. Quod & adhuc p̃ ipsorũ ueraces imitatores nõ desit misericorditer operari in populis. Sed defle mať eccľia tuã infectiuã labẽ q̃ innumerosã multitudinẽ tam cleri: q̃ pp̃ľi incurristi. Nam trãsgressionũ tuaꝝ mľtitudo tantã ĩ tue religionis aere cãuit epidimiã ut sancta religio tibi sana ad tuã medelã misericorditer a pio iesu pastore emissa de celo ex tue cõuersationis contortio sit infecta. Et quanto purior de sublimi celo descẽdit: tanto tue infectionis exaltatio magis eius intima corruptionis uitio penetrauit. Eleua uocẽ tuã infirma sponsa in eiularũ & fletũ: q̃ quos a spõso iesu efficacissimos recepisti medicos oportet te tenere: de quibus nõ hẽs medicinã ipos curare ĩfirmos: quoꝝ ẽ tãto magis dolorosa plaga quãto ad silitudinẽ x̃pi formis uite coꝝ creata fuerat dľicata natura. Iã quasi qui ĩ coꝝ offensis: põpis: auaritiis & discursibus uanis instituta uideť coꝝ malicia clericoꝝ typo ihrľm q̃ sororẽ suã samariã idolatrã & ipiã iustificasse dicit p ezechielẽ pp̃ham. Exurge igiť mr ĩ eccľia: te ipam cura: & istos ĩforma & ad dilectũ iesũ piissimũ spõsũ amorosa & cõtrita emitte suspiria ut te totã collapsã quo ad generalitatẽ statum sua ĩfinitissima pietate eleuaŕ digneť. Reduc ad mentẽ tuã p̃ores patres uerosq̃ pastores: petrũ dico & paulũ utrũq̃ Ioãnẽ & ceteros apľos: christi martyres & doctores: q̃ coꝝ pfectio iterũt. Et ipsã saltẽ cõspiciẽs a lõge p ipa pdita cũ Iob.ca.xxviii. Sume lamentũ & dic. Quis mihi tribuat ut ut sim iuxta mẽses p̃stinos scdm dies quibus deus custodiebat me: qñ splẽdebat lucerna eius super caput meũ: & ad lumẽ eius ãbulabã in tenebris. Sicut fui ĩ diebus adolescẽtie mee: qñ secrete deus erat ĩ tabernaculo meo qñ erat oĩpotẽs mecũ: & ĩ circuitu meo pueri mei & ce. Et totũ illud capitulũ assũme lamẽtũ dolorosũ pditionis tue pfectiõis ãtiq̃. Et capľm sequẽs: xxx. qđ ĩcipit. Nũc autẽ deriderunt me iuniores tpre. Et sũme in fletũ & lachrymas p tua trãsgressione: p qua ex deformitate uite & morũ presidẽtiũ a sectis erroneis iuuenibus & lasciuis multipliciter derideri si forte uideat te sponsus tuus te uideri contemptui & reformet te propter nomẽ sanctũ suũ qđ tuo malo exẽplo in gẽtibus est pollutũ. Et reducat te ad pastorem & ep̃m dulcissimũ iesũ x̃pm uita & moribus imitãdũ in tua multitudie. Sicut & p ipius ihu bñficiũ facit in paucoꝝ uiroꝝ spũaliũ paucitate quos nisi tibi dñs q̃si parui semina reliquisset q̃si sodoma fuisses ĩabissata lasciuia: & gomorre siľem te monstrasses. Sed per eos exibit sapiẽtissimus ac benignissimus pastor suus uerũ & electũ semẽ gratie iterũ seminare.

Iesus uigor lassatus. Cap. viii.

Pastor iste iesus ciuitates & castella circuiẽs non cũ multoꝝ equorum apparatu discurrit: sed nudis pedibus ãbulat pedester nõ baculum in uia: non auꝝ uel pecuniam in zona sed lõga itinera fatigãs estu: imbre: defectu cibi & hospicii pluries fatigať qui ẽst uigor & fortitudo uirtutũ ut pote super oĩa benedictus deus. Iã memorare aĩa mea ad lassitudines benedicti iesu cũ multa compassione ruminãdas ĩ corde: qđ dictũ ẽ supra de fuga iesu in egyptum & reditu septẽnis ipius ab egypto: & q̃ñ ueniẽs a galilea ad.Io.per lõgũ uie spatiũ solus uadit pedester & pauper. Siľr etiam in oĩbus itineribus suis diligẽter attẽde aĩa mea q̃ nũq̃ legi ipm usum fuisse iumẽto: nisi cũ ueniens ihrľm: ad formãdũ regnũ glorie p solũ sue crucis ut rex recepi noluit: & hũilitatis magiř pp mysteriũ & exẽplũ asina & pullo modico uie spatio fuit usus.

Hec autẽ est sanctoꝝ sentẽtia: quã expresse ostẽdit euangelista ĩ lřa: unde. Crisostomus sup. Io. sup illo uerbo: iesus fatigatus ex itinere: x̃ps igiť ĩ samariã accedens uitã facilẽ & deliciosã abiciẽs: laboriosam sequẽs: nõ subiugalibus utiť: sed ita difficulter incedit: ut ex itinere fatigeť: erudiens nos ita superfluis alienos esse: ut multa necessaria abscidamus a nobis. Et hoc euangelista ostẽdit d. iesus igiť fatigatus ex itinere. Quod antẽ nudis pedibus ierit Ambrosius ĩ libro de fuga seculi dicit iesus discipulos sine calciamẽtis & sine pecunia misit: ne secũ terrena portarẽt. Ideo hieronymus ad. Eustochium Moyses & iesus naue nudis in terrã pedibus iubẽtur ĩcedere: & discipuli sine calciamẽtoꝝ onere & uinculis pelliũ nudi ad predicationẽ euãgelii destinãtur & milites uestimẽtis iesu forte diuisis caligas non habuere quas tollerẽt. Nec enim hẽre poterat dñs quod phibuerat in seruis. In his oportet christũ & apostolos nudis pedibus ãbulasse ad lřam debere intelligi. Idẽ quoq̃ ad Iouinianũ de mõachis. Discipuli toto orbe pegrini nõ es in zona: non uirgã ĩ manu: nec caligas hẽere in pedibus. Itẽ in ultima omeľ. sup. Mat. Apostoli unica tunica ĩduti & discalciati circuierũt & omnes supauerũt. Itẽ idẽ

eme.xxxii.dicit iesus apostolis. Nūquid aliqd de-
fuit uobis qn misi uos nudos & discalciatos? Et eu
sebius libro sexto ecclesiastice hystorie in laudē Ori
genis sic ait. Ante oīa uero precepta euangelica &
uoces saluatoris sūmo amore & studio implendas
esse censebat quibus precipitur duas tunicas nō ha
bēdas nec calciamētis utēdū: nec de crastino cogitā
dum. Et paulo post: deniq̧ & per multos ānos tra
ditur absq̧ oī calciamēto nudis incessisse uestigiis.
Ex quibus patet q̧. Orig. sententia fuit & multo
rum doctoꝝ xp̄m sine calciamētis iuisse: & idē apo
stolis mādasse. Nec obstat q̧ aliqui contra se addu-
cunt uerbū baptiste.d. Cuius non sū dignus cor-
rigiā calciamēti soluere. Considerēt textus & glo-
se & aperte uidebit q̧. Io. ibi uerbis mysticis & pa-
rabolicis utit. Cū xp̄m dicit ī manu habere uentila
brum & securī ꝓpter quod sicut ꝓpter hoc ītelligi
uult distinctionē futuri examinis. Sic per calciamētū
corrigiā mysteriū incarnationis. Glo. calciamen
tū incarnationis mysteriū. Corrigia: mysterii ligatu
ra: & multa alia silia de quibus trāseo. Alias eni
modus loquēdi usitatus hois respectu alterius se
humiliantis q̧ sit idignus minimū seruitiū sibi facere
quod ī corrigia calciamēti ondit: & q̧ nō intēdit as
serere xp̄m calciatū icedere patet ex hoc: q̧ sicut pa
tet cōsideranti textū: Matth. iii. hoc testimoniū fuit
anteq̄ xp̄s ueniret ad baptismū: & tūc Io. nō cogno
scebat eū quantū ad faciē corporis & amictū. Sicut
dr: Io. i. Et ita nesciebat utrū nudis pedibus uel cal-
ciamentis icederet. Et si quis adducat q̧ angelus
dixit ad petrū. Calcia te caligas tuas: ac p hoc petrus
& alii apl'i nō fuerūt discalciati. Audiat bedā super
hoc passu ī originali dicētē ꝓ caligis uel caligis ut
quidā hēnt grecis habet sandalia: & dicta sūt a cal-
lo pedū: uel quasi a colligādo. Hoc eni genus cal-
ciamētoꝝ in euāgelio legit aplis fuisse pmissum:
hec Beda. Cui consonat papias grāmaticus. d. Cali
ge uel caligule.i. sandalia dicta sūt a callo pedū: uel
quasi colligādo: qa ad pedes ligāt. Sic igit patet q̧
xp̄s nudis pedibus icessit licet aūt multas passiōes
hūerit iesus tā ex puersitate impugnantiū: q ex ru-
ditate tā discipuloꝝ q̄ alioꝝ q tardi erāt ad creden-
dū: & rudes ad ītelligēdū & sepe ex grossicie īptoui
di ad obsequendū & cōpatiendū: secundū teneritu
dinē sue cōplexionis & affligentis laboris. Singula
riter tn̄ eius fatigatio exprimit: Io. iiii. ubi ex itinere
legit fatigatus corporalr & ex fatigatione illa alia
spūalis pōt intelligi ex labore quē hūit in cōuersio
ne samaritane. Virga huius fatigatiōis illud euā
geliū transcurramus: ubi singulariter quattuor de-
mūantur uidelicet.

Itineratio laboriosa in euangelii principio.
Collatio gr̄osa in mulieris colloquio
Informatio uirtuosa apl'is ostensa de spūali cibo
Predicatio fructuosa cōuersio samaritanoꝝ popl'o.

Nam ex ciuitate illa multi crediderūt cū samari-
tana q̄ sigt uel generaliter ecclesiā de gentibus: uel
spāliter qualibet aiam que. vii. ictibus ꝑcussa a xp̄o
in septimo ictu relicta hydria mortua ē pcō. Et
licet sex gradibus usq̧ nūc cū aliquali resistētia sep
in suo malo deficiēdo in xp̄i bono ꝓcederet: tam ī
pricipio eū q̄si hostē alloquit: iesus ergo sic artifici
ose cōtra samaritanā pugnat & ipsā expugnat. Nā

P̄mo petit obsequiū	Scd'o pmittit bn̄ficiū
Tertio explicat ignotū	Q̄rto aduocat eius uiꝝ
Qūito appetit secretū	Sexto declarat dubiū

Septimo manifestat seipsum.

Ecōtra mulier spūaliter itelligēdo de puteo mun-
dane malitie nolebat delectatōnē haurire hydria cō
cupiscētie. Litteralr aūt uoluit haurire aquā de
puteo: quā & nō dedit xp̄o potēti: sed qōnē reddi
dit sitiēti: p̄mo ergo uēit haurire: secūdo noluit da
re: sed quasi emulū & hostem iesū appellat iudeū.
In. iii. iā in reuerētia trāsiens uocat dn̄m. In. iiii. iam
liberalē attendēs: donū gr̄e petit. In. v. iā in uerita-
te ꝑficiēs dicit iesum. In. vi. iā suā iniquitatē cogno
scēs magnificat iesū p ꝓphie donū. In. vii. iam ad
xp̄m sursū tendēs noiat xp̄m. In. viii. p manifestissi
mā bonitatē iesu q̄ lipidissime & clarissime pius ie-
sus seipsum exprimit. d. Ego sū q loquor tecū: stati
mulier ī seipsa deficiēs & tota ī xp̄m trāsiens ī figu
ra mūdi cōtēptus siti nō curauit puteū despexit: hy
driā reliqt: & tūc facta ē apl'a ī ciuitate ueniēs pru-
dēter & sagacit xp̄m p̄dicat: & iā eius amore ebria
decreuit sua pctā māifestare ut xp̄i posset gl'iam p̄
dicare. Vn̄ Orig. dicit. Et fere q̄si quodā apl'o ad
ciues utit hac muliere adeo eā iflāmans p uerba ut
āphora dimissa iret ad ciuitatem relatura cū cōcin-
bus. Reliqt ergo hydriā suā mulier n̄ curās de cor
poreatq̧ de uiliori pp utilitatē pl'iū. Infest quoq̧
nr̄a omissis corporeis & neglectis satagere ad iptiē
dū aliis de cōmodis acqsitis. Et Criso. Sicut apl'i
uocati dimiserūt retia: sic ista dimisit hydriā: & euā-
gelicū opus fecit: & nō unū tm̄ uocat: sed itegram
ciuitatē Aug. in lib. Sed q. dicit q̧ relicta hydria dis
cessit mulier. Nō negligēter pretereūdū hydria.n.
amorē huius secl'i sigt.i. cupiditatem quā hoīes de
tenebrosa pfūditate cuius imaginē puteus gerit:
hoc est de t̄rena cōuersatiōe hauriūt uoluptatem:
oportet āt ut credens xp̄o secl'o renūciet. Idē sup
Io. piecit ergo cupiditatem & ppauit ānūciare ue-
ritatem. Discāt q uolūt euāgelizare ut prius hydriā
ad puteū piiciant ui. legit q̧ euāgelica pauptas p̄
us ē data mulieribus. Multū ergo contra xp̄m pu-
gnāt q mlieres a xp̄i pauptate alienāt: ac si xp̄s fue
rit isipiēs: & nesciuerit hanc stultā eoꝝ ꝑuidentiā
q̧ mulier ē fragilis. Et iō ut dicūt sibi pauptas non
cōpetit. Errauit ergo iesus marthā & magdale-
nā: imo & suā dignissimā mr̄em faciens paupratē
euāgelicā obseruare. Nō hūit cōsiliū iesus sapīa pa
tris. Nec eius successor petrus spū scō plenus cum
sapiētibus nr̄is. Nā qn̄ cōsiliū patenter dedit iesus
dicit ī mattheo. xix. Oīs q reliquerit domū uel frēs
aut sorores aut patrē aut matrē aut uxorē aut filios
aut agros pp nomē meū: centuplū accipiet & uitā
eternā possidebit. Nō excipit ide mulieres: nec Act.
iiii. cū dr. Quotquot erāt possessores agroꝝ ac do
moꝝ &c. Has pūctiōes igero cōtra prudētiam

carnis: q tm nris fundauit tpibus: ut pfectioně euägelice pauptatis: quá bňdictus ihs p suú signiferű fracifcum i mundo renouauerat in sexu muliebri ut btissima clara in scõ ordine suo sic exsufflauerit de medio: ut scãm regulam quá signifer fräciscus ediderat abstuleris eis etiam diu repugnantibus.

Nec mirű si diabolus núc uolés destruer pfectioné euägelii fecit eos icipet a mlíere sua antiquam uictoriã méorás: qr & iá i ipis carnalibus usus paupratis euägelice cetus tátű refugit ut iá non possit aliq trigiuersatione celari q qui mlíeres pauptate euägelica puauerűt eá puinbus odiětes parű ul' nihil uolětes de usu i suo tm uolětes falso noie gl'iari

Sed & mlíeres pauperculas quas uocat spűs dñi ad pfcm psequi nő desistűt: timětes cõfudi si eis accidat qď dicit phiseis: q publicani & meretrices pcedět uos in regno dei: uñ & oés qui altá paupratě seruare uoluerűt uidět' horrere qui í eoz scõ ope eoz trásgressio ppl'o denudat'. Et é ista horrenda malitia paz ul' nihil pfectiõnis ne perdát i noie nő posse í aliis pfectioně sustinere li p malitia huius tpis sub qua amare gemo sint dicta Sed núc ad samaritanę redeamus pcessű. Ad lrãm fatigatus iesus petit bibere mulieri. Sed sicut dicit. Augustinus sue salutis auidus eius fidě magis bibere poptabat. In quo figit q tporalia petit nos reliqre quo ad pfectos: uel largit' distribuere quo ad alios: ut p hoc possimus sua spűalia cape tpalium amore sublato. Felix merca no xpo dare nra uitia reliquědo & eius uirtutes accipe felicius possider celestia p terrenis: felicissima xpm possidere: p nobis ad húc fině cõflictus iesu samaritauá adduxit. Vnde in.ui. cõflictu celestiű preeminětiá apit sup typo aq uiue q satiat dű fiet in eo fons aq salientis in uitá eterná Ille cruciát dű quis plus bibit ex eis scűs idropicus ãplius sitit. De his uez dixit xpo mulier illa loquěs. Neq inqt in quo haurias habes & puteus altus é hydria hauriědi cõcupiscětia é. puteus uoluptatis uorago: uere panp iesu nő hés í quo haurias: qr nulla é in te cõcupia nulla auaritia: nulla supbia: has malas hydrias quas nő hés monés nos relinquere: uere tu melior es ãtiquis pribus qui aquas uite nequiuerűt donare. Attěde q aqua uiua secűdű augustinű é illa sola q fluit cõsequět sue origi unitaz hec donű dei: qď núq est sine spű sancto imo sine tota trinitate: qď nos optat iesus ab ipo peti ut donet sinětu sitir: uñ. Oz. Ná qsi dogma é neiem accipe donű dñű ex nő querětibus illud iesű etiá saluatoré: iubet pr poscere ut det illi ps postula a me & dabo tibi gětes hereditatě tuá &c. Et ipe Saluator. petite & accipietis. Et ideo signant' dicit petisses & dedissě tibi: Hec. Ori. unde & subleuata mlíer aquá petiit: licet adhuc criminaliter sapiat. Pete tu aía mea a iesu saluatore tuo aquá uiuá. s. ut nő sitias uoluptatis statű & tuá cõcupiam hautir festía. Sed qr carnal' mlíer ń capit spűalia dona: uir iesus aduocat: qr ad itelligibilia subleuat: uiz scdm. Aug. uocat itellectű illuiatű ń é n. uir aie: qr pomo supior significat' p uiz. Sed húc uiz nő het qr exéplű nő nouit. Ipe eni est lux uera que &c. Conuertere tu aía mea cű samaritana: & si forte errasti: qr uirű nő hés: qr a xpo edocta. v. sésus te adulterátes agnoscés: & vi. qué ex eis cõcepisti errorě adhuc peiorě adulteri recognoscas ut ad. vii. xpm tota mete pcurras Aliť pót dici q hec mulier húerat quinq uiros. & túc uirű nő húisse: sed adultero eě cõiűctá qr infácia iualida quasi p uiribus utit' quinq sensibus nő ultra cognoscés: sed túc est adultera: quádo cognoscés: itellectű erroneű format ex eis. Aut etiá pót dici p sinagoga q. v. libros moysi uiros húit sed falsas traditiões & adulterinas plátationes phiseoz recipiés declinauit a uiro suo. Vult igit' dicere iesus mlíeri q intellectu illuiato audita pcipiat & túc aquá postulatá pcipiet. Et sic. Aug. dcit q fortasse ut intelligentibus. Augusti. indicaret. v. corporis sésus. v. uiroz noie designari. Primus carnales misiones q i lra patět. vi. misiőe noiat xpm Sed qr futurű expectat adhuc nő pñtě agnoscit in sola. vii. iesű accipit uerű spősű relicta hydria & anűciás xpm. Ad lrãm auté attěde qűo mulier auditis malis suis nő turbationě: sed cõuersioně accepit unde & illű qué uocauit pphăm: de salubri qőne ppulsat. s. d'orois loco. O aía mea unde q pmű cõuersationis bonű é scire qd: & quo: & qűo ores

Non certe i mõte reputationis tue

Non i templo supstitionis & fame

Sed i spű feruětis amoris. & i uirtute fidei illustrantis hi sűt ueri adoratores quos qrit pr: q i spű & ueritate adorát. In spű & i plena cõformitate uolűtatis ad ipm. Qui eni ad heret deo: unus sps é cű eo: In ueritate illuiate rõnis: ut nő dubites ipm sep facere qď melius é hoc est qď Iacobus dicit postulet auté i fide nihil hesitás Ad lrãm auté xps rńdet qőni optime qr neq i monte illo ubi samaritani adorabat deű qsi localě. Nec i hierosolimis ubi adorabát deű iudei í cerimonialibus obseruátus: sed in spű. i. i fide: qr deus ubiq & spűs é & ueritate. i. nuda reuelatione cognitionis corű q i figura ueteris testameti sűt opta. Licet auté supra iudeoz & samaritanoz ad orõně mlíeré eleuare intědat pfert tñ iudeos samaritanis i cultu ueri dei: qr iudei uniű deű p legě cognoscebát. Samaritani uero deű & ydola sociabát. In h ét pfert iudeos qr salus idé ipe xps saluator é ex iudeis ortus: uel scdm Oz p samaritanos itelligűt' heretici male scripturas itelligětes qui nesciětes quid credűt suá fictioně adorant.

Per xpm át & suos qbus seipm assotiat significatur: cognitio ueritatis fidei q ex iudaicis dictis in lris pphetaz uenit chatholicus. Si auté i spű & ueritate adorare didiceris scias q messias i měté ueit & audies illű clara uoce dicětě. Ego sű q loquor tecű. O q bonű fructű fecit xpi disputatio. Ná statim hec mlíer rlicta hydria translata in xpm transfulat de mődo. Tertia ps huius euägelii est informatio uirtuosa: ubi attěde tria q xps fecit

Primo oñdit suű inestimabile desideriű

Secundo oñdit habilitatě tpoz

Tertio oñdit mercedě predicatorum

Desiderium apte declarat quia discipulis ipsum rogantibus manducare: manifeste rñdit. Ego cibum hēo maducare q̃ uos nescitis. Sup quo theophilus Cōsiderandū ē q̄ cibos ab alijs oblatos dñs suscipere solebat: nō q̄ alieno ministerio īdigeret q dat escā oī carni. Sed ut deferētes meritū cōseq̄rent̄. sī q̄ formā tradēs nō erubescere paupertatē: nec graue putare ab alijs nutriri. Propriū & necessarium ē doctoribus alios habere ꝓcuratores ciboꝝ: ut ipsi de nullo curātes uerbi ministrationē ꝓcurēt sollicite. Hec ille. Alias possumus bñ dicere q̄ scḋm hūanitatē nature īdigebat: & tāto plus nobis: quanto delicatōr & pauperior erat. Nō est ergo mirū scḋm Aug. si mulier nō ītelligebat aquā: quia ecce discipuli nō ītelligūt escā. Sed qui biberat mulierē appetebat comedere multitudinē. O iestimabilis dilectio nr̄e salutis flagrās ī corde iesu. Nā lassatus ex itinere estu feruēte ieiunus & sitibūdus iā hora sexta sitiēs fortit nō uidet̄ bibisse: nisi mulieris fidem & quasi ex eius cōuersiōe refrigeratus ī aīo sitis sui corporis nō curauit āgustias. Sed ex nūc rogātibus discipulis ex cōpassione discreta ad magistrū lassatū rñdit se desiderare ꝓ cibo cōuersionē ppl'oꝝ quos mulier trahebat ad ipsū. Meus inq̄t cibus ē ut faciā uolūtatē eius q me misit. Vñ Orig. idoneus cibus filio dei cū actor sit ꝑīne glīe uoluntatis ut perficiat̄ opus eius hoc uelle i se metipso ꝓtestās q̄ erat in pte. Solus aūt filius perfecti opis ꝑīne uolūtatis ē capax. Ceteri uero sci nihil ꝑter dinā pagūt uolūtatē q̄ dixit. Meus cibus est &c. Proprius .n. eius cibus efficit̄ ut pficiat̄ opus eius: ut si opus eius ē rōnalis creatura quā trāsgressio fecit īpfectā: hāc pfecit filius dei cū ad eā uerbū caro fcm̄ accessit. Nā naturā itegrā & perfectā oī carentem uitio assūpsit ī qua & oēs electos pfecit. Insuper ēt si opus dei ē ipletio uolūtatis sue: ipse solus ex gr̄a ꝓpa & sine defectu perficere potuit. In quo solo nos omēs pfecisse dei uoluntatē dicimur: qr eius superplena perfectio nr̄as excusat pfectiones: qḋ ergo i nobis ipsis cū multis īpfectōibus ichoat̄ & fit i ipso perfecto iesu: plena pfectōe pficit̄. Hic ergo fuit sibi cibus continuus quoad uixit i natura passibilis carnis: ut cū iestimabili charitatis excessu: dolēdo: applicādo: diligēdo fruiēdo ꝓ nobis deitati i dei pfectiōe nr̄as ipfectōes excludēs: nos ipsos i seipso redderet plene pfectos: scḋm mēsurā status uniuscuiusq mēbri. Sicut requirit dispō sue locatiōis in corpore mystico: quā sibi in seipso benignissimus iesus largitor distribuit. Quid ergo iesu famelico de nr̄a salute ꝓpa opera repūtat perfecta xp̄i nati sā ꝓuocans cuius cibus est ut iperfecta perficiat.

Quod uero dicūt scḋm eius doctrinā in oibus bn̄factis: serui inutiles sumus: & quāto plus procedūt in uirtutē opere: tāto magis ex se uidēt opera illa uastare & sic sēper benigno iesu ī oibus se accusāt deficere. Hi aūt suauissimus cibus iesu quos sibi icorporate desiderat: & quoꝝ opera īperfecta pficit i seipso. Pōt ēt dici q̄ opus dei fuit lex uetus q̄ perfecit iplēdo: & eā cessare faciēs oibus q̄ i eis erāt perfectis a corporali cultu ipsā spūalē reduxit. Nota q̄ gradatī dixit. Meus cibus ē &c. Postea subiunxit: ut perficiā opus eius: quia ꝑncipalis xp̄i perfectio & intētio fuit seruare dei uolūtatē & uiuere iti altissima operatiōe uirtutū. Ex hoc cōsecutiue itēdebat opus dei perficere redimēdo genus hūanum.

Opus aūt dei per excellētiā ē mia eius qua nos errabūdos ſduxit. ps. Et mia eius oīa opera eius: & qa hoc ē per fidē xp̄i iesu: iō io. vi. dicit. Opus dei ē ut credatis i eū q̄ misit ille. Oñdit aūt h̄ hūliatōnē ppl'oꝝ ad cōuersionē sub metaphora albescētis messis. Et quia l'ralis messis quattuor distabat mēsibus: de spūali se loqui īnotuit. d. leuate oculos uestros & uidete regiōes qr albe sunt ad messē. In quo deuotionē aduenētiū expssit. Sicut .n. messis qñ icipit albere: maturationē oñdit & ꝓpe est ut recōdat̄ in horreo. Sic & accessus deuotoꝝ popl'oꝝ ad dei uerbū audiendū signū est desiderii cōuersionis ad deū. Sed heu quia ꝓ defectu ueroꝝ ꝑdicatoꝝ uerificat̄ qḋ dr̄ i luca. Messis quidē multa: operarii aūt pauci: qr multa ē deuotio ppl'i: & pauci sunt ꝑdicatores ueri: quia qḋ dicūt uerbo oñdāt exēplo Cuius deuotiōis signū ē: q̄ ꝓpter mala exēpla que uidēt adhuc nō desinūt accedere ad audiēdum dei uerbū. Et licet uideant eos sepe loquaces & uanos & i uita deformes: tñ deuoti ppl'i recordāt̄ snie sal uatoris q ait. Oīa que dixerint uobis &c. & uerbis scis reficiūt̄ & mala ꝑdicatoꝝ opa nō sequūt̄. O quot sūt uerbosi. Nā totus mūdus plenus ē uerbis & quasi ad hoc solū studere uidēt̄ religiosi istius tēporis ut discant loq̄ nō facere: ꝓpter qḋ figurant̄ ꝑ arborē illā cui dñs maledixit: qr nō hēbat fructū opeꝝ quē iesus esuriebat ī ea sed tm̄ folia uerboꝝ Ex cuius maledictōe subsecutū ē q̄ & folia aruerūt

Prochdolor iā uidemus ipletū q̄a q̄ deberent esse exemplū alioꝝ: sicut carent factis ita deficiūt uerbis: & circuentes ꝑ domos & plateas loquentes ex hitu interno loquūt̄ de mūdo de guerris: de ptibus de nouis de truphis de inutilibus & uanis.

Propter qḋ tūc & i sermonibus uerba ipsoꝝ sūt insipida & arida: & qḋ peius ē tales ꝑdicatores loquaces: ꝑdicatores ueros persequūt̄ & ueraces. Et hoc faciūt tā ex malitia qua obstiati odiūt bonū q̄ ex erubescētia quia ꝑ aptā uirtutē taliū suū uidētur denudare defectū. Quātū enim dīt stipula a sagitta electa: tātū differre cognoscantur a ppl'is istoꝝ: & illoꝝ ꝑdicātū uerba. Nā hoꝝ uerba corda penetrāt: alloꝝ uero aerē uerberāt: hoꝝ appetitū satiant: illoꝝ nauseā ꝓuocāt. Quod bñ figt uana uenatio ipsius esau q mane discurrēs cū arcu & pharetra uenationē accepit que bñdictionē pr̄is ñ meruit: quā mior frat̄ eius subripuit. Attēde lector: & p ea q̄ uides & palpas figurā exponas. Sed redeamus ad textū: leuate ait iesus oculos uīos & uidete. q. d. Soli illi q oculos mētis leuāt debite uerba mea pōderant: & illi soli messē albescere ppl'o cū cognoscūt & ꝑdicatiōis fructū in horreū celeste recōdūt. Tales oparios desiderabat iesus & nos desiderate docebat. d. Rogate ergo dñm messis &c. Vñ Augu.

sup.lo.In opus iesu feruebat: & oparios mittere dis pōebat. Circa ētiū.s.circa p̄dicatoꝝ p̄miū: attēde q̄ xp̄s p̄dicaturus p̄miū oñdit p̄cis d̄bet eē mercedē etnā nō tpalē: cū dicit. Mercedē accipit & ꝯgregat fructū i uitā etnā. Et p h̄ distiguit uanos p̄dicatores a ueris: & addit ut qui seminat simil' gaudeat & q̄ me rit. Quia pp̄he seminātes xp̄i aduentū in pp̄his q̄ gaudēt cū ap̄l'is in christo iesu receperūt p̄missa.

Vt eni.d. Aug. disparis tpis labores hūerūt: mercedē accepturi simil' uitā eternā: unde inuidia p̄cul ē a scis: qr metēs & seminās simil' gaudēt. cōtra consuetudinē tpalis euētus i quo m'tū dolet seminās si metat' ab alio. Et qr hoc sepe contingit iō addit & ad aptat xp̄s cōe p̄uerbiū: qr alius ē qui seminat & alius ē q metit: qr alius fuit status p̄triarcharū: Alius ap̄l'oꝝ: licet idē sit p̄miū. pp qd' dicit. Ego mitto uos metere qd' uos nō laborastis. Quia p̄fectio quā messuerūt ap̄l'i de obseruatiōe euangelice uite fuit p̄triarchis & pp̄his p̄dicta: tn̄ tpaliū & martyrii onera sūt eis iposita: i quibus laborauerūt portantes pōdus diei & estus: A quoꝝ laboribus tāq̄ matura messis uita ap̄l'ica fuit exēpta: ut merito dicat': Alii laborauerūt & uos & ce. qr status p̄fectionis & aduētus iesu: cū multo labore q̄si p quedā semina occultatus fuit i illis i quibus clarā cognitionē & p̄fectiōis sequelā sūt ap̄l'i introducti. Vnde dicit. Criso. Ego misi uos metere qd' uos nō laborastis .q.d. ubi minor labor ē ibi maior delcātio. Ad hoc uos reseruaui & qd' labriosius ē hoc fuit pp̄hetarū .s. mittere semina. Vbi nota quāta ē cōnexio statuū corporis mystici: qr sēper p̄mus status respectu sequētis se hēt p modū semis: & sequēs ad modū messis: ut se inuicē reuereāt' & diligāt & i quolibet sit p̄rogatia sue uirtutis: unde & p̄mus status se hēt ad modū radicis: scd'us ad modū fructus n' i̅sertionis. Et attēde & inde q̄ sicut messis p̄cedit i sua uitate & fructu: seminatio uero i labore & sollicitudine pro fructu: Sic posteriores status supsūt clariores i cognitiōe: & suauiores i fructiōe: & iō leuiores i obseruatiōe: pp supabūdās adiutoriū gr̄e: uñ cū minori labore altitudinē uirtutū obseruāt: p̄ores uero sūt intēdētia desiderii laboris & conatus ad status sequētes: sicut impfectio ad p̄fectionē tēdit. Et iō sicut dicit. Aug. ap̄l'i fuerūt messores respectu pp̄hāꝝ: sed seiatores respectu statuū sequētiū. Licet autē p p cōnexionē sui ad xp̄i p̄sonā ap̄l'i oēm p̄fectionē in xp̄i iesu p̄fecta imitatiōe messuerit: qr tñ usq̄ in finē tēpoꝝ hāc i eccl'am nō trāsfundūt: ut patet p tpalia q̄ possidet. Ideo status ap̄l'oꝝ quātū ad h̄ & totus decursus eccl'ie se hēt i rōne seis & labore seiandi & anxie sollicitudinis p̄seruādo: quod ont' r̄specto illius desid'rabilis messis q̄ dabit' uiris p̄fectis i r̄nouatiōe eccl'ie cōtēplatiue exsufflatis de medio curis carnis & sollicitudinibus distractiuis: de quo statu desiderabili ip̄l'ibus locis dictū est supra. Pro quarto itroducendo estimo q̄ signū signoꝝ stigmatū xp̄i iesu fuit datū frācisco a cuius signato m'cū declarāt filii aliēi: pp qd' usq̄ ad h̄ h̄ ē itardata p̄fcō nōdū itroducta de p̄xio i electis semi-

nibus paupibus & despectis: qui metēt p̄fectionē p̄missā: & eā in posteꝝ seiabūt quibus repetet' oia clarificato mō q̄ ab ip̄o iesu: ap̄l'is dicebat'. Isti ergo metēt labores quos eccl'a seminauit i sanguine martyrū: i studiis doctoꝝ: i penitētiis anachoritaꝝ: In sollicitudinibus sāctoꝝ pōtificū: & i tota laboriosa p̄pagie p̄teritoꝝ tēpoꝝ. Que oia in alta p̄fectione recipiēt p supabūdātiā .s.s. quē iesus i eos diffūdet eos trāsformās in amaritudinē sue passionis: & in altas cōtēpl'ones & uolatus seraphicos i gloria sue deitatis. Quod oñdit frācisci cōsignatio passionalis p alatū iesū i seraphi sp̄e appentē: Et qr sp̄us sāctus mētē plene illuiat in cognitiōe dei & sui q̄ hīnde dat'. Idcirco hi singl'r p̄rogatiua hūilitatis sulgebūt: unde & si p̄ores sācti maiora peiplāt seipsos tñ plenissima reuerētia illis subiiciēt eoꝝ laboribus sed q̄ maxie xp̄i & ap̄l'oꝝ attribuētes q̄ tātā suauitatē sp̄s metuūt. Propter q̄ hi singl'r scd'm expositionē beati frācisci sūt illi minimi quos uice sui iudex iesus fidelibus exaūdis oñdit i q̄bus pietatis opa ab eis recepisse se dicit quos p hūilitatis p̄rogatiua & plena resilitio i nihilū creature: non paruos: sed mimos appellat. Cuius formā fracīscus sequēs fr̄es suos appellauit miores. O q̄ quāta suauitate audirē q̄ obseruatores euāgelii minimi fraticelli dicti noiatēt' a mūdo. Et sicut descēdūt noie: sic se sepeliūt i hūilitate q̄ hec uirtus est illa q̄ altitudinem meret diuie maiestatis. Ad hoꝝ āt itellcm̄ neq̄q̄ altitudo supbie: nec itellcūs eoꝝ q̄ i t̄rā statuerūt oclos declinare: sed quos leuat hūiitas p nihilū sui ad cognitionē dei: & hi albescere regiōes p odorē aduētus status p̄dicti cōspiciūt & seip̄os pant p infusionē .s.s. total'r anihilare per imitationē iesu. Nota ergo q̄ status cōuersionis eccl'ie d' gētibus i apostolis & p̄mis cōuersis messis ē respectu ueteris testamēti & seianū respectu futuri status p̄fecte obseruātie euāgelii in eccl'a reformata & cōuersiōe uniuersi q̄ pp̄l'i. Messis ē respectu p̄teriti decursus eccl'astici & seianū respectu glorie padisi i cōsumatiōe scl'i. Messis ē respectu oiū statuū p̄dictoꝝ: sed maxie respectu tertii qr ad eius cōtēplationē plenius appropinquat. Ad hec autē ē intelligedū: q̄ sicut ap̄l'is datū ē noua eleuatio itellcūs respectu ueteris testamēti. Sic & nūc uiris ap̄l'icis dāda ē sp̄ūalis illustratio cōcordie utriusq̄. Ad qd' itelligēdū nota q̄ uo illustrationē noui testamēti respcū ueteris. Orig. describit sup hūc locū. d. leuate oculos uestros. In p̄l'ibus locis scripture hoc legit' iubēte nobis uerbo diuino extollere ac subleuare cōsideratiōes & cogitatiōes deorsū cōsitas nec ualētes erigi nisi eleuante illos iesu. Nemo eni i passionibus cōsistēs & uiuēs corporal'r hūc p̄positū seruat mādatū. Qua pp q̄ tal' ē nō uidebit regiones si albescūt ad messem cū adest uerbū dei illustrās singl'as regiōes scripture fecūdas i eius aduētu. Et ei oia sensibilia sūt quasi regiones albe pate ad messē p̄sto exūtibus & leuātibus ocl'os rōne q̄ de qualibet ē: ut quibus fulgor ē recipiat p̄fuse uerbū ueritatis. Quia aūt ment pre dicās messes duplex hēt metēdo emolumētū unū

qdē dū accipit pmiū: uñ dicit q metit mercedē accipit. Alterū qd' seqt'. Cōgregat fructū i uita eternā. Bonū hirū quedā denotat itellectus: q ē fructus ex ipsa speculatōe pueniēs. Arbitror aūt q in quali bet doctria seminat q pncipia excogitāt: q̄ suscipiētes alii ac ptractātes si qd noui poterūt expmet cōiūgētes fructū iuētionis sue gratia posteris cā merēdo: quasi maturos fructus aggregēt. Quanto aūt hoc magis i arte artiū expedit contemplari. Si qdē seminātes sūt moyses & pphe pcinētes aduētū xpi. Metētes āt sūt apl'i q xpm susceperūt. Semē āt erat tota rō scdm reuelationē mysterii tpnbꝫ ptīs obfuscati silētio. Regiones āt. i. legales ac phice scripture nōdū albuerāt his q aduētus uerbi neq̄q̄ extiterūt capaces. Quod āt sil' serēs & metēs gaudeat: ent cū puatio meroris & āgustie i futo sit seculo: dū tn̄ iesus trāsfiguret' i gl'ia sil' cū messoribꝫ Petro Iacobo & Ioāne Moyse & Helya. Satores pit gaudēt i uidēdo filii dei gl'iam. Attēde tn̄ si hoc qd' dico alius & alius itelligei pōt pp aliā & aliā uite cōuersatōnē i qua hoies iustificati sūt ut liceat dicere. Aliū qdē legiscultorē: aliū uero euāgelii & tn̄ exultāt sil' dū idē finis ab ūo deo p uuū xpm i uno spū scō reponit'. Ad labores āt pphaꝝ & moysi uenerūt apl'i istruēte dño iesu metētes ac in horrea colligētes aie sue itellcm i scripturis illoꝝ recondicū: & scp q debite capiūt disciplinā poꝝ labores ad maiorē euidētiā trahūt ñ tātū laborātes sūt q̄tū q scīa cōdiderunt: hec Ogꝫ. Ecce p Ogꝫ. uide quō illustratio apl'oꝝ: fuit ad uidēdū xpi fidē & icarnationē ipsius i l're ueteris testi decursu: & eis: messes albescere fuit. Hec i scripturis clare itellexerūt mere fuit credere fide p dilectionē opāte: & seiare fuit hoc aliis pdicare. Dicit āt q seiatores & messores simul gauisi sūt i gl'ia reformati. Per oīa sil'e itelligē i tpnbus istis scdm q huic statui cōgruit. Nā sicut tūc mūdo misericordit' fuit data filii dei psōa i carne: illa cuius fide seianda fuit eccl'a cuius seiatōis fuerat mā i pphis ɔtēta: q̄ tn̄ iudeis cecis fuit clausa. Sic nūc dāda ē & i pte data ē pfectiōis xpi imitatona uita scdm q a xpo pure apl'is fuit tradita: q̄ qdē ab eis pure seruata nō fuit plene ad hec tpa i eccl'ia ppagata. Frāciscus ergo & eius legitiā ples: & alii huius mūdi pfēi cōtēptores nūc metūt clar' qd usq nūc i psōis singularibꝫ q̄tū ad ml'tas pfcōnes eoꝝ ē ppagatū occulte. & i utriusq pagīa testi regiōes albescūt ad messē uel q nūc itelligūt huius plene remuneratōis & pfcōis tēpus ul' restare. sil' āt gaudēt & q mettēt: & q seiant. Quia pfectō apl'ica i his nouis apl'is renouata facit apl'os petrū & paulū. & Ioānē & cetos gaudere i his nouis imitatōibus suis tāq̄ i legitiā ple: & tāq̄ i his q metūt uite pfectionē: de seibus fidei ab eis pdicate q quidē ondūt familiarissime appitiōes scē hoꝝ pauperum pr̄iarche fracisco & eius cōmilitōi & sectatori pcipuo scō frī egidio uiro p oibus nr̄i tpis i cōtēplatōne extatico. Cui āno quo btūs pr̄ ex hoc mūdo trāsiuit: iesus xps & scissima mr̄ eius & apl'oꝝ cetus i medio coꝝ frācīscus a uigilia natiuitatis dñi usq ad festū scē appitiōis quasi quotidie appuisse dr̄ & ei talia reuelasse q̄ nr̄is dcīs fidē plenā dare uidentur. Vt p hoc ondat' q hi sacri messores euāgelici statu cū pmis seiatoribꝫ apl'is sūme cōcordi gaudēt letitia quos & imitāt' ɔformi nūc uita. Sed redeamꝫ ad fatigationē iesu q nr̄o amore ebrius de nr̄a cōuersione delcāt' & recreat'. Et sicut uidisti q samaritanā cū ml'ta pietate ē uenatus ut caperet: sic & sepe econtra aliqbꝫ obdurescere uidet': ut p sollicitū studiū capiat' ab eis & q̄rat' auidius dū se elōgare ui'. Hoc tn̄ sciat aīa q̄cūq sit illa q nulla q̄rit iesū: nisi p infusionē grē sue pmo sit a xpo ipsa q̄sita. Sed q ifūdit amorē itimū & iēnū accēdit desideriū sepe dissil'at dare appetitū q' i chananea: Matth. xv. apte mr̄atur: ubi quasi sicut samaritana ipm fatigauerat differēdo cōuersionē. Sic q̄si iesus chananeā fatigat differēdo exauditionē. Et ē status quē chananea repsētat sublimis meriti & cruciatus q maxi dū dilcm ñ destituit subseq: nec ualet cōseq. Sed hec dilci dilatio si pseuerauerit q̄rēs spōsa ad abūdātē ipius copiā rumiat': xps de hac chananea quattuor euāgelica demr̄at.

Magnitudinē affectiōis
Dilationē exauditiōis
Celsitudinē cōmēdatiōis
Plenitudinē satisfactōnis.

Magnitudinē affectiōis demonstrat tria. s. sollicita isecutio: fortis exclamatio & cōpassiua petitō. Nā sic Mar. dicit. In domū ad iesū accessit: iis ei uerbū ñ r̄ndit: sed q̄si fugiēs de domo exiit: hec i secuta illū de finibus illis egressa fuit p qua sigt' aīa quo ad pr̄is q pccm & pcci circūstātias dimisit: & tn̄ dei pmissiōe a diabolo ml'tis tētatōibꝫ & tribulatōnibus molestat': ex qbus i dei amore excrescēs fortius clamat. Sed attēde q si hec aīa esset plena remate calamitatis: uel hr̄et os clausū negligētia tepiditatis: ul' deficeret i uirtute amoris clamar omitteret: qa nō posset. Hec. n. iii. clamorē corporalē ipedūt. Reuma: oris clausio: & uirtutis defectō: q̄ qdē feruēs amor ab aīa q̄tūcūq tētata excludit. Propt' qd' cōpatiētes apl'i p ea assumūt dicētes: dimitte illā &c. Aie. n. p xpo pugnāti celestis militie adest psidiū. Sed uide q̄ cōpassiue suā necessitatē allegat. Filia mea male a demōio uexat': hec ē uolūtas filia rōnis quā allegat male uexari qn̄ tētat' tētatōe horribili: ac p cōsequēs dr̄ amatus fugere: & hostis adeē qd' aīa nūc sustinēs nō cessat clamare. Seqt' scdm. s. exauditiōis dilatio: nā nō r̄ndit ei uerbū. O q̄ durū ē aīe i tētatōe afflicte clamare & ñ exaudiri? Tūc enī aīa quasi i medio fluctuū tota cōfrigit': & quasi se derelictā a dilecto arbitrat'. Sed uide obdurescer' iesū Allegāt apl'i p ea qbꝫ r̄ndit multū dure. Non sū iqt missus nisi ad oues q̄ pierūt domus isr'l. O q̄ durus ē hic sermo qn̄ i amaritudie tēpestatis uidet' iesus r̄ndere aīe tribulate nō succurrēdo: quasi ñ sit de ouibus isr'l. i. de numero elcōꝝ. Sed ad l'ram uoluit xps dicere q pncipal'r erat missus ad iudeos & nō ad gētiles. Sed tu aīa tribulata nō discedas a chananee exēplo. Nā & ipsa fortius se igessit: & quasi pcurrens ad pedes iesu psternit. d. dñe adiuua me. Sed multū obdurat' iesus qa ml'tiplicata pce mul-

tiplicatur: negatio sed probatur hic sponsa uirum sustineat ulificari & iniuriari a sponso quod super omnia amarum est. Sed sicut pbata fuit i clamore feruēs: i sequela diligēs: in negatiōe sustinēs. Sic in ruia recepta hūilis & patiēs cōprobat'. Nā si xps uocat iudeos filios: hāc & sui sil'es canes appellat.

O q̄ sepe xps talē m̄sionē aīe tribulate scit facere ut eā tantū i manibus hostiū sinat incidere: & tātā sui obdurationē oñdat: q. q. aīe uidet' q a spōso audiat q ē pessima oīm creaturaꝝ. O si uerbū de ore dn̄i sciat rape more chananee totū ut aptū fontē facit: effluere tessī q sic oñdit thesauros gr̄e obserasse: etiā inquit dn̄e canis sū. O aīa mea dicas & tu ie su. Canis sū & imūda: & a te digna excludi: nec p̄sumo petere magnitudinē panis itegri: qr cōtēta sū tuis minutis sagiari: da mihi nūc tue hūilitatis ifirma cogitare: qr non peto p̄sūptuose tue deitatis archana penetrare: uolo sub mēsa dn̄oꝝ edere i terra uilitatis mee: qr oibus electis uolo me supponere: nec ipis me i aliquo cōpare. Vidisti fidē pbatam uiuā uerā & firmā. Audisti spōsū obdurescere: sed uideas q pcedit de caritate qd' oñdit cōmēdatio. O inquit m'ier gīosa cōnubio: fecūda utero: sedula misterio cōfidēs de amato: magna ē fides tua: qr qd' i mea hūilitate ē minimū: credis sufficere ad tue salutis remediū: Magna ē fides tua q̄ in obduratione spōsi credis pmptitudinē tuā & medicinā remedii opportuni. Si hūeritis fidē ait xps q̄tū granū sinapis. i. in me qui exterius sū hūilis despectus & paruus: Interius m̄ deitatis uirtute magnus: dicetis huic mōti mihi. s. q sū mōs factus de lapide sine manibus absciso. Trāsi hic & trāsiet: de aduersitate ad p̄speritatē: de tribulatiōe ad cōsolatiōem te trasire faciet. O plenū gaudium: quietatio desiderii: & plena possessio spōsi: hēas igit' p regl'a: q tētationes electorum sunt maxime promotiones & purgationes eorum & hūiliatio tribul'onis ē ad uerā hūilitatē uiatici. Nā nisi fallor supius distinxi diam hūilitatis & hūilatiōnis. Optimū uero signū unitatis spōsi ē pfūda hūiliatio quā cōcoitat' hūilitas. Etiā eadē aīa sepe xps in se i septatiōem samantane oñdit qua aīa eū fatigat eius inspiratiōibus nolēs acquiescer': & obduratiōem chananee que uidet' sequēte se fugere. Sed si fatigatiōnes corporales spōsi sui iesu aīa uoluerit colligere: & cū affectu rūinare: patiēter portabit si eam pmittit spōsus affligi: imo ipe met uidet' eā tētationibus & tribulatiōibus fatigare.

Iesus pro nobis indigens cap. ix.

Nter ceteras uirtutes quas dei filius iesus ex alto deitatis secreto attulit mūdo: ē altissime pauptatis amorē & ipius pauptatis obseruātiā i se & i sua m're scissima qd' quidē facto oñdit: uerbo p̄dixit: & discipl'is maxie apl'is obseruandā iniūxit. Et qr quasi totū p̄ntis tp̄is malū pp falsificatiōem pauptatis iesu & sue dulcissime m'ris mūdo euenit. Id circo hoc capitulū plixius extēdētes pp dulcedinē maxie pauptatis & necessitatem clarificādi eius despōsatiōnē a xp̄o. xviii. ptibus potest distigui. In quarū p̄ma oñdit' qūo iesus xps & eius piissima m'r hāc tāq̄ suā p̄rogatiuā ppā seruauerūt: simi' cū hoc declarātes q̄ est illa pauptas q̄ p p̄e dicit' euāgelica. In secūda oñdit' q iesus eā i posuit apl'is sub p̄cepto. In tertia excluditur fal'a usus opuleti ab euāgelica pauptate. In q̄rta iterū hec pauptas auctoritatibus approbat'. Postea secūt'. xii. instātie cōtra eā: & ipaꝝ sol'ones: q̄ simi' cū p̄dictis faciūt ptes. xvi. p̄mus. xvii. eius duodena p̄rogatiua mrat'. xviii. p pl'es sil'itudies & auctoritates pauptatis gl'ia cōmēdat' ad āñūciādū māsuetis. Circa p̄mū scias q xp̄m pauptatē p̄dicaturꝝ & obseruaturꝝ sigl'anter p̄dixere pph'e: unde: Isaias. lxi. sup me: q unxerit me: misit me. Et q pfectio xp̄i sing'ant' ad paupes deberet trāsfūdi qd' Esa. xxix. dicit. Paupes hoīes i scō isrl' exultabūt. Et dauid i eius psona & i laboribus a iuētute mea paup sū ego. p̄s. lxxxvii. Et p̄s. lxxi. Qui totus ē de xp̄o. Deus iudiciū tuū regi da: singl'anter oñdit q p paupibus xps uenit. Et q hec uirtus singl'anter esset p̄dicāda in suo aduentu ipe ih's oñdit cū loānu post m'lta miraculoꝝ signa: p̄p'uli sui ad uētus signū intulit. d. paupes euāgelizāt': hoc dicebat iō pp qd' p̄dicare uenerat. Nā q regnū celoꝝ p̄dicare uenerat rōnabilit' uoluit terena cōtēnere: pp qd' & apl'us dicit. ii. Cor. viii. Sicut gratiā dn̄i nr̄i iesu xp̄i: q̄m cū diues eēt pp nos egenus fcūs ē. Xp̄s ergo fūdamētū rel'onis xp̄iane paup in se eē uoluit: hic oñs q fides q̄ p dilectiōem opat': quāto plus crescit: tāto plus sepat a terenis. Cupiditas āt oīm maloꝝ ē radix: qua quidā appetētes errauerūt a fide. Thy. vi. Ex hac qppe radice cū anexa supbia: uniuersa mala origie: fomētū & incremētū suscipiūt: pp qd' ciuitatis babilonice fūdamētū eē ab angelo phibet'. Et ideo benedictus iesus qui in hoc apparuit ut dissoluat opera diaboli oppositū cupiditatis paupertatem altissimā perfectionis instituit fundamentum: unde super. Mat. Ecce nos reliquimus omnia & ce. dicit. Bernardus. Optime & non ad insipientiam tibi: nam & mondus trāsit & cōcupiscētia eius: & relinquere hoc magis expedit q̄ relinqui ab eo. Et qr cupiditatis uīoñ radicatur in nō ordinato affectu mētis: occasionē uero & fomētū sumit a rebus extra possessis: gēma hec oīm maloꝝ āputat' cupiditas: & babilōis euertit' fundamētū. Propē qd' pfcōis euāgelice p quā xp̄o cōfiguramur ipa pauptas spūs scd'm quadā analogiā & coherētiā ad fidē & caritatē radix ē fūdamētū pp qd' xp̄s pfectiōis magr̄ nouē ihrl'm descēdētis de celo fūdamēta pñciēs a scē pauptatis excellētia sūpsit iniciū. d. Beati paupes spū q̄m ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Mat. v. Deide tribuēs de pfectiōis aggressiōe cōsiliū p̄mū ad hāc suo inuitat exēplo. d. Si uis pfectus eē. Vade & uēde oīa q̄ hēs & da paupibus: & hēbis thesaurū i celo & ueni seq̄re me. Mat. xix. quē locū tractās: hiero. iepl'a ad d'memadē ait. Apl'ica fastigii ē pfcēq; uirtutis oia uēdere: paupibusq; distribuere: & sic leuē atq; expeditū ad celestia subuolare

Cū autē circa tpaliū possessionē duo cōtigat cōsiderari: dn̄iū. s. & usū: sit q usus ānexus necessario uite p̄nti usus dico facti nō iuris: euāgelice pfectio

nis ē possessiões terrenas q̄tū ad dñiū ppetatē & ius utēdi reliq̄re usū uero nō oīo reliq̄re seu reiicere sed artare tantum ꝙ sit extreme paupertatis que ē euāgelica ac clarę īsigne. iuxta illud. Apl'i Thy. vi. hñtes alimēta & q̄bus tegamur his cōtēti simus.

Ex his pōt colligi euāg'lice pauptatis rō: ꝙ ipsa ex excessu feruētis amoris ad xp̄m ih̄m imitādū ē uirtus tpaliū abdicatia bonoꝝ: q̄ qs nihil ppū habēs sustētat' de n̄ suo. Hoc āt dupl'r cōtigit. Cū .n. sit duplex reꝝ dñiū puatū .s. & cōe: unū q̄dē spectās ad dētmīatā psonā: aliū uero ad dētmīatū collegiū. Et cū pmū abdicari possit scd'o remoto: possit ēt abdicari scd'm cū pmo. Duplex ē scd'm h pfessio pauptatis: una q̄dē q̄ qs oīū tpaliū abdicato puato dñio sustētat' de n̄ suo .i. n̄ sibi ppo: nec suo collegio: ṁ iur' cū alius d' collegio suo possesso. Alia uero ē q̄ qs oium reꝝ abdicato dñio: & oī iure tā ppo q̄ cōi sustētat' de n̄ suo .i. nec sibi ppo nec suo collegio ī cōi: sed alieno: pie tñ sibi ab alio p sustētatiōe collato. Pria pauptatis forma pcessit ī turba credētiū: de q̄ ī actibus dr. Mltitudinis credētiū erat cor unū & aīa una: &c. Quē scripture locū tractās Hiero. ad Demetri. ait. In actib. apl'oꝝ: qñ diu n̄ri ih̄u xp̄i calebat cruor: & feruebat recēs fides ī credētibus: uēdebāt oēs possessiones suas: & pcia eoꝝ ad apl'oꝝ pōebāt pedes: ut oñdetēt pecuias ec̄ calcādas: & dabat' oibꝰ put cuiq; opus erat. Hic ēt fuit tradita forma eccl'iastice seu cenobitice uite. iuxta qd' glo. Bede dicit ibidē. Qui ita uiuūt ut sint eis oia cōia: ī domo cenobite uacāt. Scd'm āt pauptatis exēplū pcessit ī uita apostoloꝝ: qd' pfcōis magr' eidē instituit: qñ ipos ad pdicādū misit: sicut legit' ī math. x. Nolite possidere auꝝ neq; argētū &c: dignus ē .n. operarius cibo suo: ubi glo. Prope modū necessaria uite āputat ne ul' curēt de crastio: q docēt oia regi a deo: nec ipsa necessaria: nec celariū secū hēant: nihil pt' uestimentū nec ēt mīma. In his igit' uerbis dñs apl'is & pdicatoribus ueritatis: extreme ac penuriose pauptatis forma obseruādā īpōit q̄tū ad carētiā nō solū possessionū: sed ēt pecūiaꝝ & alioꝝ mobiliū: ut tanq̄ ueri paupes ī sūma reꝝ cōstituti pēuria: carerēt pecūiis: alimēta n̄ ferrēt: simplici uestitu cōtēti eēnt & sine calciamētis icederēt. Quod āt ih̄s illā seruauerit: oñdit ierō. sup mat. ome. xxii. Ne possideatis auꝝ neq; argē. igt: neq; pā ī uia. Quia .n. p opa eā oñdit tūc iā & legis latione q̄ ē a uerbis ualidiorē īducit qñ & facilis susceptibilis sermo fcūs est opibus suis pus crucificatus: ubi sibi oñdit p opa. Audi eum dicētē. Filius hoīs nō hēt ubi caput suum rediet

Nec ī hoc fuit solus: sed & discipl'is suis tribuit hanc appecussā: i. oñsionē scd'm papiā: hec Criso. Glo. ēt sup illud math. v. Vulpes foueas hñt: & uolucres celi nidos. Quid me p lucra scl'i uis seq: cū ita sim paup: ut nec hospitiū qd' meū sit habeam.

Quod si forte qs dicat nō ppū hūisse hospitiū: sed cōe. Obuiat idē Criso. ī sermoe de pditoe iude. Quos iquit pciosoꝝ marmoꝝ pōpa delectat: cognoscāt xp̄m dñm oium: q locū ī quo caput recliaret nō hūit: & ideo discipl'i ipm īterrogāt & dicūt Vbi uis paremus tibi ut māduces pascha: hec criso. Sed si xp̄s hūisset domiciliū cōe id discipl'i nō ignorassēt: sed & xp̄s loco non caruisset ubi caput recliaret: & pascha cōederet. Altissimā quoq; dñi pauptatē declarās Hiero. ad Nepocianū ait Turpe ē ait fores sacerdotis dñi crucifixi & paupis et q cibo quoq; uescebat' alieō: lictores cōsulū & milites excubar. Fuitq; xp̄s uere paupimus alieno cibo sustētatus. Hoc ipm Ber. ī quodā sermōe. Cū fcūs eēt ih̄s ānoꝝ. xii. dicit apte. Vt te dñe p oīa n̄re pauptati cōformares: & oēs uite n̄re calamitates suscipes: q̄si unus ī turba paupū stipē & elemosynā fenati p ostia māducabas. Quis dabit me buccellaꝝ mēdicataꝝ pticipē fieri: & illius dñi eduli reliqis sagian. Anselmus quoq; ī lib: d' sacramētis Paup ita fuit ih̄s: ut uēiēs ī mūdū nō ī sua sed aliēa domo nasceret': & natus pp īopiā loci ī psepio brutoꝝ aīaliū pōeret': & uiuēs n̄ hēret ubi hitaret: Nec moriēs uñ nuditatē suā tegeret: Nec mortuus uñ iuolueret': nec sepl'chrū aut locū ubi corpus mortuum locaret'. Ex his colligit' ꝙ xp̄s paup fuit ī ortu: paup ī uite pgressu: paup ī exitu. Sāe ut hāc pauptatē amabilē redderet mūdo: pauprimā elegit matrē. pauptatis defcūs uolūtarie sustinuit: & ut paup & iops discalciatus icessit. De pauptate nāq; matris eius dicit Beda super Matth: exponens illud: Si quis mihi ministrat me sequatur. Cōsideremus īquit qua uia graditur: ut sequi mereamur. Ecce cū dominus sit: & creator angelorum suscepturus naturam nostram: secundum quam in uterum uirginis uenit. nasci tñ in hoc mūdo per diuites noluit: pauperes parentes elegit: unde & agnus qui pro illo offeretur defuit: columbarum pullos & par turturꝭ ad sacrificiū mr' iuenit. His cōcordat Criso. sup mat. omel'. viii. Panēs q̄dē maria filiū confesti illū ī psepio reclinauit: q a multis cōuenientibus ppter descriptionem non erat locum inuenire. Sed quid defuit qui suasit magos adorare: nihil enī sensibilium magnum erat illic: sed presepe & tuguriū & mater pauper & nuda: magorum uideas pphetiam. Idem quoq; in omelia epyphanie ad magos loquens dicit sic. Viderunt pandochium tenebrosum & sordidum magis animalibus q̄ hoībus aptum: in quo nemo erat contentus secedere: nisi itinerum necessitate coactus: matremq; eius uix tunicam habentem unam: non ad ornatum corporis: sed ad tegumētum nuditatis proficientem.

Quod autem pauperrime uixerit dicit glo. super primo Matthei uigesimosecundo. Circunspectis omnibus si quis eum hospitio reciperet: tante ei paupertatis: & ita nulli adulatus fuit: ut ī tāta urbe nullum inueniret hospitium. Super quem locum etiā Beda ī originali dicit. Intelligēdū ē ꝙ tāte pauptatis dñs fuit ut in urbe maxima nullum hospitium: nullam mansionem inuenerit: sed ī agro paruulo aput lazarum sororesq; eius habitaret. Constat igit' ꝙ xp̄s n̄ solū hospitio sed etiā pretio quo illud cōduceret caruit: tūc necessitate cōpulsus

de ciuitate exiuit illo uidelicet die quo eãdẽ urbẽ tã q̃ rex asello uectus ĩtrauit: hoc ipsũ & glo. sup illud Io.xiiii. Venit.n. princeps mũdi huius & ĩ me nõ habet q̃cq̃ expressius asserit. Noluit dñs habere quod pderet: paup erat ne hẽret diabolus qđ auferret: sed oẽ tẽporale siue cõe siue pprium: & auferri põt & pdi: tãdẽ ut paup discalciatus incessit. Vestimentis uero necessariis carere nõ potuit: uolens tñ sũme in pauptatis nuditate uitã cõcludere nudus elegit in cruce pẽdere.

Secũda pars q̄ pauptas fuit ĩposita apostolis sub precepto.

Via uero magĩ pauptatis iesus hãc p nobis sic penuriosã paupertatẽ assũpsit ut pfectionẽ huius uirtutis ĩ se ondẽret & nobis exẽplo mõstraret. Iõ scĩs aplĩs tanq̃ sue scitatis ĩmitatoribus pfectis hãc extreme pauptatis formã seruari pcepit: sicut ĩ euãgelio legit' Mat. Mar. & luce. Nã Mat. x. dicit'. Hos. xii. misit iesus pcipiẽs eis .d. In uiã gẽtiũ ne ãbulaueritis ubi premissa forma pauptatis describit'. Et ĩ pncipio. xi. ca. Et factum ẽ cũ cõsumasset iesus pcipiẽs. xii. discipulĩ ubi spũs sãctus p os Mat. exprimit ĩ pncipio locutiõis & ĩ fine q̄ pauptatis pfectio ĩposita est a xp̃o iesu aplĩs sub pcepto. Licet ãt ex textu sit certũ & euidens nisi maligne sensus lĩe distrahat' ad oẽ tñ dubietatis scrupulũ ãmouẽdũ scõꝝ auctoritatibus cõfirmet'. Nã sup illud Mat. Nolite possidere auꝝ dicit Criso. q̄ mlta p hoc unũ eis mãdat. pmo qdẽ nõ suspectos faciẽs aplos: scdo ãt ab oĩ eos eruẽs sollicitudine ut uacatiõem oẽm sermõi tribuãt: tertio docẽs eos suã uirtutẽ hoc eis: & postea dixit. Nunqd aliqd uobis defuit qñ misi uos nudos & discalciatos. Et ĩ orbẽ terrarũ doctores erat missurus: pp hĩ ãgelos eos ex hoĩbus ut ita dicã cõstituit ab oĩbus absoluẽs eos uite sollicitudĩe. Et post intende qualr oĩbus eos denudãs oĩa eis dedit pmittẽs in domibus eoꝝ q docẽt' pmanere: & nihil hñtes in troire. Si ãt ĩ aliena patria existẽtes ut apud ignotos abeũtes nihil ãplius oportet peti quotidiano cibo: mlto magis domi manẽtes hucusq̄ Criso.

Idẽ quoq̄ omelia ultima sup Mat. Si bonũ eẽt aurũ hẽre: hoc utiq̄ dedisset aplis xp̃s q ineffabilia eis tribuit bona. Nũc ãt nõ solũ nõ dedit: sed ẽt hẽre phibuit. Iõq̄ petrus nõ solũ nõ uerecũdatur sed decorat' ẽt in pauptate. d. Argẽtũ & auꝝ nõ est mihi &c. Sup pfatũ locũ Mat. Rabanus ĩ origiali sic ait. Cõsequit' hĩ pcipit euãgelizatoribus ueritatis qbus añ dixerat. Gratis accepistis gratis date. Si. n. sic pdicãt ut pmiũ nõ accipiãt auri & argẽti: supflua ẽ auaritia argẽti: nũmoꝝq̄ possessio. Nã si hũissẽt aurum uel argẽtũ uiderẽt' nõ cã salutis hominũ: sed lucri cã pdicare. Idẽq̄ subiungit q̄ ditias renũciauerat ppe modũ necessaria uite ãputat: ut aplĩ doctores uere religiõsi q docebãt omnia gubernari diuina prouidentia seipsos oñderent nil cogitare de crastino. Ex hoc pcepto arguit phos q a uulgo uocãtur barozite uenus atropite: q̄ cõtẽptores seculi existẽtes & oĩa p nichilo ducẽtes celaria secũ uehãt

His ẽt Beda sup Mar. consona dicit' pcepit eis ne qd tollerẽt ĩ uiã nisi uirgã tñ. Tãta inqt pdicatori debet eẽ fiducia in deo ut pñtis uite sũptus q̃uis ñ puideat: tamẽ sibi eos nõ deesse certissime sciat: ne dũ mẽs eius occupat' ad tpalia: minus aliis puideat etña. Idẽ paulo post subdit. Illa aplis loqbat' ut securi nõ possiderẽt: nec portarẽt huic uite necessaria nec magna nec mĩma. Iõ nõ posuit hic uirgã ostẽdẽs a fidelibus oĩa deberi ministris suis nulla supflua querẽtibus. His cõcordat Ambro. sup illud Luc. Nil tuleritis ĩ uia: nec uirgã: nec perã: nec panẽ nec pecuniã: qual' debet eẽ q euãgelizat regnũ dei pceptis euãgelicis designat': ut sine uirga: sĩ pera: sine calciamẽtis .i. subsidii sclaris admicula nõ reqrẽs fideiq̄ totus putet sibi quo minus ea reqrit magis posse subpetẽ. Ad qđ ẽt facit qđ ab eodẽ di sr illud Luc. Nolite portare sacculũ neq̄ perã. Si prohibemur auꝝ possidere qd eripet' apostolus petrus pmus executor dñice snie: ostẽdẽs nõ ĩ uanũ accepisse dñi mãdata cũ posceret' a paupeue ei aliqd pecunie largiret' ait. Argẽtũ & auꝝ non habeo &c. tñ nõ tã ĩ hoc glĩat' petrus q̄ auꝝ & argẽtũ nõ habet q̃ q̄ seruet dñi mãdatũ q dicit. Nolite possidere auꝝ: hoc ẽ dicere. Vides me xp̃i discipulũ: & auriã me reqris? Aliud nobis multo pciosius auro donauit. Cui cõcordat qđ dicit Augu. de mirabilibus sacre scripture. In excusatiõe iqt eĩyne & pauptatis pfessione petrus paralitico ait. Surge & ãbula: illud magistri seruãs pceptũ. Nolite possidere auꝝ neq̄ argentũ. Qui enim soli deo seruierat de ĩiquo mamona expeditus fuerat uerbo ĩmpi morbo ligati cito soluebat. Hoc ipsũ Ber. ad Euge. li. ii. confirmat. Ille locus in quo otio: ubi sedula uiget sollicitudo oĩm eccl'iaꝝ. Nã qd aliud tibi dimisit scũs apls: quod habeo hoc tibi do. Quod illud meum. Scio neq̄ aurum: neq̄ argentũ cum ipse dicat aurum & argentum non est mihi. Et infra. Esto q alia quacunq̄ ratione hoc tibi uendices: sed non apostolico iure. Nec. n. ille tibi dare potuit qđ non habuit. Idipsũ Hiero. ad gerũtiã dicit expressius: Apostoli in toto orbe peregrini: non es in zona: nec uirgam in manu: non caligas habuere in pedibus. Criso. ẽt de laudibus pauli. Paulus inqt pecuniã nõ possidet. Nam ipse hoc testatur: usq̄ ĩ hanc inqt horam esurimus & sitimus: & nudi sumus & colaphis cedimur. Quid dico pecuniam? cum ille necessarium sepe non haberet cibũ. nec qđ se orci daret uestimentũ. Ex pdictis auctoritatibus frater Bonauẽtura cõclusit sic septimo caplo apologie sue: cuius capituli titulus ẽ Rubrica.

Quod uoluntaria & penuriosa paupertate fũdamẽtum euangelice perfectiõis ĩstruitur: & que hic possunt uideri cõtraria dissoluuntur.

Concludit igitur sic. Ex his omnibus aperte colligitur scriptã paupertatis formam: qua nihil possidetur: nec in proprio: nec in cõmuni: & in summa reꝝ penuria uiuit' aplis fuisse pceptã: & ab eisdem seruatam: hĩ predictus doctor.

Tertia pars cõtra cõtẽnẽtes usum pauperem.

Iror ergo uñ meis tpibus ħ mõstruosũ: & cõtra dcã scõꝝ doctria: ꝗ usus paup nõ i-dudit' i uoto pfcõis euãgl'ice: & i pfessiõe altissime pauptatis a xp̃o docte: & apl'is iposite: et a btõ frãcisco i regl'a pmisse. Sed uideo ꝗ ide processus: ide & alia mala his tpibus i mũdo uenerũt a sitate rl'ionis & appẽtie hypocritalis: q̃ ad tãtum malũ pucit: ut nõ sufficiat eis laxate uiuere: quiimmo ne i sua trãsgressiõe appeãt degeneres filii: pauptatẽ euãgl'icã ab eis i relaxatiõe uiuendi q̃si ex oĩ parte pstrata nitũt' puerse & ipte puerteri i mõ docẽ & dicẽdi. d. ꝗ paupes uti rebus nõ ẽ de suba euãglice pauptatis. qđ m̃ ridiculosũ uĩ mihi: ꝗ ñ solũ sapiẽtibus & doctoribus i sacra scriptura: sed ẽt puris ꝗ oibus scl'aribus appere debeat mõstruosum. Quis. n. unq̃ audiuit ꝗ rpalia ab aliquo reliquant' et fugiat usũ paupẽ & hẽat opulẽtum. Et q̃re diligũt' ipie: & cõtra dei p̃ceptũ ab auaris: nisi qr p eas arbitrãt': licet fl'o se posse oẽm idigẽtiã fuger. Et licet auari aliquo mõ stricte utãt' rebus: hoc non ẽ ꝗ usũ pẽuriosũ diligãt: sed qr diuitias cõsumi formidat ut si hoc ñ timerẽt ñ subest rõ q̃re nõ semp ex eis usũ opulẽtũ hñt. Vele ergo abũde uti rebus: & nihil deficer: & cũ h̃ se paupẽ euãgl'icũ dicere uideat est blasphemiã xp̃o & apl'is ipõat q eũ talẽ pauptatẽ docuisse assent. Ad illud ãt malũ ducit longa trãsgressio. Iustũ. n. ẽ ut q diu i trãsgressiõe p opera fuit adhuc iuste deducat': ut male sẽtiat i doctriam qđ figuratũ fuit i illa ficulnea. Et hoc maxie cõtingit qñ sõtatis psũptio & mẽte relaxatio cõiũgunt'.

Ne. n. ex relaxatiõe uilescãt suoꝝ uitioꝝ fomẽta sub uerboꝝ iuolunõe dogmatizant & trahẽtes eos affcũ concupie ad sua fouẽda ipfcõis scripturã uitũt' attraher repuguãtẽ cõdescẽsiõibus xp̃i: quas aliqñ legũt fcãs ad cõfortãdũ ifirmos ad sua numẽdi caligmẽ abutẽtes. Quoꝝ sermo nõ ut tuba apl'ita clare irõat ueritatẽ: sed ut cãcer serpit q̃si i qbusdã specubus subẽraneis uenenũ ipersfcõis sub noie discretiõis i auditores trãsfundẽs. Et qr illos ueros xp̃i disopl'os q usũ paupẽ obseruãt: & ab eis obseruãdã sub uinculo pfessiõis: asseiũt iponer obseruatoribus euãgl'ice regl'e tẽ pãti p̃ceptum nõ uirtutis: qr ex hoc seq̃ret' ꝗ qcũq; recipit bonũ prãdiũ in domo diuitum: tũc nõ seruat paupẽ usũ: & ita frãgit uotũ: & committ mortale pctm̃. Et q iacet in domo alicuius diuitis i p̃cioso loco: & q stãt cũ regibus. p̃ncipibus cardialibus: & prelatis aliis non seruãt usũ paupẽ. cũ uiuãt de illoꝝ opulẽtia dñoꝝ & multas tales adducũt istãtias. Ex qbus seq̃t' paupẽ usũ eẽ re p̃ceptũ & i obseruabilẽ: & p hoc uitii & ñ uirtutis. Ad clarificationẽ ergo huius sãcti paupis usus dicũt paupes euãgl'io: ꝗ nõ fuit itẽtio pauptatẽ docẽtis & seruãtis xp̃i ihu: nec scõrũ apl'oꝝ eius: nec sui ĩnouatoris frãcisci: ꝗ usus pauper accipiat' i uoto pfitẽtis i artomo idiuisibili & icõmutabili: ut sẽp eodẽ obo: eodẽ idumẽto: eodẽ utat' hitacl'o: ill' p oĩa sẽp cõformari: sed usus pauper hẽt mediũ uirtutis: qđ mediũ nõ sẽp destruit' uno actu q̃licũq;. sed isto modo usus paup semp ẽ de necessitate euãgl'ice pfcõis: ut neq; extĩatio sapiẽtis & eius iudiciũ sic ferat' sup uitã pficiẽtis pauptatẽ euãgl'icã ꝗ pẽsatis circũstãtiis psõe sanitate: egritudie debilitate robor & statu cõis officii i quo occupat' p salute aiaꝝ & uita eius: iudicet' merito paup usus & nõ diues: pẽuriosus & nõ opulẽtus.

Quod si sapiẽtis iudiciũ nõ possit sic ferri super uita tal' pfitẽtis qñimo ex sue uite excessu hẽat iudicare eũ usũ opulẽtũ & nõ paupẽ: tũc status eius ẽ piculosus: & hoc itellige de cibis: uestimentis: & hitacl'is: i qbus cõiter cõuersat' talis pfessor: sicut sũt loca q̃ p eoꝝ hitatiõibus cõstruũt': tunice lecti q & q̃ p eius usu hñt. Cibaria q̃ sibi ordiare i suis hitatiõibus p̃parãt': utẽsilia oĩa q̃ p suis coibus usibus hñt'. In qbus oibus ilucer dñt austeritas: uilitas & pauptas scđm gđũ itẽtis: utibilis & usus. Prop' qđ patet ꝗ fãtastica ẽ illa istãtia q̃ supius ferebat' de uno bono lecto ul' prãdio i aliena domo Nã ad usũ paupẽ spectat hũilit' suscipe illud quod paupibus mistrat': Vnde & xp̃s dixit apl'is. Edẽtes & bibẽtes q̃ apud illos sũt: qđ frãciscus repetẽs dicit i regl'a de oibus cibis q appo. e. l. m. quod ñ deuiat a cõi statu paupũ huius mũdi: q i aliẽis domibus sepe abũdãt: & i suis tuguriũcl'is paup rime uiuãt: licet magna sit dña it paupes quos facit necessitas: & quos fci euãgl'ii facit charitas. Promisepe dũ abũdãt se igurgitãt: scđi sẽp secũ sue pauptatis amorẽ portat: & ideo ubiq; sũt paupes & tẽpati: pp qđ nõ sũt tales admodũ glutonũ q libẽt circuũt domos diuitũ: ut ipleãt uẽtrẽ suũ: qñimo si ad tales declĩant hoc faciũt exẽplo iesu xp̃i: q nõ uẽit uocare iustos sed pcõres ad pñiam. Et sic tempate illoꝝ bõis utũt' ꝗ eoꝝ accesus ab ipsismet diuitibus si uolũt eoꝝ signa pẽsare magis zelo salutis eoꝝ ascribit' q̃ ifirmito aio iputet'. Cuius uirtutis multi hodie q se p̃dicatores ueritatis iactant cõtraria exẽpla mũdo trãsmittũt: ueri aũt pauptatis amatores i aliẽis domibus q̃tũ pñt supfluitatẽ rep̃imũt: & i hitaculis eoꝝ usibus a fidelibus cõcessis: scẽ pauptatis strictũ usũ custodiũt. De his uero q morãt' i curiis qbuscũq; p obediẽtiã. s. suoꝝ p̃latoꝝ eos iunctos distincte cõpelli cõtigit: dicẽdũ ꝗ ipis nõ ẽ mora dãnabilis sed actus uirtutis: ꝗ illis dñis cũ qbus morant': sint pauptatis p̃dicatores p exẽplantatẽ opeꝝ: & sic se ondãt ueros mũdi cõtẽptores. Si aũt eoꝝ morã i curiis penrẽt: & sicut secl'ares ibi alii deuoi uel laici comessatiõibus uacẽt: & sic a penuriose pauptatis austeritate declinãt qs dubitat qn sicut pauptas ab eorum uoluntate discessit: sic & in eoꝝ operibus penitus euanescat.

Vnde i eoꝝ typo q flagellãdi erãt i mẽte a d'mobus trãsgressoribus offesaꝝ p' eoꝝ frãciscus flagellatus corpe leret' i domibus magnatoꝝ. Quãdo ãt paup usus ex regl'a bti frãcisci apte clarescit i textu i'spcũ hñtis ocl'os mẽtis. Infra tñ abũde pbabit' dũ de ipsius pfcõe spaliꝰ aget'. Sed nũc tñ dixisse sufficiat. Tñ attẽde ꝗ fr Bonauẽ. in tota apologia sua nõ q̃lecũq; pauptatẽ defẽdit: sed illã quã uocat pẽuriosã & euãgl'icã q̃ ad artũ necessitatis usũ seruã

dū se uoto astruxit. Et hanc assert xp̄i eē & discipulorū eius: & beati francisci: & sue scē regule pfessorꝝ. Et hoc patet ī toto discursu libri istius. Et de hac dicit sic eiusdē libri ca.xii. aliquātulū añ mediū. Euangelica uero pauptas p eo q̄ ad eternā spē subleuat tanq̄ q̄ i celis totalr̄ thesaurizat perfecte eā pmitti suadet oībus tpalibus debere nudari q̄tū ad effectū atq̄ dominiū & arta sustentatiōē necessitatis eē cōtētū quantū ad usū & hic ē ipsius modus siue regula: q̄ sic relinquat dominiū q̄ nō reiciat usū: sic retineat usū q̄ nō reseruet dñiū. Sic artitudinē usus seruet q̄ sustētationē uite necessariā nō deuitet. Sic necessitati subueiat: q̄ ab artitudie nō recedat: hec dcūs doctor: qbus nil clariꝰ ad ppositū scribi pōt.

Quarta pars ubi pbat̄ paup usus & pauptas.

Ed iā ueritatē hāc sic lucidā pp tenebras palpabiles huius tēporis iteꝝ auctoritatibus fulciamus. Et pbemus q̄ hec penuriosa pauptas a xp̄o & eius discipulis seu ap̄l̄is cōsulitur assūmēda taq̄ perfectiōis uia ab his q̄ uolūt eoꝝ uestigia imitari: qd̄ claret ī cōsilio adolescenti datoī Mat. Si uis pfectus eē: uade & uēde oia &c. ueni sequere me. Quod exponens rabanus ait. In potestate nostra ē utꝝ uelimus eē perfecti: tamē quicūq̄ uoluerit eē pfectus debet uēdere oīa q̄ hēt & nō expte uēdere sicut ananias & saphyra: sed totum & sic prepare sibi thesauꝝ in celo. Nec hoc ad perfectionē sufficit nisi saluatorē sequat̄. Cōstat āt q̄ xp̄s in sūma reꝝ penuria uixit: hoc ipsū & Apo. .ii. ad Cor. uiii. persuadet. Scitis inqt gratiā dñi nr̄i iesu xp̄i: q̄m pp nos egenus factus ē cū eēt diues ut illius inopia uos diuites eētis. Et in hoc cōsiliū dotatū. Sup quo Augu. in origīali fcūs ē egenus in tātū q̄ nō habeiet qd̄ hn̄t uulpes & i hoc cōsilium do. Subaudit̄ ut eius pauptatē imitemur. Idē quoq̄ in libro de bono cōiugali. Nō ideo malum ē iustū aut pphetā i domo sua suscipe: qa nec domū hēre debet ut quod melius ē faciat q̄ uult ad pfectū xp̄m seq. In quo Augu. pfecte declarat q̄ alieno suscipi tecto ei maxime competit q̄ pfecte christū imitari cupit. Ad idē ē quod dicit Criso. sup Io. ome. xix. Oīa agamus p q̄ xp̄m imitētur. Quid ergo xp̄s ait. Vulpes foueas hn̄t &c. Idē sup Mat. ome. ix. Si ab honore qdē q̄ i iferioribus ē palatus pecunie nos expulerūt cōtēptibiles erūt: celoꝝ āt rege quotidie clamāte & differente: qa difficile est eū illis celū itrare: nō pacienius uniuersa: & nō desistemus ab oībus rebus. ut cū libera facie regnū igrediamur. His cōcordat hiero. ad eliodoꝝ. Nolo te huius peregrinatiōis terreat difficultas q̄ xp̄m queris & eius crede sermōibus: p̄mum quere regnū dei & iustitia eius &c. Nō pera tibi sumēda: ñ uirga. affatim diues ē q̄ cū xp̄o paup ē. Idē ad rusticū monachū. Si habes substātiā uēde & da paupibus. Si nō habes grādi onere liberatus es. Nudum xp̄m nudus seq̄re: duꝝ magnū difficile: sed magna sūt merita: p̄mia. Cōstat āt q̄ sicut fr̄ Bonauētura dicit ubi supra q̄ duritia & difficultas nō ē cū p̄prietas reꝝ cōtēnit̄ nisi penuria comitet̄: unde qa tales religiosi penuriā fugiūt: sicut apte claret mūdo: multi paupes in seculo libēter intrāt ordinem ut possint uitare pecuniā. Itē ad supiora facit qd̄ dicit Grego. nazāzenus in apologia sua libro. ii. si pauptatē & penuriā exprobrarunt iste sunt diuitie mee. Ista me nō solū glorīātē: sed ēt arrogātē facit. Videor. n. mihi h̄ audire ab inimicis: qa uestigiis illius icedā q̄ p nobis fcūs ē paup cū eēt uere diues. At utinā exuere me possē istis pāniculis qbus circūdari uideor: ut nudus effugiā spinas seculi q̄ tinēt & reuocāt pgentes ad dñm h̄ ille. His consonāt q̄ dicit Ber. Habet̄ i euāgelio & pfectiōis cōsiliū & infirmitatis remediū. Nolite thesaurizare uobis thesauros ī terra: h̄ perfectiōis ē: si qdē filius hoīs ubi caput suū clinet nō habet: petro nec soi ni enim nec auꝝ: nec argentū erat. Paulus simplici uictu uestituq̄ cōtētus hoc ipsū labore manuū acqrebat: sed nō oēs capiūt uerbū hoc: sicut nec oēs cōsiliū castitatis: h̄ Ber. Genādus de eccle. dog. Bonū ē inqt facultates cū dispēsatione. i. paulatine paupibus erogare: sed melius ē p itētiōe sequēdi dñm semel donare: & absolui sollicitudine & egere cū xp̄o: sed q̄ habet unde sustentet̄ in cōi p̄prie nō dr̄ egenus nisi forte ex partitate usurpantium sibi bona cōia & nolētiū aliis debite cōpertiri sicut in multis monasteriis patet hodie i qbus eē dissipata obseruātia regularis. Nā de illis quibus erāt oīa cōia in Actis dr̄. Nec erat q̄sq̄ egens inter eos. Deinde ut uideas que sit perfecta abrenūtiatiōis forma. Attēde qd̄ dicit Beda sup illud. Mat. Relictis oībus secutus ē eū &c. pfecta nobis abrenuntiatiōis formā seculi tribuit: dū nō solū lucra uectigalia: sed & picula cōtēpsit. Tāta. n. cupiditate seq̄ndi dñm ductus ē ut nihil prsus de huiusmodi rebus uel cogitationē sibimet reseruauerit. Per h̄ sacroꝝ doctoꝝ testimonia tā manifesta q̄ certa & alia ml̄ta q̄ reticēt̄ ad pn̄s irrefragabilit̄ pōt concludi q̄ xp̄m & apl̄os imitari nō solū quoad abdicatiōem pp̄etatū: uerꝝ ēt quoad extremā tēporalium reꝝ penuriā nō solū ē licitū sed laudabile & pfectū: & plus possumus addere q̄ tenet perfectionis respectu tpaliū sūmū gradum. Non tñ ex hoc debet uel pōt īferri q̄ abdicat̄ reꝝ pp̄etatibus possideri aliqd ī cōi sit simpl̄r aliquid iperfectū: quia habet perfectionē suo statui mīdētē: q̄ pfectio paupratis plures hēt g̃dus: sicut īfra aliq̄liter ostēdet̄.

De .xii. instantiis responsionis, persone q̄ sancti cōmendant uirtutes non habitus.

Via uero huius luminosa claritas altissime pauptatis q̄ in penuria paupertis uiaī iesū sequit̄ obnubilatur ab ipsius paupratis emulis multis modis falsificando scōꝝ dicta & facta & sinistra applicando ad sua uitia nutrienda. Idcirco adducimus .xii. instātias quas cōtra paupertatē & eius usū allegant: & eis sdem nos instruente paupertatis magistro i esu per orationem dissoluemus. Primo quidem adducunt cōtra preallegata uitā sanctorum qui nō debuerūt alit̄ docere q̄ uiuere seu q̄ uixerūt: & ipsi habuerūt diuitias in cōi

Quibus uidemus φ mos cõsueuit eẽ piis do-
ctoribus ut prerogatiuas uirtutũ eas qbus carẽt se ui
det i aliis admirẽt & pdicẽt: & cũ magna húilita-
te comẽdẽt. Redeamus igit ad scõꝝ auctores:
q i aliis reuerẽt & diligũt q̃ sibi deesse cognoscũt:
& gemũt: sicut hiero. ad palmachiũ scribẽs: uirgi-
nitatẽ iqt i celũ effero: ñ qr hẽo: sed qr magis mi-
ror φ nõ hẽo. Ingenua. n. & uerecũda confessio ẽ:
q'd ipse nõ hẽs. in aliis pdicare: nunqd quia grauis
corpore terre hereo: auium non miror uolatus.

Criso. ẽt sup Mat. egyptios mõachos laudãs ait
omel. viii. Nũc uenies i heremũ egypti padiso hãc
uidebis meliorẽ effcim. Et. n. ẽ uidet ubiq3 rel'ionẽ
illius xpi exercitũ & rgalẽ regẽ & superioꝝ uirtutũ
urbãitatẽ. Extriseca. n. oĩa exuti ultra rursus pcedũt
corpis opatõne ad ĩdigẽtiã cibũ sumẽtes neq3. n.
qn ieiunãt & uigilãt uacare p diẽ dignũ extimant:
sed noctes qdẽ sacris hĩnis: dies i otonibus & ma-
nuũ opibus cõsumũt. Verecundemur igit oẽs
& paupes & diuites: cum illi penitus nil hñtes nisi
corpus & manus litigẽt ipẽsas hre: supple de labo
re manuũ indigẽtibus subuenire. Nos. x. milibus
ĩtus recõdĩts neq3 supflua adhuc tãgimus: hec cri
sosto. Qui doctor scũs & uerax q̃si ad suã & alioꝝ
cõfusionẽ pauptatis: excellẽtiã ĩ monachis egypti
cõmẽdat. Sil' e p oĩa sacer dicit Amb. omel. xvi.
sup geñ. Iesus dñs sacerdotibus suis qd pcipit audi-
amus. Qui nõ renũciauerit oĩbus &c. Cõtremisco
h dicẽs: meus. n. pmus oium accusator existo: ne-
gat xps suũ eẽ discipl'm quẽ uidit aliqd possidẽtẽ:
& cũ qui ñ renũciat oĩbus que possidet. Et qd agi
mus: quõ h nõ legimus. q nõ solũ nõ rñũciamus
his q̃ possidemus: sed acqrẽ uolumus ea q̃ nunq̃
hũimus. Nunqd nam qr nos rdarguit cõsciã tege
re ñ pferre q̃ scripta sũt possumus? Nolo duplicis
crimis eẽ reus. Cõfiteor palã audiẽte popl'o h scri-
pta eẽ: sed ex hoc saltẽ cõmoniti festinemus trãsi-
re a sacerdotibus pharaõis: qbus ẽ rrena possessio:
ad sacerdotes dñi: qbus rrena ps nõ ẽ: qbus portio
dñs. Talis. n. erat ille q dicebat. ii. ad Cor. Sicut
egẽtes multos aũt &c. Paulus ẽ h q in talibus gl'ia
his sacri doctoris ueracibus & hũilibus uerbis ni-
hil expssius ad ppositũ dici põt. Et Grego. iii.
dial'. uitã isaac describẽs ait. Seruus oĩpotentis dei
egressus urbẽ nõ lõge desertũ locũ repit. ibiq3 sibi
habitaculũ hũile cõstruxit: ad quẽ dũ ml'ti pgerẽt
exẽplo illius etne uite accẽdi desiderio ceperũt at-
q3 sub eius magisterio i dei seruitio se dederũt. Cũ-
q3 ei crebro discipl'i suaderent ut p usu monasterii
possessiões q̃ offerebãt accipet: ille sollicitus fortẽ
ĩntiã tenebat. d. Mõachus q i rra possessiones q̃rit
mõachus nõ ẽ. Hec greg. Qui cum mõachus &
ipse eẽt ĩ mõasterio qd possessiõibus ipse dotaue-
rat: uitã duxisse laudabilẽ: tñ isaac possessiões oẽs
recusare mirat & laudat: q ĩ sacro mõte supra ciuita
tẽ spoletũ hitãs ex uno latere sacrã uallem sacrauit
quã ex alio latere ciuitatẽ assisii. s. frãciscus cum deo
duota uirgie clara penuriose pauptatis obseruãtia
decorauit. Ex pdcis ipie psũptiõis eẽ cõuincit:
uirtutẽ nõ hitã nõ spnet & pfide ptiacie ipam uir-
tutẽ nõ hitam i aliis cõdenat. Et si eius doceret ui
ta extreme pauptatis no eẽ p oĩa cõsona sathanicũ
ẽ φ pp hoc ipius doctria pfcõi paupũ rpugnãdo
cõtradicat. Scd'o cõtra h q̃ de pauptate dcã sũt:
adducũt uerba Au. cõtra adamãciũ manich. q pfa
ctũ de pauptatis forma mãdatũ apl'is datum dicit
spalit eẽ pscrutãdũ. Et alibi lib. ii. de cõcordia euã
gelistaꝝ cap. xiii. dicit pmissiue eẽ ĩtelligẽdũ. Cui
rñdemus φ cũ matth. dicat expsse φ pcepit eis iñs
ne qd tollerẽt in uia: & ipe una cũ aliis expositori-
bus: sicut ex pmissis claret itelligẽdũ ad lrãm doce
at: si hoc alibi simplicit & ueritati euãgl'ice apte cõ
trairet. Quod ne tãto doctori ipie ĩpoãt: eius ex
ponẽda sũt uerba. Attẽde ergo φ cũ apl'i fuerit p-
mi fũdatores rel'ionis xpiane & pfessores pfessio-
nis excelse: pfessores iq̃ & sicut puate psõe: & sicut
exẽplaria q̃dã pfcõis oĩbus uolẽtibus pfessionem
euãgl'icã obseruãi: pdcã dñi uerba possumus itel-
ligeri eis dcã tãq̃ fũdatoribus xpiane religiõis: & sic
itelligũt extẽdi p modũ pcepti spũalit itellecti ad
oẽs: ut. s. nullus hẽat affcm inordiatũ possidẽdi ali-
qd tpale. Sed tñ nõ oẽs artãt ut hãc uite regulam
ad lrãm teneãt. s. ut nihil quoquo mõ possideãt: si
cut ipii mãichei ipie dogmatizãt. Ideo cõtra eos
loquẽs hereticoꝝ malleus aug. cõtra adamãciũ o-
stẽdit φ hec uerba spũalit itelligẽda sũt si sic acci
piãt tãq̃ oĩbus sint pcepta. Intelligeri ẽt possumus
dcã fuisse apl'is uerba pdcã sicut ceris pfõis & uiris
pfcis: pmisq3 pdicatoribus euãgl'ice pfcõis. Et sic
cũ duo isinuẽt i uerbis istis. s. abdicatio tpaliũ & re
ceptio stipẽdii. Primũ itelligit fuisse pceptũ & ad
lrãm obseruãdũ: sicut dicũt textus & glo. Vñ Beda
Missis ad pdicãdũ discipl'is ne qd tollerẽt i uia p-
cepit. Scd'm ãt nõ fuisse pceptũ sed pmissũ. Vnde
glo. sup illud Lu. x: In eadẽ domo mãete &c. Qui
saccũ & perã phibuit: sũptus ex pdicatiõe cõcessit.
Et Rabanus sup Mat. Claret ãt dñm hoc nõ ita p-
cepisse tãq̃ euãgl'iste iuuet aliũde nõ debeãt: q̃ eis
pbẽtibus qbus ãnũciant euãgl'm: alioqn cõtra h
pceptũ fecit apl's q uictũ de opibus manuũ suarũ
trãsigebat: sed ptãtẽ dedisse i q̃ scirent h sibi deberi
cũ ptãs dat: licet cuiq3 nõ uti & tãq̃ de iure suo h pe
tere: h Rabanus. Ex pdcis mãifeste colligit φ
pdcã dñi uerba iuxta cõsideratiões pmissas itelligi
pñt & spũalit & ad lrãm ut cõsulta & ut pcepta: &
ut pmissa: pp hoc oĩs cõtrarietas de medio tollit.

Quidẽ ãt doctores ex eo φ dcm̃ ẽ φ paulus ñ
accipiebat uictũ a stipẽdiis illoꝝ qbus euãgl'izabat
sed de labore manuũ uictitabat: dicũt q̃dã isaniam
circa istã matiã magis deridẽdã uiro pfcõ q̃ ĩ scri-
pto rdigẽdã. s. φ q ppoꝝ thauroꝝ sũptus portat:
euãgl'm pdicãdo: h a pfcõe ñ dficit: sed superogat

Quod si intelligat φ possidẽs diuitias & ex eis
sumptus i pdicatiõe euãgelii portãs superogat p
fectionẽ cõsulte p christũ & apostolis ipotẽtie in
preceptũ: hic ipie blasphemat christum & sue per-
fectionis scutũ. Si uero intelligat φ qui nihil pos
sidens euãgeliũ in paupertate predicãs & ob hoc

nihil omittēdo de his q̄ spectāt ad salutē aīaꝝ de labore manuū suaꝝ victitat sicut Rabanus supra dicit de paulo hic utiq; super erogat. Et hoc modo ē sane dictū quia apl'icis uiris euangelizantibus regnū dei: & in tali labore sufficienter occupatis concessū est a xpo iesu de elemosynis uiuere absq; alio manuū opere seu labore: hec dicta sūt p illa paupertatis calūnia effuganda. Arguūt tertio ex Hiero. ad Nepotianū ubi dicit q uiuens de decimis & altaris oblatiōibus sustentatus nudā crucē nudus sequit' tāq̄ perfectio paupertatis sūma consistat in uiuendo de dictis decimis & oblationibus sicut sacerdotes & clerici uiuūt. Quibus uidemus q est multiplex gradus & differentia nuditatis

Alia est cordis Alia ē cordis & corporis.

Nuditas cordis ē per expoliationem spiritus ab oī īperfecto affectu auaritie & cupiditatis. Et de hac Grego. i ome. Nudi cū nudo luctari debemus: teneat' hoc q dē intelligit' generalit' dictū oībus christianis sicut supra expositū p̄ceptū de nil possidendo ad oēs debere referri spūalit' intelligēdo. Nuditas corporalis & cordis triplicē habet gradū. Nā q̄dā ē magna q̄ attēdit' i abiectiōe oīs supfluitatis & ꝓprietarie possessionis & oīs peculii. Et hoc q̄q̄ nō sit de necessitate: ē tamē de cōgruētia status & ordinis clericalis: in cuius figura qn̄ tōsorantur dicunt. Dn̄s ps hereditatis mee &c. Et de hac Hiero. ad Nepotia. Si āt ego ps dn̄i sū & funiculū hereditatis eius: nec accipio partē iter ceteras tribus: sed q̄si leuita & sacerdos uiuo de decimis & altari seruiēs altaris oblatione sustētor habēs uictū & uestitum his contētus ero: & nudā crucē nudus sequar. Est & alia nuditas maior que nō solū consistit in his: ueꝝ ēt in abnegatiōe potestatis possidēdi ꝓpriū & abnegatiōe ꝓprie uolūtatis. Et h' cōpetit regularibus & cenobitis de quibus Hiero. ad Elyodoꝝ. Nolo p̄stine necessitudis recorderis. Nudos amat heremus. Nudos hic ītelligit Hiero. nō solū a facultatū expropriatiōe: ueꝝ ēt a ꝓpria uolūtate. Iuxta illud ber. de collogo sermōis & iesu. Age ergo & relinq̄re oīa disponis: te quoq; īter relinquēda enumerare memēto: iesus uero maxime & p̄ncipaliter abnega teipsū si ipsū sequi deliberas q semetipsū exinaniuit pp tē. Est & tertia nuditas maxima q̄ consistit in his q̄ dicta sūt: & insuper in abdicatiōe oīs trāsitorie facultatis cū penuria & indigentia opportune sustētatiōis. Et h' cōpetit apl'is & apl'icis uiris. Et de hac dicit glo. sup illud Mat. x. Quicūq; Minimis istis calicē aque frigide &c. Minimi sunt q penitus nihil habēt: & in hoc mūdo tales fuerūt apl'i. Vn̄ hiero. ad exuperāciū ait. Nemo apl'is pauperior fuit: & nemo pro dn̄o tātū reliqt. Et uidua illa q̄ duo minuta misit in gazofilatiū cūctis pferť diuitibus: qa totū quod hūit dedit. Ad hāc nuditatē tāq̄ sūme pfectā hortat' idē Hiero. i ep'la quā misit ad paulinā. Vis aūt eē pfecta & i p̄mo stare fastigio dignitatis: fac quod fecerunt apl'i. Ven. o. q̄ ha. & da pau. & seq̄re saluatorē: & nudā solāq; crucē nuda seq̄ns. In his facer Hiero. asser it q ea paupertas ad pfectiōis uestigit attīgiū: q̄a qs expssius & cōformius nuditatē crucis āplectit': & nudū crucifixū imitat'. Arguit ēt. iiii. qa dicit Gre. cēsū n̄ eē i culpa: sed affectū. Et iō nō tpalia hēre: sed tēporalia diligere peccatū ē. Cui uidemus q si quis sentiat q cēsus siue res tēporalis sit culpa cal'r uel formal'r .i. q nō possit sine dānatione possideri: errat cū manicheo: & hoc grego. reprobat. Si āt qs intelligat censū eē occasionē culpe: a sn̄ia ueritatis nō deuiat cū ipsa ueritas dicat i Mat. Quā difficile q pecuniā hēnt ī regnū dei introibūt. Nullo. n. mō pecunia īpedimētū difficultatis dei regnū itrare uolētibus p̄stat nisi ul' qa ē occasio īclinatiōis ad malū uel distractiōis a bono. Hoc scōꝝ testimoniis manifeste mōstrat'. Nā q sit īfectiue cupiditatis Ambro. īdcit ī li. de offi. Semel īquit auari illecebrosa peccata q̄ habētes cōtaminat. Cui ēt ber. cōcordat de colloquio sermōis & iesu h' fugiēdarū diuitiarū p̄cipua cā est: qa uix aut nūq̄ sine amore ualeat possideri: simosa siqdē & uoluptuosa nimis nō mō exterior ueni ēt iterior substātia n̄ra uidet' ēt facile cor humanū oibus q̄ freq̄nt' adheret. Itē Augu. sup ps. cxxii. Nō sūt ait iste uere dicie: sed mēdicitas quia q̄to magis habūdāt tāto magis cresc̄t iopia auaritie. No sūt uere diuitie q̄ plus augēt cupiditatem eis q eas possidēt. Et sic patet q īficiūt concupiscibilē & extollūt irascibilē qa sūt occasio uanitatis & supbie. Augu. de lapsu mūdi. In diuitiis nihil tā cauēdū ē q̄ supbie morbus. Qui. n. nō habēt diuitias nō hn̄t unde extollāt. Idē de uerbis dn̄i. Nihil ē q sic generēt diuitie sicut supbiā. Oē granū oē genꝰ hēt uermē suū: uermis ditiaꝝ ē supbia. Quod uero sit distractiōis occasio: & q dispgat rōnē manifeste īsinuat Gre. i. moꝝ. Solet igit reꝝ habūdantia a timore dīno mētē soluere: q̄tū huius aīm cogit diuersa cogitare. Nā cū foras p m'ltas dispgit' stare ī ītimis fixa phibet'. Itē ī ome. Exiit q semīnat &c. Quis. n. unq̄ mihi crederet si spinas diuitias īterp̄tari uoluisse: maxīe cū ille pūgāt: iste delectent & tn̄ spine sūt: qa cogitationū suarū pūctiōibus mētē lacerāt. Sic igit' patet q q̄uis cēsus formal'r seu cal'r tn̄ sit culpa: ē tn̄ magna occasio uiedi. Propter quod opes a saluatore spinis cōparāt': & ab ambro. illecebre dicūt'. Et qa sicut patet ex premissis uim rōnalē distrahūt: irascibilē extollūt: cōcupiscibilē alliciūt: ac p hoc miserā animā multipliciter submergūt. Nō solū sūt illecebris: sed periculis plene: & hoc tā quo ad ipsaꝝ dn̄ū q̄ quo ad ipsaꝝ relaxatū usū & opulētū. Vnde Augu. de lapsu mūdi. Dicie ipse quas putas plenas eē: deliciis plenores sūt piculorū. Cū itaq; pfectiōis sit nō solū predicta uitare. ueꝝ ēt occasiōes peccatoꝝ & rōnū ipedimēta ad plenū succidere dn̄te Grego. i moꝝ. Quod solus ī illicita cadit q se a licitis caute non restringit: liquido claret q q̄uis possessiōes & pecuniā hēre de se nō sit peccatū: sed licitū tamē ē eas abdicare & uoluntarie eis carere pro christo perfectum Quod si forte quis diuitiarum amator & cauilosus ipugnator paupertatis dicat q a tpalibus

rebus iperfectis mētibus dat̄ occō peccādi nō pfe
ctis q̄si magis cōperat statui ipfcoꝝ ditias fugere:
eisq̄ carer̄: & hoc nō expediat uiris pfcis. Qui ita
erronee assent: xp̄i xh̄u uite atq̄ doctrie aduersatur
apte. Neq̄. n. sc̄dm h̄ ꝓphanū dogma ih̄s pfcissi-
mus debuit carer̄ ditiis: nec hoc docuisset pfectis:
cū tn̄ dixerit. Si uis pfcūs eē uēde oīa & da paupi-
bus. Nunqd & ap̄li pfci nō erāt qbus dcm̄ ē. No-
lite possider̄ auꝝ &c: qd̄ uerbū tractās Amb. lib. de
officiis ait. Nolite possider̄ auꝝ ul̄ argētū: neq̄ pe
ra: q̄ sn̄ia uelut falce pululātē ī hūanis pectoribus
succidit auariciā. Ex his dat̄ itelligi q̄ pp uitādā
occōnē mali: fuit ap̄lis iterdcā auaricia: cū tn̄ eēnt p
fecti: uerꝝ ē qdem q̄ tpalia uel pcōꝝ occasiōes nō
tm̄ p̄nt in uiris pfcis distractionē imitere: & pcī oc-
casionē dare q̄tū prebent mentibus infirmoꝝ: sed
q̄tūlicet pua itellectus distractio uel illectio appe-
titus mentibus pfcōꝝ ad eēna suspēsis ē magis dif
sona q̄ lōge amor ipfectis circa filioꝝ educationē:
& curā rei familiaris occupatis. Hic ē q̄ pfecta rerū
tpaliū abdicatio perfcis cōsulit̄ non iperfectis: nisi
uelint eē perfecti. Impfecti. n. pp suā modicā cha-
ritatē nō p̄nt xp̄i cōsilioꝝ grauamīa: q̄ tn̄ in se sūt
facillima & leuia cū hilaritate & suauitate portare:
qr multū obsistit puritas cōsilioꝝ xp̄i ī ipoꝝ imp-
fectiōibus: & ideo eis uident̄ grauia: sicut infirmis
oculis g̃uis ē lux solaris. Nā ipis iperfcis sūt peccā
maiora uitāda p mādatoꝝ obseruantiā: pfectis āt
cōpetit supfluas cogitatiōes uitare: sicut Grego. in
.ii. moral̄. docet. Spalit̄ explicans nazareorum ritū
pfectiōisq̄ figurā. Deuotiōe inqt cōpleta nazare-
us radere capillos: igneq̄ sacrificii ponere iubetur.
qr tūc ad perfcois sūmam ptingimus: cū sic exteri
ora uitia uicimus: ut ēt cogitatiōes supfluas a mē
te resecemus: q̄s nimiꝝ igne sacrificii cōcremare ē
flāmis diuini amoris itēdere: ut totū cor ī dei amo
re ardeat: & cogitatiōes supfluas cōcremās quasi
nazarei capillos deuotiōis pfecte cōsumat. Argu
unt qnto pauptatis hostes: q̄ illa ꝓmissio xp̄i ih̄u
p̄mii cētupli obuiat cōsilio de pauptatis pfectiōe
seruāda usq̄ ad exitū uite. Quibus r̄ndemus q̄ ista
ꝓmissio cētupli ad sp̄ūalia dona refert̄. Nō. n. pfe-
ctionis magr̄ iesus aliqd promisit qd̄ sit fomentū
cupiditatis: & auaricie nutrimentū: qd̄ qdē seqret̄:
si cētuplatas ditias ipromitteret ī hac uita. Vn̄ Hie-
ro. sup math: & ēt Rabanus q̄si eisdē uerbis utēs.
Occōne huiꝰ sn̄ie qdē itroducūt ānos mille post
resurrectionē dicētes: Nobis tūc centuplū oīum re
rū q̄s dimisimus: & uitā eternā eē reddēdā. Nō itel
ligētes q̄ & si ī ceteris digna sit retributio ī uxori-
bus appareat turpitudo: ut q̄ unā ꝓ dn̄o dimisent:
cētū accipiat ī futuro. Sensus ergo ē: q̄ dimiserit car
nalia ꝓ saluatore: recipiet sp̄ūalia: q̄ ī cōparatiōe &
merito sui ita erūt: q̄si ꝓ uno numerus cētenarius
cōpet̄. Qui ēt Grego. cōsonat sup Ezech. ome.
vi. Nec ideo scūs uir trena deserit ut h̄ possidere in
hoc mūdo mltiplicius possit: sed p cētenariū nūe-
rum pfectio designat̄: qr q̄squis ꝓ dei amore tpa-

lia cōtēnit hic pfectionē mētis recipit: ut ea nō ap-
petat q̄ cōtempsit. Cēties itaq̄ recipit qd̄ dedit: q̄
pfcōis sp̄m accipiēs trenis nō idiget: & si h̄ nō h̄et
hec Greg. Cui cōsentit Ber. ī sermōe. I de btō Pe.
Dixit Simonpetrus ad ih̄m. Quid ē cētuplū istud
frēs: nisi cōsolationis uisitatiōes p̄mitieq̄ sp̄ūs qui
sup mel dulcis ē. Et post pauca. Nō pī aut mat̄: nō
domus aut ager ē: nō cibus aut uestis: nō demum
trenū aliquid: aut tpale uel corpale delectatiōibus
sup oīa hoc dulcius ē: uniuersis his iocūdius ē: & q̄-
cunq̄ desiderāt̄ in hoc seculo nequā huic non ua
lent cōpari. Quod si forte q̄s ptinacius obsistat
tā p textū Marci q̄ per Aug. cōtra adamāciū mani-
cheū: asserens oīa tpalia esse ꝓmissa a xp̄o: uñ debe
mus ꝓmissionē receptionem huius debere itelli-
gi p modū charitatiue coīonis: ñ p modū possessi
onis. Quid sit āt ista coīo infra dicet̄. Vnde Beda
sup illud Mat. Non ē qui reliqrit domū &c. Quia
nimiꝝ a frībus & a cōsororibus suis ꝓpositi q̄ et spi-
rituali glutīo colligāt̄: multo g̃forem ī hac uita re-
cipiēt caritatē. Cui consonat glo. ibidē. Oēs scī &
q̄cunq̄ h̄nt coīcāt̄ ei. Et Aug. cōtra adamāciū: Fi
deli totus mūdus ditiaꝝ est. uel certe ītelligēdū ꝓ
modū cuiusdā coītatis ꝓmissiōis contra maniche
os q̄ dicebāt hec tpalia bona a tenebrarum pricipe
fuisse creata: & ab illo solo repromitti & dari: a xp̄o
aūt ꝓhiberi. Ideo hec nobis ꝓmittūt̄ a deo ad he
reticoꝝ cōfundēdā perfidiā: & a cordibus fideliū
oēm amouēdā diffidētia. Vnde sup illud Mat. Hec
oīa adiicient̄ uobis ēt nō q̄rētibus: qbus si subtra-
hant̄: ad ꝓbationē est. Si largiant̄ ad grāꝝ actionē
Et Aug. sup illud Io. Vado piscari. Cur nō inuenit
aliqd unñ uiueret: cū dn̄s ꝓmisit. d. Primū q̄rite reg.
dei &c: prius dn̄s dicit: & qd̄ ꝓmisit ipleuit. Nam
q̄s alius pisces q̄ caperēt̄ apposuit? Cōstat igit̄ ꝓ-
missionē huiusmōi p modū ꝓmissiōis debere itel
ligi ad tollēdā diffidētiā: nō per modū augmētati
onis tpalis substātie: qr hoc nō eēt cupiditatē absci
dere sed augere. Vnde & Hiero. sup Math. omel ia
lxiii. Nil ita obsistit cupiditati: sicut desistere a lucrā
di cōcupiscētia: sicut amarā colerā abstinētia & eua
cuatio facilius ē eurum homines.
obiectionē pulueris q̄escer̄ facer̄ desideriū. Et aug.
lxxxiii. q. Quasi charitatis uenenū ē spes adipiscen
doꝝ tpaliū. Si ergo xp̄s multiplicationē p modū
possessiōis disop̄lis relinq̄ret: charitatē ī eis ptime-
ret nō nutriret dū possessiōis trene cētuplatiōe ꝓ-
missa tpaliū bonoꝝ affluētiā spandā doceret poti
usq̄ spnēdā: qd̄ ipiū ē sentire de xp̄i doctrīa. Ar
guūt. vi pauptatis emuli q̄ modus ap̄lice uite pau
ptatis p̄scripte aduersat̄. Legit̄. n. ī actibus ap̄loꝝ.
q̄ multitudis credētiū erāt oīa coīa: & q̄ reꝝ uēdi
taꝝ p̄cia ponebant̄ ad pedes ap̄loꝝ. Ad qd̄ r̄nde-
mus q̄ neq̄q̄ ē itelligēdū q̄ ap̄li aliquid ꝓp̄ū uel
cōe possederit: qr ista coītas ñ refert̄ ad ap̄los: sed
ad turbā: sicut glo. ibi isinuat. Discernit iqt ibi or-
dinē doctoꝝ & auditoꝝ. Nā multitudo credentiū
spretis rebus copula charitatis iuicem tenebātur.

Apostoli uero uirtute flagrátes christi mysteria pá
debant: hec glosa que per ipsum textum declarat q
sicut illa rerum cõmunitas erat turbarum: sic & si-
gnorum uirtus erat apostolorũ. Ad hoc etiá fa
cere uidetur q in legenda sancti Augustini dicitur
q regula illa de qua i actibus apostolorũ dicit. Erat
sub apostolis constituta: cũ dr. Erant illis oĩa coĩa
&c. que de hoc ibi sunt scripta. Si át referretur cõ-
munitas huius ad apostolos: eẽt regula illa nõ sub
apostolis constituta: sed super apostolos ipsos li-
gans & obligans constituta. Neq3 his repugnat
quod seqt' q añ pedes apl'oꝝ ipsoꝝ ꝑcioꝝ precia
ponebant'. Quia ut dicit Hiero. ad demetriadem
uirginẽ hoc faciebant ut docerent pecunias eẽ cal-
candas uel ut se & sua apostolice dispositioni cõ-
mitterẽt: sicut docet Ambro. sup epl'am secũdã ad
Cor. ubi loqs de apl'is dicit qcũ ad pñtẽ uitã ptiet:
pauperes uidebãtur: sed spũales diuicias credẽtibus
largiebantur. Egeni in terris: in celis diuites: ut ni-
hil habentes & oĩa possidentes. Hoc. n. fuit in
apostolis gloriosum: ut sine sollicitudie & nomie
possidendi nõ solum ea q̃ in possessionibus erant:
sed & eorũ dominos possiderẽt: hec Ambro. Ex q
bus isinuat q apostolis in sua egestate manẽtibus
sue dispositioni quo ad res & ꝑsonas ꝑtia illa ecc'ie
suberãt. Redeamus igit' ad pauptatem amabilẽ sta
tus apostolici. in q̃ Petrus intrás sanctum templũ
paupi elemosynã a se petenti rñdit. Argentũ & au
rum non ẽ mihi: ubi glo. Memor illius ꝑcepti: No
lite possidere aurũ nec argentũ: pecuniam q̃ ad pe
des apl'oꝝ ponebat' non sibi recondebant: sed ad
usus paupeꝝ qui pr̃imonia sua relinquebant: ubi
patet ad irsionẽ petri q apostoli nihil hũerũt: nec
i ꝓprio nec in cõi: nec aliqua regl'a habet aliquid in
comuni: licet non possint subditi dicere se illud ha
bere ut persone singulares: tamẽ prelati non pos-
sunt negare se illud habere inquãtũ sunt persone
cões: petrus át apostolorũ oĩum princeps aperte as
sent. Argentũ & aurũ nõ ẽ mihi. Hanc etiá pau
pertatis formá Ioã. euãgelista seruauit cũ suis disci
pulis inter quos duobus qui reliquerant opes pro
nimia egestate tẽtatis: sicut scribitur in eius legen-
da ait. Nunqd non ualet manus domini: ut faciat
seruos suos diuitiis affluentes? Sed in hoc certamẽ
statuit animarum: ut sciant se eternas habituros di-
uitias qui pro eius noĩe tẽporales opes habere no
luerũt: unde apostolus paulus de se simul & de ali
is apostolis Corinthiis scribit dicens. Usq3 in hanc
horam esurimus & sitimus & colaphis cedimur.
Ecce egestas in uiuere. Et instabiles sumus. Ecce
defectus domus proprie: ubi glo. Usq3 in hanc ho
ram. i. continuẽter. Et alibi ad Cor. In fame & siti: in
frigore & nuditate. Hanc penuriosam uitam duxis
se apostolũ non ad tempus: sed continue prefata
gloria insinuat. Et superius allegata Criso. de laudi
bus pauli auctoritas confirmat. Si quando igit'
dicit se habere omnia: & abundare bon' debet: nec
põt intelligi secundum rerũ opulentiam: sed quan

tum ad sufficientiam mẽtis: de qua Augu. libro de
beata uita. Nullus perfectus aliquo eget: & quod
uidetur corpori necessarium sumeret si affuerit. Et
si non affuerit istarũ rerum nõ frangeretur inopia.

Ad hanc perfectionẽ hortatur sapiens cum di
cit: fili mi ne in uita tua indigeas: melius est enim
mori q̃ indigere. Hoc enim modo est perfectum
consilium ut uitetur mentis egestas que rerum pe
nuria perturbatur. Apostolus enim paulus licet
fuerit passus latronum periculũ: nõ tamẽ portabat
quod latrones caperent. Unde Ambro. in origi
nali tractans hoc uerbũ periculis latronum. Cum
in ciuitate diabolus eum interficere non posset: si-
bi latrones excitabat in uia: cum sibi tamẽ nil fer-
ret quod latrones caperent. Cui concordat Criso.
de laudibus pauli. Iob cum oues & boues haberet
innumeras: erat in pauperes liberalis. Paulus uero
nihil amplius corpore suo possidens de hoc ipso
indigentibus sufficienter ministrabat. Miram pau
li ex hac laude perpendere ualemus inopiam: cum
nihil preter corpus haberet. Miram nihilominus
strenuitatis affluentiam: ut non solum sibi suffice-
ret: uerum etiam aliis abundaret. Ex premissis
patet q statutus apostolorũ fuit in penuriosa pau-
pertate. Sed si quis in dictis doctorum superficialr
uidetur obsistere: potest & debet exponi secundũ
predicta. Addunt vii. predicti paupertatis ho-
stes instantiam loculorum christi ad perfecta pau-
pertatis obseruantiam obscurandam. Quibus re-
spondemus q christi loculi non dissonãt a sue pau
pertatis altitudine exẽplari: si quãdo & quare ipos
habere necesse fuit pia mẽtis attentione pensetur.
Nam unigenitus dei filius christus qui cum diues
esset in omnibus pro nobis adeo factus est egenus
ut alieno cibo & habitaculo uteretur. non sine ma
gna dispensatione eterni consilii loculos ferre de-
ferri. Caueant igitur amatores loculorum: qui illo
rum custodem deputauit quem sciebat furẽ & pro
ditorẽ eẽ futurũ: habuit autẽ xp̃s loculos

Ad consoládũ infirmos

Ad refellendũ improbos

Ad informandum electos seu perfectos.

Unde huiusmõdi actus habere loculos in xp̃o
respectu infirmorum fuit condescensio ad conso-
landũ illos qui loculis carere nolunt: sicut Augusti
nus ait i libro de ope misericordie. Dominus me
mor misericordie sue infirmioribus cõpatiens ut
ei aliquid possent ministrare loculos habebat i qui
bus mitteretur pecũia que ferebat' utiq3 a fidelibus
bonis eorum uictui necessaria quos inde cõmoda
uit. Respectu autẽ ipiorum fuit actus cõmunito
rius: primo quidem ad refellendũ hereticos qui lo
culos reprobabát: unde Augustinus sup Io. ome.
xlviii. Quare loculos habuit cui ãgeli ministrabát
nisi quia eccl'ia ipsius loculos habitura erat: unde
loculos habebat ut doceret non esse peccatũ locu-
los habere. Augustinus in his refellit manicheo
rum iniquitatẽ cõdẽnantiũ ecclesie statum propter

rerum temporalium possessiones. Secundo fuit cō
minatorius ad currendum auaros qui loculos con
cupiscunt: quia nullus de xpī discipulis prīt nisi q
loculos portauit. Vnde Criso. super Io. omelia
lxv. dicit. Si uero quis scrutabitur quis fuit existen
ti recollegit loculos pauperum & dispensare facit
auarū existē: ut oēm abscideret occōem: sufficienté
enim habebat ex loculo concupiscenne mitigatio
nem. Sed propter nequitiam multam quā uolebat
iesus comprimere multa condescendentū adeūtes
non recusabat subripi rem obstinens pniciosam cō
cupiscentiam & oēm auferens occōem. Hec Cris.
aperte declarans q non penuria paupertatis: sed ne
quitia cupiditatis mētis cā fuit tante impietatis.
Respectu uero perfectorum fuit actus informato
rius primo quantū ad modum habēdi fuit forma
perfectionis in ecclesiasticis personis maxime mo
nachorum & cenobitarum nullus sibi quicq approprīet
sed habeant oīa in cōi. Vnde Aug. omelia. lxvii. su
per Io. Habebat dominus loculos & a fidelibus ob
latas suis conseruans necessitatibus & aliis indigen
tibus tribuebat. Tunc primū ecclesiastice pecunie
forma est instituta: ut intelligeremus quod prece
pit non cogitandū de crastino non ad hoc fuisse p
ceptum ut nihil pecunie seruaretur a scis: sed ne deo
ppē illa seruiatur: hec Aug. Qui formam regularē
uiuentium & in cōi possidentium describens ait: sī
eat habet. xii. q. i. Non dicatis. Cū huius nostre cō
gregationis fratres non solū facultatibus: sed etiā
uoluntatibus ppriis i ipsius ordinis susceptione re
nunciauerint: certū est eos nihil habere: possidere:
dare: uel accipere sine superioris sui licentia debere
Quantū uero ad modū dispensandi exemplo
xpi ecclesiastica bona dispensent: ut secūdo forma
perfectionis in ecclesia prelatis data ad sustentatio
nem ministrorum eccl'ie: & ad pauperum releuādas mi
serias. Vñ Criso super Io. omelia. ii. de locul' xpi
dicit sic. Qualiter non perā: non uirgā iubens de
ferre marsupium ferebat? Et rñdens dicit ad iopū
indigentiā: ut discas qm ualde pauperem & crucifi
xum huius oportet multam facere: procurationē:
multa enim dispensans ad nostram doctrinā age
bat. In his ostendit q uiris perfectis competit:
miserabilium personarum curā habere quod maxime
loci habet in prelatis ecclesie: quorum perfectioni cō
sonat ut spiritualiter & etiam temporaliter pascen
dis sibi gentibus cōmissis intendant. Vnde psper
in li. de uita contemplatiua. Scientes uiri sancti nil
aliud esse res ecclesie nisi uota fidelium & pcia pec
catorum: & patrimonia pauperum: non eas uendica
runt in usus suos ut pprias sed ut cōmēdatas pau
peribus erogarunt: hec possidendo contempnere
docuerunt: nō sibi sed aliis possidere cupiditate ha
bendi facultates ecclesie ambire: sed pietate subue
niendi eas suscipere: & quod habet ecclesia cum oī
bus nihil habentibus hr̄e cōe. Nec aliquid ide eis
que sibi sufficiunt de suo erogare cum nihil haben
tibus dare q̄ pendere. Quantum uero ad modū
utendi forma fuit perfectionis ipsis apostolis acce
ptis in euangelicā paupertatē pfessis: ut. s. p se tali
bus non utant': unde super illud: Mat. Vade ad ma
re: dicit glo. Dñs fuit tante paupertatis ut uñ tribu
ta solueret non haberet. Iudas qdem cōia in locu
lis habebat: sed res pauperum in usus suos conuertere
nephas duxit: ad ipsum: dans exemplū nobis: hec
glo. In exēplū uiri pfectis ut non iudicent loculos
hēntes. Vñ magr̄ hugo de sancto uictore i expō
ne illius ps. Bonū est confiteri dño: dicit sic hēbat
xps loculos & que dabant' suscipiebat conformās
se impfectis: paulus autem noluit sūptus suscipere
de euangelio sed gratis scis est minister uerbi: & i
uenit' aliqd maius fecisse q xps. Christus autē i
numero ipfectorum inueniri uoluit: ne presumeret ñ
accipiētes & confunderent' accipiētes & estiaret' ñ
esse xpianus faciens quod facere uoluit xps. Cui cō
cordat Aug. sup ps. ciii. Hūit inquit dñs loculos
sicut dictū est: de quibusdem religiosis scis q̄ mini
strabāt ei de suba sua futurus erat nil talē q̄rens: &
oīa puincialibus donans. Sed qa multi infirmi
ista q̄situri erāt magis ifirmorum psonas suscepit xps
sublimius paulus q supra predicti ifirmi. Nūqd &
xpo sublimius paulus qa & misericordius. Cū enī
uideret paulū illa nō esse q̄siturum: puidit ne damna
ret q̄siturum: & prebuit exēplū infirmo. Ex his ap
te monstratur q uiris pfectis & euangelicis dat' ex
emplū in xpi loculis de non iudicandis infirmiori
bus gradibus non de assumēdo in seipsis. Aliqbus
tñ uidetur q ipsismet etiam euāgelicis pfessoribus
in hoc det' forma ut tpre persecutionis instantis &
fortis etiā p seipsis possit loculis uti. Cū aliter pp p
secutionis rabiē uiuendi non pateret' facultas: ponē
tes exemplū de xpi discipulis transeuntibus p ter
ras samaritanorum qui ipsis nolebant necessaria mini
strare: & ideo abierant in ciuitate ut emerēt cibos
Io. iiii. Et hoc modo exponit beda uerba xpi: Luce.
xxii. dicitis. Nunc q habet saculū: tollat similiter &
perā. d. Magr̄ ira q dñsq uirtutum ut modū discre
tionis isinuet missis ad predicādū discipulis ne qd
tollerent in uia precepit. s. ordinans: ut q euangeli
um annunciant de euangelio uiuant. Mortis ue
ro istante piculo etiā nunc simul gerentē pastoris
gregē sil q psequente congruā tēpori regulā decre
uit pecuniā. s. uictui necessariā donec sepata psecuti
onis isania tēpus euangelizandi redeat tollere per
mittēdo: hec Beda. Vbi non sicut qdam impie
asserūt dicit manifestū de paupertate non deportan
do pecuniā datā apl'is: nūc reuolutā a xpo: sed po
tius cū discretionis moderamine: durante tñ extre
ma necessitate p uictu necessario tempato. Non
sic tēperāt nri tpis religiosi p mūdū discurrētes cū
bursariis & bursis plenis q non sūt itus psecutores
nec mortis instāte piculo: sed gulositatis sue inun
dante pfluuio bursarios ducunt & late in tabernis
expendunt: & in tantum cōem strat á suis pecuniis
corrupunt ut ueri pauperes sue pfessionis cōfortes
per eam euntes & incedentes uix possit credi ipsos

pecuniam nõ deferre. Ac per hoc ipsorum trãsgressio: bonorum est pauperum afflictiua: quia si debita deuotio pp ipsorum abundãtiã superfluã istos uix potest credere egere. Patet igit' ex pdictis q paupratis trahere non pñt: sed ad exemplũ pietatis & hostes loculos christi ad fomentum cupiditatis hũilitatis multipliciter menti deuote subseruiunt. Sicut enim in saluatore crucifixo iesu nil fuit quod secl'ares g'ias aut delicias saperet: Sic nihil egit aut docuit p quod mundi diuitias apperẽdas esse mõstraret: quin potius ut nos ad perfecte paupertatis amorem accederet in huius mundi capo hostẽ ex pugnaturus ingrediens de paupima mre paupimus exiit sed & se hostiam offerens deo ut pontifex nudus in cruce pepẽdit: nec nõ ut uirtutis eius tãq perfectissime rectitudinis nequaq̃ discordaret medium ab extremis: tota ipsius uita canticũ extitit paupertatis. Adducũt. vii. crudeliter instantiã contra uirtuosam mẽdicitatẽ rex necessariaꝝ quã inducit euangelici status uirtuosa paupertas dicentes hanc esse defectiuam & trãsgressiuã apl'ici documenti quia huius mundi pauperes non laborant manualiter & ideo dicunt eos uiuere damnabiliter ociosos. Precepit enim apostolus quibusdam ut cum silentio panẽ suum manibus operando manducent. Ad quod econtrario uidemus q nõ pcepit apl's laborem oĩbus generaliter: sed sicut patet ex textu quibusdam duntaxat ociose & curiose & inquiete uiuentibus opus manuum imperat: ne blandicis & adulationibus & questu sibi uictũ querant uolentes de elemosynis uiuere cũ dispẽdio salutis pprie & impedimento salutis aliene: sicut multi falsi pauperes tẽporibus nr̃is faciũt: quorum ociosa uita scandalum non subsidium prebet mundo.

Hos nequaq̃ in hac missione defendere intendimus quoꝝ reprehensibilem uita cum tedio audimus & cum pudore uidemus: & cum dolore portamus: unde contra tales i pluribus locis uerboꝝ nostroꝝ sagitte percutiunt. Sed nunc est intentio nostra circa ueros euangelicos pauperes qui perfectioni menti inuigilant: & sp̃uali studio & sapiẽtie pro salute zelo & aiaꝝ sollicita occupatione intendunt a rusticano & mãuali opere ul' labore exemptos eẽ decerno. Et ppterea cauillationibus impugnantiũ respondemus. Superiora enim ad que uacant nesciunt sine adminiculo scripturaꝝ ad quaꝝ preclaram itelligẽtiã peruenire nõ pñt nisi p studium sapiale quod cõsistit in legendo: meditando: orando: contemplando: audiendo: conferendo: & predicando. Ideo recte compenit eius studii sp̃ualis opatio septiformis maxime orõnis exercitiũ uirtuosum. Ad quod tã in regula q̃ i uita pr̃ spiritualis laboris franciscus eos efficaciter trahit. Et qa difficultas huius studii totum hominem requirit. Iuxta quod signatum est in exo. xxv. Vbi precepit dñs q uectes quibus ferenda erat archa semp essent i circulis. Quod exponens greg. ait. Qui ad officiũ predicatõis excubant: a lectionis studio nequaq̃ recedant. Ignominiosum est enim si nũc quis querat discere cũ debet aliis qões enodare. Iõ q huic studio septiformi sollicite intendunt quia magis est sublime in se & difficile menti expediens ecclesie & necessarium plebi etiam si non laborent operibus manuum: digni tamen sunt q ab ecclesia sustentẽtur: secundum illud deuteronomii. xxv. Non alligabis os boui trituranti in area fruges tuas. Glosa: uictum non subtrahas predicatori ut uacet orõni & predicatõi. Et alia glosa ibidem. Occupati in doctrina non pñt sibi prouidere necessaria. Ex quibus propositum aperte concluditur: his concordat Ambro. super illud Luce. x. Maria optimam partem elegit &c. d. Nec arguas eos ociosos quos uides studere sapientie: hanc enim sibi cohabitantem hñt. Salomon pacificus. Denique apostoli non reputauerunt equum relinquere uerbum dei: & ministrare mensis: huic etiam concordat. Hiero. i prologo super Iob. Si aut fiscellam iunco texerem: aut palmaꝝ folia manibus complicarem: ut i sudore uultus mei comederem panem meum: & uentris opus sollicita mente tractarẽ: nullus nec reprehenderet. Nunc autem quia iuxta saluatoris sniam operari uolo cibum qui non perit falsarius uocor. Ad idem quoq facit quod super illud p̃s. Defecerunt oculi mei. d. Aug. Non est ociosus qui tm̃ uerbo dei studet nec pluris est qui exẽplum operarur: q̃ qui studium uirtutis cognoscendum exercet. Nam sapientia maximum opus ẽ & antefertur maria que audiebat marthe que ministrabat: hec Aug. Quibus nõ resistit illud quod Aug. scribit de opere monachoꝝ: cum ibi loquatur contra quosdam hereticos asserentes monachis nõ licere studere uite actiue uel aliquid operari: male intelligentes euangelium xp̃i: q oportet semper orare & nunq̃ deficere: qd' doctor ibidẽ p argumentũ conuincit. Simul etiam arguit monachos q̃ dũ in mundo essent layci: nec predicationi: nec saluti aie intenderent: non tñ uolebant corporaliter laborare nec operari. Et qui fuissent in seculo laboriosi & pauperes iam pfessi monasticam uitam ab aliis sõptis accipere non solum sibi licitum: sed etiam debitum esse sentiebant. Contra quos Aug. isti inquit frẽs temere arrogant quantũ effectio ut hunc habeant ptãtem: si euangeliste sunt habent: si ministri altaris. Si dispensatores sacroꝝ. Si saltem aliqd habebant in seculo: quo facile sine artificio sustentarent' habeant uitam qui indigentibus dispẽt & credenda est coꝝ infirmitas. et ferenda hec Aug.

Ex quibus colligitur q quattuor generibus hominum digne & iuste compent ab aliis pasci q̃q p̃priis mãibus non laborent. s.

Qui alios pascunt uerbo utilis uerbo predicatõis.
Vel altaris uiatico & dispensator sacramẽtorum ut sacerdotes.
Vel diuino uocant ministerio ut reliqui clerici.
Vel qui pauperes paruerunt distributione sue substantie. Vbi nota q qui religionem intrãtes sua distribuunt parentibus suis hoc priuilegio sunt p̃-

nati:quos beatus franciscus in legenda fratres mu
scas & defraudatores pauperum appellat. Secun
dum hoc igitur illi quibus aliqua predictarum cō-
ditionum competit digni sunt ut de euangelio ui
uant. Illi uero qbus plures digniores existūt: qbus
aut oēs ut puta q celebrāt: pdicāt: confessiões au-
diunt: & tpalium affluentiam contēpserunt maxie
digni esse pbantur. Quibus uero oēs desunt & ua
lidi sūt & pauperes: ne ociosi nec infructuosi sint si
bi & onerosi eccl'ie iuxta sniam Aug. laborare tenē
tur: nisi per hoc excusentur q eis qui predictas ex-
cusationes habent deseruiunt & assistunt: & iō cum
eis sustentari merent'. Iuxta quod mysterialiter de-
signat' in Iob. ubi dr. Boues arabant & asine pasce
bātur iuxta illos. Illaq3 astruit' lege sāntum qua stre
nuus ille pugnator dauid iuste decreuerat q equa
portio sit descendentium ad plium & remanentiū
ad sarcinas. Porro si quantūlibet idiote, & sim-
plices tante sunt deuotionis in prece: tante distin-
ctionis in uita: tante edificationis i ppl'o quod eq̃
fructificant solo exemplo q̃ alii uerbo & exem-
plo excusantur per merita uite & si desint uer-
ba doctrine. Tales enim contemplationi & pre
dictis perfectionum studiis aptos ad opera manua
lia uelle compellere non est aliud q̃ a dei sapia uelle
reuocare. Et filius israel instar phylistinoꝝ diorum
arma pripere &c. more phonis opis duris luti et la
teris: iugoq3 seruitutis importabilis a dei seruitio p
turbare: queadmodū insinuatur i exo. p hoc q pha
rao dixit. Quare moyses & aaron sollicitatis ppl'm
ab operibus suis? Ite ad onera uia: ubi glo. Ambr.
ex omelia.ui. sup exo. Hode si moyses & aaron.i.
pphiticus & sacerdotalis sermo aīam sollicitant ad
seruitium dei exire de seculo renunciare oibus attē
dere legi & uerbo dei: cōtinue audies unanimes &
alios phonis dicētes: uidete quō seducūt hoīes: q̃li
ter puertuntur adolescentes: ne laborent ne mili-
tent: ne agant aliquid qd' eis psit relictis oibus ne
cessariis inertias sectant' & ocium laborare nolunt
& ocii occasionem requirunt. His uerbis beatus
Ambro. predicte cauillationis dolus patenter dete
git' & ex supradictis omnibus efficaciter fugatur.
Adducunt nono cauillatores paupertatis altissi
me i ipsius iniuriā: q nō sit uirtutis nō tenere me
dium: sed uitiosam extremū maxime dicēte Am-
bro. q non sūt diffundende opes: sed dispensande
Hec uero ut aiunt pdigalis & uitiosa paupertas sic
oia indiscrete effundit: q nihil sibi nec in cōi nec i
ppo ul' spali reseruat unde uiuere possit. Verum
consimuli rōne posset uirginitas scā ostendi nō lau
de sed uituperio digna: quasi extremum non me-
dium teneat: Vnde ab oi concubitu siue illicito: si-
ue concesso se tam mente q̃ carne sequestrat.
Quod dogma pphanū aliqui magri erroris i de
rogatione sacratissime uirginis & sue sacrate & uir-
ginee plis iesu sub uerboꝝ murmure p sue imuni
tate cōcupie ut arbitror dicere non uerent': quoꝝ er
rorē & incredibilē nō solum xpiāis deuotis: sed ip-
sismet paganis- silentio ad refellendum pau
pertatis calūpniam conuertamus sermonē. Et isu
per traditā a sanctis fidei mire imobilē regulā de uir
ginitatis excellentia nram rūsionem fundemus. d.
q sicut aliud est mediū pudicitie cōiugalis aliud sā
ctimonie uirginalis: ita aliud est medium largita-
tis politice: aliud paupertatis euangelice. Largi-
tas enim politica que circa mundana uersat' posses
sionum terrenaꝝ nequaq̃ dissuadet abrenunciatio
nem a xpo consulti: sed potius bonoꝝ uiste posses
soꝝ dilectionē moderati dispensationē largam &
piam. Licet etiā pter distractionē quam in mē
te faciunt tpales diuitie multi phoꝝ eas reliquerūt
ac pp studiū sapie docuerunt reliquendas pp dile-
ctionis moderantiam dicit. Salomon in puerbiis i
psona uiri pollitici non euangelici & magis p sta-
tu ueteris testī q̃ noui. Duo rogaui te: ne deneges
mihi. Mendicitatē & diuitias ne dederis mihi: pptē
dispensationis pietatē p tpe & statu quo diuitie as
sumūtur i usum uirtutum: dr Eccle. vii. Vtilior est
sapia cum diuitiis: & magis prodest uidentibus so
lem: quia uidelicet paupibus infirmis & debilibus
multum est iocundū & etiā utile: qn pascunt' a suis
pastoribus: non solū uerbo & exēplo: sed etiā tpra
li subsidio: hoc modo pōt accipi mediū politicū.
Euangelica uero pauptas q̃ calcatis ditiis i celis
possessorē locat. suadet oibus tpalibus ppriis & cōt
bus q̃tū ad effectū & dn̄iū denudari: & arta sustēta
tione necessitatis quātū ad usū paupeꝝ sustentati
Et hic est suus modus siue sua medietas i quo me
diatorē dei & hoīum iesum pauperē nitit' imitari: q
sic relinquat dn̄iū q non reiiciat usum: sic recipiat
usum q nō reseruet dn̄ium. Sic mediū usus paupis
seruet q sustentationē nature necessariā non deui-
tet. Sic necessitati subueīat: q ab artitudie usus pau
pis non recedat. Igit' pp ul'em abdicationē pau
pertatis possessionis & depositionē affcūs ērem di-
cit Hiero. ad lucillū. Seipsum offerre xpianoꝝ est &
apl'oꝝ: qui duo pauptatis sue minuta mittētes to-
tū censum quē hūerant dn̄o tradiderūt & merent'
audire. Sedebitis sup sedes. xii. iudicantes duodecī
tribus isrl'. Propter artitudinē uero sustētatiōis q̃
tū ad usū in psona huius paupis: dicit Apl'us. i. ad
thy. vi. Habentes alimēta & qbus tegamur his cō-
tēti simus: habētes dicit n̄ q̃tū ad ppetatē dn̄i: sed
quantū ad facultatē utēdi p quē modū dicimur eē
quod utimur etiā si non sit nobis ppium: sed gratis
aliunde uobis collatū. Hunc pauptatis modum
uirtuosū mediator dei & hoīum dei uirtus & sapia
iesus xps in seipso nō monstrauit q sicut dicit Hie-
ad Nepotianū alieno cibo uescebat'. Hunc & apl's
paulus imitator ipsius pceptis secutus est. In cuius
laudibus dicit Criso. q nihil hēbat nisi corpus: sed
in hoc exemplū aliis prebuit cū ait. Imitatores mei
estote sicut & ego xpi. Igit' hunc uiuendi modū tā
q̃ a medio recedentē uirtutis arguere: nihil aliud est
q̃ magrm ueritatis atq3 uirtutū iesum de excessu ui
tioso culpare. Cum quo ueri pauperes spū non te-

fugiunt a fatua mundi sapientia uilipendi. Diligenter tñ oportet aduertere: q sicut alio & alio mõ tenet medium a ueritate politica & animi purgati. Sic etiã deformiter mediũ tenẽt ciuiliter largus ex rectitudine uirtutis: & xpiformiter egenus in btitudine pauptatis. Et hoc est quod i auctoritate argumentãdo allegata trũcate Ambr. isinuat. Ceterũ igr non uult dñs iis effundi opes sed dispẽsari in quo explicat mediũ largitatis politice. Sed ne qs ex hoc crederet q modũ pauptatis euangelice nõ approbaret i mediate subiungit. Vbi forte helyseus boues suos occidit & pauit paupes ex eo quod hũit: & in nulla re ueret domestica sed relictis oĩbus in disciplinã pphicã daret: hec Ambro. Addit ut euãgelicam pauptatẽ subtiliter extolleret que singulariter in helyseo & in magro suo helya i figura pcessit. Decio calũniãdi nõ se armãt scẽ mẽdicitatis euãgelice contẽptores & hoc cũ multa malicia m fuleita.

Primo allegantes q non sit opus uirtutis pfecte.
Secundo q non sit opus uirtutis iocunde.
Tertio ac ipiissimo mõ q sit opus transgressionis pniciose. Pro primo calũniose arguunt q nobis & xpo iesu accepta mẽdicitas non hẽat annexam euãgelicã btitudinẽ: sed mentalẽ ipfectiõnẽ: p quo Act. ii. dicit Apls paulus ore dñi Iesu: beatius est dare q̃ accipe. Ex quo seqr q pfectiois esset huiusmõi pauperes si essent i statu elyas dannũ: q̃ ex eo q sũt in statu recipientiũ. Et si in statu illoꝝ esset q elyas libent tribuũt potius q̃ illoꝝ q accipiunt: cõ dicat Hiero. ad nepotian. Nunq̃ petentes raro accipiamus rogati. Et aug. sup ps. ciii. In loculos hẽndis & exigẽdis quoddãmõ ãnonã xps non petendo: sed tribuẽdo indigentiã suscepit. Ex qbus uidetur posse inferri q status clericoꝝ pbendas hẽntiũ xpo sit sublimior: & pfectior statu medicãtium & paupeꝝ minoꝝ. Veꝝ si huius rõcinationis fundamẽtũ uigilantius attendat magis uidet ex hac cã paupeꝝ uirtuosa extolli. Si eni beatius est dare q̃ accipe: ille minime ẽ btũs q plura bõa accipit & pauca largit. Cũ ergo oia ecclastica bona sicut dicit Prosper sint uota fideliũ pciũ peccatoꝝ & primonium paupeꝝ: seqtur q qcũq3 redditus ecclesiasticos hẽt cũ longe plus accipiat q̃ aliis largiat magis erit pingui acceptõe miser: q̃ exili donatione beatus.

Ecõtra uerus paup q pp xpm oĩa deserit q dispgit nõ solũ q̃ hũit sed etiã q̃ cõcupiscer potuit & p hoc totũ mũdũ p xpo dimisit: & dedit: & parum aut modicum pro sustentatione eius nature contentus erit scdm hanc rõnem acceptiõe parcissima minime miser: & donatiõe largissima ac iocũda sime btũs. Cui cõsonare uidet euangelicus textus q scdm crisost. habet in greco beati mẽdici: quoniã ipsorũ ẽ regnum celorũ. Vbi latinus hẽt paupetes spiritu. Quibus etiã cõcordat. ãbrosius li. de offi. pauper ait & si nõ habet unde reddat pecuniam reddit gratiã: in quo certũ ẽ q plus reddit q̃ accepit: pecunia. n. nũmo soluit: gratia uero nũquã exigit: reddẽdo uacuat pecuniã: gratia aũt & beatitudo solutis etia similitudo retinet: hec. Ambrosius. Ex his euidẽs est q predicta dñi nostri iesu xpi auctoritas cõtra euãgelicos pauperes retorqueri non pot.

Alius pot hic eẽ sensus scdm glosã bede ibidẽ ut q relictis oĩbus secuti sunt dñm diuites elemosynarios preponit: sed illos maxime q cũctis que possidẽt renũciãtes laborat nihilominus opãdo manibus ut habeat un tribuant necessitate patienti. Huic cassianus cõsonat de istitutione monasticorũ hec ẽ inqt i ptinens beatorũ largitas quã accip entus penuria q nõ d recõditis auaricie thesauris ipẽdit. sed de fructibus operis propru iprouide profertur.

Ex quibus hetur q siquis in paupertate & exercitio studii spũalis laboris mãnũ uictedes seipsũ & alios imitator apostoli opus agit maioris erogationis q̃ qui ab aliis requirit & accipit. Et iõ ois perfectionis amator frãciscus ad laborẽ manualẽ sectatores suos: & filios modrate magis q̃ turpius petere iduxit. Et qa huius pfectionis q paupertatẽ euangelicã fingunt nisi cã studii turpe ẽ mẽdicare. ideo statutũ fuit in cartaginẽsi cõcilio: q clericus paupet uictũ & uestitũ artificio suo que eret. Et quãi clericis secularibus ecclesia nõdum apostolicã pfectionẽ accepit: nõ statutũ ẽ: sicut patet de cõs. d. i. ut nulla ecclesia dedicere nisi prius sit dotata. ob hoc uidelicet ut clerici i ea ministrãtes habeãt unde uiuãt. Similiter ẽt per noua iura itroductũ ẽ ut clerici sine titulis non debeãt ordinari: q si ordinati fuerit ab ordinibus suspẽdãtur. Que quidẽ iura certũ ẽ nullatenus eos tãgere nisi p xpi nomine i extremã paupertate ad imitationẽ iesu uiuere deuouerunt. Quare aũt uerba aug. q dicit iesũ non petẽdo sed pbedo idigentiã suscepisse intelligi debeãt: ipemet apetit cũ subsequẽter subiũgit exempla de christo zacheo: helya: & uidua dicens: cũ quisq3 sactũ suscepit nõ iuscepto sed suscipiẽti prestat. q. d. q dñs exigẽdo annonã nõ querebat cõmodũ ppriũ sed mentũ alienũ. Quo fiebat ut xpm suscipiẽti plus pstaret ex merito q̃ iuscepto cõferret ex dono: qd nõ solũ hẽt ueritatẽ in capite iesu: uerũ etiã in mẽbris eius panperculis p quibus bnfactoribus eorũ mercedẽ repromittit. mat. xxv. cum dicit q̃diu fecistis uni d his fratribus meis minimis: mihi fecistis & alibi: qcũq3 potũ dederit uob calicẽ aque frigide in nomine meo qa xpi estis: amẽ dico uobis nõ pdet mercedẽ suã mar. ix. &c. & ibi glo. minimi sũt q nihil penitus hñt in hoc seculo: iudices etiã erũt cũ xpo: ualde igit paupes q nihil habẽt i hoc mũdo & aque frigide calice idigent: sed nihilominus ualde sũt diuites in quoꝝ susceptione xps se suscipi asserit & qbus iudiciariã ptãtem repromittit. Secũda calũnia huiusmõi ẽ q̃ dicunt q nõ sit opus uirtutis iocũde cũ uirtutis annexũ hẽat opus spũale solatiũ hec uero mẽdicitas trahit secũ pẽalẽ cruciatũ: rõne cuius ut dicũt ipreca eã ppheta cũ dr: Nutãtes trasferũtur filii eius & mẽdicẽt ps. cviii. sed & ex sacro canõe mẽdicantẽ clericũ dixerũt iselicem

ad cuius cauillationis dissolutionē & cōsimiliū itel ligendum est ꝙ quintuplex: est mendicitatis dif ferētia:origine:mō.efficacia.disperata. Prima ē q̄ parit calamitas:& hec est in psonis miserabilibus & egenis:habēs annexū penalē cruciatū cum merito sisit cū patientia q̄lis fuit mendicitas lazari ulcerosi iacētis ad ianuā diuitis &c.hāc imprecat propheta dauid zelo iusticie filiis impiorum.Et quia ē multorum causa maloꝝ quādo ē cum impatiētia: iō eā abhorrebat sapiens in personam hoīs infirmi & timentis per egestatē inuoluntariam ad ipatiētiā cōpelli:unde postquā premisit:egestatem ne dederis mihi subiunxit:ne egestate cōpulsus furer & periurē nomē dei mei.Et hec ē ppie mēdicitas dicta:iuxta quod isydorus dicit li.x.ethicoꝝ: mēdicus dictus ē:quasi minus hn̄s unde degat:uel q̄si manu dicēs necessitatē suam. Secunda est quam parit cupiditas que ē in pauperibus simulatis:habens annexum cruciatum culpabilē:in quo torquent oēs auari & cupidi non tā famis corporalis inedia q̄ spūalis nequitia per insatiabilē auaritie uoracitatē:iuxta illud iob.attenuetur fame robur eius:& inedia iuadat costas illius : & hanc dissuadet apostolus .i.ad tessal iiii.d.nullius aliquid desidereris glo.Ne dū rogeus uel tollatis:in quo ꝓhibet ꝓpositionū cupiditatis rei aliene & petitōis nr̄e ex ipsa ueniente:iuxta illud ad ephesios.iiii.qui furabat iā nō furetur:magis autem laboret operando manibus suis qd̄ bonum ē:ut habeat unde tribuat necessitatē patiēti &c. Tertia est quā parit tristicia:& hec est in mēdicātibus ualidis & ociosis:habens annexū cū cruciatu solatium uiciosū atq; fantasticum:studiosum.n.laborem refugiunt & ociosam uitam & pnitiosam que ē uera fatigatio libenter icurrunt:ac p hoc fructuose qui etē uirtutis pdunt:iuxta illud sapien. Prouer.xxi.desideria occidūt pigꝝ:noluerūt.n. q̄cq̄ manus eius opari:& iteꝝ p frigus piger arare noluit: mēdicabit ergo estate & nō dabit ei:& huiusmodi mēdicitas nedū lege diīna sed etiā ciuili ꝓhibet:ut autē ab hac apl's reuocet opus manuale inūgit thessalonicensibus audiuimus quosdā inter nos ābulare inquiete nihil operātes:sed curiose agentes. His aūt qui huiusmōi sūt denūciamus ut cū silētio operantes panē suū māducēt:cuius mādati glo.rōnem reddit d.q ad alienā mēsam frequenter accedit ocio deditus necesse ē pascenti se adulari: multa.n. alia hanc mēdicitatē sequunt uicia:qa ociū taliū oīum malorū est sn̄ia. Quarta est quā pariter industria q̄ est in pauperibus studiosis circa disciplinā scolasticā occupatis habens annexum cum cruciatu penurie solatium uirtuti in mente.q̄ adeo mentes generosas oblectat ut multis diebus laboribus & erūnis pleni iocūdi uideant:& parua pre magnitudine dilectōis:mauultq; rum rubore addiscere q̄ delicate uiuēdo ignorare:quod i pl'im is uidimus qui cum mēdicādo uiuere didicerint postea exeūtes ueri uirtutum magnum locū in ecclesia dei tenuerūt:& de talibus:augu.in li.de ope monachoꝝ dicit : ꝙ eis bona opera fideliū & subsidia supplēdore necessariorum deesse nō debent cum ad erudiēdū aīum ita uacant ut corporalia huiusmodi opa gere non possint:qui si uacantes studio litterarum possint de elemosynis uiuere:m'lto magis uacantes studio gemituum cordialium & contemplationum sublimiū hoc licite possunt:licet sint idiote quando tale exercitium nō sinit eos laborare manibus. Quinta est quam parit iusticia que ē i pauperibus uoluntatis imūibus ab amor tēporalis lucri & corpore corporalis quietis hn̄s annexū cum cruciatu solatium uirtuosum:est uerum ꝙ sic mendicantes solius mouentur amore paupertatis extreme & imitatiōis dilecti iesu quam ideo amplectuntur ut liberius sapientie uacent que christus est:& efficacius ad cultum uirtutum iesu attingant quo magis in camio paupertatis electi.

Ipsius penuria purgentur a crimine.
Ipsius erubescentia humilientur in corpore.
Ipsius persimonia castigentur in carne.
Ipsius deuota gratitudine concilietur ad ꝓximū.
Ipsius cōdescēdēti benignitate cōfigurēt ad xp̄m.
Ipsius uirtutū collatōe surgū agant ad deū.

He sunt sex utilitates huius sancte mendicitatis supra nominate & ifra ꝓbande cū de laude penuriose paupertatis ꝓpter xp̄m assumpte agetur: q̄ quā nullus sane mentis dubitare queat:quia penuria purget:erubescentia humiliet:persimonia castiget:gratitudo accepti beneficii benefactori concilietur;condescensio benigne ac uoluntarie paupertatis configuret ad xp̄m:qui cum diues esset amore nostre salutis effici uoluit egenus & pauper:celsitudo pauptatis q̄ quis oīa calcat & seipsū cum omnibus sursum agat in deum:nō solū per spūs libertatem ueꝝ etiā pp experientiā incōmodorum que pauperes comitatur:dicente beato gregorio. ꝙ mala que nos hic premunt:ad deū nos ire compellunt . licet autem molesta sint.

Auaris penuria.
Scribis erubescentia.
Lasciuis frugalitas.
Indeuotis actio gratiarum.
Infidelibus conformitas ad xp̄m.
Desperatis eleuatio mentis in deum.

Verumtamē pauperibus solatiū est penuria humilibus despici cōtemētibus castigari:caritatiuis cōsiliari beneficio. credētibus cōfigurari hoī xp̄o:sperantibus sequestrari a mundo & coniungi ipsi bn̄dicto iesu eterno deo. Ad quorum omnium affirmatiōem hoc sufficit qd̄ dicit:greg. primo libro dialogorum:sicut superbi honoribus : sic plerumq; humiles sua despectione gratulantur: cūq; se in alienis oculis uilescere sentiunt idcirco gaudent ꝙ hoc iuditium confirmari intelligunt: quod de se & ipsi habuerunt. Huius uirtuose mendicitatis spirituale solatium uiri carnales ignorant:qui & eius laudatores phariseorū more auari derident uiri sanctū diligunt & toto desiderio concupiscunt : unde

de beato frácisco scribitur: nemo tam auri: q̃ iste cu
pidus paupertatis: nec thesauri custodiendi sollicti
or ullus quam iste huiusmodi euangelice: margari
te & quia i acquirédis elemosynis nó cupiditatis tra
hebatur q̃stu: sed spiritus libertate & dulcis iesu si
militudine dulcorosa: ideo solitus erat in solénitati
bus festis ꝑ iocúditate spiritus médicare huiusmo
di médicitatis sácte dulcore etiam a magnis inuita
tus cardinalibus priuari uolebat. Innumera fe
cit de quibus pauca in legenda sút scripta: i quibus
aperte ꝓbatur ipsum pre deuotione ebrium huius
sácte & penuriose paupertatis amore. De hac com
médat hier. illam deuotissimam paulam. d. q hoc
hébat uoti ut médicás ꝓ xpo moreret & unú nú
mum filie non relinqueret: & in funere suo alieno
syndone inuolueretur. Denique ipsissima oium ca
uillationum é hec tertia huius decimi modi qua i
pissimi médicitatis hostes ipsá incriminant q sit o
ꝑus transgressióis pniciose dítes q uiri euágelici q
elemosynas cú tanta uirtute petunt ut dein e supra
sunt uiri sanguinú: qa ualidi & fortes accipiunt pa
né egenorum qui operari non possút: ac per hoc: quo
dammodo ipsos fame occidút: adoptantes super eos
uerbum eccle. xxxiiii. dicétis. Panis egentium uita
pauperis é q defraudat illú homo ságuinis é. In
super etiá addút q sunt ecclesie onerosi & periculis
multis que ꝓcedút ex inopia q̃ se exponút cú iterū
dicat ecclesiasticus pp inopiá multi perierút. Ex
quibus etiam sequi uidet q talem médicitatem ꝓfi
teri & inca uiuere: non é res meriti: sed peccati: q ta
lia loquitur more ꝑditorum: unde i ipsis pauperibus uiris
ꝑsequit xpm deú hominé iopem & médicú & cō
punctú corde nititur mortificare. & ipse est uere uir
sanguinum: & dolosus q non dimidiabit dies suos
pauper aút sep sperabit in dño: & exultabit in deo
salutari suo & i sancta médicitate: ꝓcedet de uirtu
te i uirtuté: donec uideat deú deorum in syon iesum
xpm exéplar & ꝑmiú pauperum miorum. Hi eni
euangelici uiri qui ꝓpriis facultatibus renunciaue
rút: & saluti aiarum intedút nó sunt uiri sanguinú: sed
uiri misericordie quorum nomina obliuioné nó ac
ceperunt: qm ex abundanti misericordia corporalia
bona largiti sunt ad sustinédú corda pauperum &
spiritualia bona quottidie largiútur ad sustentatio
nem oium aiarum: & ideo digni sunt ut ab ecclesia
sustentent: q nó grauant: sed alleuiát: multo magis
q̃ illi qui ecclesiarum reddituú ubertate pinguéscút:
quos cú plurimi eorú habere potuisset: multo perfec
tius elegerunt cum christo paupere médicádo ege
re. Nullum ergo defraudant pauperem qñ poti
us omnia pauperum agunt dum suis sacris exéplis &
monitus pios homines ad opera pietatis inducút.
Sustentatio aút corporalis eis multo magis debet
q̃ pauperibus ceteris: eo quia magis sunt uoluntarii
pauperes magisque xpo similes magisque deuoti.
Vnde Hier. cótra uigilantium. nó negamus cú
ctis pauperibus si tanta sit largitas stipes esse porrigé
das. i. stipédia Apostolus docet qppe faciendá esse
elemosynam ad omnes: maxime autem ad dome
sticos fidei de quibus dominus loquit i euangelio. fa
te uobis amicos de iniquo. s. de mammona iniqta
tis qui uos recipiát i eterna tabernacula. Nunquid
isti pauperes inter quorum pannos & igluuié cor
poris flagrantis libido dñatur pñt habere taberna
cula q nó pñtia possident neque futura. nó. n. simpli
citer pauperes: sed pauperes spú appellant de quibus
ps: beatus q intelligit super egenum & paupere: in
uulgi pauperibus nequaqua itelligimus sed elemo
syna opus est: in sanctis uero pauperibus beatitudo
est intelligentie ut ei tribuat qui erubescit accipe &
cum acceperit dolet metés carnalia: & seminans spiri
tualia: hucusque hier. Ex quibus patet q singlr debet
eis pre ceteris sustentatio lege misericordie: debet
etiam eis lege iustitie tanq̃ predicatoribus ueritatis
quáque iuste exigere pñt non iure fori: sicut prelati
quibus acceptio stipendiorum nó est mendicitas sed
potestas sed iure poli & ordinatione iesu eam exi
gere possunt & debent per modum humilitatis ui
delicet pro amore iesu gratis petendo ut alii mereá
tur dando. & ipsi humilientur accipiédo: unde ber
nardus ad fratres de monte dei. Cum diues esset ie
sus pauper pro nobis factus est: & qui uoluntarie
paupertatis dedit preceptum: ipse eiusdem i semet
ipso formam dignatus est demóstrare: ut enim sci
ant euangelici pauperes quid eis faciendum sit ipe
etiá a fidelibus pasci uoluit: nó núq̃ aút ab infideli
bus: sed ut fideles faceret: uite necessaria accipere nó
recusauit. Cóstás est aút q ber. non loquitur ibi de ꝑ
latis sed de religiosis paupibus huiusmodi át pau
peres sustétare ꝓ xpo maioris é meriti q̃ edificari ba
silicá. nñ hie. ad demetriadé alii edificét ecclesias ue
stiat parietes marmore: & illud nec reprehédo: nec
annuo unusquisque i suo sensu habúdet: melius é hoc
facere q̃ repositis opibꝰ icubare: sed tibi ad ꝓpositú
é xpm uestire in paupibus: uisitare in languentibus:
pascere in esurientibus: suscipere in his q tecto indi
gét maxime in domesticos fidei uirginum alere mo
nasteria seruorum dei & pauperum spiritu habere curam q
diebus ac noctibus seruiút deo suo: q i terra pósiti i
mitárur angelorum cóuersationem: & nihil loquantur
nisi qd ad laudé dei ptinet: hntesque uictú & uestitú
his gaudét diuitiis: qui plus hére nolút suú seruát
propositú: alioqn si amplius desiderant his q ne
cessaria sút ꝓbant nó digni. Ex his hier. uerbis
colligit q sustétare huiusmói paupes euágelicos é
opus pietatis maxime ac ꝑ hoc ipsos ꝑsequédo ca
lúniari scelus é nó paruę ꝑfidie. n. n. é inopia ca ma
lorum ut asserút sed e áputatrix ut ista ꝓbabit oium
malorum radicú: nó. n. multi deliquerút pp inopiam
quá dilexerút: sed qñá oderút ut certe & c. glo. dicit
uerbú intelligitur non est inopia rerum temporali
um uel spiritualium carismatum. Hoc idcirco di
ximus non qa cómédemus effrenatam ꝓmedicanti
multitudinem aut omnem médicádi modú ut ꝑ
fectú appellari uelimus sed eum dútaxat qua super
descripsimus ꝑfectioné euangelicá ꝓfiteri: nec lu

damus: imo fortiter hortemus eos q perfectionis titulo abutunt': tā in patiā penurie q in cupiditate auaricie ut usū opulentū habeant & larū q in ocio sitate pigritie cū sint fortes & ualidi: sed ex defectu spūs & spūalis exercitii ociosi. Cōtra quos curr ent instantia defectu laboris manualis & cupide acq sitionis & plene subtractiōis aliis paupibus eoꝝ q ipsi in suo multiplici āplo & supfluo usu cōsumūt qui merito iuxta pfatā auctoritatē Hiero. ēt necessariis pbant' indigni. Adducūt. xi. cauillationē paupratis emli ad ipsius uirtuosā pēuriā cauillādā dicentes q uita sacerdotū leuitaꝝ & scōꝝ pñarcha rū qui diuitiis abundarūt fuit figura pfectiōis euā gelice. Et iō si nouū testamentū nō repugnat qn potius cōsonat. Sicut rota i medio rote. Nullo mō euāgelii pfectio cōsistit in carētia huiusmōi posses sionū: sed potius habendo eas cū domino dicatas.

Hec aūt rō: quia multas absurditates cōtinet dis plicibiles scis nō tā nōo q ipsoꝝ testio refellit' & nō tā falsa q heretica esse pbat': cū cōtra textū apl'i p fectionē euangelica dicat in leuitatis possessiōibus & eoꝝ statibus contineri: uñ Apost. ad hebre. vii. Si rō sumatio inqt. i. pfectio scdm glo. p sacerdotiū leuiticū erat: qd adhuc necessariū fuit scdm ordinē melchisadech aliū surgere sacerdotē: & non scdm ordinē aarō dici? translato sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat: ubi glo. h incipit noui & uetis testamēti dñas dare: quia illud ipfectū: hoc autem pfectū. Cui consonat quod idē apl's consequenter adiūgit: umbrā inqt hns lex futuroꝝ bonoꝝ: non ipsam imaginē reꝝ nunq pōt accedētes pfectos fa cere: nō est ergo pfectio uirtutū & cōsilioꝝ euāge lii i lrali obseruātia mādatoꝝ dei legaliū: & i mō ui uendi illoꝝ pōtificū regrēda: uñ sicut i figurali um bra: qa hoc mō dr rota i medio rote: nō p lralis ob seruātie equalitatē i utroq; testō: sed per spūalē itel ligētie allegorica pfigurationē. Audi sup hoc hie. ad nepotianū: nec uero mihi aliqs oppōat. d. i iudee templo lucernas: mēsas: thuribula: patellas: cyphos mortariola etiā ex auro fabricata: Tūc hec probant' a dño qn sacerdotes hostias imolabāt: & sāguis pe cudū erat redēptio peccatoꝝ: qq hec omnia i figu ra pcesserit: nūc uero cū paupertate domus sue dñs dedicauerit cogitemus crucē eius: & diuitias lutum reputabimus. Quid miramur q xps uocat iniquū māmonam qd suscipimus & amamus qd' se no ha bere petrus testat' alioqn si tm litterā sequimur & i auro atq; diuitiis simplex nos delectet historia cum auro seruemus &c. Ducūt pōtifices uxores uirgies lepra corporis aie uitiis pferatur crescamus & mul tiplicemus & repleamus terrā. Figamus. vii. men se tabernacula & solēnia ieiunia buccinis cōcrepēus. Quod si hec oīa spiritualia spūalibus cōparātes in telligamus ut dñs noster intellexit & iterptatus est: sabbatū: aut auꝝ repudiemus cū ceteris supstitioni bus iudeoꝝ: aut si auꝝ placet placeāt & iudei quos cū auro approbare necesse ē aut dānare: hec hie. A quo luce clarius rō pma dissoluit' & euāgelice pau

ptatis: pfectio noue legi ppric couenire docet': qa sicut illis idicta nō erat castitatis integritas: sic nec cō sulta paupertas. Vñ hiero. ad eustochiū: aliud fu it in lege ueteri felicitas i q dicit' beatus qui hēt se mē i syon & repromissio iut diuitiaꝝ: statī aūt ut fi lius dei igressus ē sup terrā sibi noua legē istituit: ut qui ab angelis adorabat' in celis: hēret angelos i ter ris tūc holofernis caput Iudith cōtinēs amputauit: tūc Iacobus & ioannes relicto pře rete & nauicula secuti sūt saluatorē affectū carnis & uicula seculi & curā domus pariter reliqtes: tūc pmo auditū ē. Qui uult uenire post me &c. Nemo. n. miles cū uxore p git ad bellū: discipulo ad sepulturā pris ire cupienti nō pmittit': uulpes fouea hnt filius aūt hois nō ha bet ubi caput suū reclinet: ne forte cōtristens angu ste pmansurus hec hiero. Cui cōcordat bernar. i. s. de collogo symōis & iesu lōge iqt aliud ē i luto aq rū multaꝝ dimersi psūdo maris iter capere terrēa li cite possidēdo ad ipsā nouis gressibus undā calcare oia relinquēdo sed tpi'gratie hec pogatiua debeba tur. Antiquorū patꝝ sane diebus donec in terris ui deret & cōuersari iter hoies dñs maiestatis nō erat euāgelice forma pfectōis: sed spūm ipsū deū solū i terris loqbat' spū. At ubi uerbum caro factū est: & habitauit i nob iā i eo tradita ē imago uite & cōuer siōis exēplar. qd optebat etiā imitari ut utroq; seqn tes uestigio nō ulterius cū patriarcha: iacob altero femore claudicemus: nec illud dicimus tanq si fal uari qs uel huius nequeat tpe si secus egerit: sed ut gradū agnoscat ppum & locū pfectōis aut discipli natus officiū nō usurpet. His duobus ueritatis preconibus confundētur uiri nostri tpis a quibus sub pietatis spe p antiquoꝝ patꝝ diuitias sub dolo euāgelica ipugnat' pauptas. Quod aūt dicūt fugiē tes paupertatis penuriā q uolūt esse similes abrahe iacob & dauid. Audiant rñsionē eiusdē ber. ubi su pra: Excusarēt se fortasse aliq dicētes: abraā: isaac: & iacob ceteriq; sci nunq nō terrenas diuitias habuis se legūt: sufficit nobis eē sicut illi fuerūt. Neq;. n. su mus nrīs tpibꝰ meliores: si cl'pabil' eēt possessio di uitiaꝝ: nunq illi in diuitiis tātā gratiā obtinerent a dño. Quid respōdebimus nouis imitatoribus sā ctoꝝ ueterꝝ: iponāt uitulū sup altare dñi mactēt ari etes ircosq; imolēt: qa abraā hoc fecit: sed iqūt sta tum ultra nō habent ubi reuelata ē ueritas transiuit umbra: qd si ipsas quoq; diuitias tpales umbra di xerimus fuisse futuroꝝ. in figura siqdē legimus eis oia cōtigisse. Déiq; q terrenas palam diuitias possi derēt sci perfecti cū sola trena palā pmitterētur a do mino: ubi sane celestiū pmissio sonuit necesse ē spi ritualibus spiritualia comparare: & mutuari sacrifi ciū spe munerata hec ber. Ex quibus & aliis pre missis liquet: q facta sanctoꝝ patꝝ ueteris testamē ti quo ad diuitias & ad multa alia non sūt trahēda i exemplū cōiter xpianis: per quod patet isania mul toꝝ professoꝝ euangelice pauptatis: qui exēplo sa lomonis opulēti regis dicūt se dñi honorare sūptu osas fabricas de his que deberēt pauperes xpi cons

dere erigendo: in quibus infirmorum & pauperum vacua vite scientia defraudant ipsas in talibus consumendo dispēsādas. Adducūt.xii.pcuriose paupertatis fastidiosi hostes de pfectiōe ecclesie q̄ scā ē i possessione cōi sbe tpalis: intētes rōnes sophisticas inducere ad pbādū ecclesiasticas possessiōes ad pfectōis facere cumulū: tāq̄ pfectius sit illis i xp̄o affluere q̄ p xp̄o carere: q̄ nō solū gl'iam paupertatis euacuat: ueꝝ etiā fūdamtū ipsius ecclesie xp̄m & eius ap'l'os maculatis q̄ neq̄quā ut pbatū ē supra possederūt alīq̄ tpale: licet antiq uerbis isanis & pteruitēdis xp̄m & ap'l'os tpalia possedisse nitātur pbare.

Quibus nidemus ueritatē approbātes & erroris falsam cōfutātes: ueꝝ ē.n. q̄ facultates ecclesie scā ītētiōe a scīs & pribus recepte fuerūt: sed & sine sue pfectionis lesione ueꝝ ē etiā q̄ xp̄s iesus scd'm eterne dispositōis archanū ualere puidit tpe cōgruo ecclesie ipsā sublimādo ad regni coronā & sibi dādo possessionū tpaliū ampla pp utilitatē multiplicē q̄ sācti pres munere sci spūs sciuerūt elicere affectum suū non inuiscando eidē: & ipsa uirtual'r disponēdo. Et sic error manicheoꝝ q̄ dei eccl'iam ppter possessiones acceptas a statu iustitie & pfectionis asserūt esse collapsā: nescinerunt eni uel noluerunt distinguere uarios perfectōis gradus quibus perfectōis fons xp̄s uario mō sponsā suā in diuersis statibus ornat de quibus infra dicet' cap. Iesus perfcā consulens. In q̄bus tn̄ status paupertatis xp̄i & ap'l'orū & modus quē iposuit eis se hendi ad tēporalia obtinet sūmū gradū: ppter qd' sicut approbamus ueꝝ: Sic & reprobamus errorē. s. q̄ possessio tēporaliū faciat ad perfectionis culmē. Cū eni ex supradictis est supabūde mōstratū q̄ xp̄s & ap'l'i tēporalia possidere noluerūt: pfectōis culmē scd'm istud dogma pphanū assecuti nō sūt. Qui uero modū uiuēdi primū tēpoꝝ in abūdātia tēporaliū uite xp̄i pfert & ap'l'oꝝ: quod dicere ē impiū & pphanum.

Vnde Hiero. monachi uitā describēs ait: scribere disposui ab aduētu saluatoris usq̄ ad nr̄am: ab ap'l'is usq̄ ad huius tpis feces quō & p quos xp̄i ecclesia nata sit & adulta psecutoribꝰ creuerit martyrus coronata sit: etiā postq̄ ad xp̄ianos pricipes uenerit potētia & diuitiis maior sed uirtutibus sit minor effecta.

In his hiero. uerbis clare eligit' error prefatus. Seq̄t' eni qui plus abūdant i eccl'iasticis redditibus hi pfectiores existāt & q̄ absq̄ detrimēto pfectiōis ad rligionē paupertatis altissime nequaq̄ se trāsferre possent: q̄n potius ecōtra paupertatis erūnas abiicere: & ad facultates eccl'iasticas aspirare scm̄ erit atq̄ pfcm̄.

O quot nūc pfecti essent in mūdo secūdū illud dogma pphanū & antixp̄ianū cōmētū. Quos deridēs Hiero. ad nepotianū ironice ait. Sunt ditiores mōachi q̄ an̄ fuerit secl'ares: possideat opes sub xp̄o paupe: quos sub locuplete diabolo nō hūerunt & suspiret eos eccl'ia diuites quos mūdus tenuit ante mēdicos. Quia uero diuitiaꝝ quaṙcūq̄ possessio & si possit esse absq̄ pccō & sine pfectiōis detrimento in aliquo statu maxīe in p̄latis pfectis: eoꝝ tn̄ cōmēdare excessiue oīno scōꝝ doctrine repugnat: ambiciosas mētes ad desideriū ipsaꝝ inclinat: pp qd' si ab eoꝝ appetitu retrahūtur quātū sciunt. Redditus eni ecclesiastici sūt illecebrose diuitie: & piculose: etiā ipsemet pfectis uiris sepe p̄bent occasionem ruine: & ideo relinquere eas pfectiōis ē: pfectio eni non tātū dicit iustitie rectitudinē: uerū etiā expeditionē. Vñ gre. iiii. moꝝ. Raꝝ ualde est ut q̄ possidet auꝝ ad requiē redeāt. Cū p semetipsam ueritas dicat. Quoniā difficile ē q̄ pecunias hēnt intrare in regnū celoꝝ. Itē in. iiii. dia. Cura rei familiaris uix sin culpa agit' etiā ab his q̄ qualiter culpas declinare debēt non ignorant. Cui concordat Ambro. in lib. de offi. Si bñ meminens nil utile nō q̄ ad uite illius eterne pfit gl'iam differimus: nō quod ad delectationē p̄ntis nec alia cōmoda in facultatibus sed icommoda huiusmōi reputamus si non reiiciant' ea q̄ oneri magis cū ad sūt estimamus q̄ dispēsatio cū erogāt'.

Idē quoq̄ in alia pte libri sic ait. Nullum adminiculū prestant diuitie ad uitā btām: quod euident' declarauit dñs in euāgelio dicēs. Bti paupes spiritu &c. Bti qui esuritis &c. Itaq̄ paupertatē: famē: dolorē: q̄ putāt' mala non solū impedimēto nō esse ad beatam uitā: sed etiā cām & uiā esse euidētissime pnunciatū ē. Sed & illa q̄ uidēt' bōa diuitias facietatē & leticiā ex ptē doloris & detrimētū esse ad fructum btitudinis dñico declaratū ē iudicio liquet. Sic ergo non adminiculo non sunt ad uitam eternā corporis bona: sed etiam dispensatio: hec Ambro. Vbi superior error apertissime confutatur. Quod si dicat cauillator ita intelligi de possessionibus secularium: non de ecclesiasticis bonis que sunt sanctificata domino. Respondetur sibi euidentiam sācti & sanctorum dictis. Non enim dicuntur domino sanctificata: quia aliquid in seipsis sanctum contineant: uel quia sanctum faciant continentem: sed quia nō nisi cum sanctitate mentis debet adhiberi sine dilectionis affectu: & non nisi sancte debent expendi. Quod satis probat auctoritas prosperi de uita superius allegata. Sed Augu. pro primo sic dicit in fine libri: unde malum. Qui inquit bene uult uti temporalibus bonis non eis amore conglutinetur & uelut membra animi sui faciat quod fit amādo: ne cum reserari ceperint cum cruciatu & tabe fedēt sed eis totus superferatur: & habere illa atq̄ regere paratus: amittere uero & non habere paratior. Cui concordat grego. nazanzenus in quodam ser. contra persecutores ecclesie. Si facultatibus inquit defraudabunt quibus nimis sed facilius malas abiicere quas nō hēo. Si aūt eccl'iasticus ē utiq̄ pro quo omnis pugna & omne certamen est. An ignoramus q̄ pecūie cupiditatē & loculoꝝ fraudē ad p̄dicationē pficiscit' xp̄i. Ad hoc qd' dicit Ambro. i li. de off. q̄ xp̄s ap'l'os sine auro misit: eccl'ias sine auro aggregauit. Iterū q̄a plurimū possidet nō abundat: quia nihil est quicquid in seculo est: & qui

exiguum hēt non minuit:qa nihil ē cōnectit res si ne dispēdio ē q̃ tota est dispendiū. Ex his sanctoꝝ dictis patet ꝙ bona ecclesiastica licet sine amore de beāt possideri:sūt tū illecebrosa & multoꝝ maloꝝ occasio ābiēti. Quod tū uidemus ipressuris huius tpis in symoniis:i litigiis clericoꝝ: & i abusionibus bonoꝝ ecclesie:& in unguētis crebris pp appetitū sue abundantie excitatis. Et de hoc magis flendū ē q̃ scribēdū: nec de his experiēdis occupandi sumus:qa ea ubiq; in urbe romana experitur mūdus Tm̄.n.in hoc erūnoso tpe multiplicata sūt i'tpalibus eccľie:ut paꝝ ualde sit qď reperiť in dictis sanctoꝝ respectu eoꝝ q̃ expmitur in intuitu malorū psentiū. Licet acutus expugnator pstibuli clericoꝝ eximius doctor omnis sanctitatis amator beatus Ber. Sagittas acutas & plurimas miserit cōtra ipso rū lasciuiā:ponā hic unā de sagittis parū acutam respectu aliaꝝ. Ait.n. sic de colloqis simonis & iesu. Ditatas dotatas uidemus ecclesias a potētibus & diuitibus huius seculi: q i opibus bonis dites iuxta pauli admonitionē amicos sibi facere studuerūt de māmona a quibus i eterna tabernacula reciperētur qď diu sperarēt ab aliis se recipi q claues uideť habere. Sed heu data est ista prouidentia eorum in occasionē carnis ꝙ sibi atq; aliis in celo tabernacula facere debuerāt i terra cōiūgūt domū ad domum & copulāt agrū ad agrum. Quod rapuit ab ore apľoꝝ huius tēporis uerbū gratie uerbum habundantie. Ecce nos reliqmus oīa & secuti sumus te. Ecce.n. ut plus sit. Et sacerdotes diuites fieri uolūt. Similiter Et suā li & abūdātiā suā recipiunt cōsolationē. Similiter amicis egerēt:& ipsi ut aliena tabernacula reciperētur:& ipsi ut propria nō habētes. Beati .n. paupes spū qm̄ ipsoꝝ ē regnū celorū:ħ Ber.

Quomō āt sancti antiq pastores tēporalia ecclesie dispēsabāt cū ipsoꝝ cōtēptu & spiritu paupertatis:quomō inter reꝝ afflūētiū copias sic uiuebant sicut egētes:multos autē locupletētes tāq̃ nihil habentes & oīa possidentes:satis ostēdūt perfectiōes eoꝝ in pprijs legendis cōtēte. Nihilominus alius gradum pfectōis ipsimet attribuūt apľice paupertati:quod satis apte mōstrat Hiero. i cōmēdatiōne unius sancti epi de quo sic scribit ad rusticum. Sanctus exupius eps tolose uidue sareptane imitator esuriēs pascit alios & ore pallēte ieiuniis: fame torqueť aliena:oēm substātiā xp̄i uisceribus erogauit. Nihil eo dignius q corpus xp̄i canistro uimineo sanguinē portat i uitro. Qui auaritiā piecit de tēplo:qui cathedras uendētiū colūbas mēsasq; subuertit:māmone & nūmularioꝝ era dispersit:ut domus dei domus orōnis uocareť & nō spelūca latronū:huius sectaś uestigia & ceteroꝝ q̃ uirtutū illius siľes sūt quos sacerdotiū & humiliores facit & pauperiores. Aut si pfectiōes desideras exi cū abrahā de patria & de cognatiōe tua. Si habes substātiam uende & da pauperibus:si nō habes grandi onere es liberatus:nudū xp̄m nudus sequaris: durū:graue difficile:sed magna sūt pmia. In his Hiero. uerbis distiguiť apte pfectio bn̄ dispēsāts tpalia ecclesie & pfectio xp̄m nudū sequētis per spūm paupertatis extreme q̃ qdē ē pfectio euāgelica seu apľica: sicut idē dicit ad demetriadē. Apľi fastigii pfecteq; uirtutis ē:uēdeř oīa & paupibus distribuere:& sic leuem & expedirū cū xp̄o ad celestia subuolare. Quia igiť sacri doctores duplicē pfectionē tāgūt:de quibus magis infra diceť s.perfectio q̃ habeť i cōibus bonis eccľie:de qbus sacri dicūt ꝙ dn̄o cōsecrātur. Et qa eoꝝ dominiū nō debēt sibi ministri ecclesiarum proprietate dānabili uendicare:& ꝙ bona huius magis sunt celestia:q̃ mundana:magis comunia q̃ priuata si prima est. Alia est in paupertate apostolica & penuriosa. Ideo ad euidentiam eiusdē distinguemus. Primo quadruplicē reꝝ tēporalium cōmunitatem ex quadruplici iure manātē. Et post modum diuidemus duodenam prerogatiuā paupertatem apostolicam cōmendantē. Prima cōmunitas est que manat iure necessitatis nature:que fit ut omnis res ad nature sustentationē idonea quātūcunq; sit alicui persone appropriata illius fiat qui indiget necessitate extrema: & hoc potest dici ius poli:cui discordare non pōt ius fori. Et huic cōmunitati renunciare non est possibile pro eo ꝙ manat ex iure naturali inserto homini quia dei est imago & creatura dignissima: propter quam sunt omnia mundana creata. Secunda est que emanat ex iure charitatis fraterne que fit ut omnia sint iusto tum excōmunicatione quadam charitatis que sūt propria singulorum fiant uniuersorum cōmunia: secundum illud Apostoli.i. ad Cori.iii. Oīa uestra sunt. De qua Augu.sup Io.ome.vi. loquēs contra donatistas. Veniāt inqt ad catholicam ecclesiam & nobiscum habeant non solum terram:sed & eum qui fecit celum & terram. Et huic cōmunitati renūciare non est licitum: quia manat ex iure diuinitus infuso per quod est unita in colūba.i.in uniuersali ecclesia. A qua quidē uniuersitate & communitate nullus potest discedere seruata lege diuina:que tota cōpletur in charitate & in li centuplatur qcqd p deo relinquitur etiam in hac uita. Tertia cōmunitas est que emanat ex iure ciuilitatis mundane q̃ fit ut unius imperii regni uel ciuitatis una fiat res uel unius societatis mercatorum uel pugnatorum cōmune fiat lucrum & damnum:uel unius familie induise una fiat hereditas cōmunis. Et huic communitati renunciare ē de pfectiōis euāgelice necessitate:qa talis cōitas psonalē icludit necessitatē que manat ex iure diuinitus istituto. Cū ēt ānexa sunt q̃ occasionaliter inducūt difficultatē ad bonum: & pronitatē ad malū. Ac p li perfectioni euangelice aduersať. Et iō aie scē huiusmodi suaderut diuisio: ut in ps. diciť. Audi filia:& uide & inclina aurē tuā & obliuiscere populū tuū & domū pris tui. Quarta cōitas ē q̃ manat ex iure dotationis ecclesie q̃ par

tim ē diuinū:parti ē hūanū. Si quis subtiliter pēset di
ĉta canonū & scōꝝ:hac cōitate Et ut oia bona q̄ cō
ferunť ecclesiis domino dedicēť ad cōem subsiten
tationē ministroꝝ suoꝝ & pauperū. Et hec cōitas
ē i omnibus ecclesiis collegiatis habētibus possessi
ones. Et huic cōitati nolle renuntiare nō facit ho-
minē iperfectū qa tenere pōt salua perfectiōe secū
dū aliquē perfectionis statum. Sicut apparet in reli
giosis cenobitis & in prelatis perfectis & sanctis se
cūdū statū suum q tpalia possident i cōi: qa talis cō
munitas ex iure diuinitatis manat:ut de altari ui-
uat q seruit altari. Et sunt illis oia cōia qbus ē cor:
unū & aīa una:unus spiritualis pr̄ & una uiuēdi for
ma:tamē renunciare facit ad euangelice pfectionis
culmē:& dicit euāgelice perfectionis statū:pro eo
uidelicet ꝙ talis cōitas q̄q̄ manet ex iure dino:ma-
nat ēt ex iure humano:& qa nō solū ē spiritualť ue
rū ēt tēporalť. Et qa licet in ea excludať proprietas
ꝑsonalis cōcluditur:tamē proprietas collegialis cu
ius ēt quelibet persona de collegio particeps eē di
gnoscit:nō solū quātū ad usū uerū ēt quātū ad do
miniū:dū unusqsqꝫ auctoritatē habēs a iure ad res
sue ecclesie recuperādas & exceptionē ad defendē
das:ꝙ uere declarat dn̄m ipsaꝝ rerū agētē uel recipiē
tē aliqualiter eē pticipē. Quoniā igiť ē ualde diffi-
cile oībus abdicatis i sola pauptate gaudere quod
ē apostolici status:difficile ē nihilominus ꝑsonali
ꝓprietate exclusa sola ecclesiastica cōitate eē cōten
tū:quod ē prope cenobitici status i quo cōcōmita
tur castitatis uotū cū abnegatione ꝓprie uolūtatis:
ideo ē utrūqꝫ pfectū licet impari gradu: Et per hī
patet ꝙ paupertas altissima q̄ ē apostolica nihil sub
celo possidet tēporale:sed denudās possessionem
ab omni iure & opulētia rerū usus:nudus sequitur
crucifixum.

Quod pauptas ualet ad quatuor quoꝝ quodlibet
sequūtur tria bona & sūt. xii.

Vius āt pauptatis altissime q̄ cōsistit i pe
nuria usus rerū tpaliū exterior nō solum
i expropriatione interna:ē multiplex utili
tas distiguēda. Est.n.figurata p illā euāgelicam
margaritam q̄ tāte preciositatis ē ut p illa emenda
sint oia distrahēda:ualet.n.specialiter ad quattuor.

Ad exterminiū iniquitatis

Ad exercitiū pfecte uirtutis,

Ad possessionē pfecte iocunditatis

Ad publicatione euāgelice p̄dicatiōis.

Primo pp expiationē culpaꝝ ppetractarum. Est
.n. caminus expurgans & eliminās sordes uitio-
soꝝ. Iuxta illud Esa. xlviii. Elegi te i camīo paupta
tis:quod maxime de illa pauptate intelligiť q̄ non
tātū uolūtatē p reꝝ cōtēptū afficit:ueꝝ ēt corpus
p penuriā affligit. De qua Grego. in ome. de lazaro
& diuite:purgat ignis inopie etiā diuitis bona re-
munerauit felicitas trāseūtis uite. Illū paupertas af
flixit & tersit:& istū abundātia remunerauit & re-
pulit. Et infra. de pauperibus uero sollicite pēsate:
quia eoꝝ uitā magistra paupertas cruciat quousqꝫ
ad rectitudinē perducat:hī Grego. Quod si purgat
pauptas necessitatis cū radice charitatis multo ma
gis illa penitiosa paupertas purgat quā feruēs cha
ritas i uoto uolūtatis cāt. Secūdo pp subtractiōem
occasionū peccādi q̄ sicut diuitiarū affluētia crescūt
sic uolūtaria pauptate minuuntur:unde Criso. sup
epl'am ad hebꝛ. Ser. secūdo xp̄ianus i paupertate co
stitutus q cū diuitiis magnus qūo hī ē qa excludit a
se supbie typū:nō erit arrogans sed patiēs obtēpe
rans:& pudicus:mitis & patiens. Qui uero i diuitiis
cōstitutus ē multa illū adhuc bona ipediūt. In-
spiciamus ergo q̄ sit q̄ diues opať:rapit aliena:estu
at cupiditate:nephandos nō desinit perpetrare cō
cubitus:maleficia cūcta cōmittit. Nōne uniuersa hī
ex diuitiis cōspicis generari. Iterū quoqꝫ in paupe
rie magis q̄ in ditiis uirtutes facilť possidemus:nec
mihi dicas ꝙ i hac uita dītes nullā uidictā suscipiūt
Nā cū oībus malis suis ēt hoc malū hn̄t dītie quia
malignitate peccātes ab ultiōibus tueť. Et q diuitias
possidet sp peccās nulla pena reuocať sed sine ul-
lis remediis uulnera suscipit peccōꝝ & frenū illi ipo
nit:hucusqꝫ Criso. Quod si forte aliqs dicat ꝙ de
paupie m̄lta mala oriūť: Rn̄det iferius. xviii. ser.
Nemo caueť p pauptate tāq̄ pauptas cā sit m̄ltorū
maloꝝ neqꝫ obloquať xp̄o q pfectionē illā dixit.
Si uis pfectus eē &c. hoc ipse & uerbis dixit & opi
bus cōprobauit & ostendit & per discipulos suos
docuit. Sectemur ergo pauptatē: maximū qppe
bonū ē. Nihil.n. opulētius eo q pauptatē spōte di
ligit & cū alacritate suscipit. Valet ēt.n. ad iniqta-
tū exterminū pp uitiosarū radicū abscisiōem. unde i
so. ser. eodē. Abiciamus q̄cūqꝫ corpus florere faci
unt:uiciāt āt aiam:ut puta sunt ditie:delitie:& glo
ria. Cūcta hī carnis sūt & amoris corporeositas: non
amemus ampliora:sed pauptatē sēp sectemur istam.
Magnū.n. bonū ē:sed sapiētia pauperis iniqt p nihi
lo:hētur. Et iteꝝ: ditias & pauptates ne dederis mi
hi:& ex camio pauptatis liba me: q̄re ergo illa dcā
sūt & in ueti testamēto dicebātur ubi m̄lta ditiaꝝ
tō hēbať:ubi pauptatis erat plurimus ɔtēptus ubi hī
qdē maledictio erat. Sed nūc nequaq̄ ita ē. Si uis
audire pauptatis p̄dicamēta ipsā & pfessus ē iesus
& dixit. Filius hois n̄ hēt ubi caput suū rdiet. Et ite
rū discipulť suis dicebat. Nolite possidere auꝝ neqꝫ
argētū. Et eis dicebat petrus q ex sua natiuitate erat
claudus. Argētū & auꝝ nō ē mihi. Et in ipso qdē
ueti testamēto. Nā helyas p̄ter melotē nihil hēbat.
Nōne helyseus:nōne ioā. hucusqꝫ Criso. Paup-
tatis tollerātiā laudat:qa p eā corpaliū rerum amor
absciditť q̄ ē p̄ma radix uitioꝝ:laudat ēt quia per
eam absciditur:secūda q̄ ē timor male hūilians. un-
de & consequenter adiungit:uides ꝙ maxime fi-
duciam facit hī pauptas. diues seruus est obnoxius
dānis & inbuens omni uolenti ei nocere:ille āt ni
hil hēt:prescriptionē non timet nec cōdemnatio-
nem. Nequaquā enim paupertas fuit sine fiducia
Tunc iesus cum paupertate mittebat apostolos in
causam opus habentem multa fiducia:ualde enim

ē fortis paup & nō habet unde iniuriam patiatur: hec uerba Crisostomi intelligi nō possunt nisi de paupertate que nihil habet: nec tm̄ superiora aliqd conclndunt de pa ptate monastica que gloriatur se solū nihil possidere: & oia uelle habere in usu abundanti & rerum ubertate. Sed penuriosa paup tas que ē euangelica ex his cōcludit' mltū ualere ad exterminiū ois culpe. Valet secūdo penuriosa pau pertas ad exercitū uirtutis perfecte: primum quidē quia per eam uirtus acquisita probatur: ūde Amb. in primo libro de offi. Non pōt quis premiū accipere nisi legitime certauerit: nec gloriosa uictoria ubi non fuerint laboriosa certamina. Ideoq3 do mi nus in euangelio. Sancti pauperes spiritu &c. Non dixit beati diuites: sed pauperes. Ibi. n. incipit beati tudo diuino iuditio ubi erūna estimatur humana. Ŝ Ambro. cōstat āt φ erūna non est in paupertate rōne cōteptus rerū i mente: sed ex sola expropriatione penurie tēporalis quā sustinemus i corpore. Secūdo uidelicet quia uirtus prōpta custoditur Vnde Hiero. ad paulinum. Socrates thebanus homo quondā ditissimus: cum ad phandum athenas pergeret magnū auri pondus abiecit. Nec putauit se uirtutes posse simul & diuitias possidere. Denique tu audita sentētia saluatoris. Si uis pfectus eē &c. uerba uertis in opera: & nudā crucē sequens punsq3 manibus: & candido pectore pauperē te spiritu & operibus gloriare expeditior & leuior condescendens scalā Iacob. Videlicet ēt tertio quia uirtus custodita expeditius in finē perducit. Iuxta di ctū Crisostomi sup ep̄las ad hebre. sermōe. v. Nō habētes diuitias: n̄ pp̄ h̄ doleamus: sed gratias magis uniuersoꝝ deo ac dn̄o referamus: qa nos pari uo labore eandē mercedē potuerimus quā diuites promereri: & si uoluerimus ēt ampliorē. Nā ex paruis magna lucramur. Huic ēt Grego. super euāgelium uocationis apostoloꝝ in ome. consonās ait. Regnū celoꝝ tantū ualet quantum habes. Et iterum ibidē. Ante dei oculos nunq̄ ē uacua manus a munere: cū archa cordis fuerit plena bona uolunta te. Quapropē cū uolūtas ibi deest posibilitas p fa cto reputaret: & sanctis pauperibus q̄ diuitibus uel le ē facere. Multū igit' facit paupertatis inopia ad uirtutū expeditionē. Vn̄ euāgelici paupes discurrētes p mūdū quot uidēt necessitates xp̄i fidelibus: tot habent cordiū cruces: & imolatōes i suis uisceri bus pietatis: unde & illi sunt magis elemosynam i affectu & ab omni sedusi auantia: nulli rei extrinse ce parcunt quin ea liberaliter tribuāt pro christi pauperū releuando defectu. Quo contra his fallaces pauperes q nihil uolunt subire penurie ii sus arida portant ultra ad aridos pauperes & medicos. Et n̄ solū de sibi necessariis nil uolūt indigentibus ipartiri: sed multis superfluitatibus quasi continue sata gunt superfundi. Expoliantes alios pauperes necessitate in his q̄ cōsumūt suo superfluo usu & fastu. Hac ergo fallaci paupertate exclusa de medio que oium ē uitiorū sentina: uerā pauptatē euangelicam extollamus: qa plurimū uidelicet ad exercitium plurimaꝝ uirtutū: ut dictū ē: & āplius foret dicendū nisi modus uoluntatis nos artaret: qa p eā uirtus pfecta probat': & in finē multū expedite reducit. Consequēter ēt ualet hec alta & penuriosa paupertas ad perfruitionē iocunditatis interne: & ad extaticā eleuationē contēplationis excelse. Primo quidē rōne extrīsece securitatis. Excludit enim omnē timorem mundanum & humanum seruilē & uitiosū iperfectū & formidolosū. Vnde Criso. in ome. ultima super Mat. Diuitē necesse ē multum indigere & turpiter seruire: formidare & suspicari: & timore eoꝝ q suspicant' oculos & calūniatoris ora: & auaroꝝ cōcupiscentias: sed nō paupertas aliquid tale: sed contrariū uniuersis regina ē pluribus non subiecta: sed munita portibus tranqllis & palestra: & gymnasiū phie. Constat āt φ pauptas funbus non subiacet: ea potissimū ē in qua nihil habetur: de qua subdit' ibidē. Audite quicūq3 estis pauperes magni: & quicūq3 ditari cōcupiscitis nō pauperem eē malū: sed nō uelle pauperē eē: & nec malū extima paupertatē: & non erit tibi malū: & si philosophans multū ē bonorū finis & origo. Nec tātū dat securitatē penuriosa pauptas in hoc seculo uturi: & in futuro iuditio. Vnde Ber. sup p̄s. Qui habitat &c. felix paupertas uoluntaria oia relinquētiū propter te domine iesu: felix tamē que tā securos tā gloriosos i illo singulari fulgore electorum in illo tremēdo examine meritoꝝ: & in illo tanto discrimine iuditioꝝ. Ex qbus seqtur φ penuriosa & euāgelica paupertas reddit securissimum profitētē: q̄d multū ualet ad perfruitionē interne letitie. Sed mirabiliter cōfere ad sublimationē contēplationis excelse: quia i nullo sollicitatur aīus: nec etiam pro necessario uictu: pp qd' xp̄s iesus a sanctis pauperibus ap̄lis quos sup mōtē pfecte contēplanotus extulit: oēmq3 sollicitudinē amouit. d. Nolite solliciti eē aīe &c. Vbi notat' φ ois diffidētia amouetur a pauperibus xp̄i cū eis dr̄ φ p̄us q̄rat regnū dei & iustitiā eius: & hec oia adicient' uobis. Est tn̄ q̄dā diffidētia q̄ prouenit ex peruersitate q̄ hēt infidelitatē & desperationē ānexā: ut puta cū qs de bono diffidit uel qa nō credit dn̄m curare humana tā q̄ ifidelis: uel estimat se a deo derelictū pp peccata sua tanq̄ desperatus: & talis diffidentia & sollicitudo pcedēs ex ipsa oibus phibet': & cōfidētia illi opposita oibus ₚopit'. Est & alia diffidētia q̄ ex pusillanimitate cordis ueniēs hēt annexā remissiōem amoris doni: & superfluū amorē suū: & hec stare potest cū charitate ipfecta. Et iō h̄ pusillanimitas diffidenda: & sollicitudo ex ipsa pueniēs euangelicis & pfectis uiris inhibet': & cōfidētia eidē opposita perfectis iniungit' quatenus cōtēplatores ueritatis algorē pusillanimitatis sollicitudinem pro necessari is fugiāt & calorem charitatis confidenter de deo cū ₚmptitudie ad pferēda pauptatis icōmoda constāt' assumāt: & i iubilo iocūditatis intne fit ei secura mēs quasi iuge cōuiuium & fit eis sicut uolatus

securus & liber ad contemplandum deum. Ad
hac cōfidētiā Augu. inuitat in libro de elymosina.
Metuis igr ne patrimoniū tuū forte deficiat si ex
eo opari largiter ceperis. Quādo. n. uiro iusto dees
se possint subsidia cum scriptū sit. Non occidet de
us animā iusti fame: helyas in solitudine coruis mi
nistrantibus pascit. Et danieli i lacu leonum ipre
dā iussu regis incluso prādiū diuinitus apportatur
& timemus ne operāti & deū promerenti desint
alimēta cū ipse i euāgelio ad exprobationē aliorū
quorum est mens dura. & fides parua contestetur
& dicat. Aspicite uolatilia celi que nō serūt neq; me
tunt neq; cōgregant in horrea: & pr uester cele-
stis pascit illa. Volucres deus pascit in quibus nul
lus diuine rei sensus ē: nec cibus nec potus deest: &
tibi xpiano: tibi dei seruo caro existimas aliquid de
futurū. An putas q pascit xpm: a xpo nō pascatur:
aut eis terrena deerunt: quibus deus & celestia non
desunt. Vnde hec incredula cogitatio ē: unde ipia
& sacrilega cogitatio: hi Augu. Nota ergo sup uer
bū dñi q singulariter uolatilia celi se pascere dicit:
qa uacātes cōtēplationi uolatibus singulari cura
nutriuntur ab ipso. Ipsi enim sunt q excellenter pa
scunt christū de intimis sue mētis occupati conti
nue in cōtēplatione magnaliū sue potētie: & dolo
re & crucis sue assūpte nature. Vnde excellentis
sime uidelicet pauptas euangelica ad cōtēplatiōis
celsitudinē sequēdā. Nā ipsoꝝ ē singulariter regnū
celorum: unde plures dixi qd repetere non piget
q pauptas euangelica est tranquilla & pacifica
dei possessio absq; distractionis sollicitudine mo
lestia & ipedimēto: per quod patet q doctores illi
q dicunt q religio ordinata ad cōtēplationē esset
iperfecta nisi haberet sufficiētiā oium tēporalium
ignorant: & pauptatis bonū: & alte cōtēplationis
statum. Nā per hoc sequeretur ut dimittamus
de xpo iesu q beatissima mater eius & sācti aposto
li fuissent in contēplationis altitudine. iperfecti &
inquieti. Nā aliquādo fuerunt pauperes penuriosi
ut ex predictis patet abunde. Secundo uidelicet
ad iocūditatē īterna rōne expectate mercedis: un
de sup illud Iob. xii. Deridetur iusti simplicitatis lā
pas cōtēpta apud cogitationes diuitum: parata ad
tēpus statutū dicit Grego. Statutū quippe cōtēpte
lāpadis ē tēpus extremi iudicii predestinatis. Tunc
diues reproboꝝ oculis patescet: quia cecitati pote-
stati sunt submissi q terrena oia reliquerūt. Qui-
qs enim diuini amoris stimulo excitatus hr terrena
despexerit. Ille proculdubio honorē iudiciarie pote
statis obtinebit: ut simul tunc iudex cū iudice ueni
at qui nūc consideratione iudicii sese spōtanea pau
pertate castigat: hi Grego. Liquet ergo q pauptas
pro qua quis deridet & cōtēnit ea potissima ē: que
annexā hēt exteriorē penuriā & uilificatiōem. Vn
de Ber. Ser. diii. Duo hēt pauptas: dominiū sequē
tiū afflictiōem. s. & utilitatē de quibus ꝑpheta. Vi-
de inqt domine humilitatē meā & laborē meū: &
propterea in terra sua duplicia possidebunt: ut pro
pudore sit honor iuditiarie potestatis: pro labore
refrigeriū placidissime sessionis. Hec. n. ē que casti-
gat purgat: probat humiliat & exaltat. Pauperta
tē igit penuriosā comitat leticia mētis: unde sup il
lū psal. Ego sum paup & dolens &c. glo dicit. Lau-
dabo ī me & ī mēbris meis nomē dei mei cū canti-
co. i. cū delectatione: qa si oia desunt: deus tu meū
es. Sed constat q nullus ē illo pauperior: cui oia
de sūt: nec illi tamē deest metalis iocūditas ar p hoc
nec cōtēplatiōis sublimitas: pp quod subdit uide-
ant paupes & letētur: querite dominū & uiuet aīa
uestra. Tertio quoq; ad ipsum ualde: uidelicet rōne
perfuse cōsolationis. Ome. iiii dicit Criso. Descen
damus inqt ad pauptatis caminum uideamus qui
ābulāt i eo zelatoꝝ colla cōculcātis uideamus chri
stum hominē in camino psalētē: gratias agentē pau
pertati ultime alligatā & multa feruētē deo lauda-
tionē. Etenim pueris illis tribus similes sunt qui
paupertatē cū gratiarū actione ferūt. Nā & ignē ter
ribilius paupertas incēdere consueuit: sed illos pue
ros nequaq; incēdit. Ita ut nunc sup paupertate si gra
tia egeris uincula dissoluūtur & flāma extinguitur
& si non extincta fuerit quod multo mirabilius est
pro flāma ros orit. Quod & in prophetizātibus
ē: quoniam in paupere diuitibus disponuntur co
piosius: & in medio camīo rore puro potiūtur. Et
enim maximus ē ros nō detineri concupiscentia di
uitiaꝝ: & illi tunc cōtēpnētes regē facti sunt rege
emuliores. Et tu utiq; si despexeris mundana ne-
gotia mundo eris honorabilior secūdum sanctos
illos quibus mundus nō erat dignus: ut igitur di
gnus celo efficiaris deride ꝑsentia. Ita. n. & hic eris
clarior: & futuris potiens bonis: hucusq; Criso. Eui
denter ostendens q uoluntaria penuria rerum est
q maxime utilis ad perfruitionem interne iocūdita
tis. Valet etiā quarto ad publicationē euangeli-
ce predicationis: primo quia facit eam magis credi
bilem: unde Criso. ome. xv. super Mat. Talis est lu-
minis uirtus ut nō solū luceat: sed ēt illuc ducat il-
los qui sequuntur. Cum. n. uiderint omnia presen
tia nos cōtēnētes & ad futura preparatos ante oēm
sermonē operibus nostris credent. Quis enim ita
ē amens ut uidens eum qui heri lasciuiebat & dita
batur: omnia exutū & ad famem & inopiam & du
ram uitam & pericula & sanguinem & occisionem
& omnia que uidentur periculosa preparatam ad
manifestatā accipiat hinc futuroꝝ demonstratiōm
Si āt presentibus nos implicuerimus & imiscuerī-
mus qualiter potuerunt credere q ad possessionē
aliā festinemus: hucusq; Criso. In his demonstrans
clare: q uoluntarie & penuriose paupertatis exem-
plum in predicatore magis credibilem facit euan-
gelicam predicationem. In quo & aperte confun-
duntur ꝑdicatores huius tpis q se paupes iactant
impudens excessus. Et aperte concluditur q in
hoc cōsistit ratio quare eis ad fructum salutis pau
aut nihil credit mūdus. Scdo ēt uidelicet ad hoc q
eā reddit ualde efficacē. Iuxta qd Dama. li. iii. dicit

Euāgelii diuine cognitiōis pdicatū ē:nō bellis: sed carneis exercitationibus aduersarios deuincēs. Sed patri nudi paupes & illiterati:uerbati & morti ficati crucifixū corpe mortuū pdicātes: sapiētibus & insipiētibus puaſuerūt.ſi dama.Et ſiſ'ia ī tūc tpis pdicatōibus fierent ſi adpplīū ſiſ'ia uerba & exēpla deferent. Tertio ēt uidelicet ad hoc q efficit eā magis acceptabilē:unde ſup illud Mat.Dignus eſt operarius mercede &c. dicit Criſo.ome.xxxii.Manifeſtum qm̄ ad- eos cibari oportebat:ut nec ipſi magna ſapiant aduerſus eos qui docebantur omnia prebentes:& nihil accipiētes ab ipſis. Neqʒ ipſi rurſus abſcidantur tāq̄ deſpecti ab eis: uult dicere Criſo.q magis coniunctio amoris erat:quando uidebāt apoſtolos a qbus oīa uerba ſalutis recipiebant ſibi familiariter uniti in acceptione familiaris ad uictum:qa per ſi patebat q nō deſpicie bant populū īfirmū. Cū igitur uolūtaria rerū penuria euangelii predicationē magis reddat predicabilē & credibilē efficacem & acceptabilē:ac per hoc auditores inducat ad fidē:erigat ad ſpem:& eliciat ad charitatē:manifeſtum ē q maxime:uidelicet ad euangelice ueritatis predicationē. Cuius ēt euidēs ſignū ē q per apoſtolos pauperes rebus & ſpiritu q̄ numero diffuſa eſt euangelica ueritas in orbe uniuerſū ut de ipſis uerū dictū ſit.In oēm terrā exiuit &c. Vnde & Criſo.ome.xlvi.ſuper Mat.Si ät homines.xii.orbē terraꝝ conuerterunt: excogitate ueſtra malitia:cū tanti exiſtentes qui regunt nō poſſumus corrigere quos mūdis oportebat ſale & cē fermētū.Sed figurā habebant:ſed nō ſigna eos mirabiles fecerunt.Multi &enim demones piciētes:qa iniqtatē operati ſunt nō ſunt famirabiles:ſed puniti. Sed qd inqt ēq eos magnos oſtendit pecūiaꝝ cōtēptus:glorie deſpectus ab omnibus uite huius negotiis ereptio. Quia ſi nec habuiſſent:& ſi chriſtū mortuū ſuſcitaſſēt ſoli nulli profeciſſēt:ſed & ſeductores eſtimati fuiſſent.huiuſqʒ Criſo. Quia ex his uerbis patēt oportet q nihil tātū ualuit ad dillatādū xp̄i euāgelium quātū pfectus contēptus oīum mūdanorū. Cū igit uoluntaria pauptas & penurioſa ſicut ex predictis elicet ualores incōparabiles quattuor habeat ſupplicatos:ad quos maxime uidelicet:qa ſimplicitē cōſigurat & aſſimilat paupi uite ieſu & ſue penurioſe mortis:quia nudus in cruce pepēdit. Recte deſignatur per unā euangelicā margaritā:uerū ēt p.xii. illas prefulgidas gēmas i portis noue hieruſalē de ſcēdētis de celo p magno ſui ualore miraqʒ pulchritudine poſitas quibus & noīa.xii pauperū.i.in fundamētis collocata reſpōdēt ſicut Io.apoc.xii.ſcribit

Deſignātur ēt p.xii.lapides i typico rōnali quatuor ordinatione diſtictos.In quibus noīa tribuū.xii iſrael moyſes legit' ſcripſiſſe.Quibus ſuccedit duodenus ille apoſtoloꝝ decalogus q ī ſpū pauptatis ieſū cōſecuti ſūt pmiſſiones patrū:& p uerbo abrahe ſemine cōputātur.his.n.tāq̄.xii.filius uiri iſrael ſūp humerali ſūmis pōtificis cōſcriptis:& per propria noīa ſignificatis ſūma pauptas īduit'.Sic.n.ſcribit Mat.xii.Noīa apoſtoloꝝ ſūt hec:p̄mus Simon q dr petrus:& ſic ceteris noīatis ſubiugit.Hos.xii. miſit ieſus pcipiēs eis.Nolite poſſ'dere auꝝ: neqʒ argētū &c.q ibi ponūtur de pfecta pauptatis forma

In qbus ſuperhumerale iure aplīce cū rōnali perfectiōis & pauptatis altiſſ'me p charitatē regni celeſtis tanq̄ uitta hyacenthina īdiſſolubili iūctura cōſtringit eū irerponit.Gratis accepiſtis: gratis date. Hoc ſuphumerali & rōnali uerus pōtifex nr xp̄s ieſus adornatus fuit dū ſācte pauptatis perfectionē uerbo docuit & exēplo mōſtrauit:& tūc potiſſ'me quādo uerus pōtifex p ppriū ſāguinē īgreſſus i ſcā paup & nudus ī recōciliatiōis ſacrificium p nobis opulēte uiuētibus i cruce pepēdit.

Ed redeamus ad ſpōſe pauptatis cōmendāde decorē ipſiuſqʒ ualorē ſi forſitan & ipſi puocati nobiſcū deformitatē meretricis abiiciāt:& legitime ſpōſe pauptatis promiſſe amplexibus mēte cōuerſa ſuſpirēt. Eſt.n.icōparabilis huius pcioſitas margarite oī pcioſitati terrene ut ait Criſo.ſup Mat.ome.xlvi. Quid ait ſi qs tibi proponeret:ferrū:aurū & poſſeſſ'oes pecunias ut ſenū cōtēnere nō utiqʒ hoc ſuſciperes magis & ualde decēter & tibi:& hoc utiqʒ hoies maxime attraxiſſes. Et ſi hoies uiderēt ſenū auꝝ effici concupiſcerēt & ipſi hanc uirtutē ut ſūm ā:& augeret' eis utiqʒ pecuniarū cupido.Si āt uiderēt oēs auꝝ ut ſenū deſpiciētes olim utiqʒ ab egritudine eruti eſſēt. Audiſtis precioſitatē margarite:nūc audi ſimul ualorē & pulchritudinē ſpōſe. Itē in ome.ultima. Si qs tibi pncipatū & ciuiles poteſtates ciuitatū & diuitias & laſciuias pponeret:deinde pauptatē & poſſes accipe quodcūqʒ uelles:hāc cōſeſtim rapes ſi cognoſceres eius pulchritudinē.Mihi āt pauptas cuidā puelle pulchre & ſpecioſe ſimilis eē uidet'.Cum hac helyas educatus ē ī celū raptus:btā illa rapina. Cū hac helyſeus claruit:cū hac ieſus & apoſtoli oēs Sed ēt ipſā huius puelle pulchritudinē ītueamur. Et.n.eius oculus ē purus & preclarus nil habēs turbulētū:ſed māſuetus:trāqllus:delectabil':ad oēs reſpiciēs mitis hūilis:nullū odiū habēs:nullū aduerſātēs. Os illi & lingua ſana ē cōtinua gratiarum actio plena retributiōe & nutibus & uerbis amicabilibus.Si āt uis & pfectionē mēbroꝝ eius uidere lōga eſt & multo excelſior q̄ ſuperhabūdātia.Si autē fugiunt eam multi ne mireris:&enim alias uirtutes fugiunt inſipiētes:ſed contumelus ut pauper a diuitibus. Rurſus mihi inopie laudes dicis:quoniam eſt beatus qui conuicium patitur: ſed hoc ferre am monet inopia. Si eſurit paup:& paulus eſuriebat.Si nō habet requiē nec filius hoīs hēt ubi reclinet caput ſuū.In his expreſſe declarat os aureū q uoluntaria inopia non ſolū eſt magne precioſitatis ſed mire pulchritudīs:& q plus ē magne opulētie & honoris.Sicut idē uir ſanctus ait ſuper Io. ome. xlvii.Anima inopis quidem fulget uoluntarii uelut margarita fulgēs:floreſcat āt ut roſa.Nō ē enim

illic tinea. non fur. nõ sollicitudo huius uite negotiorũ: sed sicut angelus ita conuersatur. Vis anime huius pulchritudinẽ uidere: uis inopie diuitias addiscere. Non subiacet demonibus: non assistit regi sed assistit deo. Non militat cũ angelis: non habet archas duas uel tres uel decem: sed talem abundantiã: ut habere mundũ uniuersum nil esse existimet non thesaurum sed celum: non ĩdiget seruis: magis antẽ seruos possessiones & cogitatiões que regum dominãtũr: regnũ: aurum: & omnia talia queãdmodũ ludibria puerorũ deridet: & sicut rotas pilã hec oĩa extimat eẽ cõtẽptibilia: habet. n. mũdũ quẽ nunc uidere qui in his ludũt. Quid igit᷑ pauperibus melius ẽ. Nunqd pauimẽtũ hẽt celũ. Si ergo pauimentũ tale ẽ: cogita tectũ. Si nõ habet equos & currus quid auri in his opus est qui supra nubes uehi debet & eẽ cũ christo. Hucusqz lo. os auri.
Ignitus: fulgidus: põderosus & pretiosus eloquiis uoluntarie pauptatis q penuriã usus rerũ habet annexã admirabilẽ pulchritudinẽ ꝓciositatẽqz cõmẽdat. qa tamẽ nõ reuelantur hec mũdi sapientibus Iuxta illud Mat. Abscondisti hec a sapientibus: & reuelasti ea paruulis. Non ꝓponũtur carnalibus: sed spiritualibus. Iuxta illud. Nolite sanctum date canibus &c. Non innotescũt amatoribus diuitiarũ sed paupertatis amatoribus & despectis qui iam uicerũt mũdũ. Iuxta illud apoc. ii. Vincenti dabo mãna absconditũ & dabo illi calculũ cãdidũ: & ĩ calculo nomẽ nouũ scriptũ quod nemo scit nisi qui accipit. Pauptas ẽ calculus ille actiue & passiue: qa paupertas seipsã: & oĩa mũdana calcat: & per humilitatis spiritũ ab oĩbus uult calcari: & in hoc calculo est nomen dei magni tetragramatõ scriptũ: quod legi poterat nõ proferri: quia pauptatis cõfiguratiue iesu delitias põt pauper spiritu aliqualiter sentire: nõ loq. Iõ pauptas huius per thesaurũ abscõditũ in agro designat᷑: quẽ q inuenit hõ abscondit & pre gaudio uadit & uendit uniuersa que habet & emit agrum illum. Si quis igitur sustantie paupertatis uult noscere ualorem aut in se: aut ĩ experientia studeat: aut exptorũ sniẽ cõquiescat. Iuxta quod Ber. ĩ epl'a quã scribit ad thomã quẽ amor scie retardabat a ꝓposito ueniẽdi ad religionẽ ait. Quam salubrius disceres xp̄m iesũ & hũc crucifixũ: quam utiqz scietiã: haud facile nisi q mũdo crucifixus fuerit attendit: falleris fili falleris si te putes inuenire apud mũdũ magistrũ quẽ soli discipuli iesu mundi contẽptores dei munere assequũtur. Nec. n. hãc lectio docet sed unctio: nõ eruditio sed exercitatio in mandatis domini. His Bernardi sacris eloquiis multorũ religiosorũ huius tẽporis uana studia feriuntur. Et ideo quia magis lectione scietifica q unctiõe deuota uitam suã occupauit: parum est eis sepe de uirtuosa & euangelica uita creditũ. Sed utinã saltẽ ociositatẽ suã uel talibus studiis occuparẽt: qa quod cũ dolore referimus ipsorũ multitudinẽ quasi de mane usqz ad uesperã nisi forte illo modico tẽpore in quo licet male & indeuote sepe diuinũ officiũ dicũt: uidemus eos sub porticibus uanis uerbis & ociositati uacare: uel per uicos & plateas ciuitatis discurrere non inqetes dilectũ iesu: sed uanũ cõtẽplãtes mũdi decursũ: & circa que partim suspiratũ: partim relictũ eorũ misera uidet᷑ uita languere. Hec uere & his similia que loquimur supra & infra contra solos uitiosos dicimus: de quorum uitiis respectu eius quod ẽ satis loquimur temperate. Quod ãt pauptas male sit amata: experiẽtia cognoscitur. Dicit. n. Criso. ome. xxxviii. super Mat. Vnũ ẽ qcũqz dixero. Nil reputabat sermo theologie talis qualis rerũ experiẽtia. Ideo uellẽ quẽdam illorũ q iã ĩ illũ deuenerũt prophetie uerticẽ nobis adesse: & tũc manifeste uidere huius rei declarationẽ: & qualiter nulli eorũ q dilig ũt pauptatẽ acceptarent ditari. x. milibus prebenti: tãqz q nõ lamentitur in solitudinibus: sed rident & saltant in his q diadema sibi circũponũt magis in paupertate decorantur. Si igitur paupertatis ualorem: pulchritudinem & delitias sola experientia & unctio docet illi qui in usũ tẽporaliũ delitiis & honoribus abundare satagũt: & omnẽ pauptatis austeritatẽ fugiũt nec experti sunt: nec expiri uolũt: necesse hĩt q huiusmõi sũt circa hãc matiã cõtra ueros paupertatis amatores desistere garrulare ne tanq ceci uideantur de coloribus disputare. Taliũ temeritate Hiero. ad demetriadẽ redarguẽs ait. Quida cũ loq nesciũt tacere nõ pñt. Docẽt scripturas quas nõ ĩtelligunt & cũ aliis persuaserint accipiũt supciliũ p pius ipsorũ magistri q doctoris discipuli. Bonũ. n. ẽ obedire maioribus & parere ꝓceptis: & post regulas scripture uite sue tramitẽ ab aliis discere. Nec ꝓceptore uti pessimo presũptione sua: hucusqz Hiero. Hoc ꝓceptore pessimo si multi fallaces paupes huius tẽporis nõ uterent᷑: nequaqz in sugillationẽ paupertatis penuriose quã christus seruauit & docuit ueros paupes artitudinẽ usus paupis ãplectẽtes tãqz ꝑstitiosos arguerẽt: nec religionis destructores asserẽrẽt. Cũ apte clarescat q xp̄m iesũ ꝓmũ paupertatis magr̃m & eius apl'os & ꝓmos pres ordinum fũdatores & maxiẽ paupum ꝑriarchã frãciscũ ĩ eorũ penuria satagãt imitari. Aliqua sublimia de pauptate dicta sunt sub tractatu illo capitulo. ii. Iesus desertũ incolẽs.

Duo errores cõtra pauptatẽ.

Tẽde ãt q circa pauptatis altissime statũ duo errores ĩpu cõtraria uia decurrũt. Manicheus. n. errauit dicẽs ad altitudinẽ pauptatis euãgelice oẽm xp̄ianũ obligari: nesciẽs discernere ĩter ea q̃ xp̄s pfectis cõsuluit: & iter ea ĩ q bus ipfectis misericorditer cõdescẽdit: usus ẽ illo pessimo fũdamẽto ponẽs unũ ꝓncipiũ oĩum malorũ a quo oĩa uisibilia creata sint. Cõtra quẽ in symbolo dr̃. Credo ĩ unũ deũ patrẽ oĩpotẽtẽ factorem celi & t̃re: & addit: uisibiliũ & inuisibilium. Et hũc elidens paulus. Deus inquit fecit hunc mundum & ea que in eo sunt. Contra hunc ipsũ manicheum qui ẽt in multis aliis errauit. Augustinus scribit & contra eius impiam prolẽ faustũ & adamatium

contraria acie incedit uigilantius ius possessionis attribuens paupertati. Contra que satis scribit Hieronymus. Ad cuius increpationē error ille ut nihil apparentie habens: iā dudū ē: dormitauerit: hunc excitasse nostris temporibus uidentur magistri erroris Guil. de sancto amore q̄ sine amore dei melius dici posset. Et quidā Girardus ipietatis illius discipulus quos eleganter eximius doctor frater bonauētura cōfudit. Noua labes tunc insurrexit cōtra altissime paupertatis usū penuriosum & altiū: quo uirtus paupertatis efficaciter usū opulētū & latū exsufflant de medio: imo etiam contēplabilis redditur & cinerea reputatur non solū ab occultatis uiris perfectis: sed etiā a quolibet intelligente quantūcūq; amatore mundano. Propter quod quia dulce ē ꝓqui: & dulcius ē perfectiōis archana scrutari quā multoꝝ ruditas porcina cōmaculat. Idcirco prolixiorem tractatū pro ipsius defensione compegimus quasi requireret capitularis angustia: q̄ etiā propter multiplices detrahentiū morsus nisi sumus sancto rum patꝝ depressa allegatione firmare: ut iter securū & clarū per artū usum penuriose paupertatis christi iesu pateat uolentibus perfectionis euangelice regulā icalūniabiliter obseruare.

Iesus inhonoratus. Cap.x.

Xpergiscere aīa mea neq̄ & impia que despectus refugis & ad honores aspiras: & intuere dilectū iesum regē regum: & eterni patris filium i totius uite sue decursu propter te redimēdā & informādā multiplici inhonorationi subiectū: quinimo & contumeliis iniuriosis a reproba plebe despectum. Excepta .n. illa ultima imo i iuriarū exercitu qbus repletus fuit circa tēpus passionis sue quādo finaliter in opprobriosa cruce opprobrioso modo inter sceleratos uoluit pro nostra redēptione pēdere: quod fuit in uite sue exitu. Inuenio tamē ipsū dilectum & super omnia honorandū iesum multiplici iniuria fuisse confusum & inhonoratū in uite sue decursu. Fuit enim a iudeis sicut sacra euangelii docet historia inhonoratus: in uerbis: in factis: in cordialibus machinationibus & estimationibus impiis. In quibus primo fuit inhonoratus & iniuriose confusus imposito sibi multiplici defectu: sapiētie: innocentie: potentie: sequele originis: seu parētele uel prosapie & religionis diuine. Imponētes sibi defectū sapientie quo ad naturalē industriā Io.x. Quid eum auditis. Dicebant .n. Demoniū habet & insanit? Et alibi dicebāt ꝙ in furiā uersus ē. Mar.iii. Ipsi furiosa mēte reprobi qui pacificū splendorem eterne sapientie iesū audebant de furia increpare. De defectu litterature & noticie legis dei sibi iponebant cū dicebant. Io.vii. Quomodo hic litteras scit cum nō didicerit. Quod āt ista admiratio de idignatione & uilificatione procederet ostenditur cum dicit̄ Et scandalizabantur in eo. Mar.vi. Quod autē reputarent suā scientiam dubiā ostendunt. Io.ix. dicētes. Nos scimus ꝙ moysi est deus locutus: hunc āt nescimus unde sit: ubi de glo. dicit q̄ Moyses doctrinā a deo accepit: de hoc nescimus unde acceperit. Nos autē cū beato petro dicamus magistro ueritatis iesu. Verba uite eterne habes. Et cū iudeis conuersus confiteamur. Io.vii. Nunquā sic locutus est homo. Et ipse forsitan nobis explicādo suam sapientiam respondebit. Verba que ego locutus sū uobis spūs & uita sunt. Io.vi. Multa circa despectum sapientie eius sibi iniuriosa & inhonorabilia locuti sunt in diuersis euāgelistis & tā respectu eius q̄ dixerūt ei: pauca scripta sunt. Contra eius innocentiā multipliciter prorūpūt asserentes eum peccatorem respectu sui: seductorem respectu populi: transgressorē respectu legis moysi: blasphematorem respectu dei. Et quod nequius ē diabolo coniunctū in societate cōmemi. Pro primo dicunt Io.ix. Scimus quia hic homo peccator ē. Cōtra quos tamen secura mēte allegat suā innocentiā. d. Quis ex uobis arguet me de peccato? Et Mat.xi. Ecce hō uorax & potator uini. uer. panē qui de celo descendit. & dat uitā mūdo de edacitate redarguunt. cum tamen ipse semper sobriissime uixerit & sobrietatē docuerit dicēs: luce.xxi. In crapula & ebrietate. Dicamus ergo de benedicto iesu contra iudeorū perfidiam & mendacitatē cū deuotissimo petro: prime pe.ii. peccatū nō fecit nec inuentus est dolus i ore eius &c. Pro secūdo dicit Io.vii. Seducit turbas: Et Mat.xxvii. Recordati sumus: quia seductor ille &c. Et luce.xxiii. Hunc inuenimus subuertentem gētē nostrā: cū tamen summa cupiditate uellet eos ad modū galline nutrire: & sub alis sue protectiōis eorum infirmitatē assumēdo saluare & curare. Ideo dicitur Mat.xxiii. Quoties uolui cōgregare filios tuos &c. Et alibi. Filius hominis uenit querere & saluum facere quod perierat: luce.xix. Pro tertio dicunt Io.ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū nō custodit. Contra quos dicitur Mat.xii. Dominus est filius hominis etiam sabbati. Pluries āt sicut patet in multis locis de hoc redarguerunt eū Et ipse semper humiliter satisfecit.

Aliqñ rōnē assumēs a paterna filiatione ut Io.v. pr̄ meus usq; mō operat̄: & ego opor. q.d. Sicut opa creatiōis q̄ mānifesta sūt attribuūt̄ pr̄i fcā sūt i sex diebus: & sic opa redēptiōis ego una cū pr̄e inchoo septimo die. p hoc secūdū Ambro. se oñdens esse creatorē q opa diei septīe que ad redēptionē pertinebāt. vi. creationis operibus intexebat.

Aliquando cōuincit eos ex operibus bōitatis & utilitatis: ut i luca ubi post plura dicit licet sabbatis curare. Et alibi hec probat ostēdens ꝙ merito magis & melius est hominibus subuenire q̄ bestiis. quod tamen ipsi faciebant sine uiolatione sabbati.

Aliquando conuincit eos ex legis similitudīe & cōpōne: ut ibi & in sabbato circūcidit hoiem: si circūcisiōem accipit hō i sabbato. Ex quo apte cōcludit ꝙ opus suū erat mlto pciosius & utilius q̄ opus circūcisionis legalis: & ideo multo magis exēptū a reprehensione mandati de sabbato.

Aliquando eos conuincit ex auctoritatis potestate: ut Mat.xii. Dominus est filius hominis et sabbati. Pro quo sepe imponunt ei blasphemiã ut ibi De bono opere non lapidamus te. sed de blasphemia quia tu ipse cum homo sis facis teipsum deũ. Et plunes tanq̃ dei blasphematoré & arrogantem iesum impie reprehenderunt. Contra quos tamen humiliter respondit: Ego honorifico patrem meũ & uos inhonorastis me. Ego gloriam meã nõ quero. In multis operibus nostre salutis. Iudei mortis filii & nete blasphemie sanctificato dei filio iesu crimen blasphemie iniecerunt. Pro quinto dicebãt illi filii diaboli opera benedicti iesu attribuẽtes diabolo. Luce.xi. Et Mat.xii. In beelzebub pricipe demoniorum eicit demonia: calũniantes iesũ q̃ occulto cõmertio cum demone eicit demonia de obsessis corporibus. Quibus respondens iesus probauit q̃ in digito dei. i. in spiritu sancto: per cuius amplissimũ donum ipse benedictus iesus erat deus per gratiam unionis: & per hoc eiciebat demonia q̃ ipse expellebat uirtutis & potestatis efficatia: nõ demonũ occulta amicitia: que nullo modo potest stare cum effectibus christi. Quia diabolus dispergit humanam mentem a uero dei cultu quam uere christus recollegit ingẽti charitatis affectu & efficatia uirtutis sue: fortem armatum diabolum de atrio mentis humane: quam per exclusam christi gratiam pacifice possidet per fortitudinis sue potẽtiam misericorditer stillando gratiam suam mentibus redẽptor alligat: & ipsum de tabernaculis humane mentis cum tota uitiorum suorum armatura diuidit & expellit. Ex quibus omnibus plane concludi poterat iudeis q̃ profecto peruenit in eis regnum dei id est totum regnũ diuine gratie sanctis patribus repromissũ per christi dei & hominis & saluatoris aduentum. Quod quia ingratissime receperunt non solum unũ demonium secularis uite habitauit in eis: sed uniuersitas demonũ & spiritualium uitioꝝ eos in maligna ostinatiõe possedit inducens eos ad blasphemandũ deum humanatum: & ipsum ad mortem querendum ut merito & rationabiliter conueniat eis illud Io. viii. uos ex p̃re diabolo estis & desideria p̃ris uestri uultis facere. Ille ab initio homicida erat & in ueritate nõ stetit. Simile contigit omnibus ad altum statum uocatis qui ex mentis ingratitudine & diabolica fraude proprie salutis statum impugnando peruertunt sicut & infra notatũ ẽ in capitulo illo: Iesus cruce ditatus: in expositiõne phansayce crucis. Sic igitᷣ uides quomodo impie pharysei & iudei inhonorabant benedictum iesum ipsum omnimoda innocentia spoliantes. Cuius nos deuoti filii cum Ioã. baptista innocẽtiã predicantes in eius innocentia. confidamus. d. Io. i. Ecce agnus dei &c. Defectum potẽtie imposuerunt non solum sicut dictum est supra opera sue potentie & uirtutis attribuentes diabolo: sed etiam miracula que ab ipso facta exp̃sse a sua potentia detrahentes: sicut Io. ix. dicebat ceco. Supple da gloriam deo qui te liberauit p̃ seipsũ non per hominem istum: quia nos scimus: quia hic homo peccator est. q. d. Nos scimus: quia per ipsum non est factum miraculum. Contra quos sanctus cecus constanter respondit. Vnum scio. q̃a cũ cecus essem modo uideo: & sibi attribuens miraculum adiunxit. In hoc enim mirabile ẽ: quia uos nescitis unde sit & aperuit oculos meos. Multis aliis modis sue potentie detrahebant sibi imponentes infirma & sue maculantes potentie miracula uel dicentes non ẽẽ uera: uel non esse sua: uel esse malefacta: sicut Ioã. v. dicebant illi qui. xxxviii. annis iacerat in grabato. Sabbatum est: non licet tibi tollere grabatum tuum. Quibus ille cum iam mẽte sanus eẽt respondit: q̃ qui fecerat eum sanum dederat ei salubre mandatum. Qui me arc sanũ fecerat ille mihi dixit. Tolle grabatum tuũ & uade &c. Fugientes igitur malitiam iudeorum omnipotẽtis iesu potentie detrahentium cum sancto leproso nostra ĩfirmitaté recognoscẽtes: adoremus benedictũ iesum dicentes. Domine si uis potes me mundare. Si ipse fortassis nostram infirmitatem uisitans tangat nos sue benedicte uirtutis effectu: & dicat uolo mundare. Mat. viii. Pro defectu sequele dicebãt Io. vii. Nunqd aliquis ex principibus credidit in eũ sed turba hec que non nouit legem maledicti sunt. Sed & uilitaté discipulorum suorum sibi imponebãt. Nõne fratres sui s̃t Iacobus & Ioãnes? Etiã de amicitia peccatoꝝ ipsum inculpabant. Mat. ix. Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister uester. Luce. xv. Erant appropinquantes ad iesũ publicani & peccatores &c. Et luce. xix. Et cum uiderent omnes murmurabant dicentes q̃ ad hominem peccatorem diuertisset. Quibus efficacter r̃ndit nõ excusãs hãc infamiã: sed suã exprimẽs misericordiã & reprobãs falsam iustitiam. Mat. ix. Nõ est opus ualentibus medicus: sed male habentibus & sequitᷣ. Non enim ueni uocare iustos sed peccatores. O miseri pharysei euntes. i. discedentes a uestra sapiẽtia ceca: discite dei misericordiam q̃ super exaltat iuditium & uestram infectiuam malitia & penitẽtiã: quia dicitis q̃ peccatores recipiat celestis medicus. Cũ i tota massa pditiõis nulliũ iesus inueniat q̃ nõ sit miserabilitᷣ egrotus. O dura sentẽtia super falsã iustitiã. Nõ ueni uocare iustos sed peccatores. Si iuxta sẽtẽtiã apostoli. Ad Ro. Quos p̃destinauit hos & uocauit. Si hos iustos miseros uocare nõ uenit illos nec p̃destinauit: & ibi multa uide de hoc

Pro defectu originis siue prosapie ipsum inhonorabant. d. p̃mo p̃ uoluntate p̃ie. Io. vii. Scrutare scripturas q̃a a galilea p̃pheta nõ surgit. Pro defectu parẽtele dicũt Io. vi. Nõne hic ẽ filius Ioseph cuius nos nouimus patrem & matrẽ? Quomodo dicit h̃: q̃a descẽdi de celo. Et. v. Mar. Nõne hic est fabri filius & marie fratᷣ Iacobi & Ioseph & Iude & Simonis? Et alibi. Nonne mater eius maria dicitur. q. d. Mulier plebea paupercula & despecta: pro cuius paupertate & uilitate arguebant iesũ christũ nõ

eē christū.d.Io.vii. Nōne ex semine dauid christus uenit: & de bethleem castello.q.d.ex hoc patet q̄ xp̄s nō ē iesus: qa nec de semine dauid nec in bethleē natus cū ipse sit galileus: patet autē q̄ in hac uilificatione & in alijs que blasphemando dixerunt. Mentita ē iniqtas sibi. Benigne & pie iesu non horruisti paupercule matris infamiā quā predestinasti omnium creaturarū fore reginam: & quā uoluisti secūdū carnē ex semine dauid regis oriri: uoluisti uilitate & paupertate despici: ut in uilitate humilitatē seruares: & in exēplaritate nobilitatē fastus humani despiciēdā eē ostenderes: pp quod in omni mundano despectu fuit totus sanctissime uite tue decursus quod & eē uoluisti in tua sanctissima matre: & eē precipis in tua perfecta & imitatoria prole Tabescente igitur p̄ncipū & pharyseorum perfidia cū turba simpliciū christo dicamus. Osanna filio dauid: benedictus q uenit in nomine dn̄i &c. Mat.xxi

Pro defectu religionis diuine docebāt eū Io.viii samaritanū .q. in diuino cultu hereticū nō iudeum p cuius defectus calūniā continuādā ēt cōspirando statuerat Io.ix. q̄ si quis eū cōfiteret eē christū extra synagogā fieret. Quia uero ipsi iudei herant heretici in diuino cultu: & a diuini cultus sede preciderē: ideo hāc infamiā qua uocant eum samaritanū christus iesus non curauit uitare. Tū quia q oēs saluare uenerat: nullā gentē nolebat spernere. Tū qa ēt sciebat sibi significatū huius nominis cōuenire. Samaritanus.n. custos interpretatur: & ipse est dominus qui custodit nos: & qui solus ē protector omniū electorum. Extra uero synagogā excludebāt iesum: & illū cōfitētes illi q a dei cultu & regno excludi debebant ex sua malitia. Et sicut tunc fuit. Sic in similibus tēporibus simili neqtia īuolutis contingit. Sicut.n. tunc ex diuturna & longa transgressione diuine legis in scribis & presūptuosa ābitione & prelatione plebis & symoniaca & contētiosa procuratione dignitatis in principibus sacerdotū ex falsa & hypocritali apparentia iustitie in pharyseis & sub typo suarū obseruādarum traditionum uera falsificatione totius religiose & uirtuose obseruatiōis cōtēta i legis medulla.

Scientia scribarū ē excecata

Potestas principum fuit deordiata

Religio pharyseorum fuit simulata.

Ac per hoc reprobata: & simul hec tria genera hominum propter amorē reciprocum & carnalē honoris proprii: cautllose tamen excusantur sub zelo honoris domini: & propter timorem carnalis substractionis suorum appetituum coopertum falsa suspitione qua dicebāt sentire delere tēplum dei. Propter ista inquā: & propter multa alia que sequūtur Ad hoc dati sunt omnes hi in reprobum sensū ut cōspirarent unanimiter malitiosissime cōtra xp̄m iesum uerum principē sacerdotū uerū cultorem eterni dei & tēplū spiritus sancti in assūpta natura: eternū deum in unita persona. Et dicunt se honorare deū cuius filium crucifixerunt: & pretendentes legis zelū occiderunt finē legis christum: & dicentes se seruare hereditatē sanctorum patrum. extra hereditatē iesum eiecerunt heredem legitimum. Ac per hoc reprobata ē eorum potestas ut possint male facere & nō bene: eorum excecata magistralitas ut ut sint duces ceci & ipulsos precipitē. Eorum ē superstitiosa & reproba facta religiositas ut sint falsi iniusti & uiri impii: & omni spurcitia pleni: & externus hypocrisi dealbati. Et his exclusus datus ē principatus uiris humilibus- fidis simplicibus celibatis publicanis & peccatoribus. Sic p omnia intellige i finalibus tēporibus circa natiōes reprobas & miras dei imutatiōes contingere. Nā tunc pp longā & diuturnā trāsgressionē in similibus statibus illos in iuditio stupēdo confundit ut prelatio deordinet & precipitat mala & prohibeat bona ac per hoc sit reproba. Scientia excecatur ut p̄lationē ad predictā ruinā ipellat: & quod uerū est & salutiferū nō agnoscat. Religio falsificet ut per hypocresim tantū in oculis hominū se diffundat: & interius uacua omni perfectiōe in dei oculis euanescat: & pre oībus furiosa in sua uanitate confidēs contra oītētē nouū statū de celo q suā denudat hypocrisim per furiā inardescat: ac in eū dētibus strideat sicut & tunc uidemus q̄ p̄ncipales in christi passione fuerunt pharysei: qbus intēta rōne: & deceptionis conatu p̄ncipes sunt imitati ut populū facerent consentire: imo acclamare & expetere mortem christi. In quo ēt secūdū eos exquisitā malitiā nihil poterūt dānabile inuenire: quia etiā false criminationes cū exquisita fraude adducte p̄ma facie apparebāt inepte & maligne conficte. Ad hanc autē malorū uoraginem & sic horrendā caliginē multis sine malitie gradibus peruenerunt. Nā p̄mo uiderūt ipu christi uitā innocētē: doctrinā ueracē: ipsiūq tēporalia reicere ad quorū haustū ipsi continue erāt solliciti corde: ac per hoc christi statu eorum malitia denudāti detraherē ceperūt. Sīiter de christi humilitate contra eorū superbiam & eius sanctimonia contra eorū lasciuiā ex inuidia ceperūt sibi detrahere. Et quia doctrinam suam xp̄s iesus confirmabat per opera potētie diuine: ceperūt miracula falsificare: & que falsificare non poterant ex modo agendi: quia in sabbato ceperunt reprehēdere: & que hoc modo non poteruit inficere: ceperunt principi demoniorum āttribuere: sed quando nihil tale potuerūt dicere sicut in resuscitatione Lazari ceperunt ira & inuidia tabescere ac de eius morte tractare. Et quia p oīa supradicta uicebāt uirtuosum iesum populū ad suā sequelam attrahere: & ad uerū dei cultū reiecto falso inducere: ceperūt christum iesū diffamare uerbis. persequi factis expellere de suis terris reprobū ostendere de suis sententiis: & cōtra omnes ipsum sequentes & cōfitētes tāq̄ contra diuinū cultus destructores sententias fulminare. Ex quibus secutum est q̄ pauci erant qui in eorum conspectu auderent christum confiteri nisi christi perfecti discipuli. Et inundante persecutio

nis procella in crucifixiōe iesu sola dilectissima mater in fide remāsit. Sic pcessit ergo psecutio per sone xp̄i. Sicut per oia aduertunt xp̄i iesu discipuli i hoc tēpore illum inati circa crucifixionē uite xp̄i. Et et nunc mbus clauis eū in cruce figentibus falsa sapiētia arguēte nāq; hypocrisi ipugāte reproba potētia condēnantē: pendens in cruce sic confixa dolonbus cū clamore ualido & lachrymis expirat uidetur. Idcirco nullus audet eam confiteri nisi hi q amore materno xp̄m iesum crucifixū & sue pfectionis spintū intra sue mētis uiscera p amorē seraphicū portāt inclusum. Hi typo matris omniū pnuati potētia & replecti dolonbus pro crucifixione uite iesu lamētis & suspiriis uacant: lamēta continue replicāt: que tāto sibi uerius cōpetere sentiūt: quāto uerā ihrl'm & uerum dei tēpliū nunc plāgūt p principes babilonis destrui. tāto pntiosius q̄ tūc fiebat quāto ueritas figurā superat: & corpus umbram.

Hoc deducto mihi mō occurit data occasiōe ab inhonoratione iesu qui tanq̄ in diuino cultu hereticus excomūicabit' ab ipiis qr nunc similia sustiet spiritus paupertat .s. Ex predictis patet quō bn̄dictus iesus fuit m l'tiformit' inhonoratus ab ipiis: & multis affectus iniuriis falsis uerbis q̄ ut epilogādo pstingā: uide aia & cōsidera cū lamēto q̄ tuus iesus super oia benedictus deus p̄te substinuit uocari in despectum paupercule mris filius & fabri frat' pauperum: de uili pentela. Iacobi & Ioānis de uili patria galileus & quod peius est peccator: peccatorum amicus uotator & uini potator seductor populi: blasphemus dei: uiolator sabbati expugnator moysi; commotor populi: Insanus & furiosus demoniacus & demonioꝝ sotius: literaꝝ indoctus. Samaritanus & i diuina lege hereticus Quid in iniurarum defecit benignissimo iesu? Vbi est ergo similitudo spōsi tui reproba anima mea? Si laudari desideras: & iproperia illata non portas: benedictus iesus falsissimas iniurias pro te sustinuit: & suas ueras iustitias despiciet falsa crimina sibi imponi. Et tu uis superbia ceca in tuis peccatis laudari & non reprehendi & falsis in te uirtutibus gloriari & uano tumore extolli. O quanta dissimilitudo est in aia tali ad dilectum iesum. Non eius sponsa: sed emula probatur: que pro imitatione iesu tolerantia in intie non gloriatur. Et non solum uerbis nephanis sed factis impiis inhonoratus est benedictus iesus Nam preter apprehensionem crucis de qua dicendum ē infra paruulus fuit de terra iudeorum expulsus & i egyptum fugatus. Mat. secundo. Postea docere incipiens fuit i nazareth: luce quarto de synagoga contumeliose ciectus: & cum uituperio extra ciuitatem expulsus & usq; ad supercilium montis ductus & ibi precipicio intentatus: postea Ierosolimis. Ioānis. viii. pro ueritate doctrine uoluit lapidari quod non semel: sed pluries attētauerūt. Similit'. Ioānis. vii. miserunt principes ministros ut apprehenderent iesum. Non solum ab hostibus talia sustinuit in factis: sed etiam samaritanis recep hospitio uoluit: ut dicit lucas tēpore necessitatis. Sed & sepe acceptus in m l'tis locis potest cogitari q̄ sicut mendicus & pauper fuit cū multa uilitate tractatus imo ab illis cū quibus fuerat nutritus despiciebat' .s. a fratribus suis: qui nec credebant in eum. Ioānis. septimo. Sed ab illis cū qbus fuerat nutritus cōpatriotis & parentibus fuit i multo depectu habitus. Ioānis etiam. vii. ubi dicitur q̄ uolebat in iudeā ambulare qr querebāt eū iudei interficere. Sequitur. Neq; enim fratres eius credebāt in eū. Illi enim pūgebant ac si mūdanā gloriam quererēt dicētes. Si hec facis manifesta teipm mūdo. Licet autē ista referri ad discipulos non credā: tñ ipsi. Sicut grossi & inexperti: & nōdū abūdatia spiritus sancti pleni nondū plene coguoscētes iesum xp̄m non fuerit dum esset in carne passibili ut dignus erat ueneran quin potius ipse benedictus iesus etiā i eis multos supportauerit defectus & multas reuerentias nō solum patienter: sed amorose sustinuit. O bone iesu quomodo inter uiros huius uite semp inglonosus fuit aspectus tuus: & quot factis iiuriis in tue uite decursū ab ingrato humano genere ireuerētias & iniurias suscepisti. Nā pluries solutur: paup: sine pecunia male uestitus: & nudis pedibus circuisti p mundū: sicut ex euāgelio credi potest: ut puta quando a nazareth uenisti ad Ioānē ante baptismū. Sicut dicitur. Mat. tertio. Et quādo rediit post baptismū iterū in nazareth ante comitiuā indiuisibilem apl'orum forsita uenit solus: & tunc potest credi pbabiliter mēdicasse qr p extraneas terras uadēs pecuniam nō portabat. Et forsitā tūc multas recepit iniurias: & propencione elimosynaꝝ contumelias reportauit. Quod si alii receptus attende

Quā uiliter &. penuriose cibatur
Quā hūiliter sedet: & q̄ deuote recipit
Quā singl'arit' comedit: q̄ grate recognoscit
Quā paciēter pūctiōis audit: q̄ hūil'r ridet
Quā salubrit' istruit: quot dilectiois signa: p̄tedit
Quē enim laborare fecimus in peccatis nris forsitam dū sic peregrinus icederet & elemosynas peteret fuit de ociositate redargutus. Miror quomō anima xp̄iani quantūcūq; parū fidelis & xp̄o deuota potest mēte ruminare q̄ dei filius propter ipsam redimendam ad talia despicabilia sustinēda descenderit sine cordis scissione interna & extrinseca imitatione perfecta ad benedicti iesu sustinēdos amplexādos & imitēdos despectus. O aīa mea assuta te iniuriato iesu & ipm in omnibus suis despectibus cōtēplare & ihonoratū ab aliis intere totis uiribus pro te & pro electis honorare: & nullo modo dubites q̄ inter iniuriantes ei pro tua malitia tu obtinebis principatū: qr te sētio ista sine corde reuoluere: & ad iniuriam leto corde portādam sequit' te habere sed peregrina es ad emendandū benedicto iesu honoris defectum: quē te sibi subtraxisse in tota uita tua recognoscis. Sed ille qui ab infantia portare iniurias didicit: tuas usq; hodie portare nō desistit. Fuit tertio inhonoratus bn̄dictus iesus

in cordialibus machinationibus & internis estimationibus impiorum. O quāta sunt hec: & quis ista cogitare & estimare sufficiat quē turpiter illa natio reproba principū sacerdotū: scribarū: & q̄ maxie pharyseorum qui grandi supercilio se xp̄o opponentes & ipsū ut sceleratū & dei blasphemū i cordibus reputātes sibimet formabāt de iesu fātasma prophanū & quātū cū respectu sui pharysaici cultus secūdū dei cultorē iesū reputabāt blasphemū dei hostem legis transgressorē: & mūdi gloriā querere: & uerā dei gloriā non docere: unde merito eos reprehēdit de pluribus locis de suis cogitationibus nephandis maxime luce. xv. ubi dicit q cognoscens iesus cogitationes eorum dixit ad eos: ut q cogitatis mala in cordibus uestris? O benigne iesu q̄ perlucide uidisti illorum scelerata corda: in quibus te sic ipse describebāt: & ex quibus sepe imo quasi cōtinue te dilacerabāt: diuellebāt & cōspuebāt: ut ipsū dei hostē: seditiosūq; latronē & diuini nominis usurpatorem rapacē: & paterni honoris dissipatorē: quē tamē pre omni creato sedula mēte & perfecta colebas: imo i quo solo & nō alibi ē uerissimus dei cultus. Quis enim enumerare sufficeret: quot cruces: quot mortes: quot uerba: quot īproperia: ille reprobe mētes benedicto iesu dicebant seu cogitabāt. ruminabant pertractabant: & cupiebāt inferre: sed & tā horrida corda horribiles xp̄o ipiorum oculorum suorum emittebant aspectus toruos & deformes uultus crudeles & subsannationis & iracundie plenos pretendebant gestus: ut in benegnissimū iesū insania cordis eorum & per extera signa toruo uiderētur furore bachari: die & nocte christi morte exq̄sitā & horridam illa ipsa corda tractabant: & intra sua belluina cogitamina totū decapillādo corrodebant dentibus lacerabant manibus & pedibus conterebāt. Et quomō posset hoc facere opere: quod impie continue tractabāt in corde cruciatu continuo satagētes magis seipsos cruciabāt perfidia: quia adhuc iplēda occurrebant īpedimēta. Hec fuit sūma inhonoratio & contumelia filii dei iesu quē uidebant: & in hoc apparuit magna patiētia benigni iesu qua nō solum eos i predictis malis sustinuit: sed etiam continue pro eorū cōuersione ad patrē orauit. Et in audito preteritis seculis dilectionis feruore pro tā scelestis redimēdis seipsū satisfactionis preciū obtulit eterno patri ipsamet quā intulerūt acerbissima morte.

Sic ergo potes uidere de iesu benigno & patientissimo sponso tuo quecūq; es aīa xp̄i iesu deo deuota quomō uerbis & factis: & internarum cogitationū tractibus ipsis nō solū inhonoratus despectus & uilificatus: sed ēt iniuriatus & cōtumeliis affectus fuit patiēs iesus ac ipie blasphematus.

Iesus miranda faciens. Cap.xi.

On solū pro sua uilitate sic despectus fuit iesus ab ipsa gente: cū a sue uite principio usq; ad extremū mortis sue sicut fidelia fuerūt assūpte humanitatis indicia. Sic etiā diuinitatis unitei principio: medio: & fine apparuerūt euidentissima signa per diuine maiestatis miracula sepe circa ipsum & per ipsum effecta. Vnde & miracula q̄ fecit i carne mortali fide dignū testimoniū & sufficiens prebebat diuinitatis & hūanitatis in eo sicut ipse dixit Io. v. Opera q̄ dedit pater ut faciam ipsa testimoniū perhibent de me. Que quidē miraculosa opera cōsiderare conuenit: pmo sub rōne cōi: postea sub speciali. Et primo uidēdū quomodo eius diuinitas per ea sufficienter probatur: quomodo ea ipsū decens fuerit facere diuina uirtute: quomodo congruo tēpore sciuit ea monstrare.

Primo ergo quia sua miraculosa opera per respectū fuerūt diuinitatis sue testimoniū fide dignum.

Primo quidē secūdū speciē operum: qa transcēdebant omnē potestātē uirtutis create: & iō nō poterāt fieri nisi diuina uirtute. Et pp hoc cecus a xp̄o illuminatus dicebat. Io. ix. A seculo nō ē auditū: qa qs aperuit oculos ceci nati. Nisi eēt hic a deo ñ poterat facere qcq̄. Secūdo pp modū miracula faciēdi: qa ppria uirtute miracula faciebat nō ad inuocationē alterius noīs q̄ sui: Ideo luce. vi. Virtus de illo exibat & sanabat oēs: propter quod ostenditur sicut Cyrillus dicit q nō accipiebat aliā uirtutē: sed cū eēt naturalr̄ deus propriam super infirmos ostendebat uirtutē: & propterea miracula faciebat. Vnde super illud Mat. viii. Eiciebat spūs uerbo: & oēs male hñtes curauit: dicit Criso. Intende quā multitudinem curatā mōstrat euāgeliste nō unū quēq; curatū narrantes: sed uno uerbo pelagus ineffabile miraculorum īducentes. Et ex hoc oñdebat q habebat deo pri coequalē uirtutē. Secūdum illud Io. v. Quecūq; pater facit: hec & filius silr̄ facit. Et ibidem sicut pr̄ suscitat mortuos & uiuificat. Sic & filius quos uult uiuificat. Tertio ex ipsa doctrina q̄ se deū & dei filiū asserebat: & nisi eēt uera nequaq̄ diuina uirtus assisteret i miraculis faciēdis. Et hec est oium fortior rō. Impossibile ē. n. tā scelesto mēdatio q̄tū eēt illud si nō eēt uerū deū ferre testimoniū p opa īfinite uirtutis & que fecit ipse iesus i carne mortali: & q̄ post eius glorificationē ad dexteram pr̄is i huius sublimissime ueritatis assertione usq; hodie i fide scte ecclesie fuerit pp quod dr̄ de his q̄ faciebat ipse Mat. i. Que nam est hec doctrina noua. qa in potestate spiritibus imundis impat & obediūt ei. Nec obstat cōtra hanc iexpugnabilē ueritatē si dicat q similia miracula & āte & post ab aliis legūtur facta sicut gentiles obiciūt: & Augustinus refert in ep̄la ad uolusianū. Nulla inquiūt cōpetētibus signis tāte maiestatis indicia claruerunt: qa carnalis illa purgatio: debilium cura reddita uita defunctis: & si alia considerantur deo parua sunt. Et ad hoc r̄ndet Augu. Fatemur & nos talia quidem fecisse prophas: sed & ipse moyses & ceteri prophe deū uerū propheauerūt: & ei gloriam magnam reddiderunt: quia postea talia & ipse facere uoluit ne eēt absurdū quod per illos fecerat si ipse nō faceret. Sed tamē aliquid propriū debuit facere: nasci de uirgine: resurgere a mortuis: & celum

ascendere hic deo qui paꝝ putat qd plus expectet ignoro unde homine assumpto alium mundū facere debuit ut esse crederemus per qd factus ē mūdus. Nec isti equales in hoc fieri possēt. Si autē minore fecerit infra istū: hoc paꝝ similiter putaretur.

Cui obiectōi apte ridet: quā ēt alit īfellimus qr q̄ alii fecerūt in nomine alieno: xp̄us excellētissie fecit in suo: & per ip̄os: & in ip̄is xp̄us opatus ē unde sup illud. Ioānis. xv. Si opera nō fecisse in eis &c. dicit. Augustinus. Nulla i opibus xp̄i uidet̄ esse maiora q̄ suscitatō mortuoꝝ: qd̄ scimus & ātiquos fecisse pph̄as: fecit tn̄ aliqua xp̄us: que nullus alius fecit. Sed ridet̄ nobis & alios fecisse: q̄ nec ip̄e: nec alius fecit: sed ꝙ tā multa uicia & malas egritudines uexatiōesq̄ mortaliū nullus oino legit̄ fecisse antiquoꝝ ut enim taceat̄ ꝙ iubēdo sicut occurebat saluos fecit: ut. Marcus dicit quocūq̄ introibat in uicos aut in uillas: aut in ciuitates in plateis ponebant infirmos & deprecabāt̄ eū ut uel saltim fimbriam uestimēti eius tangerent: & quotquot tāgebāt eum salui fiebant: hec nemo alius fecit i eis. Sic enim intelligendū est ꝙ ait in eis: non iter illos aut corā eis: sed prorsus in eis qr sanauit eos nec tn̄ alius fecit quicūq̄ in eis talia opa fecit quoniā quisquis alius homo talia i ip̄o faciēte fecit: hec autē nō illis faciētibus fecit. Vbi apte cōcludit. Augustinus ꝙ in omnibus miraculis factis ante & post xp̄s est auctor: cuius potestate fiūt aquocūq̄ fiant. Propter qd̄ etiā discipuli xp̄o maiora fecerūt. Sicut ip̄e dicit Ioānis. xiiii. Qui credit in me opa que ego facio & ip̄e faciet & maiora hoꝝ faciet. Sicut exemplum ponit Augustinus tractās hoc uerbū ꝙ xp̄o predicāte adolescēs diues tristis abscessit discipulis predicantibus tēpotalia multa populus multus dereliquit & ait. Ecce maiora fecit predicatio alloquētibus: q̄ allocutio audiētibus. Et ifra. Audi ergo. Qui credit in me: opera que ego fatio: & ip̄e faciet: prius ego fatio: deinde ip̄e faciet. Sic ergo uides ꝙ nullus similia facit christo. Nullus enim operatur suo noie nec testimoniū de se dicit. Vnū ergo miraculum diuine potētie factū in tali assertione esset testimōium fide dignū deuote mēti & illuminate: qd̄ faciens iesus ip̄e deus sit sicut unus actus rationis i homine est sufficiēs argumētum ꝙ ip̄e sit rationalis.

Circa secūdum scias ꝙ decēs fuit xp̄m talia miracula facere. Cōcedit̄ etiā diuinitus homini miracula facere ꝓpter duo. Primo & principaliter ad cōfirmādū ueritatē doctrie: qr enim ea que sunt fidei excedūt humanā rōnē: & non possūt de facili simplici mēti rōne probari: oportet ꝙ ꝓbētur p miracula uirtutis dei: ut dū aliquis facit opera que solus deus potest facere ea que dicūt̄ credāt̄ a deo procedētia. Sicut littere sigillate sigillo r̄gis credūt̄ ex uoluntate regis manate. Et ideo xp̄s fecit miracula in quibus se deū esse ꝓbauit. Et licet miracula minuāt meritū fidei: inquātū per hoc oñdit̄ duritia auditoris: tamē melius est eis ꝙ per miracula cōuertantur ad fidem: q̄ ꝙ sine eis in infidelitate permaneant. Propter quod dicit̄ p̄me ad. Cor. xiii. Signa infidelibus data sunt ut. s. conuertantur ad fidē. Secundo fiunt miracula ad oñdēdum presentiā dei in homine: ut dū homo facit opa soli deo possibilia credatur deus per gratiā habitare in eo. Ideo dicit̄ ad Gal. iii. Qui tribuit nobis spiritū & opatur in nobis uirtutes: utrūq̄ autē erat circa xp̄m mūdo manifestādū. s. ꝙ esset deus per gratiam in eo: non adoptionis: sed ꝑsonalis unionis & ꝙ eius supnalis doctrina & perfectionū cōsilia essent a deo. Et ideo cōuenientissimū fuit ut in suis opibus benedictus ie sus miracula oparet̄: unde. Ioānis. iiii. dicit̄. Si mihi non uultis credere opibus credite. Et qr uera miracula nō possūt fieri nisi uirtute solius dei cui soli subest rerū īmutare naturas & ordinē quod est de rōne miraculi. Ideo deus homo iesus opabat̄ i uirtute diuina: ita ꝙ una natura agit in xp̄o cū coicatione alterius: iquātū. s. humana natura ē instrumētum diuine actionis: & actio humana a diuina natura accepit uirtutē: ut supra ostēsū est. ix. cap̄ primi li bri: cū de xp̄i duplici actione tractaremus. Nec obstat si aliqñ i miracl'is xp̄s orasse legat̄: qr sicut dicit Criso. sup illd̄. Mat. xiiii. Acceptis. v. pāibus & duobus piscibus. Oportebat inqt de xp̄o credi quoniā a patre est: & quoniā ei eq̄lis ē. Et ideo ut utrique oñdat: nunc quidē cū potestate: nūc autē orās miracula facit. Et in minoribus quidē respicit in celum: puta in m'tiplicatione panū. In maioribus autē q̄ sunt solius in potestate dei ut puta cū peccata dimisit mortuos suscitauit &c. Crisostomus. Quod autem dicit: Ioānes. xi. ꝙ in resuscitatione lazari oculos subleuauit non fecit pp suffragiū: sed pp exemplū unde dicit pp populū qui circūstat dixi: ut credāt qr tu me misisti. Licet autē aliqua eorū que xp̄us faciebat possent aliter fieri q̄ uirtute diuina: sicut ph̄risei xp̄o iponebant ꝙ in belzebub principe demonioꝝ eicit demonia: non tamē eo mō quo xp̄us expulit: possūt nisi uirtute diuina expelli: ut. s. de corpore expellantur & mēte: quod eleganter xp̄us probat eisdē. Sicut supra dictum est. Congruo autē tempore xp̄us cēpit miracula facere: licet enim oīs creatura sue natiuitati testimoniū perhibuerit ut supra probatū est: tn̄ ip̄m miraculū nō decuit facere ipio uocis sue i infantili etate. Sicut dicit Crisostomus sup. Io. Decēter īquit nō incepit facere signa ex p̄ma etāte: extimasset enim fantasticā esse incarnationē: etiam qr ut dictū est supra: miracl'a fiūt ad cōfirmationē doctrie: & ad manifestationē psone. Et xp̄us noluit ante. xxx. ānū docere nec se ip̄m manifestare. Ideo ante illud tēpus nō decuit miracula facere nec fecit. Sicut eni i pluribus locis supra ꝓbatū. Circa miracl'a autē xp̄i in sp̄ali est quadrifaria cōsideratio: que miracula fecit

In angelicis spiritibus
In corporibus celestibus
In hoibus & in creaturis irrōnabilibus

Circa sp̄us angelicos attēde ꝙ effectus redēptiōis xp̄i & sue doctrine erat: hoīes a diabolica potestate

eripe & ãgelorũ glorie sociare. Et idcirco deus oẽs
debuit de corporibus humanis ĩperio sue potesta
tis expellere secũdũ illud Io.xii. Nũc princeps huius
mundi eiciet' foras & scõs angelos deuotis facere
apparere secũdũ illud ad colo.i. Pacificãs per sãgui
nẽ crucis sue que ĩ celis & q̃ in terris sunt. In cuius
signũ in natiuitate pacifici regis iesu & resurrectio
ne & ascensiõe ipsius ipsemet fecit deuotis suis an
gelos suos pacifice & consolatione apparere. Cir-
ca autẽ angelos sanctos nõ oportuit illud miraculo
se ondi. demones sicut fuerunt expellendi: sic uirtu
te potẽtie christi fuerũt multipliciter coercẽdi: & cõ
pulsi sunt: & adhuc hodie cõpellũtur ueritatẽ uo
luntarii confiteri: de qua tãtũ circa xpm poterunt &
hodie corporis eius mẽbra prũt & nõ plus q̃ p ele
ctorũ utilitate xps iesus dignatur cõcedere. Multa
tamẽ fallaciter ondũt se scire q̃ nesciunt. Vnde Au-
gu.ix. de ci.dei: xps inqt tantum innotuit demoni
bus quãtũ uoluit: tantũ uoluit q̃tũ oportuit. Sed
innotuit eis nõ sicut angelus sanctis p id quod est
uita eterna sed p quedã tpalia sue uirtutis effectiua.
Quod ãt aliqn demones de corporibus hominũ
eos molestarent: sicut Mat.ix. dr q demõ ad prece
prũ iesu exclamãs & multũ discerpẽs hoiem exiit
ab eo & factus ẽ sicut mortuus. Ita q multi dicerẽt
quia mortuus ẽ: & q in porcos se mitterent: & eos
precipitarẽt in mare: ut dr Mat.viii. Non fuit qa p-
ualerẽt demones iperanti iesu ut plus possent lede
re q̃ ipse permitteret: sed fuit ut per talia opa demo
nũ nos salubriter instrueret: sicut Criso. dicit super
Mat. q iesus pmisit demonibus in porcos ire: non
quasi a demonibus psuasus: sed primo qdẽ ut instru
et magnitudinẽ nocumẽti demonũ: q uel in eo q
pñt nocere hominibus insidiant'. Secũdo ut hoies
discerent qm nec aduersus porcos aliquid facere au
dent nisi ut ipse concesserit. Tertio ut ostenderet
q grauiora in illos hoies operati eẽnt q̃ in illos por
cos nisi diuina puidẽtia eẽnt adiuti: h criso. Po
test addi quartũ ut ostenderet iesus q a rõnabiliret
inuẽtibus demones exeũt: & a porcinis moribus
inuolutos plena possessione diuino dei iudicio in
troeũtes in mari bullientis cõcupiscentie eos suf-
focando precipites mergunt. Hominem autẽ de
quo exit diabolus affligit: ut ostẽdat q̃ inuolutam
us exit: & q q̃ peius põt facit: a qua tñ afflictione
xps liberat. Sed uelut homo mortuus dimitti' in
signũ spũalis mortis introducẽde q̃ uere uita ẽ ut
Hiero. dicit: qa scĩs dicit'. Mortui estis & uita abscon
dita ẽ cũ xpo in deo. Secũdo circa corpa celestia de
buit iesus facere miracula. Mutatio.n. istorũ corpo
rũ inferiorũ multis casibus põt contingere: sed cur
sũ celestiũ solus deus põt mutare. Et ideo ad suam
deitatẽ pbadã maxime fuit cõueniens iesũ ĩ eius
miracula facere. Et hoc ẽ qd' dicit Dio. in ep'la ad
policarpũ. Cognoscere oportet nõ aliter posse p-
uenti aliqd celestis ordinationis & motus nisi cau-
sã haberet & adhuc motorẽ q facit oia & mutat se-
cũdũ suũ sermonẽ. Tunc ãt fuit maxime cõsequẽs
eius deitatis potẽtiã testimoniũ habere a celesti
natura quãdo eius infirmitas multũ mõstrabat' in
terra: quod quidẽ fuit quãdo fuit paruulus ligatus
in presepio: sed maxime qñ fuit crucifixus & mor-
tuus in crucis patibulo. Et ideo utroq; tẽpore iesu
despecto in terris celũ testimoniũ reddidit. Nã pro
primo dicit maximus in sermone natiuitatis. Si pre-
sepe despicias: erige paulisper oculos: & nouã in ce
lo stellam protestantẽ mũdo natiuitatẽ dominicã
contuere. Pro secũdo dũ iesus crucifixus eẽt de
quo dicit paulus.ii.corin.ultimo q crucifixus ẽ in
infirmitate: sed uiuit ex uirtute dei: dr luce.xxiii. q
tenebre facte sunt super uniuersã terrã usq; in ho-
rã nonã: & obscuratus est sol. Et qa tunc sol iusti-
tie totus luminosus iesus morte illata ab ipsis ob-
scurabat' in mortẽ. Et eius deuotissima mr tanq̃ lu
na plena oĩ lumine gratie a sole iesu obscurabat': cũ
ipso doloribus mortalibus ĩ suo corde receptis.
Ideo tũc maxime fuit cõueniẽs ad testimoniũ dei-
tatis iesu q principalia luminaria mundi: sol & luna
cursũ naturalẽ mutarẽt in morientis uirtute. Et hoc
est quod dicit Criso. super Mat. Hoc ẽ signum q
petẽtibus dare promittebat. d. Generatio praua &
adultera signũ querit: & signũ nõ dabitur ei nisi si
gnũ ione prophete per hoc crucẽ significans & re-
surrectionẽ. Etenim multo mirabilius ẽ in eo q
crucifixus erat h fieri q̃ ãbulante eo super terrã. Nõ
ãt pp hoc sicut infra patebit debuit imutare. Et hoc
ẽ quod Ambro. dicit.xxii. cõtra faustũ. Et habetur
in glo. super illud ad Roma.ii. Contra naturã inser
.tus &c. Deus creator & oium creaturarũ conditor
nil cõtra naturã facit: qa idẽ ẽ cuiuscũq; natura qd'
facit. q.d. Naturalis creature obedientia sic est sub
creatore q illud ẽ bonũ create nature: quod de ea
creator uult facere. Circa miraculũ ãt eclypsis: no
ta q per eã nõ ẽ peruersus tẽporũ cursus. Nã secun
dũ Hiero. ille tenebre facte sũt per h q sol lucis sue
radios abscõdit: dicit tñ sup Mat. Videt' ãt lumina
re maius retraxisse radios suos ne pẽdẽtẽ uideret
dominũ: aut ipũ luce sua blasphemãtes fruerẽtur
Talis ãt sermo tropicus ẽ: nã radiorũ retractio non
sic ẽ intelligẽda quasi radios retrahere uel remitte-
re sit in solis potestate. Nõ.n. ex electione sed na-
tura radios emittit: ut dicit Diony. vi.c. de di. no.
Sed dicit' retrahere radios inquãtũ diuina uirtute
ẽ factũ ut solis radii nõ uenirẽt ad terrã. Orige.
ãt dicit hoc accidisse p iterpositionẽ nubiũ super
Mat. Sed circa hoc magis credẽdũ ẽ Dio. q hoc di
cit contigisse p interpositionẽ lune inter nos & so
lem qd' oculata fide se asserit aspexisse: dicit.n. in
ep'la ad policarpũ. Inopinabiliẽ soli lunã insideutẽ
uidebamus ĩ egypto. s. existẽtes: ut ibidẽ dr: & desi
gnat ibi quattuor miracula: quorũ primũ ẽ q ecly-
psis per interpositionẽ lune nunq̃ accidit nisi tẽpo
re cõiũctiõis utriusq;. Tunc ãt luna.xv. erat in op-
positione ad solẽ: unde dicit ibi. Nõ.n. erat cõueni
ens tẽpus. Secũdũ miraculũ ẽ q circa horam sextã
luna uisa fuisset simul cũ sole in medio celi. In ue-

speris apparuit i loco suo.i.in oriēte opposita soli un de dat. Et rursū uidimus ipsam.s.luna hora nona.s. in qua recessit a sole cessātibus tenebris usq; ad uespā supnaturaliter restitutā ad dyametrū solis.i.dyametraliter esse soli cōiūcta. Et sic patet q̄ nō ē turbatus cōsuetus tēporis cursus qr uirtute diuina ē factū: ad solē supnaturaliter accederet: & post a sole recedēs ad ppriū locū rediret. Tertiū miraculū est q̄ naturaliter solis eclypsis sēp incipit ab occidētali pte & puenit ad orientalē: de cuius rōne ptrāseo. Et hoc ē qd̄ dicit eclipsim & ipsam ex oriēte uidimus inchoatā & usq; ad solarē terminū uenientē post iterū regredientē: & hoc est dicere q̄ totū solē eclypsauit. Quartū miraculū fuit q̄ i naturali eclypsi ex eadē pte incipit relucere ex qua pte eclypsis incipit obscurari: qr.s.luna. se soli subiiciēs & nro aspectui interponēs naturali suo motu solē ptrāsit uersus oriētē mouet̄ eni citius sole: qr hēt orbē minorē: & ita ptē occidētalē solis q̄ p̄mo occupat & p̄mo relinqt. Sed luna tūc miraculose ab oriēte uersus occidētem rediens nō pertrāsit solē: sed postq̄ puenit ad terminū solis uersus occidētē sole eclypsato in toto reuersa est uersus occidentem: quā ultimo occupat p̄mo & postea relinquit: & sic ex parte oriētis ichoat eclypsis & i parte occidētis p̄mo reaparuit claritas solis. Et hoc ē qd̄ dicit. Et rursus uidimus nō ex eadē pte solis & defectū & repugnatiōem: sed ecōtra: secūdū diametrū facta. Quintū miraculū addit. Crisostomus sup. Mat. q̄ tribus horis tūc tenebre permāserūt cū eclypsis in momēto trāseat: unde datur intelligi miraculose sub sole quieuit: uel ad eius obscurationē magis lente mota sit. Nō ē autē incōueniēs credere hoꝝ p̄dictoꝝ triū doctoꝝ simul quo ad aliquid uerā esse sententiā: qr hoc magis honorat miraculū & ōndit multiplicius creaturaꝝ sup morientē iesū secūdū illos factū fuisse lamētū. Cū eni lūa totū seculū simul scd̄m oēs ptes suas cū minor sit obscurare nō possit ad hoc ut plena reddat̄ obscuritas. Verum est q̄ dicit. Hiero. solē radios retraxisse & lunā simul cū hec opacare se in ipioꝝ oculis obscurādis i cōpassionē ih̄u creatoris morientis. Sed q̄.d.Oꝝ.quasdā tenebrosas nubes multas & magnas tunc occurrisse sup hirlm & terrā iudee: cōueniēter dicit̄ ad grauādū tenebrositatē sceleratoꝝ iudeoꝝ: & ad ōndēdū etiā q̄ ipssiones aeris occurrūt ad pii iesu mortē lamētandā. Circa miracula i hominibus facta scias q̄ piissimus hoim saluator ih̄us qui de se ip̄o dicit. Io.iii. Nō misit deus filiū suū in mūdū ut iudicet mūdū: sed ut saluet̄ mūdus per ipsū: circa hoies uoluit m̄ltiplicia salutis miracula facere & unū uoluit miraculose pcutere: ut uniuersalem & spālē saluatorē ōnderet: & confirmaret facto qd̄ dixerat uerbo: filius hoīs nō uenit hoies pdere sed saluare. Cū autē miracula sint opa diuine potentie sua uirtute ptātium uirtutes imutat circa corporales egritudines humanoꝝ corporū maxie debuit hāc ōndere ptātē ut p hoc ōnderet q̄ ēt spūales mētis egritudines expellere uenerat si uellet ei uoluntarie consentire. Nā sicut ea que sūt ad fin ē ab ipso differre noscūt̄. Sic miraculosa corporum debēt differre ab effectu salutis aiaꝝ. Ad hoc enim ordinabāt̄ a saluatore iesu tanq̄ ad finē itētū: & qr salus aiaꝝ nō est nisi p nr̄e uolūtatis cōsensū: ideo nō decuit saluatorē iesū subito pmutare ptinaces uolūtates suoꝝ hostiū ad pprie salutis bonum: nec illustrare tenebras suoꝝ cordiū ad cognoscēdū iesū: qr saluare hoiem uenerat nō eius uolūtatē opp̄mēdo: sed p exteriora miracula inducēdo ad fidē qua iustificamur. Que quidē rectitudo i nobis fit p gratiā pueniētē intellectū & i mutātē affectū nostrū ab affectu mali ad boni dilectionē imutando uolūtatis cōsēsū. In quo consēsu i bono si plenus ē sanitas mētis cōsistit quē possumus i nobis ipedire nō facere. Sola enim gratia hūc cōsēsū i nobis facit nobis nō resistēntibus nō ex nostra uirtute bono cōsētiēntibus: sed cū gratia & p grām. Idcirco exigēte diūa iustitia noluit nec debuit rectus & pius iesus facinorosas & cecas mētes suoꝝ hostiū subito imutare ad sue salutis cōsēsū ipis rebellantibus sue saluti. Nihilominus hoc plene poterat: sicut ex habūdāti misericordia fecit in paulū. Et ideo iustificare hoiem isto mō infundēdo sapiētiā & uolūtatē imutādo p grām magis spectat ad miraculoꝝ finē & fructū q̄ ad opationē & actū loquēdo de miraculis que exterius faciebat xp̄us ad sue psone testimoniū & doctrinā. Nihilominus & hoc sūmū miraculoꝝ ac oim mirabiliū finē & intentū & ultimū ip̄e saluator iesus tūc fecit: & usq; i finē faciet ad sui cordis cecitatē & pueritatē: potissimis modis cōuertēdo electos. Et hoc faciet occultis modis. Non tamē mīꝝ si ex tūc circa imutabilitatē & ad sapiētiā & iustitiā multa miracula fecit in suis electis. Nā in mundo ad iustitiā patuit eius uirtus in inuocatione apl'oꝝ: quos subito potēter ac misericorditer imutauit: ut patuit. Mat.i. Mat.iiii. Sed q̄ maxime. Hieronymus in ome.viiii. i eius cōuersione. Mat. unde ibi supra illud. Surgēs secutus &c. Hiero. fulgor ip̄e & maiestas deitatis occulte: que etiā i facie relucebat humana uidētes ad se attrahere poterat ex p̄mo aspectu. Et ip̄e humilis. Mat. cōuersionē suā inter miracula simpliciter scribit simplicibus discipulis sapiētiā infudit. Propter qd̄ dicitur luce.xxi. Dabo uobis os & sapiētiā cui nō poterūt resistere & cōtradicere oēs aduersarii uestri.

Quod quidē quātū inter sēsibilia quātū ad illuminationē mētis miracula de quibus nunc loquimur cōputamus. Sed quātū ad exteriorē actū p̄dicationis inquātū.s.uidebāt hoies illos idiotas & simplices subito in sua locutione i scripturaꝝ expositione sup alios legis doctores apparere sapiētes. Propter qd̄ dicitur. Act.iiii. uidentes iudei petri cōstātiā: & Io. cōpto q̄ hoies essent sine litteris & idiote admirabat̄. Et hi spirituales effectus sunt manifesta testimonia xp̄i doctrie & uirtutis magis q̄ ea q̄ fiunt in miraculis corporis: secūdū q̄ dicitur ad hebreos.ii. Testante deo signis & portētis & ua

ris uirtutibus & spiritus sancti distributionibus. Nihilominus ipse benedictus iesus licet ī hostibus noluerit facere miracula īmutationis mētis modo predicto: fecit tamen circa inferiores eorū uires mira potēta. Vnde super illud Mat.xxi. Eiciebat emētes & uendētes dicit Hiero. Mihi inter oīa signa q̄ fecit dominus hoc uidetur mirabilius eē: q̄ unus hō & illo tēpore cōtēptibilis potuerit ad unius flagelli uerbera tantam eicere multitudinē. Igneum enim quoddā & sydereū radiabat ex oculis eius & deitatis maiestas lucebat ī facie. Et Ori. dicit super Io. hoc est maius miraculū ex quo aqua conuersa ī uinū eo q̄ illic subsistit inanimata materia: hī uero tot milia hominū cogantur ingenia. Et super illud Io.xviii. Abierunt retrorsum & ceciderunt in terram. Vna uox defensione turbā pro armis terribilem sine telo ullo percussit repulit & prostrauit: deus enim latitabat in carne: & ad idē pertinet quod dicit Luce.x. Iesus āt transiens p mediū illorū ibat. Vbi dicit Criso. q̄ in medio insidiantiū & nō apprehendentiū deitatis eminētiā ostēdebat. Et q̄ dicit Io.viii. Iesus abscōdit se & exiuit de tēplo. Exponit Aug. d. q̄ nō abscondit se in angulo tēpli: uel post murū aut colūnā: sed celica potestate se reddens inuisibilē insidiantibus prostratis per mediū illorū exiuit. Ex quibus oibus claret aperte q̄ quādo uoluit oipotēs iesus sua uirtute potuit aīas hominū īmutare nō solū iustificando & sapientiā infundēdo quod ptinet ad miraculorū finē: sed etiā exterius alliciēdo: alterādo: terrēdo: stupefaciendo quod ptinet quo ad tēporalia miracula. Multa talia fecit in die palmarū: de qbus infra dicet in pmo ca. Iesus asello latus. Similia miracula nō ē dubiū ipm sepe facere circa mēbrorū suorū tutelā & ipugnantium malitiā q̄ sepe ad pacifice audiēdos electos de his que sibi sūt ualde molesta īmutat eorū furiā ne ipsos persequat. refrenat eorū audaciā: & oculos & astutos conatus sepe infatuat & ebetat & quasi ex- ut per ipsorū medicinā illi pauperculi sic teneantur ab eis licet aliquādo ēt ipsos reprobos p suos pauperculos furere sinat. Sicut & ipse ī corpus pprium furere permisit iudeorū insaniam.

Cū multa iocunditate expecto illud uirorū miraculū quod per uiros uirtutis mūdo despectos faciat flagellū de funiculis paupertatis & es nūmulariorum effundat: & symoniacos auaros, & supbos de ecclesie tēplo eiciat: & cathedras uendētiū colūbas euertat. Sic ergo iuxta optimi & pii iesu modū circa miracula facta ī mutationibus animarū hominū: nunc āttēde modū quē tenuit circa miracula corporis. Nam qa piissimus iesus mūdū saluare uenerat nō solū diuina uirtute: sed ēt p mysterium carnis assūpte: que qdē natura assūpta ē īstrumētū diuine psone: ideo frequēter in resuscitatiōe mortuorū uel sanatiōe infirmorū: ut oñdat pulchritudinē sue ptātis: sanat uł suscitat uerbo īperii ēt in absentia corpis sui: sicut Io.iiii. patet de filio reguli Cui dixit. Vade filius tuus uiuit. Et ēt in filia chananee. Mat.xv. Aliquādo uero & frequēter utebat aliqua ptinēte ad humanitatē ipsius ut tactu manuum & similiū ut carnē suā doceat instrumētū fore nostre salutis: unde super illud Luce.iiii. Singulis manus iponēs curabat oēs dicit Cirilus quāuis ut deus oēs pellere uerbo morbos potuisset. tāgit tamē eos oñdēs ppriā carnē eē efficacē ad pstadum remedia. Et super illud Io.ix. Fecit lutū ex sputo dicit Augu. De saliua lutū fecit: quia uerbū caro factū ē. Aliquādo ēt ī his corporalibus signis uoluit significare spiritualia instrumēta: unde hic sicut dicit Criso. Lutū fecit ex sputo: ad significandū q̄ ipsemet erat q̄ ex luto terre hominē formauerat. Et super illud Mar.viii. Et expuēs in oculos eius īpositis manibus suis &c. dicit Criso. Expuit quidem & manus iponit: uolēs ostēdere q̄ uerbū diuinum operationi adiunctū mirabilia facit & perficit. Manus.n. operatiōis ē ostēsiua: sputū sermonis ex ore prolati. Est ēt circa miracula xpi cōsiderādum q̄ cōmuniter pfectissima opa faciebat: unde sup illud Io.xi. Oīs hō pmū bonū uinū ponit &c. dicit Crisosto. Talia sunt xpi miracula ut multo his q̄ p naturā fiunt speciosiora & utiliora fiunt. Et similiter in instāti infirmis perfectā sanitatē cōferebat: unde super illud Mat.viii. Surrexit & ministrabat eis: dicit Hiero. Sanitas q̄ cōfertur a domino tota simul specialit aut in ceco illo quē curasse dī Mar.viii. cōtrariū apparuit. Nā pmo iperfecte uidit: uideo inqt homines sicut arbores ābulātes. Deinde posuit iterū iesus manus sup oculos eius & cepit uidere & restitutus ē ita ut clare uideret oīa. Et sic patet q̄ eū pmo iperfecte postmodū perfecte curauit. Quod ut dicit Criso. accidit pp infidelitatē ipsius: uel propter mysteriū sicut dicit Beda: qa uno uerbo simul totū curare potuit: & paulatim curat ut magnitudinē humane cecitatis ostēdat qd' uix & quasi p gradus ad lucē redeat: & gratiā suā nobis indicet per quam sacramēta adiuuat. Per similem modum sepe per sanctos suos pius & sapiens iesus faciendo miracula non simul. sed successiue curat: secundum sue dispositionis eternam sapientiam sua miracula monstrando: nunc sanando perfecte simul nunc paulatiue & successiue: prout fidei & utilitati recipientium cum reparamēto sue iustitie expedire cognoscit. Nec sunt talia despicienda miracula sed magis cum gratiarum actiōe recipiēdū ē qcqd illud sit p scōs suos impartiri dignatur. Semp eñ addit qd' melius ē ibi declarat q̄ opat. Quia uero dictū ē supra q̄ finis xpi erat salus aīarū: & iperfectū ē q̄ finē nō cōseqtur: ideo ut eius opa eēnt pfecta decebat ut nullū curaret in corpore quē ēt nō curaret ī mēte: unde sup illud Io.vii. Totū hoīem sanū fecit in sabbato: dicit Augu. Curatus ē ut sanus eēt ī corpe: credidit ut sanus eēt ī aīa. Aliqñ tñ ī speciali exprimebat aīe salutē. s. q̄ Mat.ix. dixit palitico Dimittūtur tibi peccā tua. Quia sicut dicit Hiero. Ex hoc nobis itelligētia dat pp peccā plerūq̄ euenire corporū debilitatiōem: & iō forsitan prius dimit-

tũtur peccata ut causis debitis ablatis restituatur sanitas. Et ideo uidet̃ q̃ de pdictis dimissis faciat mẽtionẽ: ut illa oñdat egritudis fore cãm. Licet autẽ dimittere peccata maius sit q̃ sanare corpa: qr tñ illud occultũ est: & hoc mãifestũ: pbat minus notũ tñ in se maius. s. h̃re potestatẽ dimittẽdi peccata: p illud q̃ est i se minus tñ hoibus notius. s. sanare corpora miraculose. Et tñ argumẽtũ est efficax & forte q̃ utrũq; est solius dei potẽtie. Et ideo sicut miraculum pbat iesũ deũ: ita pbat ipm posse dimittere peccata: unde h̃ expssissie xpus per miraculum probat se deũ: cũ dicit. Vt autẽ sciatis qr filius hominis habet potestatẽ in terra dimittendi peccata: ait palytico. Tibi dico surge tolle grabatum tuum & cetera. Sicut enim deum esse probari nõ potest per aliud notius secũdum rem: quia nihil est uerius: sed per aliquid notius intellectiui audientis. sic christũ esse deum inter creata nihil habet notius: uel uerius per quod possit probari. Nihil enim est uerius q̃ iesum esse dei filium & filii dei personã in assumpta carne Sed hoc nobis pbat per aliqua minus uera. Sicut patet per imutationem corporum soli deo possibilem: hec autẽ sua miracula magister oĩs uirtutis iesus aliquando occultari pcepit: ut. Mat. ix. uidete ne quis sciat: aliquando publicari: ut. Mat. v. liberato a demonio dixit uade in domũ tuam & nuntia quãta fecit tibi deus ut sicut dicit Crisostomus. Super primum uerbum. Erudiat nos phibere eos qui uolunt nos propter nos laudari. Si autem ad gloriam domini refferãtur non debemus phibere: sed magis iniũgere ut hoc fiat. Non autem solum circa rationales creaturas omnipotens deus debuit miracula facere: sed etiam circa irrõnabiles & insensibiles debuit suam uirtutem mõstrare: ut sic sue diuinitati pbet̃ omnis natura subiecta. Quia uero aliqua bruta ppinq; se habent scd̃m genus ad hoiem unde & in eodem die cũ hoie facte sunt nõ oportebat q̃ circa brutoꝝ corpus aliq̃ miracula faceret: quia quãtũ ad naturam corporalem & sensibilẽ eadem rõne cũ oĩbus censebit̃: & multo fortius manifestabatur uirtus in corporibus hoim. Pisces autẽ cũ uiuãt in aqua magis a natura hoim differũt: unde & in alio die sunt facti in quo miracula fecit i copiosa captura piscium: ut legitur luce. v. & Io. ultio. Et in pisce quem petrus cepit in cuius ore staterem repit. Quod autẽ porci i mari precipitati sũt nõ est opus diuini miraculi sed nequitie demonum ex iesu dispensatiua & utili permissione. In plantis autem miraculum fecit: cũ ad uerbũ illius ficulnea aruit. Mat. xxi. Nec propter hec sicut dicit. Crisostomus super. Mat. q̃ in plantis & brutis aliq̃ñ tale dominus operatur: queras quare sicata sit ficulnea iuste ut. Mat. dicitur: hoc nisi querere ẽ ultime demẽtie: quia. s. in talibus non inuenit̃ culpa & pena: sed miraculũ inspice factorem. Non facit creator iniuriã possidenti si creatura sua ad aliorum salutẽ suo utat̃ arbitrio. Sed magis ut hylarius dicit super. Mat. Ibi deitatis diuine reperimus argumentũ. Nã ubi afferre uoluit & procurare per se salutis exemplum uirtutem suã i hũanis corporibus exercuit: ubi uero i cõtumaces: formas fererẽtis cõstituebat facere speciem in damno arboris indicauit. In aere uero & aqua benedictus iesus miracula fecit que nouit sue pietati cõgruere: ut legitur. Mat. viii. Imperauit uentis & mari. & facta ẽ tranquillitas magna. De his & aliis pl̃ribus miraculis eius infra dicet̃ pticulariter. Nõ conueniebat pacifico iesu qui omnia in statũ pacis & trãquillitatis reuocare uenerat: ut uel turbationẽ aeris uel diuisionem aquarum induceret. Sicut moyses mare diuisit: & Helyas & Iosue Iordanem. Et quando dabatur lex in monte synai fuerunt i aere tonitrua & micantia fulgora. Sicut & helyas fecit. tertio regum. xviii. Postq̃ baal prophetas occidit.

Quod autem hoc facere non debebat pium iesum ostendit. Apostolus ad hebreos. xii. dicendo. Non enim accessistis ad tractabilem ignem & turbinem & caliginem & procellam & tube sonum: & uocem uerborum quandiu audierunt excusauerunt se ne eis fieret uerbum. Et infra. Sed accessistis ad syon montem & ciuitatem dei omnipotẽtis hierusalem celestẽ. Et post. Et iã testamenti noui mediatorem iesum & sanguinis aspersionem melius loquentem q̃ abel. Circa passionem tamen scissum est uelum templi: ad ostendendum reserationem mysteriorum legis. Apperta sunt monumenta: ad ostẽdendum q̃ p eius mortem daretur mortuis uita. Terra mota est: & lapides scissi sunt: ad ostendendum q̃ lapidea hominum corda per eius debent passionem scindi & q̃ totus iste mũdus debet ad bonum passionis mouẽtis iesu uirtute moueri. Tanta ergo miracula facienti in uniuersa creatura omnipotenti iesu cum psalmista cantemus. Domine dominus nr̃ q̃ admirabile est nomẽ tuum in uniuersa terra

Iesus uerbis sensatus cap. xii.

Aterne sapientie splendor: & ueritatis magister sapiens iesus qui usq; ad tempus tricennarium tacuit: postmodum aperiens os suum celestem mundo sapientiam in sue predicationis affluentia eructauit: quod maxime discipulis fecit tam in sermone quem eis fecit in monte: q̃ in illo quem eis fecit in die Iouis sancto per crucis supplicium egressurus de corpore: his enim electis discipulis dei tanq̃ sapientie uasculis gratuita electione magistri iesu datum ẽ nosce mysterium regni dei. Ac per hoc uerbi incarnati abundantius aliis uerbis splendentibus illustrari. Licet autem magistri iesu sapientia magis super electos discipulos fulserit uniuersaliter cum respectu omnium uerbum patris iesu in omnibus uerbis suis sẽsatus apparuit: quod triplici effectu ostendit: fuit enim

Suauissimus in attrahendo

Clarissimus in manifestando

Efficacissimus in coniũgendo
Pro eius suauitatis sapientia dicebant ministri iude
orum: qui missi fuerat apprehendere eum. Io. vii.
Nũq̃ sic locutus ẽ hõ. Et turbe mirabãt̃ ĩ uerb' gr̃e
que pce. . ebãt de ore eius. Et Symon petrus uerbo
rum eius suauitate attractus ꝓ se & ceteris discipu
lis ait Io. vi. Dñe ad quẽ ibimus? uerba uite eterne
hẽs. Et nos credimus & cognouimus quia tu es
christus filius dei. Propt̃ disertionẽ ĩ tõnẽ reddẽ
do tãq̃ nouus magister laudabat̃: Mat. i. Que nã
est hec doctria noua? Et Luce. iiii. Cũ aperuisset ie-
sus prophetiã & legisset: spũs dñi sup me euãgeli-
zare paupibus misit me &c. Sequit̃ ꝙ oĩum ocu-
li erãt itẽdẽtes ĩ eũ ĩ synagoga. Et hac mãifestatio-
ne utebãt̃ apl'i qñ cũ eis erat singularis. & eis sicut
Mar. dicit diuĩa differebat. Propt̃ ptãtẽ ĩ cõuin-
cẽdo dicit Lu. Fcm̃ ẽ dũ h̃ diceret erubescebãt oẽs
aduersarii eius. Et licet fuerit ue᷎ spãlit̃ de ill' q̃ tũc
dicebat singl'r: fuit tñ uniuersalit̃ ue᷎: q᷑ sermõis
efficacia oẽs aduersarios suos cõfudit: q̃tũcũq; suis
tpibus uoluit uidere: sicut patuit ĩ oĩbus disputati
oĩbus quas hũit cũ scribis & phariseis & ĩ calũniis si
bi ipositis uel attẽtatis: ut de uiolatione sabbati de
quo plures eos cõuicit: & de aliis calũnis sibi im
positis: de q̃bus aliq̃d dcm̃ est supra capl'o: Iesus ĩ
honoratus. Patet ẽt ĩ tẽtatiõe multiplici quã ei fe
cerũt: ut Mat. xv de trãsgressiõe traditionũ seniorꝫ
ꝙ discipl'i nõ lauabãt manus cũ panẽ mãducabãt:
Et de q̃one cẽsus: utꝫ liceret dari cesari. Et de mu
liere ĩ adultio deprehẽsa. Et calũnia resurrectiõis ĩ
muliere q̃ hũit. vii. uiros. Et de q̃one ꝑcipui mãda
toꝫ fcã a legis doctore: & de multis aliis q̃onibus
sibi fcĩs: ĩ q̃bus oĩbus ueritatis hostes cõfusi remã
serũt: sicut q̃ maxĩe patet ĩ multis disputatiõibus
quas singl'arit̃ ille dilcũs discipl's Io. colector uer
boꝫ eterni uerbi ihu ĩ decursu euãgl'i sui põit maxi
me. v. vi. vii. & viii. capl'is. & q̃si ꝑ totũ euangeliũ
suũ pp q̃d mento põt cõcludi de efficacia ptãtis sa
piẽtie ihu q̃d scribit̃ Mat. xxii. Nẽo potẽat ei rñdeẽ
uerbũ: nec ausus fuit q̃sq̃ ex illa hora eũ ãplius iter
rogare. Ad euidẽtiã oĩpotẽtis efficatie uerborũ
eterne sapiẽtie ihu ẽ maxĩe põderãdũ: ꝙ ĩ rñsiõibus q̃s
fecit eterna sapia iesus hostibus suis cõit̃ tria facit
Respõdet ad questionem realiter
Respõdet ad hominẽ condecenter
Doctrinã suã ordinariam cõtinuat euidẽter.
Rñdere ad rẽ est aliq̃d dicere unũ q̃stire q̃onis ue
ritas pateat illũinate mẽti: hoc ꝑ tanto dico ꝙ nõ
patet ceco cordi ꝙ ad rẽ ptinet uidere. Sicut splẽdẽ
tẽ ueritatẽ suaꝫ rñsionũ pfida ignorãtia iudeorum
nõ aduertit. Rñdere ad hoiem cõdecẽter ẽ eius
malitiã fraudulentã detegere & percutere uitium:
unde ipingere nitit̃ in magistꝫ. Ordiaria uero
xpi doctrina dignitate sue psone & grãs & officia
& cãs assũpte nature: & sui aduẽtus ĩ carne; quam
sapiẽs iesus tunc singulariter cõtinuauit: qñ ipsam
temptatorũ pfidia adhuc ipedire uisa fuit. In quo
maxĩe oñditur sue sapie efficacia: ꝙ sic illoꝫ mala
faciebat sue itentioni subseruire: ut ide expediat ad
suũ itentũ & ad sui aduẽtus manifestandum bene
ficium: unde adhuc sibi dare conant̃ impii ipedi-
mentum. Vt si fortis pugil in campo certaĩs
positus quidq̃d sibi ab hoste proiicit̃ ad ĩtentũ: ul̃
ĩ hostẽ retorqueat: uel in suũ subseruire faciat fun
damẽtum: hoc aũt est magne sapie scire ĩtueri ĩ sa
pientia iesu: & si in lumĩe loquentis iesu lector ad
uerba sacri euangelii cũ humilitate accesserit cum
magno intellectus tripudio in respõsionibus ie-
su tria supenus dicta contineri excellenter aduerte-
re potent. Exẽpli causa adduco illud. Mat. xxii.
quando mittunt pharisei discipulos cum herodi-
anis ut caperent iesum in sermone cũ multis blan
ditiis dicẽtes. Licet censum dari cesari an nõ? Vbi
eleganter noto tria predicta Nam ad ho-
mines respõdit. eorum discopeniẽs fallaciam: ostẽ
dens eos in laudibus subdolos: & in questiõe ma-
lignos. Cognita inquit iesus nequitia illorũ dixit.
Quid me tentatis hypocrite? Ad rem respõdit:
cum dixit. Reddite que sũt cesaris cesari: & que sũt
dei deo: propter quod sequitur. Et audientes mi-
rati sunt & abierunt: quasi de sua malitia confusi &
sua intentione priuati. Ordinariam etiam suam
continuat doctrinam. Cum enĩ proposuisset para
bolam de nuptiis filio regis factis: in quibus do-
cuit se animarum sponsum. Qua propter nõ sine
charitatis ornamento in sua copula recipitur & pa
rabolam cõclusit. Multi sunt uocati: pauci uero e-
lecti. Predictis impedimenta prestantibus p do
losam iterpositam questionem suam; ordinariam
continuauit doctrinam: ostendens alio typo ꝙ si-
cut anima redempta est sponsa iesu. quã tamen de
ornamento charitatis examinat & pro defectu re-
pudiat. Et sic ipsa est moneta regia eterni regis na-
turali insignita imagine: & uirtuali similitudie sub
scripta. De quorum integritate uel superinduta
peregrina deformitate diabolici characteris ihs ex
aminator aduenit: & reprobator characteris diabo
lici: quasi imaginis cesaris & recolector similitudi
nis dei: propter quod nummisma petit ostendi: q᷑
que sunt in facie anime per contritionem & ope-
rationem nostram iubet examinari in oculis dei:
& inuentam deformitatem inuectiue redarguit cũ
ex questione mentem ad sui confusionem indu-
cit dicendo. Cuius est imago hec & superscriptio?
Quod si anima confusa ex confessione iudi-
cat se peccatricem: recognoscens dicat cesaris. i. de-
monis. Cesar enim interpretatur presideus prin
ceps: & potest significare illum qui est princeps su
per omnes filios superbie. Audi remedium ꝑ
salutis. Reddite ergo que sunt Cesa
is cesari. & que sunt dei deo. Cesari uero redde-
re ẽ diabolo sua tẽtamẽta resistẽdo refũdeꝛ: & deo
purã cõseruãdo naturã: & ab ipso oẽm ĩcognosceꝛ
grãm: si tibi exempli grã dicta sunt: licet & multe

aliis modis possit hec figura exponi. Circa aūt magistralem eterni uerbi sapientiam debes, notare quattuor scilicet.

Quod decēs fuit iesum primo solis ꝑdicare iudeis
Secundo etiam cum scandalo ipse sue predicationis debuit predicare ueritatem.
Tertio docere debuit publice non occulte.
Quarto ꝙ docere debuit solū uerbo & nō scripto.

Pro primo potes notare quod licet de bṅdicto iesu sit scriptū: Esa.xlviii. Parū est ut sis mihi seruus ad suscitandas tribus israel cōuertendasque feces iacob: dedi enim te in lucē gentiū ut sis salus mea usque ad extremū terre. Tamē a principio fuit cōueniens: tā per ap̄ſos: q̄ p christum iesum predicationis sue aduentū solum exhiberi iudeis. Primo quidem ut ostēderet p suum aduentum ipleri pmissiones p̄rm: que iudeis & non gentibus prīa facie fieri uidet᷑. Propter quod Roma.xv Dico ait Apostolus xp̄m iesum ministrū fuisse circūcisionis.i.ap̄l'm & ꝑdicatorē iudeoꝶ ꝑpter ueritatē dei ad cōfirmādas ꝑmissiones patrū. Secūdo pp cōseruandum ordinē hierarchicū quē semp deus in oībus seruat. Qua propter dr̄ ad ro.xiii. Que a deo sunt: ordinata sūt. Et iudeis qui deo erāt propinquiores p fidē & cultū unius dei decuit prius xp̄i doctrina pponi & p eos ad gentes trāsmitti: sicut p superiores angelos ad inferiores diuina luia deueniūt: unde sup illud mat.xv. Nō sū missus nisi ad oues q̄ perierūt domus israel. dicit Io. non hoc dicit qn ad gentes missus sit: sed ꝙ primo ad isr̄l missus ē. Et hoc ē quod dicit᷑ Esa. ultimo: mittā ex his qui saluati fuerint.i. ex iudeis ad gentes: & multis enaratis nationibus dicit: & annūciabūt gloria meam: unde aperte hūc ordinē describit propheta. Tertio ut a iudeis auferret scandalū uel saltem materiam scandali unde sup illd' mat.x. In uiā gētium ne abieritis dicit hier. Oportebat ꝑmo aduētū xp̄i nūciare iudeis ne iustā haberēt excusationē dicētes ꝙ ad gentes & samaritanos populos miserit. Quarto ut ostēderet sue passionis fructū & meritū in cōuersione gētiū per q̄ meruit gentibus pussimus iesus sue redēptiōis notitiam & ab eis excludi idolatriā: & i eis predicari sui nominis gloriā: pp quod dicit᷑ Apoca. secūdo. q uicerit dabo ei potestatem sup gētes: & reget eos: sicut & ego accepi a p̄re meo: & ad phil'. secūdo dr̄. ꝙ factus ē obediēs usq ad mortē: mortē aūt crucis: pp q̄d & deus exaltauit illū & dōauit illi nom̄ &c.

Et iō passionē suā noluit ante alius publicari doctrinā: sed post passionē suā dicit matth. ulti. docete oēs gentes. & predicate euāgelium omni creature. Hāc rationem iesus innuit cum iminēte passione q̄dam gentiles uellent uidere iesum ꝛ̄dit. io.xii. nisi granum frumēti cadens in terrā mortuū fuerit nullū fructū affert: uñ dicit aug. ꝙ ipse erat granū mortificandū i infidelitate iudeoꝶ: & multiplicādū i fide ppl'orū: & sicut nō decuit sapiētie iesū a ꝑncipio cōiter suā doctrinā ad terras gentiū mittere; ut iudeis tanq̄ ꝑmogēito ppl'o honor debitus seruaretur: ita non debuit gentiles omnino repelleri ne spes salutis eis oīo ꝑcluderet᷑: & pp hoc aliqui gētiles particulariter sūt admissi pp excellētiā fidei & deuotiōis eoꝶ sicut cēturio & mulier sanguiflua: & chananea i quibus magna fides ecclesie tāqua in suis primitiuis fuit dulciter accepta a benigno iesu & cōmēdata magnifice. Quia uero ꝑmissiones p̄rm etiam: i iudeoꝶ ppl'o ipossibile erat euacuari: idcirco i ipsoꝶ iconuersione quā cū magnō gaudio expectamus meritū persone xp̄i & sue passiōis: utte & sublimitatis glorie ꝑgustabūtur magnalia. Eoꝶ.n. conuersio erit pfecta: ita ꝙ i filiis iudeoꝶ futuris apparebit emēdata malitia: & ipsi metēt habūde xp̄i doctrine lumina & pfectionis exēpla que nūc uidētur ociose a iesu super patres eoꝶ icredulos seminata.

Et passionē iesu a p̄ribus suis illatam sup oēs alios plāgunt p amara suspiria singulariter cōplātati & cōsepulti similitudini mortis iesu: ita ꝙ i eis apparebit ꝙ nō ociose intus eos.xxxiii. ānis i carne mortali uixit: unde & figure que illam conuersionem significāt multū ꝑcellēter diuinā familiaritatē pretēdūt in eis respcū ꝑteriti status: sicut pater i resuscitatione filii archisynagogi: ut ifra dicet᷑ & sicut aliqd i illo.ca. iesus redemptus paruulus: de symeōe & eius cātico ē supra dictū. O benigne iesu q mihi peccatori dedisti anxie suspirare ad illius statū sublimis excellentiā & illis felicibus iudeis non inuidere sed tota mente colletari ad tuā gloriā. p illā superexcessiuā gratiā quā i primo tpe te supelectos tuos idignus cognosco uelle effūdere te humiliter & instāter deprecor ut more catelli tui de micis illius superabundātis ꝯuiuiu tui me digneris reficere meritis illoꝶ sicut excellenter perfectoꝶ: q i sua natura nōdū sūt: & in tua bonitate & uolūtate imutabiles sūt. Circa secūdū debes scire: ꝙ sicut p excellentiā pfectiōis p̄rm & filioꝶ futuroꝶ debuit benedictus iesus in sua p sona tm̄ ꝑdicare iudeis: sic pp malitiā & scādalū iudeoꝶ tūc p̄ntiū nō debuit dimittere qn aperte pāderet ueritatē & utilitatē sue sapiētie doctrinalis qa salus multitudinis: & utilitas electoꝶ quā redēptor iesus clare uidebat ē ꝑferēda paci quorūcūq; singulariū hoīum. In finalibus aūt tpibus sēp sūt aliq pestilētes q alios uidētur regere q i doctrina iflātur scia & de falsa ꝑsumūt iusticia: & tales ꝑterue seuiūt cōtra ueritatis spūm oriēns & multitudinē plebiū simpliciū q̄ parata est seq accedere pertinaci malitia & dolosa astucia toto conatu ipediūt ne in splendore noui luminis accipiāt remediū ꝑdicate salutis. Quod licet uideatur nouū qa noua pfectiōe nouiter explicatū tn̄ antiqū est qa in antiqs & auctenticis medullitus est inclusum: sicut christus dicebat iudeis: scrutamini scripturas i quibus uos putatis uitam eternam habere. Et ille sūt q̄ testimoniū phibēt de me. & iudeis zelātibus p moyse dixit. ē q accusat uos moyses i quo sꝑatis si moysi crederitis: forsitan & mihi: de me ille scripsit

Io.v. Tales.n.hypocrite nouũ uirtutis spũ psequẽtes gl'ant' se átiquã doctrinã defẽdeř:& p átiquorũ prm hõre zelař. Quod cótra xp̃s ondit ꝙ ẽt scripturã ignorát:& scõꝶ prm cõtra se iracũdiã puocátuĩ & gl'iátibus i pr̃e abraham dixit Io.viii. Vos ex pr̃e diabolo estis:& desideria pr̃is uři uultis facere. Sil'r & ioan.i caõica ondit euágl'ii doctrinã nõ eẽ nouã:sed átiquã.d. Nõ mãdatum nouũ scribo uobis sed mãdatũ uetus:qd' audistis ab initio:qr cũ noua spũs sci illũinatio p scriptũ circa scripture itelligẽtiã:& circa pfcõnẽ assũmẽdã dabatur discipl'is suis.Io.xiii.Mãdatũ nouũ do uobis:&c. Pro uitãdo ergo scãdalo:nec xp̃s uoluit ueritatẽ omittere:nec eoꝶ scãdalum docendo uitare. Impugnabant enim salutem simplicis popul':tũ qr impugnabant christi doctrinã per quã solã poterat esse salus:tũ ẽt qr suis prauis moribus uitam populi corrũpebát.Et qd' ẽ peius ista duo mala q̃ sub spe bõa ppl'o suadebát:ad hoc pbãdũ scripturaꝶ itelligẽtiã subuertẽtes. Propt' qd' utilius erat ut apparerẽt hostes xp̃i publice q̃ sibi bládiẽtes i facie & ab eius seq̃lla ppl'os reuocarẽt occulte.Ex publico.n.ipoꝶ scãdalo cõtra xp̃m poterat inotescere ꝙ exq̃sita malitia & iuidia detrahebát ei & eius salutari doctrie:pp qd' nec eius scãdalũ uitare debuit:sicut nec fecit.nec tñ scãdalizare eos debuit nec uoluit nisi ex uirtute sue doctrie ul' scitate uite quã p eoꝶ scãdalo:nec debuit nec uoluit omitteř:qn potius illa q̃ poterat alr' facere i ocl'is eoꝶ uoluit facere i sabbõ uñ accipiebát matiã cecitatis:qr q̃ idustria uoluit uirus latẽtis malitie ipoꝶ miserator simpliciũ iesus maifestare ppl'is:ne seducerẽt' ab eis.Et eos sicut digni erát aplius excecare:& tñ faciebat opus scm̃ & utile:qr cerimonialẽ obseruãtiã sabbati de qua curabát phisei & de eius destructõe mortali nõ curabát:debuit retificare & apire ppl'is.

Sil'ter & aliis suis obseruãtiis sistitiolis debuit eoꝶ carnalẽ hypocrisim & cecitatẽ detegere:De q̃bus dř Mat.& Mar.Phisei.n.nisi crebro lauẽt manus suas nõ mãducát panẽ:tenẽtes traditionẽ senioꝶ:& a foro uẽientes nisi baptizati ñ comedũt. Et alia mľta sũt q̃ tradita sũt illis seruař baptismata calicũ & urceoꝶ & eramẽtoꝶ & lectoꝶ. Pro q̃bus oĩbus acute ibi cõfundit eos uocás hypocritas ex testimõio Esa.Eoꝶ cultũ dei uanũ reprobás tanq̃ externus cultũ appentie hypocrisis & intius uacuũ ueritate mortali:ex quo fuerũt fortiť scãdalizati:ĥ scripta sũt Mar.vii Propt' qd' Mat.xv dř:ꝙ discipuli dixerũt ei.Scis qr iudei audito hoc uerbo scãdalizati sũt.At ille rñdẽs ait.Oĩs plátatio quã non plátauit pr̃ meus celestis eradicabit'.Sinite illos:ceci sũt & duces cecoꝶ.Ex q̃bus patet expresse ꝙ eorũ scãdalũ puipẽdit:& puipẽdere debuit:qr ipi populũ uere ad eťnũ scãdalũ deducebát. Mat.ẽt legimus.xvii.ꝙ ipse recte uitauit scãdalũ gẽtiliũ:q petebát dragmã:ubi pbato ꝙ ipse nõ tenebat' soluere:uoluit tñ soluere p superogationẽ:nolẽs eos turbare:uñ ipe dixit petro.Vt át nõ scãdalizemus eos uade ad mare &c. Ibi dř ꝙ fecit solui censũ p se:& p petro ad euitãdũ scãdalũ:ubi nota misericordiã:sapiam:pietatẽ:simulq; iustitiã bñdicti iesu.Quia.n.scribe & phisei ipugnabát spm xp̃i:et obstiata eorum malitia scãdalizabát' de oĩpotẽtis iesu doctrĩa:& idcirco erát excecãdi:& a dei cultu pscidendi:ió eoꝶ scãdalũ nõ curauit:& nõ curãdũ discipl'is dixit:qn potius docẽdo & faciẽdo ea q̃ erát diuĩ hõris mõis illis displicibilibus ipoꝶ scãdalũ occõnalit' augmẽtauit:& q̃si de idustria peurare appuit. Quia uero colligẽtes didragma & gẽtiles & simplices iudei & ifirmitate & ignorantia sumebát scãdalũ ex omissiõe aliquoꝶ ex q̃bus iesus & eius discipl'i erát liberi:licet illa facere nõ esset pcm̃:sed magis superogationũ.Idcirco qr pius iñs tales uocare ueneratit:eoꝶ scãdalũ pie uitat:p hoc dãs exẽplũ i similibus tpibus pusilloꝶ scãdali q pati erát seq spũm gr̃e tonsuitibus debeř uitari.Et illoꝶ q sũt similes phiseis & scribis q scandalizát' de his de q̃bus edificari debuerũt scãdala puipẽdi. Pro p̃mo dř mat.xviii.Quicũq; scãdalizauerit unũ ex pusillis istis q i me credũt:expedit ei ut suspẽdat' mola asinaria i collo eius:& demergat' i profundũ maris.Mola asinaria põt inelligi uita laboriosa:& pfũdũ maris itelligi pfũdũ hũilitatis & tribulationis. Vult ergo ondere ꝙ uiri uirtutũ exẽplares i pricipiis statuũ maxie:debent labores & multas tribulatiões mũdi uiriliter sustinere:ut poss'nt simplices & rudes ppl'os attrahere:& eoꝶ scãdalo cauere:pp quod dicebat apo. Si esca scãdalizat frẽm meũ:carnes nõ comedã i eternũ.Btũs frãciscus sciens se datum aliis i exẽplũ:licet inocẽs eẽt eius caro:& nullo modo pp offẽsas egeret flagello:cõtinuo tñ illi penas renouabat & onera:custodiẽs pp alios uias duras:dicebat eni. Si linguis hoĩum loq̃r & ágl'oꝶ:charitatẽ át non hẽam:& pximis uirtutũ exẽplar nõ monstrẽ:parũ psũ aliis:mihi nihil. Hoc itaq; mõ exẽplo magistri pfcõnis iesu & strenui eius imitatoris pauli & fidelis renouatoris eius frãcisci pusilloꝶ scãdala uitare debemus:& molã asinariã in collo portare. Tales.n.scõs asinos dñs eq̃tare dignat':& felici sessiõe sup eos cũ scõꝶ angl'oꝶ iubilo eos i ciuitatẽ supni hierl'm itroducit. Pro puipendẽdo át scãdalũ hypocritaꝶ & phiseoꝶ q uolũt famã hẽre & scitatis opa ñ faceř:dicebat apl'is suis p̃dicás.Emulant' uos & nõ bñ.& subuerteř nos uolũt ut illos emulemur. Tales.n:q opa pfcõis facere nolunt uolẽtes ipediũt:& ad sua carnalia opa imitãda inducẽtes:& cogẽtes eos q pfcõni iũgilát:ipsos a pfcõne subuertũt:caudã lõgã uulpie astutie super anũ iperfcõis portãtes ne ipsoꝶ appeát in oculis puipẽdenda. Pro taliũ uitãdo cõsortiũ & p uitãdo scãdalũ:iesus dicebat apl'is Luce:xii. Attendite a fermẽto phiseoꝶ qd' ẽ hypocrisis.Istud est fermẽtũ malitie & neq̃tie qd' totã massã religiõis corrũpit.ne uiuat i azimis sinceritatis & ueritatis uite pfcẽ.Quia tñ diuina & sãcta perfectiõe crescẽte &

sub bñdcō filio ī elcīs debet ħ impie uulpis cauda cruentari & ipsius reuelari opprobriū: ī cuius tñ no dosa anfractu qdiu stat ita lōga cetus electoꝝ affli giť: ideirco cōsolationē pmittit.d. Nihil opertū: qd ñ ̄ueleť &c. Quia uero ilľ de pfcā ueritate nasciť scandalum quam spiritus iesus in aure cordis suis paupibus loquiť: ideirco pcepit ueritatē īspiratā pu blice pdicari: & illoꝝ obstiatoꝝ scādalū puipēdi.d. qd dico uobȝ i tenebris: pdicate sr tecta. Patet igiť q taliū obstinatorū & ueritatē psequētiū ñ uult ie sus uitari scādalū: sed ad pfecta opa acrius puocari Nō eni scādalizanť nisi d ope pfecto moi phousi masculū oīes sue relaxatōis iactātes in flumine: & femininū fragile nutrientes ī obsequū sue īperfecte ui te. Hoꝝ exēpla tñ ī nrīs doloribus multiplicata uidemus q gemētes ī talibus pñt cū dauid lugere dicētes. Circūdederūt me sicut apes &c. hoc est ul tio puritatis ut a suis ipugnatiōibus cōuertanť: li cet: apl's.d. pme ad choꝝ: qrto: sine offēsiōe estote iudeis & gentibus: & ecclesie dei. Et pme ad thy. v. seniorē ne icrepaueris: sed obsecra ut prem. Nō fe cit cōtra hoc aps nec imitatores pauli faciūt: qa ītel ligit paulus sine affectu esse ut nulli fcō suo uel di cto rectis occō deť ruine. Si tñ scādalū de ueritate nasciť siue uite: siue doctrine. tutius scādalum na sci pmittiť: q ueritas relinqť. dicit gre. hōrare aūt se niores & nō icrepare: apl's itelligit de illis sēioribus q nō etate uel auctoritate sed etiā scitate & honesta te st senes: scdm illud. Numeri. xi. cōgrega mihi. x. uiros de senioribus isrľ quos tu nosti q senes sūt. s. nō tñ etate tpis: sed scitate uirtutis: si aūt auctorita tē senectutis i istrumētū malitie uirtutis publice pec cādo & alios suo male exēplo deformādo manēte & acriter icrepādi sūt et a spū iuniors: qd pbať da. xiii. ubi dr: q suscitauit dñs spm pueri iunioris &c. seqť q dixit ad pmū iueterate dieꝝ maloꝝ & ad se cōdū: semē canaā & nō iuda: spēs decepit te & cōcu piscētia subuertit cor tuū. Circa tertiū sciēdū: q ie sus publice: & nō occulto pdicauit: & sic pdicare de buit: sicut ipse dixit: ego pala locutus sū mūdo: ego sp docui ī synagoga & ī tēplo quo oēs iudei cōueni unt &c. Ad cuius euidētiā ē sciēdū. q doctria ali cuius pōt eē ī occulto mplr: uno mō qtū ad ītētio nē docētis q itēdit suā doctrinā nō manifestare mľ tis sed magis occultare: qd duplici cā cōtingit: qñq ex iuidia docētis: q supbe uult ī scia solus apparere: qd ī xpo locū ñ hūit qnimo dicere potuit illd sapiē tie. vii. sine fictōe didici & sine iuidia cōico: & hone statē illius nō abscōdo: qñq cōtigit pp ī honestatē eoꝝ q docētur: sicut augu. docet sup io. q qdā sunt mala q portare nō pōt qlr cūq pudor humanus: uñ de doctrina hereticoꝝ. ix. puer. dr aque furtiue dul ciores sūt. doctria aūt xpi fuit mūdissima: & uera: de q mar. iiii. dr: Nūq uenit lucerna. i. uera & hōesta do ctrina ut sub modio ponať. Alio mō aliq doctri na dr ī occulto quia paucis preponiť: & sic christus in occulto non docuit: quia uel doctrinā suā turbe pposuit uel suis ai cōi dixit discipulis: ut ipi postea

tpe cōgruo docerēt turbas: uñ aug. dicit sup io. qs ī occulto cū corā tot hoibus loqť: q p eos uelit in notescere mľtis. Tertiō mō aliq doctrina ē ī occul to qtū ad docendi modū. & sic xps qbusdā turbis locutus ē ī occľto parabolis utēs ad spiritualia ana tiada mysteria: ad q capiēda ñ erāt idonei: uel forsi tā digni: & tñ xps tm audiētibus dabat intelligere in his que docebat: quantum sue iusticie: & pietati uidebat congruere. Vasis tamē gratie & sapien tie sue apostolis suis parabolas expōebat per quos sapiētia christi deueniret ad alios: sicut essent idōei: secūdū illud scde ad thy. secūdo. quo audisti a me p multos testes hec commendo fidelibus homini bus qui idonei erunt & alios docere. apostolis ait dicit ihs luce. viii. Vobis datū est nosce mysteriū re gni dei: ceteris autē in parabolis &c. quod figuratū fuit. Numeri. iiii. ubi mandatur qd filii aaron inuol uerent in uasa sanctuarii: que leuite inuoluta porta rent. Licet autem dicatur mat. xiii. q sine parabo lis nō loquebať ad turbas: illud ītelligēdū est secū dum criso. per illū sermonē quem tūc fecit: qnis & alias sine parabolis turbis mľta locutus fuerit. sed quia nullū fere sermonē explicat ubi nō p parabo lā aliqd significauerit: quamuis ī eo aliqua proprie dixerit. Non enim discipulis suis dominus omnia profunda sue sapientie manifestat cum eis dicit io. xvi. adhuc multa habeo uobis dicere que nō pote stis portare modo. Et si scintillam sermōis eius sustinere certe nec sūmi seraph hois iesu sapiētiam cōprehendunt: quin potius ut dicitur: ezechiel. i. cū fieret uox super firmamētum quod erat sup capita eorum stabāt & submittebāt alas suas. Et licet i ezechiele uocetur seraph: esaie tamē. vi. dicitur q se raphin uelabāt facies suas: sicut exponit diony. i ty po eius qd dictū ē: quicquid tamen secūdum na turum suarum moderamen sapiens iesus palam pro posuisse dicitur: licet non omnes intellexerint eum sicut dicit: aug. intelligendum ē sic dixisse dominū. Palam locutus sū mundo: ac si dixisset: multi me au dierūt: & rursus: non erat palam: qa nō intelligebat

Nec erat contra hoc qd mat. x. dixit: qd ī aure au ditis: predicate super tecta: sicut hylarius exponens hoc dixit: Non legimus dominum solitum fuisse sermocinari noctibus & doctrinā in tenebris tradi disse: sed hoc dicit quia omis sermo eius carnalibus tenebrescit: & uerbum eius infidelibus nox est. uel secūdū: Hiero. comparatiue legitur: quia erudiebat in paruo iudice loco respectu totius mundi: in quo per apostolorum predicationem debebat christi pu blicari doctrina. Fuit autem multum conueniēs christum in parabolis loqui: parabola enim est sen sibilium rerum acceptio ad spiritualia firmanda. & quia una figura possunt significari innumera: ideo maxime altos magistros decet in parabolis loqui: quorum est doctrina breuiloqua. quod christo ma xime conuenit: qui uerbum eternum paterne sapi ētie sepsū ī breui archa recluserat hūanā assumēdo naturā: ut ex hī merito dicať uerbū abbreuiatū fect

dominus sup t'rā &c. Secūdo qr p hoc decebat
sēsibilia debet & posse ad spūalia & diuina refferre.
Tertio qr p hoc sapiens ihs magis illustrabat &
fortius excecebat hūiles discipl'os & execrabat im-
pios phariseos: & eis archana sapie sue abscondebat:
seruās hūilis iesus qd' ipe fecē precepit. Nolite
sctm dare canibus. Quarto ut mō docēdi utriusq
nature ueritatē ihs uie matū uerbū ondéret. Si-
cut.n. i pabula carnis & spūalis sēsus corpalibus fi-
guris obuoluitur: sic & spūs q deus ē dei filius &
carne uestitus & dei uerbū etnū ligua corpali i as-
sumpta carne pīue sapie eructat archana. Multis
aliis rōnibus pōt pacē iesū decētissime fuisse locu-
tū: licet hoc p sūma rōne deuote & fideli mēti suf-
ficiat solū. s. scire q sit de facto pcedet & loqui xps
elegit. Non. n. dubitat mens deuota & illumina-
ta a iesu q optimo & decētissimo mō cum xps fe-
cit & ex eo quodcūq fit illud optimū ē q illud di-
cere uel facere iesus deus & homo elegit. Circa
q̄tū debet scire q nō decuit prudētē iesum qui oia
facit in sapia doctrinā suam tradere scripto sed uer-
bo. Primo pp dignitatis sue excellentiā. Cū.n.
xps eēt summus doctor: sūmum docendi modū
cōpetebat accipere.ut. s. uerbo uocali i discipulorum
iprimeret cordibus. Propter quod dr Mar.i. q erat
docēs eos: sicut ptatem hñs. Vnde et apud gētiles
Pythagoras & Socrates excellētissimi doctores int'
eos nihil scribere uoluerūt. Scripta.n. ordināt' ad i
pressionē doctrine i cordibus auditoꝝ sicut ad fi-
nem. Et maioris efficacie ē doctrinam suā imp̄me-
re uerbo q scripto: unde testimoniū increate sapie
iesu: q ipse ē magister magroꝝ iterius ipmens:
fuit pmaximū q simplices & idiotas apl'os tāta &
tā alta retinēt fecit nō scripto sed solo impressiuo
uerbo de ipius iesu sublimitate doctrīe. Secūdo
pp excelletia doctrie iesu q̄ lrīs comp̄hēdi nō pōt:
scd'm illud Io. ultio. Sūt & alia multa q̄ fecit iesus
q̄ si scriberēt' p singl'a: nec ipm arbitror mūdū cape
posse eos q scribēdi fūt libros: sicut dicit Aug. Nō
spacio locoꝝ credēdū est mūdū cape nō posse sed
capacitate legētiū cōprehendi nō posse. Si āt ie-
sus suā doctriam scripto mādasset p se: nihil ultius
de iesu doctria hoies estiarēt: q qd' ipamet doctria
ptēderet. Tertio ut ordie hierarchico ad oēs sua
doctria pcederet: dū ipe discipulos suos uerbo do
cuit: q postmōm alios uerbo & scripto docuerūt:
uñ & de sapia dr Prouer.ix. q misit ancillas suas ad
arcē & ad menia ciuitatis. He ancille fuerūt apl'ice
mētes dociles & subiecte. Si āt ipsemet iesus suam
doctrinā scripsisset: cū oēs legere potuissēt immedia-
te puenisset ad oēs. Sic ergo patet q sapia iesu pru
dent' elegit nō scripto: sed uerbo docere. Nec ob-
stat q lex uetus dicat' a deo scripta: Exo.xxiiii. Da
bo tibi tabulas lapideas & legē atq mādata q̄ scri-
psi. Sicut.n. lex uetus sēsibilibus figuris dabat' po-
pl'o rudi: sic cōseq̄nt' sēsibilibus figuris debuit scri-
bi. Sed doctria christi iesu q̄ dr lex spūs uite scribi
nō debuit attramēto: sed spū dei uiui: nō in tabl'is
lapideis: sed i tabl'is cordis: ut dicit apl's scd'e ad
Coꝝ.iii. Et si dicat' sicut ad hebꝝ.x. dr: q ūbrā
hēt lex futuroꝝ bonoꝝ: & iō sicut moyses dedit li
brū legis scriptū: sic secūdus legislator ihs tradidit
scriptū uerbū. Dicēdū ē q nō ē simile de iesu &
moyse. Moyses.n. fuit hō defectiuus & ideo uite
potuit eē liber exēplans nō plene: sed libꝝ iforma
tiuū dedit libꝛe scripture. Iesus uero ex toto se itus
& extra ē liber uite cōtinēs: mittēs luminaria uite cō
tinēs exēpla: iuxta qd' dēmest moysi. Inspice & fac
scd'm exēplar qd' tibi mōstratū ē: na & ipse exulta
uit ut ipse uideret ihm: uidit & gauisus ē. Scriptura
ergo legis i tabl'is lapideis ñ fuit ūbra ul' figura q
iesus scribet deberet i chartis. Sed qr ipe uerus la-
pis abscissus de mōte eminētie uirgialis istabili &
idelibili firmitate sue cōuersatiōis scriberet exēpla
xpiāe pfcōnis: q q legeret imitādo uiueret uita pfe
cta. Et tñ sicut lex dr scripta māu ul' digito dei: sic
doctria euāgl'ica scripta ē p apl'os q̄si maibus xpi.
Et hoc ē q dicit aug. i lib. d' cōsensu euangl'istaꝝ.
Oibus discipl'is suis taq̄ mēbris corporis sui xps ē
caput. Itaq cū illi scripserit q̄ ipse ondit & dixit.
neq̄q dicēdū ē q ipse nō scripserit qñ mēbra eius
id opata sūt qd' dictāte capite cognouerūt. Quic-
qd.n. de suis fcis & dcis nos legere uoluit: hoc scri
bēdū illis taq̄ suis maibus ipauit. Qui uero scri
pturis apl'oꝝ credere nolūt: nec ipsi iesu scribenti
crederēt: cū ipe eis dicat. Qui uos audit me audit:
& q uos spnit me spnit. Incipit Tractatus de p
fectiōe. Iesus perfecta consulens cap.xiii.

Sicut āt sapiēs iesus i oibus uerbis suis sēsa
tus appuit: sic & i oibus discipl'is suis ma
gist' pfectiōis iesus pfcā cōsulit: & i uite sue
cursu: & i se & i deuotissima matre sua pfectionem
tenuit: & i oibus pfectus exñs: siue cōdescēdendo
ifirmis: siue alte uolādo i sublimibus uirtutibus p-
prīs oibus saluator oim uiā salutis ondit: & i se sin
gulare pfcōis uite semitā declarauit. Et q̄ ipfcōnis
aliis uidet' assumēs i se maioris pfcōis ex hoc cha-
ritatē ondēs nō solū carne sed et mēte cōdescēdit i
firmis: sicut i tractatu de paupertate in scōrū dictis
pluribus superius fuit allegatum: dū de pauperta-
tis eius altitudine ageretur. Ad uidēdū autē quō
bñdictus iesus perfecta cōsuluit. Primo tria preā
bula ponunt'. in quoꝝ primo ondit' q sine lesiōe
pfectiōis in multis condescēdit ifirmis. In secū
do: q non uult iesus q ipsū imitentur uin pfecti i
oibus extrīsecis actibus suis. In tertio quō per-
fectio & iperfectio dr̄nt: nō quō uirtus & uitiū: nō
sicut meritū & peccatū. Post hec p̄ambula quar-
to declarabitur quid ad pfectionē consilioꝝ iesu
substātialiter cōtineat: & i quo iperfectionū statū
trāscēdit: i qua etiam pte ē expositio orōnis dñice.
Quito multiformitas status pfecti uin distigu
et'. Sexto ipsoꝝ statuū adiuicē cōpatio ondet'.
Et sic i.vi. partibus capl'm cōsumabit'. Primum
preambulum q sine lesione pfectionis iesus con-
descendit infirmis.

D declarationem p̄mi ponuntur prīo dc̄a scōꝝ:postea distinguet᷑ bonū & malū: pfectum & ip̄fectū.ut p hec uideat᷑ quō ih̄s ex perfectionis rectitudine cōdescendit ifirmis. Dicit eni Ambro. super illud: Luce. xxii. Transfer calicē hūc a me. Erant inq̄t hoc loco qui tristitiā saluatoris ad argumētū inolite potius a p̄ncipio q̄ suscepte ad tp̄s infirmitatis inclināt: & naturali cupiunt detorquere fnie. Nunq̄ eni magis pietatē maiestatēq; dn̄i admirator. Minus eni mihi detulerat nisi meū suscepisset affectū. Vbi sacer Ambro. oñdit q̄ pfectio mentis iesu condescēdit infirmis spālē mē tis horrorē assumens ad impfectoꝝ se actui cōformandū: p̄ter illam generalē carnis infirmitatē quā ab origine suspserat. Cui concordat Aug. sup p̄s. cii. Habuit inq̄t dn̄s loculos: sicut dc̄m est de q̄bus dam religiosis femis q̄ ministrabāt ei de sub̄a sua. Futurus erat paulus nihil tale alī quetens: & oīa p uitnalibus donās: sed quia multi infitmi ista q̄situ ri erant magis infirmoꝝ p̄sonas suscepit xp̄s. Sublimius paulus nūq̄ & xp̄o: immo sublimius xp̄us: quia misericordius. Cum eni uideret paulū ista non esse q̄situꝝ: puidit ne dānaret q̄situꝝ: & p̄buit exēplū infirmo: quo cū uideret & gaudentes & feruentes ad martyriū passionis exaltaturos i ipsa passione fortes centenarios maturos ad horreū tamen quorūdā infirmoꝝ quos uidebat posse turbari uenit passione ne deficerēt: sed potius uoluntatē humanā uoluntati creatoris coniungerent: eoꝝ psonam uoluit in passiōe suscipere xp̄s dicēdo. Tristis est aīa mea usq; ad mortē. Hic aug. claris uerbis oñdit q̄ sublimis pfectionis fuit in xp̄o talia opa imperfectionis assumere. In q̄bus non tm̄ carne infirmis condescendit sed benignissima mente. Vt autē clarescat in q̄bus magr̄ uite nr̄e iesus uiam perfectionis edocuit: & in cuius sūma perfectione interius retēta imperfectiōis opa egit exterius. Nota q̄ sicut bonū & malū tripliciter dr̄. In genere: ex circūstantia: & sc̄dm se: sic pfectū & imperfectū. Bonū nāq; in genere est actus transiens supra naturā debitam ut ire ad ecclīam: dare elemosynā. Bonū ex circūstantia est actus circūstantiis laudabilibus informatus. Sicut dare elemosynam debitis circunstātiis seruatis circa dantem & recipientē circa loca tempora & psonas. Hec duo bona deprauari pn̄t p aliquas circunstantie defectū: & maxime pp inordinationē intentionis: ut pote si quis dādo elemosynā uel ieiunādo querat gloriam humanā p̄ncipalit᷑: & intendat. Tertium bonū est bonū secundum se: quod nullo mō pōt male fieri. Sicut est opus uirtutis a charitatis radice procedens: & hec sūt opera dei in nobis. Sicut est de habitu unde procedunt. Aug. dicit q̄ uirtus est bona qualitas mentis q̄ recte uiuit᷑: quā deus nobis & sine nobis opatur. Per hunc etiam modū: tripliciter dicitur malum. Malū in genere: qui ē actus transiens super materiam indebitam: ut occidere hominem. Malū ex circūstantia est actus informatus circūstantia indebita ut comedere ante horā. Malū ex se sunt illa q̄ mox noiata cōmixta sunt malo ut mētiri: fornicari: odire ueritatem: & approbare errorē. Sil̄r etiam mō pfcm̄ tripliciter dr̄: perfectū in genere est actus difficilis & excellēs ut pote oīa relinquere: uirtutē seruare: religionē intrare. pfectum ex circunstantia dicitur actus predictus debitis circūstantiis adornatus: ut relinquere diuitias gaudenter & humiliter p pter honorē dei & edificatōnē pximi: pfectū sc̄dm se est actus difficilis a uirtutis sublimitate pcedens & est motus feruide & extatice pfectiōis: imo dilectiōis in deū: uel pure & plene dilcōis ad inimicū.

Iuxta hūc modū tripl'r dr̄ imperfectū. s. in genere: ut actus fragilis ad quē humana fragilitas inclinat᷑: sicut mortē fugere: ieiunia soluere: uel pecuniā possidere: impfectū ex circūstantia ē actus informatus circunstātia inclinante ad ifimū iustitie statū ut uim faciēti & iniurianti: dimittere uestē pp fugam maioris iniurie. Impfectū sc̄dm se est actus qui nō stat cū euāgelica pfectiōe: sicut in matrimoniū cōsentire: uxorē ducere: uel fugere pauptatē. Cum igitur tā m'l'tipliciter dicat᷑ impfectus q̄ pfcūs actus claꝝ est q̄ sicut malū in generē pōt fieri bonum ex circūstantia: ut occidere hoiem auctoritate iudicis: q̄a maleficus ē: & quia lex iubet: & quia rei publice confert. Et econtrario bonū in genere pōt fieri malū ex circūstantia: ut dare elemosynā pp inanē glīa sic & pfectū in genere pōt fieri ipfectum ex circunstantia: ut relinq̄re sua modica bona ut recipiat maiora bona ecclesiastica: uel religionē intrare ut penuria fugiat᷑: uel ab oī carnali libidine abstinere pp uitam carnis plōgandam. Ecōtrario ipfectum in genere potest fieri pfectū ex circū stantia: ut fugere mortem ut quis gl'iosius & fructuosius & i opportunius patiat᷑ p honore dei & salute proximi quō fugit xp̄s & apl'us paulus. Sic & in consimilibus ē dicendum ac intelligendum. Ex his patere pōt quid de pfectione operum iesu ueraciter sentiēdū ē. Nam cū loquimur de operibus xp̄i: potest fieri sermo de opere interiori uel exteriori. Interius dicimus opus opans: uel illud quod in sua efficit mēte. Exterius dicimus operatum opus quod patet i oculis hominum uel in animo sensitiuo. Omne aūt opus xp̄i opans uel interius in mente est perfectissimum quia ex charitate perfectissima procedit & ē actus pfectissime uirtutis. Opus uero exterius in se consideratum aliqñ fuit pfectum de genere actus: ut morti se offerre: animam pro ouibus dare. Aliquando imperfectū: ut a facie persequentium fugere: & seipsum abscondere & tristem esse: & mortem timere: & pro amotione calicis exorare.

Veruntamen hoc opus relatum ad incendium charitatis iesu: & rationem & causam quare hec faciebat: & ad diuinam personam iesu xp̄i cuius erat opus: non solum non erat imperfectum: sed erat perfectissime pfectum. Vnde Bernardus in sermōe de beato Andrea tractans illud. Si fieri potest transeat a me calix iste. Agnosco in duce belli pusilla

animem trepitudinem. Agnosco uocem egroti in medico. Agnosco infirmitatem gallinam cum pullis. Considero charitatem: stupeo indignationem: expauesco humilitatem. Misericors deus nõ beati Andree robustum suscepit affectum: quia nõ sanis est opus medicus: sed male se habẽtibus. Si forte quẽpiam dignatio scandelizat: plane mereatur audire. An oculus tuus neq̃ ẽ: quia ego bonus sum. cui enim odor uite in mortem est. Quid magnum fuerat domie iesu si accedẽte hora propter quam ueneras itrepidus stares tanq̃ qui potestatẽ habebas ponendi animam tuã: & nemo tollebat eam a te? An nõ longe gloriosus fuit: quando quidem totũ propter nos agebatur: unde non solum passio corporis: sed etiam cordis affectio ꝓ nobis faceret: & quos uiuificabat mors tua: nihilominus & in bulatio robustos: & mestitia letos: & tedium alacres: & turbatio quietos faceret: & d'solatio consolatos: hucusq; Ber. Et supra habuistis ab augustino ꝙ sublimius aliqd fecerit Paulus quantum ad extrinsecum opus: nec tamẽ paulus sublimius christo: imo christus sublimius: qr misericordius. Quando dicit ꝙ ipsa condescensio: qua christus condescendebat ĩfirmis & imperfectis: & sublimitate procedebat perfectissime charitatis. Ac ꝓ hoc uerũ est ꝙ christi opera infirmorum in se suscipiendo personam de genere actus ĩfirma & imperfecta erant. Verum est nihilominus ꝙ illorum opposita laudabiliter possunt fieri: & laudabilius est facere illa perfectis pro loco & tẽpore: q̃ in hoc imitari christũ in exteriori opere: uerũ etiam ꝙ nũquã ex hoc discipulus est super magistrum: qr nullus tanta charitate ascendit ad illa fortia: quãta christus condescendit ad ista infirma.

Secundum preambulum ꝙ uiri perfecti non sequũtur iesum in omnibus extrinsecis actibus suis.

Ro secundo preambulo sciendum est ꝙ benedictus iesus non uult ꝙ in omni exteriori opere uir ad perfectionẽ anhelans ipsum debeat imitari: quia aliqua sibi conueniunt sicut uniuersali exẽplari omnium saluandoꝝ: & sicut uniuersali medico & medicine omnium infirmorum: que aliquis uir particularis laudabilius omittit q̃ facit: sicut pius iesus mulieres se cõcomitãtes & sustãtãtes habuit: quia sicut dicit Hieronymus inter iudeos cõsuetudinis non reprehensibilis fuit: paulus tamẽ perfecte fecit: qui gentibus predicans hoc ipsum ad euitandum scandalum recusat. Similiter cõmunis omnium saluator iesus inter homines habitauit perfectus baptista Ioãnes ad reddendum insuspectum christo testimonium: in deserto solitarius uixit: iesus pius condescẽsor uinum bibit. Ioannes baptista rigidus predicator uinum & siceram non bibit. Iesus cũ muliere solus locutus fuit: sectator puritatis christi Ioannes mulierũ consortia fugit. Christus peccatrici deosculandos pedes prebuit. Sanctus uir peccatoribus predicãs tactum mulieꝝ abhorret & abegit. Christus sciẽter loculos seruãdos furi commisit. Sapiẽs prelatus nõ fidum dispẽsatorem repellẽs fidum requirit. Christus misertus pauperibus loculos habuit. Paulus propriis laborans manibus pauperes sustẽtabat. Omnium fortitudo iesus iminente passiõe sua trepidauit. Andreas letus & gaudens crucem salutauit. Sic & in pluribus aliis potest inductio fieri: ut in fuga & loculis i quibus benedictus iesus suam charitatẽ ex qua talia procedebant opera: imitãdam proponit uiris pfectis. Sed in exteriori opere non solum imitationem nõ querit: sed contrariũ uiris perfectis aliquãdo suadendo: aliquando predicãdo imponit: sicut de pecũia patet quã aplis precepit nõ portare. Sicut & apostolos cõfortauit ad itrepide portãda tyrannorum supplitia. d. Nolite timerẽ eos qui occidũt corpus: sicut & benedictus iesus eternũ uerbum & ars plena omniũ rationum uiuentium ẽ exemplar perfectum & ydea oĩum creaturarum: ita ꝙ sine aliqua imperfectiõe diuinitatis sue omnis creatura quãtũcũq; modica represẽtatur in ea: sicut & quãtum participat diuini exemplaris similitudinem tm̃ est. & non plus. Et q̃liber creatura habet propriã rationẽ: quã imitatur i esse diuio: & ad cuius exemplar ẽ facta. Sic & omniũ redemptor iesus uniuersale principium gratie fons & exẽplar omnis iustificationis create: secũdum suam humanitatẽ in sue charitatis imensitate continet omnẽ gratiã & omnẽ gradũ glorie datũ & donandũ: & ut credo dabilem omni redẽpte nature. Nec aliquid siue modicum: siue magnũ gratie uel uirtutis ẽ i membris iesu: nisi illud ꝙ ipse eisdẽ in seipso meruit: dispẽsauit: & distribuit: & ꝓ ipsis i seipso a sua deitate accepit. Nec aliqd sumus i eẽ gratie: nisi ꝙ benignus iesus i seipso nos fecit. Et sicut diuinũ uerbum iesus sine iperfectione sue pulchritudinis eterne: fecit uarias figuraꝝ formas i corporibus: quaꝝ aliq̃ in respectu superioꝝ uident' impfecte: licet in sua specie sint pfecte: sicut incarnatũ uerbum in sue cõuersatiõis uniuersali exẽplo uarios mẽbroꝝ figurauit status & actus: quoꝝ aliq ex genere opis sũt iperfecti correspõdentes suis impfectis mẽbris: q̃ tñ membra perfectionẽ hñt debitã scd'm illũ gradum grẽ ad quem electrix charitas iesus eos elegit & sibi i seipso & i suo merito dispẽsauit. Et illa opa piissimi iesu q̃ exterius iperfecta appent i ipsa radice charitatis sue tãto sũt sublimius pfecta sicut dictũ est supra: quãto maioris miseratiõis cõdescẽsione sũt a piissimo corde iesu exhibita & assũpta: ut dictum ẽ supra. Aduidendũ aũtẽ in quibus actibus uniuersale exẽplar uirtutis iesu se exhibet imitãdũ uiris perfectis: distinguemus actus multiformes q in xp̃o iesu refulgẽt. Nã in christo iesu actus quidam

Ostendunt sublimitatẽ potentie: ut sup aquas nudis pedibus ambulare: elementa conuertere: panes multiplicare: seipsum transfigurare: & cetera miracula facere: Quidam

Ostendunt lucem sapientie & archana celestia referre: secreta cordium scrutari: futura precedere.

Ostendũt quidam seueritatem iudicii & potentie iudiciarie: ut eicere uendentes & emẽtes de templo: & cathedras uendentium columbas eicere & dura increpatione ferire pontifices.

Ostendunt quidam officii dignitatem: ut sacramẽtum conficere corporis sui: imponere manus & peccata relaxare.

Ostendunt quidam condescensionem misericordie: ut latere in persecutione: fugere: sudare: trepidare: contristari in morte: loculos portare: & pro amotione calicis patrem exorare.

Ostendunt quidam & respiciunt informationem uite perfecte. Sicut paupertatem seruare: uirginitatẽ custodire: deo & hominibus se ipsum subiicere. pedes discipulorum lauare: peruigiles noctes in oratione ducere: pro crucifixoribus exorare: & seipsum morti etiam pro inimicis offerre. Cũ igitur sex sint huiusmodi actuum uarietates: in ultimis his dũtaxat est imitari ipsum perfectum. Nam in his que sunt excellentie singularis est impium & luciferianum: nisi fuerit alicuius priuilegii singularis dono impositum & concessum. In his autem que sũt seueritatis & dignitatis est presidentium & prelatorum. In his uero que condescensionis sunt infirmorum & imperfectorum est imitari xp̄m quantum ad actum extrinsecum. Non q̧ imperfectorũ sit condescendere quantum ad actum intrinsecum & aliquando extrinsecum est perfectorum. Sed imperfectorum est similia facere in sue uite decursu que in talibus condescensionibus exterius christus ostẽdit. Quod perfectio & imperfectio non drũt sicut uirtus & uitium.

Ro tertio preambulo attendendum ẽ q̧ imperfectio non differt a perfectione: ut multi ignorantes dicunt sicut rectitudo & discortitudo sicut iustitia & peccatum: sicut: puritas & pollutio: sicut gloria & ignorantia: sicut uita & mors: sicut sanitas & egritudo: sicut incessus rectus & claudicatio: quia ex hoc multa sequũtur absurda. Nec perfectio & imperfectio drũt sicut contraria: sed sicut maius bonum: & minus bonum. Ac per hec sicut maius meritorium: & minus: sicut maius dei forme: & minus: sicut gloria & sanctitas maior & minor. Quod licet intelligentibus sit per se notum: tamen de hoc ostendamus sententiam sanctorum. Dicit enim Ambro. primo libro de offi. Officium omne aut medium: aut perfectum est: q̧ ea q̄ approbare possumus scripture auctoritate cõuenire: & in euangelio dixisse dominum. Si uis ad uitam ingredi serua mandata. Nõ occides &c. hec media sunt officia de quibus aliquid deest. Ideo sequitur. Si uis perfectus esse &c. Hoc est igitur perfectum officium: quod greci cathothema .i. correctionem uocant: quo corriguntur omnia que aliquos poterant lapsus habere: hec Ambro. Ex quibus colligitur q̧ medium est officium imperfectũ & nullum dicit peccatum cum consistat in obseruantia mandatorum. Cui consonat Aug. de bono coniugali. Quid dicturi sumus aduersus euidentissimam apostoli uocem dicentis. Qui nubit nõ peccat: & si acceperis uxorem non peccas: & si nupserit uirgo non peccat: hec certe non dubitare fas est nuptias non esse peccatum. Non utiq̧ nuptias sed ueniam concedit Apo. Non quis ambigat absurdissime dici non eos peccasse quibus uenia dat: sed illum concubitum secundum ueniam cõcedit qui fit propter incontinentiam: non solum causa procreandi: sed etiam nulla causa procreandi: q̄ nuptie fieri non coguntur: sed ignosci impetrant. Cõcubitus enim sola causa generandi inculpabilis: solus ille nuptialis est: hec Aug. Constat autem q̧ nuptie non stant cum euangelica perfectione: que eunuchizare docet perfectionis iesus propter regnum celorum: igitur in perfectis coniugatis non requirit ueniam. Multa enim similia Aug. docet in eodem libro. Bonum inquit erat q̧ martha occupata circa ministerium erat sanctorum: sed melius quod maria soror eius. Bonum susanne in coniugali castitate laudamus: sed tamen ei bonũ uidue anne ac multo magis marie uirginis ãteponimus. Bonum erat quod faciebant qui de substantia sua xp̄o & eius discipulis ministrabant. Sed melius q̧ omnem substantiam suam dimiserunt ut xp̄m dominum expeditiores sequerentur: hec Aug. Hieronymus quoq̧ ad demetriadem: prohibentur mala: precipiuntur bona: conceduntur media: suadentur perfecta. In duobus primis esse peccatum concluditur. Reliqua uero in nostra potestate cuncta sunt posita: ut aut utamur concessis ac licitis: aut ob maius premium ea que nobis permissa sunt respuamus. Ex his sanctorum auctoritatibus clare patet q̧ imperfectio nullam dicit culpam: sed dicit sicut maius bonum: & minus bonũ: q̧ ex hoc minus intelligens aduertere potest q̧ recenter baptizatus quãq̧ nondum peruenerit ad apicem perfectionis boni: nulla tamen est infectus labe peccati. Circa materiam perfectionis quattuor declarantur articuli.

Is ergo preambulis prenotatis: nobis considerandum est in quo perfectionis euangelice que in cõsiliis iesu continetur summa consistit: quid ue perfectionis status ad statum imperfectionis adiiciat: quotq̧ modis perfectionẽ reperiri contingat: tandemq̧ per quẽ modũ unus status perfectionis alterum transcendat in ipsa perfectione. Sciendum igitur q̧ radix: forma finis: complementum: & uinculum perfectionis charitas est ad quam magister summus xp̄s leges & prophetas & per consequens uniuersa dei documenta reducit. Charitas uero triplicem habet statum.

Vnum infimum in obseruantia mandatorũ dei.

Secundum medium q̄ cõsistit in obseruatiõe & impletione sp̄ualium consiliorũ.

Tertiũ. supmũ qui cõsistit i pfruitõe premiorum. Ideo triplex est perfectionis differentia in scriptura sacra descripta.

Vna necessitas de q̃ deutero. xviii. perfectus eris. & absq; macula corã dño deo tuo. Glo. absq; macula crimi. Et de hoc psper de uita cõtemplatiua. perfecti sunt qui uolẽdo quod deus uult pcibus nullis quibus offendatur acquiescunt.

Secunda est perfectio supererogatõis: de qua dicitur Math. xviiii. Si uis perfectus esse: uade & uẽde oia que habes & da pauperibus: & hẽbis thesaurũ i celo & ueni seqre me. Et de hac Hiero. ad Heliodoꝝ. pfectus seruus christi nihil preter christũ: aut si pter xp̃m aliquid habet perfectus nõ est

Tertia perfectio est illuiate plenitudinis. & hec est patrie. de qua sapiẽs i puer. iiii. Iustoꝝ semita quasi lux splẽdens pcedit & crescit usq; ad perfectũ diem idest diẽ uisionis fulgidã claritatẽ. Prima & secũda pfectio differũt a tertia: sicut meritũ & premiũ. sicut uia & pria. media quoq; differt a p̃ma: sicut distinguunt cõsiliũ & preceptũ. Oĩa uero tam cõsilia q̃ pcepta referũt ad charitatis illius impletionẽ & excellentiã uel obseruantiã: quã sic describit apo. i. ad thy. i. Finis pcepti est charitas de corde puro: & & cõscia bona: & fide non ficta. insinuãs triplicẽ actũ charitatis scilicet

Declinare malũ cũ dicit: de corde puro
Prosequi bonũ cũ dicit: conscientia bona
Patienter ferre aduersa cũ dicit: & fide non ficta.

Glo. i. non fictili uel fragili. sed cõtra aduersa forti. Quia uero hic triplex charitatis actus duobus modis ab habitu uirtutis egredit uel secundũ legẽ precepti & obligatiõis necẽie & utilis qđ includit omẽs qui uolũt saluari: uel secundũ legẽ consilii & obligatiõis spõtanee & spãlis. qđ solũ suadetur hiis qui perfecte desiderãt cõfigurari ad xp̃m iesum. & sequens includit p̃mum. Et superaddit q̃tum possibilitas uiatoris admittit diuerso tamẽ gradu in diuersis: hinc est q; secundũ cũ p̃mo dicit pfectum. Primũ uero absq; secũdo q̃q̃ sit aliquo mõ pfectũ secũdi tamẽ respectu dicit impfectũ. sicut supra uisum est per Ambro. in li. de officiis. Cum igitur de perfectiõe euangelica loqmur dicentes q; iesus perfeta cõsuluit cõiter de hac media intendimus loqui: & istiusmõi pfectionis notificationẽ ex precedentibus colligere possumus. s. q; ipsa sit conformitas uiatoris ad xp̃m. i. per illũ uirtutis habitum quo supererogatiue benedicti ihu sequẽdo cõsilia declinantur mala efficiunt bona & proferũt aduersa.

In hiis. n. tribus tres partes euangelice perfectionis magister iesus non solũ noluit declinare mala innocenter uiuẽdo: sed etiã oẽm ocaxionẽ extrinsecam euellendo radicẽ in exteriori sua cõuersatiõe fugiendo. Et ideo pauperrimus semper fuit ut supra patuit de uirgine natus uirgo mundissimus & honestissimus semper fuit. Et licet esset secundũ q; homo rex regum & dominus dominantium secundũ personam dei filius tamen semetipsum exinaniuit: non solum accipiens serui naturam. sed etiam seruilem & subiectam deo & hominibus ducendo uitam. propter quod beatissime marie uirgini matri & Iosep subditus fuit: & patri usq; ad mortem obediuit. In his ergo tribus triuiam malã radicem que tres sdenium ordies bestie quibus carnalium uitam deuorat perfecte cõtriuit. ac per hec ab omni malo & mali occasione perfecte declinauit: he radices sunt.

Auaritia siue concupiscentia oculorum.
Luxuria siue concupiscentia carnis.
Superbia uite.

Postquam autem sic mala omnia perfecte declinauit in se declinanda docuit in perfectionis sue cõsiliis. In primo dedit consilium paupertatis: i quo consuluit omnia tẽporalia iura derelinq: cum dicit. Si uis perfectus esse uade & uende omnia que hẽs. Et si possibilitas adest pauperibus disperge cũ subdit. Et da pauperibus. & penurioso & stricto rerum usu alienarum amore dei concessarum cõtentari. q̃tum ad necessitatem uite in eo quod subdit. Et ueni sequere me. Nã sicut supra probatum est. uixit i paupere usu. In secũdo dedit consiliũ profundissime humilitatis. Math. xvi. Qui uult uenire post me abneget semetipsum: & tollat crucẽ suã & seqtur me: & de sua uoluntate nihil retinẽdo sibi tollat crucem suam. i. diuinas inspirationes interius etiã imponẽs prelatis exterius cõtra proprie uoluntatis appetitũ cõplendo: ac per hoc ad ipsius semp studens cruciatũ & sequat me. ut in his semper perseueret usq; ad mortem: & in hoc superbiã & omnẽ eius prolẽ funditus eradicat. Pro tertio consilio dicit Math. xviii. Sũt eunuchi qui. s. propter bonũ mũdicie desiderate se castrauerũt. i. omnẽ actũ de carne absciderũt propter regnũ celorũ propter imitandum xp̃m mundissimũ & uirginẽ mundissimã in quibus solis celestis mundicia plene regnat.

Et quia semper oportet istos falcem acutam portare in mãibus ad se iugiter castigandũ & amputãdum pululatões carnalis libidinis que in membris continue germinant urticas & spinas appetituum immundorum. Et hoc est summe difficile cõtinue amputationi uacare: & ab omni etiã concesso carnis actu abstinere. Idcirco hec singulariter subiungit consulendo non precipiendo. Qui potest capere capiat. Et quia idẽ est perfectissimũ dei donum nullo modo ex nobis. Ideo Petro dicenti. Non expedit nubere. Rñdit iesus gratie zelator. Non oẽs capiunt uerbum istud. sed quibus datum est. Et tunc distincte diuersis modis continẽtie subiũgit euangelice puritatis consiliũ. sicut dictũ est: quam mundiciam docet custodirĩ in affectibus: operibus: & in omnibus sensibus. In hac igitur triplici superrogatõe declinatiue informis origis oĩs mali iesus christus docuit p̃mã ptem cõsistere pfectionis euangelice & omnis regule perfectiue. Secundã uero perfectionis partẽ notificatio suprapposita dicit consistere in prosequendo bona q̃ secũdũ duplicẽ

uitã s. actiuã & cõtẽplatiuã. in duobus consistit. s.
cõdescẽsione ad ,pximũ: & i sursũ actiõe mẽtis i de
um. Cõsistit autẽ superogatio charitatis ad pro
ximũ in eo: q secũdũ legẽ iustitie & misericordie:
amoris signa & beneficia non solũ ad amicos: uerũ
etiam ad inimicos benignitate largiflua ,ptendũt.
Secundum illud. Mat. v. Diligite inimicos uestros
& ce. Et subiungit. Estote pfecti & ce. Per hunc
etiam modũ superogatiua sursũ mentis actio in de
um in hoc attenditur: ut secũdũ legẽ mẽtalis mun
dine ac pacis per amorem extaticũ in diuinos splẽ
dores & ardores mens deuota sacrum sentiat & pa
tiatur ut dictũ ẽ supra excessũ. Quia secũdum illud
Apl'i. ii. Cor. v. Siue mente excedimus deo: siue so
brii simus uobis. Et hic est cibus solidus pfectorũ
eoꝶ q exercitatos habẽt sesus in orationis studio.
pro quo dicit iesus oportet semp orare: & nũq̃ defi
cere. Et multum ad orationis studiũ efficaciter idu
cit apostolos: dum eis in multis uerbis exhortati
uis & parabolis inductiuis docet in oratione apud
patrem instare oportune: ostendens piissimum pa
tris affectum ad affluenter dandum humiliter po-
stulata. Licet autem misericors deus sit liberalissi
mus & promptior ad dandum: q̃ nos ad recipien-
dum: uult tamen orari a nobis ut occasionem ha-
beat largiendi: non solum oratione mentali: que ẽ
ascensus mentis in deum: uerum etiam uocali que
est petitio decentium adeo non solũ propter nosip
sos: uerum etiam per sanctos tanq̃ per coadiutores
nobis diuinitus datos. Horum autem ratio est:
quia licet humilimus & misericors iesus sit sũme
bonus in seipso: est tamẽ simul' misericors & iustus
in opere propter suam misericordiam libentissime
condescendens humane miserie suam gratiam in
fũdendo. Et semper primã gratiam dat sine aliquo
merito maxime condigni. Quia uero simul cũ hoc
est iustus: ideo donum perfectum non dat nisi de
sideranti de lege cõi. Nec gratiam nisi regratianti.
Nec impendit misericordiam nisi miseriam suã re-
cognoscenti. Nihilominus regratiare: desiderare
recognoscere se miserum: totum a gratia sua proce
dit: que nisi preueniat: in anima corrupta nullo mo
do sunt ista. Vult ergo dominus per gratiam su
am peti: ne uilescat nobilitas doni. Quoniã ergo
orantis est

Diuinum affectare susidium
Proprium allegare defectum
Gratias agere pp beneficiũ gratis datum

Hinc ẽ q deus uult his orari ut iustius sua munera
largiatur. Quia uero ad hoc desiderium sursum
tendit ad impetrandum efficaciter dona diuina: ne
cesse est q affectio nostra sit feruida: & cogitatio ĩ
unũ collecta: & expectatio nostra sit certa & firma.
Et quia cor nostrum frequenter est tepidum disper
sum & pauidum: pcopter peccati remorsũ: nec au-
det per seipsum sepe comparere ante diuinum con
spectum: hinc est q dominus uoluit nos orare: nõ
tantum mentaliter: uerum etiam uocaliter ad no-
stri affectus tepidi excitationem: inflanmationem
& recollectionem cogitationum per sensum uer-
borum que uocaliter proferimus. Voluit etiam
nos orare: & ab ipso petere per sanctos & sanctas &
ipsosmet orare pro nobis ad dandam fiduciam pa-
uidis: & qui non audent: uel non possunt impetra
re per se: per idoneos impetratores obtineant: ac
per hoc in orantibus humilitas obseruatur. In san
ctis intercedentibus dignitas declaratur. In om
nibus christi membris charitas & unitas ostẽdũtur:
quia inferiora ad superiora fiducialiter recurrunt: &
superiora inferioribus liberaliter condescendunt.
Rursus quia deus iustus & misericors exaudire
non debet nisi in his que spectant ad suum hono-
rem & nostram salutem: que quidem nescimus ni
si doceamur ab ipso: deo piissimus iesus ne uaga-
remur incerti: formã nobis posuit in oratione quã
docuit. In qua sub septenario petitionum uniuersi
tas conprehenditur petendorum. Si autem con
sideretur quis hanc orationem sanctissimã compo
suit: quia iesus aperte uidebitur: quia nec sapiẽtius:
nec ordinatius: nec feruẽtius: nec efficacius: nec sa
lubrius pouit ab alio q̃ ab ipso ea nr̃e oronis forma
componi. Nam ipse benedictus & misericors iesus
splendor paterne sapientie clarissime cognouit que
decebat eum dare: & expediebat nos recipere. Ie
sus autem amore nostro tantum ebrius ut mortẽ p
nobis liberandis eligeret ex ardentissimo amore
in hac oratione posuit quicquid nobis necessarium
& utile uidit. Et quia tota nostra utilitas fuit & ẽ
deum colere perfecte: quem iesus homo ,p nobis
perfecte coluit. Id circo hanc orationem illo modo
composuit quo magis dicendo in ea deus collatur
a nobis. Et ideo nulli dubium esse debet quin ista
perfectissima sit oratio. & super omnes alias perfe
ctissime ruminanda: & eterno patri feruentissime
& confidentissime proponenda in merito & cha
ritate instruentis iesu. Consulo tamen omni
ipsam recitanti q mentem suam colligat & erigat
ad intellectum & charitatem iesu instituentis ipsam
qui tunc perfectissime diligens membra sua actu
uidebat omnes eorum defectus & necessitates affe
ctus & deuotiones: & omnibus suum applicauit
amorem. Et ideo dicat orans ad christum. Me
totum intromitto in alium splẽdorem intellectus:
& in illum ardorem affectus quem habuisti in amo
tate de nobis iesu: quando hãc orationem compo
suisti & dixisti pro nobis membris tuis: & pro me
misero peccatore. Ad totam autem beatissimã
trinitatem que in paterno premittitur nomine di
rat in corde suo q in merito & charitate redempto
ris iesu & anime sue accedit ad suũ aspectum: hoc
solum & nihil aliud intendens petere q anima ie
su pro se & pro omnibus hanc orationem dicendo
petere intendebat. Attende autem q due sunt
radices diuini cultus in quibus uere colit' deus. Et
has in principio orationis ante petitiones iesus p
fundamento locat

Prima est sentire de deo piissime. Et pro hac dicit. Pater noster: ut & piissimum te faciat sentire deū cui dat uocabulum paternum & affectum cū dicit. Pater. Et in teipso te piissime faciat diligere omnem proximum quem ad summi patris tecum filiationem associat: cum dicit. noster. & n̄ meus. In quibus duobus uerbis perfecte duo p̄cepta charitatis substernit.

Secunda radix est sentire de deo altissime ut per primā scias eum uelle: & per secundam posse. Altitudo autem sui esse nobis sensualibus ingeritur p eius existentiam in altissimo celo etiam corporali. Sed spiritualiter eleuando intellectum per esse i celis uult intelligi siue ostendere deum esse in altissimis sue nature proprietatibus incomprehensibilibus & celatis: & etiam q̄ est i altissimis sanctis quos celos uocat. Ac per hoc nostra augetur fiducia: cum ipsi solliciti sint pro nobis inter quos est principalissima beata uirgo maria. Postea format petitiones quarum prime tres animam formant siue ordinant in deum: quattuor sequentes specialiter respiciunt hominis defectum. Prima petitio petit regulari hominem ad deum totam nostram intentionem. Secunda petit nos esse perfecte dei possessorē Tertia petit i nobis ad deū nullā eē rebellionem: sed perfectam in ipsum transformationem. Prima dicit. Sanctificetur nomen tuum. i. talis sit tota uita mea: q̄ nomen tuum sanctificetur i ea. Et hoc est primum & summum quod debet anima petere q̄ in se dei factura laudetur: & glorificetur ille qui fecit eam. Ac per hec appareat sanctus & bonus talem creaturam faciendo: & talem sibi tribuēdo uitam: & hoc quidem erit si addatur secunda petitio pro qua secundo addit. Adueniat regnum tuum. i. sicut regnum tuum est optimum. Sic ad me ueniat ut me plene possideat in omnibus interioribus & exterioribus meis. Nam si aliquid remanserit non a te possessum: in me non sanctificabitur nomen tuum. Nūc autem a te plene possidebor si tue uoluntati per omnia subiacebo. Et hoc est quod petit tertia petitio pro qua subiungit. Fiat uolūtas tua sicut in celo & in terra. i. sicut in patria uolūtas beatorum est ibi tibi sine rebellione subiecta. Sic & nostra sit qui sumus in uia. Illi celum & nos terra: uel sicut fit in celo mentis. Sic fiat in terra totius status inferioris: uel sicut in celo tui influxus & immisse gratie fiat uoluntas tua. Sic fit in terra nostri affcūs operationis extrinsece: uel altius. Sicut in celo assūpte nature iesu. Sic fit in terra infirmitatis nostre q sumus eius membra. Tunc autem uoluntas dei fit in nobis quando tota uoluntas nostra est p xp̄i gratiam mortificata & exclusa a nobis: ut in omnibus nihil uelimus de nobis uel de aliquo creatura nisi quod & pro quo deus uult: & sicut ab eterno in suo secreto disposuit: & in christo iesu impleuit.

Et in hoc stat plene uoluntas deo subiecta & in se mortua & in deo totaliter trasportata. Et hoc est q̄ dicit. Fiat uoluntas tua sicut in celo & in terra: sicut in tuo celato: & eterno cōsilio est factum & dispositum: sic fiat in terra. i. in omni creatura que respectu eius terra est per opus extrinsecum. Et sic uides q̄ istud petere est plenissime dei uolūtati cōformem esse. & unam uoluntatem sine rebellione sub deo annihilatam iacere. Et hoc est nomen dei in nobis sanctificari: & suum regnum ad nos plenarie aduenire. Vnde uides q̄ petitiones ipse se mutuo continent: & una est explicatio alterius: & i una intelliguntur omēs. Ad hanc autem possūt reduci inferiores quattuor: quia hic est solus panis qui est super omnem creatam subām: ut sit supersubstantialis qui est & quotidianus. i. quotidie sumēdus: quem solum debemus comedere: & a deo petere: ut in hoc reficiamur nos nihil uelle nisi diuinam uoluntatem perficere. In hoc solo sunt nostra debita que debemus petere nobis dimitti si inueniamur in aliquo diuine uoluntati contrarii: hec est sola tentatio in qua debemus petere non induci ne in nobis aliquid remaneat uel imitatur proprie uoluntati sub specie cuiuscunq; boni proprii uel alieni. Et in hoc plene ab omni malo liberemur: quia in deo transeūtes efficimur dii & filii dei excelsi. O q̄ innumera hic continentur altissima & inexplicabilia menti infirme. Sed descendendo inferius prosequamur quia diximus q̄ quattuor petitiones ultime nostre fragilitatis significant defectum. Nam ad tria superiora petita habemus duplicem defectum. Impotentie quia ad hec nō possumus attingere. Maliciose resistentie: quia hec conamur impugnare. Contra primum est quarta petitio. Panē nostrum quotidianum da nobis hodie: ubi nomine panis intelligitur omne adiutorium: tam sustentationis nature q̄ collatiōis gratie ad cōseruanda & consequenda. Pro secūdo subnectit terra: quia enim collationem gratie impedit preterita culpa: presens pugna: pēalitas cōtracta. Idcirco hoc triplex impedimētum postulat ammoueri. Aliter possumus dicere q̄ nomine panis intelligitur sustentatio corporalis que petitur temperata: unde Cassiodorus dicit super hoc. Qui superflue comedunt: non petunt panem quotidianum: sed multorum dierum. Qui uero nolunt communicare non possunt dicere nostrum. Pro quinta petit dimitti debita. i. peccata preterita cui & ratio subditur dimissio fraterna. Pro sexta petit in tentationem n̄ induci per consensum. q̄ est a tentatione superari. Non enim petit non tentari: quia hoc posset esse damnosum: sed petit de tentatione triumphare.

Pro septima petit liberari a malo omnis pene: tam presentis: q̄ future. Aliter has septem petitiones distingunt aliqui: quia tres prime spectant ad premium patrie: quattuor ad uiaticum uie. Ad primum spectant tria: uisio summi ueri: quia non uidetur nisi a mundis & sanctis. Et hoc petitur cū dicitur. Sanctificetur nomen tuum. i. tui nominis noticia mundis & sanctis donetur. Secundum est tentio summi ardui que reges facit. Et hoc petitur

cum dicitur. Adueniat regnum tuum. Tertium est fruitio summi boni que non dat᷑ nisi diuine uolū tati subiectis. Pro p̄mo dicit᷑ fiat uolū tas tua &ce.

Que autem spectant ad meritum uie. Aut sunt adiuuantia: & sic petuntur in pane quottidiano: in quo quicquid est necessarium spiritus siue corpori postulatur. Aut sunt impedientia. Et sic sunt mala presentia: preterita: uel futura. Aut sunt mala culpe uel pene. Primum petitur amoueri i dimissionē debitorum. Secundum in uictoria tentationū. Tertium in liberatione ab oppressione malorum omnium. Et in hoc stat dominice orationis sufficiētia & complementum. Et quia sicut omnis uirtus corporis per gustum oris enutritur i omnibus mēbris. Sic per affectum uoluntatis orando a pijssimo deo intra os anime: quod est ipsa uoluntas nutrimentum gratie infunditur quo ista anima reficitur & dulcoratur: letificatur: uegetatur: roboratur: ut omnem partem compleat perfectionis in oratiōe: & in robore percepto perfecte declinet mala: & p̄sequatur bona: & ut p̄ferat patienter aduersa. Idcirco perfectionis magister iesus stupende & mirabiliter pluries dedit discipulis suis orationis exemplū. Nā ad uitādū mala dum turba uoluit eum regem facere: & ad superbiam uite inducere & discipuli intrarent in uentosum mare dicitur q̄ ascendit in montem solus orare: ut ostenderet orationis uigorem ad prosequendum bona quādo apostolos uoluit eligere: legitur pernoctasse in oratione: ut dicitur luce. vi. Et ut ostenderet q̄ in uirtute orationis proferuntur aduersa in illa septimana penosa dicit lucas q̄ exibat noctibus in montem oliuarum: & q̄ erat pernoctans in oratione dei. Et quādo uoluit morti occurere eam pro omnibus morituris uincere & omnia corporis sui tam in se quam in membris suis aduersa tollerare & triumphanter superare: orationis armaturam assumpsit: cum procidens in faciem suam factus in agonia prolixius orabat. Cum quanto autem feruore nos uellet orare: exemplo monstrauit: dum inaudito feruoris excessu factus est sudor orantis & agonizantis pro nobis pijssimi iesu sicut gutte sanguinis decurrētis i terram: ostenderet q̄ sola uirtute orationis est oīum hostium p̄ostrata uictoria: & charitatis dulcedo in ea acquiritur patienter supportatiua iniuriarū & ad inimicos benefica. Ideo ab oratione christus surgens in dei & proximi amore feruidus occurrens turbis hec tria ostendit.

Dum furentem turbam uocis sue uerbo terre p̄ostrauit

Fetidum osculum impijssimi proditoris benigne suscepit

Mutilati hostis auriculam serui pontificis tactu suauissime sue manus sanauit.

Hec sunt ergo militie nostre orationum studia: que non sunt carnalia: sed potentia deo ad destructionem mutationum sine quibus in uanum laborat & orat qui perfectionis non dico culmen: sed initium se credit posse consequi uel saluare. Hec sunt scuta aurea: que perfectionis fabricator tanq̄ uerus Salomon pacificus iesus fecit i armamētario domus salutis. s. apostolici status: que secundum intrinsecam & extrinsecam perfectionis duplicem p̄tem occulta constituit: ut per hoc ostendat q̄ in preciosissimo: purissimo: luminosissimo: feruentissimo: patientissimo aureo orationis studio predicta perfectio conquiritur: roboratur: consumatur: & cōseruatur. Propter quod dicitur q̄. Armigeri regis idest uiri perfectiante faciem regis portabant ea cum ingrederetur domum domini. Hanc armaturam imitator perfectionis christi iesu franciscus imponebat cum dicebat. Et non curent nescientes hec teras litteras addiscere: in quarum supple uacationem itellectus dispergitur: & a uirtuosa oratione distrahit᷑: sed attēdāt q̄ sup oīa desiderare debent spiritū domini & sanctam eius orationem: orare semper ad deum puro corde. Et quia sancti patres religiōis studio fūdamēta iacuerūt: iō i multa pacis cōcordia religionū suaꝝ possederūt initia & diuinarum illustrationum adeo receperūt sapientissima lumina: & animas suas apostolica dei templa possederunt: unde de quo liber potest Salomonis assumi figura: de quo dicitur. Eccle. xxxxvii. Salomon imperauit in diebus pacis cui subiecit deus omnes hostes ut conderet domum nomini suo: & pareret sanctitatē in sempiternum: quasi flumine sapientie ad insulas longe diuulgatum est nomen tuum & cetera. Multa ibi pulcra dicuntur que licet ad omnium religionum patres possent referri: singulariter tamen ad minimum minorum pacificum & euangelicum patriarchā franciscū. Sed p̄ch dolor de suis degeneribus filijs potest nōminus ueraciter assumi quod seq᷑. Et fratrem habuit salomon: & sepultus est cum patribus suis: & dereliquit post se de semine sue gentis stultitiam & iminutum a prudencia roboam: qui auertit gentē consilio suo. Vere stultitia generis est imutatio consiliorum patris: & diminutio prudētie: & refutatio hereditatis paterne. Auertūt autē gentem consilio suo: qr auertunt religionē ab obseruando testamēto paterno: & more stolidissimi roboā dimittentes consilia piorum & primorum fundatorum secuti sunt relaxationem & gulam quasi adolescētiam suam. Sed cum dolore uideamus cōplementum: quod iterum sequitur. Cōmouit ei bellū rex egypti intrauit ihrl̄m & de p̄datus est templum: & thesaurum regum: & ducenta scuta aurea que pater eius Salamon fecit: quia uanitas mundi bellū mouit religiosis & obtinuit ac expoliauit templū: & uiolauit dominicū cultum: asportauit thesauū: quia dep̄data est omnē p̄fectionē uirtutū. Clypeos ardorum mētaliū & anagogicoꝝ gustuū quos sācti patres fecerant in religione sup omnia studia mētaliū orationum adamātes. Hec mūdi pessima uāitas a relīgionibus sustulit cū eis orōnū mētaliū p distractionē tpaliū & uaitates & ābitiones regiminū sic

impediunt exercitia: ut magna pars religioſoꝝ huius temporis ignorent nõ ſolum internoꝝ mentalium exceſſuũ experimenta: ſed etiam ignorent ipſa uocabula. Et quando legunt in ſcriptis non intelligunt: & quando audiunt a perſonis expertis deridẽt & deſpiciunt: quinimo exceſſus mentales & contemplationes alias ſublimium: quaſi omnes propter ſuam experiẽtiam demonum oppreſſiões & deceptiones eſtiment: & ideo multas alias perſonas a mentalis orationis ſtudio perturbant. Nec eſt minus uera illa figura que de talibus dicit᷑ ꝙ ꝓ ſcutis aureis perditis fecit ſcuta enea: qr de generes religioſi ab aurea patrum ſuoꝝ charitate & anagogica perfectione excluſi per mundi diſtractiuã curã ſpoliati ſcuta enea configunt: dum de lachrymoſis & mentalibus exceſſionibus nõ curantes ĩ ſola oratione uocali confidunt: quam etiam ipſam cũ inſipiditate interna in oculis hoim opponendo tranſcurrunt: & per uana ſtudia litterarum ut uerboſi nõ operoſi mundo appeãt: tempus conſumunt magis ſtudentes in dictis paganicis: q̃ i deuotis ſãctorum dictis: & quod peius eſt in congregandis temporalibus: locis mutandis: & ſuperfluis edificiis de rapinis pauperum conſtruendis: ſic mentem ſuam diſtrahunt & ab interna quiete diuellunt: ut nec in pace interna uiuant: nec altum ſue perfectionis ſtatum cognoſcant. Nec diuinarum imiſſionum alta ſentimenta percipiant: ſed in quadam ſuperficie ſemetipſos paralogizando: ac ſemetipſos decipiẽtes in his ſibi religioſam obſeruantiam fingant: & quaſi colorem aureum in oculis ſecularium: uerum tamen auricalcũ ſuperſticioſa uanitate cõpingũt: dũ in his ſe oſtendunt ſue ſaluti ſeruire. Tabulata ſcuta tradidit iſte roboam in manu ducum ſcutariorum & eorum qui excubabãt ante oſtium domus regis: quia in talibus quaſi tota eorum uita ſtudẽt: & ad talia intendentes uolunt habere ꝑlatos: & talibus uacare ſtudiis ſuos compellunt ſubditos: & ĩ talibus ſe gloriantur ordinem promouiſſe dicentes. Tot ſtudia ꝑſita feci in iſta prouincia: & loca tã alta & tam ampla erexi edificia: tot ordini procuraui temporalia lota. In his miſerrimi ſui ſtatus caliginis & ſue perfectionis iniuriis gloriant᷑ ſe dignos fuiſſe prelatos: & diuinum cultum & ordinis promouiſſe ſtatum: ac per hoc dignitoſum in eccleſia tenent locum. Propter quod optime in predicta figura continentur. Cũ ingrederet᷑ roboam in domũ domini portabant ſcuta aurea qui ꝑ ceteris habebant officium. In his ergo ſcutis gloriantur qui ſe dicunt in huius tẽporis religione ꝑfectos. Omittimus de illis dicere qui etiam de hoc arido ſtudio non curantes ocioſitatibus & uanis digreſſibus: & quantum poſſunt comeſſationibus uacant: i quibus non eſt tegumentum predictorũ ſcutorũ quia inde eſt aperta tranſgreſſio & ãnihilata perfectio & ordinis deuotio ſepulta in carne. Hec forſitã nimis diſgrediendo prolongamus pro magno deſiderio quod habemus: ut omnes legentes attendãt ad orõnis ſtudiũ: & ꝓ ingentis doloris aculeo quo ꝑcutimus ipſum a xp̃o ieſu ꝑfectoꝝ cõſilioꝝ exercitũ de medio religionis ſublatũ. Sed iã ad propoſitũ redeamus. Tertia igitur perfectiõis portio cõſiſtit in ſuperogatiua tolerãtia aduerſoꝝ: que attendit᷑ nõ ſolũ in hoc ꝙ quis patienter aduerſa pferat cũ ſibi ſupueniãt que ſecũdũ legem dei declinari ñ pñt: quoniã ad hec oẽs tenent᷑: uerũ ut ex feruore diuini amoris ꝓ honore dei & ſimilitudine crucifixi ieſu magno deſiderio illa poptet: & cũ magno gaudio illa ſuſtineat: ſicut dicit Apo. ad hebre. xii. Per patiẽtiam curramus ad ꝓpoſitũ nobis certamẽ aſpiciẽtes in auctorẽ fidei & conſumatorẽ ieſum: q ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucẽ. Secũdũ etiam ꝙ Iacobus dicit. i. ca. Oẽ gaudiũ extimate frẽs mei cũ in tentationes uarias incideritis. Cõcludẽs poſtea patiẽa opus pfectũ habet ut ſitis pfecti & integri in nullo deficiẽtes: hec naq; eſt cõſumatio perfectionis & charitatis: propter quod dr̃ Io. x. Perfcã charitas foras mittit timorẽ. Et petrus ſi qd patimini ꝑpter iuſtitiã bti: hãc ſingulariter pfectionis ſũmã magr̃ ieſus exẽplificauit i ſeipſo a ſuis cunabilis uſq; ad patibulũ crucis. Ad hãc quicumq; habet amorẽ: ad ſimilitudinẽ pfectionis ieſu cõtinue iſudare debet: ut quãtũ expedit diuino honori & glorificande ueritati & cõfigurãde in ſimilitudine dei & hoĩs ieſu pſecuti ab impiis: tribulati in pſecutiõibus uiuãt: ut de ipſo xp̃s dicat pfectus quiſq; erit ſi ſit ſicut magiſter ſuus. Hanc btitudinis uie ſummã magiſter patiẽe ieſus declarauit in ſermone quẽ fecit in cena diſcipulis: de hoc fundamẽtum faciẽs ſuo uſitato iuramento cõteſtans & d. Ioãnis. xiii. Amen amẽ dico uobis nõ ẽ ſeruus maior dño ſuo: neq; apoſtolus maior ẽ eo q miſit illum. Si hec ſcitis. bti eritis ſi feceritis ea. Et infra. xv. idem repetẽs dicit. Mementote ſermõis mei quem ego dixi uobis. Non eſt ſeruus maior dño ſuo. Si me perſecuti ſunt: & uos perſequentur. Si ſermonem meũ ſeruauerunt: & ueſtrum ſeruabũt. Ac ſi apte dicat. In hoc eſt beatitudo ueſtra perfecta in hac uita: ut pro ueritate uite & doctrine patientes nunq̃ aliud appetatis honoris: conſolationis: & opulentie terum: q̃ ꝙ in me dño ueſtro magiſtro & ſaluatore refulget.

O q̃ breuis ſufficiens & ſubtilis eſt hec doctrina Ieſu: ad omnis perfectionis cacumen attingens: ut nihil aliud deſideret q̃ ꝙ ipſius benedicti ieſu dei & hominis uita refulget. Vere anima que dignatione ipſius hãc recognoſcit ipſo benedicto ieſu cõfortatore ꝓ ſua preſenti beatitudine tota mente deſiderat: & in hoc eſt omnium conſumatio ſcripturarum: & in hoc uniuerſa lex pendet & prophete. De his perfectionibus eſt ſupra dictum in illo capitulo: Ieſus redemptus paruulus. Et in illo: Ieſus deſertum incolens. Et infra: Ieſus cruce ditatus. In tertia cruce que perfectorum dicitur plene dicta ſunt.

Ex predictis igitur colligitur ꝙ ſpiritualis perfectionis in ſimilitudinẽ illius noe archa: cum ſit mẽſurata inferius in triplici auulſione malorum: &

bicamerata In medio in duplici persecutione bonorum consumatur in cubito iocunde tolerantie aduersorum:& sicut illa requieuit in montibus ualles relinquens:& discipulos ad perfectionē formandos ad perfectionis altitudinem ducens:& ibi xps eterna sapia os suum sapienter apiens a pfectione paupertatis expoliatione in opiēs & fundamentū ponens.vi.predicta eo ordine quo dicta sunt docuit ī aduersorum leta tolerantia sanctifice perfectionis finiens statū. A fundamento igitur inchoans pfectam oium abrenunciationem sanctificat.d.Bti paupes spū &c.secundo addens.Bti mites:īducēs abnegationē pprie uoluntatis & sensuū:qua si qs īnitit imitis & proteruus efficitur.Tertio subdens. Bti qui lugent oēm uanā lasciuiam & carnalē leticiam:ac uoluptatis fugat concupiscētiā. De hic quarto subiungens. Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam. Et beati misericordes attrahit ad iustitiam & zelotypā uoluntatem aliene procurande salutis:& piam cōdescensiuā supportationem aliene infirmitatis: necessitatis & iniquitatis. Post hec psuadens.Bti mundo corde.Et bti pacifici: allicit ad sursum actionem limpidā & claram in intellectu & tranquillam & pacificam in affectu. Quibus diuinus amor in aīa pfecti uiri est extasim faciens: ut dicit diony.de diuinis noībus.In quibus duobus anima pfecti tīn salomonis & hier'm sedes efficitur.que uisio pacis interpretatur. Tandē in cubito patie concludens oēm consumationē doctrine btā fice.Bti qui psecutionem patiūt' ppter iustitiam': quoniā ipsorum est regnum celorum:ubi quasi circulū faciens uenit ad principiū pfectionis:integritatem ut in hec ostendat consistere qui in hoc uno sūma cōpletur uniuersorum. Et quia pati psecutionem propter iustitiam:& simpliciter pauperum spū: quia non humano fulciunt' auxilio sed nec fulciri uolūt quia in hoc consistit sue uoluntarie paupertatis pfectio:quia sicut sunt paupes rebus:sic amicis & carnalibus adiutoriis.Idcirco regnū celorum pro pmio ponitur utrobiq.Ac per hoc senaria perfectio minoris mundi in esse repationis & gratie directe correspondet senarie productioni mundialis machie in esse nature. Vnde sicut illorum tria prima ptinēt ad distinctionem:tria ad ornatū: sic suo modo & hic in cuius rei testimonium euangelice regule institutione franciscus in principio sue regule:tria pponit primo uouenda tanq̄ fundamenta altissima ut infra patebit.Regula & uita ait fratrū minorum hec est.s.dñi nri iesu xpi sanctū euangeliū seruare uiuēdo:& in obedientia sine ppo:& castitate.Alia uero tria postmodū ut desiderata cōmendat taq̄ cōplementa & ad hec toto conatu etiam in uita & regula frēs inducit.d.Attendāt frēs q̄ super oia debent desiderare habere spūm dñi & scām eius operationem:orare semp ad deum puro corde:& habeāt humilitatem & patientiam in persecutione & in infirmitate:& diligere eos qui nos persequuntur apprehendunt:& arguunt ubi tria utilia tangit expsse. Nam primo sursū agit in deum:& subiūgere ualens ordinationem & condescensionem ad proximum interponit in medio tolerantiam aduersorum.

Igit' in tribus primis uir perfectus crucifigit' mūdo:in tribus sequentibus conformis efficitur iesu xpo:ut quasi sex alis seraphicis tribus primis quasi sinistris a mundialibus eleuatur:& tribus ultimis quasi dextris in diuina feratur digne. Proīde huic pauperculo francisco qui perfectionem euangelii pfecte seruauit & docuit apparens xps i seraphica forma stigmata pijssime passionis sue passionatus xps taq̄ sigillum signatū & appropriatū īpressit. Vt circa finalissimum tēporum piculosam caliginē manifestum nobis in uia perfectionis ostēderet signū quo reficimur perfecte uirtutis exemplar & finis crucifixum iesum:ac per hec edocemur perfectionem attingere:si tamen discamus non alta sapere cum de generibus filiis:sed hūilibus consentire cū pauperculis:minimis & despectis.

Multiplex distinguitur hic perfectio.

Ostq̄ ergo euangelica perfectio consiliorū xpi in quibus subtiliter consistat est dictum Et etiam quid supra omnem statum addat precepta seruantium.Nunc est eius multiformitas distinguenda. Non enim consistit perfectio in internis habitibus tātū:sed etiam in extrinsecis exercitiis perfecte uirtutis:huius autem uirtutis exercitia taliter superogantium pro imitatione iesu in triplici differentia repeiri contingit.Aut enim fiunt ex mera uoluntate absq; obligatione perpetua & tunc dicunt quādam perfectionem actionis & mentis.Aut fiunt cum obligatione uoti perpetui sicut in statu religionis in manu prelati: & tunc dicunt statum perfecte sanctificationis operis & subiecti.Aut fiunt de debito excellentie status suscepti officii:& tunc dicunt statum pastoralis dignitatis ouium xpi. In quibus ultimis modis aut perfectis actibus non solum est debitus: uerum etiam ad actus perfectionis in eternum astrictus. Et hec quidem astrictio de perfectione nō minuit:sed potius culmen superinducit:quia de temporali facit eternum:dū non licet resilire a uoto: & de nostro facit diuinū:dum non solum actum:sed etiam uoluntatem dedicans deo totum illi quod est offert redigit sub iure diuino.Dūq; propriam sanctificat uoluntatem que est īpreciabile bonū & maxime charū,& peroptimum:offert deo sacrificium medullatum:ac per hoc perfectum & integrum.i.optimo deo sūme acceptum. Et hoc est sacerdotale officium oium perfectorum.In quo non est distinctio:iudei & greci:masculi & femine:serui & liberi quia omnibus uolentibus esse perfectis conuenit illud anthomatice quod prime petri.ii.dicit'. Vos estis genus electum &c. Propterea aug. tractās illud ps.Sicut iurauit dño &c.ait. Quid uouemus deo:nisi ut simus templum dei:nil enim gratius possumus deo offerre:q̄ ut dicamus illud Esa.Possidet nos:hec Aug.Si ergo perfectius possidet qui

possidet quantum ad proprietatem quam quisque
ad usum tantũ: pfectius se deo sanctificat qui deo
se offert & quo ad usum operis: & quo ad arbitriũ
uoluntatis. Quẽadmodum Anselmus i libro de
similitudinibus p exemplũ spirituale patẽter ostẽ-
dit i duobus: quoꝝ unus tempore suo offert do-
mino arboris fructum: sed retinet proprietatẽ. Al-
ter uero largitur utrũque. Et huius donũ secundi &
oblationem tanq̃ liberalius offerẽtis dicit merito
debere preferri. Ac per hec iuxta huius similitudinẽ
opus uouentis deo acceptabilius esse confirmat ac
pro eo uidelicet ꝙ sic introductam uoluntatem ex
mera liberalitate necessitas gratiositatem obsequii
non minuit: sed consumit. Idem quoque scribens
epo parisiensi: & eum redarguens ꝙ quẽdam cleri
cum de mõasterio sancti martini extraxerat ait sic.
Si omnia agenda sunt cum consilio: cuius magis
cõsilio q̃ eius q admirabil' cõsiliarius dens fortis di
citur. Ipse quoque consulit ad perfectionem tenden
tibus ut omnia relinquant & sequantur: & hoc cõ
silio magis in monasterio: q̃ in alio uire ꝓposito
sancti patres itellexerunt. Hoc ipsum Gregori-
us in registro scribens desiderio epo pro clerico uo
lente intrare religionem. Sicut minime ei fit impe-
dimentum nostra infirmitas: magis tamen aposto
li monitione succedit: ut feruor huius desiderii i eo
non tepescat: ut quia turbatio secularium tumultu
segregãs quietis desiderio monasterii ptiũ. Rur-
sus ecclesiasticaꝝ curarũ nõ debeat tumultibus im
plicari: sed in dei laudibus secure pmittatur liber ab
his oibus ut postulat remanere. Bernadus quo
que in libro de prepto et dispensatione. Audire in
quã uultis amen unde iter cetera penitentie exerci-
tia monesticalis disciplina meruerit hanc prerogati
uam ut secundum baptisma nuncupetur. Arbitror
perfectam mundi abrenunciationem ac singularẽ
uite excelentiam spiritualis que p̃eminet uniuerse
uite humane generis. Huius conuersatio que pro
fessores & amatores suos angelis similes & dissimi
les hominibus facit i mo differentia i homine refor
mari imaginem configurans dum pro illo ꝙ mor
tificamus membra nostra que sunt super terrã sur-
sum xp̃m induimur: complantati similitudini mor
tis eius. Idem astruit glo. leuiti. xxxiiii. Alii dicit
uouent uitulos: Alii arietes uel domos. Nazareus
semetipsum hoc enim est uotum nazarei qđ est su
per omne uotum: filius enim uel filia: aut pecunia:
aut p̃diũ extra nos est. Semetipsum deo offerre nec
alio labore: sed proprio placare perfectius & eminẽ
tius est omnibus uotis. Ex his omnibus aperte
darescit ꝙ religionis uotum in statu perfectionis
collocat & quõ obseruatur religio plurimum ad iu
uat ad perfecte uirtutis exercitium custodiã & com
plementum. Quod intelligentes sancti patres
in .iiii. consilio toletano statuerunt ꝙ liber sit cleri-
cus religionis ingressu dicentes. Sicut placuit cleri-
cos monasteriorũ propositũ apperentes qr meli-
orem sequi uitam cupiunt libere esse debere ab epi

scopis ad monasteriorum i gressus. Propter qđ
patet error aliquorum modernorũ carnaliũ & igno
rantium proprium statũ excellentiũ qui dicunt ꝙ
sacerdotes & clerici intrantes religionem descẽdũt
secundum gradũ quod utique est uerum ꝙ descen-
dũt scđm gradũ humilitatis perfecte: sed ascendũt
ad culmẽ perfectionis euangelice: qđ patet luce da
rius nec esse nec seruari cõmuniter in sacerdotibus
regularibus quantumque curatis. Hoc autem qđ
non solum auctoritatibus sanctoꝝ probari potest
inumeris sanctoꝝ exemplis qui de statu clericali ad
religionem transierunt adeo certum est ꝙ si quis
uoluerit dicere contrariũ non minus uideatur deci
pere q̃ errare. Si quis autem errore deceptus ma
ior ignorantia prefatis conetur obsistere: asserẽdo
qđ perfectius sit remanere in sc'lo & in uoluntario
exercitio perfecte uirtutis: quia circa magis difficile
uirtus consistit: & difficilius est inter multimodas
occasiones peccata uitare: & mirabilius est homi-
nem imedio flãmarum non uri inter numerosio
res hostium acies: & frequentiores insultus: & ma
iora bellorum discrimina de hostibus triunphare.

Respondebimus non ideo statum esse minoris
uirtutis: qr est maioris securitatis. Nec ideo statũ ali
quẽ perfectionis esse iustitie qr proximior est ruine
Nec etiam ideo magis eẽ pfectum quia difficilius
contingit in ipso uitare peccatum. Est ergo tri-
plex difficultas: quedam prouenies ex arduitate &
nobilitate generis operatiõis. Sicut ab omni carna
li abstinere cõmertio. Abrenũtiare perfecte sc'lo: &
propter deum alteri se subiicere uoto. Hec absque
dubio meritum augent. Iuxta illud. Mat. Intrate p
angustam portam: ubi glo. Angustum est omnia
pretermittere: unum solum diligere: unũ querere:
ad unum quotidie pulsare: prospera non ãbire ad
uersa non timere. Maior quoque affinitatis angustia repe
ritur in obseruantia consiliorum iesu q̃ in obseruan
tia cõmuniũ mandatoꝝ. Et hec dicit. Hieronymus
ad Rusticum monacum. Est & alia difficultas p
ueniens ex uitiositate persone agentis. Sicut homi
ni auaro difficilius est dare minimum seu minima
& pauca: q̃ largo magna & m'ta. Et superbo se al-
teri subiicere: & guloso ieiunare: & carnalibus diffi
cilius continere. Et hec difficultas minuit meritum
& auget miseriam & defectũ: unde hieronymus ad
Eustochium. Soror tua blesilla etate maior: sed pro
posito minor post acceptum maritũ septimo mẽ
se uiduata est. O inscia humana conditio & futuri
nescia: nam & uirginitatis coronam: & nuptiarũ p
didit uoluptatem q̃q̃ secundum pudicitie gradum
teneat quasi iam per momenta sustinere estimans
cruces spectantem quotidie in sorore qđ ipsa perdi
dit & cũ difficilius expte cadat uoluptatis minoris
continentie habere mercedem. Est tertia difficul
tas ex circunstãtiis ãnexis extrinsecus originẽ tra-
hens. Sicut difficilius est abstinere cum apponunt'
delicata cibaria: difficilius temporalia bona contẽ-
nere quando offerunt' magna & pulcra difficilius

continere in consortio feminarum. Et hec difficultas per accñs & indirecte auget aliquando meritū: sed directe & quantum est de se magis est uia ad ruinā.
Et ideo uir perfectus animo oīno eam debet fugere: nisi uel uinculo obedientie: uel magno & euidenti profectu salutis aliene cum probabili securitate sui uelit hec sustinere ad tempus. Aliter autē presumentes sepe uidimus ad maximam deuenire ruinam: & ideo expedit ad perfectionem uirtutis & meriti difficultatem huius fugere non amplecti.
Vnde Aug. de singularitate clericorum. Lubrica spes est que inter fomenta peccati saluare se sperat. Incerta uictoria inter hostilia arma pugnare: & impossibilis liberatio flammis circundari: nec ardere.
Audi etiam hier. contra uigilācium hereticum qui statum secularem religioni conabatur preferre. Cur inquit supple uigilantius pergis ad heremum. s. ut te non audiam: non uideam: ut tuo furore nō mouear. ut tua bella non patiar nec capiat oculus mentis ut non me forma pulcherrima ad illicitos ducat amplexus. Respondebis hoc non est pugnare: sed fugere: sta in acie: aduersariis armatus obsiste: ut postq̄ uiceris coroneris: fateor imbecillitatē meam. Nolo spe pugnare uictorie: ne perdam aliā uictoriam. Si fugero gladiū deuitaui. Si stetero: aut cadēdū ē mihi aut uicēdū: qd necesse ē certa dimittere & incerta sectari. Non securitas est uicino serpente dormire: potest fieri ut me non mordeat. Et potest fieri ut aliquando me mordeat. Et quod de libidine diximus refertur ad auaritiam & ad omnia alia uitia que uitantur solitudine. Et ideo urbium frequentiam: declinamus ne facere compellamur que nos non tam natura cogit facere q̄ uoluptas. Hec Hieronymus. In quibus confutatur error uigilācii: suorumq; sequatium aduersus quos & paulo ante premittit. Quod autem asserit uigilancius melius facere eos qui utuntur rebus suis: & paulatim fructus rerum suarum pauperibus diuidere q̄ illos qui possessionibus uenditis simul omnia largiuntur: nam non a me sibi sed a domino respondebitur. Si uis perfectus esse uade & uende omnia que habes & da pauperibus &c. ad eum loquitur qui uult perfectus esse: qui cū apostolis patrem: nauiculam: & rete dimittit iste est: quem tu laudas. Secundus aut tertius gradus ē dummodo sciamus prima secundis & tertiis preferenda: hec hieronymus. Sicut dixi de religionis uoto: sic intellige de officio prelationis quod sine culmine uirtutis & meriti: non est uera sublimatio: sed uirtutis distractio: nec gloriosa excellentia sed periculosa ruina. Qua propter ad prelationis statum non congruit accedere nisi perfectū obedia spūs sci astrictū ut ait Greg. in pastorali Virtutibus pollēs coactus ad regimē ueniat: uirtutibus uacuus nec coactus accedat. Status eni prelationis pfectionē requirit iā hītam: quia ordinat ad ipsam exercendā. Status uero religionis inducit nō hītam: quia ordinat ad ipsam acquirendā: unde Grego. in registro. Viā capitis mei sequens summopere decreuera esse opprobrium hoīum & abiectō plebis: ut tanto ueracius intus ascenderē quāto foris humilius iacerē. Ad euidentiā autē huius difficultatis nota: ꝙ uiuere cū talibus circūstantiis ipellentibus sit laudabile & auget meritū: qñ talia occurrūt uolentibus & nolētibus nobis: nec eis delectationē accipiētibus cū talibus ad ruinam se imittere: & cū talibus morā facere uolūtarie: nisi circumstantiis corrīdentibus supra positis presūptuosis: & temerariū: & uituperio magis q̄ laude dignum.
Et licet aliqñ talis euadat carnalitatis casū: sepe ex hoc peius interius labit̄ p superbie superciliū. Et quāto sua castitas sibi mūdior uidebat̄ & fortior: tanto est immundior & peior. Nullo enim mō dū sumus in carne fragili debemus nos sine grādi necessitate piculo exponere nec de infirmitate presumere. Sed qñ deus uel preceptū prelati uel grandis zelus salutis ꝓximi nos mouet. talibus nos exponere debemus patienter: & uiriliter uincere coronari & de uictoriis iesu protectōe cōfidere. Quod si aliquis obiciat ꝙ supra dictū est ꝙ pfectoꝝ ē sibi pro ueritate tribulationē & maiora pcurare. Rñdemus ꝙ non est simile de illascuiis lasciuie: & tribulationibus angustie. Nam tribulatiōes ad deum ire cōpellūt etiā ipfectos: & sepe effrenes edomāt mentes: uoluptates uero & tpaliū effluentie & mūdani honores debilē spūm frangunt: fortem emolliunt: & eū qui perfectus uidetur sepe cōsternunt.
Alias eni perfecti & discreti uiri tribulationibus & martyriis se exponūt pro ueritate doctrine & uite: & castigatione interne lasciuie.

De comparatione statutū pfectionis: & ꝙ in eis est gradus & in eodem genere & in diuerso.

Hic ergo distinctis pfectionū statibus: patet ꝙ secundū comparationē in eis est gradus & i eodem genere: & in diuerso: & in utroq; mō pñt adinuicem compari. Cū eni seipsum castrare pp regnū celoꝝ per actū continentie sit pfectū: certū est ꝙ perfectiori mō fit illud p uirginalē cōtinentiā: que fructu cōparatur centesimo: q̄ p uidualē: que sexagesimo in euangelica parabola designat̄. Non est ergo contra naturam pfectionis ꝙ unū dicatur perfectius alio: & etiam unus hō in pfecto religionis statu consistens secundum argumentū gr̄e in eodem diuersis gradibus & temporibus est seipso perfectior: secundum ꝙ magis appropinquat ad transformationem mentis & operis i pfectum iesum & uestigia crucis sue. Possūt ergo considerari seu comparari tres pfectiones predicte que consistunt.
In exercitio uirtutis sine uoto
In assumptione religionis cum uoto
In prelatis iniuncto officio in eodem.
Generi uel diuerso: scā ergo cōpatōe i eodē genere

primo scd'm exercitiū pfcē uirtutis scd'm q̄ singu
lares psone. Distinguūt' ēt religiōis eiusdē sta
tus. Illa pfectio est emiīctior ī qua radix charitatis
est pinguior: & sublimitas opationis excellētior: &
fraterne edificatiōis fructus uberior: q̄ḡ huius per
fectiōis totius origo sit charitas: multū tn̄ facit ad
eius complementū opatio: Gregorio attestante q̄
i omel' Pentec. de dilectiōe cōditoris līgua manus
& uita requirant'. Nunq̄ dei amor ociosus ē: opat'
.n. magna si est. Si aūt opari desinit amor non est.
Multum etiam facit genus & nobilitas operis.
Clarum est enim aureole premium non deberi tā
rum habitui uirtutis intrinseco: sed cum hoc operi
priuilato: utpote predicationi: martyrio: & uirgini
tati. Multum etiam ualet edificatio proximi: cū
dicat uiris perfectis. Vos estis lux mundi: sic
luceat lux uestra coram hominibus ut uideāt ope
ra uestra bona: & glorificēt patrem uestrum qui in
celis est. Similiter quantum ad uotum religiōis
illius professio preponitur in qua uouetur pauper
tas altior: obedientia uilior: & forma castitatis ho-
nestior. Nam ista tria sicut expresse patet: & gradus
habent: & & minus & plus recipiunt: ac per hoc i
maiori statu constituut professorem suum quanto
mouentur sublimius: potissime si ad uotum sequa
tur obseruantia promisse regule plene & perfecte.
Ita q̄ ex hoc austerius castigatur corpus: fructuosi
us edificetur proximus: & reuerentius colatur de-
us. Consistit autem castigatio corporis in artitudi
ne uestium: uictualium edificiorum: uerborū cum
austeritate laborum: uigiliarū: & aliarum corpora-
lium afflictionum: edificatio uero proximi in ex-
hibendis
Exemplis uirtutis
Documentis scripturarum
Remedijs sacramentorum
Presidijs regiminum
Iudicijs iustitiarum &
Beneficijs miserationum.
Cultus aūt dei licet fundamentaliter stet perfe-
ctius in maiori trāsformatiōe cordialis amoris &
continue meditatiōis in xp̄m iesum & eius crucifi
xum stat'uel aliquē sue uite actum: uel ī sue diui
nitatis pelagū isi. utum tn̄ exterius consistit ī reue
renti ac iugi frequētatione psalmoꝝ himnoꝝ spi-
ritualiū: ac orationū: missarum: & aliarum deuotaꝝ
orationum. Hec autē omnia simul reperire ī ali
quo statu religionis precellentius q̄ ī alijs ual
de difficile & fortassis impossibile uidetur diligen
ter consideranti. Et ideo q̄uis unus religionis sta
tus alterum excedat in uotis substantialibus: ac p
hoc sit simpliciter perfectior si debita obseruantia
comitetur non preferri potest in oibus alijs: cū qui
libet status aliquid prerogatiue spalis obtieat: quo
sancta mater nostra i xp̄i iesu spōsa ecclesia tanq̄ in
uestitu deaurato orcūdata uarietate decorat' & dei-
formis efficit'. Per hunc etiam modū secūdum
officium prelatorum excellentior ē perfectio ī qua

eminentior confert dignitas ordinis uidelicet
Ad purgandum
Ad illuminandum &
Perficiendum.
Onerosior iponitur sarcina laboris in pascēdo co-
missum gregem: exēplo: uerbo: & temporali sub-
sidio: uberior etiam comittat' fructuositas salutis
ī eo q̄ psidet: & ī eis qui subsūt & ī ceteris redēptis
iesu: ad quos presidētes exēplo pueniūt. Regit
igit' huius pfectiōis eminētior sublimitas ut pla-
tus eccl'ie xp̄i sponse, q̄to sublimius p̄est cōformis
dignitati iesu xp̄i: tāto sāctius uiuat: & sollicitius ī
uigilet: & fructuosius gregē pascat: ut sicut digni
tatē iesu sublimius p ticipat: sic scitatē sci scoꝝ iesu
excellētius itus p̄hēat p contēplationē: & exterius
p alte uirtutis exēpla subditis fortis ośdat. Si āt
fiat cōparatio p fcōis ad pfectionē ī diuerso gene
re: queādmodū & statu: dici pōt itelligi cū suppo
sitiōe: uel precise uel suppositiue. Absq̄ dubio ma
ior ē pfectio q̄ attēdit' scd'm exercitiū uirtutis: acci
piēdo. s. illa sola expte rel'ionis & p̄latiōis: in q̄bus
hec duo differūt a uolūtario exercitio pfecte uirtu
tis aliq̄d aliud appens ultra hec supaddendo prio
ex duso. Sic m̄demus q̄ ē hec abusiua cōparatio &
nulla ī iure pfcōnis. Nā uotū rel'ionis sine ex-
ercitatiōe pfcē uirtutis cōmissione regule pfitētis
non ē pfectio: sed puersio: nō pfcōis sublimitas:
sed simulatio scitatis & ruina uirtutū. Vnde si uiri
se ī uirtutibus exercētes ī seculo sibi cauēt ab īgres
su rel'iōis: q̄r uidēt regulā sublimē & artā: & iniqta
te pfitētiū deprauatā: & qd' peius est ī aliq̄bus re
ligiōibus multipl't uitiosā & lubricā: & correctio-
nē ul' puā uel nullā: ac p hoc profitētes in tali mō
uiuēdi se mutuo ipellūt ad ruinā: tali cā rel'ionē fu
gere: & al'r solitarie uiuēdo seruare uitā scām nō ē
a religiōe deficere: sed ē rel'ionis defectū gemere:
& trāsgressionis laqueum sapiēti cautella deuitare.
Cū igit' generalis sit regl'a: q̄ corruptio melio-
ris ē peior: nihil ifelicius uel scelestius q̄ altū gradū
cōsequi uoto: uel officio: & illū a tali sua malitiosa
uita m'tipl'r ignar. Tales. n. ppē dicūt' sacrilegi: q̄
se deo sacratos p scitatis statū uiolāt': & spūi grē cō
tumeliā irrogāt dū ī seipsis grām destruūt: & cete
ris cōtētibiles rddūt. Heu quātus dolor ē uider
utraq̄ pfcōnē sic cōculcari: sic ī ceno miserie & ma
litie uolutari: ut ī multis scl'aribus exercitu uirtual'
efficacia cōfūdat hodie uitā p̄latoꝝ: & statū rel'io-
num. Sed nūc ista omittamus. q̄r ista psequi ni
mis ē duꝝ & plixū lamentū. Sed sicut dixi d' rel'io
nis uoto: sic intellige de officio p̄latōis quod sine
culmine uirtutum & meriti non est uere sublima-
tio sed defectio: non excellentia gloriosa: sed ruina
periculosa pro eo q̄ potentes potenter tormenta
patientur & durissimum iudicium his qui presunt
fiet. Cum igitur perfectio status sine ratione me
riti: siue officij: siue exercitij uirtutum nō solum sit
modicum bonū: sed potius horrendū dei iudiciū
perfectio uero meriti nō possit obtineri sine chari

tate: que est donū spūs sancti: & nemo ex suo opere extrinseco possit nisi indocte asserere q alterū in hoc dono precellat: cum etiā semper sibi debeat eē dubius utrum charitatē habeat. Nullus abel imperfectione se superferre presumat: quin potius debēt uiri quantumcunq; perfecti: iuxta doctrinā apostoli superiores sibi iuicem arbitrari: immo sicut alibi est traditum in libro magne perfectionis signum quando aliquis quātūcunq; apparenter perfectus nō se sentit ex seipso nisi peccatorū maximū & donorum dei in se: & ex se esse ipsum destructorem.

Porro de cōparatione statuum prelationis & religionis possumus loqui secundū q nunc expimento uidetur. Et tunc non est dubium q religiosi obseruantes suam pfessionem: quia ex hoc solum totaliter debent dici religiosi: multo sunt pfectiores ī uirtutibus: q̄ illi qui secundū malitiā huius temporis dicūtur reputari boni prelati. Non eni attendit hodie q hēant culmen pfectionis debitū officio suo ut bni reputentur. Sed quia multitudo eorum plus facit infinita mala q̄ bona: ideo quasi sufficienter reputat bonus: quia non est apte malus ptialis uel diuisor & imundus: & fidelium ecclesie expoliator. Plura aūt pfectionis signa in religiosis famosis mundus reqrit: licet & ipsi ut sepe diximus corruperint uiā sua. Quod cōi iudicio hoium confirmatur: qa multo plus qn uir religiosus itegre facit aliqd reprehensibile: q̄ si hoc cōmittat qui dr̄ plātus. Primo est tanta corruptio hodie illius status: q ad eius opa non multū attentur ut ad uirtutū exēpla: imo cōcedit iudiciū mūdi prelatis auctoritatē: religiosis attribuit sanctitatē. Et ideo hodie etiā carnales hoies appetentes dignitates iudicant ambitiosos tāq̄ querentes diuitias & honores: & pace aliud ibi appeti aliqd cernitur. Vn̄ Greg. in pastorali dicit q tūc laudabile erat epatū querere: quādo p hunc quēq; dubiū non erat ad supplicia grauiora puenire. Sed aptum & horribile testimoniū est: q ecclesia dei in illo statu ad pfundū malorꝝ deuenerat. q status prelationis q rōne sublimitatis & honoris: & reqsire adeo pfectionis in eo est etiā ipsis sūmis seraph merito tremebūdus ab īmundis hodie nullius experientie & uirtutis & pue & insufficientis scīe non solū ambitiose appetit. Sed & nephas est auribus audire a uiris scis aperte apreciari uenit a talibus & sepe tyrānice usurpatur. Nō ergo mirꝝ si sedent in cathedra pestilentie: si pestilenter regūt populum q per ostiū pestilentie ītrauerunt. Si uero stricte respiciamss nō quod fit: sed fiendū est: & hoc loquēdo quantū ad ea que sunt de congruētia & sub̄a utriusq; status. Sic simpliciter dicendū est: q status prelationis & eius perfectio est eminēnor: quēadmodū insinuat diony. in li. de āgelica Hierarcha. d. Sicut qui dicit hierarchā sūmū dicit sacrorꝝ uniuersorꝝ ornatū. Ita dicēs hierarchā mōstrat in deū manētem: & diuinū uirū in oī hierarchia pfectū. Similiter Hiero. ad fabulā. Tanta debet eē scia & eruditio pontificis dei: ut gressus eius & motus & uniuersa uocalia securitatē mentis concipiat & toto eā habitu resonet & ornatu: ut quicquid facit aut loquitur sit doctrina populorū. Itē ad oceanū futurus pastor ecclesie talis eligat cuius comparatione subiectus ppl's merito grex dicat. Et gre. in pastorali. Tanto debet actionē ppl'i actio precedere psulis: quātū distare solet a grege uita pastoris. Quātum ad prelationis statū non congruit accedere nisi perfectū: obedia spūs sancti astrictum ut ibidē ait Grego. uirtutibus pollens coactus ad regimen accedat: uirtutibus uacuus nec etiam coactus accedat. Status eni prelationis perfectionē requirit iam hitā: quia ordinatur ad ipsā exercendā. Status uero religionis non hitā: quia ordinatur ad eā acquirēdam: unde peccōres & imperfectos admittit ut iustos efficiat & perfectos. Propter qd' q̄q̄ prelationis status in perfectionis sit altior: religionis tamen est securior: & moribus nostris curandis expeditior: pro eo q a multis periculis eruit: quibus status prelationis exponit. Primū quidē rōne cōnexi honoris. Iuxta illud Augu. super ps. iiii. Quanto plus honoramur tanto plus periclitamur. Huius autem piculi occasionē manifestat Greg. super illud Iob. qui dicit: uir apostata unusquisq; ut rector quotiens extollitur ī eo q regit: totiens plausu superbie a sūmo rectoris officio sepatur. Item in registro uiā capitis mei sequēs sūmopere decreueram esse opprobriū hoium & abiectio plebis: ut tanto ueratius intus ascenderē: quāto fons humilius iacerē. Adiacet igitur sub̄e prelatiōis periculum rōne honorꝝ: quia tenetur nō solū ad ea que sūt salutis ppne: sed etiam plebis sibi cōmisse. Nā et pro quolibet subditorꝝ dr̄. Custodi uirū istū: qui si lapsus fuerit: p aīa illius aīa tua erit. Itē rōne occupatiōis & distractiue dispēsationis tpalium: unde grego. vii. li. morꝝ. Qui dispensandis rebus terrenis presidet aculei hostis iaculis latius patet. Nā cū ad ministrāda mens exterius efficaciter se extendere nititur: a sui cōsideratiōe separatur: propter qd' flens pmo dialogorꝝ dicit cōpando seipsum p statu monachatus & pōtificii. Infelix aimus meus meminit quō rebus oībus eminebat: & nulla nisi celestia cogitabat. Nunc autē occasiōe cure pastoralis post tā pulchrā quietis sue spēm terreni actus fedatur puluere: cumq; p condescēsione multorꝝ ad exteriora se sparserit etiā cū interiora appetit: ad h sep culdubio minorē reddit. Religiosi uero qui promouētur in epos tenentur ad regulares obseruantias sue professiōis que nō īpediūt pontificale officiū: quia status religionis cōpatur ad statū pontificalē sicut dispositio ad pfectionē: dispō uero n̄ tollitur pfectōe adueiente: nisi ī q̄tū pfcōi repugnat. Sicut deinco fcō magrō n̄ cōuenit cōiter q sit auditor: q tn̄ legat & meditet magis sibi cōuenit q̄ ante. Sic ad oīa que pfecta imitatōe xp̄i iesu in uirtutibus sue cure pastoralis infulgent: & in his que perfectionē simpliciter cōtinent: multo magis cōuēit religiosis epis exercen q̄ ante. Vn̄ dr̄. xvi. q. i. de

monachis qui ad clericatus ordinē perueniunt. Statuimus nō debere a priori ꝓposito discedere. Manet igitur religiosus epūs obligatus ad continētiā & paupertatē: & ad portandū habitū sue religionis: q̄ est huius obligationis signū. Ad ea uero q̄ repugnant suo officio: ut sūt solitudo & subiectio ꝓ suis religiōis platis non tenet̄. Et quātū ad hec & similia dicit̄. xviii. q. i. Monachū canōica electio a iugo regule mōastice professionis absoluit: & sa cra ordiatio de monacho epm̄ facit. Item testamentū facere non pōt sine pape licētia: qr sola dispensatio rerū ecclesiasticarū est ei cōmissa: q̄ morte finit̄: uiuens aūt pōt dare sine dilapidatiōe eccl̄ie: maxime debet paupibus dispēsare: & pōt etiam ꝓpinquis & cōsanguineis si indigēt necessariis. Vnde Ambro. dicit in lib. de officiis. Proximos seminis tui ne despicias si indidigere cognoscas: nō tñ illi ditiores fieri uelint: eo ꝙ potes cōferre pauperibus. Singulariter aūt etiā ipsi tenent̄ in ꝓhis malū exēplum cauere: & in oībus indigētibus sue diocesis: maxime scd̄m gradū bonitatis & pauper tatis eorū se prebere cōes. Et mortalissimū est i sanguine crucifixi aliis paupibus negletis suos uelle di tare parētes cuicūq; prelato: & eos etiā diuitiis ecclesie uelle facere de nono uolēs qui prius noscūt̄ populares cōmunes. Nam talis de fame & penuria pauperū ditat suos parētes: quos sibi rapinam & sacrilegium iesus xp̄s pauperū imputabit. Appet itaq; ꝙ prelatiōis status & religiōis est excelsus: & iō ipm aspnere simul est ꝓsūptuosū & stultū. Propter qd̄ Au. xix. de ciuitate dei dicit. Locus supior sine quo populus regi nō pōt: & si ita administretur ut decet. tamen indecenter appetitur. Et ideo Gregorius. xviii. moral. Sācti uiri nequaq̄ curas ex terioras appetunt sed occulto ordine sibi superpositas gemunt. Et q̄uis illas propter meliorē intentionem fugiāt: tamen propter subditam mentem portant: quas quidem sūmopere si liceat uitare festināt: sed timentes occultas dispensatiōes dei tenent. Tenent quod fugerunt: exercent quod uitant. Ex his aperte colligitur ꝙ locus prelationis ꝓ sublimitate quidē gradus & multiformitate periculi a uiris iam approbate uirtutis potest cum tremore & formidine suscipi. A peccatoribus uero & infirmis tota debet intentione uitari: & a nullis prorsus appeti: & ab omnibus honorari: quia cōstituit in dignitates hominis iesu xp̄i. Status autē religionis ab uniuersis tam iustis q̄ peccatoribus: tam perfectis q̄ imperfectis: tam sapientibus q̄ simplicibus licite potest appeti: & a nullis debet contemni. Ab his uero qui uocantur diuinitus secure suscipi: & studiose obseruari potest: qr i tali obseruātia similitudo acquiritur perfectionis & sanctitatis & mortificationis crucifixe uite perfectionis magistri hominis dei iesu christi.

Iesus transfiguratus cap. xiiii.

Vi in monte perfectionis iesu christi sublimia obseruando consilia: cum Petro: Iacobo: & Ioanne conscenderit transformatus in similitudinem crucifixe uite iesu: merebitur cum eis uidere gloriam transformati. In signū autem ꝙ circuncisio mentis cum christo patiente pro nobis ducit ad excessum contemplationis claritatis ipsius gloriosi iesu: dicitur ꝙ Moyses & Helias loquebantur excessum quem completurus erat in hierusalem: excessum scilicet amoris: doloris & rigoris: quem pius & robustus bellator noster iesus ostendit in conflictu passionis & mortis. Modus autem eleuationis mentalis in illo facto iesu: quod scribitur Matthei. xvii. Et luce. ix. aperte nobis ostenditur quadruplici gradu

Primo enim mens affligitur per exercitium & desiderium
Secundo dulcoratur per internum gustum
Tertio illud quod diligit charum ei efficitur per iocundum amplexum
Quarto secretum tenetur propter timorem nocturnum.

Et hi quattuor gradus in euangelio aperte ostēduntur. Quantum ad primum in quo mens affligitur: aduerte ꝙ christus predixerat eis suam passionem & mortem. & eos animauerat ad tollerantiā passionum: & ne terrerentur ab afflictiōibus imitatorie crucis iesu: ipse christus ostendit eis gloriam quam eis in remunerationem tribueret. Opportet enim secundum apostolum operantem agricolam primū de fructibus pcipere. Ideo eo oppotet nos primo crucem perfectionis predicte in factis christi iesu per iugem sue passiōis & crucis presentiam i corde gestare: ac etiam ad similitudinem apostoli in corpore circunferre: & hoc est in monte ascendere eimmo ascendente iesu secum duci in spiritus uirtute. Qui enim negociantur & delitiantur in luctuosa planicie efficiuntur ad talia gustāda inexperti. Status .n. seculi qui hac figūtur ualle est

Locus exilii
Locus contagii
Lapsus periculi
Lectus ocii.

Econtrario status huius perfectiōis mōtane est

Status stabilitatis contra exilium
Sanctitatis contra contagium
Securitatis contra periculum
Strenuitatis contra ocium.

Et ideo qui a benedicto iesu ducūtur ad montem salutis eruti a sodomorum incendio non debent post tergum respicere ad uallem lasciuie sodomorum: sed ascensu celeri seipsos cum Loth i mōte saluos facere: ne exemplo uxoris Loth uertatur in statuam salis: statuam inquam hypocritalem habentem figuram religiōis: sed uacuam religionis ueritatē. Sal autem sterilitatem habet in se: & aliis condimentum prestat salubre. In cuius figuram benedictus iesus anteq̄ celum ascenderet ascendit in montem oliuarum: & anteq̄ corpus suum gloria resurrectionis uestiret ascendit in crucem.

Hoc exemplū deberet nobis sufficere ꝑ omni ratione: unde anima bñdicti iesu similitudine adiuncta nullam aliā rationē querit: nec aliud ꝑmium intēdit ut delectetur in passionibus crucis: nisi xp̄i similitudīe frui: imo statim inebriatur crucis amore: quādo audit ꝙ bñdictus iesus.xxxiii. annis eā pro nobis in corde portauit & corpore. Et qñ ascendit in celum eam uoluit ī mūdo relinquere: sicut ꝗ insignia uulnerū portās ipse locaret in sede celesti. Ad hunc montē leuemus oculos nostros: qa inde ueniet auxiliū nobis. Et hoc notatur cum dicit ꝙ discipulos duxit ī montem excelsum propter status altitudinē: sed seorsum propter separationē ab omni mundanoꝝ affectu: & singularem experientiam crucis sue. Quantū ad secūdū nota ꝙ mens post afflictionem in presentia dulcoratur dilecti. Et ideo xp̄s ostendit uultum gloriosū post montis ascensū. & hoc cum testimonio legis & prophetaꝝ: ubi apostoli quasi mortui ceciderūt: qr fortis est ut mors dilectio in tali amati iesu aspectu. Mentem enim quam celestis dilectio semel inuaserit: ab omni amore mundi & sui funditus occidit. Cuius signum est ꝙ sicut homo mortuus nullum habens actum proprium: sed corpus suū solum mouetur pro uolūtate impellentium: sic anima que ad hanc transfigutationem ascēdent sentit ꝙ in se debet esse mortua: & nullo motu affectionis proprie debet agi: sed a solo iesu ut membrū sibi unitum: & ab eo unificatum ex sola inspiratione dei pro honore sui & iesu christi cōformitate moueri. Et tunc sicut manus mota ab imperio anime: facit in uirtute anime quicquid facit & sentit eam sibi intrinsecam & se mouētem: sic etiam ista anima sentit christum in se solum principalem motorē: & audit paternā uocē super se transformatā in iesum dicētem sibi. Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui: ipsum audite: quasi dicat. O multitudo uirium: actuum: conceptuum: sensuum huius anime transformitate. Audite iesum in uobis loquentem: uos instruentem: uos monētem: uos in se tranformantem: quia hic ē filius meus iesus qui in uobis habitat: filius meus naturalis & eternus pro uobis incarnatus: crucifixus & mortuus: in quo solo mihi complacui: uos in ipso eternaliter eligendo. Et nihil ex uobis mihi placet: sed in ipso iesu dilecto filio meo: in quo uos estis filii mei dilecti facti & ipsius iesus & eius uiuacissima & unctissima membra. Stemus ergo cum anima in uertice talis montis dilectum nobis datum filium expectantes Thobiam: quia montes hi diuine perfectionis iesu fluunt lac & mel sapientie & dulcoris. Et cum beata hester dicamus iesu beato assuero. Valde enim admirabilis es domine: & facies tua plena est gratiarum: & cum Daniele simus uiri desideriorum dicentes. Domine in uisione tua dissolute sunt compages mee: & nihil remansit in me ultra uiriū: sed & halitus meus ītercludit: idest in uisione mee transformationis dissolute sūt mee concupiscentie ex me ipso me compagitantes in malo: & nihil uirium reputationis proprie ī mede me remansit eruditis a lege & prophetis: a moyse .s. & helia: per excessum inestimabilis amoris omnia opera nostra operatus est in nobis: & ideo interduso uitali anhelitu omnis dilectionis mee: uiuo ego: iam non ego: uiuit autem in me christus.

Origenes autem dicit hec mystice exponēdo: quia in sex diebus perfecti numeri totus factus est uisibilis mundus: qui transcendit omnes mūdi res potest ostendere super montem excelsum & gloriam aspicere uerbi dei. Et infra dicit. Vide cum aliquis sic transierit sexto die uidebit transfiguratum iesum ante oculos cordis sui. Diuersas enim habet dei uerbū formas. Appet unicuiꝗ sc̄dm ꝙ uidenti expedire cognouerit: & nemini supra quod cupit ostendit semetipsum: unde non dicit simpliciter transfiguratus est: sed coram eis. In euangelíis enim iesus simpliciter intelligitur ab eis qui nō ascendunt per exercitationem uerborum spiritualium super excelsum sapientie montem. Eis autem qui ascendunt iam non secundum carnem cognoscitur: sed deus uerbum intelligitur. Coram his ergo transfiguratur iesus: & non coram illis qui sūt deorsum in conuersatione terrena uiuentes. Hi autem coram quibus transfiguratur facti sunt filii dei: & oritur eis sol iustitie. Et uestimenta eius sūt cādida sicut lana ꝗ sūt sermōes & lre euāgeliorum quibus est iesus indutus. sed etiam illa que ab apostolis dicuntur de eo. s. Sicut Criso. super Matthe. dicit ideo non confestim promissionē sursum eos ducit: sed post dies sex: ut horum dierum spatio uehementiori concupiscentia repleri repleti qui assumendi erant sollicita mente ascenderent. Ideo autē hos iesus assumpsit: quoniam aliis potiores erant: intende autem qualiter: Matthe. autem non occultat eos qui prepositi sunt sibi: licet etiam Io. precipuas faciat laudes petri commemorans: ab emulatione enim & uana gloria mundus fuit apostolorum chorus. Vel secundum remigium solummodo secum tres discipulos sumit: quia multi sunt uocati pauci uero electi. Et in his tribus ostenditur tota electorum perfectio. Nam omnes electi aut sunt.

Actiui cum iacobo
Aut contemplatiui cum ioanne
Aut utrorūque prelati cum petro.

Post hunc gradum sequitur tertius: etiā quo mens dulcoratur: amplexatur: & stringit dilectum damans cum spōsa: Cant.ii. Inueni quem diligit anima mea tenui eum: nec dimittam. Et considerans ista non transitiue sed permansiue iebriata cū petro dicit. Domine bonum est nos hic esse. O ꝗ bonum & suaue: & ideo pre nimio dulcore oblita sui pro dei honore & proximi faciamus hic ait tria tabernacula: tibi unum: moysi unum: & helie unum: nesciens inquit quid diceret.

Quantumcunque enim ī hac uita eleuemur in

detur: multis implemur ignorantiis nostri & dei. Et ideo sepe petimus multa fieri nobis multis modis: que multo meliori modo i dei eterno decreto & immerito iesu sunt facta. Vnde nec hic fuerunt petenda tabernacula frondiū: quia i domo patris sunt eterna tabernacula: imo palatia stabilium mansionum. Hic est mons dei Oreb: qui interpretatur mensa: ad quem moyses gregem ducit: ad quē helias ieiunans peruenit. In quo sibilus aure tenuis presentia iesu auditur. O anima mea te confortātem audi Esaiam dicētem. Venite ascendamus ad montem domini &c. Quo ad quartum patet ꝙ anima amatum tenens charum: tanquā solum & summum thesaurum: ne perdat tenet secretum: Et ideo dilectum quasi fasciculum sponsa inter ubera quasi inter intima precordia: non extra per uana & ostentatiua uerba & facta uoluit collocare: unde & thesaurus euangelicus absconditur ut seruetur: quia depredari desiderat qui thesaurum publice in uiam portat. Et ideo hic dicitur ꝙ eleuantes oculos neminem uiderunt nisi solum iesum: & ꝓhibiti sunt discipuli ne uisionem dicerent usq; post transitum in gloriam immortalem. In quo ostenditur ꝙ ex quo charitatem christi sentimus: & sic in ipsum transimus nihil uidemus quod nos molestet: nisi illa que dolorem iniecerunt iesu & eius passioni: & nihil aliud flebile reputantes in mundo: nisi ꝙ deus est ita crudeliter ab hominibus & a nobis offensus: & pro his soluendis & emendis & nobis redimendis iesus dei filius: & omnibus doloribus nostris & omnium hominum innumerabilibus modis crucifixus & mortuus. Nihil etiam reputamus delectabile nec iocundum nisi ꝙ iesus homo est deus: & ineffabilibus modis in trinitatis gloria assumptus: & in se & in membris suis perfectus uirtutibus & plene beatus: & quod nihil de his potest sibi deficere in eternum: hoc est leuare oculos & neminem uidere nisi iesum. Sed nemini dicere uisionem: est nō se uerbis: gestibus actibus: uel signis quibuscunq; iactare: a nulla creatura gloriam uel reputationem querere: in solo secreto cordis iesu totam spem suam locare: ceteris membris iesu uelle semper uilior apparere: & se in corde uilissimum reputare. Et in tali silentio expectare solum iesum qui reformabit corpus humilitatis nostre &c. Cuius exemplum in concha marina seu ostrea habemus: ꝙ recepto rore celesti se claudit: & pretiosam margaritam, suis intimis seclusam gignit. Nunc ad certificationem huius operis litteraliter accedamus: quattuor hic breuiter exponentes.

Primo quomodo fuit conueniens christum transfigurari.

Secundo quomodo fuit conueniens hanc transfigurationem in gloria claritatis ostendi

Tertio de congruentia testium

Quarto de testimonio paterne uocis.

Circa primum scias ꝙ conueniens fuit christū transfigurari propter causam in parte superius tactam. s. propter animandos discipulos certitudine premii ad tollerantiam passionum: ut. s. in spem premii oculos mētis sue dirigerēt: & populos de premii expectatiōe certificarēt. Non. n. passiōes & dolores iesu & membrorū suorum sunt delectabiles uel uirtuose: nec appetende nisi inquantum in eis & ex eis deus honoratur & eius uoluntas implet & in nobis eius amor seruatur. Non aūt cederent in honorem dei: nisi ex eis eliceret icompabiliter excellentiora bona q̄ illa uidebatur mala: ut. s. pro temporalibus iniuriis & despectibus eliceret & iuste retribueret sublimes & eternos honores ꝑ cruciatibus dulcores: pro penuriis superabūdantias: eternas: pro humane uite perditiōe diuinā & eternam uitam. Propter quod dominus iesus quādo predicabat discipulis passionem: statim tanquā principale intentū submittebat gloriam resurgentis: uñ & fūdamētū ꝑdicatiōis apl'ice: a resurrectiōe icipit: ꝑꝑ qd' de eis dicit': uirtute magna reddebāt apostoli testimonium resurrectiōis iesu xpi domini nostri. Vnde nec xp̄s uoluit publice ꝑdicari: donec a mortuis resurrexit. Hāc certitudinē ponit petrus pro fūdamento secūda epistola. i. c. Nō. n. ait indoctas fabulas secuti notā fecimus uobis domini nostri iesu xpi uirtutē & prescientiam usq; ibi. In monte sācto. Hec ergo cā quare trāsfigurari uoluit: unde Beda sup Matth. Pia prouisiōe factū est ut contemplatiōe semper manentis gaudii: ad deriuata fortius aduersa tollerēt. Nec fuit ista trāsfiguratio mutatio figure: sed glorificatio, & splēdor faciei & carnis sue redūdans a gloria anime. Circa secūdū nota: ꝙ conueniens fuit iesum gloriam suā manifestare i dore claritatis: q̄uis. n. dotes sint quattuor: sola tamē claritas cognoscitur magis ipsius persone i se: & est magis glorie manifestatiua. Alie uero tres nō percipiunt: nisi aliquo actu: passione uel motu. Noster aūt iesus i se ōndit illarum trium indicia: puta ut habetur in euangelio

Agilitatis: cū supra maris undas ambulauit

Subtilitatis: quādo clauso exiuit uirginis utero'

Impassibilitatis: quādo de manibus iudeoꝝ eū ꝑcipitare uel lapidare uolentiū illesus euasit: uel melius quādo corpus suū discipl'is sub sacramēto mō ipassibili comedendū tradidit inaudito charitatis excessu. Nec tamē ꝑꝑ illas trāsfiguratus di: sed ꝑꝑ solā claritatē q̄ ptinet ad aspectū ꝑsone. Claritas aūt quā in trāsfiguratiōe xp̄s assūpsit fuit claritas glorie quātū ad essētiā: nō tamē quātū ad modū essēdi. Claritas eni corporis gloriosi deriuat' ab aīe claritate sicut dicit Aug. in ep'la ad dioscoꝝ. Et similiter ut damascenus dicit. Claritas corporis xp̄i iesu deriuata est a diuinitate ipsius: & a gloria aīe eius. Quod enī a pricipio cōceptōis xp̄i iesu gloria aīe nō redundaret in corpus eius: ex quadam dispensatiōe dina factū ē ut i corpore nr̄e redēptōis passibili explerēt mysteria. Nō tñ ꝑꝑ hoc adēpta ē pt̄as iesu deriuādi gl'ia aīe & corpus, cū uellet quo ad oēs

dotes: & hoc ipse fecit q̃tũ ad claritatẽ i trãsfiguratiõe. Alter tñ quãtũ ad modũ q ẽ in corpe glorificato. Nã ad corpus glorificatũ redũdabat claritas aie: sicut q̃dã qualitas pmanẽs corpus efficiens & ipsum stabiliẽs i eternũ: uñ fulgere corpaliter nõ ẽ miracl'osũ i corpore glorioso. In trãsfiguratõe uero iesu deriuata ẽ claritas a deitate & ab aia eius ad corpus p modũ passiõis trãseũtis & claritatẽ & btitudinẽ sue aie oñdẽtis: & futurã gloriã corpis plibãtis. Vñ ille fulgor tũc i corpore xp̃i apparens miraculosus fuit. Sicut & hoc ipsum q sup undas maris ambulauit. Propter quod melius dicit' q miraculose assumpsit actus q̃ assumpserit ipsas dotes: quia dos noiat quandã claritatem stabiliter immanentẽ corpori glorioso. Et simile est quantum ad aiam de uisione qua paulus uidit deum in raptu. Si uerum ẽ q uiderit uisione nuda que pertinet ad beatos. Quod autem sancti dicunt q claritas hec fuit imaginaria nolunt dicere: quin fuerit uera glorie claritas: sed q non fuit modo stabili & mansiuo nec per hoc corpus xp̃i est factum gloriosum quantum ad omnes dotes: quia corpus xp̃i non est factum impassibile: tamen passibilitatem sue glorie ostendit quantum ad statum & actum sue claritatis qui sicut apparuit cum uoluit: sic discessit & in pristino statu corpus remansit. Per claritatem autẽ uestiũ designatur claritas alioꝝ scõꝝ membrorum xp̃i in corporibus suis que superabit' a claritate xp̃i sicut candor niuis a candore solis: unde Greg. xxxii moꝝ dicit q uestimenta xp̃i facta sunt splendentia: quia in superne claritatis culmine sci oẽs ei luce fidei fulgentes adherebunt. Vestium enĩ nomine iustos quos sibi adiunget significat. Secundum illud Esa. xlix. His omnibus uelut ornamento uestieris. Nubes autem lucide obumbrans apostolos sigt gloriã spũs sancti: uel uirtutem pr̃nam. Vnde Orig. dicit p quam sancti in futura gloria protegẽtur: q̃uis etiam conuenienter significare posset claritatem totius mundi tunc renouati querent scõrũ tunc tabernaculum gloriosum: unde petro disponente tunc tabernacula facere lucida nubes discipulos obumbrauit. Si autem querat' quomõ apostoloꝝ oculi tantã potuerunt sustinere claritatem: breuis est responsio: quia iesus cũ miraculose suam claritatẽ ostendit: potuit ipsorum oculos confortare ut uoluit. Potest etiam aliter dici: q licet claritas solis propter influentiam caloris consumendo humidum oculi affligat in cunctis aspectum: claritas tñ gloriosi corporis hoc non facit: sed confortat & demulcet aspectum: quod tamẽ est temerarie nõ asserendũ: quia illius claritatis adhuc ignoramus naturam. Quod autem lucas dicit q facta est spẽs uultus eius altera: non uult dicere q figuram mutauerit: sed q per claritatem faciem alterauit: uñ Hiero. super hunc locum. Vbi splendor faciei ostendit' & candor scribitur uestiũ: non substantia tollitur: sed gloria cõmutatur. Certe transformatus est iesus in eam gloriam qua uenturus est postea in regno suo. Transformatio splendorem addidit: faciẽ non subtraxit: ubi & remigius. Si facies domini resplenduit sicut sol: & sc̃ti sicut sol fulgebũt: nũqd equalis erit claritas domini & seruoꝝ. Nequaq̃. Sed q̃a nihil inuenit' lucidius sole. Ideo ad maifestandum exemplũ future resurrectionis: facies domini resplẽdere & iusti fulgere dicuntur sicut sol. Dictum tamen est supra ad huius distinctionem ostendendam q facies eius resplẽduit sicut sol: uestimenta eius facta sũt alba sicut nix: ubi Mar. ait. Qualia fullo non potest facere sup terrã. Quare secundũ glo. candidi erunt sancti uirtutibus: & ois uitioꝝ estus erit ab eis amotus. Circa tertiũ nota q congruẽtissime adducit' testium multitudo ad uidendum gl'iam transformati: que q̃dẽ testificatio est oi exceptione maior: facit enim de celo: de terra: de padiso & de i ferno: a deo & hoibus: uiuis & mortuis.

Testis de celo fuit deus pr̃: de terra discipuli: de padiso helias eximius pphetaꝝ in zelo feruenti: de inferno moyses legis lator. Et hanc uoluit sic manifeste testari: ut supra dictũ ẽ ut homies nõ timerẽt p caminũ tribulatiõis & mortis trãsire ad tãtã gloriam cõsequendam. Et quia hoc cõueniebat in utroq; testamẽto electis: idcirco de antiquo testamento adduxit moysen & heliã. De nouo apostolos tres: ut in ore duoꝝ uel triũ stet oẽ uerbũ. In cuius signũ ipso ad passionem pperante in qua sola est uia ad hanc puenien di claritatẽ glorie: dr̃ Mat. xxi. q turbe que sequebant' & que precedebãt clamabat osãna filio dauid. Non aũt hic angelos interfuisse dicũt': sed soli hoẽs: quia nõ illos sed istos intendebat p desideriũ monstrare glorie: ad passionis tolerantiã aiare. Quod aũt quedã glo. dicit sup illud: Luce. ix. Erant autẽ moyses & helias uisi i maiestate: & dicebant excessũ eius quẽ cõpleturus erat in hierl'm &c. Sciẽdũ ẽ nõ corpora uel aias moysi & helie ibi apparuisse: & in subiecta creatura illa corpora fuisse formata. Et postea dicit potest etiam credi quod angelico ministerio hoc factum esse: ut angeli eorum personas assumerent. Hoc tñ quam quod dicit glosa non est uerum. Quia ab aliis sanctis & auctenticis inuenitur contrarium. Et illa glosa dicitur sumpta de libro qui intitulatur de mirabilibus sacre scripture qui non est plene auctẽticus: sed false attribuitur Augustino: licet multa bona contineat: unde si hic liber aliquãdo quasi Augustini allegetur: hoc per inaduertentiam accidit ex communi usu loquendi. Hieronymus.in expresse asserit contrarium dicens super Mattheũ. Considerãdum est q scribis & phariseis de celo signa petentibus dare noluit: hic uero ut apostolorum augeat fidẽ dat signum de celo Helia ide descendente quo ascenderat: & Moyse ab ifens resurgente. Et q Achaz per Esaiam precipitur ut petat signum de iferno: uel de excelso. Nõ autẽ intelligendũ ẽ q aĩa moysi corpus suum resũpserit immortale: quia in hoc secũdum apostolum christus est primogenitus ex mortuis. Sed anima eius ap-

paruit per aliquod corpus assūptum in forma glo
riosa:uel forte solum talem formabat similē ī ocu-
lis apostolorum sine noua assumptione corporis
uirtute diuina. Helias autem apparuit in propō
corpore non quidē de celo est proxime ablatus:
sed de aliquo loco eminēti:ut credit̄ de terrestri pa
radiso:in quo fuerat in curru igneo raptus. Nō
solū autē iesus in forma gloriosa apparuit:sed eti-
am hi duo sicut remigius exponit.Et textus aper
te dicit Luce.ix.cū dicit apparuerūt uisi in maiesta
te. Hi autē duo singulariter ducuntur in testi-
moniū.sicut Crisostomus dicit sup Mattheum.
Primo quia turbe dicebāt ipsum esse Heliam : aut
hieremiā:aut unum ex prophetis.Capita prophe
tarū secū ducit:ut saltem hic differētia uideatur ser
uorum & domini.Secūdo quia moyses legem de
dit:helias pro zelo legis & g'ia dei emulator fuit
Illis ergo apparētibus cum christo excluditur ca-
lumnia iudeorum accusantium iesum tanq̄ trans-
gressorem legis & blasphemum patris sibi glo-
riam usurpando. Tertio ut ostēdat habere potesta
tem uite & mortis:& iudicē uiuorū & mortuorū:
quia moysen mortuum & heliam uiuum testes ad
ducit. Quarto sicut dictum est uolebat eos anima
re ad tolerātiam passionum:adeo moyses & helias
loquebātur cum eo:sicut dicit Luc. de excessu quē
completurus erat in hierusalem .i.de passione &
morte.Et ideo hos duos adduxit in medium: q̄a
constanter se morti exposuerūt pro gloria domi-
ni:aperte se presentādo & resistendo tyrānis: heli-
as impio achab.moyses pharaoni. Quīto quia uo
lebat q̄ discipuli eorum zelarent priuilegia ut fie-
rent mansueti sicut moyses:& zelantes sicut heli-
as.Sexto addit hylarius ut ostenderet se iesus pre-
dicatum per leges & prophetas:quia moyses legē
dedit:& helias extitit inter prophetas precipuus.
In quorum medio iesus apparet gloriosus: propē
quod aut- que est Origenis dicunt.
Si quis intelligit spiritualem legem cōuenientem
sermonibus iesu:& etiam prophetis absconditam
sapientiam christi:ille uidet Moysen & Heliam in
gloria una cū iesu ibidē. Exposuit aūt Crisosto.
q̄ illud uerbum petri:Domine bonum est nos hic
esse &c:processit ex feruido & tenerrimo amore ad
iesum:quia audierat eum hierosolimam ire uelle.
In qua iudei uolebāt eum interficere:& non aude
bat contradicere iam dure icrepatus de hoc:sed ut
istud iesu desuaderet per aliquam uiam hoc ex pte
ante uolebat precludere:& ideo petit ibi taberna-
cula fieri:ut uel sic inducatur ad morādum. Sed
dicit hieronymus.Erras petre:noli tria tabernacu-
la querere:cum unum sit tabernaculum euange-
lii iesu christi:in quo lex & prophete recipiendi
sunt.Si autem hic queris tria tabernacula : nequaq̄
sermones cum deo conferas.sed fac tria taberna
cula:immo unum patri & filio & spiritui sancto.
Errat etiam sicut dicit remigius:quia uoluit re-
gnum electorū in terra:quod dominus in celo da

re promiserat.Et quia oblitus ē se esse mortalem:
sine morte uoluit eternam felicitatem habere. Et
etiam quia lauguente & moriente mundo uoluit
cum paucis in montē quiescere:& quia tabernacu
lum de frondibus petiit:ubi deus est eternum ta-
bernaculum electorū.Non tamē uacat a mysterio
uerbi profunde uirtutis:nā tria tabernacula secun-
dum diuersitatem temporum fuerūt fienda in mō
te dei cultus pro salute electorum in gloria dei.
V num factum per moysen quod attribuitur patri
in cultu sanctorum patrum ueteris testamenti. Ali
ud expressum iesu apparente quod sibi dei filio at
tribuitur in cultum noui testamenti quo ad uoca-
tionem gentilis ecclesie:quod usq̄ modo durat.
Tertium ē Helie.cuius est patrum corda conuerte
re in filios:& incredulos ad prudentiam iustorum
& parare domino plebem perfectam per spiritum
concordie utriusq̄ testamenti conuersionis & uni-
onis utriusq̄ populi in altissimo spiritu pauperta-
tis euangeliceq̄ perfectionis . Et hoc attribuitur
spiritui sancto : & tamen est unum tabernacu
lum in unione charitatis & fidei simul:& tria in di
stinctione gradus & status perfecti.Et de hoc fuit
& erit alias sermo magis prolixus. In huiusmōi.n.
claritudine mysterii uniuersa lex pendet & prophe
te:& perfectio intelligentie sacre scripture & expe
rimentum perfectionis fundate ecclesie. Circa
quartum attende q̄ nunc paterne uocis testimonii
um conuenienter auditur: per receptionem enim
xp̄i iesu dei filii reformamur ad sui conformitatem
imagis.Et hoc dupliciter:primo q̄ per uiam gra-
tie que confertur in presenti que est iesu conformi
tas sed imperfecta.Secundo per cōsumatam refor
mationem glorie:secūdū illud.i.Ioānis.iii. Charis
simi filii dei sumus.& nondum apparuit quid eri-
mus:quoniam uidebimus eum sicuti est:quia gra
tiam prime reformatiōis per baptismum cōsequi
tur.In transfiguratione autem future restauratio-
nis glorie claritas premonstratur.Ideo tam in ba-
ptismo q̄ in transfiguratione conueniens fuit mō
strari naturalem & diuinam xp̄i iesu filiationē testi
monio eterni :quia nemo nouit filium nisi pater.
Solus enī ipse est cōscius illius sūme generatiōis:
simul cum filio & spiritu sācto:ut p hoc ostēdatur
q̄ quicquid ē perfectionis & gratie:siue in uia siue
in patria:totum est per illam inestimabilē charita-
tem pris & filii & spiritus sancti:quia electi sumus
conformēs fieri imagini filii dei iesu christi:& to-
tum per inestimabilem cōionem iesu:qua nobis
cōmunicat seipsum:& nos in semetipsum transtu
lit:faciens nos ueros dei filios adoptiuos in sua
gratia:sicut ipse iesus deus homo in sua gratia per
personalem unionem ē uerus dei naturalis filius
Et q̄r uenerat actualiter dare gratiam in baptismo
in quo sue morti configuramur:& gloriā per quā
perfecte transfiguramur in deū & hominem iesū
xp̄m gl'iosū pmittere uerbo.Ideo cōueniēt in trās
figuratiōe addit̄ pn̄a institutio.d.Ipm audite:qd-

Sicut ipse nobis dicit:nūc in sua cruce & morte uin
centi & per multas tribulationes transeuntes indu
bitanter celestis regni quam nobis promisit glori
am expectare. Et quia dei maiestas omnem crea
turam excellit:ad ostendendam gloriā future uisio
nis dei:conueniens fuit apostolos in auditu pater
ne uocis terreri & prosterni:qa sicut dicit Hiero.su
per Mat. Humana fragilitas cōspectū maioris glo
rie ferre nō potest. Ab hac autē fragilitate saluamur
per pijssimi iesu transformatū tactum & consolato
ris uerbi influxū:quod Mat. exponit.d. Accessit ie
sus & tetigit eos,dicens. Surgite nolite timere.

Et quia tam christi formatio per gratiam iustifi
cantē:q̄ dei formatio per gloriam beatificantem ē
totius trinitatis beatissime opus indiuiduum simul
& unum. Idcirco tā in baptismo iesu q̄ in transfigu
ratione apparuit superinfinite trinitatis testimoni
um expressissimū. Nā in primo uox patris into
nuit:filius incarnatus affuit. Spiritus sanctus corpo
rali specie in ipsum sicut colūba descendit. Sed &
nunc in transfiguratōe que est sacramentum secun
de regenerationis apparet.

Pater in uoce
Filius in homine
Spiritus sanctus in lucida nube.

Et diuersā speciē ad hoc manifestandū assumpsit.
Nam quia in baptismo dat innocentiam charitatē
& efficaciam operandi. Ideo figuratur per speciem
colūbe animalis innocentis:quia sine felle:amoro
si quia multū gregalis & socialis & multorū puel
lorum:ac si uirtuosorum operū generatione fecū
di. Quia uero in resurrectione dabitur electis refri
gerium ab omni estu concupiscentie & absconsio
& perfectio ab omni malo infirmitatis nature; &
dei formis glorie claritas lucida. Idcirco spiritus sā
ctus ibi per nubem lucidam designatur.

Iesus per noctem uigilans cap.xv.

Xcita nunc oēs potētias cordis & corpo
ris tui anima mea:& prepara cor tuum ad
uigilandū diluculo: excutere de puluere
omnis distractiue occupatiōis: & solue uincula col
li tui concupiscentie deprimentis & litargice & ne
gligentie tue a qua te excitare nō potuit eternus
pater missis exercitibus patriarcharum & prophe
tarum tonātibus tonitruis & micātibus fulguri
bus antiq; legis. Quia uero hora est iā te de sōno
surgere:neq; tibi licet amodo pre tedio dormitare:
quia sanctus & uigil de celo descendit. Ecce dicitur
tibi q̄ iesus saluator spōsus tuus qui propter te redi
mendam excitandā te spōsam inflāmandam simul
& beatificādā de celo descendit pro te simul adiu
uanda & informāda uigilat & pernoctat in mōte
orationis deuote:factū ē ait Luce.vi. In diebus illis
exiit ī mōte orare & erat pernoctās in oratione. O
uirga de radice yesse iesu benedicte q̄ existi de glo
riosa uirgine:tu es uirga uigilans. Hiere.i. Quā uti
nam semper uideam contra mea uitia uigilare ut il
la expellat:& ipse benedictus iesus ubi habitant il
la saluator introeat. Non defuerunt bone iesu i no
cte mee horrende malitie uigilie quattuor:aut sal
tem noctis quarta uigilia:iam meis iniquitatibus
consumatis pariter & confusis digniens ad me ueni
re ambulans & calcans supra mare mee malitie flu
ctuose:sed simul uigilaui & dormiui dum iniquę
agere laboraui:dum facerem mala uigilaui:sed dor
miui ne facerem bona ut pressus somno peccati si
lens clamarem faciens dolerē naufragus delitiarer
& ociosus impie laborarē. Hec sunt quattuor ui
gilie ipse noctis mee

Conticinium tumultuosi silentii
Gallicantus delitiosi naufragii
Intēpestum dolorosi solatii
Antelucanum ociosi exercitii.

In prima uigilia fuit labor mēstrualis spurcitie ener
uantis p abstinētiā i delitiis in quo fuit cōticinium
diuine laudis. In secūda uigilia fuit labor in opere
sūmalis arrogantie mētis precipitantee per extollen
tiam in emeritū. In quo fuit gallicantus ostentatō
nis proprie iactantie. In tertia uigilia fuit labor ste
coralis opulentie mentem excecantis per astutiam
& mollitiem indefensam in diuitiis. Et in hac fuit
itempestum insensibilitatis unctionis anxie. In
quarta uigilia fuit labor in opere falsitatis umbrati
ce mentē euacuantis per euanescentiam in lucri
bus nociuis. Et in hac fuit ante lucanum aduersan
tissime uanitatis mee. Et in hac ad me miserum
dignatus es aduenire dum me uidere fecisti: quia
opera mea opera inutilia:& quia tota coruscatio ui
te mee fuit telas aranee texere: Contra has fal
sas meas uigilias & litargicos somnos uigilasti bo
ne iesu pastor meus & pater meus & factus ē pro
me sicut passer in tecto. Nam cōtra has quattuor ui
gilias mee pessime noctis habuit:& nox tua quat
tuor uigilias ut me doceres contra predicta quattu
or uigilare. Vnde & te lego pernoctasse in oratio
ne dei & semper in monte ut me doceres q̄ uigi
lia & oratio mea nihil ualet:nisi sit in te monte & l
lapide sumpto de monte eminentie uirginalis. In
te ergo sum quod sum:extra te non nisi male sum
In te uigilo ut faciam bona:& dormio ut quiescam
a mea malitia. In me uigilo ut faciam mala & dor
mio in te ut sentiam diuia. O q̄ male uigilaui i pria
uigilia noctis mee que tres horas pessimas habuit
In comessationibus ciborum & potuum. In tacti
bus & spurciciis imūditiarū. In iocis & uanitatibus
cātuū. Ex quibus p̄mo ꝑcedunt opa tenebrarum
spurcitie menstrualis & effeminate eneruationis.
O q̄ malus sōnus ē ille. Qui.n. dormiunt nocte:
dormiūt:& qui ebrii sunt nocte ebrii sunt: prime
Thesal.v. quasi dicat. In hac nocte ipie uanitatis est
quies spurcissime uoluptatis. Hi sunt tres mali ope
rarii:& tres mali laboratores ebriosi lubrici & la
sciui.

Primi operantur ad gulositatem

Secundi ad luxuriam & carnalitatē
Tertii ad cantus & discursus risus.
familiaritatem & impudicā inhonestatē. Hec sūt opera carnis contra que dicit apostolus ad gal.v. Spiritu ambulate & desideria carnis non pficietis. Sequitur. Manifesta sunt opa carnis: que sunt ebrietas: comessationes quātum ad primum: fornicatio luxurie quantum ad secundum. Immundicia impudicicie: q̄tum ad tertium. In hac pma pessime noctis uigilia fuit conticiniū diuine laudis: clamor tumultuose spurcitie sodomorum. Non enī peccator carnalis potest digne laudare deum: imo nec quid laudis sentire: quia totus īmergit̄ in carne: & iacet in lecto spurcitie & luxurie: Hec est dura uigilia. Eccle.xxxi. Vigilia & tortura: & cholera uiro infrunito: somnus sanitatis i hōie parco: hoc est tam horrendū conticiniū diuine laudis: q̄ non solū nō potest dei laudes dicere: sed sicut totus leprosus & naso corruptus nihil pōt diuine pulchritudinis sentire. Sed qcqd uidet & aspicit q̄tuncūq̄ pulchrū & sanctū statim sua interna malitia inficit: & ad suam spurcitiam concupiscit: & illi pulchritudini quā deus creauit ad suam laudem sua desideria circūponit. Hi sunt fluctus luxurie spumantis maris: quibus nauicula īmundicie occupat̄: & peccatos discipulos cetus a iħu diuiditur. Illis .n. i his fluctuantibus ipse solus erat in mōte puritatis altissime. Ipse eni est iesus dilectus filius unicornium qui nullā habet imundiciā suscipere: sed i solo uirginitatis gremio soporari dignatur. Cōtra hanc uigilat benedictus iesus: & uigilare nos docet. Attendite inquit. Luce.xxi. Ne grauentur corda uestra in crapula & ebrietate & curis huius uite. Et infra uigilate itaq̄ omni tpe orantes ut digni hēamini fugeī &c. Exurge ergo aīa mea & lauda ī pncipio uigiliarum ut in iuuentute fugias lasciuias uiuentium: & in uirginitate associa in mōte uigilātē iesum sponsum tuum: q̄ si ab eo cecidisti & dedisti maculam in gloria tua: & inclinasti femora tua mulieribus saltem facias quod scribitur Trēn.ii. Effunde sicut aqua cor tuū ante conspectū domini: ut exciteris in pncipio noctis tue iniquitatis antequā consenescas: quia libido inueterata fit necessitas. In quo habes bonum exemplum de pauo ne: qui post pmum somnū euigilat̄ dicit̄ exclamā do: quia ut dicitur uidens tenebrositatem noctis: & suū non splendere colorē: suā pulchritudinē estimat se perdidisse. O aīa mea clama pauone tenebris: effunde sicut aqua cor tuum: te totam ī lachrymarum fluuiū effundēdo: quia ille. s. pauo colorem non perdidit nisi ad tps. Sed tu misera & immūda uirginitatis puilegio expoliata iam in eternum ipsam recuperare non potes. Hec ē prima uigilia noctis bone: in qua opera menstrualis spurcitie prime male uigilie conticinii laudis diuine debes uigilare in operibus contritionis & penitētie. De qua Apoca.iii. Penitentiam age. Si ergo non uigilaueris ueniam ad te sicut fur: & nescies qua hora ueniam ad te. Certe hoc est uerum de iudicio punitiuo immundicie: & similiter uerum est de hoste impugnantis luxurie qui stupēdo modo negligentes inuadit incaute. Et ideo uolentes fugeī periculum sue ruine debent iugiter uigilare: & rigidi in disciplina super custodiam suam stare. Sicut dicitur Luce xii. Si sciret paterfamilias qua hora fur &c. Si prudens est quia nescit horam: debet ducere totam noctem suspectam. Secūda uigilia noctis male est superbe altitudinis in qua uigilant uiri q̄ se reputant excellentes: & uilitatem suam expendunt in operibus friuolis arrogantie que mentem precipitant ad multas arrogantias & insanias propter superbam excelentiam sui qua uolunt omnibus eminere. Et recte hi ascendūt ut fumus qui q̄to plus ascendit plus deficit: & per horrenda precipicia se ruūt. Qui enim altam faciunt domum suā querunt ruinā. Hec tres habet horas scilicet triplex genus abhominationis.
Dignitatis ecclesiastice ī prelatis.
Ostensionis scientie in magistris.
Donationis mundane in secularibus dominiis.
Hec uigilia dici potest gallicitus ad modum galli cantus predicti ambiciosi ad suprascripta expandunt alas suas interni desiderii & conatus extrinseci. De hac pessima uigilia dicit Esaias xxviii. Succisi sunt qui uigilant super iniquitatem. Isti sunt qui non dormiunt nisi malefecerint: imo ei cocū malitia in conspectu domini debet uigilare: eo q̄ ipsi uigilant. quia ex ea prouocant sibi lanceam diuine iustitie: unde quilibet eorum dicitur lancea perfossus. Concinit cum Hiere. dicente Treren.i. Vigilauit iugum iniquitatum mearum in manu eius: cōuolute sunt & imposite collo meo. O quot exempla habemus si attendere uolumus quomodo consilium horum impiorum precipitat eos q̄ malos fines & ruinosos uidemus illorum latronum qui non intrant per hostium in ouile dominicū: & uidemus eos mala morte mori in tempore ꝓpter euidentissima signa sepe mori indubitanter creduntur in eternitate. Hi tres mali operarii iuxta tres horas huius superbe uigilie.
Ambiciosi.
Indisciplinati.
Contenciosi.
Ambiciosi sunt prelati qui omnino nolunt sustinere alios de scientie ueritate laudari. sed nolunt q̄ si idee inenarrabiles reputari. Contentiosi sunt seculares domini qui semper contendunt: & guerras mouent. Alias etiam cum omnibus comuniē quia in quolibet istorum est sentina malorum.

Hec sunt opera diabolica. de quibus pmē Io. .iii. Qui facit peccatum ex diabolo est: quoniā ab initio peccauit diabolus. supple peccato superbie. Ipse enim rex est super omnes filios superbie. In hoc loco est piculosissimū dormire. Est. n. i medio fluctuum insidiationis humane: & etiā iubilantis super se diuine sententie quam non potest fa-

gere. Contra quos dicitur Prouer.xxiii. Eris sicut dormiens in medio maris: & quasi sopitus gubernator amisso clauo. Quantum autem periculum sit dormire in confidentia alti status ostendo exemplo Isboseth. secūdo Re. q̄rto: q dormiēs fuit occisus. Surgite ergo miseri ambitiosi: egredimini de loco isto: quia delebit dominus ciuitatem hāc dicit Loth ad suos generos. Gene: xiiii. Cōtra hanc humilis ihs uigilat qn̄ humiles prelatos uoluit ad regendas aias mittere. Sicut dicit Luce vi. q postq̄ uigilauerat & orauerat tota nocte cum dies factus esset uocauit discipulos suos & elegit ex ipsis. xii ap̄los. Qui ergo sentit supbisse in honoribus huius uite. uideat cōtra se uigilātē iesum: & ipse incipiat uigilare uacans opibus satisfationis & iusticie. tanq̄ se hūilians descēdēdo post xp̄m: q̄tum ascendit imitando diabolum diuini iudicii dei concussus timore. Dicitur enim Math. xiii. q Ianitori precepit ut uigilet. Ianitor iste est timor humilians qui semper debet uigilare ne deficiat ī operibus penitentie. Inter omnia enim que depauperant animā est superbia: que more tyranni omnia deuastat fructecta uirtutum: & ideo conuersi superbi debent se nudos & inopes omnibus bonis attendere: & facere sicut pauperes qui nocte uigilant: ut opera faciant: & uictum acquirant. Debēt enim esse sicut fabri ferrarii: maleo timoris dei percutientes incudem sue obstinate malitie. De qua dicitur Eccle. xxxviii. Faber ferrarius sedens cōtra īcudē & cōsiderans opus ferri: uapor ignis urit carnes eius: & in calore fornacis concertatur: uox mallei innouat aures eius: & contra similitudinem uasis oculus eius sequitur: cor suum dabit in consumatione operum: & uigilia sua ornabit imperfectionem. Exemplum huius habemus in passere solitario: quod est uolatile parium tenerrime diligens pullos suos qui in foramine petre nidificat propter accipitris metum: & uigilare nō cessat. Et quoniam talis humiliatio contra superbie fastū est de supernis donis nunquam illud poterit obtinere: nisi discat in oratione uigilare: propter quod de tali dicitur Eccl'. xxxviii. Cor suum dabit ad uersandos sulcos: & uigilie eius in sagina uacarum: quia uere humilis semper uerlat sulcos suoꝝ defectuum: & continue uigilat ad considerandum & ꝓsequendum profectus aliorum. Tertia uigilia ē in opere sollicitudinis astare & stercoralis opulētie: in qua est intempestum dolorosi solacii: ualde. n. dolorosum est solacium delectari in punctionibus spinarum. Talis est delectatio auaroꝝ. In hac uigilāt proprie senes: quia i eis auaritia iuuenescit. hoc dicitur intempestum impie tempestatis. Tēpestat enim tempestatibus extollendorum & fiendorum edificiorum: & congregandorum thesauroꝝ. Nā his habundare opulenter: repugnat tranquillitati: quam tamen ratio illuminata grandinantem repugnat tempestatem. Vnde & Paulus hec omnia detrimentum fecit: & ut stercora arbitratus est: ꝓpter hoc dixi q hec uigilia est intempestū solacii dolorosi: hec uigilia habet tres horas in quibus laborant tres mali operarii.

Violentia: in qua rapaces uel raptores.
Contuma inobedientia: in qua usurarii.
Dolosa fraudulētia: in qua mercatores & aduocati.

De his malis operariis dicitur Iaco. ii. Nōne diuites per potentiam opprimunt uos: quo ad raptores. Et ipsi trahunt uos ad iudicia: quo ad usurarios. Et ipsi blasphemant nomen bonum quod inuocatum est super uos: quo ad fraudulentos mercatores & aduocatos: qui suis uerbis negociantur de simplicibus & labiis dolosis in corde & corde locuti sunt qui linguam suam docuerūt loqui mēdatium. Hi uigilant in stercoribus temporaliū congregandis. De quibus Iob. xxiiii. Quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: uigilantesq; ad predam preparant panem liberis. Et potest eorum uita somnus non solum uigilia appellari. Hi enim dormiunt in umbra iuniperi pungētis: quibus dicendum est illud Michee. ii. Surgite & ite quia non habetis hic requiem. Hi sunt similes molendinariis qui in rumoribus aquarum suarum dormiunt: sicut & hi in strepitu sollicitudinum temporalium: unde figurantur in Iona qui graui sopore dormiebat in naui. Ione. i. Contra ista uigilant paupertatis amatores. Vnde postquā iesus eiecerat symoniacos & mercatores fraudulentos de templo dei: dicitur q noctibus exiens morabatur in monte oliueti: per quod docet nos uigilare contra dictam malitiam in operibus compassionis & misericordie. Vnde dicitur Apoca. iii. Esto uigilans & confirma cetera que moritura erant scilicet per peccati tempestatem: siue etiam per temporalium defectum penuria afflicta. quia tā per spiritualem quam per temporalem elemosynam est indigentibus succurrendum. Illud est proprie officium pauperū spiritu: qui a se abiicentes temporalia ipsa dispergunt indigentibus: solliciti & uigiles pro animabus proximorum: ne per tentationis consensum rapiantur a lupo. Et hi sunt qui debēt esse speculatores aliorum: qui nihil habent perdere pro seipsis. Tales debent esse prelati q greges eleganter informent: sicut grues que alternatim uigilant pro se ipsis habentes sollicitudinē: ne a uenatoribus capiantur. Et una precedit ad similitudinem prelatorum. Talibus utiq; obediendum est. Sicut dicitur ad Hebreos. xiii. Obedite p̄positis uestris. Ipsi enim peruigilant tanquam reddituri rationem pro animabus uestris: ut cum gaudio hoc faciant non gementes. Hoc enim nō expedit uobis uti. nam tales haberemus uigiles ecclesiastice ciuitatis. Sed multos habemus hypocritas qui pretendunt se habere animarum zelum: & attendunt ad questum ad hec laborantes ut comedant oues non pascant. De quibus Prouer. xvi. Anima laborantis laborat sibi: quia compulit eum os suum: idest auaricie desiderium quo uult

subditorum substantiam deuorare. Contra hos uigilat xp̃us pauper in monte: ubi non lectũ nec cibum:non tectum nec marmoreum:nec deauratum templum habuisse legit᷑:Sed nudus ab omnibus temporalibus:omnibus pietatis oleum infundere charismata dispensasse. Taliter uigilare cõfortat suos imitatores in paupertatis spiritu ne tentatione temporalium superentur. Math.xxvi. Vigilate & orate ut non intretis in tentationem. Qui.n. uolunt diuites fieri incidũt in tentationẽ & laqueum diaboli:& desideria multa inutilia & nociua q̃ mergũt hõies in intentũ & pditionem.i. Thy.vi.

Quarta uigilia est falsitatis umbratice in uanitatis opere mentẽ uacuantis per euanescentiã in fructibus nociuis & hec est ante Lucanũ ociosi exercitii:in qua laborant omẽs predicti qui quando uolunt exciare tenebras operis sui:& malum assequuntur fructum:recte dicere possunt saluatori p totam noctem laborantes nihil cepimus:supple utile & fructuosum:sed peccatũ acquisiuimus & infernum. Vnde quilibet eoꝝ potest lamentari cũ Iob vii. Sic et ego habui menses uacuos:& noctes laboriosas enumeraui mihi. Hec uigilia hẽt tres horas multipliciter differentes.

Prima est recognoscentium propriam uanitatem.
Secunda est permanentium in sua obstinatione.
Tertia est uane confidentium de dei miseratione qui semper se emẽdare proponũt & nũq̃ icipiũt.
Primi operantur ad remiganonem emende.
Secũdi operant᷑ cruciatus suos i tormẽtis gehẽne.
Tertii periclitantur propter defectum ignauie.

Ad primos uenit ih̃s ambulãs supra mare & uidens eos ambulantes in hac quarta uigilia noctis. Et qui prius piscati fuerant in sinistra capientes serpentes:iubent᷑ mittere rete in dextra:ut capiãt spiritualium cõsolationũ pisces. Secundi desperati a misericordia dei in inferno lamẽtant᷑.d.illd᷑ Sap.v. Quid nobis profuit superbia:aut diuitiaꝝ iactantia quid contulit uobis? Transierũt oĩa illa tanquam umbra & tanq̃ nuncius precurrens &c.usq; ibi qui est longus textus. In malignitate enim nřa consumpti sumus. Vbi nota quomodo sapienſ eleganter ostẽdit eos deflere tam sui q̃ omniũ temporalium quo ad delectamẽta huius uite falsitatẽ breuitatẽ:siue uilitatẽ:& perniciositatem. Contra hos omnes uigilat deus homo xp̃s ih̃s orãs mortuicinus:& ortatur nos uigilare.d. Vigilate & orate ut non intretis in tentationẽ. Et Ioh̃.vi.ortatur eos operari contra laborum infructuositatem opus deuotionis & sapiẽtie.d. Operamini non cibum qui perit.sed qui permanet in uitam eternã: quam filius hominis dabit uobis. Hũc etiam pater signauit deus:& post hoc est opus dei ut credatis in eum quẽ misit ille. Hoc autem est opus summe sapientie & deuotionis perfecte totam mentẽ suam in dilectum iesum transportare. Et hic est uerus iustus qui tradidit cor suũ ad uigilandũ diluculo ad dominum qui fecit illum:& in conspectu altissimi deprecabitur. Eccl᷑.xxxviiii. Ad ipsum supple dominum iesum xp̃m qui supplet omnis talis anime defectum:& submergit omnem ipsius animae aduersarium:quia iesus colũna ignis & nubis que in uigilia matutina re ṗiõt castra egyptiorum electis aduersantium:& subuertit rotas curruũ & ferebãt᷑ in pfundũ. Exo.xiiii. Tũc aĩa pacifica uigilat deuotiõi & dormit omni extrinsece distractõni in lecto pacifici Salamonis pacifico trãquilo & quieto:quem.lx.fortes ambiunt ex fortissimis israel. Quia tota malitia celestis exercitus est tali aĩe intẽta:Propter qđ assecurat᷑ sponsa iubilat in amplexibus spõsi:& cãtat illđ Cant.v. Ego dormio & cor meum uigilat:uigilat cor dormiẽtis qñ uiget affectus mẽtis in gratia deuotõis ih̃u & contẽplatiõis transformatiue in amplexus benedicti ih̃u: tã peregrinãtis in mũdo:q̃ pendẽtis in patibulo:q̃ regnãtis in celo. Et quia oĩs alia conditio tali aĩe tenebrosa:& ab omni distinctõe quiescit. Ideo non solum dicitur dormire:sed etiã in nocte dilectum desiderare. Vnde Esaias.xxvi. Anima mea desiderauit te in nocte:sed & in spũ meo & in p̃cordiis meis de mane uigilabo ad te:de mane dicit & nocte: qr & sensus sopiunt᷑ ab exterioribus : & recolligunt᷑ ad interiora. Et a benedicto ih̃u uidet aĩa sibi oriri claritatis noue lucem. Iuxta eius pmissionem Prouer.viii. Qui mane uigilauerint ad me : inuenient me. O q̃ dulcis est iubilus talis. Nã assimilatur Phylomene. Et de huiusmodi conditionis auibus dr̃ q̧ cũ cantãt per totam noctem dilligẽtius uigilant & cantãt cũ diẽ appropinq̃re ppendũt. Sic & sancti contẽplati ad amorẽ flagrãtes dilecti:licet in tota nocte uite prẽtis uigilẽt cũ uigilãte ih̃u: tamẽ cum senserit appropinq̃re padisi aurorã tũc singl᷑r iubilãt & armonizãt uoces suas de oĩbus actibus exterioris uite dilecti ih̃u & de oĩbus uenis cordis sui in mirabili & inextimabili charitate faciẽtes cytharã suauissime melodie cõtra tristiciã mortis corporee. Iuxta Psal᷑.xlii. Cõfirebor tibi in cythara &c.

Hic tã uarius iubilationis mõus qui format᷑ in gutture phylomene aliquod exemplũ est illius suauissime iubilationis extatice. Nã mirabile est.unde est tãta uox in tã puo corpusculo:tã fixus:tã modeˀratus sonus sine murmure:dissonãtie guis:acutus: circũflexus:cõcisus:creber:plenus::extẽtus : ut oẽ genus iubili & cãtus armoniaci uideat᷑ preferre:& oẽm pigritiã somnolentiã & negligentiã ignorare: q̃ oĩa ad uarias iubilatõis & deuotionis drĩas reffetunt᷑. Dicamus & nos cũ sanctis auibus extatice uigilãtibus uigilãti pro nobis iesu. Deus deus meus ad te &c. Ad has sacras & pnculares uigilias sanctus abbas Isaac in uia contẽplatõis exptus in li.de contẽplatõe hortat᷑ quẽlibet qui uelit pficeˀ i uia dei miris mõis & mľtis.d. Noli putare hõ q̧ iter opatões monachoꝝ sit alia maior uigiliis nocturnis. In ueritate frẽs si ñ fiat religioso dispsio & turbatio in carnalibus rebus:& sollicitudo tẽpora liũ:& caueat sibi a mũdo:& custodierit seip̃m cum

uigiliis: mens eius q̄si cum alis in breui tpe uolat & exaltatur in dilectione dei: & cito puenit ad gloriam eius. Et infra monachū pseuerantem in uigiliis eum mēsuis discretione: ne respicias illū sicut ferentē carnē. hic utiq̧ angelici cordis est non humani. Et infra. Qui autem hec neglexerit p̄sumo dicere q̧ ignorat ad quid laborat: & dicit mira de utilitate uigiliarum. Dicit tn̄ q̧ parum ꝓdest uigilare in nocte in orōne: & in die se dispgere: propter duo. Primo quia in die perdit lucrum noctis. Secūdo quia in nocte plenus est fantasmatibus diuernarum distractionū. Et ideo oratio eius ē inquieta & impura: ac per hoc parē deuota: & in deum trāsformatiua. Sed qui se cōtinet a noua distratiōe in die cito cū nocturna uigilia ad pfectionem ascendet. Vnde & de hoc infra dicit. Na si nocturne meditationi concordem faceres opatione diurnā calons cordis: nec in medio diiam adhiberes in breui tempore amplexaueris pectus iesu. Et infra concludit: unde rogo te qui affectas adipisci mentem studiosam apud deum & agnitionē noue uite toto tpe uite tue noli negligere contēplationē uigiliarum: quia per ipsam aperiuntur oculi aīe ad intuendum totam gloriam cōuersationis noue: & uirtutem uie iustitie. Dicit etiam ibidē q̧ si homo uel corpore fatigatus: uel īfirmitate debilitatus nō pōt gēnuflectere: uel alia corporis exercitia facere ī orando: sicut est stare brachiis extentis ante crucē: se ꝓsternere: & tanq̄ moriens ꝑdolore ante crucifixum clamare: & similia. Dicit sic. Rogo te in charitate: ut si derelictus fueris in huiusmodi ne possis eadē opari. saltem sedendo uigila ne dormias in corde tuo: sed oi negotio educ noctem sedens & bona cogitās in intellectu tuo. Et infra confortat omnem hōiem negligentiā excutere: quia se probat homo q̧ dormitatō & ignauia & grauedo corporis & orōnis tedium: & insipiditas mentis: que omnia opprimunt homiem ne uigilare possit uel uelit. Vnde prescidendus est somnus oibus hōis uolēti ad perfectionem ascendere: & in ipsa perseuerare nisi q̄rum requirit stricta necessitas. Et ī his mitā benedicti iesu potentiā experietur aīa que suam corporis fragilitatem suo sustentabit confortatiuo. Expetitur maxie si uigilia ꝑ nimia xp̄m pro se uigilantē attendat: ipsumq̧ associet in oratione ꝑnoctantē in monte.

Iesus die occupatus. Cap.xvi.

Agister perfectionis ih̄s & omnis alte uirtutis forma predicti sancti patris Isaac doctrinam suo piemonstrauit exemplo: dū non solum pernotabat in uigiliis nocturnis ꝓ nostra salute: uerum etiam in die uacabatur pro opere consimili ab omni ociositate cauens & iugiter in nostre salutis operibus se exercens. Propter quod Mar. vi. Quod erant qui ueniebant & qui redibat multi ita ut nec quidē tempus manducandi haberent. Multum ergo damnauit ocium benedictus iesus dū ne die ...ec nocte uoluit iterrūpere opus paterni honoris: & exercitium perfecte uirtutis: ex quibus secutum est beneficium nostre salutis.

Inter omnia autem opera sp̄uale exercitium mētis semper fuit in eo: nec unq̄ in eo interruptū tanquam intrinsecum: non solum iugiter comphensor fruitione glorie: sed etiam iugitum uiator contemplatione sublimissima uiatori cōueniente quātum ad illum modum quo erat uiator. Et hoc credimus de beata uirgine matre sua: admimus post secundam sanctificationem suam sicut dictum ē supra. Et ideo labor ille quo mens exercetur contemplatione diuina de genere operis est labor pfectus & sic exercitium corporis que adhuc immediate iūguntur: sicut cantus psalmoꝝ & diuini officii exercitium genuflexionis & clamoꝝ uocalium & cordialium suspiroꝝ & gemituū & fletuū. Et hec post p̄mum modum tenet secundū locum: que ꝑ opere alio nō sunt ꝑtermittenda nisi assit facultas perseuerandi in eis nisi iugitum requirit stricta necessitas corporis uel zelus procurande salutis.

Tertium locum tenet exercitium studii illarum scripturarum sanctaꝝ: que mentē instruūt & attrahunt ad sensum tenendū in deū: uel uiuificatione inducūt suum manifestando defectum: uel de statu uirtutum & articulorum fidei & efficatia sacramentorum: & occulta lucta tētationum & aliis necessariis ad intellectū supradictoꝝ: tam pro se q̄ pro aliorum salute. Contrarium huius occupationis faciunt studētes in dictis paganicis & subtilitatibus curiosis que inflant non edificant. Quartum locum tenet exercitium operis manualis uel mechanici in quo est utile occupari tam pro edificatione proximi ne uideamur solū uelle alioꝝ manducare labores: q̄ etiam pro utilitate uitandi ocium ne perreamus iaculis inimici. Et hoc nō est curiosis & uanitatibus mūdi & incōpetentibus pauptati & pauperi usui status euangelici: sicut sunt curiosa edificia alta ampla: mōstruosa: que magis regalibus fastigiis q̄ pauperibus mendicis apta uidentur.

His ergo exclusis malis opationibus que in superfluitate aggregationis uel edificationū temporalium pauperum iesu sunt incōpetentes multū laudo ope mechanico operari duplici causa cū predicta & tribus melioribus exercitiis: nō propter hec impeditur. Quandocūq̧ autem uidemur constringere uiros euangelicos ad opus manuale in opere isto: sic uolumus inesse ut dictum est in hoc loco: & tali operi priora exercitia anteponi. Nam studiū illud paganicum uanū & garrulū magis ad nocumentū q̄ ad perfectū euangelice uite sentimus nō solū iniqū per hec tentamenta carnalium excludūtur: q̄ multo melius & salubrius mōis aliis deuincuntur. Nam per alios modos raro deuincitur luxuria qn fortius per hoc supbia dn̄erur: quod nō ē superare. sed perdere. Nequaq̄ enī benedictus ih̄s talibus studiis docuit tentamēta uincere: uel uirtutes acqrere. Sed dicit q̧ oportet orar: & nunq̄ deficere: qui maxime tale uanitatis studiū aduersat.

Attende autem q[uod] licet in die artificiali ad litteram multũ compassiue fuerit occupatus ih[esu]s multas sustinẽdo molestias tam infirmo[rum] uacãdo curę: q[uam] indocto[rum] instruendo ignorantiam: q[uam] etiam i[n]proborum impugnãtiam refellendo fallaciam: q[uam] etiam in inerãdo & discurrẽdo pro nobis affligẽdo suam tenerã & delicatã naturã: m[agis] istũ diẽ latius extendamus. Et cũ ipse benedictus iesus sit sol iustitie: & dies sit solis latio super terrã: dicemus diẽ totum decursum luiose uite benedicti ih[es]u quo luxit in mundo in medio nationis praue & peruerse solũ & uerũ luminare: quia sua luciformi uita effugauit tenebras orbis terre. Et hoc modo uita eius fuit una longa dies: de qua possumus assumere q[uo]d dicitur Eccl[esiasti]. xlvi. Vna dies facta est quasi duo: q[uia] luciformis eius uita uim duplicis illuminationis perfecte obtinuit: dum & ipse in se perfectus uirtutibus splenduit: & omniũ elemẽto[rum] suo[rum] uitam i[n] sue uite merito splẽdidũ fecit. Vere sacratissima dies in benedicto iesu fuit

Longa merito
Longa labore assumpto
Longa dulcore interno
Longa exemplo undiq[ue] luminoso

Vere hec sanctissima dies in benedicto iesu de primo non fuit ante & post tam longa dies obediente domino uoci hominis: & pugnare pro Israel. Sicut dicitur Iosue. x. idest diuina misericordia obediente uoci & clamori assumpte nature benedicti iesu & pugnante contra hostem malignitatis nostre pro electorum salute. De hoc Ioh. xi. Qui ambulat in die non offendit. s[cilicet] in die exemplo[rum] christi: hec dies luminosa opponitur tenebris noctis p[re]fate in alio capitulo: que & ipsa ad similitudinem quattuor uigiliarum noctis predicte quattuor h[abe]t distinctiones efficatie luminose secundũ quattuor modos considerãdi solem in artificiali die. s[cilicet] q[uan]tum ad ortum: ascensum: reflexum siue descẽsum: & occasum. Sicut Ecclesiastes. i. dicitur. Oritur sol & occidit: & ad locũ suum reuertitur &c. Hec igitur dies quam fecit dominus: qui dicit. Ego sum lux mũdi. Et quelibet pars huius sancte diei habet tres horas que possunt opponi tenebris noctis horrẽde. Et sicut sunt. xii. illuminationes exemplares solis iustitie ex sue uite decursu que rutillant & resplendent in emisperio mentiũ electo[rum]. Quantum ad benedicti iesu ortum incarnationis & natiuitatis ascensum eminentie conuersationis usq[ue] ad baptismum reflexum siue descensum sue deitatis ad mãifestandũ seip[su]m mũdo indigno per sue p[re]dicatiõis trienniũ: occasum per uictoriose passionis & mortis exterminium & suppliciũ quo ad passibilis uite decursum. In ortu habuit ih[esu]s tres horas radiose exemplaritatis: scilicet mũdissime & integerrime puritatis in conceptu in utero sacratissime matris. Et in egressu natiuitatis paupertatis penuriose in inuolutione in panniculis & in reclinatione in presepio austeritatis rigidissime, in circuncisionis uulnere afflictiuo: in quo nobis piissimus iesus & sibi rigidus uoluit apparere in partibus illis multũ sensitiuis uulnus accipiens circu[m]cisionis: ut doceat nos omne delectamentum concupiscentie & superbie circumcidere: quia hoc sustinuit obediens: in quo uerus sol iesus mundo oriens effugauit omniũ tenebrositatum radices. In ascẽsu h[ab]uit sol iustitie tres horas radiosi exẽpli. Nã in toto illo decursu legit[ur] fuisse p[ro]fundissime subiectionis & humilitatis tam legi i[n] templo q[uam] sanctissime matri & Iosep in sue conuersationis medio. Secundum exemplum fuit exultationis & peregrinationis dum fugit in egyptum stetit & rediit: & ut peregrinus ad galileam transfugit: nec in terra tribus iuda: unde ortus fuit conuersationẽ habuit in exemplum q[uod] peregrini & aduene debent eligi inter ciues babilonis huius mũdi. Tertia hora radiosa fuit silentium quietis iesu. Nihil enim de eo legitur a. xii. anno usq[ue] ad. xxx. nisi conuersatio cũ Iosep: & silentium de omni facto suo i[n] quo uitam nostram quo ad duplicem uitam actiuam & contẽplatiuam: ut dictum est supra instruxit cum de hoc ageretur in signum huius ternarii ex triplici amoris denario in his tribus predictis sue uite benedictus iesus deduxit decursum. Tertio benedictus iesus in reflexu siue condescẽsu summe pietatis q[uo]m suum aduentum ad nos uoluit mãifestare mũdo: tres horas habuit radiosas in triẽnio p[re]dicatõis sue.

Prima fuit radius uirtuose potentie in ostensis miraculis.
Secunda fuit radius splendentis sapientie in effusis doctrinis.
Tertia fuit radius demulcentis misericordie assumptis consortiis despecto[rum] & pauperum & nuptiis familiaribus peccatoribus ostensis. Huius hodie radiosa testimonia sunt ignobilitates & despectiones secundum mundum in suis apostolis refulgẽtes. Sed & detractiones mordacium iudeo[rum] qui in multis locis de pietate ostensa peccatoribus pietati iesu impie detraxerunt. In his tribus horis refulgent magnificentie dei: essentia: potentia: sapiẽtia: bonitas: per quas iesus manifestatus se mundo potuit cognosci per omnia benedictus iesus eẽ de us. Quarto benedictus iesus sol in suo occasu tres horas ostendit radiose uirtutis

Ardentissime charitatis in se uolũtarie exponẽdo
Passibilissime dolorositatis in acerrime patiendo
Victoriosissime strenuitatis mortis dominium absorbendo.

Vel aliter possumus dicere q[uod] he tres hore sunt pacientia in iniuriis: constãtia in tormẽtis: uictoria de hoste mortis: i[n] quibus suos martyres exaltauit: cõfortauit: & uictores effecit. He sunt. xii. hore: de quibus potest assumi uerbũ ih[es]u Ioh. xi. Nõne xii. hore sunt diei: qui hanc die sequitur nõ ambulat in tenebris: & qui in ea ambulat non offendit. Hec sunt opera p[at]ris: de quibus Ioh. viiii. Me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est

uenit nox.i.deformitas a xpi uita qñ nemo pote-
rit operari. Imperfectio autem huius diei soli tri
nitati beatissime: & ipsi hoi ihu est pfecte nota: hec
est dies de qua dicitur in Zacha.xiiii. Est dies una
que nota est dño. Non dies: neq nox supple de-
cursus naturalis tpis: sed decursus eterni & incarna
ti solis: & in uespe erit lux: qr tūc nox magis illuia
ta fuit: qñ magis radiis sue infirmitatis aduesparscē
do p nobis uostras infirmitates assumpsit: & mē
bris infirmātibus condescēdit. Et qr de isto de
cursu ē totus liber: io de oibus 1ra1r pseq omitto.
Sed huiusoi diei clantatē ad clarificādā aiam p ihu
radiū couertamur. Nā in aia facit pdictos quattuor
cursus spūalis sol iesus. Nam
In ortu ipam tonificat per gratificationem
In ascensu ipsam clarificat p utriusq uite pfectonē
In reflexu ipam simplificat per sui exinanitionem
In occasu ipam deificat p totalē trāsfigurationē.

Primo ergo in ortu &c. Pius ihs aiam refrigerās
ab estu peccoꝝ. Ad Hebreos pmo. dr q ihs ē splē
dor glie & figura substātie eius purgationē pecca
toꝝ faciēs. Et hēt tres horas iesus bndictus secun
dum tres purgatōes pfectas omniū maloꝝ in ple
na obseruantia xpi cōsilioꝝ. Et hāc diē nō pōt co
gitare uel assumere mēs carnalis. Hoc enim est
tm pfectoꝝ qui oia mala & occasiones maloꝝ uo
lūt uitare ad plenū. Huic congruit qd dicit Mala.
iii. Ecce uēit Et quis poterit cogitare diē aduentus
eius? & quis stabit ad uidendū eū? Ipse enim quasi
ignis conflās: & qsi herba fullonū. Nullum pilum
omittit subtegminis: sicut pfectio ortus ihu i aia ni
hil dimittit pullulationis male radicis. Secundo
suo ascēsu mentē clarificat: dū in actiua suo exēplo
eam dirigit: & in contēplatiua sibi radiose interius
splendescit: & etiā utriusq uite alternata occupatō
ne & prudēti alterutriusq intermissione eā instruē
do perficit. Et in ista pfectōis summa ut sciat aia p
radiū sciētis ihu in ea secundū congruentiā tpis &
operis: nūc contēplatiue: nūc actiue: nūc in utroq
salubriter occupari. Et de hoc in pluribus locis
sentiēs ihm sue contēplatōis & actionis pncipiū i
fluxiuū: mediū reductiuū: terminū qetatiuū. dicit
cū ps ihu xpi Tecum pncipium in die uirtutis &c.
Tertio suo reflexu benedictus ihs mentē simpli
ficat: dū p exinanitionē sui sub maiestate dei eā ici
nerat. Et ipe se ad sensum ualde pprie: qr quanto
mēs plus eleuatur in contēplatione dei: tāto forti-
us & intimius reflectit in cognitōe sui. Et hic
sunt tres hore: qr sentit se ex originali corruptiōe
impfectam: & ex ppa malicia ad oēm malū pm-
ptissimā: & qd peius est oi s diuini influxus & doi p
omnia destructiuā. Et hec est ualde uitalis cōdicio
que facit aiam fecūdari oi bono dū sentit se in se:
& a malo originis exire: & ad malū tēdere proprie
actionis. Huic diei cōuenit illud Zacha.xiiii. In
die illa exibūt aque uiue de hierl'm: mediū eaꝝ ad
mare orientale: & mediū ad mar nouissimū: & erit
dñs rex super omnē terrā: & erit dñs unus: & nom

eius unū. Aque uiue sunt pdicta cognitio aiam ui
uificās: q de hierl'm medio xpo ihu exeunt i aiam
iufinitā amaritudinē originalis infectōis & cōcu-
piscentiā insatiabilē amarissime nre actiōis: i cuius
plena cognitōe sit dñs rex super terrā talis aie: dum
total'r se sibi subiicit: & a seipa deficit: & tūc fit dñs
unus: & nomē eius unū: qñ qcqd bōi aia in se sen-
tit: totū deo attribuit: & nō ptim deo & ptim sibi.

Ad talis solis reflexū iste seqt occassus: in quo
qrto mentē deificat sol ihs per totalē trāsformatō
nem: ut iā i seipa deficiēs nihil i se de se sentiat tal'
aia: sed dicat. Mihi uiuer xps ē. Et h sunt tres hore
Amor trāsformās ut in deum transeat
Dulcor satians: ut nihil utilius querat.
Vigor fortificans: ut inde non discedat.

Vere hic cōmendat deus charitatē suā in nobis
dū sic pius ihs nos facit seipm. De hac die dr Ioel
ultio. In die illa stillabūt mōtes dulcedinē. & colles
fluēt lacte: & per oēs riuos iuda ibūt aque. Montes
sunt eminētes pfectōes diuinitatis & hūanitatis ie
sua que tūc stillāt i aiam: dū illā in se trāsformant:
sed multo melius in eis recognoscat: qr sunt ihu:
q si sue ppe essent: qr in se non est: sed i ihu: & hec
spectāt ad pmā horā amoris. Statim sequr se-
cūda dulcoris: in qua etiā colles fluūt lac & mel: p
colles accipiunt hūiles condescēdentes quos gu-
stat aia pietatis ihu electis facete: i q miris mōis dul
corat: & extatice soporat. Tūc aūt p oēs riuos iu
da aq uadūt. qñ i tertia hora sic uigorat: q sic i ihs
pseuerat: q qcqd ē in ea turpis opatio cōis cordis
& oris trāseat & maneat fixe in pdictis pfectōibus
dei hōis iesu xpi. Hec est salubris occupatio in
qua semetipm ad horas diei eructat uerbū ihs lux
aie illuiate eructat: & māifestat: & icorporat semet-
ipm. Ad hoꝝ aūt intelligentiā multum faciūt
que in aliis capitulis dicta sunt: ubi contēplationis
tamē amplius dilatantur.

Iesus panes multiplicans. Cap.xvii.

Criptum est. Qui non laborat non man
ducet. Et ideo xps cuius oēs uie sunt mi
sericordie & ueritas nō nisi laborantibus
in uia iustitie. s. imitatōis sui sue spālis refectionis
alimoniam dignatur, misericorditer ministrare. Et
quia saporosior cibus quē possit habere anima in
imitatione iesu occupata est ipsemet panis uite qui
de celo descendit: & qui solū confortat cor homi-
nis. Ideo primo de ipso sumamus. & ipsum sua
uiter comedamus multiplicatum & fractum quin
que panibus ordeacis & duobus piscibus. Et in se
ptē triticeis & paucis pisciculis figuratū. Sed nō po
terit comedi: immo recognosci talis panis: nisi ubi
& de predictis panibus saciasse turbas legitur. s. in
loco deserto: nō cuiuscūq patrie sed galilee. Nam
Mar.vi. & .viii. ubi de utroq miraculo legitur. Etiā
in galilea dicitur lassatis turbis ministrasse. Hūc ci-
bū qui no in trāsportatōe pfecta mentis in deū: &
derelictis oibus sollicitudibus distractatiuis: & i so
la imitatōe iesu nobis occupatis: nō ē uei & spūa-

ter gustare iesum ordeaceū & triticeum panem.i. secundū utranq; eius perfectionem intrinsecam & extrinsecam: sensualem & intellectuam. Nam turba infirma circa occupationē extrinsecam domini occupatur. Et ideo in quinque milibus describitur quasi numero sensuali: quia ī sensibili iesu uita cōtemplanda imitanda & degustanda perficitur: quā ut sequi delectabiliter possit: duplex spes quasi duo pisces condiūt ordeaceum panem istum: spes.s. ꝙ per ipsum redimemur ab omni malo: & spes ꝙ in bonis celestibus collocamur. Et hec anima comedēs ordeaceū sensibilium operum iesu fit iumentum. Super quo ipse iesus sedere dignatur fidenter cū ps.lxxii. dicens ad benedictū iesum. Vt iumentum factus sum apud te: & ego semper tecū. Tenuisti manum dexteram meam & in uoluntate tua deduxisti me: & cū gloria suscepisti me: quasi dicat Nihil quero terrenum. Et ideo tali turbe ꝑcipit super fenum sedere & discūbere.i. ꝓpriū corpus calcare: & plene possidere. Et in hoc fit unū pasca in quo transeunt sensus nostri in deum. Vnde Ioh.vi. dicitur ꝙ erat proximū pasca dies festus iudeorum. Et hec est summi gradus perfectio. Ideo dicitur Math.vi. ꝙ discubuerunt per cētenos & quinquagintas. Et quia multa est refectio in cogitatione & gustatione sensitiue uite iesu. Ideo dicitur ꝙ manducauerunt omnes & saturati sunt. Ne autē crederes ꝙ totum comederint quod perfectionis est in operibus illis. Scias ꝙ benedictione iesu frangentis & multiplicantis intellectum; i eis supersunt.xii. cophini fragmētorum: scilicet ad numerum.xii. apostolorum: ut scias ꝙ apostolice ꝑfectionis est & non simplicis turbe plene intelligere ea que benedictus ihs pro nobis fecit in passibili carne. Sed adhuc plus ascendit cibi.vii. panum cōsideratio: scilicet internarum uirtutum & perfectionum mentalium anime iesu. Et ideo ille est panis triticeus & septenarius perfectionis donorū spiritus sancti: in qua consideratione iam non remanet homo in uita iumenti: sed eligitur ad sublimitatē status angelici: ut de ipso possit dici. Panem angelorum manducauit homo &c. Hoc autem non fit nisi per receptam abundantiam spiritus sancti introducentis mentem in seruore cordialis amoris ad intima iesu exsiccatis omnibus que sunt carnis. Vnde & predictum miraculum dicitur factū post pentecosten tempore magni estus & siccatis humoribus germinantibus: propter quod de hoc pane nō comederunt nisi uirtuosi uiri & solide quadrature. Ideo dicitur ꝙ erant quattuor milia: nulla mentiōe facta de pueris & mulieribus. Quod cōtra dicitur Math.xiiii. ꝙ de quinque panibus comederūt mulieres & paruuli: quia de sensualibus operibus iesu etiam reficiuntur infirmi. O q̄ suauis ē ille panis & q̄ multiplicatur in mente hominis deuoti facta benedictione iesu. Ne credat aliquis ꝙ possit totum comedere: quin multo plus oporteat superfluere: q̄ ipse cum omni creatura quantūcunq; perfecta potuerit degustare: unde superfuerunt septē sporte. O anima mea noli te in alia distrahere: nec alium cibum querere: quia sufficit tibi ad omnem superabundantium iesus. si tamen ipse se tibi fregerit & multiplicauerit: & quanto plus consideraueris eum: tāto magis tibi superfluet: iuxta illud. Glorificantes eum quantūcunq; ualebitis superualebit adhuc. Illis solis paruum est: & paruus ē panis iste in quibus needum fractus & benedictus est qui & per opera exteriora interna sublimis iesu in dignitate sue persone considerare non norunt dicentes. Quid ualet tantum cogitare: & tota die tempus in hoc occupare. Verum est ꝙ fuit cōceptus & natus: & in presepio reclinatus: & in mundo peregrinus. Quid de hoc: hec oīa trāsierunt. Quid ualet ibi tēpus perdere: melius est seipsum i aliis occupare utilibus. O ceca stoliditas: quid est utile extra iesum? q̄q̄ enim extra ipsum est: est perditio non solum temporis: sed etiam subiecti operantis: & ipm est opus amarum. Anima mea noli audire istos garrulos: quia nihil est salutare: nihil delectabile: nihil refectiuum: nihil perfectiuum: nisi benedictus iesus: & illud quod ipse facere dignatus est in carne

Et utinam anima mea semper posses occupare cor tuum in minori quod in illa carne fuit: uel qđ de ea exiuit. Sed in omnibus considera ꝙ deus est ille qui in illis dignatus est se tibi monstrare. Stolidus est ergo qui hanc occupationem non solum reprehendere presumit: sed etiam qui super omne aliud opus quod extra illum est non extollit.

Quarum typum bene Andreas tunc infirmus tenuit cum dicit.viii. Est hic puer unus qui habet quinque panes ordeaceos & duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos? Et similiter de quattuor milibus dixerunt discipuli: unde illos quis poterit saturare panibus in solitudine. Sed utrorunq; ignorantiam iesus ressellens utrobiq; precipit discipulis discūbere: q: in utroq; ꝑcipit si aīa uult refici ipam amorose tranquille & absq; distractione cogitare. Nec hoc tibi sufficiat aīa nisi ipse dignetur manu sue potentie frangere duriciam cordis tui: & excellentiam opis sui: & sue benedictionis influxus faciat sapere tuo palatui. Quid est donum ꝙ sic deus dilexit mundum: ut filium suum unigenitum daret ad opera tue carnis: Et illud quod post scelera tantaq; nostrarum offensionum in assumpta carne uoluit uideri? & sicut homo infirmus uoluit conuersari? O inq̄ raptus: & raptus excessus cui ista multiplicātur si adhuc te introduxerit q habet clauem Dauid qui aperit & nemo claudit: claudit & nemo aperit. Non solū uidebuntur tibi superfluere ab eo ꝙ cōꝑhēdere poteris.xii. cophini &.vii. sporte: sed.xii. milia celorum & uniuersum creabile aut creatum abinuicem diuine persone dimissum. Licet autē s.c contingat de toto uite benedicti iesu decursu: & de singulis operibus que fecit in carne. Spāliter tamen quinariū & septenariū referamus ad sue passionis conflictū. Licet autem quinque panes or

deacei possint dici quinque saluatoris uulnera: uel quinaria effusio sanguis iesu ex sua carne fluctus.s.
In sudore
In flagellatione
In coronatione de spinis
In confixione in patibulo crucis &
In ultima apertione lateris
Potest tamen rationabiliter dici q per quinque panes intelligitur qqd suppliciorum: derisionum: contumeliarum: & flagellorum dolorosorum uulnerum: que in carne sustinuit. Quod pro tanto panis dicitur: quia ibi est nostre refectionis redemptio. Sed ordeaceus & asperrimus: quia ibi est uite amari iesu dolorosa subtractio & extinctio. Qui quidem panis pro sui asperitate erat incomestibilis: nisi ibi essent duo pisces certissime spei duplicis sequentis operis: scilicet gloriose resurrectionis ipsius iesu i beata carne & uictoriose ascensionis simul & eterne sessionis in celesti sede. Distinguendo hos panes aliter possumus dicere q sunt
Patientis iniuria
Patientis angustia
Patiendi causa
Passionis forma
In passione penuria: & finalis mortis deficientia. q oes sunt amari & dum nisi predictis condiantur.

Per septem autem panes possunt significari oes rones dolorose mentis iesu: de quibus uere nihil potest comedi nisi a uiris perfectis: qui p spus sancti donum in feruore amoris seraphici introducuntur ad sentimenta cordialia pfectionis cordis iesu: & ad iessentiabiles obuias rones dolorum: que ab initio sue conceptionis usq ad extremum mortis semper se obtulerunt potentie mentis iesu: ipam inestimabiliter transfigentes: & maxime dum simul exterius crucifigentur in carne: de quibus infra dr: ubi & fuit prima scriptura huius libri que inchoauit in ronibus obuiis dolorum cordis iesu benedicti & intensione doloris eius. Hic est panis similagineus & quasi melleus: qui soli sponse seruabatur. De quo dicitur in Ezech. xvi.c. Similam & mel & oleum comedisti: & perducta es ad mundum mulierem. Et in ps.cxlvii. Adipe frumenti satiat te. Hoc solo pane inamoratur & impinguatur. decoratur: & deiformatur anima: ut uere dicat & sit benedicti iesu sponsa dum degustat infirmitatem amoris: quo christus eam adamauit: dum tam infinitos dolores excessiuos continue p ea assumpsit. Hi sunt etiam pauci pisciculi: qui licet sint pauci & parui: tn iubet apponi. i. a mente considerari. s. pfectiones aliorum sanctorum xpi dolores meditantium & sibi copatientium maxime sacratissime matris uirginis cuius dolores licet fuerint maximi respectu ois alterius doloris creati: respectu tamen doloris benedicti iesu dilectissimi filii sui sunt ualde parui. Causas autem cordialis doloris iesu: & illius iestimabilis a nobis & oi creature infinite mensure. Possumus & aliter distiguere istos septem panes manibus benedicti iesu & spus sancti nobis benedictione confractos. Edamus in suauitate corresponsiua amoris dicentis pro primo pane primam & radicalem causam doloris iesu esse infinitam misericordiam diuine uoluntatis miseri humano generi disponentis.

Secunda requisitionem inobliqualis diuine iustitie solum rone iniurie requirentis. Tertiam comensurationem diuine sapie quantitatem doloris pro satisfatione plenaria ois iniurie mille milium mundorum in natura assumpta a diuina persona in mensura omni creature imensurabili dispensantis & miserantis Quartam efficatiam diuine potentie exequentis in opere: & aiam iesu tam imensurabilis mensure capacem per unionem infinitum deum simul producentis & persone filii dei simul cum carne sua sibi unita eternaliter uiuentis. Quintam splendidam cognitionem & luiosam sapientiam in aiam benedicti iesu a uerbo influxam oia predicta plenarie cognoscentis: librantis: distinguentis: ponderantis: & plenissime ad plenam sufficientiam comphendentis. Sextam inestimabilem ardorem charitatis imensurabilis cordis iesu influxum a uerbo i aiam siue uoluntatem plenissime & ardentissime semetipam totam in pfectis doloribus secundum lumen diuine sapie imergentis imensurabiles omnium dolorum mensuras totaliter amplexantis pro honore dei reddendo in zelatiuo dolore suarum uirtutum: & perfectione sui in correspondentia: & exercitio uirtutum similium uerbo assumenti: sicut dictum est supra: dum agetur de perfectione gratie xpi pro humano genere redimendo & absoluendo ab oi labe cuiuscumq peccati: & pmouendo & perficiendo i ope & gradu & statu cuiuscumq meriti respectu cuiuscumq particularis & cuiuscumq operis actus siue interioris siue exterioris qtuncumq minimi: quo ad ronem operis meritorii & deo accepti. Septimam inestimabilem & indefectibilem uigorem potentie in aia benedicti iesu influxum a uerbo ad tenendum imobiliter infixam animam & carnem iesu secundum predictum: ordinem ad ista indefectibiliter & strenuissime toleranda simplr non determinando certum tempus: sed qntum placeret diuine misericordie & iustitie & sapie pro tota eternitate: si hoc uellent eligere ita q anima iesu non potuit ex se finem in his. Sed simpliciter pro seculo eterno se exposuit in manu diuine iustitie: & in ipa mirabiliter perdurat: licet diuina iustitia passiones suas ad certum sue passibilis uite terminum finire uoluerit. Horum septem panum ualde paruum e quod gustamus. Vnde & septem sporte remanet plene: quas solus spus septiformis in se gustat. accipiendo perfectionem mentis iesu: & ipsum ihm plene gustare fac faciendo ipm frui oibus diuitiis pfectoibus: & suis pfectis uirtutibus: tam i se: q in oibus suis mbris. Et de his dispesat mentibus amatiuis secundum proportionem sue sapientie & amoris: quas ad statum seraphicum dignat assumere.

Multi sunt alii modi distinguendi & figurandi pa

nes istos: tam quinq; q septem. Nam quinq; sunt que reqrũtur in presẽtia secularium & septenaria perfectio q requirit in eminẽtia pfectorũ. Vel quinq; panes possunt dici: quinq; libri moysi: & status ueteris testamenti: qui fuit ordeaceus & sensualis asperitate timoris conditus: tamẽ iubilatio psalmodie & spiritus prophetie predicentis suauitatem pmissi iesu. In cuius condimento solus ille panis comedi poterat cum salute. Iuxta illud. Necesse ẽ impleri omnia que dicta sũt in lege & pphis: & ps de me: luce ultimo. Septem autẽ panes possunt dici status noui testamenti: In quo abunde effunditur spiritus sancti gratia septiformis que animam perficit in uirtute: ut iam non sub testa figure: quasi sub uelato hordeo ueteris testamenti comedat panem asperum: sed purissimũ granũ frumẽti nudũ & apertum in ueritate reuelata gratie iesu christi: ut sponse ecclesie dicatur illud Cant. vii. Venter tuus sicut aceruus tritici uallatus liliis pro predicatione & obseruantia: ut etiam pauci comedunt: pisciculi contẽplationis uie: qui dicuntur parui & pauci respectu consolationis glorie reseruate. Quia multi alii modi istorum panum sunt: & ab aliis traditi: & diu iã illud capitulũ protraximus: faciamus finem in pane uite iesu qui in cenaculo syon quasi electus ad statum extaticum solis discipulis tradidit semet ipsum ministrans in cibum & precium sacrificium & sacramentum. Benedictus sit ergo iesus eternus panis: qui panem se dicit: panẽ se fecit: panes multiplicauit: panẽ in seipsũ conuertit: ut sic dilecte anime plene sufficiat hic suauissimus panis uite. Expecta ergo anima mea in deserto iesu: & sustine triduo patienter: clare intelligens per infirmitatem tui: impugnationem tui: subtractionem sui tibi utiliter facit. Nec turberis si pertrãsit hora: & tibi consolatio aduesperascit: quia certissime ipse te reficiet in quinario & septenario hordeo & tritico miris modis. Si tamẽ in primo super fenum sederis: & in secũdo uirtute perfecta te quadraueris.

Iesus tranquillãs flatus Cap. xviii.

Tranquillus iesus tranqllans omnia & quietum aspicere quiescere est. Istud erit cum uidebimus eum sicuti est. Sed dum sumus in uia sepe abscondit faciem suam: & tunc merito conturbamur: quod maxime facere solet amicis carissimis: unde & discipulis sepe permisit mare turbari. Et ne se assecuret periculis huius uite ex consolationibus receptis dicitur Mar. vi. q statim post miracula quinq; panum cum sero eẽt factum ipse erat solus in terra: unde ascendit in montem solus orare: & tunc in mari ceperunt discipuli laborare in remigando. Erat enim uentus eis cõtrarius. O quot uenti sunt cõtrarii nauigantibus hoc mare magnum & spatiosum: uideamus de his uentis contrariis. Quia nos ipsi sumus uenti contrarii nostre saluti: unde Iob. vii. Memẽto mei deus: quia uentus est uita mea. Nota autẽ q uenti principales dicũtur quattuor qui habent fieri secũdũ quosdam ex ipulsu quattuor brachiorũ maris cõtra quattuor latera terre: & ex illo conflictu fit motus in aere: & ex illo motu cõotat uẽtus secũdũ diuersas partes illius cõflictus. s. orientis: occidentis: austri & aqlonis. Hi sunt quattuor uẽti de quibus dicitur in Dan. Quattuor uẽti pugnabant i mari magno: licet possint dici quattuor passiones q turbat mẽtem carnalis & bestialis: tamen possumus dicere q hi quattuor uẽti sunt quattuor peccata principalia in turbine huius mundi. Vnde quattuor sunt uẽti cardinales: & qlibet habet duos collaterales hinc & inde: & sunt. xii. Primus est orientalis: & iste calidus ẽ & siccus: & significat iram & superbiã q ẽ calida dum facit hominẽ furiosum & sepe uenit ab oriẽte natiuitatis prosapie: & est sicca ab omni pietate: qa sitit uindictã & proximorũ oppressionem.

Iste uentus faciat tẽpestatẽ in diuitibus nobilibus & potentibus huius seculi. De hoc Hiere. iiii. Ventus urens in uiis q sũt in deserto. i. in corde gratia derelicto: gratia. n. dereliquere mẽtẽ sue supbie turbidus sit: q d dicit Iob. xxvii. Tollet eũ uentus urens & auferet: & uelut turbo rapiet eum de loco suo. Ventus urens ẽ iracundia q aufert homini rationem. Turbo ẽ superbia q precipitat eum per presumptionem: & tunc rapit eum de loco suo: qm superbus nõ sustinet uideri quod ẽ: sed multa ostẽtatione: quasi in omnibus se facit quod nõ est. Cõtra turbinẽ huius uẽti est remedium quod habent naute. Nã quando nauis periclitatur qui possunt ad paruam fugere nauiculam liberantur. Sic q potest hic uilitatẽ suã cognoscere: liberabitur a uento superbie. Secundus ẽ meredionalis seu australis & iste est calidus & humidus: & significat concupiscentiam q orit ex sanguine qui ẽ calidus & humidus. Iste facit tempestatẽ iuuenibus. Nã luxuria calefacit & ardere facit mentem adurendo per ardorem sulphureum: sed humida fluit per humorẽ fedum. De quolibet tali dicitur. Hier. ii. In desiderio anime sue attraxit uentum amoris sui. Sed quod dolorosius est etiam hunc pestilentem uentum. Hieremias pastoribus attribuit dicens. Pastores tuos pascit uẽtus & amatores tui i captiuitate ibunt.

Contra hãc pestem ẽ aliud remediũ exẽplo nautarũ: qui quãdo naues nimio retrahuntur pondere proiciũt merces in mare: sic qui humoribus corporis sui in castitate submergitur: hos proiciat in mari austeritatis & abstinentie amaricantis gulam & uentrẽ: per uigilias enim & lachrymas suspiria & austera ieiunia euacuantur humores facientes lascivie tempestates. Tertius est septentrionalis qui dicitur tramontana: qui transit per loca sempiterni frigoris & significat inuidiam & accidiam: & ex malanconia oritur que est frigida & sicca: sicut est inuidia & accidia. Nam inuidia frigida est ad bonum alioru: & accidia sicca ad proprium: hi facit tẽpestatem pauperibus in spiritualibus bonis p quos nunquam transit calor celestis solis. De his dicitur Osee. Ventum & turbinẽ metent. Cõtra hunc

uentum in paruulis barculis est remedium ꝙ ad terram ueniant. Nam & hi paruuli sunt: quia paruulum occidit inuidia sicut dicit Iob.v.ca. unde remedium istorũ est ꝙ ipsi dimittãt inuidiam respectu bonorum proximi: & cum illo incipiãt charitatẽ mercari: & accidiã respectu sue pigritie: & incipiant operari terram corporis sui: quia qui operabitur terram suam satiabitur panibus. Quartus ẽ occidẽtalis: & hic frigidus & humidus ẽ: & significat auaritiam que a flecmate habet ortum: & hic tempestatem facit in senibus. Nam facit frigidũ in retinendo: & humidũ i appetẽdo: nec satiat̃ propꝰ is: sed semper in aliena desinit anxietatibus cupidis. Sicut humidũ nõ terminat̃ termino proprio: sic auaritia nõ nisi in morte terminat̃ que aliena ẽ ab instituta natura. De hoc dicit̃ Eccle.xxxiiii. Quasi qui apprehendit uentũ & sequitur umbram: sic qui ascendit ad uisa mendatia.i. ad mendaces & fallaces diuitias: de quibus ps. Vt quid diligitis uanitatem & queritis mendaciũ. Istis ergo oĩbus uẽtis iesus imperauit: quãdo eos omnia relinquere fecit: & tunc in conscientia facta ẽ tranqllitas magna que nulla querunt terrena. Attende ꝙ ista quarta turbatio erat in apostolis.

Primo pp defectũ lucis siue claritatis qa nox erat.

Secundo pp defectum dulcedinis siue suauitatis: quia erãt in mari.

Tertio propter insultũ turbinis siue hostilitatis: qa uentus erat contrarius.

Quarto propter defectum roboris siue potestatis: quia laborabant in remigando. Et tanto plus uentus intumescebat. Horum omnium ca fuit xpi absentia. Quando enim anima sentit se obtenebrari in recognoscendis: & priuari suauitatibus internis: & ĩpugnari hostibus extrinsecis: & deficere in uiribus propriis: sepe quasi ad peccatum disperationis uenit: unde & hic dicitur ꝙ nauicula operiebatur fluctibus: & sepe se credit derelictam a xpo: qui tamẽ eam talibus exponit ut augeatur in merito: unde omnes tribulationes electorum eis a deo procurantur & permittuntur affectu paterno.

Vnde Origenes dicit: ꝙ iesus fecit mare turbare & dicit ꝙ hec tẽpestas non ex se orta ẽ: sed potestati paruit ĩperantis. Qui educit uentos de thesauris suis. Facta ẽ autẽ tẽpestas magna ut magnũ opus ostẽderetur: hꝫ ãt dicit Ori. de alia tẽpestate de qua habetur Mat.viii. Sed simile ẽ etiam de ista: unde dicit Criso. ꝙ hꝫ turbatio typus erat futurarum tẽtationum: de quibus paulus dicit. Nolumus uos ignorare fratres quoniam grauatisumus supra uirtutem ita ut tederet nos etiam uiuere. Facit autem hꝫ iesus electis. Primo ut tẽtatiõibus coronẽtur & honorabilius possideant regnũ uite. Secundo ut demones amplius confundantur: quia permissi sunt electos ita acriter ĩpugnare qui sunt carnis debilitate uestiti. Multum confunduntur illi spiritus arrogantes & superbi: & in hoc maxime deus honorat̃ & ideo solẽnissimas uictorias & uniuersaliter diabolũ prosternentes in mundo non consueuit deus facere nisi personis despicabiles & abiectas que in hoc seculo cum Iob non censentur nomine uirorũ sed ancillarum: ubi gloriãter dicit deus ad Iob. de superbo demone: ꝙ alligabit eũ ancillis suis. Tertio propter custodiã infuse uirtutis: nõ.n. conseruatur uirtus nec auget̃ nisi recognoscatur. Oportet ergo ꝙ flumina gratiarũ partialium reintrẽt in mare abyssalũ meritorum iesu per gratiarum actionem ut iterum fluant per continuationẽ & augmẽtum: quod tunc maxime fit quando anima sui plene cognoscit defectum: unde & Apo. dicebat. Cũ infirmor tunc fortior sum: nam uirtus in infirmitate perficit̃ recognitionis uidelicet defectus ppri & diuini presidii: propter quod non statim succurrit: sed expectat usqꝫ ad quartam uigiliam noctis: unde theophilus dicit ꝙ non statim eis astitit: sed per totã noctẽ eos periclitari permisit ut doceret eos patienter expectare: & non a principio in tribulatione sperare subsidium. Et dicit ꝙ cum iesus debet eorum pericula cõpescere tunc maiorem timorem incutit: unde ad tantum eos deduxit ꝙ uidẽtes eũ supra mare ambulantẽ estimauerunt fantasma esse ut per hoc etiam eis ostendat ꝙ ipsi deficiunt in cognitione non cognoscentes presens adiutorium: & non intelligentes precedens beneficium: unde etiam Mar.vi. dicitur ꝙ ipsi nõ intellexerunt de panibus. Erat enim cor eorum obcecatũ: ut per hoc ostendatur ꝙ deus notificat anime ꝙ ipsa ẽ ingrata & ceca: & adhuc plus est infida: quia uirtutẽ succursus estimat defectionis fantasma. Ad hꝫ aũt notificanda menti etiam iesus dat adiutorium quãdum animã oppressam iuuare uenit: quasi se alio ire ostendit: unde dicitur ꝙ uolebat preterire eos: ac si de eis nõ pertineret ad eum. De hoc simile habuisti supra de chananea: imo quod stupendissimũ ẽ tãtũ placet recognitio sue impossibilitatis ad bonũ: & inabyssatio proprie uoluntatis ad appetẽdũ & perpetrãdũ omne malum: ꝙ quando anima ad ista plene de se sentiendũ se reddit difficilem & nõ habet hꝫ sicut cognitionem indubitabilẽ qđ nunq̃ ẽ nisi per superbie & presũptionis supercilũ quãtũcũqꝫ talem animam deus eternaliter excessiue dilexerit: & ad sublimẽ statum prouehendã elegerit: tamen propter istud humilitatis profundum in ea formandũ: in quo est omnis boni fundamẽtũ fomẽtum: & cõplementum: aliquando permittit eã ad multa horribilia & sibi cõtraria ruere: sicut est exẽplũ in paulo. Aliquãdo ãt permittit post innumera beneficia & altã experientiam amoris dei horribiliter & uiliter ruere. Exẽplũ de apostolis oĩbus ruẽtibus tpe passionis. Sed q̃ maxime de dauid in adulterio bersabee: & homicidio urie: postq̃ tanta beneficia a deo receperat: & hec oĩa salubriter permittit ut dicit Grego. ut eos sublimius p humilitatẽ erigat q̃ debilius per cecã supbiã stabãt: hoc ãt ĩ pluribus locis ẽ actũ. Quarto ut per hꝫ dei potẽtia: sapientia: & bonitas multiplicius innotescat:

dum nõ solũ bona:sed etiam mala electorum facit subseruire saluti: ac per hoc ipsi electi cautius hu milius & electius assurgunt ad dilectum iesum amandum in cuius merito & solo adiutorio resurgunt a malo:& proficiunt in bono:ac per hoc sibi nihil de se relinquentes totaliter in iesũ transeunt.

Quinto ut satisfaciat diuine iustitie q̃ requirit ta lium electorũ uitã in tribulatione purgari:& p hũc modũ gratiã in eis augeri:ubi & uides maximã af fectionẽ misericordie saluatoris iesu cũ sine rigo re iustitie:dũ oĩa per que iustitia punit ad eterni p̃ mii superexcellentiã subseruire facit. Sexto põt dici q͛ etiam hoc facit ut post tribulatiõis experiẽ tiam sue absentie:iocũdius teneatur. Idem.n. bonũ perditũ & postea reinuentum habet nouã gaudii rationem:quod maxime fieret si in reinuentione haberet augmẽtũ:quod cõmuniter fit electis.

Nullus desperet si tribulatiõibus ipsũ iesus expo nit:q͛ per tribulationes ipsum probat: nõ repro bat:gratiam auget nõ aufert:& letitiam eternã cu mulat dũ tẽporaliter cõtristat:unde apl's ad hebre. Si extra disciplinã estis:iã nõ filii:sed adulteri. De hoc dicit Ber.in sermone.xvi.super Qui habitat. Vtilis ẽ tribulatio que probationem operatur & du cit ad gloriam:& infra. Res ut dixi necessaria ẽ tribu latio que in gloriam uertitur:tristitia que mutatur i gaudium. Sane lõgum quod nemo tollet a nobis & multa ibi de hoc pulchra:Idẽ sermone.vi. ibidẽ. Si magnũ ibid ecclesie corpus cõsiderare libet: fa cile satis aduertimus lõge acrius ĩpugnari sp̃uales ecclesie: q̃ carnales agit hoc sane semper superbia & inuidiosa malitia perfectiores quosq͛ uehementi us pulsat. Iuxta illud. Esca eius electa. Agit inq̃ & nõ sine certa diuini dispensatiõe cõsilii qui qdem nec imperfectiores supra id quod ferre possunt tẽ tari permittit: faciẽs cõ tẽtatione prouentũ:& per fectionibus nõ modo gloriosiores:sed numerosio res parat ex hoste triũphos:h Ber. Noli ergo ti mere q͛ dominus electos suos magnis & multis tribulationibus exponit:sed finaliter non relinqt: unde & plures p̃misit discipulos tẽpestari: sed nũ q̃ submergi:qn potius secũdũ multitudinẽ dolorũ suorũ in corde suo subite & ĩsperate cõsolationes be nedicti iesu letificãt animas electorum. Vnde & contra quatuor picula suprascripta quatuor reme dia adueniens apportat. Nã cõtra tediũ noctis & ignorantie aduenit cũ diluculo lucis radio se. Cõtra defectum amaritudinis interne uenit cum dulcedi ne allocutionis:suauissime mẽti ingerens infinitũ pelagũ sue eẽntie in qua est mare ĩmense cõsolatio nis:& hoc cũ dicit. Confidite ego sũ:nolite timere unde talis anima reliquatur dulcore.d.illud Cant. Anima mea liquefacta ẽ: ut dilectus locutus ẽ. Cõ tra hostis tẽpestatẽ aduersantis apportat remediũ solide deãbulationis:unde dicitur q͛ uenit ad eos ambulans supra mare. Suum ambulare supra mare est nos ambulare facere ad similitudinem gressuum suorum quibus calcat per patientiam omnes fluctus tribulatiõis illate: facit nos hillari ter per tribulationes incedere: & in medio ipsa rum in ueritate ambulare. Et hoc est maximum signum utilis adiutorii quando tribulationes non auferuntur:sed in medio ipsarum gressus solidi cõ feruntur:& hoc est quando uirtus patientie datur que habet opus perfectũ in qua plene anima possi detur. Hoc debent petere qui ad perfectionẽ aspi rant:q͛ per tribulationes uirtuose procedant:nõ q͛ tribulationes recedãt. Hi ãt sũt qui cãtãt in uiis dñi quoniam magna est gloria domini. Hoc fortis ath leta petrus petiit cũ dicit. Domine si tu es iube me uenire ad te super aquas &c. Mat.xiiii.unde totum

Quartum remedium quod datur contra quar tum defectum.s.nostre uirtutis & roboris tribula tionibus subcũbentis:contra quẽ imperialis acces sus potestans iesu omnia increpantis in mari facta ẽ tranquillitas magna. Sed contra uniuersalem radicem predictorum periculorum que fuit christi absentia introducitur uniuersalis radix omniũ pre dictorũ remediorũ: que ẽ christi socialis & unitiua p̃ sentia:cũ dicitur q͛ ascẽdit ad illos in naui. In cuius unione est cessatio oĩs mali:& dulcoratio oĩs affli ctiui. Ipse elegerat mẽtem ad sublimia. Et iste est unus modus quo dulcoratur aqua amara per eleua tionem uaporosã in aera a uirtute solis. Ipse ẽt oẽs tribulationes mentis ostendit pertransisse per oẽs uenas cordis sui:& ideo inde exire debuit dulcoro sitas:& amore paterno nobis p̃pinquitas. Et hic ẽ secundus modus quo dulcoratur aqua amara qñ transit per occultos terre meatus in quibus purifi cationẽ accipit & dulcorẽ. Ostenditur etiam in no bis:quia ipse est qui portat & non nos: unde sicut nos non sumus qui loquimur:sed spiritus patris nostri: sic nec nos sumus q͛ portamus:sed uirtus i nobis habitãtis piissimi & uictoriosissimi iesu xp̄i Ipse est enim illud lignũ forte & ĩputribile quod artifex sapiens elegit ad faciendũ pontẽ & nauẽ nobis infirmis:ut illesi per aquas tribulationis trã seamus:& ipsas dulcoratas leti bibamus. Et iste est tertius modus quo leguntur aque dulcorate i exo.cum dicitur:q͛ ex p̃cepto domini posuit moy ses lignũ in aquis amaris q̃ in dulcedine sunt cõuer se:huic ligno modico humili & despecto:quod do minus exaltat homines prebent animas suas. Ipse etiam iesus ẽ eterna sapientia que omnibus dat sa porem debitum secundum congruentiam tempo ris & causarũ. Et ideo nobis ĩmittit:q͛ dum habita mus in peregrinatione passibilis carnis nihil no bis debet eẽ dulcius q̃ similitudo christi uite passi bilis:& ideo ĩmittit menti q͛ nihil debet sibi dulce scere nisi cũ christo crucifixo simul crucifigi & cor dis sui continue deglutire angustias. Et hic est quartus modus quo legũtur aque dulcorate & ab amaritudis morte saluate.iiii.Re.ii.dũ helyseus fe cit uas nouũ & misit ĩ eo sal.& de illo misit ĩ fõtes aquarũ:& dixit:h dicit dominus deus. Sanaui aq̃s has: & non erit in eis ultra mors neq͛ sterilitas.

Vas nouum est cor per spiritum sanctum a uetusta
te proprii amoris translatum in nouitatem amo-
ris iesu: ut eodem gustu saperet omnia. Qui bene-
dictus iesus licet impari gradu & tunc mit-
titur in fontē omnis amaritudinis nostre. s. nostri
amoris uitiosi & reciproci ad eos in quo est fons
omnis nostre culpe & tribulationis. Sic ergo ui
disti quomodo iesus saluator optimus oēs aduer-
sarios flatus tranquillat anime tribulate. Sed attē
de ꝙ duplici tēpore tempestas legitur discipulorum
inuasisse naiculam: primo sicut dictū ē: hic iesu ab
sente. scd'o sicut dicit Mar.iiii. iesu dormiente: licet ī
his multa possent significari: tamē possumus dice
re ꝙ absentia iesu christi significat tempestatē ab
hereticis ortam: eis. n. abest iesus qui fides abest.
Dormitio uero significat tempestatē a prauis mo
ribus excitatam. Adest quidem peruersis fidelibus
per fidei ueritatem: sed eis dormit per operandi ne
gligentiam & torporem: & ideo multarum concu
piscentiarum & ambitionū fluctibus talium opp̄
muntur nauicule: unde ad exaggregationē iniqui-
tatis eorum ualet qd' Mar. dicit ꝙ iesus erat in puppi
super ceruical dormiens. Puppis ē posterior pars
nauis in qua significatur ꝙ iesum post dorsum pie
cerunt. Et sicut dicitur de malis senibus in Daniele
ꝙ auerterunt faciem ne respicerēt celum: nec recor
darentur iuditiorum iustorum: sic & hic peruersi
christiani auertunt intellectum ne respiciant alti-
tudinem sui status qui sunt christi sanguine precio
so redempti ne recordentur iusti iuditii dei. Qua
propter iuste cōdēnabit eos in supplitiis: qui tantū
neglexerunt spem salutis. Et quod peius est unū
molle ceruical posuerunt sub genu iesu: ut suauius
ab eorum protectione & auxilio tā aures q̄ sensum
auertant. Hoc ceruical est delectatio & requies
quam habent impii in diuine offensionis operibus
qui letantur cum male fecerint & exultant in rebus
pessimis: propter quod christus suauiter dormit &
requiescit ꝙ tribulentur: & diabolice potestati tra-
dantur. Sicut ipse dicit Prouer. i. Despexistis omne
consilium meum: & increpationes meas neglexi-
stis: ego quoque in interitu uestro ridebo & subsana
bo cum uobis id quod timebatis aduenerit. Sed
attende q̄ diu laborant in remigando: & in aliis p̄-
prie industrie instrumentis: tādiu magis inualūt uē
tus: quia quando mali christiani credunt per alia re
media uentum tribulationis effugere q̄ per salubrē
penitentiam & orationē deuotam christum excita
re: uano labore consumuntur: quia & sua expēdūt
& tribulationem non effugiunt. Et si per h aliquā
do tēporaliter cessat periculosius uastat: dum per
h eterna incendia preparat. O q̄ lachrymabiliter
h possent ad presentis tēporis malitiam retorqueri
ut dicamus iesum dormire negligenter & inferui-
me seruantibus suum statum. Sed dānabiliter abes
se pertinaciter defendentibus: & sub specie uirtutis
colorantibus suum defectum: per hoc exhortatio
nis remedium si uolunt excludere negligentiam:
& miseriam: ex quo suum nolunt recognoscere de
fectum. Secūdis stat submersionis periculū: im-
mo necessario habent perire nisi aduenire digne'
dominus. Sed quomodo eis adueniat qui nec ī ma
ri dicunt se eē nec in periculis laborare? O q̄ ama
cum est sibi mare: in eo ꝙ suarum amaritudinū eis
amaritudo dulcessit q̄ tenebrosior est in eis nox: in
eo ꝙ suam noctem tenebrosam dicūt lucem discre
tionis. O q̄ est eis tēpestior uentorum cōflictus quo
magis in medio eorum posuerūt sui appetitus le-
ctum: dum distractionibus tribulationū statui suo
repugnātiū conquiescunt. Hi sunt similes feris
marinis que in tēpestatibus fluctuum delectantur
& appropinquant ad barculas que ad portum festi
nant: ut eas si possent submergant. Sic & hi amen-
tes & furiosi pauperculos tales turbines fugientes
nituntur ad sui imitationē attrahere ut similis eos
unda submergat: quāto periculosius periculū defe
ctu roboris & desistentis uirtutis incurrunt: dum ī
eo ꝙ statū suū destruunt per labores multos tēpo
ralia: & mūdanos honores ac status pcurāt: & ī his
uitā suā occupant iesu imitatione relicta & causidi-
catiotubus & defensionibus suarū malarum liber-
tatum uacant: hi sunt remi cum q̄bus laborant in-
nitus: quia fluctus non minuūt: sed intendunt: &
dum contra unū litigant multos alios prouocant.

O q̄ periculose omnisū bonorum radice xp̄i priua
sunt priuati: & tanto peius quanto falso xp̄o ima
cum antichristo ipsi sunt sociati: dum destructionē
promisse paupertatis & causidicationem machinā
sue humilitatis p tēporaliū affluentiā maculant sue
puritatis distractionē cōtinuā ruinā interne charita
tis geris & deuotionis & alia similia reputant cultū
uere religionis ac in his christū habere dicunt. Sed
nō mirū q̄a erat cor eorum obcecatū & nō intellexe-
runt de panibus. Nōne sūt palpabiles cecitates ap
tas sue professionis transgressiones tam horribi-
les dei cultus in oculis mūdi ostēdere. & de hoc ti-
se de malignitatē iactare? Sed hoc accidit eis: q̄a
non intelligunt de panibus. Nō. n. spiritualem refe
ctionē que est in altis uirtutibus sue perfectionis &
professionis & in gustibus mentis intelligunt: pro
pter quod etiam iesum uenientem in sacris pariu-
lis uirtutibus deformibus: qui calcant undis sue tu
multuose turbulētie & occupationis distractiue oīa
despiciendo non cognoscunt: sed estimant fanta-
ma deceptionis & pre timore ne uitiositatis ipso-
rum confringant malitiam clamāt multis iurgiis
& detractionibus super eos. Sed spiritus ueritā
tis ab eis prudenter declināt eos in sua malitia di
mittendo: sed finaliter non declinabit a naui: q̄a
immo omne semen electum quod in eis fuerit ad
se trahet: & tunc se cognoscentes errasse propriam
recognoscētes offēsā adorabūt spūm iesu dicētes.
Vere filius dei es. Si āt his filiis claudicantibus
& aliēis qui dño iesu mētierūt n̄ seruātes pmissā at
tribuat' & sōno quo sopoortatus iesus ex obligatiōe
pmisse regl'e sup ceruical dormiuit i puppi q ppris

mysterium eis adaptatur qui totū sue professionis statum proicientes post tergum suum: dimittunt iesum & eius imitationem perfectam super puppi dormire ad proram sui nauis conatus: & cōtinui studio procurādi ea que sui status aduersantur faciem sue uigilie conuertentes. Sed & ceruical sue mollities & relaxate uite & anxie congregationis tēporalis sub capite iesu ponunt. Quia hi in sua sollicitudine & procuratione intendunt: ut talibus eorum malefitiis soporatus iesus iustitia exigēte ad eorū tribulationē non euigilet: sed inundante uento persecutionis super eos qui electi fuerunt ex eis mane dimittentes prorā: & ad puppim iam diu oblitam institutionis primarie & perfectionis sue conuertentes aspectum impetu timoris uehementis uidentes se submergi in fluctibus transgressionis sue clamabunt fortissime cordialiter dicentes. Domine salua nos perimus. Quibus ex pietate excitatus iesus imperauit uentis & mari eorum transgressiones & turbulentas dispersiones & amaras occasiones exsufflant: & eorum modicam fidē qua timebant se non posse regulam seruare increpabit & tunc fiet tranquillitas magna religionis & ecclesie reformate. Vnde honor coronati regis iesu est principaliter sanctorum martyrum conuiuia & militia triūphalis: propter quod ab hoc fundamento honorifico incepit se christus in ecclesia honorare dum a martyriis incepit tyrānorum quorum persecutio .ccc. annis durauit. Et sicut legitur dictum a Hiero. Tāta fuit multitudo illius coronate militie q cōputatis omnibus martyribus: & qui per diuersas partes orbis pro confessione iesu i illis .ccc. annis martyria pertulerunt possunt .ccc. martyres cuilibet diei illius tēporis assignari.

Iesus lepram eiciens Cap. xix.

Anima mea attende iesum de mōte descendentē sublimitatis diuine ad assumptionem passibilitatis tue: & te totam leprosam attēdens cum multis lachrymis te prosterne dicens: Domine si uis potes me mundare. Si forte ubi cōpatiens extendat manū sue uirtutis & dignatur mundare. In quo & attende tue iniquitatis miseriam: quia leprosa es: pietatis iesu beneficiū qua per ipsum mundata es: lepra autem significat omne mortale peccatum: primo quantum ad uitia capitalia: unde lepra est morbus contagiosus per superbiam: quia qui communicat superbo induet superbiam. Eccle. xiii. Ardens per luxuriam faciens fetere per auaritiam: deformans aspectum & faciē per iram: reddens hominem abhominabilem per per inuidiam. Nam abhominatio hominū detractor. Prouer. xxiiii. Immundus per gulam. Daniel enim proposuit ne pollueretur de mensa regis pōderosum reddens hominē per accidiam. Prouer. xv In merore animi deicit spiritus. De his septem leuit. xiii. Quicunque maculatus fuerit lepra habitabit extra castra. Primo igitur leprosus separatur ab aliis in quo significatur peccatū ire cō quo nullus potest habitare. Prouer. xxii. Eiice derisorē & exibit cū eo iurgiū: cessabuntque cause contumelie. Hec est lepra marie que rixata est cū moyse: & eiecta a castris Nūeri. xii. Maria apparens candens lepra quasi nix Eiiciendi ergo sunt rixosi & iracundi. Numeri. v. Precipe filiis israel ut eiciāt de castris omnem leprosum ne contaminent ea cum habitauerat uobiscū

Secundo habebant uestimenta dissuta: hec est lepra inuidie que procurat diuisionem & scissuram. Nituntur enim inuidi illam christi tunicam inconsutilem desuper &c. diuidere. Cū tamen christi crucifixores noluerunt eam scindere: hac scinditur uinculum charitatis fraterne. Hec est lepra simonis Luce. vii. Qui inuidebat superne gratie curatione Magdalene. Cui dixit dominus. Aquam pedibus meis non dedisti: oleo caput meum non unxisti: osculum mihi non dedisti: quia inuidi non habēt lachrymas contritionis in corde: nec oleum charitatis in opere: nec osculum unionis in sermone. Ideo dicitur deute. xxiiii. Obserua diligēter ne incurras plagā lepre: lepra enim solutio continuitatis & inuidia dissipatio unitatis. Tertio leprosus habet caput nudum. In quo designatur lepra superbie. Caput enim nudat q opera alicuius eminentie uel sanctitatis per presūptionis superbiā ostētat. Hec lepra est ozie qui ex presūptione cordis usurpauit sibi officium sacerdotis. Ideo lepra apparuit sibi in fronte ubi ē signū superbie. ii. paral. xxvi. Et dicitur ibi q fuit leprosus usque ad diē mortis sue: quoniā tale peccatum quia corruptionē nō sustinet ut frequentius peruenit in finē. Quarto habebat os ueste contectū: in quo lepra accidie designatur q non uult per bonū opus respicere. aliter etiā in os ueste contegit: cū accidiosus dominā te uerecūdia nō cōfitet. Contra quos dicit Iob. Quasi in sinu abscōsa leprosa efficit dū accidiosa manus nihil ad iustitiam operatur. Quinto contaminatū se clamabit in quo significatur lepra luxurie per quā maxime contaminatur anima. Hiero. iii. Si dimiserit uir uxorē suam & recedens ab eo duxerit uirum alterum nūquid contaminata est muliercula: Contaminatū se clamat qui publice per luxuriam peccat: hec ē lepra Ioab. ii. Re. iii. Non deficiat de domo Ioab fluxum seminis sustines & leprosus tenēs fusum & cadēs gladio: & indigens pane: quia in ea hō totus effeminat. Tenet fusum per momētaneam delectationem: uel propter effeminatorum confusionem quia ibi est eneruatio: cadens gladio per iugem cōscientie cōpunctionem: hoc enim proprium habet illud peccatum: quia conscientiam pungit: quia ipsa continue naturalis lex arguit quā corrumpit. Indigens pane: quia omni spirituali consolatione se reddit indignū. Sexto sordidum se clamat: hec ē lepra gule: quia per eam sordidi & animales efficimur Iob. xviii. Quare sorduimus & reputati sumus ut iumentum apud te. Iumenta certis temporibus a coitu abstinent: sed nunquam sobrietatis medium tenent. Semper enim uacant nimietue:

sed non semper gereratiue·si est lepra naamã qui
erat princeps militie regis syrie uir diues sed lepro-
sus.iiii.Re.v.Nobiles enim & diuites maxime in-
fecti sunt lepra gule. Vnde Luce.xvi.dicitur de di-
uite epulone ꝙ epulabať quottidie splēdide:hi.n.
sunt in epulis suis male cōtiuiates ut dicit Iudas.
Septimo solus habitat extra castra:hec ē lepra
auaritie. Auarus.n.per interminabilitatē & insacia-
bilitatē appetitus infiniti uellet solus tottum mun-
dū occupare.Esa.v.Ve qui cōiūgitis domū ad do
mū:& agrum agro copulatis usq; ad terminū loci
Nūqd habitatis uos soli ī medio terre:hec ē lepra
giezi.iiii.Re.v.Egressus ē giezi ab helyseo quasi nix
& licet omnis auaritia sit mala lepra. simoniaca
tñ pessima ē q̄ in giezi uēdēte gratiã figuratur:un-
de notabiliter dicitur quasi nix. Nix.n.nocet oculis
ne uideant & pedibus itinerātiū:aliquādo uiam
occultat:quia simonia maxime obcecat prelatos:
& errare facit subditos:sed bene sicut helyseus eie-
cit giezi a se. Sic christus emētes & uēdentes eiicere
cepit de tēplo.Io.ii. Vtinã sit hodie aliqs hely-
seus & aliqs christi uicarius qui hanc lepra de scīa
rio purget:propter h̄ forte dicitur Luce.xix.ꝙ iesus
cepit tales eiicere.quia quod christus cepit facere:
debet eius bonus uicarius consumare. Hec sūt se
ptē conditiones leprosi: & septē persone leprose
significantes offensionē septēplicis culpe. Cōtra
que mala in sacra scriptura septē remedia inueniū-
tur purgatiua:tamē unū erat remediū generale &
ordinatū in lege. In quo oia figurantur purgari.
Ibi erant duo passeres & lignū cedrinum: & habe-
bant uermiculū & isopū.& lauabať patiēs:radebať
& ungebatur:leuit.xiiii. In quibus oibus designan
tur officia septē uirtutū: per que dicte septē lepre
mundantur. In passere qui a pusillanimitate di-
citur secundū Isidorū:& ē minutū animal humili-
tas designatur per quã superbia mūdatur. Et pro-
pter duplicem humilitatem interiorē & exteriorē
sunt duo passeres. In ligno cedrino quod ardebať
cuius odore serpētes occiduntur & fugiunt. Sobrie
tas intelligiť que motus carnales reprimit & occi
dit. Tertio ardebatur uermiculus:hic e at coctus
bis tinctus:hec est charitas que totam inflãmat ani
mã per modū dilectionis in deum:& pietatis in p
ximum:hac lepra mundatur inuidia. Quarto arde
batur isopus petre adherens.& maculas faciei emū
dans:h̄ ē hilaritas spiritualis per quam mūdatur le
pra accidie:ut alacres in dei seruitio ambulemus.
Quinto lauabať leprosus. In quo signatur castitas
q̄ mūdat lepram luxurie:unde mēstruate & luxuri
ose dicit dñs Eze.xvi.laui te aqua & mundaui te
& sanguinē tuum ex te.Sexto radebatur. Rasio pi
lorum abiectionem significat superfluorū:h̄ ē libe
ralitas que mundat lepram auaritie.Septimo lepro
sus ungebatur sanguine & oleo:hec est tranquilli
tas mentis que mūdat leprã ire.Sic ergo habes
Passeres humilitatis cōtra superbiã;
Cedrū sobrietatis cōtra gulã
Vermiculū charitatis contra inuidiã
Isopum hilaritatis contra accidiam
Lotionem castitatis contra luxuriam
Rasionē liberalitatis contra auaritiã
Vnctionē trãquillitatis cōtra iram.

Sunt ēt specialia remedia ī spūalibus lepre mū-
datiōibus designata. Nã mūdano supbie desi-
gnať p unctionē manus moysi q̄ ī abstractiōe de si
nu apparuit leprosa:qa supbia icitať:dū hō exteri
us apparēdo extollit. Inuidia mūdať per cōbu-
stionē sicut de lepra uestis scribiť. Sic & inuidus q̄n
diuino igne iflãmať malitia uestis ī eo iudic cōbu
ritur & aĩa & corpus ad obsequiū xpi & pximi exhi
beť. Accidia similiť curať p manus extēsionem
q̄n xps manū extēdit & tãgit leprosū:qa uigorat ī
fluxu laborãtis accidiosū. Huic tñ pcipit ꝙ offerat
munus qđ pcepit Moyses.s.duos passeres corpus
& animã:ut q nec bona cogitabat in exteriori ope
re:iã utroq; uolet affectionis agilitate. Ita tñ ꝙ unū
passerē uiuū īmolet quãtū ad opa que sūt carnis su
per aquas uiuas uitide contritionis:& alterū passe-
rem.s.uiuū spūm.s.sinat aduolare in agrū cōtēpla-
tiōis libere septies aspersū sãguine īmolati: qa aĩa
debet tota agilis fieri in castigatione uili corporis
pprii. Et debet lignū cedrinū sacratissime crucis pas
sionis iesu:& isopus candidã herbam calefaciēs &
purgans pectora frigida in se habere:isopus inq̃ta
lis coloris mēdacium cordis iesu debet ligari ad pe
dem passeris cum pede anganante ut portet crucē
uiolenter ad modum simonis:sed cum funiculo se
rico amoris ignei cocti bis tincti ut tingatur imen
sa charitate filii dei talia sustinentis in assumpta na
tura & charitate anime iesu talia acceptantis pro no
stra redēptione. Taliter aia exclusa accidia libere uo
lat ad alta:ii ponit in domo Simonis leprosi: ubi
beata magdalena passerem sui cordis īmolat super
aquas uiuidas lachrymarū omnis accidie exclusio
corpore:& alligato prius ad pedes affectus sui ce-
dro exmisece passionis iesu & isopo ignee charita
tis interne cordis iesu cum filo amoris subtilissimi
& fortis. Sic distincti in corde & corpore iesu xpi
crucifixi austeritate corporis aspersa septies aduola
bat ad litteram in contēplationis agrū dum .xxx.
annis ab omni cura corporis abstinens septies ele
uabatur in die ad angelicum & iubilosum consor-
tium celestis psalmodie:hoc modo omnis torpor
accidie figuratur. Quarto:lepra ire eo modo de
bet curari:quo legitur curata lepra marie per separa
tionem a iurgio. Nam sicut legitur Nūeri.xii. Eie-
cta ē de castris septem diebus & post curationem
reuersa:qa separãdo se a cōtētiōibus & ab occasioni
bus offēsionū pximi curať ira aĩ. Quīto lepra aua
ritie figurať p leprã domus cuius cura erat expor
tatio uasorum domus:& abrasio parietū quia im-
possibile est ꝙ auaritia retenta rerum congregatio
ne curetur:sed internis radatur affectus cupidita-
tis & substantia exportetur per elemosynarum lar-
gitatē. Sexto lepra luxurie curatur per septēpli-

rem lotionem aque:que figurata est in lotiõe naamã qui lotus est septies: quia debẽt lauari & abstergi uniuersaliter cogitationes: locutiones turpes actus:aspectus:gestus:incessus:& omne quod ad illam labem põt inducere. Et tunc restauraẽ caro ad innocentiam puerilem. Septimo mũdaẽ gula per sollicitam custodiã diuini mandati:quam lepram primus leprosus Adam per inobedientiã incurrit lignum uetitum degustans:quo etiam fit mundatio lepre solo uerbo & dei mandato:maxime illis qui sciunt dicere diabolo suggerenti cibũ inordinatum. Non in solo pane uiuit homo: sed ex omni uerbo quod procedit de ore dei &c. Hoc modo mondati sunt.x. leprosi. Luce.xvii. Qui leuauerunt uocẽ.d.iesu.ꝑ.&c.quasi.d. Tuũ est precipere:nostrum obedire:unde & solo uerbo curauit eos.d.Ite ostendite &c.& dei mandati obedientia sunt curati:factum est dum irent mondati sunt. Sed quia lepram gule curare incipiunt:sed pauci perficiunt nisi in curatiõe persistant:& suũ ieiuniũ pure in deum referunt. Idcirco licet.x.sint mundati de uno solo dicitur ꝙ ad iesum rediit gratias egit: & ad ipsum iesum refugit:de quo dicitur ꝙ erat samaritanus:quasi custos gule insultus:& in aliemgena a concupiscentia carnis sue. Quia uero lepra est uniuersalis corruptio in corpore a uenis incipiẽs:& in frontibus terminata nature uim naturalem inficiens que operatur i epate. Idcirco lepra spiritualis ẽ quedã anime corruptio uniuersaliter in omnibus uiribus sensuum:que sunt affectiua:intellectiua: & operatiua. In operatiua est triplex lepra:una i trasgressione inchoando malum opus agere: secunda in continuatione assuefaciendo malum opus continuare: tertia in ueterata consuetudine: prima dicitur lepra cutis:secunda carnis:tertia cicatricis. Intellectiua autem est lepra:que est defectus fidei:siue sit in singularis persone corruptiõe: siue i plurium congregatione. Et hec est duplex lepra prima capitis & barbe:secunda domus leprose. In affectiua uero est lepra affectionis:siue sit ex operibus iustitie:siue ex operibus misericordie:prima ẽ lepra cutis:uidelicet ichoatiõis bõi operis & exterioris conuersationis de qua dicitur. Homo i cuius carne & cute ortus fuerit diuersus color:siue crustula aut quasi lucens quippiam.i.plaga lepre adducetur ad sacerdotem:qui cum uiderit lepram & pilos in album mutatos colorem:ipsamq; speciem lepre humiliorem cute & carne reliqua plaga lepre ẽ. Color diuersus alterat cutem:crustulla etiam corrũpit carnem interiorem:per cutem & eius colorem intelligitur nostra conuersatio per quam boni aut mali extimantur ab aliis:per carnem que clauditur intra cutem intelligitur nostra conscientia que nobis & dei solum patet oculis. Vbi uero color sanctitatis deficit in actu uel in conuersatione: & apparet corruptio conscientie:aut lucet exterius euidẽtibus signis:lepra est & oportet mundari ad arbitrium sacerdotis. Pili qui insensibiliter de corpore exeũt sunt cogitationes que de corde procedunt. Albedo pilorum que de infirmitate procedit naturalem colorem expellit:hec sunt uerba uel signa que continent uirtutum defectum. Ex quibus manifeste concluditur ꝙ habent in corde malum fundamentum & speciem lepre humiliorẽ carne reliqua si ex actu qui sibi obicitur intellige sufficientẽ excusationem non habere quin potius ab eo quod prius apparuit uel fuit ipsum conuicit defecisse separabit cum a congregatione ut ne ex familiaritate infundat aliis corruptionis uenenum. Si autẽ lucẽs candor fuerit in cute.i.infamia in sociorum opinione:nec humilior carne reliqua pili coloris pristini.i.sibi proprio certa:nec ab eo confitetur culpa debet eum recludere septẽ diebus:quia debet eum restringere correctiuis ammonitionibus & sollicitis obseruationibus interdicendo sibi actus qui sũt uia ad culpam. Et hoc tãdiu obseruandum ẽ donec uideatur si ab opere peruerso cesset:& in domino sabbatizet. Iterũ ãt.vii.diebus aliis recludendus ẽ: quia sollicita debet obseruari diligentia:& etiam sibi libera data lumina qualis appareat eius uita ne forte in prima clausura fuerit culpa: fuerit abstinentia solo timore pene & obseruantis custodia: quia & lupus captus predam non tangit. Et sequitur si obscurior fuerit lepra.i.obliti criminis nulla appareat euidentia: & in homine continentur bona scabies est.i.infamia ex sua leuitate suborta. Scabies enim licet mortem non inferat:cutẽ tamen deturpat:sic & conuersationis leuitas licet mortẽ nõ inferat si sola sit:tamẽ famam denigrat. Secunda ẽ lepra carnis uiue & exflorescẽtis in assuefactione cõsuetudinis de qua leuit.xiii. Plaga lepre si fuerit in homine &c. Cumq; color albus in cute fuerit & capillorum mutauerit aspectum: ipsa quoq; caro uiua apparuerit:lepra uetustissima iudicabitur. Capilli sũt prolixiores pili i qbus ꝓcessus iniqtatis iudecur descobi. Immutatio capilloꝝ signũ ẽ ꝙ longa cõsuetudine iniquitatis iniquoꝝ affectibus ẽ radicata:hec lepra non exigit sacerdotis discussionem sed meretẽ separationem que dicitẽ uetustissima propter inueteratam consuetudinem: & dicitẽ carnis uiue:quia peruersitas habet apparere. Sed aliquando in uirũ iniustum insurgunt testes iniqui: quando loquũtur homines aduersus iustum iniqtatem: mentiẽtes propter odium ueritatis. Et ideo hec est alia lepra solius calũnie & false criminatiõis: ideo sequitur. Si autem effloruerit discussa lepra in cute: & operuerit omnem carnẽ a capite usq; ad pedes:quicquid sub aspectu oculoꝝ cadit cõsiderabit eũ sacerdos & tenere lepra minime iudicabit. Hec lepra calũnie impietatis que totũ benedictum iesum operuit & singulariter oia mẽbra eius. Nã de eo dicitur Esa.liii. Nos reputauimus eum leprosũ qui cum in cute non corpore fuerit: quia in infamia imposita non est culpa commissa:& dicitur discurrens lepra in cutis superficie: discurrit enim & nunquã figitur:quia non inuenit locum in quo

stabiliatur: unde & de falsis testibus eius dicitur: ꝙ conuenientia testimonia non erant. Dicitur omnē carnem eius operire a capite usq; ad pedes: quicqd sub aspectu oculorū cadit: quia omnia opera eius prima & nouissima perueniebant: & qcqd aspicere poterant maculabant. Sed hec lepra discurrens ef florescebat: quia sub obfuscatione infamie apparebat puritas innocentie: hec lepra ē minima quia minuitur homo per patientiam. Et quia displicere malis est laudabile: unde signum magne uirtutis ē impugnari ab impiis. Curatur etiam lepra minima per deformatiua supplicia que deformat speciem carnis: sed causat pulchritudinē mentis: sicut fuerunt in martyribus & in christo iesu de qua Esa.liii. Non erat ei species neq; decor. Tertia lepra ē cicatrix que ē ex recidiuatione post bonum sanitatis Et quia duplex est opus prauum: quoddam flagitiosum per intēperantiam in seipsum: quoddam facinorosum per iniuriam ad proximū. Ideo duplex ē lepra cicatricis. s. in ulcere & cōbustura. De prima leuit.xiii. Caro & cutis in qua ulcus natum ē & sanatū: & in loca ulceris cicatrix apparuerit alba uel subrufa &c. Vulnus quod corrumpit decorē corporis flagitium ē uiolans speciem nostre honestatis. Si tamē sanatum fuerit & ad cicatricem perductum timendum est ne morbus redeat: sicut apparet eis qui reuertunt̄ ad uomitū. Tunc autem apparet alba macula quando fit recidiuum ex sola contaminata uolunctate. Tunc uero subrufa quando ex certa malitia: & quando fortiter irascuntur contra corrigentes sicut Herodes contra Ioannem. Talis leprosus & contaminatus est pronunciandus. De cōbustura similiter idem caro & cutis quam ignis exusserit: & sanata albam siue rufam habuerit cicatricem &c. Ignis significat iracundiā que tunc exurit carnem humanam quando parit contra ꝓximū discordiam: tunc sanatur quando reformatur. Sed in cicatrice albedo nascitur quando ex surreptione uel infirmitate aliqd pacis uiolatur. Tunc autē est subrufa lepra & contaminanda quādo rūpitur ex certa malitia. Quarta lepra parat defectum fidei singularis persone: & hec lepra dicitur capitis uel barbe de qua leuit.xiii. Vir siue mulier in cuius capite germinauerit lepra &c. Et ibi dicit̄ ꝙ si locus fuerit humilior: & capillus flauus & solito subtilior lepra capitis est aut barbe: & contaminabit eum sacerdos: lepra in capite ē error in fide: de deo uel de christo eius. Nam deus & christus est caput fidelium: & fides caput & salus in anima. Barba autē ꝑfecte uirilitatis indicium est: & significat uirtutes sāctorum: unde in quātū capitis humana scientia. s. christi hominis a christo capite descendit in barbā .i. in sanctorum uitā perfectam. Quodcunq; ergo a cōmuni christi fide & a ueritate doctrine sanctorum deficit in isto locus lepre apparet humilior reliqua carne: quia error ipsius iacet īferius salua credentium fide. Capillus etiam flauus est solito subtilior: quia de suo ingenio presumentes & imaginātes fantastice subtilitates non stāt in uera humilitate. Nam per flauū colorem qui a nigredine recedit & appropinquat albedini significatur fiducia subtilitatis sui ingenii: uel ex presūptione singularis reuelationis dei: ꝙ si alicuius talis fides sancte ecclesie cōmuniter cōferatur: & rationes suas tāq; deceptorias aspernantur: non iudicabitur tamen lepra heresis: sed reducetur correctiōe ammonitiōis. Et hoc est quod dicit si locum lepre uiderit equalem carni uicine. i. confessionem similem fidei transire: prohibebit eum donec ab errore quiescat. Sed interdum die septimo intuebitur eum: quia diligenter est considerandum ne forsitan errorem quem dānauit in publico sustineat in secreto. Sed absq; loco male radicis caput & barba eius proprii desiderii sensuum: non similiter & proprii ingenii fiducia detruncat̄: locus tamen macule non rasus relinquitur: ut erroris memoria habeatur: & quantum malum faciebant ī ecclesia suis oculis ostenditur. Sed reducitur septem diebus aliis dum plus ꝙ catholicus nominatus fuerit. Quinto dicitur lepra domus & significat defectum fidei in congregatione de qua leuit.xiiii. Si fuerit plaga lepre in edibus: ibit cuius est domus nuncians sacerdoti. Ista dicuntur in textu ꝙ debent sacerdoti nunciare: ꝙ sacerdos precipit uasa ꝓferri: ꝙ debet eam diligenter considerare & in parietibus attendere: si pallor siue rubor apparet in lapidibus & humidiores sūt ceteris partibus domus. Debet septem diebus claudere: & si lepram creuisse uiderit: lapides inde extrahet & alios loco ipsorꝫ ponet: domus tota intrinsecus raditur & alio luto linitur. Domus est ecclesia: lepra in domo: heresis ī collegio. Sacerdos precipit uasa offerri ne contaminentur: quia fideles precipit a talibus separari ne inficiantur. Sacerdos stat ad hostiū domus quando talium considerat ingressus & exitus: pallor color mortis heresim significat, unde & equus pallidus in Apoca. hereticum significat. Sed cum palore est in lapidibus rubor quando ad resistendum coram omnibus apparet in eis zelus & feruor: domū uero claudi precipit: quia fideles ab istis separari iubet: & eorum mala documēta nō audiri: qui ea intrauerit immundus erit. Lapides precipit erui: & in locū īmūdum poni: quia doctores talium precipit separari: & illorum errorem excōmunicari. Domum totam precipit radi: quia corporibus omnium auditorum precipit errores euelli: & alios lapides. i. catholicos doctores ibi poni & alio luto. i. alia sana doctrina fides īstrui. Sexta lepra est caluitii & recaluatiōis: hec lepra elationis in affectu ex operibus misericordie procedēs tanquā ex cibo sano infirmitas ex inordinatione sumēns De hoc leuit.xiii. Vir de cuius capite capilli fluūt caluus & īmundus ē. Caluities uero fluxus capillorū in toto capite per quem fluxus nulla pars capitis denudatur: sed cesaries attenuatur: & significat erogationem elymosine de paupertate domus sue.

Si autem in parte anteriori ex fluxu capillorum

frons fuerit denudata recaluaster. Et tunc denudat
frons cū affectus temporalium abiicit: & substātie
sue abrenūtiat ut facilius anime sine distractiōe sol
licitudines eorū dominū contempletur. Sed ca-
pilli in parte posteriori retinentur: quando ad solā
necessitatem tempalia conseruantur: hic recaluaster
est qr uir perfectus & illuminatus talis potest repu
tari. Si autem caluitio: uel in recaluitione albus uel
rufus color fuerit exortus: & hoc sacerdos uiderit
condemnabit eum: haud dubium lepra ē albus co
lor qui est signū lepre appens in utroq uertice ē cū
p hoc q quis largitur ppria: eius animus in supbi
am leuatur. Quo contradicit. Mat. vi. Cū facis ele
mosynam nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua
& ce. huiusmodi etiam color ibi nascit cū quis de
rapina elemosynā facit. De quo Ecc. xxxiiii. Dona
iniquorū nō pbat altissimus. Septia lepra ē uestiū:
q est elationis in operibus iustitie. De qua leuit.
xiii. uestis linea uel lanea que lepram habuerit sta-
mine uel subtegmine: aut pellis: aut quicquid ex-
pelle confectū est si alba uel rufa macula fuerit i fe-
cta lepra reputabit. Attende lcōr q omnia hec
i figura cōtigebant illis. Nō enim sic fuit simplex
moyses: ut quicūq ista legit debet esse quin uideat
q ista sunt ridicula. Nihil enim coram deo imūdū
nisi peccatum: qd in sola uoluntate deordinata cō
sistit. Vestis que ornamentū corporis tribuit: &
fomentum uirtutis est iustitia: animā ornans exteri
us coram pximo: & fouens interius in conscientia
coram deo: ps. cxxxi. Sacerdotes tui induāt iusti
tiam. Lanea ē per exercitiū actiue uite: linea p simili-
tudinem contemplatiue: & utraq ornat animā &
fouet: pcerbione ultimo. Quesiuit lanā & linū &
ce. In stamine fortitudo intentionis: unde & a stan
do dicit: i subtegmine discursus & frequentia bone
operationis: p pellem mortificatio corporis p illud qd
conficitur ex pelle multiplex utilitas que ex corpo
ris mortificatione pcedit. Sicut est castitas corporis
contēptus mundi silentiū & huiusmodi. In ma
cula alba fauor uanis glorie: in rufa malitia iuidie.
In stamine ergo est alba macula: uel rufa: cū nostra
intentio deprauata non plene querit gloriam dei:
sed fauorem mundi: & tamen de apparēti utilitate
pximi contabescit p iuidiam qr p pximi excellen
tem famā timet perdere suam reputationem extri
secam. Item in subtegmine & in pelle: quando de
mortificatione corporis est appetitus laudis pprie
uel dolor felicitatis aliene: uel p maculam rufā po
test itelligi crudelitas iudicantis uitam alienā: que
maxime i taliū pelle uel subtegmine solet accide-
re. Talis uestis debet includi: quia talium anime
debet sensus claudi: ne. s. se effundant in oculis ho
minum & ne aliis irrideant uel ne de eis ferant iu-
dicium q si secus talis lepra non curat lauet aqua
contritionis in secreto sue conscientie: & quātum
potest eleuat ab aspectu sue cōsiderationis quicqd
in se appet esse uirtutis: q si nec sic correctus fuerit
sciat q igne eterno ardebit: maxime si talis lepra
ipm sic mortaliter inficit q a dei honore itentio-
nem auertit. Cum tot sint uani modi lepram cu
rādi: unde dictus iesus solus lepre mūdator omni
um curatu suam per duo curauit p uerbum. s. & ta
ctū: de uerbo curauit decē: tactu unū. Quia plene
& perfecta cura omnis nostre lepre est pfecta hūili
tas diuine obedientie: & tractatus transformatiōis
amatiue maxime p benedictū iesū inocētē & purū
p nobis crucifixū: in cuius sanguine bulliēte igne
spiritus sancti: ois nostra lepra consumitur & mun
dat lauat & restituit sicut pura: qt mēbrorū purū
& sanū efficiunt purissimi iesu xpi

Iesus medela datus Cap.xx.

On solum benedictus iesus ex pietate cot
dis leprosos mūdauit & curauit: sed oium
infirmitatū nostrarū ulis extint medicina:
Et ideo uerbo: tactu: uestimēto: psens: absens reme
dia tribuit sanitatū: & omne genus egritudinis ipe
curauit. Nā cecos illuminauit: claudos erexit: mu-
tos soluit: surdos appuit: mūdauit leprosos: sanauit
palyticos: liberauit lūaticos expulit febres: eiecit de
mōes: eleuauit curuos: extēdit cōtractos: purgauit sā
guifluos: mortuos suscitauit: ūde. Mar. vi. dicit q
quocūq itroibat uicos aut uillas aut ciuitates i pla
teis ponebant infirmos & deprecabātur eum ut uel ut
fimbriā uestimēti eius tangerēt: & quotquot tāge
bant eum salui fiebant. Et luce. iiii. dicit q omnes
qui habebant infirmos uariis lāgoribus ducebant
illos ad iesum. At ille singulis manus ipones cura-
bat eos. Licet autem inumera sanitatū beneficia
intulerit medicus hūane salutis iesus: qr tn sunt. iiii.
generales egritudies: pp qs curādas pricipalius de
se fecit medicinā ut ad mētis curā i pñti sequat ple
na corporis cura in futuro: q mentis egritudies sūt
Ignorantia
Impotentia
Malitia et
Concupiscētia
Idcirco de. iiii. egritudinibus curatis a iesu his corre
spōdētibus breuiter subnectamus: In quibus xpus
se singulariter ondit medicinam. Et pmo de ceco
quē luto cōfecto ex sputo ppio ad lucē restituit:
cōtra malinam ignorātie cece. Nā de illo dicit. Ioā
nis. viii. q pteriēs iesus uidit hoiem cecū a natiui-
tate. Xpi iesu ptentio fuit eius uite peregrinatio
que tota est collyriū nostram illuminans cecitatem
qd ipe declarans dixit: qdiu sū in hoc mūdo lux sū
mūdi. Et in signū q ipe est totus uera lux: & uerū
lumē uolens illuminare cecū: lutum fecit ex sputo.
Sputū ē eterna sapiētia: quia sicut sputū a capite
fluit: Sic xpus sapiētia eterna a patre pcedit. Eccle-
siastici. xxiiii. Ego ex ore altissimi pdii. Terra est ca
ro assūpta de uirgine gloriosa q dedit fructū suū qt
cōcepit & pepit iesum: filiū dei. Saliua ergo terre cō
iūgit: quando iesus ex uirgine nascit. Et tamen fit
lutū quādo uerbū caro factū est. Et ut ondatur q
hoc fit ad nrām illuinationē: dr q hitauit in nobis:
Ioan. i. Ecce curā: uidimus gloriam eius &c. Sicut

dicit qui tale lutũ sup oculos hũit. Licet autẽ so lo uerbo posset curare: sic tñ ut dictũ est uoluit face re cũ tactu: ut ostenderet se eẽ illũ reformatorẽ quẽ de luto pmi hois legimus formatorẽ: & ut osten- deret sicut dictũ ẽ: q sua carnis assũptio est nra illu miatio: pñ & lutũ lauari pcepit. i. a nobis talẽ fidem reqrit q assũptionem nre ifirmitatis credamus ho- norẽ sue deitatis. Et hoc ẽ lauare lutũ: nullã idecen tiã in deo uidere: qr ẽ caro factũ. Et sicut dicit Theo philus sup hunc locũ: qdã dicũt q lutũ nõ fuit de- positũ: sed ĩ oculos est conuersũ quod multũ con- cordat mysteriis: licet Criso. cõtrariũ de luto dicere uideat: quia ĩ tali lotione nõ amouet a bñdicto ie- su ueritas carnis: sed ĩ amorẽ tã carnis q̃ uerbi fit to talis trãsformatio nre mentis: & ipsũ uerbũ caro fa ctũ fit oculus diuine cognitiõis. Vñ bñ dt q nõ in quacũq; aqua lauat: sed ĩ natatoria syloe: quod ĩ terptat missus p hoc uerbũ euagelistẽ notãter oñ- dens sacramẽtũ huius piscine. Sicut hic dicit Aug. Nisi ille fuisset missus: nemo nrm fuisset ab iniqta te dimissus. Lauare ergo ab oi indecẽtia pcci. Mi- rabilis aũt cõmendatio huius ceci ex ipsius hũilius obedia: sicut dicit Criso. dicas ceci fidẽ: qui nõ con tradixit: nõ cogitauit apud semetipsũ lutũ solet ex cecare uidẽtes: & syloe laui & iã a nullo sum adiutus: si quã uirtutẽ haberet prius utiq; curasset. Sed singu- lariter obedit: unde seqtur abiit & lauit & uenit ui dens. Nota etiã ceci gratitudinẽ: nam cognouit bñficiũ: unde dixit. Ille hõ qui dr iesus lutũ fecit & unxit oclos meos. O bñdicte cece: unctionẽ dixit: ui det passionẽ. Multũ eñi te xps unxit: cũ carnem tuã assũpsit: & bene unxit uirtus iesus qui unctus fuit oleo letitie p̃consortibus suis. Scdo exhibu it p̃coniũ. Iuxta illud. Quid dicis de eo q aperuit ti- bi oculos. Et dixit. Quia pphã est & licet parũ di- xit. tñ uere dixit: hic uere ẽ pphã quẽturus ẽ ĩ mũdũ Et q multũ dixit cõtra affectũ malignãtiũ & mali gne interrogantiũ: & iesus ẽ talis propheta: cuius oculis oia sunt nuda & apta. Tertio cõfutat ad- uersarios sicut patet in textu. Et post multa cõclu- dit. In hoc mirabile est q uos nescitis unde sit & aperuit oculos meos. Et ĩfra nisi hic esset a deo non posset facere quicq̃ &c. Iste aũt benedictus cecus ue re est mẽte illuiatus & corpore sicut prudẽter: sic ef ficitur. Sic & cõstanter iudeorũ cõfutauit superbiã & pfidiã: qui cũ nõ hẽrent quid respõderẽt in eius contumeliã prurperũt. Quarto reddidit debitũ ob sequiũ: nã corde credidit & ore cõfessus fuit dei fi- lium iesũ dicens. Credo dñe & reuerẽtiã in ope: nã procidens adorauit eũ. Sic ergo patet plena illũina tio nre cecitatis: ubi informat mẽs nra illuiata quõ dẽat deũ colere in opere huius ceci imitatiõe. Iste ut dr fuit btũs cedonius: q cũ benedicta magdale- na & aliis fuit mari expositus. Sicut hẽtur ĩ legẽda magdalene & requiescit in scõ maxio iuxta corpus magdalene. Secũda infirmitas mẽtis dr ĩpotentia: quã xps iesus pris uirtus curauit: huius curatõ figu ratur ĩ illo qui icidit ĩ latrones: Luce. x. In cuius cu- ratiõis historia primo nota casũ. Secũdo remediũ. In casu nota q dimisit primo mẽtis trãquillitatem quia discedit ab hierl'm: cõuertit se ad tpaliũ uani- tatẽ quia ĩ hierico quod interp̃tatur luna: quia tpa- lis psperitas assimulatur lune: que habet lucẽ sepius eclypsantem maculatam & uariatam. Modo enim est plena:: modo uacua ab alio mutata: quia non lucet a se. Sic & tpalia nõ lucẽt unde ĩordiate dẽant appeti nisi ex nra puersitate. Tertio in casu nota latronũ icursionẽ: bonorũ expoliationẽ: uulnerũ i- flictionẽ: & adiutorii destitutiõnẽ. Nã sacerdos & le uita descenderũt eadẽ uia: uiderũt miserum ptran- sierunt eũ: & nullũ prebuerũt adiutoriũ: quia sacer- dotiũ legis ãtique uel ipsa lex data a moyse uulne- ra quidẽ pcci ostẽderũt: sed nullũ remediũ plene cu rationis dederũt: lex eni subintrauit ut abũdaret de lictũ: & ĩpossibile est sãguie taurorũ aut hircorũ au ferri pcca: unde transitus istorũ quia sine misericor dia fuit magis uulneratũ afflixit: dũ concupiscentiã auxit phibẽdo nõ remediũ cõtulit miserẽdo: pro- pter quod etiã dr ex hoc scñ sup hoc peccãs pcci

Relictus ẽ igit hic miser semimortuus deo: sed totus mortuus in seipso. Semimortuus deo dr qui nõdũ incurrerat maleficiũ obstinatiõis: nec iudiciũ interne dãnatiõis sed liberari ppulsus erat in benefi cio redẽptiõis. In seipso erat mortuus: quia hẽbat mortis uulnus & erat ueraciter dei inimicus: nec a cura ex parte sua poterat esse aliquis motus: nec co natus fructuosus uel uirtuosus. Aliter possumus dicere q pluta fuerũt mala huius deuiãtis. s.

Primũ fuit exilii & uagationis

Secundum fuit defectus subsidii & sustentatiõis quia in hierico descendebat

Tertium continuitas morbi & effluxionis in eo q dicit descendebat.

Quartum atrocitas inimici: quia incidit ĩ latrones

Quintum demũdatio status gratuiti & stole in- nocentie: quia despoliauit eum.

Sextũ uulneratio bõi naturalis: quod notatur ĩ pla gis impositis in oibus mẽbris. Nã in rõne sixa est ignorantia. In mẽoria ipotentia: in uolũtate mali- tia. Eruerunt sibi oculos itelligentie: psoderũt au- res obedie: obturauerũt nares discretiõis: mutilaue rũt linguã diuine laudis: ãputauerũt manus oper uirtuosi: cõfregerunt pedes stabilitatis ppetue & gressus bone: foderũt latus delectõis pxiui: & fe cerunt in capite uulnus supbie: in oculis toruitatẽ inuidie. In dentibus stridorẽ ire. In corpore tristitiã melancõie: in manibus rapacitatẽ auaricie: in uẽtre ĩgluuiẽ gule: & in renibus fluxum luxurie. Vide tur tibi q multa icurrerit hic stolidus deuiator huic põt dici illud Baruch. iii. Quid est q in terra inimi corũ es. Inueterasti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis: deputatus es cum descendentibus ĩ infernum: dereliquisti fontẽ sapie. Et audi destitu tionẽ subsidii. Nã oĩa remedia sine samaritano sũt inutilia & ĩperfecta. Nam p sacerdotem & leuitam status ueteris testamenti in sacrificiis & in lege no

tat mltiplicẽ defcm̃ huius adiutorii: & nihil pdesse imo obesse sine expietia samantai. Nã pmo ondit q lex ãtiq̃ hũit auctoritatẽ ĩ stabilẽ necitatẽ pterqđ dicit: q icidit: nec ipa ratio necessaria fuit: hũit & effabilitatẽ. Ideo dr q sacerdos descẽdebat: habuit infirmitatis idemptitatẽ: Ideo dicit q eadẽ habuit remediu pticularitatẽ: unde dicit: Sacerdos quidã: qr nõ fuit uł e omniũ gentiũ: habuit cõpassiõis uacuitatẽ: nã ĩfirmũ uidit sed nõ succurrit: habuit durationis breuitatẽ: cũ dicit q p̃terit: quia sue lex siue pphe poterũt ĩfirmitatẽ cognoscere: sed remediũ non afferre: sed oportuit eos ĩ xp̃m p transire & quo ad sua figuralia preterire. Sequit .vi. sefficacia remedii in medico nostro iesu qui est medicus et medicina: ueniat igitur magister & medicus qr pessime ĩfirmatũ iacet hũanũ genus. Sed audi prius conditiões medici: & postea uidebis efficatiam remedii. Sed certe ipe benedictus iesus ẽ remediũ & medicina in omni parte sua. Nã primo notat ĩ eo difformitas cõditionis a uulnerato. Cũ dicit samaritanus interpretat custos: hic enim ĩ nocentiam p se & p omnibus custodiuit: quã ille mi serabilis pdidit. Secundo sanctitas pfectionis in eo q dicit quidam. Tertio unitas cõuersationis in eo q dicit iter faciẽs. Nõ descendit eadem uia sicut sacerdos & leuita sed totus fuit noue pfectiõis. Quarto ueritas icarnatiõis: qr ucit secus eũ: nõ ubi erat ille: sed iuxta: qr nõ assũpsit naturã culpabilem sed palpabilẽ: in silitudinẽ hominũ factus: ubi Ber. hoim dicit nõ hoĩs qr p̃mus hõ non in carne peccati: nec ĩ silitudinẽ carnis peccati creatus ẽ: xp̃s autẽ in nři hoim miseria p̃scius & psidius se imerfitne subtilis ille diabolus magnũ pietatis dep̃hẽderet sacramẽtũ. Quinto affectuositas cõpassiõis: uidẽs eũ misericordia motus ẽ. Sexto acerbitas tolerantie passionis: qr appiãs alligauit uulnera eius infundẽs uinũ & oleũ: ubi simł & radix q̃ fuit charitas in approximatiõe & cruciatus doloris notatur ligature copia & uino. Nã tanta fuit exterior passibilitas & uilitas ut recte uideret latro ip se: unde in medio latronũ fixus stabat in cruce: & super se p to latrocinio humane nature suscepit iudiciũ diuie sentẽne. Nempe qui sibi in creaturis fere oĩa uulnera alligauit. Vere ułis istius alligature salutis: dũ sibi oia mala nostra ut deleret uniuit & singłari uelamine omnes in se includens p omnibus penã sustinuit debitã & plenissime satisfecit: & omnibus infudit oleũ plene remissionis: & uinũ silis confortationis & punitionẽ penitentie & cõpassionis & imitationis sue crucis. Et ne conqueratur hic infirmus quod non possit talem medicum imitari ideo ponitur .vii. s. intimitas coniũctiõis qr imposuit ĩ iumẽtũ suũ .i. in corpus suũ. Sicut dicit. Theophilus. Mẽbra nãq; sua nos fecit & pncipes corporis sui: ut iã os nostrũ & caro nostra sit ut uiuamus ipsa non ipi sed uere xp̃i. Ducit ĩ stabuliũ: pót uno modo introduci itra domũ sue uite passibilis cursũ in quo huius nostre ĩfirmitatis appuit ĩ quo relaxata militia & laboriosa in arbore sue similitudinis requiescũt: dũ uidere ipm mlto plus nobis in huius uite laboribus ĩsudasse. Et bñ curã illius egit: qr si attẽdat sue uite status & opus plene est curatũ quicquid nobis potest esse male factum. Altera autẽ die ptulit duos denarios ostẽsionẽ sue gloriose resurectionis: & pmissionẽ nře silitudinis beatitudinis: qr dũ resurrectio nostra gloriosa futurã gloriam explorauit: hic dedit stabłario aio soluto p se & omnibus suis dicens. Quicquid superogaueris reddam tibi. Superogare est sine intuitu mercedis ex solo feruore dei: aiaỹ etiã zelo sui honorum debite rectitudinis deo tota mente seruire: & in redẽptoris iesu silitudinẽ trãsformari. Quod qui in reditu sue clare uisionis tanto ãpliorẽ sue retributionis accipiunt mercedẽ: quãto in maiori gradu amoris: supra solã expectationẽ mercedis perfectius facta sũt. Vides ergo q̃ plene medicus iesus totus ẽ nostre iniquitatis medela: & q̃ p plene ĩ ipso & per ipm est nostra ipotẽtia firmata. Aliter pñt aliqua pdicta intelligi .s. q alligat uulnera sacramẽtorum: phises: infũdẽs oleũ: dans spẽ remissionis & beatitudinis: infundẽs uinũ: scilicet cõpũctionem nostre transgressionis: & timorẽ ultionis. Et imponit i iumentum suũ: cũ peccata nostra ipe pertulit ĩ corpore suo super lignũ: itroduxit ĩ stabuliũ .i. itra sancte ecclesie collegiũ. Curam egit: qr sic uulnera nostra sanauit. Altera die .s. post diẽ sue passibilis uite qr non uacabat eri ĩ terra diutius stare cõsumato nostre redẽptionis ope: protulit duos denarios & dedit stabłario .s. duas daues. Scientiã discernendi & potẽtiam absoluendi: & dedit apostoloꝝ collegio: uel duos denarios duo p̃cepta charitatis: uł duos denarios duplicis sue nature articuli .s. diuine & humane: uel duos denarios: notitia duplicis testamẽti: uel duos denarios affectus cordis & effectus operis & corporis. His omnibus modis dantur duo denarii: stabłariis. Qui ex omnibus his debet sollicti esse ĩ pascendis gregibus dominicis. Dicit autem: quicquid superogaueris: reddã tibi. Sup erogat apostolus qui de uirginibus p̃ceptum non habet: consiliũ dat. Superogat etiã de suis manibus operatur: ne euãgeliũ uenale ostẽdat. Superogat qui a licitis abstinent: ne debiles scandalizent. Nota autem q pius & benedictus iesus samaritanus per semetipm curauit uulneratio postq̃ stabulario tradidit curandũ: quod etiam seruauit in curatione lazari. In quo patet q inutiliter exhibetur cura ministri: nisi ueniat dei cura. unde Gregorius. Si discipłi lazaꝝ mortuum soluerent: fetorem magis ostenderent: q̃ uirtutem. Vides ergo benedicti iesu curã sollicitam: qr non solum se in medicinam totũ impedit: sed effectum nostre cure & custodie similiter pximus & maxime pastoribus committit: uade ergo & tu fac similiter: quasi .d. secũdũ. Crisostomũ Si quem uides oppressum: non dicas nequaq̃ ita ẽ siue sit gentilis siue iudeus & opere egeat non cauilleris: uix enim habet auxilium quicũq; mala fueris

passus. Tertia īfirmitas quā curat noster medi-
cus est defluentis nature concupīa: que est tā carna
litatū que figurat' ī cura sanguifl ue: q̄ cupiditatum
que figurat' ī cura manus aride: q̄ in p̄lationū siue
honoꝝ tpaliū: siue spūaliū que signat' in cura hy-
dropici in domo principis p̄hiseoꝝ. Cura ergo
fluentis cōcupie est tactus fimbrie uestimēti iesu:
fimbria est ultia ps uestis & significat extremū uite
iesu in patibulo crucis. Nā uestimentū eius dr̄ cor-
pus eius siue caro & eius uita passibilis. Tactus er-
go fimbrie ē amplexus passiōis sue: qn̄ deuota aīa
iesu passionē ruminat: & carnē suā tali cogitatōe &
extrinseca edomatōe castigat. Et si retro accedit qn̄
indignā se tanto bnf̄cio recognoscit: fimbriā tan-
git qn̄ tā carnis afflictione q̄ mētis cōpassione iesu
crucifixo se unit & tūc fluxus cōcupiscētie arescit:
uñ & ibi dicit. Nā & ego noui uirtutē de me exisse:
luce. viii. Non ē dubiū q̄ quotquot eū sic deuote
tetigerūt eius uirtutē senserūt & a fluxu īmundicie
salui fuerūt. Cupiditas auaricie & eius sanatio si
gnatur in hoīe hn̄te manū aridā. Nā manus arida
& cōtracta nihil boni pōt facere nec sibi nec alteri.
Sic impius auarus & seipsū cruciat congregādo: &
p̄ximū n̄ adiuuat sibi subueniēdo. Sed que fuit cu-
ra: fecit eū iesus stare in medio: quia omnis auaricia
uult stare in angulo. Stare ergo in medio est cha-
ritate feruere corde ad p̄ximos dilatato: & angulo
reciproce cupiditatis ab affectu dimisso. Et sic p̄mo
curat' auaricia interior que est ex siccitate dilectiōis
ī corde: postea dicit īfirmo. Extende manū tuā. Ma
nū extēdere ē exterioē subām pauperibus describere:
& tunc est hō plene sanatus ab auaricie cupiditate.
Tertia cōcupīa honoꝝ figurat' in hydropico: ē eni
hydropisis defectus digestiue ī epate inflatiōnē hu
moꝝ generās: & tumefaciēs uentrē. Epar sigt affe-
ctū: ubi ergo p̄pria ueritas nō digerit': ardor ambitō
nis generat' & tumescit uēter īflatura sup̄bie: & tūc
incipit honores anxie desiderare qui recte hydropi
cus fit: & quāto plus gradatī p̄mouetur: tāto plus
sitis in eo maioris ābitiōis accēdit'. Et qa in tali am
bitōe aīa alios fatigat': & in seipsa fatigatur: iō hy-
dropicus in sabbato curatur. Si eni mēs superba
uellet in seipsa: & in sue uilitatis cōsideratōe q̄esce-
re desineret exterius ābire. Cui dici pōt illud Esaie.
xvi. Sup̄bia tua & arrogātia cordis tui plus ē q̄ for-
titudo tua. Sed dr̄ luce. xiiii. Ipse uero app̄hensū sa-
nauit eū ac dimisit. Cū. n. sup̄bus deū fugiat: & uē
tū sequatur & umbrā tūc ipsū iesus app̄hendit qn̄
sibi cōfringit honores cupitos. Et qa sepe mēs ex-
terius hūiliata p deuotionē ad uerā hūilitatē p sui
cognitionē redit iō dr̄ q̄ iesus hūc sic app̄hensum
sanauit: uñ Hiere. li. App̄hēsi st̄ fortes eius: & emar
cuit arcus eoꝝ. Fortes app̄henduntur: cū sibi sup-
bi ab hoibus humilibus eiciūtur. Sed arcus eorū
emarcescit cū ambitio p quā alios sagittabāt iniī-
māre hūilitate de corde euanescit. Sic sanatū dimit
tit cū ad appetendū & opandū hūilia reddit. In hu
ius signū statim pabolā instructiuā de hūilitate sb
iungit: ut inuitatus ad nuptias nouissimū locū te-
neat. Et in illa pabola ambitionē p̄ncipū & p̄hiseo
rū confutat. Sic igitur bn̄dictus iesus: triplicē con-
cupīam maloꝝ radicē curat. Quarta infirmitas
& oium hoꝝ pessima est malitia: & hanc figurat ie
sus & curat in surdo & muto. Nā in surdo signifi-
catur malitia obstinatiōis & inobedie. In muto cōf
fesio laudis diuine. Et si ē naturale q̄ q generaliter est
surdus: est & naturaliter & generaliter mutus. Sic &
qui a deo p auditū sapīam non p̄cipit: nequaq̄ eius
laudes canit: uñ est ista obstinata malitia deū nolle
laudare: & qa qui tā p̄fidus est indiget adiutorio:
ideo de isto dr̄: q̄ p alios ad iesum adducitur ut cu
retur. Et quia ualde raꝝ est ut q malitiose peccant
misericordiā inueniant: iō de isto dr̄: q̄ apprehēdit
eū de turba seorsū quia singulare ei p̄stitit bn̄ficiū
Et ut oñdat q̄ sit graue ex malitia peccare: dr̄ iesum
in celū respicere & ingemiscere. q. d. hoc ē opus ce
lestis misericordie nō hūane: tam delictuosā culpam
delere: que filiū dei simplr̄ facit in carne gemere p
ipsius culpe intolerabilitate. Et quia sepe diuina
misericordia ubi maiorē indignitatē inuenit: ibi ad
suā bonitatē ostendēdā maiorē grām infundit: iā
istū cū multa familiaritate curat: nā suos bn̄dictos
digitos ī auriculas misit: qa seip̄m familiarissīe sepe
in talibus interius & exterius infundit. Et sequitur
q̄ sapidissimo sputo oris sui linguā eius tetigit: qa
sepe talibus celestiū gustuū & suaꝝ sublimiū fami
liarissimas & saporosissimas suauitates immittit: p
pter quod sequitur: q̄ statim aperte sunt aures eius
quia talis aīa aperitur plenitudine ad auditū diuine
obedie. Et solutum est uinculū lingue eius & loq̄-
batur recte. Tūc aūt recte loquitur cū sibi oēm ma
litiam attribuit: & a deo oē bonum recognoscit: &
non solum recte confitendo culpam: sed & deuote
reddendo grās & attente ad hoc recolligendo totā
animam & iuste corrigendo totam conuersationē
preteritam. Attende autem q̄ litteraliter sicut di
cit' Criso. misit digitos in auriculas eius potens uer
bo sanare: ut ostenderet q̄ diuina uirtute ditatum
erat corpus diuinitate unitum & operatio eius.

Quia enim propter transgressionem ade mul-
tam incurrerat humana natura passionem: ac per
hoc membrorum & sensuum lesionem: ueniens ie
sus in seipso demonstrat perfectionem humāe na
ture. Et propter hoc digito aures aperuit & sputo
loquelam dedit. Theophilus autē dicit. Ex sputo
tetigit linguā eius: ut ostenderet q̄ omnia mem-
bra sui corporis diuina & sancta existunt. Sicut est
sputum quod uincula lingue soluit. Etenim
omne sputum est superfluitas: sed in domino om
nia diuina fuerunt. Ex quibus patet q̄ totus ie-
sus ex toto se est factus nostre infirmitatis medela.

Vnde & maximā deuotionē & delectationē de
bemus concipere cogitando ī benedicto iesu etiā
sup̄flua sue nature. Quia qd̄ in aliis est abomina-
bile sustinere sup̄fluū & īmūdū: in benedicto iesu
est maxime charitatis & condescēsionis ad nos pie

tatis plenū & oſtenſiuū ſignum: ac per hoc noſtre ſaluti neceſſariū & accomodū: & noſtre dilectionis fortiſſimū attractiuū. Immiſit autē in auriculas ſurdi ſpirituales digitos manus.
Primo pollicē potētie: in quo dat̉ poſſe reſiſtere malo & poſſe exerceri i bono ſecūdū duas iūcturas pol bus. Omnia inquit apoſtolus poſſū in eo qui me confortat. Ad philip. ultimo. Secūdo indicē ſapientie: qui dat cognoſcere creatorem: redēptorē: & bn̄factorē. Secūdū illud. Deutro. xxxii. utinā ſaperent & intelligerent & c. hoc autem eſt amare bona que audit cū omni cōcupiſcentia ſapie. Et hic eſt ille digitus qui ſcribit legē domini ſiue dei uiui non lapidus tabulis: ſed cordis. Tertius digitus eſt benignitatis & charitatis quo diligūt̉ inimici: ad quē magi & malefici pharaonis non poſſunt attingere Exo. viii. dicentes. Digitus dei eſt hic. Non enim poterāt cynifes opari: nec uexationes importunas patiētia ſine feruore dilectiōis ſpūs ſci non pōt pūgens inimicus diligi. Et licet dici poſſit q̄ iſte digitus hēt tres iuncturas: diligere deum ex toto corde ex tota mente: & ex tota aīa: uel diligere deum: ipſū: & proximum: tamē has tres iuncturas uolo dat digito auriculari reſpectu inimici. Prima ſit eius lēat uel ſaltē patienter ſuſtinere aduerſa inflicta. Secunda: con toto corde ſibi procurare ſpiritualia bona. Tertia eſt pro ſuo poſſe ſibi ſuccurrere per tēporalia bona: & eius impedire aduerſa: hē ſūt tres iuncture & digiti quibus deus in altum perfectionis ſtatum appendit molem terre ideſt anime iter̄ tu carne uiuentis. Quartus medicus penitentie: cuius iuncture ſunt contritio: confeſſio: & ſatiſfatio hoc digito eiciuntur demonia: ut poſſit regnū dei ſeri ī aīa. Quintus minimus humilitatis & obedientie preceptorū: ꝓhibitionū: & conſiliorū: hic ꝓprie dicitur auricularis: quia autem facilius intrat & purgat. Non enim ibi dimittit ſuperbie uentū: nec putredinē ꝓprie confidentie: nec terram uel lapidē obſtinationis maligne ſed hūilitatis ꝓprie ſeſū quē euacuat: & ſue iuſtitie ꝓputationē purgat: & totam cordis affectionē ad obediendū aperit & pat̉: & ilhic diuina ſapiētia intrat. Sapiētiam inquit ſapiens ſuberi tempore uacuitatis. i. illo tēpore quo aīa plene eſt euacuata p ſpiritū humilitatis: hoc digito ieſus inclinatus ſcribebat in terra. i. ī aīa hūiliata & cōtritate deo multū humiliauit & purgauit aurē peccatricē: cū dixit. Nemo te condēnauit mulier nec ego te condēnabo. Nō ē hic digitus ſupbie roboā qui ait. iii. Re. xii. Minimus digitus meus ē groſſior dorſo patris mei: & ꝓpter ſuam ſuperbiā perdidit magnam partē regni. Hec eſt illa manus ītegra quā diu expectata petebat ꝓpha: cū dicebat. Emitte manū tuam de alto. Manus miſſa de alto ē ieſus miſſus a patre eterno que manus ē medicinalis & curatiua. Nā quicūq̄ bene tangitur ab ipſa uere confirmatur & confitet̉. d. Bene oīa fecit. Sic igitur patet: q̄ qui a planta pedis: uſq̄ ad uerticē ſalute nō requirit: ieſus medicus piiſſimus in humano genere ad ipſm totū curādū de ſe totum medicinā fecit: & in ſabbato requietionis eius & unionis in pſona filii dei totū hoiem ſaluū fecit. Bene ergo dictū eſt Ieſus medela datus: q̄r nō fuit opus ualentibus medicus ſed male habentibus.

Ieſus a morte ſuſcitatus Cap. xxi.

T autem benedictus ieſus oſtendat̉: quia omnibus oīa factus eſt: nō ſolū dicit̉ medicina languentiū ſed ſ̄ſurrectio & mortuorū: q̄admodū ipſe dicit. Ego ſū reſurrectio & uita. Licet autem innumeros mortuos & diuerſis modis ſit credēdū ſuſcitaſſe dominū: ꝓpter qd̄ ī ſignū ſui aduentus multitudinē reſurgētiū Ioāni adducit ad ꝓpoſitū. d. Mortui reſurgent: tamē ſpeciali ſpūs ſācti conſilio in hiſtoria euangelii triū exp̄mit̉ reſurrectio: in ſignū triplicis ſtatus mortui per ieſu gratiā reſurgentis. In his ergo tribus perſonis ſignificat̉ triplex genus ſpūalis mortis. ſ. cōſenſus: actus: & conſuetudo. Et triplex ſtatus morientium. ſ. incipientium: proficientium & perfectorum. ſ. laicorū clericorum: & religioſorum. In quibus modus triē mortis: & reſurrectiōis multū differre uidetur. Et ī hac triplici figura uariatur myſtica ſignificatio hoīm trium. Nam in genere peccatorum peccatum ſolius conſenſus figuratur per puellam mortuam i domo: peccatum actus per adoloſentem extra portā in lecto: peccatum conſuetudinis per fetorem lazari i ſepulchro. Aliter autē in ruina ſtatuum hoīm uariatur perſonarum myſteria. Nam ruina ſecularium in iuuene adoleſcētulo. Mors clericorum in lazaro Mors religioſorum in puella apta cōnubio. Et horū mors & reſurrectio: loco: etate: modo: & ſigno: differre uidentur. Loco differunt: q̄r puella in domo: adoleſcens extra portam: Lazarus in monumēto feteus: quia peccatum conſenſus latet in corde: actus manifeſtat̉ in aperta uiſione: cōſuetudo fetet ex fame corruptione. Differunt etate: Nā puella ānorum. xii. Adoleſcens maior: lazarus uir perfectus: quia peccatum cogitationis reſpectiue dicitur puum: ī opere dicitur creſcere: ſed in conſuetudine maxime confirmari: ubi ergo peccatum inuenitur ibi a benedicto ieſu reſuſcitatur. Differt etiam horum reſurrectio mō. Nā puellā reſuſcitauit paucis uerbis. d. Puella tibi dico ſurge: in reſurrectiōe uero adoleſcētis dr̄ q̄ p̄mo miſericordia motus poſtea acceſſit & tetigit loculū: poſtea p̄ra uerba locutus eſt: & nō ſtatim reſurrexit ſed reſedit. In reſurrectione uero lazari infremuit ſpiritu & turbauit ſe ipſum: lachrymatus eſt: uoce magna clamabit: & tamen cum toto hoc ligatus producitur. In quo notatur q̄ facilior noſtra correctio ſolius cogitatiōis: ſed difficilior eſt operis: difficilima uero conſuetudinis. Ezechielis. xxiiii. dicitur. Multo labore ſudatum eſt & non exiuit de ea rubigo eius.
Differentia uero ſignorum fert̉ ad diuerſas ſignificationes ſtatuum: Sed nihilominus etiam in

modo est alia differentia quo ad testes. Nam puellam suscitauit paucis presentibus. Sed adolosentem turbis astantibus: lazarum congregatis multis nationibus: tam eorum qui uenerant ad consolandum sorores: q eorum qui uenerant ad diem festum. In his ergo uaria mysteria secundum uarias ceremonias figurantur peccōꝝ. Sed nunc accedamus ad significationem statuum. Et hoc modo hanc suscitationē triplicem exponamus: quia facile ē ad alia diuersimode applicare per adolescētem primo status secularis exprimitur: quem continue mr ecclesia lamentatur: qui bn in Naym moritur que commotio interpretatur quia quotidie quattuor commotionibus cōmouetur.

In gaudio prosperitatis
In dolore aduersitatis
In spe longioris uite
In timore temporalis pene.

His continue terra secularium mouetur ut merito tota illorum conuersatio naym. i. cōmotio noietur. Merito etiam per etatem adolescentie figuratur: qr adolescentia est etas

Virtutis improuida
Laudis auida
Complexione calida
Conuersatione lubrica.

Improuidentia ptinet ad ignorantia uel stulticiam que respectu spūalis cognitōis in statu seculari abūdat. In cuius signum lapidantes stephanū deposuerunt uestimenta sua penes adolescentem qui uocabatur saulus. Actuū.vii. Et hic est paulus qui dicit se misericordiam consecutum: quoniam ignorans fecit: prime ad thy.i. Laudis auiditas ptinet ad superbiam & inanē gloriā: unde Eccle.xii. Adolescentia & uoluptas uana sunt: unde & sic p adolescentū cōsiliū p̄cipitauit roboā.iii. Re.xii. Hec multū abūdat in secularibus: unde & in eis est maxima cā mortis. unde Hiere.xxii. Ad istū statū loquitur. Locutus sum ad te in abundantia tua: dixisti: non audiā: hec est uia tua ab adolescentia tua: quia nō audisti uocem meā. Complexionis caliditas pertinet ad auariciam: quia semper mens sitit & diligit temporalia: unde adolescēs audito uerbo iesu abiit tristis. Erat enim multas diuitias habens quas diligens relinquere noluit. Lubricitas ptinet ad luxuriam: unde dicitur: luce.xv. Adolescentior filius totam substantiam suam dissipauit uiuendo luxuriose. Sed adolescens in his suis malis non solum per consensum intus moritur sed p prauum opus effertur. Nam

Primo distemperatur in subiectione
Secundo languet in delectatione
Tertio moritur in consensu: sed effertur.

In malo actu unde magnum dei beneficium ē: qñ etiam post consensum retrahitur ne faciat actū: Iob xxxviii. Quis conclusit ostiis mare quando erumpebat: quasi de uulua procedens. Mare est cor peccatoris per internum consensum amaricatum & cōmotū: sed per dei gratiam intus concluditur quando exterior actus impeditur. Hunc mr̄ ier uidua deflet cuius fletu iesus misericordia mouet̄: uidua est ecclesia a uiro suo dimissa: dum est in terris peregrina: sed turba ciuitatis est multa cum illa. s. electorum que tota affligitur pp ppl̄i xp̄iai ruiná. Angeli pacis dicit scriptura amore flebant. Nota autē q nullus mortuorum nisi precibus aliorum resurgit: unde & hec meretur uidua: patet in puella. In lazaro maria & martha. In signum q ī mortuo p peccatum nulla potest esse ratio meritoria: nec ex se ad gratiam dispositiuam: sed est totum ex superinfinita dei misericordia: q̄ mouet̄ merito alieno. Singulr autem & principaliter merito quo iesus unicuiq dispensauit in sua passibili uita: unde sequitur q accessit & tetigit loculum: & hi qui portabant steterunt. Nota ergo resurrectionis modum. Nā accedit iesus ad defunctum per timoris icussionem: tangit loculum per cōpunctionis immissionē: sub sistunt mali portitores per passionem & stupefactionem & detestationem peccati: uocat per interne consolatiōis inspirationem & uenie pmissionem: residere dicitur per quietem in dimissione peccati: sed incipit loqui confessiōe flagitii: & laude ac gratia beneficii. Vide ergo q in hoc adolescēte modus resurrectionis fuit caput eleuare & pectus & loqui: sed non totaliter locum relinquere: hec dicuntur pro mysterio. Quia secundum historiam & loculum reliquit & sanus ambulauit. Sed figuratiue sic spūs scripsit: resedit qui erat mortuus & cepit loqui: quia status secularis uix adhuc potest resurgere: ut ex malitia deum extrinsece nolit offendere. Sed adhuc resurgens renes & nates tenet i feretro quia concupiscentiarum & sollicitudinum multo tenetur allectiuo etiam impedimento: sed loqtur: quia suas imperfectiones & offensiones confitetur & caput & uitalia mēbra eleuat: quia sic suscitatus nō p malitiam sed p ifirmitatē peccat: quā ifirmitatē cōtinue p confessionem accusat. Sed quia status secularis in amicitia aliena recipitur: dum facit uiros psectos sibi amicos p elemosynaꝝ largitionem. Quos q amici sūt ppe mr̄ huius populi: q eum cū paulo orationibus & gemitibus pturiūt. Ideo dr q dedit illū mr̄i sue q a hoꝝ merito accipiūt bñficiū grē. Loculus in quo iacebat mortuus est cōsciā male secura: Eccle.viii. Sunt impii qui ita securi sūt quasi iustoꝝ facta hēant: portitores igit̄ illius mortui in loculo sunt quattuor facientes eum perseuerare in peccato.

Primus est fiducia uiuēdi de quo: Luce.xii. Aia hēs multa bona reposita i ānos plurimos.

Secundus ē leuigatio pcci: Prouer.xxx. Mulier adultera comedit & tetigēs os suum dicit: non sum operata malum &c.

Tertius ē aliene uite consideratio. s. multitudo maloꝝ. Contra quos Eccle.ii. Noli pecces in mul-

ntudle ciuitatis.i.exemplo multitudinis:quia non
mnus uritur qui cum multis ardet.
Quartus ẽ uenie remissio:quo cõtra:Eccl'.v.Ne di
cas miseratio dñi magna ẽ. In lectulo uero ipse
fbõis & multitudis offẽsiõis uitã secularẽ portat i-
perus passionũ i qbus quotidie ml'tus i ordiationi
bus cõmorat':unde & hic adolescens etiam reuiui-
scens i naym cõmorat':qr uita seculariũ etiam post
q̃ dimisit mortale peccatũ iugit' pturbatur cõmo-
tionibus passionũ:& ideo oportet q̧ uiuat semper
sub mñs tutela:ut p eo sẽp sit sollicita pscior eccl'ia
Circa resuscitationẽ lazari in qua significatur sta
tus clericorum nota q̧ signãter dicitur a deo dile-
ctus & lazarus. i. adiutus uocatus:& iesu hospitio
singulariter dignus & hõratus:qr clericalis status
habuit singularẽ dei dilectionẽ & electionẽ:unde
& hi sunt ps domini:& funiculus hereditatis eius.
Singulariter fuit a deo adiutus.i. pductus ad ui
te pfectionem:ppter qđ duabus sororibus meruit
hospitari.f.maria & martha:actiua & contẽplatiua
uita:quas sorores habuit ut uxores: quia utraq̧ co
gnouit & sibi subiecit:propter qđ & marthe extin
ctus est fluxus sanguinis sicut Ambrosi.d.i tracta-
tu de salute. Iesus autem largũ sanguinis fluxũ de-
siccauit in martha:& demones expulit de maria: qr
ab actiua uita per iesum fuit fugatus fastus omnis
uane ostentationis & discursus in appetitu glorie a
creatuta.Et a maria fugatum est septenariũ demo-
num:qr a uita cotẽplatiua fugatum est supcilium
ppriarum reputationũ.In quo cõsistit uniuersitas
omnium malorum:unde de reputãte se in spũali-
bus bonis:po test dici q̧ septẽm nequitie sũt i cor-
de eius:de quibus infra libro quarto:Iesus cruce di
tatus.Est etiam dignus deo hospite:qr apud statũ
clericalem est auctoritaſ de dei regno.Ecce ergo qr
status clericalis lazarus dicitur: Iste dicit' ifirmari:
dormir.mortuus esse.& i sepulchro quatriduanus
fetere. Sed attẽde q̧ hec sibi contingunt i bethaia
qđ est magis horrendũ.Bethania enĩ uno modo
interp̃tatur domus domini dei:qi ex usurpatione
donoꝝ dei.hec mala incurrit:unde & dominus cõ
queritur admirãdo.d. Quid est qđ dilectus meus
in domo mea fecit scelera multa. Iste autẽ status
pmo infirmatus fuit: quando ab apostolorũ statu
defecit:&ad temporalia mens anxie se cõuertit uñ
i tẽporalibus huic statui p̃discursia febrilis orta est
dũ nimis ista curaris a spũalibus statim tepefactus
est. Que infirmitas tantũ pcessit ut etiam paly-
ticauit manũ & caldiacã faceret ad actus contẽpla i
ue.Ita q̧ transformationẽ huius mortalitatis usq̧
ad celũ trinitatis haꝝ soroꝝ puenerũt q̃rele: dñe
iesu.Ecce quẽ amas infirmatur:qr clerus utraq̧ ui-
ta destituit':post infirmitatem soporatur dũ clerus
correctione priuatur .Et hec est prima querela iesu
quando malũ ad tantũ ascendit q̧ prelati sunt ise
dũ:&ad corectionẽ nõ idotiei.Vñ dixit discipl'is su
fuis:lazarus amicus nr̃ dormit.Incrassatus est dile
ctus & recalcitrauit:incrassatus ipiguatus dilatatus
ad temporalia ml'tiplicanda:& spũalia negligẽda:
& factus est sicut populus:Sic & sacerdos & pasto-
res eius qui consueuerũt uocari uigiles & angelici
custodes uocati sũt homines dormiẽtes.Mat.xiii'
Cũ inquit dormirẽt homines uenit inimicus eius
& superseminauit zinzaniã i medio tritici. Oq̃
tus dolor est iste q̧ dormientibus p̃latis & requie
scentibus i amore temporaliũ: diabolus zizaniam
semaiuit . Zizania.n.tẽporaliũ abũdatiã significat:
zizania sopore grauissimo caput depmit in terra.
Primo.n.fuit torpor negligẽtie i tpaliũ sufficiẽtia.
Secundo fuit sopot actiue i tẽporaliũ copia
Tertio liuor itentionis deprauate: insupseminata
Zizania i medio tritici.i.pncipaliter itendere tẽ
poralia in cultu dei:& sic semen ẽ illud de quo fru-
ctus intenditur.Sic & possessiones temporales sũt
illud propter quod ecclesiastica beneficia appetun-
tur. O q̃ malus somnus est iste in quo est reuo-
catio caloris:quia sunt seipsos amantes:& de popu
lo non curantes,in quo est destructio operationis.
Nullius enim actioris libere a dormiente actus e-
greditur.Sic etiam & in istis nulla exemplaritas ui
te uirtuose monstratur in quo est ostentatio opera
tiorus. Sicut enim ml'ta fantastica & uana ad mo
dum laicorum qui somniãt & ostentãt se prelatos
& diuinationis:cum tamẽ nulla sit ueritas cure:sed
somnium fantasmatum hypocritalis apparẽtie ut
diceret iesus:uado ut a somno excitem eum: Licet
autem a principio dixerit dominus solum de som
no curialiter loquens:tamen i illo somno uere erat
mortuus.Sic dudum in se ip̃o mortuus erat status
clericalis:sed dicebatur sopitus:non mortuus: quia
ad hec apparebant aliqua signa prioris uite i aliqua
proximiorum utilitate. Sed postq̃ non solum si
bi:sed subditis est inutilis factus:& temporaliũ cu-
ta:spiritus uitalis in eo extinctus est: tunc iesus di-
xit discipulis suis & uiris perfectis manifeste:Laza-
rus mortuus est:quasi dicat.Status iste peruersus ẽ
& gaudeo:quia ibi non eram propter uos quasi di
cat.Non sum alligatus substantie clericali: & ideo si
uultis me sequi uiri simplices utiq̧ potestis in pau
pertate uite mee. Quia dum uixi in temporalium
presentia: non eram ibi ubi mortuus est clerus.s.i
temporalium superefluẽtia post mortem non est
mirum sequitur corruptiõis fetor:& maxime qua-
triduano mortuo & in spelunca obscura sepulto.
Propter quod dicitur:q̧ iuenit eum quattuor di
es iam imonumento habẽtem. Primus dies ẽ
auaritia:nõ qualiscũq̧:sed simoniaca. Secũdus ẽ
lasciuia nõ qualiscũq̧:sed imundissima:& ignomi
niosa omnibus modis in gula & in luxuria:q̃ ma-
gis relinquo desflenda conuiuentibus:q̃ scribenda le
gẽtibus. Tertius est supbia:non qualiscũq̧ : sed
nec luciferiana:sed magis monstruosa.Nam lucifer
superbiuit de nobilitate nature:decore forme : clari
tate intelligentie:& de comitiua sequele.Isti qui su
pra oẽ genus hoium sũt cõfusibiles & ignomiosi:
& tñ supbissimi:& uñ hñt he?Nũquid qr naturam

pstituūt p passionē ignominie. Nūqd quia formā cōuersanōis habēt potcme turpitudis: potius q̄ hu mane ifirmitatis. Nūqd qa nō solū scripturas ne- sciūt: sed de sui ignorātia toti mūdo ridiculū faciūt. Nā totus mūdus plenus ē ridiculosis platōnibus sacerdotū legētiū i scripturis dinoꝝ officioꝝ. Nū- qd isti pñt supbire se hēre socios āgelos: cū magis clarat mūdo ipos hēre serpētes uiros ifames & serpē tes uñ & mōstruosa ē ista supbia: q̄ ñ pt nisi de hor ribilibus ignominias gl'iari. Quarta dies oīum pessima ē i his ĩueterata cōsuetudo: ut iā mōstꝝ sit inuenire unū ab his exēptū uitiis: etiā q apd' eos ex cusabile reputet' multipharia i pdictis ignari pesti- lentiis: dū mō ad passiōes inoīabiles nō descēdant.

O quātū pōt & actio & cōtēplatio lamentari & flere uitalē spm iesu a lazaro recessisse. uere lazare qr dñs nō erat tecū ĩuenerūt te oīa mala ista: dicūt at sorores: dñe si fuisses hic lazarus nō esset mortuus &c. q. d. Si pauptas tua & amor fuissēt i ecclesia: nō esset sepultus clerus i tāta spurcitia. Et etiā si fuisset hoc i itentione pmaria: qa. s. pp tuū cultum & aiaꝝ zelū accipet' aiarū cura: nō fuisset postea ita corru- pta: qr sicut corpus mortuū ad nihilū nisi ad corrū- pēdū uiuū: sic taliū ɔuersatio ē oīm uiuētiū secū pu trefactio. O q̄ dolorosa mutatio: q debuerūt eē exēplū oīm bōrū: radices fiūt oīum maloꝝ hodie. Vñ iesus ex his tactus dolore cordis itrinsecus ifre muit spū & maxīa ultōe sup reprobā nationem: & turbauit seipsū: quia illū statū quē loco sui posue- rat i terra: multis pmisit tribulatiōibus pturbari: & īdignās eiulās & plorās dixit: ubi posuistis eum.

Oia supiora male audiēti aīe īgerens i hoc uer- bo: dicūt ei ueni & uide: sed hoc audire no potuit sine lachrymaꝝ effusiōe. s. rā horrēdā mortē i dile- cto pp qd' seqtur: & lachrymatus ē iesus. Tatā eni cōpassionē oñdet sup clericatū q hēbit mun- dus admirari. d. Ecce quomō amabat eum. Nec ui deat' tibi modicus dolor qa si querāt ubi ē clerus: nō pōt sibi rñderi nisi i terra deserta: & opta mor tis caligine &c. Vñ & martha. i. actiua extrinseca ho ie cōpellit' ɔfiteri: dñe iā fetet q̄triduāus. n. ē. Nā maria hec nō loquitur qa ab eis quid nam sit cō- templatio ignorat'. Et ut eius status pessimus descri- batur: de sepulchro eius dī q erat spelūca obscora corrūptiōis & fetoris cōtētiua. Est igt uita eoꝝ ob scuratā ignorātia q̄ deformi uita & ĩueterata corru ptiōe fetida. Sed lapis suppōitur qñ scitas auctori- tatis oculis seculariū obiicit'. Et ne sentire corrup ti onū fetorē uite debeāt phibent. Sed sicut uere au- ctoritas ē scā quia utiq ē lapis magni pōderis. Sic & multoꝝ est obstiata malitia & puata oī hūore cōpūctiōis. Et hic ē pprie lapis offensiōis eoꝝ: & petra scādali q̄ supponit' eoꝝ uite deformi. At- tēde aūt resurrectiōis modū difficilē & laboriosū. Nā tanta ē ista corruptio: q p deū oportet q fiat laboratiuo mō: ut iteꝝ possit eis iesus dicere labo- rare me fecistis i pctis uris. Nā cū fremitu sicut di-

ctū ē pp'i oꝝ: & cū turbatōe scismatū: & cū lachry- mis iesus p suspiria paup pducet' usq ad monumē tū ut. s. uelit facere sup reprobatōe iudiciū. Et tunc pmū quod dicit ē tollere lapidē ut sic quo ad ipro bādos referat'. Hoc uerbū ē dcm. Tollite ab eis au ctoritatē p eoꝝ depositionē & nō cognoscāt eos platos: sed lupos: quia ablatū ē ab eis regnū dei & datum est genti facienti fructus eius. Si uero quo ad electos referatur uerbum: lapidem tollere ē eo- rum duritiā ad compūctionem mollire: & ad pro prii fetoris sentimentum reducere: ut paucīo sepul chro offensionis aperte ex ul'i fletu sue calamitatis uideatur dei misericordiam prouocare. Et quod ē magnum beneficium per solum christi meritum & suspirium ad clarificationem sui nominis dādū.

Ideo premittitur iesum gratias agere de sua ex- auditione & proclamatione sue missionis coram populo facere. Et quia talis effectus erat.

Sūmi uigoris & potestatis
Sūme clarificatiuus diuine uirtutis
Sūme iflāmatiuus diuine charitatis
Maxime coniunctiuus diuine societatis.
Plene eductiuus de statu corruptiōis: & mortis. Iō dī q clamauit iesus uoce magna. d. lazare ueni fo- tas: ut ptās in clamore uentus in uoce: charitas in magnitudine: societas in propro nomine: quod i- terpretatur adiutus: nouitas in egressiōe mōstrat'.

Et ut ostēdatur uirtuosus effectus qui ad ista se quitur: dī q statim prodiit qui fuerat mortuus: qa haud dubie de his corruptionibus exibit sanctus clerus. Sed quia sub specie diuini cultus remane- bit preteritarum sollicitudinum appetitus. Ac per hoc oculus aspectus eorum non erit in contempla tione clarus non ad ambulandum libere in nouita te future perfectionis expeditus. Et ideo dicitur li- gatus manus & pedes infectus & facies eius suda rio ligata. Quia uero per uiros perfectionis tunc clare ostendetur illi perfectioni talia non congrue- re: ideo per eos imperfectiōnes dissoluet dominus a talibus: quod notatur in uerbo iesu dicentis. Sol uite eum & sinite abire. In hoc autem signo tantū clarificatur nomen domini iesu ut omnes demo- nes inuidia tabescentes compellantur clare dicere. Videtis quod nihil pficimus. Ecce mūdus totus abiit post ipsum. Nam in suscitatione cleri: per il- lum erit conuersio totius mundi per subiectam re uerentiam sui humilis status & despecti: paupis & māsueti: quod notat' cū dī. Ecce tāq̄ filie syō imita tē uite iesu spōsi sui hūiliter speculāti & imitāti. Ec ce rex tuus uenit tibi mitis & māsuetus: ipse paup p sedens sup pullū asine. Tūc layti & clerici clama- būt: Osāna filio dauid. Ad ostendendū autem predicta dicitur: Io. xii. propterea obuiam uenit ei turba qa audiebat eū fecisse hoc signū. Nihil enim est q tātū cōuerteret mūdū: q̄tū si uideret cleꝝ ue re suscitatū. Tertio cōsiderāda ē suscitatio puel- le: de q̄ Matth. ix. In qua figurat' religiōis status &

eius pfectio defectio & reformatio isinuat᷑:pfectio
qr filia nō cuiuscūq₃ sed archisynagogi cui nomen
Iairus:p archisynagogū pnceps eccl'ie iesus meri-
to designat᷑:cui & nomē cōcordat. Iairus.n.iterp-
tat᷑ illūinatus. Ihs aūt de se dixit. Ego sū lux mun-
di. Huius archisynagogi scā religio & spalit᷑ fi-
lia:& pprie dr̄ filia:qr sicut filia nutrit᷑ i dulcedine
dinoꝝ bn̄ficioꝝ:nutrita custodit᷑ i sollicitudie cor
rectionū:custodita tradit᷑ nuptui i aplexu cōtēpla
tionū: sic nupta fecūdat᷑ cōceptu oponū pfcaꝝ.
Sic bn̄dictus ihs & qlibet religiōis fūdator istā fi-
liā nutrit i dulcedie bn̄ficioꝝ maxie icarnatiōis ie-
su:cōuersatiōis passiōis & mortis eius. Hūc cibū
comedebat ouicula illa paupens iesu:de q̄ dr̄ scd'i
Re.xii.q nutrierat illā cū filiis suis.simul de pane
illius edēs & de calice bibēs:& i sinu illius dormi-
ens:eratq₃ ei sicut filia. Hec ē.n. hester absco͂dita &
pulcherrima quā Mardocheus adoptauit i filiam.
Scd'o nutrita custodit᷑ p correctionē: Ec.xxvi.
In filia nō aduertēte se firma custodiā:ne forte ad
iuenta occasiōe abutat᷑ se. In hoc stat religiōis cu-
stodia:ut sit i ea correctiōis diligētia. Esa.iiii. Si ab-
luerit dn̄s sordes filiaꝝ syon & sāguinē hier'm la-
uerit de medio eius. Tertio correcta nuptui tra-
dit᷑:qr ad pfcōnē addecit᷑ eccl'.vii. Trade filiam &
grāde opus feceris:& hōi sēsato da illā. Quarto
nupta fecūdat᷑:Esa.ultio. Syō pepit filios suos:ubi
m'ta de spūali fecūdatione dicūt᷑. Hec filia.iiii.
mōis oppōitis morit᷑. Primo qr hēt nutrimētū ue
nenatū:qn̄ nutrit᷑ i hoꝝ excellētus. Esa.iii.p eo q
eleuate sūt f.lie syon:& ābulauerit extēto collo:hec
ē pma uia rel'iōis:qn̄ elōgat᷑ fūdamēto hūilitatis
sed sub occulto uenēo diaboli ppinat sibi cibū ela
tiōis iflatiue. dū facit eos appeter sublimia sub titu
lo pusiōis rel'iōis sue:& dū eā pmoueri i cōi iten-
dūt:totū supbia i ficiūt:& pticulares psōe ad appe
tēdū silia assuescūt. Ex quo seqt᷑ scd'm adiutori
um ad mortis ruinā:qr hēt custodē pditorē q eam
custodit ab extiōn uilitate:ac p hoc eam excludit a
uera hūilitate:uñ dicūt uiles tūicas:loca hūilia:hita
cula paupcl'a eē dedecus ordis.q̄ sit uere uirtutes &
rel'iōis fūdamēta cū uera hūilitare iēna. Ad qd'
seqt᷑ tertium:qr sicut hēt custodē pditorē:ita accipit
spōsū adulterinū. Spōsus ē cui cōiungit᷑ p affectū:&
h debet eē hūilitatis & pauptatis spūs:quo contra
spūs adultri facit eā dsiderare exaltari i pul'us:ap-
peterī scūs:pmoueri i assūptis platiōibus. Hoc
pessimū matrimōiū i ppat sibi hiere.xlvi.c. Cōfusa
ē filia egypti & tradita es i māu ppl'i aqlōis:qr uñ
credidit se exaltari:inde hēt ut spuria uilificari:& ut
adultera a mūdo reputari:propter qd' cōfusa dicit᷑.
Traditur in manu regis aquilonis.i.in manu am-
bitiosoꝝ platōrum:qui eā in ambitiōibus nutriūt
Et uere isti popl'i aqlonis. Aquilo dr̄ aquas ligās:
& hi oēs aquas celestis influxus que descendūt ad
ualles mundaui despectus ligant uinculo occupa-
tiōis uitiose & ambitiose. Hec igit᷑ puella illa duo
dena status religiouis formosa amorosa subiecta
spūali fecunditati apta:ac per hoc bn̄dicto iesu spō
salitio tradenda.que i malis pdictis iacet mortua:
sed i domo paterna abscōsa:& adhuc patrum me
rito & odore nuper preterito occultata:ac per hoc
a mundo supportata:& non nisi a uiris ecclesiasti-
cis plene nota. Vbi usq₃ dicit Hierony.de sy-
nagoga:habet sibi canētes carmina lugubria:dum
pdicti supbi & ceci iactant eā multa perfectiōe sol
licitam:& in his i qbus eam uelint nolint mortuā
cantāt i opibus suis q̄ suā perfectionē mortificāt
eā utilē mundo iactāt:& iesum itroductū in eam
haud dubiū pmo patrocinio:q in uiris uirtutis i-
ter eos ingredietibus igredi incipit ad eam resusci
tandā deridēt fatuū reputātes. Sed sicut dicit Cri.
de illis:sic & de his dicimus q puelle resurrectio-
nem nō merent᷑ uidere. Hoꝝ aūt malitia nō ē cō
tenta illo more solū irridere ihm:sed in illis scis ui
ris atrociter psequūt᷑:ut pote q resurrectionem re
fugiūt:qr mortē cognoscūt:uel forsitā cognitam
pallio operiūt. Modus aūt resurrectionis puelle
est iste. Venit.n.ad domū principis:qr reformat i
rel'ione statū pmi pn̄s:qui i uiris sue legitime filia
tiōis adhuc usq₃ hodie clamare nō cessat. Filia mea
modo defūcta est. Sed añq̄ intret ad lectū mortis
icrepat tibicines & turbas igetudinis:qr añq̄ refor
met statū cōitatis:opportet q iformet turbas tēte
distractiue sollicitudinis:& expellat & faciat qesce
re pdictos cātores tā f'l'e adulatiōis & mēdose cō-
mēdatiōis. Et tūc itrat ad iuma cū perfcē eos fa
cit oia trāgressiua relinqre. Etiā introducit prēm.i.
pm̄ā exēplaritatē:& mrēm.i.regl'arem pmissionē
& Petrū.i.clarā utriusq₃ cognitionē:& Iacobū.i.co
natū ad obseruādū:& Ioānē.i.grām ad pficiēdū.
Tenet manū:cū eā sibi associat familiarit adiuu
gēdi:eā familiarit alloqt᷑ uerbo amatiuo cū dicit.
Puella tibi dico surge:cognosce me sponsū:& itel
lige uerbū. Nō.n. uoco te iueteratā i t'ra aliēa:cui tu
ge trāsgressionis dāt testimōiū pstibuli. Sed uoco
te puellā quasi uirginē decoratā:inouatā:& nihilo
minus spōsā fecūdatā spū scō. Tibi ergo dico sur-
ge.i.plene & pfecte tpalia relinq:& ad celestes ele-
uare dulcorēs:qr āgl'i mei accedēt & ministrabunt
tibi me.i.illū panē celicū & cibū desideratū:qr scio
te oēm aliū cibū fastidire:& hoc ē qd' seqtur. Et ius
sit ut darēt illi mādicar᷑. O dilecte iesu:uā ebriu
uideris de ista spōsa:de q̄ sic locutus es ne remane
at consolatiōe uacua:pp qd' de hac sola legit᷑ q iu
bes illius refectionē haud dubiū relictā celerius p-
parari. Vides ergo q̄ dulcit᷑ resuscitat᷑ hec puella
xpi spōsa:sed nō erit isecūda:imo in uniuersā t'rā
eccl'ie exhibebit odoriferā famā:& eius reformati
one reformabit᷑ eccl'ia tota. Vidisti ergo i mplici
eccl'ie statu:q sicut pr̄ uiuificat mortuos:sic & ihs
usq₃ hodie nō cessat uiuificare electos. Viuifica
ergo me uiuificator iesus & resuscita me a morte cō
suetudinis praue. In qua usq₃ hodie fetentē pfire-
or me iacere:ut in merito resurrectionis possim de
cetero in nouitate uite ambulare & puenire ad iocū

dicatē religionis & ecclesie renouate.

Iesus laxans reatus Cap.xxii.

Ilius dei iesus q ad hoc apparuit i carne mortali ut dissolueret opa diaboli unus opus suum ē pccm: pprie ppnū habet quod cōuenit sibi soli & sp: pccā misericorditer relaxar. Nā ex affectu ppo nullū punit. sed quātū ē ex se oibus misericordia tribuit. Ipse eni iesus est deus: cui ppnum est misereri sēper & parcere: sed nolētibus pccā dimittere: cōpellitur misericordie subtrahere bnficiū.

Iustus eni & rectus ē iesus: & seipsū negare ñ pōt Et quia ipse solus ex se ē sine pccō: solus digne peccatū pōt arguere: & i se peccātibus idulgeř. Quod recognoscens baptista sāctificatus i utero p has duas ppnetates inocētiā & misericordiá manifestauit eū. s. Ecce agnus dei. ecce q tollit pccā mūdi. Tātū aūt hanc ppnetatē. s. dimittere pccā dilexit: q licet filii mortis. scandalizarent ex hoc & ipsū bndictū iesū dei filiū: tāq dei blasphemū psequerēť ad mortē: tñ piissimus iesus p dimissione pccōꝝ libēter mortē suscipiēs mortuus ē eni p pccis nostris oēm modū dimissiōis pccōꝝ ineniť quē saluis dei ppnetatibus misericordia & iustitia potuit & congruū fuit inuenire cū hoc etiā misericordia superexaltate iudiciū. Et ut oñderet se audiū p oēm modū remissiōis pccōꝝ: Ideo etiā que cōtra hoc uidēť facere ad hac delectabilē opōnē fecit plures subseruire. Sicut fūt ipugnationes phisaice & hostiles: imo quod plus ē sp cōtraria: & que ad ruinā ipellūt ad salutarē electionē facit subseruire electis. In cuius signū ubicūq legiť pccā dimisisse: quasi semp excitantur incursus hostiles: ex quo talis remissio ab ore piissimo iesu magis clarificať & firmať & ulterius liberalis exhibeť. Et nō ē q se abscōdat a calore sue misericordie nisi ex ppria cordis malitia eligāt ipsū ipugnare maligne. Pro eoꝝ dimissione a iudeis ut blasphemus iudicatus ē: & tādē passus: & mortuus. Inuenio aūt tres modos in opibus misericordis iesu: quibus peccatoribus ueniā idulsit.

Primo per modum deuotionis proprie.

Secūdo p actū intercessiōis aliene. Sicut i palytico.

Tertio p conatū accusatiōis fraudulēte. Sicut i muliere i adulterio dephensa. De pmo hř luce.vii. de remissiōe facta magdalene. De secūdo hētur Math.ix. De tertio Io.viii. Circa autē remissiōnē factam magdalene.

Primo ponitur excessus preuaricationis.

Secundo processus conuersionis: ibi ut audiuit q iesus accubuit &c.

Tertio effectus defensionis ibi. Simon habeo tibi aliquid dicere &c.

Quarto pfectus iustificatiōis: ibi remittūť tibi peccata tua &c. Circa pnaricatiōis excessus scias q i hac historia fuit excessus pccī tripl'r uariatus. Nā in magdalena erat pccm: & querebat remediū. Sed in phariseo erat pccm nec querebat remediū: sed iudicabat medicū & egrotū: uidēs aūt phariseus apud se ne racē supbus & fallaciē iustus. egrā rephēdit de egritudie & medicū de subuētiōe. In aliis fratribus erat pccm: & eis nocebat imediū: nā dicebāt bono odore mortu. Quis est hic q etiā pccā dimittit. Iesus ergo pius: sapiēs & iustus i magdalēa pccm dimisit: & in phariseo supbiā cōfudit: in aliis incredulis pfidiam dereliqt. Oñdit autē euagelista i peccatrice peccatoꝝ multitudinē & magnitudinē i aduerbio demōstratiuo. Ecce mulier: quod notat admirationē excessus. Et secūdo pccī cōsuetudinē i uocabulo infamatiuo: qa peccatrix: quod nomē sibi ex inueterata cōsuetudie cogsierat. Tertio pccōꝝ ifamia & certitudinē: quia toti ciuitati inotuerat. Offenderat aūt deū uano oculoꝝ aspectu: lasciuio capilloꝝ ornatu. Infectio oris osculo & affatu: delectatiuo unguentoꝝ olfatu: supbo totius corporis icessu: & inuerecūdo & publico peccandi actu. Ecce magnitudinē excessus transgressionis. Adhuc autē fuit in ea triplex motiuū quod multū allicit ad pccm. s.

Corporis pulchritudo

Temporalium plenitudo

Dominii & libertatis relaxatio.

Nā p'chra fuit: diues fuit: & sub nullius ptāte extitit: quod est oium piculosius. Nā sicut Aug. in lib. de.x. chordis dicit. Mulieri quattuor sūt adhibēde custodie. s. timor dei custodiā: tiria uerecūdia & cōfusio mūdi: terror legū & tpalis iudicii que uxores fornicātes cōdēnant. Custodia autē uni sicut dicit ibidē debet esse timor dei: & ipsa sua utilitas. Audi secūdo processū cōuersionis. Et qa ois uera conuersio est.

Per diuine uirtutis influxum in intellectu

Diuine charitatis igniculum in affectu

Diuini roboris brachiū in conatu.

Ideo hec tria ponuntur per ordinem.

Splendor uirtutis: quia cognouit

Ardor charitatis: quia alabastrum attulit.

Vigor strenuitatis quia uenit & stetit. Et uide q pulchro ordine hec benedicta peccatrix ē oibus exemplū cōuersiōis. Nā quo i se habuit delectamēta tot de se hūit holocausta & quot mōis offēderat: tot mōis satisfactionē assūpsit. Cōtra ipudentiam peccādi accepit maximā uerecūdiá pccī: pp qđ dř stās retro: ut sedi Parali. ultimo dixit manasses peccator & penitēs Nō sū dignus uidere altitudinē celi pp multitudinē iniqtatū meaꝝ: ut nec ista p uerecūdia audebat i facē iesu respicere: sed accessit retro: ut que post tergū iesum pieceratiá i hūanitate assūpta dei hois hūil'r posteriora qrebat. Cōtra supbiā icessus toto se corpe i terrā pstrauit & totū corpus ad pedes dñi iclinauit. Et sicut dicit Greg. Nō uideať tibi despicabilis locus pedū iesu: ubi scā peccatrix cādorē iduit & scītatē. Multū amabilis fuit locus pedū iesu isti amabili peccatrici. Et hūc locum m phane cōsiderauit. Nā incessus cōsiderationis iesu est nroꝝ peccatoꝝ remissio: & ideo ad pedes iesu peccatrix iuenit ueniam sicut hic dř. Incessus conuersationis iesu est nostre cecitatis illuminatio: & totius uite nostre directio: ac totius conuersa-

anis īformatio: & iō ad pedes iesu magdalēa īuēit sapiam: Lu.x. maria secus pedes dñi sedēs audiebat uerbū illius &c. Et Deut.xxxiii. dr̄. q̄ q̄ appropinquat pedibus eius accipiūt de doctrina eius. In ossus et pedū ihu ē totius cordis nr̄i & amoris letificatio: dū aīa se sētit tātū ꝺo charā & a deo dilcām q̄ ꝑ amore illius deus carnē assūpsit. Itē dñs ihs xxxiii. ānis nobiscū ꝑegrinus icessit: & ideo ad pedes ipius iuēit leticia: uñ post īsurrectionē de magdalēa: & alijs duabus marijs dr̄: q̄ tenuerunt pedes eius uiso gaudio īsurrectiōis: Mat. ultio. Recte ergo de ista magdalēa dr̄ q̄ tenuit pedes ihu. Que .n. diu male ābulauerat: uestigia recta q̄rebat: uestigiū .n. signū ē precedēns. Et iō ex uestigijs dei cultor cognoscit' & diaboli. Vnde Dan. ꝑ uestigiū cognouit fraudē sacerdotū belis: ꝓbās uolūtatē eorū qui per occulta ostiala belis deuorabant impensa. Sparsit .n. i circuitu cineres: & mane apuerūt uestigia muliez: pueroz & puellaz. O si spargerēt' cineres i circuitu uite multoz: quot īuenirentur uestigia mulierum puerorum: & puellaz deuorantium hereditatem crucifixi. Sed reuertamur ad pedes iesu cū magdalena: & uideamus quomodo cōtra aspectus ipudicos deo īmolat oculos. Nam lachrymis cepit rigare pedes eius & de oculis eius riuos contritionis eduxit. Et intellige q̄ benedicta magdalena de purissimis oculis quadruplicis generis lachrymas eduxit. Primo cōtritionis: de quibus dicit' hic: q̄ fuerūt tante uirtutis & efficacie: q̄ impetrauerūt omnium peccatorum remissionē: unde et hic dixit christus. Remittūtur tibi peccata tua. Secundo habuit lachrymas fraterne compassionis in morte fratris sui: Ioan.xi. Et he fuerūt tāte efficacie. q̄ iduxerunt iesum ad fletum: & fecerūt suscitare lazarum. Tertio lachrymas trāsformatiui doloris i christum passum. Vnde Luce.xxiii. dicitur, q̄ sequebatur iesum multitudo populi & mulierū que plāgebant & lamentabantur eum. Certum est aūt q̄ inter illas erat principaliter maria magdalene & iste iduxerūt iesum ad recōpassionē: unde & dixit. Filie hier'm nolite flere &c. Vnde Ioan.xx. dicit' q̄ stabat iuxta crucē iesu &c. Attende quātus honor est iste bñdicte magdalene factus ab euangelista: q̄ matri sociat' in compassiua trāsfixione & lamentatiua deploratiōe iesu i eoz oculis crucifixi. He lachryme tātū inundauerunt: q̄ nō solū morentem defleuerunt: sed in sepultura eius & postea iuxta sepulchrum tantum excreuerūt: ut i horto illum defleret mortuum quem nesciebat resuscitarū: uñ cor eius potest dici fons hortorū & puteus aquaz uiuentiū: & oculi eius quasi piscine i esebon. De his dr̄ Ioan.xx. Maria stabat ad monumentū foris plorās. He fuerūt tāte efficacie: tanteq̄ uirtutis: q̄ nō solum meruerūt angelos uidere: sed etiam dilectū iesum in corpore īmortali sibi primo oīum apparere. Quarto habuit lachrymas deuotiōis & dulcoris celestis patrie: pro cuius dulcore fugit omne consortiū creature clamans & dicēs. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū dicitur mihi quotidie: ubi est deus tuus. Triginta annis habitauit i deserto oībus manens incognita: & ibi impleuit omnes hydrias sensuum suoz interiorū & exteriorū irriguis gratiarum: & aquis deuotarū lachrymarum: que in nuptijs dilecti conuerse sunt in uinum optimum. Et licet hoc uino inebriata fuerit i igressu celestis glorie: tamē de isto uino magnam prelibationem accepit in concentu angelice melodie. Nam septem uicibus laudes dicebat dilecto leuata in aera in medio angelorum: hec ꝑ lachrymis istius benedicte peccatricis. Contra uanum capillorum ornatum in quo multū mulieres offēdunt sicut dicitur Esaie.iii. Prebuit pedibus iesu obsequiū capilloz: quia capillis capitis sui tergebat. Et licet ꝑ capillos superfluitas tēporaliū intelligat': inq̄tum capilli sunt quedā supflua corporis: quibus capillis in pedibus dñi .s. pauperibus debent tergi lachryme necessitatū suarum. Inquantū autem capilli sunt ornamenta capitis de ipso manantes subtiles & longi significāt cogitatiōes subtiles contemplationis & meditatiōis prolixe: que ornant caput deuote mentis: & ab ipsa mente īstīxu diuine gratie oriuntur: immo uerius a capite iesu oriuntur in capite mentis nostre quia nō sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis tanq̄ ex nobis. Hi capilli precipiuntur a nazareo nutriri: et toto tempore sanctificationis eius nouacula non debet ascendere super caput nazarei: idest distractō impeditiua cogitatus cōtemplatiui. Hi sunt capilli sansonis: Iudicum.xvi. in quibus est sua maxima fortitudo: quia totum robur mētis perfecte est in cogitatione actuum uite christi & charitatis sue iterne. Et durātibus istis capillis i capite: impossibile est hostem preualere. Sed dalida abstraxit sansonem dormientem in gremio suo. Dalida interpretatur situla uel paupercula. Situla est carnis cōcupiscentia insatiabilis: paupercula ē dei diffidentia: q̄ semper timet sibi temporalia deficere: & sibi semper uidetur parum habere. Hanc Sanson incipit nimis diligere: quando incipit se nimis carnaliter nutrire: & tēporalia sub necessitatis titulo congregař.

Cum hac principes philistinorum pactum faciūt: quia huic se demones uirum scm̄ tētando cōiungūt. Cuius tētationis ordo elegāter exprimit'. Et primo funibus neruicis humētibus ligat': dum proprijs cōcupiscentijs edomitus molestatur. Cui addūtur noui fu..es qui nunquam fuerunt i opere qr noue tentationes & inexperte immittūtur a demone: sed capillis durantibus quasi fila telarum franguntur: qr durantibus cogitatiōibus xp̄i i mēte nullius potest esse roboris tētatio carnis uel hostis. Sed procedit tentatio dum & crines plectuntur licio: quia tunc sanctus uir impeditur a contemplatione: quando clauo prelationis & exterioris sollicitudīs quasi circūligat' & terre ifigit'. Sed

si caput nō abradatur: & si multū uir sanctus īpeditur: non tñ ab hoste capit᷑. Tūc āt caput raditur: cū se uolūtarie meretrici aperit: & appetitui ambitiōis inhiantis seruit. Et tūc miser sopore graui in gremio meretricis quiescit: qñ sibi fastus plationis dulcescit. Sed tūc misero caput radit: cū eū a consueta cōtemplatōe xp̄i uite excludit: a meretrice puctur: ab hostibus capit᷑: exoculatur: & ad mole obsequiū deputatur: qa miser ille q pp ambitionē cōtemplationē reliqt: sepe nō cōseqtur honorē quē appetit: & tñ simulatōibus occupatur & taliū demonū tētationibus exoculat᷑ ne cognoscat bonū quod perdidit: & malū quod agit. Et molā uoluit: dū se de malo ī peius ruere pmittit. Hec de capillis magdalene plixius dcā sunt. Contra oris lasciuiā habuit ad pedes iesu oris cōiunctionem hūillimā. Nam osculabat᷑ pedes eius. Osculū est signū pacis: & pius iesus ipsam recipiebat ad pacē sue imitatiōis que ē in pnie ꝓpio incessus rectitudo ut imitet᷑ iesū deserendo pccm̄: & ꝓsequendo oē bonū: hic status significabat᷑ p osculū pedū. Sed aius crescens nō est cōtentus post iesū cōi uia incedere: sed uult ad opa pfectiōis assurgere: & tūc recipit᷑ ad osculum manus. Ad hoc osculū fuit recepta magdalena: quando post aduentū spūs sci pfecte p xpo reliqt omnia. Sed amor ebulliens non est cōtentus quātacūq3 pfectione opis: nisi transfotmet᷑ ad intima redemptoris: & iō desiderat osculū oris clamās cū sponsa. Osculetur me osculo oris sui. In quo osculo est.

Cōmensuratio facieꝝ
Coniunctio labioꝝ
Mixtio anhelituum.

Quia nūq̄ quiescit sponsa bene amare: donec tota cōuersatione xpo iesu afiguret᷑ & lingua sua p iesū sonat intra sua ꝓcordia & nihil nisi iesum spirat nō sui uiuens sed amati uita. In cuius figura iesus ipassibilis in die resurrectiōis spirās dedit apl'is spiritū in flatu suo: ut iā non sua: sed uerbi uita uiuerēt: & eius flatu spirarent & respirarēt. Cōtra offensam unguentoꝝ portat unguēti alabastrū: de quo in sequēti capitulo dicet᷑. Vidisti ꝓcessū cōuersionis: uide effectū defensiōis. Nam cōtra iudiciū phisei qui eam ipie iudicabat de īmūdicia: & iesum de nescia & se nō intelligebat multo peiorē excecatus supbia ꝓponit pad gma. In quo cōcludit q ipa ē multiplicata in merito: añposita phiseo: ac p hoc inocētem defendit: & se ꝓphetā ostēdit: & phisei supbiam cōfūdit: & quātū fuit ex se cōuertit. Nam dū sua snia cōuincitur: quasi freneticus funē portat quo ligat᷑.

Est aūt iste modus prudētissimus dū padigma .q. legicū ponitur & ex ore resistentis dū nō aduertit cōtra se snia extrahit᷑: ex qua postea error proprius demōstrat᷑. Duo igitur debitores sūt. Simon & magdalena: h debebat .500. qa lasciuia uita suoꝝ sēsuū erat transgressione obligata .q. v. centenarioꝝ. Alio mō quia aīe data sunt qnq3 īmedia ꝓceptoꝝ: sacramentoꝝ: uirtutū: donoꝝ: btitudinū. Cētenariū aūt cōsumatio designat᷑ .v. ergo centenariis offendit quia oia in se predicta dei dona p pccm̄ suū destruxisse cognouit. Quinquaginta in quo medius centenarius & est nūerus quietis significatur defectus omissiōis: a quo uix est liber quicūq3 pfectus: quia uix est aliqs qui multa cōtra deū obsequi nō omittat: esto q grauia nō cōmittat. Et uix inuenitur tā supba presūptio in supcilio lapse iustitie q nō recognoscat in se hūc defectū culpe. Tales aūt sūt cōiter in amore tepidi: in obsequio desidiosi an p pna reputatōe supbi: ac p hoc pax deo obnoxii ac ab ipo parū dilecti: hic est ergo debitor .l. Concludit ergo q mulier supabat in amore ex maioris debiti dimissiōe elegātissime cōuincit q eū supat etiā in exteriori ope: ubi oñdit iesus sui ad phiseū maiorem dignationē. Intraui inqt in domū tuam: hec autē ad me accessit in domū alienam tali tempo .i. cōuiuii: tali loco: qa ad pedes: tali mō qa cū tot lachrymis. Ex quo cōcludit maiorē affectionē.

Postea ponit tria genera operū: in quibus ostendit magdalenā fecisse maxia: & phiseum non fecisse minima. Primū fuit opus ꝓfundissime hūilitatis: ad pedes iesu. Secūdum ardentissime charitatis ad osculum unionis. Tertium pinguissime deuotionis & rectissime intentionis. In primo ubi nō dedit phariseus aquā simplicem erat etiam de cōi usu hospitii. Magdalēa dedit lachrymarum inguī & capilloꝝ obsequiū. Ille non dedit aque paululū hec reliquauit cor suum. In secundo ille nesciuit diligere summa dei beneficia que intelliguntur in osculo oris sui. Nam illud intelligitur qn̄ simplex osculum datur: hec continue administrabat lachrymas & in eis ardebat charitate accensa: cum tamen hoc sit pax infinito deo: hoc significatur ī eo q dicit. Ex quo intrauit non cessauit ungere pedes meos: ubi ostendit simul humilitatem charitatē: & cōtinuitatem: & ex his pfectam trāsformatōem: qua solū propter diuinū honorem. Primū in pedibus: secūdū in osculo: tertiū in nō cessatōe: quartū cum dicit meos non propter se sed propter me. In tertio ostendit q nō habuit ad eum cōem deuotionem que in osculo designatur & ad eius summum quia in capite. Sed ista hūit singularem: que significatur in unguento: & ad eius infima quādo pedes unxit. Ex his non est mirū si sua confunditur superbia: quando concludit deus ex tot rationibus: propter quod dico tibi. Remittuntur ei peccata multa qm̄ dilexit multū. Et attende charitatem dei. Nam in cōmendatione eam expresse nominauit. Quia uero defectum in phariseo uolebat curialiter reprehendere indiffinite proposuit, dicens. Cui autem minus dimittitur minus diligit.

Vnde & christus in feruore obsequii & amoris tenerrimi ad peccatricem conuertit se ad mulierem: dicens. Dimittuntur tibi peccata tua.

Attende autem quod ex premissis uidetur

magis sequi sic diligit multũ: qm̃ m̃lta dimissa sũt ei. Sed artificiose sapientia ihũ oñsis amoris opibus sic cõclusit. d. Dimittunt̃ ei pcã multa &c. Nã dilectio ihũ remissiõis pcĩ quo ad culpã se hẽt p mõ dũ effectus uno mõ. Ideo. n. deũ m̃ltũ diligimus qr in remissiõe multoꝝ pcõꝝ multã dilectionem accipimus: & sic diligimus eũ de suo: & sic põt dici multũ: qr multũ dimissum est ei. Et in dimissiõe m̃ltũ ẽ ei datũ de dilectiõe dei: licet ẽt ipa dilectio aliquo mõ sit cã dimissiõis pcĩ. Est & alia dilcõ quo ad obligationẽ pene: & hec cãtur a dilectione operante opa penitẽtie satisfactiue. Et qr de his opibus fuerat locutus phũseo in commẽdatiõe magdalene: ideo q̃tũ ad hoc concludit. Remittunt̃ ei pcã multa: qm̃ dilexit multũ. Feruidus. n. dilcõnis actus intior & extior ẽ cã dimissiõis pene & se per totalis. Sic ergo dimissio culpe cãt dilectionem p cognitionẽ bñficii. Exercitiũ dilectionis & charitatis recepte cãt debiti dimissionem: alias aũt scias q̃ infusio dilectiõis delet culpã. Recognitio talis dilectiõis ex strenua opatiõe seipsa auget grãm & remittit pcã. Audisti effectũ defessionis: audi pfectum iustificatiõis. Nam illis impiis q murmurabãt illum pcca dimittere ex sua pertinacia neglectis oculos excecauit malitia serpẽtina. Sicut. n. serpẽtes moriũtur odore uineæ: sic isti odore xp̃i misericordie his inq̃ contẽptis iterato dixit ad mulierẽ. Fides tua te saluã fecit: uade ĩ pace. Et sibi addit̃ profectus in bono & in opando quies in animo: ut sẽper quiescat sine cõscientie stimulo & appetitu inquieto: & semp pcedit in melius: excluso ocio desidioso. Nota aũt q̃ ut ostendat iesus necessitatem grẽ dicit: q̃ duo debitores nõ hñt unde reddant. Vnde ambr. Heu mihi si nõ petiero concedi mihi debitũ: & ita nõ est dubium q̃ plus debet q̃ plus acopit: secũdũ homines plus fortasse offedit qui plus debuit: sed per misericordiam dominicã mutatur: ut amplius diligat qui amplius dedit si tñ grãm cõsequat̃. Et ideo qr nihil ẽ qđ digne deo offerre possimus: ue mihi si nõ dilexero. Reddamus ergo amorẽ pro debito: hec Amb. Nota ẽt quõ illis nr̃ ociũ excludit: ĩ eo q̃ feneratorẽ se dicit: qui capitale grẽ requirit cũ usura opatiõis strenue. Sed & hypocrisim excludit: qr tal' fenerator pecuniã cognoscit: uñ & imaginẽ & similitudinẽ reqrit: quã dedit. Licet aũt iter doctores tã grecoꝝ q̃ latinorum sit opinio hãc nõ esse magdalenã Mariã sororẽ lazari: sed quandã aliã: Augu. tñ de cõsensu euãgelistaꝝ credit fuisse eandẽ: qđ ẽt probat per textũ Ioan. vi. de sorore. d. q̃ maria erat q̃ unxerat dñm unguẽto & extersit: cuius fr̃ infirmabat̃. Vnde & i textu euãgelii patet q̃ repent̃ actus unctiõis quẽ lucas dicit: & hoc añ oẽs alias unctiões: uñ & post ante sex dies pasche: iteꝝ ũxit pedes iesu: ut dicit̃ Ioan. xii. & tũc ẽt forte effudit unguẽtũ sup caput ut dr̃ Mat. xxvi. Licet. n. potuisset eẽ p̃ma de pedibus ĩ domo Marthe & Marie: & una alia de capite ĩ domo simonis: aliq̃ tñ dicũt q̃ totũ fuit in domo simonis: simul ubi & ille due sorores dicũt̃ ei fecisse cenã tãq̃ ĩ domo familiaris sui: cũ ipse eẽnt p̃cipales dñe castri: uñ & Lazarus dr̃ a bethania de castello Marie & Marthe soroꝝ eius. Quod ista eadẽ fuerit maria satis oñditur Mar. ultimo. ubi dr̃ q̃ p̃mo apparuit marie magdalene: de qua eiecerat vii. demõia. Huic sñie cõcordat Greg. & uniuersaliter tota romana eccl'ia istud tenet q̃ euangelium huius peccatricis ponit ĩ festo marie sororis lazari.

In hoc aũt magis credendũ est latinis q̃ grecis: qr apud eos ĩ regiõe marsilie p̃dicauit: & ibi. xxx. ãnis i speluca permãsit: & sacerdoti scõ se manifestans illã se peccatricẽ eẽ dixit: & ibi corpus suũ diu honorifice requieuit: & ĩ eadẽ regione corpus marthe sororis sue. Nõ debet igit̃ dubitari mariã magdalena hanc peccatricẽ fuisse. Vidisti ergo ĩ btã peccatrice quõ iesus peccata dimittit motu deuotionis proprie: nũc ĩ paralytico uide quomodo ihs peccata dimittit merito ĩtercessiõis aliene. De quo Matth. ix. & Mar. ii. & luce. v. dicit̃: q̃ quattuor uiri ĩ grabato non inuenientes qua pte illũ inferrent: ascẽderunt supra tectũ: & p tegulas illum submiserunt ante xp̃m. Vbi attende quattuor

Ipsius paralyci destructionẽ
Ferentium magnam deuotionem
Iesu christi miserationem
Phariseoꝝ malignam detractionem.

Circa paralytici egritudinẽ: attẽde q̃ paralypsis dr̃ dissolutio. & ẽ aliqñ particularis: aliqñ uniuersalis: & significat destitutionẽ uirtutũ: & relaxationem ad pcã carnis. De hac dr̃ Hieremie. xxxi. Vsq; quo deliciis dissolueris filia uaga? Priuat aũt sensum & motũ: & aliqbus facit motũ tremulũ. Priuat. n: sensum ĩ illis talibus: ut nõ sẽtiat q̃ttuor q̃ sẽtire ẽ utile. Primũ diabolicas tẽtatiões: & hoc facit perm̃ cõsensus & usus: qr sc̃dm Hiero. nõ sentit q̃ cõsẽtit. De talibus dr̃ Prouer. xxiii. Vulnerauerũt me & nõ dolui: traxerũt & nõ sensi. Secũdũ diuinas suauitates: hoc facit amor iumẽtinus: de quo ĩ ps. Posuerũt me abominationẽ sibi. Has seruauerũt illi qbus mãna fuit ad nauseã: Nume. xi. Quis dabit nobis carnes ad uescẽdũ. Et illud ibidẽ. Nihil aliud ĩspiciũt oculi nr̃i nisi mana. Et illud Treno. iiii. Qui nutriebãt̃ in croceis amplexati sũt stercora. Tertiũ miseriã ppriam: & hoc facit amor cecus sui & p̃sũptuosus. Eccl. x. Quid supbis terra & cinis? Et qr qñ hõ ĩfirmitatẽ sentit deus ipsos defectus pficit: ideo dr̃ ĩ p̃s. xxx. Infirmata ẽ ĩ paupertate uirtus mea. Et illđ ps. lxvii. Tu uero pfecisti eã. Quartũ amor auarus rei temporalis sẽtire nõ facit pxioꝝ afflictiões: ideo de auaro dr̃ Exo. x. Tribus diebus nemo uidit frẽm suum: nec se mouit de loco ĩ quo erat. Nõ mouetur ad deũ p timorẽ & amorẽ. Et si aliquo mõ mouetur hẽt motũ tremulũ nõ regulatũ: qr timore pene aliq̃tulũ tremit: sed opus bonũ ñ pficit. Et duo timores in misero tali collocãtur. Timor enim seruilis ipsum pungit: & timor tamis sue eũ retrahit.

Isti sũt sil'es ceruo: de quo dr̃ q̃ hẽt cor timidũ

sed utiná cũ certo recipent antidotum. Nam dr̃ q͡ꝫ comedit herbas medicinales: ex quibus cor cõfortatur: & os suũ cartilogo in eius corde generat̃: ex quo cor medicinale efficit̃. He herbe sunt opationes xp̃i uite maxĩe dolores & passiões crucis sue quarũ comestio confortat cor ad aggrediendũ ardua. Os.i.robur in corde generat̃ ad sufferẽdũ diuersa aduersa: & ex tũc cor illud ẽ medicinale: ta in se q̃ i alus ad purgandum pccã. Cause paralysis sunt tres.

Aliqñ nimia frigiditas: hec est auaricia

Aliquando hũoꝝ supfluitas: hec est luxuria

Aliquando neruoꝝ incisio: hec est superbia et presũptio: quia proprii sentimenti neruũ uulnerat. Ecce q̃ malus est lectus palytici: uere uniuersũ stratum eius uersatũ est in ifirmitate eius. Circa deuotionem offerentium attende sex que essent necessaria in prelatis.

Primũ ẽ manifesta uirtutũ pfectio: quod notat̃ cũ dicitur: ecce inquit uiri &c.

Secundũ est quadratura oĩum uirtutũ cõsuetudinanũ: ut sint quatuor

Tertium ẽ supportatio pximoꝝ ifirmoꝝ: ut portẽt in lecto ifirmũ.s.palyticũ.

Quartũ ẽ ut sollicitudo circa pximũ curatõis: & q̃rant inferre eũ ante iesũ.

Quintũ ẽ ut hẽant ad eũ: nõ carnalẽ: sed spũalẽ affectũ: ut solũ pter deũ & celeste premiũ: ideo dr̃ q͡ꝫ ascenderũt sup tectũ.

Sextũ est q͡ꝫ pñtent eũ ad iesum p cõpassionis affectũ: & deuote oroniſ actũ: unde Exo.xxviii. de aarõ dr̃: q͡ꝫ portabat noĩa filioꝝ isrl̃ sup utrũq͡ꝫ hũerũ: ob recordationẽ. Multa ergo fuit deuotio offerẽtiũ hũc palyticũ. Circa cõpassionẽ iesu pussimi attẽde q͡ꝫ magne pietatis fuit respicere fidẽ alienã unde p̃mo ipsum cõfortat: ut qui fidẽ alienã respexerat sibi ppriam ifundat: cũ dicit. Cõfide fili. O uerbũ dulcissimũ: despectũ & debilẽ totis mẽbroꝝ cõpaginibus dissolutũ filiũ uocat: quẽ phisei nõ dignarent̃ aspicere. Nã scelestissimos pccõres iesus gl'iat̃ sibi adoptare p grãm: ut in eoꝝ infirmitate se ostẽdat oĩpotentẽ: uñ istis uidetur dicere uerbũ potẽtie Cõfidite. ego sũ nolite timere Mar.vi. Et illud ioãnis.xvi. Cõfidite ego uici mũdũ. Et uerbũ sapie eo tũ intima scrutãtis. Sicut dixit Mat.ix. Cõfide filia fides tua te saluã fecit. Sed & dicit eis uerbũ pietatis & demẽtie: ut eis dicatur. Bñdictus uir qui cõfidit in dño: & erit dominus fiducia eius. Nã pccã liberaliter donat cũ dicit. Dimittuntur tibi peccata tua: ubi sic dicit Hiero. Remouet̃ p̃mo infirmitatiſ ca. ut sequat̃ sanitas pfecta. Vide.iii. detrahẽtiũ impugnationẽ. Nã ceperũt quidã de scribiſ dicere i sia se: hic blasphemat. Quis põt peccata dimittere: nisi solus deus. O ipii phisei quis põt intueri cordis secreta: nisi solus deuſ. Ergo qa corda urã uideo ego sũ q pccã dimitto. Et ego sũ qui dico unicuiq͡ꝫ saluatico iuxta illud Esa.xliii. Ego sũ qui deleo iniqtates tuas propter me. O uerissimũ uerbũ. Ego sũ qui deleo: qa ego solus pccã dimitto: sed pp me quia ĩ merito meo: unicuiq͡ꝫ eñi p meã hũilitatẽ in me ipso merui quicqd ipsis ex diuina pietate cõcessi. Intellexerũt ergo & bene: licet maligne nõ crediderit: qa iesus se dicebat deũ. Et ideo hãc opinionẽ cõfirmat: nõ excludit cũ manifeste & ex nomie sue hũanitatis dicit. Ut sciatis quia filius hoĩs hẽt potestatẽ in terra dimittẽdi pccã. In terra dicit nõ super terrã: hoc ẽ ĩ celo: quia nõ sũt ibi pccã. Subtus terrã in ĩferno pccã sũt eterna. In terra uero.s.ĩ hac uita sũt remissibilia. Quõ autẽ sequit̃ ista cõsequentia dcm̃ est supra: cũ de xp̃i misericordia ageret̃. Attende q͡ꝫ hostilitaſ detrahentiũ occasionaliter iuuat: ut maius largiret̃ bñficium: uñ dedit ifirmo robur pfectũ cõtra triplicẽ eius defectũ. Nã nix poterat caput leuare: cõtra q͡ꝫ dicit. Surge deficiebat ĩ oĩ robore. Cõtra quod dicit: tolle lectũ tuũ. Nõ poterat ambulare contra quod dicit: uade. Sed tũc peccator surgit qñ pccm̃ delerit: portat lectũ in quo iacuit: qñ peccatũ in quo delectationẽ recepit: ĩ cruciatũ oĩs pñie cõuertit. Et tũc domũ suã uadit: qñ cõsciam suã diligenter discutit. Sic ergo apparuit quõ pietas iesu accepit dimittẽdi pccã p actionẽ itercessiõis aliene. Tertio attẽde sũmã pietatẽ iesu cõdonantis & miserẽtis pccã sũpta occasione a conatu accusationis fraudulẽte. Vide q̃ propriũ ẽ bñdicti iesu uelle misereri & pccã dimittere: nõ ex detractiõe & murmuratiõe: nec ĩsidus malignantiũ potuit ab ipendenda misericordia peccatoribus reuocari. Interroga mattheũ publicanũ: & zacheũ pusillũ & fraudulentũ. Interroga peccatricẽ mlierẽ: interroga palyticũ: interroga hãc de qua ẽ sermo in adulterio dephensã. Et oẽs una uoce clamabũt. Ecce agnus dei &c. In historia autẽ deprehense in adulterio mulieris considera conditiones.

Cetus accusãtis

Christi miserentis

Mulieris in medio stantis

Primo in cetu phariseoꝝ fuerũt duo: subdola adulatio: & fallax ĩterrogatio. Adulatio qa sibi blãdiũt̃ nõ magisterii: cuius nolũt eẽ discipl'i ut securius & insuspecte procedãt. Secũdo fallax interrogatio: uñ ostẽdũt publicũ flagitiũ: hec mulier mõ dephẽsa ẽ in adulterio. Allegãt legis edictũ. In lege autẽ moyses mãdauit huiusmõi lapidari: & puocãt ad p̃cipitiũ. Tu aũt qd dicis: & ĩpropant sibi scandalũ dũ adultera astat & turba. Attende autẽ q͡ꝫ sicut dicit Aug. miraculis fama mãsuetudĩs diuulgabat̃ in ppl'o: uñ hẽbat famã: q͡ꝫ nullũ emittebat a se desolatũ & iõ h' pauerũt sibi laqueũ. Cogitauerũt eni q͡ꝫ nõ posset rephensionẽ euadere: qa si dicet dimittat̃: perdet famam mansuetudinis. Si dicet lapidetur: perder iustitiam legis. Si tacebit non se ostendet doctorem ueritatis: unde merito dr̃. Hoc autẽ dicebant teutantes eum ut possent accusare eum.

Sed mentita est iniqtas sibi: quia semper cantabit cum propheta: propter ueritatem & mansuetudinem & iustitiã. Nã & ueritatẽ pfert: & iustitiam

non offendet:& mansuetudiné seruádo misericordiá ipendet. Ita q erit iustitia rectus: ueritate clarus & mãsuetudine pius. In iesu aũt fuerũt duo osté sa matura discussio:& iusta diffinitio: ex quibus secuta est:nó illoꝝ sed xpi intentio.s.mulieris absolutio. Primo pôit discussio matura simul & exéplans in eo q se iclinauit & digito in terra scripsit p hoc informás iudices q qñ audiũt accusatores: non stati fulminét sñiam:sed digito discretóis pri us examinét cám. Informat etiam quoscũq:ut qñ audit uel uidet pximi culpa incliuet se ad suá infirmitatem cósiderandá:& diligenter scribat malitiam ppam. Scribebat aũt ad significandũ q ipse est ille q primo legẽ scripserat. Inclinatus autẽ scribebat in terra ad ostendendũ q inclinatio sua ad assũpnonem carnis fecit eũ scribere i terra carnis sue passibilis scripturã nře iformatóis. Et quia hoc fuit opus sũmi amoris:ideo dř scribere digito.i.de spũ sancto. Quid aũt scripserit licet multi multa dicãt ego tñ litteraliter credo q illud scripserit quod postea expressit.s.qui sine peccato est &c. Et hec est sententia Augustini. Et illud uerbũ cũ uirtute iesu sufficienter poterat unicuiq sua peccata igerere: & inspectorem iesum demóstrare:ut pre uerecundia quam habuerunt unus post unum exiit: icipiẽtes a senioribus q magis debuerũt erubescere:qr etas senectutis debet eẽ imaculata. Dum aũt in terra qr peccata eoꝝ dř scribere:oñdit se eis misericordiam attulisse nó peccatũ. Inde olim dicebat scriptũ iungue adamãtino pp iucussionem timoris:i cuius signum moysi lex scripta fuit i lapide:qr nó poterat peccatũ delere. Sed bñdictus iesus scripsit i puluere:quia dat tantá spem ueniẽ:ut modico cõtritóis motu:& satisfactóis manu unusq́sq possit culpá suam delere in uirtute illius q in puluere sue carnis scripsit lřas nře absolutióis plenarie. Tũc autem ere iclinauit se iesus deorsũ:nó solú qr factus é homo:sed qr pauprimus & hũilimus hó despectissimus & opprobriatus:& nó solũ mulieri subiectus uirtualiť sed ipsis linguis blasphemãtium: detrahẽtiũ:diffamãtiũ:& iñantium uoluit cõfusibiter eẽ subiectus:& qđ plus est iesus creator omnium se subiecerat manibus capientiũ.uulnerãtiũ: trahẽtium:decapillãtiũ:& palmis & collaphis eũ percutiẽtiũ. Sed & creaturis se isensibilibus subiecerat & crudelissimá penã:ut uicula possent eũ durius stringere:flagella penaliť cruẽtare: spine atrociter pũgere claui dilacerãdo pforare:crux crucifixũ tenere. Arũdo percutere:uela obũbrare:sputa turpiť adherere·lãcea lateris intima penetrare. Et qđ omnium é ťribilius mors aíam diuinam eiicere. His oĩbus uolũtarie se subiecit:q nihil in eũ potuissent agere:nisi p salute nostra pius iesus se eis uolũtarie subiecisset. Et tñ se deorsũ iclinauit q sub lapide mortuus iacuit:nó potuisset plus descẽdere: nec se plus iclinař cui oẽs electoꝝ pene icarnate dicuntur. Fuit igiť in ihũ discretio matura fuit i xpo diffinitio iusta. Qui sine pcó &c. Qui.n.se iclinabat humiliť expectans eoꝝ erubescẽciá & conuersionẽ a suis scelenbus:dũ uideret eos pseuerãtes in qonis fraudibus sñiá protulit legis cõseruatiuá:sceleris repercussiuá :mulieris liberatiuá. Nã sicut dicit Aug.nó dicit. Nó lapideť:ne cõtra legẽ dicere uideref. Absit aũt q diceret:lapideť. Venit.n.non pdef qđ iuenerat:sed qrere quod pierat. Quid ergo ridit. Qui sine pcó est &c. Hec ẽ uox iustitie: lapidem mittat.q.d. impleať lex:sed nó a puaricatoribus legis. Oñdit aũt eos eẽ tales q magis q̃ mulier digni erãt lapidari. Et ideo si debuit lex obseruari:debuerũt simul cũ muliere occidi. Hñerũt ergo fugere mortis filii:qr nec fonté cognoscebant gře & uenie ihm:nec uolebát legis subire supplicũ:nec ispectoris suoꝝ sceleꝝ ihm poťant sustinere uulcú:& ideo petiũt fuge presidiũ. Sed pius iesus iteꝝ se iclinãs scribebat i terra ad lřam: ut eis liberá exeũdi facultatẽ tribueret:uultũ declinãs ab eis. Sic igiť scđm Aug. Illi uoce iustitie tãq tello pcussi sese respitiẽtes:& se reos iuenientes:unus post alıũ oẽs recesserũt. Vñ glo. sup illud: Incipiẽtes a senioribus q forte magis erãt rei:& remãsit solus iesus & mulier i medio stãs. Au. Credo ťrita ẽ illa mulier:ab illo se puniendá timebat:i quo pcm̃ iueniri nó poterat. Sed q aduersarios repleuerat ligua iustitie:i illá leuat oculos misericordie. Erexit ergo se ad soluẽdá miserá q se iclinauerat ad sustinẽdũ p ipsa penã. Mulieri ait. Vbi sũt q te accusabãt? Ad hec nó ridit mulier tremefacta sibi maxie conscia: sed eã cõfortauit. Nemo te cõdẽnauit. Ad hec respondit leta. Nemo dñe. Nec ego te condẽnabo. Qui solus uerus iudex. &a me forte dãnari timuisti:qr i me pcm̃ nó inuenisti. O dulcissimũ uerbũ: Nec ego te cõdẽnabo. Quis ergo me cõdẽnabit dñe iesu:cũ tibi př omne iudiciũ dederit. Si deus p nobis:qs cõtra nos? Si iesus absoluit. qs ẽ qui cõdẽnet? Iesus mihi adiutor sit:nó timebo qd faciat mihi hó. Dñe ihũ:data est tibi ois ptás in celo & i terra. Dic ergo misero pcõri iugiť i oculis tuis adulťo. Nec ego te cõdẽnabo. Relicti sũt duo soli:misera & misericordia:& ego tibi soli peccaui :& malũ corã te feci. Tu solus ispicis mea scelera:cui fit soli occulte iiuria:dic ergo. Nec ego te cõdẽnabo. Et bñ dñe iesu cõdẽnatio ẽ scđm nomen tuũ:ut qd noiaris saluator. Sed neq laues criminibus q odis iniquitatẽ:nã & absolute inẽdicas peccare:& ipois bñ agere.d. Vade:& amplius noli peccare. Simiľr duo fuerũt i muliere:pci flagicium:& remissióis bñficiũ:que ex dcis patẽt. Vides ergo q bñdictus ihs delectať dimittere pcá penitẽtibus: merito ergo dcm̃ ẽ. Iesus laxans reatus.

Iesus unguentis redolés Cap.xxiiii.

Via tãta sollicitudie curauit alioꝝ pcá delere pussimus iesus tot ũguẽtis misericordie redolebat. Nec miꝝ qr hũc fixerat deus př spũ scó & uirtute i assũpta natura:qđ fuit sibi spũl m icóicabile cuicũq alii creature. pptea iqt ps.xliiii. Vnxit te deus deus tuus. Licet autem

unguētorum tuorum. Tamen litteraliter unguen
tis redoluit: quādo deuotissima magdalena domi
ni ante passionem pedes unxit. Et ante sex dies pa
sche iterum unxit pedes iesu: & tūc uel alias fracto
alabro effudit unguētum super caput ipsius recum
bentis; quod in sabbato palmarū admiuus de pri-
mo traditur ex euāgeliis fore factū: tūc & domus
impleta est ex odore. Et ī typo futurorum peruer-
sorum impugnantium perfectionis unguentum
mentium uacātium unctioni capitis & pedum ie-
su. Iudas proditor bono odore ē mortuus: nā no-
luit uēdei de quo pedes domini & caput debebāt
inungi: & cuius mors & sepultura preuenitur; & ī
laude operis & preconium operātis per totū mun
dum euangelium predicari. O domine deus cū
quanto dolore refero ꝙ nunc iudam uideo resusci
tatū: qui & indigne refert hanc perfectissimam un
ctionem: & fremit dētibus iracūdie: & huic sancte
molestus ē mulieri. Hec mulier ē paupercula tua
a mūdana necessitate conuersa religio: que sibi nil
tpalium retinens: tā de propriis ꝗ de alienis pedes
tuos bone iesu in fatigatis pauperibus perūgere sa
tagit ꝙ more magdalene ꝑferre bis facit. Nā ꝑmo
iungit: dum oīa sua pauperibus distribuit. Secundo
iungit: dū deuotioni fideliū sibi tpalia offerētium
ad distribuenda paupibus aliis inducit nihil ab eis
uolēs accipere ꝑter necessariū uictum. Hoc iudas
indigne fert falsus paup: & uerus ꝑdo. & fremit in
mulierē quia non amat sil'em expropriationē. Sed
& ipse paupes inuenit: qui unguentū diuico corpo
ri subtrahūt: ut. xxx. uendat denariis & eorum non tā
necessitati ꝗ rapacitati donet q sunt de quibus ē ei
dē iude qui fur & loculos hēns: ubi illi qui uolunt
eē pauperes sine defectu: & humiles sine despectu
patiētes sine iiuria: austeri sine aliqua corporis mo
lestia: immo ꝙ monstruosū est & īfernales uolunt
eē paupes opulenti: hūiles fastidiosi: patientes cau
sidici: penitentes lasciui: religiosi relaxati: magri li-
brarii: plati nō curati: cōtēptientes mūdū: & ipsum
brachiis ferreis amplexantes. Iā reuertamur ad ꝑ
mum obsequū magdalene cuius p uniuersū orbem
adhuc flagrat unguentū: & secundū triplicē signi-
ficationē eam legimus tribus uicibus passe dño un
ctionē secūdū figurā inchoantiū: pficientiū: & pfe
ctorum. Et licet in magdalene ope: possimus cōsi-
derare ista ut.

In primo domini pedibus parauerit amare cōtri-
tionis unguentum.

In secūdo parauerit capiti iesu deuote laudis iubilū
ut fieret unguentum deuotionis.

In tertio pāuerit toti corpi iesu ut sit uiguētū pie
& fine subuentōis: quia iā in se pfecta digne saluti
habere īcēdit: tū ipsius unguenti & aliarum duarum de q
bus Mar. ultio scribit. Cōiugamus & cōsideremus
bndictū iesum in illis tribus mariis: quasi in tribus
statibus spūalibus redolere unguentis. Et cōsidere
mus in illis tribus deuote aīe xpi spōse respectu di
ecti iesu triplicē statū: triplicē actū: triplicē cōtractū

Sed qd ibi dr. Maria magdalene: maria iacobi & Sa
lome emerūt aromata ut uēiētes ungerēt iesū. Nā
status triplex aīe significat in horum tripl ci unctiōne
cōtractus in sollicita mercatiōe. Emerūt inqt aro-
mata. Nā litteraliter sicut xpm in uita ardēter dile-
xerūt. Ita & in morte ipsum deuote ungere qsierūt
ut corpus mortuū possēt a putredie cōseruare. Sed
errabāt bōe mulieres: qa ībalsamatū corpus dñi ie-
su unctiōe diuinitatis: & si mille ānis stetisset sine
aīa nullā recipe poterat corpis corruptelā. Nobis er
go necessaria ē unctio: qa sumus corpus eius & mē
bra de mēbris. In qbus multas corruptōes patitur
spūalis uita dñi iesu: nisi mystico unguēto sepius in
ungat. Sed primo uideamus triplicē statū aīe per
has triplices mulieres mystice designatū. s.

Cōuersionis Cōuersationis Consumationis.

Primus est status in magdalena designatus: de qua
luce. vii. dr ꝙ erat peccatrix. Et Mar. ultio ꝙ de ta
vii. eiecerat demōia: que a peccatore cōuerso p gra-
tiam auferūt. Huic statui cōuersionis duo sūt ne
cessaria que sūt magdalene. i. cōuersiōis mācipia. s.

Retētio memorie & Sollicitudo diligentie.

Quia mēorie ē ꝑterita mala plāgere: & debet eē ca
pax suorum malorum sine extenuatiōe & diminutiōne:
de magnis nō faciat parua & de multis nō faciat pau
ca ut dicat cū ꝑs. Iniquitates mee supgresse sūt ca-
put meū: & multiplicate sūt sup numerum &c. De
bet eē mēoria tenax sine obliuiōe: & sine iterruptiō
ne: ut sp recordet & dicat. Iniqtatē meā ego cogno
sco & peccm meū cōtra me ē sp. Sollicitudo dili-
gētie debet eē audax sine dubitatiōe: & sine dilatiōe
ut nō dubitet accipe opa pnie: & nō differat ichoa-
re. Debet eē uerax sine sil'atōe ut nō simulet se age
re bonū quod nō facit: nec dissimulet ī se eē malū
qd calide agit. Et si ista duo mācipia fuerit bñ ob-
sequosa: durabit magdalene ī cōuersiōis bñficio. Se
cundus status ē cōuersatōis: designatus p mariā ia
cobi q iterptat luctator: qr post cōuersionē qdā est
lucta in cōuersatōe uirtuosa. De qua ad eph. ultio.
Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē
In cuius figura iacob luctabat Geñ. xxxii. Huic
sūt necessaria duo mācipia: itellectus & opatio unū
istruat: & aliud pagat. Intellectus debet esse subtil
sine nube ignorātie: & fidelis sine errore perfidie.
Opatio hūilis sine tumore superbie: & hilaris sine
torpore accidie. Tertius status cōsumatōis signi
ficat p mariā salome. Interpretatur enī salome pa
cifica: quia aīa in perfectione consumata iesū scipit
in quiete pectoris sui. Et secūdū paly. xxiiii. dr de io
sia uiro in uirtutibus consumato. Colligam te ad
patres tuos: & infereris in sepulchro tuo in pace.

Huic sūt duo mācipia necessaria. s. icensus chari
tatis ardor: & lucosus uirtutis splēdor: ut ꝑmo ue-
hementer afficiatur ad diligendum deum in tan-
tum ut quasi tota transeat in dilectum: & per
unguēta celestia filius dei de celo descendēs attu-
lit: quorum odorem senserat sponsa: que clamabat
in canticis. Trahe me post te: curremus in odorē

omnes spiritus angelicos uideatur nũtiare dilectio qua languet amore suo: & dicat cũ ps. Defecit ca- ro mea & cor meum: deus cordis mei & pars mea deus in eternum. Et hec charitas debet eẽ simul ar- dens per dilectionẽ & feruens per delectationem. Splendor uirtutis tantum illuceat: ut claustra car- nis in cogitatione transcendat: semper tamen in co gnitione se deficere recognoscat: ut dicat illud pri- me ad Cor. xiii. Nunc experte cognosco: tunc autẽ cognoscam sicut & cognitus sum. Et hec cogni tio debet eẽ prudens per discretionem: ut sciat q̃d statui suo cõpetat: & tamẽ supereminẽs per supnã irradiationẽ ut sciat se non proprio lumine uidere que uidet. De hac exẽplum habemus in raptu pau li qui audiuit archana uerba que non licet homini loqui. Sed in his parum põt doctrina humana. Sẽ tit autẽ experientia. Nam & paulus qui fuit raptus in paradisum dei: uidit ea que nõ licet homini loq. Et moyses post uisionẽ dei in monte dicit se inex- peditions lingue q̃ heri ꝙ nudiustertius effectum: Non est enim quicq̃d in hac uita anima sentit re- spectu huius quod est: & adhuc multo minus est quod dicere põt. Post triplicem anime statum uideamus triplicem actum unctionis: & triplex un guentum. Nam

Conuersio habet unguẽtũ corporalis pñie
Conuersatio tẽporalis iustitie
Consumatio spiritualis letitie.

Primum fuit unguẽtũ magdalene de qua dicit̃ Io. xii. ꝙ domus impleta ẽ ex odore unguenti. No li despicere hoc unguentum sancte peccatricis: q̃a odor penitentie spirat usq; ad supercelestes mansio nes spirituũ bonorũ ut sit gaudium angelis dei su- per uno peccatore penitẽtiã agente &c. Vide ꝙ an gelis est gaudiũ ad exaltationem: sed hominibus est exẽplum ad correptionẽ: & fit de herbis amo- ris que in nostro habẽtur hortulo: quas facile inue nit homo: si iniq̃tates suas sine dissimulatione reco gitat. Cum istis herbis amaris ad ignem feruẽtis amoris aromata misceantur. Myrrha inq̃t sponsa Cant. iiii. & aloe cum oĩbus p̃mis unguẽtis: utrũq; amarissimũ & a preseruandis corruptiõibus aptũ & duplicem amaritudinem in penitente figurant. Prima est amaritudo mortis tum incertitudi- ne hore. Secunda ẽ incertitudo iuditii cũ incertitu- dine sententie: ex quibus amare cõficitur & pungiti uum unguentũ. Secundum fuit unguentũ fra- ternitatis & iustitie quo unctus est dauid: manu for- tis & pulchro aspectu: de quo dicitur in ps. Inueni dauid seruũ meũ &c. Hoc unguẽtum conficitur ex oleo & balsamo. Oleum lucet & balsamũ redolet: quia ex operibus iustitie procedit lucida consciẽtia & odorifera fama: ut puideamus bona nõ solũ co- ram deo sed etiam coram omnibus hominibus. Hoc est sanctum cosma quo unguntur spũales athlete ecclesie tã pugiles q̃ prelati: q̃a hoc odore debent ipsi singulariter fragrare: q̃a sunt ubera spõ- se ut unicuiq; eorum ueraciter possit dici illud Cãt. primo. Meliora sũt ubera tua uino fragrãtia unguẽ tis optimis. Hoc unguẽtũ multũ ẽ euaporatiuũ maxime propter balsamũ: quia sancta uita in tali- bus spargit odorem suũ: ut quilibet eorũ possit di cere illud. Eccle. xxiiii. Quasi balsamũ nõ mixtum odor meus. Dicitur ꝙ balsamũ purũ hoc modo cognoscitur: ꝙ si gutta eius in lacte caprino pona- tur: lac coagulatur & gutta descendit ad fundũ: so- phisticum uero in aqua supernatat. O q̃ mirabile ẽ illud experimentũ: per lac caprinũ intelligo excessi uas cõmẽdationes adulantium de uite perfectiõe. Sed uerum balsamũ in sancto uiro lac coagulari fa cit: quia uerba adulatoria in uane blandientibus tri stitia sue faciei & dura increpatione restringit: & ad sua congregatus intima ad fundũ sue uilitatis de- scendit. O q̃ uerum signũ ẽ: ꝙ ẽ balsamũ uerũ quã do suũ sibi retinet & restituit alienũ: sed sophisticũ in aqua supernatat: q̃a cui ueritas nõ subsistit: statim laudi quãtũcunq; modice aures aperit: facie hilare fit: & totũ in illorum applausum se spargit. Ter- tiũ ẽ unguentum spiritualis letitie: quo ungit̃ sum mus sacerdos Aaron: sicut in ps. dicit̃. Sicut unguẽ tũ in capite quod descendit in barbam barbã Aarõ quod descendit in orã uestimẽti eius: hec spũalis le titia a xpo capite principali descendit in capitibus prelatoꝝ: & descendit in barbã .i. in eorum opera infirma siue extrema: quia tã in arduis q̃ in paruis letitiã spiritualem ostendũt. Hi sancti prelati ec clesie debebant portare in uberibus suis utrũq; un guentum & conuersationis strenue per opa actiue & spiritualis letitie per gustũ cõtẽplatiue: ut in pri mo sint reges & strenui bellatores: & in secũdo sint pontifices & deuoti oratores: unde hoc unguentũ conficit̃ ex nardo deuotionis & thure orationis. De nardo Cant. i. Nardus mea dedit odorẽ suaui tatis. Nardus herba ẽ humilis crescens in cacumine montis multos emittens capillos calefaciẽs & de- siccans. Hec ẽ spiritualis letitia: quia consolatur deus eos qui se reputant uiles: cum tamẽ in eminẽ tia uirtutũ habeant statum suum. Et multos capil- los affectuosarum meditationum emittunt: & in igne diuini amoris ardent: quẽ tamen in terra cohi bent per humilitatis conuersationẽ: & a se omnem carnis abdicant uoluptatem. Bona nardus est ista: de qua dicitur ꝙ non multum reddit odorem: nisi conteratur: quia nec sancti uiri suam sanctitatẽ ostẽ dunt nisi necessitate cogente: & maxime quando tribulationibus conteruntur: ut Iob: uel quando p manifestationem suorum magnalium pseudo cõ- funditur: sicut fuit in paulo. Audi de thure Cant. iiii. Odor uestimentorum tuorum sicut odor thu- ris. Ibi enumerãtur diuersa unguenta & omĩa aro- mata: quia anima orationi dedita ex diuina influen tia omni uirtuti redditur perfecta: in tantum ꝙ to ta sua conuersatio uidetur odor thuris: quia aperte in oculis omnium clarescit: quia totus est mente & corpore sine fictione translatus in deum. Sicut. n. odor thuris soli deo offertur: sic & tota eius inten-

tio deo conformatur: & in ipso solo stabilitur. Et hoc est illud unum quod maria elegit. Et quia de dei bonitate nihil dubitat: quin semper quod melius est faciat: ideo eius oratio semper faciem suam in deum stabilit: & ab omni uanitate excludit: & semper in deo letitiam reddit: ut de ea dici possit illud primi Re.i. Vultus eius non sunt amplius in diuersa mutati: hec autem unguenta tria triplici uenundantur contractu. In triplici apotheca a triplici unguentaria. Nam conuersio emit suum unguentum a quadam discreta unguentaria que dicitur sacerdotalis iurisditio que collata est petro & successoribus suis tam illis qui uoluptati sunt in plenitudine potestatis: q̃ in parte sue sollicitudinis quibus omnibus affectus pietatis iesu per insufflationem sui flatus cõmittitur: cum dicitur Io.xx. Accipite spiritũ sanctũ: quorum remiseritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis retẽta sunt. Illud autem unguẽtũ sumitur de apotheca discipline. s. de ordinata eorum correctione. De qua ad hebre.xii. Omnis disciplina in presenti uidetur non esse gaudii sed meroris. Et ibidem in disciplina perseuerate tanq̃ filiis uobis offert se deus. Emitur autem donatio cõfessionis legitime. Cõuersatio emit unguentũ suũ a quadam unguentaria que uocatur lectio studiosa: que implet per opera que legitur in scriptura. Et illud sumitur de apotheca sacre scripture. Non extranee in qua sunt precepta & salubria consilia uirtutis eius. De hac prime ad thy.iiii. Attende lectiõi: exhortationi: & doctrine &c. & sequitur. Hoc.n. faciens & temetipsũ saluũ facies: & eos qui te audiunt. Quia sicut pigua pecora signa sunt boni pastoris. Sic disciplinata uita & ordinata familia signũ sunt boni doctoris. Emitur autem a deuotione obediẽtie & adimpletiõis strenue: quia obedire debemus sacre lectioni: adimpleamus precepta: imitemur exẽpla: declinemus prohibita: acquiescamus consiliis: & nõ abutamur permissis: secũde ad Cor.ii. Ideo scripsi uobis ut cognoscam experimẽtum uestrũ: an in omnibus obediẽtes sitis.

Consumatio emit unguentũ a quadam subtili unguentaria & sublimi: que uocatur cõtẽplatio. Abac.ii. Super custodiam meam stabo: & figam gradũ meum super munitionẽ: & cõtẽplabor ut uideam quid dicatur mihi: & quid respondeam ad arguẽtẽ me. Contẽplatio est liber & perspicax mẽtis intuitus in tres respiciens partes usquequaque diffusas ad omnia que proponuntur. Sumitur autẽ hoc unguentũ de apotheca sapiẽtie: quam paulus loquitur inter perfectos. Hic enim sanctus in sapiẽtia sua manet: sicut dicitur Eccle.xxvii. Istud unguẽtũ emitur denario aureo. s. cordis munditia qui denarius non est reprobatus propter infidelitatẽ. Nec falsus per simulationẽ. Nec fractus per interruptionẽ: sed formatus in fide & ueritate: & ad similitudinẽ christi uite: & finali perseuerantia rotundatus. De quo Mat.v. Beati mũdo corde &c. His unguentis iesus inungitur: sed primũ funditur ad pedes: quia anima a sui cõuersione se humiliat: & solum in his que sue sunt utilitatis delectabiliter se occupat: propter quod luce.vii. dicitur quod benedicta magdalena osculabatur pedes iesu: & unguento ungebat. Secũdũ funditur ad caput: dum rectitudinẽ iustitie obseruamus que in capite designatur: propter quod cetera mẽbra regit. Sicut ceteras uirtutes regit iustitia. Mat.vi. Vnge caput tuũ: unctio capitis est cõparata christo in mẽbris suis: quod pertinet ad rectitudinẽ sancte uite. Tertiũ unguẽtum pertinet ad totũ corpus: ut in omni congerie operũ nostrorũ letitia manifestetur. Prouer.xxvii. Vnguento & uariis odoribus delectatur cor: quia affectiones spiritualis letitie tollũt omne impedimẽtum difficultatis in opere uirtuoso. Quo contra de accidiosis dicitur Eccle.x. Musce moriẽtes perdũt suauitatẽ unguẽti: hec omnia unguenta perficit ille benedictus unguẽtarius: de quo dicitur Eccle.xxviii. Vnguentarius faciet pigmẽta sanitatis & unctiões conficiet suauitatis qua unctus iesus qui christus dicitur ungit omnem animam quam sanat: ungit inquam in remissione peccatorum: ungit in strenuitate operũ: ungit in perfectione cõsumata supernorum gustuũ & affectuũ. In cuius signũ incipiẽtes: unguntur intrãtes ad statũ prime in baptismo: ungũtur proficientes in strenuo opere in cõfirmatione: ungũtur exeũtes iam in perfectione cõfirmati & cõsumati qui debẽt in amplexus sponsi & nude uisionis assumi in extrema unctione: ut sic & principio boni profectus & cõsumatio in uncto iesu recognoscatur in eius interna & continua unctione: Voluit autẽ ad passionẽ appropinquans iesus inungi: & super caput suũ alabastrũ frangi: in signũ quod cũ multa cordis letitia ex amore feruenti & suauissimo ad nos pugil inunctus procedebat ad campũ certaminis: & quod per fractionẽ sui mũdissimi corporis in cruce tanq̃ lucidi alabastri: & ab omni concupiscentia refrigerati effũdebatur unguẽtũ gratie super omnes mẽtes electorũ omnium: cuius odore tota domus uniuersalis creature suauissime debuit delectari excepta impiorum caterua designata in iuda: quod sicut uenenum humane nature uoluit hoc suauissimo odore mortis ruinam accipere: & in illa crucis structura: tanq̃ in uirtuosissima apotheca per expressionẽ sanguinis proprii benedictus iesus unguẽtarius hec facit unguẽta. Que Ber.xxii. Ser. super Cant. a paulo accipit ad quattuor reducta: dũ ostẽdit eũ nobis factum a deo sapientiam: iustitiam: sanctificationẽ: & redẽptionẽ: quia a quattuor uirtutibus cardinalibus ipse exponit: per sanctificationẽ ipse accipiẽs tẽperantiam. Et per redẽptionẽ fortitudinẽ prorsus copiosa redẽptio: quia nõ gutta: sed unda sanguinis largiter per quinque corporis partes emanauit. Et postq̃ excusationẽ nõ habẽt qui in odorẽ unguẽtorum horum nõ currunt: nisi ad quẽ minime forte odor peruenit. Sed iam in omnem terram exiuit odor uite: quoniam misericordia domini plena est terra: & misericordia eius super omnia opera eius. Sic qui talẽ hanc sparsam ubique fragrantiam nõ sentit: & ob hoc nõ currit: aut mortuus est: aut putridus hec Ber. Et ibi probat quod nunq̃ fuerũt in aliquo uere uirtutes nisi quod de effusione unguẽti iesu in me

ribus fideliũ diffunduntur.d.sic. Quid uobis cum
uirtutibus qui dei uirtutẽ iesum ignoratis? Vbi nã
queso uera prudentia nisi in xp̃i doctrina? Vnde &
uera iustitia nisi de christi misericordia? Et ubi uera
tẽperãtia nisi in christi uita? Et ubi uera fortitudo
nisi in christi passione? Et infra. Incassum quidem
qs laborat in acqsitione uirtutũ si aliũde eas sperã
das putat q̃ a domino uirtutũ. Cuius doctrina se-
minarium prudẽtie. Cuius misericordia opus iu-
stitie. Cuius uita speculũ tẽperãtie. Cuius mors in-
signe ẽ fortitudinis: hec Ber. Vbi dicit q̃ unguẽ
ta sponsi sunt uirtutis fragrantie & suauitatis de-
scendentis in sponsam quibus attrahit᷑ in crucem
post ipsũ. Nã eius sapiẽtia ẽ occultũ fidei. Eius emi
nentia arduũ spei: sũma bonitas incendium chari-
tatis: & eius doctrina regula prudẽtie: eius uita for
ma tẽperantie eius misericordia infusio iustitie. eius
strenua passio uigoratio fortitudinis nature. Hi
sunt influxus spiritualis tracture dilecti iesu qui-
bus petit sponsa se trahi post dilectũ iesũ: & pmit-
tit sibi non ocio se recipere: sed simul cũ oibus his
q sibi uoluerint adhuc delectabiliter currere in odo
rem unguẽtoꝝ sue precedentis: dirigẽtis: adiuuã-
tis: & delectantis persone: donec introducatur in
cellã uinariã in qua inebriatur ab ubertate domus
sue: ut eam iã nõ trahi oporteat odore longiuquo
sed in amplexibus dilectissimi iesu eternaliter con-
quiescat. Et hic terminetur liber tertius qui plus
q̃ credidi: diffudit ramos doctrine iesu & miraculo
rũ operum: quibus suã diuinitatẽ condescendẽ
tem humano generi in unione nostre infirmitatis
sibi facte per assumptionem passibilis nature no-
stre mõstrauit.

Explicit feliciť lib̃ tertius arboris crucifixe uite iesu.
Incipit eiusdem uite iesu prologus quarti libri.

Vltiplicatis ramis perfectionis uite & do
ctrine iesu & operationis miraculose mul
tiplicis: & adhesione disciplinaris cohor-
tis que omnia secundum proportionẽ radicis & sti
pitis huius sacre arboris processerunt. Iã tẽpus est
ut in hoc libro quarto hec felix arbor producatur
ad sũmũ. Ita tñ q̃ eius finis pncipio & medio ap-
pareat cõuenire. Nã in oibus premissis claret per-
currenti quod scriptũ ẽ: q̃ sũmus deus iesus p assũ
ptã naturam semp ab humilitate incipiẽs creature
in suũ sũmũ uirtualiter reascendat. Qui cũ semper
hunc ordinẽ seruauerit cõplẽs quod docuit maxi-
me circa suũ finẽ euidẽtissime demõstrauit: dũ ab
humilitate aselli incipiẽs: & per sacratissime crucis
suppliciũ usq̃ ad inferna descẽdens: & post uictor
mortis gloriose resurgens ad dexterã dei patris et-
naliter sessurus ascendens. Et quia sancta mať eccle
sia in die palmarum filii dei iesu incipit passionem:
ideo hunc librum quartum ab hac die inchoantes
dicimus.

Iesus asello latus Iesus rex orbis ueniẽs.
Iesus uoce laudatus Iesus urbi compatiens
Iesus & lachrymatus Iesus tẽplum ingrediens
Iesus zelo armatus Cap.i.

a

Ttende q̃ i hoc facto domini
saluatoris mystico & mirabili
cõprehenduntur multa deuo
ta memorie ruminãda: que ut
facilius occurrerent memorie
illius q uult uitã xp̃i trãscur-
rere i istos meditãdo uersicu-
los: quod sub uno poterat uer
siculo dici. In septẽ multiplicaui qď & in aliis locis
sepe feci: ubi sũt saluatoris facta mystica & deuota:
ut per multos respectus eiusdẽ facti licet sint diuer
sa opa multiplicetur & attẽdať deuotio meditatis.
Et licet de quolibet posset per se capľm fieri ualde
magnũ: pp cõiũctionẽ memorie & breuitatis amo
rẽ simul tractãdo pstringo. In hoc autẽ facto my
stico continet᷑ historialiter christi
Recessio de bethania sũmo mane:
Missio discipuloꝝ p adductione pulli & asine.
Sessio xp̃i sup iumẽta discipľoꝝ uestibus adornata
Occursus turbaꝝ ipsũ ut regẽ recipientium
Prostratio uestimẽtoꝝ in uia:
Et cesio de arboribus ramorum oliuarũ:
Et baiulatio & oblatio palmaꝝ:
Et omniũ simul precedẽtiũ & sequẽtiũ cõcors ac-
clamatio: ut saluarentur p potẽtiã noui regis. Insi-
diatio phariseoꝝ & increpatio dicẽtiũ sibi ut disci-
pulos: & turbas laudãtes increparet. Cõpassio be-
nignissima dñi iesu cũ uidisset sacrilegã ciuitatem:
super cuius futurũ excidiũ i uoces laudantiũ cũ ma
gno fletu assũpsit lamẽtũ. Comotio totius ciuita-
tis pro gloria itroeũtis iesu. Et ingressus i tẽplũ ubi
symoniacos & rapaces & ppľm latrocinio spolian-
tes: stupẽdo miraculo eiecit de tẽplo cũ duro icre-
patiõis uerbo. Ibiq̃ in tẽplo multis sanatis cecis &
claudis & aliis infirmis acclamãtibus pueris. Osã-
na filio dauid i tẽplo: & pharisei tabescẽtes inuidia
& iracũdia dissecati circũdederũt eũ. Et ostẽdentes
idignationẽ cordis sui de laude puerorũ audierunt
cõfutationẽ per uerbũ ppheticũ. Et iterũ idigue fe
rentes expulsionẽ suoꝝ facinoꝝ de tẽplo quesie-
rũt a xp̃o. In qua potestate hoc faceret: ubi p nega-
tiuã nisi fuisset ceci eis plene uidit: & sic benignis
simus iesus tota die cũ eis disputãs ad ipsos cõuer
tẽdos: & i oculis eoꝝ faciẽs diuitatis miracula & at
trahens turbã gẽtiliũ ad se: uoce ad ipsũ dilapsa de
clarificatione paterna sic dicit. Ioannes passiõis sue
modũ & mirabilẽ fructũ eis prediceens: usq̃ ad ue-
sperã pdicauit: & circũspectis oĩbus sicut dicit Mar.
cũ iã uespera eẽt hora: quasi aspiceret si qs eum ex
pietate in tota ciuitate sacrilega inuitaret hospitio:
& non inueniẽs cũ suis discipulis ẽ de ciuitate egres
sus famelicus & ieiunus. Qui tamẽ mane a popu

lo instabili fuerat cum tanta gloria introductus: & sic rediens bethaniā unde mane recesserat magnā terminauit dietam: ibiq; sicut dicit matheus.xxi.illū fidelium couētū docebat de regno dei. Creditur autē q̧ sic omni die faciebat & fecerit: & sic cum aliis conflictatus fuerit & ieiunus sero rediert in bethaniā usq; ad feriam quintā in qua fecit paschalē cenā i mōte syon. Attēde āt q̧ dominus ueniēs ad locū sue passionis & mortis uere ostēdit se deū: ac p hoc uolūtarie passū: hodie nāq; potētiā sapiētiā & bonitatē dei appropriata i se patēter ondit. Potētiā mirabilē ostēdit i mutādo mētes dnōꝝ animaliū: ut statim qn̄ discipuli suū proferent dominis dicētes: dominus hi opus habet: statim dimiserūt libere: ubi anthonomatice dicit dn̄s uniuersal. Secūdo i attrahēdo ppl'm ad ipsum sic suscipiēdo cū diuinis honoribus & regio fastu: ubi & attracti fuerūt plurimi hostes sui. Tertio suā mirabilem ostendit potētiā qn̄ in tēplo solus inermis illos sacrilegos q iā cōspirauerāt eū occidere sic eiecit de tēplo: & per nullos fuit sibi resistere attēptatū. Dicit āt Hiero. q̧ quoddā igneū & radiosū egrediebatur de facie sue maiestatis isigne. Secūdo ostendit magnā sapiētiā in cognitione futuroꝝ & cōtingētiū casualiū & absentiū: quorū cognitio ē possibilis soli deo. In hoc q̧ uidit ubi erant animalia: in eo q̧ predixit: q̧ domi dimitterent ea libera. Itē i eo q̧ p̄dixit ruinā & destructionē illius impie ciuitatis: & ordinē quo euenit ultra hoc etiam mirabilis sapiētia ipsa die i multis respōsionibus & parabolis illos phariseos cōfutauit aperte. Tertio ostendit bonitatē altissime pietatis cordis sui i humili habitu quo aduenit: licet enim ita posset accipere dextrariū etiā cuiuscūq; hostis sui sicut asināuoluit tamē pietatē & māsuetudinē & humilitatē ondere sup iumētū despectū & māsuetū totū datū obseqis hominū: nō adornatū auro uel serico: sed uestimētis uilibus apostoloꝝ pauperū uoluit aduenire. Secūdo sūme ondit bonitatem cordis sui: quādo sic flebile lamētū assumpsit inter uoces laudantiū & diuinū cultū & honorē regiū sibi offerētiū super excidiū illius impie ciuitatis q̄ nec de sāguine uiui: nec de infamia mortui potuit satiari.

Tertio ostendit affluētissimā bonitatē suam in eo q̧ i tāto honore & applausu ciuitatis & omniū subiectionē nō iuit ad palatiū: nec ad soliū regium nec ad tribunal iuditiariū: ut faceret uīdictā de suis sacrilegis homicidis qui iā eū suo firmo statuto occiderant: sed iuit ad teplū ubi piissime illuminauit cecos: erexit claudos: & multos sanauit infirmos. Mansuetissime docuit mortē suā: & modum mortis etiā cū alacritate predixit: & uocās cum clarificatorē sui. Et ne ista bonitas i resolutionē degenerare uideret: eadē pietate qua sanauit infirmos: increpauit incredulos: & expulit symoniacos: tēplū purgans a sordibus i figura purgatiōis future p ipsū tēpli ueri cordiū electorū. Sic ergo istū benedictū iesum q ut agnus māsuetus hodie uenit ad locū uictime potes uidere deū oipotentē: sapiētē & optimū: ne tibi uilescat quod pro te dedit in morte sic uolūtarie preciosissimā uita suā. Preceptū.n. erat in lege: ut decimo die agnus introduceret in ciuitatē ad locū imolationis fiende.xiiii.die: pp quod ut ostenderet tibi iesus cū quāta promptitudine uolūtatis ueniebat imolaturus pro te: cū tanto honore uoluit ciuitatē intrare: per hoc tibi significās q̧ se reputabat honoratū in sūmo. Si p sue mortis obprobria & dolorosa supplitia te filiū mortis posset educere de iferno: unde hodie quelibet anima deuota intuēs christū in asino sedētē pōt admiratiue dicere uerbum baptiste. Ecce agnus dei &c. Io. primo. Ecce corporali p̄ntia demōstrat. Agnus naturali innocentia cōmēdat: dei persona i excellentia sublimatur. Ecce est aduerbiū demonstratiuum triūphalis processionis cū floribus personalis oblationis: prophetalis p̄dicatiōis & figuralis expressionis: q̄ oia hodie fuerunt ipleta & demōstrata sicut dictū ē supra. Et sicut fuerūt p̄dicta per zachariam pphetā.ix.c. Exulta satis filia syon: iubila filia hierusalē. Hoc fuit in triūphali processione. Ecce rex tuus. Rex inq̄ potestate: tuus germanitate. iustus equitate: saluator pietate: hoc fuit ipletū hodie in personali oblatione sui ad locū certaminis: ut tūc posset dici oibus electis illud Esa.xxxv. Confortate manus dissolutas: & seqtur. Ecce deus ipse ueniet et saluabit nos. & sic uides ipletā prophalē predicationē. Seqtur ipse paup imo simul in unū diues & paup: paup humanitate: & diues diuinitate. Seqtur figuralis expressio cū dicit. Et ascendēs sup asinā & sup pullū filiū asine: hoc ē super populū iudaicū & gentilē. Ipse.n.ē pax nostra q fecit utraq; unū. Attēdat āt ipsa obstinatio iudeoꝝ. Quonia sicut ait Criso. Nunq̄ uidit in decursu tēporū regē iudeorum tali habitu incedētē: sed in hoc solo ē cōpletū qa de hoc solo ante fuerat p̄dictū: unde inexcusabilis ē eoꝝ malitia: qa i toto decursu uite sue passionis & mortis christus processit sicut antea fuerat propheratum. Stupendo autem modo historia istius diei in mystico significato diuinā sapientiam representat

Hic enim figuratur & exemplatur tota xp̄i uictoria & modus uictorie de toto regno: carnis mundi & diaboli

Hic mirabiliter instruitur contemptus honoris mundani

Hic mirabiliter informatur hō ad moderātiā obseruandā i omni statu regiminis sui

Hic quarto instruimur quomō exire debeamus obuiam xp̄o in actibus uirtuosis. Primo uide hic excellenter significari christi uictoriā: quasi.n. triūphāti de morte: licet hoc nō caperent facientes occurrunt turbe cū floribus & palmis redēptori obuiam & uictori triūphanti dant digna obsequia. filium dei ore gentes predicant in laudē xp̄i uoces tonat

per nubila. Osanna. Sicut.n. nunc benedictus iesus duos discipulos de mōte oliueti in castellū qd' erat contra eos misit: & sic turbā attraxit ad se cum signis supradictis. Sic de monte oliueti.i. de sua pietate altissima & inestimabili in castellum mundi obseratum & obfirmatū in sua pertinacia cōtra uitā xpi misit duos discipulos suos.i. duas emanationes a seipso sinceras: splēdorē.s. uirtutis & ardorē charitatis
Vel duos discipulos pp notitiā duoꝝ testamētoꝝ
Vel duos propter litterā & spiritū
Vel duos propter duo precepta charitatis
Vel duos propter duplicē uite perfectionē: actiuā .s. & contēplatiuā
Vel duos pp duos conuertēdos populos. Synagogā.s. que figurata ē per asinā que fuit domita iugo legis: & ecclesiam de gentibus figuratā per pullū propter lasciuiam cōuersationis: quē tamē pullum genuit filiū synagoge: uel duos misit pp duplicē ordinem sublimiū doctorum figuratoꝝ in apostolis & alioꝝ minoꝝ figuratorū in septuaginta discipulis. Hi per ipeiū dni soluūt asina & pullum nec demones q ꝑus dominabātur eidē audita domini maiestatem ausi sūt prohibere. Sup istos apostoli posuiut sua uestimēta: qa ꝑncipales sancti honorat inferiores p sua uirtutū patrocinia & p suarū predicationū splenda lumina: ut sic fiāt dominice sessioni aperti per humilē obediētia: mādata xp̄i faciētes humiliter: & exēpla sue perfectionis imitātes uiriliter & ardenter. Hi ergo sicut & in aīalibus: sic & i turbis figurātur. Et istius benedicte multitudinis credētiū plurima turba.s. sacratissimoꝝ martyrū strauerūt uestimēta sua in uia: qa tradiderunt corpora sua propter deū ad supplitia: & sic uiā dno parauerunt p tormēta corpoꝝ suoꝝ: ut sic uenirēt ad ciuitatē conuerse multitudinis credētiū populoꝝ. Alii afsunt cōfessores & doctores q cedebāt ramos de arboribus: qa de cōuersationibus primoꝝ patrum accipiētes uirtutū exēpla suā reformauerūt uitam: & sanctis dei ispirationibus occurrētes p opera uiā ordinauerūt xp̄o aliis efficatia prebēdo exēpla: per que xp̄s intrat ad alios possidendos. Alii uero de hac turba sūt sacratissime uirgines: q̄ licet fuerint corpore fragiles: fuerūt tamē uirtute potētes: cum floribus & palmis .i. cū mūditia mētis & carnis: & cū palmis multiplicis passionis exierūt obuiā redēptori: ipsū tanq̄ spōsum sanguine recipiētes: cui cōformabantur p mūditiā & cōiūgebatur p similitudines passiōis sanguinē sibi pro sanguine reddentes i tolleratia dure mortis. Et sic benedictus iesus oleo sue pietatis diuersimode super electos fundēte fiat finalis coniunctio omniū scōꝝ precedentiū & sequētiū imo una uoce laudantiū suū benignissimū aduentū: & uictoriosū mortis triumphū: & acclamantiū suū benedictū & eternū regē & recognoscētiū ab ipso plenariū reformatiōis beneficiū i resumptione corporū gloriosorū: a quoꝝ cōsortio exclusis ipuis symoniacis: & in dolo & malitia occupātū dei tēplū Iesus uictoriosus rex & eternii pris filius cū oībus mēbris suis illā supernā ciuitatē eterna pace dotatā perpetuo regnaturus ingreditur .n. qua ē eterna gratiarū actio & uox laudis. Quomō at plene i hoc facto doceat ueritatis magister ius falsitate honoris mūdani: ac p hoc prouocat ad cōtēptū pater. Si attēdas quattuor in historia hodierna: quoꝝ cōtraria appetūt ambiciosi: nec inueniūt in honoribus suis. Appetūt.n. sublimitatē & excellentiā. Cōtra qd' xp̄s accipit asinā: nō qualēcūq; sed cōmunibus obsequis ppl'i multipliciter subiugatam: afflictā & inhonoratā. q.d. iesus ābiciosis. Nō appetatis honorē huius uite: qa nō ē excellētia: sed asina uilissima multiplici sollicitudine & timore: & uiliū personaꝝ submissione domita & uilificata: qa quo super plures ābitiosi appetūt dominari: eo necesse habēt pluribus subici & sepe usq; ad despectissimas uilitates. Secūdo uanitas mūdi & ambitio petit i honoribus iocūdari: unde & istis magistratibus fiunt cātica & choree in tipano & choro: in cordis & organo. Cōtra quod dns hodie offerētibus cantica dedit lamēta dū abūde fleuit: p hoc dans intelligere q̄ hoies mūdi ducūtur ad fletum eternū. Iuxta illud Iob. Tenēt timpanū & cytharā ducunt in bonis dies suos & i pūcto ad iferna descendūt. Tertio ambitiosi in honoribus sibi securitatē pmittūt: eo.n. fatue dicūt q̄ ē securior quo ē supior. Cōtra qd' hodie iesus uoluit hēre dū sic honoraret suos insidiatores ad latus: dū dicūt ei phi sei. Audis qd isti dicūt. Increpa eos: & dū ppl'us eū regē acclamabat: ꝑncipes phariseorū eius pertractabāt mortē: p hoc significās q̄ ubi ē status altior i ista uita: ibi ē casus grauior: sicut satis patet cōsiderāti ruinas magnoꝝ: maxime regū isrl': q sic p̄ditorie iugulabātur a seruis. Quarto hūana stoliditas pmittit sibi in honoribus sacietatē. Credit.n. suū getare appetitū cū ceperit dominiū: & repleuit seipsū de substātia pauperum. Iuxta illud Iob.xii. Abūdant tabernacula p̄donū. Cōtra qd' iesus hodie in ciuitate honoris nō comedit nec bibit: sed famelicus ide exiuit p hoc ondēs q̄ honores & abundātia tēporaliū ducūt ad ppetuā egestatē & famē. Sicut patet i diuite epulone. Quomō āt sic doceatur moderamē i oī statu regiminis humani: patet si ista quattuo supradicta etiā aliter pertractemus: hodie.n. iesus mirabilem fecit processionem exiens a bethania: & rediens in bethaniam quia omnis processus uirtuosus est ab imperio paterne obedientie exire ad opus ꝑcepti consumandum & post cōsumationē redire ad eādē obediētiā pris regratiādo & recognoscēdo se habuisse ab ipso uigorē operādi & pfecte subiciēdo nihil sibi glorie retinēdo. Bethania.n. interptat' domus obediētie. In isto āt itinere benedictus iesus fecit quattuor uirtuales stationes: quas nos debemus facere in gressibus mētis nře. Incepit naq; i hūilitate: pcessit in charitate,

ꝓfecit in eqtate: & cōsumauit i paupertate. Et qa oīs humana uia ad pditionē tēdēs p imoderātiā incedit inflādo se i honoribus: effundēdo i carnalitatibus: distrahēdo i diuitiis tēporalibus: indignādo i aduersitatibus: ideo benedictus iesus in quolibet istoꝝ quattuor miscuit moderātiā cū supfluitate ui tii ut ipsā expelleret: & expellēdā doceret. Nāqꝫ in pmo gradu sue pcessionis miscuit honorē cū humilitate ut excluderet imoderātiā q̄ ē i honoribus: uñ cū sciret ppl'm exire ei obuiā ad recipiēdū eū ut regē: ecōtrario accepit asine uilitatē & alia hūilia q̄ dcā sūt supra ut eius exēplo christianus edoctus: cum se honor igerit: se hūiliare addiscat: & lasciuiētē ppl'm uanitates cordis sui sub disciplina subiicere: sciens ꝙ q̄to sub maiori honore aliqd ad dedecus uel pabulū inducit' tāto magis uituperat'. Et hoc cōsiderate multū destruit honoris appetitū: pp qđ dr̄ Zacha.ix. De rege paupe q sedet sup asinā & pullū ꝙ ipse destruet quadrigas effraim. In secūdo gradu sue processiōis miscuit meroris fletū cū alacritatis cantu: ut dictū ē supra: dixit. Si cognouisses & tu q.d. fleres sicut ego: qa q i mūdano solacio delectat': sicut d. Grego: quasi p prata uirētia ad itentū ducit': uñ licet gaudiū sit honestū qđ sepe scis uiris offert' a mūdo: sēp tñ debēt tristitiā admiscere: qa eccle.vii. dr̄. Cor sapiētis ubi ē tristitia & eiusdem li. iiii.ca. Cōsulit' ꝙ i die bonoꝝ nō imemor sis malorū: ut sic gaudiū tēperet'. Sed heu hodie hoies carnales uō in honestis gaudiis occupati ñ uestes: sed lapides: nō frōdes: sed spinas i itinere xp̄i spargūt obdurati i malo: ut lapis & spinis diuitiaꝝ: atqꝫ delitarū hirsuti ad modū ericii: xp̄i uiā & uitā pūgunt & lacerāt tā exēplo q̄ uerbo. In tertio gradu xp̄s exhibuit rigorē eqtatis cōtra falsā pietatē excludēdā imoderātiā in diuitiis. Nā cū introisset in tēplū. inde latrocināntes eiecit. d. ꝙ domū patris fecerūt speluncā latronū. Attēde āt ꝙ ibi uēdebāt res aptas p sacrificiis & nūmularii stabāt ad sedēdū p prestādis pecuniis ad talia emēdū ut offerētur i tēplo. Sicut nūc candele uēdunt' & huiusmodi talia in ecclesiis ut sacerdotibus offerātur. O q̄ multi sūt hodie tales q sub spetie pietatis modos nouos iuenerunt in ecclesiis: qbus a paupibus possint pecuniā extorqre: q̄ tñ in subtili dei examine ab eis tanq̄ latrocinia requirētur: nec credāt deū decipere: & suam auariciā excusare: quia xp̄s tales eiecit de templo: ut oñderet ꝙ qui talia agūt de suo eiicient' regno.

Propt̄ hoc hic cū signo ire singl'arit̄ contra falsā pietatē armat'. Id.n. singularit̄ deū turbat ꝙ malignā auariciā & symoniacā fraudē sub spē pietatis & diui cultus colorat: uult. n. deus ꝙ sibi obediatur in purissima paupertate seruāda: & nō uult honorari supfluo cultu habūdātie quorūcūqꝫ p̄ciosorū: maxime autem ab his qui habent' de paupertate uotum: quoꝝ malitia bñ figurata fuit i saul q in destructiōe amalech cōtra dei p̄ceptū pepcit melioribus de gregibus retinēs ut decebat ad diuinū sacrificiū: sed ibi perdidit regnū: qa melior ē obediētia q̄ uictime. Ita m'ti i simili pdūt sue pfessiōis statū: & p cōsequēs eternū regnū. Et qa ista malitia cōmuniter a maioribus uenit. Iō dr̄ facta expulsiōe taliū de tēplo: & sanatis cecis & claudis pueri clamabāt. Osanna filio dauid. De qua tamē phariseí murmurabant: qa si aliqñ spūs xp̄i p os alicuius ferueat: & talia uelut idigna tēplo pfessionis pmisse reprehēdat: simplices & pueri illuminātur ad cognoscēdū: & rectificatur ad imitādū: & iō laudāt dei filiū. Ecōtra uero obstinati auctores taliū & imitatores uiui pharisei cū tales p xp̄o zelātes redarguūt. Quibus optia adiuētiōe pōt respōderi: ꝙ si hi tacuerit lapides clamabūt. Esto ꝙ p̄dicatores ueritatis nō condēnarent talia: lapides supfluitatis & curiositatis in edificiis excessiuis trāsgressionem promissi status alta uoce clamarent. O cōtra quot hodie lapis de pariete clamat q panes paupeꝝ faciūt lapides sine ut tilitatū. Melior eēt sñia i ista pte quā diabolus dicebat. Dic ut lapides isti q sūt supflui & nociui fiant panes: & reficiātur uiscera pupilloꝝ. In quarto gradu miscuit uigorē cū aduersitate ad ipatiētiam tēperādā. Nā cū i mane receptus fuisset cū tāto honore: & sic laborasset p eis tota die: ut dictū ē supra circūspectis oībus ut. d. Mat. Nō iuenit q sibi guttā aque offerret: sed i bethaniā rediit per hoc dans nobis exēplū patiētie: ut equanimit' sustineamus: siue sit fames: siue penuria: siue humana uerecundia licet olim fuerimus diuites: & in honore sublimes. Sed uide qa iesus q cibū nō iuenit in hierusalē ciuitate opulēta: iuenit i bethania uillula: qa sepe diuites sūt obdurati: & auari ipsi iesu: cui sūt paupes liberales. Et sic potes uidere ꝙ bn̄dictus iesus suam pcessionē hodie i paupertate finiuit: & de uanitate mūdani honoris nudus aufugit. Stupēdo āt mō honor hodierne diei dolorosas & opprobriosas cōditiōes passionis xp̄i m'tiplicit' augmētauit. Opprobriosius ē. n. statim post sublimes honores uilissime deiici. Et dolorosius ē ab his qui debēt esse amici crudeliter tractari & occidi: uñ i honore benedicti iesu hodie suscepto cōplet' illud p̄mi Macha. Secūdū gloriā eius m'tiplicata ē ignominia: & sollēnitas eius cōuersa ē i luctū. Quod ut aliqualiter uideas: scias ꝙ iudei hodie eū quadrupliciter honorauerūt: & p quolibet honore oto duplex dedecus reddiderūt. Et sic bn̄dictus iesus suscepit de manu iudeoꝝ ipsoꝝ duplicia p oībus pccis nr̄is. Honorauerūt eum.

In personis propriis
In uerbis laudis
In operibus uirtutis
In rebus suis.

In psonis ppriis: qa pcesserūt ei obuiā personalit̄ & sic itroduxerūt eū in hierusalē. Sed multiplicata ē eius ignominia: qa idē populus i eodē loco tēporibus eisdē eū crucifixit postmodū: & de eadē ciuitate eū nō equitādo: sed crucē portado cōtumelia

se erecit. Nec sufficit una ignominia ꝓ uno honore: sed uili ꝑcio uenditus ut latro ab eis capit᷑: & barrabas pessimus latro ei preponit᷑. Sic sepe multi ꝑsonaliter uadūt ad ecclesia: uel sumūt fidē catholicā: uel assumūt religionē altā: & sepe multiplicant malitiosa opa: & sic ꝓ uno honore multiplicē ignominiā faciūt xp̄o: qa ipsū dehonorant corde & opere: quē honorāt tm̄ simpliciter p̄ntia ꝑsone uel christiani falso noīe: uel religiōis habitu siue religiōis effectu. Secūdo i uerbis & i laudibus honorauerūt eū iudei acclamando eū deū regē iustū & saluatorē in his uerbis. Bn̄dictus q uēit i noīe domini: quo ad p̄mū. Rex israel: quo ad secūdū. Benedictū regnū p̄ris nr̄i: quo ad tertium. Osanna. i. saluifica: quo ad quartū. E cōtra ml'tiplicata ē ignominia. O q̄ male cōuenit. Benedictus q uenit &c. Et tolle tolle crucifige eū. Rex israel: & nō habemus regē nisi cesarē. Et benedictū regnū p̄ris nr̄i dauid. s. sancti & iusti. Et si nō eēt hic malefactor nō tibi tradidissemus eū. Et salua nos: & sanguis eius sup nos. Et saluum te fac: descende de cruce. O quam mala mutatio gentis exasperantis in uerbis asperis: sed non sufficit hec ignominia: sed uerbis irrisoriis & iproperatoriis insultant ei dicētes. Prophiza: & uach q destruis tēplū dei: & aue rex iudeoꝝ: & si tu es filius dei descēde de cruce: & multa similia. Vertat᷑ ergo in luctū cythara nr̄a: & ne letet᷑ i laude sua ne forte extrema gaudii luctus occupet: quia sic in saluatore nr̄o oēs laudes uitupeno cōmutātur.

Tertio honoratus ē i operibus uirtutis: qa sternētes ramos palmarū & oliuaꝝ: flores & folia prosternebāt in uia: ꝑ hoc. n. designātur opa uirtuosa secūdū Grego. O q̄ dissimilis ē ignominia subsecuta: q̄ dissimiles sūt rami & crux: flores & spine: folia & claui: palme & uirge. O mala imutatio cordis ꝑuersi: nō sufficit hoc: nisi ēt ml'tiplicet᷑ ignominia: ultra hoc ēt cōsputus & collaphizatus: ac amarissimo felle potatus. Quarto honorauerunt eū cū rebus suis: qa uestimēta ei ꝓsternebāt in uia: sed cū reuerētia exuētes & xp̄i pedibus sūmittētes: sed q̄ta ē ignominia subsecuta: & q̄ multiplicata cuius prius prosternebāt aliena uestimēta: nūc auferebāt sua & sors super ea mittit᷑. Nō fuit dimissa ei nisi una tunica. s. caro mūdissima suo sanguine rubricata & uulneribus lacerata: sed & ab ista fuit anima eius sanctissima dolore abiecta. Nec sufficit ipsis q xp̄m nudant uestibus suis: nisi ipsū derideāt in alietis. Nūc chlamide coccinea: nūc purpura: nūc ueste alba: nūc uelāt oculos: nūc pcutiūt pugnis: nūc polluūt sputis: ut sic nō deficiat a multiplicatiōe ignominiosa dedecoris ꝓ gloria suscepti honoris. Sic ergo potes uidere: q̄ multiplicit᷑ xp̄s hodie mūdanos uilificauit honores. Multiplici. n. de ca istū honorē uoluit assumere i fine uite sue: p̄mo ad oñdēdū q honores mūdani sūt i sua p̄tāte. Ita q qñ uoluit eos accepit: secūdo ut nos ab ipsoꝝ appetitu retraheret sicut multipliciter declaratū ē supra. Sicut. n. mŕ nutrices plenas uermibus uituparis īduceret paruulum ne comederet uermes cū nucibus: si paruulus nollet sibi credere: una manu acciper & frāgeret: & paruulo detestādū uermē ostēderet. Sic xp̄s hodie fecit paruulis suis: qbus fugā honoꝝ uerbo predicauerat & exēplo mōstrauerat i tota uita sua. Et nūc in isto honore ultimo assūpto quattuor uermes p̄dictos horribiles sub falso noīe mūdani honoris declarauit latere. Tertio sūpsit istū honorē ad passionē suā multiplicit᷑ augmētādā & accelerāda: excitādo ꝑ hoc inuidiā iudeoꝝ: unde & ipsi ꝓuocati dicebāt: uidetis qa nihil proficimus: ecce totus mundus post ipsū abiit: ꝑ hoc. n. sunt prouocati nō solum ad odiūs capiēdum eum: sed etiam ad tractandum eum uilius & crudelius: & isultandum ei ml'tiplicius: tanquam ei q malis gratibus suis sic fuisset de nouo sublimiter honoratus. Hoc āt fecit Iesus non intentione augmētādi eoꝝ malitiā. sed cōpleuit quod decebat suā sapientiam & dispositionē paternā: & semper de bono iesu facti sunt phārisei ipsi peiores. Quarto sicut dictū ē supra ad ondēdū cū q̄ta uolūtatis prōptitudine mortē recipiebat pro nobis quādo illa faciebat q̄ & accelerabāt eū & eius cumulabāt angustia: unde sicut dicūt Ber. & Criso. Quādiu eū mors insecuta fuit in iudeoꝝ insidiis: nihil cōtra ipsū potuit: sed ex quo ipse insecutus ē mortē eā sibi pcurando pro nobis: nec fauor populi: nec reuerētia loci: nec sanctitas festi potuerunt ei mortē uel i minimo retardare. Quis ergo ñ desiderat totis uisceribus mortē sustinere pro xp̄o qñ uidet eā ip sū bn̄dictū dei filiū pro nobis tot conatibus insectari? Suscitauit lazaꝝ: uenit ad cōuiuādū secū: excitauit turbā: ut eū reciperēt tanq̄ regem summum: expurgauit tēplū a spurcitia phariseoꝝ. Increpauit eoꝝ malitiā: & quotidie stabat cū ipsis p̄dicādo icrepādo: scripturas exponēdo: & filiū dei se manifestādo: ex quibus omnibus excādescebat eoꝝ malitia impia: ut eū deglutirent in mortē: quē tm̄ ex his sūme debebāt diligere: ut uere saluris auctorē: ultimo figuratur quomō debemus exire triūphādo de uitiis obuiā saluatori. Ipse. n. saluator est mediator ꝑ incarnationē: & redēptor pro passione triūphator pro resurrectiōe. Remunerator ꝑ extremā remunerationem & retributionem. Ad similitudinē autē honoris hodie xp̄o exhibiti debemus ei exire obuiā sp̄ualit᷑. Mediatori ramis & floribus choruscātes ad similitudinē puritatis īcarnatiōis sue. Redēptori salutē aīe postulantes: quia ipse per mortē suā redemit nos de maledictione legis factus pro nobis maledictus: sicut dicit Apostolus. Triūphatori uocibus & cordibus iubilantes: quia mortē nr̄am moriēdo destruxit &c. Remuneratori uestimenta eius pedibus prosternentes. i. tēporalia nostra amore ipsius pauperibus arrogātes q sūt pedes sui. Istis enim quattuor modis iudei exeuntes honorauerūt eū sicut patet discurrēti historiam. Primo igit᷑ debemus exire ramis & floribus

adornati: unde cãtat ecclesia. Occurrũt turbe cũ ra
mis floribus & palmis. Nã per ramos intellige bo
na opera: per palmas uirtutũ uictoriã: sine qbus exi
re obuiã christo nõ possumus: pp quod dicit' exo.
.iii. Cũ egrediemini nõ exhibitis uacui. s. bonis ope
ribus. Quia sicut precipit' Exo. xxiii. Nõ debes ap
parere in cõspectu dñi uacuus. Exeas ergo cũ uiola
humilitatis: cũ lilio castitatis: cũ rosa charitatis. His
floribus desiderat fulciri spõsa: cũ dicit Can. ii. Ful
cite me floribus stipate me malis &c. Sed multi in
malitiis suis ramos cõuertunt i flagella: & flores i
spinas more iudeoꝝ. Contra quos Ambro. d. i ser
mone. Scitote & firmiter credite q hodie faciunt
christiani male uiuẽtes: quod tũc fecerũt iudei chri
stũ persequẽtes. Secũdo debemus xpo obuiam ut
redẽptori exire: salutẽ aie postulantes: unde dicitur
Mat. xxi. Turbe ãt que pcedebãt: & sequebãtur cla
mabãt dicẽtes. Osanna filio dauid. Osanna salutifi
ca interpretat': hec ãt salus facta est in cruce quãdo
effuso suo sanguine xp̃s operatus ẽ salutẽ i mũdo
in medio terre. In qua sanguinis effusione: tã q pre
cedũt in ueteri testamẽto: q̃ qui sequũtur in nouo
cõsequuntur salutẽ: pp quod ad hebre. ultimo ait
apl's. Iesus ut sanctificaret per suũ sanguinẽ populũ
extra portã passus ẽ. Exeamus ergo extra castra im
properiũ eius portãtes. Tertio exire debemus
obuiã xpo triũphatori uocibus & cordibus iubilã
tes: triũphator fuit xp̃s in resurrectione: qñ ut di
cit apl's ad col. ii. Expolians pncipatus & ptãtes tra
duxit cõfidenter palã illos in semetipso ratione cu
ius sibi debet' honor & gloria: hũc honorẽ exhi
buerunt sibi iudei: qñ sicut dr luce. xix. Ceperũt oẽs
turbe descendẽtiũ gaudẽtes laudare deũ uoce ma
gna sup oibus que uiderant uirtutibus dicẽtes. Be
nedictus q uenit rex i noie dñi: pax in celo & glo
ria in excelsis. Quarto debemus exire obuiã re
muneratori uestimẽta eius sternẽtes pedibus: hoc
fecerũt hodie iudei: de qbus Mat. xxi. Plurima aũt
turba strauerũt uestimẽta sua i uia. Sicut ãt Grego.
dicit i quadã omẽ. Quid sũt terrena oia: nisi q̃da m
corporis indumẽta? Pedes uero christi sũt paupes
quibus mẽdicãdo discurrit. Istis ergo pedibus ue
stimẽta sternũt: cũ bonis tẽporalibus sustẽtãtur. Et
si tẽporalia habẽtes remunerationẽ attẽdat: bonũ
ẽ in paupibus seminare: qa tale semẽ centuplũ red
dit fructũ: quod significatũ fuit geñ. xxvi. cum de
Isaac legit'. Seuit isaac i terra illa: & inuenit in ipso an
no cẽtuplũ. Sed multi sũt similes iudeis q hodie ue
stimẽta sua psternũt pedibus iesu: & in parasceue
ipsũ ppriis uestibus spoliauerũt: & flagellis multi
pliciter afflixerũt. Sic & multi ex una parte elemo
synas aliquas faciunt: & ex alia xp̃m denudant per
rapinas & usuras: dolos & fraudes: ipsũ in pauperi
bus spoliãtes: & multis iniuriis cõtristãtes. Sciant
q quicquid pauperibus fit comodi uel iniurie se acce
pisse in seipso testat' Mat. xxv. Quãdiu fecistis uni
&c. Sic ergo ad similitudinẽ hodierne pcessiõis uir
tuose exeamus xpo obuiã oia mundi gaudia & ua
na bonoꝝ fastigia relinquẽtes. Sicut & xp̃s de hie
rusalẽ hodie exiuit toto fastu diei excluso ieiunio:
& humilis in bethaniam sequenti die ad nostre sa
lutis opera reuersurus: propter quod sequitur aliud
capitulum.

Iesus pactum pficiens cap.ii.

Ciens enim iesus benedictus approxima
re ad finem in hac ultima septimana uite
sue licet semper de nostra salute sollicitus
fuerit: nunc autẽ euidẽtius opere declarauit de su
mo mane rediens in tẽplũ tota die quasi uacabat
predicationibus: beneficiis: & miraculis exponi scri
pturaꝝ testificantiũ ipsũ eẽ deũ & filium dei. audi
ens dolosas phariseoꝝ & scribaꝝ q̃oes quibus insi
diabant ut eũ caperẽt in sermõe: & ipse sicut agnus
mãsuetus & nostro amore ebrius semper salutifere
respõdebat: licet sepe ad eoꝝ confundendã uel cor
rigendam malitiam eos pupugit usq; ad intima uul
nus eoꝝ uitia multipliciter denudãdo: unde & ml
totiens minatus est eis ue: & uocauit cecos hypo
critas & aliis multis noibus qbus eoꝝ scelera de
nudabat. In hac ãt septimana fuit arefactio ficulne
& ne uideretur eos ex iracundia sic increpare cõmi
nãdo: nunc eoꝝ malitiam & perfidiam cum mul
ta sapientia in pluribus cõfutauit. In primo reducen
do eis ad memoriã testimoniũ Ioan. cũ dixit ba
ptismum Ioan. eẽ de celo nõ ex hoibus. Secũdo se
deũ probando per testimoniũ dauid qui uocat eũ
dominum suum. Tertio charitatiue ostendẽdo eis
suum flagitium cũ presentauerunt ei mulierem in
adulterio deprehensam tum digito se inclinans p
scripturam quam fecit omnia scelera eorũ ocul
mentis eorum obiecit: proposuit etiam eis malitiã
quam cõceperant de eius morte cum multis para
bolis: que ratione modi loquendi manifeste cõ
uincebat malitiam iudeoꝝ si uoluissent attendere
dum ostendebat se secreta eoꝝ scire: & eos diu in
suis sceleribus supportasse: unde & in ista septima
na dixit eis parabolã de phariseo & publicano ad
rantibus in tẽplo: ubi eos de presumptione & iacta
tia notauit expresse: dixit etiam eis parabolam de
uinea quam paterfamilias locauit agricolis: ubi eos
de expressa malitia necis sue redarguit & q propter
hoc diuini cultus regnum debebat ab eis auferri &
dari gẽti fructus eius facienti. Dixitq; eis parabolã
de rege qui fecit nuptias filio suo: in qua diuinam
charitatẽ ad eos multis signis ostendit: & q nupti
as incarnationis sue ex eorum horrenda malitia &
distractione inutili renciant: propter quod in tene
bras exteriores merito eiciendi erant dei uocatio
nẽ ipse repellentes. Dixit etiam eis euersionem
hierusalem & dispersionem eorum propter pecca
tum horribile sue necis. Ipsi uero econtra du
ra ceruice & maligno corde resistentes eidẽ: nunc

dolose querunt cum blandiciis: sicut dictum est supra de muliere adultera: & de censu reddendo Cesari: uel non: de mandato magno in lege: & de saduceis: & de muliere que huit septē uiros: & in multis similibus. Nunc uero increpantes eū aperte fuiunt: sicut qui congregati cōtra ipsum dixerūt. In qua potestate hoc facis? Et sicut qui miserunt principes & pharisei ministros ut caperent eum: & in tota ista septimana ipm obseruantes dolose tentebant aliquid capere ex ore eius ut accusarent eum: & pluries conati sunt eū capere: sed phibiti sunt id agere: donec ipse iesus dignatus ē se ad capiendū & occidendū offerre. In hac etiā septimana ne uideret dicere tāta ex odio contra eos benignus iesus amonuit eos de reuerētia cum dixit. Super cathedrā moysi &c. Sic tamen hortās ut ea facerēt que dicūt secundū legē moysi: non secundū suas traditiones falsas. Nō solū laborauit iesus benedictus in colluctatōe cū impiis phariseis: sed ēt ī istructōe facta discipulis suis. Vnde & ista septimana eos de multis instruxit: & in multis se eis ōndit: dū esse se potentē pūire impios demōstrauit in arefactōe ficulnee. & se puidentē futura in signis destructōis hierl'm & aductus sui & cōsummationis seculi patenter ōndit. Hortatus ē etiā apl'os ad strenuitatē opis sub similitudie hōis pegre pficiscens: qui distribuebat talēta ad uigilantia circunspectōis sub sil'itudie piculi furis: q domū nō uigilantis psodit: ostēdens suū aduentū cū multa latentia uēire: & ad hoc multas sil'itudies adduxit. Inter quas est illa de decē uirgibus: ubi dr q fatuis dotmenbus sine patura olei charitatis spōsus aduēit: qui receptis sapiētibus ianuā clausit: stultis uacuis derelictis. Final'r etiā suā maiestatā pdixit. dū se uēturū in maiestate & oēs gētes tanq̄ gregē diuidere in agnos & edos asseruit: qbus p meritis uitā eternā & penā ppetuam retribuet. Merito ergo de ista septimana in qua tantū laborauit cōplet qd dicit Daniel. Consumabit pactum multis hebdomada una: pactum eim quod nobiscum fecit est qn naturā nostrā assumpsit: quo-s. nobis totā uitam dedicauit quo tota esset redēptio mortis nostre. In hac hebdomada singulariter consumauit: dum tota die natus predictis q̄ pie credit ieiunabat usque aduesperam: tunc in bethaniam rediēs modicū sumpturus cibum in domo benedicte Magdalene: & noctem in monte oliueti stabat. Sicut dicit Lucas: pernoctans in oratione dei. Vnde non īmerito dixi. Iesus pactum perficiens.

Iesus dolo seruatus Cap.iii.

Bi etiā attende q feria quarta pncipes sacerdotū & scribe congregati in atrio Cayphe propter ea que continue audiebant a xpo accelerationi mortis eius inardescētes de nouo tractabant quō iesum dolo tenerēt & occiderent. Et quia nolebāt eius intentionē impedire clamore & uiolentia populi nolebant in die festo hoc fieri:

sed ante si possent. Iesus antē ad suā mortē diem festum elegit: qui non pro illorū consilio. sed pro suo beneplacito quādo uoluit passus fuit: & hoc uoluit ut mors sua magis esset opprobriosa in die solēnitatis facta: ut per hoc ōnderet q ipse erat ille: cuius mortis pascalis agnus erat figura: & q in eius morte redemptus populus debebat eternal'r festinare transiens de corpore mortis huius ad statum glorie imortalis. Tunc ergo impius Iudas abiit & pepigit cum illis impiis de tradendo eis ad mortē benedictum iesum pro triginta argēteis. ubi & gauisi sunt impii uidentes se habere adiutorem mortis iesu in familia eius: propter quod dies ista est lamentationis & fletus. In qua caro christi est uendita pro nobis miseris redimendis. Vnde & in hoc i ieiuniis penitentialibus solennis feria reputatur: propter quod deuota deberet mens: uel ieiunare i memoria tanti piaculi uel saltem a carnibus abstinere. Signanter autem nota q isto precio uenditionis iesu est emptus ager Acheldemach in sepulturam peregrinorum: de quo nequaq̄ Lucas siluit in actibus apostolorum: quia in precio sanguinis iesu peregrini & aduene: qui nihil in hoc mundo possident sic sepeliuntur: ut in eius cruciformē uitam totaliter transformati sibi cum apostolo uiuere christus sit: & mori lucrum.

Iesus subiectis seruiens Cap.iiii.

Rima aute die azimorum que uocatur feria quinta: quia in eius uespere occidebat agnus pascalis: & comedebatur azima: discipuli uidentes diem festum appropinquare: & scientes iesum regem glorie in hoc mundo hospitiū pprīū nō habere accesserūt ad ipm dicētes. Vbi uis paremus tibi comedere pasca? qui eis suā diuinitatem ostēdit duplici signo: dū sic potenter illū iudeum inuitauit: ut hospitium quod sibi & familie sue parauerat ad celebrandum pasca ipsi benedicto iesu dimitteret libere: & per absconsa signa & futura cōtingentia se cognoscere limpide demōstrauit. Ait ergo. Ecce introeuntibus in ciuitatem occurret uobis homo amphoram aque baiulans usque ibi: & illic parate nobis. Per que patet q iste non uidetur fuisse familiaris. primo: nec christo: nec apostolis: ut ostendatur uirtuositas potestatis hospitium postulantis. Vnde sic se nudauit pater ille familias usu illius hospitii: & sic ad christum iesum & apostolos transtulit: ut ex tunc factum fuerit refugium recollectionis apostolorum: & tunc est ibi ecclesia que uocatur cenaculum syon. O felix domus que fuit tantis mysteriis consecrata: ut christus iesus ibi legalia consumaret noua sui corporis & sanguinis sacramēta inaudita charitate institueret: nobilem sermonē discipulis faceret: ibiq; post resurrectionem: pluries discipulis appareret: & ipsam in die pentecostes descensu ibidem spiritus sancti consecraret. Felix ille paterfamilias qui tam

grandis charitatis xpo iesu cenaculum preparauit. Quod si nos uolumus facere: ab huius patrisfamilias non declinemus signo: hominem sequamur: qui seruum misit ad hauriendum aquam: & ad ꝓpriam domũ portabat. Sic & totius nostre fragilitatis homo exterior hauriat aquam lachrymose cõtritiõis in puteo suo ꝓfunde malitie: quã & humeris satisfationis uirtuose porrect ad iudiciũ rõnis: quo ꝑparatio & uolũtas lota possit dignum iesu cenaculum preparare. Quod si fecerit homo Petrum & Ioannem sui aduentus nũcios destinabit deus: qr si splendorem cognitionis & dulcorẽ deuotionis ingeret tali mẽti: per quos tanq̃ ꝑ ueros nuncios xp̃s plene mentẽ possidebit illuc igressus cũ discipulis suis. i. cũ oĩbus hītibus uirtuosis xp̃s per nouum effectum expurgabit uetus fermentũ: & nouã conspersione ip̃m transformabit in sue memoriã passionis. Attende autem ꝙ ista cena bñdicta ẽ multis dotata priuilegiis. Nam benedictus iesus hodie dedit

Exemplum in ablutione pedum
Complementum in exclusione legalium
Conuiuium in institutione sacramentorum
Mandatum in confederatione amoris

Testamentum in pacifica tranq̃llatõe omniũ perturbationum: heredem exclusum ab oĩ affectu mũdatum. Se ducẽ uiam statuẽs per crucis suppliciũ. Se regẽ amoris & penarum: dedit legẽ celestiũ carismatum: Indixit bellum contra ꝑncipes mundi & rectores tenebrarum. Stipendiũ sui corpis uiaticũ ꝑmittens se semper esse nobiscum ad nostrum adiutorium: nouũ ꝓmisit premiũ ut ꝑfecte cognoscãt deũ: & quem misit iesum xp̃m. Nouum & nouissimũ de se fecit donum: & ineffabilibus modis consumauit charitatem: dũ se dedit in exemplũ i cibũ & uiaticũ: in documentũ & magisteriũ: in aduocatum & procuratorẽ fidelissimũ. In quo etiã orando pro nobis ad patrem tantũ laborauit ĩpetrando nobis uictoriã ꝙ inexꝑssibilis agonie sudor sanguineus testis fuit. Nobis se dedit in pretium: dũ suã inchoauit mortem in sacramẽto repñtatam. Nostrũ se fecit sacerdotem & nostrã hostiã placatiõis eterne: ut merito dicat: Cũ dilexisset suos in finem dilexit eos. Licet aũt ista dies sit plena ĩeffabilibus signis amoris ad presens: tamen ad tria reducuntur: scilicet ad

Exhibitionem exempli
Consecrationem sacramenti
Placationem sermonis uiscerosi

Habes autẽ attendere ꝙ in ablutione pedũ discipulorũ omnes alias ablutiones cerimoniales ueteris testamenti terminasse & consumasse uidet. Singl'r autem ablutio ista significari uidetur i opere Abrahã: qui dixit Gene. xviii. Afferam pauxillum aque & lauentur pedes uri: & requiescite sub arbore: ponamq; buccellam panis: cõfortate corda uestra: postea transibitis. Vere autẽ ista uerba nostro dilecto iesu conueniũt qui est Abrahã. i. pater excelsus oĩum credentium. Dicitur autẽ de Abrahã ꝙ fixerat tabernaculum ad radicem mãbre: & ꝙ stabat in hostio tabernaculi in ipso feruore dei. Ostium tabernaculi est exitus mortis xp̃i. Feruor dei est excessus amoris sui. Cum enim omnia fecerit in mensura: hoc solum. s. diligere nunquã fecit in mensura: nec mirum quia ipse spiritum ad mensuram non accepit: licet autem semper in amore excesserit: tamen in hostio tabernaculi hoc est hodie uere in feruore amoris excessit. Hic est ille excessus quem completurus erat in hierusalem: de quo Moyses & Helias sibi loquebantur in monte. Vnde in euangelio hodierno dicitur. Sciens iesus quia uenit eius hora ut transeat ex hoc mundo ad patrem. Ecce ostium tabernaculi: cũ dilexisset suos in finẽ dilexit eos. Ecce feruor dei. hoc autem factum est in hierusalem q̃ sita est ad radicem montis mãbre: ubi dicitur ꝙ fixerat Abrahã tabernaculum. Ipse enim est mõs caluarie qui recte dicitur mambre: idest diuisionis. Ibi enim diuisus est xp̃s in duas partes per separationem aĩe a carne: licet neutrũ fuerit separatum a diuinitate. Ibi etiã iesus qui sicut dr̃ Heb. viii. Ostium illius tabernaculi quod fixit deus & nõ homo factum ẽ in qnq; uulnerum apturas: ut foris expectantes ꝑ istud hostiũ introeãt paradisum. Iste ergo Abrahã. i. xp̃s dixit ad angelos. i. ad angelicos ap̃los Afferã pauxillũ illũ aque &c. Vbi licet tã pedũ lotio: q̃ passionis xp̃i recordatio & sacri altaris institutio: sumptio: & fructificatio contineant' expsse: tñ solum p̃mũ qđ ad lotionẽ ꝑtinet ꝓseq̃mur. Dicit ergo. Afferã pauxillũ aque. uere pauxillũ: qr qcqd tu facis bone iesu per actum extrinsecũ licet sit multũ & ualde multũ: est tñ pauxillũ ad tui interni amoris cõpatũ excessum. Sed quid est qđ dicit. Afferam. magis decẽs est ꝙ ego uadã ꝓ aqua dñe mi. Nequaq̃ ita erit ait dñs: non. n. inuenies aquam sed lutũ si tu iueris. Aqua. n. hec ablutiõis perfecte egredit' de tẽplo a latere dextro: teste Ezechi. qua egredit' de medio cordis mei: qđ ẽ domus dñi: de qua egredit' tortẽs ad rigandũ torrentẽ spiritus: qđ est etiã paradisus uoluptatis: de qua egredit' fons ad irrigandã & lauandã faciẽ orbis terre: qđ etiã ẽ fõs patẽs domui Dauid in ablutionẽ peccorum & menstruate: qr lancea fecit i eo patulã apturã. Hãc aquã opportet me afferre: qr me opportet pro te aiam meam ponere. Nemo. n. tollit aiam meã a meipso: sed ego uolũtarie ad mortẽ me offero: & tibi lauacrum uite mee expono. Ex quo ita est domine affers aquam tu saltem lauabo me manibus meis: ut non te opporteat amplius laborare. Nequaq̃ ita ẽ: ait dominus. Manus tue sanguine plene sunt: norunt inficere: non lauare. Si non lauero te non habebis partem mecum. Ego enim sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Sic ergo dicamus cũ Petro. Domine non tantum pedes: sed & manus & caput &c. Quod uere i nobis ẽ necesse: qr a plãta pedis usq; ad uerticẽ capitis nõ ẽ i nobis sanitas. Admirare tamen aia mea & obstupesce cum Petro

dei filium talibus tuis obsequiis occupatum & dicer. Domine tu mihi lauas pedes. Vbi dicit Augu. Quis es tu: quidem mihi cogitanda sunt potius hec q̄ dicenda: ne forte qd' ex his uerbis aliqtenus quidē digne & concipit anima nō explicet lingua. Quātus eni stupor mentē Petri īuasit: qñ pedibus suis uilissimi piscatoris filiū dei īclinatum uidit ad ministeriū locationis uere: sicut supra dicit Augu. cū liq̄factione cordis cogitandū est non effandū.

Refert tamen de eo clemēs in itinerario: q̄ cum beatus Petrus quasi continue fleret ex memoria dulcissimi iesu interrogatus ab eo cur tantū fleret. Respōdit: qñ recordor hūilitatis & pietatis dñi nři iesu xpi q̄ ad pedes meos fuerit inclinatus lauādos: lachrymas cōtinere nō possum: ab hac admiratiōe hūilitatis iesu ille impius ꝓditor alienus fuit. Cui sicut credit Criso. & ego credo cū ipso. Primo xp̄s pedes lauit: qd' notat ipse ex euāgelio cū dicit. Cepit lauare deiñ uēit ad Petrū. Ex quo sicut dič theophylus cōcordās cū Chrisosto. patet qr nō ꝓmitus lauit Petrum ex ceteris uero discipulis nullus attēptasset ante Petrū lauari. Ipse uero solus ꝓditor nec horruit filiū dei hūiliari: nec ꝓhibuit se lauari. O īpietas crudelis discipuli q̄ nec hūilitate obsequii: nec oblatione corporis christi a cōcepta malitia potuit uocari. Ceteri uero apostoli ex correctione Petro facta per xp̄m nō fuerūt amplius ausi ꝓhibere. Credendū est eni sicut dicit Crisosto. q̄ solū ꝓditorē ante Petrū lauit: ut in ipo consumaret charitatis indicium. Si enī aliquē de aliis lauisset utiq̄ dixisset ex reuerētia iesu quod Petrus dixisse refertur. Quia uero tantū honorē uidit iesus in mēte Petri de ꝓfunda humiliatione: qd' nō fuisset ei persuasū āmonitione cōi. Ideo illā cōminationē intulit quā solus Petrus & nō alius formidabat. Si non lauero inquit te: non hēbis partē mecū: ꝓpter quod hanc non sustinēs Petrus iacturā totū se subdit saluatori. Attēde aūt q̄ qñ Petrus stupuit & dixit. Dñe tu mihi lauas pedes: xp̄s rñdit. Quod ego facio tu nescis modo: scies autē postea. q.d. admirationem mee hūilitatis non tibi minuo: sed augeo: & dico q̄ tu nūc non sufficis admirari: & non solum non cognoscis mysteriū locationis: sed nec sufficienter estimare potes dignitatē lauātis. Scies autē postea ut amplius admireris tā in receptōe spūs sancti: q̄ in plena uisione dei. Notandū aūt q̄ in historia huius euāgelii xp̄s septē exempla dedit discipulis suis: uidelicet:

Cōsideratiue mortalitatis sciens inquit qr uēit eius hora: ut transeat de hoc mundo &c.
Consumatio charitatis. s. in finē dilexit eos
Contemnēde ꝓspitatis. s. posuit uestimenta sua
Conseruāde castitatis: & cū accepisset lintheum
Desiderāde societatis. Si nō lauero te nō hēbis &c.
Exercēde hūilitatis. Cepit la. pe. discipulorꝫ suorꝫ
Amplectēde benignitatis: quia Iudam tollerauit: reuocauit q̄tum in se fuit & cōicauit ꝓpter hec septem exēpla dicit in fine euāgelii. Exemplū dedi uobis: Vnde ipse benedictus iesus cū septē exēplis p̄dictis uidet' figuratus fuisse. Zacha. iiii. Vidi & ecce candelabrum aureū totū & lampas eius sup caput ipsius & septē lucerne eius super illud. Candelabrū istud est xp̄s iesus qui est totus aureus. i. charitate flāmeus in mysterio huius sanctissime cene. Septē lucerne sunt septem exempla predicta q̄ lucent uolentibus imitari: quando magister & dñs sic uoluit subiectus seruire hūiliter & deuote: ut merito dictum sit. Iesus subiectis seruiens.

Iesus panis sacratus Cap.v.

Nter omnia christi opera memoriale sue feruide charitatis & admirabilis potestatis & liberalitatis diffusiue fuit institutio istius uenerabilis sacramenti: qua non solum seipsum dedit in cibum apostolis: sed etiam instituit & potestatem dedit uiris sacerdotibus apostolorum successoribus: ut hoc sacramentum conficerent: & in eternū dum durabit ecclesia peregrina istud haberent uerum sacrificium cibum & uiaticum & memoriale dignissimum sue sacratissime mortis: qd' quidem propter sui summam excellentiam fuit figuratum iustorum antiquorum actibus uirtuosis sicut Abel: Melchisedech: Abraam oblationibus fuit premonstratum sacrificiorum legalium symbolis copiosis ut agni pascalis & aliorum que offerebantur in lege. Fuit reseratum signorum diuinorum frequentiis amorosis: ut manna quo nutriti sunt filii israel in deserto: & aqua que fluit de petra & melle quo illuminati sunt occuli Ionathe: ꝑmo Re. xiiii. & similibus fuit prenunciatum uirorum illuminatorum uaticiniis gloriosis: ut Esaie. Esa. lv. c. Omnes sitientes uenite ad aquas. Et Hieremie de torta panis que satiant eum in uestibulo carceris. Et Hiere. xxxvii. Et multis síbus Dauid etiam uno uerbo excellentiam huius sacramēti mirabiliter comprehendit cum dicit. Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator dñs escam dedit timētibus se. ps. cx. Vbi ostēdit sacrm ueneratione magnificum rōne sui auctoris: in quo cōcurrit istarꝫ proprietatū unitas siue collectio: cum dicit'. Misericors & miserator dñs: quasi peteti quis sit auctor huius sacri. Respondit Dauid. Misericors & miserator dominus. i. ille in quo sunt ille due ꝓprietates. s. miseratio & dñatio utriusque. Nam ut esset deus huius sacri auctor opportuit q̄ moueret' pietate: & exequeret' potēte. Iuxta dictum Dauid alibi Miserator & misericors dñs longanimis & multū misericors. ps. cii. Et ideo auctor huius sacri merito dr̄ misericors & miserator dñs. Oñdit' etiā hoc sacramētū admiratōe ꝓpriū rōe sui ualoris. Et hoc oñdit nōiatōis mirabilitas qr nō solū dr̄ mirabile: sed q̄si mēoria oīum mirabiliū. Hec ē. n. mēoria infinitissime ꝑtātis: ī tā supnali cōuersiōe inuestigabilis sapie: dū sic seruit se uiri & decēter ī cibū & uiaticū & sacrificiū & īdiuisibile cōsortiū mōis mirabilibus exibet'. Hec ē mēoria suauissime bōitatis: dū oēs

ui amoris sic in unum comprehendens uoluit se nobis sic ineffabiliter exhibere: & nos sibi unire & incorporare. Et hoc fuit decens fieri instante passionis hora: ut prius nos in ipm conuersi secum patiamur & moriamur cū illo: & ipse in nobis: & p nobis soluat redēptonis preciū: & nos deo i seipo cōformet. O uere admirabilissimū sacramentū & oi suauitate plenissimū: ut merito idē Dauid alibi canat. Memoriā abundantie suauitatis tue eructabūt. ps cxliiii. Est etiā delectatione siue dilectiōe dignissimū rōne sui dulcoris: qd' ondit cibi nutrientis pprietas: cū di Escam dedit. Nā hec memoria omniū mirabiliū est ordinata: ut sit nostre mētis cibatiua: & in deū trāsformatiua. Et ideo hoc sacrm esce nomine appellat'. Nutrit aūt obus rōne dulcedis. Vnde nec hoc sacramentū uegetat nisi sapiat ex charitate dulcorē. Hec autē esca pposita est oi carni deuote uolēti accedere plēa fide: ut uerificet' qd' dic Dauid. ps. cxxxv. Qui dat escā oī carni confitemī deo celi. Est etiā hoc sacrm timoratōe potissimū rōe sui nutoris: & hoc ondit subiecti recipiētis puritas: q̄ in timore significat': cū dicit. Timentibus se. Timor eni dni expellit peccatū: & qui sine timore est non potent iustificari. Multū aūt debet purificari ille q debet uas fieri illius q candor est lucis eterne & speculū sine macula &c. Ad ista ergo quattuor. s. ad conditionē auctoris & ministri. Ad cōsiderationē ualoris & miraculi: ad cōmendationem nutrimenti & cibi & suscepti beneficii: ad timorationem & purgationē subiecti: quod recipe debet intendo tibi reducere q̄ sum de hoc sacro dicturus. De auctore ergo scias q auctor ē ipe deus qui ē infinite potētie: quā ostēdit multiplr in hoc sacramēto. Vnde benedictus ihs ostēdit se excelētissime eē illū qui naturā cōdidit: q etiā sic potētissime īmutauit: & in seipm cōuertit. Et qr ista excelletia potētie describet' iferius cū aget' de mirabilibus hic cōtētis. Ideo cōsideremus hic infinitissimā bonitatē instituētis sacramentū: in quo se fecit nrm sacerdotem: hostiā: & sacrificiū. xps eni fuit uerissime sacerdos noster. Officiū eni sacerdotis est esse mediatorem iter deum & populū: in qtū. s. diuina populo tradit: & in qtū pces populi deo offert: & p illorū peccatis deo aliqlr satisfacit: hec aūt ppiissime cōueniunt xpo. Nā per ipm dona hoībus sunt collata: secūdū illud secūde Pe. pmo: per quē. s. xpm maxima & pciosa nobis pmissa donauit: ut per hoc efficiamur diuine cōsortes nature. Ipse. n. hūanum genus deo recōciliauit: secūdū illud Col. i. In xpo cōplacuit omnē plenitudinē inhitare: & per eū reconciliare oia. Nō solū autē ipe est sacerdos: sed etiam hostia secundū illud Ephe. v. Christus dilexit nos & tradidit semetipm p nobis oblationē & hostiā deo in odorē suauitatis. Debes aūt scire q iesus fuit nobis hostia oī mō. In antiqua lege offerebat' hostia ppter tria. s. pmo p peccato: ūde ad Hebre. v. dicit aposto. q sacerdos p hoībus constituit': ut offerat dona & sacrificia p peccatis. Secundo ut homo in statu gratie cōseruet' semper dno inherens: in quo eius pax & salus consistit. Et qtū ad hoc est hostia pacificoz pro salute offerentium. De qua habetur Leuit. iii. Tertio etiam ad hoc ut homo perfecte deo uniatur & totaliter absorbeatur in deū qd' maxime erit in gloria: & hoc significat holocaustū quasi totū incensum: de quo habetur Leuit. pmo.

Ista tria xps in nobis effecit per suū sacerdotium offerens semetipm pro nobis. Nam pmo nra peccata delecta sunt per ipsum: secūdū illud ad Roma. iiii. Traditus est ppter delicta nostra. Secundo per ipsum gratiam salutis accepimus: secundū illud ad Hebre. v. Factus est oibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne. Tertio per ipm consumationē & pfectionē gratie & glorie adepti sumus: secundum illud ad Hebre. x. Habemus fiduciam p sanguinē eius in introitu sanctoz. Nam xps est simul hostia p peccato & pacificoz holocaustum. Et qr sicut dicit Augu. x. de trinitate. Omne sacrificium uisibile inuisibilis sacrificii est sacramentum: idest sacrum signum. Ideo expositio qua christus sic ineffabiliter se exposuit externus in hostiam & sacrificium tam in isto benedicto sacramento q̄ in crucis patibulo est signum illius ineffabilis expositionis & sacrificationis: qua spiritum suum immolat iugiter in templo latissimo cordis sui. In quo latissimo tēplo seipsum obtulit continue a sue conceptionis inmo usque in horam mortis omni menti create modis ineffabilibus. Et ideo tota uita eius fuit una solennissima missa: in qua ipse iesus est templum & altare. sacerdos & hostia deus acceptans sacrificium. Ipse idem offerens seipm secundū assumptam naturam ipse idem conuertens nos peccatores in semetipm. qd' significat conuersio huius sacramenti: ut sit ipse et illi pro quibus offertur. Que missa tanta solennitate cantat' ab omnibus potentiis mētis xpi & ab omnibus pcordiis charitatis eius: ut in ipsa uirtute accipiat oē sacrificiū nostrū. Istud ergo sacratissimū templū nitatur sacerdos intrare: qui uult sacrificium offerre: & isti magno sacerdoti iesu se coniungat: & sue ardentissime charitati: quia in eius charitate & oblatione ois nra charitas & oblatio consecratur. Maior autem si sic ingrediens potent esse tanta frigiditate gelidus: q non statim resoluatur totus: & inflammetur ab ardore fornacis iesu: que tota ardet spiritus sancti igne. Quod autē iesus oīa ista fuerit dicit Augu. iiii. de trinitate sic inquiens. Quoniam quattuor consideranda sunt in omni sacrificio: cui offert': a quo offertur: quid offeratur pro quibus offeratur. Idem ipse unus uerusq; mediator per sacrificium pacis nos reconcilians deo unum cum illo manens coi offeratur: unum in se faciens pro quibus offerebat: unus ipse esset qui offerebat & quod offerebat. Huius itaq; oblationis sic ipe Aug. ait. x. de ci. dei. Nrm sacrificiū & sacrm aīt eni sit sacerdos ipse xps offerens ipse & oblatio: cuius rei quottidianū sacrm eē uoluit eccl'ie sacrificium. Et sicut ipe se obtulit in uia per ineffabiles

dolores & supplicationes pro nobis. Sic continue nunc se offert deo patri: nõ dolore: sed amore semper uiuẽs. Sicut dicit Aposto. ad Hebre. vii. ad interpellandũ ꝓ nobis. Et qr sacrificiũ suum habet esse ꝗ̃ũ eternum. s. glorificationem interminabilẽ electorum: habet ipm etiã sacerdotẽ eternũ. s. ipm deum in assumpta natura. Ideo uere dr̃ christo. Tu es sacerdos in eternũ: & merito secundũ ordinẽ melchisedech. Nõ solũ qr easdẽ spẽs obtulit panẽ & uinũ sed etiã quia in scriptura: sicut dicit Aposto ad Hebre. vii. Ipse describitur sine pr̃e & sine mr̃e & sine genealogia: neq; initium dierũ: neq; finem uite habens. non qr nõ hũit: sed qr de hoc ipo i figurã tacuit assimilatus sicut idẽ dicit filio dei q est in terris sine pr̃e: & i celo sine matre: & sine genealogia: qui ex charitate nimia noster sacerdos dignatus est fieri. Et qr ipe xp̃s fuit totus sanctitas: sicut dr̃ Luce p̃mo ad uirginẽ. Quod nascetur ex te sanctum. Ideo minister huius sacri q tenet uicẽ xp̃i debet eẽ totus sanctificatus. Vnde & nullus põt esse minister: nisi p eṗm tanq̃ p alterũ xp̃m sit cõsecratus in sacerdotẽ. Et oĩa que circa istud sacramentũ sunt debent esse sancta & consecrata: eccl'ia: altare: paramẽta: calix: corpale: ut oĩa sacerdoti modo stupendo dament & ingerãt sanctitatẽ: ꝓpter quod etiã ipse sacerdos cõficiẽs in ꝑsona christi loquit': cuius charitati debet esse per oĩa unitus: ut hoc intendat saltẽ in generali ꝙ xp̃s intẽdebat. Et qr xp̃s in suo inestimabili actu & habitu fuit coniũctus oĩbus: qñ unq̃ conficiẽt & sumẽt istud sacramentũ: ideo tã in cõfectiõe q̃ in sumptione debet sacerdos se xp̃i charitati unire: ut q̃tum deus donat seipm sentiat xp̃m conficientẽ: & xp̃m sumentẽ: & charitatẽ suã dilatet ad offerendũ sacrificiũ ꝓ oĩbus: uel ꝓ qbus xp̃s seipm itẽdebat offerre. Sentiat ergo iste sacerdos pticipatiue & diuino munere aliquid in se recipe de eo qd' dictũ est supra de sacri auctore: q uocatur misericors & miserator dñs: ut moueat' pietate: charitate: & cõpassiua memoria mortis iesu: ad conficiendũ & celebrandũ istud memoriale dominice passionis. Moueat' etiã pietate & misericordia ad salutẽ populi ipetrandã & ꝓcurandã & offerenda deo pr̃i dilectissimũ filiũ suũ oblationem & hostiã in sacrificiũ recõciliatõis oĩum peccatorũ: & sic erit misericors & miserator. Exequat' aũt potestate collati ordis: quo uere dñs mysterii: & nitat' ut poss't cõficere se sentire dñm suorũ fantasmatũ: quo p grẽ donũ sentiat se supferri oĩbus distractõibus: mãdatorũ: & uni soli deo adherere: cui debet esse ꝓ populo mediator: qd' ut poss't facere semp ponet añ oculos mẽtis sue documentũ sapiẽtis in puerbis. Si steteris sedere ad mensam potẽtis diligenter attende q̃ apponunt': sciẽs qm̃ oportet te talia ꝑparare. Mensa potẽtis ẽ sacrũ altare quod est mẽsa xp̃i potẽtis sacramentũ istud potẽter efficientis. Dilligẽter ergo attẽdere debes nõ solũ que. s. xp̃m: sed qual't. s. quo charitatis ardore: quo passionis dolore: qua tua necessitate: qua ꝯsequẽti utilitate: qua dei acceptatione: quo xp̃i doloroso clamore: q̃ta sanguis effusiõe: quo ẽt tpe: qr i sue uite fine: & sua sacratissima morte: ut & tu cõmoriaris cũ illo: & trãseas a temetipo: & hoc est ꝑparare talia ꝗ̃lĩ nõ eq̃lia. Attẽde aũt q̃ ipsissimũ sacrilegium sit circa celebrationẽ istius sacri attẽdere pecunie q̃stum: uel quõdcũq; tpale cõmodũ: quod ex hoc liqdo põt patere. qr dixi ꝙ sacerdos debet coniungi xp̃i gratuite charitati: qr sicut patet solã intẽdebat electorũ salutẽ. Ve illis impiis sacerdotibus q a charitate distincti: & cupiditati sacrilege ꝓditoris inde coniũcti de sacro dnici corpis tãto illo ꝓditore negotiant' scelestius q̃to sepe ꝓ minori ꝑcio sicut ꝓ tribus denariis negotiant' impie de xp̃o regnante in celis: q̃ ille qui pro. xxx. uẽdidit peregrinũ in terris. Scelestius etiã illo uendũt: qr ille nõ credebat deũ quẽ uẽdidit sed hoiem. Vnde & ipse dixit. Peccaui tradẽs sanguinẽ iustũ. Isti ergo impii uelint nolint sciũt esse deum quem uẽdunt: qui iam morte deuicta subiugauit sibi terminos orbis terre: nec causentur hii scelerati ꝙ ille uendidit christum ad mortem: quia sceleratius isti terunt dentibus christum in sepulchrum spurcitie uentris sui: & anime sue scelerate christum traiciunt & includunt. quod multo christo est horribilius sepulchrum: q̃ illud nouum sepulchrum iosep iusti quod in syndone mundo cõditum aromatibus claudebatur. Quod & apostolus notat ad Hebre. vi. de impiis sceleratis .d. Rursum crucifigentes sibimetipsis filium dei & ostentui habentes. Hec pro sacerdotum malitia uitanda dicta sint: ut discat qui hoc legit ꝙ nil tẽporale debet in hoc sacrificio intendere: qui uult si ne sacrilegio celebrare. Licet autẽ sic debeat & possit aggrauari malitia sacerdotum propter contumeliam quam faciunt sacramento: non est tamen propter hoc temere asserendum ꝙ peccatum eorũ sit simpliciter maius peccato Iude tradentis christũ uel iudeorum crucifigentium: quia non ex tanta malitia cõmuniter procedit: licet quo ad aliquam circunstantiam: quia si plenius cognoscunt christũ isti q̃ illi: & pro minori dant pretio: sepe possent ãplius aggrauari. Sic autem docet nos christus aggrauare peccata quantum ad illum respectũ i quo excedunt: licet non sint simpliciter grauiora: quando comparat peccata sodomorum innuitarum & similium: quos scilicet excedebant in crudelitate: licet gentes ille facerent plura mala. Docet enim nos uituperare peccata ad ingerendam confusionem peccatoribus in illa circunstantia: in qua uidẽtur aliqua peccata excedere: licet sepe in multis maioribus excedatur.

De magnis mirabilibus que fiunt in hoc benedicto sacramento.

Secundo debes uidere quõ hoc benedictum sacramentum mirabilium est memoria. Est autem memoria

Mirabilis operationis

Mirabilis sui expressionis

Mirabilis passionis
Mirabilis operationis inq̄:qr in hoc sacro est tanta multitudo mirabiliū ut supet intellectū uiatoris & sensum cōprehēsoris. Vnde hic uere deus ē abscōditus:qr omni sensu uelātus sola fide credit̄:ut uere possit dici cū Esaia. Vere tu es deus absconditus. Esaie.xlv. Vnde ibi abscōdita est fortitudo eius:dū inumera mirabilia fiūt in hora cōsecratōis q̄ latent in abscōdito sacramēto. Ad pn̄s aūt considerem⁹ tria mirabilia :ad que possunt alia reduci:uidelicet:
Virtus operatiua
Virtus cibatiua
Species cōtentiua.
Primo qdē ex pte uirtutis opatiue considera q̄ in hoc sacro cōcurrūt simul uirtus uerbi creati & increati:huius ut pferētis:illius ut assistētis: huius inuocantis:illius opantis. Vnde xp̄s ex hūilitate p-meruit:ex deitate pfecit:ex hūanitate formā ptulit:& ex diuinitate cōuersionē plenā fecit. Cōcurrunt etiā successiua platio & instātanea imutatio: cum corporalis oratio forme sit enūciatiua & opatiua:& in successiua ē enūciatio & instatanea operatio:qr uirtus infinita dei sine tpe trāssubstātionē panis & uini fac̄ i istāti i uerū corpus & sanguinē xp̄i p plationē forme sacri q̄ successiue pfert̄ p os ministri cū itentōe animi. Vn̄ finis dicti per opus dei ē cōplemētū sacri:Mirabilia sunt hec:ut merito possit intellectus dicere manu qd ē hoc:hec sunt illa abscondita de quibus dicit Esaias xlv. Dabo tibi thesauros abscōditos & archana secretorū: ut scias qr ego sum dn̄s. In hoc enim sacro p hanc infinitā opationē thesauri gratie abscōditi cōferunt̄: & archana secretorū fidei ecclesie pponunt̄: ut sciat intellectus fidelis credēdo ueraciter:qr ipe ē dn̄s:qui qm̄ oipotētissimus potuit:qr clemētissimus uoluit:qr ueracissimus & sapiētissimus facit signa & mirabilia in hoc sacro quorū nō ē numerus. Dixit.n. Hoc est corpus meū. Et ideo sancta ecclesia pfitet̄ in xp̄o infallibilē ueritatē:qr sic dixit:& insupabilē potestatē qua potuit. In qbus cōcludit sacri irrefragabilē ueritatē q̄ ita sit. Oia eni q̄cūq̄ uoluit dn̄s fecit in celo & i terra:& i mari & in oibus abyssis.

Secūdo cōsidera mirabilia ex pte uirtutis cibatiue. Christus enim est cibus
Indigne sumentē pbans & reprobans
Digne sumentem pbans & approbans
Cibatum sibi incorporans
Post cibationem integre perseuerans
Seipsum con secrans:&
Ex seipso seipsum cibans
Vides q̄ta sunt mirabilia:de quibus oibus scriptura testat̄. Vere mirabilia tua dn̄e:ideo scrutata ē aīa mea in tue fidei luīe: nō i meo acuie: qa declaratio sermonū tuorū illuīat:& intellectū dat puulis. Os meū apui & attraxi sp̄m:qr iste solus est q scrutat̄ etiā pfunda dei:al'r pscrutator maiestatis a glīa opprimet̄. Tertio si cōsideret̄ spēs contētiua occurrit triphara cōsideratio mirabiliū: scilicet

Quidditas transitiua
Quantitas dimensiua
Qualitas obiectiua.
Quidditas eni substātie pāis & uini trāsit in substantiā corpis & sanguis xp̄i. In quo transitu sunt mirabilia mirabilissima. Nihil.n. substātie relinquit̄: sed totū cōuertit̄:nihil substernit̄:nihil de nouo efficit̄. Solū.n. trāsit aliqd in aliqd:& tn̄ sine anihilatione. Nō.n.ē anihilata substātia panis & uini: sed uere in xp̄i corpus & sanguinē cōuersa:nō tn̄ cōficit xp̄i corpus de nouo. Ibi.n. p cōuersionē alicuius in ipm:& ibi p̄us nō erat. Nihil ibi substernit̄:quia trāsit totū in totū:nullū h̄ns subiectū. Quātitas ēt dimēsiua spēꝝ sine subiecto supra natura subsistit: sub qua sacral'r cōtinet̄ xp̄s in se dimensionatus a spēbus nō dimēsiue cōtentus in se cōmensuratus: nō tn̄ cōmensuratiue cōtentus signatus: qr sic ipe est i altari ubi consecrat̄ q̄ nō est i alio loco ubi nō cōsecrat̄: nō tn̄ diffinitiue:qr sic ē hic q̄ nō eodem mō alibi pn̄t esse. Est ibi pōitionē h̄ns i se:nō tam̄ positiue sub spēbus. Est.n. totus i tota spē uisibili: totus in q̄libet pte signabili: totus in q̄libet parte ptibili. Qualitas etiā spēꝝ sensibiliū teriat uisum: alterat gustū:excitat odoratū:imutat tactū. Nullus n. istoꝝ quattuor sensuū discernit istū sp̄ualē cibū. Solus fidelis auditus iudicat uerū dū audit assentit & credit. Hoc ē corpus meū. Fides enim ex auditu Roma.x. Auditui ergo meo dabis gaudiū & letitiam bone ih̄u:dū audio me posse fieri te ipm. Hoc .n. tu intēdis i p̄ma cōuersione: nō.n. erat tibi cure panē i te cōuertere:nisi ut p hoc itelligeret xp̄ianus se & debere & posse p tuā infinitā uirtutē in tepꝫ gratiā total'r trāsire. Ipa.n. accn̄ia p diuinā uirtutē accipiūt talē modū eēndi & opādi q̄ ex illis accitibus & circa illa accn̄tia pn̄t oīa fieri: q̄ p̄mo poterāt:qn̄ erāt in substātia pāis & uini: durātibus tn̄ illis accn̄tibus tādiu existit uerū corpus xp̄i:q̄ diu ē facta tal' mutatio:ex q̄ seq̄ret̄ corruptio substātie pāis & uini:uel uariatio significati iduidui: hoc dico qr iduiduū sigificatū p hoc pnom̄ hoc cōuertit̄ demōstrat̄:& ideo qn̄ desineret eē hoc sicut uinū p mixturā alterius liquoris siue:eiusdē:ita q̄ uariaret totā supficiē:q̄.nō esset postea hec supficies sed alia de nouo facta ex mixtura:tūc desineret ibi esse sanguis:& hoc si eēt tota cōmixta. Attēde aūt q̄ corpus xp̄i i sacro nō compat̄ secūdū ppas dimēsiōes ad spēs sacrales:nec ad corpa q̄ circūstāt. Ideo q̄tū ad talē modū essendi nō dr̄ ppe agere & pati. Posuit.n. se ibi bn̄dictus ih̄s mō ipassibili:licet posuit se ibi passibilem:sicut in cena passibilis erat. Et ideo illa que notāt passionem ab extrinseco inferri in actu non conceduntur. Sicut non conceditur q̄ ibi iesus capiatur:ligetur:percutiatur:uulneretur:& alia huiusmodi. Illa uero que important actiones & passiones ut stans & intra corpus christi existentes conceduntur:quia uera sunt. Vnde si fuisset cōsumatum sacramentum in parasceue:uere dici potuisset q̄ ubi fuisset corpus christi captum: ligatū:

percussum:uulneratum:& mortuum . uere etiam potuisset dici q ibi moriebatur : quia mors est itra per diuisionem principiorum . Et breuiter omnia que sunt in christi corpore ubicunq est locatum: uere sunt in eo sub sacramento : quia xps & idem corpus eius est utrobiq:licet ibi non fiant prout ē ibiquia omnis actio & passio in corporibus est ra tione contactus. Non est autem sub sacramento tangibilis nisi mediantibus speciebus. In his er go absconditis mirabilibus fideliter & firmiter cre- dens captiuatur intellectus fidelis contra debilita- tem sui naturalis luminis credens supernaturale lu men fidei:assentiens uerbo christi. Hoc est sacram tum absconditum a seculis in deo:qui omnia crea uit. Sicut dicitur Ephe.iii.quasi dicat Eadem po- tentia qua de nihilo creauit hoc totum:in totū ab scondite conuertit:& sacramentaliter consecrauit. Hoc abscondit deus a sapientibus & prudētibus: & reuelat paruulis iesu christi:qui cum Apostolo dicere possunt. Nos autem spiritum christi habe- mus:& in hoc mirabiliter ipse sapiens iesus stultā fecit & fatuam ostendit sapientiam huius mundi: qui dei potentie ponunt terminos secundum ar- rationem cecitatis sue. Non tamen est contra uerā sapientiam & illuminatam etiam rectitudinis na- ture:sed supra enim ualde conueniens est dicere q deus de sua creatura possit facere quicquid uult: & cum sicut plene dominus uoluerit immutare:& ef fectus secundarum causarum sine ipsis secundis cau sis & facere & conseruare:& ea que potest animus distinguere: ut distincta etiam ipse possit distingue re & separare:& unum immutare & conuertere alio non mutato:& conseruare illi eidem esse quod pri us habuit per seipsum:& quencunq effectum uo- luerit tradere illi quod conseruat in esse primo. Si- cut h' uere facit in sacramento: dum accidens facit esse sine subiecto. Sicut primo erat in subiecto : dū eidem accidenti confert actiones & passiones:quas prius habebat subiectum: ut possit ex eo generari quicquid poterat ex subiecto posse corrumpi & pa ti eo modo quo poterat ipsum subiectum. Et ideo licet multi multa dicant circa ea que generantur ex illis speciebus circa quod substantia pāis redit qđ non credo:immo puto q sit hereticum q illa sub- stantia que conuersa est in corpus redeat: ut sit ma teria uermis:uel cibus muris:uel etiam q de nouo creetur materia sub illis speciebus : sub qua fiat taī generatio:licet hoc posset sustineri. Videtur tamen mihi magis honorabile diuino operi: q dicatur q nullum aliud miraculum ibi fiat:nisi illa que i trās substantiatione fiunt. Vt tunc per illud miraculum quod habet in se rationem multorum miraculorū detur tale esse accidentibus:& talis uirtus assistente semper diuina potentia: ut ex illis fieri possit : sicut dictum est quicquid poterat ante conuersionē de toto composito ex subiecto & accidente:quāto.n. diuinum opus est efficatius ad plura:tanto uidetur honorabilius esse factum. Et ideo uidet' q magis honoretur istud sacramentum quando in uno pri mo miraculo continētur tot mirabilia:q̄ si dicatur q post illud miraculum fiant alia & alia miracula: licet nihil depereat ueritati sacramenti:dū uere dica tur q substantia panis & uini sit conuersa in uerū corpus:& sanguinem xpi:quod tādiu ibi est q̄ diu illa accidentia durant. Attende autem q dicere xpm esse in altari sacramentaliter est dicere ipm ibi esse uere & cum hoc significatiue. Non enim ē ue- rius in celo q̄ ibi. Et ideo hoc quod est sacral'r non dicit diminutionem ueritatis existēte:sed dicit no uum modū essendi:quod ibi est:non per modum corporis cōmensuratiue & configuratiue spēbus: sed ibi est eo modo quem ipse solus nouit : & quē per deiformitatem glorie cōphensoribus mani festat. Hoc ergo quod est sacramētal'r ultra hoc q dicit modū essendi nobis inexplicibilem dicit chri- stum ibi esse significatiue. Significat enim perfectā conuersionem nostri in se:& perfectam unionem mēbrorum ecclesie:& perfectum sacrificium recon ciliationis diuine:& perfectam satietatem charita- tis nostre:& pfectam corroborationem nostre in- firmitatis:ppter quod est ibi sub talibus speciebus & per talem modum q ista significet. Vnde est ibi per cōuersionem panis & uini ut significet p̄dictā conuersionē nr̄i in se. Panis fit ex multis granis: uinum ex multis racemis:ut per hoc significet uni onem predictam mēbrorum cū capite:& inter se. Panis etiā fit ex grāo trito cribrato & cocto. Vinū est ex acinis de uite generatis:& per calorem solis maturatis:& in torculari fortiter pressis. Que oīa si gnificant dolores & angustias illius qui est granū frumenti: q benedicta terra uirgo maria dedit:& ē botrus uue quem gloriosa uirgo benedicta tanq̄ uitis pulcherrima protulit:qui per calorē charitatis eterni pr̄is sic maceratus ē amoris nr̄i dulcedie : ut uoluītarie se exposuerit triture & p̄ssure supplicii du re crucis:q̄ ē molendinū & clibanus & torcular. Et q̄r p mortē suā fecit se sacrificiū recōciliatōis:q̄ qui dē est facta uituli sanguīe & hūore sui corporis effu- so p nobis. Idcirco in hoc sacro sanguis p se conse cratus in calice:& corpus in hostia:ut uere & sensi- bili sepatōe spēz sit memoriale deuotissimū mor tis xpi:quo sub spēbus cōspicimus sanguinē ut ef fusum:ppter qđ etiā i forma sanguis ponit' uerbū effusionis cū dr. Qui p nobis & p multis effūde tur:ac p hoc etiā ē plenū & pfectū sacrificiū diuine recōciliatōis:in quo fit remissio peccōz. Charitas etiā nr̄a plene satiat' : dū se tantū sentit amatam & xpo carā:q ut ipa posset spūal'r deo uiuere.& i ipo frui perfecte xps in morte uoluit suā corporalē ui- tam in passione totā exponere:& p amore nr̄o con sumere:ut sic charitas nr̄a uere cognosceret se ama tam a xpo in tāto excessu q plus nō pōt creatura amari: qđ ipse ondit dicens. Maiorem hac dilectō nem nemo hēt ut aiam suā ponat quis pro amicis suis. Que qdē expōitio significat' in hoc sacramē- to:dum sanguis seggregatī consecratur a corpe.

Et quia i hoc amor noster debet satiari & perfecte refici & cognoscere q plus nō potest amari: Ideo etiam sumitur sub specie delicatissimi cibi & potus. s. panis & uini: in quibus est plena refectio corporalis. Quia uero i xpo regeneramur per baptismū & res genita que adhuc est debilis indiget nutriri: ut ad debitum reducatur augmentum: ideo etiam datur in specie cibi & potus: ut nostra infirmitas roboretur per panem qui cor hominis confirmat: & nostra peregrinatio letificetur per uinū i ebriantis amoris quod letificat cor hominis. Et qr istud benedictum sacramentum habet tot significare & efficere: ideo diuersa secundum hoc sortitur uocabula. Nā ut est cōmemoratiuum dñice passionis que fuit uerum sacrificium istud sacramentum sacrificiū nominatʼ. Quia uero in isto sacrificio cōtinetur uere xp̄s qui solus fuit hostia placatiōis diuine. Ideo q̄tum ad hoc dicitur hostia. Et si mille milia hostie in mane offerentur altaribus & in oibus temporibus semper est uera & una sola hostia ihus xp̄s qui significat & efficit ecclesiasticam unionem: per quam membra ecclesie coniunguntur in unum xp̄m: ideo nominatʼ cōmunio: qr per ipsam cōmunicamus christo: & quia participamus eius carnē & diuinitatem: & qr participamur & unimur adinuicem per ipsam. Secundum uero q sacramentum istud est prefiguratiuum fruitionis dei q̄ erit in patria: & fortificatiuum debilitatis nostre dū sumus in uia: ut illuc peruenire possumus: dicitur uiaticū. Et quia istud est optimū. & nobis gratuite datum. Ideo secundum hoc anthonomatice dicitur eucharistia: tamen est proprium nomen eius: quia in hoc solo continetur uere xp̄s: qui est plenus gratia: & a quo i nobis oīs gratia deriuatur. Dicitʼ etiā in greco methalipsis. i. assumptio: quia ut Damasus dicit per hoc filii diuinitatem assumimus. Et qr omnia hec absconse continentur in eo que sunt sacratissima & secretissima. Ideo etiam anthonomatice dicitur sacramentum. Conuenientissime autem istud sacramentum xp̄s instituit in cena a discipulis recessurus & non ante: dum cum eis erat presentia corporali: quando enim propriam speciem discipulis subtrahebat: tunc se sub sacramento reliquit discipulis cum sua dilecta ecclesia semper sub hac specie moraturus: quod maximi fuit amoris indicium. Cum enim non esset conueniēs q in carne passibili diucius moraretur in terris modū hunc adiuenit mirabilem: quo sponsam suam nō dimitteret sine carnis sue presentia peregrinam. Et quia semper ipse inuisibiliter intra nos est iuxta illud Luce. Regnum dei intra nos est. Idcirco modū inuēit sub specie cibi & potus quo ad nostra intima introiret: & nos de se satiaret: & amplexaretur dulciter & statueret firmiter in sue semita uoluntatis: ut semp eū coleremus presentem qui regnabat in celis. Vnde Eusebius dicit q quia corpus assumptum ablaturus erat ab oculis illaturus sydenbus: necesse erat ut die cene sacramentum corporis & sanguinis sui consecraret nobis: ut coleretur iugiter per mysteriū quod semel offerebatur in precium. Secundo etiam fuit conueniēs ut tunc institueret memoriale sue passionis: ut omni tempore apud homines esset repñtatiuum dominice passionis: quia sine fide passionis xp̄i nunq̄ potuit esse salus: secundum illud Roma. iii. Quem posuit deus propitiatorem per fidem in sanguine eius. Et ut ista memoria ex continua celebratione sacramenti iugiter cresceret: debuit institui in xp̄i recessu: quod ipsum coram oculis nostre mentis representaret. Et quia precipuum sacramentum huius erat figura passionis future: iā consumata ueritate & illo celebrato & excluso memoro dicit Apostolus. i. Cor. v. Pasca nostrum imolatus est xp̄s. Tertio etiam debuit institui in eius recessu istud sacramentum: quia nunq̄ erat tantus amor de nostra delendus memoria: quia que in recessu & ultimo dicuntur a dilectissimis nobis magis memorie cōmendantur: quia tunc maxime inflammatur amicorum affectus. Propter quod dicit Alexander papa. Nihil in sacrificiis esse maius pōt q̄ corpus & sanguis xp̄i: nec ulla oblatio hac potior est. Ideo ut maiori ueneratione haberetur dominus in ultimo discessu suo a discipulis hoc sacramētum instituit. Aug. etiam in libro responsionū ad Ianuarium dicit sic. Saluator ut uehementius commendaret mysterii illius altitudinem: ultimum hoc uoluit infigere cordibus hominū & memorie discipulorum: a quibus ad passiōem discessurus erat. Sic ergo patet q istud benedictum sacramentum ē memoria operationis mirabilis. Est etiam memoria passionis dolorabilis: quod licet iā ex dictis pateat: tamen adhuc triformiter manifesto: attendas tamen motiuum quo instituitur: formatiuum quo conficitur: modum quo suscipitur. Ex his enim tribus diligēter exaiatis repñtatur amare memoria passionis dilecti. Motiuum enim quo institutum fuit Aposto. dicit p̄me Cor. xi. cum dicit. Quotienscunq; manducaueritis panem hūc & calicem bibetis: mortem domini annūciabitis donec ueniat. Et ipse ihs per semet ipm̄ dicit. Hoc facite i meam cōmemorationem. Ad hoc ergo istud sacramentum conficitur: ut ex eius exercitatione cōtinue intuentes xp̄i sanguinem ut effusum sit memoria nostra repleatur xp̄o passo: ut semper, fixus sit in corde nostro: qui pro nobis semel fuit fixus in ligno. Et ideo etiam sacramentum instituit: ut quasi daret nobis plenam possessionem sue passionis & mortis: ut quotidie lauaremur cum suo sanguine: & reficeremur suo corpore: quasi non sufficeret ei quo ad ostensionem amoris: q semel realiter sanguinem effudit in ligno nisi quottidie tibi effundatur sub sacramento. Vnde ista esca fuit in figura. Sapientie. xvi. per ortigometram q̄ est auis uiuens de seminibus uenenatis. Sic & xp̄s qui dicit. Meus cibus est ut faciam uoluntatem eius qui misit me: & uolūtas patris fuit ut biberet calicē passionis: quasi fuerit uolūtas eius ut xp̄us uiueret de

uenenatis cibis. Bibit enim i discipulo tradente: & comedit uenenū cupiditatis in accusantibus: bibit in testibus uenenū falsitatis. Bibit in crucifigētibus uenenū impietatis. O quot semita uenenata trāsierunt intra stomachū istius benedicte auis: si consideres q̄ & qualia passa fuit: que tibi omnia ad mēoriam reducuntur in huius sacramenti celebratione.

Si autem consideres formanuū quo cōficit': oia ingerunt ad passionē. Ad qd' facit q̄ numerus dictionū i forma positarū est secūdū numerum plagarum: licet forsitam enim non sit de substātia forme: sed copulatio ad locutiones predictas: sic & ipse modus formandi hostiā: quo inter ferra ignita stringitur & decoquit': ingerit passionis iesu memoriā. Ferrū enim ignitū fuit impia crudelitas iracundie iudeorū i xpo: ferrū multo plus ignitū fuit imobilitas flāme & charitatis xpi qua desiderio desiderauit seipm offerre i pciū nostre salutis. Primi ferri figura remansit in xpi corpore dū uulneratus clauis & fossus spinis: turpatus sputis: ligatus uinculis: uelatus oculis: totus plenus iniuriis: nō apparuit ei spes neq; decor: formeris hoc ferro & figureris qui accedis ad sacramentū non ut ista inferas xpo cū crudelitate iudeorū: s'd ut ista libenter perferas cū xpo & p xpo ad exemplū sanctorū martyrum: & ut crucifixi effigiē transformes in teipsū de eius passione iugiter meditando. Secūdi ferri. s. amoris iesu i te sculpatur figura ut eius amore tā ardenter ferueas: quo tibi parum uideatur ad s'i'itudinē sui p honore dei omnia sustinere mala: & tūc eris ipse hostia formata & cauterizatus si'itudine passionis. Infinita sunt huius memorabilia passionis. Si tu anima deuota fouens ruminare i omnibus que circa huius sacramēti celebrationē agunt': si etiā cōsideres modū quo suscipit': uidebis passionis amatudinē memorari. Nam hostia frangit' p manus sacerdotis: dentibus territur & in stomaco trāsmittit': p quod significatur corporis xpi fractio & attritio i flagellis & in spinis: & clauis. & cōsumatio i morte & occultatio i sepulchro: facias tu quicūq; fueris q̄ anime tue uēter sit dignum dei sepulchrū petrinum firmitate propositum nouum reformatione tu sit sindon munda purissime cōscientie: sint aromata sancte uite: sit firmiss'ma ligatura cōtinue circūspectiōis tui & obseruantie status tui. Istis ergo mōis dicēre tibi illud. Teren. iii. Recordare paupertatis & transgressionis mee absinthii & fellis: recordeas dilecto morienti pro te. Memoria meōr ero: & tabescet in me anima mea. Quomodo autē tertium in hoc sacramēto fuerit mirabilis exposui p nobis licet pareat ex predictis: tamē hic sing'ariter nota: q̄ stupendum amoris signum fuit: q̄ sic se in sacramento exposuit pro te: & sic quasi noua morte uoluit seipsum p te exponere māibus cuiuscūq; sacerdotis quantūcūq; scelerati dūtaxat catholici. Et quia pro nullius malitia uel pro aliqua iniuria que sibi ibi fiat potest eius presentia uiolari qn sepe ibi sit iste factis q̄ debēt fieri circa consecrationem & durantibus spēbus. O quantum est in effusione amoris sui si scueris ponderare: & ut tibi aliqualiter ostendam quanta unione xpo coniūgeris: uolo hic aliquantulum dilatare sermonem. Ad hoc enim facta est tanta expositio xpi in sacramēto ut nō impediatur sacramēti effectus: qui est cōuersio tui in ipsū: unde nota q̄ in ista benedicta parentela xpi & coniunctione tui ad ipm: non tātū efficeris filius: frater: uel consobrinus: sed efficeris ipse xpus per gratiam transformationis. Et ut hanc idētitatem tuam ad xpm possis cognoscere: scias q̄ tribus modis cognoscimus aliquid nobis attinere. s.

Generatione

Nutritione

Familiari allocutione.

Generatione sos te esse hominē: q' ab hoībus generaris: sed non idētitate induidui: sed speciei: quia non idem pater qui filius numero: sed spē q' uterq; homo. Ad qd' autem semen saltē pro maiori parte est de supfluo nutrimenti qd' est supfluū iduiduo speciei necessariū: at non tale semen quo tu xpiane generaris de xpo. Non eni ex supfluo: sed sue uite necessario: de tota enim uita sua te genuit: qui te in morte sua baptizari constituit. Cuius signū fuit illa crudelis lancea que latus & cor xpi aperuit: ex quo sanguis regenerationis & aqua baptizationis profluit & profluxit: unde' & i eius morte submergeris & in baptismo: & quasi nouus xpus resurgens de submersione emergeris. Quod significans apostolus dicit. Roma. vi. Consepulti sumus christo p baptismū eius in morte ut in nouitate uie ābulemus. Et quia efficimur nouus christus per gratiam i baptismo: ut ostenderet ueram sui existentiam in nobis. & nostri in se noluit nos spiritualit' genitos de alio enutrire: q̄ de seipso ut uere ostenderet nos in ipsum transportatos quia ex eisdem sumus ex quibus nutrimur. Ex quibus pater secūdus modus attinentie qui est ex nutritione: unde ipse dicit caro mea uere est cibus &c. Nō quidem conuertendus in naturam cibati que est infecta peccatrix & misera: sed cōuersurus cibatu' in naturā sui que est spiritualis & sanctissima: gloriosa & diuina. O q̄ stupidus est hic cibus qui hominem facit deū: & nos a nostra uita que uere mors est funditus occidit: & in dei uitam prouehit. Quia inquit saluator. Ioannis. vi. Qui manducat me uiuit propter me. Et item. Qui manducat meam carnem &c. in eo uere sic cibati dicere possumus cum apostolo ad Gal'. ii. uiuo ego: iam non ego: uiuit uero in me christus: ut merito dixerim q̄ in hoc benedicto sacramento est supramirabilis expositio christi: cū tali modo se nobis tradidit in cibum: uere potest nobis dicere. Quid ultra debui tibi facere & non feci: qd' tui cordis possit duriciam emollire. Tertius etiam modus quo attinentiam alicuius recognoscimus scilicet per familiaria uerba: quo mater uocat nos filiū: & frater fratrem: & sic de ceteris stupendo modo. Si consideremus christi uerba nos ducit in ipsum

Ipse enim dicit se frumentum & nos farinam. Se uitē: & nos palmites. O qualis est ista parentela: nō enim facit gradum: sed unionem. Tota enim pasta post fermentationem est de natura fermēti. Et qd palmes respectu uitis: nisi uitis parua respectu ma- gne & pars respectu totius. Sic & intelligas te non christi filium ab ipso separatum. sed eius membrū in ipso fixum: & totaliter in eius gratiam per ipsius charitatem conuersum. Et ut enfatice & inexplica- biliter unionem sui ad nos ipse exprimeret: alloq- tur patrem. Ioannis. xvii. Tu in me: & ego in eis as- simulans modum quo in nobis est: modo quo in ipso patre est. Etiam dilectionem sui ad nos assimu- lat dilectioni paterne ad se cum dicit. Sicut dilexit me pater & ego dilexi uos; hanc autem dilectionē dei ad nos & unionem nostram ad christum Aug. eleganter exprimit super. ps. lxxxv. Inclina domie aurem tuam &c. dicens. Nullum maius donum p- stare potuit deus hominibus q̄ q uerbum suum p quod condidit omnia faceret illis caput: & illos ei tanq̄ membra coaptaret ut esset filius dei & filius hominis: unus deus cū patre & unus homo cum hominibus: ut & quando loquimur ad deum dep- cantes: non inde filium separemus: & quando pre- catur corpus non a se separet caput suū. Sitq; unus saluator corporis sui dominus noster iesus christus filius dei qui & oret pro nobis: & oret in nobis: & oretur a nobis. Orat pro nobis ut sacerdos. Orat i in nobis ut caput nostrum. Oratur a nobis ut de- us noster. Agnoscamus ergo in illo uoces nostras & uoces eius in nobis. Et infra sequitur. Oratur in forma dei. Orat in forma serui. Ibi creator hic crea- tus creaturam mutandam non mutatus assumēs: & secum nos faciēs unum hominem caput & cor- pus. Oramus ergo illum in illo: & dicimus cū illo & dicit nobiscum. Inclina domine aurem tuam & exaudi me. Non ego dicerim modo in corpore agno scat utrunq; & dicat christus. Ego dico: non dicis aliquid sine illo: & non dicit aliquid sine te. hec Au gusti. Licet autem omnes christiani transformē tur in christum per efficatiam charitatis: ministri ta men huius sacramenti tenēt personam christi per cōionem sue excellentissime dignitatis: & efficaciā instrumentalis potestatis in consecratione sacra- menti. Vnde cum altissimis affectibus mentis debent sacerdotes parari: & ad consecrationem tanti sacramēti accedere. Sic ergo uides mirabilem memoriam miraculose operationis: amarissime re cordationis: amorose expositiōis. Hec sunt illa mi rabilia de quibus sola catholica potest ecclesia glo riari & dicere cum Daniele iii. Signa & mirabilia fe cit apud me deus excelsus. Vere enim ista sunt mi rabilia que extollere non sufficit etiam angelica na tura: que apud solam ecclesiam fiunt: quia extra eā ueri sacrificii non est locus.

De suauitate & dulcendine huius sacramenti.

Ichū fuit i pricipio q istud sacramentū est tertio dulcedine sue dilectione dignissimū ratione sui dulcoris: propter proprietatem cibi nutrientis: quia dicitur esca: uere iste est cibus dulcissimus: licet enim ibi sit amaritudo ut dictum est supra per memoriam passionis: est tamen ibi su ma dulcedo propter summam expientiam diuini amoris. Nihil enim dulcius: q̄ sentire sic inestima- biliter a deo se amari. Quia uere istud sacramentū datur ut cibus nutriens: ideo debet in nobis effice re illa spiritualiter: que corporaliter efficit cibus cor poralis: qui quidem.

Mutat palatum delectabiliter
Repar deperditum utiliter
Roborat defectum firmiter.
Perducit debitum effectum efficaciter. Et quia istud sacramentum non solum est cibus: sed medi cina & armatura: ideo expulit morbum & protegit contra hostis insultum. Et per hoc potes uidere q inducit spiritualis dilectionis feruorem: quotidia- norum defectuum expurgationem: gratie i nobis existentis confortationem & augmentationem: in uia dei firmam stabilitionem. Expellit & purgat morbum concupiscentie. Munit & roborat contra insultum tentationis siue per aspera: siue per aduer sa: & per ipsum sacramentum multum remittitur de pena nobis debita pro peccatis. Quod autem inducat spiritualis dilectionis feruorē: patet ex hoc quia christus ibi personaliter continetur: unde ad eius presentiam nisi sit defectus ex parte nostri multū debet feruor charitatis excitari: & quia gratia & ueri tas per iesum xp̄m facta est: ideo in hominem ue- niens sacramētaliter ipse christus uitam gratie opa tur. Iuxta illud Io. vi. Qui manducat me uiuit pro- pter me: unde Cyrillus dicit: uiuificatiuum dei uer- bum uniens seipsum proprie carni fecit ipsam uiui ficatiuam. Docebatur enim cum nostris quodam modo uniri corporibus per sacram eius carnem & preciosum eius sanguinem: que accepimus in be- nedictione uiuificatiua: & in pane & in uino ex qui bus multum feruor debet excitari charitatis: unde & in multis deuotis persōis sumptio huius extasim operatur. Quod etiam conferat gratiam ro- boret & augmentet hoc patet si consideretur q ibi passio christi representatur expresse ut dictum est. Et ideo effectum quem christi passio fecit in mun do hoc sacramentum facit in digne sumente: unde super illud quod Ioan. xix. Continuo exiuit sanguis & aqua: dicit Criso. Quia hinc suscipiunt principi um sacra mysteria cum accesseris ad tremendum ca licem ut ab ipsa bibiturus christi costa ita accedas: ut ipse dominus dicit Matthe. xxvi. Hic est sanguis meus qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Et ideo sicut christi passio uisa debuit attendere & transformare & augere charitatē ami tis: sic & huius celebratio sacramenti: unde dama- scus comparat hoc sacramentum carboni quem ui dit Esa. vi. Carbo enim lignum simplex non ē sed

unitum igni. Ita & panis consecrationis non est simplex panis: sed unitus diuinitati. Et ideo in hoc sacramento quantum est ex sui uirtute habitus gratie & uirtutes cōferuntur: frustra enim daretur in cibum a xp̄o qui nihil frustra facit enim effectū spiritualem faceret in anima: quē cibus corporalis facit ī corpore. Vides autē q cibus corporalis sustentat: auget: reparat: & delectat: que omnia facit istud benedictū sacramentum: unde Ambrosius in libro de sacramētis dicit. Iste panis ē uite eterne qui anime nostre substātiam fulcit. Et Crisostomus super Ioānē: prestat se nobis desiderantibus & palpare: & comedere: & amplectere: unde Augustinus super Ioānem exclamat. O sacramentū pietatis. o signū unitatis: o uinculum charitatis: qr oīa ista xp̄us efficit ī nobis: propter oēs istos effectus ostendit xp̄us Ioānis. vi. Caro mea uere ē cibus &c: ut ostendat ista ueraciter efficere: propter qđ singulariter in hoc sacramento secundū illud secūde. Corin. .v. charitas xp̄i urget nos: & inde est q urgetur aia spiritualiter delectari refici & inebriari dulcedine bonitatis xp̄i: secundū illud Cāticorū. v. Comedite amici mei: bibite & īebriamini charissimi. Quia ergo xp̄us & eius passio est causa gratie & spūalis refectionis: causa feruoris & roboris: manifestū est q hoc sacramentum & spiritualem feruorem & firmitatē gratie & eius augmentum causat in nobis. Causat etiam apertionem ianue. & consecutionem glorie quia per suam passionem xp̄us aperuit nobis aditū uite eterne. Similiter & unio representata per species panis & uini & spiritualis refectio in ipso contenta facit nos transire hic per gratiam contemplationis & glorie gustum: & post mortem in plenū ītroitū Vnde Augustinus sup illo uerbo. Caro mea uere ē cibus. Cū enim cibo & potu id appetant homines ut non exuriant neq sitiant: hoc ueraciter non prestat nisi iste cibus & potus qui eos a quibus sumitur immortales & incorruptibiles facit ī societate sanctorū ubi pax plena est atq perfecta. Quod autem roboret in nobis uirtutem persistendi in uia dei & perueniendi ad gloriam: fuit propheratū seu manifestatū ī figura helie. iii. Re. xviii. ubi dr: q helias comedit & bibit sub ūbra iunipi: & ābulauit ī fortitudine cibi illius usq ad montē dei oreb. Habet aūt uirtutem remittendi uenialia si consideretur ipsum sacramentum & res sacramenti. Nam hoc sacramentum sumitur ut cibus ut dictum est. Nutrimētum autem est ad restaurandum deperditū quod consumitur ex ui caloris naturalis. Spiritualiter autem in nobis quottidie aliquid perditur ex calore concupiscētie: ex quo per multa uenialia feruor in nobis diminuitur charitatis: contra q̄ ē huiusmodi restauratio sacramenti. Vnde Ambrosius dicit in libro de sacramentis q iste panis quottidianus sumitur in remedium quottidiane infirmitatis. Res autem huius sacramenti est charitas: nō solum quātū ad habitum: sed etiam quantum ad actum qui excitatur in hoc sacramento: per quā excitationem uenialia delētur: & purificatur & clarificatur aīa: unde licet nō posimus semper uiuere sine ueniali: tamen sepe contingit q ipsa sumptione anima glorificat̄ & purificatur ab omni reatu ueniali: & ab omni scoria cuiuscūq peccati: perfecte cōfiguratur claritati solari ipsius iesu: in quē per sumptionem sacramēti sepe totaliter absorbentur. Istum autē effectū quo ad tātā pulchritudinem multū impediret mētis distractio: maxime si homo accederet cū affectu uenialiter peccandi. Quomodo autē debeat mēs recolligi: infra exponetur in expositione canonis misse. Non est autem proprius effectus istius sacramenti remittere peccata mortalia in sumente: qr nō debet accedere cū conscientia mortalis peccati. Qui enim nō uiuit spiritualiter non potest spirituale nutrimētum suscipere: nec potest uniri xp̄o ut mēbrū qui ē a xp̄o precisus per mortale peccatum. Potest autem hoc sacramentum remissionem peccati mortalis operari dupliciter: uno modo nō perceptū actu sed uoto: sicut cū quis ex conscientia peccati abstinet se ex reuerentia: & amore sacramenti appetit sumere: & ex appetitu meretur aliqualiter de cōgruo sibi contritionē infundi: ut sic a peccato liberatus pure possit accedere. Alio modo etiam pceptū ab eo qui est in peccato mortali sic occulto cuius conscientiam & affectū nō habet: forte enim pmo nō fuit sufficienter contritus: sed deuote & reuerenter accedens sepe consequitur per hoc sacramētū gratiam charitatis que contritionē perficit: & peccatum expullit. pena autem peccati debita p hoc sacramētum remittitur: quia hoc sacramentum nō solū est sacramētū per sūptionem: sed etiam est sacrificium per oblationem: & ideo habet effectū remissionis peccati & pene debite: & in eo qui sumit: & ī eis p quibus offertur. Hoc autem sacramentū habet ex ui sacramenti directe effectum illum ad quē est institutum. Sicut nutrire: augere: xp̄o unire: & in xp̄m trāsformare. Sed qr hec unio fit per charitatē: ex cuius feruore & augumento anima cōsequitur remissionem: non solum culpe: sed & pene. Licet autē ī isto sacramēto contineatur totus xp̄us: & memoretur eius passio que est sufficientissima causa remissionis peccati & omnis pene: non hoc operatur secundum plenitudinem sue efficacie: sed secundū dispositionem in sumente repertam: & ideo nō sepe tota pena remittitur: sed quantum sequit ardor charitatis ipsum recipientis. In q̄tum uero istud sacramentum est sacrificium nostre oblationis habet proprie uim satisfactiuam: & ideo inter omnia satisfactibilia istud est sūmū pro remissione tam pene q̄ culpe. In qua etiam non semper operatur: secūdum plenitudinem sue efficatie: sed simul compensando xp̄i presentiam & imolationem ad deuotū offerentis affectū: qđ xp̄us notauit luce. xxi. de uidua que obtulit duo minuta q̄ plus omibus obtulit considerato suo affectu. Debes autē scire q ex

hac ratione qua est sacrificium non solum prodest sumenti:sed etiam omnibus quibus offert. Quia uero sacerdos est persona publica & quasi os totius ecclesie que est unum corpus per uinculum charitatis:ideo sumptio sacramenti a sacerdote:nō solum oblatio dicitur totum corpus ecclesie negetate unde & sacerdos debet uiti statum suum cognoscere & charitatem suam ad omnes electos plenarie dilatare. Contra autem tentatiōes futuras ualet sumptio huius sacramenti tripliciter. Primo quidem quia t fingerat estum concupiscentie:& roborat habitum gratie ex quibus tāq̄ ex cibo & medicina mors iterior pellitur:propter quod dicit augusti. super Ioannem. Securus accede: panis est nō uenenum. Alio modo premunit ab offensa futura:& est armatura contra spirituales nequitias. Inquantum enim signum est & memoriale passionis christi:per quam uicti sunt demones fortissime timent mentem deuotam sumptione huius sacramenti munitam:unde Criso. super ioanem. Vt leones flammas spirantes:sic ab illa mente discedimus terribiles effecti diabolo. Sed qui indigne sumunt christum crucifigunt cum iudeis & iuda proditore: & ideo plenius isti a diabolo possidentur. Pensatis ergo istis effectibus potes uidere q̄ ītētio xpi fuit hoc sacramentum instituere ut celebretur quotidie:& ideo quilibet christianus debet ipsum sepe & deuote sumere. Nam tempore apostolorū quotidie ab omnibus fidelibus sumebatur:propter qd̄ patet abusio sacerdotum diu a celebratione cessantium. Et ipsa enim sumptione ordinis sacerdotalis facti sunt ipsi os ecclesie:per cuius oblationem sacramentalem salutare nutrimentum ad membra cetera deriuetur:unde impie priuant & seipsos & alios effectibus memoratis. Debēt ergo ubi malum est medicinam apponere:non bonum a seipsis expellere. Malum autem est in malitia sue uite quam debent corrigere:& non seipsos & alios tanto bono priuare. Ipsi enim positi sunt ut sint mediatores inter deum & populum:& ut sibi istud offerant sacrificium:in quo solo plene colitur:& ideo debent niti quotidie deo reddere debitum:& populo beneficium. Licet autem sacerdos curatus plus teneat humano statuto:& etiam quo ad hoc diuino suo pticulari populo:tamen plus obligatur in conspectu dei ipsum dignum colere:& toti corpori ecclesie influere. Ille qui a deo est sanctificatus & totus sibi dedicatus per religionis bonum & multiplicia beneficia diuinarum gratiarum & refectionum mentalium:unde istum lex celi debet compellere uelle sepe ut deum honoret sacrificio:& populo subueniat beneficio. Quod saluator notat in illa parabola de talentis dispensatis seruis:unde dicit grego. ī omelia. Tanto ergo esse humilior atq̄ ad seruiendum deo promptior quisq̄ debet ex munere: quāto obligatiorem se conspicit in reddenda ratione. Nec subrepat te fatua multorum locutio dicentiū.

Ego non accepi magnos redditus temporalium: nec dignitatem cure populorum:& ideo non teneor celebrare. Licet enim plus teneantur quo ad aliquid:tu tamen multo plus teneris simpliciter ad honorandum deum & diligendum populum si maiora recepisti carismata gratiarum respectu quorum temporalia nihil sunt. Quod si tuam infirmitatem causeris & timorem irreuerentie:scias q̄ iste timor & resilitio in propriam paruitatem est optima preparatio ad celebrandum:dummodo non graueris mortalibus:& tuam uitā proponas in melius emēdare. Et licet non semper consequans emendationem plenam:tamen multum tibi suffragat̄ ad hoc deuota celebratio sacramenti & continua detestatio & uilificatio tui in cōspectu dei. Multū etiam iuuabit tuam preparaturam: si tu dilates charitatem ad compassionē electorum & quasi alloquans dominum:pro me non sum dignus accedere nec audere: sed in uirtute charitatis sancte ecclesie sponse tue:cuius me dignum fecisti ministrum accedo tibi offerre sacrificium quod per os tuum benedictum est quotidianum. Et ad hoc hortatur Ambr. .d. in quadam oratione. Graue est q̄ ad mensam tuam mundo corde:& manibus innocentibus non uenimus: sed grauius si de peccatis metuimus & sacrificium non reddamus:unde Aug. in lib. de uerbis domini. Quotidie sume quod quotidie tibi psit. Et Ambro. in lib. de sacramentis. Si quotiens effunditur sanguinis christi: in remissionem peccatorum effunditur: debeo semper accipere qui semper pecco sēper debeo habere medicinam. Illud autem quod dicit Augusti. in libr. de ecclesiasticis dogmatibus. Quotidie eucharistiam sumere: nec laudo nec uitupero:proptie referendum est ad laicos non ad sacerdotes:quorum est īmolare & offerre istud sacrificium in cōi ecclesie charitate. Sicutē lorum qui in consecratione ordinis christi sponse instituuntur ministri. Superiora autem fuit dicta cōtra negligentiam sacerdotum:qui cum debeant ex charitatis ardore habere alas aquile ad uolandum ad gustum huius sapidissime esce: sicut dī Iob. xi. Quasi aquila uolans ad escā:facti sunt similes illis impiis qui fuerunt horū sacerdotum negligentiū figura. Sicut dī Numero℞. xi. Anima nostra arida est:nihil aliud respiciūt oculi nři nisi man. Man est sufficientissimus cibus omnis saporis appetibilis habet enim omne delectamentum & omnem saporem suauitatis:unde Sapie. xvi. ubi hec habent̄ dī. Angelo℞ esca nutriuisti populum tuum: p qua esca impii murmuratores ubi supra desiderauerunt carnes & perierunt in sepulchris cōcupie. Sic sicut mi℞ ipii sacerdotes ꝓmpti ad desiderādū q̄ sīt carnis fastidio ꝓprie negligentie retrahūt̄ ab hac suauissima cena:& sepe eis diuino iudicio datur redditum affluentia:in quibus tāq̄ in rebus cupitis sepelitur tota affectio mentis sue:ut circa terrena distracti & temporalibus saciati non sentiant que sūt

dei. Hi moriuntur & non in sapia: qbus merito sua cõcupiscētia fit sepulchrũ: ac ecõtra famelici de bono iesu sentiũt eius suauitatē mirabilē ĩ bñficio sacramēti: qđ qutũ ad suauitatē refectõis: & quo ad multas alias cõditões in man. mento figurat᷑. Et hoc si consideretur gñatõis modus: qr ĩuisibiliter de celo descendebat: qr ĩ nocte. Sic & istud sacrificium fide creditur: non humano experimento pbatur. Descensionis locus: qr solũ circa castra filiorũ israel apparebat ĩ deserto: & eis defecit cũ intrauerunt promissionis terram. Sic & illud benedictũ sacramentum non nisi intra ecclesiam & in eius fide conficitur. Recollectionis tempus: qr non nisi sex diebus poterant inueniri. Nam sabbato egressi nõ inuenerunt. Sic & hoc benedictũ sacramentũ non nisi sex diebus huius peregrinationis habet nos reficere. Sabbato enim eterne requiei ĩtenitur bonus iesus non sacramentis uelatus: sed decore regio manifestus. Mensurationis terminus: qr gomor p singula capita: nec qui plus collegit plus habuit. Nec q minus: minus inuenit. Sic & istud bñdictũ sacramentum non continet maiorem iesum in maiori hostia: q̃ ĩn minori: nec in pluribus q̃ in una. Preparationis ritus: qr ignē optime sustinebat: & ad modicũ radium solis tabescebat. Sic & istud benedictũ sacrificium optime sustinet ignē feruentis amoris: & rationes ab amoris fornace procedentes optime concludunt sacramēti irrefragabilē ueritatē. Sol enim humane curiositatis & fantastice rationis q̃ secundum experimenta phie paganice procedit: & ad perscrutationem sacramenti facit eũ liquescere p perfidiam: & deludit semetipsum ut sibi euanescat sacramentum non fidei electorum. Reseruatiõis usus: qr reseruatum scatebat uermibus. Sicut & reseruatum sacramētum ad questum temporaliũ scatet uermibus simonie. Soporationis gustus: quia unicuiq; sapiebat secundum sui desiderium & appetitum. Sic & istud benedictũ sacramētũ diuersimode sapit sumentibus secundũ uarias dispositiones q̃s in eis format desideriũ charitatis: hoc est ergo illud benedictũ mãna: quo in quadragenario penitentie reficiuntur electi per desertũ presentis uite quod cũ magno desiderio debet appeti & sumi: qr in eo uere recipitur deus homo qui seipsum dat esum omni menti fideli in carne peregrinanti: non ciuibus huius mundi.

Qualiter quis debeat p̃parari ad susceptionem sacramenti

Ictum fuit in principio huius tractatus q istud sacramētum erat quarto timoratiõe potissimũ ratione sui ritoris qui requirit in recipientibus puritatem: qr ista esca nõ qualiũcũq; dicitur: sed timentium deũ: qui p timorem a malo declinant. Et ideo licet multũ confortauerim superius deuota xpi mēbra: ut secure ad sũptionem sacramenti accedant: hoc intelligere debes de illis quos m[illegible]rtalia peccata nõ gra[illegible]á[illegible]: unde & digne accedens debet in consideratiõe sua ista septem attendere: & nota

Primũ est examinatio conscientie
Secundũ extirpatio imũdicie in cogitatione
Tertium excussio negligentie
Quartum exclusio irreuerentie
Quintum premeditatio discretionis: ut hunc cibũ discernat ab aliis
Sextum preocupatio orationis
Septimum predispositio deuotionis

Et propter hec omnia dicitur. i. Cor. xi. probet autem se ĩquit homo non sophistice falso & ficte per duplicitatem ad cooperiendum humanã uerecondiam: qr istud est igneum coopertorium quo ardet anima in eternũ: non temptatiue discernēdo: uel dubitando p infidelitatem: non p̃sumptuose contẽpnendo p temeritatem: sed demõstratiue ueraciter per cordis totalitatem: per mẽtis humilitatē: p sinceritatē: & p cordialis amoris flameam charitatem: & p probabilitatē: & propriã infirmitatem. Et hoc satis sufficit accedẽti. Alter autem accipit ad iudicium ineuerẽtie dei: contumelie sacramẽti: uindicte & sentẽtie sui: unde & reus erit corporis & sanguinis domini: ubi & glosa. Ac si deũ occideret puniteur. He cõsideratiões quas debent timẽtes deũ habere q uolũt digne ad sacramẽtũ accedere: figurantur Zacha. iii. ubi dicitur. Super lapidē unũ septē occuli sũt lapis unus una fides fundamẽtalis & stabilis & unio charitatis. Septē occuli septē considerationes p̃paratẽ ad reuerẽtiam sacramẽti. Multis autẽ figuris. Na figurat᷑ hoc sacramẽtũ quantũ ad diuersas sui conditiones

Quia est ignitiuum dilectionis figuratur per agnũ assatum. Exodi xii.
Quia est impinguatiuum deuotionis figuratur p uitulum saginatum: luce. xv.
Quia ē roboratiuũ actionis figurat᷑ p fauũ sapsonis qui exiuit de ore leonis: Iudicũ. xiiii.
Quia ē contẽtiuũ plene refectionis figurat᷑ p sacrificiũ melchisedech q otulit panē & uinũ gen. xiiii
Quia est memoratiuũ & representatiuũ passionis figuratur per panes propositionis: Exo. xxv.
Quia est plene dulcoratiuũ mẽtis figuratur per cibum mãne ut expositũ est supra

Et qr omnia ista si subtiliter examinẽtur possũt rep̃sentari: & inueniri ĩ figura agni pascalis: ideo aliis dimissis eũ aliqualiter p sequamur. Quãtũ enim ad id qđ creditur in isto sacramẽto qui est xp̃us iesus & quantũ ad id p quod mẽs xp̃o afficit: qđ est ĩmolatio xp̃i in cruce: & quãtũ ad id p quod sumẽs digne disponit᷑ in hac figura exp̃ssius continet᷑. Iesus ē uere agnus dei q tollit peccata mũdi. Attẽde autem. iiii. que describũt᷑. Exo. xii. que in sũptione istius benedicti agni debent spũaliter obseruari: q̃ sũt: mãducãdi tempus: Ritus: Cultus: & fructus. Tempus enim erat mẽsis p̃mus: dies decimus: lũa quartadecima: hora uespertina. Et in his omnibus aliquid spũale ĩtelligimus: mẽse p̃mo pfectã reformationē penitẽtie: die decimo pfectã obseruationē

legis diuine luna.xiiii.perfectam actionem opõnit uirtuose:hora uespertina perfectam consumationẽ perseuerantie.Sola enim perseuerãtia secundũ ber. inter ceteras uirtutes triumphat.Et ideo licet ĩ aliis temporibus sit quedã agni preparatio:in sola hora uesptina est sump tio:quia semper debet sumi ĩ nũ ꝗ̃ mortaliter peccandi ꝓposito:ut semper tali menti occidat sol oĩs glorie tẽporalis:ut quasi ĩ uespera mortis existeret.Sic & ob amorẽ iesu oĩs uite claritas obscuretˀ eidẽ.Manducãdi ritus erat ꝙ nihil sumeretˀ crudũ:nihil lixũ:nihil frixũ:totũ assũ:totum intinctũ. Crudum sumit qui non cogitat quod recipit:& mentẽ diligenter non discutit.Lixũ sumit qui mẽte distracta & terreno affectu hũida & insipiditate tota aquea ad sacrm̃ dissolutus accedit.Frixũ sumit qui de sacramento presumptuose inquirit. Et sic potes uidere ꝙ crudũ sumit desidiosa indiscussio.Lixũ accidiosa indeuotio:frixum presumptuosa perscrutatio:sed assũ & incensũ sumit copiosa dilectio.Intinctũ lachrymosa deuotio & studiosa grãrũ actio. Mãducandi cultus erat hic:debebat enĩ esse calciatus pedibus:accinctus renibus:tenẽs baculũ in manibus & lactucis agrestibus.In his aliquid morale itellige.In pedum calciatione cõculcationẽ cõcupĩe & obseruatõnẽ disciplinae.In renũ accĩctõe abiectionẽ ĩmundicie:& assumptõnẽ mũdicie:qd̃ fit in restrictura cogitationis uage & fantasie ĩmunde.In baculi sustentatione tolerantiam pacientie & peregrinationem patrie.In lactucarum comestiõe detestationem culpe & meditationem xp̃i passionis acerbe:& ex hoc executionem austere penitentie.Si uis ergo digne ad mẽsã agni accedere oppotet te conculcare concupiscentiam:& conseruare disciplinam:assumere continentiam:aduersa tolerare cum pacientia:& peregrinum te reputare in uia & agrestam memoriam passionis degustare cũ mente deuota.Et idcirco ante istum cibũ fortitudinis debet precedere dieta:ut comedas panẽ lachrymatũ cũ ꝓpheta ex recordatiõe criminis.Cũ helia panẽ subcinerinũ ex recordatiõe finis.Cũ turba euãgelica panẽ ordeaceũ ex mortificatiõe carnis.In qua dieta tibi administrat psalmista uinũ cõpunctionis in contritione.Samaritanus uinum compunctionis & curationis in cõfessione.Assuerus uinum consolationis in remissione.Sed ne hec dieta nimis grauaret infirmũ apponit uir euangelicus duos pisces quoꝝ unus est leticia de euasione tormentoꝝ.Alter fiducia de adeptione premioꝝ.Sic ergo dietatus accedit ad mensam agni:ubi ꝓpõitur panis celicus origĩ:angelicus dulcedine:uiuificus btitudine.Ad quã affert gedeon edũ lixatum aqua contritionis.Moyses agnum assatũ igne dilectionis:paterfamilias uitulũ saginatũ adipe deuotionis.Sampson mellis fauũ dulcedine contẽplatiõis.Spõsa uinum cõditũ ex charitate inebriationis.Et ipsa eadẽ preparat lectũ pacificũ:quẽ sexaginta fortes ambiunt quiete soporatiõis.Et tũc dicet aĩa.Bonũ ẽ nos hic esse. Manducandi modus & mãducantis fructus est:ꝙ sanguine illius agni postes & superliminare signabant:& ex hoc duplicẽ fructum accipiebãt.s. cõsternatõnẽ hostium exterius:& defensionẽ & cõseruationem interius.Et sic in eo qui digne sumit hoc sacramentũ:sanguine huius agni & efficacia sacramenti hostes conseruantur:dum tentationes rumpantur:omnia defensantur dum uirtutes uirtute sacramenti roborantˀ:superliminare signatur:dum imago mentis deo assimulatur uterqꝫ postis intingitur in quo ostium uoluitur dũ diuina & angelica custodia in qua uita nostra defenditur uigoratur dũ uirtute sacramenti & deus est nobis magis propitius & angelus circa nos magis sollicitus.Et sic spoliatis egyptiis liberati a seruitute egredimur xp̃i crucis sequentes tropheum quod nobis diuidit mare rubrũ:& in terrã uiuentium ĩtroducit.

Expositio eorum que fiunt in canone.

D intelligendũ autem quõ mens debeat ordinate ꝓcedere ad celebrationẽ huius sacramenti debes uidere ea que ĩ canone misse fiunt.Que quidẽ celebratõ misse ĩmolatio noĩatur:tũ quia expsse sicut dictũ est supra est ibi imago & memoria immolatiõis facte in cruce:tũ quia effectus ipsius imolationis qui est nostra redemptõ & peccatoꝝ remissio:& in xp̃m crucifixum transformatio recipitur abũdanter:unde etiã in quadã oratione dñica secreta dr̃.Quotiens huius hostie ĩmolatio celebratur opus nostre redemptionis exercetur. Et quia xp̃s semel oblatus est:sicut dicit Apl̃us ad hebre.ix.Ita tm̃ semel in die cuilibet sacerdoti sufficit missã celebrare:unde de cõsecratiõe distinctiõe prima ex decreto Alexãdri pape habetˀ:ꝙ sufficit sacerdoti unã missã celebrare:quia xp̃s semel passus est:& totũ mũdũ redemit.Et ualde felix est q unã digne celebrare potest:quoniam & ualde absurdũ est ꝙ sacerdos duabus ministret ecclesiis:ubi bis in die celebret:uel ꝙ in eadem ecclesia ꝓ temporalibus oblationibus uel quacũqꝫ alia causa celebret nisi semel:excepta die priuilegiata natiuitatis dominice.In qua ex certis rationibus triplex missa potest & debet celebrari a quolibet:uel audiri.Sicut autem non debet pluriesˀ celebrari ĩ die.Sic nec debet omitti nisi ex ardua cã quin uel celebretur quotidie:uel missa audiatur deuote:unde & iste panis:luce.xi.a saluatore quotidianus uocatur quia quotidie est sumendus uel suaui gustu uel deuoto auditu:unde & tunc per os sacerdotis sumitˀ spũaliter dicitur ab illo qui deuote assistit.Attende autem ꝙ circa hoc sacramentum quedam fiunt ad representationem que circa dominicam passionem sunt acta:cuius istud sacramẽtum est memoria ut dictum est supra. Alia fiunt ad reuerentiam & mundiciam huius sacramenti. In quo christus ueraciter & corporaliter continetur.Et hoc non solum sicut in figura. Quedam etiam fiunt ad representandum mundi

etiam & gratiam que requiritur in sumente: unde & consecrationes adhibent his rebus que ueniunt in usum huius sacramēti: nō ad representandū sanctitatem ipsius iesu qui est sanctus sanctorum: tū etiam ad representandū effectū sc̄itatis qui i sumēte ex xp̄i passione causat secūdū illud ad hebreos ultimo. Iesus ut sanctificaret per suum sanguinē populū. Et ideo regulariter hoc sacramētū non debet celebrari nisi in eccl'ia p episcopū consecrata: que quidē dicit domus dei secundū apostolū .i. thy. iii. uel nisi in oratorio despali priuilegio domini pape: uel licētia episcopi. Et licet indulgeatur q ecclesia non sit consecrata: nūq̄ tamē conceditur quin sup altare lapideū consecratum p episcopū celebret. Quia licet sepe in suscipiētibus desit sanctitas q̄ signatur p cōsecrationē ecclesie: nūq̄ tamen deficit sanctitas in sacramento: ut in xp̄o iesu: cuius xp̄i iesu sanctitas p altare significatur. Conceditur in itinere positis si ecclesia defuerit sub diuo uel sub tentorio missa celebrari: & hoc si habeatur altare portatile .i. lapis consecratus: & omnia alia que requirūtur ad sacrū mysterium celebrandum. Sicut dicitur de consecratione distinctione .i. ca. Concedimus. Consecratur & calix per episcopū qui debet esse aureus uel argenteus: uel de stagno ad minus. De ligno autē uel de uitro nullo modo conceditur: nec de cupro siue ere: quia uomitū prouocat: qd est contra reuerentiam sacramēti. Corporale etiā bn̄dicit: & uestes sacerdotales benedicūt: non q2 res inaniate sint susceptiue gratie: sed q2 ad cōsecrationem talium admonetur modus rationalis quantū se debeat disponere: ac per gratiam consecrata accedat ad sacramentum: quando nec ipse res inanimate quantūcunq3 preciose & munde non debent assumi ad usum sacramenti: nisi sint per episcopum qui uicē xp̄i spiritualiter tenet ad hoc: per sanctitatē bn̄dictionis assūpte. Ubi & attende: q̄ abominabile est & horrēdū q uestes mulierum & lectorū sepe multiplici spurcitia maculate per auariciam quorūcūq3 religiosorum uel sacerdotum sacris altaribus applicentur. Tanta autem est efficatia gratie xp̄i q sepe ad humilitatē nostram his rebus inanimatis q̄ sunt p benedictionem consecrate fit remissio peccatorū. Sicut patet de aspersione aque benedicte & olphatione incēsi: unde & nō nulli uolunt & non indocte: q per ingressum ecclesie consecrate homo consequatur remissionem peccatorum uenialium. Sicut & superius dicta patet inducentes illud ps. Benedixisti domine terram tuam: idest ecclesiam: remisisti iniquitatem plebis tue: unde i secundo machabeorum dicit .iii. ca. Vere quedam dei uirtus est i loco. Nam ipse qui i celis habet habitationem: uiuificator & adiutor est loci illius: propter qd etiam regulariter sacerdos est amonendus: q q̄to reuerentiorem locū potest eligat ad celebrandum: nisi cōmunis cōpassio populi aliter suadeat: legitima licentia prius obtenta. Tāta autem est sanctitas ecclesie consecrate: q ligna & lapides eius in humanum usum nō debent assumi in opera laicorum. Sicut habetur ex Niceno cōcilio eadem distinctione. Et ibidem legitur q palla altaris: cathedra: candalabrum: & uelū: si fuerint uetustate consumpta incendio dentur: cineres quoq3 eorum in baptismario deferantur: aut i pariete: aut in fossis pauimentorum iactētur: ne introeūtiū pedibus inquinentur. Ubi attēdat humana malitia q si cineres talium rerum non debent cōculcari pedibus hominum: quomodo anima deo deuota & cōiuncta per sumptionem sacramenti: conculcat sterconbus demonum: & imundicijs meretricū. Vides tu misera anima quomodo omnia circa hoc sacramentum tibi intonant sanctitatem. Nam corpale ē mundū: palla mūda: altare: ecclesia: uasa omnia sūt consecrata & tu filia mortis es in diaboli meretricū prostituta: pro qua sola sacranda christus i sacramēto se tanta uoluit sanctitate icludere: & suā tibi comitouā per talem modū gratie dignanter tribuere. Vere imperium est sacrilegium sanctitatis sacramentum sine sanctitatis reuerentia sumere. Quod ut aliqualiter pateat ad expositionem eorum que aguntur in missa aliqua tibi consideranda subiūgo

De uestimentis sacerdotalibus

Via enim sacerdos debet eē seperatus a comuni hominum cōuersatōne: secundū illud mala. primo: ubi angelus domini uocatur: ideo tam ipse q̄ omnes eius ministri insigniūtur clericali tonsura: qua fit abrasio capillorū in modum corone: que recte denudationis capitis significat claritatem contemplationis: & puritatem intētionis. Et quia hoc fit per capillorum abrasionem qui capite oriuntur nihil in se habentes uitale: sigt q non solum nocue cogitationes sed etiam uane & ociose que nobis ex nostra miseria oriunt debēt nouacula sollicite circunspectionis nostre diligenter abscindi. Quia etiam capilli sunt queda corporis superflua: ideo significant q amor superfluus tēporalium: & cura ipsorum debet sollicitius resecari. Et quia ex tali rasura coronatur caput: significat q nostrum sacerdotium est regale & honorificum in similitudinem christi regis & sacerdotis. Significat etiam q pro magno honore & munere debet anima sibi reputare adeo q sic caput mentis sue radat pro christo modo p̄dicto. Vestitur autem paramētis sacramentalibus & nō uestibus cōmunibus: ut sciat q in ipso non comunis: sed celestis requiritur uita. Unde & fortitudo pacientie in omni tentatione substernitur in amicto quod caput & humeros munit. Pulchritudo mundicie & sāctimonie adiungitur in alba: que in toto corpore & i omnibus sēsibus esse debet. Que mūdicia nequaq̄ aptabitur menti nec corpori nisi fortiter cingatur & subeiga-

tur diligenti custodia sensus sui: & totius appetitus animalis & exterioris hominis. Adiungitur manipulus quasi scutum fidei quod opponat tentationibus inimici. Superadditur stola quasi iugum dñi leue & suaue: quod in longum perseuerantie usq; ad finem uite debet protendi. Superadditur planeta latitudo charitatis que operit multitudinem peccatorum: & que omnium aliarum forma est uirtutũ: ut p hoc detur intelligi q in charitate dilatata debet sacerdos accedere ad sacra mysteria celebrãda. Et q debet habere sanctorum prim memoriam que precesserunt in uite xpi exemplaritate cuius memoria ipsius calciatur affectus. Ideo in signum huius premissis omnibus debent calciamenta esse i pedibus sacerdotis de pellibus animalium mortuorum. Cũ autem hoc sacramentum sit memoriale passionis xpi: ut dictum est: i quo xps est sacerdos & hostia: a quo nobis est omnis uirtutis influentia deriuata Idcirco per hec paramenta signantur xpi ludibria: ut sacerdos ad altare accedens sciat se crucifigendũ cum xpo: ut & ipse transformatus in ipsum merito sit hostia & oblator: unde & amictus significat uelum quo in derisionem xps fuit uelatus. Alba significat uestimentum album in quo sibi illusit herodes. Cingulum manipulus stola diuersa uincula q bus plures fuit ligatus: planeta in qua communiter est aliquid purpureum uel sericum & rubeum significat chlamydem coccineam & uestimentum purpureum: in quo xps fuit irrisus. Sic & flagellatura potest figurari in manipulo qui habet formam scutice. Non enim est inconueniens per idem plura significari. Quia uero eps excellenter tenet figuram & personam xpi: ideo preter hec pamenta habet sandalia rubea: & cyrothecas cum anulo in q bus significãtur pedum uulnera & manuum & rubricationes sanguinis emanantis: habet & mitram in capite: in qua significatur corona spinea uulnerans caput xpi: habet & baculum in quo arundo exprimitur: qua fuit xpi corpus percussum: ut sic recognoscãt sacerdotes & epi: q christi opprobriis adornantur. Quia uero sicut tibi dictum est supra: cum de sancte trinitatis mysterio ageretur: due sunt alte radices ad omnia que sunt fidei. s. sentire de deo altissime & pijssime. ideo in istis duabus radicibus sacerdos predisponitur anteq̃ ad altare accedat. De deo enim sentit altissime charitas humiliata per recognitionem sui: quod sacerdos se sẽtit habere dũ incipit a confessione sue iniquitatis & indignitatis. Et timor prosternit nisi spes erigat: idcirco sequitur charitas eleuata per fiduciam que de deo sentit pijssime dum ipsum non dubitat benignum remissorem offense: propter quod dicit in plena fiducia remissionis. Aufer a nobis cunctas iniquitates nr̃as. Et sic postulans sanctorum patrocinium qui in altari requiescunt & qui regnant cum xpo dicit. Oramus te dñe p merita sanctoꝝ. Osculatur altare in signum pacis & confederatõis sui cum xpo: ut iam unum cum xpo effectus tranquillus & quietus incipiat celebrare seclusis ab altari & ab eius mente oĩbus tumultibus distractiuis. Quia uero istud est sacramentum totius diuini cultus & ritus fidei cõtẽtiuum: ideo circa istud sacramentũ fit p̃cipiũ cõiter totius ecclesie: unde sacerdos: sicut caput ẽ actor principalis: clerici sunt ministri: & circunstant omnes populi. Tria uero sunt attendenda in sacra missa.

Verba que proferũtur que debẽt proferri cum multa diligentia.

Gestus & actus qui fiunt maxime a sacerdote: qui debent attendi cum multa reuerentia.

Defectus qui contingunt ex nostra infirmitate & miseria: qui debent suppleri cum digna penitentia.

De his uerbis que proferuntur in missa.

Ltca primum attende q missa potest diuidi in preparationem: oblationem: consecrationem: sumptionem: & gratiarũ actionem Preparatõ durat usq; ad offertorium. Oblatio usq; ad prefationem. Consecratio usq; ad pater noster: Sũptio usq; ad post cõionem. Grãꝝ actio usq; ad finem. Quia uero scriptum ẽ Eccle. xviii. Ante orõnem prepara aĩam tuã ideo premittitur preparatio quedam ad digne que sequuntur agenda. Cuius p̃parationis due sunt partes secundum q duo principalia sunt in nobis. Affectus. s. & intellectus. Primo igitur p̃paratur affectus: & hoc quadrupliciter primo p laudis iubilũ: qa scriptũ est. p̃s. xlix. Sacrificiũ laudis honorificabit me: & illic iter quo ostendam illi salutare dei. Hoc fit in introitu: quia ut in pluribus sumitur de psalmo. uel saltem cũ p̃s. cantatur. Quia ut dicit diony. iii. li. ãgelice hierarchie. p̃s. cõprehendũt p modũ. p̃s. & iubili quicqd in sacra scriptura historice cõtinet. Secũdo p sue miserie gemitũ dũ misericordia petitur: dicẽdo kyrieleison ter: pro persona pr̃is. Ter xpel. pro persona filii. Ter kyriel. p psona spũs sci cõtra triplicem miseriam. s. ignorãtie: culpe: & pene. Etiam ad significandum q oẽs psone trinitatis sũt in se iuicẽ p essẽtie unitatẽ simplicitatẽ: & indiuisibilitatẽ. Tertio fit per celestis glorie concentum: ad quam tendimus propter presentem miseriam: dicendo. Gloria in excelsis deo: que cantatur solum in festis: in quibus commemoretur gloria celestis. Intermittitur autẽ in officiis luctuosis que ad commemorationẽ nostre miserie intorquentur. Quarto fit preparatio p orationis suspirium: quam sacerdos facit pro toto populo: ut digni habeantur tantis mysteriis que non debent esse multiplicate. Nam regulariter

In festis duplicibus solum una dicitur prima colle cta. In aliis festis uel feriis cōmuniter tantū tres. In missis priuatis non debet numerus quinarius: uel septenarius superari. Secundo preparatur intel lectus per instructionem fidelis populi: quod ma xime est conueniēs: quia hoc sacramentum est my sterium fidei: unde & quia in hoc sacramēto etiā ē collectio totius populi: propter quod cōmunio si ue grece synaxis nominatur. Fit autē hec istructio dispositiue quidem per doctrinam prophetarum & apostolorum: que in ecclesia legitur per lectores & subdiaconos. Post quam lectionem a choro cā tatur graduale & alleluia: quod significat spiritualē exultationem: uel tractus in officiis luctuosis: qui significat spiritualem gemitum. Alterum enim ho rum uel ambo consequi debet in populo ex predi cta doctrina. Perfecte autē populus instruitur p do ctrinam in euangelio contentam: que a sūmis mi nistris legit'. s. a diaconibus. Et quia christus i euan gelio loquitur tanq̄ diuina ueritas cui credimus se cundum illud Ioānis. viii. Si ueritatem dico uobis & c. ideirco ne more illorum īcredulorum inueria mur rebelles. Finito euangelio cantat' symbolum fidei: in quo populus ostēdit se per fidem doctrie christi fore subiectum. Cantatur aūt hoc symbolū in festis illis de quibus fit mētio aliqua i hoc sym bolo. sicut i festis christi: Ac per hoc i omnibus do minicis & beate uirginis & apostoloꝝ: q hāc fidē fundauerunt: & angeloꝝ qui eam suggerunt: & fi deles custodiūt: & sancte crucis in qua nostre fidei mysterium est completum. In aliquibus autem ec clesiis cantatur in festis martyrum qui fuerunt hu ius sancte fidei defensores. Sed quia principalia fū damenta sunt in apostolorum martyrio consecuta ideirco rationabiliter sancta mater ecclesia romana nulloꝝ uiroꝝ festiuitatibus p̄ter apostolos & euā gelistas: attribuit symbolū fidei decātandū. Fa cta prefatiōe seq̄tur secunda pars misse: que quidē uocatur oblatio: ubi duo agūtur. Primo laus popu li i cantu offertorii: per quod sigr̄ur letitia offerēti um: & orō sacerdotis petētis orōnem populi esse deo acceptā. Vnde primo i Paralipo. ultimo. Dixit Dauid. Ego i simplicitate cordis mei letus obtu li uniuersa hec. & populū tuū qui hic repertus ē ui di cū ingēti gaudio tibi offerre donaria. Dn̄e deus Abraham & Ysaac & israel patꝝ nostroꝝ: custodi i eternum hanc uolūtatem cordis eorum & c. At tendat autem sacerdos ea que dicta sunt supra: scili cet q̄ offerendo se coniungat christi charitati & i tentioni in offerendo quasi sentiens se christum: & in illo affectu in quo obtulit: sciens q̄ altare est ibi pro cruce: paramenta etiam pro preparatoriis passionis ut dictum est supra. Post oblationē sequitur consecratio: que quia supernaturali uirtu te agitur: ideo excitatur populi deuotio: ut sur sum feratur in deum prefatione. Et quia per cō secrationem uere ibi christus in sacramento est de us homo: cuius sedes proprie est in celo: iuxta ps .x. Dominus in celo sedes eius: ideo monemur sursum habere corda & ad angelorum cōsortium eleuari. Vnde & respondet chorus. Habemus ad dominum: ne mendax uideatur. Finita prefa tione cantat ter Sanctus: quasi uocibus angelicis sociatus. In quo cantu laudatur christi deitas cum angelis & totius trinitatis quantum ad multipli cem commendationem trinitatis & unitatis: & re pletiue omnium maiestatis. Laudatur etiam eius humanitas cum pueris iudaicis qui in die palma rum clamauerunt: Osanna in excelsis: Benedictus qui uenit in nomine domini. Deīde sacerdos con secrationem secrete peragit: in qua sic procedit

Primo quidem commemorat pro quibus hoc sacrificium offertur. Et postea generalit̄ pro omni ecclesia: & pro his qui in sublimitate sunt constitu ti: pro quibusdam postea specialiter qui specialiter offerunt: uel pro quibus offertur. Secūdo com memorat sanctos quorum patrocinia implorat: & quorum meritis se coniungit: ut digne sacrificium peragatur: cum dicitur: Communicātes & memo riam uenerātes. Et quia sūmum quod potest habe ri in digna oblatiōe & consecratione est coniungi christi hominis merito. Ideo in diuersis christi so lēnitatibus actus illos sacros commemorat quos in illis diebus christus fecisse refertur ut eis coniū ctus dignus huius sacrificii hēat' mister. Tertio petitionem condudit q̄ oblatio pro quibus offer tur fiat salutaris: cum dicit. Hanc igitur oblationē: & c. Deinde quarto ad ipsam cōsecrationem ac cedit: in qua primo petit consecrationis effectum cum dicit. Quam oblationem tu deus & c. Secū do consecrationem peragit per uerba saluatoris: cum dicit. Qui pridie q̄ pateretur & c. Tertio ex cusat presumptionem per obedientiam ad christi mandatum cum dicit. Vnde & memores Quar to petit hoc sacrificium peractum esse deo acce ptum: cum dicit. Supra quē propitiatio. Quin to petit huius sacrificii & sacramenti effectum. Et primo quidem petit intentiones & opera sa crificantium diuino conspectui presentari: tanq̄ accepta grata & digna: & summo altari creatri cis essentie presentari: cum dicit. Supplices te ro gamus omnipotens deus iube & c. Secundo pe tit istum effectum sacramenti quo ad mortuos qui sumere non possunt: cum dicit. Memento eti am domine. Tertio petit istum effectum sacra menti quo ad ipsos offerentes: & quo ad totum populum: ut in uirtute sacrificii iungantur meri tis sanctorum cum dicit. Nobis quoq̄ peccato ribus: & sic consumatur consecratio secreti.

Deinde agitur de sumptione & receptione sa cramēti. Et primo quidē fit spālis preparatio p ora tionē totius ppl'i q̄ ē orō dn̄ica. In qua & pāis quo

cidianus petit͛ secundū saluatoris preceptū: pp qđ excusat se & populum: ne ad presumptionem reputetur quod tantum sumunt sacramentum. Preparatur etiam per spiritualem orationem qua sacerdos pro populo petit liberari ab oi malo: cū dicit secreto: libera nos quesumus domine. Preparatur etiam populus ad sumptionem per pacem que datur cum dicitur Agnus dei. Est enim hoc sacramētum unitatis & pacis. In missis autem defunctorum in quibus hoc sacrificium offertur: non pro pace sed pro requie mortuoꝝ pax intermittitur. Deinde perceptio & sumptio sequitur sacramenti prius humiliato sacerdote per orones preambulas & coniūctas xp̄i passioni & morti p affectiones transformatiuas que in ipso sacerdote debent formari: tam ex uerbis que dicunt͛ in ipsis orationibus in quibus fit mentio de pace relicta p testamento discipulis de morte uiuificatiua & effuso sanguine p nostris peccatis: q̄ etiam ex aspectu sacramēti in quo sensibiliter repñtatur xp̄i passio & mors: dum aspicit sāguinem ut effusum & a corpore separatum per se sanguinem in calice & christi corpus ut mortuū ex alio latere: licet secundū rei ueritatē totus christus uiuus & imortalis sit sub utraq; spē. Sacerdote autē refecto per sacramentū postmodū aliis cōicandis dispensat: quia ut dicit diony. iii. li. angelice hierarchie. Qui aliis diuina tradit primo debet ipse particeps fieri. Vltimo aūt tota misse celebratio i gratiaꝝ actione finitur: populo exultāte pro sumptione mysterii: quod sigt cantus post cōem: & sacerdote p orationem gratias referente. Sicut & cena celebrata: christus cum discipulis dixit himnū: unī & diaconus ppl̄m licentians dicit. Ite missa ē. s. hostia filii dei a deo patre missus est: in nobis in sacto quod sumpsimus sacramēto. Et ipsa eadem hostia uobis a deo data. missa est deo in sancto sacrificio quod consumauimus & sibi misimus per ipsum sacerdotem: tanq̄ p dignum āgelum deferentem: pp quod & tota celebratio huius sacrificii missa dr̄. In officiis autem luctuosis nō dr̄. Ite missa est: sed tm̄ Benedicamus dn̄o: ut p hoc ostendat͛ ꝙ diuersimode format͛ affectus: dū sublimia xp̄i magnalia & sanctorum gloriam celebrat. Et dū sub sua ul͛ aliorum miseria in gemitu lamentationis suspirat: pp quod uidere potes rationem: quia omnia leta in talibus officiis omittuntur. Licet autem hoc sacramētū paucis uerbis cōficiat͛: quia pauca sunt uerba forme: tn̄ omnia ista alia sunt addita i canone misse ad preparationem populi & reuerentiam sacrificii. Et ipse canon misse qui pertinet ad consecrationē: traditus est nobis solēniter ab apostolis qui sic tradiderunt sicut formam habuerunt a xp̄o: & sic ad memoriam eorum fuit reductum spū sancto inspirante: unde licet alia contineātur ibi que a nullo exprimuntur euangelista: nō ideo debet aliquid omitti: quia non est minus auctenticum quod ab ipso petro apostolorum principe est ecclesie traditum: q̄ id quod est ab euangelistis transscriptum: cum ex eius auctoritate euangelia sint recepta. Circa autem illa que dicuntur debes attendere: ꝙ quedā dicuntur a choro que pertinent ad totum populū: quorum quedam chorus inchoat: & illa psequitur .s. que significant id quod communiter toti populo inspiratur. Quedam uero populus prosequitur sacerdote inchoante. qui est princeps misterii & dux sacri officii. In signum ꝙ talia peruenerunt ad populum ex sola reuelatione diuina. Et quia firma adhesio fidei: & gloria maiestatis dei sunt in nobis solo deo interius reuelante & faciente: ideo sacerdos inchoat symbolum fidei & gloria in excelsis: quasi dicat sacerdos. Ista nec sciremus nec cognosceremus ex nobis: sed ipse deus reuelat nobis: cuius uicem fungor ista inchoando. Quedam uero dicuntur per ministros tantū: sicut doctrina noui & ueteris testamēti: in signum ꝙ per ministros adeo missos est hec doctrina populo nunciata. Quedam uero solus sacerdos prosequitur: que scilicet ad proprium sacerdotis officium pertinent. Sicut orationes: sacrificium: oblatio: & consecratio. Et ideo illa que dicenda sunt circa hoc: occulte a sacerdote dicūtur: tum ut ostendatur ꝙ populus non attingat: tum ut ostendatur ꝙ circa christi passionem que in hoc figuratur discipuli non nisi occulte confitebantur. In omnibus autem que sacerdos dicit: siue publice siue priuate: primo excitat populum ipsum salutando & benedicendo: cum dicit Dominus uobiscum: & in fine expectat eius assensum ut respōdeat. Amen. Et ideo in his que secrete dicuntur: publice premittit. Dominus uobiscum & oremus. Sicut post euangelium. Et subiungit in fine alte: Per omnia secula seculorum. Et ideo sacerdos semper loquitur in plurali orando: quia ipse tota est ecclesia. In his uero que dicit post Agnus dei que spectant ad preparationem sui ad recipiendum sacramentum loquitur in singulari & hoc christo presenti: unde nec ibi presalutat populum: nec expectat eius responsum. Attende autem ꝙ sacerdos demonstratur tenere personam christi qui se offerebat pro nobis sacrificium deo patri: & ipsum pro nobis orat. Ideo in toto canone communiter sacerdos alloquitur deum patrem obsecrans per illud sacrificium sibi & populo fore placatum. Tunc uero post agnus dei sacerdos conuertitur ad alloquēdum christum presentem ut per hoc ostendat ipsū esse non solum sacrificium quod offertur: sed deus cui offertur: unde & ipe sacerdos ipsum colit cultu latrie sub sacramento: cum eum alloquitur dicens. Domine iesu xp̄e filii dei uiui. Attēde autē ꝙ in secreta quando sacerdos orat ut nobis fiat corpus & sanguis dilectissimi filii tui nō ītēdit orare ppter dubitationē ut fiat sacramentū cōpletum pp plationē forme uerborū a sacerdote cum intentio-

ne conficiendi super debitam materiam. Sed orat ut talis confectio fiat nobis fructuosa: quia bene posset sacramentum rite compleri cum dãno offerentis & populi: unde signanter dicit. Fiat nobis corpus & sanguis: unde & premisit Quam oblationem facere digneris benedictam.i. secundum Aug. p quã benedicimur p gratiã ascriptã.i. p quã in celo ascribimur. Ratã.i. per quã in xp̃i uiscenbus eẽ censeamur. Rationabilẽ.i. per quã a bestiali sensu exuamur. Acceptabilẽ.i. q nobis ip̃is displicemus p hãc acceptabiles unico filio simus. Nõ eẽt aũt icõueniẽs ẽt si i hoc & multis aliis petamus: quod idubitãt fieri certi sumus: sicut & xp̃s Ioan.xvii. petit suã clarificationẽ: quã tñ fieri nõ dubitabat. Et nos docuit xp̃s in orõne dñica pricipales petitiões peti: q̃s ipossibile ẽ impediri: sicut sctificari nomẽ dei & uolũtatẽ eius fieri. Licet autẽ istud sacramẽtũ preferat̃ ex seipso oĩbus antiquoꝝ sacrificiis tãq̃ ueritas figure & corpus ũbre: tamen sacrificia antiquoꝝ patꝝ fuerũt deo acceptissima ex eoꝝ deuotiõe. Inter quos pricipatũ tenere uidẽtur tres q cõnumerat̃ i canone. Abel rõne oblõis primarie & patiẽtissime occisiõis: quã sustinuit ab ipso fratre i figura xp̃i occisi ab ip̃a gẽte. Abrahã ratiõe primatus fidei: qr sibi primo i scriptura d xp̃o incarnato facta ẽ repromissio & multiplici alio p̃uilegio fidei sue: q etiã in suis sacrificiis acceptissimus deo fuit & maxie in imolatiõe filii: i quo typũ tenuit dei p̃ris. Melchisedech cuius sacerdotium sũmum dicitur: ut dictum est supra. Et ideo ne minister huius sacrificii: quia uere christũ consecrat: seipsum presumptione erigeret super eos quibus nec gratia non est data: humiliatur ut pateat suam deuotionem a deo acceptari ad similitudinem deuotionis illorum patrum non q intendat petere q immolatio corporis christi fiat eo modo accepta quo ex parte sacrificii erat sibi accepta immolatio animalis. Quando autẽ sacerdos dicit. Iube hoc fieri &c. Non debet esse intentio sacerdotis q petat species sacramentales ferri in celum: nec corpus christi uerum quod ibi esse non desinit: sed petit hoc pro corpore mistico in illis speciebus significato: ut scilicet orationes & affectus populi & sacerdotis angelus assitens diuinis mysteriis deo representet. Licet enim posset appropriate dici de angelo qui est custos sacerdotis offerentis: non tamẽ opportet sic ad unum angelum orationem restringi: sed nomine angeli potest intelligi celestis exercitus qui est charitatiue unus qui circa ministerium deuote assistit. Sicut enim dicit Ambrosius In hora immolationis aperiuntur celi: descendunt angeli qui ibi assistunt tam ad memoriam presentis domini: q̃ etiam ad adiutorium efficax recollectionis cordis: tam sacerdotis q̃ populi ad reuerentiam sacramenti: & ad impediendum malitiam impugnantis aduersarii. Posset etiam dici iste angelus qui tam sacerdotis mentem q̃ ecclesiasticam unionem petitur in sublime deferri esse iesus christus qui est angelus magni consilii: cuius est specialiter officium totum corpus esse sibi per sumptionem sacramenti specialiter coniunctum in sublime deferri. Sublime autem altare dei dicitur uel ipsa ecclesia triumphans: in cuius medio transferri petimus: uel ipsa supersumma trinitatis essentia: cuius participationem petimus. De quo altari dicitur Exodi uigesimo. Non ascendes per gradus ad altare meum: quia in trinitate. Sed tote tres persone coeterne sibi sunt & coequales. Et ista sufficiant de primo: scilicet de his que dicuntur.

De actis qui fiunt in missa

Irca uero gestus & actus qui fiunt a sacerdote: sicut manuum extensio: signatio: & alia huiusmodi. Sciendum est q quedam fiunt in hoc sacramento pertinentia ad representationem passionis christi: quedam ad significationem corporis mistici: quedam ad deuotionem & reuerentiam huius sacramenti. Ad memoriam sacramenti spectat modus standi ipsius sacerdotis: qui communiter stat manibus mediocriter extensis & eleuatis in typum christi crucifixionis. Iungunt aliquando manus ad designãdum deuotam recollectionem mentis & cordis: qua & orando ipse totus debet ferri in deum: & quam etiam ipse christus se obtulit in sacrificium deo patri. Ipsa etiam crucis signatio singulariter in hoc mysterio iteratur ad exprimendam passionem & crucem in qua istud sacrificium fuit immolatum. Vnde & breuiter tibi reddam rationem unam de omnibus crucibus que fiunt in celebratione huius sacramenti. Debes autem scire q consecratio huius sacramenti: & acceptatio sacrificii & deuotio offerentis: & fructus eius in omnibus ecclesie membris procedit ex uirtute christi in cruce passi: & immolati pro nobis a quo habemus istud sacrificium ut oblationem & donum: & ut sacramentum & omnibus modis quibus dictum est supra. Et ideo ubicunq fit mentio de aliquo horum: sacerdos crucis signatione utitur ut per hoc christi passio sibi amplius imprimatur: i quam debet trãsformari offerẽdo: ut hec sibi sciat & ecclesie i cruce fore collata. Ne aũt pretensse uideamur tot cruces que fiũt: attende q in ipsis crucibus xp̃i passio sicut gradatim fuit facta: ita & in his quibusdã gradibus configurat̃. Quoꝝ primus fuit traditio facta a iuda iudeis: quod significãt proprie cruces super illa uerba. Hec dona: hec munera: hec sancta sacrificia illib. Ex illo enim maleficio quo traditus est nobis a patre i donũ: munus & sacrificiũ benigne donatus. Secũdo i ista traditiõe fuit pactio: traditio uenditio & emptio: ac precii sũptio: ex quibus xp̃s uidet̃ factus eẽ iudeoꝝ ad occidendũ i morte cuius pactiõis maleficiũ deus uertit in nobis bonũ finẽ firme traditiõis & possessiõis istius bñdicte hostie nos ad benedicẽdũ diuina natura spirituali &

corporali: quasi triplici denario nobis dato. Quod significat precium uenditionis triginta denariorū. Ad quod designandum fit iterum triplex signatio super illa uerba. Benedictam: ascriptam: ratam.

Ad designandam autem malitiam proditoris qui nec humilitate obsequii quo sibi pedes lauit: nec beneficio amoris ostensi quo sibi corpus suū tradidit: potuit reuocari. Fit iterū duplex signatio super illa uerba: ut nobis corpus & sanguis fiat dilectissimi non quo ad similitudinem illius impii.

Tertio fuit ipsa passio xp̄i figurata in ipsa consecratōe facta in cena. Ad qđ designādū fiūt due crucis: una ī cōsecratiōe corporis: alia ī cōsecratōe sāguis ubi utrobiq̧ dicit᷑. Bn̄dixit. Quarto fuit xp̄i passio pacta per quinq̧ plagas in cruce receptas. Ad quod repn̄tandum fit quintuplex crucis signatio super illa uerba: hostiam purā: hostiā scām: hostiā immaculatā: panem sanctū uite eterne: & calicem salutis perpetue. Quinto repn̄tatur dura extēsio corporis & effusio sanguinis: & fructus passionis p trinam crucis signationem: que fit super illis uerbis. Corpus & sanguinem sumpsimus. Sexto repn̄tatur triplex orō quam fecit in cruce: unam ꝑ persecutoribus cū dixit: pat᷑ ignosce illis. Secūdā ꝑ liberatiōe a morte: tam sua: q̄ oīum electoꝝ: cum dixit Deus meus ut quid dereliquisti me. Tertiam pro adoptione glorie p omnibus electis suis: quos ꝑprium spiritū nominauit: cum dixit. Pater in manus tuas comēdo spm̄ meum. Et ad hoc significandum fit trina crucis signatio super illa uerba. Sanctificas: uiuificas: bn̄dicis. Septimo repn̄tantur tres hore quibus pepēdit in cruce. s. a sexta usq̧ ad nonam. Et ad hoc significandum fit iteꝝ trina crucis signatio: ad illa uerba. s. Per ipsum cum ipso: & in ipso.

Octauo ad repn̄tandum mortem in qua due ptes gratie humanitatis sunt ab inuicē sepate. s. corpus & aīa: non a diuinitate. Et ad hoc significandū fiunt due cruces subsequentes extra calicem: cū dr̄. Est tibi deo pr̄i &c. quia in charitate mortis xp̄i est oīs gloria dei quā habet ab humana natura. Nono ne credat᷑ remansisse xp̄m in morte: fit repn̄tatō resurrectiōis xp̄i tertia die p tres cruces que fiūt ad illa uerba: pax dn̄i sit semp uobiscū. Vnde & signū pacis fcē in eius morte: mortis uulnera seruauit in gl'iosa carne. Quod autē sacerdos quinquies se uertit ad ppl'm sigt̄ q̄ quinquies se manifestauit ī die pascatis gloriose resurgēs. Salutat āt ppl'm sacerdos se reuoluēs ad ipm̄: in signū salutaris bn̄dictionis quā xp̄s attulit resurgēs a mortuis: cū dixit pax uobis. Et quia ep̄s ut dictū ē principalius xp̄i repn̄tat psonā: iō solēniter celebrās ī festis ī p̄ma salutatōe q̄ se uertit ad ppl'm dicit pax uobis. Ablutio uero digitoꝝ: & thurificatio incēsi nō ponūt᷑ hic sicut cerimoniales obseruantie iudeoꝝ. Sed quia ista lr̄al'r spectant ad reuerētiā sacramēti. p̄mo quidē de ablutione: q̄a xp̄s spūaliter sub spēbus tractat᷑: non nisi mundis & lotis manibus debet tractari. Secundo pp̄ signōnē: quia ut diony. dicit. in. c. eccl'iastice hierarchie. Extremitatū ablutio significat emēdatōnē etiā a minimis pccis: & ab ipsis fantasmatibus cordis. Ipsa uero thurificatio ptinet ad sacrm̄ dupl'r p̄mo lr̄al'r: ut p bonū odorē depellat᷑ siqd praui fetoris in loco fuerit quod possit ꝑuocare horrorē. Secūdo spūaliter ad repn̄tandū effectū grē: quia scm̄ sacrificiū ē deo pr̄i odoriferū. Sicut de sacrificio noe dr̄ gen̄. viii. Odoratus est dn̄s odorē suauitatis. Et xxvii. capi. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui bn̄dixit dn̄s: uñ ipsa thurificatio significat odorē nō tm̄ sacrificii: sed etiā solēnitatē illius diei ī cuius honore sacrificiū celebrat᷑. Que qdē figurata fuit in thymiamate ueteris testī. Et q᷑ oīs grē odor p̄mo ē ab ipso iesu: & in ipso iesu: & ab eo deriuatus ad fideles officio ministroꝝ: secūdū illud. ii. Cor. ii. Odorē noticie sue spgit p nos in oī loco. Ideo fit thurificatio altaris: p quod xp̄s significat᷑: deinde thurificant᷑ p ordinē oēs. Et quia in magnis solēnitatibus debemus deo singulariter offerre īcēsū cordis deuoti quasi p hoc significātes nos sentire illis festis quasi ī qbusdā odoribus suauitatē patrie. Ideo in p̄ncipalibus horis: matutiō missa: & uespis fit incēsatio, suauis odoris quasi matutinū sacrificiū & uespertinū. Inclinatōes aūt quas facit sacerdos ī missa: significāt hūilitatē obediē & reuerētiā ex qua passus ē xp̄s: & quam debet sacerdos in sacramēto sentire. Digitos aūt iūgit post cōsecrationē. s. pollicē cū indice: quibus corpus cōsecratū tetigit ut nō dispgat᷑ si qd forsitā digitis adhesit. Quod ptinet ad reuerētiā sacri. Cū eni in qualibet pticula sit totus xp̄s multū debet esse sollicitus sacerdos ne ī tāgendo: uel frāgendo: uel sumēdo: uel aliis dispensādo aliqua pticula depeat uel remaneat sup corpale uel patena: uel calice: uel quod pniciosius est alibi cadat: unde sacerdos qui talia nō pōt discernere: debet a celebratiōe arceri. Fractio uero hostie significat tria. Primo qdē ipsam diuisionē & fractionem corporis xp̄i factam in passiōe p uulnera. Secūdo distinctionē corporis mistici secūdū diuersos status & officia. Tertio distributionē gratiarum pcedentiū ex passione & sacramēti efficacia. Significat aūt sicut dicit. Sergius papa de cōse. di. ii. q̄ triforme est corpus domini. Pars ī calice missa corpus xp̄i quod iam resurrexit demonstrat. s. ipsum xp̄m & btām uirginem. Et si qui alii sunt sancti in gloria cum corporibus gloriosis. Pars comesta & sicca & dentibus trita signat corpus christi peregrinū uiuens & ambulans super terram: quia. s. uiuentes in terra: sicci sunt adhuc ab ubertate domus dei: & passionibus conterunt᷑. Pars in altari usq̧ in finem reseruata significat corpus christi quo ad illos quoꝝ corpora remanent in sepulchris: usq̧ ad resurrectōnem finalem: quorum tamen anime sunt in purgatorio: uel in celo: hic tamen ritus non seruatur mō. s. q̄ una pars seruetur in fine misse: nihil tamen deperit significationi quia utraq̧ pars sicca sumitur & teritur & significat quod tam uiuentes: quam illi qui sunt in purgatorio. Vel ad minus quorum

teruntur. Significationem prepositam quidã metrice scribit dicẽdo Hostia diuiditur ĩ partes: tincta beatos plene sicca notat uiuos:reseruata sepultos. Aliquibus tamen uidetur ꝙ pars in calice missa significat eos qui uiuunt in mũdo:qui sunt calici passionis immissi. Pars autem extra calicem reseruata significat plene beatos quantum ad animam & corpus. Pars comesta significat tertios. Per calicem enim duo possunt significari. Vno modo ipsa passio:iuxta illud Luce uigesimosecundo. Pater si uis transfer hunc calicem a me.

Alio modo beata fruitio:secundũ illud p̃s.xxii. Calix meus inebrians ꝗ̃ preclarus est. Et ideo possunt in talibus diuerse significationes aptari. Et attende ꝙ pars in calice missa:nullo modo potest populo dari in supplemento communionis: quia panem intinctum non porrexit christus nisi iude proditori licet illa buccella intincta non fuerit corpus christi. Quod autem post sumptionem sanguinis sacerdos sumit uinum non consecratũ: & lauat manus: spectat ad reuerentiam sacramenti:ut.s.humor ille specierum sãguinis abluatur ab ore:& manus lauẽtur:ne quid adhereat de reliquiis sacramenti.

De defectibus qui possunt euenire in celebratione misse.

Irca tertium autẽ idest circa defectus qui possunt occurrere ex infirmitate & negligentia in ministerio huius sacramenti:debes notare ꝙ dupliciter talibus defectibus potest occurri. Vno modo sollicite attẽdendo facere oĩa debito modo & sine defectu secundum ritum ab ecclesia institutum. Vnde maximum periculum ẽ negligentem esse circa tanti mysterii celebrationẽ siue ex parte sacerdotis siue ministeriorum. Vnde aliqui uolũt dicere(quod satis est durum)ꝙ omnis negligentia omissionis circa celebrationem huius sacri mysterii propter sui summam reuerentiam ẽ mortale peccatum.Licet autem durum sit de omni omissione hoc dicere: tamen si quis omitteret ea que sunt de integritate sacramenti:non est dubium ꝙ esset mortale. Et etiam si quis de industria omitteret ritum ab ecclesia institutum : maxime circa principalia.Sicut est celebrare sine paramentis debitis & uasis & sine principalibus officiis canonice institutis::epistola & euangelio & similiũ: & non admiscendo aquam uino ante consecrationem bene credo ꝙ in talibus ex industria obmissi peccatum incurratur mortale :quia hoc sine contẽptu non fieret:pro qualibet autem leui omissiõe ex humana infirmitate que sepe non potest omnium recordari:& multum intenta uni : obliuiscitur alterius:non credo animam debere ad mortem dãnari : licet multum omnis negligentia hic debeat reprehendi. Iste ergo est optimus modus occurrendi defectibus:scilicet precauere ne ueniãt Alius etiam modus est postq̃ defectus accidit:prout ẽ possibile salubriter emendare. Defectus autem potest accidere multipliciter.Primo ex parte ministri:puta si infirmetur:uel moriatur ante completionem sacramenti. Vbi nota ꝙ si ante consecrationem corporis christi aliquod impedimentum occurrit ministro : non oportet ꝙ per alium suppleatur: quia adhuc nihil factum est. Si uero post inceptam cõsecrationem: puta cõsecrato corpore ante consecrationem sangĩs uel ẽt post consecrationem utriusq;:debet misse celebritas per alium sacerdotem suppleri. Omnes enim unum sumus in christo.Et ideo omnes sacerdotes in tali casu tenent personam unius ministri:& ideo ne sacramentum sit uel sacrificium incompletum p alium compleri opportet. Absq; autem tali causa si quis ex negligentia dimitteret mysteria incõpleta non solum mortaliter peccat:sed etiam sententiam excommunicationis incurrit.Sicut habetur septima questione prima capitulo Nihil : & est statutum concilii toletani. Alio modo potest esse defectus ex parte ministrantium : ut si offeratur calix cum uino sine aqua. Et ideo si sacerdos ante consecrationem sanguinis : etiam post consecrationem corporis percipiat aquam non esse in calice : debet statim apponere & consecrare: & in missa procedere : quia appositio aque ut dictum est non est de necessitate sacramenti: debet tamen puniri ille ex cuius negligentia contingit. Nullo autem modo debet aqua uino consecrato misceri : quia sequeretur corruptio sacramenti pro aliqua parte ut dictum est supra. Si uero percipiat post uerba consecrationis ꝙ uinum non fuit positum in calice :si hoc percipiat ante sumptionem corporis: debet deponi aqua si ibi fuerit : & accipi uinum cum aqua modo consueto : & debet sacerdos resumere uerba canonis : incipiendo a consecra ione sanguinis ibi. Simili modo postea ꝗ̃ &c.& totum compleatur.sicut si antea non percepisset ultra istum punctum in missa. Si uero perceperit post sumptionem corporis: puta si uolendo sumere sanguinem aquam senserit: debet aliam hostiam nõ consecratam accipere: & uinum cum aqua in calice ponere : & consecrare totum de nouo sacramentum in duplici specie:& rite sacrificia consumare. Si enim inciperet a consecratione sanguinis : & nõ haberet hostiam consecratam : uerba non competerent sacramento: & debet postea totum sumere modo consueto:quia perfecta non possunt dici,sacrificia nisi perfecto ordine compleantur: sicut dicitur in predicto capitulo concilii toletani. Nec obstat si dicatur ꝙ prius sumpsit aquam que erat in calice:quia preceptum de perfectione sacramenti maioris est ponderis: ꝗ̃ preceptum ꝙ hoc sacramentum sumatur a ieiuniis.Vnde in tali casu debet tale secundũ preceptũ

omitti propter primum. Similiter si postq̄ sa-
cerdos processit in celebratóne misse recolat se ali-
quid sumpsisse in illa die debet conteri & ualde
dolere: sed tamen inchoata mysteria rite complere.
Si autem sacerdos non recolat se dixisse aliqua
eorum que dicere debuit non debet ex hoc mente
turbari. Non enim qui multa dicit: recolit omniũ
que dixit: nisi forte in dicendo aliquid apprehēde-
rit sub ratione iam dicti. Sic enim aliquid efficitur
memoriale & fit obiectum memorie inquantum
accipitur sub ratione preteriti: a cuius tñ memoria
impeditur ex multa attentione eorũ que dicit ut si
quis attente cogitet illud quod dicit non tñ cogi-
tet se dicere illud: non multum recolit postea se di
xisse. Et ideo non potest esse scrupulosus sacerdos
in examinando seipsum & luctando ītra se. d. forte
dixisti: forte ñ dixisti sed sp̄ suppōere dēt se dixisse:
nisi oino certus eēt plene se ñ dixisse quod raro cō
tingit. Ex ipso enim usu proferendo uerbo cano-
nis debet supponere se ea debite dixisse siue protu
lisse. Si uero constet ei aliqua probabiliter omisis
se: que non sunt de necessitate sacramenti: non esti-
mo q̄ debeat resumere inmutando ordinem sacrifi-
cii: sed debet ulterius procedere ac si nihil esset. Si
uero certificetur plene se omisisse aliquid eorum q̄
sunt de necessitate sacramenti. s. formam consecra-
tionis: cum forma sit de integritate. Sicut & mate-
ria: idem uidetur faciendum quod dictum est in de
fectu materie: ut scilicet resumatur a forma conse-
crationis: & per ordinem reiterentur dicta ne mu-
tetur ordo sacrificii: ita tamen q̄ forma super eadem
materia nullatenus iteretur. Vbi autem ē dubitatō
quod solet accidere conscientiis scrupulosis & obli
uiosis: debet argui q̄ sit dictum illud quod est de
necessitate maxime ex ordine loquendi uerborum:
ut dictum est supra. Et quia non est uerisimile q̄ il
lud solum omiserit: & ad alia uenerit: & ideo talis
debet a se huiusmodi cōscientiam repellere: qr sepe
est tentatio ab hoste talis lucta ut impediatur deuo
tio sacramenti. Et sicut dictum est supra. Sepe ma-
gna dicentis attentio memoriam impedit nec est
per hoc minus dictum. Similiter: quando multe
hostie consecrantur: & una sola accipitur in manu a
sacerdote: non propter hoc alie minus consecrant':
esto q̄ tunc actu non cogitauerit de eisdem: licet. n.
ualde decens sit q̄ intentio feratur tunc super ma-
teriam consecrandam: non est autem omnino ne-
cessarium propter labilitatem nostre attentiois sed
sufficit habitualis attentio & intentio continuata:
& non interrupta per actum contrarium illi actui:
quo primo posuit hostias & eas obrulit cum inten
tione consecrandi. Si autem contingat uel pro-
pter frigus uel propter negligentiam sacerdotis: q̄
tota hostia cadat in calicem ante fractionem: uel in
fractione: uł quolibet aliter: non propter hoc omit
tat procedere: & omnia dicere que dicere debet: qa
fractio hostie: & q̄ una pars mittatur in calicē: ma-
gis respiciũt corpus mysticum ut dictum est supra
sicut & admixtio aque sigt populum. Et ideo ho-
rum pretermissio non facit imperfectionem sacrifi
cii: ut propterea sit necesse aliquid iterare circa cele-
brationem sacramenti. Est tamen dure negligentia
punienda. Si autem quod dolorosum est relaxa
tione contingat q̄ per negligentiam sacerdotis ef-
fundatur sanguis: uel q̄ stillet alibi. Sic est proceden
dum ut habetur de consecratione: di. secunda: ex de
creto piiˀ pape. Si per negligentiam stillauit de san-
guine in tabula que terre adheret: lingua lambatur
& tabula radatur. Si uero non fuerit tabula: sed ter-
ra consulo q̄ lambatur quantum potest: & igne cō
buratur siue rasura tabule: siue terre & cinis intra al-
tare condatur: & sacerdos. xl. diebus peniteat. Si aũt
super altare stillauerit minister sorbeat: & tribus die
bus peniteat. Si super lintheum altaris: & ad aliud
lintheum stilla peruenerit: quattuor diebus penite
at. Si usq̄ ad tertium: nouem diebus peniteat: & lin
theamina que stilla tetigit: tribus uicibus lauet mi
nister in illa parte ubi sanguis stillauit: calice subtus
posito: & aqua ablutionis sumatur: & iuxta altare
recondatur: melius tamen esset si sumeretur in po-
tu a ministro: nisi propter abominationem dimit-
tat. Quidam autem ulterius partem illam linthea-
minis incidũt & comburunt & cinerem in altari uł
in sacrario reponunt. Subditur autem ibidem ex
penitentiali bede presbyteri. Si quis per ebrietatem
uel uoracitatem eucharistiam euomerit quadragin
ta diebus peniteat si laicus est. Clerici: uel mona-
chi diacones seu presbyteri octuaginta diebus
peniteant: Si autem infirmitatis causa euo-
merit: septem diebus peniteat. Et in eadem
distinctione ex concilio arelatenensi. Qui non
bene custodierit sacrificium & mus uel aliquod
aliud animal in ecclesia existens id comederit:
quadraginta diebus peniteat. Aut pars eius exci-
derit: & non inuēta fuerit: trigita diebus peniteat.
Et eadem penitētia uidetur dignus sacerdos uel sa
crista per cuius negligētiā hostie cōsecrate que re-
seruātur in ecclesia putrefiũt: & tanto maiori quan
to hic sepe culpabilior negligētia reperitur. Pre
dictis autē diebus debet penitens ieiunare: & a cō
munione cessare. pensatis tamē conditiōibus ne-
gocii & persone potest addi & minui ad peniten-
tiam supradictam. Hoc tamē est regulariter obser-
uandum: q̄ ubicunq̄ species integre inueniuntur
maxime si appareat forma panis: sunt reuerēter ob
seruāde: uel etiā sumende: si sine abominatione fie
ri potest: quia manētibus spectebus manet ibi cor
pus christi ut dictũ est supra. Ea uero ī quibus inue
niuntur comburēda sunt: si comode fieri potest: ci
nere ī sacrario recōdito: sicut de rasura tabule dictũ
est. Licet autem hoc sacramētum nec bonitatē
nec malitiam recipiat a ministro: & ideo quātum
ad hoc equalis bonitatis sit missa boni sacerdotis
& mali: licet etiam orationis fructus que dicitur p

ris sacerdotis iniquatum est minister cõmunis ecclesie nõ fraudet fructu charitatis cõis: fructus tamen qui debet haberi in missa ob deuotionem offerentis ministri: & grato ministerio ipsius quo ad alios deficit: quo ad ipsum offerẽtem in suã perniciem ministeria agit: sed in sumendo iudicium sibi mãducat & bibit. Et idcirco qlibet fidelis licet possit sumere sacramenta a sacerdote: q̃diu ab ecclesia tolleratur: quia tamẽ hodie multũ deficit correctio & non tollerãda impia tollerant. Cõsulo cuicũq; fideli: q; nulli sacerdoti det occõnem celebrãdi de quo sibi plene cõstat q; sit i statu mortalis peccati: quod si omnino notoriũ est ipsum fugiat: si occultum est talẽ modum teneat q; alius nõ reuelet. Nõ tamẽ debet aliquis temerarius eẽ i iudicãdo quod nescit: nec debet alium estimare reũ: nisi quãdo ex certitudine uitare nõ potest. Magne.n. ingratitudinis est ad xp̃m iesum qui tãta charitate condidit sacramẽtum materiam prebere q; in sacramẽto contumeliose tractet: magneq; detestatiõis ẽ simoniace celebrare uel emere cui mat̃iã dat abusus quorundã nõ solũ sacerdotum secularium: sed etiam religiosorum: qui ut possint extorquere multitudinẽ pecunie a populo: inueniunt numerũ missarum quasi sub circulo anni p̃fectã deuotionẽ sacramenti facere dicere missas unius ani. s. tot quot sunt dies anni accipiẽtes tres uel quattuor denarios pro missa: uel sub specie maioris deuotiõis & p̃fectionis que ad millenariũ spectat: facere mille missas dicere: uel sub deceptiõe p̃fectionis sũme: ut possint maiorẽ pecuniã extorq̃re reduplicant millenariũ in seip̃m & sic hortãt̃ diuites ut missaȝ faciãt dici millenariũ. i. mille milia missarum: puto q; mille milia demonum mentes inhabitãt talium sacerdotũ. Hypocrite etiã sacerdotes publice erubescẽtes pecuniam extorq̃re numerum missarum pro penitentia imponũt: & per hanc uiam sepe simoniace capiũt sub titulo pietatis. Circa hoc sacramentum sunt multi errores. Primus ẽ dicẽtium non esse uere corpus xp̃i in hoc sacramẽto: nisi significatiue. Cuius erroris dicitur fuisse aliquando berengarius: cõtra quem dicitur Ioãnis sexto. Caro mea uere est cibus &c. Secundus error est accordinatarum offerentiũ in sacramento panem & caseum. Tertius est aquiriorum offerẽtium solum aquã in sacrificiis. Cõtra istos duos est iesus huius sacramenti institutor: qui panem & uinum discipulis dedit. Quartus est error catafrigarũ & pepuciatorum: q de infantis sanguie quẽ de toto suo corpore minutis punctionũ uulneribus extorquẽt: panem cũ farina faciunt quem pro eucharistia conficere dicunt: quod magis est simile sacrificiis demonum: q̃ fidelium: secundum illud p̃s. Effuderunt sanguinem innocentem. Quintus error est penpicianorum qui tantum dant mulieribus principatum: ut apud omnes sacerdotes honorentur

Sextus error est pauperũ de lugduno dicentiũ quencunque iustũ posse hoc sacramentum conficere. Contra quos est q; dominus solis illis discipulis hanc contulit potestatem quos presbyteros ordinauit. Septimus est error quorundam qui dicuntur adamani: quasi imitantes nuditatem Ade. Nudi nanq; mares femineq; conueniunt. Nudi lectores audiunt: nudi orant: nudi ut dicitur sacramenta celebrant. Contra quos dicitur prime Corinth. xiiii. Omnia honeste & secundum ordinem fiant in uobis.

Iesus Iudam corripiens Cap.vi.

N hac sacratissima cena Iesus multa charitate ut ex supradictis patuit iudam a concepta nequitia studuit reuocare: non solum obsequendo sed etiam increpando: sub uerbis tamen generalibus ita q; crimen occultum indebite non prodebat. Vnde & loquens: Vnus ex uobis me traditurus est: & dicens. Non de omnibus uobis dico: & non estis mundi omnes: & similia ingerebat menti proditoris: quia eius cognoscebat impiam uoluntatem: ut tamen charitatiue ostenderetur correpto: nec ipsum aliis prodebat ut possent intelligere tunc: nec omittebat charitatis signa. Sed ut dictum est supra amplius augumentabat. Vnde licet Hylarius dicat super Mattheum: q; corpus suum non tradidit iude. Non tamen in hac parte est eius sequenda sententia: quia ratio per quam probat non concludit. Probat enim ex hoc q; christus dicat discipulis: cũ corporis & sanguinis tradidit mysteria. Bibam illud uobiscum nouum in regno patris mei: idest postq̃ resurrexero comedam & bibam uobiscum in gaudio resurrectionis. Sed iudas non bibit cum eis: quia ante creditur fuisse suspensus q̃ resurrexerit christus: ergo tunc non accepit cum discipulis corpus & sanguinem. Non concludit inq̃: q; xp̃s loq̃tur discipulorũ collegio: qđ q̃dẽ collegiũ manet uerẽ etiam iuda excluso. Nec ipsum xp̃s exclusit: immo quantum fuit ex parte xp̃i: bibiturus erat cum ipso in resurrectionis gaudio: nisi ipse per suam malitiam apostatasset. Conueniens autẽ fuit magisterio xp̃i ut occultum peccatorẽ absq; accusatione & euidenti p̃batione ab aliorũ cõione nõ separet: ut per hoc informaretur eccl̃ia occultos non p̃dere peccatores. Ipse autem iudas exasperatus ex hoc uideretur a xp̃o occasionem assumere recedendi. Propterea Diony. in libro angelice Hierarchie. Et Aug. sup Io. Et Criso. dicunt ipsum sacra mysteria cum aliis discipulis suscepisse. Buccella autẽ intincta quam sibi dedit: de qua dicitur Ioã. xiii. Nõ fuit corpus xp̃i: ut Aug. expresse dicit: quia iam cũ aliis sumpserat sed ex p̃te xp̃i fuit signum dilectionis & familiaritatis ipsi iude. Ioanni uero licet tũc forte plene non intellexerit fuit signum proditionis: & q; ficte & infecte ceteris discipulis iungebatur: unde & ista duo figt intinctio. Aliqua enim intinguntur & inficiuntur: & per hoc significatur fi-

ctio & infectio amicitie iude ad xpm. Sed panis intingitur ut sapidius comedatur: & ideo ex parte xpi fuit signum amoris sapidi & remissionis dulcissime & cordialis perpetrate iniurie & reuocationis plene per signa familiaris amicitie. Sed maledicta anima illa que tantam amoris dulcedinem in felleam proditionem conuertit: unde sequitur quod post buccellam introiuit in eum sathanas: quia tunc plenius eum possedit: quando ex tam familiari signo reuocatus fuit: propterea sequitur. Exiuit autem iudas continuo: & tunc dixit ei. Quod facis fac citius: non intendens suam malitiam ad scelus impellere sed quod facturus esset se ostenderet cognoscere: & fructum passionis qui ex eius opere sequuturus est non ex intentione: ostendit se ardenter desiderare.

Iesus dilecto stratus. Cap.vii.

Sicut autem perditum & perfidum iudam perceptio sacramenti in maiorem potestatem diaboli tradidit: quia indigne accessit. Sic dilectum ioannem deuote suscipientem ad tantam familiaritatem adduxit ut pectus iesu diuinitate repletum acceperit ad quietem. O felix somnus & extaticus sancte contemplationis accubitus: qui tunc in hoc dilecto inestimabilia dei beneficia super electorum suorum animas diffundenda in fine temporum figurauit. In hoc enim benedicto somno figuratur ecclesia contemplatiua: que in fine temporum debet ad tam suauem gustum adduci contemplationis: ut uere requiescat in pectore christi: quia sibi debet specialius reuelari archanum unionis personalis in christo: & istius unionis diffusio in corpus suum mysticum: & transformatio mentium in dilectum: propter quam transformationem hi singulariter omnibus temporalibus abdicatis: que tunc erunt materia diuisionis & separationis a christo: reprobatis illis sacrilegis qui de christo iesu & eius cultu simoniace negociantur: ad temporalium questum in hereditatem domini assumuntur: & ad sublimitatem perfectionis & quietem adducti ab omni distractionis turbine sopiuntur. Qui describuntur in propheta cum dicit. ps. cxxvi. Cum dederit dilectis suis somnum &c. Hi enim dilecti tempore tentationum impii antechristi tam mystici quam apertem ab omni distractiuo temporalium amore seiuncti in hoc aduerbio demonstratiuo. Ecce inquit hereditas domini: quia hi dilecti nihil querentes de mundo: sed totaliter respicientes in christi pectore configurati nunc similitudini mortis eius in charitatis ardore que tunc quando hic dilectus dormiuit super pectus iesu: in ipso singulariter bulliebat: nihil aliud querunt nisi cum dilecto mori in feruore amoris & tolerantia passionis: & in ipso frui in perfecta quietudine adimpletionis uoluntatis diuine. Et ideo singulariter dicuntur hereditas domini: tum quia singulariter deum possident omnia alia contemnendo: tum quia ab ipso plenarie possidentur per immolationem uoluntatis sue. Et ideo singulariter tanquam domini hereditas demonstrantur quia tempore inundantis tempestatis predicte ipsi uidentur reliquie dominice portionis: qui proprie dicuntur filii merces: quia ex singulari christi merito dantur ipsi dei filio pro mercede. In quo etiam innuitur quod hi singularissime diffidentes de propriis meritis & propria utilitate inabyssati de solo christi merito gloriantur: & de hoc sunt contenti: & nihil aliud uolunt nisi illud quod benedictus iesus dum uiueret eis meruit in seipso maxime per supplicia passionis. Et idcirco sunt totaliter in christo passiones & dolores & penurias transformati per altissime paupertatis amorem: hi sunt uiri seraphici legitimi filii francisci: qui dicuntur fructus uentris: quia in uentre carnalis ecclesie absconsi: & non apparentes in exteriori pompa eorum que carnis sunt tamquam singularis fructus huius sponse ab eius sponso iesu in successores legitimos assumuntur. De his uerificatur quod sequitur. Sicut sagitte in manu potentis: ita filii excussorum .i. filii excussi: qui in manu potentis iesu tanquam electe sagitte ad inimicos eius uulnerandos: occidendos: & conuertendos expeditissime conuertuntur & diriguntur. Et ideo beatus uir qui impleuit desiderium suum ex ipsis: quia his singulariter reuelatur manna absconditum. Istis datur liber apertus ut predicent populis tribubus & linguis: quia eis datur intelligentia scripturarum. Istis datur calamus mensure: ut metiantur templum & ciuitatem .i. diuinum cultum instituant & reforment ecclesiam impiorum uitiis deformatam. Istis datur potestas alligandi sathanam. Istis datur firmitas columnaris. Istis datur fundamentaliter: ut in eis none ecclesie contemplatiue structura fundetur. Isti signantur per ioannem in hoc somno non solum sed in multis que in apocalypsi ipse describit & in leta tolerantia passionum. Sicut enim iste dilectus in feruentis olei dolium missus: non adustus: sed unctus exiit: sicut uenenum benedicto ioanni mortem non intulit: sed uenenatos suo suffragio suscitauit ut ioannis martyrium defuerit ad penam: & non defuerit ad coronam. Sic & hi dilecti singulariter martyrizantur in dolio feruentis olei in immensitate bullientis amoris cordis iesu passionati pro nobis: in quo tanquam tyrones celestis regni sic consecrantur: & ad pugnandum pro xpo uiriliter animantur ut omnia martyria reputent unctiones. Hi bibunt continue uenenum mortiferum carnalium & falsorum christianorum cum quibus uiuunt: eorum supportantes & gementes defectum: ad hoc solummodo conuersantes cum eis non ut moriantur in illorum defectibus: sed ut ipsos sustinere ab illa flenda morte: quam ex uenenata falsificatione uite christi eos gementes conspiciunt incurrisse. Sed nunc sileant sermones: quia de his nimis grandis est sermo & interpretabilis ad dicendum. Multum enim fuit mysticus ille dilectissimi discipuli super pectus domini somnus in memoria tanti turbinis

tunc expressi cũ annunciaret saluator p̄sentiã ,sue mortis. In medio.n.persecutionis & turbinis huius uite absorbentur hi dilecti a fruitione amati iesu: in quo se sentiũt de omnibus dei operibus 'tranquillatos: cognoscentes in omnibus honorẽ diuinũ: & melius electorꝝ nõ obstãte impiorũ siue demonũ siue hominũ malignitate cõpleri: sicut etiã fuit de sũmo scelere.s.xp̄i uenditionis & occasiõis inique. De qua tunc loq̄bat' xp̄s. Vbi & nota: ꝙ quia istud beneficiũ ẽ gratuitũ donũ: nõ hominis mentum. Ideo hic discipulus dicit' a iesu diligi passiue: nõ actiue quia talibus dilectis fortissime imittetur recognitio tantorꝝ dotiorꝝ que super eos singulariter pre aliis effundent': ut reputẽt se parũ diligere: & a se nihil boni eẽ: sed tm̃ a diligentis iesu gratuita bonitate. Attende autẽ ꝙ quia hic status ẽ sũma perfectio mẽtis. Ideo h̄ surrexit ipia deceptio hostis qui mẽtes simpliciũ decipit: 'ac si tã de passione xp̄i: q̄ de afflictione ,pximi debeãt sub specie q̄etudinis in uolũtate dei insensibiliter pertransire: & quasi in sola dei fruitione gaudere: non curantes de dei iniuria: siue de proximi ãgustia dicẽtes. Deus omnia ordinat in melius electorũ. Et qdẽ super hoc uero: imo uerissimo h̄ ipietatis non debet fundari: qa anima in carne passibili uiuẽs nõ debeat sentire dei iniurias & xp̄i dolores in toto corde electorꝝ. Nec ista ipietas & isensibilitas quã Augu. in. xiiii. li. de ciuitate dei ca. viii. p totũ prolixe & aperte iprobat & uocat eam stuporẽ mentis & insensibilitatẽ oibus uitus peiorẽ: rõndẽs exẽplo christi & ap̄l'i ꝙ affectiones mẽtis isto modo sunt ordinare sub regula diuine uolũtatis: ut.s. adhibeãtur ubi & quãdo expedit: & opportet: & tũc sũt uirtutis materia & statui cõpetit uiatoris: hec inq̃ impietas nullo modo figurat' i sõno dilecti: qn potius ẽ incõpassio diaboli: licet sepe nõ tamẽ tanta malitia deludat incautos. Sed hec ẽ uera q̄etudo mẽtis q̃ auritur de pectore iesu: ut.s. anima uice dei q̃tũ põt oẽs eius iniurias doleat: & omnes exẽplo xp̄i in seipso recipiat: & ad deplorandũ & lamentãdum ac si ipse quasi eẽt auctor omniũ mirãda cõpassiõe in se retorquens defectus proximorꝝ: & sic sit contẽtus de dei ,puidẽtia: ut nõ turbetur cõtra eius ordinem: nec pp culpã moueat' cõtra proximũ in tantorẽ. Sed nihilominus oĩa mala que uidet uel sentit fortissime in se recipiat cũ dolore & cõpassione de iniurie & angustie proximi: & ,tãto plus quiescet quãto plenius ista sentit: & hanc suã reputet q̄tem omnia hec sustinere: ut quies augeat' ex angustia: & angustia ex q̄te uolũtaria: & hoc est participiũ soporis dilecti. Nec obstat cauillatio quam dicunt maligni. Vis tu dolere de eo quod deus facit: & de quo bonũ elicit? Ad quod respõdeo ꝙ uolo dolere dũ sũ in carne passibili: sicut deus me dolere uoluit: & sicut christus me suo exẽplo docuit: nec bonũ qđ deus de malo elicit: ipedit qn debeat doleri de omni iniuria dei: sed hoc solũ ipedit ipatiẽtiam animi. Sic ãt ubiq; i toto libro uolo itelligi mẽtis q̄etudinẽ & nr̃e uoluntatis anichilationem sub deo: qa.s. uolumus qđ sibi placet nos uelle 'dũ sumus in carne.

Iesus sermonẽ faciens
Iesus euisceratus Cap.viii.

Vãtũ fauus ille post cenã in sermõe quẽ fecit discipulis suis dulcoris habundantiam eructauerit: satis patet perlegenti euãgeliũ cũ oculis mẽtis. Et qa ibi euiscerata sũt intima charitatis sue: nõ debuit ille sermo ab aliis scribi q̃ ab illo discipulo q melleos gustus sũpserat recũbens in pectore sui bullientis ãmoris: pp qđ subiũxi: Iesus euisceratus. Quia uero tunc plus q̃ humana mẽs cuiuslibet eleuata sit sufficiẽs capere eterne charitatis ap̄l'is patefecit archana: unde & ille benedictus Ioãnes per spiritum sanctũ memoriã retinẽs uerborum iesu: miro sacramẽto cõscripsit. Licet ãt hec scriptura sit sup oẽs alias aq̄lini uolatus: tñ hĩ quibus datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei per beneficiũ ipsius iesu: licet semiplene ibi cõtẽplãtur beneficũ iesum apostolis predicẽtẽ recessũ per iminẽtiã passionis quã & eis multis replicat uerbis. Cõtemplantur etiam ipsum reuelantẽ sue diuinitatis abyssum: & totius trinitatis mysteriũ & propria personarũ & indiuisibilem unionẽ eẽntie: quia psone singule mutuo se circũincidũt: & mutuo in seipsis existunt. Contẽplãtur ẽt ipsũ contristatos apostolos de passionis iminẽtia cõsolãtẽ: benigne predicãdo sue resurrectionis gloriã: promittẽdo post resurrectionẽ apparitionẽ iocũdã: affirmãdo ex sua morte magni fructus exuberãtiã tã i ipsis ap̄l'is singulariter q̃ generaliter i omni' ecclesia electorꝝ. Cõtẽplãtur ẽt ipsũ promittẽtẽ sp̄us sancti aduẽtũ in abũdantia ad cõsolãdũ apostolorum mẽtes: & fugandã tristitiã: unde & paraclitũ uocat ad illuminandũ & docẽdũ oia: & ad fugãdã oẽm nociuam ignorãtiã. Docebit nos inq̄t omnẽ ueritatem: & multa similia. Ad testificandũ in christo iesu humanitatis innocẽtiã: & diuitatis suppositũ siue personam Et ad tale testimoniũ in apostolis reformandũ ut huius populis predicarent. Ille, inquit testimoniũ perhibebit de me: & uos testimonium perhibebitis. Ad arguendum mundum de impietate sacrilega illate sibi mortis: & deformitate mundane cõuersationis: & temeritate presumptionis contra deum. Cum uenerit inquit ille spiritus ueritatis arguet mundum de peccato & iustitia & de iuditio. Ad pacificandum & tranquillandum corda discipulorum in omni diuino uolito non obstante mundi turbine & persecutionibus multimodis impiorum. Pacem inquit relinquo uobis: pacem meam do uobis. Quod quidem per spiritum sanctum ẽ factum. In cuius receptione apostoli transformati in christi passiones persecutiones mundi pro christo pacem suam & refectiuum cibum sunt arbitrati. Ad imprimendum & manifestandum cordibus apostolorum summam intimitatem christi ad eos. Illo inquit die cognoscetis: quia ego in patre

meo:& uos in me:et ego in uobis. Ad efficiendum potentes apostolos imitari christi uitam ī perfectiōibus uirtuosis per exēpla uite data mundo:& ad manifestandum christi gloriam per opera miraculosa facta in nomine suo. Qui credit inquit ī me opera que ego facio:& ipse faciet & maiora horum faciet:quia ego ad patrem uado. Maiora enim fecerunt quo ad conuersionē multitudinis populorū licet hec omnia christus in eis misericorditer fecerit:promittit & spiritum sanctū ad firmiter & imobiliter inhabitādū in eis:& eos adiuuādo in oībus necessitatibus suis. Apud inqt uos manebit & ī uobis erit. Hos.n.effectus & multos alios in eis spiritus sanctus effecit:ad cuius tamē aduentum ostendit oino necessariū meritū mortis sue cum dicit. Si enim non abiero:per mortis sustinentiam hoc uobis merendo:paraclitus non ueniet ad uos. Si aūt abiero:mortē sustinendo pro uobis: mittam eum ad uos .i.dignos uos faciā ut mittat': & ideo mittam uobis:licet autē ista approprientur spiritui sācto:tñ sūt trinitatis effecūs:& iō tā pr q filius simł cū spū sācto aduēiūt: pp quod dicit:pater diliget eum:& ad eum ueniemus supple omnes tres psone:& mansionē apud eum faciemus: unde etiam eos consolatur dicens. Non uos relinquā orphanos:uado & uenio ad uos:quod in penthecoste ē factū:quando & ipse nouo modo se reuelauit.

Contemplantur etiam ipsum iesum benedictū benedictos ipsos apostolos uisceraliter alloquētē & coniunctionem ipsoꝝ cum ipso & sue humanitatis merita exprimētē cum dicit. Ego sum uitis:& uos palmites:& manete in dilectione mea:& ipsos singulariter adhortantē ad mutuam dilectionem tanq̄ ad suum singulare preceptum nouo modo datum:& sui disciplinatus euidens signū dicens. Mandatū nouum do uobis &c. Et hoc est preceptum meum &c.& in hoc cognoscent omnes: qa estis mei discipuli. Asserit etiam eis euidens sue dilectionis signum:obseruantiam mandatorum. Si quis inquit diligit me sermonem meum seruabit. Et illud. Si diligitis me mandata mea seruate. Cōtēplantur etiam ipsum animātē apostolos ad tollerantiam passionum & uigorose sperandum oēm corporis cruciatum. Et primo exemplo sui. Non ē inquit seruus maior domino suo. Neq3 apostolus maior eo qui misit illum. Sed hoc scitis inquit q̄ nō debetis in mundo uelle aliter tractari q̄ ego: & illa recipere q̄ ego recepi. Beati eritis si feceritis ea. Et quia appetitus similitudinis christi est maximū confortamētū ad tollerantiam omnis aduersi:ideo tantum eis replicat dicens. Memētote sermōis quē ego dixi uobis. Non est seruus maior domino suo idest non eē debet nec uelle. Si me inquit persecuti sunt & uos persequētur. Secundo confortat eos:qa ista non inferentur sibi propter malitiam criminis proprie:sed propter honorem nominis christi: propter quod est ad portandum maximum solatium Hec inquit facient uobis propter nomen meū: qa non nouerunt patrem neq3 me. Tertio confortat eos dominus ostendens se totum pondus prelii ipsorum & preaccepisse in seipso:& cum eis & in eis tolerasse:& de eo uictorialiter triūphasse: unde cum pressuras predicit ipsos habituros in mundo:hortatur pacem in seipso habere cum dicit:hec locutus sum uobis:ut in me pacem habeatis. In mūdo pressuram habebitis:sed confidite:Ego uici mūdum in me & in uobis & in omnibus electis:propter quod omnis diffidentia & pusillanimitatis timor abscedat:quia iam in me de omnibus est uictoria consumata. Et in hoc felici triūpho concludit sermonem ad apostolos loquens. Quia uero h̄ omnia sunt in apostolis per christi meritum: quod quidem radicem & perfectionem habet per interne christi charitatis incendium ad deum & ad proximum:& per sui suppositi dignitatem quo uere est deus & dei filius:qui meretur omnibus in assumpta natura. Ideo in fine sermonis eleuatis oculis in celum alloquitur deum patrem petens magna & ineffabilia pro seipso homine:& ꝑ toto suo corpore:unde sicut sūmū bonū omnium electorum petit clarificationem sui per gloriam resurrectionis in suo corpore.& per firmitatē adhesionis omniū mēbrorum ad se caput dignissimum firma fide cū dicit. Clarifica filium tuū. In his enim duobus eius clarificatio consistit. Secundo ostendit ex hoc q̄ ex hoc sequitur plena clarificatio trinitatis:ut filius inquit tuus clarificet te. Tertio petit clarificationem ascensionis. Clarifica inquit me apud temetipsum claritate quā habui prius q̄ mundus fieret. Et hoc fuit ipsum equalem ostendendo sibi:& ad suam dexteram collocando. Attende autē q̄ xp̄s allegat rationes meritorias apud patrē:ut ista secundum humanitatem obtineat.

Primo qa clarificauit gloriā trinitatis.

Secundo quia cōsumauit opus sue uoluntatis:post ea petit pro ipsis discipulis allegans in eis q̄ patris erant in eterna predestinatione. Tui inquit erant q̄ sibi christo dati erant a patre per tēporalem uocationem:& mihi eos dedisti. Cōmendat eos

- A perseuerantia finali:& sermonem tuum seruauerunt.
- A perfectione fidei. Nunc cognoscunt quia omnia dedisti mihi q̄ apud te sunt
- Ab inspiratione spūs sancti:qa uerba q̄ dedisti mihi dedi eis supple intus spirando
- A cōsensu & cōformitate liberi arbitrii:& ipsi acceperunt
- A plenitudine intelligentie dei simul & sublimate fidei:& cognouerunt quia a te exiui:& crediderūt qa tu me misisti.
- A plenitudine imitationis christi cum dicit: qa nō sunt de mundo & plena fuga mundi: & clarificatione nominis christi:cum dicit:quia non sūt de mundo:sicut & ego non sum de mundo: & quia

clarificatus sum in eis. Non pro his tātū rogat: sed pro omnibus electis. Allegat etiam ꝙ eos in mundum misit in medium hostium ad tollerantiā passionum cum dicit. Sicut tu me misisti in mūdum. Allegat etiam ꝙ eos reliquit presentia corporali: cum dicit. Et iam non sum in mundo: & hi in mūdo sunt: & ego ad te uenio: ubi asserit iam factum de se quod in proximo erat fiendum. s. passionem resurrectionem: & ascensionem: & ideo eis magis erat necessaria paterna custodia: & spiritus sancti abundantia: unde dicit. Cum eēm cum eis ego seruabam eos. Petit ē istis mira. s.

Perfectā unionem ad inuicem: & ad christū

Perfectam cōuersationē ab omni inquinamēto culpe ut serues eos inquit a malo

Perfectam sanctificationem in ueritate gratie. Sanctifica inquit eos in ueritate.

Perfectam consummationem in beatitudine glorie cum dicit. Volo ut ubi ego sum & illi sint mecum ut uideant claritatem meam quam dedisti mihi: & nō qualemcunq; gloriam: sed gustum participationis personalis unionis filii dei cui uniuntur sicut legitima mēbra capiti: & sicut unum corpus christi mysticum unitum plene supposito suo personali: propter quod dicit. Ego claritatem quam dedisti mihi: ut. s. sim deus homo i diuino supposito: dedi eis per participiū mee unionis: ut sint unū sicut & nos sumus unum. Ego in eis & tu in me: ut sint consumati in unum & cognoscat mūdus: quia tu me misisti & dilexisti eos: sicut me dilexisti. Nec est intelligendum per hoc quod dicit. Ego in eis & tu in me: quin pater & spiritus sanctus sint i nobis: & nos in eis: sed hic mediatorem se ostendit. Specialis enim relatio est filii dei ad humanam naturam sibi personaliter unitam: ex cuius coniūctione est singulariter mediator. In quo sensu loquitur apostolus. Vox xp̄i: christus autem dei. Attende autē ꝙ licet hanc orationem specialissimā christus secrete potuit facere in qua mirabilem dignitatem sue persone & mirabilem affectionem & cōiunctionem ad sua mēbra ostendit: uoluit tamen manifeste coram apostolis eam facere: & quantū patet ex textu Ioan. in cenaculo syon: ubi & factus est sermo ut notam faceret affectionem suā & sublimissimam sue ueritatis doctrinam: tam presentibus discipulis: q̄ etiam futuris suis mēbris. Tanta est autem altitudo istorum uerborum & euisceratio cordis iesu in manifestatione cordis sui ad nos & expositione sui pro nobis: ꝙ non solum humani affectus: sed lapidosi montes & colles deberent in talium auditu pre amore liquari: sed qui pōt capere capiat. Multum enim sublimiter uolat hec aquila: que nos deos facit in deo: & christos i christo: & filios in filio: ut iā non sumus homines: sed dii. Iuxta ps. lxxxi. Ego dixi. Dii estis. Consummantur etiam hec uerba in dilectionis dulcore: cū in fine subnectit: ut dilectio qua dilexisti me in eis sit & ego in ipsis. O cor uanum & dispersum: recolligans aliquando in teipso imo in christo tuo qui ē tuipse. Et quia nihil tibi decetero scias esse desiderandum: nisi ut tu i christo iesu sis deus homo deficiens a teipso. Quis ergo poterit decetero uiuere nisi iesu uita amabili & conuersatione consimili cōfigurato similitudini crucis eius: quam ꝓ nobis corpore & mente portauit. Infelix anima mea non facias christum mentiri qui dicit de te & aliis. Et mūdus eos odio habuit: quia non sunt de hoc mūdo sicut nec ego. Sicut tu pater in me: & ego in te: ut & ipsi in nobis unum sint: & illud ego in eis: & tu in me. Nihil ergo extra xp̄m sis: & iam eius beatitudine fruens: & cum iesu glorificato & resuscitato tua conuersatio erit in celis. Huius autem sermōis melliflui quem ip̄e benedictus iesus dedit expositionem pleniorem intendo facere speciali tractatu.

Finito autem sermone iesus benedictus sicut dicitur Ioan. xviii. Egressus ē cū discipulis suis trans torrentem cedron ubi erat hortus: in quē introiuit ipse & discipuli eius. In quo horto illam aliam orationem & agoniam sudoris sanguinei fecisse ipsū alii euangeliste referunt: de qua in sequenti capitulo agetur.

Iesus futura preuidens.
Iesus orans prostratus Cap. ix.

Sicut dicit euangelista. Sciens omnia que uentura erant super eum se oratiōis preinduit armatura: unde & sequitur Iesus orans prostatus. Tunc enim perfecte se adorandū conferens totus pondus belli sui & sitionum in seipso mūphaliter recollegit: dans nobis exemplum ꝙ oratio est plena uictoria aduersorum: unde tunc & suum sensitiuū tanto uisum est timore concussum: ut dicatur ꝙ apparuit ei angelus de celo confortans eum: & ꝙ factus in agonia prolixius orabat: & ꝙ factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Licet autem mens christi fuerit in continuo apice summitatis omnium uirtutum: & nunq̄ mutabiles uirtutes uariantes mentem eius intrauerunt: & suum uiuere fuit continue orare in summo & continua agonia uictorie regni mortis: conueniens tamen fuit ꝙ id quod latuit intra sue perfectionis secretum ab utero matris sue ipse signis sensibilibus suis fidelibus reuelaret: q̄d maxime imminente mortis transitu decens fuit: &

sicut ille sudor sanguineus est signum omnem humanam superans rationem. Ita agonia dolorum cordis iesu que illo figurabatur sudore comprehensionem omnis superat creature. Licet autem plena ratio naturalis reddi non possit de tam inestimabili signo doloris in sudore sanguineo: tamen possumus dicere q aliqualiter dispositiue timor & amor bellantes in corde iesu quo ad suum sensitiuum fuerunt in causa: dum enim attenderet tam inestimabile pretiũ sibi imminere sicut aliqualiter infra dicetur. Timor cõcussit suum sensitiuũ ex quo humor sanguineus fuit ad interiora reductus: super quem timorem reiiciendum fortissimus & inestimabilis amor tanq mire imensitatis malleus repercutiens & ipsum excludens: omnes poros corporis iesu & uenas relaxasse uidetur: ut sic toto corpore flueret gattis sanguinis decurrentis in terram. Quod etiam sicut dicit Augustinus fuit signum q de toto suo corpore quod est ecclesia emanature erant martyrũ passiones. O quali ardore erat incensa fornax cordis iesu que sic carnem suam totam in sudore pro nobis reliquabat. O quali fluuio decurrebat sanguis igne feruenti: Dañ. vii. Fluuius igneus rapidusq; egrediebatur a facie eius. Et attendas q rationabile fuit q sic dolores sue mentis ostenderet ut in omnibus mẽbris sanguine sudaret. Quia. n. anima est in qualibet parte corporis tota: & est ipsius corporis uita: ideo ad ostendendam immensitatem sui doloris: quo tota passa fuit: debuit dolorẽ suum significare omnibus membris suis. Et hoc signum sudoris partim fuit memoratiuum omniũ dolorum: quos ab instanti conceptionis sue in corpore occultauit: partim representatiuum illorum quos in presenti agonia sustinuit: partim pronosticum & figuratiuum tã eorum que debebat in continenti sustinere in corpore proprio q successu temporis in corpore mistico electorum in quibus & ipse tunc patiebatur. Nam statim uelut athleta bulliens amore & triũphans fortitudine: sciẽs omnia que uentura erant super eum: impius occurrit: sicut infra dicitur. Et adimpleuit que deerant doloris in carne sua. Vt enim aduertas q uerum signum fuit sudor uniuersalis sanguinis in omnibus mẽbris: scias q passus fuit in pedibus non solum confixione in cruce: sed multa fatigatione itineris in sue uite decursu

Cum multo labore peditando
In tibiis corpus supportãdo
In genibus procidendo & genuflectendo
In cruribus tunc corpus sustinendo: & in omnibus iuncturis sepe multo labore lassato: utpote tener & delicatus tam duris laboribus subditus: clamãdo predicando: orando: uigilando: super dura stramenta iacendo: imo sepe in terra pernoctando: & in deserto. xl. diebus & noctibus culcitram non habuit ad quietem: & sepe cum discipulis pauperibus & despectus fuit in multis locis uiliter & austenter receptus: & aliquando reiectus: unde lucas dicit q samarite non receperunt eum qa facies eius erat euntis in hierusalem.

Membra generationis que in nobis sunt pudoris i ipso fuerunt dolorose uulnerata in circũcisione.
Intestina mẽbra deseruiẽtia nutrimẽto fuerũt sepe afflicta in dura fame
Mẽbra uitalia & respirantia sicut cor & concauũ pectoris & similia fuerunt dure afflicta in multorũ suspiriorũ & gemituum assumptione pro nostra salute
Coste & corporis latera dorsũ & uniuersaliter mẽbra fuerunt dure afflicta in flagellatione sua i qua superficies carnis sue delicate & tenere fuit dolorose conuulsa: & dilacerata: & sanguine respersa.
Brachia fuerunt dure ligata & constricta: & quãtũ credo hinc inde: ante & post: contumeliose retortatam in horto q in domo Anne: & cayphe: pylati & herodis: a quibus omnibus locis ligatus processit
Humeri fuerunt dure afflicti crucis onere: & tunc credo collum afflictum chamo in eo posito per quẽ ad maiorem contumeliã traheretur
Os fuit afflictum tã proditoris osculo fetido: q aceti & fellis potu amaro
Nares fuerunt afflicti fetore horribili sputorum illorum abominabilium iudeorum.
Sed & facies turpata in quam abominande spuebant. Et non est inconueniens cogitare: q illa immunda sputa super labia dilectissimi iesu ipulerit q quantũ abominationis sibi fuerit cogita
Gene afflicte & tumefacte
Et tota facies tam alapis q percussionibus duris.
Oculi fuerunt afflicti & confossi: quia uelati & qa i multiplici fletu sepius reliquati: & quia facies illas diabolicas hostium spirantes in ipsum iracundie ignẽ sepius uiderunt
Aures fuerũt replere opprobriis
Vertex capitis dure fuit afflictus spinis.
Tota facies mltũ fuit cõfusa uerecundus: maxie qñ sic saturatus opprobriis fuit corã inimicis adductus ubi & eorum linguis fuit crucifixus. Omnium autem membrorum fuit dolor repetitus in durissima crucis extensione: ubi ratione modi durissime patiebatur in toto corpore. Quid ergo mirum si pondus tantarum passionum attendens: sustinens: & exprimere uolens sic uoluit in sudore mẽbrorum relaxare uenas. Sed magis credo internorum dolorum & anxietatũ cordis sui imensitatem hoc signo uoluisse exprimere: licet multe rationes sint in hoc si

gno uoluisse exprimere: licet multe rationes sint in hoc signo contente. Vt aūt modicum de his dolo ribus disseramus: cum reuerentia aliquid īcipio bal butire: quia quicquid humanis pōt dici uerbis: eo ipso q̄ dici potuit illos inestimabiles omniū men tium cordis christi dolores non tam exprimit q̄ sepelit dum uidetur dicere quod non dicit. Tamē eorum infinitas quo ad nostram estimationem ex tribus uidetur aliqualiter suboriri.

Ex multitudine & magnitudine dolorosarum ra tionum: que in ratione obiectiua continue illi se aie offerebant

Ex uiuacitate potentiarum tam mentis sue q̄ etiā sensitiue sue cōplexionis corporee: que dolorosas illas rationes cum sui plenitudine insinuebat

Ex plenitudine sui dominii sue libertatis tēdi po tentias predictas: & in plena & in continua consi deratione taliū obiectorum a quibus nunq̄ uel mo dicum dum uixit in carne passionis illas potentias sue mentis declinare permisit. Nec intendas q̄ sim se fatuus: ut ista presumam intelligere: & illud mo dicu quod in his capio nō itendo exprimere nisi modicum prelibando: ut detur deuotis aliqualiter materia in īfinito mari dolorū cordis iesu dilatatis natare spatiis semetipsas in transformatiuis dolori bus submergendi. Primo rationes fuerunt sibi mul tipliciter innumerabiles: & sic in aggrauatura mul tiplices: qa abyssus est intellectui ad ista sue consi derationis applicare aspectum. Primo enim sue sunt omnia peccata preterita: presentia & futura: q̄ ipse simul uidit plenius & clarius: & magis distin cte q̄ aliqua mens humana possit intelligere aliqd singulare primo faciebant sibi quinq̄ rationes exces suas doloris in tanto excessu q̄ nullus intellectus minor ipso in eternum potest mēsurare: & hoc fa debat quodlibet peccatum per se sumptum: ita q̄ quodlibet peccatum mortale est sicut furca qui q̄ dentium uno ictu faciens uulnerum aperturas: mo do cogita & numera tu si potes quot sūt oia simul sibi: & primo

Quia peccatum ē dei iniuriatiuū

Secundo quia diuine uindicte & iracundie prouo catiuum

Tertio horribilissime macule intra imaginem aie inflictiuum

Quarto totius regni gratie distractiuum

Quinto eterne pene & acerbitatis inferni acquisi tiuum.

Christus autem secundum naturam passibilem ha buit ista detestari: & de istis dolere quantum requi rebat regula perfecte iustitie que in ipso erat. Ita q̄ de istis tantum dolebat quantū iustus erat. Ita q̄ secundum naturam passibilē excessus doloris ex cessit rectitudinis respondebat. In christo fuerunt

quinq̄ cōditiones nobiles: ex qbus ortus fuit huius doloris excessus: fuit enim

Dei filius

Pacis mediator

Animarum sponsus

Regni gratie restaurator

Saluandorum redēptor.

Sicut ergo dei filius quantum amauit diuinitatis gloriam tantum doluit dedecus peccati: & ipsius sī deū iniuriam. Modo uade tu & mēsura: quia pacis mediator. Quantū dilexit pacem inter deum & creaturam: tantum doluit inimicitiam & ira ex pec cato contractam siue causatam: quātū diligebat de corem anime: tantum dolebat turpitudine macule Quātū diligebat totum regnū gratie & glorie: tā tum dolebat eius distractionē per grauitatem offē se. Quātū amabat gētē rationalis nature in suo au ctore: tātum dolebat eius eternum cruciatum: & se parationem a deo in ignē gehēne. Et isti dolores fuerunt in christo ex rectitudine sue gratie: in quan tum erat homo diligens perfectissime deū & pxi mum secundum exigentiā tante perfectionis qua erat homo deus: & secundum hoc etiam detestans omne malū secundū q̄ detestabile erat & sibi erat possibile. Et ita uidetur q̄ isti dolores accipiāt istā primam rationem excessus ex gratia unionis & sin gularis persone in natura passibili. Esto aūt q̄ nul lum haberet redimere: & nullis uniretur ut caput ad mēbra: si tamē ē ista possibile separare. Stupen dum autē excessum dolores isti accipiunt ex respe ctu gratie capitis quo factus ē redēptor & emenda tor omnis mali quod inflictū fuerat per peccatum. In isto enim respectu accepit ista oīa lamētanda ut sua non cōmittendum: quia peccata non fecit: sed ad soluēdū & satisfaciendū. Et ideo iste est ille ma gnus peccator & penitentiatus pro omnibus & ī omnibus cuius penitentia gaudiū ē in celo plus q̄ super omnibus ordinibus angelorum qui digna penitudine non egerunt. Et quia naturalis ē filius dei patris tantum aggrauauit istam iniuriam quan tum ipsum dilexit: & inquantum istas iniurias ad satisfaciendum accepit: tantū dolorem assumpsit p qualibet singulari iniuria omnis peccati quantum erat grauitas iniurie & requirebat emendam. Et si uniuis iniurie tanta est grauitas: q̄ta est simul omni um? Ad quālibet enim suus dolor respectum ha buit singularem. Secure audeo dicere q̄ sufficiē tem dolorem non posset pura creatura capere: sed inestimabiliter capacitas illius anime ex unione p sonali ad deum ampliata: & hanc et alia capere potuit in tanto excessu: q̄ nulla creatura beata uel misera quantum credo cōprehendere potuit in eternum Et ut possis capere quantum paternas iniurias do luit: imaginare si filius imperatoris summi uideret ui

lissimű ribaldellum trahẽtẽ patrẽ suű imperatorem
per capillos & barbam. & per chloachas interficien
do iactaret: & calcibus os & faciem horrende percu
teret: quantum ille dilectus illius patris filius talia
decernendo amaritudinis degustaret? Et ultra hoc
si seipsum in illum rusticum transformaret ut qua-
si sibi ac si illa fecisset imputaret ad penam. Nihil
enim est hoc cõparatione eius quod fuit in christo
respectu dolorum iniurie diuinitatis sue. quia ue-
nit ut mediator per ineffabiles dolores fortissimos
& unitiuos utriusq; partis deum iratum & mentẽ
rebellem pacificando coniunxit. Et ut habeas gros
sum exẽplű cogita quãtű laborauerunt brachia for
tissimi pugilis soliditatẽ celorű inclinantis ad ima
& ponderositatẽ terre eleuantis ad alta. Ita q i mo
dico spacio in pacis osculo conuenirent utraq;. Sic
laborat e cum fecimus in peccatis nostris: quia fle-
xit rigorem diuine iustitie & eleuauit grauissimű
pondus nostre culpe: quia uenit ut sponsus perfe-
ctissime diligens sponsarű decorẽ in doloribus &
angustiis totum se reliquauit: & totum se per cine
res malitiarum nostrarum infudit ut faceret de se laua
crum: ut posset delere & lauare tantam turpitudinẽ
& maculam peccatorum. Et istam rationem dolo
ris quam habebat illa dulcissima anima in horro-
re aspectus macularum nostrarű quis enarrare suf-
ficiat? Nẽpe ipse est zelotipissimus sponsus: q quã-
tum amauerit animas tunc ostendit quãdo pro il
lis in mortem tradidit animam suam. Et ut simili
ter grossum habeas exẽplum. Si aliquis pulcherri-
mus sponsus nobilissimus & cõpletissimus circuis
set mare & aridam pro una sibi conquirẽda spõsa:
quam de uisceribus suis parturisset & nutrisset: & ad
debitam formã stature perduxisset: & ex eisdẽ suis
uisceribus uestes & ornamenta ei donasset: & fecis
set eam reginam nobilissimã & decoram: si illa in
oculis sponsi uilissimű ribaldellum & nigerrimű
ethiopem acciperet & amaret & stercora eius come
deret: & de ipsis totam faciem suã deturparet: & sic
diceret sponso: modo deosculare: quia me in alia
forma habere non potens: nihil eẽt dolor illius ho
minis sponsi positi in exẽplo doctoris iesu christi
in maculis sponse: q a incõparabiliter plus pro illa
fecit q descriptus ille superius fecisset & ita icõpa-
rabiliter peius cum diabolo fornicatur: & turpiorẽ
deo spõso ostendit faciem mentis sue. Satis huic
exẽplo alludit Eze. xvi. quia uenit ut imperator re
gni gratie contraxit ex illo respectu ineffabiles &
inexp̃ressibiles rationes doloris. Culpa enim totũ
regnű gratie & glorie quantum est ex se anichilat:
& dissipat. Hic attende quãrű horrore habuit & do
lore. Ipse enim iesus secundum suum eẽ uidet qua
si totaliter gratia. Non enim est conceptus natura
li opere: nec subsistit in diuino supposito nisi per

infinitam gratiam unionis: habuit ergo horrore
culpam sicut destructiuam totaliter sui esse & sue
intentionis & esse assumptionis nature. Et quia re
paratio regni gratie non est nisi per dilectionẽ cul
pe: que non habet dolere nisi per dolores correspõ
dentes offense. Et sic indignis ex culpa nullo mõ
est donabilis gratia. Ideo ex illo respectu fortissime
habuit dolere: & per ineffabiles supplicationes &
imolatiões sui acquirere gratiam & gloriam sic i-
dignis. Quia ipse uenit ut solutor oium debitorũ
nrorũ & liberator a pẽis ĩfernalib ut nos de his liberaret
habuit pro quolibet peccato mortali dolorem di-
uine iustitie exsoluere: & correspodẽtẽ & p̃pollen-
tẽ i mentű diuine acceptatiõis cuilibet particulari pe
ne i inferno debite malitie singulorũ: hoc. n. require
bat diuine iustitie inflexibilis rectitudo & ipsius
redẽptoris in ratione satisfaciendi integerrima ple
nitudo ut nihil remaneret ipunitum a diuina iusti
tia: nihil remaneret ĩsolutű a diuina misericordia &
per hoc sũme honoratur utrũq;. Si at rationes iste
protendantur a mẽte deuota: cognoscet aperte q
omni menti create in se subsistenti ẽ impossibilis
cõprehensio dolorum quos portauit pro nobis di
lectus iesus & per consequẽs gratitudinis coridẽ

Adhuc ãt omnes isti dolores: tertio replicantur
ex respectu ad ingratitudinem redẽptorum iniqui
tum. Ipse considerabat illorũ ingratitudinẽ q post
cognitã & receptam tantam & dolorosam in xpo
iesu redẽptionem iterű uõ uelẽtur iterare pecca-
rursum crucifigentes sibimetipsis iesum & osten
tui habentes. Noua ratio doloris: & plurimű excel
siua: post tam dolorosam satisfactionem cogniti
& receptã iterum infinite maiestatis iterare iniuri
post tam laboriosam amicitiã & pacem reformatã
& receptam iterum paterne pietatis iracundiã pro
uocare post tam angustiosam & sũptuosam ablu-
tionẽ macule in qua sponsus totum suum sangui-
nem effundens: seipsum totum reliquauit in laua
crum iterum faciem anime sue dilectissime spon-
se iterati fetoris horrore turpare. post tantam diffi-
cultatẽ impetrare gratie & acquisite glorie heredita
tis eterne. iterű eam uilissime repellere & pro fetẽ
dissima delectatione quasi nihilű dissipare. Qui
to etiam post tam inestimabilem pene solutiõem
pro redimendis infernalibus penis debitis offensi
onum mortalium peccatorum iterum ultionẽ tan
te pene uelle incurrere: & reatum eterni incendii re
plicare. Que omnia ista trina replicatione istius ter
tii mali quinarii totiens repetuntur: quotiens post
receptum baptismatis sacramentum a quocũq; fi-
deli iteratur peccatum. Et quanto plura recipit bo
na: ut puta religionis ingressum: uirtutis exercitiű
sapientiale studium: contẽplationis excessum: exte
rioris fame & reuerentie statum: prelationis fastigi

um:plures iterate transgressionis & sue horribilis culpe reconciliatiuum remediū: tanto semper in omni posteriori lapsu aggrauat ipsi dilecto iesu suo remission maioris doloris aculeum:& ipsum in suis scelenbus horribilius crucifigit:q̄ quātū augmētent dolorem in corde iesu ipse solus poterit sicut sunt aliqualiter mensurare. Alia obiecta dolorꝫ fuerūt plura: de qbus magis transeundo q̄ explicando aliquid tango: uidelicet paupertates: fames: sitis: uigilie: labores: despectus: uituperia: infamie: irrogate iniurie: ultro proditiones insidie: tractatus & maligna consilia contra ipsum: ulterius captio: ligatio: uilissima tractura: persecutiones: percussiones: flagellationes: sputa: spinarꝫ aculei: dura expetitio ad crucis supplitium a iudeis facta impia sententiatio mortis in ipsū: crucis onus: conclauatio: extensio i patibulo crucis: agonia & transitus mortis. Et oia alia inumera singularia q̄ sustinuit i corpore mortis nostre: in quibus omnibus tantū sibi cōpassus fuit: & tantū pro seipso doluit: quantum semetipsū dilexit. Tantū autē seipsū dilexit quantū se optimū sine omni malo recognouit: & in diuino supposito radicatum sensit imobili unione: unde in illo respectu sibipsi condoluit: uice omnium mēbrorū suorꝫ sicut deo in assumpta natura pro humāo genere patienti: unde sicut in aliis: sic & in hoc omnium electorum suorum suppleuit defectū: sibi plene uice eorum regratiando: & sibi plenissime condonando: & nouo respectu expositionis sui seipsū iterum totum reliquans in actione gratiarū deo & sibipsi de tanto beneficio electis collato: & uice omnium electorum sibi plenissime condoluit: & in seipso nos fecit recognoscētes oia supradicta in quo nos reputamur plene grati beneficio redēptionis: & crucifixi similitudini mortis eius. Iterū excessiuum obiectum dolorum christi fuerunt angustiosissima iacula: que respectu omnium predictorum de seipso uidit continue materna uiscera pertransire. Cum enim beata uirgo fuerit sublima in cognitione omnium predictorum & aliorū: & in charitate perfecta: quantum decebat statum excelēte materne tantum doluit de omnibus supradictis quantum debuit talis mater. & oēs dolores uirginis continue mētem filii sagittabant: unde nouam crucem isti semper dilecto iesu inbuit crux materna. Iterum aliud obiectum maiorum dolorum christi fuerunt omnia martyria que unq̄ fuerunt facta aliq̄ibus martyribus pro eius nomine. Et omnes labores: dolores: pene: quocūq; modo fiant que unq̄ fuerunt uel erunt in omnibus electisque omnia plenissime in corde suo recepit multoplus q̄ unq̄ alius poterit recipere ex cordiali cōpassione angustias mortis sue. Ita ꝙ nihil penale ē receptum ab aliquo electo: quod nō fuerit multo sublimius q̄ illi qui recepit cordi christi affixū. Hec autem omnia non solum generali respectu in corde suo recepit: sed singulariter singula multo distinctius q̄ ille cui pro suo nomine fuerunt facta. Itē una alia magna ratio doloris potest considerari ꝙ ipse bene uidebat ꝙ in omnibus suis doloribus nulla pura creatura posset sibi cōdolere nec cognoscere beneficium sic infinities infinitum: quod ipse sic gratuite impendebat indignis. Ex parte potētiarum mētis christi fuit dolor eius imensurabilis nobis: & fuit multipliciter plus q̄ possumus intelligere augmentatus: quia intellectus eius plene & excessiue cognouit predictorum omniū grauitatem. Affectus uero siue uoluntas perfectissime detestata est omnium predictorum malignitatē sicut eorum grauitatē intellectus uoluntati representabat perfecte. Et tunc ex uoluntate satisfaciendi plene suscepit quātā potuit & decuit omnium predictorum acerbitatem: potentie autem inferiores sensitiue fuerunt perfectissime uoluntati subiecte: & cum hoc uiuacissime ad sentiendum dolorem: & cōplexio carnis sue eq̄lissima & delicatissima. Ita ꝙ modica molestia multum afflixisset ne dum tantum diluuium transigentis tēpestatis: que. s. uoluntas se & omnes potentias tam intellectuales: q̄ sensitiuas imersit in has amaritudines & in alias nobis ineffabiles quantum decebant: & quantum sufficiebant: imo ut uerius dicamus quātum excedebāt ad deum placandū: & hominem a penis infernalibus redimendum: & ad omnia omnium electorꝫ uicia & peccata excessu uirtualis exercitu annichilādum. Augmentauit etiam multum dolorem istarꝫ potentiarum liberum dominiū: & potestas liberi arbitrii christi iesu tenendi omnes suas potentias fixas in continua adherentia suprascriptorum oium obiectorum. Fuit enim plene potens absq; aliqua resistentia: & uoluntarius absq; interpolatiōe aliqua tenendi semper istas potentias in dolorosis obiectis quantum requirebat rigor diuine iustitie & rectitudo uirtutum mentis sue: & reatus nostre culpe: & quantum erat expediens ad attrahendum quadam amoris suaui uiolentia ad se diligendum plenarie: & ad detestandum peccatum gelida corda nostra. Et ideo in omnibus apud ipsum fuit infinita misericordia respectu nostri & respectu dei redemptio copiosa. O cor durum quod male habebit in nouissimo quod ad tanti caloris ignem liquari non potest & ad tot attractionis funes non potest a sua pertinacia remoueri. Quid enim debuit ultra facere & non fecit quod nostri cordis possit duritiem emollire? Et idcirco mens que usq; nunc fuit ingrata & gelida a tanti amoris incendio recalescat & cū Hiere. clamet & dicat Memoria memor ero & cetera.

Iesus ad bellum exiens · Cap.x.

Vando scilicet processit obuiam eis & dixit. Quē queritis: tunc etiam turba uallatus: cum dixissent ipsi. Nos querimus iesum nazarenum: ipsam turbam uocis sue maiestate pterruit: & impios satellites terre allisit. In quo uere deum se eē mōstrauit: q.s. in ueteri testamēto dixerat. Ego sum q sum. Non solū autē ostendit se deum omnipotentem: sed etiam clementissimū saluatorem: quando mutilatum seruū zelo senetis discipuli sue manus tactu luctuose sanauit. Maledictus furor eorum: quia pertinax dum nec maiestatis miraculo: nec pietatis beneficio a concepta malitia potuit reuocari propter quod & h subiunctū est. Iesus deus monstratus. Iesus uinculis ligatus. Iesus impenium sustinens. Iesus tractus crudeliter. Quando. s. ab ipso iuda se est passus osculari. Quādo. s. truculentas iniecerunt manus in eum: & ipsū impie ligauerunt. Quando. s. sicut ñ est aliq̄tenus dubitandum malitiā suam in eum exercentes: cūq; de horto extrahētes & eū crudeliter ad pontifices ducentes percutiebant: & eum funibus ligatum trahendo impie multipliciter affligebāt: unde & beatus Ber. dicit q & capillos & pilos barbe euellebāt: & dorsum pugnis: & corpus baculis pungebant: & percutiebant ut in eum exercerent crudelitatem bestialitatis sue: quod & in hoc loco & in multis aliis actibus qui infra nominantur: potest rationabiliter estimari. Iesus ter denegatus. Quando. s. petrus amore feruidus: tamen imanitate trahentium eum & passionis sue inestimabilitate perterritus sequebatur eum a longe ut uideret finem ipse & discipulus ille quem diligebat iesus: ceteris aliis ad ppria dispersis timore: unde etiā dicitur de illo. Adolescens quidam sequebatur amictus sindone super nudo. Qui etiam & ipse Ioannes dilectus qui & in cena recubuerat sup pectus iesu: & tāta signa amoris receperat crudeli passione iesu perterritus nudus effugit. De quo tamē dicitur q erat notus pōtifici. s. anne: & q dixit ancille hostiarie & introduxit petrum. Qui & ipse petrus tanto honore sublimatus a christo animatus mori pro christo uili examinatione probatus per mulieris uocem & aliorum astantium: ter negauit se noscere illum pro quo se promiserat moriturū. Hoc autem sapienter prouidentia diuina permisit multis aliis causis promissionis allegatis a sanctis: ad ostendendum q impii iudei tam crudeliter & tam dure se habebant ad iesū & ad eius consortium: q columne celi habuerunt cōtremiscere uidentes dominum & regnum celorū tam crudeli tractatione diuelli: unde & hi duo singulariter describuntur qui pre ceteris magis honorati & magis dilecti fuerunt singulariter defecisse: ad testimonium q humana infirmitas non fuit sufficiens cum suo redemptore tantum pondus prelii sustinere: licet ab aliquibus dicatur q iste adolescens fuit Iacobus minor. tamen magis creditur q fuit Ioannes: qui primo forte fuit tentus dum sequeretur iesum: & nudus tūc fugit: & statim post amore rediens & petro se associans introduxit eum: uel forte fuga Ioannis fuit postea dum duceretur iesus ad caypham: & hoc magis credo: unde & statim deludentes eum: & uelantes & collaphizantes & cōspuētes turpiter: non tam humano furore q̄ bestiali horrore in suo creatore insaniunt: propter quod sequitur. Iesus delusus nequiter. Iesus uultu uelatus Iesus consputus turpiter. Iesus collaphizatus. Cogita autem durum illud spectaculum quando gene ille que celos adimplent letitia mundumq; decore letificant sic impie credebantur manibus homicidis: & uultus ille desiderabil' āgelis: spurcicia sputorū polluti labii inquinat': & collum illud per quod nobis est effusa doctrina salutis collaphorum percussione percutitur. Iesus mutus humiliter. Quādo. s. interrogatus ab ipso anna & a socero caypha sue impietatis collega: necnon a pylato plures: & ab herode etiam qui signa uanitatis ab ipso cupiebat uidere: coram omnibus ille tacuit ex feruenti amore: que sue passionis possent impedire effectū: licet enim sicut expediens fuit cōfessus fuerat ueritatem: se uidelicet esse dei filiū: qui se sic exponebat amore nostri tractādum peccatorum manibus iniquorum.

Iesus circūrotatus. Cap.xi.

Ic expergiscere anima & attende q ille q impler celum & terram: & stabilis manens dat cuncta moueri: non solum est paulominus ab angelis minoratus: sed etiam uilissimis hominibus & crudelissimis iudeis tanta sua annihilatione subiectus: ut factus quasi pila delusionis eorum ipsum circūrotarent: & de ipso sibi mutuo luderent mittentes ad alterutrum confusione repletum: & alligatura constrictum. Sicut annas misit ad cayphā: cayphas ad pylatum: pylatus ad herodem: herodes ipsum delusum remisit ad pylatum: pylatus ipsum flagellatum: spinis coronatum: uultu uelatum facie consputum & in derisione chlamide coccinea circūtectum in derisionis spectaculum produxit ad populum. Et ut tibi aliquid breuiter cōprehendā in octo locis ut fiat circulus sue passionis: quia octonarius est numerus circularis in computatione dierum. Idem enim est octauus q primus ut ad circulū redeatur. In his

inq; octo locis fuit iste dilectus iesus sic uilit tracta
tus ab ipsis: q nulla deuota aia pôt istud nûerare si
ne ingêti dolore uno. s. loco bis sûpto. s. domo pila
ti. Sicut & bis ibi fuit ab impiis contumeliis
densus. Primo: scilicet i horto ubi fuit captus &
ligatus tum circunstantiis deuota anima tibi no
tis quod hic & in aliis locis tue ruminatiôi dimit
to. Secundo in domo Anne: ubi alapa percussus
& examinatus: & a ministro impio reprehensus fu
it. Tertio i domo Caiphe: ubi fuit illusus & uul
tu uelatus: facie consputus: & pro blasphemia mor
ti adiudicatus. Quarto in domo Pilati: ubi fuit
accusatus & diffamatus: & a Pilato multipliciter q̃
stionatus. Quinto in domo Herodis: ubi fuit
ueste alba indutus: & ludibrio habitus uelut stul
tus. Sexto iterato in domo Pilati ad ipsum re
missus: ubi post multas conflictationes examinis
fuit denudatus: flagelatus: & in regali folio derisi
one positus: spinis coronatus: & attrocissime con
fossus: & arundine percussum caput eius. Septio
in loco ubi sicut infra patebit: fuit derisione popu
lo presentatus: & crucifigi acclamatus: & per Pila
tum crucifigi adiudicatus. Octauo in loco Cal
uarie: ubi fuit crucifixus & mortuus: & alia sustinuit
que hic deuota anima tua perscrutet cogitatio.
Debes etiam non mediocriter ponderare: q non
semel in octo locis prefatis fuit circunrotatus & ui
lificatus: ac afflictus tuus dilectus iesus: sed in sep
tem uiis intermediis fuit multum contumeliose &
iniuriose prostractus: acclamantibus & insultanti
bus sibi suis & proteruis iudeorum. Prima uia
fuit ab horto ad domum Anne. Secunda a do
mo Anne ad domum Caiphe. Tertia a domo
Caiphe ad domum Pilati. Quarta a domo Pi
lati ad domum Herodis. Quinta a domo Hero
dis iterum ad domum Pilati. Sexta a loco ubi fu
it derisus: & spinis coronatus ad illum locû: ubi fu
it coram populo productus: & morti adiudicatus.
Septimo ab illo loco ubi fuit sententiatus: usq
ad locum Caluarie: ubi fuit crucifixus & mortuus.
Non mento ergo anima reuolue cum dolore pre
dicta: & dic. Iesus circunrotatus. Sequitur. Iesus
fortiter ligatus. Hoc licet fuerit uerum in omnibus
locis sue derisionis: tam in horto: q̃ i domo Anne
& Caiphe: singularis tamen contumelia fuit: quan
do in domo Pilati propria ueste nudatus ligatus ē
ad columnam: & tunc illa caro uirginea truculentis
manibus flagellata est: usq ad multorum liuorum
pallorem: & usque ad effusionem sanguinis de il
lis reuerendissimis scapulis: costis: & membris: ut
merito non solum flagelatus: sed et perflagellatus
ualde sequêti uersiculo subnectatur. Iesus perfla
gellatus. Iesus punctus crudeliter. Quando scilicet
fuit spinatum aculeis caput illud tremendum an
gelis coronatum. Tunc etiam fuit dure plagatus:
quando ictus arundinis superueniens affligebat.

Nec uideatur tibi leuis ictus arundinis: qui super
spinas percutiens capiti eius infixas: ipsas tali ictu
crudelius profundabat: ut non inmerito clamet bea
tus Bernardus: q usque ad cerebrum spinarum acu
lei peruenerût dicens sic. Diuinum illud caput mul
tiplici spinatum densitate densatum: usque ad cere
bri teneritudinem confixum est: dum configitur
spina. Spinis peccatorum suorum ait dominus per
prophetam circundedit me populus iste. Hec Ber
nardus. Quod forsitan esse potuit per pondus
percussionis prefate. Ipse enim spine iunci marini
fuerunt fortes & acuti: & directi carni eius infixi: q̃
forte in aliquo loco iuncture ex tali percussione &
dura infixione potuerunt usque ad cerebrum pene
trare: ut sic uerificetur uerbum beati Bernardi: uel
forsitan quod magis est cogitare deuotum. Ipsa
duricies spinarum ossa pertransit: quod miraculo
uidetur attribuere beatus Bernardus. Nec est incon
ueniens: q miraculis usus fuerit iesus christus ad
suum augmentandum dolorem in carne: sicut in
fra dicetur: unde & innumera uulnera spinarum fu
isse clamat beatus Bernardus. Quodcûque sit mul
tipliciter fuit ipse iesus derisus: & uilificatus: & do
lorum punctionibus angustiatus: ut dicatur meri
to. Iesus dire plagatus. O uanitas impiorum tã
hominum q̃ mulierum: qui caput ornant tanta ua
nitatum multitudine: & curiositate ornatus. Cura
impia non recordans anima illius diuini capitis:
quod est angelis tremebundû: quod pro tua uani
tate purganda tanta côfusione deiicitur: & tam cru
deli spinarum infixione quassatur: uere tempus ue
niet: nisi peniteas quo a capite christi priuata capi
ti iungaris lucifero in ignominia & dolore cui cô
iuncta es in tui capitis uanitate: contra Petri apo
stoli documentum. Iesus productus uiliter. Hoc
fuit quando exiuit foras iesus a Pilato productus
portans spineam coronam: & purpureum uestimê
tum: ubi quantum probabiliter capio sic uiliter
fuit productus coram populo: sicut in domo pre
torii per suos ministros fuerat tractatus uiliter a Pi
lato: scilicet nudatus propriis uestibus: cruentatus
& liuidus flagellorum ictibus: zona purpurea i de
risione amictus: spinis coronatus: uultu uelatus:
sputis deturpatus: genis & tota facie ex ictibus ala
parum tumidus: ut in conspectu populi appareret
bene derisus & uituperatus. Pilatus enim si
cut ex euangeliis colligitur: sciens q per inuidiam
tradidissent eum: pluries uoluit eum liberare: quod
diuersimode attemptauit: scilicet allegatiõe sue in
nocentie: unde & dicebat. Ego nullam causam mor
tis inuenio in eo. Cumq; ista causa plus prouocas
set iudeos ad iram: accedit ad secundam uiam scili
cet liberationis. Mutatione fori mittendo eum
ad Herodem tanq̃ galileû sibi ppa dñatione subie
ctû: credês q herodes nô iudicaret: sed liberaret sub
ditû suû: cûq; nec sic pfecisset: herodes. n. illu sû &

derisum nihil de ipso curans: quia iesus noluit coram ipso facere miracula: nolēs beneficium nostre redemptionis excludere: remisit eum ad Pilatum pro suo libito cum ipsius Herodis beneplacito iudicandum. Tertiam compulsus adinuenit uiā: ut scilicet satiaret iudeorum impietatem contumelijs & supplicijs irrogatis: ut scilicet saturati iudei opprobrijs ipsius mortem amplius non sitirent. Et ideo dixi ꝙ probabiliter credo quanto uilius & contumeliosius potuit: iesum coram impiorū oculis presentauit. Vnde & quando ipsum produxit: quia iudei allegauerunt ꝙ dicebat se filium dei: In derisionem dixit Pilatus. Ecce homo: quasi dicat uidens istum non habere diuinitatis insignia: sed hominis despecti & uilificati: ac doloribus plenis ludibria in nostris oculis manifestant. Attende autem anima crudele iudicium dei patris super unigenitum filium suum: ut te meretricem reprobam de crudelitate eterne mortis eriperet: ut enim ostenderet ꝙ dira sententia tibi eternaliter debebatur pro sceleribus tuis: qua scilicet & omnia bona a deo creata: & omnia mala pene: & omnia mala culpe tue debebant tibi conuerti in atrocitatem eterni supplicii quasi in aliquo simili super unigenitū filium suum: qui hanc tuam penam soluendam assumpserat: uoluit crudelitatem iudicii demōstrare. Omnia enim que possunt rationabiliter cogitari: concurrerunt ad aggrauationem penarum & dolorum istius passionati iesu. Et omnis gloria & fama miraculorum sapientie: eloquentie: sanctitatis: predicationis: conuersionis populorum: aggregationis discipulorum sibi sunt conuersa in amaritudines supplicii. Sicut facile est uidere subtiliter intuenti. Sāctitas autem matris: & uirginitas eius: & teneritas cordis: & dilectio ad ipsum in absinthium amaritudinis ipsi dilecto iesu multipliciter uertebantur. Ipsa similiter teneritudo & nobilitas complexionis: & limpitudo cognitionis: & sanctitas uoluntatis qua malū detestabat: & sua potētia qua applicabat potētias obiectis dolorosis: & qua usq; in finem cōseruauit robur corporis dolorem augebat fortissime. Potes enim uidere ꝙ quanto fuerat christi in omnibus preclarior fama: tāto opprobriosior erat horribilis uerecundia subsecuta. Et q̄to plus discipulos dilexerat: tanto plus affligebatur in eorum ruina: & quanto plus mater sibi sollicite subsecuta fuerat: tanto magis eius doloribus affligebatur. Et ut nihil desit christo ad supplicium: omnes modi qui adinuenti sunt ad liberationem ipsius adduxerunt sibi cumulum passionū. Ex hoc enim ꝙ Pilatus suam innocentiam allegabat: iudei multas falsas accusationes adducunt. Et quod horribilius est ut ipsum iesum bene ostenderent sceleratum ipsi latronem impium: insignem: & seditiosum: & homicidam horribilem pretulerunt. De mutatione fori quo fuit ad herodem missus acquisita sunt christo noua infamia: noua ludibria: nouus despectus: & noua irrisio: qua ipm Herodes cum exercitu suo spernens factus est ei opprobrium & despectio. De tertia uia liberationis qua uoluit eum affligere & uituperare: ut uel sic satiatis iudeis euaderet mortem: secutum est ꝙ & mortem crudeliorem accepit: & irrisiones plures a iudeis habuit: & tormenta dura: & derisiones horribiles sub hoc titulo a Pilato suscepit. Vnde & in fine in secūda allegatione dixit Pilatus. Ecce rex uester. Quod quidem uere est probatum: qui scilicet omnium opprobriorum & omnium modorum patiendi: & omnium despectuum & abominationum mundi pungentem & dolorosam portauit coronam: ut merito dici posset rex dolorum & uituperiorum & malorum omnium huius uite. Hanc disgressionem ideo feci: ut perpendat intellectus acutus quanta districtione iudicabit peccator in proprio scelere: si tanta districtione iudicatum est ipm peccatum: ad satisfaciendum assumptū in ipso mūdi redemptore. Et sicut apparet ꝙ omnia fuerunt ad tempus christo in dolorem conuersa: sic & impiis & peccatoribus reprobis omnia dei dona & beneficia qualiacunque sunt ex eorum malitia finaliter in supplicia conuertentur. Sed nunc ad propositū redeamus, ꝑducto aūt iesu cum tali piaculo presentato populo neq; statim quando Pilatus derisorie: & uolendo eos ad misericordiam prouocare dixit. Ecce homo. Responderūt. Tolle tolle: crucifige eum. Secundum enim legem debet mori: quia filium dei se fecit: & multa alia allegantes: sicut euangelica continet littera ipsum Pilatum ad necē innocentis iesu multipharie incitabant. Que oīa sub uno uersiculo comprehendens dico: Iesus reus clamatus: Iesus spretus maligniter. Hoc fuit quando Pilatus nescio quo timore uel seruili forte timens diuinum iudicium super se: quia innocenti impie condemnabat. Quartum liberationis iesu modum repent de consuetudine iudeorum: quia in pascha unus reorum liberabatur a morte: & proponens illum iudeis: qui ratione insignis malitie: & de nouo in populo suscitate discordie & perpetrati homicidii ipsi populo merito omnium horribilior debuit uideri: ut uel sic christum inocentem tali scelerato preferrent: ipsum iesum spreuerunt: tā impie q̄ insane ex malignitate cordis eorum acclamantes. Dimitte nobis Barrabam: & iesum crucifige. Et ut ostendatur pertinax furor eorum dicitur ꝙ inualescebant uoces eorum acclamantes iesum impie crucifigi. O anima deuota excipe illos clamores horribiles: & illas diras impiorum uoces crudeles tanquam sagittas cor tuum perforantes. Ausculta & i toto tuo corpe taliū sagittaꝝ uulnera repita & imagiare ꝙ oēs pcutiebāt super cor iesu

& uirginis matris eius: ut merito quelibet uox aclamans sit sicut sagitta infixa in ipsum iesum: & ex multitudine talium sagittarum ipsum iesum quasi hericium spinis plenum tuo cordi presēta. Quod si sibi amore coniungeris: & tu ipsa plena compassione clamabis. Vulnerata charitate ego sum.

Iesus sententiatus.

Hoc fuit quando succumbens Pilatus & recedens ab illo principio boni quod forte seruili timore cōceperat: uolens placere iudeis in crudeli sententia innocentem adiudicauit iesum crucis diro supplicio moriendum. In qua sententia omnium electorum eterna damnatio merito charitatis iesu est per illud iudicium anihilata. Tunc enim deus in humana natura assumpta in se ad expellendum nostra scelera: sicut peccator pro omnibus peccatoribus adiudicatus est morti. O anima quecunque es christo deuota eris tu insensibilis & petra dura: ut auditum talis sententie: qua iesus filius dei pro te adiudicatur diro crucis supplicio non recipias sit per te: quasi gladiū ancipitem penetrantem a summo capitis tui usque ad plantas pedum: & pertranseuntem per omnes uenas corporis tui: & diuidentem te a uitioso amore tue carnis infecte: & te doloribus sue mortis totaliter coniungentem. Nunquid non uides qualis est ista mutatio: ut sententia tui eterni supplicii in crucifixionem mutetur filii dei. Et nōne si ipse noluit fieri tu in tua recipienda sententia fies turpse. ut cunque in sua participā di angustia. Vere ingrata es anima mea nisi & impia: nisi anditum talis sententie quasi crucem transuersalium gladiorum a capite in pedes: & a manu in manum semper in teipsa portaueris te doloribus crucis iesu continue transfigentem.

Iesus crucem circunferens.

Hoc fuit quando receptis propriis indumentis cōtinuo iuxta crucem irrecuperabiliter exuendus ab eis sub crucis onere dorsum curuare iubetur: & suam ipsius portare ignominiam: quando baiulans sibi crucem exiuit in caluarie locum: qui ex uigilia preterite noctis: nec non: ex laboribus per totam illam septimanam assumptis & expertis & multiplicatis angustiis: addito super his onere crucis & imposito humeris illis tenellis & sanctis non modicum secundum corpus debilitatus est ipse fortitudo debilium deuotus iesus: ut merito dicatur

Iesus debilitatus.

Cuius causa adhuc merito ostenditur in sequenti uersiculo: cum subditur.

Iesus matrem conspiciens.

Hoc fuit sicut legi in quadam historia fidedigna: quando in quodam concursu uiarum ipso ihu portante sue crucis supplicium in humeris suis: mater eius eum sic tractatum dolorose conspexit. Dicitur enim in prefata historia q mater ipsius presens in loco sue condemnationis & ostensionis ad populum quando Pilatus ipm produxit spinea corona & purpura densum: ubi postea ipsum adiudicauit ad mortem: uidens tumultrū populi acclamantis & sequentis iesum cum duceretur ad crucem per aliā uiam forsitan breuiorem preuenit occurrere. timens ne forte posset accedere ad locum. & uidere modū dolorosum mortis filii sui: cui & ipsa cōmori & cru cifigi anxio mentis desiderio anhelabat. Cūque in concursu me conspexisset filium: & ex conditionibus faciei ipsius anxietates cordis sui & oppressionem dum oneris aspexisset sincopizasse ubi dicitur in conspectu filii pre dolore. Quod conspiciens & ipse totus pietate plenus iesus crucem quam de doloribus matris semper i corde portabat. licet posset sicut semper fecerat suum occultare dolorem: tamen sibi prefatis occasionibus datis uoluit manifestare extrinseco signo: & matrem associare in pena. Vnde & ibi dicitur q quibusdam signis dolorosis & palloribus pretensis in facie quasi angustiatus & totus gladiatus super lapidem ibi positum quasi despectuose & dolorose resedit. Et ex tūc malefici illi qui ipsum ducebant ad necem: uidētes eū quasi deficere: angariasse dicuntur illum Simonem cyreneum uenientem de uilla ut tolleret crucē eius. In testimonium illius facti refert historia illa: q postea edificata est ibi ecclesia in honore uirginis matris dei: que uocatur. Sancta Maria de spasmo: & q ibi propinque ostendebatur lapis: ubi post defectum christus tunc ferebatur sedisse. Propter quod subiecit alium uersiculum

Iesus angustiatus.

Hec si uera sunt non affirmo: non tamen est dubitandum q multa & ualde multa dolorem xpi augmentantia & multa signa dolorum maternorum miserum tunc temporis facta sunt: de quibus euāgelica historia nihil dicit. Non enim fuit cure euangelistis nisi substantialia mortis christi retexere: cetera cogitanda relinquentes menti deuote & inspirationi eterne. Mulieres etiam deuote que ipsū secute fuerant a Galilea ministrantes ei: & quplures alie ut arbitrandum est de hierusalem simul cum illis dominabus nobilibus & deuotis: Maria magdalena: & Martha matrem christi comitantes dabant in conspectu talium ululatus & fletus: quas alloquens pius iesus dixit eis. Filie hierusalem nolite flere super me. Et predicens eis calamitatem uēturā de occisiōis sue merito: eaz supplicīū suo exēplo pbauit dicēs: qr si i uiridi ligno hoc faciūt i arido qd fiet. q. d. Si ego totus plenus spū scō & uirtutū p alienis diluēdis peccatis sic sum igne passionis decoctus? quid erit super reprobos spiritui gratie repugnantes & exsiccatos omni humore pietatis & compassionis humane? utique inestimabile & eternum incendium uanitatumque diuine iustitie proferendum iudicium illos cruciandos expectat. Et huic sententie alludit parabola: quia uiri

de lignum uix cum difficultate incenditur: siccum
autem statim aduritur & flammescit. Et pro his
duo subnectuntur uersiculi.

Iesus deuotus alloquens
Iesus urens assatus Cap. xii.

Eductus autem iesus in montem ad locum
caluarie: ubi cum dire mortis anxietas ex-
pectabat: ut ostenderet sibi nihil cōmune
cum mundo sic omnibus temporalibus est priua
tus: ut sic remaneret nudus in conspectu deorum
& populi circunstantis sicut nudus exiuit de utero
uirginis. Tuncq; plenus charitate & cordis feruo-
re ad explendum in opere nostre redemptiōis my
sterium: quod triginta tribus annis inestimabili-
bus doloribus cōsummauerat corde: pietatem cor
dis sui internam exterioribus signis in impiorum
oculis exprimebat cum mansuetudine: cum pieta
te cum tanta deuotione faciei sue: offerens se mor
tiq; non solum moueri ad pietatem impii perse-
quentes: sed etiam eorum corda naturali quadam
compassione debuerant itali aspectu pscindi: quo-
rum uicem duricies lapidosa suppleuit: obstinatio
ne enim maligna ipsum mansuetum non resisten
tem: sed signis indulgentiam plenissimam prece-
dentem crudelissime & dure tractantes: & in mo-
dum pellis trahentes: & dire clauorum aculeis cō-
fodientes crucis patibulo affixerunt. Cuius tracta
ture duricies exprimitur per prophetam: cum dici-
tur: Dinumerauerunt sibi omnia ossa mea. Tuncq;
mansuetus iesus uerbum scilicet miseratiōis & gra
tie a seculis inauditum super sceleratos effudit di-
cens. Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt.
Vbi non solum de pleno corde indulsit: sed etiam
apud patrem pro ipsis eorum ignorantiam allega
uit: uere nescierunt quid facerēt: sicut nec ceteri pec
catores ceci qui semper ad minus quinque ignorā
tias habent: & habere probantur: quantacunq; ma
litia eis uideatur inesse. Non enim attendunt
Quantam iudicis maiestatem contemnunt
Quantam patris bonitatem offendunt
Quantam sibi in facie anime macule turpitudinē
affligunt
Quantum eterni cruciatus tormentum incurrunt
Quantam etiam glorie beatitudinem perdunt.
Et licet etiam in isto scelere multe ignorantie spe
cialis circunstantie sint connexe: ut enim de ceteris
transeam silenter: crassa fuit ignorantia & supina: si
christum iesum non cognouerunt dei filium: cum
hoc eis ipse per multa opera supernaturalia: & soli
deo possibilia comprobasset: quod per ipsorum igno

Iesus deuotus alloquens
Iesus urens assatus

rantiam non solum non fuit excusabilis: sed etiam
obstinatione mentis abominabilis & horrenda.
Sicut satis ipsemet christus expressit in parabola de
colonis uinee: qui domini sui filium occiderunt ip-
sum heredem assereutes: uidebant enim euidentia
signa diuinitatis ipsius: que ex odio christi & inui
dia peruertebant: & uerbis quibus expresse fateba
tur se filium dei credere noluerunt. unde ipse eis di
xit Ioannis quintodecimo. Si non uenissem: & eis
locutus non fuissem: peccatum non haberent: nūc
autem excusationem non habent de peccato suo.
Et postea subdit. Si opera non fecissem in eis: que
nemo alius fecit: peccatum non haberent: nunc au
tem & uiderunt & oderunt me & patrem meum:
ubi expresse christus attribuit mortem hominis ui
stri: sed hominis dei. Et licet dicatur prime Cor. se
cundo. Si cognouissent: nunquam dominum glo
rie crucifixissent. Et Petrus actu. tertio. Scio q; per
ignorantiam fecistis sicut & principes uestri: tamē
hoc debet intelligi q; non cognouerunt: per gra-
tiam interius illustrantem: & christo per amorem
coniungentem: tamen hoc fuit ex culpa sua. Et li-
cet in minoribus iudeis aliqua ignorantia diminu
erit culpam: in ipsis tamen maioribus culpam ag
grauauit: sicut omnis ignorantia affectata. Tanto
enim odio in christum ferebantur: q; ex affectu p-
uerso falsificabant omnia eius dicta & miraculosa
opera. Nec de eo uolebant audire bona: sed tantū
mala pp quod eis publicari potest illud Iob uigesi
mo primo. dixerunt deo. Recede a nobis: scientiā
uiarum tuarum nolumus. Quia tamen ignorā
tia non prout est affectata: sed ceca aliqualiter dimi-
nuit. Ideo christus allegat: q; nesciunt quid faciūt.
Potest etiam dici q; infinita benignitas cordis ie-
su exquirebat uias qualescunque pro eis allegādo
ad patrem. Beda etiam dicit q; non pro illis mali-
ciosis: sed pro simplicibus ignorantibus exorauit.
Similes nequitias & ignorantias malitiosas & affe
ctatas repenes hodie in phariseis malignis huius
temporis respectu regule sancte & christi uite: &
modis similibus ueros pauperes euangelicos per
sequuntur: & eorum sancta uerba deprauant: & eo
rum omnia dicta & facta interpretātur in malum:
uolentes attendere quomodo eorum uerba christi
iesu doctrine & facta consonant christi iesu uite:
& regule per beatum Franciscum institute. Propter
omnia ista deuota superius posita adduntur hi
uersiculi
Iesus ad crucem ueniens.
Iesus ueste nudatus.
Iesus morti se offerens.
Iesus dire clauatus
Iesus uexillum erigens.
Hoc fuit quando erectus in cruce ad spectaculum
impius uexillum penitentie & amare contritionis

seipsum prebuit electis ipsum contuentibus men-
te deuota: siue enim in terra posita cruce extensus
fuerit crucifixus: & postmodum ipsum lignum ta-
liter deo insignitum fuerit eleuatum: quod non si-
ne grandi dolore ponderositatis corporis laceran-
tis & diuellentis carnem & niuos in locis clauorum
potuit fieri. Siue etiam per scalas crucem ascende-
rit: & a pluribus carnificibus crudeliter protractis
brachiis fuerit conclauatus: totoque pondere corpo-
ris imprimente super uulnera manuum: aliquis ali-
us in anteriori parte positus crudeliter per tibias
trahens ad ima sic enim clauauerunt eum: euan-
gelica historia non declaratur aperte: uterque enim
modorum fieri potuit: & speciales durcias afflictio-
nis pretendit. Respice anima iaculo compassionis
percussa ad tuum dilectum iesum: & uide eum tue
peregrinationis tricoloratum uexillum. Candor
enim carnis uirginee: & nigredo liuida flagellorũ:
& rubor cruoris effusi ipsum tibi tricoloratum ostẽ-
dunt. propter quod sequitur:

Iesus tricoloratus

Vt tu ipsa simili formeris effigie: innocentia candi-
da & tota pijssimi iesu sanguie colorata: desiderãs
toto corde pro amore dilecti iesu tuum sanguinẽ
fundere: ut sue morti sanctissime conformeris.

Iesus scelestos diuidens

Hoc fuit: quando duos latrones crucifixerunt hĩc
& hinc: medium autem iesum. Ad confusionis enĩ
sue augmentum inter latrones scelestos ipsum po-
suerunt medium: quasi similibus sceleribus inuo-
lutum. Nihil enim defuit iesu de his que potuerũt
dedecus mundane uerecundie augmentare. Vnde
& in ciuitate metropoli in qua ante sex dies fuerat
gloriose receptus in festo solenni azimorum: quã-
do de uniuerso israel populus conuenire debebat
hora meridiana in altam crucẽ: ut ab omnibus pos-
sit uideri nudus totaliter in medio latronum in lo-
co punitionis malefactorum: quasi ad spectaculũ
opprobrii est erectus. Denudationem autem eius
exprimit Ambrosius dicens ꝙ auctor humane sa-
lutis sic nudus positus fuit in patibulo crucis: sicut
nudus exiuit de utero uirginis. In aliquibus autẽ
historiis non autenticis legitur ꝙ mater uidens eũ
sic nudum: uelum capitis sui a seipsa amouens ad
filii renes proiecit: quod ad aliqualem consolatio-
nem uirginis illis locis corporis sui miraculose ad-
hesit: que femoralia in ceteris contegunt ad pudẽ-
da celanda: quod an uerum sit nescio. Cum enim
tunc esset tempus iudicii pro nobis impiis super fi-
lium dei: non uidetur mihi ꝙ circa iesum factum
fuerit aliquod miraculum: quod uel dolorem: uel
dedecus minueret: uel aliquod adiutorium patien-
ti dei filio ministraret: sed magis ipsemet iesus secũ-
dum suam diuinitatem faciens: & secundum suam
charitatem amplectens: elegit omnia facere & per-
mittere que possent augere dedecus: & augmenta-
re dolorem. Vnde christus iesus pendens in cruce:
non ad diminutionem: sed augmẽtum doloris mi-
raculose tenuit naturam ĩ robore: usque ad ultimũ
mortis sue. Et quia quanto natura est uiuatior &
fortior: tanto dolorosius cruciatur: Hinc est ꝙ ex
hoc inestimabilis augebatur dolor: & semper clam-
tificabatur emittendo uitalem sanguinem: & uir-
tus conseruabatur: ut intensissimum sentiret dolo-
rem. Fuit autem mirabile in christi passione: quia
uelocius mortuus aliis latronibus: unde & eorum
fregerunt crura: ut morerentur. Et Mar. xv. dicitur
ꝙ Pilatus mirabatur si iam obiisset. Quando autẽ
clamauit. Pater in manus tuas comendo spiritum
meum: subito totum robur nature cessit. Et quan-
to tunc erat natura robustior: tanto fuit mors do-
lorosior. Vbi simul attende tria: ꝙ christus uo-
luntarie passus est: & ideo quando uoluit: & quan-
tum uoluit tenuit naturam in robore: & quando
uoluit statim natura cessit uulneribus: & expirauit
in morte. Secundum uero quod ex his iestima-
biliter fuit intensius cruciatus licet celerius mortu-
us. Tertium uero ꝙ sic uoluit intendere sui cor-
poris cruciatum: ad purgãdum nostri impurissimi
corporis delectamentũ immũdum. Et quia omẽs
dolores qui fuerunt in corpore & anima iesu fue-
runt ab eius charitate & potestate secundum regu-
lam diuine sapientie commensurati passionis fru-
ctui & intentioni. Ideo dixi supra: & dico ꝙ illa mi-
racula fecit in se: & circa se: que dolorem augerent
ad predictam mensuram. Et propter hoc non est
inconueniens quod Bernardus miraculo attribuit
transitus penarum spinarum usque ad cerebrum:
quia etiam clamore mortis quod fuit signum ui-
goris & doloris Centurio miraculo attribuit: Mar.
decimoquinto: & ex hoc dixit. Filium dei. Attẽ-
de autem ꝙ licet iudeorum insania ad infamiam
iesu ipsum inseruerit medium: diuina tamen proui-
dentia in hoc facto: & futurum iudicium: & redem-
ptionis beneficium signãter expressit. Totum enĩ
genus humanum latrocinio paterne preuaricatio-
nis infectum: & infernali cruci debuit iustitia exigẽ-
te affigi. In cuius generis medio mundi saluator af-
fixus electos ex mera gratia quasi dextrum latro-
nem iustificando conuertit. Reprobos autem qua-
si sinistrum latronem exigente iustitia in sua perti-
nacia dereliquit: ut dexter latro inueniat in miseri-
cordia iesu christi: unde gratias agat. Sinister uero
in sua obstinatus malitia non inueniat quod repre-
hendat. Et ideo concordat mysterio ꝙ uterque la-
tro fuit blasphemus conuicians saluatori: quia sal-
uator mundi sicut a reatu nullum liberum reperit.
Sic liberandis omnibus uenit: licet fructus libe-

rationis ad solos transferatur electos. Sed hoc non ex defectu redimentis precii uel redemptionis christi: sed ex obcecata malitia obstinati animi reprobo rum. Quorum figuram tenuit ille latro sinister: qui nec mansuetudine boni iesu cõspecta: nec aspectu miraculorum: quibus tota fuit mundi machina imutata: nec ex benigna ipsius iesu susceptione facta de socio latrone cõuerso: nec ex charitatiua correctione consocii se in maleficio confitentis cõsortem & iesum sibi predicantem insontem uoluit reuocari. Cui ergo iste nisi proprie malitie suam damnationem ascriberet: & cui ille alter latro dexter suam salutem deputare potest nisi respectui gratie ipsius: qui in eius pẽdebat latere: qui ipsum ad se diligendum: confitendum: predicandum: defendendum gratuita miseratione conuertit? Sic ergo uidere potes ꝙ crux patientis iesu iam iudicantis solium mentis occultare pretendit. Et sic licet supplicia & opprobria christi fuerint a malignitate pertinacie iudeorum christo inflicta: fuerunt tamen sic a diuina ordinatiõe disposita: ut christi magnalium & eorum que in suo mystico corpore futura fuerant sint figura. Iesus tunc blasphematus.

Hoc fuit quando sufferit impiis iudeis tanta exercuisse ludibria in iesum quibus tota nocte & usque ad horam crucis totam repleuerat animam eius: quin potius tanq̃ estimatores omni humano pudore eiecto: ipsi scelerati principes sacerdotum cũ scribis & senioribus iudeorum exeuntes de ciuitate ad locum crucifixionis ipsi mansueto iesu insultan accedunt dicentes. Vah qui destruis templum dei. & in triduo illud reedificas. Et alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce: & credemus ei: & alia multa blasphemantes dicebant in eum. Attende autem anima deuota cum quanto furore ministri talium impiorum sacerdotũ in omnibus actibus sue passionis tractauerunt iesum: quin etiam ipsi principes sacerdotum & scribe & seniores: in quibus debuit apparere maturitas in iudicando et sceleratos ex furore interno ad tantam externus insaniam prorupperunt: ut in festiuitate dierum sanctorum: nõ erubescẽtes populũ cõtra oẽm cõsuetudinẽ exierũt ad locũ opprobriosi supplicii morienti iusto sic insultantes impie. Mirabilis enim uerecundia sui status in isto actu apparet: que ex horribili odio in iesum processisse uidetur: propter quod oĩs inanitas & crudelitas que possit narrari facta circa christum per istos impios & eorum satellites: ut placerent eisdem magnam ex ipsorum fauna probationem accepit. Cogita q̃ crudeliter ipsum tractabant cum de nocte ipsum haberẽt in domibus suis: quãdo inaudita inpudẽtia sic coram toto populo exeuntes inuectiones pungitiuas & contumelias derisinas exclamabant contra hominem morientem & toto corpore sanguine fluentem & pendentem in ligno. Vere nulla anima est sufficiens cogitare circunstantias aggrauantes dolores & angustias mortis christi. Quanto autem cruciatu fuerit afflictus iesus tam mente q̃ corpore ad uerecundiam humane malitie insensibilis creatura testatur: concusso per diuinitatem iesu toto isto sensibili mundo. Nam sol obscuratus est: quasi tanta horrẽs supplicia in suo contueri auctore. Terra ipsa tremuit horrens super se tale supplicium fieri creatori. Lapides compassione franguntur arguentes pertinaciam cordium malignorum. Velum templi scissum est: ostendens propalatam uiam sanctorum in assumptione crucis: quam ipse iesus christus dignatus est sustinere pro nobis. Monumenta sunt aperta: ut per hoc ostendatur ꝙ mors crucifixi nostras mortes sua uirtute pellebat: & totus iste sensibilis mundus suo priuatus colore: suo uidebatur compati auctori: & in eius morte lugubre & funereum assumere uestimentum: ac si deus pater: cuius natura fletum & compassionem non recipit uerecundiam iesu: que sola flebat mortem condemnati iesu pro scelere peccatorum uoluerit quasi cõmunẽ facere de morte unigeniti lamentanda: & quasi respondet querulosis uerbis uirginis matris: quibus ipsa poterat clamare ad deum. Et nunquid deus omnipotens ego sum sola mater: & tu non es huius dolorati & tui unigeniti pater eternus? Cur ergo me solam flere permittis: que non sola ad ipsum filialem recepi respectum: & ubi est amor tuus quẽ in monte expressisti dicens. Hic est filius meus dilectus &c. Nunquid quia a iudeis reiectus: & a discipulo traditus: ab apostolis relictus: & quia spinis coronatus: quia facie consputus: quia toto corpore flagelatus: & quia nũc diris cordis & corporis doloribus cruciatus: ideo tuus esse desiit filius: quia nulla ad ipsum cõpassione moueris: Nunquid ego sola infelix debeo flere filiũ que non sola possedi dilectũ? Cur mihi pater societatem frangis: qua me tibi per spiritum sanctum in matrimonium suscepisti in unius generationẽ dilecti. An quia deus es: ideo non bonus es: an quia oĩpotens es insensibilis es: an tu qui ubique pñs es non intuens opprobria & dura cordis iacula: & angustiosissima corporis uulnera que persona filii tui sustinet in assumpta natura: & si mea est natura: nunq̃ non tua est persona. Noli obdurescere pater sancte: sed associa solitariam & mestissimam matrem: quã usque nũc in obsequiis filii tui fidelem ꝓbasti ancillã: & super quam tue dilectionis uiscera effudisti. Quibus q̃rulationibus pater potuit respondere. Ad punctũ & in modico dereliqui te: & in tribulationibus magnis consolabor te. Nõ me reprehendas si sola mortem filii dei defles in terra: quia tu sola bona es munere meo: reliqui oĩs mali scelere suo compassionem dignam ad meum

unigenitum non ostenduntur: non meo defectu sed suo reatu. Sed quid mihi deest in diuinitatis natura consortii fletus tui: ergo faciam in mihi subiecta creatura: que tota tecum uoces funereas dabit ad celum. Iste enim sensibilis mundus mihi obedit ad nutum: sed homo impius mihi resistit per suum malignum conatum quem in contrariis uolo cogere: quia nolo libertatem quam feci destruere: & quia ipse non meruit tantum bonum. Nunc ergo ergo beata dabo imperium de filio meo deflendo toti orbi mundano. Sol obscurare: & totum mundum indue uestimentis nigris: & illam sponsam ut genem illius angustiati filii mei associes in lamentis. O terra: terra: terra: cōtremisce de scelere quod sustinetas: & illi amanciate matri tuum prebe consortium & dolorē. O lapidosa duricies supra oēm duriciem creature argue corda maligna: que noluit ad compassionem scindi: nec de morte filii mei, pie tate molliri. O mors ipsa ex tua crudelitate oīs uite uoratrix: ostende te compati filio meo: cuius membra depascis: & átiquorum mortuorum aperias monumenta: ut uel sic cōfundatur istorum impiorum insensibilis uita. Sic quasi uidetur deus paret filiū flere per naturā corporeā: & sic matri anxie remediū solacii conferre: quod quia eadē est operatio patris & filii: ideo ut oñdatur deus esse qui patitur in duobus subnectit uersiculis.

Iesus orbem cōcutiens.

Iesus excruciatus.

Quomodo autē putas: mrīa uiscerā de nouo condolebant cōpassionis affectu ad deū filiū morientē: qui sic uidit sup ipm flere luiana celi terrā tremere sub pedibus suis pro īmanitate flagitii: & saxa durissima contra naturā pscindi: ac si lamētosis clamoribus deplorantis in cruce filii sensum pie compassionis acciperent. Certe poterat bene concludere quod decebat matrem illū flere: quem elementa insensibilia deplorabant.

Iesus latronem erigens Cap.xiiii.

Oc fuit quod benignus saluator in aīam dextri latronis respexit respectu miserationis & gratie ipm tpaliter uocādo ad sue redēptionis beneficiū: sicut ipm eternalr elegerat pde stinādo secundū ppositum uolūtatis sue gratuita sua bonitate: nulla alia cā ex pre ipsius latronis expetita. Sicut nec in aliquo electo nō sola dei gratuita bōitate: qui reprobis occulto suo semp tñ iusto iudicio dat quod oībus debebatur. Electis autē ex solo influxu sue bōitatis quo eternalr apparuerunt sibi in sancto hoc est iesu: temporalis iustificatiōis effectum tribuit: & in eodem iesu perseuerātie bravium: & in ipso eodem eterne beatitudinis largitur aspectum. Quod quidem est ita electorum gratuitum donum sola dei bonitate ipsis impensum: & nullo modo esset eis debitum: cum ipsi essent eterne mortis ut ceteri debitores: non ex electione gratuita qua nos eternaliter elegit in merito passionis filii sui: ut essemus participes sue beatitudinis: cuius nos in presenti uita per gratiam facit consortes imaginis. Et licet tota christi uita fuerit nostre redēptionis meritū: tñ ī sue mortis doloroso supplicio facta ē electorum copiosa redemptio. Et ideo dum thesaurus sue passionis effunderetur in actu ad paternam iustitiam pro nobis: congruum fuit ī electum latronem abundāter largiflua charitate cōtribui. Et quia indignus oīmode quantum ex se ipsis erat sola dei bonitate debebat effundi. Sicut & Dauid canit nulla alia alegata causa. Saluum me fecit, quoniam uoluit me. Ideo congruum fuit quod hic latro sue maliciose uite dimissus forsitan in pricipio passiōis simul cū reprobato latrōe i saluatorem pium iuxta suū crucifixum latus blasphemie uerba iactaret: ut declinaretur quod erat de ipso: & quod foret per saluatoris gratiam mox futurus. Non mī assero quod in cruce cum altero blasphemauerit xpm: licet pluraliter hoc scribat euangeliū. Potest enī secundum Augu. saluari: ut ponatur more scripture plurale p singulari: & ad gratuitā electiōem suam mōstrandā sufficit tota pterita malitia uite sue. Iste aūt latro iuxta dextrum saluatoris latus confixus figuram tenuit omniū electorum: qui, prius natura filii ire sicut & ceteri: uocantur ad eternam beatitudinem solo patris miseratiōis respectu. Et ideo erectio istius latronis debuit esse altissima: tam ex condecentia dei gratiam largientis: quam etiam ex figura quam tenuit dictus latro: sue uite terminum cum patiente iesu compensato cursu. Mustum enim inebriantis amoris quod tunc de uua iesu exprimebatur in torculari supplicii: quod etiam in futurum in omnes nationes debebat effundi: largifluo participio debuit animā electi latrōis replere: & ipsam inebriare perfecte: & sic a suo uicioso amore omnis mali alienare totaliter: ut in nouam creaturam similitudinis mortis iesu plēissime formaretur. Unde & uirtutes huius latronis infuse menti supra cōmunem statum ad alta transcendunt. Quale enim fuit ipsum dei filium credere: quem uidebat ut hominem infirmum contumeliosa morte finiri? Quale etiam fuit ab illo sperare salutem: quem ī proprio corpe uidebat oī salute priuatū? Quali charitatis ardore illū dilexit: quē sue mortis pcio uidit sibi in ipsa die paradisum cōferre tot sceleribus irretito. Unde & totum quod habuit ipsi iesu in sacrificium perfecti immolauit amoris: māibus enim & pedibus crucifixus non potuit sibi seruire nisi de corde & lingua: cor sibi ī thymiama perfecti amoris & odoris ardenti charitate sacrauit: lingua sibi exhibuit omni modo. Primo propria & totius generis humani scelera confitendo: asserens nos penalibus angustiis digne plecti: cū dixit. Et nos quidē iuste. Secū

do angustias christi iesu gratuitas asserens ex sola charitate ꝓcedere eius innocentiam allegando: cũ dixit. Hic autem nihil mali gessit. Ex quo sequitur ꝙ a diuina iustitia nihil pati potuit quod noluit.

Tertio etiã blasphemantem latronem impium charitatiua reprehensione arguebat: cũ dixit. Neq̃ tu times deum: qui i eadẽ damnatione es. Vbi forte contra superius dictum posset dici ꝙ nõ blasphemauerit deũ saluatorem: quod si ita est placet. Nõ tamen potest necessario argumento concludi: potuit enim prius blasphemare: postea uisis signis cõuerti: & sic conuersus non conuersum redarguere i blasphemia perdurantem. Quarto toto mentis affectu: & ipsius lingue affatu cũ multa cordis contritione: cũ multa mentis deuotione: & q̃tum permisit acerbitas supplicii cũ conuersione faciei bẽigna & humili ad dilectum iesum stupẽde perfectionis & breuitatis orationem effudit: cũ dixit. Domine memento mei cũ ueneris in regnum tuum. In qua oĩs uirtualis cõplementi perfectio continetur: si deuota mens sciuerit explicare. Et ut modicũ pateat in quanta fide fundatur in moriente eternam uitã credere: in quanta spe erigitur: & sic ab omni mundo reiecto celeste regnum sperare: in qua excessiua charitate liquatur: qui sola dilecti iesu memoria cõtentatur. Quali fulcitur prudentia qr nulla postulauit caduca. Quali fortitudine roboratur: qr sic subito supra omnia sua scelera superfert. Quali tẽperãtia contentatur: qr in sola uoluntate saluatoris premii mensuram reliquit. Quali fulcitur iustitia: quia sic oĩbus debita tribuit secundum conuenientiam rationis: ut sibi ꝓpne confusionis contumeliam in confessione redderet: proximo transgredienti charitatiuam correctionem impenderet: deo saluatori plenam compassionem sue mortis: & totalem immolationem sue imbueret uoluntati. Vnde nec mirum si sic conuersum latronem saluator sic copiose ditauit: quando in responsione dixit. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso

Vbi pondera
Quantam rem dedit: quia paradisum
Cum quanta celeritate: quia hodie
Cum quali societate: quia mecum
Cum eterna stabilitate: quia eris
Cum iuramenti certitudine: quia amen
Cum alterius internũcii exclusione: qr ego dico
Cum quanta dignatione: qr ignominioso latroni.
Per uirtutem tamen penitentie ex infusa gratia facto digno: cũ dixit. Tibi. Et ideo nõ iuspendẽdus est iste latro: nec locũ modicũ iter sanctos debet arbitrari tenere: sicut ex seq̃nti uersiculo explicatur.

Iesus dans principatus Cap.xiiii.

Oc enim fuit quando sue matri dedit primatum compassionis: ut esset mare magnum omnis deplorationis & lamentatõnis mortis sue: in qua omnes mentes alie tanquã i mari magno quasi uasa modica exhaurirẽtur: de quo magis infra dicetur. Ioanni dilecto discipulo dedit ꝓmatum adoptionis: cum ipsum fecit sue matris filium dicendo. Ecce mater tua. In quo exemplariter omnes electos fecit & istituit legitimos filios charitatis materne. Ipsi enim in Ioanne figurantur in quo est gratia: omnes electi per gratiam adoptantur: unde & ipsi electi si uolunt huius gratie habere participium: debẽt satagere dolores maternorum uiscerum mentaliter experiri in similitudine Ioannis: qui dolores crucifixionis iesu & materne compassionis plus omnibus degustauit. Talibus enim doloribus conquerit huius filiatio cõis: latroni autem electo primatum associationis contribuit ipe iesus: cum ipsum taliter conuersum iuxta latus suum crucifixum elegit. Singularissima enim priuilegia gratie in isto latrone fulxerunt. Primo quia solus inter membra xp̃i corporaliter passus est crucis supplicium simul cum ipso: in quo decoratur effigiata similitudine saluatoris: quia crucifixus crucifixum associauit: & hoc priuilegium non conuenit alteri cuicunq̃: nec obstat ꝙ crucifixus fuerat p̃ sceleribus suis: quia post plenam conuersionem fuit legitimum mẽbrum xp̃i: & ex tunc pena sua fuit cõfigurata similitudini mortis eius. Secundo etiã solus matrem associauit in lamentatiõe dolorosa morientis filii dei pro scelenbus nostris. Nulla enim creatura huius uite matrem associauit in lamẽto p̃fato: isto dumtaxat excepto latrone. Licet enim Ioannes & maria magdalena deflerent amare moriẽtem iesum: non tamen ipsum defleuerunt: ut deũ pro redemptiõe hominũ morientem. Vnde & eorum lamenta multa fuerunt informitate insipida. Solius autem latronis huius fuerunt simul cũ maternis uisceribus acceptata lamenta: quia uere deũ credidit sibi infusa fide: quem tamen multo doloꝛe hominem morientem uidit. Tertium latronis priuilegium in quo non hũit socium fuit: ꝙ xp̃o condemnato ab impiis iudeis tanq̃ reo eius innocentiam publice predicauit: & ipsum saluatorẽ suũ moriẽtem tanq̃ eternum deum: armis quibus potuit ut suus collateral' miles strenue defensauit. Vnde potest probabiliter credi: ꝙ non solum scelestũ increpauit latronem: & sibi xp̃i innocentiam allegauit: & proprium scelus iniecit: sed etiam ꝙ propter iudeos & illos malignos principes: post tam duras contumelias illatas saluatori non associatos de eius suppliciis: que sic impie exierant insultatori morienti iesu aspera increpatione confudit: nec est inconueniens credere ꝙ cum ipse superuixerit morti iesu: & uideret maternos gestus uersus filiũ amaritudines exprimentes dolorum: ꝙ aliqua uerba cõpassibilia & affectualia illi quã matrẽ suam uere recognoscebat expressit. Qui enim sciuit se redemptum a xp̃o: non dubitauit se filium uirginis matris eius. Quartum quia solus tunc petiit salutem: quãdo saluator eam pro omnibus faciebat. Vnde & abunde recipere debuit: sicut & fecit.

Quintum: quia tunc tenuit figuram & quasi uicē omnium electorum: cum ipse repletus fuerit spiritu sancto: tanq̄ electus ad ista percipienda priuilegia: & multa alia q̄ nō sufficio explicare: scias ꝙ spiritus sanctus ipsum inhabitans ipsū agitauit ad oīa facienda que decebat ipsum facere tanta imutatiōe a xp̄o subito inouatum. Arbitror autē ꝙ electrix gratia que in isto sic signanter effulsit: ut esset omnium redemptorū figura: istum latronem tam in plene compatiendo iesu: q̄ in predicando eius sanctitatem: q̄ in afortando matrem lamentantē q̄ in arguendo iudeorum proteruiam & impiam crudelitatem q̄ etiam prouocando omnes assistentes ad tanti piaculi pietatem: facit strenuissime operari.

Nec obstat si diceres quare euāgeliste de talibus nihil scribunt. Scribunt enim tantū: ex quo potest mens deuota ista elucidere non dicta. Scribunt enī ipsum a deo electū ipsum exorasse xp̄m: & ab eo postulasse regnum. Ex quibus luculenter apparet ipsū a xp̄o redemptum: & per spiritum sanctum iustificatum. Attende autē tu qui es prefactis repugnās: ꝙ quando ipse spiritus sanctus aliqua creaturā ad aliquem statum elegit: omnia sibi imbuit: que decet illum statū habere. Modo cogita si decebat christum redemptorem mediocriter dare taliter postulanti latroni: imo uere ip̄m decuit. Sicut ipse habebat latus corporale apertum ad faciem illius latronis: ꝙ ipse reseraret sui cordis archanum illustratiōi mentis illius electi militis & fidelis sodalis. Et ꝙ sicut tunc sine mensura seip̄m toti exponebat orbi. ꝙ similiter inestimabiliter effunderet se illi menti. Tunc enim quando mustum amoris iesu in torculari crucis exprimebatur compressiōe doloris: quo totus inebriandus fuerat orbis: non debuit quasi i paruo ciatho propinari latroni: sed tota apertio fuementis in torculari cordis iesu quasi sine mēsura dimergi: unde non puto istum latronē: nisi inter sublimes dei principes collocandum. Attende autē ꝙ quandocūq; de aliquo electo scriptura mētionē facit in aliquo statu sublimi: licet nihil dicat: relinquit cogitandum expertis mentibus omnia alia circa ipsum electum: & per illum fore facta q̄ statū illum copiose decorant: unde cogita q̄ decuit illum latronem facere: & tūc poteris uidere ipsum fecisse stupenda circa prefata: & q̄ nō potuit: suppleuit mēte. Vnde nec mediocriter est pensandū: ꝙ xp̄us sibi paradisum promittendo singulariter dixit. Mecum eris: per hoc insinuans ꝙ istum tunc in cruce habebat rex crucifixus sicut collateralē militem secum strenue cōpugnantē: unde in illo uerbo. Mecum eris: antonomatice exprimitur associatio & similitudo xp̄i regnantis correspondentis associationi similitudinis morientis. Oro ergo te piissime & potentissime latro in regno celorum: ut mihi peccatori impio & uero latroni imperres a tuo dilecto iesu ut sibi perfecte cōmoriar: uirgini condolenti & lamentanti filius condolens & collamētator adiūgar: xp̄m in sua uirtute falsificatū ab ipsis zelo uirtutis toto corde defendam: & impietatem sceleratorum xp̄m impugnatiū zelo charitatis reprehendendo conuertam: ut sic tuarum particeps uirtutū i decursu uite tue paradiso cōiungar socius i fruitione uisionis beate.

Iesus matri compatiens. capi. xv.

Vis bone iesu posset exp̄mere quāto cōpassiōis feriebaris telo: quādo materna uiscera cōtuebaris omni amaritudine tue passionis repleta. Nec non & ipsam faciem pallidam & quasi sine morte mortuam: & tui sanguinis aspersione manibus & uestibus & faciem cruentatā gemitibus anxiam: uoce raucam: lachrymis p̄fluā: & totam in tuis doloribus inabyssatam: ictibus casuum ex uoluntate te tangendi collisam: & omnis consolatiōis sonetate priuatam: uere enim bone iesu nouam & magnam amaritudinis crucem ex tue matris tali consortio pro nobis peccatoribus assumpsisti: unde cum nulla creatura minor ipsa dolores cordis eius mēsurare sufficiat: tu solus tue dilectissime matri pro te & pro nobis miseris & idignis filiis fuisti debita mensura compassus. Et hoc bone iesu fuit ad tui doloris augmentum: quod non solum in te sed in altero hoc est in materno corde fuisti sic letaliter crucifixus. Vt autem tibi anima mea misera aliqualiter pateat quantus fuit dolor cōpassiōis cordis iesu ad matrem dilectam: cogita quantū potes: quanta fuerit in corde uirginis dolorum mēsura. Nulla enim ratio fuit in corde uirginis: non solū q̄ minueret sed que non augumentaret huius doloris uirtutem. ꝙ si mens tua semper dei diminuens bona: dicat quod nō debuit tantum dolere cū sciret istum ista pati uoluntarie: & seipsum si uellet de morte: & de pena posse redimere: sciret etiā ꝙ ipsam & omnes electos de infernali gehēna sua liberaret morte. Et ꝙ sicut dei filius tertia die debebat resurgere: & ꝙ ex ista morte iste filius suus deus homo debebat accipere a deo patre nomen super omne nomen: quo in nomine eius flecteretur omne genu: celestium scilicet terrestrium: & infernorum. Et non solum ipsi iesu: sed etiam propter ipsum ipsemet uirgini eius matri. Aduertas carnalis anima: ꝙ hec omnia dolorem pietatis materne multipliciter augmentabant ex istorum etiam respectu: si tamen eius menti tunc occurrent dolorum aculeis amplius pongebatur. Ad quorum euidentiam nota duplex fore genus dolorum. Quidam manantes ex impatientia & desperatione mentis a deo & ex cōdescendentia odii in proximum quibus anima delectatur & in abyssatur in angustia: ꝙ de deo: uel de proximo se uindicare non potest: & ꝙ uelit: nolit penas sustinere ab eisdem. Isti sunt dolores infernales & prophani qui solum reprobis reseruantur. Nec infliguntur electis nisi in quantum ad tempus p̄ suis peccatis illi impie ciuitati iungūtur. Abiit autē talis dolor a christo: & a corde ma-

terno:& ab omni eius electo. Nunq̃ enim de hoc
dolore.uel modicũ degustauit. Est aliud genus
dolorum quod ex complacentia uoluntatis assu-
mitur & secundum uirtuales regulas ab eterna in-
fluentia dei in electorum mentibus mensuratur.
Nec ihus doloris posset unam stillam habere crea
tura aliqua in seipsa. Est enim ex spiritus sancti in
fluxu agitantis mentem ad dolendum quantũ do
lere debet. Et sicut iste dolor est semper uirtuosus:
ita est semper uoluntarius. Et quanto magis ẽ uo-
luntarius tanto magis est incensus. Et quanto ma
ior est gratia in anima: tanto est magis uoluntaria
ad augmentandum in se omnem uirtualem dolo
rem: unde & dolores ineffabiles corporis iesu. de q
bus est modicum superius balbutitum a gratia uni
onis sumpserunt sue immensurabilitatis augmen
tum: unde & ab aliquibus dr: ꝙ illi dolores fuerũt
in corde iesu a diuina sapientia dispensati: quod sic
ego intelligo: ꝙ diuina sapientia uidens infinitatẽ
culparum offensionis uidit quantum dolorem req
rebat plena & abundans satisfactio eorundem. Et
quia nulla creatura tantam poterat in se dolorum
mensuram nisi ꝑ unionem diuini suppositi dilata
re in summo. Ideo statuit hominem assumere i uni
tate in persone: & ex tali unione illam dilatare assũ-
ptam naturam: ad illius inestimabilis mensuratõis
receptandam capturam: unde omĩa obiecta occur-
rentia aspectui mentis christi argumenta que men
ti carnali concludunt: ꝙ in mente xp̃i ex diuersis &
respectibus sue passionis minuerentur dolores: ex
sophisticatione carnalis sensus & apprehensione ꝓ
cedunt: nec illum uirtuosum dolorem diminuunt:
sed augmentant: sed & alium prophanum & iufor-
mabilem excludunt. Vnde si argueretur a men-
te carnali de christo homine: ꝙ precognitio salutis
humane quam preuidebat sequi ex sua morte: & re
stauratio ciuitatis superne: & acceleratio resurrectio
nis tertia die: & dispositio & acceptatio uoluntatis
paterne: & honor predicandus in populo charita-
tis sue debuerunt minuere dolorem in christi men
te. Respondemus expresse ꝙ ista omnia debuerũt
uirtualẽ dolorem augere. Cum enim omnia supra
dicta ex christi acquirantur dolore: tantum dolo-
rem debuit christus assumere: & tantum sibi debu
it diuina sapientia infundere: quantum sufficeret ad
predicta omnia conquirenda. Et ideo si iste nõ fuis
sent subsecute gratie: de sua morte nũq̃ uoluisset ñ
solum tantũ dolere sed etiam nihil tolerabile assũ-
psisset. Et ideo quanto ipse uidebat uicinius resur-
rectionem instare tanto sciuit ꝙ pro tempore pas-
sibilis uite & maxime passionis illate ampliorem
oportuit angustiam assumere: ut posset illorum do
lorum a diuina sapientia dipositorum exigente iu
stitia immensurabilem mẽsuram adimplere. Quia
uero dolor in amore mensuratur: ut quantus est
amor alicuius: tantus sit dolor de eius offensa. Et
christus ex unione diuina deum amaret inestimabi
liter: hoc ipso inquantum passibilis erat habuit do
lere ita immensurabiliter sicut amabat: propter qđ
ad uidendum aliqualem causam illius immensura-
bilitatis: imaginare si esset unus deus qui esset to-
tus dolor: sicut uerus deus est totus amor: & ille de
us doloris uniretur christo unione personali & sibi
dolores infunderet: cogita quantum doleret. Sic
aliqualiter potest uideri quomodo dolores christi
inestimabiles fuerunt: unde & rationes contradicẽ
tium fantasmata sunt errantium & iguorantiũ do
lorum iesu radicẽ & causam. Sicut ergo tibi aliqua-
liter expressi in christo homine. Sic & in ipsius intel
ligas reuerendissima matre: ꝙ ad illam immensura
bilem mensuram dolorum iesu supra omnem cre
aturam spiritu sancto influente accessit: quãtum sta
tus materne puritatis & dignitas participii iesu: &
nature consortium requirebat: unde cum isti dolo
res sint radix omnium uirtutum reducte post den
uationem peccati: nulli dubium est ꝙ in mẽtes hu
manas infunduntur sola influentia spiritus sancti.
Et ideo quanto mens ẽ magis deputata a labe pec
cati & magis dilatata in amore dei: magis est capa
bilis huius doloris intensi. Et quia in christo iesu
esse nature assumebatur in unione gratie ideo om-
nes dolores quos afflictio nature passibilis format
a consortio gratie: in usum uirtutum reformat: &
sic augmentat sicut illa eterna sapientia ad redem-
ptionem copiosam requirere cognoscebat. Sic per
omnem modum secundum maternos gradus fu-
it in dilectissima matre eius. Nam cum ipsa non p
naturam: sed per gratiam simul fuerit uirgo & dei
mater: omnes ille operationes nature fuerunt gra-
tia superuestite: & ex ipsa spiritus sancti gratia agi-
tate & mote: unde & post sanctificationem puto ꝙ
in dei matre nullus fuit motus respectu filii quan-
tumcunq; uideatur nature: qui non fuerit spiritus
sancti gratia agitatus. Quod maxime non dubi-
um est in illis motibus quibus ferebatur in christũ
tanq̃ in suum filium naturalem & filium dei patris
unde etiam in omni anima electa istud est ineffabi
liter uerum: ꝙ quanto magis continue ab omni-
bus uitiis depuratur: tanto magis i doloribus chri
sti continue crucifigitur. Et ratio est: quia talis cru-
cifixio non potest esse nisi ex spiritus sancti in-
fluxu. Et est iste dolor operatio spiritus san-
cti: quam in anima facit: & ideo anima uitiosa
non libere permittit spiritum sanctum agere in
se: sed continue contra ipsum bellat & repugnat
suorum resistentia uiciorum disputans dubitans
& allegans: quod non debuerunt tales dolores
esse in corde christi & corpore. Et ꝙ non sit mul-
tum necessarium tali participatione dolorum xp̃i
iesu continue insudare: & quasi sub specie utilitatis
maioris ex initio suo suo auertens cor a contempla
tione talium se in aliis occupat distractiuis & super
notum afflatiuum destructiuis: & sua malitia ceca
dicit sepe se in his plus deo seruire: unde nec ad ex
perientiam illius quasi infinite capacitatis christi ie
su in doloribus & uirtutibus suis sinit se ducere: pro

ut sepe misera ipsamet experitur: q ipsam uellet in
pellere internus afflatus. Anima autem scelerata ra
ro aliquid potest capere: nisi illos superficiales dolo
res: quos in passione uulnerum uisus est sustinere
in corpore: quia non nouit aliter: q secundum suu
carnalem sensum spiritualiter estimare. At econtra
mens mundi permittit intra se spiritum sanctum
currere: & absq aliqua sui resistentia operari in se e
manationes uirtutum: sine sui rebellione uel negli
gentia: suos cum tota se recipiēdo influxus. Vnde
secundum mensuram emundationis a uicijs ē mē
sura transformationis per spiritum sanctum in do
loribus crucis. Et ideo anima que magis accedit ad
puritatis fastigium sentit transformationem totalē
dolorum christi: unde non est dubitandum q errāt
dicētes uiam crucis nouiciales feruores: & dicunt
se eleuatos ad altiora solatia: arduitatem intermittē
tes uirtutum & in seipsis extinguentes spiritus san
cti influxum. Non enim uacat ista crucifixio a sum
mo diuinitatis dulcore: immo quanta est transfor
matio in christum passum & doloratum: tantum
transformans in deum sublimē & gloriosum: ma
xime si uenisti ad purgationem tui uiciosi amoris:
ut glorias eterni dei & tropheos uirtutum non di
ligas propter te: nec in recuruo amore reciproces:
sed in perfectissima abnegatione tui solum diuinā
gloriam ut dei est: & uirtutes ipsas ut emanationes
uoluntatis diuine: propter hoc tamen q ipse uult
& nulla alia ratione degustes. Et cum ipse saluator
dicat: uolo ut ubi ego sum ibi sit minister meus: ta
li menti sic abnegatione sui soli sue ministrans uo
luntati duplicis status sui similitudinem impartit.
Sicut enim ipse simul fuit uiator & cōprehensor:
& secundum eandem partem mentis sue simul in
in summo beatus & doloratus: sic & tali anime per
fecte purgate simul aliquādo perfectam transfor
mationem in suis doloribus: & perfectam fruitio
nem de fruitione uie locor in suis eternis splendo
ribus cōmunicat. Et puto q forte fuerunt plures i
hac uita ad hanc perfectionem adducti ut simul se
sentirent mente & corpore transfixos & inabyssati
onibus & ardoribus diuinitatis iesu & paterni pe
ctoris i mentis inabyssatos dulcore. Quod uere ar
bitror i beato francisco post apparitionem seraphi
cam esse completum: q & ipsa apparitio dilecti ie
su crucifixi in spe seraph manifeste declarat. Ap
paruit enim crucifixus pariter & alatus & simul con
fossus uulneribus: & splendoribus flāmeus: ut hac
apparitione ostenderet: q franciscum & carne cruci
figeret: & mente transformaret in suos inabyssales
dolores: & anagogicos & flāmeos ardores: & sara
phicos gustus & contemplationis uolatus sic sua
benignitate formaret: q i suis meditatiōibus & le
gitimis filiis spiritualiter deberet compleri: illa cor
poralis effigiatio prothosigniferi crucis frācisci ex
tance signum. Vnde & cū christus cruoem accepe

rit in utero matris sue: cōtinue eam baiulauerit cor
de: & eam formauerit multa austeritate in corpore:
nunq dixit Consumatum est: donec toti suo effu
so sanguine dilaceratum corpus in dolore affixum
cruci reliquit exanime. Nec unq nisi de cruce legi
tur spiritum suum in manus recommendasse pater
nas: unde multum errat qui credit se aliquid degu
stari diuinum: nisi per ostium introducatur sacratissi
me crucis. Et si quando anima absorta totaliter in a
byssum increati luminis omnium creatorum: tam
sui q aliorum obliuiscatur ad tempus. Si lumen il
lud fuerit uere diuinum: & non diabolicum: nec de
ceptorium: quanto plus fuerit inabyssata in deum:
tanto nouo gradu reperiatur i altiori participio do
lorum inabyssalium crucis christi. Et ideo timeo q
multi eleuantur a cruce dicentes se contemplari di
uina: per illum q sedem suam posuit ad aquilonē
& sic se similem altissimo fore dixit. Occulte autē
presumptiones reputationis proprie talium fatuo
rum in spiritu errantium merentur sibi a deo tales
excecationes permitti: ut auulsi a porta uerorū gu
stuum & fruitionis uirtutum: & diuinorum lumi
num: scilicet crucis christi in quibus deceptoriis ui
sionibus & uanis uel internis suis falsis fantasmati
bus a diabolo forte ut potest credi formatis fatue
delectentur: qui nisi conuertantur: timēdum est q
uorago luciferina subsequetur. Vnde concludo de
uotionem istam: q sicut ex gratia unionis non est
finis in christo. Ita non est finis in doloribus suis:
sane intelligendo. Nec in uirtutibus & statibus sub
limibus ibi contentis. Et quantus est homo in illis
statibus: tantus est in diuinitatis splendoribus: un
de in uia nullus audeat presumere se non solū non
transisse crucis statū: sed nec peruenisse ad eius uel
debitum gradum: & quantumcunq in ea profici
at: sciat tamen semper in ea superesse quod querat.
Qui autem transisse se dicit: uel nunq eam uere at
tingit: uel impie ex ppria cecitate relinquit. Attē
de autem q sicut nulla creatura in hac uita fuit per
fecte purgata a fomite ita nulla fuit sine spiritus sā
cti rebellione in illis perfectionibus & uirtutibus
qs in ea spiritus operari conatur. Et cum inspiratio
ni spiritus sancti rebellari non possit nec eius opa
tiones impediri: uel minui: sine offensa saltem ue
niali: puto q ista sit causa quare nullus quantūcūq
perfectus: sicut nec ipsi apostoli: uiuit sine offensa
delicti. Sola ergo beatissima uirgo plenissime ex
purgata liberrime sine aliqua rebelliōe recepit spiri
tus sancti influxus: & ideo spiritus sanctus qui ex se
semper largus est non auarus: quia ipsam uirginē
sine rebellione fecit: ideo eam in omni gratia reple
uit: quantum potest creatura capere non unita: &
quantum creature capacitas dilatatur ex dignitate
materna. Et quia fundamentū & radix omnis gra
tie & meritum est dolor cordis & corporis crucis
christi iesu: ideo ipsam tantum repleuit in summo

de christi doloribus: quantum non potest omnis creatura capere maternali statu non euecta. Modo cogita & mensura mentem uirgineam: quod si tua modicitas potest facere sicut formice pes potest uno passu totam mundi machinam mensurare. Sed sibi concessum est aliquantulum peditare ī latitudine orbis terre. Sic & tu aīma deuota aliquātulum pedita in latissimo mari oceano amaritudinis dolorum uiscerum maternorum. Et cum isti dolores in amore fundentur: omnes rationes intendentes amorem intendebant non dubium pariter & dolorem. Et sicut non minus dilexit ipsum quia sciuit eum esse filium dei: de se naturaliter genitum. Ita non minus: immo inestimabiliter plus doluit: qa uidit filiū dei sic horribiliter tractari: uilificari & occidi in assumpta natura: & de suis uisceribus concepta natura. Et sicut non fuit minus diligendus dei filius: quia ista uidit pro nostra redemptiōe assumere. Ita sibi fuit magis cōdolēdū: qa sic amorose tā imēsos p nobis sustinebat dolores. Et sicut ipse maiores dolores assūpsit p rdēptōe hūani generis: q̄ si nullum redemisset electū. Sic & beata uirgo maria sibi magis condoluit: quia ipsa uidebat q̄ dolores omnium in se portabat: immo sicut ipse fuit omnium redemptor: ita ipsa fuit omnium genitrix: mediatrix: reconciliatrix: excusatrix: & aduocata omnium peccatorum. Et ideo cum ipsa esset aduocata mundi: tantum dolorem spiritus sanctus suis infudit uisceribus: quantum sufficiebat omnium electorum genitrici: ad extusandam ingratitudinem mundi: qui sic dura morte de mundi fabrica suum expellebat auctorem: qui ad ipsos eruēdos de faucibus mortis de sinu patris aduenerat seruilem assumendo naturam: unde ipsa pro se & p toto mundo dignum deo morienti: & de se genito exhibebat lamentum. Et quanto certius sciebat seipsam per filii mortem redimi tanto magis sibi grata suo coniungebatur dolori: & quanto sciebat breuius esse tempus: quo mors ad solum triduum debebat in membris christi includi: tanto magis satagebat sibi toto corde commori & consepeliri: & tanto magis uacabat dolori: nullo modo nolens nec etiam pro resurrectione filii dum uiueret in carne passibili a dolore mortis eius participatōne fraudari. Et cum omnes electi regenerentur in christi morte: cuius mortis gustus debet electis esse refectio dulcorosa: dum uiuunt in passibili carne: ipsaq; fuit principaliter redempta: & in ipsa redemptione ad maternam unionem euecta: sicut per gratiam redemptoris ipsum redemptorem sola ipsa genuit: sic per eandem gratiam dolorem sue mentis plenissime sola participauit. Et ad hoc ipsam impulit illud quadruplex principium: de quo supra facta est mentio: q̄ dignum reddidit sacre conceptioni filii dei consensum: q̄ in dolorum eius materia replicare non piget. Electrix enim gratia que ipsam ad dignitatem maternam elegerat totam ad compassionem morientis filii impellebat. Ipsa autem celestis Hierarchia omnium angelorum influētia: toto conatu eum Hierarchizabat & sibi influebat: ut sicut dignum erat dignam matrem dei compati, et dolere: sicut ipsa plenissime faceret & se haberet circa filium & dei filium pro se. & pro omnibus dilectionis sue filiis morientem. Ipse etiam habitus gratie mētem informans uirgineam: qui ipsam reformabat ad dignitatem maternam: cum plātario uirtutum omnium uirginee mentis ultimato conatu mentem uirgineam propellebat: ut totaliter in christi penas & dolores angustiata mente saltaret. Quibus uirtutibus magis adiutorium contulit maternalis dilectionis connexio naturalis: qua simul eodem luctu quo lamentabatur morientem deum simul & doleret predilectum filium sibi contumeliose subtractum: & coram suis corporalibus oculis sic per omnem modum penaliter crucifixum. Ipse etiam iesus qui sciebat quod dignum erat matrem suam participare passionem: eam plenissime suis doloribus coniungebat: & hoc ex magno amore: quia bene uidebat q̄ mater nihil aliud desiderabat pro tunc: sed nec desiderare debebat: ideo eam plene exaudiuit: unde quasi seipsum totum dolorum intra cor uirginis ad modum sagitte iaciēs dixit. Mulier ecce filius tuus: hoc etiam requirebat tota uniuersalis gratia dispositionis eterne diffundēda in cordibus electorum que sicut apud patrem eternum ex sua gratuita bonitate meruit habere suum filium per mortis supplicium redemptorem: sicut etiam meruit: quia non erat bonum hominē esse solum: adiutorium apud patrem redemptori p omnia simile aduocatōnis materne. Et ideo dignū fuit q̄ talis mater: que omnibus filiis gratie preparabatur genitrix digna: digne obsequio morienti deo pro omnibus electis compassionis & lamentationis & participii mortis: que actualiter cor & corpus depascebat: unigeniti dei sacrificium lamentationis & transformatiue crucifixionis efferret. Et idō merito dixi q̄ menti uirginee nulla ratio occurrebat de filio: nisi in ratione amaritudinis & amaricātis & transfigentis doloris. Et si aliqua ratio menti carnali uideatur posse occurrisse materno aspectui sic absorbebatur ab amaritudine maternorū uiscerum: sicut gutta aque dulcis ab amarissimo mari. Et sicut influxus omnium fluuioꝝ in mari in amaritudinem conuertuntur: sic omnes rationes quas intellectus hebes in solatium considerat uirginis: mare cordis uirginei in amarum lamentum absorbent: unde sicut etiam spiritu sancto afflata: illo tēpore quo meminit ista facta: tum saluatoris carne: omnibus consolatoriis actibus exclusis: quantum potest se in compassionem memorie mortis filii dei inabyssat totaliter. Sic non dubium quod multo plus hoc fecit pro omnibus pia mater. Et

Et ideo ipsa est speculum & exemplum omnium lamentantium mortem xpi: & archa & armarium dolorum corporis boni iesu:quo thesauro suo intercessorio merito omnium debet mentes resperger filiorum:unde & istud uerbum qđ dixit iesus demonstrans ioānem. Mulier ecce filius tuus:licet etiā litteralit fuerit doloris gladius: penetralia cordis uirginei dolorose confodiens cū doloroso cōmertio filius zebedei sibi cōmutabatur p filio dei: tamen in intellectu spirituali: quo illi duo seraph: mater & filius semper sibi mutuo loquebātur:alterius generis dolore materna uiscera perfudit:quasi dicat fili gratie sunt filii tui:qui in peccatis nati per dei gratuitam misericordiam redempti:& post hoc lauacro mee mortis ingrati rpetitis iniuriis sibi horribiles infigentes maculas:& deo irrogantes iniurias.causas dolorum mortis mee repetere non uerentur. Tu ergo nunc illorum aduocata:& suorum ablutrix scelerum:collige mei sanguinis lauacrum: quo tanq̄ fonti lauacro:filiorum tuorum possis abluere maculas. Collige mee faciei pallores: meorū uulnerum dolores:mee lamentationis clamores: cordis quos conspicis inestimabiles anxietates:& digno affectu mihi compatere: mihi cōmoriaris: mihi crucifigere:& omnium istorum ingratorum sic defectus supple: ut meo supposito merito: qui sum omnis boni radix:in re: & in aliis merearis p istis filiis:quicquid uolueris apud meam clementiam impetrare. Vnde potes uidere anima deuota:q̄ insatiabilis amor boni iesu: qui omni modo tuam operatur salutem:tuis iam compatiens lapsibus:salutarem in recōmendatione materna tibi prouidebat medelam:& apud propriam iustitiam efficacem tibi constituit aduocatam: unde & ille qui primo meruit huius medicine sanitate potiri discipulus ille quem diligebat iesus: qui sicut in ceteris sic & maxime fuit in ista recomendatione dilectus: non mediocriter fuit ditatus ampliatione uirtutū istius sacratissime matris uirtutibus & excessiuis meritis:& eius cordialibus affectibus ex unigeniti filii sui illa recōmendatione insertus. Supplico igitur tibi dilectorum dilectissime: & uere dilecte Ioanes:q̄ mihi procuratorio iure quo me functus es in receptione possessionis materne:tibi:& mihi: & omnibus peccatoribus ab unigeniti filii charitate largita:me in possessionem sacratissimi beneficii: materni amoris:protectionis:& lauacri:& sacratarum suarum uirtutum optati participii:continuis apud ipsam patrociniis introducas:ut uel modicum possit pungi insensibilitas cordis mei:dolorata mēoria mortis iesu: quā piissima mater tua mihi & aliis indignis filiis dispensandam in se in unda refudit: ipsi materno conspectui presentato īpetrare digneris arido cordi meo simili liquefactione: totum in cōpassionis lachrymas emanare. Ex prelibatiōe ergo modica dolorum matris indigne descripta potest aperte clarere:q̄ sicut solus iesus fuit sibi plene compassus propter immensurabilitatem dolorum mētis sue: sic & ipse solus matris affectum plenissime ponderans solus plene cognouit: & solus plene compassus est doloratis aculeis mentis sue: ut merito dictum sit. Iesus matri cōpatiens: unde pie credendum est q̄ in aspectu eius iuxta crucē multa fuerit lachrymarum abundantia superfusus:propter quod sequatur.

Iesus fletu rigatus. Capi. xvi.

Anc ut nobis detur occasio loquēdi de fletu pii iesu ex compassione materna:notandum: q̄ totus uirtuosus sue uite decursus fuit quidam spiritualis fletus contritionis nostrarum offensionum: & dolorum diuinarum iniuriarum & supplicationis remissionis penarum infernalium pro electis:& impetrationis uirtualium perfectionum:& iustificantis gratie meritibus filiorum.

Et licet sic fleuerit:fletu mentali:fleuit tamē corporalibus occulis tam afflictionem nature sue sensibilis: q̄ etiam maxime reliquato miserationis affectu:ex multiplici miserie nostre causa manante:propter quod fleuit paruulus in presepio:& sepe i matris gremio. Et tu cogita deuota anima: qualibus agitabatur affectibus mens uirginea quando deū paruulū filium uteri sui flere uidebat in brachiis suis:puto q̄ & ipsa copiosis lachrymis filii fletibus iungebatur. De hoc fletu potest sumi illud sapientie septimo. Vocē similem omnibus emisi plorās.

Cum autem ipse iesus fecerit & docuerit: ut merito magnus uocetur qui docuit. Beati qui lugent: non seipsum huius beatitudinis benedictione priuauit: maxime cum in eius luctu tanq̄ in radice meriti omnis electorum luctus a diuina misericordia acceptetur. Sicut & omne aliud opus meritorium & perfectum in radice eorum que fecit iesus rationē acceptationis accipiat:pro ut christi charitas omnium filiorum operibus:& actibus:& affectibus:religione singulari iuncta. Et ideo omnia opera filiorum uirtuosa acceptantur in christo: & sunt digna

nita eterna:ficut principali agente. Ipse enim secū dum q̄ homo est principalis auctor omnis operis meritorii filiorum: inquantum illud opus diuine acceptationis retributionē meretur. Non solū autē in uita abundanter fleuit iesus: sicut in resuscitatio ne lazari legitur. Et in die palmarum in aspectu ciuitatis dissipande pro sue necis flagitio: sed q̄ maxi me in patibulo crucis abūde defleuit. Quod decla rans apostolus dicit: q̄ cū clamore ualido & lachry mis seipsum offerens exauditus est p̄ sua reuerētia Quod si lachryme sicut credendum est responde-bant clamori uocis: & affectibus mētis: & statui sui corporis: non solum fleuerunt illi pii oculi: sed fon tes fuerunt irrigui lachrymarum: unde & omnis mens deuota flere cupiens hauriat ibi aquas de fō tibus saluatoris. Et in isto nostro iesu bono com-pletum fuit desiderium Hiere. dicentis. Quis dabit capiti meo aquam & oculis meis fontem lachry-marum: & plorabo & cetera. Vnde non immerito edocta per spiritum sanctum sancta mater ecclesia tempore christi mortis in eius persona deplorat. Caligauerunt oculi mei a fletu meo. Non est ergo multum admirandum si totum maternum cere-brum defluebat in lachrymis: quando & corpus fi lii totum fluere sanguinem: & oculos eius in lachry mas quasi fontes effluere suo doloroso contueba tur aspectui. Quid mirum ergo tunc: si etiam dilectus ioannes: & illa beata maria magdalena: q̄ ab ipso bono iesu tot signa dilectionis acceperant: Si isti inq̄ duo dilecti totaliter reliquabantur in la-chrymas: & si precordia mentis eorum intenso scī debantur dolore: aspicientes dilectum suum tam doloroso flere ploratu: & totum laceratum: & san-guine cruentatum in duro sui corporis cruciatu.

O anima mea insensibilis & arida: & durior om ni petra: tota mente supplica istis duobus dilectis ut ab omnis boni fletus ipso fonte iesu tibi impe-trent tibi tui cordis pertinaciam emolliri & in abun dantes effluere lachrymas: pro tui compassione di-lecti: ut planctu unigeniti plangas eum.

Iesus cruore effluens. Cap.xvii.

Vis sine cordis sincopizatione intueri uale-at illos fontes manuum & pedum iesu ema nare sāguinē dei; sic ex amore nostri mani-bus & pedibus lacerati? Quis non uideat ibi aper-tas catharactas celi ut inundet diluuium grane ad nostram giganteam superbiam: & carnalem lasciui am suffocandam: quando capite confosso spinis: corpore diuulso flagellis: manibus & pedibus dila ceratis clauis: & ultra hoc omnibus corporis sui pū ctis & atthomis fluentibus sanguine in sudore? Totus enim ipse iesus uidetur in effusione sangui nis reliquatus. O amor qui liquas omnia: quomo do in doloribus pro redemptione mei impii pec-catoris reliquasti dilectum. Sed ut undiq̄ inunda-ret diluuium: fontes abyssi rupti sunt: penetralia ui talium & cordis iesu: quibus usq̄ ad intima pro-grediens dira lancea non pepercit. O febris putri-da & continua fetidissime concupiscētie mee: quo modo poteris ultra ebullire in corpore mortis mee que in meo dilecto iesu est purgata tam precioso sui sanguinis sudore? Egredere & longius fuge malo rum meorum spurcitia: quia sacra boni iesu nuntu-tio te expellit: non lāceola educta barbari. Sed cla uis spinis: & lancea: in tanta fluuiorum copia deri-uata: ut nisi longius uoluntaria fugias eorum uir-tuosos impetus & illapsus non debes impia posse sufferre quin suffoceris & per eas tanto super te ef-fluxo amore. O bone iesu: totus a teipso effusus in me: effunde me peccatorem impium a meipso: & i tua precordia tuo sanguine uacuata transporta. O uirgo beata tota infundere cruore dilecti filii tui: & pro te & pro sceleratis filiis totam te in suo effuso sanguine inabyssa. Sed & tu Ioannes dilecte gusta nunc in uigilia & bibe uinum illius pectoris: super quem in cena ex ardore charitatis iesu recepisti de-licatissimum somnum. Sed & tu penitens magda-lena dulcis deuota discipula: & singulariter dilecta: coruinam tuam pellem uite pretente in calido san guine delicati pueri iesu qui igne amoris feruet & ebullit usq̄ ad paternum pectus sic totaliter laua: decoque: & purga ruminās misericordiā ibi ad pe des dilecti iesu impensam: & sic te efficaciter tenēs a reprehēsibilibus excusatam: quo tota in suo laua-cro candidata columba albissima & dilecta effecta: sicut & uere es: ramum oliue decetero semper tuo portans in ore: pacem peccatoribus annuncians re missionis & gratie: & tu uere sis dilecta: uexillatrix & primiceria omnium per christi sāguinem: & sue mortis incertum ueraciter conuersorum. Sed & mi hi sceleratissimo omnium peccatorum tuo utcūq̄ deuoto perfectam expoliationem ueteris mee ma-litie & induitionem plenam cruciformis uite chri-sti misericorditer implorare digneris.

Iesus fons desicatus Capi.xviii.

On est mirum si dilectus iste iesus tot do
loribus cordis anxius: tot impiorum fla-
gellis: & opprobriis & laboriosis uigiliis:
preterite noctis fatigatus. Nec non & discursibus:
& impiorum ictibus impulsiuis: & tot circumrota-
tionibus quibus fuerat ad locum supplicii crucis
contumeliose deductus. Nec nō & tanto fluxu hu-
morū lachrymarum: & sāguinis: i supplicio crucis
dolorose portato: sic desiccatus fuit tā corde: q̄ om
nibus mēbris: ut merito dicatur. Iesus fons desicca
tus. O hydropisis & inestimabilis semper fluens
& sitiens mei uitiosi & in omnibus abominabilis
appetitus: quomodo non exsiccaberis: ut currens tā
ta in dilecto iesu pro te siccitate & siti afflitiua por
tata. O bone iesu qui pro me misero sic a uitali hu
more siccans: sicca me impium & tibi ingratum ab
omni desiderio mortifero omnis uitiosi amoris cu
iuscunq; creati.

Iesus amorē sitiens. Capi.xix.

Vm naturaliter omnes morientes sitiant:
quantam sitim debuit habere fons ille di
uinitatis iesus: tantis exsiccationibus atte-
nuatus: puto q̄ nullum corpus in hac uita tantam
penalitatem sustinuit. Licet autem aliam sitim
illud uerbum Sitio ingerat spirituali auditui mentis
deuote: tamen ipse bonus iesus humectationem
refrigerantis & sustentantis uitalis humoris: uoluit
nobis exprimere se in nostra effudisse salute. Et
ideo corpus eius siti amarissima cruciabatur pro
nobis. Quantum prescidit putas uerbum illud
precordia uirginee mentis: que in tali anxietate tu-
dens mori dilectum dei & suum filium: & clamo-
rosis uocibus potum expetere: & ipsa non habuit
uel aque simplicis modicum unde posset refrigera
re ardorem. Potuit autem ipsa filio respondere. Fili
dulcissime sic sum circumcincta tue paupertatis &
doloris funiculis: ut nec tectū habeam: nec cibum
possideam: nec uinum: nec aliquid temporale. Sed
& te dilectissimum thesaurum cordis mei quem so
lum habebam: uideo sic mihi dolorose subtractum
ut nec te contingere ualeam: nec uitam in dolore
finire. Nec te clamantem pre siti & monentē possū
uel aque modico humectare. O bone fili bibe me
totam in tuis doloribus reliquatam: effusam: & sau
ciatam: & me intra tuorum dolorum intima introdu
ctam exhaurias: ut in me penitus annihilata: tota
sim in tuis intimis dolorata. Licet autē dilectus
iesus sciret suas penurias & defectus uirtuose porta
re: & prenosceret expresse: q̄ sibi nō nisi potus ipo
tabilis & horrende abominabilis preberetur: uolu-
it tamen sitio exclamare: non solum propter causā
descriptam superius: sed etiā ut sitis insatiabilis sui
amoris interni seraphicis ardoribus sic loquendo i
gereret: quasi diceret peccatoribus. Ecce q̄ in acti-
bus corporis nihil potest dolorosius: opprobriosi-
us & penalius de cordis mei amore ondi: quia tali
morte uitam finio pro uobis redimendis debitori-
bus mortis. Sed tamen adhuc Sitio: si possibile fo-
ret mille milibus modis mortis uobis induratis &
insensibilibus: diuinum uestre salutis declarare amo
rem: ut uel sic saxea pectora uestra conterantur: &
ad reamandum illum fortiter attrahātur: qui sic gra
tuite: sic infinite uos omni dignos morte in amo-
re preuenit: propter quod: quia redēptoris fortissi-
me sitiebat amorem: dicitur in prefacto uersiculo.
Iesus amorem sitiens Nihilominus uerbū istud
sitio potest ad deum patrem referri quasi dicat. Ma
nifestaui nomen tuum: opus consumaui quod de
disti mihi & assumptam naturam passibilem sic in
tuum honorem consumpsi: ut omnibus exsiccatis
& effluxis humoribus uite uideam mortem instare
q̄ finis est mee passionis & uite. Sitio tñ si possibile
foret plus facere. Et si tui honoris est & uolūtatis i
his penis acerbissimis: tāto tēpore in holocaustum
tui odoris desidero meipsum offerre: ut quantum
est ex mee charitatis uirtute: nullo terminetur fine.

Licet enim deitas ad solum trienarium terminū
ānorum: uel parum plus terminauerit corpus iesu:
& peregrinationis eius holocaustum in penam &
cruciatum corporis sui in cruce ad solum trium ho
rarum restrinxerit spatium. Absit tamen ut charitas
iesu horum breuiū terminorum fuerit artatione cō
tenta: nisi in quantum fuit diuine uoluntati confor
mis. Sed simpliciter totaliter & libere quantū ex se
fuit si diuine uoluntati placuisset ab ea tantum pō
dus exigere se optulit & p̄ toto eterno honore di
uini nominis: & redemptione humani generis in
omni dolore predurare uirtualiter & letanter. Et si
uoluntas reputatur pro facto in quocūq; peccato
re gratia informato quando deest facultas: p̄ quan
to & q̄ infinitissimo sacrificio: reputata & acceptata
fuit talis uoluntas in homine deo: uere hoc est re-
conciliationis sacrificium: & redemptionis preciū
infinitum plus beatissime trinitati placabile: q̄ toti
us mundi culpe potuerint displicere: ut per hāc me
rito iesu charitate simus copiose redempti. Exp
giscere ergo anima mea christi morte redempta &
regratiari charitate cordis iesu: non pro trium hora
rum cruciatu sicut actu fuit in patibulo crucis: sed
pro toto affectu & actu mentis sue: quo factus est
sacerdos in eternum & pontifex secundum ordi-
nem melchisedech: neq; initium neq; finem hēns
uite.i.non habens terminū in sui longitudine & la

gitudine charitatis. Nihilominus etiam matri & p
fectis imitatoribus sue crucis:illo uerbo Sitio inge
rere uoluit:q ipse in cruce pendens bibebat & in-
corporabat sibi omnes dolores:oes passiones:oes
mētis āgustias:oia corpis martyria oia lachrymage
suspiria:oēs onerosas obedias:omnes austeritates
uirtuosas ieiuniorum fletuum:asperitatis uestimen
torum:frigorum:calorum penuriarum quarūcūq;
opprobriorum : uituperiorum : uilitatum : & iniu
riarum : quas unq̄ ipsi pro suo nomine sustinue-
runt:unde tali sue siti nec fuit cyphus modicus p-
pinatus suorum dolorum calio & amaritudini sup
infusus. Expressit etiam q āxie desiderabat istos
suos electos talem porum sibi dum uiueret in hac
uita in abundantia propinarum letanter suscipere.

Iesus felle potatus. Cap.xx.

Quanta fuit impiorum malignitas:que in-
nocēti & iusto homini : & dei filio sic omni
humore pro sua salute siccato in mortis an-
gustia constituto:nec modicum aque frigide uolu
it propinare:quin potius rabida crudelitate furens
acetum:fel:& myrrham diabolica arte cōficiens in
potum suo propinauit auctori: Quorum impieta-
tem horrendam illi multo horribilius imitantur:q
post finitam christi mortem:& resurrectionis pre-
dicatam gloriam:& assumptā regenerationis gratiam
suo saluatori ipsorum sitienti iustitiam. abominati
ones horribiles:& amaritudines felleas:acetosa acu
mina:myrrhata fastidia suorum scellerū i spurcitiis
carnis:in superbiis mentis.in iracundiis odiosis:in
desidiosis accidiis & fastidiis omnis boni:& actis
desideriis & studiis omnis mali iniuriose propināt
Quorum potus licet sit abominabilis christi ui-
sceribus in uita seculari & impia: tamen fortissime
christi nauseam prouocat in desidiosa & inepta reli
giosorum uita:qui inaudita crudelitate:non solum
potum suarum spurcitiarum:sicut & seculares faci-
unt:christo bibendum propināt: sed potius quod
dolorosius est:de charitatis uisceribus:intra que be
nignissimus dominus in religionis assumptione
eos receperat:cum intestinorum boni iesu doloro
sa quassatione seipsos diuellunt. Quos ipse signā-
ter exprimit angelo laodicie qui interpretatur tribus
amabilis:cum dicit:quia tepidus es icipiam te euo
mere ex ore meo. Quos enim in ardore conuersio
nis primarie intra sui stomachi intima amorose re-
ceperat:in sue uite dirigendos sequela noxie tepefa
ctos cum quassatura sui pectoris euomendos esse
renunciat: tanto horribiliores effectos illis tribus
qui nunq̄ ori dominico applicati sunt.i.peccatori-
bus secularibus:quanto q per nauseam proiicimus
fortius detestamur. In istis enim religiosis bo-
nus iesus exemplar eis & forma uiuendi singulari-
ter sitit sue imitationis amorem:qui econuerso pi
gritias:desidias:ociositates:gulositates:seditiones
ambitiones:paupertatis excessus:apparēcias hypo
critales:superstitiones superfluas:& idola falsi no-
minis religionis assumpte:defensiones sue malitio
se uite:impugnationes innocentium:reprehensio-
nes bene agentium:ne eorum tepiditas ueniat in
contemptum in arundinea eorum uita:& spongio
sa ac cauernosa malitia hisopo cuiusdam superficia
lis & apparentis amoris:diuini cultus ampliandi i
eis contumeliose non tam bibendam propinant:
q̄ uiolenter ingurgitant ipsi iesu uelit nolit intra sua
uiscera absorbendam. Nituntur enim isti falsi reli-
giosi scelera sua demonstrare uirtutes:& suam rela-
xationem tepidam augmentationem ecclesiasticā:
ac per hoc uirtuosam & prouidā xpo probare. Sed
quia ipse nouit decipientem:& eum qui decipitur:
ideo cum gustasset noluit bibere:qui eorum cogni
tam hypocrisim & malitiam noluit approbare:sed
tunc proprie clamauit. Consumatum est : & iclina
to capite emisit spiritum:quando status religionis
corrumpitur:sub specie prouidentie & colore uirtu
tum:tunc illius est consumata malitia nationis:hec
enim esse non potest:cum religio in perfectioni-
bus uirtualibus teneat summum gradum:nisi in-
ferioribus ante corruptis. Et ideo non restat bono
iesu nisi ut inclinato capite:hoc est assumpta & ap
probata & electa & iustificata & illuminata simpli-
citate personarum ulium illius temporis & despe
ctarum in fastu & statu reprobe nationis caute &
occulte ab illa natione expiret. Et quia illis corru
ptis qui debent esse specula aliorum qui regunt do
cent & informant alios:quasi ex ore domini ut eo
rum relaxationes noxias imitentur dicentes alia eē
superstitiosa non pertinentia ad perfectionis fa-
stigium. Quod etiam scripturis per eorum malitiā
deprauatis approbare nituntur:non restat per ho-
minem reformatio. Ideo cum clamore ualido & la
chrymis ipse bonus iesus tactus dolore intrinsecus
in solas paternas manus suum spiritum recommē-
dat.d. Pater in manus tuas commendo spiritū me
um:quasi dicat Sanctissime pater:corruptum est in
mundo quicq̄ docui:quicq̄ feci: quicq̄ passus fui :
quicq̄ per meos ueros imitatores exemplariter ꝑ-
bui de generibus filiis:& ideo nisi p te fiat reforma
tio non apparet. Tu ergo elige illos qui in secreto
ꝓposito tue sapie tibi placuerunt a ꝓncipio in qui
bus mee regenerationis & uite possit continuari
decursus exclusis superbis impiis : qui sic dolo-
rose mei corporis intestina quassauerunt. Vnde &
talibus temporibus stupendis modis & occultissi

mis ueritas diuini cultus a phariseis:scribis & sapientibus in oculis suis latenter declinat:& sup personas quantum ad reputationem talium nullius momenti mirabilibus illuminationibus & uirtutibus requiescet. Hoc expresse patuit in reprobatione synagoge cum suis sapientibus & prudentibus phariseis & scribis electis apostolis simplicibus paupibus & despectis idiotis & illitteratis: qr unde is reprobis i tãto cõtẽptu sũt hĩti & ut propria uita reputarent indigni. Vides autem quomodo deus eos posuit fundamenta electa & firma omni splẽdore & uirtute repleta ad edificium noui status in conuersione latitudinis orbis terre. Vnde & si ista latentia fuge diuini spiritus per eundem spiritum ab ipsorum impiorum rebrobatorum ore procedexit:euangelium refert dixisse iudeos custodibus sepulchri noue resurrectionis iesu gloriam nunciãtibus: dicite quia discipuli eius nocte uenerunt:& nobis dormientibus furati sunt eum. Vere & non ad insipientiam eis ipsi benedicti apostoli & christi discipuli nocte uenerunt:uestra quidem impii iudei:non sua uobis:scilicet relicta cecitate:quia eis nox uestra sicut dies luminosa resplenduit: & uobis dormientibus in corporibus carnis:ipsi furto sue latentis humilitatis suam perfectionem occultatis a mundo.furati sunt uobis regnum gratie & uirtutis:& intelligentiam omnis boni. Sic per omnia intellige simile mũdantibus finalibus corruptiõibus omnis status populi christiani in tẽporibus antechristi:tam mistici q̄ aperti. In illis enim diebus satis christus in cruce sitire potuit: & non nisi potum impotabilem receptum a reproba gente illis solis & paucis exceptis:qui minimitate sua seipsos abscondent per dei gratiam a turbine tempestatis & uniuersalis ruine:quos christus iudex in suam indiuiduam unionem assumens in iudicio cũctis spectandos proponet dicẽs. Quod uni ex minimis meis fecistis.mihi fecistis: ondẽs q̄ illorum minimitas aliis mentibus per antechristianas decipulas sue uite pfectiõi adhesit. Pro expressiõe ergo affectus cordis iesu & effectus mãlite peccatorum scriptum est: Iesus amore sitiens Iesus felle potatus.

Iesus clamando moriens Cap.xxi.

Oc fuit quando ille benedictus & innocens agnus: qui est uere sol iustitie trium horarum spacio in cruce pependerat: iam confirmatis omnibus cum clamore ualido & lacrymis:ad miserationis manifestandum affectũ: & diuinitatis declarandam potentiam: spiritum in manus patris commendans sue uite passibili terminum posuit: & mortis nostre amaritudinem degustauit. Quanto putas tunc dolore commotam deuotissimam matrem suam in auditu clamoris letalis diuidentis illam dilectam animam a corpore huius uite: & in aspectu deuotissime faciei eius benedicti iesu dulcorate in effigie mortis quando ipsum illi scelesti iudei qui ad ipsum spectaculum insultatum conuenerant ex tam aperto piaculo quasi compellebantur reuerti percutientes pectora sua in signum penitudinis & compassionis pro affectu tam deuotissime matris. Licet autem in ultimo uocis clamore quo dixit: Pater in manus tuas comendo spiritum meum: pertransierit & receperit in se amaritudines mortis nostre: tamen quia de clamoribus eius est sermo: nota pondus septem uerborum que ipsum in cruce factum euangelium dixisse refert. Vere enim in cruce bonus iesus ex abundantia cordis uerba salutifera & sue mentis qualitatem experimentia eructauit. Licet enim i ipso fuerit omnium uirtutum perfectio tres tamen in sue crucis supplicio nunc uel tenuiter exprimo in suis uerbis cõtentas: si quis subtiliter eas examinauerit. In eius enim corde fuit
Inestinguibilis charitatis ardor.
Inestimabilis acerbitatis dolor.
Insuperabilis strenuitatis uigor.

Et primo de amore explicemus: in quo est omnium fundamentum. Amor enim ipsius fuit
Remissionis peccatorum
Largitionis donorum
Confederationis animorum
Expositionis sui attractionis animi
Consumationis iure diuini decreti
Recollectionis & recõmendationis intra paternũ sinũ totius exercitus sui.

Primo ostendit primum uerbum: scilicet remissionem mitam peccatorum. Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Vbi nota q̄ supereffluens fuit amor cordis iesu super tam impios hostes suos: quia non solum plene de corde pepercit: sed etiam cum uerbis inexpressibili efficacia pro ipsis impiis aduocauit. Vnde nec allocutus est iudicem: q̄ prece non flectitur: sed paterno nomine suo blandiens genitori sibi quasi conclusit nihil filio debere negari. Secundo noti dixit examina: uide: pondera: sed ignosce: quasi dicat. Et si iustitia punitionem expetit ex suis actibus: misericordia saltẽ remittat gemitibus meis. Illud autem relatiuum illis refertur ad illos crucifixores cecos: debiles: infirmos & corruptos & ad malum promptos ex infectione nature: quasi dicat: pater non permaneat spiritus tue indignationis in illis: quia ipsi non sunt spiritus separati: qui ex impia eorum

malignitate offendunt: sed ex carnis sue pondere scelenbus immerguntur: unde & postea ipsorum ignorantiam allegauit dicens: quia nesciunt quid faciunt. i. redemptionis mee & interni amoris beneficium non cognoscunt. Addiscas ergo humana malitia dilecti iesu crucifixi doctrina: tuas annullare iniurias: & pro inferentium tibi conuersione toto mentis incendio diuinam maiestatem orare. Non solum autem in hoc uerbo feruens amor ostenditur: sed etiam magni doctoris materia euidenter exprimitur dum dignitas sue persone: & acerbitas illati supplicii: & charitas sic feruētissima cordis sui ab omnibus ignoratur & ingrate recipitur. Vigor autem sue mentis expresse ostenditur: quo crudelium persecutorum suorum iniuriis uictorialiter superans eas calcans & ducens pro nihilo sic excessiue remisit. Secundum fuit mire largitionis donorum cum dixit electo latroni. Amē dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Quod quia superius ē manifestum: q̄tum iesus eundem latronem dilexerit: dolorem & uigorem in hoc uerbo pandamus. Non enim fuit modicus dolor menti boni iesu q de toto cetu discipulorum: & omnium per ipsum conuersorum: in sue uite decursu & q maxime illius apostolici collegii sic in omnibus dilecti ab ipso non fuit inuentus uel unus qui i eum perfecte crederet: uel sibi in cruce pendenti digne passionis preferret lamentum ut sue diuinitati exorationis debitum cultum: quinimmo latrone confitente in cruce omnes sui dilecti in propria dispersi: ipsum solum sinebant mori: solo duntaxat Ioanne excepto: qui etiam iuxta latus iesu dolorose deplorans eius diuinitatem non credidit plena fide. O ubi tu eras lazare de nobilibus hierusalem en forte te timere oportuit ne posses tibi reddere uitam pro suo amore expositam: qui sibi eam reddiderat nature conditione sublatam: ubi & alii qui corporalia & spiritualia beneficia receperant. Non est inuentus qui rediret & daret deo gloriam dignam morienti: nec sibi compassionem offerret: nisi hic alienigena latro: propter quem dolorem amplius etiam motus fuit ipse iesus confitentis latronis precordiis: sic se totum inserere: sicut aliqualiter modicum expressum est supra. Vigor etiam mentis iesu in hoc uerbo patē ter ostenditur: quo nequaq̄ confusus nec uituperatus seu conculcatus fuit tantis doloribus sic contumeliose receptis: quin in alta sede sue omnipotentie & sue maiestatis regie se sedere sentiret. Propter quod sicut imperator eternus de omnibus uigorose triumphans cum tanta certitudine & cum sic honorificis circumstantiis sicut dictum est supra dilecto & electo latroni contulit paradisum. Tertium autem. s. confederationis animorum non solum exprimit: sed & uirtualiter efficit itellectus uerbi tertii: cum dixit. Mulier ecce filius tuus: deinde dixit discipulo: ecce mater tua. Vbi cum tota electorum caterua contineatur in subditis & prelatis: miro charitatis eos copulauit federe. cum matris & filii insigniuit nomine: ut per hoc discant prelati ad subditos se debere habere maternales affectus seu conceptus: & pie consolationis affatus: & sollicite prouisionis succursus: ut si necesse fuerit more pietatis materne sibi ipsis esuriant & satient uiscera pupillorum. Sciant ergo se ad subditos debere materna portare ubera: non tyrannica uel pomposa fastigia: que quidem ubera illa pia mater que continue per euangelium in christo filios generabat: & eos ex materno affectu ingiter percutiens: ipsorum supportabat defectus paulum dico apostolum doctorem gentium in fide & ueritate se habere ostendit: & aliis declarauit cum dicebat. Quis ifirmatur & ego non infirmor: Quis scandalizatur & ego nō uror. Et concludendo singula dicit. Omibus omnia factus sum. Et ista solatia propinationis maternorum uberum in subiectos ad duo reducit. s. Gaudere cum gaudentibus & flere cum flentibus. Sicut ergo unum uber pietatis materne bene agentibus & consolatis propinat lac congratulationis. s. gaudere cum gaudentibus. Aliud uero omnibus peccantibus & afflictis lac compassionis: cum dicitur: flere cū flentibus: ut per hoc & defectus & pfectus subditorum suorum deuoti prelati in semetipsos materna dilectione retroqueant. Vnde & quando saluator dixit uerbum prefatum. s. Mulier per hoc prelatis ingerebat q ad compatiēdum subditis suos debent ruminare defectus expressos nomine mulieris: & se in perlatione positos ut uacent conceptioni & generationi spiritualis procreande prolis: & ipsorum reformationi & educationi salubri. Et sciant se habere filios non seruos quibus debent prouidere de suis propriis: non eos tyrannice spoliare. Subditi uero sciant se habere ad prelatos suos filiales respectus in omni dilectiōe & estimatione pia: tanq̄ de amorosis matribus de suis superioribus estimātes: & quicqd durum & asperum ab eis manare uidetur: arbitrentur non de tyrannide odii: sed de medicinali amore manare. Sicut & ipse qui prelationem instituit amorosam bonus iesus illos quos in filios genuit: non de superfluo nutrimenti: sed de precioso sanguine cordis sui: nunc blanditur: nunc percutit: nunc flagellat: nūc ungit: nunc uulnerat: nunc medetur. Que omnia in prouisionem electorum equali charitate a suis piis uisceribus in utilitatem filiorum emanant. O quis mihi det sanctam matrē ecclesiam christi charitatis glutinio sic copulatā in oibus p̄lati se matres: & subiecti filios arbitrentur? Vere tunc ipsa esset paradisus quietis & pacis: in cuius medio liberaret

requiesceret iesus: cui semper i pace factus ē locus.
Dolorem etiam & intensum cordis iesu gestum maternis uiscenbus satis illud exprimit uerbum: cum dixit. Mulier: ecce filius tuus: demonstrato Ioanne: quasi dicat: pro tuo dilecto iesu influxu diuinitatis in te uirtuose concepto: quem possidebas in terris: tuum & dei patris filium. accipe Zebedei filium: hominem comparatione mei uilem & paruulum: quia tuus dilectus quem genuisti iesus: corporaliter nunc finitur in oculis tuis per supplicium dire mortis. Illa etiam demonstratio ecce: totam conditionem dolorosam tam sue mentis q̄ corporis ipsimet iesu & maternis uiscenbus: & nunc deuote ruminantibus ingerebat expresse. Vnde infinitum pondus illa demonstratio ingessit cordi materno. Sed & ipsemet iesu cōsideratione reciproca omnes circunstantias dolorum suorum non affectu retorquere uidetur: cum subditur. Ecce mater tua. Vigorem etiam mētis ostendit talis allocutio matris: in qua etiam discipulo sollicita recommendauit cura: & discipulis inseruit in charitate materna. Solent enim uicti doloribus sic suis occupari penis: ut de alienis curis non sufficiant cogitare. Quartum uerbum miram expositionem sui ex amore ad omne difficile representat expresse: cum dicit. Deus meus: deus meus: ut qd dereliquisti me? Et cum unamet derelictio & expositio sit patris & filii: non uidetur aliud dicere patri: ut quid dereliquisti me: q̄ respectu reciproco super proprium amorem conuerti & admirari stupendo & aliis admirabilis proclamare miram sui expositionem ad tam horribile genus mortis pro sic impiis & igrans. Cuius uere nulla potest alia ratio reddi q̄ sue inestimabilis charitatis incomprehensa mensura. Sciat ergo se non diligere: qui non se uult ad difficilia queque pro amico exponere. Et ista satis potest protrahere hic intuens mens deuota: Dolorem autem cordis ipsius Iesu etiam pretendit in littera: quo deuota boni iesu mens diram dei sententiam pro omnibus peccatoribus in seipsa recipiens & ponderis omnium dolorum pfectissime sentiens: ponderans & intuens: q̄si ad ipsum patrem querulla lamentatione proclamat: q̄ sic passionibus & contumeliis mortis opprobriose sit datus: ut quasi illius beate unionis & inuiolabilis coniunctionis: qua in dei supposito est ista dolorata natura inserta: uideatur oblitus paternus affectus zelo iustitie sue: & q̄ eum sic crudelitati impiorum carnificum & sue uoluntatis ludibrio dereliquit. Attende autem q̄ christi natura passibilis aliam derelictionis querelam & maxime expressiuam doloris: tam sue diuinitati & paterno amori: q̄ etiam nobis cū multa compassione sui ruminandam proponit. Quod cum in ceteris iustis & electis dei pro suo honore certantibus influxus diuini dulcoris quasi totam supportauerit & temperauerit uehementiam illati doloris: solus ipse benedictus iesus q̄tum ad hoc est preter ceteros in passionibus derelictus: ut tam intense pateretur: quantum illa natura passibilis pati poterat sine refrigerio aliquo: & quantum requirebat complementū illius meritre: quam sibi eterna sapientia iustitia exigente statuerat: & quātum tantorum scelerum requirebat copiosa redemptio. Et hoc etiam attestatur uirtualis perfectio omnium habituum mentis christi. Quanto enim fortius patitur uirtus nullo alio habito dulcore nisi solo amore ipsiusmet rectitudinalis uirtualis: tanto est sublimior actus qui ab ipso procedit. Potes ergo cogitare q̄ nec christi passio: nec aliquis actus totius sue uite passibilis est aliquo modo comparabilis: nec passioni nec operationi alicuius sancti quantumcunq; acerbe: immo quod plus est: quasi totum quod fuit doloris & passionis uirtualis in omnibus aliis suis mēbris: multo ꝑabūdantius fuit in capite & fonte omnium nostrorum dolorum uirtualiū & omnium habituum gratie: & tantum & non plus passi' sunt omnes sancti. Et uirtualiter doluerunt quantum sibi benignus iesus eos sibi uniuit ut membra: & quantum dignatus est eis sue passionis communicare dolores. Qui quidem eis tantum communicatur quantum requirit beatitudinis status: quē in ipsomet iesu sicut membra ipsius sunt in susceptione eterne beatitudinis recepturi. Suis autem doloribus naturalibus: uel etiam uiolenter illatis: ipsis suis electis immanitate carnificum multo plus & multo dolorosius: immo inestimabiliter plus ipse compassus est: & in seipsum miranda compassione retorsit q̄ aliquis q̄tumcunque deuotus: uel etiam ipsa mater: sua suos proprios dolores iesu potuerit degustare. Et hoc pensato gradu dolorum immensurabilium christi: & modicitate dolorum qui sunt quibuscunq; aliis sanctis illati. Omnes enim dolores electorum gustauit: dum uiueret in carne passibili uirtuali gustu mentis sue: & omnes accepit ut ꝓprios: quia propriorum membrorum in sui amoris feruore: sicut & oēs actus ḡtie uirtutis nūquam fuerunt facti: nec fient in humana natura: inde oīa tationem menti & diuine acceptationis accepꝫūt.
Cui respondet btitudinis oium ḡdus. Sic enim inquantum comprehensor fruebatur plene ꝑmiis omnium electorum. Quod apostolus dicere uult cum dicit. Ad ephe. quarto. In charitate crescatis in illo per omnia qui est caput uestrū christus. ex quo

totum corpus compactum & connexum per oēm iuncturam subministrationis secundū operationē in mensuram uniuscuiusq; membri augmentum corporis facit in edificationem sui in charitate. Et totum illud capitulum & epistola de hoc & tota doctrina pauli. O q̄ deuota disputatio huius querulosi lamenti cum responsione paterna rationali & deuota: hic posset formari de derelictione iesu. Ipse enim iesus solus fuit derelictus in alio sensu: quia ipse solus pugnauit ex gratia propria: liber ab omni adiutorio: cui gratia sua tanq̄ radici meriti debet conecti: & ideo in seipso fiebat tota suorū dolorū supportatio: quia nullus poterat sibi plene cōpati: sed ipse patiēns & cōpatiēns tenuit ī se dolores & actus uī admodū magni maris: intra cuius abyssalem ambitum ipsius inundationes & fluctus semetipsos elidunt. Sic dolores christi mirabilibus in se refluxibus & reciprocationibus quasi infinitorum respectuum intra solum ambitum immensurabilis capacitatis mentis illius semetipsos illidendo confriugunt & conquassant mentem: & quo ad multum: carnem boni iesu. Nullus autem alius sanctus sic potuit derelinqui: qui nullus alius habuit gratiam nec habebit nisi gratie christi insertam: immo nullus est aliquid nisi id quod ipsum iesus in semetipso dignatus est facere: & ideo nullus derelinquitur in passione: nec in aliquo actu uirtutis: quin iesus patiatur & agat cum illo. Ad estimationem etiam dolorum maternorum hanc derelictionem iesu in doloribus suis applica ipsi matri: tu qui ueraciter & deuote suis cōpassiuis doloribus affectas coniungi. Ipsa enim fuit sicut & filius derelicta quantum requirebat gradus materne gratie ut ipsa impleret sibi correspondentem & debitam digne lamentationis & participationis dolorē filii pro se & pro toto mundo redempto: cuius est pia mater. Et ideo omnis dulcoris influxus qui posset predictam mensuram dolorum quomodocunq; minuere: non solum nō posset procedere ex gratia in mente materna: que tota est mater gratie & a gratia mota: Sed potius talis influxus gratiam impugnaret: que ipsam exaltabat ad tantam dignitatem ut esset digna filii morientis consotia: & omnium lamentorum eius a quocunq; electo fierent mater & aduocata. Sed de his plus dictum est supra in illo uersiculo: Iesus maeo compatiens. Vigorem autem mentis ipsius iesu uerbum illud efficacter innuit: dum sic secura confidentia proprie innocentie patris duram super se sententiā tā dolorose: q̄ admiratiue proclamat. Solent enim condemnati pro suis sceleribus male sibi conscii iuxta ipsius iudicis uel modicum posse sustinere aspectum. Intuens enim anima iesu christi & alius intuendam proponens abyssalem perfectionem omnium uirtutum & perfectissime innocentie tam in sua mente q̄ carne & tam opprobriosum & dolorosum supplicium mortis super se sic uenire uirtuosum: qui diuinitatem sibi unitam perfectissime iustitie cultu semper honorans: nunq̄ ab eius uoluntate declinauit in pūcto secure allegat ad patrem: q̄ nullo modo derelinqui debuit ad penam uel modicum pro aliquo sui reatu sceleris: nisi hoc fecisset inestimabilis dilectio charitatis: tam dei patris q̄ sui pro nobis miserabilibus redimendis. Et quia hic est stupor admirationis nulli menti plene comprehensibilis: ideo in isto uerbo fortissime clamasse refertur illum uocans deum suum. Suum inq̄ tam unione suppositi: q̄ innocentie cultus ueri. Et certe iste dolorosus lamentator & fincerus amator: & strenuus uictor sic alte intonuit: q̄ nulla pura creatura potest perfecte prosequi quod incepit. Quintum uerbum miram attractionem omnium ad se sub sitis uocabulo signanter expressit: cum dixit. Sitio. Sicut enim illud quod bibitur delitiose recipitur: & subito ad intima cordis attrahitur. Sic enim ipse in ardore amorose sitis omnes electos suos delitiose bibit & sibi incorporat: & ad intimas uenas cordis sui: & ad archana glorie delectabiliter introducit. Vnde & ipse de seipso predixerat. Et si ego exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meipsum.

Qui ergo per sitim amorosam iesu nō trahitur: sentiat se non esse de ouibus: quia suum esse non est sibi nisi malum esse: nisi intra suauissima christi precordia introducatur & ipse tanq̄ christi dignum poculum in amore liquatus. Dolorem etiam uehementissimum christi sitis ostendit: qua nostram desideranti iustitiam & conuersionem gratam & floridam tante abominationis & tante amaritudinis sibi potandam spurcitiam ingerit mens nostra impia: sicut supra aliqualiter est notatum. Victoriosum etiam omnium passionum triumphum i hoc euidenter ostendit: quia non solum non succumbit mortis doloribus quos recepit: sed etiam pro diuino honore & nostra redemptione si foret necessarium amplius sitire se dicit. O amor uincens omnia quomodo uicisti in bono iesu omnem sue mentis & corporis cruciatum! Sextum scilicet miram consumationem diuini decreti: & omnium que ad salutem sunt utilia breuitati admirabili comprehendit: cum dicit. Consumatum est. Vbi nota quod euangelista premittit. Sciens autem iesus q̄ omnia consumata sunt. Consumate enim fuerunt in eius passione & morte omēs scripture omnes figure: omnes prophetie: omnia sacrificia: omnia dei promissa: omnia dei precepta.

Nam omnia prophetata & promissa sunt de

eius redemptione: omnia cerimonialia erant de ie
su figura: maxime sacrificia: omnia iudicialia sunt
in eius condẽnatione: omnia mortalia in eius di-
lectione: & omnia promissa in sue passionis fru-
ctu plenissime consumata. Consumate sunt eti
am in eius corpore omnes angustie: omnes illu
siones: omnes derisiones: omnes despectiones:
omnes peregrinationes: omnes lassitudines. fa-
mes: sites: uigilie: flagella: spine: sputa: lachry-
me: suspiria: & interna desideria. Et cum quodli-
bet membrum suum acceperit passionis suppliciũ
in amaro gustu abominabilis potus: lingua non
fuit immunis: ut & sic consumata sint mẽbra. Ni
hilominus tã i cordialibus affectibus ꝗ̃ i extriseo's
actibus totius sue peregrinationis & mortis con-
sumatus est omnis modus amoris: ut iam non cor
hominis sed obstinatio demonis illius censeatur
impiissime mentis que tot signis consumati amo
ris receptis a bono iesu: non se in amoris perfectio
ne benedictum iesum reamando consumat: ho
est uerbum omnis perfectionis & gratie quod ab-
breuiauit cursum totius nostre prolongate & di-
stractiue malitie in consumatione amoris cõtinui.
De quo dicitur ꝙ uerbum abbreuiatum fecit do-
minus super terram. Quantum autem dolo-
ris contineat hoc uerbum: excepto ꝙ omnia supe
riora declarat: speciali oratione concluditur: quia
in gustu felleo & amaro quo sua consumata sunt
in suppliciis membra: & in toto sue passionis cru
ciatu consumata omnium modorum dolendi ge
nera: concludit ꝙ eisdem doloribus consumatur
& uita. Triumphalem autem uictoriam se de
omnibus habuisse pariter ostendit: cum super
illum hostem antiquum contra quem pugnare ue
nerat in nostre infirmitatis natura: omnia sua retor
sit iacula: & omni conuenienti modo pugnandi
est super caput impii serpentis ingesta confusio:
ut i christo iesu & in omnibus membris sit de ipso
serpente maligno omnis uictoria consumata. O
ꝗ̃ longa sententia breuis uerbi: in qua quicquid est
a deo decretum: quicquid patribus repromissum:
quicquid in decursu scripture scriptum: quicquid ẽ
utile & superabundans ad nostre redemptiõis bo
num: quicquid potest cogitari ad exprimendum
amoris excessum: quicquid potest fieri ad obtinẽ-
dum gloriosum triumphum: est sic mirifice con
sumatum. Consũma nos consumator omni
um bone iesu in omni tuarum uirtutum amoro
sa sequela: quo nostra culpa consumpta consume
mur perfecte in transformatiua similitudine mor
tis tue. Et quia ista consumationis pfectio singu-
larit debet' filiis seraphicis amorose cõfigurationis
franciscii: ideo eorũ regule iserit' ut breui amoris cõ-
pendio consumet' i xp̃o: cũ i ea scribit' qr uerbũ ab
breuiatum fecit dominus super terram. Septimũ
autem scilicet miram omnium reductionem in de

um efficit septimum uerbum: cum dicitur. Pater
in manus tuas commendo spiritum meum. Vbi
debes attendere: ꝙ ille qui exiuit a patre & uenit
in mundum tanquã hamus piscationis paterne:
& tanquã sagena charitatis latissime in mari mun-
di a diuinitate iactata ad littus paterni reducitur pe
ctoris plenus omnibus perfectis & perfectualibus
uirtutibus & omnibus adiutoriis & meritis no-
stre salutis: & itellectus affectus dei hominis actu
ali & singulari respectu in ipso sue mortis dolore
omnes suos electos: & omnia eorum merita di-
lata charitate complectens in manus recomman-
dauit paternas: & una secum intra paterna uiscera
collocauit dum expiraret in mortem: unde nihil de
suo extra se reliquit dum exiuit de mundo. Do
lorem autem intensissimum illud uerbum pro tan
to exprimit: quia quasi uidetur bonissimus iesus
paternam alloqui pietatem .q.d. Ecce pater san
cte uides ꝗ̃ contumeliose de mũdo exitor: quia
omnibus uilipendor. Omnes.n. maledicunt mi-
hi. Vides etiam ꝙ ab omnibus dilectis discipu-
lis derelinquor. Omnes enim me relicto fugerũt.
Vides quia in membris singularibus tormentis
crucior. Vides quia non est attomus in meo cor-
pore: qui non sit repletus dolore. Vides ꝙ dissi-
patur corporis armonia: ut iam ibi anime uita sub
sistere non possit: nec est locus sub celo me dignus
nisi maternalis affectus: qui sic est meis doloribus
plenus: ut aliquid capere ultra non possit. Ani
ma ergo mea ex suorum immensurabilitate dolo
rum magis mentem uirginis opprimeret: ꝙ con-
solationem conferret. A solo ergo infinitissimo
pelago diuinitatis potest dolorum meorum angu
stia in delitias absorberi: & ideo sic doloratum spi-
ritum in tuas dulcissimas manus expirans com-
mendo. Triumphalis etiam uictoria miro mo-
do in hoc uerbo refulget: cum spiritus ille creatus
boni iesu: qui carni coniunctus fuerat: & mũdum
peregrinus intrauerat ad diuinum honorem con-
quirendum laboriosum prelium cum antiquo ho
ste assumptum: & cum omni malitia creature: de
qua debuit electos plene purgatos eruere: & sue si
militudini conformare: iam consumata uictoria
omnes electos: sicut predictum est & replicare nõ
piget in seipso triumphando recolligens de cam
po huius mundi in locum possessionis secure: &
quietis eterne: paterni scilicet pectoris cũ tropheo
intrauit perpetue pacis. In signum autem hu-
ius uictoriosissimi triumphi in puncto mortis sue
in statu quo ceteri morientes uix possunt modicũ
flatum emittere: quasi tuba triumphali sic predi-
ctum uerbum uictoriosissime clamauit ꝙ mun-
dus iste sensibilis totus a sui clamore concussus
se tantam uim ponderis nõ posse sustinere preten
dit. Vnde quia talis uictoria puri hominis es-
se non potuit; uidens Centurio ꝙ sic clamans expi

pfitetur diuinitati sue perhibens testimonium. d. Vere hic homo filius dei erat. Recognosce ergo anima deuota tue requietionis thalamum: & preparatum tibi a dilectissimo iesu deliciosum lectum i corde paterno: & ibi oia tua bōa degustās: & oia alia ut stercora uilipēdēs i mūdāis distrahi dedignare. Stupenda autem erit anima neq; & impia insensibilitas tue obdurationis maligne si ad tam excessiuos clamores morienti iesu qui etiam lapides sciderunt: terram cōcutiunt: celi luminaria ferūt: & qd terribilius est mortem ipsam absorbendo deglutiunt: non tota profundaris in lachrymarum profluuium: luctum unigeniti faciens tibi super mortem dilecti iesu: & amarum planctum super querulosis lamentationibus uocis sue nec teipsam creaturam rationalem reputes: uel saltem insensibilem petram sed infernalem malitiam & diabolicam pertinaciā i tua ingratitudine obduratam: si ad tanti clamoris uocem non frangeris: & ad tanti piaculi recordationem non compassiua pietate mollius.

Iesus uita priuatus. Cap.xxii

Ante q̄ dirum effectum fecerint dolores inflicti in xp̄i delicatissimo corpore uersiculus iste describit. O qs digne narrare scribere: uel mēte tractare sufficiat cū qtā dignatiōe & excessiua dilectiōe nostri dissolui uoluerit bonus iesus illud celeste connubium carnis sue & corporis relinquē do in cruce per gladium dire mortis suum corpus exanime: ut nos damnatos eterno exilio reuocaret ad indiuisibilem unionem beatitudinis sue? O qs digne stupere sufficiat illam tenebrosam eclypsim celestium luminum gratiosissimorum oculorum boni iesu qui sic interne... dire crucis obscurantur ī morte? Non mirum si tota mundi machina tenebrescat sic subtracto sole iustitie domino iesu christo & clausis sui oculis gratiosi aspectus. O organū diuinitatis: psalterium & cythara ueri dauid & ueri patrisfamilias symphonia & chorus dulcissima uox boni iesu quis tibi dire mortis silentium imposuit: ut iam nobis miseris in hac uita nō liceat audire auribus corporis contentum tue suauissime melodie. O pectus suauissimum sacratissimum boni iesu sapientie eterne: & thesaurorum gratie contentiuum armarium: qui & insufflans in faciem creature spiraculum uite: quis te priuauit respiratione uitali? O sacratissime manus: que tactu uestro sanabatis infirmos: & non dedignabamini pie leprosos contingere: quis uos dire crucis crudelissime clauis affixit. O pedes recti factorum gressuum qui uere charitatis incessu: uirtutum omnium posteris uestigia reliquistis: quis uestrū turbauit incursum? Currebatis bene & totam mūdi machinam uestro supportabatis uigore: Quis ergo mundum impediuit exemplo & uos affixit crudeli patibulo? O caro uirginea amantissimi iuuenis spiritu sancto artificiose concepta de castissimis uisceribus uirginis matris: quomodo dilacerata & diuulsa nuda & sanguine cruentata maternis aspectibus dolorosis ... cens. Ve tibi impia synagoga que omni fera pessima crudelior uitam deuorasti boni iesu: qui tibi pater: sponsus & amantissimus filius a paterna charitate de regalibus sedibus missus fuit? O q̄ crudeliter a tua impietate reiectus fuit iste celestis legatus paterni lateris: cuius carnis pallium intestinorum tue adulterine malitie tuis cruentis manibus impudica meretrix stipendium tue malitie recepisti. Vere enim puer noster Ioseph tue adulterine ... non acquiescens ludibrio: spoliatus carnis pallio de thalamo tui prostibuli ad patnū refugiū nudus aufugit. O q̄ dura erit accusatio tui lacerationis sancte corporis dilectissimi iesu: in quo preter scissuras minutas spinis & flagellis diuisas quinq; dolorosas & amplas aperturas uulnerum immisisti. Plange igitur dolorose hierusalem que olim ciuitas sancti; nunc ciuitas homicidii: immo parricidii: immo deicidii horrēdo uocabulo nuncuparis. Super tuam crudelitatem lamentū assume. & exue te uestibus iocunditatis tue: induere ciere & cilicio quia in te est israel saluator occisus. Deduc quasi torrentem lachrymas per diem: & noctem non taceat pupilla oculi tui. quia in tuo inaudito flagitio angelos pacis amare flere compellis: immo ipsam diuinitatis gloriam si foret possibile contra scelens tui immanitatem prouocas ad lamentum. Sed & tu anima deuota mente protractans q̄ excessiuus amor tui animam dilecti iesu propria auulsit a carne habitaculo puritatis & gratie. Erubesce propriam carnem tuam sequi in suis spurcitiis: & eius concupiscentiis horrendis immergi. Assidua illi flagella exemplo bōi iesu: & sic eius uitam uitiosam mortificauit in spiritu mortis iesu in nouam reformeris uitam gratie & uirtutum quam tibi bonus iesus in sue carnis pelle diris clauorum calamis & sanguine proprio figurauit.

Iesus pallore decidens. Cap.xxiii.

Mens christi in suo sanguine desponsata respice in faciem christi tui: & uide speciosum forma pre filiis hominum non habentem speciem neq; decorem: quia uultus ille desiderabilis angelis sue speciositatis robore: & uirginali candore totus decoloratus in morte pallescit. Attende etiam quod densitas capillorum iesu spinarum sanguine cruentata: & coagulati sanguinis pōdere grauis in iclinatione capitis boni iesu cū spm̄ emisit ī morte sup sacratissimū pectus reuocata: ipsius totum aspectū faciei eius in morte

pallore decidentē ad ima: quasi p cancellos deuoti pueruli tibi intuendū ingerens ipm pectus mortui iesu sanguine effuso cruentat. Respice & tu sancte pater eterne deus unigeniti tui: in quo tibi bn̄ complacuit: dolorosam figurā: qui p nostris scelenbus tibi factus sacerdos & hostia: tunica habet thalarem & proprio sanguine rubricatā tibi eterno deo uitra sancta sanctorū penetralium corporis sui in que solus ipse iesus intrat suorum dolorum & amorum pontifex summus: thymiama sūmi odoris concremat: & in amo carnis sue: sui corporis imolauit holocaustum. Esto ergo sancte pater placabilis sup nequitia populi tui tāte propitiationis recepta hostia: & demēti pietate auerte indignationem tuam a nobis.

Iesus translanceatus Cap.xxiiii.

Orro ut scriptura impleretur que dicit. Videbunt in quem trāsfixerūt. diuina est ordinatione dispositum: ut unus militū lācea latus illud sacrū aperiendo perfoderet: de quo sanguine cum aqua manāte precium effunderetur salutis nostre: quod a fonte iesu. s. cordis archano persusū inundaret sacramentis ecclesie ad uite gratiā cōferēdā: essetq; iā in christo uiuētibus poculū fōtis uiui saliēns i uitā eternā. Ecce iā nūc lācea salutis pfidiā populi reprobati casso uulnere i patietem carnis iesu diuina miseratiōe prolata: foramē fecit in petra: & cauernam i materia tanq̄ habitaculum columbinam. Exurge ergo uirgo beata: que sola es & una iesu dilecti colūba formosa: esto edificans in summo ore foraminis aperti cordis & latens christi tui: recipe dolorosum gladiū quem tibi symeon diu prophetia pmisit. Et tuam ait ipsius animam pertransibit gladius: Vere tuam ipsius quia tua fuit ipsius benedicti iesu m̄lto plus q̄ tui in ipsum totaliter per amoris incendium trāsportata. Vere etiam ipsius tuam: quia gladius diri supplicii iesu mortis tuam dilectissimam animam ptransiuit: totam se in suos trāspotrando dolores.

O tu deuote fili huius uirginis matris ingredere cum ipsa deuotissima uirgine intra penetralia cordis iesu: quod tibi lancea crudeliter aperuit: & ibi adimpleas illa que desunt passioni christi: degustans simul cum uirgie dolores uulnerum saluatoris uice ipsius spūs iesu xp̄i: q iam ipsos sentire nō potest expiratus i morte pro tua eterna morte soluenda. Ad breuem autem conclusionem in sūma eorum que dicta sunt de dilecti iesu passione & morte: scias q passus est passione

Generalissima

Accerbissima

Ignominiosissima

Interemptoria simul &

Viuificatiua.

Passione inquā generalissima passus est quantum ad naturā humani generis: nō solum secūdum oīa membra corporis pricipalia: uerū etiam secūdum omnem anime potētiam: licet pati nō potuerit secundum diuinam naturam. Et quia ab omni sexu: etate & statu: & quia i persona & i rebus: & in suis dilectissimis passus fuit: i quibus cōtinetur omnis patiendi modus. Passus est passiōe accerbissima quia nō solum dolendo ut patiens propter uulnera corporis & alia dolorosa obiecta mētis superius dicta: uerū etiam ut compatiens tā matri q̄ alus: sicut dictum ē supra. Passus est etiā passione ignominiosa: & propter patibulū crucis: quod erat supplicium pessimorum: & propter iniquorum latronū consortiū in quorum medio fuit crucifixus. Passus fuit etiā passione iterēptoria per separationem anime a corpore: salua tamen uniōe utriusq; cum diuinitate. Ratio autē quare passio debuit esse generalissima ē: quia christus satisfaciēs soluit pretiū pro tota infectiōe nature: qr enim generalitas corrupnōis i nobis infecerat nō solum corpus & animam secūdū omnē corporis partem: & omnem anime potentiā: hinc ē q christus passus est i omni corporis pte. & in potētia anime: & in superiori portione ratiōis que sūme i deo delectabatur uno respectu. Alio respectu summe patiebat: quia christus simul uictor fuit & comphensor. Quia etiam omnes redemit ab omnium hominū differentiis passus fuit. Omnem autē extrinsecam passionem in specie pati non debuit: quia una noscitur alteri repugnare naturaliter. Sicut i aqua submergi: & in igne cōburi: sed secundum genus sustinuit omnia ut dictum ē. Ratio autē quare passus est passione acerbissima ē ut satisfaceret pro nostra libidine: libido enim ifecerat uehementer in nobis carnem & animam. Et quantum ad peccata spiritualia: & quantum ad carnalia. Et quia in carne christi erat maxima equalitas complexiōis: & pfecta uiuacitas sensuum: in anima uero summa charitas ad deum: & summa pietas ad proximum: hinc ē q uterque dolor fuit intensissimus. Ignominiose etiā uoluit pati ad nostram superbiam emundandam. Et quia tumor superbie aliquādo surgit interius ex psumptione: aliquando exterius ex ostentatione & aliquādo aliena laude: hic est ad q ad delendā omnem superbiam christus passus est utrumq; genus ignominie. & in se patiente: & in comitatu latronum: & in uitupenis insultantium sibi. Postremo quia hec omnia nō attingebant diuinā impassibilem naturam: sed solum humanam: hinc est q in morte sic facta est diuisio anime a corpore: ut tñ salua esset unitas persone. Et unio tam carnis q̄ anime cum diuinitate. Et quia unio anime cum corpore facit hominem: & facit uiuum: hic est q christus non fuit homo in illo triduo: licet caro & anima unite essent uerbo. Vnde quia mors in humana natura nō potuit iducere mortē i psona q̄ semp fuit: adeo mortua ē mors i uita: & p xp̄i mortē absorta ē mors i uictoria: & pnceps mortis deuictus: ac p hoc hō a morte: & cā mortis p meritū mortis

tanq̄ per remedium efficacissimū liberatur.
sunt passio iutemptoria christi:& uiuificatiua

Iesus matrē afficiens.Cap.xxv.

Onsumato iam passiōis agone:cū ipsa mater super morte unigeniti sui uideret celum terramq̄ lugere:& dolorosum piaculum figure corporis iesu ante suos corporales aspectus attenderet.quomodo putas eam affectam simili i sormatiōe figere. Vere enim ipsum exemplar mortis tanq̄ sigillatiua impressio totam mentem uirgineam sculptura simili figurauit:ut merito dicatur: Iesus matrem afficiens:i.ad se faciens: quia totam eam in sue mortis similitudinem transformauit.

O quantis doloꝝ stimulis contuebatur mr̄ corpus dilecti filii in cruce pendere: & quasi horrore mortis filii instrumenta ipsa inferentia crucem: clauos spinas:& lāceam:potuit querulosa pietate de temeritate arguere:& sibi irrogatas iniurias in ipsa insensibilia instrumenta:lamentatione retorquere deuota. Quasi dicat uirgo loquens ad crucem. O dura crux & crudelis in tuum auctorē: qua audacia meum dilectissimum filium deum uiuum:& eternum audes super tuam rigiditatem austeram & duram sic crudeli extensione protrahere:& clauis ferreis tibi sic crudeliter alligari. O uos claui creature illius qui uestris uulneribus moritur:quo temeritatis ausu dilectissimam dilectissimi mei filii carnē spiritu sācto conceptam sic atrociter perfodiendo duellitis? Et uos spine non fuistis create:ut caput uestri pungeretis auctoris. Cur duce creature uestram innatā duritiam non reliquastis uestri timore auctoris. An non aduertistis solem horrere piaculum crudelis operi uestri:terram tremere sustinendo tormentum illati supplicii:Lapides natura li conditione uobis duriores super filii mei dolore perscindi?Certe uos nec uidere:nec nominari audire uestra ipsa crudelitate impediente: uel tenuiter possem:nisi quia uos totaliter filius meus in dulcorem sui humoris conuertit:ut spernere uos nō possim:sanguis de sanguie meo:& caro de carne mea. Ipse enim dilectissimus filius meus:uos natura siluestres & duras in sui corporis plantauit deliciosissima paradiso.Et uos sui sanguinis sic humectauit irriguo:ut non iam alius cibus plus mihi placeat q̄ uestra deglutire acumia:& uos infigere cordi meo. Sed tu crux alte stature si ad me pietate pmota mitti uelles stipite tendere membra dilecti & rigorem tue natiuitatis inflectere ut mihi inclinata me permitteres meum dilectum filium amplexariam tuarum iniuriarum oblita pacem tecum compōerem mente deuota. Hanc autem deuotam crucis disputationem & uirginis matris:quidā deuotus passionis christi gratioso tractatu contexuit: quem & hic ex deuotione inserendū esse decreui.

Lamentatio beate uirginis de cruce

Crux dura quid fecisti
Multū certe ꝑsūpsisti Qui creauit omnia.
Christum deum suscepisti.
Crux redde mihi filium
Iā nō experto aliū Sicut scripture ꝑdicāt.
totum meum solatium
Crux aperte respice
Vide terram tremere Hec xp̄m deū uīdicāt.
Solem lumen claudere
Responsio crucis ad beatam uirginem.
Tibi uirgo respondeo
q̄ ꝑ mūdo illum teneo Vt mūdū a morte redimat.
Hunc tibi non restituo
Ecest certe lex nature
Iugū graue geniture Vt mors oēs recipiat.
Omnes uiuunt isto iure
Ors est quies uiatoris
Finis oīs ē laboris Oportet q̄ transeat.
Per mortem corpus redemptoris
Eus mortem ordinauit
Mūdū morti sbiugauit Quod & aliis ordinauit.
Propter hoc ip̄e gustauit
Ihil conuenientius
Qui xp̄s dei filius Secū ad celū ꝑuehat.
Pani succumit penitus
Irgo tu eue filia
Mrem dānatā libera Mūdus te laude serua at.
Solue serpentis uincula
Et hec mūdus te laudabit
Paradisus exultabit Resurrexit die tertia.
Adam xp̄s liberauit
Responsio beate uirginis ad crucem
Crux tua uerba audio
Nō m̄ dolore careo Inter latrōes uiliter.
Iesum pendere uideo
Responsio crucis ad beatam uirginem.
N me deus se hūiliauit
pp me celū letificauit Xp̄s agēs hūiliter.
Et infernum spoliauit
Vm scala celi ordinata
Sū xp̄i morte cōsecrata Vexillū sū uictorie.
A deoq̄ predestinata
Ebes ergō tu gaudere
Nō dēs mūdo inuidere Voluit eis rex gl̄ie.
Si per mortem subuenire
Vndus debet hanc amare
Et deuote salutare Pro christi amicicia.
Se mihi totum inclinare
Responsio pacificate uirginis cum cruce.
Acem simul habeamus
Amplius n̄ cōtēdamus Cui sit laus & gl̄ia.
Deo cuncta cōmittamus
Ortem iam non timeamus
Crucē oēs diligamus Cū oī reuerentia.
Deuote deo seruiamus
Amen.

O quanta impietate uiscera afficiebantur uirginea maternalis amoris: quando aduenie nte Iosep illo nobili centurione iesu discipulo occulto: & Nichodemo legis doctore: & ipsis deponētibus corpus filii dei de supplicio crucis: ipsa benigna mať corpus exanime uulneribus sauciū: & cruore madidū suscepit in brachiis charitatis sue. Cogita quāto affectu potens: quia illud lamentū tā uirginis q̃ assistentiū mulierū & xp̄i discipulorū nulla mēs digne poterit explicare. Aspice dilectissimā uirginem corpe dilectissimi iesu filii sui de cruce deposito totam super faciē eius ruere: totam filii faciē lachrymis dolorosis lauare: totā filii sui sanguinē rubricare: & dolorosis gemitibus pectoris anhelitū interclude ndo disrumpe: & uix posse pre doloribus uocē formare. Cogita tamen quantam in corde disputationē intexuit: & quō super singula filii sui mēbra deflendo ingemuit. Et puto q̄ nulla feminea mēs ista cōsiderans poterit cordis continere lamēta. Puto eni q̄ tā in passione & morte: q̄ i filii sepultura: & in reuersione in hierusalē ex aspectu signorū sue faciei: & ex purissimis fletibus charitatis sue: nō solū mulieres & hoīes: sed etiam quasi si esset possibile: ipsos lapides prouocauit ad lamentum.

Iesus intumulatus. Cap. xxvi.

Ttende anima q̄ soluto precio nostre salutis: & leone strenuo de tribu iuda de antiquo dracōe obtēta uictoria in tyrocinio mortis iā circa dei filiū cōditiones mutanť: ut sibi post mortis ludibria exhibeať honorifica sepultura. Vnde & deuoti discipuli Iosep & Nichodemus in sindone mūda conditū multis aromatibus corpus inuoluētes deuote in sepulchro nouo: quod situm erat in horto recondūt. Cogita anima deuota si corpus illud fuit a sanguine lotū: ut cōditure aromatū esset accōmodū illam loturam sanguinis bibere cū amoris dulcore: imo teipsam totam i aquā conuerte: ut merearis illo sacro corpi applicari. Cogita q̄to affectu ille sancte mulieres: que sibi sedule ministrantes dū uiueret illud sacrū corpus nitebanť contingere: & se maternis fletibus sociare. Sed & ille dilectus Ioannes expti amoris memoria: & corpalis aspectus figura: dolorē piete perfossus: totū se lamēto sacri corpis: & quali pote rat refrigerio suspiriis maternis exhibebat. Vnde puto q̄ istorū plongatione fletuū & deuotorū lustraminū: quibus mater a filii corpore auelli nō poterat: & qbus ipsa illorū corda reliquabat in lachrymas usq̄ ad horam cōplectorii ē sepultura ptracta: ut hora cōplectorii p tardis accipiať uespis ante solis occasum: ut q̄si possit dici sepultus in uespis.

Piam aūt cōcertationē dilatationis sepulture inter deuotā uirginē & aduenietes discipulos: deuotus lamētator passiōis iesu & eximius doctor Bernardus in quodā describit tractatu: de sacre uirginis planctu. Terminato autem sepulture officio cogita cum quantis gestibus ipsum sacrum saxum sepulchri materna complectebantur brachia: rigabāt oculi: osculabantur labia: & totus gestus corporis intra sua p̄cordia absorbere uidebatur sepulchrum.

Amplectere sepulchrū pia mater: & super ipsum ingemina myrrhata suspiria i tuo recessu: ipsum in tuo dolore asporta: & illud corpale monumentum tui sp̄ualis sepulchri quod filio tuo excidisti in petra stabilissima cordis tui perfectionē significat. Et si illud monumentum corporale fuit in horto: nō tamen cultu regio & manu exculto. Sacer autē animus tuus hortus conclusus sponsi & pomerū salamonis pacifici: & uestibulum horti assuen beati.

In hoc ergo horto uirtualis pullulationis tue sacratissime mentis dilectissimo filio tuo excidisti monumentū nouum: in quo nunq̄ positum fuit uel ueniale peccatum. Nec tibi defuit sindo mūda uirginalis candoris: Sed nec myrrha & aloes compassionis amare: & aromata fragrantis amoris. In his ergo reporta filium & me peccatorem indignum in petra ad similitudinē tui dignum dilecto tuo filio preparare sepulchrum. Attende autē aīa deuota quante iaculationis aspectum prebet maternus contuitus: quando a sepulchro filii dolorose auulsa: facie pallens: respersa sanguine cū anhelosis suspiriis & gemitibus interruptis: & fletibus lachrymosis in manibus dilecti Ioannis: & illorum fidelium deuotorum in ciuitatem reducitur. Certe qui non percutitur: immo qui non contenetur cōpassionis affectu in tali memoria uirginis matris: degener est filius: & sua miseratione indignus. Sed & illa Magdalena deuota tanto ferebatur cordis incendio: tanta pietatis afficiebatur dulcedie: tam ualidis trahebatur uinculis charitatis: ut feminee fragilitatis oblita non terreretur noctis caligine: nec retardaretur persecutorum imanitate: nec armatura custodum a uisitatione sepulchri: quin potius foris stans: & rigans lachrymis monumentum recedentibus discipulis non recedebat: pro eo q̄ diuine dilectionis igne succensa: tam ualido urebať desiderio: & pacientie uulnerabatur amore: ut nihil ei saperet nisi flere: possetq̄ ueraciter illud eructare propheticum. Fuerūt mihi lachryme mee panes die & nocte: dum dicitur mihi quotidie ubi est deus tuus. Deus meus pro me totus in mortem traditus bone iesu concede mihi: q̄q̄ in omnem modum immerito & īdigno: ut qui his corpore interesse non merui: fideli tamē licet arida eadem mente pertractans illum ad te deum meum pro te crucifixum & mortuum compassionis affectum experiar: quem innocens mater tua: & dilectus tuus discipulus: & frater uterinus per adoptionis gratiam & recomendationem maternam Ioannes apostolus: & penitens Magdalena cum sodalibus suis in ipsa tue passionis hora senserunt.

Attēde aūt i fine tractatus passiōis dilecti iesu q̄ diuīa pudētia in consumatōe mysterii nře redemptionis: non omne genus mortis eligere uoluit.

Vnde nec iugulari uoluit cũ innocentibus pueris impietate herodis: sicut refert Matheus. Nec precipitari sustinuit a suis compatriotis impiis nazareis: sicut refert Lucas. Nec lapidibus obrui ab impiis scribis & phariseis in hierusalem: sicut narrat Ioannes. Sed mortem crucis accepit tanq̃ signum uictorie: & tanq̃ significatiuam perfectionis & gratie in totam ecclesiam: per tale mortis beneficium diffundende. Vnde & talis modus expansionis sic in cruce est conuenientissimus etiam in ipsa figura ad omnia impetranda a pietate paterna: ad omnia diffundenda in electos filios charitate largiflua: ad omnia amplectẽda remissione plenaria: ad omnia trahenda ad se uirtute mirifica. Propter quod ĩ cruce totus uirtute calescens more solaris radii humores deuoti cordis trahit ad se in pluuias resoluẽdos deuotionis & cõpassiui ploratus sue sacratissime mortis. Per naturam uacui quo semetipsum totaliter exinaniuit: seipsum effundendo pro te efficacissime trahit: quicquid in te est: tam nature: q̃ gratie & cuiuscunque subsistentie uirtuose: ut seipso euacuatus ĩ morte totus iterum impleri desideret tua sancta conuersatione & uita. Per naturam similitudinis uirtuosissime trahit totus assimilatus similitudini nostre miserie: preter ignominiam & peccatum. Vnde & ipse modus moriendi extensionis in cruce figuram pretendit uirtuose baliste: que respectu ancipiti potest celum iaculare & terram: ut per ipsam eternus pater quasi per arcum inestimabilis amoris filium suum crucifixum & mortuum pro tui expiatione sceleris intra cordis tui intima: ipsius tui cordis duriciem perforando transfigat. Sed & tu in terra positus uersa uice pectus potes iaculare paternum dilectissimum filium suum pro sui honoris defensione crudeliter dilaceratum & mortuum in ipso crucis uehiculo: usque ad sua intima arcu affectuosi amoris extenso proiiciẽs: quo iam tibi remissionis beneficium negare non possit. Vide ergo arcum anima deuota: & benedic qui fecit illum: qui in se pactum diuini federis repreſẽtat. Ex ipsa autem penetratiõe clauorum fuit signum talis perpesio mortis conclauationis & penetrationis cordium electorum in memoria tanti beneficii recepti in supplicio crucis. Ex conuersatione autem integra ossium & membrorum iesu: est signum perfecte conseruationis omnium: tam diuini honoris: q̃ humani generis salutis & promotionis electorum in melius: quo expresse concluditur q̄ nullo maligno hostis conatu antiqui potest diuini nominis honor: uel eius beneplacitum uel electorum melius impediri. Ex eleuatione autem sui inter celum & terram est signum meditatiõnis & reconciliationis inter peccatores & deum: inter quos fidelis mediator existens deum inclinãdo pietate: & nos eleuando sui amoris infusione in pacis dulcissimum osculum in semetipso uirtuose cõiungit. Propter quod & apostolus dicit q̄ inimicitias soluit in carne sua. Ex ipsa etiam eleuatione & exaltatione a terra: est signum gloriose uictorie sui & suorum: & exaltationis super hostilem exercitũ & eleuationis cordis fidelium suorum ab omni eterno amore. Vnde & eleuatur in altum: sicut triumphale uexillum. Ex hoc etiam q̄ in aere passus fuit: ostendit q̄ debellabat aereas potestates: & sicut ipse terram honorauerat in ipsa cõuersando uirtuose & uirtualiter: & aquam ipsam calcando potẽter: & in ea sacrum instituendo baptisma: & ignem honoraturus erat spiritum sanctum in eius specie largiendo gratanter. Sic & aerem in ipso bellando atrociter: & uincendo feliciter speciali prerogatiua sacrauit: ut non sit in elementari orbe: qui se abscõdat a calore eius. Ex ipsa autem totius ponderosi corporis impendentia in solis clauis ligno crucis infixis: signum fuit q̄ ponderositas nostri reatus tota suspenderetur & eleuaretur in contemplatiõis excessu solis clauis cõfixa spiritualis amoris. Ipsa autem affixio corporis iesu & confossio latens: quia ipse innocens manibus & mundo corde fuit crucifixus ad horam: significat illum impiissimum & crudelem latronem luciferum: cuius manus sunt plene sanguine cum tota caterua homicidali ibi in eternum fuisse cõfixum: & in omni machinatione sua confusum. Nihilhominus etiam nostrorum peccatorum cyrographum: quo gloriabatur nos possidere ille tyrannus impius fuit in christi carne sacratissima totali laceratione conuulsum: ut quia innocenti corpore clauis durissimis uoluit satelles impius scribere penam mortis ipso diuinitatis aculeo sub carne latente: & ipse configeretur hostis: & erueretur de impiissimis manibus eius quilibet christi fidelis expurgatus ab omni reatu: tam infectionis proprie ostensionis: q̃ ĩfectionis originis. Vnde & apostolus dicit q̄ palam triumphans in semetipso principatus & potestates cyrographum decreti: quod erat nobis cõtrarium tulit de medio affigens illud cruci. Ipsa uero crucis figura que sola inter figuras rectilineas potest intra se totam circuli superficiem claudere: significat aperte q̄ crucis mysterium in se claudit totum ambitum gratie & totum orbem clarificatiõis nostre. Vnde de duobus lignis: uno recto: & alio transuersali crucis cõpaginatur figura: quia due sole sunt gratificate & beatificate nature: angelica uidelicet & humana. Vnde & illa bona uidua in libro regum ait ad Heliam. En colligo duo ligna &c. Vidua illa est rationalis anima: que in angelis suo uiduata numero: & in hominibus ĩfecta peccato: uirilitatis complementum debitum non habebat. Colliguntur ergo duo ligna: quia in cruce per omnium consummatorem iesum angelica ruina perficitur: & humana captiuitas liberatur. Et in duobus lignis crucẽ compaginantibus utraque potest configurari natura. Et illud quidem lignum quod recta sublimitate erectum est ad celos: significat naturam angelicam: que in rectitudine facta officiosissima deuotione & plenaria uoluntate diuine sublimitati ad-

hest. Illud uero quod transuersum est: humanam designat naturam: que transuersa immo ut uerius dicam euersa. status sui perdidit equitatem. Intuere eum quanto sacramento iunguntur in utroque h-gnorsoso fit: & ex occasione uulnerum unitior nũ etura componitur. Super celestes enim spiritus nõ mediocre uulnus acceperunt: cum deus in angel' suis repent prauitatem. Nec contemnenda plaga cum eam resarciri opporteat: quia non restituto so celi numero numerositas cadens facta uideretur i natum. Inferior uero natura miserrimi hominis a planta pedis usque ad uerticem ita uenenifera fermentatione infecta est: ut tota scatens sue putredi ns uermibus nesciat unde ueniat: aut quo uadat.

Vtrorsique ergo spirituum nimisque uulneribus nõ mediocriter habitantibus facta est iucturalis impressio: que christo iungente ita resarcita est: ut nihil uulnerificum uideatur inesse. Christus enim in utrisque confixus: illos quidem reintegrans nume ro hos uero expurgans peccato: utrosq; caulla cor pi sui ualidius nectit: & corpus proprium iunctu-ns oppositione ualeat resilire. Crux igitur iungit celum & terram: & plene pacificat & perficit naturam angelicam & humanam. Vnde potes uidere quomodo ipsa benedicta crux est firmissimum & indissolubile glutinum: quo conglutinantur ratio nales creature electionis & gratie: ut ex unisque illa compleatur ciuitas: cuius participatio in idipsum. Vide etiam quomodo quadriphatia angulatione sui: quattuor mundi comprehendit climata: & omnem ad se pertrahat creaturam. Et ne forte occurreret tibi ut ubiq; terrarum currens: redẽ ptorem tuum inuenire nõ posses: a quacunq; mũ di parte procedas: siue ab oriente: siue ab occidẽte: siue a meridie: uel septentrione: paratus est sustinere uenientem: & blanda confouere dulcedine.

Sed attende quid tibi exprimitur de corde altissi mi mentis ad hominem crucifixum? crucifixus ueni ns aut crucifigendus. Sic enim christo est dignum: & necessarium tibi: quia qui christi sunt: carnẽ suam crucifixerunt cum uitiis & concupiscentiis. Et sibi longe absit gloriari nisi in cruce domini nostri ie-su christi per quem eis crucifixus est mundus: & ip si crucifixi sunt mundo. Non immerito igitur cru ctis nomine intelligitur uniuersalis perfectio: quã do pussimus iesus qui crucis mysterium in seipso receperat: imo qui crucis beneficium ex seipso esse ceratad hanc benedictam crucem toto mentis affectu a suis deuotis imitatoribus assumendam inuitat. Attende ergo consilium dei tui non solũ cũ patre regnantis: sed & dilectissimi tui amici pro te i cruce pendentis: nec falli potest: quia sapientia est: nec te fallere uult: pro quo tam ignominiosam sustinuit penam. Ait ergo. Si quis uult post me ueni re abneget semetipsũm: & tollat crucem suam: & sequatur me. Sicut enim in cruce est omnis perfectio: sic in abnegatione proprie uoluntatis est perfecta & grata crucis assumptio. Et merito se uirtute crucis euacuat: qui non se totaliter sub diuina uo luntate anihilat. Hec ergo beata crux diuine sapientie instrumentum est lignum uite i medio paradisi hominis per gratiam reformati multo felici us restaurans deperditum: q corporis defectum re leuare sufficeret illud corporale lignum. Hec est archa sancti Noe iusti a generationibus suis: in qua sola omne semẽ gratie reseruatur. Hec est strues li gnorum: in qua Abraham pater excelsus filium di lectum immolauit. Hic est arcus & pharetra: quã Ysaac accipi iubet: ut sibi capta deferatur uenatio: q gustata filio benedicat. Hec est scala Iacob: cui ue re dominus est innixus: in cuius uirtute descendũt angeli nobis deferentes charismata: & ascendũt ad deum nostra digna desideria representantes. Hic est cyphus ille argẽteus diuine sapientie & eloquẽtie contentiuus: in quo uerus Ioseph augurtatur & cognoscit omnem futuram gratiam electorum. Qui etiam iste cyphus in ore Sacci minimi fratris sui. i. in predicatione Francisci ueste saccina contectũ in disquisitione sollicita reperitur. Hec est uirga Moysi: i qua flagellauit egyptum: apperuit mare rubrum: profundauit Pharaonis exercitum: & eduxit in uirtute populum liberatum: hic petram p cu it: & fluxerant aque largissime: & bibit populus & iumenta. Hec est columna ignis & nubis: q nobis mundanam obscurans gloriam: & nostram illuminans noctem horrendam ducatu salutifero in terram uiuentium introducit. Hic est clypeus Iosue: quem leuauit cõtra ciuitatem Hay. Hec maxilla Sampsonis: Hic gladius Gedeõis. Hec funda regis Dauid: & baculus pastoralis. Hic tronus ueri Salamonis: & armamentarium domus saltus. Hic armoniacum horologium regis Achaz: i quo uerus sol iustitie decem lineis retrocessit. Hoc excelsum solium in quo dominũ uidit sedere Esaias & Seraphin amorosas laudes inferius acclamãtes. Hec ẽ uirga uigilans Hieremie. Hic thau sacre cõ figuratiõis Ezechielis. Hic est ille lapis modicus percutiens statuam Danielis. Et ut silua figurarum dimissa in claue celestis aperture claudamus mysterium: nouerit q hic est clauis Dauid: que super christi hominis humerum data. Dabo inquit Esaias clauem Dauid super humeris eius: aperit: & nemo claudit: quia sapientia crucis omne archanũ aperit sapientie icreate: quod & sui austeritate claudit impiis excecandis: ut ita ipsam contemnẽtibus nemo aperire ualeat uias uite. Hec est illa sapientia: quam uas electionis Paulus christo cruci confi sus dicit in mysterio absconditam: & sibi per spiritum sanctum reuelatam: quam & uocat sacramentum absconditum a seculis in deo: quia sacratissime crucis mysterium in trinitatis sacrario fuit eter naliter dispositum: tam ad sublimationem assumẽ

di hominis per opera perfecte uirtutis: q etiam ad redemptionem humani generis per sapientissimũ modum prostrationis hostilis & illuminatiõis humilium mentium: qui deo homini non horrerent simili charitate configi. Et qui gloriantur cum apostolo se nihil uelle: nisi christum iesum & tunc crucifixum. Hec est sapientia: quam idem magister gentium inter perfectos loquitur: quam etiã pro defectu impiorum: qui testamentum christi mortis pollutum dicunt iniquis operibus nomiat stultum dei. Nihil enim stultius uidetur menti carnali: q uisibilibus delectationibus & mundi uanitatibus crucifigi: & inimicos diligere: & ꝓ illis ĩ mortem animam tradere: in quibus sapientia consistit christiana. Vnde & nomine stultitie: stultum dei significatur lux inaccessibilis claritatis sapientie dei: quam mens brutalis & ceca stultitiam reputat sensus sui. Attingere ergo mẽs sapientie emulatrix & clauem sapientie amplectere splendidissimam: uidelicet crucem: quia ipsa est quam artifex omniũ ex omnibus mundi instrumentis elegit: ut de ipsa clauum faceret defensionis: & clauem omnis salutifere apertionis: & nauem sacratissimi transitus ꝑ turbines mundani maris: quo feliciter ad portum eterne peruenitur salutis. Hec est sola signum filii hominis quod in solo celo eleuate mentis cernitur rutilare: quo signo celestis regis: & impii demonis superantur exercitus: quodq in extremo iudicio solares radios superans: eternum christi uictorie & membrorum suorum testimonium redderet ad confusionem nationis reprobate: que uidebunt in quem confixerunt. & ad iubilationem & laudem nationis electe qui amplexabuntur iocundum istrumentum sue eterne glorie & salutis.

Aue igitur sacratissima & immaculata crux: que pulchritudinem & decorem de membris domini mei suscepisti: & ex eius precioso sanguine rubricata amoris incendium & honoris titulum electis tibi ingeris deuotis: securus & gaudens uenio ad te. Ita & tu gaudens suscipias me discipulum eius: qui pependit in te. Eleua me sanctissima crux mentis suspensione a terra: & recipe me ab hominibus: & redde me meo magistro: ut per te suscipiat me: qui per te me redemit. Sed & tu pie iesu crucifixe nõ permittas mentem cui reuelasti mysterium tue crucis: & per ipsam tuis uitalibus uisceribus introducis rursum puluere inquinari mundano: sed in ipsa consumma desiderium meum: ut in tuis sacratissimis & desiderans doloribus totus dũ uixero corpore & mente transfigar. Conueniens autem fuit corpus domini iesu sepeliri. Primo ad probandam ueritatem mortis eius: quia nullus cõmuniter sepelitur: nisi constet de morte: Vnde Mar. xv. legitur ꝙ Pilatus anteq̃ concederet iesum sepeliri: diligenti inquisitione cognouit eum mortuum esse. Secundo quia per hoc ꝙ christus de sepulchro surrexit datur spes resurgendi per ipsum his q sunt in sepulchris: secundum illud Ioannis .v. Omnes qui in monumentis sunt: audient uocem filii dei.

Tertio ad exemplum eorum qui per mortem iesu spiritualiter moriuntur peccatis qui absconduntur a conturbatione hominum. Quibus & dicitur Colo. tertio. Mortui estis: & uita uestra abscondita est cum christo in deo. Vnde sicut mors efficaciter operata est nostram salutem: sic & sepultura iesu. Propter quod in quodam sermone ephesini concilii dicitur. Nihil homini que saluant homines iniuriam deo facit: que ostendunt eum nõ passibilem: sed clementem. Conuenienti autẽ modo sepelitur in horto in monumento nouo excisso in petra: inunctus myrrha & aloe: inuolutus in sindone mũda aduoluto magno saxo ad ostium monumenti: Primo ad confirmandam fidem mortis & resurrectionis ipsius: sicut infra exponetur.

Secundo ad commendandam pietatem & deuotionem iesum sepelientium: & admirandam uictoriam morientis. Vnde licet passio & mors quãto fuit abiectior: tanto magis patientiam & constãtiam iesus commendauerit: ut per hoc abundantius pro nobis satisfaceret. Sepultura tamen honorifica esse debuit: in signum uirtutis morientis iesu: qui contra intentionem occidentium honorifice sepelitur. Vnde Criso. dicit. Ante crucem omia mesta sunt & infirma: ut autem crucifixus est omia clariora sunt facta: ut noscas nõ purum hominem crucifixum. Tertio ad mysterium spiritualis sepulture taliter iesus uoluit sepeliri: & ad figurã emẽdationis perfecte peccati Ade: unde in horto sepelitur: quia ille in horto peccauerat. Ideo autem secundum Augustinum in aliena ponitur sepultura quia non propriam. sed alienam mortem est passus: dum pro aliorum salute moritur: licet etiã per hoc extrema iesu demonstretur paupertas: qui sicut uiuens domum non habuit: nec aliquid proprium unde uiueret. Sic & moriẽs aliorum elemosynis: & i mutuato sepulchro est positus. In nouo autem ponitur monumento: ut significet cor nouum creari in illis qui spiritualiter consepeliuntur christo. Vnde & sindon noua mũdissime uite myrrha & aloes mortificationis amare penitentie & odoris bone fame eis deesse non debent. Excisũ autem fuit monumentum in petra: in signum ꝙ excidenda erant uirtute mortis iesu corda petrina: ut in ipsis christi passi locaretur memoria. Saxũ magnum aduoluitur ad ostium monumenti: ꝙ grandis & fortis constantia debet super cor apponi: ne furto hostis maligni de ipso corde mortis iesu continuus gemitus & presentia auferatur. Non autem debuit corpus iesu quomodocunq putrefieri uel incinerari: quia putredo cuiuscunque corporis ex infirmitate nature prouenit: que non potest amplius corpus continere in unum. Sicut autẽ

mors christi non debuit esse ex aliquo morbo uel senio: ne crederetur necessitate nature mori: sed debuit esse ex passione illata: cui se sponte obtulit ihs pro nostra salute. Sic nullo modo uoluit corpus suum qualitercunque putrefieri: uel resolui: maxime quia hoc nõ uidebatur expediens nostre saluti: quia potius urgebat in detrimentum fidei: & iniuriam corporis iesu christi: qui sine aliqua infectione fomitis cuius incineratio & mors proprie est pena: conceptus est de spiritu sancto: nihil contrahens fomitis: & nihil in mẽte relinquẽs: ac per hoc incinerari non debuit: quia licet mors fuerit utilis pro nostra salute: quam pertulit dispensatiue: incineratio tamẽ inexpediens fuit: secundum illud ps in persona iesu dicti. Que utilitas in sanguine meo &c. quasi dicat iesus: si corpus meum putrescat: perderetur sanguinis mei effusi utilitas: dum carni mee non crederetur unita diuinitas. Mansit autem in sepulchro iesus tribus diebus & tribus noctibus per synodochem: sicut computat Augustinus hoc modo. Vt ultima pars sexte ferie accipiatur ꝑ tota die: nox sequẽs cum die tota sabati accipiatur pro tota die naturali. Nox uero sequẽs sabbatum que ẽ principium dominice diei: siue dicatur resurrexisse ihs diluculo secundum Augustinum: siue media nocte secundum Gregorium accipiatur pro tota die dominica. Nam sicut dicit Augustinus tertio de trinitate. Mutatus est ordo temporum: ut sicut primi dies creationis incipiunt a luce: & terminantur in noctem: propter futurum hominis lapsum: sic ꝓpter reformatiõem hominis factam a tenebris nostris ad lucem christum incipiat decetero a nocte: & terminetur in lucem diei: iuxta illud Mathei ultimo. Vespere autem sabbati que lucescit in prima sabbati. i. nocte sabbati que terminatur in luce dominice diei: & signatur in duabus noctibus: & una de quibus christus iacuit in sepulchro: quod una sua simplici morte que propter uirtutem in ea splẽdentem merito dicitur lux diei: a nostra duplici & tenebrosa morte tam pene q̃ culpe nos eduxit.

Circa autem passionem mortem & sepulturam christi est secundus articulus de his que pertinent ad humanitatem ipsius: contra quem duplicem errorem nunc inuenio. Primus quidem est manicheorum: qui sicut corpus christi fantasticum asserunt: ita passiones christi non in ueritate sed in fantasia arbitrantur esse. Contra quos dicit Esaias .liii. Vere langores nostros ipse tulit &c. Et illud. Tanquam ouis ad occisionem &c. Quod etiam inducitur Actuum. viii. Secundus est error Galieni: q in christo iesu unam naturam posuit: sed incorruptibilem & imortalem. Cõtra quem dicitur prime Pe. tertio. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est &c. Et contra hos errores ponitur in symbolo. Crucifixus mortuus & sepultus.

Iesus infernum adiens Cap. xxvii.

Ane peregrinationis dilecti iesu uirtualiter terminato cursu: quo triginta trium annorum uel circa curriculo nobiscum benignus iesus conuersatus est in passibili carne relicto corpore in cruce confixo: cum draco ille cruentus & rapidus leo estimaret se de occiso agno assecutã esse uictoriam: statim post separationem a carne refulgere cepit in anima descendente ad inferos diuinitatis potentia: quia leo noster fortissimus de tribu iuda assurgens in fortem armatum: & predã electorum suorum uolens ab ipso diripere: personaliter descẽdit i anima ad uisitãdum illum electorum cetum: quem idem predo impius a principio mundi usque tunc detinebat inclusum. Vbi stupende dignationis dulcedo in iesu benedicto resplenduit: qui non per subiectam creaturam: cum esset dominus omnium uoluit electos uisitare in profundo. Sed per semetipsum ad ipsos uisitãdos amplexandos: osculandos: beatificandos in inferiores terre partes: omnem humiditatem consumãdo descendit. Descende tu anima quecunque deuota: & sanctorum patrum toto cordis affectu occurrentium iesu conijce applausum: & audi eos secura uoce cantantes insultando impiissimis principibus mortis. Attollite portas principes uestras: & eleuamini porte eternales: & introibit rex glorie. Quibus tremore confracti: scilicet ipse impius Lucifer potuit respõdere: Quis est iste rex glorie. Cui insultantes electi inuectiue retorquent. Dominus fortis & potens: dominus potens in prelio: quasi dicant: impie crudelis: & dire tyranne: iam nos nõ potes inclusos tenere: quia dominus fortis & potens: qui in nostra carne passibili tanq̃ in sue infirmitatis femore & uestimẽto assumpte nature scriptũ habet. Rex regum: & dominus dominantiũ: te in prelio mortis sue uictoriose prostrauit. Cunq; iterum ingeminaret quis esset iste rex: de quo tãta predicarent in passibili carne: potuit sua i confusiõe audire: dominus uirtutum ipse ẽ rex glorie. i. iste ẽ ille qui in uirtute sue pacientie quam operatus est in cruce tuam pertinacem superbiam sepeliuit. Et ideo cum tuis sodalibus uos tenebrarum principes attollite portas uestras: & uos eternales porte predestinationis diuine eleuamini omnem impugnantem maliciam superando: & introibit rex glorie secũdum diffinitionem bõitatis diuine. Quod si uos principes mortis tardatis portas uestras tol

fere: audite dauid patriarcham & eximium prophetam iam ex tunc in mundo cantantem in iubilo: quod nunc per ipsum regem glorie opere intuetur completum. Contriuit portas ereas: & uectes ferreos confregit. Ibi enim confregit potentias: arcum: scutum: gladium: & bellum. Tuncque fulgor diuinitatis resplendens in anima: omnia confringens hostilia instrumenta: alligansque serpentem: & ad locum ubi sancti detinebantur accedens: diuinitatis sue radio eis serenus illuxit: & ostensa sue nude diuinitatis essentia eos: in loco beatificauit inferni.

Licet autem ibi non opporteat esse tales uoces formatas: tamen nostra deuotio que diuina non capit: nisi circumuelationibus a scriptura sancta ad nostram condescensionem expressis istas uoces & replicationes psalmorum prophetiarum & cantuum format sibi ad proprium excitandum affectum. Quod etiam multis sanctorum operibus omeliis & sermonibus factum reperitur deuote. Unde & potest anima cogitare: quod saluatoris presentientes aduentum illi sancti prophete semetipsos mutuo hortabantur dicentes. Leuate capita uestra &c. Et pio occurrentes saluatoris aspectui: cum multo gaudio & reuerentia ipsum adorantes: amplexantes: & osculantes dixerunt. Domine refugium factus es nobis a generatione in generationem: priusquam montes fierent: aut formaretur terra & orbis a seculo & in seculum tu es deus. Nisi quia tu domine adiuuisti nos: semper fuisset in inferno anima nostra: sed memor fuisti opprobrii seruorum tuorum: & redemisti nos deo in sanguine tuo: & fecisti nos deo nostro regnum & sacrificium: & tecum regnabimus in eternum. Benedictus igitur qui uenis in nomine domini deus dominus: & illuxit nobis. Et ideo confitemur tibi: quoniam bonus & laudabilis in secula deus noster. Infinitas autem adaptationes scripture potes tibi in his o deuota anima fabricare: & quando adduxeris hincinde non poteris digne percipere illud iocundissimum festum & plenissimum gaudium mutuorum amplexuum redemptoris & redemptorum: nec illam confusionem & nequissimum dolorem spirituum malignorum & triumphalem modum quo christus omnem impietatis contrarie confudit conatum.

Tunc enim extractus leuiathan hamo ipsius per christum perforata maxilla quicquid iuris habere uidebatur in electorum corpore perdidit: propter presumptionem inmune capitis quod inuasit.

Tunc uerus Sampson moriens: uictoriam de suis hostibus reportauit.

Tunc uerus triumphator mortis iesu impios suppeditauit: & electos sanauit.

Tunc agnus sine macula in sanguine testamenti sui de lacu in quo non erat aqua uinctos eduxit.

Iesus infernum adiens

Tunc habitantibus in regione umbre mortis: noua lux expectata radiauit.

Tunc sanctis ueteris testamenti uerum sabbatum eterne requietionis illuxit.

Et fugata est figura obseruationis figuralis sabbati per filium hominis: qui etiam dominus est sabbati: qui ueritatem illius figure adimpleuit electis eis data quiete eterne beatitudinis. Propter quod & merito magnus iste dies sabbati: qui omne de cetero effugabit sabbatum figurale. Perniciosa igitur est obseruantia sabbati iudeorum recepta eterna quiete beatitudinis glorie in populo christiano. Attende autem quod licet istud sabbatum fuerit sanctis patribus delicatum pro aspectu eterni luminis. Fuit etiam sabbatum requietionis ipsi dilecto iesu ab operibus nostre redemptionis in sua passione & morte: ipsi tamen uirgini fuit ruminatio dolorose memorie eorum que uiderat fieri in filii sui dilecta carne & mente: quantumcunque etiam ipsa exterius sabbatizauerit ab aspectu uisionis corporee illorum uulnerum: que christus iesus die precedenti receperat pro nostra salute. Unde & ipsa mater sentiens adhuc mortem in corpore diuinitati unito in sepulchro inclusa tota impellebatur a spiritu sancto: & omnis gratie adminiculo: ut ipsa perfecte mortem gustaret in uulneribus saluatoris: cuius corpus adhuc prostractum iacebat in morte. Unde ipsa in se supplebat: quod anima filii absens & beata sentire non poterat. Nec te moueat quod sciebat filium non dolere in carne: quia satis sufficiebat sibi ad dolorem scire corpus sine uita iacere examine. Nec debuit deus mortuus in assumpta carne maxime eo tempore quo in ipso durabat mors: non recipere a creatura redempta dignum deplorationis lamentum: quod quia non uidebat fieri ab aliqua creatura uite huius: nec etiam digne posse fieri a secuturis electis: ipsa omnium mater electorum dignissime pro omnibus fecit. Et quia sola fuit in hoc planctu: ideo in corde suo tantum dolorum exercitum adunauit. Ipse enim spiritus sanctus qui in officio sabbati sancti in ipsa ecclesia iam artificiosa coadunauit lamenta: ad memoriam preterite mortis illius iniquorum: cuius tota caro iam est in gloria paterne sedis euecta: & hoc ut soli memorie ab electorum gemitu dignum exhibeatur lamentum. Quanta putas formabat sua spina & compassiua iacula in corde illius sacratissime uirginis matris: que mortem presentem unigeniti filii sui dei non tam recolebat preteritam: quam intuebatur presentem & recentem in uulnerato filii sui corpore nuper morte extincto: cuius adhuc forsitan sanguine ipsa tota erat cruentatione respersa. Propter quod omnia facta circa dilectum suum: que in precedenti die studiose collegit: nunc in cordis sui amplo mortario maleo intentissimi doloris

& ponderis omnia reuoluendo examinando: põderando: tam ex pietate suscipientis filii & patientia in omnibus ostensa: q̄ ex nequicia inferentis animi: & exterius crudelitate monstrata studiose cõtriuit. Vnde & amarum salsamẽtum in hac tritum confecit omnibus deuotis mentibus filiorũ: i quo intingant & cõmedant christum crucifixum & mortuum: & in igne passionis acerbe totum assatum & coctum eis in mensa deuote memorie preparatũ in cibum. Quicunque ergo uis comedere christi mortem: associa tibi matris amarissimum salsamentum. Attende autem q̄ licet iesus in hoc sabbato quieuerit a dolore: non tamen quieuit a damno & impiorum iniuria iudeorum. Nam & anima fuit suo corpore priuata: & mors inclusa in sua carne: que nisi fuisset caro diuinitati unita: & ab omni infectione fomitis aliena: & spirituali dotata gratia per ipsum mortis uigorem ad incineratione͂ fuisset adducta: si cõmuni hominum lege mors permitteretur agere in corpus quod tenebat prostratum. Sic ergo uides q̄ xpus non quieuit a dãno: licet quieuerit a dolore: non etiam ab iniuriis quieuit. Ipsa enim die principes impii sacerdotum non saciati sue supplicio mortis accedentes ad Pilatum: ut seductorem infamantes & custodes armatos in iniuriam corporis circa sepulchrum ponentes: & sigillis malitie sue lapidem consignãtes mente pertinaci resurrectionis gloriam impedire nituntur. Sed mentita est iniquitas sibi: & seipsos proprio mendacio peremerunt: & ementes sui cordis perfidiam peccunia copiosa & ueritati resurgentis digna testimonia inbuentes inuiti: non est sapientia: non est prudentia: non est consilium contra dominum. Tanta enim malitia iudeorum de custodiẽdo sepulchrum electorum fidei subseruiuit. Nam & prostractio uictoriosa custodum: & fuga: & nunciatio ad principes sacerdotum: ipsosmet impios iudeos de sua machinatione confudit. Potes ergo uidere q̄ passio non fuit consummata perfecte: donec gloria anime redundauit in carne: corpus reassumens resuscitatum a morte: & immortalitatis gloria reformatum: propter quod christianus populus qui deflet corruptionem institute nature in creatione primaria: & gaudet solum in reformatione gratie facta per christum: cuius reformationis labor non plene quieuit: ut preostensum est usque ad dominicam diem: & ipsam dominicã pro resurrectionis christi gloria sabbatizauit: litterali sabbato relicto iudeis: qui in solis figuris adhuc uersat̃ uirtute uacui: & dicentes se honorare creatorem ipsum contumeliose uituperant: laborĩ redemptoris ingrati: cum sit nobis factus inestimabili pietate redemptor: & formator in esse gratie.

Ipse idem omnipotẽs deus ex misericordia factus homo de uirgine: qui in esse nature de nihilo nos creauit: cui tanto plus grata debet esse humana infirmitas: quia in creatione sine labore dixit solum & facta sunt: Sed in redemptione pre laboris angustia toto corpore sudore sanguineo fluens dixit multa salubria: & audiuit indigna fecit mira: & pertulit dura. Deuoti ergo filii beatissime uirginis suo compatientes dolori: & configurati similitudini mortis christi sabbatum associant ipsi parasceue: ducentes sabbatum diem amarum in ieiuniis: lachrymis: & afflictionibus carnis. Quia enim sola uirgo iesum digne plorauit in sabbato: & sola fuit columna ecclesie in fidei fundamento. Ideo sibi appropriatur sabbatum: tam in reuerentia celebratõis missage: q̄ ẽt i abstinentiis pro suoꝝ ueneratione dolorum. Multum enim indeuotus est filius mortis iesu: qui in illa die in qua caro sua mortua iacuit: se uult carnalibus reficere: uel pinguibus uel delicatis: & non potius cum deuotis filiis ieiunare.

Pro isto uirtuoso boni iesu descensu ad ĩferos: & confractione hostilis nequitie dicuntur duo uersiculi: quos simul tractando compegi.

Iesus infernum adiens.
Iesus frangens conatus Cap.xxviii.

E hoc autem descensu christi ad inferos corpore in sepulchro iacente est tertius articulus fidei ad humanitatem iesu spectans. Contra quem est error quorundam dicentium iesum non descendisse ad inferos per semetipsum: cum tamen Petrus dicat contra hoc Actuum secundo: q̄ non est derelictus in inferno propter quod dicitur q̄ i symbolo apostolico habetur. Descendit ad inferos. Conueniens autem fuit christum ad infernum descendere. Primo quia uenerat omnes penas nostras portare: inter quas erat necessitas descendendi ad inferos. Vnde sicut conueniens fuit eum mori: ut nos liberaret a morte: ita eum illuc descendere: ut nos liberaret ab illo descẽsu. Propter quod dicitur Ozee. xiii. Ero mors tua o mors: morsus tuus ero inferne. Secundo ut dicto diabolo per passionem uinctos eius eriperet: secundum illud Colo. secundo. Expolians potestates & principatus traduxit confidenter. Tertio

ut sicut potestatem suam ostendit in terra uiuēdo: & moriendo: ita in inferno ostenderet uisitando & illuminando bonos: & terrifice confundendo malos ut sic in nomine iesu omne genu flectatur etiam infernorum: ut dicitur Philippen. secundo. Descendit autem secundum animam iesus solum ad infernum locum: in quo detinebantur iusti: sed uirtus eius est diffusa in omni loco inferni. Nam uirtus liberans a carentia uisionis fuit diffusa in iustos perfecte purgatos. Virtus liberans a doloribus pene fuit diffusa in purgatorio quantum puto. Credo enim ꝙ omnia sua membra tunc ibi existentia de purgatorio eduxit. Nec obstat quod aliqui dicunt ꝙ passio christi non habet effectum temporalem & transitorium: sed permanentem & sempiternū: ac per hoc ꝙ tunc non fuit maioris uirtutis ꝙ̃ modo: ex quo sequitur ꝙ sicut nunc non liberat nisi finito tempore debite purgationis: sic nec tunc.

Duplici enim modo potest huic rationi responderi. Vno modo ꝙ effectus permanens & eternus non impeditur ex hoc ꝙ specialiter in aliquo tempore: & aliquo casu misericordius operetur: sicut etiam dictum est supra: ꝙ singularius influxit uirtus passionis in latronem consocium. Tunc. n. satis uidetur conueniens: ꝙ presentia anime redēptoris omnia membra sua in inferno existentia sibi gloriose coniunxerit. Et hoc modo potest dici iesus soluisse dolores inferni: quia idem est ignis quo dolent purgandi: & quo cruciantur reprobi.

Alio modo potest dici seu solui ratio predicta: dicendo ꝙ diuina sapientia sic sciuit contemperare intensionem pene respectu prolixitatis temporis: quo ibi debebant morari. ut hora descēsus christi essent plene purgati. Quicquid sit de hoc parum concludit ratio predicta: quin satis uideatur cōueniens nouum munus liberationis accepisse oēs electos qui erant in inferno ex pissimi iesu presentia. Ad locum uero damnatorum uirtus descendentis iesu pro tanto fuit diffusa: quia magnificentiam suam uictoriose potestatis monstrauit super Luciferum: & super reproborum omnium cetum impium: eorum malignitatem & incredibilitatem plene conuincens. Quod autem Petrus apostolus dicit prima tertio: ꝙ christus his qui in carcere conclusi erant: spiritu ueniens predicauit his qui fuerant increduli aliquando. Super quo dicit Athanasius: ꝙ corpus christi fuit in sepulchro positum: quando ipse perexit predicare his qui custodia erāt spiritibus. Sicut dixit Petrus. Ex quo sequi uidetur ꝙ ꝓdicauerit damnatis: Nam illi soli erant increduli: sic intelligendum credo: ꝙ his qui in carcere infernali erant conclusi: iesus ueniens spiritu idest secundum animam predicauit: qui increduli fuerant aliquando. Non ꝙ ut incredulos ad fidem ibi conuerteret: sed ut eorum infidelitatem confutaret. Et predicatio nihil aliud intelligi debet ut credo nisi manifestatio diuinitatis eius per effectus terrificos super reprobos in descensu anime iesu. Augustinus tamen predictum uerbum Petri in epistola ad Enodium exponit de operatione diuinitatis eius: quam exercuit a principio mundi: ut sit sensus: ꝙ hi qui in carcere conclusi erant: idest i corpore mortali: quod ratione passionum & fomitis est quasi carcer anime: ueniens spiritu sue diuinitatis predicauit per internas inspirationes: & per externas admonitiones in uerbis iustorum: his inq̃ predicauit qui increduli fuerant aliquando: scilicet Noe ꝓdicanti quando expectabat dei pacientiam: ꝓpter eorum conuersionem deferens penam diluuii. Vnde subdit in diebus Noe cum fabricaretur archa. Et hoc modo exponendo nihil tangit de descensu ad inferos. Dicitur autem totus christus fuisse in inferno: quia totus masculine refertur ad personam: que ubique est tota: & in inferno tota erat in anima: & tota in sepulchro cum carne: & ibi creditur tantum stetisse anima iesu: quantum in sepulchro stetit corpus eius: ut simul illa exiret de inferno: & corpori iuncta glorioso simul utrunque exiret triumphaliter de sepulchro.

Iesus triumphans mortuus
Iesus surgens beatus Cap. xxix.

Via uero si corpus remaneret in morte & anima christi persisteret in inferioribus partibus terre: nō appareret uictoria mortis eius. Ideo christus expolians potestates & pricipatus: & palam triumphans illos in semetipso cum illo beatorum exercitu ab inferis uictor ascendit: & sacre quietis domini in sepulchro illucescentem tertia die: que in dierum reuolutione est octauus & primus dei uirtus & sapietitia christus: mortis prostracto auctore etiam ipsam mortem que in suo corpore adhuc uidebatur inclusa deuicit: & eternitatis nob̄ additū apuit: dū sese a mortuis diuina potētia suscitauit: ut notas nobis faceret uias uite. Tūc terremotus factus ē magnus & āgelus dn̄i in uestimento albo & cādido & aspectu fulgureo descēdit de celis: piis appatēs blandus: impiisq̃ seuerus: propter quod & pre terrore perterriti milites: & cōfortauit pauidas mulieres. Merito ergo in his duobus uersiculis dicitur. Iesus triumphans mortuus. Iesus surgens beatus. Ideoq̃ triūphalis uictoria & resurrectionis letitia maxime representantur in

officio diei misse sabbati sancti que cantatur meridie: & consueuerat cantari antiquitus in resurrectionis nocte: propter quod dies ista ē.
Primo fontalis beniuolentie: quia hodie collatum est subleuamen peregrinantibus.
Secundo triūphalis uictorie: quia propositū ē adiutamen certantibus.
Tertio precordialis letitie: quia prolatum est solamen laborantibus.
Quarto spiritualis intelligentie: quia remotum est uelamen a considerātibus. Et sic hac die recipiūt omnes quod eis expedit
Peregrinātes fiduciam
Decertantes constantiam
Laborantes perseuerantiā
Contemplantes refulgentiam
Est igitur hec dies fontalis beniuolentie quia hodie fuit
Mestorum consolatio
Afflictorum liberatio
Peccatorum confortatio
Pusillorum consolidatio.
Et secundum ista quattuor: hec est dies frondose condensationis sacre cōmunionis: solennis baptizationis. Certe illuminationis. Igitur dies ista ē frondose condensationis in multiplicatione lectionum & cantuum: quia singulariter letificati sūt mesti: quia mater afflicta & sancte mulieres deuote benigna iesu apparitione fuerunt consolate: cum uiderunt in iubilo regem in resurrectionis decore: & multiplicate sunt apparitiones hac die: & diuersis modis gaudia cumulata. Constituite inquit ps. diem solennem in condensis. Est etiam dies sacre cōmunionis: ad confortandum & recreandum afflictos: quia resurrectio eius est afflictorum consolatio & omniū patientium pro christo: unde Iacobus frater domini: & Ioseph ab arimathia fuerūt ab afflictione liberati sicut dicitur infra: quia per resurrectionem domini etiam liberabantur qui fuerunt in īferno detēti: unde hec nox spoliauit egyptios ditauit hebreos. Et sic moyses noster de aqs passionum assumptus prostrauit exercitū pharaonis.
Est etiam dies ista solennis baptizationis: quia in hac nocte consueuit magna solēnitas baptismi fieri in signum remissionis peccatorum. Hauriant ergo peccatores spem uenie in resurrectione christi in qua iustificamur a peccatis. Est enim hec sūma confortatio peccatorum: dum magdalene peccatrici prius apparuit intra mulieres ut infra dicitur & postea petro qui eum negauerat: quem etiam per angelum specialiter nominauit. Mortuus est enim bonus iesus pro peccatis nostris & surrexit propter iustificationem nostram. Ecce igitur dauid arreptitius hircus emissarius & passus pro leproso oblatus effugiunt liberi in ministerio de potestate diaboli: ut ultra non seruiamus peccato. Primum habetur primi Ro. xii. Secundum leuit. xvi. Tertium leuit. xiiii. Est etiā dies certe illuminationis cuius flammas lucifer matutinus inueniat: hodie nāqȝ fit cereus qui singulariter & solēniter benedicitur: & nouo igne illuminatur. In signum ꝙ solēni iocunditate sacra resurrectio domini celebratur: in qua christus nouo splendore gloriosi corporis illustratur & apparens discipulis in corporali specie usqȝ ad diem ascensionis distulit ascendere in celum: unde cereus usqȝ ad diem illam post prandium in ecclesia conseruatur. Significat nihilominus ꝙ hac die facta est pusillorum cōsolidatio: quia hodie reformati sunt discipuli & sancte mulieres in fide resurrectionis. Et ideo quasi cereus noua benedictione a christo consecrantur: & fidei lumine illustrantur quia hodie insufflauit & dedit eis spiritum sanctū & aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. Et sic uides ꝙ merito hec dies est fontalis beniuolentie quo ad quattuor predicta. Est etiam triumphalis uictorie: unde hodie singulariter crux erigit & tanq̄ christi uexillum a subdiacono in missarum solemniis deportatur. Ad cuius aspectum contremiscunt & fugiunt contrarie potestates. Nam dominus in hac die hebetauit mortis stimulum: quia stimulus mortis peccatum est. Ipse autem factus peccator pro nobis affixit peccatum in cruce: & uictor post mortem clauso prodiit tumulo: qui uiuens & patiens & pro nobis moriens noluit descendere de crucis patibulo. Signum huius uictorie quesierat praua generatio dicens. Si filius dei es descende de cruce. Sed christus eis signum dedit prophete Ione: passionis: mortis: & sepulture. Nobis autem & electis suis leo fortis de tribu Iuda surgens cum resurrectiōis tropheo dedit signū de celo: dum uitam celestē nobis manifestauit clauso resurgens sepulchro: clauso subintrans cenaculo Scandens celum aspectu patulo: inde super electos pluēs de spiritu sancto. Et sic multa maiora dedit: q̄ perfida natio petiit. Quod autem maius sit: inimici nostri sunt iudices. Si enim de cruce descendisset uideretur peccato uictus in patiētia pene: sed tunc uictor peccati patientissime mortuus fuit: unde nec proprium tumulum habuit: sed alienum singulare & solitarium: ut alienū & non suum idē purgaret peccatum: ubi est ergo mors stimulus tuus &c. Affixus est cum christo in cruce: ubi & hebetatus manet christo resurgente. Sicut enim in adam omnes moriuntur. Ita & in christo omnes uiuificabuntur sue cruci confixi. Noli ergo descendere de cruce: nisi de crucis memoria: non de crucis amicitia non de crucis presentia: si uis resurgere de tue iniquitatis sepulchro: & gloriosus apparere

cum christo. Debellauit etiam secũdo mortis zabulũ: & auctorẽ ipsius mortis diabolũ ab eo predã auferẽs calcauit: sicut dictũ ẽ supra. Sampson enim noster gaze seras pandit: & asportans portas scandit montis inpercilũ. In maxilla mille strauit: & de tribu sua sperrnit ip se matrimonũ. Tertio etiam prostrauit mortis ergastulũ: dũ ipsã mortẽ moriẽdo destruxit. Mors enim & uita duello confixere mirando: sed dux uite mortuus iesus christus feliciter regnat uiuus. Sicq; factũ est ut mors peccatoris ueniens ex dãnationis necessitate sit mortua: & in gloriã sit resurrectionis translata per mortẽ iusti dei hominis uenientẽ ex misericordie uoluntate. Nam secundũ Augustinum duplici nostre morti ipendit suã simplã: ut faceret utranq; nostram mortem scilicet tam pene q̃ culpe in uita resurrectionis transire: unde sicur dictum est supra: deiecit carcerem infernalem: ut ibi nullus electus amplius includat̃ & cõpleuit illud Osee. Ero mors tua &c. Quod exponens Gregorius ome. xiiii. ait. Quia in electis meis te funditus perimo. Ero mors tua o mors. Quia uero illis solis sublatis te experte transfigo: ero morsus tuus inferne. In cuius triũphalis uictone signum primũ uerbũ quod post resurrectionẽ dixit discipulis suis fuit: pax uobis. Quarto amputauit mortis obstaculũ: dũ gladiũ flãmeum atq; uersatilem quẽ diuinũ decretũ posuerat ad custodiã ligni uite. Adam primitus succũbente hodie nostro iesu triũphãte amouit. Amota est enim ista custodia: & paradisi ianua reserata: & terra hereditatis nostre per peccatũ: perdita. Iure belli nobis captiuis est reddita per christi uictoriam triũphalẽ unde & ad illam sanctos eductos de inferno iam, diuina uisione beatos: christus hodie creditur aduenisse: dum eos in paradiso locauit: unde eiectus fuerat prothoplastus transgressor: & deleuit cyrographum secundum apostolum. Quo iuste eramus a patria exulati: quantum poterit ueniens in maiestate sua qui tantum potuit in nostra infirmitate & pro nostro scelere crucifixus. Secure ergo erigatur crucis triumphale uexillum: & in quattuor cornibus suis adornetur lapidibus preciosis qui christi uirtutes representent: cum quibus diaboli uicia superauit.

Vt in sinistro cornu sit patientia que deuicit mortis stimulũ & persecutionẽ illatã.

In dextro obedientiam que deiecit mortis zabulũ & eius trãsgressionẽ temerariã.

In profundo radix oium hũilitas q̃ deuicit supbie ergastulũ carceralẽ.

In supremo oium charitas q̃ ammouit obstaculũ exulare ut iã reuelata facie i christi lumine gloriã domini speculemur.

Est etiã hec dies

Precordialis leticie: quia hec est dies
Transmutationis humane instabilitatis
Subarrationis hũane imortalitatis
Reuocationis hũane uetustatis
Sublimationis humane fragilitatis.

Nã hodie de instabili mundo uocati sumus: dũ per iesum uocamur ad patriã & mundi contemptum. dum ipse suam gloriã ostensurus mandat discipulis suis q̃ eant in galileam: quasi necesse sit ab huius mundi instabilitate transire uolentem speculari gloriam resurgentis. Sumus etiã secũdo de premio certificati: dũ christus eternitatis nobis aditum deuicta morte reserauit: & pacificauit nos deo patri: unde dixit discipulis: pax uobis. Sumus tertio in corpore reuocati quia christus resurgens ex mortuis iam non moritur: & qui suscitauit iesum: suscitabit & mortalia corpora nostra: ut iam secure quo abiit per gloriam caput: eo secura spe tẽdat & corpus. Sumus quarto sublimiter exaltati dũ in christo sumus super angelos exaltati & angelis consociati & coequati. In cuius signũ post resurrectionẽ ut dicitur in Apoc. Non se permittit angelus a Ioanne adorari: & hoc angeli annunciant: qa iesus quasi alter Ioseph eterni patris filius uiuit: & dominatur in omni terra regis eterni. & ideo hodie fit transitus de tristibus ad leta. dum ubiq; solẽniter cantatur & redditur alleluia. Quod sacerdos inchoat ter repetens altius itonãdo: ut

Primo alte cantetur Alleluiã: quia sumus liberati ab angustia pene.

Secundo altius: quia sumus liberati a transgressione culpe.

Tertio altissime: qa in xp̃o sumus transformati in deiformitatẽ glorie.

Vnde & in christo iesu natura nostra est super angelicam sublimata: & nostra penalitas in christi resurrectione absorta. In cuius signum quot horis steterat xp̃s mortuus: tot diebus uixit postea sup terram gloriosus anteq̃ celos ascenderet: ubi regnat perenniter gloriosus nostra iniquitas est emendata: ut sicut christus resurrexit per gloriam patris: sic & nos in nouitate uite ambulemus educti de sepulchro peccati. In cuius etiã signũ hodie nouus ignis excutitur de petra: qui accenditur in cera noua. Est etiam quarto ista dies spiritualis intelligẽtie. Hodie enim reuelatur christi sublimitas latens sub signaculo: dum leo resurgens librum aperuit: & soluit septẽ signacula eius. i. omnẽ clausurã ueteris testamenti. Aperuit etiam singula sue ifirmitatis q̃ quasi uidebãt̃ suam claudere gloriam maiestatis. Que quidẽ signacula sunt ista.

Mariis desponsatio: quia conceptus & partus uirginens uelabatur: ut fabricator hominis: fabri filius putaretur.

Secundum corporis infirmitas:qua potentia & uir
tus diuinitatis uelabatur: quia plorans & uagiēs
& ceteris carnis infirmitatibus subiacens uide-
batur.

Tertium circuncisionis cauterium:quod erat pecca
ti originalis remedium:uelans christi innocenti-
am & medicinam:qua tollere uenerat omne pec-
catum.

Quartum fuga in egyptum a facie herodis regis:
quo diuinum dominium uelabatur ut non pos-
set cognosci filius dei: nec uniuersalis dominus
omnis creati.

Quintum trina tentatio:qua se permisit a diabolo
tentari & portari:cuius suggestioni non acquie-
scens:sed ipsum rationabiliter & uirtuose confū-
dens:ipsum dimisit dubium sicut primū & sibi ce
lauit sue diuinitatis archanū.

Sextum est crucis supplitium & trāsitus mortis:quī
inter latrones pendens totam uelauit gloriā sue
beatissime maiestatis.

Septimum sepultura in qua uelata fuit & abscon sa
tota spes & efficatia sue uite & fructus restauratio
nis humane.

Hic est liber clausus flebiliter:qui hodie aperitur
letanter:dum eius resurrectionis gloria predicatur.
Nam post tres dies sicut ipse predixerat propria uir
tute resurgens tanta efficatia se ostendit dominū
maiestatis:quod manifeste patet:ꝙ omnia signacu
la precedentia & operimenta dignitatis sue fuerūt
uoluntaria in ipso non necessaria nec conditionis
uere:sed dignationis misericordie. Quod secundū
Bernardum in quodam sermone septiformi uisita-
tione spiritus .xl. dierum numero reserauit p adap-
tationem quādam magis ꝗ per proprietatem ne-
cessariam. Nam in spiritu timoris fuit prima appa-
ritio angelorum quando factus est terremotus ma
gnus:& angeli apparuerunt prosternentes custo-
des & confortantes pauidas mulieres ut reseraret
signaculū:quia qui fabri putabatur filius hic fabri-
cator apparuit angelorum. In spiritu pietatis appa-
ruit simoni petro:quem pre ceteris de negat one
christi rea conscientia confundebat:ut qui rursus fue
rat infirmus & inualidus puer appareat habere po
testatem etiam dimittendi peccata. In spiritu cō
scientie apparuit discipulis pergentibus in emaus
scripturas eis exponens & ostendens quomodo p
originali culpa mundanda oportuit hoc christum
pati. In spiritu fortitudinis apparuit discipulis ia
nuis clausis ostendens manus & latus in signum
uictorie & uirtutis:sicut solent clypeorꝫ foramina
demonstrari: confortans eos a timore iudeorum
qui prius quasi timidus a facie reguli fugerat i egy
ptū. Quod sigillū maxime reserauit apparens i mō
te galilee quando dixit. Data est mihi omnis po-
testas in celo & in terra &c. In spiritu consilii ap-
paruit frustra in piscatione laborantibus dum mit
tere in dexteram nauigii rete consuluit:ut tenta-
tas animas in sinistra & in abyssata in gurgite uen-
tris hostilis eriperet a uersutia maligna tempestan-
tis. In spiritu intellectus apparuit illis: quando
aperuit sensus illorum ut intelligerent scripturas:
quoniam pro nostra redimenda morte necesse erat
filium dei crucifigi. In spiritu sapientie apparuit
die quadragesimo:quando uiderunt filium homi
nis ascendere ubi erat prius:qui tamen sub lapide
iacuerat tumulatus. Et ideo sicut sepultura totum
librum clauserat & quasi in baratrum desperatiōis
mentes discipulorum incluserat:sic gloriosa ascen
sio qua ad dexteram patris sedet oīum credentiū
spem erexit:fidem confirmauit & charitatem accen
dit:dum aperte cognouerunt omnia christi facta
& dicta sūma sapientia dei plena & sūma charitatis
pietate referta:ad nostrum curandum morbū:& in
ipsum transformandū affectū. Secundo fuit re-
uelata resurrectionis ueritas que latebat sub menda
tio iudeorum:sicut explicatur infra. Tertio mu-
tata est temporū uarietas que latebat sub cōputa-
tionis modo. Nam usqꝫ ad resurrectionis noctem
dies noctem precessit. Ad significandum lapsū ade
qui a die gratie cecidit in noctem culpe. De cetero
autem nox precedit diem in signum ꝙ nox nostre
culpe ē effugata per renouationē christi gratie que
nobis est in resurrectione monstrata:propter quod
cantamus hodie:ꝙ nox sicut dies illuminabitur.

Quarto propalata est hodie dignitas ecclesie la
tens sub titulo synagoge. Nā hodie repudiata syna
goga tanquā altera uaschi superba electa est bene-
dicta hester humilis & noua sponsa ecclesia. Lega
lia enim nō erant mortua nec mortifera donec de
latere christi dormientis in cruce quasi noua uirgo
formata ē ecclesia christi sanguine lota. Et ideo in
resurrectione christi synagoga euanuit & ecclesia
floruit:& omnis legalis cerimonia simul obiit ita
ut nullus ad eas ex tunc seruādas obligatus fuerit:
nondū tamē fuerunt mortifera secundū Augusti-
nū quousqꝫ fuit doctrina fidei promulgata. Proptē
quod hodie singularissime in signū nuptialis co-
pule xp̄i & ecclesie debent solēniter tā ministri ec-
clesie ꝗ altaria adornari:quia datum est christi spō-
se:ut operiat se byssino splendenti & cādido. Hec
est enim illa noua nupta sponsa agni ostensa Io-
anni in spiritu quando uidit hierusalem sanctam
nouam descendentem de celo &c. Hec dicta
sunt pro reuerentia misse sabbati sancti. In qua
singulariter christi resurgentis mysterium explica
tur. In qua mystice de nocte facimus meridiem:
ut ostendatur ꝙ tota cecitas nostre noctis p glo
riam resurgentis est in lumine sue diuinitatis cō-

uersa. Quia uero in dominice resurrectionis glo ria inmituntur nostre fidei fundamenta sicut dicit apostolus. Si christus non surrexit manis est pre dicatio nostra: quia dolores passionis ipsum in in firmitate totaliter defecisse pretenderent: nisi resur rectiõis gl'ia statim post modicũ seq̃ret'. Iõ d na ẽ nobis miseratiõe idultũ ne bñdicti iesu resurrectio rem áceret occl'ta: & ne usq; i finem sicut ceterorum dilationẽ acciperet: & tam diu caro mortua iaceret: ꝙ plene ipsũ mortuũ fuisse constaret. Vtrũq; enim fidei nostre necessariũ fuerat: quibus etiam iudeoꝝ nequitiam uel in uita deseruit: dum & mortuũ ipsũ fore testant': & in sepulchro conclusũ & uana con sultatione ĩpietatis sue custodum sepulchri uendi tam attestationẽ corrũpit iusto resurgentis iudicio perdentes pecuniam: & retinentes perfidiam ne cõ uertantur a suis sceleribus & eius pietate fateantur. Et quia dulce est cogitare gaudium resurrectionis dominice: ideo hunc articulum aliquantulum di scendamus. Sane resurrectionis hora in euange lica non expresse declarari uidetur historia: propter quod doctores hic uarie opinantur. Quidã enim dicunt ꝙ resurrexit in aurora diei dominice. Reliq uero ꝙ in media nocte. Pro quibus multum facit quod antiquorum habet traditio: ꝙ apostoli i ui gilius sancti pasce christianum populum usque ad noctis medium retinentes: & illa hora resurre ctionis domini laudes cũ populo iubilantes post populum ad propria dimittebant. Cui etiã cõcor dat figura sampsonis: qui usq; ad medium noctis dormiens: tunc surgens a sõno portas gaze ad sup cilium montis duxit & tulit. Quod & uerus Sã pson de inferno exiens cum comitiua sanctorum uere compleuit & portas mortis & feras sua potẽ tia eminenti absorbuit: quia ex tunc nullum electo rum suorum expurgatũ a sorde peccati mortis au ctora uisione diuine glorie impedire preualuit. Multum autem totum officium ecclesiasticum in resurrectionis missa que cantatur in sabbato sancto uidetur huic opinioni annuere: quia missa illa que nunc cantatur in meridie: antiquitus cantabatur in nocte media resurrectionis dominice. Sed nũc ab breuiantes mestitie tempus: & occurrentes gau dio resurgentis: spiritu sancto dictante comple mus corporali aspectu illud quod de illa sacratissi ma nocte fuerat ante predictum. Nox sicut dies il luminabitur: & nox illuminatio mea i delitiis me is. Vnde & in benedictione cerei sepe huius sacre noctis comendatur mysterium: cum plunes itera tur: hec nox est. In collecta autem dicitur ꝙ deus qui hanc noctem sacratiss' mam gloria resurrectio nis dominice illustras. Figura etiam litteralis pa sce iudeorum scilicet liberationis & exitus de egy pto: huic uidetur conuenire sententie: quia media nocte educti sunt de egypto. Media nocte inquit dominus moysi. Ingrediar egyptum &c. Propẽ quod nullus euangelistarum uidetur loqui nisi de hora qua mulieres deuote que ueniebant cum aro matibus ad monumentum uenerunt. Qua etiam hora & uidetur fuisse factum quod narrat matheus cum dicit ꝙ uespere sabbati idest nocte sabbati que lucescit in prima sabbati idest que tenebras suas fi nit in aurora dominice diei: uenit maria magdalene & altera maria uidere sepulchrum: & ecce terremo tus factus est magnus: angelus enim domini de scendit de celo & accedens reuoluit lapidem. An gelus enim iste non aperuit sepulchrum domino resurgenti: sed uirtutem resurrectionis domini mu lieribus sacris ostendit uacuitate sepulchri. Ipse.n. qui moriturus pro nobis clauso exiuit utero uirgi nis: sigillato exiuit sepulchro: perenniter regnatu rus in gloria immortalitatis. Quod uero in au rora surrexit: satis exp̃sse ostendit Augustinus.iii. de trinitate. Pro hac opinione etiam facit mul tum: ꝙ sancta ecclesia laudes cãtat in aurora in glo riam resurrectionis dominice. Quicqd autem sit de resurrectionis hora nihil deperit ueritatis resur rectionis iesu: cum utraq; hora diuersis modis con grua format mysteria. Vt autem aliquid breuiter ui deas de ueritate concordie sacer textus circa uisita tionem sepulchri & apparitiones domini nouerīs ꝙ ille sancte mulieres: & specialit' deuotissima mag dalena tantum habebat cor plenum memoria cru delis spectaculi mortis iesu & imaginatione corpo ris mortui: quod simul cum aliis in sepulchro recõ derant ꝙ nihil uidebatur attendere nec sperare ni si corpus mortuum cum deuotione posse ungere & tractare. Et quia sciebant duram contra christum iudeorum malitiam ebulire: uidentes reuolutum la pidem & angelum christi nunciantem resurrectio nem iam facta: non credentes uerbis angeli: sed so lũ dolore pcusse perditiõis corporis quod sublatũ credebant: uenerunt ad apostolos maxime magda lena. Non est enĩ inconueniens ꝙ citius cucurrent que feruentior agitabatur amore. Item discipuli q plus ceteris amauerũt: citius cucurrerũt .s. petrus & Ioannes. Quorum satis cursus actus est mysticus: qui & ipsi discipuli furto credentes corpus sublatũ tam merore: q̃ pauore ꝑstracti ad semetipsos abie runt relinquentes sepulchrum: idest sibi prouiden tes propter metum iudeorum. Tunc ergo sicut lu cas narrat ille mulieres simul monumentum intrã tes: uiderunt angelos stantes: qui eis dixerunt. Quid queritis uiuentem cum mortuis? Quo au dito cetere dimittentes sepulchcrum & forsitan in illo horto aliquanculum longe facte: sicut Ioan nes dicit. Maria magdalena stabat ad monumẽtũ foris plorãs. Tota.n. ardẽs ãore iesu & nihil de ipso

in hac uita conspiciens nec sciens ubi quereret eũ: in dolore cordis sui fluebat lachrymis circa sepulchrum ubi certa erat preciosum corpus domini iacuisse. Et quia amor impatiens quiescere non sinit: & semp de nouo sperat inuenire quod querit. Ideo de nouo inclinauit se in monumento iterato querẽs dilectũ: tũc que duos angelos sedere uidit unum ad caput & alium ad pedes: ubi corpus iesu fuerat: sicut Ioannes scribit. Qui dicunt ei. Mulier quid ploras? Quibus illa respondit: quia tulerunt dominũ meũ & nescio ubi posuerũt eũ. De quorũ expositione uerborũ & istius sacre magdalene plures sancti sacras & longas omelias describunt: quas breuitatis causa dimitto. Potest etiam forsitan esse q primo maria magdalena propius inclinata circa locũ illum sepulchri ubi corpus iacuerat: & aliis aliquantulum longe stantibus intra sepulchri clausurã sola uidit sedentes angelos: & eorũ locutiones accepit. Qui quidẽ angeli stantes sentientes aduenire iesum dominum suum in hortum assurgunt & aliis mariis ipsos uidẽtibus tunc dicũt quod solus lucas refert. Quid queritis uiuẽtẽ cũ mortuis? Conuersa autem maria retrorsũ forte propter assurgentiam angelorum quos deuote conspexit assurgere: nesciens tamen querere uidit dominum non recognoscens ipsum: sed ipsum existimans hortolanum: uerũtamẽ quia ipse in corde suo & electorũ excolebat uirtutum plantaria. Qui dixit ei. Mulier qd ploras? quẽ queris? Illa audiens relatiuũ quem: qui sibi sui cordis referebat amatum. Respondit. Si tu sustulisti eũ dicito mihi: ubi posuisti & ego eum tollã. O amor sic congrua relatione respondens. Quo modo credis magdalena q hortolanus ille intelligat tuum eũ: cum de nullo adhuc fuerit a te mentio facta cum illo. Sed sicut tu intellexisti suũ quem: ita & ille intellexit: tuũ eũ. Et sibi respondisti. Vere enim ipse solus potuit tollere quẽ tu queris: & ipsum tulit a morte: & in gloriam claritatis euexit: & ipse solus tibi narrare sufficit ubi ipsũ posuit. Attende autẽ quanti uigoris amor in huius mulieris corde flagrabat: licet enim spiritus sanctus in corde eius & ore sic uerba formaret ut operi xp̃i conuenirent: tamen litteraliter ipsa adhuc de resurrectione non sperans credidit istũ hortolanũ horrore cadaueris ipsum forte in aliquo loco uili asportasse de horto. Nec obstat q ipsa scire potuit q monumentũ fuit Ioseph & forsitan hortus: & ideo nõ debuit estimare q predicta causa inde fuisset christus electus: quia forte hoc nesciuit uel si sciuit: nõ est inconueniens q sic dolor impatiens de hoc q non reperiebat amatũ sibi illa sola ingereret q̃ augmentarent dolorẽ: & alia multa absconderet q̃ poterat humaniter estimare: propter quod & ipsa arbitrans in aliquo uili loco corpus contumeliose reiectum amore feruens corpus tã magnũ: & centũ libris aromatũ inuolutũ: sola asportare in suis brachiis presumebat: cum dicit. Dicito mihi. O maria fortiter insta: quia iste eum tulit: & iste tibi indicabit: non ut tollas sed ut gaudeas in amplexu. Tũc dicit ei iesus maria. Que solitam dilecti uocem recognoscens ipsum amore ebrio adorans dulciter uoluit uel saltẽ pedibus amplexari. Qui eam uolens eleuare sublimius non permisit dicens. Noli me tangere: Nondũ enim ascendi ad patrẽ meũ.

Vbi nota: q ut eam quasi de infidelitate argueret: uel forsitan ut eã humiliaret ne nimis presumeret: quia prima omnium ipsũ resurrexisse cernebat: tactũ distulit sibi concedere donec secunda uice sibi cũ aliis appareret. Quanto autem tunc repleta fuerit gaudio que uiuentem uidit: quẽ mortuum sublatũ credebat: quantoq; priuilegio fuerit a christo dotata: que prima omniũ dominũ uidit in uita gloriosa: & ceteris resurrectionẽ nunciauit domini apostolorum apostola constituta: quis enarrare sufficiat? Recepta ergo consolatione dilecti celeriter cucurrit ad socias eis annuncians uiuere saluatorem. Cũq; simul ad apostolos currerent occurrit eis iesus dicens. Auete. Et simul cum eis sicut desiderauerat tenuit pedes eius: peruenientes autẽ ad apostolos & annunciantes eis quod saluator ipsis apparuerat: qui petrum pie & misericorditer ex nomine inuitabat: licet nõ plene nec ipse petrus: nec alii mulierum testimonio fidem darent: tamen aliquod recipientes respiraculum fidei: & aliquam stillã gaudii ceperunt uerborum iesu que dixerat aliqualiter memorari licet & dispensatiue permitterentur a uisione mortis iesu angustia detineri. Tunc; probabiliter creditur q petrus tali nũcio excitatus iterum in feruore cordis solus perrexit uidere sepulchrum. Et tunc modo quo saluatori placuit sibi benignus apparuit: & ipsum benigne cõfortans & ad spem ueniae: & ad suum amorẽ inflãmans letificauit primo omnium uirorũ in euangelio positorũ de sua uita beata. Scribit etiam apostolus .i. Corin. xv. q uisus est iacobo minori. qui frater domini appellatur & ei simillimus fuisse refertur. Qui etiam pro sanctitate uite sue episcopus hierosolimis ordinatus primus in medio apostolorũ post receptionem spiritus sancti missã creditur celebrasse. Attende aũt quante sanctitatis & circũspectionis & honestatis fuerit: qui multis annorum spaciis in medio iudeorũ dura ceruice christũ persequẽtium cũ ipsorum reuerentia remansit illesus: cui soli pro sua reuerentia concedebatur ingredi sancta sanctorũ. Mitissimus enim fuit qui sic discrete sciuit eorum furiã supportare. De isto refert Hieronymus q dolore mortis iesu sautius se nunquam comedere uouerat: nisi xp̃m uideret resurrexisse a mortuis: huic ergo apparuit dñs & dixit ei: & his qui cũ eo erant. Ponite mensam: deinde panem accipiens dedit ei dicens. Comede dilecte frater: quia filius hominis surrexit a dormientibus. Scribitur etiam in

euãgelio nichodemi q̃ Ioseph qui christum sepelierat captus fuerat propter hoc a iudeis & reclusus in quodam cubiculo diligenter sigillato: post sabbatum eum interficere ordinabant. Apparuit ergo ei iesus flẽti q̃ faciẽ eius extersit & osculũ dedit & ide saluis sigillis i domo ꝓpria collocauit.

Post modũ discipulis duobus ambulantibus in emaus iũctus est iesus in specie peregrini. Ilisq̃ cognoscentibus dominum in fractione panis: & reuertentibus in hierusalem cum inuenissent cõgregatos.xi. letantes de apparitione simonis petri: & ipsi narrassent que gesta erant in uia: & quomodo cognouerunt eum in fractione panũ. Post hec iterum thoma absente ianuis clausis stetit iesus i medio & dixit eis. Pax uobis: sicut lucas refert & ioãnes. Et post dies octo iterum stetit iesus i medio eorum p̃nte thoma: & palmandas sibi prebuit man9 ne9 cicatrices. Post hoc.xi. discipuli abierunt in galileam: & in monte thabor ut creditur: ubi cõstitue rat illis iesus ubi & illa solẽnis apparitio: de qua & ante mortẽ & post resurrectionẽ. tam per se q̃ per angelos promiserat: facta fuit: ubi singulariter enim adorasse dicũtur: licet enim nõ sit dubitadũ q̃ quãdocũq; eis apparebat: eũ cũ multa reuerẽtia adorabant. Hic tamen singulariter scribitur: ut per hoc istius apparitionis excellentia demonstretur. Visũ etiam ipsũ narrat Apostolus.i. Corin.xv. plus q̃q̃ngentis fratribus simul. Quod ubi factum fuerit & quomodo non refertur. Discipulis autẽ adhuc existentibus in galilea: fuit quadam die simon petrus & filii zebedei: & thomas q̃ dicitur didymus: & alii ex discipulis eius duo & nathanael septem.s. discipuli piscan ad mare tyberiadis: & tunc eis iterũ apparuit stans in littore comedit cũ eis: & petro de suo amore examinato sibi oues pascendas cõmisit.

Habes ergo preter apparitiones diei ascẽsiõis xi. hic descriptas: quarum octo solum in euangelio continentur & due in die ascensionis: & sic sũt decem in euangelio. Due in epistola beati pauli: una ioseph in euangelio nichodemi. Credẽdũ ẽ autem q̃ dilectus ille iesus infra illum quadrigenarium sacratissimorum dierũ numerũ qui inter resurrectionẽ & ascensionẽ defluxit plures q̃ scriptũ sit discipulis suis apparuit: licet non sine spiritus sancti ministerio sit scriptũ quod scriptum est & qđ omissum ẽ occultatũ. Dicit tamẽ Augustinus. Nõ oia scripta sunt que dominus cum ipsis discipulis fecit postq̃ surrexit a mortuis. Crebra autem eius erat cum ipsis conuersatio: loquitur autem de tempore suprascripto. Quia uero de sacre matris sue cõsolatione aliqua post resurrectionẽ nihil euangelica narrat historia: non inde credendum ẽ q̃ iesus fauus consolationis & gratie: qui omnes alios tantum student consolari: oblitus sit solacium excessiuum illi impendere: quam solã nouerat sue mortis in plenitudine amaritudines degustasse. Sed q̃a cura erat spiritui sancto per euangelicas illas apparitiones describere que carnalibus hominibus de christi resurrectione possent fide dignum testimoniũ perhibere: & maternus effectus in eorum oculis minueret uirtutem: ideo nullam posuit apparitionem ex testimonio matris. nihilominus in ueritate in omni natura creata post ipsum iesum non ẽ tantum testimonium ueritatis: quantum in ligna materna. Nec cui tantum credere debeat mens deuota. Sed in hoc imperfectioni carnalium est consultum quorũ cecitas ex inserta malitia: omnia dei dona & facta tantum nouit minuere & cauillatiõe sue mentis ad inficiendam ueritatẽ semper itra sue cordis cauernosa uolũtate latamina: & ea que purã ueritatẽ astruunt: nec uult nec potest ex se plane cipere: sed solo spiritus sancti lumine illustrata ipsa põt credere & amare. Aliud est spiritus sancti motiuum: quo nihil post resurrectionẽ de matre: & ante per pauca euangelii uerba inseruit: quia illa matris & filii familiaria colloq̃a & amoris signa sublimia tantum debuerunt humanã capacitatem excedere q̃ elegit ipsam plus sacro silentio honorare.

Quantũ.n. personalis unio & materna dignitas excedunt statum creature cõmunis: tantũ mutue confederationis inditia: que inter illos dilectissimos dilectos & diligentes.s. matrem & filium in mutuis respectibus fuerunt: mentem superant omnis nostre apprehensionis infirme.

Posuit tamen fundamenta ex quibus mens apta maiora concludit q̃ possit littera uel lingua narrare: ut puta q̃ modum sue conceptionis altissimo angelo nunciãte: & spiritu sancto superueniente describit: & eam ut dolorosam matrem unigeniti dei: & in dolore morientis pro nobis iuxta crucis stipitem collocauit. Quod si uerum est: imo quia uerum est illud apostoli. Si socii passionũ estis: simul & resurrectionis eritis. Mensura in postea quãtum ipsa uirgo fuit resurrectioni filii sociata: unde non dubium q̃ eã primo letificauit sue resurrectionis gloriose notitia. Quod etiã sancta ecclesia uidetur innuere: que ipsa die stationem facit rome ad sanctam mariam maiorem. Si enim uelis arguere q̃ sibi nõ apparuit: primo quia euangeliste nõ dicunt: concludes impie: q̃ ipsum nunq̃ uidit in resurrectionis letitia: quia sicut nec primo. Sic nec ultimo nec medio referunt iesum cõspectui apparuisse materno. Attende autẽ q̃ si quis contentiose uel forsitan deuote uult textui deferre euangelii & dicere q̃ corporali aspectui primo apparuit peccatrici: possit sic merito utriq; sensui tua cõuenire deuotio: ut distinguamus duplicis uisionis modum Vnum corporalis aspectus

Alium mentalis intuitus.

Primus est debilis & infirmus: & sepe multe deceptioni & uanitati subiectus. Secundus est stabilis certus & clarus: qui de leui non nisi purgatis mẽtibus

tibus exhibetur. Esto igitur q̄ primum aspectū pro quodam speciali priuilegio bonus iesus peccatoribus uoluerit impartiri:non mihi dubium ad minus:q̄ certissimo mentis intuitu christi resurrectionem uidit:& certitudinaliter cognouit: firmiē tenuit:& iocundissimis amplexibus costrinxit. Hic autem aspectus q̄ parum comparatiue afferat extrinsecus intuitus oculoꝝ:de facili non credit carnalis mens tota immersa sensibus suis. Sed mens eleuata deuota & talibus assueta: & clare intelligit & experimento cognoscit. Huic āt sententie suffragare uidetur:quod expresse dicit Ambrosius loquens de apparitione facta magdalene:qui.d.non dum discipulis apparuerat:nec ipsi genitrici. Cui etiam non modicū affert suffragium quedam pie contēplationis deuotio uirginis matris de filio resurgente:quam quidam sanctus intexuit p̄ixto sermone quem & abbreuiando intersero: dicit enim q̄ mens uirginea tota uulnerū filii cauernis inclusa:& intra ipsius sepulchri angustias cōsepulta:uicē ut sic loqui liceat anime boni iesu supplebat in sentimento dolorum passibilis carnis. Cūq ipsa per spiritum sanctum illuminata resurrectionis horam sentiret instare: aduenientem animam filii: ut in propria gloria assumeret corpus suum sic deuote allocuta est dicens. Quid tu dilecte fili aduenisti facturus. Si uis me tecū absorbere in gloria reddendo depositū quod sola custodio. Si āt in passibili carne uiuente me tuo uis dolore p̄uare: & has tui corporis scissuras in quibus sola uiuo:tua uis medicina sanare nisi cum pacto nō attento. Nunq̄ enim tu fili dilecte in ista carne passibili tuo uoluisti priuari dolore. Et nunc quare me uis facere tue conformitatis exortem? An hoc ego a te merui que tibi cōmortua & concrucifixa a me saulsa:tota in tuos saltaui dolores? Aut me ergo i tui assume gloriam: Aut sicut iam dixi:mihi dimitte tui doloris āgustiā. Cui bñignissimus filius deuota cōsolatione respondit. Mi mea dulcissima non potest pusillus istorum filiorū tuoꝝ grex tua nūc societate priuari:omnes enim deficient nisi tue fidei fulcimēto firmentur:& nimis durum esset eos simul me pastore & patre:& te matre & magistra priuare. Multus est mihi per eos populus acquirēdus qui de uiscerum tuorum charitate procedet. Patienter ergo fer dulcissima mater q̄ te ad tēpus tum eis relinquam:& meum corpus in gloriam maiestatis assumā. Cui deuota mater ait. Hoc est quod attente considero:quia i tua sacratissima cruce moriens in dolore mihi recōmendasti Ioannē. In quo & tu omnes includēs:omnes electos i me is uiscenbus iclusisti. Quomodo ergo eorū apud te operiam multitudinē peccatorū si mihi tue carnis abstuleris palliū? Quomodo ergo lauabo eoꝝ deformes facies si mihi sanguinis tui abstuleris lachrī? Quomodo etiam eos tuorū uulnerū crucifixioni configam:si ipsorum uulnerum non apparuit signū? Quomodo etiam eos in tua morte sepeliam:si eiusdem mortis tue mihi abstuleris gustū? Istis fili mi dilecte prouideas:& mihi tue passionis instrumēta:clauos: spinas:crucem & lanceam cū tuis doloribus derelinquas:quia sine his i mea passibili non uiuo carne. Scis.n. fili dulcissime q̄ nunq̄ tue uoluntati uel modicū restiti: & ideo si cōpleas desiderium meum:reddo tibi carnis substantiam:quā de uirginitate mea concepi. At dulcissimus iesus totus flagrans amore materno i auditu sic dolorose querele ac amorose. Mater ait dulcissima uideo q̄ mea glorificatio per omnia tibi placet :tibi mee mortis & acerbi doloris reliquo thesaurum:instrumenta passionis tue menti infigo:clauos comede qui manus meas & pedes crudeli dente roderunt:spinas glutias: quas humor mei cerebri in meo humectauit dolore:lanceam intra tui cordis archanum includas: que meum cor aperiens intra mea penetralia est sacrata:crucem amplexaris:& in ipsa requiescas:que meo inebriata sanguine omnibus mee passionis filiis tota dulcessit. Nec credas mater dulcissima:q̄ mee passionis thesaurum quem tecum.xxxiii.annorum curriculo cōgregaui & cōsumaui:uelim de mea memoria tollere quantūcunq̄ beatus resurrectione. In ipsa mei corporis gloria apparebit figura uictorie: & aperta relinquam uulnera quantūcunq̄ sanata per q̄ dulcissima mater mea ad cordis mei dulcissimum thalamū & patulum habebis introitum ut ad me intrans:& ad filios exiens non possis offere quod uelis & tuis tribuere filiis:& ipsos pro tua uolūtate recondere & introducere intra mei intima cordis. Exurge ergo gloria mea:quia cōsumata est resurrectio mea. Tunc mater tota transformata in gloriā resurgentis filii ipsum dulcissime se alloquentē audiuit. Resurrexi & adhuc tecum sum alleluia: posuisti sup me manū tuā:mirabilis facta est sciētia tua alleluia ut habetur in introitu. Et primo hortor de hoc mille milies alleluia. In quo filius introducitur subito in gloria maiestatis menti matris apparens: ipsam āplexans & osculans & ipsam totam in gloriam resurrectionis sue transformans: ingerit sibi sue resurrectionis presentiam: & indiuisibilem sue societatis copulam: cū dicit. Resurrexi &c. Et de tāta cōpassione & lamētatione sue mortis regratians dicit. Posuisti super te manū tuā. Manus enim hic cōparationem uirginei cordis significat: que tota fuit super filii morte effusā. Et quia in tantis doloribus nihil perdidit de fidei claritate: & in omnibus se habuit sicut diuine sapientie splendor exigit ideo illam excessiue cōmendans dicit. Mirabilis facta ē scientia tua. Et ideo ambo simul dulcissima mater mea iubilemus iocundissimū alleluia. Huc usq̄ pōt uidere q̄ in contēplatione & uirginis matris & filii pro die resurrectionis sanctus iste deuotos suos ostendit uolatus. Ex quo satis pōt patere q̄ quicquid sit de corporali aspectu:nullum dubium illi fuit de mentali intuitu:propter quod certissima ad sepulchrum non uenit:quod uacuum fore sci-

uit. Et licet ipsa eet multiplici doloris collisione q̄s
sata tamē etiam reptando ad monumentum uenisset pre dulcore corporis filii amplexandi si posset
nisi sibi certissime de resurrectione constaret. Attē
de autem q̄ disputatio superius facta loquitur de
cordiali affectu: & uerissimā quantum ad intentionem spiritus sancti in mentem sanctorum dat cōtēplandi materiam. Cum enim inuisibilia dei non
nisi mō nro possumus apphēdere: licet nobis ad
nostrum adiutoriū s̄cdm nrm mōm conueniētia signa conformare: imo ipse spūs scūs format: ut
nostri corporis torporem attendat. Sicut enim dicit dionysius nō est possibile superlucere nobis diuinum radium: nisi sacris uelaminibus circūuelatū.
Et ideo sicut sacra scriptura introducit deum habē
tem manus & os: aures & oculos: & alia corporis
mēbra: & nunc oculos dicitur claudere: nunc aperire: nunc obsurdescere: nunc audire: nunc loqui: nūc
tacere: nunc faciem hilarem pretendere: nunc turbatam. Ex quibus omnibus manuducitur nostra infirmitas: ad intelligendum q̄ sua in se imutabilis prouidentia per suos effectus in nobis, uarias
dispositiones prouidet ut oportet. Sic & per ista q̄
sancti in suis contēplationibus scribunt: & mente
concipiunt eorum gustui datur participium: & eorum intellectui datur speculum illorum ineffabilium luminum: & amorosorum gustuum que mēs
materna in diuersis actibus a filio suo: & a tota trinitate recepit. Sed indeuota mens ignorans cōmotiones cordium & influxus spiritualis amoris &
assueta paganitas manducare se necias. i. insipida sophismata in sua deuotione & cordis ariditate sepe
talia deridet. Circa apparitiones autem sensibiles resurgentis iesu attente nos notare conuenit:
quomodo ipse piissimus dominus eandem humilitatē
benignitatem & charitatem se retinere mōstrauit
post sue carnis gloriam: que in sua peregrinatione
nobis imitenda ostenderat. Quante enim pietatis fuit: & consolationis ad peccatores deuotos: q̄
primo apparere uoluit magdalene. Et ut huius pietatis exprimeretur affectio. Marcus in ipsa magdalene flagitium preterite offensionis cōmemorat
cum dicit. Surgens iesus mane prima sabbati: primo apparuit marie magdalēne: de qua eiecerat septem demonia: quasi dicat. Vide quia qui propter
peccatores mortuus est: peccatoribus sue resurrectionis gloriā conquisiuit. Vnde & huic principali
peccatrici primo apparuit. Simul & nota q̄ amarus
iesus amāti peccatrici uitā rependit. Quia eni plus
omnibus amauit & sollicitius q̄siuit: & ad monumētū
cū lachrymis perseuerauit. Prima omniū uidit gloriā resurgentis: ubi & simul attēde: q̄ qr resurrectio
ad uitā beatā est status omnino superans cognitionem peregrinātis nature. Ideo licet xp̄s passus fuerit in oculis omniū: per hoc ostendēs nostre conditionē nature: & quid nostre malitie debebatur: nō
tñ resurgere debuit i oculis peccatoꝝ. partim ne diuina pandant̄ indignis: ptim etiā quia resurrectio
gloriosa non est status nostre cōditionis cōueniēs
parti ēt ut seruaret̄ ordo hierarchicus quo tā sublimia conueniēti ordine solis electis manifestarent̄
amicis. Et hoc primo mediantibus angelis: quoꝝ
ē nobis reuelare diuina: ut sic p eos manuducti &
eleuati tandē mereamur imediate uidere iesum familiariter apparentē. Et ideo btūs petrus dicit i act.
loquēs de resurrectiōe. Dedit eū manifestum fieri
non omni populo: sed testibus p̄ordinatis a deo
nobis q manducauimus & bibimus cū illo postq̄
resurrexit a mortuis. Et attende q̄ in his contemptibiles mūdi elegit: qđ & cōueniēs fuit: qr eni in
creatione rōnalem naturam in alta nobilitatis sublimitate cōdiderat: & nobiliores i ea sicut lucifer &
adā bonitati creatoris illuserāt de sua alta supbientes natura. Ideo nunc reformator nature & glorie
assūptus hō iesus nobilibus & sapiētibus & de se
presūmētibus digna punitione illusit. dū ipsis neglectis pauperes simplices & despectos elegit discipulos ad sue redēptionis cognoscendū mysterium:
& nūc etiam ad nunciandū sue resurrectionis gloriā ipsismet dilectis discipulis magdalenā quondā
peccatricē elegit. Conueniēs. n. hic ordo fuit
reformationis hūane: ut mulier peccatrix primo recognosceret & nūciaret gloriā resurgētis: q̄ trasgressionis foueā prima fodit. Vnde & int̄ homines etiā
ipsi petro piscatori: & qui eū ter i passione negauerat primo apparuisse refert̄. Nec tibi uideat̄ petrus
ceteris discipulis fuisse debilior: qui eū nō negasse
legūt̄: qr i amore impares petro saluatorē ductum
p nobis ad uictimā citius reliquerunt: & maiori timore premiti non secuti sunt eū in atriū principis
sacerdotū: ubi posset de xp̄i examinari notitia. Vnde fortior ille miles est q uulnerat̄ in prelio q̄ qui
timore nec belli campū intrauit. Hoc dixi qr sepe
electoꝝ casus etiā in eis maiorum sūt signa uirtutum quātūcūq; dum durāt sepe sūt pessimi q etiā
eterna dānatiōe submergerēt: nisi sup manū caderent saluatoris: q eos sua grata pietate ipsis facit cooperari in bonū. Propter qđ de electo canit dauid
p̄s. xxxvi. Cum ceciderit non collidetur: qr dn̄s supponit manū suā &c. Impius autē cum cad t non
adduciet ut resurgat. Circa autem illam apparitionem qua dilectus iesus i specie peregrini discipulis in uia tertius iunctus est comes. Attende
quante dignationis fuit: q̄ sic in specie peregrini
itinerans cum ipsis uadit: loquitur. confortat: arguit: inflāmat: & scripturas exponit. Nonne tibi uidetur bonus iesus ad primordia sue humilitatis redisse? Attende ergo anima mea misera: & tu nullo
tuo statu humilitatis tibi pebite uirtutē relinque:
quia dei filius iesus: cuius humilitas ē sola dignatio pietatis illius noluit actū omittere propter gloriam resurrectionis assūpte. Diligēter nota mutua
diligentis christi & discipulorum colloquia: quia i
ipsis magna deuotionis materia ē abscondita. Vere
enim ille solus est peregrinus in hierusalem: non i
illa que sursum est: sed in illa in qua pax carnalis

conquiritur: & homicidii scelere iesus xp̄us occidit̄
de quorum conuersationis contagio: benedictus
iesus nihil cognouit per opus in sua carne passibili.
Vide autem quomodo confūdit illorū superbiam:
quia semen diuini uerbi spargere nolunt nisi perso
nis sublimibus & multitudini populorum. Istis e-
nim non de apostolorum numero quos maiores
effecerat: & solis duobus tā copiosum sermonem la
bia illa sancta distillauerunt dulciter icipiēdo a moy
se: & in omnibus ꝓphetis & scripturis mysteria sue
passionis & gloriose resurrectionis aperiēs. Attē
de autē quomodo eorū oculi tenebantur ne eum
agnoscerent. quod sicut Crisostomus dicit forsitā
opere fiebat sathane: qui exigente uacillatione fidei
ipsorum: permittebat̄ iuste eos a resurrectionis co-
gnitione tardare. De specie autē peregrina & simili
bus infra dicetur. Sed nota cū appropinquat ho
spitio: q̄r iesus longius ire se finxit. Nihil quidem
illa inoffascabilis ueritas duplicitatem fecit: sed in
tali modo illorum charitatem accendit: que si nō
caruisset in maiorem coactionem pretendentis re-
cessum forsitan fuissent indigni: q̄ ad illorum de-
dinasset hospitium. Etiam talem fons se exibuit:
qualis apud eos in eorum conceptibus fuit. Ipsum
enim adhuc peregrinū estimabāt a uita: & ideo ire
sese longius finxit: q̄r uere longe & supra id qđ cre
debant eos eleuare disposuit: dū eos ad credendā
gloriā illius de cuius morte tristabant̄ euexit. Vbi
sicut dicit augustinus: nota q̄ hoc non ad menda-
cium pertinet. Non enim omne quod fingimus
mendaciū est: sed quando illud fingimus quod ni-
hil significat tūc ē mēdaciū. Cū aūt fictio nr̄a r̄fert̄
ad aliquā significationē: nō ē mēdaciū sed aliq̄ fi-
gura ueritatis. Alioqui omnia q̄ a sapiētibus & san
ctis uiris uel etiam ab ip̄o domino figuratiue dicta
sunt mendatia putabuntur: q̄r secundū iusitatū itel
lectum non consistit ueritas in talibus dictis. Sicut
autem dicta: ita finguntur & facta sine mendacio
ad aliquā rē significandā: hec augustinus. Disci-
puli autem recepto domino in sue carnis hospitio
ipsū i fractione panis agnoscunt. Procul aūt abici
atur illud fabulosum figmentū: quo dicitur q̄ chri
stus sic panem consuerat frangere manibus curio
se. Sicut ceteri cū cultello scindunt: & ideo dicantur
tali signo discipuli dominū cognouisse. Non eni
est credendū q̄ sapiens iesus in omnibus actibus
suis talem modū panē scindendi accepit qui nulla
leuitate uel curiositate: sed sola necessitate uel utili-
tate operationes miraculosas effecit. Et iste modus
dicendi multū diminuit de istorū discipulorū in
hac uisione solatio. Tunc enim magis uidentur si-
gnū cognouisse q̄ dominū. Nec illius benedicte
faciei contuitu: sed i solo panis signo sui gaudii ma
teriam reperūt: ꝓpter quod sicut narrat Grego.
magis ex merito receptiōis dn̄i ad hospiciū & mi-
strandi sibi tanq̄ peregrino cibū necessariū aptum
est illoꝝ oculoꝝ impedimētū: ut qui in auditu uer
boꝝ non cognouerūt ipsum. In cōplemēto operꝝ
intuerēt̄ dn̄m. Vt p hoc significaret̄ q̄ auditores le
gis nō iusti sūt apud dn̄m: sed factores legis iustifi
cabūtur. Sicut etiam dicit Theophylus. p hoc inui
tur q̄ sumētibus sacrū panem corporis dn̄i digne.
aperiuntur eoꝝ oculi ut eū agnoscant. Quod non
de corporalibus quos etiā istū discipuli apros habe
bant in uia: sed de mentalibus intelligedū quibus
sp̄uale percipitur lumen: licet nō sit inconueniens q̄
uel ex p̄te xp̄i sapialiter disponentis ꝓut infra dice
tur: uel ex p̄te hostis eoꝝ corporali aspectui ꝓbere
tur obstaculum. Quod in recepto beneficio xp̄s
amouit: & tunc arbitror subito & in pūcto ipsos ui
disse dilecti iesu faciē usitatā: & statim post ipsum
euanuisse ab eorum aspectu. Quod si quis uelit ex
tendere q̄ sic curiose panē fregit hēat sibi. Mo-
raliter autem i hac benedicta apparitione instrui-
mur q̄ nos qui dubium iter facimus: debemus hu
ius peregrini desiderare cōsortium. Nos autem pe
grini uere a terrestri paradiso unde exulauimus per
peccatū: ad celestē paradisū uocati sumus. Et ideo ꝓ
pter insidiantes latrunculos benedictū iesū qui de
celo uenit. certū ductorē habemus: si tn̄ ipsum no-
biscū manere cogamus: ꝓp quod discipuloꝝ pere-
grinatio cū iesu hic ponitur nobis in exemplū &
de hierl̄m in emaus. i. de terrestri in celestē: q̄a ema
us mr̄ festina interpretatur significans illam requiē
ad quā festinare debemus. In hac autē pegrinati
one quattuor sunt gradus.

Inchoatur enim in feruore celestium desideriorum
Proficit in merore orationum & salubriū eloquio-
rum.
Progreditur in uigore operū uirtuosoꝝ
Cōsumatur in dulcore gustuum diuiorum. In hoc
grad. est in itroitu paradisi & ista desiderata sūt i ꝓ
cessu huius pegrinationis. Nā.
Primo se eis associauit
Secundo confabulari cepit
Tertio coactus persistit
Quarto inuitatus ad cenam.

Sedit & panem confregit. Associat enim se deside-
rantibus Confabulatur cum orantibus: persistit cū
operantibus. cenat cum gustantibus gaudia sem-
piterna. Sed attende q̄ sepe in primo gradu ostē-
dit se ignotum. In secundo peregrinum. In tertio
quasi fictum. In quarto sublatum. Et licet ista diuer
simode possint mysteriari: tamen hic attende cōdi
tiones discipuloꝝ qui representantur ut ceci: ut tar
di: ut tristes: ut stulti. Ignotus est enim iesus cecis:
peregrinus tardis: fictus tepidis: Absens stultis.
Inchoatur ergo peregrinatio nostra qua ad patriā
surgimus in feruore desideriorum celestium: quia
sicut peregrini longe exulantes debemus ad patri-
am anhelare & hoc facit iter festinanter aggredi.
Festinamus igitur & nos ingredi in illam requiē. s.
celestē hierusalem: que est mr̄ nostra. Quod quidē
fit: cū anima preteritoꝝ oblita deserit peccata uita:
& contemnit caduca temporalia: & i anteriora se
extendit: cogitans & reputans sola celestia: Nec ti

meas ꝙ egestas cõtemnenti: nec tentatõ preualeat deserenti: quia statim xp̃s se associat sic desideranti: desiderare eni est ire: quia passus aie sunt affectus. Ipse inqt iesus appropinquãs ibat cũ illis. Adest eni xp̃s desiderantibus adiuuandũ contra hostis isultus: & ad supplendũ quãtũ expedit corporales defectus. Nec mireris si cum tecũ non uides ambulantem: quia oculi eorũ tenebant ne eũ agnoscerẽt

Ignotus est enim adhuc cecis: quia post desertõnem pcci uel abiectõem mũdi adhuc tenẽtur oculi limpiditate praue consuetudinis & reliquiis tentationum que remanent post pcc̃m. Huius exẽplum habetur in thobia qui angelum nõ uidebat peregrinantẽ: & ab hoste & penuria liberantem: sed estimabat eum hoiem. Sic sic nimiꝝ sepe contigit inexpte menti: que illa que diuinitus facit & p influxus spũs sancti cognoscit sepe ppne industrie ceca attribuit: que reprehendit cum Io. primo dĩ. iudeis. Medius uestrũ stetit quẽ uos nescitis. In cuius cecutientis psõa accipit uerbum: Iob. Si uenerit ad me non uidebo eũ: & si abierit nõ intelligã: & tam pñs est & patus bonus iesus: qui dicit: Matth. viii. Si dimitto eos ieiunios in domũ suam deficient in uia: quidã enim ex eis de longe uenerũt. Non ergo timeat nostra miseria: quia Raphael .i. xp̃s iesus dei medicina nr̃e peregrinationis itinera nouit: & tentatus per oĩa nostre nature penalia pambulauit. Et ideo ex cõpassione expientie nobis socius erit: & sanos ducet & reducet usq; ad sue diuinitatis aspectũ

Sed heu quia sepe remanet bonus iesus in hierusalem: & non cognoscũt parentes: maxie prelati ecclesie qui ipsũ debẽt in subditoꝝ mentibus etiam ptunte: sed estimant eũ esse in comitatu multorum equoꝝ & seruientiũ & sollicitudine mundanorum & abũdantia ferculoꝝ: utinã cognoscentes ibi esse iesum eadẽ hora inspirationi cõsentirent & cũ sanctis xp̃i pentibus reuerterẽtur in hierusalem: a qua per malitiã transgressionis recesserunt requirẽtes iesum Sed ceci sunt multi ex eis nec pñt uidere lucernam dñi donec extinguat sicut heli .i. Regũ .iii. qui preciositatẽ diuinaꝝ inspirationũ derelinquendo iesũ estimare nolũt donec extinguat eis oĩno: quia tũc solũ recognoscũt qñ inflicta uexatio intellectui dat auditũ: qñ .s. cum heli de sella dignitatis cadẽtes retrorsum fractis ceruicibus expirant in infernum.

Secũdo pficit nostra pegrinatio in merore orationũ & salubriũ eloquioꝝ: quia post desideria sequũtur suspiria & confabulãtur & orant deũ sibi dare salubria remedia: unde & hi loquebant de his q̃ acciderant: pegrini enim loquebantur de uia: passio enim xp̃i est uia ad patrem: propter quod eis xp̃us etiam materiam locutionis augmentat. d. Qui sũt hi sermones quos confertis &c. quasi ipse ignoraret que tñ ptulerat. Sic sepe se intelligere dissimulat que oramus: que tñ intus inspirat: quia pegrinus ẽ tardis: & ad hoc dissimulat: ut in nobis augeat qd desiderat. Tu solus inquiũt peregrinus es? O q̃ multa essent hic cogitanda aĩa mea: quõ iste tuus iesus est solus peregrinus: sed psequamur quod incepimus. O stulti inquit & tardi corde: quid dubitatis me uobiscũ esse: & uos in utilibus fauorabiliter exaudite: Non enim debetis dubitare ꝙ uos uelim relinquere: p quibus uolui mortem portare: unde & eius longa facta predicatio discipulis ad hoc tẽdit. Huius exẽplũ patet: Geñ. xliiii. cũ Ioseph suis fratribus peregrinũ se offert: & quasi ad alienos durius loquit: quos tñ gratis pascit & eis diuitias egypti tribuit. Sic & iesus apparuit extraneus magdalene quã sincere dilexit. Tertio progreditur nr̃a peregrinatio in rigore uirtuosoꝝ opeꝝ quia uirtuosa operatio singulariter cogit xp̃m ut nõ deserat opantem. Coegerũt inquit eũ dicẽtes. Mane nobiscum dñe &c. Aduespascit enim opantibus nisi xp̃s imaneat: quia lux boni opis eis per fastidiũ tenebrescit nisi succurrãt brachia pietatis xp̃i qui oĩa opera nr̃a operatur in nobis. Vnde aĩa que se sentit deficere in ope penitentie cogat recedentẽ iesum frequenti pce allegãdo audacter: ꝙ nisi xp̃s remaneat eius aduespascet intellectus & recedet de affectu eius & a fectu sol igneus charitatis. Nec mireris si se finxit longius ire & a te recedere: & in labore deserere: quia fictus est tepidis: unde & isti erant tristes: quod facit accidia: & ideo finxit se uelle recedere. ut sic te posset de tristitia redarguere: ac p hoc a tepiditate excitare: hilarem eni datorẽ diligit deus. Tamẽ scias ꝙ ppter hoc uenit ut tecũ remaneat si tñ coactus fuit charitate. Huius exẽplũ patet i abrahã: Geñ. xviii. q importuna & efficaci pce dñm ad prandium retinuit ne transiret & sibi hilariter preparauit. Et nota ꝙ ibi subdit abraham dixisse dño siue angelis ipsius Idcirco enim declinastis ad seruum uestrũ. Quarto terminatur dieta nr̃e peregrinationis in dulcore gustuum diuinoꝝ qñ peregrinus perueniẽs ad hospitium cum gaudio epulatur. Ex quo enim mens intrat ad secreta dei rimanda p altas meditationes quasi ad mensam xp̃i sedet: ubi & minutati sibi diuina franguntur: & tũc incipit dulcedinem dei cognoscere: & quasi quasdam micas dei suauissimas degustare: unde & hic sequitur ꝙ factum est dum recumberent ꝙ ipse accepit panem benedixit ac fregit: & ipsi cognouerunt eum in fractione panis.

Sed nõ mireris si cognitus se absentat: quia sublatus ẽ stultis. Stulta .n. mens nostra si sep reficeret a xp̃o: sepius superbiret: unde ut ardentius queratur quando sepe mens assecurata fuerit se absentat quousq; stulticia nostra purgetur: ut nostra ignominia & malitia cognoscat. Vnde & dicunt. Nõne cor nostrum ardens erat in nobis: quasi dicant. Ardemus dum incendit: frigescimus dum relinquit. Et per tales saltus reducitur anima ut cognoscat ꝙ in se & a se est omne malum: & a sola diuini gratia prouenit sibi bonum. Cuius exemplum patet in sponsa: Canti. v. Surrexi inquit ut apparerem dilecto meo: at ille declinauerat atq; trãsierat. Ideoq; debet queri per uicos & plateas ciuitatis: unde & ibi subditur. Anima mea liquefacta est ut dilectus

locutus est mihi quesiui & non inueni illum: uocaui & non respõdit mihi: ubi & sequitur ardentissima inquisitio. Sic etiam conuescens cum discipulis assumptus est ab eis: Act. primo. ad eorũ corda ardentius excitanda. Cuius rõ secundũ Aug. de trinitate est q; quanto crescit desiderium rei habende: tãto maior est fruitio rei accepte. Alia rõ disparitionis christi ab anima sepe est nimia curiositas uolendi eius perscrutari secreta: a qua reuocet spõsam spõsus: Can. vi. Auerte oculos tuos a me. i. me curiose perscrutari omitte: sed simpliciter dilige & reuereri quod dignor concedere: quia ipsi aduolare fecerũt .i. curiositas inuestigationis mee meruit subitum recessum & reuocationem tui. Quod etiam dicit in Eccle. Dixi sapiens efficiar: & ipsa longius recessit a me. Sic itaq; cum peregrino iesu pergamus uiam salutis nostre & hospitemur in hospitiis uirtutum in quibus ipse benedictus iesu suas mansiones signauit. Sed & tabernas ibi instituit: ut peregrini nõ deficiant pre labore. Primum hospitium fuit in domo paupertatis & indigentie: in quo hospitatus fuit in prima dieta natiuitatis sue. Huic hospitio reliquit hospitalarium statum apostolicum: qui gustat de taberna regni celorum: que est media huic hospitio intendenti. Secundum hospitium fuit in domo puritatis & mundicie. In quo fuit hospitium secunde diete .s. conuersationis uirtuose dilecti iesu. Ad quod peruenitur per uiam austeritatis & penitentie. Sed hic locatur abundans taberna cõtemplationis dulcissime. Quia beati mũdo corde quoniam ipsi deum uidebunt. Huic hospitalarium dimisit sanctum uirginum chorum: quarum est iugiter cantare dilecto. Tertium hospitium est in domo hũilitatis & modestie. In quod itroducit tertia dieta .s. christi doctrina. Discite inquit a me quia mitis sum & hũilis corde Mat. xi. Huic hospitio reliquit hospitalarium sanctorum pontificum & confessorum cetum: qui in luctum humiliationis sue & minitate exemplaritatis uite satagunt per xpi doctrinam in hac domo subditos recreare: qui & singulariter gustant de taberna altitudinis diuine: quia magna gloria dei solius ab humilibus honoratur: unde hũiles singulariter dei summum gustant & nihilum creature. Quartum hospitium est i domo probitatis & constantie. Ad quod deducit quarta dieta .s. christi passionis acerbe per quam est eius constantia probata. Huic prefecit hospitalarium sãctorum martyrum exercitum qui inebriabantur de taberna uulnerum crucifixi: quia christo in carne passo & ipsi eadem cogitatione armantur. Quintum hospitium est i domo equitatis & iustitie. In quod introducit quinta dieta que fuit de crucis angustia in mortem & sepulturam. Huic prefecit aliũ hospitalarium .s. statum doctorum & speculantes tam durum iudicium super dei filium propter peccatum alienum per seueritatem diuine iustitie semet ipsos continue iudicant: & sub dei iustitia trepidãt estimantes qualia sunt super peccatores supplicia ex propriis sceleribus si dei filius pro alienis tot' fuit subiectus doloribus. Quod & ipse christus declarat .d. Si in uiridi ligno hoc faciunt: in arido quid fiet? Et quia qui addit sciam addit & laborem: ideo q; isti in taberna sua satiant peregrinos pane subcineritio recognitionis culpe & aqua contritionis amare: propter quod se baptizant cum sanctis patribus i mari rubro quod fuit sepulture dominice figura.

Sextum hospitium est in domo contemplationis tranquillare: ad quod introducit sexta dieta: quã de sepulchro transit in impassibilitatem carnis. Huic hospitio dantur hospitalarii reformatores status euangelici: cuius quasi uirtutes in impassibilitatem transeunt: dum a se & ab omni amore creato totaliter deficiunt & intra christi immutabilem gratiam totaliter transferuntur. O q̃ bonum hospitiũ est hoc. Isti enim reficiuntur in taberna paterni pectoris; quia nihil comedunt nisi gustum diuine uoluntatis. Septimum hospitium est in domo eternitatis glorie. Ad quod introducit septima dieta .s. ascensionis ad celos. Istud hospitium non est hospitale peregrinorum: sed eterna mansio ciuium supernorum. Cui non imponitur hospitalarius huius uite: sed deus trinitas est domus & tibus lectus & iubilus: & deus homo dispensator fidelissimus: & minister gratiosissimus: qui precingit se circũspecta consideratione meritorum & transiens ministrat singulis correspondentia premiorum: prout secundum ministrationem membri uniuscuiusq; eos in suo corpore collocauit & in suo merito iustificauit & in suo premio secundum debitas proportiones beatos efficit. Hanc ergo ciuitatem & nostram patriam cum benedicto peregrino iesu totis desideriis requiramus: & ad illam indeclinabiliter festinemus. Circa ultimam apparitionem huius sacre diei qua dominus resurrexit: nota q; ad eos iuit ianuis clausis: pacem obtulit: cicatrices uulnerũ ostendit: se palpandum prebuit: spiritum sanctum per suam insufflationem dedit: deuote eis scripturas exposuit: charitatiue cum illis manducauit partem piscis assi & fauum mellis: & dulcissimas comestionis sue reliquias dedit eis. Et hec omnia ex luca & Ioanne trahuntur quorum uterq; hanc recitat uisionem: unde autem quot signa uere resurrectionis ostendit. Nam palpandam carnem discipulis p̃buit: quam clausis ianuis introduxit: ut per hoc corpus ostenderet suum eiusdem cuius prius nature sed alterius glorie. Vbi etiam nota: q; non solũ ianuis clausis cordis sui fantasmatibus sensuum & carnalium rationum & i congregatõne ad intima omnium tuarum uirium quasi christi discipulorũ i plena concordia charitatis uidetur gloria resurgentis uera pax a christo tribui: ut noue uite per christi flatum inspiratio ministretur. Ad hoc enim ore suo benedicto in discipulorum faciem inspirauit resurgens a mortuis: ut per hoc ostenderet q; ab ipso solo post culparum nostrarum mortem est i nobis spiraculum gratie reformantis animam ad im-

passibilitatem uirtutum & glorie dei formis: p hoc
etiam minuit: q sicut flatu aereo cor nostrum īspi
rando respirando: expirando interiorum corruptio
nem emittit & extrinsecam aeri sanitatem ad intima
trahit: & sine tali respiratione: nec ad monumētū ui
uit cui etiā tātū īnitit aīa: ut flatus & spiraculū hōi
nes. Sic & i charitatis ardore recepto spiraculo spūs
christi omnia expiret christo difformia: semper aspi
ret a xpō conformia: intus inspiret & recolligat ipsi
us exempla: suspiret & respiret continue ipsius rece
pta flagitia seu supplitia: & totaliter uiuens non sua
sed amati iesu uita clamet cum apostolo. Mihi uiue
re christus est &c. Et uiuo ego: iam non ego: uiuit
uero in me christus &c. Vulnera autem sue passi
onis post gloriam sue resurrectionis discipulis chri
stus ostendit & palpanda exhibuit: non solum ut
seipsum eundem qui in cruce pependerat demon-
straret. sed ut eis imprimeret sue passionis nō inter
mittendam eē memoriam: cuius etiam signa circū
ferret in sue gloria maiestatis. Non ergo oblini-
scaris boni iesu anima sibi deuota: quia ut tui non
obliuisceret: ipse scripturam uulnerum expressiuā
tue memorie quam in cruce clauis conferat noluit
in sepulchro: relinquere sed in eternum ī suo corpo
re circunferre. Quis ergo non deficiat totus a se p
istius amore dilecti: qui nos sibi tamq crebris & for
tissimis uinculis sue dilectiōis astrigit. Vere memo
ria memor ero: & in me deficiam bone iesu pre tui
amoris uigore: ut in tua benedicta uulnera ualeam
subintrare. Nec decetero dolorē causaberis ex mea
grossitie transeunte per angusta foramina: quia ea
dilatauit tue īmensitas charitatis & gloria resurrecti
onis doloris passione priuauit. Ingrediar ergo in lo
cum tabernaculi admirabilis: quia ipse dilectus me
inuitat: dicens: Ingredere benedicte domini: cur fo
ris stas: preparaui domū & pabulum gratie non so
lum tuo dilecto spiritui: sed etiā iumento corporis
tui. Et porte istius mee sancte hiers̄m nulli meo di-
lecto clauduntur etiam nocte cōmissionis offense
quando resurgere liceat & dulciter reintrare. At-
tende autem q & ista uulnera transferūtur ubiq
a strenuo pugile in signum perfecte uictorie & ab
aduocato piissimo in auxilium placatiōis paterne:
& a iudice equitatis in signum iuste reprobationis
mētis in īgratitudine obdurate. Non autem serua
uit predicta uulnera xp̄us iesus ex difficultate ea sa-
nandi: qui enim maiora fecerat mortem uincendo:
utiq poterat sanare uulnera. Sed propter causas supe
ius dictas & alias inumeras diuina sapientia malu-
it ipsa in glorioso corpore reseruare. Nec apparent
ibi ut corporis uitia: sed ut strenue uirtutis inditia.
Quod etiam de cicatricibus martyrum sentire Au-
gustinus uidetur sic. d. Nescio aūt quomodo sic af
ficimur amore martyrum beatorum ut uelimus ī illo
regno in eorum corporibus uidere uulnerum cica
trices que pro xp̄i nomine pertulerunt. Et fortasse
uidebimus. Non enī deformitas i eis: sed dignitas
erit: & quedā ğuis in corpe: nō corpis: sed uirtutis
pulchritudo fulgebit. Nec ideo si aliqua martyribus
āputata & ablata sūt mēbra: sine ipsis mēbris erūt i
resurrectiōe mortuorum: qbus dictū ē. Capillus capi
tis uri n̄ pibit. Sed si hoc decebit i illo nouo seclo:
ut idicia gloriosorum ulnerum: i illa īmortali carne cernē
tur ubi membra ut preciderentur percussa uel secta
sunt: ibi cicatrices: sed tamen eisdem mēbris reddi
tis: non perditis apparebunt. Quamuis itaq omnia
que acciderant corpori uitia tunc non erunt: non
tamen sunt appellanda uitia: sed uirtutum inditia:
hec Augustinus. Circa autē domini comestio-
nem scias q corpus gloriosum non ex necessitate
sed ex potestate potest comedere: non in se icorpo
ando cibum: quia nihil extraneum recipit sed eter
na soliditate persistit scilicet cōmsumendo ipsum.
Aliter enim absorbet aquam terra sitiens. Aliter so
lis radius ipsam sui uigoris calore consumens. Sic
dominus ex potestate & pietatis dispensatione cū
discipulis post resurrectionem comedit: ut & uirtu-
tem reassumpte carnis eius persuasibilem faceret: &
sui cordis amorem ad ipsos familiariter demonstra
ret. Quia enim conturbati & conteriti estimabant
se spiritum uidere: non carnem: seipsum eis palpan
dum tribuit: & mirantibus & letantibus familiari-
ter per effectum cōmestionis ueritatē eis sue carnis
ostendit: non intendens eis persuadere: q in illa be
atitudinis gloria corruptibili idigeatur cibo: sed q
plene resurgitur in corpore uero. Attende etiam
q in omnibus uisionibus istis: licet ad fidem & spē
& charitatem discipulos uellet formare: intendebat
tamen illas tres uirtutes erigere in eis ad amplexū
futurē inuisibilis uite in qua icludimur gloriose in
iesu christo sicut membra in corpore: ut qui nunc
in nobis patitur: ipse etiam tunc glorificetur in no-
bis: & nos qui nunc in sue passionis morte conse-
pelimur & in eius gratie merito radicamur: & per
ipsum uirtutum opera facimus tunc in sue fruitio-
nis premio secundum dispensationem portionis
nobis debite: quam ipse nobis in seipso ex mera sua
charitate distribuit eternaliter dei gloria fruamur in
illo: propter quod apparens iesus discipulis suis &
dignis argumentis ipsos de fide resurrectionis fir-
mans & erigens eorum mentes & ostensa sibi tam
intima familiaritate cōnectens subito dispebat qua
si hamus piscationis diuine in illorum mentibus
qui tantum stabat cū eis ut ei applicarentur amore:
& tunc de profunda uoragine uiciosi amoris retra
hi ipsorum eos educens: & a se ipsis quasi totaliter era
dicans dū sic disparebat subito in amorem sui ipsi-
us & inuisibilis glorie transportabat. Sicut mater
sollicitissima aquilina prouocans ad uolādum pul
los suos: & super eos uolitans extendebat alas su-
as sup eos: & i humeros uirtuis sue asportabat. Vnde
& sicut infra dicetur post multos tales uolatus qui
bus ipsorum mentes prouocabat ad summa: uno
uolatu completo in eorum oculis: ad dexteram pa
tris ascendit: & ubi illorum thesaurus erat ibi illorum
requiescerent cordia. Et ideo non immerito angeli

eis appētes post ascensum xp̄i ad celos eos conuenienti nomine appellarunt. q.d. Viri galilei quid statis aspicientes &c. q.d. Vere uos estis uiri transmigrati a uobis auulsi & xp̄o inserti. Quia etiam nō decebat xp̄m i glīosa uita diu morari i terris iō tāsubito dispēbat: ne eis occasionē erroris tribueret: q̄ scilicet resurrexisset sicut prius ad morandum in terris uita animali. Attende autem q̄ xp̄s corpus suū discipulis ostendit ut ex supradictis patet: uerum palpatione: uiuum comestione: Idem quod prius uulnerum ostensione: gloriosum introductione clausi cenaculi: & subita dispantione sui: per que subtilitas & agilitas demonstrantur corporis gloriosi. Nec est credēdum q̄ solū eis decies apparuit: imo multotiens cum ad hoc solum suam ascensionem tardaret. xl. diebus ut in eis prefatos sue uirtutis effectus insereret. Quod lucas satis in actibus innuit cum dicit: per dies. xl. in multis argumentis apparuit eis: licet enim non posset concludi q̄ quotidie apparuerit: uidetur tñ satis expresse innui q̄ sepe apparuit. Et non solum illa signa sola que scripta sunt amoris: ad eos & sue omnipotentissime maiestatis eis ostendisse credendum est: sed etiam alia tantū ineffabilia: q̄ spūs sanctus in euangelistis habitans talia signa non inspirauit exprimere: quia incapabilia forent inexperte menti. Et ideo magis elegerūt euāgeliste illa signa sacro silentio honorare: q̄ parum uel nihil dicere: & inexpressibile uelle narrare. Sic tamen ille discipulus quem diligebat iesus: euangelista Ioannes ista siluit quod scribendo signauit: & menti deuote cogitanda reliquit cum dicit. Multa quidem & alia signa fecit iesus in conspectu discipulorum suorum que non sunt scripta i libro hoc: que si scriberentur arbitror nec ipsum mundum posse capere eos qui scribendi sunt libros. Quod non intelligitur de quantitate chartarum sed de altitudine sententiarum. Quod etiam Criso. exponit principaliter de signis post resurrectionem ostensis. Licet etiam posset intelligi de multis aliis ante mortem. Ineffabilis enim fuit ipse bonus iesus i suis excellentiis in assumpta natura. Sicut radicatus & personaliter plantatus in eterni patris ineffabili uerbo. Quod etiam subtilitatem gloriosi corporis ostendit clauso resurgēs sepulchro. Et foribus clausis apparens in discipulorum medio: non est intelligēdum q̄ fuerit subtilitatis aeree: cum ipse dicat apostolis. Palpate & uidete quoniam spiritus carnem & ossa non habet sicut me uidetis habere. Sed pro tanto subtile dicitur: quia potest omne corpus non gloriosum efficaciter penetrare. Et non obstante illius grossitie simul cum illo esse: & per ipsum libere pertransire. Quod uero legitur discipulis apparuisse in forma peregrini: & q̄ oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent: & q̄ magdalena ipsū hortolanum esse estimauit: non est intelligendum q̄ in suo corpore glorioso sit uariatio figurarum: que soliditati immutabilis sue glorie repugnaret: sed hec potestas corporis gloriosi q̄ seipsum manifestat & occultat pro libito: & qualem uult figurā sui formare potest in passibili oculo. Et ideo sapiēs & bonus iesus tales figuras sui in oculis discipulorum formabat quales eorum mentis & statibus & sue intentioni in eis uidebat congruere. Nec ipse iesus resuscitatus laborabat i procurādis uestibus: qui im mortali gloria uestitus surrexit. Sed talium uestium in oculis aliorum formabat figuras: quales sua sapientia formanda pro aspicientium qualitate dictabat. Nec in hoc erat falsitas sicut supra in simili per Aug. expresse est probatum. Attende autē q̄ in dote claritatis non fuit expediens resurrectionem probari: cum ipsam in transfiguratione monstrasset discipulis: etiam in carne passibili: Nec oculi discipulorum ipsam sustinere potuissent: sicut etiam ibi patuit: propter quod uidetur q̄ fuisset impedimentum illius familiaris colloquii & amorosi cōfortii: quod eis intendebat ingerere: dum eos ex nimio splendore sui prostratos & tremefactos in se non siuisset aspicere. Non autem forte inconueniens est credere: q̄ in illis ineffabilibus signis de quibus dicit. Ioannes q̄ non sunt scripta: ipsam excellentiam sue claritatis simul condescensiue & maiestatiue ostenderet. tamen in hoc q̄ clausis intrauit ianuis & subito disparuit subtilitatem & agilitatem monstrauit. Nam impassibilitas satis ostenditur q̄ mortem uicit & uulnera aperta sine dolore dimisit.

Considera anima xp̄o deuota quō iste tuus dilectus iesus ante mortem & post resurrectionem signis flagrauit amoris: & uide eum nunc sollicitum ad releuationem pusilli gregis licet sine anxietate tot signis extrinsecis laborare. Ipsi enī fide deficiebant qui ipsum non credebāt deum: iaculo percussi moris sue & infirmati nimio amore iesu in morte ostenso: quo tamen mens humana sibi magis erat obnoxia. Amore tamē licet informi ipsum ut hoiem diligebant & eius mortem deflebant. Ex reuelatione tamē mulierū & ex memoria uerborum iesu fluctuabāt & uacillabant inter infidelitatem & fidem. Amor eos impellebat discurrere: querere & anxiari & desiderare iesum: infidelitas eos contristabat prosternebat: & reddebat pauidos: quia ipsum totaliter dubitabant extinctum. Quod in ipsis deuotis mulieribus intellige. s. magdalena & aliis: donec ipse bonus iesus ipsas anteq̄ uiros dignatus est solidare: propter quod ipse benedictus iesus in amore totus datus nostre saluti sicut ante passionē sollicitus fuit cum dolore & pena explere mysterium nr̄e redemptionis: quod & consumauit in gloria resurgendo: sic & post resurrectionem sine pena & dolore: tamen eodem amore quo prius fuit sollicitus ipsum idem nostre redemptionis beneficium mentibus nostre inserere per studium apparitionis frequentate: & discipulorum infirmitatem supportauit & nostram: ut qui prius preparauerat cibum: nunc ut cibus saperet & nutriret: infectum sanaret palatū. Quod manifeste declarat dignatio pietatis thome dubitantis in octaua resurrectionis

ostensa: dum ipsi sic misericorditer condescendit: ut quod ex incredulitate petiit: totum inefabili pietate imbuent. Dixit enim: Infer digitum tuum huc supple uulneribus imittẽdo clauoq;: & uide mãus meas corpali aspetu: & affer manũ tuã: & mitte i latus meũ: qđ tibi patulo aperitur affectu & noli eẽ icredulus sed fidelis. Vide ꝙ eadem omnio repetit que thomas in sui absentia coram discipulis protulit: ut per hoc se deum uerum ostendat qui ubiq; ẽ & amorose se supportare infirmum cui desiderata concedit. Attende autem quomodo diuina sapientia nobis seruiuit utiliter que cum posset in p̃ma apparitione totam omnium discipulorum dubitationem excludere: uoluit tamen aliquos ex eis dispensatiue duros & incredulos permittere. Quos quia multis signis & inefragabilibus argumentis sue uerissime resurrectionis in fide firmauit: & illos ad maiorem sui amoris accẽdit flamam ex dignatione ostensa: & omnium posteriorum amputauit perfidiam per indubitabilia ueritatis iditia. Vbi & nota stupendum processum & iocundum gratie dei semper dirigentis electos in melius: non opere nostro: sed beneficio suo: quia etiam ipsismet discipulis sua tarditas incredulitas & fuga derelictionis iesu tempore passionis & mortis ex diuina pietate ẽ cooperata in bonum: dum ex hoc & sue infirmitatis qua semper in malum ruerent: nisi eos deus sua pietate teneret: facti sunt cõscii: & semper sub diuine bonitatis consideratione in se ipsis omnino anullati per humilitatis uirtutem. Auxit etiam in eis fortissime compassionis absinthium: cũ in memoria passionis & mortis boni iesu memorẽtur sue simul derelictionis flagitium: quo semper in sue utilitate confusi maius experiebatur iesu xp̃i participium passionis. Et quanto plus ipsum attractauerũt post resurrectionem: ut formarentur ad fidem: tanto magis postmodum incalescebant amoris feruore tenentes in tot signis probatam ipsius dignatissimam charitatem. Quomodo putas thomas flagrabat amore iesu: dum recordaretur ꝙ manus in illis fenestris fornacis ardentissimi amoris iesu ex xp̃i dulcissima inuitatione posuerat. O bone iesu fac me indignum participem illorum cõpassionis affectum & charitatis ardorum: quos in tuorũ apostolorum cordibus tot signis tue dilectionis plantasti ut qui hic percipere corporali aspectu non merui: saltem cordiali transportatione percipiam. Fuit autem xp̃i resurrectio omnium prima uerissime facta: sufficienter probata: & resurrectionis nostre cã tam i corpore: q̃ in anima. Primo quidem: quia resurrectio est a morte erectio. Quod quidem tunc fit perfecte: quando aliquis taliter resurgit: ꝙ liberatur non solum a morte: sed etiam a moriendi possibilitate. & sic fuit in xp̃o iesu: quem impossibile est iterum mori: iuxta illud Roma. vi. xp̃us resurgens ex mortuis iam non moritur. Aliorum uero oium resurrectio q̃ añ & post illum ad hãc uita p miracula surrexerũt: r̃surrectio ẽ ipfecta respectu huius de qua loquimur modo: quia eripiuntur tamẽ a morte in actu quem prius habuerant: & incipiunt uiuere itez necessitati moriẽdi aliqñ subiecti & ita mors eis quodam modo dominatur: secũdũ illud Ro. viii. Corpus quidem mortuũ est propter peccatum. Contra quod de iesu dicitur. Mors illi ultra non dominabitur. Ac per hoc ipse solus & simili resurrectione resurgentes possunt dici uere resurgere. Hanc autem ueritatem sufficienter xp̃us probauit testimonio & argumẽto utroq; i genere suo certissimo. Est autem usus duplici testimonio quorum neutrum potest refelli. Primũ fuit testimoniũ angelorum ut patet per omnes euãgelistas. Secundum fuit testimonium scripturarum quas ipse ad ostensionem sue resurrectionis exposuit: tam duobus in uia ut dicitur luce ultimo: q̃ simul aliis cõgregatis. Et ut istud testimonium esset efficacissimum aperuit eis sensum ut ibidem dicitur ut intelligerent scripturas. Quod ad secundum modum probandi per argumenta scias ꝙ argumenta per modum scientie probande hic locum non habent: quia talia procedunt ex principiis que secundum humanam rationem procedunt & esse debẽt auditoribus nota. Alioquin nihil probatur p illa. Resurectio autem est status supra humane nature cursum ad aliã uitã spectans: & ideo principia eius uite superant intellectum: propter quod tali modo non est iesus apostolis argumentis usus. Aliter accipitur argumentum. Aliquod sensibile signum quod ad ueritatis manifestationem inducit Actu. primo. Et hoc modo ad probandam ueram resurrectionem & gloriosam sufficientia argumenta apostolis ostendit xp̃us: tam ex parte corporis: q̃ ex parte anime. Nã ostendit corpus uerum & solidũ: nec fantasticum uel aereum: sed palpabille. Ipse uero numero quot prius habuerat cicatricũ resurrectione. Ex parte uero anime ostendit xp̃us uiuere uita uegetabili & nutritiua: quia cum eis mãducauit & bibit: uita animali & sensibili: quia coram eis sẽsibus usus fuit uita intellectuali: quia de scripturis & de aliis clare disseruit. Naturam etiam diuinã se habere ostendit per miraculum quod fecit i piscibus capiendis: sed in hoc maxime quia ipsis uidẽtibus ascẽdit ad celos. Nemo enim ascendit ad celũ nisi qui descendit de celo. Gloriosum autem corpus in aliquibus mõstrauit dotibus. De quibus omnibus plenius supra dictum est: licet ergo unum argumẽtum per se forsitam minus sufficeret: tamen omnia simul sumpta perfecte concludunt. Fuit autem xp̃i resurrectio nostre resurrectionis causa effitiens & exemplaris. Meritoria uero propria non dicitur esse quia omnia nobis meruit ut uiator in passione & morte. Efficiens quidem: quia licet diuina iustitia sit principalis causa efficiens: quia tamen uerbũ dei unitum est carni iesus per ipsam tanq̃ per instrumentum & tanq̃ per p̃mum i genere resurgentiũ dicitur omnia humana corpora suscitare. Et hoc est quod dicit apostolus. i. Cor. xv. christus resurrexit

a mortuis primitie dormientium: quoniam quidē p hominem mors & per hominem resurrectio mortuorum. Et hoc siquidem fuit conueniēs ut uirtus uerbi eterni prius effunderetur in carnem propriam & per illam ad omnes alios. Nam humanitas christi tanq̄ instrumentum diuinitatis ipsius in uirtute eius resurrectionem nostram causat: & quātum ad hoc resurrectionem non solum in bonis sed in malis etiam in omnibus efficit. Nam resurrectio corporum ad iustitiam dei spectat: ut i eis reddatur animabus pro meritis. Causa uero exemplaris licet quo ad aliquid sui respectu uideatur: quia omnes sicut ipse resument corpus proprium & unum: tamē quo ad conformitatem glorie dicitur proprie causa exemplaris resurrectionis electorum. Secundum illud phy.iii. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Et i electos resurrectio christi non solum efficit resurrectionem corporum gloriosam: sed etiam resurrectionem aiarum ad grām ut instrumentum: sicut dictum est. Et quia in resurrectione animarum que fit per gratiam duo concurrunt: remissio culpe: & nouitas uite. Ideo quantum ad efficientiam que est per uirtutem diuinam: tam passio xpī q̄ resurrectio est causa iustificationis quo ad utrūq;. Sed quantum ad exēplaritatem passio & mors iesu est causa efficiens remissionis per quā peccato morimur. Resurrectiō autem causa nouitatis uite: ut sicut christus resurrexit per gloriam patris: ita & nos in nouitate uite ambulemus: ut sicut christus resurgens a mortuis iam non moritur: ita & nos estimantes mortuos quidem peccato esse: uiuentes autem deo non permittamus de cetero regnare peccatum in nostro mortali corpore ut obediamus concupiscentiis eius. Si cut dr Ro. vi. Et quia in hoc stat iustificatio nostra: ideo dr Ro. iiii. quia xp̄s traditus est propter delicta nostra. s. delēda: & resurrexit propt̄ iustificatiōes nras effitiendas & exēplādas. Nā passio & charitas ipe christi est omnium meritoria causa. De christi autem resurrectione est quartus articulus. Contra quem primo errat Corinthus: asserens christum non resurrexisse: sed resurrecturum esse. Contra quē satis dictum est. Secundus error est qui imponitur Origeni. q̄ iterum passurus sit iesus pro demonum salute. Contra quem dr Roma. vi. christus resurgens a mortuis &c. Et contra hos errores & similes dicitur in symbolo. Tertia die resurrexit a mortuis.

Iesus decor precipuus Cap.xxx.

D contemplandum christi resurgentis decorem attende q̄ ipse pulcherrimus flos de radice iesse qui in incarnatione floruit: in passione defloruit: in resurrectione corporis gloriosa resumptione refloruit: ut omnium esset decor. Nā corpus illud sanctissimum subtile: agi. et immortalitate claritatis superuestitum est gloria: ut uere sit sole fulgentius exemplarem pulchritudinem preferens fulgoris corporis electorum suorum: quos sui corporis similitudini in gloria reformabit: de q̄bus dicit in euangelio. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Quod si quilibet iustus ut sol fulgebit: quanti putas fulgoris ipsum iustitie solem? Tanti inq̄ est ut sit speciosior sole & sup omnem stellarum dispositionem: luci comparatus decor precipuus non immerito iudicetur: immo qua si omnis alia lux illius comparatione nigrescat. Aderit & fulgor & singularis decor in locis uulnerum, quasi si in uase aureo fulgeant lapides preciosi qui ipsum oculis electorum suorum simul speciosum & amabilem reddunt: in tātum ut sua uisione nunq̄ possunt fastidiri: sed continue uiuendo desiderent sui speciositatem dilecti. O q̄ beatus ero si fuerint cordis mei reliquie ad uidendum tam interius q̄ exterius illam desiderabilem claritatem.

Iesus orbi prelatus. Cap.xxxi.

Mnium uisionum promissa frequentius & exhibita solennior fuisse uidetur illa in qua dominus apparuit discipulis i galilea in mō te ubi cōstituerat eis: propter quod & tempore sue passionis fuit eis promissa & de ipsa sola agelus apparens mulieribus discipulis nunciando mandauit. Non quia non intenderet ante i hierusalem apparere discipulis sicut & fecit: sed quia ibi solēnius quantum ad fiam & magis potestatiue gloria sue maiestatis ostendit: propter quod etiam ibi singulariter discipulis dixit: omnium sibi potestatem tā celi q̄ terre a patre collatam: propter quod etiam tā q̄ orbis dominus ibi mandatum dedit discipulis: ut mūdum uniuersum percurrerēt. omni creature predicantes euangelium: salutem promittentes credentibus: damnationem cōminando incredulis: & sue societatis promittentes eis indiuisibilem continuam eum dicit. Ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usq; ad consumatiōem seculi. Istius autem unionis tam promissio q̄ exhibitio magni mysterii fuit figura. Sicut enim hic dicitur singulariter apparuisse in monte: & ab eis adoratus fuisse: & q̄ sibi sue potestatis uīis reuelauit imperium: & q̄ uīis doctrine & baptismatis dedit mandatum: & sue societatis indiuiduum promisit consortium. Sic in spūali galilea transportationis cordis ab amore proprio & omnium mundanorum & i locatiōe cordis sui in contemplatione uoluntatis & sapientie dei: & glorificatione hominis xpī. taq; in monte sublimi uere adorat deus in spū & ueritate: & uere ibi cognoscitur q̄ ipse est dominus orbis terre: in tātum ut inde delectabilius suam uoluntatem in omnibus compleat. Vnde a malignis impugnari uidetur in quibus est tanta doctrina sapientie q̄ mens pacificata in deum tanq̄ in nouo baptismate ab omni sue distractionis labe & creaturarum turbatiōe purgatur: & tunc in omnibus tam bonis q̄ malis pro-

uidentiam & gratiam gustans boni iesu in suorum
electoꝝ secura tutela sentit expresse ꝗ nūꝗ societas
boni iesu quo ad utilitatē & succursū necessariū po-
test deesse electis. Et in hoc uere consistit pax que
exuperat oēm sensū. Allegorice autē ista significat
uisio ꝗ in transportatione diuini cultus ad ecclesiā
de gentibus debebat iesu imperiū singulariter re-
fulgere quo eius ībutus deo uino & gr̄a ablutus
baptismali nūꝗ romano orbi assistentia xp̄i defice-
ret quātiscūꝗ ipulsionibus petri uideretur fluctua
re nauicula: qui potius ipse xp̄s semp ipsius proui
dus nauta fluctibus erroꝝ minime ipedire ualenti
bus ipse sēp ipsā in fidei ueritatem perduceret & in
littore sue eterne glorie collocaret. Quod uere cer-
nimus esse cōpletum: dum subiectū sibi orbē terre
cernimus: & tanto nomen iesu sublimatū honore
quod uere patet seculo toti ꝗ ipse iesus magis pr̄is
filius tāꝗ alter ioseph uerusꝗ saluator uiuit & dn̄a
tur non solū in oī terra egypti: ueꝝ etiā in oī loco
dn̄ationis regis eterni. In ista autē galilea: non solū
hac uice: sed pluries credendū est xp̄m sui p̄ntia cō-
solationem fecisse discipulis sicut Eusebius narrat.
Ad minus certū est p lo. ꝗ ibi apparuit simoni pe
tro cum aliis sex in mari piscantibus: quibus p no-
ctem totā laborantibus iesus mane stetit in littore
.d.eis ꝗ mitterēt in dexterā nauigii rete. In quo ma
gnoꝝ piscū cōclusa ē multitudo sine retis scissura:
ubi & Ioannes primo dn̄m cognouit. Petrus feruē
tior in mare se mittens ad iesum prior accessit: appli
cantibus nauigio ceteris: & familiari cōsumato cō
uiuio: bonus iesus apl'oꝝ pricipē petrū de suo amo
re questionem ter repetendo examinās pascēdorū
agnoꝝ & ouiū curā cōmisit: & futurā sui passionis
in crucis supplitio cōsumationē predixit. Ioāne sic
dimisso finire dies ī qete cōtēplationis extatice: ubi
mutuis priuilegiis se inuicem respiciūt mutuo duo
dilecti Petrus & Ioannes: de quoꝝ precellentia dis
putare non curo: cum ipsi pacifice sint concordes:
& unus in a io dulciter se possidere sentiat quod si
bi deesse cognoscit: immo eadē charitate gustauit
unusquisꝗ iesu xp̄i efficacia dona in altero ꝗ a xp̄o
recepta dona diligit in seipso. Ipsi enim sunt ciues
illius ciuitatis cuius participatio in idipsum. At-
tende autem quanti sēper petrus ōndit fuisse fer
uoris: quia & ante resurrectionem sup aquas am bu
lare petiit in similitudine xp̄i: & nunc aliis discipul'
uenientibus cū nauigio in feruore sp̄us se misit in
mare. In passiōe ex zelo magno xp̄m defēdere uo-
luit: & inius satellitū amputauit auriculā: uñ & ih̄s
xp̄s nunc sibi de amore pre aliis testimoniū dedit:
cum dixit. Diligis me plus his: ubi scđm glosam
querit quod in ipso cognouit. Et cū sibi dominici
ouilis cura cōmittitur de amore iesu examiatur: qa
solus ille magnus est prelatione: qui amore iesu &
suaꝝ ouiū dulcedine grādescit. Vbi & nota ꝗ ideo
h̄ sue passionis suppliciū petro predicit: ut qui uo-
cat' ad curā: ad martyriū se sentiat uocari. Quod si
gladius psecutionis non ingerit: ipse tn̄ si bonus ē
pastor grande sibi martyriū īducit: dū exemplo sue
crucifixe uite subditos ad crucis amorē trahit: & oī
um ipsoꝝ tribulationes paupertates & defectus &
pia subuentione in ipsis supplet: & in seipso cordis
compassione retorquet. Quod quia bonus iesus
princeps pastoꝝ plenissime fecit: ideo nunc petro
dicit. Sequere me in similitudine ad subditos cha-
ritatis.

Iesus ductor exercitus. Cap. xxxii.

Actoꝝ igitur dieꝝ quibus fidē roborauerat
nascentis ecclesie iā instante .xl. die saluator
noster iesus illoꝝ btōꝝ spirituū & sanctoꝝ
patrū qui cū ipso gloriosi de inferno ascēderant ad
uocato exercitu iā tēpus instabat ꝗ cū illis terras re
linqueret ascensurus ad patrē. Vtrūꝗ aūt ex eis
aliquis iā resurrexisset in carne cōsumata gloria cor
poris ipsoꝝ inter scōs est suborta cunctatio. Aliq-
bus enī uidetur pp illud ꝗ apl'us sanctorū ueteris
testamenti enumerato cathalogo. Ad hebre. xi. dicit:
Hi oēs testimonio fidei pbati inenti sunt in xp̄o ie
su dn̄o nr̄o pro nobis melius disponēte: ne sine no
bis cōsumerentur. In quo uidet' ipse sentire: ꝗ cor-
poribus dormientibus in puluere: nō sit i eis cōsu
mata gloria donec oīum simul facta resurrectiōe i
cōi gaudio maius etiā fiat gaudiū singuloꝝ. Et pp
nōnulla alia testimonia que addunt: ꝗ nullius sit
facta gloriosa resurrectio: donec oīum mēbroꝝ xp̄i
sit cōsumata pfectio. Et quia euangelii textus mul
toꝝ corpa scōꝝ q dormierāt cū iesu resurrexisse te
stat'. Qui etiam introeūtes in scām ciuitatem resur
rectiōis xp̄i fide dignū testimoniū tribuerūt: dicūt te-
nentes primam sniam ꝗ pacto officio pro quo sur
rexerant in terre puluerem redierūt. Aliis aūt nō mi
nus docte nec minus pie uidet' imo forsitan ma-
gis ꝗ in calūnia testimonii resurrectionis dn̄i cum
sacer textus eos cum iesu resurrexisse testet': ꝗ simi
li resurrectione eos cū ipso in puluerē redisse dicat'.
Et ideo hi asserūt ipsos beata frui resurrectione cū
xp̄o: imo & subiungunt: ꝗ non est inconueniens
credere ꝗ qñcūꝗ xp̄i resurrectionis i ecclesia dies
reuoluit' annua ꝗ aliquibus sanctis electis ab ipso
iesu resurrectionis priuilegiū tribuat'. Quod.n.
resurrexerint plene uidetur probari posse ex eo ꝗ
beatus petrus ad iudeos loquens de patriarcha da
uid: dicit. Et sepulchrū eius apud nos ē: quasi illis
nolueri resurrectiōis reuelare archanū. Nec tamen
uoluerit dicere ipsum ibi esse sepultū: quasi iam cū
xp̄o resurrexerit & solum sepulchrum remāserit ua
cuum. Quod etiam glosa super librum gen. quan
do Iacob petiit in spelūca duplici sepeliri cū abrahā
innuit: sic dicēs. Cura fuit sanctis in terra pmissionis
sepeliri: ut christo resurgente resurgerent. Quicqd
autem sit de hoc ultimo .i. de annua resurrectione
satis probabile uidetur de primo. Cum his ergo
sacris agminibus benedictus iesus ad montem ap

propinquatis olliueti: primo recumbentibus undecim in ipsa ascensionis die in cenaculo syon: ubi satis deuote creditur q̄ & beata uirgo mater: & deuota magdalena: & nonnulli alii: sicut iesu placuit: discum bebant: apparuit gloriose iesus: & more solito salutaris astantibus cum ipsis uiscerosa charitate comedit. Attende autem q̄ nunc reprehendisse dr̄ incredulitatē illoꝝ & duriciam cordis: quia qui uiderat eum re urrexisse a mortuis nō crediderant. Vbi nota q̄ de hoc omnes excepta sola matre reprehensiōe digni erant. Nam mulieres quantūcūq; xp̄o deuote āgelis q uiderāt eum resurrexisse a mortuis: credere noluerunt: donec per seipsum eis saluator apparuit. Ipsi uero discipuli sacris mulieribus quas nouerant nō esse mēdaces: credere noluerunt: cum tamen seipsum uidisse & tetigisse narrarent. Et quod in aliquibus durius fuit: postq̄ aliquibus ipsorum apparuit: alii nec ipsis credere uoluerunt. Merito ergo quando mittuntur ad predicandum gentibus christi resurrectionem: reprehenduntur q̄ ad credendum tardi fuerūt & duri: cum ipse gentes preuēte in eis christi gratia erant tam faciliter crediture. Licet autem tunc omnes essent ex frequentibus apparitionibus christi iā fundati in fide: uoluit tamē eos reprehendere salutaris medicus & magister iesus: ut lectionē humilitatis quam eis a principio legerat: nunc in recognitionem sue defectibilitatis cognoscerent: & quantūcunq; eleuarentur diuino beneficio in altū statum gratie & uirtutum semper sacte humilitatis & pro pie recognitionis domino offerrent sacrificium: qua sola spiritus domini requiescit. Quod.n. opportuit dominum eis post resurrectionem toties apparere: & tot argumentis cum tanta difficultate eorum cordibus fidei ueritatem inserere: quātuncunq; hoc deus ipsis & aliis sua bonitate ineffabili in bonum conuerterit: non tamen sine multo ipsorum defectu: & innata malitia & duritia cordis potuit euenire: propter quod etiam omnes electi quāto plura beneficia a christo recipiūt: tanto magis suam debilitatem cognoscūt: qua in dei seruitio sine tot adminiculis perseuerare nequirent. Et ideo omne dei donum quāto maius est & sublimius si utiliter recipitur: tanto magis in sua nihilitate & humilitate recipientem plenius inabyssat.

Post hoc blanda consolatiōe pro suo ascēsu ad patrem benigne affatur: ostendens q̄ congruū est pro actis pro quibus uenit carnis mysteriis q̄ celorum alta ascendat: ubi & de patris amore: & de multa circa ipsos sollicitudie: & quod maximum est de mittendo ipsis spiritus sancti munere cōsolatus est eos longo sermone. Vnde quecunq; es anima deo deuota hic multa ad tuā deuotionē potes adducere: sicut ecclesia tunc tēporis facit assumēs uerba sermonis que eis dixit in cena. Sicut ē illud. Nō turbetur cor uestrū neq; formidet: uado & uenio ad uos. Si diligeretis me gauderetis utiq; quia uado ad patrem: & illud. Ego ueritatē dico uobis: expedit enī ut ego uadā. Si enī nō abiero paradytus non ueniet ad uos. Tanta enī suauitate tenebātur discipuli sui corporalis aspectus: q̄ ipediebantur ī sua inuisibilia rapi. Hoc autē ē spiritu sancto abundare. s. in inuisibilem tā diuinitatis iesu: q̄ beatitudinis cōmunicate anime iesu sūma contemplatione sustoli. Vnde non modicum est pensandū q̄ si corporalis effigies faciei iesu: in cuius merito tota nostra est iserta perfectio debebat abire: ut spiritus sanctus adueniret: quo pacto pōt sibi aliquis de cuiusuis creature familiaritate blandiri: uno.n. uerbo omnis creature terrene quantūcunq; sancte nimiam excludit familiaritatem. Sicut enim dicit Augustinus. Quo sanctiores eo magis alliciunt: & sub pretextu sermonis blandi immiscet se uiscus impiissime libidinis. Crede inquit mihi: epūs sum non mentior: cedros libani & gregum arietes sub hac specie corruisse memini: de quorum casu non magis presumebā q̄ Gregorii uel Ambrosii. Quid etiam bernardus sentiat de hac materia audi quid dicat in sermone tertio ascensionis. Non inqt spiritus & caro: ignis & tepiditas ī uno domicilio cōmorantur: presertim cum tepiditas soleat ipsi domino uomitum prouocare. Si enim apostoli carni adhuc dominice iherentes: que sola sancta: quia sancti sanctorum erat: spiritu sācto repleri nequiuerūt: donec tolleretur ab eis: tu carni que sordida est: & diuersarū spurcitiarum fantasiis repleta astrictus & conglutinatus illū meracissimū spiritum te posse putas suscipere: nisi istis carneis cōsolatiōibus funditus renūciare tēptaueris? Reuera cū iceperis tristitia iplebit cor tuū: sed si pseueraueris mestitia uertetur in gaudiū. Et tūc discipulis ab eo multa q̄rentibus: sicut apostoloꝝ actus narrat historia: eoꝝ imbecillitatē ad talia capiēda & itelligēda corporali auditu declarans dixit eis. Nō est uestrum supple ita inexpertū & modici itellectus sicut modo estis: nosse tēpora uł momēta que pater posuit ī sua potestate: sed accipietis uirtutē superuenientis spūs sci in uos: & eritis mihi testes in hierl'm & in omni iudea & samaria & usq; ad ultimū t̄re: q.d. illud qd̄ alias eis dixisse refert. Multa hēo uobis dicere q̄ nō potestis portare modo. Paradytus autem spiritus scūs quē mittet pr̄ ī nomine meo. ille uos docebit oia. Et licet tūc dederit p̄ceptū: sicut Mar. refert: q̄ irēt ī uniuersū mūdū: & oi creature euāgeliū p̄dicarēt: p hoc oñdēs q̄ miraculis & uirtutibus sibi datis ad tātā eis dignitatē efferret q̄ totū mūdū illis ī cōuersiōe subiiceret. Oñdit: tñ sep eos ī suā reducēs utilitatē q̄ ad hoc nō erāt idonei: q̄tuncunq; a xp̄o totiēs iformati: nisi eos de nouo ī maiori plenitudine spiritus sancti uirtute ex alto 'uestiret. Propter quod narrat Lucas q̄ dixit illis. Vos autem sedete in ciuitate: quoadusque induamini uirtute ex alto: & ego mittam promissum patris ī uos: ubi eis ostendit q̄ spiritus sanctus eos plene cōsolabitur: & omnem ueritatem utilem pro ipsis & pro aliis eorum cordibus reuelabit: & ipsos for

tes efficiet: ut possint imitari iesum in zelo diuini honoris: & conuersione mundi usq; ad hilarem tollerantiam passionum. Attolle ergo contemplationis oculos quanta pietate simul fruebantur & liquescebant uiscera pietatis materne in conspectu filii in gloriosa carne: & in auditu corporalis discessus: & cogita mutuos & flammeos respectus quibus illi duo dilecti se mutuis uisceribus inserebãt: & cordialium effectuum sibi refundebãt archana: puto ꝙ illas ineffabiles intimationes: & spirituales collocutiones insensibiles aliis quibus mater & filius se intima insertione mutuo fruebãtur: nõ est possibile exprimere ulli lingue. Sed & exteriora signa reuerentie & amoris quibus eam coram apostolis honorabat: non est dubium ꝙ ad magnam reuerentiam illius benedicte uirginis ipsos medullitus attingebant: sed hic honoremus silẽtio: et cogitanda relinquamus mẽti deuote. Potes etiam cogitare ꝙ & ipsa magdalena & dilectus Joannes: & apostolorũ princeps petrus & alii multa christo potuerunt dicere: & multas consolationes ab ipso recipere: que magis cogitanda sunt q̃ scribenda. Non est autem inconueniens credere ꝙ apostoli reprehẽsi a christo de cordis duricia se cũ multa humilitate prosternentes accusant: & petentes a recessuro ueniam: seipsos eidem cum multis lachrymis deuotissime recommẽdant: quorum quãto fuerit copiosior contritio & humiliatio magis profunda: tanto christi benigna susceptio fuit magis consolatoriis uerbis plena. His igitur in cenaculo syon cum multa charitate completis dicit Lucas ꝙ eduxit eos i bethaniam: quod magis credo itelligendum foreq; pro tãto dicatur eos eduxisse: quia eis precepit ꝙ irent ad montem oliueti: unde erat ascensurus ad patrem: & sic disparuerit ibidem ab eis denuo reuidendus q̃ ꝙ eos precedẽdo corporali incessu eduxerit per tantum uie spacium: semper cum eis comes itineris incedendo. Licet & istud concedere non uideatur absurdum: sed multa christi dignatione & apostolorum consolatione repletum. Potuit enim pius iesus hoc ad cõsolationem pusilli gregis quem relicturus erat statim corporali presentia taliter facere: ut eum solũ uiderent uirgo mater & discipulorum cetus suo aspectu aliis iudeis qui forsitan in uie spacio aderant: uel quibuscunq; aliis in spacio denegato: Quomodocunq; sit non dubium ꝙ mater reuerenda cum sanctis mulieribus: & apostoli cum ceteris discipulis fuerunt in monte oliueti cum multa deuotiõe & mentis ardore congregati: ut inde saluatorem aspicerent ascensurum. Circa quẽ montem beatorum spirituum sanctorum patrum erat congregatus exercitus & tunc inter duas turmas iesus medius stabat utrosq; in seipso & inuicem mutando amore cõnectẽs: propter quod dictũ est. Iesus ductor exercitus. In baculo enĩ sacratissime crucis iordanem nostre mortalitatis transiens: nũc cũ his duabus factus turmis: una in se formata per gratiam quam & ad tempus relinquebat i terris. Altera in se ipso beatificata per gloriam: per quã & ad sue ascensionis societatem adducebat ad celos: reuersus est scilicet ad sedem paterni pectoris: in quo eternaliter requiescit.

Iesus celo leuatus. Capi. xxxiii.

Trum autem ille benedictus iesus aliquos de illis sanctis patribus qui forsitam ia secum in corporibus gloriosis astabat uirgi sue matri & ceteris apostolis conspiciendo mõstrauerit: qui & eos sint familiariter allocuti non absurdum est credere: licet sit temerarium affirmare. Pie tamen extimandum est quod licet sancti apostoli illum non uiderent sanctorũ exercitum: ipsi tamẽ patres sancti cũ multa iocunditate uidebãt illam gloriosam uirginem matrẽ domini: quã sciebant esse suam matrem & filiam dominam: & reginam: & in cuius benedictione uentris & ipsi erant a captiuitate educti: & beatitudinis gloriam consecuti. Intuebantur etiam cum multa coniunctione charitatis cordialis illos dilectos sue fidei filios uictoriosos apostolos p quorũ strenuos actus & passionũ cruciatus debebat tropheum crucis xp̃i per totũ mundum deferri & uniuersis orbis i fide abrahe pmissionem possidere hereditatis eterne. Appens ergo ibi matri & discipulis iterum blandis sermonibus alloquens: & eorum commota corda ex tali separatione demulcens cũ benignitate multa consolatus est eos: & ad futura confortans pṙelia p̃dicit eis. In mũdo pressuram habebitis: sed confidite: quia ego uici mũdũ. Estote inquit fortes i bello: & pugnate cũ antiquo serpente: & state confidẽter quia non est pugna uestra: sed dei: & ego p̃ponam faciem uestram in igne spũs sancti quo ad electos & uestros inimicos in circuitu inflãmabo. Tũc matrem quanto putas amore cõmota: & quanto desiderio i gloria filii ferebatur. Nõne tibi uidetur ipse dilectus filius quasi blanda excusatione ostendere matri desiderium quo ferebatur ad ipsam quasi aptis uerbis? O mee nature dignissima genitrix: & mee peregrinationis & infantilium necessitatum sedula ministratrix: & particeps omnium laborũ meorũ: que ultimo fuisti mecum cruci confixa: materne dilectionis teneritudo requireret ut te nunc mecũ absorberẽ in gloria nisi horũ dilectorũ filiorũ tuorum & pusilli gregis mei indigentia moneret: quibus te matrẽ & cõsolatricem & magistram intima pietate relinquo: & te eis ut ipsorũ reginã matrẽ & dominã recõmãdo. Iterũ autẽ ueniã ad te: & assumam ad meipsũ: ut ubi sũ ego: & tu in eternũ sis mecum quia claritatẽ quã dedit mihi pater dabo tibi: & eã tibi fidelissima charitate reseruo. Potes etiã rõnabiliter cogitare ꝙ uicariũ sue cure pastoralis & charitatis petrum apostolũ ẽ singulariter allocutus. Ego rogo ꝑ te petre ut nõ deficiat fides tua: & tu aliqñ cõuersus cõfirma fratres tuos. Tibi subiciẽda tradidi omnia regna mũdi: & tibi dedi claues regni celorum. Nec aliud fixum erit in celo de mundo

Et illud quod tuo disponetur arbitrio. Et tu mi dile
cte Ioannes memento dilectionis & gratie: quã sẽ
per tibi mea pbasti ostẽdisse precordia: dormisti su
per pectus istud sanctissime trinitatis sacrariũ reco
mendate tibi mris in cruce diligenter exequens offi
ciũ: quia p sacri amoris incẽdiũ ad meũ finaliter de
ducens ãplexũ. O aĩa xpo deuota igerere te mẽ
talr̃ illi delitioso cõsortio. Intuere dilectũ iesũ totũ
signis faciei affluentẽ signis intime charitatis: &
modis quibus decens fuit oĩum astantiũ cõsolari
suspiria: ut ipsoꝝ corda fortissime sibi attraheret p
ostensa sibi amoris ineffabilia indicia. Sic ergo
oĩbus rite pfectis: mris & discipuloꝝ in terris relin
quẽs corpa: sed corda secũ trãsportãs ad sũma: eleua
tis manibus benedixit eis: & motu suaui & plano in
eoꝝ oculis ferebat i celũ: tunc optime cõgnuit qđ
Matth. scribit uerbũ quod eis dixerat: Math. xxviii
Ecce ego uobiscũ sũ oĩbus diebus usq ad cõsuma
tionẽ seculi. Arguo meipsũ q si aliquid inceperi
delle inserere de signis amoris: qbus tũc mris & di
scipuloꝝ ad se corda attraxit: quod licet feceri ut oc
casionẽ cogitãdi legenti tribuerẽ: inexpressibilia tñ
fore nõ dubito. Pie autẽ cogitari põt: q dũ eleua
tis manibus ferebat in celũ: in principio motus ali
quãdiu uersa facie ad apl'os leuabat ad alta: ubi si
mul attendendũ: q dũ uiderent i corpore ascẽden
tis discipuli crucis signa: ostẽdit q illa asportabat cũ
ostensiõe eoꝝ supplicaturus ad patrem: & q sue
passioni nũq in discipulis deberet pire mẽoria: cu
ius signa uidebant i celesti patria nõ deleri. Per hoc
etiã insinuit q qui sanguinẽ pluerat p illa uulnera i
supplicio crucis: p ipsa eadẽ tãq per mentoria istru
mẽta abũdantia spũs sancti effunderet sublimatus
i celis. Intuẽtes ergo discipl'i radios mẽtis sue emit
tũt post xpm: & cũ corporali comitant aspectu: q
diu licuit intueri. Adest nubes q celestiũ militũ ob
sequĩ gratiosũ iubilantibus cunctis: & uictore triũ
phũ cantantibus: & mutuis se uocibus exhortanti
bus precordia laudis de regis ascendentis uictoria
sibi inuicem intonabãt. Quãto autem terrore & do
lore ululatu & mentis stridore ille teter & horridus
demonũ cetus de illa pte aeris p quã xps ascende
rat tã pprio terrore: q angeloꝝ compulsione aufu
git. Vere sicut in electis multiplicabant cantica: ita
eis tũc sunt data dolorosa lamenta. Potuit uere
sanctorũ ille celestis exercitus ad celestes ciues i
trepida uoce clamare. Apite portas: quia nobiscum
deus. Attollite portas principes uestras & eleuami
ni porte eternales: ut rex glorie triumphator possit
intrare. Occurrite celestes ciues cantate deo & psal
mũ dicite ei: iter facite ei qui ascendit sup occasum
quia dñs nomen est illi. Educit enim in uinctos i
fortitudie: & electos suos in leticia. O cũ quan
to amore pr̃ totam supnam cõmouet ciuitatẽ: ut fi
lio uenienti digno occurrat applausu: festinant illa
agmia ciuiũ supernoꝝ digne occurrere suo regi: &
uere unus ex eis non remansit. Potes aũt in tua
cõtẽplatõe angeloꝝ & scoꝝ mutuas questiones &
missiones inducere: que non de ignorantia: sed de
exercitatõe procedũt: licet autem btũs diony. istas
auctoritates de questiõe mioꝝ angeloꝝ & missione
maioꝝ & ipsiusmet xpi ad angelos exponat & be
ne: non tñ illi expositioni preiudicat si sanctoꝝ an
gelorum & ascendentium hoim mutuis iubilati
onibus applicemus. Pñt enim sancti angeli admira
ri & dicere. Quis est iste qui uenit de edom tinctus
uestibus de bosra: quasi dicat. Natura ista humana
tota infecta quasi sanguine infectiõis originis: ci
nes suos non consueuit ad sũma trãsmittere. Qui
bus sancti gloriosi potuerunt respondere. Iste for
mosus in stola sua. i. totus innocens & uirtuosus i
assũpta natura: qua q induitur stola graditur i mul
titudine fortitudinis sue. Quia fecit potentiam in
brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. i.
superbos demones & exaltauit humiles homines
Quare ergo rubrum est indumentum tuum: & ue
stimenta tua sicut calcantium i torculari. q. d. ange
li xpo. Si in tanta potentia triumphasti: quid ẽ qđ
apparet de signis passionis recepte? Attende au
tem hic in mysterio q soli xpo de sua passione in
gerunt questionem: quia ipse solus de illius immẽ
sitate potuit respondere: unde & dicit. Torcular cal
caui solus: & de gentibus non est uir mecum. q. d.
Sicut solus immensitatem mee passionis sustinui:
ita solus mei doloris & uirtutis mensuram cogno
ui. Attende autem cum quanta reuerentia ange
li christum ascendentem adorant: & sibi dignis uo
cibus iubilant. Gloria laus & honor tibi sit rex xpe
redemptor. Noie qui in domini rex benedicte ue
nis. Nũc tibi regnanti pangimus ecce melos. Be
dictus es dñe qui ambulas super pẽnas uentorum
Benedictus es qui sedes sup cherubin & intueris
abyssos. Ecce nunc tecum ascendũt tribus tribus
domini ut confiteantur nomini sancto tuo & i lau
de tua glorientur ad letandum in leticia gentis tue
ut lauderis cum hereditate tua. Benedicant te celi
terra & mare & omnia que in eis sunt: quia uidisti
nationes: implesti ruinas: conquassasti capita mor
tis demonum & inferni: letentur celi & exultet ter
ra: iubilate montes laudem: quia pauperum suoꝝ
dominus misertus est. O cum quanto gaudio
& amore inexpressibili a nobis illa celestis ciuitas
cuius est participatio in idipsum in ascendentibus
hominibus sanctis & occurrentibus angelis est cõ
iuncta in piete xpo: qui fecit utraque unum: iubilans
uoce concordi. Et maxime illud Alla decantans.
Dignus est inquit agnus qui occisus est accipe uir
tutem & diuinitatẽ & sapiam & fortitudinẽ & ho
norẽ & gloriam bñdictionẽ. Ascendentibus aũt oĩ
bus sit in iubilo & uoce tube regi nro iesu psallen
tibus sapienter: dñi intrarẽt celi palatiũ. Rex noster
xps intonat alta uoce. Pater maifestaui nomẽ tuũ
hoibus quos dedisti mihi de mundo: nunc autem
pro eis rogo non p mũdo: quia ad te uenio perem
niter regnaturus. Clarifica me pater apud temet
ipsum claritate quam habui plusquã mundus fieret.

Pater iuste mundus te nõ cognouit:ego autem no ui te. Opus cõsumaui quod dedisti mihi:& nemo ex eis periit:nisi filius perditiõis:ut impleatur scriptura. Tui erant:& mihi eos dedisti:& sermonem tuum seruauerũt:& nunc cognouerũt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt:quia uerba que dedisti mihi dedi eis:& crediderunt quia tu me misisti. Pro his ergo rogo quos dedisti mihi.quia tui sũt:& omnia mea tua sunt:& tua mea sunt:& clarificatus sum in eis:& iam non sum in mundo:& hi in mundo sunt:& ego ad te uenio. Pater sancte cum essem cum eis:ego seruabam eos in nomine tuo. Non rogo ut tollas eos de mundo:sed ut serues eos a malo. De mũdo non sunt:sicut & ego nõ sũ de mundo. Sanctifica eos ĩ ueritate.quia sermo tuus ueritas est. Sicut tu me misisti in mundũ & ego eos misi in mũdum:& pro eis sanctifico meipsũ:ut sint & ipsi sanctificati in ueritate. Nõ pro eis autem rogo tantum:sed & pro eis qui credituri sunt per uerbum eorum in me:ut omnes unum sint. Sicut tu pater in me·& ego in te:ut & ipsi in nobis unum sint ut mundus credat quia tu me misisti:& dilexi eos:sicuti & me dilexisti. Pater quos dedisti mihi:uolo ut ubi ego sum:& illi sint mecũ:ut uideãt claritatem meam quam dedisti mihi·quia dilexisti me ante mundi constitutionem. Notum feci eis nomen tuum & notum faciam:ut dilectio q̃ dilexisti me in ipsis sit:& ego in ipsis. Ad hec pater benignus & pius potuit respondere. Fili:sicut asseris:tu semper mecum es:& omnia mea tua sunt:& ego clarificaui te in gloriosa resurrectiõe:& iterũ clarificabo in spiritus sancti missione:& p totum mundum effundam nomen tuum:ut in nomine tuo omne genu flectatur celestium:terrestrium & infernorũ. Adhuc benedictus iesus pater inquit gratias tibi ago:quoniã audisti me:ego autem sciebam quoniam semper me audis. Cui benignus pater. Sede a dextris meis:quia sedes tua deus in seculum seculi uirga equitatis uirga regni tui. Dilexisti iustitiã & odisti iniquitatem:propterea unxit te homo assumptus oleo leticie pre cõsortibus tuis. Et tu in pricipio mecum terram fundasti:& opera manuum tuarum sunt celi. Ipsi peribũt tu autem permanes & omnes sicut uestimentum ueterascẽt. Et sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur:tu autẽ idem ipse es & anni tui non deficient. Ponam inimicos tuos scabellũ pedum tuorum. Sed & super seruos meos & ancillas meas p quibus me rogasti effundam de spiritu meo:& dabo prodigia in celo sursum:& signa in terra deorsum:ut saluum populum meum faciam:& honorificem in secula nomen tuum. Ideo autem hec uerba hic tam prolixa ĩseui:quia istius solẽnitatis in eis continentur ĩeffabilia sacramenta. Ubi potes notare cũ quãto affectu relictos discipulos patri commendat:& quomodo apud patrem fidelẽ recepimus aduocatum. Nota etiam qualẽ unionem in electis postulat:quia etiã unioni diuinaꝝ personarum assimilat. Quanta autem cõnnexione ĩ nobis est ipẽ christus.ipse excessiue declarat cum dicit Tu in me & ego ĩ eis. Infelix ergo qui christi scindit unionẽ:seminator discordie. Hic est uere perditiõis filius:in cuius perditione digne scriptura cõpletur. Attende autẽ & pondera uerba superius posita:quia uere eructauit charitatis christi preconia & mirabili efficacia transformant deuotam mẽtem in christũ. Vide etiam paterna uiscera charitatis in amplexu dilectissimi filii:& quomodo ipm benigne collocat ĩ solio:& exaudit dulciter in omni petito:ut iam uere possit uerificari de ipo quod dixerat ipe iesus discipulis. Ipe enim pater amat nos:quia uos me amastis. Attende etiã q̃ reuerenter ipm ut deum adorãdum ĩgerit agminibus angelorum. Nonne tibi uidetur de throno maiestatis intonare:& dicere angelis sanctis. Hic est filius meus dilectus:in quo mihi cõplacui:ipsum audite. Seruite ei cum timore:& exultate ei cum tremore:qa ipe ẽ deus magnus dominus. & rex magnus super omnes deos. Eleuato autẽ iesu ab aspectu matris discipulorũq3:& ipsis remanentibus ĩ monte oliueti:quãto putas eos gaudio pro iesu ascendente fuisse repletos. Et quia adhuc erant infirmi:quot lachrymis pro seipsis quos sic uidebant relictos credis fuisse pfusos. Cogita q̃tũ potes:quia non digne sufficies estimare cum quanto dulcore osculabantur recedentis iesu illi sacro moti impressa uestigia. Cum quanto etiã cordis desiderio erecti respiciebant ad summa. Sed benignus iesus totus affluens pietate ad eos:eos consolari nõ distulit:cum angelos suos sui recessus & reditus nuncios misit. Viri in quid galilei quid statis aspicientes in celum?hic iesus qui assumptus est a uobis in celum:sic ueniet quẽadmodum uidistis eum euntem in celum. Galileos uocant quasi cum iesu in celestibus transportatos. Poterant etiam sancti apostoli angelis respondere. Quo habemus respicere nisi in celum?nonne ipsum continet nostrum thesaurum iesum christum:qui uostrũ cor rapuit:nos hic sine corde dimittens:non possumus decetero nisi cum iesu in celestibus cõmorari:& nobis celum libet intueri non terram:uestre autem charitatis admiramur feruorem:quomodo dimittentes igem uestrum ascendere ad nos placuit aduenire:sed nũciate dilecto:quia amore languemus. Disparentibus angelis:& iam se discipulis una cum matre ad recessum parantibus est credendum:q3 illa sacra uestigia & terram benedictam osculantes cũ multa gratiarum actiõe & gaudio magno domio gratias referunt. Sed & ipsam dominam potes dulcissime intueri pro filio iubilantem:& promissionem spiritus sancti dulciter exorantem:& cordis sui exprimentem affectum:& sibi potes attribuere ista uerba.

Iesus decus angelicum
In aure dulce canticum
In ore mel mirificum

Cordis pigmentum celicum.
Qui te gustant esuriunt
Qui bibunt adhuc sitiunt
Desiderare nesciunt
Nisi iesum quem sentiunt.
Desiderate milies
Mi iesu quando uenies
Quando me letam facies
Vt me de iesu facies.
Mi dilecte reuertere
Consors paterne dextere
Mundum uicisti prospere
Iam celi regno fruere.
Sequor quocunq; ieris
Mihi tolli non poteris
Cum cor meum abstuleris
Iesus laus nostri generis.
Et conuersa ad discipulos ipsa uirgo: eos potuit dulcı alloqui.d.
Iesus in pace imperat
Qui omnem sensum superat
Hunc semper mens desiderat
Et illo frui properat.
Iesus ad patrem rediit
Regnum celeste subiit
Cor meum a me transiit
Post illum simul abiit
Iam prosequamur laudibus
Iesum himnis & precibus
Vt donet non celestibus
Frui cum celi ciuibus.

Et tunc montem dimittentes corpore reuersi sūt ī hierusalem corpore & in supernam hierusalem si-mul cum christo ascenderant tota mente. Atten-de autem ut breui summa comprehendam predi-cta: quomodo ista benedicta ascensio fuit ordina-ta congruitate: quia seruauit ordinem diuina lege sanctificatum. Qui se humiliat exaltabitur. Qui.n. ascendit ipse est & qui descendit. Quomodo pri-maria nouitate? quia hodie primo gleba corporis nostri celestia penetrauit dum nostram naturam in celorū alta transuexit. Et uide ꝙ ossa intra sepulchri angustias paulo ante conclusa: iam nunc angeloꝝ cetibus inferunt̄: imo & supferuntur. Nec unq̄ fu-it necerit tantū de nouo ī illa ciuitate tripudiū quā tum hodie qñ in illa primo ingressu receptus ē de us hō. Quō fuit publica ueritate qñ uidētibus illis eleuatus est & nubes suscepit eum ab oculis eorū. Quō ēt fuit uirtuosissima ptāte: qa ppīa uirtute fu-it ipsus nullo egens adiutorio sursū uectus: ut meri to sibi cantemus. Exaltare dñe ī uirtute tua. Dī at ipsus ascēdisse pp ppe uirtutis actū. Eleuatus esse ppter āgeloꝝ & nubis obseqū: qnia illi obseque-bāt ut dño nō prebebāt auxiliū ut īfirmo. Dī exal tatus pp dignitatis gradū & regni quod accepit fa stigiū. Quō etiā fuit uallata societate: qa turba scō rū ina fide decedentiū ab origine mūdi quos se-cū ad celestia ducēs ascēdebat: iter pādens ante eos. Quō etiā fuit festiua solēnitate: qa tūc ascēdit ī iu bilo supne ciuitatis sponsus: & in uoce tube uicto rie triūpho dotatus. Quis h̄ enarrare sufficiat. Istud enī ē festū festoꝝ: & solēnitas solēnitatū ī quo oēs āgeli regi suo iubilāt gl'iose sicut in Apo. scribitur Et oēs āgeli stabāt ī cōspectu throni & ceciderūt ī cōspectu throni ī facies suas. Et cātantes & iubilan tes. Salus deo nr̄o sedenti sup thronum & agno.

Quā solēnitatē sic Ber. describit ī sermone ascen siōis. Solēnitas ista charissimi gl'iosa ē cōsumatio & adimpletio reliquaꝝ festiuitatū & felix clausula to tius itinerarii iesu xp̄i filii dei merito quia solēnita-tis & leticie dies agit' qñ sol iste supcelestis sol iusti tie nhis se pñtauit obtutibus. Magna quoq; leticia & exultatio multa nimis qñ cōsessio sacro leticia cir cūdatus ē & nr̄e dedicauit pⁱmordia resurrectōis: ue rūtñ qd mihi solēnitatibus istis: si cōuersatō nr̄a ad huc retinet' ī tris? Dico ergo ñ multo minus mihi tollerabilior erit exilii huius hītatio q̄ gehēna: deni q; nisi abiero īgt paraclytus nō ueniet ad uos: uides ne queadmodū ceteraꝝ solēnitatū ea quā hodie cele bramus & cōsūmatiōnē hēat: & fructū declaret: & au geat grām? Sicut.n. cetera oīa eiusq; p nobis natus ē: ita quoq; ipsius ascēsio p nobis fca ē: & facit p no bis: h̄ Ber. Vbi māifeste cōcludit': ꝙ hec ī solēnitati bus tenet sūmū. Hodie naq; ipe rex celoꝝ ihs suā humanitatē p'me dextere collocauit in throno: ho die angelici spiritus nouum diuinitatis gustum in xp̄o hoie acceperūt: dū deū gustāt ī amoris excessu natur' create suppositū: & p grē unionē hoiem deū ī quē ipi totalr trasformati p amoris icendiū: etiā ī illo gustāt deū. Quod sūme dulcedis ferculū nūq̄ potuit ī illa supnoꝝ spirituū ciuitate gustari: donec p xp̄m iesū ē eoꝝ gustibus dulcit' īstillatū. O q̄tus ē iste gustus quo oēs electi hoie deo sūt du. Merito ergo illū plus q̄ se diligerent: ī quo plus ī seipsis bti tudis recipiūt. Hodie ēt illius supne ciuitatis ē restau rata ruia dū spirituū neq̄ scī p'res deserta sedilia pos sederūt. Hodie pax p xp̄m ī terris fca ē: dū eccl'ia iu deoꝝ & gētiū ē unita. P'io eni ipi apl'i coutebāt' gētibus: qbus erat mādatū. In uiā gētiū ne abieri-tis: sed ite tm̄ ad oues q̄ pierūt domus isrl'. Nūc mā datū accipiūt. Docete oēs gētes. & p̄dicate euāgeli um oī creatur': quasi dicat ihs: pax ē fca unus quoq; ē pastor: & unū ouile. Nō.n. ē distictio iudei & gre ci. Nā idē dñs oīm diues ī oēs q̄ inuocāt illū. Hodie ēt ē fca pax īt' hoiem & āgelū: dū exercitus ihū xp̄i scoꝝ.s. p'rm ī eisdē ordibus cū āgelis collocāt'. Ho die ē fca pax īter hūanā naturā & deū: dū ipsā sup oēm creaturā euectā ī sue dextere collocauit cōsessu Hodie oīum electoꝝ mēs ī celestia trāsportat': dū thesaurus cordis ipoꝝ iesus xp̄s celoꝝ alta ascēdēs eoꝝ corda ibi posuit: ubi ipe cōsedit. Merito ergo p'nt āgeli hoibus de hac solēnitate cātare. Cōstitui te diē solēnē ī cōdēsis: qa hec iocūdissima dies oīm gaudioꝝ adūatiōe cōdēsat'. Quō ēt fuit sublimis localitate q̄ usq; ad ātiquū dieꝝ puenit p'rem.s. et nū: & in eius dextera sibi equalis per omnia gl'iose

resedit. Quomodo fuit uiuifica largitate: qa post ascensum suum spiritu sancto omnia adimpleuit.
Hanc autem solennitatem gratioso dictatu quidam describit: ubi quasi tota hec materia delectabiliter continetur. Incipit autem sic.

Sequentia

Vrsum sonet laudis melos
Rex uirtutum scandit celos
Sublimi potentia.
Totus celi potentatus
Erit illi laureatus
Summa cum letitia.
Iubilant & mirantur
Laude simul iocundantur
Circa hec magnalia.
In dulcorem sonant uoces
Distinguuntur per cohortes
Astra celi fulgida.
In amore inardescunt
Querunt sic & extupescunt
Et respondent qui cognoscunt
Iesu mirabilia.
Questio minorum angelorum de regis persona.
Quis est iste gloriosus
Sua forma speciosus.
Tanto fulgens lumine.
Responsio maiorum
Hic est rerum procurator
Ade lapsi reparator
Gratuito munere.
Questio minorum de assumpta natura
Quid est istud quod uestitur
Cur maiestas operitur
Que non eget tegmine.
Responsio maiorum
Hec est uestis illa pia
Caro sumpta de maria
Sine uiri semine.
Questio minorum de passione recepta
Cur est uestis lacerata
Et hinc inde rubricata
Quasi tincta sanguine.
Responsio iesu christi
He sunt plage quas portaui
Hic est sanguis quo manaui
Moriens pro homine.
Questio de comitiua sanctorum
Quis est iste comitatus
Tam sublimis apparatus Quasi cinctus agmine.
Quo procedit rex uallatus
Responsio maiorum
He sunt anime beate
De inferno liberate Pro parentum crimine.
Quo fuerunt captiuate
Nunc simul maiores & minores laudant ascendentem.

Ergo cantent in hac die
Tres celestes hierarchie Laudes & preconia.
Nato uirginis marie.
Qui moriens hostem strauit
Et infernum spoliauit Resurgens in gloria.
Et de morte triumphauit
Sic naturam reparauit
Et ruinas restaurauit Equa dans fastigia.
Nobis sanctos sociauit
Nunc ascendit sic patenter
Celos penetrat potenter Omnium cacumina.
Et transcendit excellenter
Pater stringit amplexatur
Vnigenitumque prestratur Cui dedit omnia.
In quo solo iocundatur
In dextra iam patris sedet
Vnde scias mentes implet Tribuens carismata.
Et conformes sibi prebet
Rex benigne nos conforta
Et sp tibi nos concorda Qui adimples omnia. amen
In teipsum nos transporta.

Iesus largitor spiritus Cap.xxxiiii.

Ane facer ille chorus apostolorum in cenaculo syon reductus cum aliis discipulis ipsam beatam uirginem ut magistram uenerantes: & ut dominam cum ipsa & ceteris mulieribus sacris orationi uacabant. Sicut enim scribit Lucas in Act. Omnes apostoli a monte oliueti Hierosolimam regressi erant perseuerantes in oratione unanimiter cum mulieribus & maria matre iesu: & fratribus eius. Super quo dicit Hieronymus. Ecce domino iesu ascendente in celum: cum quibus uacat in scola uirtutum: ac in lege mandatorum dei meditatur: ut ipsa sit forma discipline xpi: & uirginibus ceteris perfectionis exemplum. Conuersatur etiam cum testibus resurrectionis: & ipsa testis conuersatur cum senatoribus celi in curia paradisi sub disciplina spiritus sancti totius maiestatis diuine magistra. Inueniuntur primo inter pastores summi regis: quorum uita iam non erat de terris sed de celis. In cenaculo ascendisse leguntur quo pascha diligentissime celebratur. Ibique manebant cum maria matre domini nostri ihesu xpi unanimiter aspirantes charitate perseuerantes in oratione: donec ex alto induerentur uirtute. Nam quidem cum domino conuersantes uirtutibus & miraculis pascebantur: bene in oratione perseuerabant nihil hesitantes donec acciperent spiritus sancti munera que poscebant. hec Hieronymus. Vbi potes uidere cum quanto mentis feruore expectabant promissum: nihil dubitantes quod ille qui uiuens in carne in hac uita tot eis signa dilectionis ostenderat eis deficere in promissione non poterat. Credendum etiam est: quod sicut christus predixerat quod filii nuptiarum non possunt lugere: nec ieiunare: quamdiu cum eis est sponsus. Sed uenient dies cum auferetur ab eis sponsus: & tunc ieiunabunt quo carnem affligendo ieiuniis cum multis lachrymis omnia signa amoris que xps eis in uita ostenderat.

& dolores passionis quos in cruce pertulerat: & sacros illos tactus: quibus manus & pedes eius & latus palpando tractauerat simul cum suis negligentiis defectibus & incredulitatibus conferebant durissime proprias deflentes culpas & dulciter admirantes dignatiuas xpi misericordias. Accedebant etiã humiliter & deuote ut pie credendũ ẽ ad pedes sacratissime uirginis ipsoꝝ dñi mris: & tunc cũ ipsa cõferentes de oibus. Que tota spũ sancto plena: oi filii sui actuũ erat magra & conscia: se eidẽ uirgini cõmẽdabãt hũilit: ipsã exorantes ardẽt: ut p ipsis apud filiũ itercedere digneret: ne eorũ exigentibus culpis: spiritũ sanctũ mittere retardaret. Non enim erat iguorans ille apostolicus cetus: q nec erat spiritu sancto uacuus: licet expectaret maiori copia uestiri: q dona que uult dare altissimus: & uult desiderari ardenter & sibi peti instanter: ut p hoc nostri fiat meritu: quod sui futum est doni. Qui enim iam spiritum sanctum in pluribus suis donis recepissent a xpo satis ostendit flatus ille boni iesu quo in sacra resurrectionis die in facies eorum i sufflans dixit eis. Accipite spiritum sanctum. Quod ostendens leo papa in sermone penthe. sic ait. Sperabat ab apostolis spiritus sanctus. Non ut tunc pmo habitator ipsorum esse inciperet: sed ut sacrata primo pectora & feruentius accenderet: & copiosius inũdaret: sua cumulans dona: non inchoãs nec ideo nouus in opere sed ditior largitate. Si autem oratio est ascensio mentis in deum quantũ tũc cũ xpo transcendebant mente sursũ acti etiam ab ipsa uirgine mre quando recordabant quomodo uiderant ipsũ ascendentẽ in celum: eis benedicentem extensis manibus: in quibus apparebant signa clauoꝝ & omnium alioꝝ recordantes que ipsoꝝ trãsportare ad diuina poterant mentes: ppter qđ licet numerus iste duodenarius: quo benedictus iesus qui omnia fecit in sapientia mittere tardauit promissum. Sic aliter sacris mysteriis plenus tñ ex ipsius miserationis indultu poessit: ut in hoc disponerentur tempora: exsiccarentur ieiuniis: eleuerentur desideriis: exsubtiliarentur in affectibus suis: & recolligerẽt dicta & acta benedicti iesu simul cũ matre magistra: ut sic ex omnibus circũstantiis disponerent perfecte: ut subito arderent plenissime aduemente spiritus sancti igne. Expregiscere nũc anima que cunq; es xpo deuota: & cogita in toto ãni decursu memorialia & insignia xpi uite: q̃ i sacris solẽnitatibus recoluntur natiuitatis & decursus uite: passiois acerbe: resurrectionis gloriose: & ascensionis ad celos in deuota & arida mẽte recepis: & rea ĩdeuotionis in xpm indigna sis recipe spiritus sancti pmissi: ppter qđ i his diebus: ieiuniis & lachrymis uacans in mẽtis spiritu nitaris ingredi sacrũ illud cenaculũ: & pedibus deuoluta sacre uirginis matris: & principiũ mũdi tota intẽtione eis supplica q tibi ueniam ipetrẽt a dilecto iesu & i suo sacro recipiẽtes collegio: te cõsortem fieri receptatiõe pciosi muneris spiritus sci: quo tota cũ eis in xpm trãsformeris.

In his etiã diebus exurgẽs petrus in medio fratrũ qui erãt in numero diminutiuo: sermonẽ eis de duodenario numero supplẽdo pposuit: & sorte diuine lucis cadẽte sup mathiã: cõpletus est sacer ille numerus secũdũ dispositionẽ etnã: ut filio pditionis excluso: p spm sanctũ integer seruaret. De numero enim ipsoꝝ nullus postea mortaliter ruit. Licet de numero illoꝝ alioꝝ qui receperũt spm sãctũ in die pẽtecostes corruisse plures narrant. Ait enim Ioãnes climacus doctor grecus: q .xii. heresiarche ex illo numero corruerũt: de quibus expoit uerbũ Ioãnis apostoli dicẽtis. Ex nobis exierũt: sed non erãt ex nobis. Nã si fuissent ex nobis: remansissent utiq; nobiscũ. Quicquid autẽ sit de hoc adminus satis pbari uidet ex textu actuũ apostoloꝝ: q ille Nicolaus unus ex septẽ diaconibus: fuit de numero istoꝝ .cxx. qui in die pẽtecostes spiritũ sanctũ accepisse narrant: cũ tñ ipse postea a charitate cadens: auctor fuit ipiissime heresis de qua in Apoc. dñs dicit. Odisti facta nicolaitaꝝ: q̃ & ego odi: hoc autẽ ideo diuĩa sapiẽtia esse pmisit: ut omnes electi in aliorum casu qui uidebant sublimes in statu: addiscãt seruire dño cũ timore: & et exultare cũ tremore: & sic semp sacre circũspectionis disciplinã apphẽdãt q p ira dñi de uia iusta nõ cadant: unde etiam licet apli rata fuerit nũc spiritus sancti copiositate firmati: ut faciliter potuerint omne peccatũ mortale uitare. & etiã frequẽtiã uenialiũ: nõ tamẽ credo eos fore factos ĩpossibiles ad peccãdũ. De ueniali enim non est dubium q pluries peccauerũt. Gratius enim spũs sancti i tanta pfectione q ab ipo cadere sit ipossibile: & q nullũ possit peccatũ admitti. Solius est dignitatis materne ut arbitror in hac uita: que in illa sanctificatione qua facta fuit dei mater: tantã copiã spũs sancti accepit: quãtã potest uiatrix accipere: nõ unita deo unione psone: unde nec postea ĩdiguit spiritũ sanctũ recipere: licet nouis semp gaudiis frueret de bñficiis filiorũ. Quod autẽ apostoli non fuerint impossibiles ad ruendum: uidetur posse probari per illud Apl'i .i. Cor. ix. Castigo corpus meũ & in seruitutẽ redigo: ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. Vbi dicit quedã glosa: q est possibile. s. me reprobum fieri: si corpus non castigarẽ. Ex quo uidetur q cõfirmatio illa licet tantam infirmitatẽ dederit: ut sicut dictum est faciliter possent oẽ peccatũ mortale uitare: non tamẽ fuit impossibile si uoluissent: & nõ debito regimine occasiones peccatoꝝ cauissent eos peccare mortaliter nisi forte diceres q certũ est q non peccauerũt postea & ideo fuerit impossibile: quia deus eos preuiderat & disposuerat nõ peccaturos. Talis ipossibilitas nõ remouet possibilitatẽ cõtingentie creature. Nec obstat si diceres q paulus non recepit spm sanctum in penthe: quia non minus habuit de spiritu sancto postea: q̃ ceteri apostoli. Impossibilitas. n. uolũtatis ad peccandum: nõ est status cõiter huius uite. Hoc enĩ nõ põt uoluntati inesse nisi eius defectibilitas absorbeat a grã: qđ solũ fieri

credo in gloria: excepta uirgine gloriosa. Non dubito tamen q̄ tanta sunt superuestiti gratia illi duodecim athelete expugnatores mūdi: q̄ ualde difficile fuisset eos ruere per peccatū mortale. Et si alicui uidetur impossibile: uolo deuotiōi apostolice denegare. Apostolis igitur ut dictum est congregatis & sacris dispositiōibus eleuatis dū complerentur dies penteco. quinquagesimo resurrectionis die: & ab ascensione decimo: hora tertia dum essent cōgregati in unū: & sederent ut quiescerent tam mente q̄ corpore: factus est repēte de celo sonus tanquā aduenientis spiritus uehementis: & totam domum replens pre magnitudie sonitus: descendit spiritus sanctus i forma linguarū ignearū: & requieuit i magna copia sup eos: sicut scriptum est in actibus apostolorum: quia apparuerūt illis dispertite lingue tanq̄ ignis: seditq; supra singulos eorum: & repleti sūt omnes spiritu sancto: & ceperūt loqui prout spiritus sanctus dabat eloqui illis.

Attendendum ē autē q̄ spiritus sanctus semper animam in ueritate cōstituit: & idem est ueritas quod uera humilitas. Ideo ut illam maiestatem discipulus ostenderet: & debilitatem creature ingereret: factus est sonus ipsorum corda concutiens: ut in suum redacti nihilum: postea magis in deum attollerentur in altum. Sonus autē ille repētinus fuit celestis uehemēs & replens. Repentinus quia nescit tarda molimina sp̄us sācti gr̄a. Subito enim in nouos uiros transportati fuerunt: & nouā augmentationē habituum mētis: fidei spei: & charitatis: & omnium uirtutū receperūt. Dicit' autē sonus de celo: qr ip̄os celestes effeci͛t: ut ex tūc posset quilibet dicere. Nostra conuersatio in celis est.

Dicitur autē uehemens: qr uehemēter eos timore filiali nihilauit sub deo: ut si perseuerarēt: ue eis adimeretur eternū. Nihilominus uehemēs fuit: qr mētē ab omni carnali amore eradicās: fortit' ip̄am uehebat ad spirituales ardores: unde & uehemens: quasi mentē uehens. Dicit' autem replens: quia spiritus sanctus eos abūde repleuit: ut non resonarent amplius p impatientie murmur. sed sic essent amore celi & iesu christi pleni: ut nihil plus possēt capere de amore mūdano: sic ex plenitudie superfluerent: q̄ tāq̄ dei flumina paradisū ecclesie abunde rigarēt. In specie autē ignis rationabiliter spiritus sanctus discipulis apparuit: quia sicut īter uisibilia corpora ignis ē excellētius: dilatato nomine ignis ad totā celestem naturā: sicut sepe sancti dilatant in tantum ut sit principium splēdoris caloris & uitalis uigoris i corporibus. Sic & ille q eorum imitabatur mentibus: scilicet sp̄us sanctus est fons radix & origo omnis sapientialis cognitionis: & & omnis meritorii amoris: & omnis spiritualis uiuificatiōis & operationis uirtutis. Conueniūt etiam proprietates ignis septiformi multiplicationi donorum ipsius spiritus sācti: & effectui quem in apostolis fecit & facit i uiris apostolicis. Ignis est calefactiuus: illuminatiuus: ascēsiuus: qr eius ē proprie sursum ferri. Solidatiuus: sicut patet i luto & lateribus. Distictiuus materiarum sibi cōuenientium: & sibi inflammabilium: unde secūdum gradus materias sibi cōuenientes accipit. & contrarias fugit. Sicut i paleis patet & stupa que cito incendūtur: & in lignis i quibus multiplicatur. Lapides uero raro & tardius in suam similitudinem adducit. Aquam uero & alia similia tanq̄ hostilia stridēdo fugit. Et ideo distictiuus liquefactiuus: ut patet i cera & metallo. Contratiuus & icineratiuus: ut patet i pelle & omnibus adustis. Sic & spiritus sanctus ut resolutione procedamus cōtrahit & icinerat per donū timoris: liquefacit per donū pietatis: distiguit & discernit per donū sciētie: per quam discrete conuersamur i medio natiōis praue. Solidat & firmat per donū fortitudis: per quam de omnibus tribulationibus triumphamus. Eleuat & facit ascēdere p donum cōsilii: per quod promouet ad euāgelica seruanda cōsilia: & ad ardua uirtutum facit ascēdere. Illuminat per donū itellectus in cognitione uirtutis dei. Calefacit p donum sapiētie in ardore summi boni. Sicut autem per istos effectus ignis calefaciēdo corda inflammat: liquat: purificat & in similitudinem sui immutat: & per hoc metalla renouat: sic hodie spiritus sanctus per cordialem calorem liquefecit apostolorum corda: & purgans a labe peccati. & totaliter transformans in similitudinem christi nouas creaturas effecit.

Iesus clarificatus Cap.xxv.

Via uero spiritus sanctus omnia que dixerat & fecerat clarificādo spiritualiter eos intelligere fecit sicut promiserat dicens. Suggeret uobis omnia q̄cunq; dixero uobis: & me clarificabit: qr de meo accipiet. Ideo cōuenienter non solū in igne: sed i lingua ignea uoluit apparere. Sicut. n. lingua exprimimus q̄cquid est in corde uerbo conceptū. Ita sp̄us sc̄us tanq̄ ipsius eterni uerbi ad fideliū corda uehiculū & expressiuum testimoniū manifestauit pfecte iesū quātū status reqrebat apostoloꝝ. Vnde pricipalis itentio sp̄us sancti est manifestare in cordibus nostris excellētias dei i se: & in assumpta natura. Ac per hoc nobis ostendere quātum nos amauit filius dei: qui talia pro nobis dignatus est facere. Sicut enim nihil sumus in esse gratie nisi in christo iesu: ita nihil aliud in nobis intendit: nisi nos nouos christos facere. Et ut hoc ē possimus: christi precordia nobis reuelat quantum nos amorose dilexerit: q̄ spiritualissime & diuinissime omnia fecit: quanta transformatione nos sibi uniuit: ita ut faciat nos experimento apostolicum illud sentire. Viuo ego: iam non ego: uiuit uero in me christus. Tale autem testimonium dat spiritus sanctus de christo menti quam plene illuminat: ut aperte cognoscat q̄ omnis creatura tā celica q̄ terrena a deo facta est ad fruendum summam diuinitatem: & ad honorandum illum hominem:

quem assumpsit in unitate persone. Vnde assū-
pta natura sublimis iesu uidetur esse principalissi-
mum opus a deo intentum inter oia que produ-
xit. In cuius perfectione uirtutis humanā reparatio
nem: & ruine angelice restaurationē: propter ipsius
iesu honorem simul intendit: & uniuerse creature
meliorauit statū: & consumauit appetitum: cum ni
hil possit deus creare plus facere q̄ ipsam sibi unire
unitate persone. Quod enim melius est: deus ma
gis diligit: & quod maius bonum est: deus magis
intendit. Cum igitur natura assumpta sit melior oī
creato: & magis bonum magis eam deus ītendit:
imo in ipsa quo ad aliquid omnium creatorum bo
num intendit: dū per ipsū oīa meliorauit. Et ideo
nō imerito dixerim: ꝙ oīa creata ordinauit domi-
nus ad honorem illius humanitatis assūpte post il
lum ordinem quem ꝯeis indidit glorie diuinitatis
sue. & ꝙ hanc excellentiam iesu christi nec ipsi apo
stoli ante aduentū spūs sācti plene recognoscebāt:
nec actus sue dignatiue clementie ipsis ostensos i
decursu uite iesu nouerant ponderare. Ideo spiritus
sanctus adueniens omnia eius pondera monstra-
uit: propter quod sicut ignis congregatis lignis in
magnū aceruū quando superuenit: omnia incendit
inflāmat: & finaliter incinerat: & quasi inuisibiliter
annihilat. Sic & spiritus sanctus in apostolis fecit:
quia omnia dicta & acta christi iesu tanq̄ digna cō
gregata in eorum cordibus statim spirituali mō se
cerscere & ardere: & omnia ex imēsurabili chri
sti amore procedere: quo quasi totus pro nobis fuit
incineratus in sui humiliatione profunda: & sic apo
stolos annihilauit in se: ut eos in christum totali-
ter transportaret: unde hodie proprie potuit dicere
glibet apostoloꝝ: Et si christum usq̄ nunc secūdū
carnē nouerimus: sed nunc iam nō nouimus. Sic er
go uides quomodo ī ligua spūs sanctus christū ie
sum apostolis predicauit de nouo. Et ideo sic chri-
sto ibatus linguā igneā fecit: qua ignita christi uer
ba & facta proferrent: & audientiū mētes adurerēt:
& nihil sibi attribuentes scirent ꝙ non ipsi sunt q̄
loquūtur: sed spiritus patris eorum qui ī eis loqui-
tur: & in audientium cordibus operatur. Vides er-
go quomodo spiritus sanctus concordat cū chri-
sti humilitatis doctrina. Nullus enim potest ple
ne humiliari nisi per spiritū sanctū cognouerit dei
immensitatem tam ī se: q̄ in aliis que pro nobis fecit
& nihilitatē sui tam in suis offensionibus: q̄ etiā in
continue resistendo suis in nobis effectibus gra-
tiosis. Et in hoc clarificatur xp̄s: & nos obscura-
mur: quia ipse est oē bonū nostrū qui nobis oia
benefecit. Cui & nos continue resistimus impie:
dum sumus in hac uiciosa carne: quātūcūq̄ uidea-
mur uirtutibus pleni: & aliorum respectu in eius
gratia consumati: imo qui maior est in gratia ma-
iorem se sentit ex se eē ī hac resistentia īpietatis sue.
Epilogando ergo claritatem glorie xp̄i potes uide
re quia uirtus christi que abscōsa uidebatur in cru-
ce clarificata ē ī inferno dum ipsū spoliauit. Clari-
ficata est in sepulchro: dū gloriose resurrexit. Clari
ficata est ī mūdo: dum discipuloꝝ mentes in fide
resurrectionis firmauit. Clarificata ē in celo: dū co-
ram eorū oculis comitantibus sanctis angelis & iu
bilantibus patenter ascendit. Clarificata ē in dexte-
re paterne consensu: dum inde abundanter & uisi
biliter spiritum sanctum misit: qui ipsorū apostolo
rum corda illustrauit: inflāmauit: & transportauit ī
christum: & ipsorum ori dedit efficacissimum uer-
bū ad conuertendum mundū. Cuius hodie premi
sit signū: dum ad petri predicationē quinq̄ milia, sūt
cōuersi: Act. iiii.

Iesus spirans afflatibus Cap. xxxvi.

Sicut autem tunc in primitiua ecclesia da-
batur spiritus sanctus uisibilibus signis
predicantibus apostolis ceterisq̄ discipu
lis. Sic usq̄ ad finē mūdi benedictus iesus eundem
spiritum mēbris suis inspirare non desinit secūdū
illam mēsurā qua istos dū uiueret in sui amoris &
doloris portauit merito: & tunc ī sui fruitionis gau
dio portat in illo beatitudinis regno. Totus enim
influxus spiritus sancti in nos ad hoc solū est: ut in
nobis fiat de nobis: quod christus de nobis fecit in
se. Nihil enim sumus nisi in eo. Et ideo nullus de-
bet nec potest in se minuere spiritus sancti afflatus
sine offensa ipsius insufflantis spiritus: quia ex hoc
meracissima nostra mēs que semper proprio bono
resistit minuere uult illam mesuram: quam christus
sibi meruit in se: & ī nobis formare disposuit. Nec
dum mens nostra impia quando a spiritu sancto
uult duci ad perfectionis fastigia excusare se sub si-
militudine aliorum dicendo. Sufficit mihi facere
quod talis facit uel quod faciunt ceteri in com-
muni: quia in situ corporis proprium locum habet
quodlibet membrum & speciale officium: ad qd'
influit spiritus uiuificatiōis nature. Sic in christo
iesu cuius nos sumus corpus & mēbra: de mēbro
spiritus sancti influit cuilibet membro electo illa
operāti & facere que congruunt illi statui spiritua-
lis mensure. In qua christus iesus ipsum ī se locauit
in merito sue uite passibilis: & locaturus est ī glo-
ria diuinitatis. In hoc stat nostra perfectio ut non
contristemus spiritum sanctum dei sibi resistendo
īspirationibus suis: quibus se nobis dignatur inse
rere: sed semper simus obedientes mortificati ī no
bis: & solo eius ductu mobiles ad omne bonum
perfectum. Ad habendam autem discretionem
in istis īspirationibus que est omnium uirtutum
auriga: debes scire: ꝙ quia limpide flāme inspiratio
num diuinarum dum sumus in tenebris & umbra
mortis non ad plenum illuminat nostrā noctē hoc
tendam: ideo sepe uenit nobis dubitatio ne inspi-
ratio sit deceptio propter illius hostis astutias qui
se transfigurat in angelum lucis. Ad cuius fugiē
das decipulas notare debes ꝙ influxus gratie: qui
ramificantur in habitum uirtutū: donorum & bea-

titudinum sicut infra patebit impelli nos ad multiplicem actū.s.intrinsecū qui mentē perficit: & extrinsecum: qui per opus se extendit. Actus interior est quo uirtutes agunt in aīa: sicut charitas eā inflāmat ad plene diligendū deum & proximū: humilitas ad reputandū se uilissimū & omni bono indignū. Temperantia ad refrenādū animū ne delectet carnaliter in aliquo bono creato. Fortitudo: ut nulla aduersitate uacillet uel moueatur a bono. Prudētia ut semper de proximo prout debet estimet bonū: & discrete intus de omni extrinseco formet iudicium. Iustitia ut semper sibi & deo: & proximo intendat reddere plene quod debet. In istis raro uel nūq̄ pōt esse deceptio. Nec ad ista i te formanda etiam si posset se ueller diabolus imiscere: quia quanto plus ista crescunt tanto perfectius spiritus sanctus inhabitat mentē. Et si in istis ad spiritū sanctū non esset rebellio ipse plene dirigeret: ut in extrinsecis actibus non eēt deceptio. Exteriores autē actus sūt: ut uerbi gratia. Charitas ad deum: iubilatio uocalis: stridor clamoris: & alia signa corporis: ad proximum elemosyna: obsequium i infirmitate & necessitate & similia. Humilitatis actus extrinseci sunt humiliter respondere: extrinsecos honores uisibiliter fugere: actus uirtutis facere: & per signa exteriora omnibus se subditū reddere: & similia. Tēperantie uero actus extrinseci sunt ieiunia: dura & pauca uestimēta: & similia. Fortitudinis uero ardua & dura quecq̄ assumere: periculis se opponere: & in defendēdo ueritatē constantiā pretendere.

Prudentie uero actus sunt discrete loqui omnia facta tam tua q̄ alioꝝ: secūdum q̄ ad te spectat debita circūstantia examinare. Iustitie uero multi sunt actus: respectu tui: sicut dignus es de omnibus tibi confusionem reddere & penitentiam talē facere. q̄ possis ad innocentiam reformari. Respectu proximi. zelus & equitas iudicii in malis: liberalitas beneficii & retributio boni. Respectu dei sicut sūt signa latrie & cultus dei in diuinis officiis & genuflexionibus & actibus corporalis orationis.

Omnibus istis insidiatur angelus sathane & semper per excessum & sepius per remissionem i discretis parat ruinam: que nunq̄ eis eueniret: nisi quia maligna rebellio mentis eoꝝ qua rebellant spiritui sancto & in tertiis actibus in quibus plena cōsistit perfectio: & in quibus non cadit excessus de ūleui merit eos relinqui deceptioni sathane in exterioribus: ut uel ex indiscretione deficiant: uel ex tepiditate omittant: uel ex leuitate in oculis hominum uane glorie mercedē recipiant: & ad dura proximorum sepe inditia dilabantur. Et hoc etiam eis accidit: quia student perfectioni uirtutum quo ad exteriores actus sepe neglectis interioribus perfectionibus mētis. In illis ergo dixi q̄ nullo modo ē diuine inspirationi resistendū: sed sine timore sequendū est: quia semper dicit ad optimum. Attende autem q̄ flatus istius benedicti spiritus animā resuscitant per septenariū uirtutū uincendo septenarium uicioꝝ: sed quia uicia uicta & iam succūbentia ad hoc flant in anima sinthomatha exaltationum: & inclinationum ad ea ex quibus anima impugnatur & impedit̄: ne sine difficultate possit operari uirtutū exercitia. Ideo septenariū donorum datur ad expediendū potentias mētis: ad agendū actus uirtutum. & ad extinguendū illa sinthomata uiciorū. Et ut tibi aliqtulū claret: scias q̄ isto m̄ ō obliquitates uicioꝝ repellunt: ut tim or reliqas supbie: pietas reliquias inuidie. Qui enim pie ad proximum afficitur: nō ei inuider. Scientia reliquias ire. Ira.n. est quasi quedam insania. Fortitudo reliquias accidie: que mentem ad bonū reddit inualidam & pigram. Consiliū reliquias auaritie. Consilium enim disponit ad spiritus paupertatem. Intellectus reliqas gule que mentem facit brutalem. Sapientia reliquias luxurie: quia gustato spiritu desipit omnis caro. Istud etiam donorū septenarium expedit uires naturales ad actus sibi conformes. Irascibilis.n. impediri pōt ne i actus tendat uirtutū: tā per pspera q̄ per aduersa. Expeditur ergo in prosperis per timorem: & in aduersis per fortitudinem. Concupiscibilis īpediri potest per duritiam ad proximum & per fastidium ad deum. Expeditur ergo ad proximū per pietatē i ipsū. Ad deū per sapiētie gustū suauissimū. Rationalis uero indiget expeditione uirtutis speculatione: electione: & executiōe. Per donū intellectus expeditur ad uerum speculādum.

Per donum consilii ad uerū eligendū. Per donum scientie ad recte exequēdū: per donū enim scientie recte conuersamur in medio nationis praue & peruerse. Tertio etiam istud benedictū septenarium donorū expedit uirtutū actus & officia quod satis sequit̄ ad p̄missa. Nam timor expedit ad temperātia. Timor enim carnes configit. Pietas uero ad uerā iustitiā: ne in crudelitatē degeneret. Scientia ad prudētiā ne deuiet in astutiā uulpinam. Fortitudo ad patientiā ut non tantū portet per patiētiā que ē uirtus: sed etiam benigna sit ad hostes per fortitudinē que est donum. Consilium ad spem. Dū.n. consiliū ad alta uirtutū mentē uehit: mento spem erigit. Intellectus ad fidem: quia multā firmitatē fides accipit ex dono intellectus dum credita sibi lucescunt per intellectus donum. Sapiētia ad charitatē: unde sicut charitas ē mater & cōsumatio omniū uirtutū: sic sapiētia ē cōsumatio oīum donorū: ut merito de sapiētia possit dici: uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa: & innumerabilis honestas per manus illius Sap. vii. Ista etiā dona multū mētē expediunt ad christi passiones imitandas. Sicut enim ad patiendū mouit christum paterna uolūtas uirtus strenuitas: & humana necessitas. Sic etiā in his debemus esse christo cōformes Diuina quidem uoluntas mouet ut cognita per intellectum: ut amata per sapientiam: ut in reuerentia habita per timorem. Humana autem necessitas mouet si cognoscatur per scientiam. Si ad eam miserandā per pietatem animus moueatur: ueritatē

stremitas mouet: ut pruda in eligēdo per consili-
um: ut uigorosa in pferēdo & psistēdo: & pseuerā
do per fortitudinē. Expediūt etiā mirabiliter im
pedimēta uite actiue: & fantasmata repellūt impe-
dientia cōtemplationis uolanū. Non solū autē iste
spūs sanctus spirat flatus uirtutum in incipiētibus
uitia uincere per uirtutes: & in pficiētibus & agēti
bus expedire per dona supius enumerata: sed etiā
spirat beatitudinis perfectos hītus in his que cul-
men pfectionis attingunt: qui etiā gustant suauis
sime fructus spūs: & per qnq₃ spūales sensus boni
iesu expiunt delectabilissima sentimēta. Habitus
autem beatitudinū enumerat magister pfectionis
iesus pfectionē docens in monte. Et sunt septē. s.
paupertas spūs: mititas: luctus: esuries iustitie: mi-
sericordia: mūdicia cordis: & pax. Dicunt autē isti
habitus beatitudines: qr mentē ad tantā pfectionē
adducūt: ut coniūgant eā suo fini. s. xpō iesu quātum
est possibile in pegrino decursu. Anima enī sic fin
thomata uicioꝝ: siue inficiētes reliqas tā alta per-
fectione trāscendit: ut pfectissima delectatiōe fera
tur in oēs illos actus q pfecte cōfigurāt amato: &
hoc semp in hac uita eligat p summa beatitudine
sua. Propter quod ex his q pfectionē īegrat: & ex
his q ad pfectionē disponūt: istaꝝ beatitudinū suf
ficiētia declarat & ordo. Ad integritatis enī pfectiō
nem reqritur necessario pfectus recessus a malo: &
mali occasionibus: & pfectus pcessus in bono: &
pfectus status in optimo. Malū autē omne: aut p
cedit ex timore supbie aut ex rancore malitie: aut
ex lāgore cōcupiscētie. Ideo ad pfecte elongandū
ab hoc triplici genere mali: sunt tres necessarie bea
titudines: q deliciose fruuntur oppositis bonis.
Paupertas enī spūs elongat a malo tumoris: mititas
a malo rancoris: luctus a malo libidinis & langore
cōcupiscētie. Quia uero pfectus pcessus in bono
attēdit secundū diuinā imitationē: & uniuerse uie
dñi misericordia: & ueritas: hinc est q duplex est
beatitudo secundū has duas uias. s. esuries iustitie:
& affectus misericordie. Que si recte cōplentur in
nobis: & eas indeclinabiliter teneamus: nos perdu
cunt ad statū in optimo. Et loquor de optimo hu
ius uite: quod plene cōfirmat i optio patrie. Illud
autē optimū est per limpidā cognitionē ueri: & p
tranquillam affectionē boni: quod fit per mūdiciam
cordis: que ducit ad deū uidendū: & p pacē mētis
que pfecte adoptatiui filiū. Si etiā attēdantur di
spositiōes pambule istaꝝ septē beatitudinū: pote-
ris uidere quomō reddūt habentē pfectū. Dispo-
sitiones enī pambule sunt dona supius nomiata.
Timor enim facit recedere a malo: & a mali oc-
casione: & qr radix omniū maloꝝ ē cupiditas. Ideo
disponit ad spūm paupertatis: in qua simul hūilitas
iungitur & paupertas: ut sic elongetur uir perfectus
a fonte omis culpe scilicet supbia & cupiditate. Hic
est q paupertas spūs est fundamentū totius euāge
lici status: unde pmo debet hoc fundamētum stet
nere: qui uult ad culmē pfectionis uenire secundū
consiliū xpi dicētis Math. xix. Si uis perfectus esse:
uade: & uēde omnia que hēs: & da paupibus. Ecce
pfecta paupertas que nihil sibi prsus retinet. Et seq-
re me. Ecce pfunda hūilitas: que facit ut homo ab
negādo seipsum tollat crucē suam: & sequatur chri
stū: qui est totius pfectionis pncipalissimū funda
mentū. Disponit ergo timor sicut uides ad spūm
paupertatis. Pietas aūt ad mititatē. Nam q pie ad ali
quem afficit: nec illū irritat: nec irritat ab illo. Scien
tia dispōit ad luctū: qm p sciam cognoscimus nos
a statu beatitudis relegatos in lacu miserie: & luto
fecis. Fortitudo dispōit ad esuriē iustitie. Ut autē in
telligas qd sit ista esuries iustitie: scias q est deside-
rare in te: & in pxīo omnē abesse defectū: & omne
esse debitū bonū: ut pfecte merearis iustus īueniri
corā iudice eqtatis: & cū hac iustitia q ī oībus recti-
ficat aīum ā: sic hō firmat cū est dispōitus p forti-
tudinis donū: q sic se tenet auide i ea: ut mallet ui-
ta puari: q a iustitia separi: quod i martyriū flore re
fulsit. Consiliū disponit ad misericordiā. Nihil enī
magis cōsulit deus i scriptura: q facere misericordi
am: quod sup oīa reputat holocausta. Intellectus
disponit ad cordis mūdiciam. Nam speculatio uir-
tutis mundat cor nostrum ab omnibus fantasiis.
Sapientia disponit ad pacem. Nam sapientia iūgit
nos summo uero & bono: in quo est finis & tran-
quilitas totius nostri rationalis appetitus: qua pa-
ce adepta necessario sequitur superabundans dele-
ctatio spiritualis: que est in duodenario fructuum
spiritus continetur ad insinuandam superabundā-
tiam delectationum. Est enim duodenarius nume
rus abundans in quo insinuatur spiritualium cha-
rismatum exuberantia: quibus fruitur & delectatur
anima sancta ad statum apostolicum sublimata.
Qui ad designandam hanc perfectionem & alias
nobis incognitas in ipsis fuisse apostolis in isto
sacro numero est eorum cetus electus. Exinde au-
tem homo redditur dispositus & idoneus ad aspe
ctus & amplexus sponsi & sponse: qui fieri habent
ineffabiliter secundum sentimenta quinque spiri-
tualium sensuum: in quibus uidetur christi sponsi
summa pulchritudo sub ratione splendoris. Audi-
tur armonia sub ratione uerbi. Ipse enim est splen-
dor paterne glorie: & uerbum procedens a pater-
na mente. Gustatur summa dulcedo sub ratione sa
pientie comprehendentis utrunque: uerbum scili-
cet & splēdorem. Est enim ipse dilectus iesus sapi
entia patris: & in ipso omnes thesauri sapientie pa
terne continentur: quos sponsa sapidissime gustat.
Odoratur etiam sponsa summam fragrantiam in
bono iesu sub ratione uerbi inspirati in corde: ut
dicat. Veni auster & perfla hortum meum & flu-
ant aromata illius. Astringit autem sponsa sua-
uissimo tactu ipsum iesum sub ratione uerbi icat-

nati inter nos corporaliter habitantis & reddētis se nobis palpabilē:osculabilem: & amplexabilē: per ardentissimā charitatē:que mētē nostrā per extaticum raptū transire facit ex hoc mūdo ad patrem. Ex his dictis manifeste colligitur ꝙ habitus uirtutum prestant exerciciū principaliter incipientibus & ad opera disponunt actiue. Habitus donorū uiā expediunt proficientibus & ad ocium contēplatiue disponunt. Habitus uero beatitudinum perfectis conueniunt: & utriusqꝫ uite perfectionem concludunt. Fructus uero spiritus quos enumerat apostolus ad Galla.v. scilicet charitas· gaudium·pax patientia:benignitas:bonitas:longanimitas:mansuetudo:fides:modestia·continentia.castitas:delectationes dicūt consequētes opera perfecta. Qui enim eleuatus est ad habitus beatitudinum: opera operatur perfecta in quibus delectationes sentit maximas:que fructus nomine appellantur. Non solū autem illis.xii.uocabulis que enumerat Apostolus sed etiam multis aliis similibus delectationes fructuum sentiunt:qui tamē ad hos satis possunt reduci. Sensus uero spirituales dicunt perceptiones mentales circa ueritatē cōtēplandā per experimenta probata. In his gradibus insufflationis spiritualis quibus bonus iesus per spiritum sanctū agitat mentē & attrahit:consistit scala iacob: cuius cacumen tangit celum:& thronus ueri salomōis i quo residet pacificus rex & amorosus in dextera patris sui:ut spōsus preciosissimus & desiderabilis totus: in quem desiderant angeli prospicere: & ad quem spirat sanctarum desiderium animarū:sicut desiderat ceruus ad fontes aquarū. Vt autem ad thronum istius ueri salomonis scias ascendere:distinguo tibi sex gradus :quibus paulatine & ordinate procedens:post sextum eius dulcibus amplexibus cōiungaris. Primus est suauitas: ut.s.homo uacando & sabbatizando per meditationes sanctas addiscat gustare ꝙ dulcis est dominus. Reliquie enim cogitationū diem festum agent tibi:quando in meditatione tua exardescit ignis:& ex pregustatione amoris dei incipis in corde eius suauitatem sentire. Secundus gradus est auiditas: quando.s. anima ceperit circa suauitatē assuefieri:nascitur in ea tanta esuries:ut nihil eam possit reficere:nisi eum quem amat perfecte possideat:quod quia non pōt in presenti attingere:quottidie excedit & egreditur extra se ꝑ amorem extaticū clamans & dicens. Suspendium elegit anima mea:& ideo si inueneritis dilectū: nūciate ei quia amore langueo:& qa ebria feruore nouicio credit eum quasi posse inuenire in omni creato:unde & sepe tales persone multas simplicitates in suis feruoribus operantur. Tercius gradus est saturitas:siue omniū terrenorum fastidiositas:que ex ipsa auiditate habet ortū:& hoc post multam experientiam. Quia enim uehementissime desiderat deum:& probauit ꝙ sepe impedimentū habuit ab illis creaturis:quas sub specie deuotiōis amauerat:omnia facta satur:& fastidiosa incipit oia fastidire. Vnde sicut satur ut cibum sumat: potius incurrit nauseam ꝙ̄ refectionem. Sic in hoc charitatis gradu facit anima circa omne terrenū. Quartus gradus ē ebrietas que ex saturitate oritur. Ebrietas autē in hoc cōsistit ꝙ quis tanto amore diligat deum ut iam nō solum fastidiat creature solacium: sed etiam querat & delectatur inuenire tormētum: pro solatio reputans omnē penam opprobrium & flagellū ut configuretur similitudini mortis eius quem diligit anima sua. Quintus gradus est securitas que ex ebrietate oritur. Ex hoc enim ꝙ aīa feruet & desiderat omnia mala inuenire propter conformitatem amati:sequitur ut iam mittatur foras timor:& tanta cōcipiatur spes de adiutorio dei: & associatione dilecti:ut nullo modo ab eo se estimet posse separari:unde & secure cum apostolo dicit. Quis me separabit a charitate xp̄i &c. Sextus gradus est plena & uera tranquillitas:in qua est tanta pax & requies:ut anima sit quodāmodo in silentio & sōno quasi dormiens in cena super pectus iesu cum glorioso Ioāne. Hoc autem fit quando aīa mortua sub deo:a seipsa tota transit:ita ut nihil uelit:nihil libeat:nisi illud quod de ipsa uoluerit ordinare dilectus. Quid enim mentē potest turbare: ꝗ omnia que deus facit:uel que circa ipsam fieri permittit accipit sicut suauissimum cibum? In hoc gradu anima cōpleuit uerbum apostoli petri:omnem inquit sollicitudinem proiicietes in eū:quoniā ipsi cura est de uobis. Ista anima sentit quoniam bonus est dominus & sanctus in omnibus operibus suis Quomō āt hoc possit intelligi: & per quē modū deuenitur ad hoc:in sequēti capitulo magis patet. In tali nāqꝫ mente pax est & status ultimus:& ideo ibi requiescit uerus salomō:quoniam i pace factus est locus eius. Et ideo ualde conuenienter isti gradus significantur per illos sex gradus quibus ascēdebatur ad thronū salomonis. Et propterea dicitur in Canticis.iii.c. ꝙ ascensum purpureū media charitate constrauit:quia ipossibile est ad istam tranqllitatē pertigere:nisi charitas animam totaliter deo reddat ut mortuam & plene subiectam. Et in hoc est istius uie felicissima uita. Omnes autē istas insufflationes debet anima sic a deo recognoscere:ut semper illas sentiat ipedire: & ideo nihil habet de suo unde ualeat gloriari. Quod ostendens Augustinus in libro soliloquiorū:dicit sic capitulo. Qui sunt ueri pauperes. Scio domine & confiteor docēte te:quoniam soli illi qui cognoscunt se pauperes & cōfitentur tibi paupertatē suam:ditabuntur a te: quoniam qui se diuites existimant cum sint pauperes a tuis diuitiis inuenientur exclusi. Ego igitē tibi confiteor paupertatem meam:& sit tota gloria tua: quoniam tuum est bonum:per me.n.domine fateor ut docuisti me. Nihil aliud sum: ꝗ̄ uniuersa uanitas & umbra mortis & abyssus quedam tenebrosa:& terra inanis & uacua:quoniam sine tua benedictione non germinat fructum:quia non facit nisi cōfusionem:peccatū & mortē:sed ꝗcquid unꝗ̄

boni habui a te recepi: quicquid boni habeo: tuum habeo: si q̄ steti: per te steti: si quando cecidi: p me cecidi. Semper in luto iacuissem: nisi tu me erexisses. Semp cecus fuissem: nisi tu me illuiasses. Quã do cecidi: nu nq̄ surrexissem: nisi tu mihi manus por rexisses. Postq̄ & me erexisti: semper cecidissem: nisi semper me sustinuisses. Semper perissem: nisi me gubernasses. Sic semper domine sic semper gratia tua & misericordia preuenit me: liberans me ab oi bus malis: saluans a preteritis: suscitans a pñtibus: & muniens a futuris. Precidēs etiã ante me laqueos peccatore: tollens etiam a me occasiones & causas. Quia nisi tu mihi hoc fecisses: ego omnia mundi peccata fecissem: quoniam scio domine q̄ nullum peccatũ est: quod unq̄ fecerit homo: quod nō pos sit facere alter homo: si desit creator a quo factus ē homo. Sed q̄ non facere tu fecisti: q̄ abstinerē tu iussisti: & q̄ tibi crederem: tu gratiam infudisti. Tu nãq̄ domine regebas me: tu seruabas me: tibi & mihi ut adulterio & omne peccatum non cõmitte rem: temptator defuit: & ut deesset tu fecisti: locus & tempus defuit: & ut hec deessent tu fecisti: affuit tentator: non defuit tempus. Sed ut nō consenti rem: tu me tenuisti: uenit tentator tenebrosus ut ē: & ut eũ despicerē tu me confortasti. Venit tentator fortis armatus: & ut me nō uinceret: tu eū refrenasti: & me roborasti. Venit tentator se transfigurans i angelū lucis: & ut me non deciperet: tu eū increpa sti: & ut eū cognoscerē: tu me illuiasti. Hec Aug. de uerbo ad uerbum. Vbi dare pater q̄ eius est sen tētia q̄ a nobis nihil possimus facere nisi malum. Sed ois bona uolūtas & opatio: imo q̄ plus est bo na cogitatio a deo sit in nobis & nobiscū: & omis fuga omnis mali a deo nobis pueditur. Iré Au gu. sup illud ps Declinatio sermonũ tuoz &c. dicit sic. Qui enim sunt paruuli: nisi paupes & infirmi? Noli ergo superbire: noli de tua que nulla est uirtute psumere. Et intelliges quare sit a bono deo bōa lex da taque nō iustificare non posset. Ad hoc enim lex da ta est: ut te de magno faceret paruū: ut te ad facien dam legem: uires de tuo non habere mōstraret: ac sinops: indignus: & egenus ad gratiam confugeres & clamares. Miserere mihi die: quoniam infirmus sum. Hoc scrutādo itellexit hic Paulus q̄ minimus apostoloz Paulus. i. paruulus ostēdit: ideo datam esse legem que iustificare nō potest: quia conclusit scriptura oia sub peccato: ut pmissio ex fide ihu xpi daret credentibus. Ita domine ita fac misericors do mine: impera qd̄ nō possit impleri: imo quod im peras non nisi per tuã gratiam possit impleri ut cū homies per suas uires id implere nequeunt: omne os obstruatur: & nemo sibi magnus uideat: ut sint omnes paruuli: & reus fiat omnis mūdus tibi: q̄ n iustificabitur ex lege ois caro corã te: per legem eni cognitio peccati: nūc aūt fine lege iustitia tua ma nifesta est: testimonium h̄ns ex lege & prophetis: hec sunt mirabilia testimonia tua: que scrutata est anima p̄ uli huius. Et ideo inuenit quia humiliatus est: &

paruulus factus est. Quis enim facit mādata tua si cut facienda sunt. i. ex fide: que per dilectionē opera tur: nisi eius in corde per spūm sanctum ipa dilec̄o diffundatur: quod iste paruulus eā confitetur di cens: Os meū aperui & attraxi spirītū &c. Hec Au gu. Bernardus etiā super Qui habitat aperte osten dit q̄ solum in christo & in eius merito nō in ope re nostro debet esse spes nostra: super illo uersu. Tu es domine spes mea. &c. Quicquid agēdum sit: quicquid declinandum: quicquid tollerandū: quic quid optandum: tu es domine spes mea: hec una mihi omniū promissionū causa: hec tota ratio mee expectationis pretendat alter meritum: sustinere se iactet pondus diei & estus. Se bis ieiunare in sabba to dicat. Postremo uero non esse sicut ceteri homi num glorietur. Mihi autem adherere deo bonum est ponere in domino deo spem meam: quoniam melior est misericordia tua super uitas: quia non est speciosa laus in ore peccatoris. Sperent in aliis: alii forte hic in scientia litterarum: hic in astutia seculi: ille in nobilitate: ille in dignitate: ille in alia quali bet uanitate confidat: propter te domine omnia de trimentū feci: & arbitror ut stercora: quoniam tu es domine spes mea. Speret qui uult in incerto diui tiarum. Ego nō nisi a te uictum necessaria spero. Ni mirum fidens in uerbo tuo an quo abiecit omnia. Querite ait primum regnum dei: & iustitiam eius &c. Nempe tibi derelictus est pauper &c. Si nihi p̄ mia promittuntur: per te obtinere sperabo: si insur gant aduersum me prelia: si fremat malignus: si se uiat mundus: si aduersum spiritum caro concupi scat: in te ego sperabo domine. Fratres: hoc sapere ex fide uiuere est. Nec aliud ex scientia dicere potest q̄ tu es domine spes mea: nisi cui intus sit persua sum a spiritu: ut quemadmodum admōet prophe ta. Iacter cogitatum suum in domino: sciens q̄ nu triendus ab eo sit. Sic etiam & Petrus apostolus ait. Omnem solicitudinem uestram proiicientes in eum: quoniam &c. Vt quid enim si hoc sapimus cuncta mur omnino abiicere spes miseras: uanas: inutiles: & seductorias: & huic uni tā solide: tam perfecte: tā beate spei tota deuotione: quasi toto feruore spiri tus inherere. Sed quid impossibile quid difficile: qd̄ facilius debeo: aut nōne huius dicta intelligas uo lo si deceuens saluare nos continuo liberabimur. Si munificare uolueris: uita in uoluntate est. Si p̄mia largatur eterna: licet ei quod uult facere. An nō de facilitate non dubitas: si ipsa tibi est suspecta uolū tas: plane & uoluntatis testimonia credibilia facta sunt nimis. Mai orem hac dilec̄ōem nemo habet &c. Deinde quando in se sperantes desit illa maie stas: que tam studiose monet in se sperare: certe nō derelinquit sperantes in se: adiuuabit eos: & libe rabit eos: & eruet eos a peccoribus: & saluabit eos: quia sperauerunt in eo. ps. xxxvi. Quibus mentis quia sperauerunt in eo. Dulcis causa: attamen effi cax & irrefragabilis hec iustitia: sed que ex fide e: nō ex lege. De quacunque inquit tribulatione clama

uerint ad me exaudiam eos. Ecce misericordia tribulationes secundũ multitudinẽ eaꝝ cõsolationes eius letificauerũt aiam tuã: dũmodo nõ ad alia cõuertaris: dũmodo clames ad eũ: dũmodo speres in eũ. Nec hũile aliqd uel terrenũ sed altissimũ ponas refugiũ tuũ. Quis.n. sperauit in eũ & cõfusus est? facilius est celũ & terrã trãsire: q̃ eius uerbũ euacuari. Altissimũ inquit posuisti refugiũ tuũ. Non accedet illuc tentator: non calũniator ascendet: nõ pessimus ille accusator fratrũ attinget. Nẽpe ei dicitur. Hic recolite psalmi ꝑmordia ei dicitur qui in ptectione altissimi cõmorat᷑. Illuc refugies a pusillanimitate spũs & tẽpestate. Que qdẽ duplex ẽ necessitas fugiẽdi q.i. & itus timores & foris pugne. Minus.n. fugere oportet. si uel interior magnanimitas exteriores tumultus uiril᷑r sustineret: u᷑ exteriori trãquillitate pusillanimitas ꝓpria foueret᷑. Altissimũ aũt posuisti refugiũ tuũ. Sepe illuc fugiamus fr̃es munitus est locus: nullus ibi timet᷑ hostis. Vtina magis ibi semper manere liceret: sed non est hoc temporis huius. Quod modo refugiũ ẽ: qñq; erit habitaculũ sempiternũ. Interim sane & si semp eẽ nõ cõcedit: frequẽter tñ est recurrẽdũ. Nẽpe ad omnẽ tentationẽ: ad omnẽ tribulationẽ: ad omnẽ denicq; cuiuscunq; modi necessitatẽ: aperta est nobis urbs refugii. Sinus matris expansus est: aperta sunt foramina petre: patent uiscera misericordie dei nostri. Hoc refugiũ qui declinant: nihil miꝝ si effugere non merent᷑. Iam qdẽ finis que dicta sunt ad expositionẽ uersus huius uidemur posse sufficere: si dixisset ꝓpha: Quoniã i te spaui. sicut in ps quibusdã inuenitur. Ceteꝝ ꝑ dicit. Tu es domine spes mea. forte amplius aliquid & sublimius sonat qd᷑ uidelicet nõ mõ in eũ speret eũ. Conuenientius siqdem spes nostra dicit᷑ qd᷑ spamus: q̃ in quo spamus. Sũt aũt forte nõnulli q a dño obtinere corp᷑alia uel spiritualia qlibet cõcupiscũt: sed pfecta charitas solum sitit quod summũ est tota desideri uehementia clamãs Quid enim mihi est i celo & a te q̃.u. super terram: deus cordis mei eternũ. Pulchre nobis nihilominus paucis hodie uerbis hieremie lectio cõmendauit. Bonus es dñe spantibus in te aie querẽti te. Vbi sane & ipsam numeri discretionẽ prudẽter aduerte q; sperantes quidẽ in dño pluraliter dixerit q; hoc uideat᷑ cõe multoꝝ. Querentẽ uero eũ singulariter q.s. modo nil sperare nisi ab eo: sed nil querere nisi eũ. Quod si bonus illis q̃to magis isti ꝑinde querẽti illũ aie respondet᷑. Altissimũ posuisti refugium tuũ. Neq; enim sic deũ sitiẽs aia aut cũ petro ei i terreno mõte facer᷑ tabernaculũ aut cũ Maria deinceps eũ tãgere uult in terra. Sed plane clamat. Fuge dilecte mi: & assimilare capree hinnuloq; ceruoꝝ super montes bethel. Audiuit eni dicentẽ. Si diligeretis me: gauderetis utiq; qr uado ad patrẽ qr pater maior me est. Audiuit dicentẽ: Noli me tangere &c. Et celestis iã nõ ignara cõsilii clamat cũ apostolo. Et si cognouimus secundũ carnẽ xp̃m: sed nũc iam nõ nouimus. Super mõtes inqd bethel super oẽm inquit ꝑncipatũ & potestatẽ super angelos & archãgelos cherubin & seraphin. Neq; eni sunt alii montes dei bethel quod sonat plane in dextera patris: ubi nõ sit pater maior eo in dextera altissimi coaltissimũ apprehẽdere cõcupiscẽs. Hec est eni uita eterna fratres: ut patrem cognoscamus uerũ deũ: sed & quẽ misit iesum xp̃m super oia benedictũ in secula Amen. Hucusq; Bernardus. Item idẽ in sermõe de septẽ panibus. Tria inqt cõsidero: in qbus tota spes mea consistit

Charitatem adoptionis

Veritatem promissionis

Potestatem redẽptionis.

Murmuret iã q̃tũ uoluerit insipiẽs cogitatio mea dicẽs, Quis enim es tu: aut q̃ta est illa gl᷑ia: q̃ quibus ue meritis hãc obtinere speras? Et ego fiducialiter r̃ndebo. Scio cui credidi &c.

Quia in charitate sua adoptauit me

Quia uerax est in promissione

Quia potẽs est i exhibitione. Et licet ei facere qd᷑ uoluerit. Hic est funiculus triplex qui difficile rumpitur: quẽ nobis a patria nostra in hũc carcerẽ usq; detrusum firmiter obsecro teneamus: ut ipse nos subleuet: ipse trahat & ptrahat usq; ad conspectum glorie magni dei: qui est benedictus in secula. Hec ille. Ex his uerbis patet q; sancti spem amouerũt ab omni ꝓprio merito: & totaliter spẽ suã ponebant in xp̃o: & in eius gratie dono. Quia uero quidã q̃runt quid facit gratia: & quid liberũ arbitriũ q̃stio uidetur insipida quo ad multos uident᷑ eni querere: ac si gr̃a & liberũ arbitriũ i opere meritorio ẽẽnt duo per se agentia: sed non est hic. Non eni in nostro bono opere ista duo agẽtia separata: sicut duo edificãtes. Sed sunt unũ sicut subiectũ: & aliud sicut agẽs: ita q̃ operatio est totius coniũcti .i. uoluntatis bone: que nõ est bona nisi per gratiam. Et primã bonitatẽ deus in nobis facit infundẽdo grãm sine nostro merito. Alioqn gratia iã nõ esset grãa. Ex tũc uolũtas meretur per grãm qua accepit᷑ specialẽ tamen difficultatẽ circa grãm & liberũ arbitriũ faciunt diuersi modi qbus grãa accipit᷑: & spũalis conditio libertatis. Sed subtiliter intuẽti ualde bene dissoluit istas difficultates Ber.ii. libro de grã & libero arbitrio in hec uerba. Deus tria hec bonũ cogitare uelle & pficere opatur in nobis

Primũ sine nobis

Secundum nobiscum

Tertiũ ꝓpter eos facit

Siqdem mittẽdo bonã cogitationẽ nos ꝑuẽit. Inspirãdo etiã bonã uolũtatẽ nos sibi per cõsensum cõiungit. ministrãdo etiã cũ cõsensu facultatẽ. uel facilitatẽ fons per aptũ opus nostrũ internus opifex innotescit. Sane ipsi nos ꝑuenire nequaq̃ possumus. Qui aũt bonũ neminẽ inuenit: neminẽ saluat quẽ nõ ꝑuẽit. A deo ergo sine dubio fit nr̃e salutis exordiũ: nõ per nos utiq; nec nobiscũ uerũ cõsensus & opus: & si nõ ex nobis: iam nõ tñ sine nobis: & infra. Cũ ergo iusibil᷑r itra nos ac nobiscũ agitat

sentimus:soli gratie attribuamus.Ipsa excitat liberum arbitrium cum seminat cogitatum.sanat cum imutat affectum:roborat ut perducat ad actum: seruat ne sentiat defectum.Sic autē ista cum libero arbitrio deus operatur:ut tn̄ in primo illud preueniat in ceteris comitetur.Ad hoc itaq; inq̄ preueniēs ut iam sibi deinceps cooperet̄: ita tamen ut quod a sola gratia ceptum est pariter ab utroq; perficitur: mixtim non sigillatī:simul:non uicissim:per singulos pfectus operentur:non ptim gratia: & partim liberu arbitrium:sed totū simul in opere indiuiduo peragunt.Totū quidem hoc:& totum illa:sed quod totum in illo fit:totum est ex illa: hucusq; Bernardus. Vbi potes uidere φ gratia & liberum arbitrium agūt sic opera meritoria : sicut compositum agit per formam:ut liberum arbitriū sit agens : sed gratia sit causa & ratio actionis. Et hoc dico de illa gratia que unitur libero arbitrio ut forma: quia preter hanc est illa influentia dei que tenet rationē principalis agētis in omni agente:que in actione liberi arbitrii est spālis rationis:sicut & liberum arbitriū ē specialis rationis pre ceteris agentibus:imo semp gratia habet spiritum sanctum ut principale agens cui semper coniungitur:& qui per gratiam inhabitat & sanctificat uoluntatem. Hoc autem cōcludas secundum sancte fidei regulam:φ omne bonū est a deo:& omne malum est a te: ut non glorietur omnis caro coram illo:sed qui gloriatur in domino glorietur. Quia uero per afflatum spūs sancti factum in nobis per gratiam xp̄i iustificamur a peccato:iuxta illud Roma. iii.Iustificati gratis per gratiā ipsius.Et de hoc est articulus fidei quartus iret eos qui ad diuinitatem spectant. Ideo hunc articulum exponimus & errores cōtrarios excludemus.Et qr sub hoc articulo comprehendunt̄ omnia sacramēta ecclesie:& quecunq; ptinēt ad ecclesie unitatem: & ad dona spiritus sancti:& ad iustitiam aiaȝ.Ideo exclusis erroribus contra hunc articulum in cōi postea in hoc eodē capitulo de sacramētis singulis q̄tum requiret materia breuiter differemus. Primus ergo error contra hunc articulum est cherici & ebionis:& etiā nazareoȝ dicentium gratiam xp̄i non sufficere ad salutē:nisi a christi seruis circuncisio & alia legis mandata seruent̄.Cōtra quos dicitur Roma.iii.Arbitramur iustificari hominē per fidem sine opibus legis:& quasi in epistolis Pauli p totū: maxime ad Gala. Secundus error est donatistaȝ ponentiū gratiā iesu solū in affrica remāsisse: qr.s. totus alius mundus cōitabat ceciliano carthaginēsi episcopo quē ipsi damnauerant :& in hoc negabant ecclesie unitatē.Cōtra quos dicit̄ Colo.iii.φ in xp̄o iesu non est gētilis & iudeus : circuncisio & prepucium:barbarus & syrus:seruus & liber. Sed oia & in omnibus christus:ueȝ est tamen φ si in tota ecclesia reciperetur adulter pro sponso:hereticus p catholico:lupus pro agno :& pro pastore scismaticus & idolatra:qui etiam contra statuta christi & ecclesie usurparet sibi sedem papalem. Si unus solus sibi catholice resisteret: & totus alius mūdus eum predicaret:& ei obediret a toto mundo recederet gratia iesu & auctoritas ecclesie. Et in illo solo qui catholice resisteret remaneret. Hoc autem locum non habuit in hereticis donatistis:apud quos gratia iesu non remansit:quia ibi non fuit. Sed caueant sibi qui nunc uiuunt quomodo hec pro hoc tempore habeant locum:de quibus infra dicetur quinto libro.Iesus falsificatus. Tertius est error pelagianorum:qui primo negant peccatum originale esse in paruulis.Contra quos dicitur Roma.quinto.Per unum hominem peccatum introiuit i mūdum.Et Dauid p̄s.l.Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum.Secundo dicunt φ principium bōi operis inest homini a seipso : sed cōsumatio ē a deo. Contra quos dicitur ad Phy.secundo.Deus est qui operatur in nobis & uelle:& perficere in bona uoluntate.Tertio dicunt gratiam dari hominibus secundum sua merita.Contra quos Roma.xi.Si aūt gratia:iam non ex operibus:alioquin gratia iam n̄ sit gratia. Quartus dicitur origenis ponētis oēs animas simul creatas cum angelis: & pro diuersitate eorum que ibi egerunt:quosdam homines uocari ad deum per grām:quosdā in ifidelitate relinqui.Contra quos dr̄ Roma.viii.Cum nūdum nati essent:aut aliqd boni:aut mali egissent:nō ex opibus sed ex uocante deo dictum ē φ maior seruiet minori. Quintus ē error cathafrigarū montani prisce:& alioȝ dicentium prophetas quasi arrepticios locutos fuisse : & φ non prophetauerunt p spiritum sanctum. Contra quos dicitur secunda Petri.Non enim uoluntate humana allata est pphetia aliquando:sed spiritu sancto inspirati locuti sūt sancti dei homines. Sextus est error cerdonis dicentis deum legis & prophetarum non esse patrē christi:nec bonum deum esse. Quē etiam māichei secuti sunt legem reprobantes. Contra quos dicit̄ Roma.septimo:φ lex quidem sancta:& mandatū sanctum & iustum & bonum Roma.primo dicit̄. φ deus promiserat ante per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo. Septimus est eorum q quedam que ad perfectionem uite pertinent asserunt esse de necessitate salutis omnibus:quorum q dam fuerunt qui se arrogantissime apostolos uocauerunt:& nullam spem putant habere salutis eos qui utuntur coniugibus: & propria possident. Alii uero.s.taciani non uescuntur carnibus: easq; abominātur. Quos notat apostolus .i.ad thymo.iiii. Docentes ait abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus. Dicunt etiam φ promissio de spiritus sancti aduentu non fuit in apostolis completa:sed in eis. Contra illud quod dicitur actuū secundo. Thuciani etiam dicunt hominem non posse saluari:nisi oret continue propter uerbum iesu.Luce.xviii. Oportet semper orare:& non deficere. Contra quos est intellectus uerbi uerus & impossibilitas adimplendi quod dicunt. Nam secundum Gregorium non

cessat orare: qui non cessat bene facere. Alii uero qui passalorinchite uocantur: in tantũ silentio student: ut labiis & naribus suis digitũ apponant: & loquẽtes etiam bona damnant. Quidam etiam dixerũt ꝙ homo non potest saluari nisi semp pedibus nudis ambulet. Contra quos omnes & similes dicit apostolus i. Cor. x. Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt. Ex quo datur intelligi ꝙ licet aliqua a sanctis uiris assumantur tanq̃ expedientia ad salutem & ad perfectionis culmen: non tamen ꝓpter hoc opposita redduntur illicita. Et expressius contra hoc est uerbũ christi. Math. xviii. Si uis ad uitam ingredi serua mandata. Et post. Si uis perfectus esse &c. Ex quo manifeste colligitur ꝙ ad aliqua trahentur perfecti: ad que non sunt ligati imperfecti: sed de his supra satis dictum est. Octauus est error dicentium ecõtrario opera perfectiõis nõ esse preferenda cõi uite fidelium: sicut Iouinianus posuit: ꝙ uirginitas non prefertur coniugio. Contra quos dicitur prima Cor. vii. Qui matrimonio iungit filiam suam bene facit: & qui nõ iungit melius facit. Et sicut uigilantius qui equauit diuitias possidentium statui euangelice paupertatis. Cõtra quem ait christus. Si uis perfectus esse &c. Nonus est negantium liberum arbitrium: sicut negauit qui dixit animas que sunt male dationis non posse peccare. Et sicut multi pagani philosophos sequentes qui in multis diminuunt: & aliqui ex eis annihilant arbitrii libertatem: ac per hoc dicunt nihil esse peccatum. Contra quos dicitur i. Ioannis secũdo. Hec scribo uobis ut non peccetis. Decimus error est priscilianistarum & etiam mattanticorum dicentium homines esse fatalibus stellis ligatos: ita scilicet ꝑ eorum opera sunt astrorũ necessitati subiecta. Contra quos dicitur Hieremie decio. A signis celi nolite metuere, que timent gentes. Ad hũc errorem possunt adduci obseruationes dierum: & omnia sortilegia. Contra que ad Gala. dicitur Dies obseruatis: & menses: & tempora: & annos: timeo ne forte sine causa laborauerim in uobis. Dicit autẽ timeo propter aliquos simplices: qui ex ignorãtia sepe sine malitia talibus inuoluuntur: alias autem talia facere & talibus attendere iudicatur mortale.

Vndecimus est dicentium ꝙ homines gratiam dei & charitatem habentes non possunt peccare. Quidam asserunt eos qui aliquando peccant nũq̃ charitatem uel dei gratiam habuisse: alii pessimi heretici peiores priinus dicunt i baptizatis electis nullum posse esse peccatum: quãtumcunq; scelerata cõmittant. Contra quos dicitur apoca. secundo: Charitatem tuam primam reliquisti: memor esto itaq; unde excideris. Et illud Apoca. tertio. Tene quod habes: ne alius accipiat coronam tuam. Et contra hoc est tota Pauli doctrina. Duodecimus est eorum qui ea que ab ecclesia dei sunt uniuersaliter instituta dicunt non esse de necessitate seruanda: sed qui uolunt ieiunet: & qui non: nõ ne uideatur esse sub lege. Et sicut thesoratetice idest quarto decimarii qui dicunt decima tertia lũa pasca esse celebrãdum: quocunq; die septimane occurrerit contra ecclesie statutum. Et eadem ratio est de quibuscunq; aliis a sancta ecclesia institutis. Contra quos dicitur Luce decimo: apostolis & eorũ successoribus. Qui uos audit me audit &c. Et Petro singulariter Mat. decimosexto: Quodcunq; ligaueris super terram &c. Et contra hos omnes errores in symbolo apostolorum dicitur. Sanctam ecclesiam catholicã sanctorum cõmunionem. Et in symbolo patrũ. Qui locutus est per prophetas. Et unam sanctam catholicam & apostolicam ecclesiam: sanctorum communionem: remissionem peccatorum.

De septem ecclesie sacramentis.

Nunc restat considerare de sacramentis ecclesie: que sub hoc articulo continentur. Est autem primo sciẽdum sicut dicit Augustinus decimo de ciuitate dei. Sacramentum est sacrum secretum: uel sacre rei signum. Fuerunt aũt in ueteri lege quedam sacramenta. i. sacre rei signa: sicut agnus pascalis: & alia sacramenta legalia. que quidem solum significabant christi gratiam non causabant. Vnde apostolus ad Gala. quarto: uocat ea elementa egena & infirma: quia gratiam conferre non poterant. Sacramenta uero noue legis gratiam christi iesu continent & conferunt quod figurant. In eis enim uirtus christi iesu sub tegumento rerum uisibilium secretius operatur salutem: ut ait Augustinus. Et ideo sacramentum noue legis est inuisibilis gratie uisibilis forma: ut eius imaginem gerat: & causa existat per ueritatem passionis iesu sibi immobiliter assistentem. Sicut ablutio que fit in aqua baptismatis representat interiorem mundationem que fit a peccatis per uirtutem baptismi i. sanguine iesu christi. Sunt autem sacramenta noue legis septem scilicet: Baptismus: Confirmatio: Eucharistia: Penitentia: Extrema unctio: Ordo: & Matrimonium. Quorum prima quinque ordinãtur ad uitam spiritualem. Sumitur autem uita spiritualis in eis secundum conformitatem uite corporalis in qua homo perficitur.

Primo quidem per generationem qua nascitur.
Secundo per augmentum quo ad quantitatem & uirtutem perfectam perducitur.
Tertio per cibum quo uita & uirtus hominis sustẽtatur. Et hec quidẽ sufficerẽt si nunq̃ infirmari cõtingeret. Sed quia frequenter infirmatur. Ideo
Quarto per medicinas sanatio procuratur: sic est i uita spirituali.

Primo qdẽ eget homo regeneratõe: q̃ fit per baptismũ secũdũ illud Ioãnis iii. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto: non potest introire in regnum dei. Secundo oportet ꝙ homo ac-

cipiat perfectam uirtutem:quasi per quoddam spirituale augmentum per confirmationem ad similitudinem apostolorum:quos spiritus sanctus i eos ueniens confirmauit. Vnde dicit eis Luce ultimo. Sedere in ciuitate donec induamini uirtute ex alto.

Tertio opportet ꝙ homo spiritualiter nutriatur per eucharistiam:secundum illud Ioannis sexto. Nisi manducaueritis carnem filii hominis & cetera. Quarto opportet ꝙ homo sanetur spiritualiter per penitentiam:secundum illud psalmiste ps:xl. Sana animam meam quia peccaui tibi. Spiritualiter autē & corporaliter simul per extremam unctionem: secundum illud Iacobi quinto. Infirmatur quis in uobis:inducat presbyteros ecclesie & orent super eū: ungentes eum oleo in nomine domini. Quantū ad omnem utilitatem ecclesie ordinantur duo sacramenta:scilicet ordo per quem ecclesia gubernatur & spiritualiter multiplicatur: & matrimonium per quod corporaliter propagatur. Est autem cōsiderandum ꝙ predicta septem sacramenta: quedā habent cōmunia:& quedam propria. Cōmune quidem est omnibus ꝙ conferunt gratiam digne sumentibus:& ꝙ cōstant in uerbis & corporalibus signis. Sicut christus sacramentorum auctor uerbū est caro factum. Sicut etiam christi caro sanctissima est & uirtutem sanctificandi habet per eternū uerbum sibi unitum. Ita materia sacramentorum sanctificatur:& uim sanctificandi habet per uerba que proferuntur in eis. Vnde Augustinus super Ioannem. Accedit uerbum ad elementum & fit sacramētum:propter quod uerba quibus sanctificatur dicuntur sacramentorum forme. Res autem sanctificate dicuntur ipsorum materie. sicut materia baptismi est aqua:& confirmationis crisma. Requiritur etiam in quolibet sacramento persona ministri conferentis illud cum intentione faciendi quod facit ecclesia:quorum trium si aliquid desit: idest si nō sit debita forma uerborum:si non sit debita materia rerum: si non sit minister legitimus intendens conferre in formam ecclesie: non perficitur sacramentum. Impeditur sacramenti effectus p recipientis culpam:puta si imperatus uel fictus accedat:talis enim licet sacramentum suscipiat effectu tamen inutili:quia gratia spiritus sancti se priuat. Quia ut dicitur Sapientie primo. Spiritus sanctus discipline effugiet fictum. Econtrario autem aliqui sepe non recipiunt sacramentum iusto impedimēto prohibiti: qui tamen effectu sacramenti recipiunt:propter deuotionem quam habent in desiderio sacramenti. Sunt etiam quedam propria sacramentis quibusdam. Nam quedam horum imprimunt caracterem idest quoddam spirituale signum beato iesu configurati unum:& a ceteris distinctiuum:sicut baptismus: confirmatio: & ordo: & istis tribus cōmune est:quia ponunt recipientem i statu notabili:a ceteris non recipientibus separato. Nam baptismus in statu ponit filiationis iesu. Cōfirmatio in statu uirilis militie & pugne contra hostes ipsius iesu. Ordo in statu dignitatis & principatus ecclesie iesu sponse. Et quia ab istis statibus nullus debet excidere:& impossibile est deleri impressum caracterem. Ideo hec sacramenta nunquā iterantur super eandem personam. In aliis uero sacramentis character non imprimitur. Ideo possunt iterari quantum ad personam:non tamen quantū ad consecratam materiam. Potest enim unus homo frequenter eucharistiam sumere:frequenter penitere:frequenter extremam unctionem suscipere: frequenter matrimonium contrahere. Non tamen eadem hostia nisi semel consecratur: nec idem oleū nisi semel benedici. Est autem alia differentia:quia quedam sunt de necessitate salutis:sicut baptismus & penitentia post lapsum:que sunt instituta ad purganda peccata:quibus existentibus homo saluari non potest. Alia autem sacramenta non sic sunt de necessitate salutis:quia sine eis potest esse salus nisi interueniat contemptus:tamen securum non reputo:non niti toto conatu alia tria recipere scilicet confirmationem:eucharistiam:& extremam unctionem:& utique obmittere statutum ecclesie circa sumptionem eucharistie est mortale. His uisis in cōmuni opportet quedam in speciali de singulis dicere:sed de baptismo omittitur:quia satis dictū est libro tertio capitulo secundo. Post baptismū sequitur confirmatio:cuius materia est crisma confectum ex oleo:quod significat nitorem conscientie & balsamo qui significat odorem bone fame per episcopum benedictum. Forma autem huius sacramenti est talis. Consigno te signo crucis & confirmo te crismate salutis in nomine patris & filii & spiritus sancti Amen. Minister autem huius sacramenti est solum episcopus. Non enim licet presbytero confirmandos crismate in fronte inungere:Effectus autem huius sacramenti est ꝙ in eo datur spiritus sanctus ad robur:sicut in die penthecostes est datus apostolis: ut confirmatus confiteri libere audeat nomen iesu christi. Et ideo inungitur in fronte:in qua sedes est uerecundie:uel securitatis strenue & fit ibi crux cum unctione:ut secure & sine erubescentia fidem confiteatur iesu: & precipue crucem christi:que iudeis scandalum:gentibus stultitia:& pati crucem christi suauem & fragrantē reputet unctionem. Contra hoc sacramētum est error grecorum quorundam dicentium ꝙ simplex sacerdos potest confirmare. Contra quos dicitur Actuum octauo: ꝙ apostoli miserunt Petrum & Ioannem Samariam:ut imponerent manus super eos qui baptizati erant a Philippo diacono: & acciperent spiritum sanctum. Episcopi autem in ecclesia sunt loco apostolorum:& loco illius impositionis manuum hodie confirmatio datur. Tertiū sacramentum est eucharistia:de quo dictum est supra eodem libro:capitulo Iesus panis sacratus.

Quartum est penitentia: cuius quasi materia sunt actus penitentis: qui tres dicuntur penitentie partes:quarum prima est cordis contritio:ad

quam ptinet q homo doleat de peccato cōmisso: & pponat se nō peccare de cetero. Secūda ps est ons cōfessio. s. ut peccōr oia peccata quoq; meorat cōfiteat̃ ꝑ ibi io integre ea nō diuidēs diuersis sacerdotibus. Tertia ps ē satisfactō p peccatis secūdū arbitriū sacerdotis: que qdem fit precipue per oronem. ieiuniū & elemosynā. Forma autē huius sacramenti quā sacerdos debet pferre est. Ego te absoluo ab omnibus peccatis tuis. Reliqua depcatoria. Misereatur tui &c. sunt de bene esse: & debēt dici. Sed sine illis est integrum sacrm. Ex natura autē forme patet q pns debet esse qui absoluit̃ sacerdoti. Nā regulare est oibus sacramētis q semp debet esse materia presens. Minister est sacerdos hēns auctontatē absoluēdi uel ordinariā: uel a supiori commissam. In casu uero necessitatis mortis potest ois sacerdos quencūq; cōfitentē absoluere. Effectus huius sacramēti est absolutio peccatoꝶ: & remissio tēporalis pene debite uirtute clauiū secundū illā qntitate quā tenet ipis intra suū secretū. Contra hoc sacrm est error manicheoꝶ: dicentiū homiem post baptismū peccantē nō posse ueniā consequi per pēitentiā. Contra quos dicitur Apoc. secūdo. Memor esto unde excideris: & age penitentiā & ꝑma opera fac. Secūdus error est modernoꝶ quorundā patarenoꝶ: qui sicut in sacro eucharistie errant: sic & i illo penitētie dicētes q bonus homo pōt absoluere & nō sacerdos peccator. Contra quos est q non oibus psonis sed solū apostolis: quoꝶ in hoc uicē tenēt presbyteri dixit iesus Math. xviii. Quecunq; ligaueritis &c. Tertius error est quorundā dicentiū q sufficit deo cōfiteri: & non est necessaria confessio sacerdoti. Contra quos est qd' in huiusmodi sacri figura dixit iesus leproso Math. viii. Ostēde te sacerdoti. Et illud Iaco. v. Confitemi alterutrū peccata uestra: quod ad sacerdotes refert̃. Quintum sacrm est extreme unctionis: huius materia est oleum oliue per epm benedictū: & non debet dari infirmo: nisi qn timetur de picula mortis: qui debet ungi in locis quinq; sensuū. s.

In oculis propter uisum
In auribus propter auditum
In naribus propter odoratum
In ore propter locutionē & gustū
In manibus ppter tactū. Et ultra hoc in pedibus propter gressum.

Inungunt̃ etiā in aliqbus ecclesiis in renibus siue lumbis ppter delectationē cōcupiscētie que uiguit i eis. Forma huius sacri est hec. Per istam sanctā unctionē & suā piissimā misericordiā indulgeat tibi deus quicqd oculoꝶ uitio deliqsti: & sil'r in aliis. Quidā aūt aliis uerbis eqpollentibus pferūt formā: qt non est hic tantū piculum de forma ꝑcisa: sicut in eucharistia uel baptismo. Minister huius sacramēti est sacerdos. Effectus eius sanatio mētis & corpis qui habet & dolorē corporalem alleuiare infirmo: & aie expedire egressum: ppter quod dicit Iaco. v. Infirmatur quis in uobis &c.

Contra hoc sacramentū est error eraptidicaꝶ: q cōsueuerūt circa suos morientes quedam agere per oleū: balsamū: & aquam in inuocationibus quas hebraicis uerbis dicūt super capita infirmoꝶ: quod est contra formā ab ecclesia traditam. Sextum sacramentū est ordinis. Sunt autē septem ordines. s. presbyteratus: diaconatus: subdiacōatus: acolitatus: ordo exorciste. lectoris & hostiarii. Clericatus autē pprie non est ordo: sed quedam pfessio uite dantium se diuino ministerio. Episcopatus autem ab aliquibus dicitur ordo: nam ipsum ponit Dionysius principalem: ab aliquibus dicitur eminentia ordis: ab aliquibus dicitur dignitas supaddita ordini sacerdotis. Et aliqui dicunt q in cōsecratione episcopi non imꝑmitur nouus caracter: sed ampliatur in eo caracter sacerdotalis: magis autē in archiepo: magis autē in primate & patriarcha sup maxime i summo pontifice. Quicqd sit de hoc in cōsecratione episcopali canonica secundū omnes datur noua potestas presbytero in epm cōsecrato: que qdem ita ē indelebilis quo ad ea que sequntur ordinem episcopalem: siue uocetur dignitas: siue quicquid uis: quia non est mihi cura de noie: sed de re: licet meo iudicio debeat merito dici ordo: sicut indelebilis ē potestas que in aliis ordinibus traditur ordinata. Ita assentiur ab omnibus initerabilem esse episcopalem consecrationem: sicut alii inferiores ordines. Unde sicut impossibile est auferre potestatē sacerdoti quin si conficiat confectum sit uerum corpus christi. Sic impossibile est episcopo auferre potestatem ordinandi: quin si ordinet in forma ecclesie ordinatum sit: & uerus sit ordo collatus. In collatiōe autem episcopatus nouum & spirituale matrimoniū cōtrahitur cum episcopo & ecclesia sua. Quod secundum sententiam Innocentii extra de renūciatione inter corporalia. Habet fortius uinculum: q carnale: & a solo deo potest dissolui. Nec enim nisi a deo dissoluitur: quando a summo pontifice qui uicem dei habet in terra mutatur episcopus uel transfertur: quod omni alteri impossibile est potestati. Propter quod cum summus pontifex multo melius integer & unicus sponsus uice christi totius ecclesie peregrine in terris solentius & imobilius uinculum spiritualis connubii contrahit cum romana ecclesia solo dei iuditio: & non humana potestate soluendum: qdiu idem pontifex uiuit intra corpus ecclesie peregrine: a cuius corpore per mortē emittitur: uel per heresim condemnatur: etiam si prius canonice introisset. Et ideo quantūcunq; renunciet summus pontifex non est in terris: qui uice dei super ipsum fungatur: ut renūciationē possit uel debeat acceptare: nisi qui uinculum spiritualis connubii qd' cōtraxit cum uniuersali ecclesia uice xpi possit dissoluer: & onus pastoralis cure de illius humeris amouere: uel qui possit a subiectione & reuerētia sibi debita subiectam ecclesiam absoluere & ea ipso uiuēte alteri desponsare. Quod si secus fiat aliter q sic introducit̃ adulter est & non sponsus: & ecclesia que sibi subiicitur fit meretrix & nō sponsa

& illa pars ecclesie que a tali prostibulo separat ex
hoc si in aliquo non erret: redditur legitima sposa
christi: & ad ipsam totus sponsi celestis influentia
& auctoritas deriuatur. Ad ostendendum autē
quomodo epatus sit ordo: & quomodo nō distin
guat aliqui: & bene q ordo pōt importare ptātem
tradita ordinato uel respectu corpis ppi qd de glo
riosa matre maria ppetua uirgine traxit: uel respectu
corpis mistici totius ecclesie: quod i sacratissima cru
ce per tolerantiā mortis redemit. Primo modo acci
piēdo ordinē q qlibet psbyter ita plene pōt qcqd
est possibile respectu consecrationis corpis iesu: sicut
pōt epūs uel papa. Idcirco supra ordinē sacerdotii
nullus est supior hoc mō. Nec ad hec pōt nouus
caracter imprimi: uel quolibet ampliari nisi forte p
tanto ampliari dicat in epō: qr non solū pōt conse
crare: sed alteri dare potestatē cōsecrādi: cōferēdo or
dines. Et in archiepō p tāto etiā magis ampliatur:
qr nō solū pōt alteri dare potestatē cōsecrādi: sed et
pōt epōs cōfirmare. Et in summo pōtifice p tāto
pōt dici summe ampliari caracter: qr p suo arbitrio
& interno spūs sancti instictu pōt istituere & desti
tuere omnē aliā potestatē intra ecclesie corpus con
tentā. Secūdo modo accipiēdo ordinē. s. p respe
ctum ad potestatē traditā sup corpus misticū: dicūt
q noua & idelebilis ptās tradit epō cōsecrato uel
ordinato: qua pōt omnes ordines cōferre iferiores
cuilibet xpiano: licet peccet dās & recipiēs mō ide-
bito. Et hoc mō dicūt q epatus pōt dici uerus or-
do. Et sic dicūt q Dionysius itellexit uocando epi
scopatū ordinē & epm ierarchā. respectu cuius pa-
pa est summus ierarcha: qr summus pnceps totius
ierarchie ecclesiastice: & qr uirtus huiusmōi ordinis
est irregulata sine artanōe iurisditōis: & oīs iurisdi-
tionis origo tanq in xpi iesu summi dei pleno uica
rio: qua solo ip̄m accipit: licet ab hoībus eligat.
Idcirco p tāto pōt dici quo ad iurisditōē ordo epa
lis in oībus aliis posse uariationē accipe: qr pōt i oī
alio iurisditiōe puari dū a summo pōtifice pōt oī
inferiori epō subiecta plebs auferri: & legitima exe
cutio sui ordinis iterdici & spāle cōnubiū illorꝫ cū
ecclesiis particularibus dissolui: qr iurisditio & regim
inferiore a papa tenet: & ipse est totius ecclesie legi
timus sponsus: & cui uult pōt auferre: & alteri con
ferre: qr in hoc uice fungit summi dei. Sicut aūt
impossibile est aliquē uice dei fungi in terris preter
summū pōtificē. Sic ipossibile est summū matri-
moniū cū ecclesia ipso catholico uiuēte dissolui: &
etiā ab eius subiectione subtrahi ut dictū ē. Et ideo
ipossibile ē in summo pōtifice non solū potestatē
summā ordinis deleri: sed etiā iurisditionē respectu
oīs ecclesie quolibet alterari: minui: uel augeri: qr
nec a tota ecclesia simul sumpta cū tota sit sibi sub-
iecta: & in eū nihil possit: nec etiā a seipso renūciari
do qr nullus. pōt auctoritate ppa spōsam spūalem
dimittere uel carnalē & qr nulla ordīata ptās pōt a
liqd i sui destructionē cū hoc sit deficere & nō posse:
ac p hoc nullo statuto suo uel alieno licet sibi aliqd
facere qd pus nō licebat: uel aliqd īpediri facere qd
prius poterat nō obstāte renūciatōe millesies facta:
qr semp anomala ē & frustra: semper debet ecclesia
ad ipm ut ad legitimū spōsum recurrere: & omnē
aliū introductū ut adulterū fugere & horrere. Pre
dicto ergo modo siue ampliat pmus: siue der no-
uus respectu ptātis tradite in misticū xpi corpus se
per dat aie aliqd imobile qcqd illud uocet. Et hoc
modo epatus supra psbyteratū est ordo. Contra
aūt predictas rōnes adductas ab hūana iustitia: qr
hoc uidit pessimū opus de facto in diebus nīs par
uipēdens ptrāseo: qr in lumie spūs xpi nullius sunt
momēti: sed gemitus cordis mei a pncipio planxe
rūt tātam cecitatē dñari in hoc mūdo: p qua conti
nue gemo: & effundo aīam meā in cōspectu domi
ni iesu xpi eterne ecclesie spōsi: ut educat spōsam de
manu adulteri: & ipse intra cor meū p spūm suū ef-
ficaciter me cōfortat: dicēs q spuria uitulamia pro
quo alia trāslatione scribit. Adulterine plātationes
quas pstibulatio pterita in ecclesia generasse uide-
tur: non dabūt radices altas: & secure me facit dice
re cuiqꝫ per adulterium false promoto: & in ecclesia
non legitime genito illud Iudith. Heres in domo
patris mei esse non poteris: quia de adultera natus
es. Et ipse christus omnipotens sponsus ecclesie ci
to se dare promittit in ea per totum orbem roma-
num. Omnis plantatio quam non plātauerit pater
meus celestis eradicetur: quod certa fide cito expe-
cto impleri. O q dolorosum lamētum prouocat
uniuersalis ruina: quia die male bestie & adulterina
earum proles sic ubiqꝫ christi sponsam occidit exce
pta pauca eius particula quam spiritus iesu pro sese
conseruauit: ut in ipsam & per ipsam iesus quod p
didit querat: & quod deformatum est reformet: &
quod a ueritate excidit in suum uerum lumen ad-
ducat. faciet ipse iesus indubitāter nō propter nos:
quia aliqualiter omnes quasi errauimus: uel tacen
do timore pessime bestie & fugiendo uel eius reci
piendo caracterem: sed propter nomen suum ma-
gnum quod uocatur iesus saluator: ut non extin-
guat huius sanctissimi nominis sui in mūdo lucer
nam. Sed de his nunc transeo scripto: de qbus trā-
sire non possum dolore interno. Plura querant de
istis in quinto libro. c. Iesus falsificatus: Nunc au
tem redeamus ad sacramentum ordinis: cuius occa
sione predicta sunt scripta: quia in predictis diebus
malis falsificata est dignitas & ordo papalis & facta
est discessio: quam predixit apostolus a uero pasto
re: & releuatus est homo peccati & filius perditio-
nis qui exaltatus est & eleuatus in superbia corpo-
ris sui & operis extrinseci mundo ostensum supra
omne quod dicitur deus: & in templo dei tyranni
ce sedit: & se quasi deum magis infernalem q cele-
stem ostendit. Nam de illa terra tenebrosa in qua
ūbra mortis & nullus ordo sed sēpiternus horror i
habitat se ad sanctā ecclesiā deuēisse mōstrauit: dū qe
qd religiōis & ordīs ueritatis: unitatis & pacis i ea
repit serpētina astutia & usurpata potētia pturbauit

quem dominus iesus iam interfecit in se:& cito in
terficiet in mala sua prole & apparenti errore spiri-
tu oris sui:& destruet illustratione aductus sui: uix
possum exire de his uerbis pre doloribus cordis.
Huius aũt sacramenti materia est illud materiale si
gnum:per cuius traditionem confert' ordo:sicut p̄
sbyteratus secundum aliquos traditur p calicis pa-
rati pticipationem cum hostia & uino collatione:
& diaconatus per collatiouem libri euangeliorꝫ.Et
quilibet ordinũ inferiorꝫ tradit' per collationẽ illi-
us rei:que ꝓpue ptinet ad illius ordinis ministe-
riũ. Secũdũ alios uero nõ minus doctos hi duo
superiores ordines.s.presbyteratus & diaconatus q
conferunt' per impositionem manus epi:quia ma
nus est organum organorꝫ:ac per hoc significata al
titudinẽ & dignitatem potestatis collate & superin
fuse grie in susceptiõe sacrorꝫ ordinũ supremorũ:p
pter quod singulariter in his eṗus manus impõit
& uerbum dicit gratie abundãtis:cũ ait.Accipe spi
ritum sanctum.Et sacerdoti subiungit. Quorꝫ re-
miseris peccata &c. Hec opinio magnum habet
robur:quia satis ꝓbabiliter creditur q in primitiua
ecclesia apostoli per impositionem manuũ ordies
cõtulerit:sicut aposto.Timotheo scribit. Et tũc hi
soli duo.s.presbyteratus & diacõatus & supior epa
lis ordo solenniter noiatur:& alii iferiores sub mi
nisterio diatoni dant' intelligi: quos processu tem
poris ecclesia explicite declarauit. Quicquid sit de
istis opinionibus certũ est q in actu unico dat' or
do.Et ideo quia inter sapiẽtes est dubiũ quis sit il-
le actus de duobus predictis:idcirco multũ teme-
rarium est alterutrũ de illis omittere.Et ideo ualde
solliciti debent esse & ordinãtes & ordinati:non so
lum de predictis duobus actibus:sed de omnibus
que ad solẽnitatem sacramenti faciunt: sicut in or-
dinario ecclesie continetur. Forma huius sacra-
mẽti secundum omnes est imperatiua: cũ dicitur.
Accipe:& ubi dantur instrumẽta forma uerborum
istis respondet.Illi qui dicunt q duo ordines sup-
mi dant' in impositione manuũ:dicũt q forma ẽ.
Accipe spiritum sanctum &c. Alii uero dicunt q ẽ
hec.Accipe potestatem offerendi sacrificium &c.
Et simile aliquid in diacono cũ accipit librum euã
gelii.Minister autẽ huius sacramenti est solus eṗs
qui ordines confert:dñs papa hoc concedit abba
tibus in minoribus ordinibus.Et uolũt aliqui di-
cere q illi minores non sunt ita ꝓp̄e ordĩes: sed di
spositiones ꝑambule ad supremos : qui nõ nisi ab
eṗis cõferunt':sed de hoc nihil modo curo. Di-
ctum uero ẽ supra q omnes eṗi tenẽt totã suã iu-
risditionem a summo põtifice:in quo sicut in chri
sti iesu dei uicario remanet totius auctoritatis & iu
risditionis eccl'iastice plenitudo. Cõtra hãc ueri
tatẽ irrefragabilẽ insurgũt qdem temere sentiẽtes:
& ad sobrietatem sapere nesciẽte q dicũt q omẽs
apl'i imediate hũerunt auctoritatem a xp̄o dicente
oibus apostolis.Math.xviii. Quecũq ligaueritis
&c.Ita omẽs eṗi imediate tenẽt a xp̄o: sicut & pa-
pa.Nam ita alii apostoli sicut petrus auctoritatem
ligãdi & soluẽdi a domino iesu imediate accepisse
credunt':ac scribunt'.Quibus respõdemus: & eos
suo ꝓp̄o argumento ligamus:utriq uerꝫ est q oẽs
apostoli imediate acceperũt a christo & uiuente ie
su summo pontifice:licet prehonoraret' petrus i si
gnum semper donãdi ꝓcipatus successionis illi:
tamen iurisditionẽ uiuente iesu super ceteros apo-
stolos non accepit:quo mortuo:& a mortuis susci
tato:successorem suũ instituit:dum sibi ioannis ul
timo pascendorꝫ agnorꝫ & ouium suarũ super cete
ros iesus curã cõmisit dicens.Diligis me plus his?
pasce agnos meos &c. Vt sicut ipm ostẽdit ali-
os precedere in christi dilectione.sic ipsum precete
ris reputauit dignũ sue auctoritatis: iurisditõis: &
potestatis successione:quã in ipsum transfudit ple
ne:ac per hoc sicut omnes apostoli receperunt au-
ctoritatem imediate a xp̄o:cui erãt subiecti.Sic ei
tenuerunt post mortẽ ipsius & ascẽsionẽ ad celos
ab eius uicario beato petro:& sibi plene subiacebãt
imo quod plus est:& cum reuerentia & cõplacen-
tia sacratissime uirginis matris dei loquar. Ipsa pro
pter plenitudinem potestatis filii sui in petrũ trans
fusam recognoscebat se:in qtũ erat mẽbrum eccle-
sie beato petro prelatica auctoritate subiectã : licet
beatus petrus ipsam merito sanctitatis ut dei sui ge
nitricem ueneraretur: ac totius ecclesie & suimet:&
omniũ electorꝫ matrem. O q summa & firma est
petri auctoritas & omnium summorꝫ pontificum
christi iesu successorum.Et ideo merito dixerim:q
eius auctoritate impossibile est alterari: augeri: mi
nui:uel imitari:Quod cum presumpsit facere per-
ditionis filius qui decessit cum stolida in hac par-
te sibi construenda caterua.Hoc in tractatu de sacra
mento ordinis dixi propter immobilitatem legi-
time institutionis papalis.Illud autem uerbũ chri
sti Math.xviii. Quodcunque ligaueris &c.non re
fertur ad hoc q quilibet apostolus esset equalis pe
tro:imo si quis inspiciat diligenter intentionem lo
quentis:ipse loquitur congregationi: propter quã
sanctam ecclesiam dat intelligi:apud quam uniuer
salis auctoritatis residet plenitudo. Contra hoc
aũt sacramentũ est error Arii dicentis ꝓsbyterꝫ ab
eṗo nõ discerni:& error multorꝫ pactarenorꝫ dicẽ
tium potestatẽ solis ordinatis concessam a bonis
laicis posse exerceri. Septimũ sacr̃m ẽ matrimoni-
um:quod ẽ signũ comixtionis xp̄i & ecclesie. Cã
aũt efficiẽs matrimonii ẽ mutuus cõsensus p uerba
de p̄nti exp̄ssus.Et ideo forma huius sacri ẽ omne
illud quod põt mutuũ ad hoc cõsensum exprime
re.Sed nisi assit ipedimẽtũ expedit uerba exp̄sse p-
ferri:uel mutuo sibi dicãt:Ego accipio te i meũ ui-
rũ:uel in meã uxorẽ:uel ad minus alicui mõ uerba
eiusdẽ sentẽtie utriq ꝓferẽti debent sentire libere
in cõiugale uiculum.Materia enĩ sunt psone ad cõ
trahẽdũ legitĩe:& oportet solẽniter i facie eccl'ie
matrimoniũ cõtrahi:quia clandestina matrimonia ut
sepius malos exitus sortiunt'. Est autem triplex

bonum matrimonii. Primũ est proles suscipienda & educanda ad dei cultum. Secundum ẽ fides: quã coniuges debẽt sibi seruare alterutrũ. Tertiũ est sacramentũ. i. indiuisibilitas matrimonialis uniõis: pp quod significat indiuisibilẽ coniũctionẽ xpi iesu & ecclesie spõse sue. Est autẽ contra hoc sacramentũ multiplex error. Primus est tacianoꝝ nuptias dãnãtium: quos secunt̃ p̃res patarenoꝝ secte. Cõtra quos dr̃ Coꝝ. vii. Mulier si nubit non peccat. Secũdus est Iouiniani nuptias uirginitati equãtis: de quo supra dictũ ẽ. Tertius est nicolaitaꝝ: q indifĩter mutuis utunt̃ uxoribus: de qbus Apoc. ii. Odisti facta nicolaitaꝝ: que & ego odi. Sunt alii multi hẽtici et moderni: q dicunt de illo abomĩato spũ libertatis turpia q̃dam dicẽtes: & abomĩabil̃r exercentes. Cõtra quos dr̃ ad hebꝛ. ultimo. Honorabile cõnubiũ in oibus & thorus imaculatus: fornicatores. n. & adulteros iudicabit deus. Hoꝝ uirtute sacramẽtoꝝ spirat spũs sanctus spũales afflatus: qbus anima quelibet sancta & tota simul ecclesia perfecte sanata ad eternũ iesu spõsalicũ per sepationẽ a corpe euocatur.

Iesus cruce ditatus Cap.xxxvii.

Tende aĩa crucifixo deuota ꝙ iste tuus iesus cãdidus & rubicũdus electus ex milibus creatoꝝ oẽs thesauros paterne sapientie hũane coĩcandos nature iclusit & collocauit in cruce. In cuius explicatiõe mysterii p cõformitatẽ ipsoꝝ redẽptoꝝ ad suã cruciformẽ uitã: & ipsi ditãtur meritis: & ipse bñdictus iesus, omniũ caput ditatur in ipsis tanq̃ in ꝓpis mẽbris. Quia uero filius dei ipm bñdictũ crucis lignũ fecit uitale per cõiunctionẽ corpis sui & hũectationẽ sanguis effusi in ipso. Ideo spũs sanctus qui est ipius emanatio filii sicut & pr̃is: dũ perflat corda fideliũ ipm benedictũ crucis mysteriũ in eis plãtat: format: & secundũ diuersos gradus uniõis ad xp̃m transformatiua charitate dispẽsat. pp quod post effusionẽ spiritus sancti merito dixeri: qr tũc iesus est cruce ditatus. Attẽde ꝙ crux ꝑut a xp̃o sumit̃ & filiis dispensat̃ dicit dolorẽ & gaudiũ in ꝓportionata mẽsura a spũs sancti amore ꝓcedẽtia utrũq; equal̃r dispensãte. Sicut. n. i fruitiõe beatoꝝ a qbus excludit̃ oẽ tristabile & dolorosum deus honorat̃ & in ipis beatis & ab ipsis. Et sil̃r in inferno i tormento demonũ & dãnatoꝝ: quo ipi eternal̃r torquent̃ absq; ullo gaudio deus in ipis plene honorat̃ sed nõ ab ipis: ꝓpter quod & iuste damnãtur. Sic & in ista uita q̃ inter utranq; est media deus laudat̃ & honorat̃ in suis electis: & a suis electis i assumptiõe crucis dolorẽ & gaudiũ cõmiscẽtis per opationẽ perfecte uirtutis. Et ideo ad intelligendũ uirtuales dolores: tã xp̃i q̃ mẽbroꝝ suoꝝ nota distinctionẽ tibi supra descriptã in illo capl̃o. Iesus matri cõpatiẽs. Distinguamus itaq; q̃ntuplicẽ crucẽ uirtutis.

Prima est ipsius dñi nr̃i iesu christi.
Secũda ẽ sacratissime sue mr̃is.
Tertia pfectoꝝ alio gradu sub ea.
Quarta ꝓficientiũ & suspirantiũ ad pfectũ.
Quita incipientiũ & multũ uacantiũ circa extrinsecũ crucis modũ. Et intellige istos gradus in illis q uidẽt a laxa uita & seculari seiũcti. In his. n. etiam aliqd ẽ crucis quã nõ cẽsui ꝓpter sui modicitatem modo in his gradibus cõprehẽdi licet infimus gradus hic positus ipsoꝝ defectibus in magna sui pte iungat̃. Sicut ergo iã dixi crux cõprehẽdit gaudiũ & dolorẽ i ꝓportionata mẽsura. Sicut enim duo ligna se itersecãtia faciũt crucẽ: q i medio clauo nectunt̃ Sic dolor & gaudiũ: ut gaudiũ uadat i altũ p honorẽ diuinũ: & dolor p trãsuersum pp cõmissum flagitiũ. In amore uero nectunt̃ q̃si in medio clauo: imo qd̕ plus est ab ipso oriunt̃ eq̃l̃r: tanq̃ a radicali p̃ncipio. Mensura ergo uirtuose crucis ẽ mẽsura amoris: a quo ꝓcedit. Mẽsura uero amoris est mẽsura spũs sancti ifluxus: q in illã mentẽ plus influit cui magis unit̃: & quam magis a sua malitiosa rebelliõe depurat. Crux ergo xp̃i tãta est: q̃ntus est amor eius ad deũ & ꝓximũ. Quot ergo hũit respectus amoris: quasi tot habuit numerosas distinctiones crucis: & in illo respectu in quo amauit magis: magis crucifixus fuit. Quia ergo ipse fuit uerbo unitus p̃sonali uniõe tota capacitas nature ipius que fuit dilatata ex personali unione quantũ nõ potest aliqua creatura cognoscere tota fuit repleta amore: imo tota fuit amor in uerbo. Vides autem hic crucis sue inestimabilitatẽ. Quantũ eñi uerbũ dilexit: tantũ suas iniurias doluit: & q̃tum in eo dilectionis fuit tantum delectabatur se iiurias uerbi dolere. Non eñi eẽt dolor uirtuosus: nec deo acceptus si doleret inuitus: imo sicut aliis fruebat̃ uirtutibus: ita & ista fruebat̃ suaꝝ summa uirtutũ. Vnde & sicut i rẽ sibi placidissimã & a se imensurabil̃r desideratã & amatã: toto ferebat̃ mẽtis conatu: licet eñi summe odirẽt dei iiurias: tanq̃ summa mala: tñ summe uolebat: & summe cõabat̃ se illa mala odire. Et attẽde ꝙ i isto respectu nõ minus doluit pro malis demonũ & dãnatoꝝ: licet ad ipos redẽptio nõ trãsiret: q̃ p culpis electoꝝ suoꝝ: imo tãto plus q̃to maior malitia & maior dei iiuria cõtinet̃ i eis. Sic potes reducere oẽs respectus quos hũit ad diuersa obiecta: de qbus dictũ est supra cũ ageret̃ de doloribus cordis ipsius. Cũ ergo teneas ꝙ q̃tus sit amor: tãtus fuerit dolor: & amor fuit ãpliatus secũdũ exigentiã gr̃e uniõis: potes aliqual̃r uẽire in extimationẽ sui doloris imensurabil̃. Si imagineris p ipossibile ꝙ eẽt unus deus uirtuosi doloris: q uniret̃ hũanitati iesu p̃sonali uniõe: sicut sibi ueraciter unit̃ uerus deus: q est deus uirtuosi amoris. Hoc autẽ dixi ad aliqualẽ expressionem immensurabilis crucis christi: licet enim ipossibilia supponã: ut ueritas exp̃mat̃. Ad tantum aũt ascendit ista crux iesu in mixtura doloris & gaudii: ut ex radice charitatis Christi: processerit sua fruitio gloriosa: & sua

peregrinatio dolorosa. Secundus gradus crucis est gradus mẽtne dilectiõis: quã sic spũs sanctus expurgauit a corruptiõis fomite. ut sine aliqua rebellione defectus uel negligẽtie spũs sanctus operet in ipsa: tantũ eã repleuit abundãtia grẽ: ut ipsa fuerit in oĩbus consummata q̃tũ põt creatura pfici sine uniõe psonali. Mẽsura ergo sui amoris fecit i ea iestimabilitatẽ illius uirtual crucis: quam ipsa ex toto se plene dolebat i illis respectibus: qbus doluit filius: licet gradu iferiori & illio i ppomonali: & in illis doloribus simul se dolere gaudebat. Vnde potes uidere q̧ licet ista crux matris sit imensurabilis respectu nr̃i: est tñ modica respectu mẽsure filii. Sed qr de cruce m̃ris & filii in plibus capl'is dictũ est supra. Ideo ad crucẽ quã facit spũs sanctus i alus xp̃i mẽbris accedamus. Sed qd istud? an istud me psumo scire qd sit? minime mihi tãte rei arrogo expiẽtiam: nec glorior i ṗrogatiua illo᷑ qbus dictũ est. Vobis datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei: potius caute uolo mẽsurare meip̃m: ut sciã qd desit mihi. Tñ & si nihil oĩo scirem: nihil dicerẽ: qd' scio tibi nõ inuideo: nec subtraho quod nescio. Doceat me ille: q docet hoĩem sciam: & si qd recte non dico: emẽdet ille & pcat. qui oẽs nr̃os supportauit defectus. Iste tertius modus crucis quẽ sol' pfectis attribui: est cõmixtio dolo᷑ & gaudio᷑ qbus ferunt' & replent' & agitant' aĩe pfecto᷑. Ipse aũt spũs sanctus ipsas agitat: replet: & eleuat ad iugiter hñdum pre oculis unũ dolorẽ duplicis respectus: & unũ gaudiũ similiter duplicatũ: dolor ẽ transformatio cordis ipso᷑ in dolẽdo imensitatẽ iniur. a᷑: quas beata recepit trinitas: tã ab electo᷑ culpis. q̃ etiã a scelenbus impii totius reprobe creature. Alius respectus doloris ẽ in dolẽdo & cõpatiẽdo doloribus: quos ex hoc & aliis obiectis humana natura portauit i xp̃o.

Istud est ergo trãsuersum istius crucis in xp̃o pfecte: & licet altũ suũ esset ppe gaudiũ uirtuale: qd' mẽs eo᷑ cõcipit: dũ gaudet se sic uirtuose dolere: tam ut tota pfectio mẽtis ipso᷑ cõprehẽdat' i hac uirtuosa cruce: possumus dicere q̧ altũ istius crucis est fruitio & cõtẽplatio gaudiosa: qua spũs sanctus in xp̃o eos eleuat: ut fruant' & gaudeãt de illo gaudio quo credũt: contẽplant': & intelligũt illud gaudiũ: quo in beata trinitate psone diuine seipis gaudẽt: & ifinities infinite fruunt'. Secundũ gaudiũ est fem in illud gaudiũ: quod xp̃i hũanitas cõprehẽdit fruẽdo illo gaudio: quo ipse tres psone fruũtur. & a quo ipsa psonalis unio filii dei suã capacitatẽ dilatat: licet ñ possit abyssũ diuinitatis cõprehẽdere q̃tũ ẽ: i quo ẽt gaudet & fruit': qr gaudet deũ ifinite ifinities suã capacitatẽ supare: unde & sentit sibi bonũ esse q̧ uniat'. Ad istius aũt status altitudinẽ mẽs hũana uidere nõ põt nisi pfecte deo uniatur: Ad uidendum autem quãdo deo perfecte unitur recurre ad fundamẽtum unionis. In christo enim est omnis unionis cõpletio. Vide ergo quomodo fuit facta unio psonalis: & uidebis quomõ in te debeat fieri unio amoris. Ad hoc enim ut psonaliter uniat' filio dei humanitatis iesu oportuit ipsam hũanitatẽ in se nõ esse p se ens: nec suppositũ: nec psona: ac pro hoc secutũ est q̧ diuina natura ẽ sola in iesu per se exñs: & persona filii dei ipsius humanitatis facta ẽ suppositũ & psona. Sic lucmi mi᷑ opportet in te fieri aĩa que uis ad istius crucis pfectionẽ attingere: ut qr uniri debes deo unione amoris: & uolũtatis: & per abnegationẽ pfectã tui deficiat amor ṗṗus & reciprocus tui: & omnis cõplacentia & appetitus uolũtatis tue: ut sicut hũanitas xp̃i nõ est suppositũ nec psona: sed radicatur & inserit' persone filii dei: ita ut sit sua psona: sic uolũtas tua & amor tuus absorbeatur per influxũ spũs sancti ab amore dei & uolũtate ipsius: q̧ ipse spũs sanctus quasi uideatur esse tua uolũtas & amor: ut nihil pp te uelis: sed solũ pp iesum: imo nihil uelis nisi ip̃m: & quod ipse. Et ut de ceteris sileam etiam in gloriã paradisi: tal' anime desideriũ nõ fertur principaliter ṗpter aliam cãm: nisi qr deus uult: & quia xp̃s sibi meruit: & uult ipsam sibi sicut mẽbrum inserere. Vnde nec ipsam gloriã reciproce diligit pp se: sed propter honorẽ diuinum: ac per hoc sequit' q̧ talis anima oĩa diligit sicut deus: ut deũ super oĩa & hũanitatẽ iesu super oia: & dignitatem maternã super omnia alia: & oẽs gradus sancto᷑: secundũ refulgentiã i eis boni diuini. Semetip̃am autẽ semp locat in sponsi nuptiis in nouissimo loco: sed cum spõsus uenerit: qui eã inuitauit: dicet sibi. Amica ascẽde superius ad meos cordiales amplexus. In tali autẽ aĩa fiũt mirabiles adũatiões diuinorum splẽdo᷑: ipsam illuminãtes ad omnia: & inflãmantes ardẽtissime ipsam trãsportãtes i omnia mõ diuio. Et qr ista in abyssum cordis iesu introducit ur: ideo plene illuiat' respectu sui: respectu dei: & respectu proximi. Respectu sui cognoscit abyssales malitias infectionis sue. Vnde uidet malitias suas sufficientem causam immo deficientem ad omnia mala: q̃ unquam fuerunt facta per aliquem peccatorem. & non solum ad facta: sed etiam ad noua mala inuenienda: & horribilia scelera: & uidet seipsam solam esse operatricem suorum malorum. Vnde nec carnem: nec mundum: nec diabolum inculpat de scelenbus suis imo cognoscit q̧ ex magno amore deus sibi istos temptatores dederat. ut ipsos uincendo deũ honoraret: & ipsa eẽt maiori digna corõa: & ip̃a ex sua malitia eis succũbendo uolũtarie & deum uitupauit: & seip̃am ifecit. Videt ẽt q̧ sufficiẽs est sua malitia totũ mundũ corrumpe: & ad omnia mala que fiũt inducere: & ad plura alia noua adinueniẽda: & hoc. s. si sua malitia nõ minueret' a bõitate diuina: que ipsam artauit ad pa᷑ inuendũ: & eã reduxit ad unũ locũ: & regionẽ unam: & unã familiã specialẽ. Sed si deus pmitteret eam semper uiuere sine ifusiõe aliq̃ sue grẽ: & pmitteret eã oĩa loca circuiri: & cũ oĩbus cõuersari: & alios ñ defenderet a suis malitiis: ne ificerẽt' p eã. Videt & cognoscit q̧ oẽs ificeret: & oĩs creature usus puerteret: & alios sa

ceret eis abuti i cõtumeliá creatoris: a qbus oĩbus sola dei gra retrahit̃ mltis mõis. Vnde potes uide re ꝙ nulla aĩa qtuncũq; peccatrix & pagana uiuit si ne multis gratiis dei: licet nõ hẽat illá q ẽ gratũ fa ciẽs: qr siue abbreuiádo eis uitá siue alia ĩpedimẽta pbẽdo eas retrahit ab inumeris malis q̃ faceret: ac p hoc a multis pc̃is quas incurreret. Vnde & qcũq; dánati multa bõa ĩ meriti recipiũt a deo: q omibus optimus ẽ & solũ a seipis hẽnt malũ dánatõis sue qđ ĩdubitabili fide credit: qsq; in ihm recte credit. In cuius merito etiá oẽs dánati hoíes aliqđ gr̃e p tãto pñt dici recipe: qr oĩbus ẽt merito xp̃i ut cre do auferẽ mõis pdictis: & pl̃ibus aliis peccádi fa cultas: ac p hoc minuit̃ pene acerbitas. Quia etiá pp moderamẽ tẽtatõis electoꝝ ĩpediunt reprobi: ne tantũ possint qtũ uellẽt: & sepe ne tantũ uelint qtũ possent. Ex quo ẽt ipsismet minuit̃ ĩtẽsio eter ne pene: & ẽt qr ut credo per meritũ xp̃i restrictus ẽ cursus infectiõis nature: ne tantũ pcedat ad sub uersionẽ potẽtiaꝝ mẽtis nr̃e & aĩe sensibilitatẽ qtũ pma merebat̃ trãsgressio. Vnde tá ĩ pagáis q ĩ xp̃i anis mlte uident̃ bõe cõditões: quas igrati uocát naturales rectitudĩes: quas credo esse bñficia gr̃e ie su. In cuius merito ut puto actũ ẽ: ut naturalis infe ctio originał peccati nõ sic corrũpet qcqđ erat gr̃e & nature. qn relinqrent̃ hec bõa dispõitoria ad re ceptionẽ fidei & gratie redẽptoris: q̃ tñ nõ pñt ad aliqđ bonũ meritoriũ: nisi iteꝝ in gratiá ihu donũ gr̃e gratũ facientis sine aliquo ipsoꝝ merito ĩfun dat̃ eisdẽ. O q̃ mitis mõis renet̃ oĩs caro gr̃e salua toris iesu q nobis sunt occulti: licet nõ sit dubiũ ꝙ aliq xp̃iani & ĩfideles psequẽtes & ĩcreduli sibi oc casionał ẽ ex xp̃i gr̃a anxerit eterná mortem a ppa malitia pcedentẽ & resistentẽ. In qbus tñ & aliqn gr̃a iesu fulget ad minus: qr eis abbreuiauit uitá: & a multis malis eos ĩpediuit. Vnde non credo ꝙ sit q se abscondat a calore eius: licet in aliquo respectu reprobi faciát sibi malũ de oĩbus dõis dei. Et hoc ipm cognoscit aĩa: qđ facerẽt oẽs electi: nisi eis ex solo xp̃i ihu merito gr̃a subuẽisset: & multi ex eis multo peiora. Ad intelligendum autem propri am malitiá etiam in his que nobis a gratia prohi bentur ualet exemplum uasis pleni ueneno morti fero: de quo licet minus recipiat nihilominus est ĩ clusa in uase tá sufficiens mortis omnium uiuenti um: ut uocetur merito uas mortis & cibus mortifi cationis omnem animam uiuentem. Sic est aliqua liter de anima ex sua malitia licet non permittatur in omnes actus exire. Cognoscit etiá & uidet ani ma ꝙ solus spiritus sanctus eam tenet: ne delectet̃ in suis uitiis & peccatis: & ne ipsa multiplicet: sibi occasiones aufert: & quod peius est uidet se dolere sepe ꝙ eam spiritus sanctus impedit ne delectetur in propriis malitiis: & ne ipsas opere compleat: & se uidet sic impiissimá dissipatricem sui & profun datricem in omni malo ꝙ incõperabiliter plus op portet laborař spiritum sanctum ad deffendendũ eam a seipsa: q̃ a diabolo: carne: uel mundo. Videt

etiam ꝙ omẽs uirtutes quas spiritus sanctus ĩ ipsa uult facere: ipsa sibi eas falsificat: inuoluit: diminuit & questionando & cauillando cõmaculat: & cõtra spiritus sancti lumen sibi falsitates & errores fodit & inquirit: & ipsas diligit & defendit: ita ꝙ in suis ueritatibus ipsum spiritum sanctum contumeliose quasi continue dementitur ipsum reputans falsum in luminibus suis. Et ꝙ ista non faciat hoc solum uenit ex superabundanti lumine spiritus sancti: ut de ista anima uidet ꝙ tanta lumina spiritus sancti ideo sibi dantur: quia cõmunia uel modica nõ suf ficerent abyssum sue inuoluptuose tenebre effuga re. Videt etiam ꝙ nõ permittit spiritum sanctum in se ex sua malitia resistentie & rebellione carnali operari puritatem: quia omnes suauitates quas spi ritus sanctus dat sibi: cõmaculat: nec permittit se e leuari ad gustus spiritualis amoris carnalibus dele ctata. Et si quando eleuatur nõ pmittit se tñ eleua ri quantum uellet ille fluxus: & postq̃ ibi est: non permittit se teneri: sed semper ex suo pondere ad ima relabitur. Et quantuncunq; ista bona destruat spiritus sancti: ipsa tamen non uult reputare se uilẽ: imo se reputat aliis meliorem: & bona sua accumu lat: & aliorum anihilat: & suos sibi defectus occul tat: & que deus facit in ea ex mera pietate & gratia dicit processisse de sua industria: & uidet ꝙ ipsa est deo ingrata de preteritis beneficiis: & de deo con q̃rit̃ ꝙ sibi maiora nõ fecit: & sua peccata anihilat: diabolo: carni: & mũdo ipie tribuẽdo: imo ꝙ blas phemium est ipsi deo dicens ꝙ ipsa uitare non po test: quia deus non uult eam adiuuare: cum tamen ipsa continue ipsum & eius adiutorium collaphi zando reiicat. Videt etiam anima se horrere omẽs austeritates & omnes penales afflictiones actuum penitentie: & inclinari auide ad delectamenta con traria. Videt etiam se fugere omnem persecutionẽ omnem tribulationem: & omnem angustiam: & uerecundiam: uel minorationem sui honoris pro defensione ueritatis & honoris christi: imo sic se impiam uidet ꝙ ut possit habere honores & deli cias huius uite: ueritatem cognitam in seruis dei in sequitur & impugnat. Videt etiam se tantum effe ri & sic impie se ipsam amare: ut sola uellet uide ri sapiens: bona: & uirtutibus plena: propter quod proximo detrahit: & inuidet bonis suis: nisi p blã dicias & uanas laudes sue ambitioni deseruiat: im mo nec ipsum deum diligit: nisi faciat sibi bona: & illam exaltet super omnem creaturam. Et uidet ꝙ de semetipsa unum facit iniqtatis deum: ad cu ius delectandam malitiam more luciferi omĩa or dinare uidetur: & ꝙ ista impia mala non sint in se ipsa: uidet ꝙ solum est ex mera dei gratia: propter quod talis horret semetipsam sicut abyssalem ĩfer num: & armatur plenissimo odio sui: in quo est p fectio & consumatio omnis boni. Vnde a tali aĩa nullius appetitur uindicta nisi sue malitie: propter quod sequit̃ ꝙ delectat̃ ĩ suis opprobriis & tribula tionibus: sicut in uindicta sui horribilis hostis. Et

si a quacunque persona sibi tribulatio inferatur p magno beneficio recepit: dicens ꝙ deus & semet ipsum & ipsam animá uindicat de suo hoste maligno: propter quod proximo persequenti non irascitur: quin potius ipsum tenere diligit: sicut obedientem ministrum iustitie dei: & sibi magna beneficia conferentem. Et ideo talis anima omnes exclamationes scripture & orationes in quibus petitur deus exurgere & prosternere hostes suos mirádo: & odio sui optimo in seipsam retorquet: & de seipsa dici deuote assumit: seipsam reputans principalissimum hostem dei: & oés suos cóceptus & actus: quos ipsa a semetipsa & per semetipsam facit: reputat hostilem exercitum dei uoluntaté diuinam rebellantem continue: & nitentem ípedire in se & in aliis omnia dei dona: & itroducere sua desideria & opera mala: propter quod qñ audit cátari. Exurgat deus & dissipentur &c. Videtur sibi sepe ꝙ etiá sensibiliter uideat cateruam proprioꝝ maloꝝ a semet ipsa per gratiam reuocata exire. & a conspectu diuine maiestatis ipsam dulciter áplexátis aufugeŕ. Et qñ ad missas accedit: & dicit. Iudica me deus: & discerne causam meá de gente non sancta &c. generatatem omniũ malorum, predictorum a se quantũ est ex se géitam petit deuote a causa sui accessus ad altare seperatiue discerni: & semetipsum sentit hominem iniquum & dolosum: a cuius fraude & tyránide petit eripi. Sic & quádo dicitur de ore leonis libera me domine: semetipsum sentit leonem rugientem seuissimũ & iracũdum cótra omne dei donum circuienté & querétem deuorare omnem gratie influxũ: & sic in similibus oibus itelligas. Nam talis status per maximum dei lumen gustat continue sanctissimũ odium sui: certissime sciés ꝙ deus summe bonus eum fecit inexpugnabilem: ut non possit uinci: nisi ipse seipsum uincat: & ꝙ non possit ledi ab aliquo quocũque creato nisi a semet ipso: & ꝙ tanta est crudelitas sui in seipsum ꝙ non pót a tyrannide crudeli proprie malitie eripi: nisi p superefluens & ífinitum meritum & adiutorium iesu christi. Ex hac recognitione & odio sui sequitur ꝙ perfecta ordinatio ad proximũ: quia eũ reputat bonum & se malum: & in illo uirtutes & gratias respicit: & defectus & uitia per charitaté operit: nisi forsitan prelatióis officio urgeretur: & idcirco semper uellet subesse: preesse nunꝗ. Et uidet ꝙ a proximo multa beneficia recipit per gratias & uirtutes quas uidet in eo. Ipse uero per malitias quas in se uidet: ut dictum est supra sentit se onerosum ꝓximo & damnosum: & etiam toti mundo: propter quod proximo í oibus se subiicit & anihilat sub pedibus suis. Et quia gratias dei uidet in se cótumeliose stare: in proximo uero uidet stare cũ dei honoŕ & mũdi utilitate: gratias proximi cum multa dulcedine intuetur & laudat: suas uero ut fermétatas & uitiis multis ámixtas aspicit: & ideo magis. ex eoꝝ aspectibus incinerantur: & flet ꝗ inaniter extollatur. Nec ab huiusmói hũiliatione sui sub proxío retrahitur propter pñtem malitiam ꝓximi: qui statim leuat oculos ad secretam prouidentiam dei qui sepe p presenti pessimos per infusioné sue gratie facit magnos. De hoc Gregorius. xxviii. mor: capl̃o. xiii. Nemo de suis operibus extollatur. Nemo despiciat eos quos adhuc frigidos uidet. Quis enim crederet ꝙ per apostolatus gloriam lapidatum Stephanum ille precederet: qui in eius morte omnium lapidantium uestimenta seruauit. Sic ergo ad ista dona uel iudicia occulta recurrimus: nullos o:o desperantes nec illis nos in corde nostro preferimus: quibus p tempore prelati sumus: quia & si iam uidemus ꝗntum precessimus: nescimus quantũ dũ currere ceperint procedamus: hec Grego. Si autem anima libere non potest istam uoraginem malitie estimare de se: ita ut in hanc uirtutem ífluxus spiritus sancti non possit uelocius per ipsam currere: quam agilis equus per planũ sciat: ꝙ radicales tumores malitie & superbie & sui uitiosi amoris adhuc uigét in ipsa: & ipsam in sui cognitione excecant: unde nec istam crucem hére poterit in se plene. Illuminatur etiam in cognitione dei & humanitatis christi: ꝙ de ipso sentit piissime altissime & sapientissime. Vnde ipsa complet in se illud Sapiétie. Sentite de dño in bonitate: & in simplicitate cordis querite illum. Propter quod sentit ꝙ non solum bene sed optime omnia fecit & uidet ꝙ suauiter omnia disponit: & potenter omnia & singula ad proprium finem ducit: propter quod pacem habet in omnibus operibus dei: & sentit ꝙ deus ꝗtum ex se est omnibus creaturis optime fecit secundum exigentiam ordinis qué elegit. Vnde nec disputat: nec dubitat: nec rationé querit de operibus eius: sciens ꝙ uie eius uie pulchre & omnes semite eius pacifice: licet cũ hoc sint inuestigabiles uie eius: ꝙ etiá menti quietate & illumíate dulcissime sapit. Videt enim ꝙ ab intellectu carne artato non debet inuestigari: nec debet uelle cóprehédi alta profunditas sapie eius: cuius sapientie non est numerus. Tenet autem certissime ꝙ deus in omnibus facit ꝗtum ex se est quátum melius fieri potest: & debet secundum exigétiam ordinis sapiétie: misericordie: & iustitie: qui ordo non debet omitti: quia si omitteretur non sicut omnibus honor appareret diuinus: quem solum aïa ista sitit. Et nota ꝙ ad malũ effectũ creatum uel creabilem inꝗtum tale diuina potentia limitatur uel coartatur: nisi possit & illum omittere: & aliter melius uel plus & minus facere: ita ꝙ semper diuitiue & libere super omne creatum & ímensum superfertur: & licet facere ellegerit que non facit & modo quo facit ꝓ melior secundum ordiné sapientie iustitie & misericordie: secundum qué eius uoluntas opatur: sicut & qñ: & ꝗtum uult. Si tamen aliũ ordinem elegisset: imo mille milia alios modos seu ordines producendi: gubernandi. beatificandi creaturas qui utiqꝫ sibi sunt possibiles & nobis ignoti ita saluaret in eis regulas predictas: que libertatem non minuũt: sed decorant & augent: sicut in ordis

quem nūc elegit pro meliori.Et ideo ita debemus
dicere q̄ deus facit semper quod est melius:& quā
tum potest secūdū ordinem istū dū : tamen itel-
ligamus q̄ si aliter uellet facere uel uoluisset q̄ sē-
per est melius quicquid deus facere eligeret:ita q̄
semper cum itelligamus omni suo effectui creato
quo ad omnia libere superferri.Et ideo sic itelligas
de potentia dei quo nihil cūq; aliter diceretur in to
tus huius libri decursu: p quāto autem assumptio
humane nature iesus in unione diuine persone ter
minatur:& dicit respectū ad aliquid increatū nihil
hoc potest intelligi melius.Sicut deo nihil est ma
ius nec utilius.Et singulariter intellige de excellen
tia uirginis marie matris p ut fecūditas sibi data a
spiritu sancto terminatur ad generationē diuine p
sone in sua humana natura.Et isto modo nihil ie-
su uel eius matre est aliquid factibile uel factū me-
lius nec eque bonū:nec omnia creata alia simul sū
pta. Ad uidēdū autē quomodo deus optime fa
cit omnia & tamē aliter posset facere : cōsidera aīa ī
deo duplicē modū omnipotētie eius .Primus ē cō
siderare omnipotētiā dei sub absoluta ratiōe sue i-
finitatis:non habito respectu ad ordinē quē sibi
statuit in isto mundo creato secūdū exigentiā mi-
sericordie. sapiētie : & iustitie.Et licet uideat q̄ secū
dum istum respectū potentie ipse posset damnare
electos & saluare reprobos:uidet tamen q̄ ille qui
non pōt errare non elegit secundū illū modū potē
tie dei operantis secundū regulas misericordie sapi
entie & iustitie saluis naturis:quas in complemētū
uniuersi creauit.Et licet potuerit alium mūdū facer̄:
& alio modo:nō tamē debet anima dubitare q̄ ipse
deus benedictus optimus statim enim arguit nihil
optimū modū elegit & hoc sufficit anime deuote
pro ratione scire:quia deus sic fecit plus querēdo:
ergo optime fecit: ppter quod uidet q̄ nec demoi
bus nec dānatis sue dānationis uel minimā occasi
onē dedit:imo qd' plus est quantū requisiuit ordo
mū predictorꝫ misericordie sapientie & iustitie eis
salutis ad uictoriā tribuit.In electis uero idet q̄ ex
mera gratia nulla ratione ex parte ipsorꝫ sue salutis
reperta sue p̄destinationis gratiam impti'. Quare
uero istis & non aliis sufficit aīe fideli & quiescenti
in deo sentire q̄ ex sua mera & libera uoluntate &
gratuita misericodia sue infinite bonitatis p̄cedit:
que quia nō potest nisi rationabilissime agere: ratio
bilissimū fore non dubitat.Super creaturā uero rō
nalē reprobā super quam uidet stare imobilem ani
maduersionē sententie iusti iudicii dei non cogitat
ex diuina crudelitate:qr in deo nulla ē uel ex odio
ad eos:cū nihil odiat eorꝫ q̄ fecerit:sed eas nobilis
simas creaturas condiderūt & sibi mltos effectus
misericordie magne tribuerit talē imobilē sentētiā
pcessisse.imo quanto plus humana infirmitas mi
nus potest dei iudicia cōprehēdere:tāto debet rati
onabilius cogitare q̄ hoc pp abyssum illius iustitie
& dare rationis refulgentis in ipsa non suffit intue
ri:que tanto magis est iusta quanto magis in eter
nitate firma . Attende autē q̄ qr omnes uie dñi
misericordie & ueritas :ideo tam in reprobis q̄ in
electis misericordie & iustitie miscet effectus·sed
etiā reprobis illis ex sua malitia effectus misericor-
die corrūpentibus & iustitie actus incitantibus sub
iustitie punitione eorꝫ dolose termiantur cuētis:
pp qd in eis effectus iustitie magis refulgere uidet'
In electis uero per gratiam redēptiōis iesu xp̄i iflu
xus spūs sancti licet in eis multas faciat iustitias pu
nitiuas·i finum tñ misericordie eorꝫ uite decursus
in fine dilabitur pp qd' in eis misericordia supexal
tat iudiciū . Attende etiā q̄ totus decursus uite
electorꝫ a diuina sapientia p misericodiā & iustitiā
temperat' ifluēte gratia xp̄i in eos secundam illam
mensuram qua predestinatix gratia illos elegit in
xp̄o:& quam sibi xp̄us meruit in seipso:& ubi eos
christus posuit in merito sue crucis: ibi sunt & ibi
finaliter terminātur.Et ideo secundū maiores infe
ctiōes uitiorū & resistentiarꝫ malitie pprie i electis
retardatur effectus gratie p ipsorꝫ rebellionē: donec
sapiētia & iustitia contempantes cum misericordia
eos in xp̄i mensurā eis in xp̄o mēsuratā adducant.
Et qr multi sunt iefecti reputatione sui:& ad se dili
gendū supbe dispositi:qd' quidē iustitia portare nō
potest :imo nisi ista excluderētur ab eis:eos necessa
rio haberet dānare . Vide amorosū cursū diuine mi
sericordie in talium procuranda salute.Sepe eni p̄-
destinatrix gratia tales sic infectos ad maxima cari
mata elegit i xp̄o:quos nisi sepe relinqueret ruere
in infectionibus carnis sue:de qbus ruinis eos pōt
secūdū taxatū ordinem misericordie reuelare:& de
manu diuine iustitie educere peius ruerent in sui p̄
sumptuosa reputatione & superbia sue mētis que ē
ipuritas & magis deo odibilis & iportabilis q̄ ani-
ma habere possit .Et qr sicut dictū ē recognitio sue
p̄funde iniquitatis & ex hoc odiū sui est fundamē
tū omnis status p̄fecti . Ad hoc odiū & ad hanc sui
cognitionē tales uenire nō possēt:imo si deus eos
duceret p uiā puritatis & inocētie:& eis illā puritatē
daret:etiā quā postea dat post crebrā ruinā pp dis
positiones quas habent sue presūptuose reputatio
nis.Sic p supbiā ipie ruerent q̄ saluo ordine diuine
sapiētie & tēperamēto iustitie & misericordie iusti-
tia punitiua eos eternaliter absorberet pp quod qm
diuina sapientia & gratia uidet q̄ nō potest nos du
cere p uiā sibi placitā puritatis & inocentie uite ad
statū gratie quem nobis mensurauit in xp̄o miseri-
corditer simul & iuste nos permittit dure tentari &
aliquādo dispensatiue i multa scelera ruere: ut sic in
nobis sepe cofusi saltem sero cognoscamus q̄ non
habitat in nobis:hoc est in carne nostra bonum:&
multo minus in nostra mente superba. Attende
autem q̄ quia tales electi permittuntur tentari pro
pter cordis eorum superbias edomandas:non solū
debent se reputare infirmos propter potentias ten-
tationes quas habent:sed superbissimos demones
propter ocultas & radicatas in eis superbias. propt̄
quas dei gratia saluo suo ordine non potuit in eis

operari puritatem ne eis fieret in ruinã. Ex qua hũiliatiõe in nobis effugata sup̃bia & amore nr̃i: a quibus om̃ oẽ obstaculũ gratie iam ex tunc expurgamus a feobus cõcupĩe: ut p̃ hoc transportemur in statũ crucis prefate. Sic ergo potes uidere q̃ lapsus electoꝝ ex diuino munere in eis coopat̃ in bonũ Sicut bñ declarat Greg. sup illo uerbo: Iob. iiii. Aut pforabis armilla maxillã eius moꝝ. xxxiii. Et ĩ multis aliis locis. Ibi tñ exẽplificat de lapsu; dauid & petri: ubi oñdit quõ ex uulneribus carnis deus facit medicamentũ & sanat̃ uulnera mentis. Quõ uero deus electos p̃ tentationes ducat: & p̃ tentatiões sibi p̃p̃am nihilitatẽ oñdat & eos cadentes sup manũ pietatis sue suscipiat: nec eos p̃mittat absorberi a culpa sed eos releuet in maiori grã: elegãter beatus Ber. hoc describit sup. Qui hitat ubi de tẽtationibus loquẽs sic d. hic premonitos eẽ uos uolo neminẽ sup terrã absq̃ tentatiõe uicturũ: ut cui forte tolliť aliqua alterã securus: aut pauidus magis expectet: & sic petat ab una liberari: & nũq̃ sibi in corpe mortis huius libertatẽ pfectã seu requiẽ audeat pollicen. Qua ĩ re cõsiderãda nobis est tã benigna erga nos dispensatio diuine pietatis: ut quibusdã tentationibus patiat̃ nos diutius occupari: ne forte piculosiores occurrant. Ab aliquibus uero citius liberet ut possimus in aliis quas nobis utiliores forte p̃uidet exerceri. Et idẽ Ber. sup Canti. dicit Ser. xiii. Quid mihi cũ uictoria si nec ĩ prelio fui? Imprudẽtissime mihi arrogo uel gloriã sine uictoria: uel uictoriã sine pugna. Itẽ sup qui habitat Tot tentationibus plena est uita nr̃a: ut nõ imerito ipsa tota tentatio debeat appellari. Idẽ in sermone de. xl. Sed qd sumus nos aut que ẽ fortitudo nr̃a: ut tã multis tẽtationibus resistere ualeamus? Hoc erat certe quod querebat deus ad quod nos ducere p̃ tentatiões satagebat ut uidentes defectũ nr̃m: & q̃ nõ nobis sit auxiliũ aliquod: ad eius misericordiã tota hũilitate recurramus. Idẽ sup qui habitat. Cũ ergo tentatiõis ĩpetũ sentimus in cogitatione: statĩ fugiamus ad ipsum: & humiliter postulemus auxiliũ. Oẽs enim aliqñ cadere necesse est: dũ in hoc seculo detinent̃: sed alii collidunt̃ & alii non: quia dñs supponit manũ suam. Sed quõ eos discernere poterimus: ut segregemus iustos ab iniustis: ueꝝ hoc interest inter eoꝝ casus: q̃ iustus suscipitur a dño: ideoq̃ fortior resurget. Iniustus aũt cũ ceciderit non adiciet ut resurgat: imo aut in pudorẽ noxiũ aut in ĩpudẽtiam cadit: aut eni excusat quod fecit: & hic ẽ pudor adi iciens peccatũ. aut fit eis frons meretricis: & iam nõ deũ timet nec hoĩem reueret̃: predicatq̃ sicut sodoma pccm̃ suũ. Iustus aũt sup manũ dñi cadit: & miro quodã mõ etiam ipsũ peccatũ ei iniustitiã cooperatur. Nõne cooperat̃ nobis ille casus in bonũ: uñ meliores efficimur & cautiores. Nõne dñs cadentẽ illũ suscipit qui ab hũilitate suscipit̃. In creatione & redẽptione ceterisq̃ cõibus bñficiis est deus oium sed in tentationibus tãq̃ proprium eũ hñt singuli electoꝝ. Sic eni paratus est & cadentẽ suscipere: & eripe fugientẽ ut uideri possit: relictis oĩbus aliis ei soli operã dare propterea expedit oĩ aĩe deũ tempatendere: tãq̃ non solũmõ adiutorẽ: sed etiã susceptorem: hec Ber. De utilitate etiã tentationum dicit grego. ix. moꝝ. ca. xi. q̃ deus quos p̃dire in assertionẽ illite libertatis cõspicit obiectiõe aduersitatis frangit. Et. xix. moꝝ. ca. x. ponit̃ exemplũ helie q̃ tante uirtutis extitit & tot patrator miraculoꝝ fuit: ut ignẽ de celo traheret & duos quinquagenarios & suos cõbureret: celũ a pluuiis clauderet & mortuos suscitaret: & tñ Iezabel q̃uis reginã tñ mulierculã fugit. Sed illa potentia uirtutis: ista infirmitas custos uirtutis fuit. In miraculis mõstrabatur helias. In infirmitatibus seruabat̃. Ponit̃ etiam ibi exẽplũ pauli cui iesus in conuersione se oñdit: lumen corporis ad tẽpus perdidit & lumen cordis in p̃petuũ accepit: ad ananiam mittit̃: & uas electiõis uocat̃: & post de ipsa ciuitate p̃ fenestrã in sporta dimissus per muꝝ fugit: uñ qui in celo deũ conspicit in terra hoiem fugit. In padisũ ducit̃: & a sathan tẽtatur: & hec oia q̃a uirtus in infirmitate perficitur. Dicit etiã grego. xxii. moꝝ. ca. x. q̃ nemo põt sine tentationũ subiicere: sed aliud est bella fortiter p̃peti aliud bellis enormiter expugnari. Et. xxiiii. moꝝ. ca. vi. dicit q̃ nõ põt in hac uita tentatio deesse peccati: sed aliud ẽ pccõ tentanti resistere. aliud dñanti seruire. Et xxvi. moꝝ. ca. xx. dr̃ q̃ bestia & diabolus antrũ suũ ingreditur & ibi morat̃. i. ĩ mẽtes peccatoꝝ quos tentat: & ad cõsensũ & opatiõnẽ p̃ducit. Sed mẽtes iustoꝝ ingredit̃ nec ibi morat̃: quia p̃ grãm p̃hibet̃. Et ibi dr̃ q̃ cor iustoꝝ licet sustineat diaboli ĩpetum ñ tñ est eius antrũ. Et xxi. moꝝ. ca. iii. dicit q̃ tentatio hũana est qua tangimur & nolentes. Sed demoniaca est: cũ ad consensũ sequẽtes astringit: propter quod. xiii. moꝝ. ca. vi. dicit q̃ antiquus hostis nos ad culpã sine nr̃a uolũtate nõ rapit: & quia quod ipse suggerit ex propria uoluntate implemus: quasi cum ipso nos pariter uulneramus. Et. xxiiii. moꝝ. dicit q̃ tentatio ẽ bonũ signũ qua diabolus eos pulsare negligit: quos quieto iure se possidere sentit: & ideo post baptismũ se dñs tentare p̃misit: ut inueret q̃ membra eius postq̃ ad deũ p̃ficerent tũc acriores ĩsidias tolerarẽt. Et. xxiii. moꝝ. ca. xvi. dicit q̃ hostis plus tentat quos ad iustitiã enitescere cõspicit: ut plerũq̃ plus se urgentẽ tationibus sentiant: q̃ cũ lucis interne radios nõ uidebant: & has tentatiões dominus tẽperat. Vide. iii. moꝝ. capitulo. ii. & xix. dicitur q̃ deus suum electũ custodiendo deserit: & deserendo custodit. Et. ii. moꝝ. capitulo. ix. dicitur q̃ cum multa mala electis eueniunt: dominus ex tempore dispensat: ut que aceruata perimerent possint diuisa tolerari. Et. xxxiii. moralium. capitulo. xii. dicitur q̃ dñs in naribus leuiathã circulum ponit: idest sua potentia eius sagatiam in tentationibus restringit ne contra infirmitates hominum tantum preualeat: quantum perditionis augmento latenter explorat. Et. x. moꝝ. capi. xv. dicitur q̃ deus tentatos nõ de

ferit: qr quo nos durius ex dispēsatione dominus
pcutit eo āplius ex pietate custodit. Et.xxix.moꝝ.
capi.xvi.dicitur ꝙ spiritus sancti grā tentatiōes ad-
uersarii dispensando modificat: ut simul multe nō
eueniāt: & ipe tantūmō que fieri possūt: illustratā
iā dñs animā tangant. Sed.vi.moꝝ.capi.iii.dicitur
ꝙ hostis quasi inermis uincit' cū aperte mala suggerit
sed armatus uenit quādo bona alia latenter iacta
deserēs alia latenter corrūpit. Et.xxxii.moꝝ.xviii.
&.xix.capl'is dicitur ꝙ in hoc distant suggestiōes
behemot a consiliis ꝙ p illa aperte noxia suggerit:
per hec autē q̄si ex bono consulens ad culpā trahit:
& ꝙ astuta eius consilia dū blanda psuasione cōsu-
luntur a form intētione puertunt. Dicit autē.xxvi.
moꝝ.capi.xx.ꝙ non reprehēdimur: si male cogita
tiones ueniūt: sed cū morantur qr in bonoꝝ corda
etiā ueniūt: sed a cordis lumine citius hostē repellūt
& si repētine tētantur: nō cōsentiunt. Quocūq; au
tem modo tētationes electis ueniant: pietates iesu
eis i bonum cōuertit: & hoc mēs delectabilit' ualde
cōspicit cū eā spōsus ad suū cubiculum itroducit.
De hoc Ber. dicit i sermōe.xxiii.super cātica: loqns
de cubiculo spōse: ubi uocat cubicl'm spōse modū
regiminis quē deus tenet circa electos. Est igt locus
ubi uere qescēs & qetus cernit' deus locus omnio
non iudicis: nō magistri: sed sponsi. Clare ibi agno
scitur misericordia domini ab eterno & usq; in eter
num sup timētes eum Et felix qui dicere pōt: pri-
ceps ego sū omniū timētium te & custodientium
mandata tua. Stat ppositum dei: stat sentētia pacis
timētis eū: ipsoꝝ etiā dissimulans mala: & remune
rans bona: ut merito mō eis nō tantū bona: sed &
mala cooperentur in bonum. O solus uere bea
tus cui non iputauit dominus peccatū. Nam quis
nō habuit peccatum? Nemo. Omnes enim pecca-
uerunt & egēt gloria dei. Quis accusabit aduersus
electos dei? Sufficit mihi ad omnem iustitiā solum
habere ppitiū: cui soli peccaui. Omne qđ mihi ipe
non iputare decreuerit: sic est quasi nō fuerit. Non
peccare dei iustitia est: hominis iustitia indulgentia
dei: uidi hoc & intellexi illius sentētie ueritatē. Ois
qui natus est ex deo nō peccat: qr generatio cele-
stis seruat eū. Generatio celestis eterna pdestinatio
est qua electos suos deus dilexit & gratificauit i di-
lecto filio suo ante mundi constitutionē: Sic in scō
appentes sibi ut uiderent uirtutē suam & gloriam
suam quo eius forent consortes hereditatis: cuius
& appent conformes imaginis. Hoc igitur aduerti
quasi nūq peccasse: quoniā & si qua deliquisse ui-
dentur in tempore: nō appet in eternitate: qr chari-
tas patris ipsoꝝ cooperit multitudinem peccatoꝝ.
Et dixi beatos quoꝝ remisse sūt iniquitates & pec-
cata. cum subito tanta quoq; mihi de me suborta ē
fiducia: & infusa letitia est: quātus in loco horroris
.ia. in loco secunde uisionis. Gauditii reproboꝝ non
precesserat timor. Ita ut mihi uisus sim: tanq unus
ex illis esse beatus. O si durasset. Iterum atq; iterum
uisita me domine in salutari tuo: ad uidendū in bo
nitate electoꝝ tuoꝝ: ad letandum in letitia gentis
tue. O uere quietis locus: & quem nō imerito cubi
li appellatione cēsuemus: in quo deus non quasi
turbatus ira: nec uelut distentus cura prospicit: sed
pbatur uoluntas eius in eo bona beneplacēs & per
fecta uisio ista nō terret: sed mulcet: inquietā curio-
sitatem sedat: nec excecat tusi fatigat sensus: sed trā
quillat: hic uere quiescit'. Tranquillus deus trāquil
lat omnia: & quietū aspicere quiescere est: cernere est
regere: post diuturnas forensium quasi lites causa-
rum dimissis a se turbis causaꝝ molestias declinātē:
petentē de nocte diuersoriū: cubiculū introeuntē
cū paucis quos hoc secreto & hac familiaritate di-
gnat' eo certe securius: quo securius quiescentē: eo
serenius se habentē quo placidius solū intuentem
quos diligit. In hoc archanum & in hoc sanctuariū
dei: si quem fortasse nostrum aliqua hora rapi con
tingerit poterit quidem h cū ad nos redierit gl'iari
& dicere. Introduxit me rex in cubiculū suum: huc
usq; Ber. ad litterā i predicto sermone. Non propē
hoc autem electoꝝ peccata sunt eis minus deflēda
& lamentanda: qr deus inde eis eliciat bonū. Sed tā
to magis debet quisq; gemere deū offendisse: quā-
to magis sentit ipius bonitatem: eius malitiam in
offēsis horribilibus noluisse derelinquere: imo q̄si
isti soli sciunt flere: & suas malitias cognoscere: &
solum in eternum domini misericordias decantare
Quod autem electorum peccata sint uere culpe &
ideo displicibiles: licet sit p se notum mēti illumīa
te: qr impossibibile est ꝙ summo bono nō displiceat
malitia & ꝙ sūme iustus non puniat male acta tn̄.
Gregorius hoc aperte asserit & probat libro moꝝ.
.ix. super illud. Iob.ix. uerebar omnia opera mea sci
ens ꝙ non parceres delinquēti ubi dicit' ꝙ nequaq̄
peccato pcitur: qr nullatenus sine uindicta relaxat':
Et ibi probat ꝙ delinquēti pcitur: qr petrus negās
respectum saluatoris: ad contritionis lachrymas
uocat': & paulus in terra xp̄m persequēs ab eo de
celo conuertitur. & non sine ultione pcitur: quia uel
homo punit uel deus cum homine: unde & de pe
tro subdit': ꝙ egressus foras fleuit amare. Et de pau
lo. Ego ostendam illi quanta & cetera. Similiter po
nit ibi exemplum de dauid cui cum post contriti-
onem dixisset dominus: trāstuli peccatum tuum:
tamen post multis cruciatibus afflictus: ac fugiēs
filii persecutionem: reatum culpe quam perpetra-
uerat exsoluit. Similiter ponit exemplum de pec
cato originali: quod licet nobis dimittatur i baptis
mo: tamen ex hoc adhuc corporaliter obimus: &
sic pius iesus & parcit dimittendo culpam: & nō ex
toto parcit: quia semper infligit aliquam reatus pe
nam: propter quod patet: ꝙ nullum peccatum est
impunitum etiam in eo qui facit illud: sed maxima
charitas iesu ipsas penas punitiuas preteritarum cul
parum in electis per uirtutem patientie cōuertit in
maxima lucra meritorum: unde & ipsas punitiones
eisdem facit cooperari in bonum. Sicut pater in pre
dictis exemplis. Et licet aliquas penas ab electis re

quirat dei iustitia: tamen principaliter penã soluẽs
est pijssimi iesu pena pro nobis in sua passione as-
sumpta: propter quod electi transportantur tan-
tum in bonum iesum: uidentes ꝙ ipse solus est
bonum redempte nature: quod principaliter gau-
dẽt & dolent ĩ xp̃o iesu illo duplici dolore & dupli
ci gaudio supra descripto. Et tãtũ reputant se imẽ-
sum gaudiũ quod deus hẽt in se: & quod assũpta
natura hẽt in uerbo: ꝙ omnia alia gaudia huius ui
te quasi fugiũt ut dolorẽ: & ideo nec ab ipsis terre
nis gaudiis mentalit̃ ĩmutant̃. Intellige sane ꝙ
licet isti habeãt naturales passiões & leticias quas
xp̃i pietas ĩ eis duplicat: in quietẽ mẽtis & ordinẽ
uirtutis ex ipsis nõ pdunt. Similiter tantũ repu
tant fore dolendũ de diuinis offẽsis: tam a se q̃ ab
alijs ipse cõmissis: & maxime de illo crudeli oppro
brio quod deus ap ĩpiis iudeis recepit: & a nobis
ex cõtemptu recipit ĩ natura assumpta: & de immẽ
so dolore quẽ ex his xp̃s pro nobis sustinuit: ꝙ oẽ
aliud tristabile eis quasi nihil occurrit pp quod ipsi
gustant gloriã xp̃i dei ut sũme bonum: & ꝙ non
potuit eis melius fieri q̃ ꝙ humanitas xp̃i uniret̃
uerbo ĩ qua sũt & ipsi uniti in tantũ ꝙ saluo ordie
quem deus statuit: nunq̃ potuit deus ipsismet ele-
ctis melius facere q̃ xp̃m assumere ĩ unitate perso-
ne. Nec unq̃ potuissent uenire ad illũ gradũ ĩ quo
gustant deum nisi per hominẽ assumptũ: etiã da-
to ꝙ eos saluasset sine assumptione nostre nature.
Ita etiã fit magnus iste iesus in cordibus suis: ut q̃
si uideatur eis ꝙ omnis creatura ordinetur ad chri
sti honorem: & ꝙ propter hoc a deo sit facta: un-
de & ipsum christum iesum uident ĩ immensitate
cordis sui omnium creatorum continere gloriam.
& pro omnibus deo gratiam & cultum latrie red-
dere: in tantum ꝙ christus perfecte reddit gratias
deo pro creatione demonũ & omnium dãnatorꝝ:
& qr uidet ꝙ eorꝝ creatio sibi & suis electis ad ma-
gnũ honoris titl'm seruit: iõ ex toto xp̃s secuisserat
ut recõpẽset ditati laudes & grãs & debitũ cultũ:
quẽ uidet illos ĩpios demões & dãnatos in seipsis
diuinitati auferre: q̃uis ñ possũt sibi auferre qn eorꝝ
cruciatibus honoretur per iustitiam punitiuam.
Et sic uides ꝙ in christo iesu deus recuperauit quic
quid per demonem tam in se: q̃ in dãnatis uideba
tur perdidisse: licet ex hoc iustissimo ordine demo
num & dãnatorum eorum exigente malitia: nũq̃
sit saluatio secutura. Ex hac autem ratione potes
uidere ꝙ christus homo omnes sedes ruentium
demonum iuste possidet: & ideo iuste suis mem-
bris tribuit secundum gratiam quam eis mensura
uit in merito mortis sue. Vides etiam quomodo
christus iniurias loco dei recepit. In ip̃o enim iesu
tanq̃ in coniuncta sibi natura deus doluit: & ui tu
peratus fuit ab iniuriis omnium culparum: & om
nium malorum que unq̃ a demone uel homine
sunt commissa uel cõmittentur: propter quod de
fectum quem non potuerunt facere culpe in deo:
fecerunt in homine assumpto: & ideo ipsi homi-
ni assumpto potestas iudiciaria ẽ tributa: sicut chri
stus dicit de se. Et potestatem dedit eis iudicium
facere &c. quasi dicat. Sicut ipse uice dei iniurias ho
mo deus doluit: ita ipse illarum iniuriarum senten
tiam apparẽs in humana natura dictabat. Ex da
tificatione autẽ istius status in cognitiõe predicto
rum tam sui q̃ dei q̃ etiam proximi exeunt isti sta-
tus: & uirtutum sublimia exercitia. Primus sta-
tus est una obedientia dei letificata & quietata in
omnibus penis: tormentis: & uerecundiis: ac dam-
nis: propter honorem dei & propter conformita-
tem similitudinis amati christi: & non tantum ani
ma portat patienter: sed & letãter: imo ad similitu
diem christi iestimalibi charitate anima omnibus
electis coniuncta desiderat & petit a deo pro sua
maxima gratia: ꝙ omnes penas & uerecundias: &
omnia mala penalia electorum que debent sustine
re pro peccatis suis: uel quomodocũq; aliter. Siue
in hac uita: siue in purgatorio sibi tribuat: & ipsam
faciat sustinere: nullũ aliud petens ab ipso deo pro
pter istorum sustinẽtiam premium: nisi ꝙ electi li
berentur ab eis: & liberere ipsi deo fruatur. Isto.n.
modo sentit anima ꝙ christus omnium electorũ
portauit dolores: & quãtum est ex se uoluisset om
nia membra sua esse ab omnibus penis etiam tem
poralibus libera: nisi diuina sapientia & uoluntas
aliud ordinasset propter membrorum cõformita
tem ad caput: & isto modo exponit Hylarius illã
orationẽ xp̃i. Pater si possibile est trãseat a me calix
iste. Exit etiã iste status ex experiẽtia predicte cru-
cis: ita ꝙ semper occupat mẽtem suam in christo
dilcõ. Et hoc quinq; modis. s. semper aliquo isto-
rum modorum mẽtem suã replendo de ipso chri-
sto. Primo cõtẽplãdo eius naturã diuinã & hu-
manã: & personalẽ unionẽ. Secundo eius dulcis
sima nomĩa. s. filius dei: imago patris: uerbũ: sapiẽ-
tia: lux: splẽdor: radius: & cãdor lucis eterne. Et quo
ad humanitatẽ: Iesus sanctus inocẽs: ĩpollutus rex
regũ: & dominus dominãtium: nazarenus: crucifi
xus: filius uirginis & paupis mulieris: magister ue
ritatis: & similia. Et nomina designãtia psonã ĩ du
plici natura: sicut christus icarnatus: emanuel: & si
milia: in q̃bus anima gustat sapide d. spõso. Oleũ
effusum nomen tuum. Tertio modo implet se
christo: cõsiderãdo eius uite exemplum: pauperta-
tem: humilitatẽ: patientiã: ieiunium: & omnia alia
que in ultimum mortis supplicium terminantur.
Considerando quarto eius uerba que sunt dul-
cissima. Quinto singulariter considerando ea
que per suum corpus transierunt: uel inflicta fue-
runt a malignitate persequẽtium. Sicut sunt claui
& lancea: uel sibi inherentia ex uoluntaria assũptio
ne nostrorum defectuum. Sicut sunt cibi & potus:
& ipsorum purgationes: que quanto sunt uiliora:
tãto magis dignatiue assumpta: ac per hoc ma-
gis in eius amorem transformatiua mẽtem deuo-
tam. Exit etiam status alius ex cognitione pre
dicta: ꝙ plene elongatur ab omni causa mali: qua

in oibus semp uidet deum optimum: & ideo deo nullum dat defectum: seipsam nõ potest uidere n[illegible] si omniũ malorum radicẽ & abyssũ infernũ ut di-ctum est supra: proximum semper uidet cũ omni amore. Et si aliquẽ uidet peccare: nõ ipsum despi-cit uel ei insultat sed compatitur & lamentat pro ipso & considerat ꝙ ipsa multo peius ruisset nisi di-uina gratia prouidisset: ꝓximũ autem quãtũcunq; sceleratũ ꝑ tanto sibi preponit: qr donec nõ est dã-natus ultimo: semper credit ꝙ deus eruet ipsum de suis pessimis malis: & ad maiorem gradũ gratie q̃ ipsa habeat ipm̃ eleuabit: uel saltem ipm̃ põt eleua-re qr est multo minus indignus q̃ ipa sit. Et hoc est quod dicit Gregorius in libro.xxiii.mor.capi. xii.ponens exemplum de Stephano: & paulo. Ste-phanus enim si statum presentem considerauit in paulo multo se illi p̃ferre potuit: dũ eum sic crude-liter lapidauit xp̃m confitentem. Sed si p̃undit eius futurũ statum in apl'atus gradu: multũ se illi impa-rem potuit reputare. Exit etiam de hoc ductilis obedientia q̃ semper inspirationi interne obedit & de uirtute in uirtutem eius ducatu ꝓcedit & quãto plus ꝓficit: tanto plus se sub deo humiliat & suam rebellionẽ accusat & tãto semper sibi magis sentit superesse quo tendat: & sub ducatu gratie sic ẽ mor-tua in suo abnegato: ꝙ sic quietatur in suis penis & tentationibus non delectatis nec cõsentiens. Sicut in eleuationibus & gustibus mẽtis. Et tanto secu-rus delectatur in his q̃ displicent sibi secundũ suum carnalẽ affectum: quãto magis ẽ secura in eis ꝙ ibi nõ delectatur nisi propter honorẽ diuinũ. In conso-lationibus uero quãtũcũq; spũalibus si uidet se in eis semper sibi est suspecta ne delectetur in ipsis nõ tota'liter pp deum sed pp suiipsius amorẽ. Et quia ipa toto suo studio insudat ꝓꝓrio amore mori & i solam dei uoluntatem transirem: ideo studet in sola dei uoluntate stabiliri: ut i ea sit mortuum: tam de se ipsa: q̃ de omnibus creaturis: & uoluntatis plena & contenta de eo quod fecit deus in se ipso: & in omni creato: & maxime de mensura distributa uni cuiq; electo in participatione meriti mortis xp̃i: ut nihil uelit de se: nec de aliquo creato: nisi illud qd̓ ꝑ destinatrix gratia unicuiq; disponit in xp̃o iesu: pp ipsius ineffabilẽ charitatẽ. Ratio autẽ huius contẽ-tationis uolũtatis est, qr iste sublimis status illumi-nat & certificat mentẽ ꝙ deus in omnibus optime facit: & ꝙ omnes electos ducit ꝑ illã uiã q̃ melius eos ad predictũ xp̃i meritũ adducit: & ꝙ oĩa mala & bona facit & ꝑmittit deus euenire ad melius se-cundũ illum optimũ ordinẽ quẽ ab eterno elegit. Quia uero xp̃us iesus illud qd̓ in seipso compleuit in nobis per spiritũ sanctũ uegetat & facit nos sibi assimilari de nouo & supiora mẽbra coop̃in mio-ribus hierarchico ordine statuit. Id circo ille perfe-ctus status qui descriptus est supra quietis mẽtalis nõ inducit negligentiã nequirtutũ conatum: & cõ-tinuum gemitum orationũ excludit: quin potius tum ponit animã in perfecto charitatis ardore: totã eã euiscerat ad fugã omnis mali in se: & ad succur-sum ꝓximi omnibus modis quibus decet. & ad cõ-tinuum gemitũ ut qd̓ factũ est in celo xp̃i iesu de complemẽto uolũtatis diuine fiat & in terra mem-brorũ suorum: & est sollicita exorare ꝓ succursu di-uino tam sibi q̃ ꝓximo: qr ipsa ẽ bene certificata ꝙ istud quod est factũ in xp̃o de nobis debet ꝑ influ-xum spiritus sancti totũ fieri ꝑ nos ut assimilemur & configuremur nostro capiti xp̃o iesu. In quo: & per quẽ quicquid boni agimus opamur. Quomõ enim potest in illa anima negligentia cadere q̃ tota in se est mortua: & solum uiuit in xp̃o: & tota se im-molat deo pro honore dei & pro salute ꝓximi nul-lo respectu habito boni proprii: sed solũ beneplaci-ti dei & similitudinis cordis iesu xp̃i. Aut quomõ cadit supra spiritũ libertatis in illa anima incompas-sio ad proximũ in tribulationibus: quãdo ipsa aĩa est tota sic data amori eius: ꝙ omnes eius tribulati-ones petit a domino sicut dictum est supra super se euenire si deo placeat: & illum liberari ab eis: unde ista aĩa optime fugit pestem illius uenenati erroris: spiritus libertatis: imo potius malignitatis. Illi enĩ mortis filii ex hoc uerissimo principio ꝙ nos nihil boni possumus sine gratia: uolũt: ꝙ quicquid faci-mus sit a gratia: ac per hoc comedere: & fornicari: & similia dicunt in nobis nõ esse culpas: qr gratia mo-uet: ut dicunt ad ista. Sed hec illuminata crux gratie dicit ꝙ libertas arbitrii defectiua stat coiter dum su-mus in uia cũ gratia: & ideo potest cõtra lumẽ grẽ & diuine legis agere secundũ suũ maliuolũ appeti-tum. & sic agendo destruit in se gratiã & hoc est pec-care: & qr hoc libere elegit contra remorsũ gratie: & imperium legis diuine: ideo se auertit a deo ac per hoc facit sibi falsũ deũ delectatione quã elegit: pp qd̓ iustissime in eternum damnatur. At econtra aĩa illuminata in hoc gradu licet uideat ꝙ ꝑ se nullum bonũ potest. Videt tamẽ ꝙ male agere põt: & suffi-cit ad dãnationẽ: & ꝙ habita gratia põt ex malitia ꝓpria operari contra gratiã: & ex sola grã põt grati-am custodire: & secundũ illam operari. Et qr gratia ramificatur in habitus uirtutũ donoꝝ: & beatitudi-nũ quoq; ẽ strenue: faciliter: & delectabiliter opera-ri similia xp̃o iesu: & omnia cõtraria aspnari: idcirco talis aĩa est in continua fuga maloꝝ & exercitio bo-noꝝ: qr semp sicut debet recognoscit a grã: & quã-do ab his deficit uel bonũ obmittendo uel malum cõmittendo semp se recognoscit ream & solã cãm & sibi est quasi infernus uitiis subdi affectu ul' actu uel in his delectari: uel bonũ fastidire ex qua sibi ui-det iferni iuste a diuina iustitia alium ifernũ penalẽ & econtra est sibi deliciosa paradisus a uitiis habere affectum liberũ: & operari secundum similitudinẽ uirtutum dei hominis xp̃i iesu: & uidet ꝙ gratia ꝓ-prie habet assimilare deo animã secundum uirtutes quas operat ẽ in assũpta natura unde totũ ipetum cordis talis aĩe grã inducit ad eligendũ q̃. ꝓ pas ele-git: & fugiẽdũ qd̓ fugit: & in his solis quiescit. Vn-de diligit uirtutes pp se: & odit uitia ꝓpt se. Nec ũq̃

ē aīa pfecte recta donec diligit bonū uirtutū pp se & malum uitiorū odit pp se. Excludit ergo solū status pdictus uacillationē fidei in credendo qr certissima est: qr quicquid petit p electis accipiet: uel melius. Excludit etiā anxiā inquietitudinē mentis: quid uelit facere xpus de seipsa uel de alio quocūq: & curā superfluā de futuro: qr in solo presenti tota rapta in deo & quietata in cogitando & trāsformādo se in dolores & gaudia pnominata superius nō dubitat quin deus in omnibus puideat ad melius electorū: & ad complēdū in mēbris quod in capite iam est factū. Ipsa uero sic est contenta de eo quod sibi & aliis deus fecit in xpo q ipi deo renūtiat de omni alio bono qd possit sibi dari nisi in xpi merito amoroso: & hoc est uere esse pauperē & abnegatum in xpo. Isti autem statui ipse benedictus iesus uidet participiū tribuere duplicis status quē i seipo habuit in hac uita. Sicut enim simul ipse fuit uiator & cōprehensor & inabyssatus in doloribus & fruitione trinitatis btē. Sic mirabili & desiderabili mō concedit tali aīe q duplici predicto dolore i sua cruce transfigitur: & ad gustandas illas duas glias eleuatur & ista duo mutuo se argumētant. Quanto enim plus gustat & amat illas duas glias. s. trinitatis & dei hois: tanto plus horret: dolet & sētit illos duos predictos dolores & iniurias factas ipi deo & hoi assumpto: & quanto plus in istos dolores trāsformat tanto magis se conuertens ad illorū gloriā iocūdatur & aliquādo absorbetur solum a gaudio Aliquando trāsfigitur a dolore. Aliquādo mirabili modo unū nō ipedit aliud: sed in utrūq tota transfertur qd male inexperta mēs porent estimare. Et in huiusmodi operatōibus quibus spiritus sanctus miris modis agitat aīam sibi deuotā: ualde parum cōcludūt sophismata philosophantiū: qui falsis rationibus sepe pbant ipossibile fore multa fieri que mens illuminata cognoscit certa experientia in se a pio iesu esse completa: & cū hoc clare cognoscit q usitatus modus sapientis iesu est ista abscōdere a sapientibus & prudentibus: & ea puulis reuelare: & quasi in omni materia multū intrinseca deuotioni iesu idē cōtingit: qr in ea multi studentiū huius tēporis sicut in re sibi ignota calculāt sibi multa uerba uaria & indocta: & spiritus sanctus ostendit suis discipulis: qr in his sola illa experientia facit artem.

In tali autē transportatione cordis est multiplex gradus. Aliquando enim sic absorbetur: ut a se tota transeat in amatū & nihil sentiat de se uel de nullo. Aliquando pōt sentire q circa se fiūt: licet sensibus non possit libere uti. Aliquādo pōt libere sensibus suis uti sed non pōt uacuare extrinsecis curis proximi. Aliquando uero tanta spiritus sci fortitudine roboratur & tanta capacitate dilatatur: ut plene trāsformata in suprema parte sue mētis repletā: tā de xpi crucifixione: q gloria possit sine sua dānosa distractione plenarie curis intendere proximorū: imo tunc solū est status prelationis perfectus: qn sic ē p donū spūs sancti roboratus. Sentit autē aīa tantam fortitudinē sui in deo: ut facile & iocundum sit sibi omne peccatū mortale uitare: & multitudinē uenialium: & talis mens si ex deliberatione eligeret aliquādo peccare uenialiter: plus horret istū suum defectū: & magis corā deo de hoc facit lamētū q faciat sepe mēs ifirma si caderet imortale. Et talis mēs studet ex tota se oēs attractiuas consolationes sesuum deuitare: unde plus timet excedere i delectationibus sēsuū: que sibi a diuina bonitate conceduntur ut eis utatur q mens infirma studet fugere delectationes peccatorū: unde studet ieiunare quātum pōt ab omni delectamento tereno: & studet fugere oia lamēta q posset facere de suis penis: & illatis iniuriis sine peccato. Et studet simpliciter fugere solatia creaturarū: nisi inquātū in deū tendūt totā se & sua cōmittens deo. Aliqn etiā sic absorbet a trinitatis gloria: ut tūc ieiūet ab omni creato: & i nulla creata gloria delectetur: & nec se ipsā sentiat: sed solūmō deū Et hec est perfecta pax: & lectus sponsalis minimo nii anime & dei. Et hic sponsus adiurat omnes creaturas quātūcūq btās: ut merito dicant filie hierusalem: ne hanc dilectā excitare & iquietare psumat.

Attende autē diligenter: q totus conatus istius status est mētē sub diuina obediētia plenissime stabilire: & a seipsa totaliter deficere: ut possit transire i uirtutes perfectōes similitudinis iesu xpi & sue matris sanctissime: pp qd cū multa dulcedine tenet inimicos suos in pntia dei: orando p ipis: & libētissime inuenit uias quibus cū utilitate aiarū suarū possit eis externus seruire: & etiā spūaliter & tēporaliter promouet. Affectus uero amicorū maxime carnaliū & sibi temporaliter obsequentium licet gratāter recognoscendo debite ponderet: tamen ē sibi semper suspectus: ne excecatio amoris pprii eū decipiat i eisdē. Peccantibus autē & ruentibus tanta cōpatitur miseratione: ut quasi mater uidetur eos pturire de nouo & lamentabiliter eorum defiet scelera & ardētissima charitate in conspectu dei se suis bonis spoliat cum tamen semper in se nihil uideat: dona tamē dei eis applicat usq ad ultimum sue salutis. Ex quo etiam sequitur q in predicte charitatis uigore sibi oīa duplicatur: tenet tñ circa eos debitas distinctionis cēsuras: secundum q ipismet peccatoribus & cōmuni statui expedire uidetur: maxime si ad eū pastoralis cura pertineat nec ppter hoc attēdit multorum huius temporis pluseorū duritiam qui in aliorum ruinis & penis uolunt mundo suam hypocritalem iustitiam ostentare: qui impii nō attendunt q crudeliter pdunt animas: pro quibus benignus iesus dignatus est mori: qui quassatam arundinem non confregit & lignum fumigans non extinxit. Si quādo uero status pdictus dispensatiue pmittatur in insipiditatem bonorum decidere: q iugum dñi suaue sibi asperum uideatur: impios se reputāt & se benedictum iesum dementiri accusant qui dicit. Iugum enim meū suaue est & onus meū leue &c. Et ut breuiter cōcludā ad istū statū reducit alta pfectio quā deus dare dignat i uia in natura corrupta. Mul

ta q̄ spectāt ad pfectiōem huius crucis requre supra libro.ii.ca.v. Et lib.iii. cap.tertio. Quarta crux q̄ proficientiū esse uidetur in hoc consistit: q̄ aliqua principia superioris status pregustat: & ad illū statū quando deus animā preuenit i gustibus: toto mētis conatu anhelat. Quia uero multū a perfectione deficit: adeo quando diuinis priuatur gustibus: stati de sua ifirmitate despat: nec credit nisi cū multa formidine & obscuritate: q̄ deus eam multū tenere diligat: nec q̄ eā uelit erigere ad uias pfectionis sequēdas. Multū ista uacillat inter bonū & malum. modo uitā imutat: & sibi multas regulas de suprapositis firmat: & quādo sentit uel modicum gustū: statim se credit ascendere sup pennas uentotum. Et quia adhuc non ē seipsa uacua: ideo multum libēter gustat deū ut seipsum promouētem: consolantē: & dotantē uirtutibus: & nisi sibi caueat super uentū proprie reputationis ponitur & alliditur ualde. Sed quia benedictus iesus eā ad pfectionē elegit: stati ipsam lumine sue claritatis illustrat: & in suū rediens nihilū: ad horā amorē illius castigat: & ei totā semetipsā euacuat. Sed post modicum ipā in seipam reintrare pmittit: ita q̄ sibi misericorditer subtrahit sentimentū quod dedit: propter quod anima talis portat semetipsam ut clauū i corde: quē reuere dolor est ex remorsu conscientie & extirpare non preualet. Aliquando datur sibi humilitatis sensus: ut querat & circueat per creaturas quas spirituales audit: & quasi per eas se credit posse deuenire quo tēdit. Et quia deus ipsum semper i humilitate nutrire disponit: sepe per eorū uerba & consortia multa bona sentimēta & feruorum gustus sibi dominus uidetur tribuere. Permittit autem dominus i his sibi multas simplicitates: & sepe deceptiōes: quas tamen ex radice pie intentiōis & sua bonitate supportat: & ad utilitatē multarum experientiarū ei tribuit euenire. Hic status non potest semetipsum profūdare in cognitione sue abyssalis malitie: quia cecitas sua semper uelamen excusationis apponit: nec potest plene in rectam ferri estimationē proximi: imo sepe uiros pfectos propter suam experientiā de modico defectu qui forte ē profectus iudicat: quia tamē tendit ad perfectum: in tali iudicio nō durat. Hic status cum dulcedine fruitur amico & suauiter eum stringit i brachiis coram deo. Et licet uelit ferri propter pceptum domini ad inimicorum amorem: tamen cū difficultate: & ad minus cū modico sapore potest ferri in eorū amorem: & adhuc habet de uelamine malitie ad excusandū suum defectum: dicendo q̄ eos bene diligit inquantū persequūtur & affligūt. Sed zelo mouetur cōtra eos: quia destruūt cōmune bonum. Quia uero ad perfectum tendit semp est sibi in his suspecta iudiciis: & licet difficulter: tamen exterius eis seruire conatur. Aliquando uero contingit q̄ tales erūt dotati gratiis gratis datis pro utilitate proximi: & propē exteriores penitentias quas libenter faciūt & fecerūt ad magnā famā deueniūt populorū. Et quia eis uidetur q̄ reuerentia populi & fama cedat in eorū utilitatem & diuinum honorem: sepe hic zelator efficitur fame sue: & quasi uxorē propriam uult custodire intactā: ideo & suos mordaces horret sicut destructores cōmunis boni & reuerētiam sanctitatis: & laudū preconia uidetur gustare: sicut conchilia siue marine ostree totē celi: omnes laudes sibi factas credit ex puritate mentiū: & ex diuina ordinatione procedere: omnes mordentes & detrahētes sibi credit cū diabolo cōmercium habere: & sepe extra se effusus seipsum in semetipso ubi est totus defectuosus nō uidet: sed in ore populorū se conspiciens: talem aliquādo se reputat: qualē ipsum adulatores populi mentiūtur. Et in hoc q̄ uidet sua exemplaritate uel predicatione conuerti: quasi se credit ad participium uirtutū iesu accessisse: quia secum se uidet q̄si populi saluatorem. In his autē omnibus abyssales deceptiones sui carnalis amoris impie latent: & ubi se dicit zelare salutē populi & honorem dei: ibi suam uanitatē & luciferianā superbiā cecus pascit. Quod si miser ille uellet seipsum de propria cecitate conuincere deberet se examinare q̄tū studuit & profecit in portādo hilariter suas reprehēsiōes: detractiones & infamias pro sustinēda ueritatis: & quātū in suis opprobriis & penis studuit honorare deū et proximū: ista cū mētis et corporis leticia supportādo: & inferentes uisceraliter diligendo. Quod si iste nūq̄ uoluit: uel si habuit amare sustinuit: certus sit q̄ in laudibus populi: & in zelo sue fame amorem carnalē fimet in contumeliam dei nutrit. Non dico autem q̄ iste debeat mala facere: ut incurrat infamiā: sed debet laudes horrere: sicut falsitatis preconia: cū in se ipse sentire nō debeat nisi malū: propter quod sibi debet uideri q̄ i hoc exacerbet deus: q̄a laudat peccator: iniquus benedicit. Attendendū ē uero: q̄ aīa que in his alterationibus a domino adducit ad perfectū: quātūcunq̄ uideat magnā sui utilitatē i populo: & si aliquādo permittat tali sagitta feriri: nullo tñ modo potest i hac pcussione subsistere: quia iā incipit sue utilitatis cognitione repleri: & iā desiderat i solū iesum trāsportari: propter quod molestissimū est sibi applausu populorū laudari: & quādo uitare non pōt: portat sicut purgatoriū sibi datū semp contra laudes: suos quos nouit defectus opponēs: & i his tantū proficit: q̄tum ad perfectionē tendit. Si uero se sic laudibus populi nō opponit: sed ut crudelis lamia mamas nudat suarum appentū gratiarum: quibus lactat ipsos catulos sui fastus: absit q̄ talē censeā in cruce proficientiū cōtineri: qn potius uel infima cruce inferius posita: que multū hypocrisis hēt āmixtū: talis cōtineri cēsendus est: uel si multū ad talis laudis acceptionē dilabit i cruce sue uanitatis: pibit exclusus ab oi cruce uirtutis: nisi resurgat & i ipsa configet clauis supbie eleuatus: sicut eleuatus fuit i cruce picerna ipu pharaonis: q in hoc mysterio diabolū repsentat: cui & hic celos sue uanitatis

ministrat: & q̄ peius est se seruire dn̄o gloriat̄. Et
esto q̄ nō ad tātū ascēdat sui faustus ut dānari me
re it̄: tamē oēs uirtutes mētis sue p̄dicta labes sic dā
nosa cōtrahit: & augmētari nō sinet ut i uiam sp̄us
eū teneat super uanū. Respectu etiam dei status
iste nō est clarificatus nec quietatus: imo sepe opa
dei discutit: & quid de seipso deus facere intēdat an
xia sollicitudie querit: & qr adhuc semetip̄m minus
diligit licet ad sp̄ualia bona qr ea non p̄ōt ut uellet
possidere pacifice de dei sepe cōquerit̄ bonitate: &
sepe est incredulus de altis uirtutibus p̄fectoꝝ. Et
qr benedictus iesus ut pia mater amorose: ut pius
medicus p efficaces medicinas hūc intendit ad per
fectionē adducere: ideo ipsum sepe ut eū i p̄pria re-
cognitione expertum faciat: tentationibus subiicit
sp̄ualibus & carnalibus & noua uitia i suis p̄onibus
uanitanbus inexperta in xp̄o excitari p̄mittit: gu-
stus & delectationes suas subtrahit: imo etiā lumia
q̄ dederat sibi obscurat: & cū rā mēte q̄ carne sic tri-
bulationibus circūcingit & ut iste quasi se reiectū a
deo hēat reputarī: unde & sepe cū multis lachrymis
clamat. Quare oblitus es mei & q̄re cōturbas me:
imo sepe quasi p̄pe desperationē eū sic dimittit ut
lamētum iob sibi deus uideatur de nouo formare.
Vnde etiā timens se totaliter dānandū sepe dicit: p
eat dies in qua natus sum. Sed qr deus ip̄m ad p̄fe-
ctionē adducit hic eū non dimittit nec quasi de sua
dānatione p̄pe eū dolere p̄mittit. Sed qr uidetur
sibi q̄ a planta pedis usq̄ ad uerticē ip̄e totus & in
tus & extra sit dei iiuria: ideo tanto excādescit odio
cōtra se q̄ si nō timeret deū offēdere seip̄m totū si
posset cōtereret: ut lagūculā figuli cō tritiōe p̄ualida.
Tūc factus ē magr̄ lamētoꝝ scripture: & ualde be
ne retorquet in se & ea recolligit p scripturas: quia
multa sunt & dolorose p̄clamat: & dolor mentis
illius aliquando eū reliquat in contritionis lachry-
mas: & cū magno gaudio sue nihilitatis gustu ip̄sū
sic sub deo inabyssat ut clamet & dicat: peccaui sup
numerū arene maris & ml̄tiplicata sūt peccata mea.
Et non sum dignus uiderē altitudinē celi pre multi-
tudie inq̄tatis mee: qm̄ irritaui iracūdiā tuā: malum
corā te feci. Et similia multa adducit. Aliqn̄ uero
duriori supplitio lachrymis priuat̄ & contritionis
dulcore: sed sic repletur experiētia suoꝝ maloꝝ &
sic p tūc euacuat̄ experiētia uirtutum in se q̄ i odiū
sui totus dissecari uidetur & in eius mēte fit turbo
tēpestatis quo experiētia certa qua sua malitia pal-
pat tanq̄ hūilitas ex una parte pugnat & una data
superbia cōtra se ipsum & in magna p̄te tota sancta
sic eū ex alia parte facit excandescere in iram & hor
rorem totius esse sui q̄d̄ cōfringitur & dessicat̄: str̄i
det dentibus: & quasi i omnibus ossibus cōquassa
tur: & se sepe pugnis p̄cutiens affligitur fortissime
q̄ cōscientia eū retrahit a sui dilaceratiōe totali qr
sic amaꝝ gustū hēt de odio sui q̄ uidet̄ sibi q̄ suo
rum doloꝝ remedium foret si totum se dentibus
rodere posset. Tunc & locū solitudinis petens nō
cū lachrymis qr ignis iracūdie sue quasi omnes cor

poris humores absorbuit: sed cū terrifico rugitu tā
dolorosos tumores mittit ad celos: q̄ q̄si ictus ful
guris de suo corde ad confringendū celū uidet̄ ex
ire & in principio quasi p̄pe desperatiōis foueā ti
multū longe a desperatiōis malitia clamat. Vt q̄d
deus tardas me suffocare in penis? Qui cepit ipse
me cōterat soluat manum suam: & succidat me: &
hec mihi sit consolatio: ut affligens me dolore non
parcat. Tunc q̄ in odiū sui rugitus & cōmotiones
tales facit in uentre suo tam mentis q̄ corporis: q̄
uidetur quoddā infinitū tonitruū: q̄d̄ in nubis con
strictione iactetur. Puto aūt q̄ inter dolores uirtu
ales iste sit magis afflictiuus: & magis corrodere ui
detur̄ omnes potentias tā mentis q̄ corporis: & in
tantū ascendit: q̄ anima potius eligeret oīa marty
ria que unq̄ fuerunt facta q̄ tanta doloꝝ dissecatio
ne perscindi. Et in isto solo filio uidetur stare senti
mentū gratie ipsius anime: qr deū nollet offēdere
p omnibus bonis & malis que possent fieri uel ap
peti a mente creata: & cū hoc solū nolit nihil aliud
in se uidet & hec ē causa dissecatiōis p̄fate. Quā
do uero post istas dissecationes mentis sicce diuino
effectu incipit fluere in lachrymas dolorosas cum
tanto dolore: & con tantis lachrymis: & cum tā alto
clamore si liceat: imo aliquando licentiā dolor usur
pat: clamat & dicit. Exurge quare obdormis domi
ne? & similia quia non solum sanctos & angelos &
ipsum deum pietatis fontē uidet̄ ad sui misericordiā
inducere: sed & celū & terrā & insēsibiles lapides se-
cū ad lamēta p̄uocare uidetur: uidet̄ q̄ celis iprope
rare. O celi estis uos facti saxei qr p uos nec ros
nec pluuia distillare uidetur. Sū ego mons gelboe:
Viri dauid maledictione dānatus a quo uel saltē p̄
mitie sp̄ūs effugant̄? Et tu deus cui p̄pnū ē misere
ri semp & parcere sola te mea uincit malitia: qr con
tines i ira misericordias tuas. Impossibile autē esset
exp̄mere quot lamētoꝝ & flagelloꝝ genera in illa
mente formatur. Per istas autē alterationes con
solationū & tribulationū tandiu mētē ducit altissi
mus: q̄diu putredo sue reputationis educat̄ ab afre
ctuosis cauernis mētis illius: & donec eā sic suis re
pleuerit ignominiis q̄ nūq̄ possit de se nisi malū se
tire: tūc eam mortuā sub suis pedibus sternit. Sicut
in superiori est supra descriptum statu. In his enim
tribulationibus est nexus coniunctionis istorum
duorum statuum. Et quia in his tribulationibus ē:
sciat se appropinquare ad ostium: quo in sponsi in
troducatur cubiculū. Sicut autem tu uides q̄ arbo-
res momenti modici parum in sua radice figuntur
ut cucurbita. Arbores uero alte stature & duratiōis
magne longiori tempore & profundius figuntur
Sic benedictus & sapientissimus deus & secundū
q̄ animas ad maiores perfectiones asciuit. Sic eos
in experimentis proprie malitie magis affligit: ut
profundius in humilitate fundentur. Et quia quan
to natura est nobilior: si sit infecta tanto est ad sui
reputationem prodiuior. Ideo sepe tales mirabili-
bus cōfractiōibus q̄ssati & supbas eoꝝ mentes pie

modos supius dictos tā diu p istas angustias circū
rotat donec totalit̄ cōfracti mortui a se trāseāt & in
istos altissimos status formet. Sepe āt faciliores uias
tenet ipse spiritus: qui ubi uult spirat: & uocē eius
audis: sed nescis unde ueniat aut quo uadat: Io.iii.

Mēsura istius crucis est scdm quantitatem desi
derii quo ad supiores status perfectionum aspirat.

Ad uidendū autē quomodo in ista cruce quā in
sequētes diuersis gradibus mens proficiat in deū: &
quomodo diuersis gradibus recepte gratie mēs i
suo malo deficiēs ad perfectionē formetur: multū
ualet quod dicit Gregorius. xxii. Mora. ca. xviii. su
per illo uerbo Iob: ca. xxxi. Et in humero meo por
tem illū: ubi dicit q cum mens a uite corruptibilis
amore diuertit: quasi qbusdā cordis passibus ad i-
teriora proficit. Et ibi dicit q nemo repēte fit sum
mus: sed dū quotidie p perfectionis mentū mēs in
altum ducit: ad hi ascēsionis cuiusdā gradibus pue
nit. De quibus subdit. Per singulos gradus meos
pronūciabo illū. Et adducit uerbū ps. Deus in gra
dibus eius cognoscet. Et illud scdm aliā translati
onem. Exercitatus sū & defecit paulisp spūs meus.
Et dicit q spiritus hois ē spūs elationis: & q p oc-
cultam grām ad amorē dei tempata desup mensu
ra proficimus: qr qnto in nobis quotidie de dei spū
uirtus crescit: tāto noster spūs deficit: & qr malum
nrm nō a nobis subito penitus amputat: bn pau-
lisper defecisse dr. Tūc uero in deum plene profici
mus: cū a nobisipsis funditus defecerimus. Et ponit
exēplū a dño in euāgelio traditū: ubi dicit: per qua
litates frugū distincta sunt incrementa mentiū: p
mū herba: deinde spica: deinde plenū frumentū in
spica. Nā paulisp in unaquaq; anima inēte grē hu
mor exuberat: ut herba in frugē crescat: & ideo ne-
mo proximū cū adhuc herbā uidet de frumēto de
speret. Itē ponit exemplū de Daniele q cū audiuit
uocē āgeli iacebat in t̄ra: postea erexit se sup genua
sua. Tertio stetit rectus & tremēs. Nā iacentes uer-
ba dei audimus cū i peccatis sumus. Sup genua ue
ro erigimur: cū pficientes cor a t̄renis separamus.
Postremo erecti sed tremētes stamus: cū a terrenis
desideriis pfecte subleuati: uerba dei quo plus co-
gnoscimus: plus timemus. Itē ad idē facit qd grē.
dicit ibidē. xxxi. Mo. xxix. & v. sequētibus capl'is:
in qbus dr quō miles dei a pmeua cōuersatiōe p-
ficiat: & a minimis ad maiora succrescat: & quibus
gradibus ab ifimis ad supna pueniat. Primo. n. su-
scipit fieri fortitudinē: deīde facit peccatorum con
fessionem: postea incipit se ad alia in quibusdam
sustollere: & in quibusdā inherere terre: qr cōuersi
onū initia bonis malisq moribus sunt pmixta: de
inde cogitās de futuro iudicio letat' pariē & timet:
quia ichoatis iā bonis: spe de iudicio letus: & nec-
dum finitis oibus malis perfecte securus non est:
sed estimans seruile dominicā presentiā formidat:
discit iudicem diligere: & timēdo tenuit timere: &
considerans formidinem pro carnali actione oriri:
incipit carnē per abstinentiā domare: deinde tāto
sublimius fraudē hostiū cōspicit quāto districtius
corpus propriū quasi hostium adiutorē premit a
deo: ut etiā in alieno corde huiuscemodi tētamen
ta dephendat: & a mēte proximi imundoꝝ spūum
accessum prohibeat: de qbus callidus hostis terri-
biliter dei militē tentat: & si supare nō pōt: altē su
perare conat': ut uel sic is quē defendere consueue
rat pereat'. Sed miles dei non ꝑpterea curā proxi
mi dimittit: nec tētationibus cedit: ꝑpter quod do
losus hostis ad acriora tentamēta se uertit. Tentat
enim dei militē nō solū de manifesta nequitia: sed
etiā insidiose de uirtutis elatiōe: necnō quedā diffi
cultates perplexe eius conatibus opponūt': sed ipe
contra tot argumēta belloꝝ seipm discutit. & ꝑqc-
quid in se terrenū repperit: quotidie proficiendo
consumit: & propter aliū quod praue suborit'
agere recta nō metuit: & ad agēda fortia ante inso-
nantia tēperamenta non trepidat: imo & de tenta
tiōibus exultat: quia tāto robustius uirtutes custo-
dit: qnto ex tentatiōe concussus infirmitatem suam
humilius agnoscit. Deīde proficiens longe preno
tat de unaquaq; re: cuius uitii pugnā succrescat: ac
mala insidiātia cōspiciēs: primo ne mala quelibet:
secundo sero considerat ne incaute bona faciat: &
postq̄ praua subiecerit: etiā ipa sibi subicere recta
contēdit. Et quia ex bonis mala oriūt': uigilāti stu
dio cōspicit quomodo ex doctrina arrogātia: ex iu
stitia crudelitas: ex pietate remissio: ex zelo ira: ex
māsuetudine torpor oriatur: & ideo ab eis cauet.

Quia ergo sua cogitatione omne uitium prius q̄
surripe possit aspicit: ac etiam perpendit: que turba
iniquitatū proruat: si mala a se igredi uel pauca p-
mittat sagaciter dephendit: tam capitalia uitia q̄
alia ex eis nascētia: & ipa omnia prudent' deuitat.
Hec omnia prolixe deducit Gregorius: ubi loqt'
de equo quē dominus Iob describit. Quīta crux
est incipiētiū: que proprie consistit in fuga pecca-
torum mortaliū: timore supplicii: & amore premii
mixto tamen cū hoc amore dei. Sed in istis ifirmus
raro uenit in coꝝ mēte amor dei: nisi pdictis dua-
bus circunstantiis sustentatus. Isti multū uersātur
adhuc circa amorem sui. Sed qui solebāt amare ad
delectamenta carnis: & mundi uanitates: & fugas
corporaliū passionum: modo se amant ad fugien-
da eterna supplicia propt' suum dānum: & ad acq-
renda celestia premia propter delectamentum pro
prium quod spectāt. Istis propter suam debilitatē
parum posset sapere amor dei: nisi ipsum conside-
rarēt ut utilē sibi: & ideo in christi passionem ferun
tur cum multa compassione: quia eam pro eis su-
stinuit: & libēter deplorant dolores sui corporis:
quia adhuc paꝝ intrant ad illos mentis conatus:
& multū dulcit' ferunt' in christum: cogitantes q
cum ista dolorosa morte eos ex magno amore sal
uauit: & quia paꝝ habēt de lumine magis ex isto
respectu ferunt' in christū passum: q̄ in eo q in sua
morte tantū refulsit in christo altitudo suaꝝ uir-
tutū: & tā sublimit' honorauit deum. Quia uero

multũ ipi adhuc semetipsos diligunt: nec nouerũt quid ẽ esse abnegatũ sub deo &: quomodo omnia optime facit. licet hoc cũ labore credant: ideo sepe querunt & admirantur quare deus tanta uoluit sustinere: cũ posset solo uerbo saluare: & quare sic uoluit ab electis semp in doloribus uitã duci. Et quia adhuc fumi uitiorũ flant in naribus sufficet proptẽ cũs predictas peccata fugiant: tamen est eis magna pena opera abstinẽtie facere. Quia uere semplene ad perfectionẽ aspirant: & eã adhuc nõ cognoscũt in habitibus mentis: ideo ad eam nituntur in austeritatibus corporis: que qr sunt laboriose multũ: magni ponderis ipsas reputãt apud deũ. Et quia benignus deus sepe eis nouitiales feruores pgustãdos tribuit. ex quibus ad tempus sepe cũ multa facilitate omnia austera supportant: credunt iã se perfectionis culmẽ attingere: qd' tamẽ adhuc cognoscere non merẽtur. pp qd' sicut modicũ experti se facile extimant: & de proximis multipliciter hinc inde sẽtentiant: & sepe uiros, perfectos qui iam macerauerunt carnẽ: & pp perfectionẽ mentis se portant carne pmortuos: ex quibus debilitati corpori condescendũt: carnales iudicant & a spũ excedisse. Et ut breuiter tibi dicã suo imbuti sensu uellẽt omnes ad sui similitudinẽ regulare: & quicquid eis nocet pp suas miserias: credunt omnibus mortiferũ: & quicquid eis pfuit ad fugiendũ peccatũ: & adhuc est eis necessariũ pp sui ppinquitatẽ ad ipm: totũ uolũt a quocũq; seruari. Quod si non fit: lacerant detrahunt: & dicunt tales de spiritu nõ curare: pp quod talibus põt spũs perfectionis dicere. Inimici nostri sũt iudices. Quia uero tales ml'tũ se & sua diligũt: ideo quasi omnia ppter suum pfectũ faciunt: & de suis spũalibus bonis ualde parũ essent pximis liberales: unde & orationes suas & omnia q̃ faciunt solum ad sua salutẽ retorquẽt. Et si aliquando p aliis psalmos uel missas dicunt: multũ se eis seruire estimant & ponderãt. Et ut breuiter tibi cõcludã sicut parũ intrinsecant' in cognitione dei: & sic etiã parũ intrinsecãtur in amore dei & pximi: & nisi deus statim in omnibus ad nutũ satisfaciat: conquerũtur & gemunt: & q̃si de omni re sibi displicibili que eis accidit unã longã texturã tribulationũ cõponũt: etiã de qualibet tripha. Et sepe contingit q̧ opera sua ualde modici tanti meriti estimant q̧ magno puncto ẽ deus ĩde retribuat tantũ bonũ. Sed posset deus eis respondere sicut & facit cũ postea eos illuminat: q̧ clauahominis fatui non est tãti precii quanti a sua stultitia ponderatur. Attende autẽ q̧ istorũ impfectorũ quo ad presẽs implicat' differẽtia. Quidam enim sunt quos intendit deus per diuersos gradus paulatine perducere ad perfectum. Quidam uero sunt qui pharisaica psũptione sui imbuti suas imperfectiones perfectiões credũt: reputãt & defendunt. Quidam uero qui licet suas impfectiones cognoscãt: & perfectos reuerant' & diligãt: pprio tñ amore recurui & parũ diuino igne inflãmati: quia ad salutẽ suã statũ quẽ habẽt sibi credũt sufficere: non satagũt pficere & forte intendũt in cursu sue pigritie grossa peccata cauendo cõcludere dies suos. Istis est durũ penitẽtiam facere nisi quã nõ possunt uitare: tñ adhuc aspirant ad bonũ: & qd' in se nõ possunt uel nolũt: in aliis diligunt: & deuota mente se illorũ mentis ipsos defendẽdo cõiũgũt. In his sepe cõtigit: q̧ meri o istius boni deus ipsos a proprio torpore excutiens ad uiam pfectus uel pfectionis adducit. Et qr isti ex sua imperfectiõe appetunt statũ honorabilẽ inter illos cũ qbus uiuũt: deus sepe occl'to beneficio illos a suo appetitu defraudat: & illũ quẽ diligebant mũdiculũ eis cõturbans & destruẽs sic confusos ad sui cognitionẽ adducit. Raro enim contingit q̧ affectus dilectionis ad bonos: & ipsorũ deuota defensio nõ finaliter attrahit p diuersas uias defẽsores ad currẽdũ post eos. Illi uero qui spũ phisaico ĩbuũtur multis scatunũt malis: sepe enim cõtingit q̧ occulto iuditio magis q̃ bñficio dei eis datur austeritatis spũs & cuiusdã compositionis morũ: quibus ad plãtiõis statũ idonei iudicantur. Et qr isti semetipsos ut dictum ẽ supra: & omnia sua estimant ualde magna: plationis offitia cũ multa auiditate ãbiunt: & tamen sepe cũ impudẽtia canillosa & astutia uulpina pcurant. Et licet raro contingat q̧ ĩ talibus ipsi non possint suas presũmptiones aduertere: tamen proprio amore ceci semetipsos deludunt: dicentes q̧ hec cum sua multa pena faciunt: propter honorem dei: & cõmunis boni: & quasi uidetur eis q̧ ad hoc deus eos creauerit: ut ex suis sufficientiis alios regentes aliis preferantur. Isti singulariter gloriantur in poplorũ fama: & quicquid in se superficialis uirtutis potest cognosci: totũ portant in oculis populorum. & qr per tales sepe populus uidetur spiritualem uirtutẽ recipere istam sũ in uanitatẽ q̃ toti sunt fumus sibi ipsis abscondunt sub honore dei: & proximorum salute. Et hic currunt illa malla uitia: q̃ in alia cruce tibi descripta sunt supra. Spetialia tamẽ mala hic sequuntur: quia in peiori istius radice funduntur. Ut autem tam reprehensiones interni afflatus: q̃ etiã auctoritatum sanctorum ualidos ictus possint a sua correctione excludere: qui uanitatis uitium efficaciter arguunt: statim clypeum uane excusationis opponunt: dicentes se non querere honorem proprie persone: sed religionis uel societatis sue. Et quia talis status habet aliquid igneum: non uitat grossa peccata: & uirtuales operationes aliquas operatur. Quia uero reliquiis peccatorum spiritualium & sepe gule: & uestimentorum & aliorum que uidentur licita suo corpori detinetur: idcirco quasi omnia offitia sua spiritualia sub spetie utilitatis dãtium & sub pretextu q̧ ampliet diuinum cultum: & quasi sub misericordie actu quo abunde teneat suum collegium ad questum temporalium mitẽ ordiãte. Nec dicit se simoniacum: quia dicit q̧ principaliter ĩtẽdit honorẽ diuinũ. Quia uero poplus nõ dat libẽter nisi illis quos reputat ĩdigere: & in magna scitate psistere: cum multis simulatiõibus

ecclis populoꝝ sepe falsas ꝑtendūt idigentias: & mentiuntur cruces austeras:& simulāt pro eis orones longas:& modis qbus possunt nitūt eis ostēdere statum suū omnes alios status superare. Et si quis ornat spiritus qui uias uere perfectiōis appetit p exēpla pfcē uirtutis:quia tales pharisei uidēt per ipsorū uitā suos denudari defectus:& id quod esse perfectionē ostendebant populis: apparet uitiorū caterua:ex quo sequit' ꝙ deuotio popl'i ad eos minuitur:& diutius sequi formidāt:ne eis temporaliū abūdantia subtrahat':contra talem spiritum se armāt:dilacerāt:& suffocant:& sepe si detur facultas duris psecutionibus anihilare nitunt':dicentes talem spiritū esse supstitiosum:& perfectionis nō tenere regulas:sed potius esse hypocritas: & propi capitis:& ꝙ nolint sequi statuta maioꝝ: & seniorū exēpla:seipsos seniores uocātes:cū tamen non senectus temporū sed probatio uirtutū senes ponere debeat in exemplū:cū tanto iunioribus ex sua infectione sint peiores & plutiū aggregatiui defectuum;quāto in eis a iuuentute sua semp de malo i peius exercuisse noscunt':que eos nūc ad tantā deducunt insaniā:ut fraterne inuideant gratie:& ueritatem uelint nolint agnitā prosequant'. Ipsi enim a iuuentute sua seniorū suorum priorum perfectiōis statum fundantiū dimittentes exempla : trāsgredientes statuta:& paulatine defluentes ad ima:sic demersi sunt in baratrū uitioꝝ:ut iā occulta mēs eos tenere diligens:& cū tota qua potest sollicitudine uitā illoꝝ examinans non possit cognoscere uel uidere ꝙ tales sic particulari' i omnibus decidentes: possint dici in numero saluandoꝝ:cū in eis aperte sue professionis fractio uideat'. Eorū autē altera superbia meruit eos sic excecari horrende: ut cū ipsa pertinacia uitia sua tanꝗ uirtutes defendāt:& hortādas tētatiōes seu trāsgressiōes cōmunes utilitates ostentare nitunt' :& i sanctis uiris spiritu ueritatis accensis:uirtutes esse uitia mentiunt':& sacre obedientes regule:quia eorū uitia fugiūt: nominat transgressiōes:& eis noīa ifamie multe repperiunt re:& insidiantur ipie:ut in eis possint maculā repperire:& si quē defectū in eis ex sua infirmitate repperiūt : illū magnificant & diffamāt:& ut horrendū flagitium dura punitione confundūt:& quantum possunt nituntur studere ut spiritus pfectiōis talium sic diffamet':ꝙ a populo sic contēnatur ꝙ i suis miseriis & miserabilibus uitiis nomē perfectionis remanere solūmodo uideatur. Taliū malitiam Gregorius xxvi. Mora.ca.xxvii.aperte describit d. Sancti uiri aliena etiam parua mirātur:sua uero magna despiciūt. At contra arrogantes aliena etiam magna despiciunt:sua que uel parua sunt admirantur:& plerunq; de suis malis bona estimāt:de alienis autem bonis mala sentire nō cessant . Nā dum propriā gloriam querunt:perniciose student ut qcquid uirtutis ab aliis agitur:iniquitatis nota laceretur uel uitio:& bone actionis pondus uertūt i maculam criminis. Hi dicentes se christū colere: cum potius persequuntur:& moysi se dicentes discipulos esse:patrum leges euacuāt:dum dicūt se seniorum sequi exempla seipsos seniores uocantes:cum tamē non senectus temporū sed probatio uirtutū senes ponere debeat in exemplū &c.ut supra. Licet autem eorum uitiositas menti illuminate pateat: & perfectiones uirtutum uirorū spiritualium quos persequūtur:christi solari luce clarescant:tamen ex sua ambitiōe & malitia excecātur: ut persequentes christum in eis iactēt:& dicāt christo obsequium se prestare:imitatores impiorū iudeorū q dicētes se honorare deum patrē:crucifixerunt eius filium: & dicētes se discipulos Moysi:& obseruatores legis crucifixerūt illum prophetā quem eis dixerat: & finē legis christum abominabiliter reiecerūt. Sic & hi impii & ceci dicentes se christū colere: & eius euāgelium seruare:ueritatē euangelicā & perfectionem uite christi in suis pauperibus crucifigunt.

Nota autem illa octo ue:que contra phariseos christus pronūciat Matthei.xxiii.ubi uocat octies ipsos cecos:& si applicare scieris:uidebis istorum malitie cōuenire:imo nec laborare oportebit: qa aperte & clare ipsorum malitia applicabit: si tamen ipsorum malitiā non ignores & uitia. Infelices hi ad quos phariseorū uitia transierunt. In his relucet egyptiaca malitia & herodiana crudelitas: quia nascentē christū per uirtutis spiritum in suis pauperibus persequuntur:quasi melius fuisset illis si i secularium defectibus remāsissent:ꝗ sub scola humilitatis iesu christi superbiā addiscerēt:& sub paupertate eius questum auaritie facerent:& sub eius crucis specie delitias mēdicarēt. Istos uidetur christus describere cum loquēs phariseis dicit Matth.xii.& Luce.xi. Cū imundus spiritus exierit ab homine: ambulat p loca arida querēs requiem & non inuenit:tūc dicit. Reuertar in domū meā unde exiui. Et ueniens inuenit eam uacantē:scopis mundatā & ornatā &c. Spiritus imundus est secularis uite lapsus. Iste tūc ab homine exiit:cū statum religionis assumit:ambulat p loca arida ab humore gratie:qr circuit offēdētes circa secularia:ibi reqē nō inuenit: qr sicut dicit Iob.xxx. Absorbebit fluuiū & non mirabit'.i.secularē statum trahit ad suū consensū: qui status licet sit dictus imediate aridus propter defectū gratie:uocat' tamen fluuius propter aquas lasciuie:& propter lubricū multiplicate culpe. Hūc ergo absorbet & non mirat':quia seculares decipit & nō contētat'. Habet enim fiduciam ꝙ iordanis i fluat in os eius. Iordanis.n.interpretat' descēsus humilis: & significat statū religiōis. De hoc statu hēt fiduciā ꝙ i os suū influat:quia eius humilitatē p presūptiōis spm:& per alios modos lapsus maculat' festiat. Et hoc ē ꝙ dicit:Reuertar i domū meā unde exiui.i.in religiosam aīam quam prius possedi. Videt aūt eā uacātē:scopis mūdatam & ornatā. Vacatura i istis ē defectus pfectiōis pmisse. Sepe.n.i istis contingit:ꝙ nunquam ad perfectionem sue professiōis:nec aspirauerunt desiderio:nec

pertinxerunt actu extriseco. Mūdatura scope est exclusio secularis uite: qua illos grossa peccata que coiter seculares cōmittunt: uitant ab istis. Ornatura ē quedā religionis apparentia qua cerimoīaliter cultu sanctos & cōpositos in alioꝝ oculis se ostēdūt: & etiā sepe tales semetipsos credunt. Ex his duobus diabolus plene confidit ꝙ mētem talē p ipū alia uita possidere possit. Vnde uadit & assumit septē alios spūs nequiores se qui sunt hi. Primus spūs ꝑsumptionis & superbie & maxime de statu sanctitatis & ꝑsidentie & regiminis aīaꝝ. Secūdus spūs uanitatis & uane glorie & maxime in exterioribus cultibus hypocritalis apparētie & faustuositate superstitionū suaꝝ. Tertius spūs rapacitatis & auaritie & maxime expoliationū pauperum & questus peccuniarum sub spē honoris diuini cultus & exaltatiōis sui status. In quo implicat symoniaca uenditio spūalium offitioꝝ: & uenditionis missaꝝ. Et est hic mirabilis error: qr cū ipi abūdēt & affluant: qd patet tā in excessibus edifitioꝝ q̄ uestium: q̄ etiā cōuiuioꝝ suoꝝ nulla misericordia ferunt ad paupes: quin & ab eis incōpassiue recipiant elemosynas: quibus indigerent ipi paupes plus q̄ ipsi rapaces: qui quidē pauperes sepe sibi subtrahūt necessaria: ut possint istis tribuere: & dicunt. dominus retribuet eis pluta. Et dispensationes incertoꝝ & testamētoꝝ tāta uoracitate sibi assumūt ut sepe nulla uel modica p ceteris egēs distribuēda relinquere uelint: quin potius si aliq iuēiūt siue seclares siue alii q suā noscentes abūdātiā & rapacitates ꝑdictas de aliis egēis & popl'is & uiduis & uerecūdis paupibus curā gerāt: & ꝑdictis copiose ñ tribuat. Suscitāt cōtra illos bellum & dicunt ꝙ sunt in discreti & indeuoti in deum: qr meliores paupes non cognoscunt. Et si aliqui eoꝝ edifitia excessiua reprehēdunt & dicāt eos tēpore caristiaꝝ & gueraꝝ & necessitatū coium de paupibus paꝝ curare: & minus abunde omnia ad se trahere: dicunt tales reprehēsores: uel sibi non dātes similes esse iude qui pietatē redarguit magdalene. d. quid perditio hec? potuit enim istud uenūdari multo: & dari pauperibus. Matth. xxvi. Et illud. Pauperes enim semper habebitis uobiscum: me autem non semp hēbitis. Cū tamen ecōuerso posset eis dici: ꝙ cū ceteri pauperes aliī satientur & sepe si boni sunt receptis solis necessariis alia renūtiet largientibus: hoꝝ irrationabilis rapacitas semp hētur ad extorquendū parata. Qui si de elemosynis in aliis nō egeāt: mutant loca de locis aptis ad spirituales gemitus transferentes se ad seculares tumultus: diruunt edifitia sepe sufficientia & bona & mutātes quadrata rotūdis: qr semetipsos ī uirtutibus alte edificare nesciunt: & nolūt semp in distractiuis negotiis occupari: nūc cōfessiones & familiaritates diuitum: nūc sepulturas usurarioꝝ cū delusoriis cōtractibus ad semetipsos attrahūt pp lucrū. Ita ꝙ ipsoꝝ auaritie uidetur p phas & nephas insatiabilis & inexplebilis appetitus. O pharisei ceci heccine iste est paupertatis amor & euangelice perfectionis status. & emulatio pēurie paupis iesu xpi? Sed cui loquor? Fatuus sū uel ad minus ab eis fatuus reputabor: qr excecati in operibus suis dicūt se cū magdalena ungere pedes dñi: pp quod per totū mūdū debet fiorum excessiuoꝝ edificioꝝ mēoria tanq̄ rectū christi euāgeliū dilatari: & omnibus appere ꝙ ipi sūt ueri cultores dei qui tanta in ecclesiis & locis suis expendūt. Et qr de talibus multi murmurāt: & spūs qui oritur in uiris uere ꝑfectionis talia euidenter mala ostendit. Ideo sequitur quartus spūs neq̄ in phariseis ꝑdictis. s. Spūs murmuratiōis & inuidie: quo detrahunt bonis & eoꝝ operibus uirtuosis: ex quorū cōsideratione in oculis populoꝝ eoꝝ remissa uita uilescit. Ad quē sequit quintus spūs neq̄. s. spiritus īpugnatiōis ueritatis apte. quā ueritatē qr mordet eoꝝ malitiosā uitam: sustinere non possunt. Et ad hec sequitur sextus spūs. s. spūs excecationis uolūtarie quo ipi nitentes sua remissa defendere & colorantes apparenti scopa cerimonialis status sui, scripturas deprauant ad suos colorandos excessus & eas nitunt ad hoc attrahere repugnātes. Ad quod sequitur septimus & ultimus spūs omnium malorum suorū consumatio. s. spūs obdurationis obdurate & finalis impenitentie qui in eis ex ꝑdicta cecitate insurgit. Et ex istis sequit ꝙ nouissima istius hoīs in tali obsessione neq̄ spirituū multo fiunt peiora sua priori seculari & carnali uitā: licet & sepe i multis talium stent isti septem spiritus neq̄ cum spiritu imūditie occulto & palliato: propter quod dicitur ꝙ istos assumit secū. Et quāto tales hypocrite dicūt & ostendunt plus se impugnare illū imundicie spiritum propter populoꝝ fauorem tanto sepe eum intimius receptāt hospitio i occulto: licet cōmunis status istorum phariseorum magis sit in scopatura & ornatura predictis quando aperte imonditie se abscondit: ut possit mentes talium per septē supradictos nequiores spiritus plenius possider. Ecce ad q̄ malum finem uenit corruptio status alti & negligentia ad perfectionis fastigia ascendendi. Absit autem ut talium sic peruersorum hypocritalis penitentia possit dici uirtuosa crux sed magis supplicium latronis sinistri qui deum in pena blasphemauit: & mercatio iude impii qui christum numero denariorum uēdidit: unde & merito laqueo se suspendit: quia dum aliis parat foueam persequētes spiritum innocentem in suis scelenbus sepe sic pēdent: ꝙ diffusis uiscenbus suorum secretorum scelerum medii crepare uidētur quia manifestatis eorum defectibus ad magnum contemptum uenīūt in populo & clero. Quorum consilium longe sit a me & ab eorum consortio me tam uita q̄ anima nunc sint disiuncta. Hec autem ideo sic seriose descripsi ut christi discipulus qui uult per uiam perfectionis gradatim incedere sciat istos discernere & eos tanq̄ omnis perfectionis pestem discat omnino cauere. Illos autem imperfectos: quos p ꝑfectum gratie diuina sapientia intendit ducere ad perfectum: quasi omnino separat a phariseorum

superolio. Sed in defectibus aliorum imperfectoꝝ
ad simpsoꝝ hũiliationẽ sepe finit iuolui. Cõiter tñ
isti paulatine formant᷑ & adducũt᷑ ad pricipiũ uir-
tutũ: que in cruce ꝑficientiũ sunt descripte: & nũc
unã ueritatẽ: nũc aliã facit eos apprehendere: & sim
pl'r in fil'ibus ruis anditarũ & defectuũ & altercatõ
nibus nũc bonoꝝ: nũc maloꝝ eos incipit exercere.
Quia uero iste status multũ est adhuc depssius: ma
le sciunt ponderare suos defectus & ꝑfectus: & iõ
cũ deũ gustant: dicũt in sua quã reputant abũdãtia
Nõ mouebor i eternũ: sed cito si dñs faciẽ auerte-
ret: imo quia pp eoꝝ ifectionẽ auertit nimiũ cõtur
bãt᷑: unde opportet ꝙ a uiris perfectis tales more p
uuloꝝ ad ubera supportent᷑ & in suis tribulationi-
bus eis adiutoria experta ꝑmittant: uerũ ẽ ꝙ non
sunt sufficientes adhuc credere nec acquiescere ei q
est scdm altã doctrinam sermoni: propter quod &
ꝑfecti debent esse docti: ut sic suũ sciant cõtemplare
sermonẽ: ꝙ eis sic cibus non suffocatiua oppressio:
quod tã paucis est datum. Istoꝝ crux est paulatine
suspirare ad uirtutes superius descriptas & sepe in
suis operibus & doloribus multum sentiũt de affli
ctione: paꝝ de leticia: ita ꝙ eoꝝ crux non plene est
equa: occupatio autem eis salutaris est occupari cir
ca cogitãdos actus uite christi: & maxie crucis eius
& sic paulatine proficiendo pueniẽt ad altas ꝑfecti
ones cordis iesu scdm mensuram eis acquisitam a
xpo. Nota uero ꝙ multis aliis modis pñt sub
his crucibus uarii status distingui influxum spũs ie
su: qui uariis & innumeris modis format sui corpo
ris mystici membra. Nec sic precise distinguũt᷑ sta-
tus predicti: qn sepe inuicẽ misceant᷑ imo sepe uitia
infimi status aliqua remanẽt per sapientem & iustã
ꝑuisionẽ iesu in his qui p grãm suam iam substan
tialẽ in multis obtineant sũmũ gradũ: nec conced
tur eisdẽ posse operari in aliquo uirtutis genere si-
ne multa difficultate: quod aliqñ opant᷑ faciliter in
firmi qui ipari gradu istis grãm iesu xpi pricipãt: &
hoc ut in eis oium uirtutum custos & decor humi
litas conseruet᷑. Et sic patet ꝙ diuersis modis i suis
membris per afflatũ sui spiritus crucifixi: Iesus cru-
ce ditatur: dum uario modo electi sue crucis simili-
tudini conformantur.

Iesus electam eleuans. Cap.xxxviii.

D loquendum de sacratissime matris nostre
btissime uirginis marie consũptione & trãsi
tu: incipio a uerbis deuotissimi eius filii bti
Ber. in principio cuiusdã sermonis de assumptiõe.
Hoc inqt totum decurrat igeniũ: & aureus sermo
tota reluceat maiestate. Voluntaria oris mei bñpla-
cita faciat sibi dei genitrix: dña mundi: celi regina:
ipsa consensũ acuat: dirigat stilũ: & linguam paupis
uenustiori respergat eloqo: illustret domũ hanc cla
riori lumine: & suo conuentu suã pñtiã donare di-
gnet᷑. Sublimis ista dies est splẽndidior sole reful-
gens in qua uirgo regalis ad thronũ dei pris euehi
tur: & in ipsius trinitatis sede reposita naturã ange-
licã sollicitat ad uidendũ: tota cõglomerat᷑ angelo
rum frequẽtia: ut uideat reginam sedentẽ a dextris
dñi uirtutũ in uestitu deaurato in corpe imaculato
circundatã uarietate uirtutũ: multiplicitate distictã.
Hec est illa dies que celoꝝ officinas sublimiori gra
du cumulat: ãnua mũdo angelis continua: conti-
nuans hoies angelis: & angelos hoibus felici fede
ratiõe cõiungens: hec Ber. Et de sua mãtre sacratissi
ma uirgine maria iudicio meo nullus locutus ẽ de
uotius: nullus feruentius: nullus copiosius: nullus
sublimius: nullus iocũdius: nullus fecũdius: nullus
dl'cius nl'l'us ad mouẽdũ pccõres & iustos ad ipsius
mr̃is deuotionẽ efficacius. Sed & ipsa uirgo hõrata
mater & dulcis iesus primus memorie Ber. dulcius
sibi sublimẽ ipenderunt honorẽ: dũ intra mẽne as-
sumptiones solẽnia ipsum adoptatum sibi ad mi-
num gñ etniũ assumpserunt. Sed nũc ad stilũ mẽ
ne gl'ie redeamus quã dñs Iesus eius filius dulcis-
sime inuitauit: sublimissime eleuauit: mũphalissime
ei occurrit: iocundissime eã glorificauit: potentissi-
me coronauit: imediatissime eã sibi locauit: & fon-
tem diuinitatis eius plenissime reseruauit. Sed de
duobus primis principaliter nunc intendo dicere:
de aliis uero in sequentibus. Sed añ oia uolo te scire
sicut dicit Hiero. si queriat᷑. s. qd post ascensionem
& aduẽtũ spũs sãcti btissima uirgo mr̃ egerit: unũ
ꝑ certo ẽ ꝙ uirgo maria sancta corpe & mente per
mãsit: & dicit ꝙ gabriel archãgelus ac si celestis pa
niphus intactã custodiuit. Et ioãnes apl's cui xps
eã de cruce cõmisit dicit ꝙ eius uniuersaliter cõuer
satio cũ apl'is usqꝫ ad dispsionẽ eoꝝ fuit: quos de i
carnatione xp̃i & de resurrectione: & de aliis secre-
tis filii eos & ut pia mater instruxit: credo ꝙ sibi mi
rabilia dixit. Sicut illa que aplius cognouit de ma-
gnalibus filii ꝙ sit datũ uel donatũ i hac uita omibus
aliis quibuscũqꝫ. Io. tñ eidẽ amplius ac specialius us-
qꝫ ad uite finẽ deseruiuit. O felix Ioannes in oibus
ditatus & dotatus singularissimo amore dilecti tui
iesu qm̃ ꝑmo te de nuptiis quasi ad suũ nuptialem
amorẽ elegit: & uirginem mũdã ac si ꝑpriam spon
sã seruauit. Inter discipulos familiarius & dulcius se
tibi exhibuit: pectus diuinũ tibi ad recubitũ strauit
recedẽs de mundo: te loco sui sue matri substituit
dulcissimis uerbis: de quibus supra dictũ ẽ: & tãto
tẽpore te sue mr̃is sanctissime cõturbernio frui uo
luit: nõ nisi in oleo feruẽtis amoris te martyrizari
sustiuit: ubi a pilis tpaliũ te fecit abradi. Insula tibi
aeris turbinẽ tranqllauit: & tibi una die totũ decur-
sũ ecclesie demonstrauit simul quasi omnia dona
electis danda non solum in hac uita: sed quasi etiã
in futura tibi sublimissima eleuatione: & delectatio
ne iocundissima reuelauit. A ueneno nocumenti
te liberũ reddidit: tibi ẽt iocũdissimus cũ dulcissima
mr̃e & ceteris apl'is apparens ad conuiuium suum
amorosissime inuitauit: & tali sufflatorio seraphico

ardore incendit: ut sic flameus ad suos eternos am amplexus accederes: & ultimo in splendidissima luce: & dulcissimo & candidissimo manna te hanc uitam consumari fecit. Sic te priuans mortis dolore: sicut te a carnis corruptione seruauerat. In oibus his dilecte ioannes typum tenuisti illius felicissimi status: quem pre omnibus principaliter descripsisti ecclesie. s. finalis ad contemplationem per paupertatis spm sublimissime eleuande. In cuius etiam signum omnium apostolorum ultimus post longũ tẽpors spacium felici somno nunc martyrio euocatus ad celum. Hic tantus ac talis fuit sacratissime uirginis singulariter uice omnium filius: unde Ber. dicit ipsum & gabrielem: duos uirgines comites per duos principales leones throni salomõici designari. Non intelligas autẽ quod curia celestis nec tota beatissima trinitas: nec iesus filius fuerunt cõtenti unũ uirgini assistere de ciuibus paradisi. Nã sicut sue regine & eterni dei mris iugiter assistebat multitudo militie celestis exercitus & sublimissimo diuinorũ gustu: ut supra primo lib. dictũ est mater eius actu continuo in remissa permansit: unde dionysius cũ ad eam uidendã introductus fuisset: uidit tantũ splẽdorem & angelorum multitudinem innumerabilẽ circa eam & propriam uirginem tãta luce fulgere; ut dixisse referatur quod eam ut deum adorasset p magnitudine glorie quã uidebat nisi euangelica fuisset fide coactus. Continue ergo inflãmationes & idicibiles anagoges cordis uirginea fuerunt inuitationes inestimabiles quibus ad pprie sedis filii uocabatur tranquillum. Nihilominus ipse dilectus filius: & sponsus iesus introducitur Canti. iiii. Dulcissime matri blandiens: & eam ad celeste palatium iocunde inuitans. Veni ait de libano sponsa: ueni de libano: ueni coronaberis: de capite amana: de uertice sanir & hermon: de cubilibus leonum de montibus pardorum. Non imerito ut ait Hiero. de libano: hoc est de candidatione uenire iubetur. Erat enim cãdida multis meritorum uirtutibus dealbata niue cãdidior spiritus sancti muneribus. Attende autẽ i predicta inuitatione meritum: quia de libano: premium quia coronaberis: transitum intermedium ad quem inuitatur: ueni: ueni: ueni. Fuit cãdidata uirgo candore uirginalis innocentie: unde concepnis cordis eius quasi omnes nazarei fuerunt candidiores niue: nitidiores lacte: sapphiro pulchriores Treñ. iiii. Fuit candidata candore conuersationis honestissime & omni uirtute composite: ut illa pricipalissima uxor agni credatur: cui datum est ut operiat se byssino splendenti & candido Apoc. xix. Omni enim tempore fuerunt uestimẽta huius uirginis candida: & oleum eleuate intentionis de suo capite non defecit: & ideo iesus eius sponsus & filius eam commendat. d. Cãti. i. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te. Fuit candidata cãdore sapie: quia fuit candor lucis eterne: & certe speciosior sole. Nam secundũ Ber. profunditate sapie ultra quam credi ualeat beatissima uirgo maria diuine sapientie penetrauit abyssum: & quantum conditõ creature patitur illi luci inaccessibili uidebatur imersa: quod sicut est uerum in patria. Sic fuit etiam uerum in uia: secundum quod patitur conditio peregrina. Huic ergo tali ac tante triplex inuitatorium facit iesus sponsus. Siue propter triplex meritum: siue propter triplex premium: siue propter triplicẽ transitum: siue propter ipsius transitus triplicem respectum. Nam sicut tripliciter candidatur: sic tripliciter coronatur ut infra dicetur: & nunc tripliciter iuitatur. Veni ergo uirgo de loco miserie huius mũdi. Surge ergo propera amica mea & ueni: huius uite relinquendo miserias: propter quod addit Canti. ii. Columba mea in foraminibus petre in cauerna macerie. Nam pñs corpus quasi plenum foraminibus sensuum: & penalitatibus passionum: merito comparatur petre perforate: & macerie depulse uel pro tanto uocat eam columbam in foraminibus petre in cauerna macerie: quia quãdiu uixit dilatato intuitu: & spacioso uolatu per foramina passionum corporis iesu: & per cauernam uulneris lateralis continue i eius doloribus gemuit: a quibus doloribus nunc ad resurrectionis gaudium inuitatur.

Veni secundo progrediẽdo per chorum hierarchiarum celestium: nam inuitat eam iesus: ut per medium angelorum transiens coetum uallata societate: omnium creatorum spirituum superet dignitatẽ. Surge inquit Canti. ii. propera amica mea: columba mea: formosa mea & ueni. Iam eni hyemps trãsiit imber abiit & recessit: flores apparuerunt in terra nostra: hi flores sunt angelici spiritus qui apparuerunt in terra ad sacram uirginem educẽdam de huius uite ergastulo hi ascenderunt cum uirgine ascendente desuper riuos aquarum: & sicut dies uerni &c. Tunc ueni dulcissima mater sponsa & filia ingredere i hortum delitiarum ad secretum inaccessibile & delectamentum diuinarum personarum in medium trinitatis beatissime introducta: ueni ait. Canti. v. in hortum meum soror mea spõsa messui myrrhã meam cum aromatibus meis. Comedi fauum cũ melle meo: & bibi uinũ meum cum lacte meo. Hic est hortus ille assuerii benedicti dei qui regia manu & cultu consitus erat. In hoc horto factũ est grande conuiuium pro comestione & nuptiis hester: quam amauit rex deus trinitas super omnes mulieres. i. super omnes creaturas: & posuit diadema regni super caput suum & uoluit eam esse reginam. Istud ẽ diadema spei & corona glorie qua uirgo coronatur ut intra trinitatis gloriam ipsa sola plus sit erecta: & plus beatissime trinitatis gloriam diligat: capiat & sentiat: & fruatur ea: quam omnis alia pura creatura simul sumpta: de cuius gloria post filiũ participant uniuersi: propter quod sequitur in auctoritate premissa: coronaberis de capite amana & cetera ut ostẽdat: quod sua gloria tantum redundabit in alios quod post filium iesum: ipsa est singularis rõ salutaris peccatorum. Nã in amore uirginis tã ipse iesus quam tota trinitas sceleratissimis peccatoribus frequẽt

indulget.q.d.ueni dilectissima mater mea coronaberis de capite amana: quia corona tua est tante potentie: q omnia quantucunque pessima scelera quibus uolueris dimittentur: & in eorum conuersione coronaberis. Amana enim inimicus ei uel angustians eum: seu comprimens eum: aut coangustiator eius interpretatur. Et potes uidere q per scelestos significat peccatores. San.n.ferosi hermõ anathematizatio. Cubilia leonum sunt uiolente rapine superborum quibus sine contritione quiescunt: pardi secundam glosam propter crudelitatem uel uanetatem malignarum artium: montium nomine significant magnitudinem nocumenti. De his omibus coronatur uirgo: uel eius meritis conuertunt: uel eius meritis a suis filiis deuincuntur: unde per predicta nomina possunt itelligi diuersa uitia de quorum uictoria tam in se: q in dilectis suis uirgo gloriosissime coronatur: unde & rationem subdit principalem: qua tam uirgo: q alii coronantur. s. inestimabili amore filii dei: que in carnis assumptione nimio fuit uulneratus amore: propter quod dicit uulnerasti cor meum soror mea sponsa: uulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum & in uno crine colli tui: unde ibi glosa dicit: pro amore tuo carnem sumpsi: & uulneribus primis in cruce uulnerasti cor meum. Nam primogenita redemptionis filii sui iesu fuit uirgo beata & plus pro ipsa redimenda uenit: q pro omni alia creatura. In ipsa autem fuit duplex unitas. s.

Lucidissime contemplationis: qua tota fuit unita i filium: & fuit summa omnium contemplatrix: propter hoc dicit. In uno oculorum tuorum idest in unifica attentione omnium tuorum contemplatiuorum aspectuu.

Perseuerantissime actionis. Ipsa enim fuit summa: & quo ad aliquid sola dilectissimo filio iesu ministratrix: & usque ad finem sibi astitit donec expirans in cruce clamauit: Consumatum est: unde ad opera sua ad honorem & ministerium filii & corporis sui mistici unitiue collegit: propter hoc dicit: In uno crine colli tui. Ipsa enim fuit collum immediate coniunctum capiti iesu: per quam etiam ei totum corpus iungitur electorum: uno ergo colli crine intelligitur unitas perfectionis exterioris ministerii: nam capilli sunt extrinseci & longi operientes collum. Notatur ergo in summa duplex pfectio in hac sacratissima uirgine actiue. s. & contemplatiue pro quibus in ipsa perficiendis iesus singulariter humanatur & patitur: propter quod in his se dicit uulnerari ab ipsa: licet etiam possit dici q ex hac perfectione uirgini data per sue passionis meritum ipse iterum uulneratur amore & complacentia ad sue postulationis uerbum: ut nihil negare possit quod ipsa petere uoluerit pro remissione scelerum quorumcunque. Ad ostendendum autem q in utraque uita predicta uirgo beatissima fuit in omni perfectione consumata: & quanta perfectione a filio inuitata ascendit ad celum: ponitur euangelium illarum duarum sororum Marthe & marie: per quas utriusque uite significatur pfectio: unde & illud euangelium mistice expositum e totum gloriose uirginis matris dei: unde ibi describitur sue contemplationis perfectio in humili sessione ad pedes iesu: & in auditu diuinissimi uerbi: & in optime partis electione: que nulla uiolentia est ablata: imo nulla actiua potentia extrinseca iterrupta. Sicut de hoc & de aliis eius uirtutibus supra primo libro per plura sunt dicta. Attende autem quattuor circa contemplationem uirginis. Primu est tranquillissima quietatio totius uirginei status: que causatur a profundissima anihilatione sui sub pedibus filii: in qua anihilatione summe congaudebat se sibi filium superponi. Et quia in his duobus est summa illuminatio mentis: tam pro se q pro aliis: & summum sentimentum amaritudinis passionis iesu: & summum diuu supra omnia impedientia statum mentis: & etiam istud causatur ut plurimum a gratia precedentis superne actionis. Ideo pro his omnibus dr marthe. i. actiue: erat soror nomine maria: que interpretatur illuminata uel illuminatrix stella maris uel amaru mare: uel domina. Pro duabus autem conditoibus . s. pro mentis quietudine & profundissima humilitate dicit: q sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. Vbi & nota tertiam conditionem q sequitur ad duas primas. Sicut enim nulla unq creatura uiatrix tantum habuit mentis fixionem & qetudinem: nec tante profunditatis abyssum: sic nulla unq ita attente audiuit per contemplationis tranquillum: nec intellexit sic sublimiter ipsum uerbu: ubi & nota immediatum coniunctionis gradum ad filium quia sedebat secus pedes eius: quia eius requies est immediate sub filio & super omnem aliam creaturam. Per istud etiam sedere secus pedes datur intelligi: q erat sibi delectabilissima requies i oibus christi uestigia imitari. Predictam autem contemplationis sublimitatem superlatiue iesus commendat cum dicit: optimam sibi partem elegit maria. Nam optimum est supra quod nihil est: & pure creatura supra uirginem non est factibilis status seu consignabilis. Et quia iste status est datus uirgini honorabiliter: ideo primo fuit sibi datum copiosissimum donum: unde hunc sublime statum posset mereri: ac per hoc eligere. Hanc ergo dignitate uolens christus in ipsa exprimere esse ex merito magis dicit. Elegit sibi: q datum est sibi. Per istud aute sibi datur intelligere huius status incommunicabilitatem. Nam purissima uirgo inuida non est: & io se totam quatum est ex se effudit gratiis filiorum.

Quãuis autem omnia meruerit post filium: & in filio omnibus electis: gradum tamen maternitatis & ad illum sequentia non nisi sibi eligere potuit. Licet in ipsa omnes possideant hunc gradum: sicut & in benedicto iesu omnes sentiut se unitos. Tangit etiam sue contemplationis continuatum & non interruptum actum: cum dicit. Que non auferetur ab ea: licet enim generaliter exponatur quod contemplatio in patria non aufertur: sed

perficitur. Nihilominus credo q singularem pre-
rogatiuam uirginis uoluit iesus ostendere qua sibi
in conceptione eiusdē iesu fuit datū: ut nulla alia oc-
cupatione uel causa: ex tunc optima pars contem-
plationis que posset dari in uia per interruptionem
actus uirgini sit ablata. Pro perfectione sue actio
nis nota q sicut nūq fuit similis contemplatrix: sic
nūq fuit similis ministratrix: nam alii induunt pau
peres de lana ouis: ipsa induit summū diuitē de san
guinibus suis purissimis. Alii de pannio: ipsa de cor
pore suo. Alii pascūt pauperes de pane extrinseco:
ipsa pauit deum humanatum lacte suo. Alii suscipi
unt pauperem hominem in tugurio: ipsa suscipit
deum immensum in corpore suo: cui peregrināti
in terris ipsa facta est hospitium gratiosum. Alii pp
deum ministrant infirmo: Maria ipsa iesu deo i pau
perculo corpore infirmato affectuosissime ministra
uit ipsum lauando: ipsum fasciando: in presepio re-
clinando: in brachiis baiulando. Alii consolant plo
rantes homines: maria paruulum deū plorantē: &
ipsa cum iesu paruulo cōpassionato affectuose plo-
rans. ipsum dulcissime consolatur: & suaui allocutō
ne blanditur. Alii sunt solliciti ne aliquid deficiat in
ope: Maria sollicitissima est ministrare & manibus la
borare ut subueniat deo homini pro salute omniū
indigentium. In quibus omnibus hec martha que
interpretatur prouocans uel irritans: siue dominās
sua actione strenuissima diabolū prouocauit ad bel
lum. & irritauit ad scandalum: & sibi dn̄ata est i triū
phum: ut merito de ea dicatur: q martha satagebat
circa frequens ministerium. Alii incarceratos & uul
neratos homines uisitant: & eis compatiuntur dū
uiuunt: & mortuos sepeliunt: Maria deo homini ie
su pro nobis capto & ligato & dura carceratione li-
gno crucis affixo: & uulneribus dilaniato tanto do
lore compatitur ut sit inexpressibile etiam angeli-
ce lingue. Et quia stetit iuxta crucem in doloris for
titudine: & nūq per impatiētiam cecidit. Idcirco dr̄
Que stetit & ait. Et quia contemplatio diuinitatis
nihil sibi de doloribus minuit: sed auxit sicut dictū
est supra: idcirco introducitur lamentari. d. Domie
non est tibi cure &c. Et quia sollicita ruminatione
omnium dolorum iesu & eorū que circa ipsum fie
bāt: erat tota cruciata doloribus: qd optime uidebat
iesus. Ideo hoc grate recognoscens dixit sibi. Martha
martha sollicita es & turbaris erga plurima. Solus āt
iesus potuit hoc dicere: quia solus potuit maternos
dolores mēsurare. Porro ait unum est necessarium:
me iesum filium tuum mori atrociter: te matrē cō-
mori similiter: & mundum redimi liberaliter. Di-
uinitas quam contemplabatur maria optimam p
tem accepit impassibilitatis: que sibi non auferetur
recepta morte in assumpta natura. Marthe reliquū
tur dolores passionis mee: & claui: spine: sputa: fla-
gella: clamores dolorosi: & aperta uulnera rumina-
da: & sparsio sanguinis mei recondenda in amaritu
dine cordis sui: & corpus mortuum cum mortali-
bus singultibus amplexandum: osculandum:
& sepulture tradendum. Marie reseruatur resur
rectio immortalis: & gloria deiformis: quia chri-
stus resurrexit a mortuis iam non moritur. Sic er-
go uides quomodo per hoc euangelium utriusq
uite perfectio in dei matre uirgine commendatur.

Potest etiam in hoc euangelio perfectio presen
tis uite: & future glorie comprehendi uirginis ma
tris dei. Nam primo comprehenditur perfectio
sue sanctificationis & uite ante iesu ortum. Secū
do ipsius iesu conceptio. Tertio perfecta cum iesu
& post iesum conuersatio. Quarto eius felix as
sumptio. Pro primo intrauit iesus in quoddam
castellum. Nam tunc primo intrauit iesus in eam
quando eam sanctificauit. Intrauit autem quoddā
castellum: quia tunc uirginem castellum fecit nobi
le & singularissimum. Nam castellum tria faciunt.

Muri edificatio
Turris erectio
Et montis sublimatio uel uallis ministratio.

Muri edificatio fuit uirginitatis consecratio. Nam
in prima sanctificatione: fuit edificatum in dei ma-
tre uirginitatis sigillum: & impenetrabilis murus
uirginalis mundicie. Et uere fuit structura muri hu
ius ex lapide iaspide. Erectio turris fuit plātatio hu
militatis: qua de se in nullo presumens sollicita spe
culatione precauit iacula hostis & humilitatis icti-
bus tāq potentissimis sagittis superbum confodit
luciferum. Hec turris dauid ex qua mille clypei pen
dent Canti. iiii. In gloriosa uirgine omnis armatu-
ra fortium: hec turris libani que est nasus sponse re
spiciens contra damascum: quia sancta uirginitas
facit uerecundam uirginem & prudentem a longe
refugiens omne quod possit murum uirginitatis
inficere. Eleuatio mōtis: uel edificatio uallis idē
signant. Nam montis subleuatio significat pauper
tatis altum & perfectum mundi contemptum: hec
est naturalis mons euangelice eminentie: que &
ad nullum afficitur temporale sed in humano pla-
no fit arce fortalicium: dum circa murum terra eua-
cuatur & fit grande concauum: & significat pauper
tatem que euacuat omne terrenum: ac per hoc fit
fortalicium inexpugnabile: & quietum sine timore
accessus. Et ideo in tali castello fit lectulus salomo
nis pacificus & quietus. In tali castro est abundan-
tia celestis panis: & super eius muros angeli sūt cu
stodes. Pro secundo dicit q mulier quedam mar
tha nomine accepit illum in domum suam. Nam
tunc eum suscepit: cum de eius utero iesus carnem
assumpsit. Pro tertio uero totum quod supra di
ctum est de actiua & contemplatiua. Pro quarto
dicit: Maria optimā partem elegit: nam elegit op
timam omnes alias superantem.

Claritate uisionis
Charitate fruitionis
Vicinitate locationis
Sublimitate honoris
Vniuersitate possessionis
Et uirtuositate influxus siue largitionis.

Sic ergo uirgo glo̅riosissima dulcissime a iesu filio ad gloriā inuitat͛. Sc̄do sublimissime eleuat͛: & ad hanc eleuationē potentissime exorat͛ a filio: ut sibi uideat͛ dicere illud Esa.li. Eleuare eleuare cōsurge hierl̄m. Vere.n. ipsa fuit hierl̄m tota pacifica: & tota de dei uisiōe illustrata: & eā ad eleuationē tā glorie mētis q̄ glorificati corporis inuitat iesus: ut ad sui similitudinē resurgat a mortuis. Quis posset exprimere sublimes eleuationes quas uirgo beatissima suscepit a filio dū hic uiueret: quas recepit dū ad gloriā hic transiret: quas nunc possidet: dū in throno glorie iuxta ipsum residet? Certe ineffabiles sunt oī lingue. Sed lingua scripture multis figuris hanc triplicem eleuationē nobis in uirgine māifestat dū eleuatā eam ostendit.

Dū hic uiueret in merito: eleuatōne gratiosa

Dum hinc transiret in premio: eleuatione glo̅riosa

Dum sublimiter residet in patrocinio: eleuatione fructuosa. Eleuata namq; fuit in carne uiuens.

Per eminentiam sanctitatis supra munditiam uirginum & angelorum.

Per excellentiam conuersationis supra obedientiā martyꝝ & confessorū.

Per euidentiam cōtemplationis supra sapiam prophetaꝝ & aplo̅ꝝ. Et hanc triplicem eleuationē nobis ostendit scriptura in eleuatione arche. In eleuatione rote. In eleuatione aquile. Pro primo dr̄ Geñ vii. Multiplicate sūt aque p exuberantiam grē sublimantis & sanctificantis. Multiplicatio eni aquarū in archa: est plenitudo graꝝ in maria. Ipsa ē eni fons hortoꝝ: & puteus aquaꝝ uiuentiū Cant.iiii. Et quasi hortus irriguus & sicut fons aquaꝝ: cuius non deficient aque. Esa.lviii. He aque leuauerunt archā hanc: in qua saluatū ē uniuersū semen generationis electe in sublime a terra ab oī terreneitate: & amore īfecto. Dicit autē in sublime: quia ad hanc puritatē & munditiam nulla pura creatura ascendit nec angeli: nec uirgines. Nā angeli habent munditiam in mente. Virgines eni & mente & carne: sed cum quadā utriusq; pfectione sup oēm creaturam eleuata est in sublime. Secundo fuit eleuata per excellentiam conuersationis designata in eleuatione rote: de qua Ezechiel͛ primo. Apparuit rota una sup terram iuxta aialia habēs quattuor facies & aspectus rotaꝝ & opus eaꝝ quasi uisio maris. Cum eleuarentur aīalia de terra: eleuabant͛ simul & rote: spūs eni uite erat in rotis. Per illa quattuor aīalia intelligitur doctrina euāgelica: p illa rotā que habet quattuor facies recte intelligit͛ uirgo maria que habet quattuor uirtutes secundū quas regit͛ uita actiua in oimoda conformitate ad perfectionē euāgelicam. Et qm̄ he uirtutes licet uniant͛ in gr̄a: distinguntur tam̄ in opatiōe sua: ideo pluraliter subdidit q̄ rote eleuabant͛: quia uirtutes in ea fuerūt in summo pfectionis tā ad agendū: q̄ ad patiendum in tanta icomprehensibilitate hūano itellectui: ut merito dicat͛ q̄ aspectus rotarum & opus earum quasi uisio maris: unde inestimabiliter superauit omnem obedientiam & actionem martyrū & confessorum. Nā in oībus fuit pondus difficultatis ad bonū: & pnitatis ad malū. In gloriosa uero uirgie nullum fuit retardatiuum: ideo rota fuit uolubilis secundum omnem spiritus sancti nutum. Tertio per excellentiam contemplationis & hec designata fuit per eleuationem aquile: de qua Iob. xxxix. Nunqd preceptū tuum eleuabat͛ aquila: & i arduis ponet nidū suum? Quō ista aqla sup oēs aues fuerit eleuata: & omnes quoscūq; supauerit sapia: require supra. Sic ergo uirgo gloriosa fuit triplicite eleuata ī merito. Hanc triplicē excellentiam eleganter exprimit spūs sanctus Cant.vi. Vbi dr̄ de uirgine.

Que est ista que pgreditur quasi aurora consurgēs in sanctificatione.

Pulchra ut luna in conuersatione

Electa ut sol in contemplatione

Terribilis ut castroꝝ acies ordinata ī oīum p̄dictorū connexione. Secūdo principaliter eleuata in premio eleuatione gloriosa ad culmen dignitatis altissime: latissime: & firmissime ut sit regnū uirgis altū latū: & sempiternū. Que tria in eleuatione diuie magnitudinis diuine sedis: & montis imobilis figurantur. Pro primo dr̄. Eleuata ē magnificentia tua sup celos. Singularis dei magnificentia fuit uirgo gloriosa in cuius exaltatione plus magnificatur deus: & que sua humiliatione deuotionum dilectione: & graꝝ actione: & omnium bonoꝝ dei fruitione plus magnificat deū: q̄ ois creatura alia simul sumpta: unde merito dr̄: Eleuata est super celos. i. sup angelos uniuersos. Quia sicut filius dei sedet ad dexterā maiestatis in excelsis: Hebr. p̄mo. tanto melior angelis effectus: quanto differentius pre illis nomen hereditauit. Quod nomē est ut sit uere deus per gratiam unionis. Sicut & mater iesu tanto melior est omnibus angelis: quanto pre oībus abūdat ī dignitate maternitatis diuine. Pro.ii. dicitur secundi Re.iii. Quomodo iurauit dominus dauid sic faciam cum eo ut transferatur regnum de domo saul & eleuetur thronus eius super israel & super iudam a dan usq; bersabee. Thronus iste in quo requiescit & sedet dauid noster manufortis & multū desiderabilis iesus: dei genitrix fuit que eleuata fuit ad latitudinem regni: ut de ea possit dici q̄ non solum dn̄atur a dan usq; bersabee: sed dn̄atur a mari gratie usq; ad mare glorie: & a flumine diuinorum influxuum usq; ad terminos orbis terrarum regnans supra omnē creatū. Pro tertio dicitur Esa. secūdo. Erit in nouissimis diebus preparatus mons domus domini in uertice montium: & eleuabitur super omnes colles. Mons iste in quo beneplacitum est deo habitare in eo: & de quo abscisus est lapis sine manibus: est uirgo gloriosa de qua sine humano opere natus est christus iesus lapis angularis: qui repleuit uniuersam terram. Hic mons eleuatus est supra colles: quia altitudo uirginis ut est dictum: est sublimissima super summos. Et

latissima sup cũctos: & firmissima & inconcussa: ut
non possit moueri stabilitas montis q̃diu durat
firmitas lapidis. Nec regnum matris quandiu
regnat imperiũ p̃lis: dr̃ enim dan. vii. potestas eius
p̃tas eterna que non auferet̃: & regnũ eius quod ñ
corrũpetur. Hec triplex conditio eleuationis uir
ginis in primo fuit simul Esaie. vi. preuisa. Vidi aũt
dñm sedenté super soliũ: quia imobiliter regeuit su
per gloriosã uirginẽ mariã rõne dignitatis firmissi
me. Soliũ inq̃ excelsũ & eleuatũ rõne dignitatis al-
tissime: & plena erat oĩs terra maiestatis eius rõne
dignitatis latissime. Et idẽ decebat sc̃dm Ber. quia
nec in mũdo locus dignior fuit uirginali utero quo
dei filiũ maria suscepit. Nã in celo sublimior regali
solio: quo mariã marie filius sublimauit. Tertio
principaliter fuit gloriosa uirgo eleuata eleuatione
fructuosa in patrocinio: dũ residens in solio iuxta fi
liũ militantẽ ecclesiã dirigit expediendo uiã: prote
git repellendo pugnã: irrigat impetrando gr̃am: ut i
ipsa sit oĩs gr̃a uie & ueritatis & oĩs spes uite & uir-
tutis: Eccle. xxiiii. Hec eleuatio fructuosa figurata fu
it in figura uirge: arche mosayce: & nebule. Pro
primo dr̃: Exo. xiiii. Eleua uirgã tuã & extẽde manũ
tuã super mare & diuide illud: ut gradiãt̃ filii isr̃l in
medio mari p siccũ: uirga ista ad cuius eleuationẽ p̃
paratur uia pp̃lo dei: est gloriosa maria cuius patro
cinio oĩs amaritudo pene de pp̃lo dulcoratur diui
dit̃ & siccat̃: uñ Ber. O quisq̃s intelligis te in huius
seculi profluuio magis inter procellas & tempestates
fluctuare q̃ ambulare: ne auertas oculos a fulgore
huius sideris si non uis submergi procellis. Si iacta-
ris superbie undis &c. respice stellã: uoca mariã ipsa
nãq; est que dedit in mari uiã: & inter fluctus semi
tam firmissimã. Pro secũdo dr̃ numeri. x. Cũ ele
uaret̃ archa dicebat moyses: Surge dñe dissipent̃ i-
imici tui: & fugiãt qui te oderũt a facie tua qm̃ nãq;
eleuata fuit uirgo gl̃iosa ad celestia: imminuta & dis-
sipata fuit demonis potẽtia: ut p ipsa dicatur illud
Eccle. xxiiii. Superbor & sublimiũ colla uirtute calca
ui. Pro tertio dr̃ Iob. xxxviii. Nũqd eleuabis ĩ ne
bulã uocem tuã: & impetus aquarũ operient te: uox ele
uata ĩ nebula est gr̃a impetrata p uirginis orationem
ad quã sequit̃ impetus aquarũ: q̃a p ipsam imperra
tur influentia gr̃arũ & remissio peccõrũ: ideo dicitur
Eccle. xliii. Medicina oĩum ĩ festinatõe nebule: hoc
est in festina ascensione uirginis marie: quia oẽs q
uolũt fiũt p̃ticipes gr̃e sue. Ber. Maria oĩbus omĩa
facta est: sapientibus & insipientibus copiosissima
charitate debitricẽ se fecit: oĩbus misericordie sinũ
aperit: ut de plenitudine accipiãt uniuersi. Predi
cta triplex efficacia uirginalis patrocinii designatur
simul in electione nubis: de qua dicit̃ Numeri. x.
Eleuata est nubes de tabernaculo federis p̃fectiq;
sunt filii israel per turmas suas. Nã de hac legitur.
Exo. xiii. q̃ populum deducebat quãtũ ad primũ:
defendebat quãtũ ad secundũ: obũbrabat quantũ
ad tertiũ. Nã aliquãdo precedebat: aliqñ sequebat̃:
aliqñ superferebat̃. Sic ergo multipl'r describit̃ uir-
ginis eleuatio: ut merito dicat̃. Iesus electã eleuãs.

Iesus dux laureatus. Cap. xxxix.

Qui sufficeret exprimere celestis curie solen
nitatem qñ surrexit rex iesus festiuus & letus
& decore regali laureatus: & totam commo
uit ciuitatem: ut oẽs ciues celi occurrerent matri dei
ascendenti? Nã tũc fuit cõpletum: quod sc̃di Re. vi
de dauid est dictũ. Adduxit archã dei cum gaudio
& erant cũ dauid septẽ chori uidelicet celestiũ spiri-
tuũ: p̃triarcharũ: p̃phãrũ: ap̃l'orũ qui transierant: mar
tyrũ: cõfessorũ: atq; uirginũ: ut impleat̃ in mr̃e nr̃a il
lud. Eccle. xxiiii. In plenitudine sanctorũ detentio
mea. O solẽnitas imperialis o iubilus inexp̃ssibilis
qui non põt exprimi: nec taceri: dũ dauid & oĩs isr̃l
deducunt in iubilo archã federis uirginẽ. s. glorio
sam. Hoc figuratũ fuit. iii. Re. ii. Vbi dicitur q̃ surre
xit rex salomon in occursũ mr̃is sue & adorauit eã:
uel sc̃dm Iosephũ: & amplexatus est eam: positus-
q; est thronus matri regis: & sedit ad dexteram eius
ubi nota magnificã obuiationem. Mirificã adora-
tionem: altissimam sublimationẽ: & imediatiuã cõ
iunctionem. Surrexit ergo ipse rex benedictus iesus
sue dulcissime matri occurrens. Vnde & quo ad
hoc: sicut dicit Ber. hec assumptio aliquid habet ex
cellentius filii dei ascensione: quo ad triũphalẽ oc-
cursum: quia soli angeli iesu potuerunt occurrere fi
lio: tñ matri ascendenti filius ipse iesus cũ tota cu-
ria tã angelorũ q̃ iustorũ solẽniter occurrens: eã eue
xit ad btẽ consistorium sessionis. Non solũ autem
iesus deus hõ laureatus corpore glorificato: sed ipse
rex deus trinitas potest dici sacratissime uirgini triũ
phaliter occurrisse: non motu locali: sed cõplacen-
tia fauorali: & glorificatione & influentia principa
li. Nã pater per quãdã appropriationem occurrit:
amplexatur sponsã castissime dilectionis: singula-
rissime fecundationis: sollicitissime educationis: q̃
singulari mundicia uirginitatis patri cõplacuit: cui
& filiũ suũ unigenitũ dedit: quẽ de castissimis suis
uisceribus concepit & peperit: & diligentissime ipsũ
nutriuit: hanc ergo sponsã coram tota celesti curia
pater amplexatur dulcissime: & recognoscit mr̃em
unigeniti sui. Domũ inquit Esa. in persona patris
maiestatis mee glorificabo. Vnde & ab ipso recipit
fontalem fecunditatem ad oẽs generãdos electos
& etiam ipsos angelos in gustu aliquo & gradu ex
pientie diuinorũ. Et ex hoc habet a p̃re rõnem pri-
mitatis & sublimitatis imperialis post filium super
omnẽ creatam naturam. Occurrit & ipse filius
in diuinitate sua omnibus manifestans hanc eẽ ue
rissimam genitricem sui: q ue ipsum concepit: pepe
rit & nutriuit: & fideliter sociauit in assumpta natu-
ra: & ideo filiali reuerentia ut matrem dignissimam
eam dicitur adorasse. O bone iesu omnipotẽs eter
ne deus: qd ẽ q̃ mulierẽ adoras? Adoro inqt: quia
duo faciũt eã adorãdã. s. Ratio maternitatis: & me
ritum humilitatis. Nã & mr̃nitas in ea fuit singu-

laris & humilitas incomparabilis. Adorat ergo iesus matrem: non qualencunqȝ: sed singularis sufficientie: singularis magnificentie: & singularis diligentie. Singularis inq̄ sufficientie: quia sine semine uiri sola ex spū sancto cōcepit. Singularis magnificentie: quia nulla preter ipsam deū genuit: nulla alia post partū uirgo permansit. Singularis diligentie quiā nūq̄ ulla mater tantū dilexit & tā sollicita pro filio suo fuit: imo nec oēs alie simul sūpte. Sicut ergo in ipso cōceptu nullū habuit sociū. Sic in isto honore nullū hēbit consortiū. Et sicut in tali filio nulla habuit parē: ita & in hoc honore nullā hēbit consimilē. Et sicut in precordiali sollicitudīe nullā habuit compabilē. Ita & in gloria nullam habebit creaturā equalē. Vlterius hunc honorem tenet in uirgine meritū abyssalis hūilitatis: nā q̄ se humiliat exaltabit᷑. Et quia in hūilitate nō habuit creaturā silem: in exaltatione non hēbit consortem.

Est enim triplex modus premiādi uirtutes. Primus est p euacuationē: ut in fide & spe: quibus euacuatis: succedet uisio fidei: & tentio spei. Secundus per cōpletionē: ut in charitate: & i pluribus uirtutibus cardinalibus. qbus addetur completio sine defectu. Tertius est p opationem. Sicut in paupertate & esurie luctu & humilitate: quibus deus promittit hec tria. Vide ergo quō in regina uirgine eius humilitas & diuina bonitas uident᷑ contendere. Maria se humiliat & & solum deus eam exaltat. Maria ñ se solū hūiliat sed i humilitate sub oi creatura se in abyssat: & deus nō solum eam exaltat: sed sup oēm etiā āgelicā creaturam magnificat: & sublimis deus eam ut suā uenissima matrē reuerenter adorat: & ad eā honore inestimabili corpaliter se inclinat. Errant ergo quicūqȝ querunt altū: nisi p hūilitatis ꝓfundū cuius erroris ruina testis ē supboꝝ. O stupendū priuilegiū: & inaudite altitudinis fastigium: ut a muliere dei filius quodāmō recognoscere uideatur suum esse hūanū. Quid nō debuit uirgini concedere: quā tantū uoluit honorare? Certe isto respectu honoris non respiceret dei filius millesies mille milia seraphi: & finities infinitos. Sed nec ipsi oēs insimul possent uere ipsum diligere: & uere ipo frui: ut filio uteri sui: hoc sūmo gradu iter gradus pure creature omēs sūmi seraphi in uirgine sublimantur: q inquantum sunt idem ꝙ uirgo i ipsa & per ipsam gustant diligunt: & fruūtur dei filio ut naturali ipoꝝ filio ex iestiabili dei dilectōe facto filio creature. Sicut autem hec lr̄a adorauit eā describit honorē q dēt᷑ matri a filio. Ita lr̄a Iosephi: āplexatus est eā: pretēdit amorem qui debet᷑ ipi a sponso. Tūc enim btā uirgo quasi altera hester de tridinio seiaꝝ. i. de ecclesia militante adducta est p totā miliciā celestis exercitus ad cubiculū assueri bti. s. & sūmi deitatis ut illi cōueniat illud. p̄s. lxxii. Tenuisti manū dexterā meam &c. Quod fuit hodie uere cōpletū qñ oēs celestes hierarchie uiderunt eam ascēdentem: & delitiis diuinoꝝ amplexuū affluentem enixa sup dilectū suum. Certe sibi soli & filio note sunt in plenitudine delitie amplexuum mutuoꝝ: quem eūdem spūs filium habet & sposū: licet possimus si uolumus sponsaliciū patri attribuere p appropriationē. Occurrit & ipse spūs sāctus recognoscēs fornacem sui amoris & officinā sue mire opacōis. In qua & de qua fabricatū est corpus mūdissimū dei filio: & noua infusa aia: ambo simul tāq̄ humanā unam naturā integrā & perfectā in psona filii dei uniuit: ostendit spūs sanctus expresse oībus scis & electis: ꝙ in hac officina: & p hanc fabrifecit quicquid i grā mirificū opatur: & ꝙ i hac totū ignē uirtuose opationis reclusit: quod unq̄ dare disposuit creature. Sic igitur tota trinitas uniformi & concordi uoluntate hanc inestimabilem uirginem ostēdit esse.

Suam sponsam incōicabilis charitatis
Celi reginam inattingibilis dignitatis
Mundi dñam ipticipabilis potestatis
Electorum omnium genitricem piā inexficcabilis pietatis.
Omnium dei hostium conculcatricem triūphalissimā insupabilis strenuitatis.
Omnuū thesauroꝝ celestiū dispensatricē largifluā p sue cōplacentia uoluntatis. Et hic est thronus q positus ē a tota trinitate btissima mři regis iesu gloriosissime uirgini marie. Thronus inq̄ eburneus q debet᷑ castitati: quē ipse salomon. iii. Re. iii. uarie adornauit. Nā uirtuti pmittitur regnū celoꝝ: Matth. xix. Sūt eunuchi qui se castrauerunt pp regnū celoꝝ. Thronus etiā saphireus qui debet᷑ paupertati que celestia non terrena sectat᷑. Sapphirus enī celestis est coloris. Ezech. prio: quasi lapidis sapphiri similitudo throni. Pauptati etiā debet᷑ regnū celoꝝ: Matth. v. Beati pauperes spū qm̄ &c. Thronus etiam soleus: q debet᷑ humilitati, que abscōdit & adūbrat omēm suam excellentiam. p̄s. lxxxviii. Thronus eius sicut sol in conspectu meo. His igitur scematibus uirgo maria pauper & humilis i perpetuum coronata triumphat. Gaudent & letantur angeli quia uident reginam hodie primo in curia celesti: iam & maiori federe coniunguntur hominibus: quia & si uidissent hominem deum in assumptione sublimatum nunq̄ tamen hominem purum omni alteri creature prepositum. Letatur & celestis curia: quia post ingressum illius diuini corporis iesu: cum quo forsitan aliqua sanctorum glorificata corpora ascenderunt: nullum in decore regio preter uirginem uiderant ascendisse. Quilibet celicus ordo occurrit inueniens in uirgine aliquid speciale: tuncqȝ completum est quod scribitur Iudith. xiii. Occurrerunt omnes ad eam: a minori usqȝ ad maiorem &cetera. Et sic cunctis letantibus astitit regina a dextris filii: dum sedet ad dexteram regis. Hec est dextera misericordie in qua placuit regine nostre regnare: ut possit miseris misericordiē subuenire.

Astat ergo ad succurrendum contra tentamēta demonis.

Astat adintercedendum contra indignationem iudicis.

Astat ad excusādū defectū nostre infirmitatis.

Astat ad subueniendum accipiens pro nobis plenissime influxum diuinitatis. Sed astat uere regina.

Quia summi regis mater per generosam conceptionem.

Quia sūmi regis filia p generosam adoptionem.

Quia sūmi regis sponsa p gloriosam assumptionē

Sed astat in uestitu deaurato: qa in corpore glorificato: ex cuius splēdore post filiū tota clarescit scitas padisi. Patet ergo ex dictis supius quō triūphalissime sibi occurrit: & quō eā sibi imediate locauit Sed in sequēti uersiculo etiā plus patebit quō iocūdissime eā glorificauit: & potentissime coronauit: licet iam pateat ex predictis.

Iesus matrem glorificans. Cap. xl.

Vantū dilectus iesus glorificauerit dulcissima sui matrē: licet ex supradictis aliquātulū clarescere uideat': tū spūs scūs hoc declarat i Canti. cū de eius gloria ītroducit celestes spūs admiran ca. viii. Que ē ista que ascēdit de deserto delitiis afluēs inixa sup dilectū suū ubi in ipsa admirant' excellentia psonalē: que tota fuit exēplū religionis. Que est ista gloriā singularē qua tota fuit ꝑfectus deuotiōis: ascendit semp cui ascendebat dū uixit: magnificentiā uniuersalē qua ipsa fuit honor hūane cōditionis de deserto. Hoc eni fuit mirificū de hūano genere a gr̃a derelicto talē uirginē posse ascēdere. Opulētiā uirginalē quātū ad fructū subuentiōis ꝑ se & ꝑ filiis affluxit delitiis: gr̃am icōicabilē pp uinculū cōiunctionis: quia inixa sup dilectū suū. Sup hanc naq; secūdū Ber. innititur nr̃ illa felitior: & in aureo iclinatorio diuine maiestatis incūbens inter spōsi: imo filii sui brachia requiescit. O quāta dignitas q̄ spālis potētia ī nn sup illū quem āgelice ptātes reuerētur aspicere: hoc fuit maximū quod fecit angelos admirari. Nā uiderant eā ascendere ī uita sua ad filiū charitate cōfortii. Nā sicut iesus sedet a dextris pr̄is in potioribus bonis pr̄ris. Sic ista būdicta uirgo in potioribus bōis filii sui iesu iuxta ipsum ī throno sublimata cōsedit: hoc stupēdū ꝓdigiū ꝙ mulier sic diuine glorie sociatur. Apoc. xii. Ioā. describit dicēs. Mulier amicta sole: & luna sub pedibus eius: & in capite eius corona stellarum duodecim: ubi Io. dilectus huius mr̃is eā intuetur ī speculū cōtēplatiōis: qa dicit eā hr̃e solarē amictū: lunare scabellū: & stelleū diadema. Contēplat' ergo signū: quod recte fuit signū filii hois: qd' hodie ī celo appuit. Nā signū opit & claudit signatū. Et ipsa dei filiū opuit: & in utero suo clausit. Signū etiā ducit in signati noticiā: & ipsa sup oēm creaturam ducit in filii sapiam. Exaltabo ait iesus p Esaiā xlix. ad ppl'os signū meū. Solent astrologi dicere solē ī medio mēsiū igredi nouū signū: uñ ī medio mensis augusti signat' sol ī uirgine. Sol etiā qñ est in signo ī quo creatus ē magnos terre fecunditate facit effectus: propter quod: hodie fit nobis fecundissimus sol iustitie. Nam moratur in uirgine in cuius utero ē creatus: uñ hoc signo apparēte ī celo recipit peccator ueniā. Iustus gr̃am: tentatus uictoriā: btūs leticiā: & tota trinitas gloriā. In hoc signo uirginis astronomi xp̄iani clementiā: gr̃am pseuerantiā: & gloriā speculat': unde de signo clementie dr̃ hester. v. ꝙ rex extendit uirgā aureā ī signū clemētie. Extendere uirgā est magnificare uirginem gloriosā: uñ sicut hester osculata est uirgā & mutauit regis sniam: & ipetrauit ꝓ populo suo ueniam. Sic & hec. De signo gr̃e dr̃. Geñ. ix. Arcū meum ponā ī nubibus &c. De signo uictorie. i. Machab. vii. dato signo adiutorii a deo comiserūt iudei cū nichanore: & maiorē ptem exercitus eius uulneribus debilē factam fugere cōpulerūt. De signo glorie: Eccle. xliii. A luna signū diei festi: luminare quod minuit' in cōsumatione: & occultat' aspectibus hoīum: & tñ est a sole illuiatissima: & tunc erat festum neomenie apud iudeos. Sic beatissima uirgo maria ī assūptione ab oculis hoīum absconsa a tota btissima trinitate dei formata: & filio dei coniuncta festū nobis consecrauit. Sic ergo cū ioanne respice signū gloriose uirgis in speculū cōtemplationis. Respice secūdo sue dignitatis fastigium ī solatiū nostre peregrinationis. Nā regine ꝓcedentes ad nuptias ornant' ad decentiā. honorant' ad reuerentiā: & coronāt' ad gloriā. Sic & regina uirgo maria ornat' sole: honorat' lune suppeditatiōe; coronat' duodenario stelle: ubi sol sit sibi uestimentū luna tapetiū. Stelle capitis ornamentū. Dicitur aūt ornata sole: nō solū ꝓpter splendorē diuinitatis in eius mēte: que eius menti sup oēm creaturā splēduit nec solū qr gl'ia hois super oēm creaturā ornata fuit sicut ipsius dignissima genitrix qui uerus sol ē. Sed etiā quia splēdor glorie aīe excellentissime uirginis glorificate resplenduit. Sicut Hiero. de uirgie nō abnuit. Et Aug. argumētis astruit. Et bernardus indubitanter affirmauit. Aug. media & rōnes sunt Mundiciā eā uocat: quia expurgata fuit a carnis libidine: ergo a corporis putredine: quia iesu & gloriose uirginis matris marie una caro fuit. Sed xp̄us corruptionem non uidit: ergo nec mater. Item qa plenitudo gratie ipsam expurgauit a fomite: ergo a fomitis sequela que est incineratio. Itē xp̄s precepit matrem honorari: & suam matrē potuit ab opprobrio uermis defendere: ergo licet debuit facere quod decens fui & sibi honorabile. Item quia xp̄s uult ꝙ qui ei ministrat ipsum sequatur. Sed sicut angeli quia christo ministrant mente sequuntur ipsum in gloria anime ante diem iudicii. Sic enī uirgo gloriosa sibi plenissime ministrauerit: & mente & corpore ipsum plene gloria secuta est in utroq;.

Item secundum Hiero. Nō fuit possibile mariā ñ possidere plene gloriā eterne claritatis. Et scd'm Augu. xii. sup geñ. Et secundum ber. de diligendo

deum. Non est hoc plene possibile aie nisi resūpto corpore. Ergo ex utroqꝫ cōcluditur ꝙ necesse ē uirginē in gloria resurrexisse. Itē scđm aug. nullus dubitat ꝙ iesus hoc potuit. Minus certe debet dubitare ꝙ uoluit: quia hoc filialē reuerentiā decuit. Itē in integritate uirginitatis materne: plus potuit gr̃a ꝙ natura: ergo & in corporis corruptōne hoc debuit potuisse. Itē quia nūq̄ corpus eius fecit iesus honorari i terris. Ex quo sequit̃ ꝙ ipsum gloriose honorauit in celis. Certe supuacuū uidet̃ mihi ad hoc rōne pbandū fidelibus laborare cū reuelationes certissime ab ipo iesu & eius m̄re sicut fidelibus suis fecit. Ipsa ergo uirgo maria ē gl̃iosa i quadruplici dote designata in sole. Nos ergo filii imitemur eā in amictu solari: quantum ad

Decorē honestatis in gestu.
Splendorem ueritatis ī intellectu
Feruorē charitatis in affectu
Uigorē operis in effectu.

Sed honestas obtegitur p carnalitatē ut nō habeat decorē: ueritas eclypsatur p cupiditatē ut nō habeat splendorē. Charitas extinguit̃ p ociositatē ut ñ habeat feruorē. Strēnuitas anihilat̃ p hypocrisim & uanitatē ut nō habeat uigorē. In longū pñt ista deduci quātū ad huius temporis malitia: dū in clericis deturpatur uita: ad questū conuersa est scia unde nō curant nisi de sciis lucratiuis. In religiosis charitas ē tepida uel nulla: & opatio uel anihilata: uel hypocritalis & uana. Nosce aūt lune mutabilitas & sepe caduca & tēporalia designant̃. Ois autē mutabilitas: uel ē nature ut in creaturis: uel est fortune ut in tēporalibus bonis: uel culpe in pccis: uel pene in miseris. Bene ergo luna sub pedibus uirginis esse describit̃: quia ois natura uirginis potestati subster nit̃: & ab utraqꝫ ecclesia triūphante & militante pedes uirginis adorant̃: ut de ea dici possit illud deutero.xxxiii. Oēs sancti in manu eius sunt: & q̄ appropinquant pedibus eius accipient de doctrina illius. Nosce etiā lune tēporalia designant̃ in q̄bus sepe eo quis fit deterior quo ē ipsius abūdantior. Idē est de honoribus huius uite: quia multi p digni tatis gradū accedentes ad deū ab ipso recedūt p uitę demeritū: hanc lunā habuit uirgo sub pedibus calcando p uoluntariā paupertatē. Et hic est optimus modus possidendi oia deutero.xi. Ois locus quē calcauerit pes uester: uester erit. Tercio habuit mutabilitatē culpe sub pedibus p pfectā gratiam: unde ois culpa cecidit sub pedibus uirginis: quia p̄ cincta fuit uirtute ad bellū. O q̄ pulchri sūt gressus tui in calciamentis filia pricipis. Canti.vii. Quarto noie lune mutabilitas pene notat̃ i miseriis: hāc uirginē habuit xp̄s sub pedibus in resurrectōe gloriosa: quādo caligo ois miserie sub pedibus strata fuit: & ascendit sup cherubi & uolauit. Tertio introducit̃ uirgo coronata stellis.xii. Prouer.iiii. Dabit capiti augmenta gr̃aꝝ: & corona inclyta proteget te: uñ & ad coronā eā uocat cū sibi dicit: ueni de libano coronaberis. Nō coronat̃ autem nisi q̄ legitime certauerit. Sed maria.xii. fortissima certamia habuit: de quibus felicissime triūphauit. In quolibet eoꝝ accepit coronā gloriosā diuine similitudinis: Esaie.lxii. Eris corona glorie in manu dñi: & diadema in manu dei tui. Coronā spei speciosā diuine firmitudinis. p̄s.xx. posuisti in capite eius coronā de lapide precioso. Coronā luminosā diuine pulchritudinis: Esa.lxi. Gaudēs gaudebo in dño: & exultabo in deo meo quia īduit me uestimētis salutis & indumentis iustitie circūdedit me: quo ad utrāqꝫ stolā quasi sponsū decoratū corona: quia respectu oium inferioꝝ tenet uicē spōsi & uirilis p̄sidentie & influentie fecundatiue. Respectu autē iesu & totius trinitatis bñe tenet uicē recipientis in sūmo singularissime sponse: ppter quod subdit. Et tāq̄ spōsam ornatā monilibus suis: licet autē ibi Ioānes uelit describere ecclesiā primitiuā que instar gloriose uirginis honestate: sapiā: charitate: & uigore maiestatis iesu uestita erat sole iesu pfectionem euāgelicā & lunā tēporalium in figuralē corticē legis & mūdanā prudentiā nocturnalē & īfrigidatiuā tenebat sub pedibus plenarie calcans spernens ac precellentiam.xii. Apostoloꝝ hēbat in suo capite tāq̄ in suo nūcio supremo: & in spūalis mētis utero habens xp̄m & totū corpus eius misticū: clamabat tā gemitu suspirioꝝ: q̄ sono p̄dicationū: tñ multo fortius hoc de uirgine plenius intelligi hēnt: que singulariter totū corpus misticū siml̃ cū uero xp̄i corpore suo portauit in utero: & in continuis doloribus cordis sui assimulatis doloribus filii singulos p tulit. Et ī corona.xii. stellaꝝ singl̃r attribuit̃ uirgini tota corona.xii. apl̃oꝝ: qr eius meritis fuerunt electi: & post ruinā in xp̄i morte ī fide reformati: & p eius īstructionē edocti: & per eius orones & suspiria spū scō repleti: uñ & uirgini singulariter attribuitur tota per ipsos facta uictoria mūdi: quia ipsa uirgo ē singulariter illa ciuitas Apoc. electos omēs cōtinēs: in qua in typo.xii. apostoloꝝ ponūt̃.xii. p̄ciosoꝝ lapidū fundamēta: & similiter.xii. margarite ex q̄bus fiunt.xii. porte i typo.xii. euangelicorū uiroꝝ: per quos.xii. tribus israel cōuertēt̃ & denuo totus mūdus: sicut infra dicet̃. Quibus oibus tāq̄ stellis.xii. uirgo p̄clarissima coronat̃: quia tota illorū perfectio post filiū sacratissime uirgī attribuitur & ab ea efficacissime generat̃. In cuius signū inicia tio.vi. &.vii. status q̄ i francisco & eius ple finaliter cōplebūt̃: ut infra dicet̃ i sancte matris uirgis fundamētū ecclesie accepit: dū in loco sancte marie de portiūcula statū euāgelicū i utroqꝫ sexu p frācis[c]ū & clarā pfectissime īchoauit. Cui etiā ecclesie secunda die Augusti uirgo btissima a filio suo obtinuit in celis & franciscus a papa in terris īdulgentiā remissionis plenarie omnium peccatorum: uides ergo q̄ iocunde christus matrem glorificauit: & q̄ potentissime & triumphaliter coronauit.

Iesus fons reseratus. Capi.xli.

Ento glorificatione uirginis marie mřis dei dixerim fonté diuinitatis iesu plenarie reseratū. Ipsa enī tantū accepit de dei gloria: q̄tū est pure creature donabile in eternū: & proportionabiliter plus ei q̄ oībus aliis creaturis simul sūptis est datum. Sicut enī ceteris in uia p partes dant̄ grē In maria aūt se totā effudit grē plenitudo. Sic & in patria diuine glorie pticipatio quodāmō p partes datur: sed maria totā diuinitatis penetrauit abyssū: & quantū est possibile creature sine psonali unīōe luci illi increate est imersa. Et si considerentur que dicta sunt supra maxime de occursu trinitatis beate apparet q̄ ipsa p se inestimabiliter plus pticipat de gloria trinitatis brē: q̄ oīs pura creatura alia simul sūpta: quod ex hoc pbo euidenter. Nā firmiter tenet eccl'ia q̄ ipsa est supra oēs ordines angelorum exaltata: ac per hoc alius q̄ infra ipsam ad sedē luciferi assumet: quia de hoībus oīum angelorum ruina supplet̄ur. Sed nulli dubiū ē uere catholico & deuoto: q̄ beata uirgo in hora qua fuit facta mater dei habuit plus de substantialitate grē q̄ unq̄ habuit aliqua creatura: uel ad minus insanus ē qui eam cuicunq̄ maximo non equaret. Quid super hoc addidit capacitatis & plenitudinis per superuentionem īmensurabilem spūs sancti materne generationis inestimabilis amor? Sed quantū supaddit in gratia: tantū superaddidit in gloria. Nihil ergo est grē uel glorie in creatura inferiori simul sumpta: quod non sit in ea multo precellentius secūdū doctrinam dionysii q̄ oīa dona inferiorum precellentius a superioribus angelis habent̄: uult enim dionysius q̄ oīa inferiorum or dinū dona in superioribus sint in tanta precellentia: q̄ quasi non est compatio: quin potius oēs superiores ordines iferioribus cōparant̄: ut circūferētia ad centrū. Quod si ita est cum uirgo gloriosa sit supra oēm ordinē: ac per hoc faciat ordinē per se: qui nō patit̄ propter dignitatē incōicabilem multitudinem psonarum: sequitur q̄ ipsa ad oēs inferiores angelorum ordines & hoium simul sūptorum īpropotrionabiliter est prelata. Quicq̄d ergo ē glorie dei amoris & fruitionis in oī inferius glorificata natura tam angelica q̄ hūana: multo precellentius est in uirgine matre dei: & quātū gradus materni amoris & dignitatis requirit: tātum sup oēs participat dei gloriam & fruitionē inestimabilē ad quā nullus attingit etiam gradu multū inferiori. Nec hic attendas aliorum numerosam multitudinē: quia hoc nihil facit ad rē maioritatis glorie substantialis: quia ī spiritibus idē est maius quod melius: quin plus est de substantiali gloria in uno seraphī: q̄ si in infinitum per impossibile multiplicarentur secūdū numerum angeli inferioris ordinis. Nullus autē ordo est ī celo qui tantū supet ordinē īmediate sibi coniunctū quātū materna dignitas & gloria uirginis dei matris supat ordinē seraphicū: & oē creatum inferius.

Ad hanc intelligentiā pōt manuducere conside ratio graduū & capacitatū supiorum corporalium ecclesiasticorū ordinū & huius uite iurisdictionum. Nā in corporalibus mundi uides q̄ superiora continent quicquid cōtinent inferiora: & inestimabil'r plus. In ordinibus ecclesiasticis uides: q̄ quid pñt ordines inferiores: pōt sacerdos icōpabiliter plus. Sic episcopus super sacerdotes in iurisdictionibus etiam temporalibus q̄ ecclesiasticis uides quō gradatim se continent & superant usq̄ ad sūmū monarcham. Sic & in iurisdictione spūali procedítur usq̄ ad summum papam. Sic & in gradibus glorie sapientissimus deus plenissime ordinauit. Multa autē ad hoc ualentia dicta sunt li. primo cum de filio dei iesu per sacratissimam uirginem ageretur cōceptu. In glorificatione ergo sacratissime uirginis marie matris dei facta est ultimata reseratio fontalis diuinitatis iesu: ut nūq̄ tantū debeat reserari infra illam in oī creatura alia simul sumpta. In abyssum ergo gratie tue beatissima uirgo absorbe me paruulum tuum indignū & impiū impugnatorem perfectionis filii tui & tue: & quia in te claudo hunc librum claudar & ego cum omnibus tuam paupertatem amantibus: & tuam gloriam expectantibus inter maternum tuum piissimum sinum: per illum amorem oī pure creature incōicabilē quem portasti ad filiū dei iesum dulcissimum filiū uteri tui: & ad totam beatissimam trinitatem que ipsam in te incarnauit: cum qua uiuis & regnas post filium tuum secunda imperio celi in secula seculorum Amen.

Benedictum & adoratum sit nomē domini nostri iesu christi i celo & in terra: & in mari & in omnibus abyssis: quia per ipsum oīa facta sūt Amen.

Explicit liber quartus arboris uite crucifixe iesu: fratris ubertini de casali ordinis minorum.

Incipit arboris uite crucifixe iesu Liber quintus.

Iesus prolem multiplicās. Capitulū primum.

Excursis aliqualiter actibus uite dilecti iesu & sue deuotissime matris: ipsisq̧ assumptis in gloriam maiestatis: consumata felice arbore crucifixe uite Iesu & sue reuerendissime matris: ad multiplicem utriusque prolem in propagata ecclesia conuertēdus est stilus tanq̄ ad abūdantem fructū & desiderabilē arboris mēoratę: in quo inchoat quintus liber: ut sic deueniamus ordinato ꝓgressu ad illum quem principaliter intēdimus euangelicū statū per minimū minoꝝ Franciscū: imo per ipsum iesum in Francisco in ecclesia renouatū. Ad quoꝝ intelligentiā est notandū ꝙ septem status fuerunt in ecclesia formādi & propagādi per uirtuiē iesu lucētis in ipsa: qui possunt per septē filios Iob mystice figurari: qui p singulos dies & in ꝓpiis domibus singl'r cōuiuiū faciebat. Sic & hic status q̄libet suo tēpore in iesu spūs sancti pinguedine cōuiuat: de quorū trāseamus mysterio: ut ad aliqua iteriora ueniamus. Hi autē septē status sub multis figuris mł'tiformiter & multiplici repetitōe describunt' ab illa sublimissima aquila Ioanne in Apoca. qui fuit testamēti noui singularis propheta. Nam secundū septem status eosdē: septē principales uisiones continet ille liber. In quarum qualibet maxie in qnq; p̄s oēs septē status uidet' pcurrere. Ita tñ ꝙ qnque primos ad modū cuiusdam carnalis pcurrendo ad sextum: in quo uidet' quedam dilatatio: ac si carnalis illiū. In sexta uero & septima uisione quid tm̄ uidet' his que sunt propria illoꝝ tēpoꝝ occupari. Vnde & totū decursum ecclesie ab initio sui usq; ad finē eterne glorie plene describit. Sed & impugnatiōes babylonice ciuitatis similiter circuit: & quasi alter Iosue hierico expugnās: qui multiplicatis circuitis in septimo plene facit corruere muros eius. Prima autē uisio est de septē ecclesiis. Secunda de septē signaculis que icipit quarto capitulo. Tertia de septem tubis que incipit sexto capitulo. Quarta de muliere amicta sole cū suis liberis que incipit xii. capitulo. Quinta de septem phialis que incipit xv. capitulo. Sexta de dānatione meretricis magne babylonis: & de nouis agni nuptiis cū noua sponsa: & icipit añ. xvii. capitulū ubi dr̄. Et facta sunt fulgura & uoces & tonitrua: secundū alios in ꝑncipio. xvii. capl'i. Septima ē de finali dānatiōe draconis & omniū reproboꝝ: & de finali gl'ificatione totius orbis & omniū electoꝝ infra. xx. capl'm. Et uidi thronū magnū: uel a finali renouatione celi & elemētoꝝ. c. xxi. Et uidi celū nouū. qr in generali declinatione istoꝝ aliqualiter potest cognosci cursus plis iesu: & status septuplus eius spōse. Ideo de his aliqua generaliter sunt uidēda. Nam special' declaratio totius libri Apoca. exponi exquirit.

Tangemus ergo breuiter quantum requirit materia ista. Primo qui sunt status ecclesie in his uisionibus descripti: & qualiter describuntur. Secundo quare per septem uisiones distinguunt' septem status prefati: & quare in sexta & septima non sic aperte sicut in ceteris distinguunt'. Tertio de rōe ordinis septem statuum & septem uisionū. Et quare primus & secundus uident' simul currere: & tertius & quartus. Et quare in quinta & sexta non agitur de septem mulieribus bonis uel malis: sicut de septem sigillis uel septem tubis. Quarto quare sextus status describit' notabiliter ꝑeminēs quinque primis. Et quare sexta & septima uisio solū finalem statum ecclesie uidentur describere. Quinto unde possit litteralis intelligentia trahi septem statuum predictoꝝ. Sexto quare predicti status siue spatia temporum nō equantur. Septio quō predictis septem statibus conuenit adaptatio septē dieꝝ origīaliū septem mūdi etatum: & septē notabilium prelioꝝ sub legis ueteris littera contētoꝝ: & septem sacramentorum: quibus ecclesia a christo sanat'. Quantum ergo ad primū sciendum ꝙ primus status est fundationis primitiue: & ꝑcipue in iudaismo ab apostolis facte. Secundus cōfirmatōis probatiue per martyria facta a paganis in toto orbe. Tertius doctrine illuminatiue ad clarificandum fidem: & hereses cōfundēdas. Quartus fuit anachoritice uite in solitudine uiuentis austerissime. Quintus fuit cōdescēsiue sub monachis & clericis temporalia possidentibus. Sextus est renouationis euāgelice uite: & expugnationis secte antixp̄iane sub pauperibus uoluntariis nihil possidentibus in hac uita. Septimus prout spectat ad uitā istam est quedam quieta & mira participatio future glorie: ac si celestis hier'm uideat' ascēdisse in terram: prout uero spectat ad aliam est status generalis resurrectionis omniū. Pōt tamē sumi pro beata quiete sanctaꝝ aiaꝝ & hoc modo est idē ꝙ septima etas que ichoat' a quiete aīe xp̄i in sepulchro. Et hoc modo generalis resurrectio est status octauus: in cuius mysteriū xp̄s octaua die surrexit. Primus status proprie incipit a spūs sancti missione: licet & alio modo ceperit a christi iesu predicatiōe: & alio modo magis remoto ab ortu ipsius iesu.

Secundus prope cepit a ꝑsecutione facta sub nerone: q̄uis & alio modo ceperit a lapidatione Stephani: uel etiā a passione christi. Tertius ꝓp̄e cepit a tēpore Constātini impatoris ad fidem christi conuersi: seu a tempore beati Siluestri: seu a tempore Niceni concilii cōtra arrianā heresim celebrati.

Quartus cepit a tēpore magni Anthonii: seu a tēpore Pauli primi heremite: uel secundū Ioachim a tēpore Iustiniani augusti sub quo habemus magna culta. Quintus uero proprie cepit a tēpore Caroli magni. Sextus uero iniciatus est a tēpore seraphici uiri Francisci: plenius tamen apparebit in

dānatione babylonis meretricis magne: q̄ꝝ perfectio an uel in uitis eiusdē sp̄us secū signabit futuram malitiā xp̄i. Septimus autē uno mō inchoat ab iterfectione illius antixp̄i quē iudei recipiēt. Alio mō ab aduētu iudicis xp̄i. Primi quattuor status solēt aliq̄ñ per quattuor aīalia designari: quoꝝ primus apostoloꝝ & pastoꝝ leoni ī auctoritate & cōstantia similat. Secūdus qui est martyrū uitulo in sacrificiis mactato. Tertius doctoꝝ & cōfessoꝝ hōi ratione predito. Quartus uirginū seu cōtemplatiuoꝝ aquile. Quītus assimilat se di generali a quattuor aīalibus sustētate: a qua dicūtur manare iudicia iustitie & misericordie. In sexto uero & septimo semper ē noua inchoatio: ut infra patebit. In p̄mo eminet p̄ncipatus p̄lationis & cura pastoralis. In secūdo onus passionis & pugna triūphalis. In tertio sonus p̄dicatōis & tuba magistralis. In quarto ornatus sanctitudīs & uita singularis. In q̄nto zelus rectitudīs & ira iudicialis: ac uita cōdescēsiua & cōuentualis. In sexto forma xp̄i formatoris ecclesiā reformās. In septimo uero gloria deiformis ipsam felicitans & consumās. Siue in sexto eminet fructus charitatis. In septimo uero gustus felicitatis. Propter qd' ī primo p̄eminent pastores ecclesie catholice. In secūdo pugiles xp̄iane militie. In tertio p̄cones xp̄iane sapie. In quarto obseruatores uite celice.

In q̄nto iusti zelatores & pii regularis sanctimonie. In sexto reformatores uite euāgelice. In septimo pregustatores eterne glorie. Describuntur autē hi status a ioanne nō solū p bona eis p̄pa: sed etiā p mala eis oppōita. Primo aūt triūphales uirtus sanctoꝝ quā in tolerādo & expugnādo mala aduersarioꝝ hūerunt: nō posset nobis plene absq̄ illoꝝ descriptōe maloꝝ mōstrari. Secūdo q̄ opposita iuxta se pōita clarius elucescūt: & inspectio unius cōtrarii plurimū cōfert ad alterius noticiam.

Tertio ad mōstrandū q̄ corpus reproboꝝ cōtinue in hac uita currit cōmixtū & cōfligēs cū corpe electoꝝ: cōtinēt per cōtrariū proportionalis exercitus reproboꝝ. Quarto q̄r mala pēalia exterminantia reprobos: que deus in quolibet statu infligit: multū cōferūt ad clarificationē & cōsolationē electoꝝ: et etiā q̄r per huius exterminia declarantur plenius fines statuū p̄oꝝ: & initia sequētiū: & ideo huius exterminia referunt̄ in libro Apoca. Quātum ad secundū .s. q̄re p septē uisiones distīguunt̄ septies status p̄dicti: & q̄re in sexta & septīa nō sic. Debes scire q̄ prima ratio est ad idē sub plībus signis & silitudibus plenius exp̄mendū & magnificandū. Nā aliq̄ p̄p̄etates p̄dictoꝝ statuū exp̄munt̄ per unā uisionē: que nō exp̄munt̄ per aliam: & magnificētius concipimus magnitudinē alicuius rei quando sub pluribus solēnibus signis nobis ingeritur ītuēda. Secunda est ad idē firmius cōfirmādum & imp̄mendū. Vnde Gen. xli. dicit Iosep Pharaoni: quod aūt uidisti secūdo ad eā rem p̄tinēs sōnium firmitatis iudiciū est: eo q̄ fiat sermo dei: & uelocius impleat̄. Tertia est q̄r nullus septē statuū p̄dictoꝝ esset p̄fectus absq̄ septem dōis superius tactis. Quilibet enī status eget cura pastorali & pugna triumphali & tuba magistrali: & sic de aliis. Quodlibet etiā predictoꝝ donoꝝ seu officioꝝ eget cōp̄ticipatione ceteroꝝ ad suū debitū & cōgruum cōplementū. Nā cura pastoralis nō pōt cōpleti & cōgrue exerceri absq̄ pugna triūphali & p̄dicatione: & absq̄ ornatu sanctitatis uite: & sic de aliis. Ille autē status in quo unū donū p̄eminet: & cetera illi deseruiūt tanq̄ ad eius p̄fectionē ordinata denoiatur incōgrue ab illo dono: & tūc etiā per nomē eius doni cetera designātur sub eius ducatu & perfectione inclusa. Et ideo quodlibet donoꝝ p̄dictorum pōt subdistīgui in septem p̄tes seu p̄p̄etates: ita q̄ prima inapropriate cōsideat p̄mo statui: & secūda secūdo: & sic de aliis: ut sic sint septies septē.

Patet. n. primo hoc de primo dono. Nā pastoralis cura insistit primo ouiū p̄pagationi. Secūdo earum defensioni ab ībribus & lupis. Tertio earū directioni seu deductioni. Quarto earum pascuali refectioni. Quinto morborum cure pie & morbidaꝝ mediciali extirpationi. Sexto ipsaꝝ plene reformationi. Septimo ipsaꝝ in suū ouile reductioni & recolectioni. Constat autē q̄ p̄pagatio approp̄at̄ plātatōi ap̄l'oꝝ: defensio pugne martyꝝ: directio doctrine: refectio deuotioni anachoritaꝝ: curatio zelo cenobitaꝝ: reformatio p̄fectioni euāgelici status: reductio igressui eterne uite. Patet hoc etiā de secūdo. s. pugna q̄ ī quolibet statu ī uenit̄. Nā p̄ma pugna fuit cōtra carnalē cerimoniā & intelligentiā iudeoꝝ. Secūda cōtra idolatriam paganoꝝ. Tertia cōtra p̄fidiā arrianoꝝ & ceterarum heresum. Quarta cōtra sectam saracenorū.

Quīta cōtra fecē & mixturā falsoꝝ xp̄ianoꝝ q̄ i q̄nto tp̄e enormiter multiplicant̄. Sexta contra pestē antixp̄i & suorū sequatiū. Septima contra aciem demonū ī agone nouissimo ecclām ubiq̄ circūdantiū. Vel si sextā diuidas in duas: quarū p̄ma est antixp̄i mistici: secūda uero ātixp̄i p̄p̄ii: tūc illa de gog nō ponit̄ inter prima septē capita draconis: sed ī cauda ipsius. Vnde & in Apoca. xvii. dicitur: q̄ bestia habens septē capita est de. vii. & ūī est ipsa octaua. De tertio dono. s. tuba magistrali patet. Nā doctor intēdit fidē sciare: robrare: explicare: deide p opa obseruare: & unicuiq̄ secundū suā p̄p̄o monē cōtentare. Intēdit etiā auditores xp̄o cōfigurare: & eos ad eternā gloriā p̄ducere. Et patet istorū actuū cōrridentia ad septē status p̄dictos.

De quarto. s. de sanctitudine contēplatiuoꝝ & anachoritaꝝ patet. Nā contēplatio septē statuū ecclesie & diuinaꝝ p̄fectionū in eis refulgentiū habet mentē cōtemplatiuā p̄ficere secūdū septē actus p̄dictis statibus r̄ndentes. De q̄nto. s. de zelo rectitudis q̄ designat̄ ī phialis patet q̄ ē septiformis p̄ut fert̄ cōtra genera reproborū iudeorū: paganorū: arrianorū: sarracenorū seu maīcheorū: relaxatoꝝ xp̄ianorū uite euāgelice īpugnatorū: q̄ p fantasti-

eas rationes fere omnes articulos fidei nitunt corrumpere: & finaliter corruptorum perfectionis date post mortem antixpi. Item e septiformis: put fertur cotra quorundam ecclesie primitiue fatuam infantiam: ac deinde cotra pueritiam inexptam. Tertio contra adolescentiam leuem per oem uentum erroris agitatam. Quarto cotra ptinaciam inexptam quasi in loco uirilis & stabilis se firmantem. Quinto cotra senectutem remissam. Sexto cotra senium decrepitum frigidum & defluxum. Septimo cotra mortis exitum despatum & sui oblitum. De sexto. s. de forma xpiformi: seu de renouatoe spus & charitatis fructus: patet hoc ipm qr forma seu fructus iste sicut icohat in icipientibus q cresciit in pficietibus: & pficitur i pfectis: & quot sunt gradus pfectionum: tot sunt gradus ascesus siue augmeti & quodlibet pdictor. vii. donor participat aliqd de forma xpi & uite eius. Et idcirco reformatio uite xpi omnium illor pprietate uirtuosam includit. De septimo et patet q i quolibet. vii. statuum pdictor est aliqua gestatio spus i deo: & aliquis gustus dei in quo e illius status sabbatum. Sic. n. pfectus gradus charitatis ptingit ad pfectum gustum: ac p hoc pfectissime sabbatizat: sicut ifimus ad infimum: medius ad medium. Item qlibet statuum hnt aliq pacem pter sue aduersitatis noctem: ut ex uespe & mane fieret dies unus. Quare aut pdicti sex status no sic distinguuntur in. vii. uisione &. vi. dicet infra in quarto notabili: licet de: vii. hic tibi dicam: qr prima ratio e ad designandum: qr i eterna & finali gloria n erit successio statuum: sicut in hac uita. Secunda ad innuendum q excessus eterne glie in summa unitatis redundatia coprehedit pfectoes omnium donor & statuum huius uite: nec distiguit secundum artos perfectionis limites. Tertia est put per statum septimum describit felicitas sanctor facta post morte antixpi danda i hac uita: ut mostret q illa e finis & terminus huius seculi & breuis respectu prior tepori. Idcirco septima uisio no explicauit successiua distinctione tepor: ppter hoc in apertione septimi signaculi dicit. Factum est silentium media hora: & in septima tuba dicit breuiter: factum e regnum huius mundi dei nri. Et in septima phiala nihil ponit aliud nisi factum secundum alios q ibi imediate post sextam iopinate uisione. Attendendum aut q prima uisio septe ecclesias Asye litalr tagit: ad quas Ioanes scribit: que ordinante sapia dei hnerunt tales coditiones ad designandum status septe tpor futuror. In reliqs uero uisionibus par uel nihil est lrale: nisi q uer est sub illis figuris hominem uidisse: & illis. vii. status generales ecclesie obscure magis describit q clare. Conueniens aut fuit q excelles pphetia heret aliqd lrale: in quo de pnti posset sua pphia cognosci: ut ex hoc n dubitaret de futuris per spum sanctum loq. Et ideo coditoes illar ecclesiar q sic erant per spum sanctum absens cognouit: ut sic cognouit absentia locor: sic & futura que adhuc no sunt i tpe cognoscere mostraret. Et hic est etiam q Esaias & Hieremias & ceteri pphete pdixerunt aliqua suis tpibus uetura: que facta sunt fidedigna. Secunda ratio quare sic obscure locutus e: fuit ne si pprietates futuror operum & statuum clare pdicarent: impedirent certamina unicuiq septe statuum occursura. Tertia e ut indigni excludant a gra donor: & intelligetia diuinor luminum & statuum per uelamia scripturar. Quarta est: ut dei glosa opa & ipsor archana ex hoc heantur in maiori estimatione & reuerentia: & ut intellectus eor & pceptio soli xpi merito & gre describatur: qui quos uult ad ista intelligeda illuminat.

Quantum ad tertium nota q optime isti status sunt ordinati. Cu. n. xps ihs & eius primitiua eccl'ia sint radix & coplementum omnium statuum sequentium: debuit ipse primo itroduci cum sua benedicta mre & electis discipul: & qr suo statui obsistit sua impia synagoga: ideo necesse fuit aggredi primum bellum post hoc. Secudo cum ipse ihs eet omnium deus dns & redeptor ad cofusione illius ipie synagoge: q eum repulerat: debuit ipse i totum orbe omnium terrar nationum diffundi: que cum eent idolatre & pessimis moribus imbuti: oportuit fieri bellum fortissimum ad talia excludeda. Tertio in fine huius belli debuit totus orbis subiici sceptro xpi: put factum e tpe constatini. Et qr tunc xpi diuinitas & humanitas eius & beatissime trinitatis fides toti orbi debuit clarius explicari: ex tunc daruit ordo doctor. Quia uero humanus sensus no preualet itelligere eternam dei generatione: & psonar distictione & naturar unione in psona iesu: & sic de ceteris pfunditatibus fidei. Idcirco psumetes de subtilitate itellectus sui: iuste sunt traditi deceptionibus demonum: ac p hoc in multas hereses sunt plapsi: ppter quas opportuit moueri tertium bellum sacror doctor cotra isidias heresum. Quia uero intelligetia diuinorum par aut nihil prodest absq uita pfecta secundum diuina dicta: ideo in quarto statu refulsit celestis uita anachoritarum: & pcipue in desertis arabie egypti tali uite congruis. Quia uero infectio humani generis & sue carnis no patit tam arduam uitam in hoc seculo pdurare: casus autem a statu tam arduo graue hypocrisim & remissione aut aptam apostasiam inducit: talis aute lapsus cum prio lapsu pfidar heresum dignus e iudicio & extermino gradu. Idcirco circa fine quarti status cotra hereticos & hypocritas & remissos superuenit secta saracenica oia fere deuastas & subiugas: & ideo cotra illam motum est quartum bellum. Ecclesia eni xpi que nullo mo a mundo debet excludi in paucis suis reliquus fuit a deo defensa: & in unam ptem terre recollecta. Et qr erat cogruetior sede Petri & romani impii: ideo in qnto tpe qd cepit a Carolo magno facta est defensio & recollectio: itaqui multum fortiter saracenicam bestiam expugnauit. Tunc & cogrue instituta est uita codescesiua: ut nequeuntibus in arduis pdurare daret locus gre i mediocri statu. Et qr no seruantibus codescensiua & coia debet feruere zelus correptois: idcirco sanctor plurium cotra subditos fortiter zelus exarsit. Et qr codescesiois gra multi de facili abutunt; & in cosuetudiales relaxationes deciderunt

que & enormiter crescũt. Idcirco circa finẽ qnti tpis creuit tãta relaxatio uite ad ea que carnis sunt: ꝙ tota spũalis uita xpi uidet' exsufflata de medio: sed de hoc magis dicet' in sequenti caplo. Quia uero post tãta dei dona & post tantoꝝ statuũ magnalia sic horribiliter ruere diuinã iracundiã ad iudiciũ ꝓuocat: idcirco in fine qnti status & i initio. vi. recte dr babylon meretrix cõdẽnari: & ille magnus terre motus fieri: q in aptione sexti signaculi est descriptus. Et qm post plenitudinẽ gentiũ debet secundũ aplm ois israel cõuerti ad xpm: & i fine opis debet esse pfectior ois forma: & suo exẽplari pfectius assilari. Ideo tũc singlr debet apparere pfecta renouatio xpi uite: & seq cõuersio synagoge. Quia uero hoc nõ debet nec cõgrue pot fieri sine fortissimo & uirtuoso certaie: idcirco i eodẽ sexto statu docet liber Apoca. fore grauissima certamia duplicis antixpi mistici & apti. Post hoc autẽ cõueniẽter dat' sanitas pax & pgustatio glorie in ecclesia contẽplatiua: & tandẽ in eterna gloria: multe autẽ alie sunt huius ordinis rõnes que dimittunt' ad pleus.

De ordine uisionũ que describunt' in apoca. scias ꝙ secundũ ordinẽ septẽ donoꝝ seu officioꝝ uel statuũ pscriptoꝝ ordinant' uisiões i Apoca. libro. Nã prima ẽ de septẽ epis & eoꝝ ecclesiis & directius respicit pastoralẽ curã & eius septiformitatem: & cõueniẽter est de angelis & eius ecclesiis: qr status pastoralis totus debet esse in psona platoꝝ angelicus: & pro subditis sollicitus. Secũda uero que ẽ de pluis designatis in eqs: & eoꝝ eqtibus respicit directius certamen martyꝝ & eius septiformitatẽ: & rõabiliter ẽ ista uisio de sigillis & aptura eoꝝ: qr summum dei secretum ẽ: qr illos electos tot martyriis subiicit: cuius secretũ apitur cũ uictoria subsegtur. Tertia uero que ẽ de septẽ angelis tubicinantibus directe respicit sonora pdicationẽ doctoꝝ & eius septiformitatẽ: & recte describit' in angelis cũ tuba: qr doctores debẽt esse & uita & contẽplatione angelici & artius uiuere ꝙ aliis imponunt ad modũ tube. Quarta ẽ de muliere amicta sole: & eius uirginea ple: & hoc directius respicit statũ uirgineũ & cõtẽplatiuoꝝ & eius septiformitatẽ: & aptime in muliere amicta sole: qr talis status celestis est & nõ terrenus. Quinta ẽ de effusiõe vii. phialaꝝ: & respicit zelũ correctoꝝ & eius deformitatẽ: & dr esse de septẽ angelis: qr q debet aliũ zelatiue corrigere: debet in se angelicã uitã ondere. Sexta est de dãnatõe meretricis: & bestie hẽtis capita septẽ: & de nouis nuptiis agni & sue spõse post meretricis dãnationẽ fiendis. Hoc directius respicit reiectionẽ babylonice prauitatis & renouationem forme xpi: & septiformitatẽ pfate reiectionis & renouationis. Nã in occisione pmi capitis bestie fit pma renouatio: & sic de singulis. Septima uero que ẽ de finali gloria ecclesie respicit septimũ donũ patẽter & eius deformitatẽ. Vnde est ibi celũ nouũ & terra noua: & oia inouata. Multe rõnes mire & magnifice sunt illius libri nobis occulte: qr sicut: dicit Hiero. Plura hẽt sacramẽta ꝙ uerba. De secunda pte huius tertii notabilis: qr primus status & secundus uident' simul currer. Et circa hoc debes scire ꝙ si per status intelligat' eoꝝ dona & officia: tunc in quolibet tpe currũt oẽs: & etiã aliqñ in una psona continent' oẽs. Vnde Petrus fuit pastor: martyr: & doctor: & solitarius sepe & austerus: & plerũqꝫ cõdescensiuus: & euãgelice uite ꝓfessor: & maximus celestiũ degustator: sic Ioãnes: sic Paulus: sic ceteri apostoli: sic multi sequẽtes pastores uiri pfecti: put uero status distiguũtur ab iuicẽ per certã ꝓportionẽ donoꝝ & officioꝝ pemineñtiã ad multitudinẽ psonaꝝ in ipsis cõcurrentiũ: sicut cõcurrit pmus cũ initio secũdi. Primo qr apostoli fundauerũt ecclesiam: non solũ inter iudeos: sed inter paganos & ex ipsis: & ideo ad eos uincendũ opportuit ab eis pati. Secundo qr decuit eos xpo passo conformari cuius erant filii: ac fidem quã pdicauerũt sanguine cõfirmare. Tertia cõis est oibus statibus: debuit eni sequẽs inchoari ante cessionẽ prioris. Nã ꝓpter maiorẽ cognitionẽ statuũ: tũ qr sicut infans formatur in utero mris anqꝫ p exitũ distinguat' ab ea: & sicut puulus pus nutrit' & docet' a pre: anqꝫ ipo mortuo fiat heres eius & rector domus sue. Sic expedit sequẽtẽ statũ formari: & nutriri i utero prioris: & p e pue regi ab eo quasi a tutor' uel patre. Vnde & status doctoꝝ ichoatus ẽ tpe martyꝝ. Nã Clemẽs in Alexãdria doctor origeñ doctoris famosissimi clatuit cũ ipo añ tẽpus beati Siluestri fere p. vi. annos: ꝗuis Origenes pdicauerit usqꝫ ad Fabianũ papam sicut & status monachoꝝ & canõicoꝝ qnto tẽpore multiplicatus cepit sub quarto tpe. Sic & sextus status a beato Francisco & ceteris paupratis ordibus inchoatus ẽ: durãte adhuc qnto & cõcurrẽte cum ipso iã p annos centũ. Et hic ẽ ꝙ huius statibus uarii sities & uaria assignant' initia. Dat' & alia rõ: ut si prior status oĩo deficeret añ initiũ sequẽtis: desolaretur terra a lumĩe utriusqꝫ: est & alia. Aliqñ .n. inchoat' sequẽs status añ finẽ prioris: ut pbet' & ipugnet' a zelatoribus primi. Et hoc hẽt rõem qñ primus ꝓpter suam impfectionem debet effugari & mutari in melius: & hac rõe xps incepit sub ueteri lege: & renouatio euãgelice uite sub fratribus qnti. Aliqñ uero sequẽs inchoat' ante finẽ prioris & pfectioris: ut initiũ sequẽtis exẽplarius & plenius percipet pfectionẽ prioris. Et hac rõne status martyꝝ sub apostolis: & status monachoꝝ & canonicoꝝ sub anachoritis incepũt. Spãlis aũt ratio assignatur qre tertius cũ quarto doctoꝝ cũ anachoritis cõcurrisse dicuut': nõ ꝙ psone fuerint in eodẽ statu: sed qr fuerũt in eodẽ tpe: ideo autẽ eodẽ tpe cõcurrerũt qr sicut affectus exigit noticiã itellectus: nec ista noticia est sancta absqꝫ sancto affectu. Sic exercitatio affectualis & contẽplatio anachoritaꝝ & sanctoꝝ idiotaꝝ eguit pclaro lumie doctoꝝ: nec illud clarꝫ esse potuit absqꝫ pcellẽtia uite. Vnde ad mutuũ obsequiũ & ad meridiẽ uniuersi orbis tũc ad fidẽ conuersi simul clarificandũ & inflãmandũ debuerunt

simul illi duo status cócurrere:sicut auté notitia pit amoré:qr nó pót amari nisi cognitú:sic status doctoȝ pmittit ante statú anachoritaȝ. In quarta eni uisione Apoca.xii.ostédunt cócurrere:ubi dicitur qp date sunt mulieri due ale aqle ut uolaret i desertú. Quod auté de facto insimul cócurrerút patet ex cronicis. Nam Antonius magnus & doctor Athanasius simul fuerút:& ambo tpe Cóstantini tépore etiá Hylari & Ambrosii doctoȝ floruerút. Macharius & Isodorus & alius Macharius & Moyses & Beniami:& tpe Hieronymi & Augustini & Gregorii nazanzeni multi fuerút anachorite:ut ex eorum dictis patet:secúdú uero Ioachim libro tertio cócordie status ecclesie nó sumit proprie: primo tépore poȝ anachoritaȝ sed solú a tépore Iustiniani usq; ad tépus Caroli. Suponit eni qp illo tpe status ille in multitudine solénior claruerit. Sed hic satis tertius & quartus status etiá tpe distiguitur.

Sextus uero cumit cú secúdo nó in eodé tépore sed in celebri martyrȝ multitudie:qr utrobiq; martyrii. Et qr tpe tribulatóis é amouéda correctio:& imitida cósolatio:ideo sola secúda & sexta ecclesia angeli eoȝ non rephendunt:sed multipliciter cómédant & cófortant. In modo martyrioȝ magna est differentia secundi & sexti:ná martyria ab idolatris facta nullú certamen dubitationis inferebant martyribus pter nimiá euidentiá pagáici erroris. In sexto aút tpe nó solú ppulsabant martyres per tormeta corpoȝ sicut fuit factú a pagáis: aut p subtilitaté rónum:aut per itorta testimóia scripturaȝ: aut per silationé sanctitatis hypocritaȝ:que omia fuerút in martyriis hereticoȝ:imo cú oibus pdcis: & qp plus é cú falsis miraculis a tortoribus factis:de qbus satis dicit Grego.xxxi. moȝ sup illo uerbo Iob. Stringit caudá suá quasi cedrú:pensemus aut q erit húanae mêtis illa tentatio: qñ pius martyr corpus tormétis subiicit:& tña ante eius oculos miracula tortor facit:ppulsabát eos per falsam imaginé diuie ptátis & auctoritatis. Túc n. surgent pseudo xpi falsi xpi uicarii cótra electos:sicut Anna & Caiphas cótra xpm. Erút ergo tormeta intésiue maiora tpe aút paganoȝ fuerút extésiue pl'a:ná quasi p ccc.annos durauit psecutio. Quare uero in quarta uisione & sexta non agit de septé mulieribus:sed solú de una tñ:dicendú qp qr in pma uisione propter distinctioné statuú egerat de septé ecclesiis: in secúda de septé sigillis:in tertia de septé tubis:i qrta de septé phialis:ne pter talé distinctioné crederet tota ecclesia sanctoȝ ab initio xpi & etiá usq; i finé seculi non esse una:idcirco in quarta uisione i qua cósistit mendies ecclesie de gétibus describit in oibus statibus uná esse ecclesiá electoȝ:quasi mulieré uná sole amictá:attamen hentem prolé uariá & uarios exercitus corridentes septé dracóis capitibus. Sexta uero docet totá cateruá reproboȝ esse uná meretricem:& uná bestiá hentem septé capita contra plem septuplá sancte mulieris in quarta uisione descripte:unde & in sexta eadé replicat bestia de qua métio facta fuerat in quarta. Circa quartú quare.s.status sextus describit semp notabilr peminés quoq; primis:& sicut status prioȝ & tanquá initiú noui seculi euacuás quoddá uetus seculú:qd in secibus gnti repit multiplr deturpatú: debes scire qp hoc hét rónes altissimas & multas:sed ad pñs tres tñ tangimus:quaȝ pma é ex solénitate triú psonaȝ dei:& triú finaliú pfectionú seu proprietatú xpi. Prima náq; pfectio xpi & clarificatio nomis sui est eius singularis psona:& psonalr unio in diuina natura cósistés:ex qua sibi soli cópetit pprietas adoptionis:& secundú hoc fuit xps finis legis ueteris:secundú apl'm Roma.x. Secúda é eius singularis & exéplaris uita quá apl'is iposuit:& i seipo exéplauit:& i libris euágelicis soléniter scribi fecit. Huius auté uite pfecte imitatio & participatio é: & debet eé finis nre actióis & uite secúdú illud. Finis pcepti é charitas:que.s.imitationé xpi uite perfecte cósumat. Tertia xpi pfectio est eius eterna gloria secundú beatificatioé utriusq; nature: & in hac est finis totius beatitudis nre:secundú illud apl'i pmo Coȝ.xv. Deide finis cú tradiderit regnú deo & patri. Sicut ergo ad solénizatioé xpi redéptoris decuit uetera expelli:& totú orbé gentiú per ipsius fidé & grãm renouari:& hoc sub aliquo soléni tpe & p opera solénia:sic ad celebrioré solennizatioé uite ipsius iesu decuit aliud sequés tépus statu:in quo mutatis ueteribus iteȝ renouaret orbis per lucé & gratiá uite iesu renouate in múdo. Sicq; tertio retecta tota uetustate huius seculi renouaret & cósumaret seculú per gloriá & in gloria xpi in omni resurrectione cópleta:pter quod dicit Esaie.xxx. Erit lux lune sicut lux solis:& lux solis erit septemplr sicut lux septé dieȝ in die qua alligauerit dñs uulnus populi sui:& pcussurá plage eius sanauerit. Nam prima die aduétus xpi psone in mundú lunaris defectus cerimóiaȝ legis in xpi solaré lucé & grãm cómutat. & ipsa lux solis.i.gratia ecclesie de gentibus que xpm credit redéptoré cú multis tñ impfectionibus distractionis temporaliú maxie in statu quinto:& in secibus finis eius:& in statu sexto septemplr in plena clarificatione & reformatióe xpi uite in mundú:ubi & dabit plena clarificatio superabundans respectu poȝ tépoȝ:tunc auté erit sicut lux septé dieȝ splendidissima:qñ in luce glorie deiformis uidebimus sicuti é:& hoc tertio die secundú plus & minus alligat & sanat uulnus corrupte nature. Ex hoc auté cósurgit solénissima & pclarissima repñtatio summe trinitatis & unitatis dei i generalibus statibus múdi. Ná secundú hoc tépus patrú xpi & ueteris testaméti magis repñtat deum patré ut secundú ad filiú generandú. Ad hoc ení fuit tota lex & pphia & totus prior dei populus a deo uirtualr secúdatus & singlr electus & ordiatus: ut xpm singlr pcederet:pmitteret:pdiceret:cócipet & parturiret:& sic status ueteris testaméti appropriaret patri:xps uero deus homo & dei filius & hominis mundú renouás & redimés quo ad primú aduen

tū in carnē dicitur sibi appropriare statū noui testa menti: & sic status ecclesie de gētibus approp̄atur filio. Sancta uero & singularis pticipatio & solenni tatio sanctissime sue uite & charitatis in scripturis ubiq; approp̄at' spūi sancto a p̄re & filio p̄cedēti: & ut eius clarificatū: & ideo cōgrue reperitat' per subsequēs tēpus renouationis orbis per uitā xp̄i: i quo prior populus iudeoꝝ q fuerat p̄ris imago: & populus gētiū qui fuerat filii: & postq̄ suscepit xp̄m ia fere totus a xp̄i fide uera defecit: & sub antixp̄o penitus deficiet: restituet' & reuniet' sub uitali & uni fico calore & lumīe uite xp̄i per uiuificū & unitiuū eius spūm & patris sui. Status uero eterne gl'ie tribus prędictis succedēs assi'lat' unitati & essentie triū p̄sonaꝝ: qr ibi erit deus oīa in oibus: & oia unū in ipso. Ex hoc autē nō intēdimus p̄sonas diuinas separare: nec ipsaꝝ cultū sed p̄prietatē & appropriationē tēpoꝝ distiguere. Secūda ratio est ex p̄te diuersatū p̄fectionū seu diuersorū graduū eius dem in ecclesia xp̄i distiguere & ordiare introducē doce. Sicut enī multi gradus p̄fectionū sunt iter in fimū & sup̄mū: sic decuit q ecclesia ab ifimo ad su p̄remū ascēderet p gradus iter medios: tanq̄ p p̄am talas dispōes p̄currētes ultimā formā. Et ideo ut status ecclesie cōcordaret situ synagoge seu p̄oris seculi in cuius sexta etate tanq̄ finis p̄oris seculi uēit: elegit deus sextū tēpus ecclesie ad suā formā & uitā in ip̄o p̄fectius exp̄mendū. Si aūt cōtra isti ratio nē obiciās q p̄fectio qnti status nō ē gradus supe nor ad quattuor status priores: ascēdēs & approximās ad finalē p̄fectionē p̄dictā: imo secundū su p̄radicta uidet' esse infima conditio & magis distra ctiua q fuerit in eccl'ia. Triplex est ad hoc respōsio.

Prima est q: licet cōdescēsio qnti statu' i infimis pro qbus fit: sit imp̄fectior in sanctis tñ arduas per fectiones p̄oꝝ statuū in hītibus in ētis tenentibus: & ex sola charitate & infirmoꝝ salute cōdescendenti bus est ipsa cōdescēsio ad p̄fectionis augmentū: p ut patet in xp̄o infirmis cōdescendēte. Vnde Ade subtracta ē fortis costa ad formationē Eue: & reple uit deus carnē p̄o ea. i. pietate cōdescēdens p̄ robore solitarie austeritatis. Secūda ē qr primi' status tenuerūt in merito & ī fama & in scripto & in celesti sanctoꝝ premio. Et ideo suffragant' huic qui to: ut in p̄fectione ad p̄fectionē ascendāt: sicut etiā status omniū patrū ueteris testamēti cōuersioni in deoꝝ suffragabat' p r̄pe pro quo fiet. Tertia est q nō solū p̄ores p̄fectiones disponūt ad ultimā & sup̄mā: imo etiā ip̄aꝝ remissiones & casūs enormes ac uidua terribilia p istis inflicta: licet nō sic dispo nant per se sicut p̄ma: sed oio per accn̄s: tñ istud per accn̄s multū deus attēdit sepe ī opibus suis: ut g'ra & gloria & honor sibi soli attribuatur de oi bono. Ex hoc cōmendabilior apparet gra donatōis & p̄fectionis ultime: & exēplo p̄teritoꝝ casuū: & iudicioꝝ timore eius humilius: sincerius: formatius ac prudētius & firmius assumit': & seruat altitudo sta tus sup̄mi ex mer. gratia siue meriti rōne donati.

Et ideo talis p̄fectio cōiter nō introducit': uel non plene clarificat': nisi in defectu p̄rioris ex multis pre cedētibus casibus. Et hec ē ratio apostoli ad Gala iii. multū deducta: ubi & dicit q conclusit scriptura oia sub peccato: & alibi. s. Roma. xi. cōclusit ei dicēs oia in credulitate: ut misericordia donetur ex meta xp̄i gra & fide: & nō gloriet' oīs caro coram illo.

Tertia ratio ad principale huius p̄tis est ex respe ctu duplicis populi gētilis & iudaici per xp̄m cōuertēdi. Licet enī iudaicus esset primo ad xp̄m solē niter deducendus: nisi grē iesu tā impie rebellasset ac per hoc se fecisset indignū: & nisi incōprehēsibilis & rectissimus ordo diuine p̄destinatōis al'r ordinasset: nihilominus nō erat sic final'r excludendus qn circa finē seculi aliqd solēne tēpus sue reseruaretur cōuersioni. & ex hoc duplex sumit' argumentū ad p̄bandū sextū tēpus ecclesie esse solēne. Primū est qr si in cōuersione gētilis populi fuit solennis renouatio totius mundi hēns sua solēnia tp'a & opa: non minus decet hoc fieri in cōuersiōe isrāelis imo qto magis xp̄s & eius mater fuerūt singl'r illi populo dati: & ex eis nati: & cū eis conuersati. & sicut p̄cipal'r salus huius populi fuit a deo per p̄phetas expressius p̄missa p̄ribus: & iuramēto firma ca. Ita p̄fectior & solēnior & xp̄o honorabilior est illi populo conuersio reseruata. Vnde non immerito sibi seruatus est finis seculi & ecclesie: ut sicut i illo populo iudeoꝝ principiū & finis eccl'ie xp̄i & ois boni totius mūdi: & in gētili populo fit ratio subadiūcti seu medii interserti. Et hoc expresse exp̄mit clarus ītellectus ueteris testamēti. Sed & doctria xp̄i in parabolis suis & opibus pluribus: & maxie in parabola adolescentis & senioris filii: cū pater ad seniorem egressus introducit eū. d. Luce. xv. Fili tu sem per mecū es: & oīa mea tua sunt: per quē intelligit' p̄fecta habitatio in donis spūs sancti populi iudeorum: & p̄fecta cōtuictio xp̄i uite. Similiter & in resuscitatione filie Archisynagogi: p qua xp̄s uenerat rogatus a patre: & in medio introducit' curatione mulieris fluentis sanguine: per quam est gētilitas figurata. Secundū argumentū ad p̄positū est: qr populus gētilis: qui iuxta p̄dicta primo cōuerti debuit. sic fuit per idolatriam cetus & rudis moribus & incōpositus: q stati in primo introitu non fuit sufficienter aptus & dispositus ad plenā intelligentiā lumīs alti & perfectā mutationē uite xp̄i. Et ideo p diuersa curricula tēpoꝝ debuit magis ac magis illumīari ad intelligentiā fidei: & per diuersa exēplaria statuū & sanctoꝝ ducū debuit successiue sublimari ad assequendā p̄fectā uitā xp̄i. Rursus sicut oīs dies habet mane: meridiē: & uesperā: sic & ois status populi dei in hac uita decurrit. Nam in eterna uita erit semper meridies absq; nocte. Tēpus ergo plenitudis gentiū sub xp̄o iesu debuit ante cōuersionem populi iudaici hēre mane & meridiē & uesperā. Sicut & ille populus etiā sub lege Moysi. Et hoc iam uidemus quasi in facto cōpletū: & a Ioanne i Apoca. descriptū. Nā eius mane cōmixtū tenebris ido-

latrie fuit ab initio usq; ad Constantinum. Eius uero meridies fuit in p̄clara doctrina & cōtēplatiōe & uita doctoꝝ & anachoritaꝝ. Declinatio uero huius solis fuit in qnto tpe: cuius uespam & iā quasi noctem in fecibus huius qnti cū nimis doloribus expimur: & cū Babylon meretrix & bestia portans eam fuerit in suo summo: & miror si iam nō est: & forte summū eius trāsiuit i turbinibus mortis filii qui p̄cessit: tūc dr̄ nox eius tenebrosissima: de qua dictū ē in p̄s. Posui tenebras & facta ē nox: i ipsa ptransibūt oēs bestie silue. Ipse sunt bestie sexta die formate: post quas iformatus ē homo ad imaginē dei: qr post has cōuertetur israel cū reliqs gētium: & apparebit xp̄iformis uita imago iesu i euāgelica regula reformata. Ex p̄dictis aūt patet quare sexta & septima uisio describūt principl'r solū finalē statū ecclesie. Fit. n. hoc ad plenius designandū q; in sexto & septimo statu debet fieri solēnis finis priorum tpoꝝ: & quoddam sanctū & nouū seculū itroduci. Et nota q; qū dr̄ q; status sextus est perfectissimus respectu p̄oꝝ: nō itelligit̄ respectu xp̄i & uirginis & sue societatis i sanctis apl'is: sed quo ad inicia cōuersionis gentiū i multitudine ipfecta: licet ubiq; ois cōmendatio statuū debeat sane intelligi: qr i quolibet ē aliquid p̄rogatiue spālis in quo pōt ceteris āferri. Circa qntū. s. unde possit litteral'r trahi p̄ncipalis intelligētia septē statuū predictoꝝ in uisionibus Apoca. debes scire: q; licet multum sit obscuꝝ i sex uisionibus qd cuilibet statuū debeat applicari: maxie qr nihil sic dr̄ lral'r de uno statu: qn mistice ad aliud possit referri: tn̄ ex duobus uel tribus insimul cōpatis pōt itellectui illumiato & fideli clare mōstrari q; vii. status predictos intēdit Ioannes describere: & sextū statū & septimū sic solēnes pre aliis demōstrare. Ad qd' intelligendū debes scire q; qlibet uisio hēt quoddā radicale se hēns ad septem status sequentes: sicut radix ad ramos: & sicut fons ad riuos ipsos continens trifotmiter: cāl'r: exēplariter: & collectiue. Hoc aūt nō fit clare in sexta & septima uisione huius libri: agitur de p̄mordiali ac medio & finali statu ecclesie: xp̄s aūt pōit in principio & fine Apoca. dr̄: est alpha & o p̄ncipiū & finis: p que tanq̄ p extrema subintelligit̄ q; ipse ē mediū & mediator. Et ideo decuit q; i his uisionibus premitteret̄ xp̄s tanq̄ radicale & fontale p̄ncipiū totius eccl'ie & oīum statuū eius: ac deīn i medio p̄cessuū statuū r̄fulgeret eius mediatō: & i fine q; ipe eēt omniū cōsumatio & finis. Et ideo sic uisiones ut p̄mū ordinant̄: q; p̄ma ps eaꝝ ē tanq̄ fons & radix. Secūda uero quasi stipes qnq; nodoꝝ: seu quasi cōductus ex fonte deductus hēns qnq; respiracula. Tertia uero est quasi ramoꝝ diffusio cū foliis & fructibus suis: seu quasi emissio aque ex cōductu in magnū lacū: ex quo tota ciuitas dei potat̄ & irrigatur. Quinq; eni status ecclesie describunt̄ hic quasi per modū stricti stipitis uel cōductus. Sextus uero status describit̄ quasi qēta fruitio p esum fructuū: & poculū aquaꝝ: sicq; cū septēario statuū refulget ibi admirabil'r mysteriū trinitatis. Quia uero xp̄s ē cā efficiēs & exēplaris: & etiā contēnua omniū statuū: ideo radix uisionū p̄ponit̄ sub hoc trino respectu. Transeo aūt qr illū textū nūc exponere non uacat: tn̄ claret intelligēti quē xp̄s introducit. In sexta uero & i septima uisione nō p̄mittit̄ sic plene talis radix: primo qr in qnq; uisionibus p̄cedētibus satis patebat xp̄m eē radicem: Secūdo qr illa que cōtinētur in illis duabus uisionibus in iudiciis & bn̄ficiis sunt tāte altitudīs: qr nō potuit dubitari illoꝝ xp̄m esse radicē & cām. Tertio lral'r pōt dici q; ut qdā finis solēnis p̄teritoꝝ: & quoddā solēne initiū noui seculi mōstrat̄ esse in sexto statu: & plenius in septimo. Idcirco sexta & septima uisio nō agūt de qnq; tpibus p̄oribus: nisi solū cōmemoratiue & cōsumatiue ad distictionē sexti & septimi status plenius declarandā. Et idcirco non oportuit talē radicē pōi: que ut dictū ē oēs status cōprehēsione cōtinet. Accedētes ergo ad pricipale p̄positū dicimus q; itelligentia litteralis istoꝝ statuū p̄batur & trahitur ex duobus uel tribus insimul cōpatis. Trahitur enim primo ex p̄ncipalibus duabus ptibus uisionum. s. ex radicali & ex finali: & ex ordine quinque priorū mēbroꝝ ad sextū & septimū tanq̄ ad finem suū. Secūdo trahit̄ ex doctrina noui testamenti ad Apoca. cōpata: sicut & litteralis intelligētia prophetaꝝ ueteris testamēti in pte trahit̄ ex libris legalibus et historiis. Tertio trahit̄ ex p̄phiis finaliū tpum in ueteris testamēti sentētiis scriptis. Quod aūt ex primo trahat̄ breuiter sic declaro. Radix uero uisionū illaꝝ apte demonstrat q; inchoāt a xp̄o incarnato passo & resuscitato. Vltimū uero mēbrū ipsaꝝ & ultima uisio libri Apoca. apte demonstrat q; ipsaꝝ finis simpl'r est uita eterna in fine seculi reuelāda: secundū qd aūt eius pfecta pticipatō in uita ista paulo an̄ finē seculi degustanda. Sextū uero mēbrū ipsaꝝ uisionū in sexta uisione libri Apoca. declarat̄: q; in sexto tpe ecclesie est reuelanda singularis pfectio uite & sapie xp̄i: & q; uetustas p̄oris tēporis ē sic uniuersaliter repellēda: ut uideat̄ quodam nouū seculū seu noua ecclesia tūc formari: ueteribus iā deiectis. Sicut in xp̄i p̄mo aduētu formata ē noua ecclesia: ueteri synagoga reiecta. Et hinc ē q; in his uisionibus p̄ātat̄ triplex xp̄i aduentus.

Primus in carne mundū redimēs & ecclesiā fundans. Secūdus in spiritu euāgelice uite reformās & pficiēs ecclesiam p̄mitus iā fedatā. Tertius ad iudiciū glorificans electos cunctaq; cōsumans. Licet alius secūdus aduētus sit in toto decursu eccl'ie: & etiā in gl'ificatione sanctoꝝ: qr in omni statu spiritus xp̄i pficit omnes sanctos. Nihilominus recte & congrue per quandam anthonomasiam appropriatur tempori sexto: qr in eo singulariter uidetur iesus uenire ad suam uitam in sancto spiritu in sua ecclesia renouanda: & seipm uidet̄ quasi in electis formare per similitudinē uite sue. Rursus qnq; mēbra sic distincte & interscalariter erunt inter radicem uisionū & inter septimū membrum q; ex hoc

ipso apte insinuat pro ipsa designari quinq; solénia tépora cū suis solennibus statibus & opibus de ciuitate percurrétibus ab initio ecclesie usq; ad sextum statū. Que aūt essent ista tpa uel opera: aut in quo pūcto inchoarent & finirent non potuit a nobis cōiter sciri uel inuestigari nisi per realē & manifestū aduentū ipsoꝝ: ac preclarā & solēnem imitationē status sexti: aut per reuelationé spālem dei. Et iō sicut solēnis imitatio noui testamēti facta in sexta mūdi etate cū pcursione quinq; etatū elucidat intelligentiā pphiaꝝ quo ad primū xpi aduētū: & quo ad tpa ipm precurrentia: sic solennis nūciatio sexti status cū pcursione .v. prioꝝ elucidat intelligentiam libri Apoca. & ceteroꝝ libroꝝ pphialiū: quo ad secundū xpi aduentū: & quo ad tpa pcurrētia tam primū q̄ secundū aduentū. pp quod in ipo sexto tpe erit sol sapie xpiane septuplr lucēs sicut lux septem dieꝝ. Quod autē ex secūdo. s. ex his que scripta sunt in euāgeliis & epistolis cū collatione quorundam in Apoca. scriptoꝝ trahat̃ lralis intelligētia pdictaꝝ sic declaro. Nā in apritione sexti signaculi dicunt̃ .xii. tribus israel signate: & tūc innumerabilis populus uniuersi orbis adducendus ad xpm Ro. aūt .xi. dicit apostolus q̄ cecitas ex pte pdurat i isrl': donec plenitudo gentiū itraret: & tūc oīs israel saluus fiet. Ergo ex utriusq; collectōe habet̃ q̄ i statu sexto ecclesie debet plenitudo gentiū intralle: quia tūc i sexto signaculo dicūt̃ signari tribus isrl': & ois isrl' cōuerti ad xpm. Itē Paulus ibidē dicit: q̄ si delictū iudeoꝝ delicta sunt mūdi: & diminutio eorum sunt diuitie gentiū: q̄to magis plenitudo eoꝝ. Ergo secundū apl'm: si casus iudeoꝝ in primo christi aduētu uenit per accñs ad diuitias collisionis & fidei gentiū: multo magis cōfert ad hoc ipm plena cōuersio iudeoꝝ circa finē mūdi fiēda. Et sic patet q̄ ex utriusq; collatione hētur q̄ i sexto tpe ecclesie debet plēitudo gentiū cū toto israele plenius cōuerti ad xpm: q̄ fuerit in primo tpe casus iudeoꝝ a xpo. Itē sub sexto angelo tuba canēte scribit̃ descendere angelus hēns faciē solis: & i manu librū aptū qui. s. liber erat prius uisus septē signaculis clausus & clamauit q̄ in tempore septimi angeli tuba canēte cōsumabit̃ consilium dei per pphetas suos euāgelizatū: datoq; libro Ioāni .i. contēplatiuo & euangelico statui per Ioannem designato dixit sibi: oportet te iteꝝ prophetizare populis & gentibus & linguis & regibus multis: subditq; de ciuitate sancta calcanda mensibus .xlii. Et de duobus testibus eodē tpe pphetaturis & pdigia magna facturis: & tandē resurrectionem & occisionem ipsoꝝ: & pter septē milia hominū tūc a deo occisa: reliq̄ i timorē sunt missi. & dederūt gloriam deo .i. ad xpm sunt conuersi. Christus aūt Math. xvii. dicit q̄ Helias uēturus est & restituet oīa. Iuxta quod Malach. ultio. di. Ecce ego mittā uobis Heliam prophetam anq̄ ueniat dies dñi magnus & horribilis: & conuertet corda patrū ad filios: & corda filioꝝ ad patres. Ergo ex illoꝝ mutua collatione hētur q̄ in sexto tēpore ecclesie debet liber xpiane sapie plenius apiri & comedi. & uniuersis gentibus iteꝝ pdicari. Et q̄ Helias cū altero cōteste sibi consocio sit tūc uenturus ad conuertendū corda iudeoꝝ ad fidē & intelligentiā sanctoꝝ prm & pphiaꝝ. & ut iesus asserit uēturus est ad restituēda oīa: sicq; cū suo conteste occidetur a bestia que ascendit de abysso: prout dicit Ioānes ibidē. Quomodo autem tertio ex prophetis pbent̃ predicta sciās q̄ ex ipis pbatur: q̄ maior pars israelis erat excidēda in primo xpi aduentu: & totus orbis gentium tunc conuertendus ad christum: & q̄ post quandam plenitudinem tpis debet iteꝝ pcellenter conuerti: & cum toto israele in christo iocundari. Ex quo habetur q̄ mundus primo conuersus debuit fere totus a xpo conuerti ante generalē conuersionem iudeoꝝ: quod iam multū uidemus esse completum. Quomodo autē hoc ex prophetis probetur huius tñ cursus huic operi intereret non permittit: quia tractatum prolixiorem exigit. Sed nunc supponatur quia forte de hoc faciemus specialem tractatum: tamen spiritus in hoc euidenter satis illud manifestat percurrenti textum pphetarum cum lumine ipsius iesu. Ex predictis patet q̄ principalis intelligentia sexti & septimi membri uisionū Apoca. fortius probatur: & probari potest: q̄ intelligentia intermediorum inter ipsum & sextū: seu inter radicem & sextum membrum: & ita clara intelligentia ipsorum dependet ab intelligentia sexti. Sicut & ratio eorum que sunt ad finem depēdet a fine. Vnde autem probentur septem membra ipsarum uisionum principaliter referri ad eosdem septē status ecclesie facile est aduertere: tam ex hoc q̄ septimum membrum cuiuslibet eorum principaliter & clare refertur ad eundem sextum statum ecclesie: & ultimū mēbrum ad ultimū statum. q̄ ex hoc q̄ initiū ipsarum uisionum aperte inchoat a primo christi aduentu & ab initio ecclesie primitiue: q̄ ex hoc q̄ in membris intermediis ponitur secundum tertium quartum: aut aliud a parte designans successiuum ordinem inter ipsa: sicut in uisione de muliere amicta sole. Item multum patet ex hoc q̄ si omnia priora mēbra uisionum ad inuicem conferas: & similiter omnia secunda: & sic de aliis. Aperte uidebis omnia prima ad idem primū referri cōcorditer: & similiter omnia secunda ad idem secundū: & sic de aliis. Et hoc iterum uerum est q̄ prima intelligentia euisdē primi multum clarificatur ex mutua collatione omnium priorum. Et idem est de omnibus aliis mēbris. Vnde etiā probetur ibi tñ esse septem uisiones principales: facile colligitur ex predictis: quia quelibet quinque priorum sic decurrit ab initio ecclesie per medium usque ad finem: q̄ ex hoc quelibet aperte se exhibet ut unam totalē. Sexta uero sic pncipaliter isistit ad monstrandū dānationē babylōis: & ea que post eius dānationē usq; ad finē mūdi sequunt̃ q̄ apte declarat se eē unā uisionē totalē. De septia uero quōcūq; eā icipias satis patet. Si q̄s tñ uisionē ligatōis sathāe usq; ad eius

solutionē & dātationē ponat p una uisiōe totali: ita q ipa sit septia:& alia ultima sit octaua ñ curo resistere:qr secūdū diuersos respectus est ibi assignari septima & octaua:iuxta quod alibi dr bestia fuisse de septia:& nihilominus eē. viii. Quantū autē ad .vi. sciās q predci status scdm spacia tpoꝝ non equāt:imo qntus durauit p quingētos annos:sumēdo eius initiū a translatiōe impii romani a grecis Carolū magnū fcā ut dr octuagesimoprimo āno xpi. Sumendo uero eius initiū a pre Pipio:addunt fere.lxx.anni. Quattuor āt primi status insimul sumpti durauerūt minus octingētis ānis :nēquos secūdus status martyꝝ longe plus durauit q̄ status apl'oꝝ. Quartus ēt status prout eius initiū sumit a tpe iustiniani durauit circa centum ānos. Si uero sumatur ab antonio magno multū fuisset longus status:sed post cētū annos pdcōs a iustiniano saraceni oēs illas partes destruxerūt:acceperūt egyptum & hierusalē & affricā. Et circa annos dñi septingentesimo uigesimo ceperūt hyspaniam & depopulauerunt sardiniam : & fuit ista fera bestia pessima:que a quarto tempore ecclesie usq ad nostra tempora plurimam stragem dedit. Ratio autem diuersitatis horum temporū licet sit i' secreto dei qui ista distinxit secundum influentias diuersas gratiarum:& preciositatem temporum nō annuētñ possumus ad hoc cōgruētia assignare. Diffusio.n. fidei p apl'os i orbē uniuersū debuit eē uelox instar lucis solaris:& istar fulguris i uniuersa subito discurrens. Hoc enim maxime fuit in gloriā christi & lucis sue:unde in apparitione primi signaculi dicitur exisse uincens ut uinceret. Martyria uero martyres configurantia christo passo & testimonium dantia christo & eius fidei & posteris reliquētia uirtutis exemplum debuerunt esse multa & diuturna. Primo propter maiorem gloriam christi : & propter maiorem confirmationem fidei. Secundo propter maiorem coronam maioremq societatem illius triumphalis milītie:unde & a prima persecutione neronis usq ad persecutionem Iuliani apostate qui mortis filius uisus est idolatriam renouare fuerunt circiter trecenti anni:& a passione xpi usq ad pacem christianis datam sub constātino quasi totidem anni: qui numerus bene congruit statui martyrum pro fide trinitatis recipientium centenarium fructum martyrii. Stupor aūt fuit ueritatis xpi in electis suis quarto tempore paruo secundū modum apparente respitaculo durauerunt in tanta pfectione fidei & uirtutis. De tertio uero & quarto statu patet:q doctrina doctorum & uita contēplatiuorum debuit habere suam durationem per quam in utroq ostenderetur plena claritas luminis & uigor uirtutis:licet Ioachim dicat q status anachoritarum proficiendo decreuit:unde dicit q parum durauit propter malitiam illarum regionum: in quibus uisus est floruisse ad horam. Incepit enim ut dictum est a Iustiniano secundum ipsum tamen incipiendo ab antonio & paulo & hylarione dlus durauit. Alias autem fragilitas humane carnis non patitur tantum statum diu in altitudinem perdurare. Quintus uero status pluribus ex causis debuit esse longus. Prima est quia eius condescensio nostre infirmitati proportionabilis potuit in multitudine perdurare. Secunda quia in ipso debuit terminari tempus plenitudinis gentium : prout distinguit' a tempore cōuersionis iudeorum inter que debuit esse grandis euacuatio ueterum carnalitatū ex unīn remissione nascentiū: & hoc p grāde iudiciū punitiuū. Vt aūt hoc iudiciū appeat iustius & maturius debuit diu tolerari ipsius infirmitas.& per diuersos status religionū eius citari iniquitas:nā in isto quīto floruerunt monachi nigri.orti sunt monachi albi tanq duplex missio nūciorum pro fructu uinee ihu ad pl'itos tāq cultores euāgelice uinee post quos misit ad eos d'us pater filiū suū.i.euangelicū statū in similitudinē filii uiuētis qui uenit in fine quinti status ad intīmandū sextum:quē cultores extra uinea ut ifra patebit eiecerūt:& impie occiderunt pp quod malos male perdet.& uineam suā locabit aliis agricolis. Ipsi sunt enī illa meretrix condemnāda in sexto statu post cuius excessum noua spōsa cū magno al'a contūgit' agno. Tertia ratio quare debuit plixe durare est:qr post tot certamina in pmis quattuor statibus habita decuit dari ecclesie longam pacem: ut ōnderetur gra copiosa. Nā propter horredas hereses que in eccl'ia pullularūt a tēpore Constantini usq ad tēpus saracenoꝝ inundauerūt:digna fuit eccl'ia tunc tēporis non defendi. Vnde & bestia saracenica & pus etiā arriana maxime in quattuor pessimis gētibus in quibus tunc inualuit:grecis gotis: uandalis: longobardis tantū deuastauit eccl'iam: q Greg. magnus circa finem quinti temporis fete credit extremum iudicium adesse. Sicut patet in ome.super illud. Erūt signa in sole &c.& sic debuisset esse exigente iustitia q & hoc ipsum aperte demōstrat aptio qnti signaculi ubi facti introducūtur dñm ad iusticiam puocare. Sed ex mia tandiu est supportata imperfectio quinti status pro complendo numerū electorum & propter alias rōnes quanplures quas propter prolixitatem omitto

De sexto uero statu uidetur Ioachi uelle dicere i aliqbus locis q parum duret qsi.n. sexto & septimo non uidetur dare nisi duos tercenarios ānorū Nam xlii. generatiōes ipse distinguit artificiose & prudenter sicut uir illuīnatus et sanctus & ad intellectū sexti tpis eccl'ie spāhssime illustratus:sed nano mō. Sicut in dcis suis. & maxie libro qrto de cōcordia in fine & i pncipio expōnis sup Apoc. ipse accipit sextum & septimū sigillum:& maxime septimū. Quicquid sit de hoc non est dubitādum ecclesiam a damnatione Babylonis : idest ecclesie carnalis usq ad finem seculi habere tantum temporis spacium: q totus orbis & totus israel conuertatur ad christum:& q illud tēpus crescat a mare,per gradus cōgruos usq ad meridiem:deide p

gradus congruos decrescat ad tantã uesperã & no
ctem iniqtatis: q uix iueniat fides in terra. & q pp
abundãtiam malitie xp̃s quasi cõpellatur ad iudici
um uenire. Absit eni q tertius status principalis se
culi qui est sextus noui testamẽti appropĩate gerẽs
imaginẽ spiritus sancti sit momẽtaneus: aut tanto
opi iproportionabilr breuiatus. Quod aũt sic de-
beat descẽdere ille status primo patet rõne. Ridicu
lũ est eni dicere q summã pfectionẽ ecclesie q erit
in cõuersione iudeo & totius orbis post mortem
antixp̃i magni: deus nolit durare nisi per .xxx. & .l.
dies uel menses: ut aliq fabulant: & q tũc simul cũ
tẽpestatibus antixp̃i facta post ita plena cõuersiõe
& nulla subsecuta generali ruina culpe: deus uelit
iterũ subito tẽpestatem generare: seu generalr iudi-
cii inducere: & statũ q in summa pfectiõe de nouo
formauerat nihil uelit durare: & debitũ cursum &
occasum hẽre. Vnde prout septimus status sumit i
hac uita: in fine debet malis pessimis abũdare: qd
apte oñdit xp̃s Luce. xviii. d. Cũ uenerit filius hõis
putas iueniet. fi. super terrã? Certe si ueniret ad iu-
diciũ imediate post cõuersionẽ iudeo & orbis ter
re post mortẽ antixp̃i: nunq tantã fidẽ in terra q̃tã
tũc iueniret: & iã tũc dies dñi ad iudiciũ non ueni-
ret tanq fur: nec sic diluuii dies: qr oẽs essent parati.

Secũdo cõtradicit iesus Mathei. xxiiii. q sicut fu
it in diebus Noe ante diluuiũ erant comedẽtes &
bibẽtes & nubẽtes &c. & nõ cognouerũt. i. nõ cre-
diderũt: donec uẽit diluuiũ. Ita erit aduẽtus filii ho
minis. Et paulo ãte dicit q surgẽt pseudo christi &
pseudo pphete facturi tribulationẽ maximã: & lu-
minaria obscurabunt: & tũc uidebũt filiũ hõis ue-
nientẽ in nubibus celi. Vnde finis status septimi &
finis qnti: & finis qnte etatis mũdi. s. finis synago-
ge assilrant sibi. Sed qr semp corruptio melioris est
peior: ideo peior est malitia finis carnalr ecclie i qn
to statu q̃ malitia synagoge: non qdẽ in ope: qr ni-
hil põt esse peius q̃ xp̃m psonalr occidere: sed mul
to peius ingratitudine & in tanto bono corrup
tione: q̃to maior est gr̃a ecclesie q̃ synagoge. Et qa
futura pfectio ecclesie contẽplatiue erit omniũ sum
ma: ideo eius corruptio erit omniũ pessima in tan-
tũ q ex hoc seqtur uniuersalis mũdi ruina. Sed qr
oĩpotẽs & optimus iesus semp de maiori malo in
uniuersalibus statibus elicit maius bonum. Idcirco
de illo malo eliciet summũ bonũ. s. beatitudinem
cõpletã omniũ. Sic & de malo meretricis babyloni
ce eliciet reformationẽ pfectionis uite. & statũ opti
mũ ecclesie contẽplatiue qui erit optimus de hac
uita. Et silr de malo synagoge elicuit primã refor-
mationẽ gentilis ecclesie. Vnde & in his tribus tẽ-
poribus dñs iesus singlr iudicare. In primo synago-
gam. In secũdo meretricẽ babylonicã. In tertio to-
tã mũdi machinã: de ultimo est patens. De primo
dr Math. iii. a Ioanne baptista. Iam securis ad radicẽ
arboris põita ẽ. Et paulo post. Cuius uẽtilabrum i
manu eius. Et Luce. iii. sil'a. Vbi Ioãnes ostẽdit q
deus debeat iudicare synagogã. De secũdo uero dr

in tota sexta uisiõe. xviii. ca. ubi agit de iudicio me
retricis magne. Quantũ ad septimũ sciendũ q
predictis statibus adaptant opa septẽ die formª-
tionis mũdi. Nã in primo statu ecclesie ortus ẽ iesus
lux mũdi: eiusq fides illuxit orbi: diuisitq lucem fi
dei a tenebris pfidie: & maxie synagoge. In secũ
do uero statu marty factũ est i celo. i. i celesti eccle
sia firmatũ patiẽtie & cõstantie marty. pp qd de-
sideria uite supne diuisa sunt a desideriis huius uite
quasi supiores ab inferioribus. In tertio uero sta-
tu doctore & pontificũ seqstrate sunt aque nationũ
idolatrantiũ a terra fideliũ tpe Cõstantini: & appa-
ruit arida exclusa tẽpestate martyrio: & ptulit ec-
clesia herbã uirentẽ simpliciũ: & ligna pomifera do
cto fructuum eminentiũ spũalis doctrine. In
quarto uero fulserũt anachorite i celo. i. i uita celesti
quasi luminaria celi ecclesie: quo patres fuerũt sicut
sol: multitudo uero sicut stelle in locis suis solitarie
fixe: qdam uero actiui inferiores fuerũt sicut luna.

In quinto uero tpe quo ad eius pncipiũ fuerũt
spũaliores monachi uelut aues uolantes: clerici ue
ro commixti gentibus fuerũt quasi pisces i aqs. In
hac autẽ die dictũ ẽ. Crescite & multiplicamini. Nũ
quã eni i pteritis tpibus sic monachi uel ecclesie in
tali uita que cõueniret plribus ordinate uiuentibus
tantũ creuerũt: qtũ in qnto tpe: qr nõ tñ clerico
& monacho ue etiã ecclia & monasteriorum
nõ est facile nume iuenire. Vnde q̃uis uita mona
cho quarti tẽporis fuerit clarior: nõ tñ fecundior:
nec sic hẽns sensum uinũ & tenerum pietatis. Aues
eni & pisces pabundãt i sensu luminaribus celi: hac
tñ icipiũt misteria prauitatis exsufflande: qr hac die
creata sunt mũda piter & imunda. Sunt. n. pisces &
aues mũdi & imundi: & i fine huius quinti imun-
dicia sup imundiciã inũdauit. In sexta aũt die si
cut i sexto tpe primo creata sunt irrõabilia. s. iumen
ta: & reptilia: & bestie: qr in fine qnti & in pricipio
sexti inũdauerũt iumẽta carnaliũ: & reptilia auaro
& bestie supbo: & tñ simul cũ hoc creatus est hõ
ad imaginẽ dei cũ muliere ex ipo formata. Quia or
do euãgelicus tanq hõ rõnalis ad dei imaginem fa
ctus in hoc sexto tempore creatus est: & ipsi iesu su
biiciet omnẽ terrã: preerit enim oĩbus primo for-
mans & distinguetur in collegio prelato & sub-
ditorum quasi i uxorem & uirum. Dies uero sep
timus erit benedictus beatificatus: & liber ab omni
opere & labore seruili: & fruẽs pace q̃ exupat omnẽ
sensum. Secũdo isti status assilrant septẽ mundi
etatibus: sicut eni in pma creatus est orbis: & gene
ratio Cayn occiso Abel segregata ẽ a generatõe fili
orum dei: & a generatõe Seth: sic i primo statu for
mata est ecclesia: & a filiis xp̃i iesu homicida syna-
goga est p aplos sepata. Et sicut i pncipio secunde
etatis fabricata ẽ archa p Noe iussu dei: i qua semen
electum a diluuio saluaretur. Leuataq archa in al-
tum supe montes requieuit altissimos diluuio ex-
siccato. Sic in secundo statu per robur sacratorum
marty in eo fide ecclesia est saluata a diluuio pa

ganorum: & p diluuiũ sanguinis martyrum tũc effusi eleuata est fides & eccl'ia sup uerticẽ regũ & imperii romanorum idolatrie diluuio exsiccato. Secundo ẽt i tertia etate submersis sodomitis i mari mortuo: egyptiis in mari rubro: data ẽ lex populo & chore: Dathã & Abyron: ceterisq; scismaticos de filiis isra el absorbuit ira dei. Sic in tertio statu luxuria & idolatria gentiũ p mortẽ xpiq; sanguinẽ submersa. Data ẽ lex in cõciliis p'm eccl'iasticorum decretorum & regulariũ statutorum populo xpi: & sup scismaticos hereticos plimos tũc efferbuit ira dei. & multa sunt similia hic inde. Sicut & in quarta etate Dauid deiectis syriis & phylisteis: ceterisq; hostibus & edificata hier'm diuinũ cultũ p psalmodie iubilũ ãpliauit. Sic & i quarto statu eccl'ie a Iustiniano imperatore extirpati sunt heretici arriani de grecia: affrica & de Italia: & paulo post de hyspania: & per magnũ Gregoriũ q fuit quasi alter Dauid quẽ deus reppit uirum secundũ cor suũ: ãpliatus est cultus dei in sede Petri: ordinauitq; eccl'iasticũ officiũ: & cantũ solennius q̃ añ fuerat ordinatũ. Sicut etiã in qnta etate destructa iudea & hier'm p chaldeos: & p'us .x. tribubus p assyrios restitutus populus iuda i terrã suã: nec ex tũc pullulauit in eis spina idolatrie sicut ante. Sic destructis oriẽtalibus ecclesiis p sarracẽos: & latina eccl'ia fere uastata p eos: & ẽt p longobardos p'us paganos: & factos postmodũ arrianos: restitutus ẽ latinus populus p Carolũ: nec ex tũc idolatriam p'orum hereticorum tantũ inundauerũt i eis: q̃uis sicut tũc circa finẽ fuit ceca heresis manicheorum & ualdensiũ. Sicut i secũda etate reiecto carnali iudaismo & uetustate p'oris seculi uenit nouus hõ xps ihs cũ noua uita: lege & cruce: Sic i sexto statu apparuit nouus hõ Franciscus cũ euãgelico statu qnq; plagis a xpo iesu crucifixus & cõfiguratus in carne: cuius uita & regula sicut & xpi p'sona tũc fuit nõ dubiũ crucifixa & sepulta. Sed & sigillis impiorum sub lapide clausa ẽ: ne a morte resurgat multis custodiis deputatis: cuius clarã resurrectionẽ & ascensionẽ sublimẽ & nouã spũs sancti pentecosten cũ multo gaudio expectamus. Et sicut septima etas a sabbato quietis dñi in sepulchro iniciata ẽ: cõtinẽs q̃etẽ & pacẽ aĩarum defunctorum. Sic & septimo statu plene cõplebit: quod nũc in multis sanctis p'sonis mundo sepultis & mortuis cernimus esse cõpletũ: ut de illis dicat' Ioh̃: scribe. Beati mortui q in dño moriunt': amodo iã dicit spũs ut requiescat a laboribus suis. Sic certe & hodie uero Ioanni speculãti p'dicta dicitur q' attẽdat & scribat q̃ta pace fruunt' ad sil'itudinẽ status septimi aliq̃ aĩe mortue mõdo: que quasi cõtinue in extatico spiritu reqescũt. Tertio sciendũ q' hũ septẽ status cõformant' septẽ preliis & tẽporibus sub lege seu sub israelitico populo consumatis. Vnde & Ioachin sanctus abbas secundũ illa prelia septem signacula libri ueteris testamenti assignat: in qbus signabant' septẽ prelia septẽ spũaliũ statuũ predictorum in xpi ecclesia consumãda. Et secundũ eundẽ i primo signaculo fuit p'secutio egyptiorum: in secũdo chananeorum: in tertio syrorum: i quarto assyriorum: in qnto chaldeorum: in sexto percussa Babylone a medis fuit iterum preliũ assyriorũ a sancta Iudith deuictũ: & i tpe septio hester bellũ Aman q populũ debellare uoluit iudeorũ. His aũt septẽ signaculis in labore cõpletis secutũ est septimũ: in quo reqescitur a scriptura laborũ reedificato tẽplo sub Esdra & Neemia. Nihilominus in fine huius septimi fuit antiochus impius templũ cõtaminãs: cui restiterũt strenui machabei. Post hoc autẽ apparuit iesus in carne. Igitur primo bello quod fuit ab egyptiis corrñdet conflictus iudeorum cum xpo & apostolis. Secundo facto a chananeis corrñdet conflictus paganorũ contra martyres. Tertio a tempore Dauid usq; ad Heliam & Heliseum facto a syriis & philisteis: & a scismate decem tribuum cõtra regnum iuda: correspondet conflictus multarũ gentium arrianarũ. Quarto uero facto ab assyriis captiuantibus decem tribus: & fere deuomentibus regnũ iuda: correspondet uastatio sarracenorũ de qua dictum est supra. Quinto uero facto a chaldeis seu babyloniis: correspondet conflictus spiritualiũ xpianorum quinti tẽporis: quem a carnalibus & quasi a babyloniis patiunt': maxime circa finẽ quinti: sub quo per meretricium babylonis spũs tenetur oĩo captiuus. Sexto uero corrñdet noua percussio babylonis: quã de nouo plene fieri expectamus: ubi & fil'ia Iudith & Hester: agnus iesus bellorum triumphator demõstrabitur electis.

Septimo uero facto ab ãtiocho correspondet cõflictus futurus a nouissimo Gog in fine septimi. Nec dubiũ q' cõtra ip'm preparabit iesus strenuos machabeos: post quorum mortẽ ad iudiciũ uẽiet triumphator iesus oĩa discussurus. Septẽ etiã status predicti septem sacramentis cõformant'. Nam primus status fundatõis ap'lorum conformat' baptismatis regenerationi. Secundus uero militie martyrum conformatur confirmationi: per quam xpiani p'p'e ponuntur in statu pugilum. Tertius uero doctorum assil'at' sacerdotali ordini: qui secundũ Dionysium est illuminatiuus. Refectio uero eucharistie deuotioni anachoritarum. Penitẽtia uero multum congruit & expedit iniquitatibus quinti status.

Matrimoniũ uero nuptias xpi & ecclesie i sexto fiendas optime prefigurat. Vnde & in sexta uisiõe dicitur. Gaudeamus & exultemus q' uenerũt nuptie agni: & uxor eius prepauit se. Vnctio aũt extrema cõgruit suauitati & paci status ultimi: in quo uerificabit' illud de filio reguli: heri hora .vii. reliqt eũ febris. Ex p'dictis patet facil'r q' l'r p intelligentiã libri Apoca. elucidat' obscuritas ueteris scripture & mãifestat' distinctio .vii statuũ eccl'ie quasi septẽplicis xpi p'lis. Illã scripturã elucidat p'mo p concordiã. Si. n. septenarios i scripturis põitos coaptes ad septẽarios Apoc. inumera mysteria tibi darescẽt: ut uerbi gratia: quare lex post sex ãnos laboris uoluit super terrã sabbatizare ãno .vii. aut post septẽ septenas annorum statuit annũ iubileũ: annũ remissionis

aut post septē hebdomadas a pasca legē dari: & pē
thecost.s colit: aut septe lucernas lucen in candela-
bro: aut mariā leprosam septē diebus stare extra ca-
stra: & capillos Sampsonis distingui in septē crinis:
aut Iob hēre septē filios: & septē milia ouiū: aut q̄
sapia septē colūnas dicit̄ excidisse. Et Esaias septem
mulieres unū apphēdisse uiꝝ dominum ihm xp̄m
& sic de aliis septenariis scripturaꝝ. Secūdo mul
tū elucidat scripturā distinguēdo tres fines seu tres
xp̄i aduētus in pphetis idistīcte iuolutos. Sicut enī
uiro distanti a magno mōte duas magnas ualles seu
planicies inter se cōtinēte: ac p cōsequēs ex hoc ter
no uidet̄ mōs ille: nō ut trinus sed tm̄ ut unus mōs
nullis uallibus distīctus. Ex quo uero uir iste stat su
per primū monte: uidet primā uallē & duos mōtes
uallē illā cōcludētes: ex quo stat in mōte secūdo: si
cut i medio uidet duas ualles cū montiū ipsam in-
cludentiū trinitate. Sic iudei qui fuerūt primi ante
xp̄i aduentū quasi aū primū montē nō distixerunt
inter primū & postremū: sed sumpserunt totū pro
uno: semel tm̄ expectātes messiā: xp̄iani uero statū
ecclesie sextū peūtes distiguūt q̄dē iter primū & ul
timū tanq̄ iā pōiti sup primū: & tanq̄ uidētes me-
diū couersionis spatiū gentiū: quod inter primū &
ultimū cōtinet̄. Cōiter tm̄ nō distiguūt iter illū qui
est in extremo iudicio: & iter illū q erat in statu sex
to: q̄n secundū apl̄m xp̄s illustratione sui aduētus i
terficiet antixp̄m. Qui aūt statuent̄ in sexto tp̄e ec
clesie uel in spū uidet & distiguūt ipm a primo &
postremo: uidētq̄ hāc distīctionē in libris pphicis:
& in his que a xp̄o & apl̄is dicta sunt de finali xp̄i
aduentu: & de finali statu mūdi artificiose cōtineri.
Tūc etiā uident q̄ licet opa prioꝝ q̄nq̄ etatū con-
cordent cū q̄nq̄ p̄mis ecclesie statibus: & septē pre
lia seu signacula sub lege cōpleta cōcordēt cū septē
ecclesie statibus. Nihilominus mutatio ueteꝝ insti
tutio nouoꝝ facta in quolibet p̄dictoꝝ p̄ncipalius
cingit̄ significandū mutationē & renouationē fa-
ctam uel fiendā in tertio xp̄i aduētu pfecto .i. in p̄-
mo statu ecclesie & i sexto & i extremo iudicio. Vn
de & spūs pphicus ueteris testamēti ad hos tres p̄n
cipalius currit: nec miꝝ qr p̄ncipalis intētio eoꝝ de
xp̄o & circa xp̄m fuit pphare eius aduentū in carnē
passibilē & redēptionē nr̄am per eius mortem fien
dā: ac deīde post cōuersionē plenitudis gentiū pro
mittere cōuersionē oīs isrl̄is: & postremo mundū
iudicandū a xp̄o per reproboꝝ penā: & electorum
gl̄iam oia consumāte. Vnde in diuersis uisionibus
libri Apoca. miris & occultis modis ad hec tria ma
xime ad secundū & tertiū pphias ueteres & figuras
Ioānes spū sancto plenus adaptat. Ex quibus dare
patet de his que diximus intētio pphetaꝝ. Hos aūt
septē status plixius deduximus: qr multū ualet cō-
siderare p̄dicta ad intellectū totius scripture: & ma-
xime Apoca. & ad uitāda pitula huius tp̄is: qui su-
mus iā a centū annis initio sexti: & submergimur a
fecibus quinti. In cuius fine status xp̄ianus & ipse
iesus in eis uilificatus est multipl̄r: sicut ista dicet̄:
Vnde ipsa uilificatio minor secūda sequenti capitu
lo continetur.

Iesus uilificatus Cap.ii.

Sicut ex predictis patet quintus status eccle
sie fuit zelatiue correptionis: & pie conde-
scensionis multiplicatis tp̄alibus i ecclesia
largiflua deuotiōe fideliū: & ipsa ecclesia multo sub
limius q̄ p̄us sup oēs reges & principes mirūphil̄r
exaltata. Fuit aūt cōueniēs tp̄alia ab oī p̄tāte iesu ec
clesie sue dari. Primo ad ostēdendū q̄ ipse ē crea
tor oīpotēs uisibiliū & inuisibiliū: & q̄ oīs creatura
est sibi plene subiecta: & ideo creatura sub diuersis
circūstantiis & regulis pōt sancta ecclesia bene uti:
& hoc ad confutandā heresim ipii Manichei & se-
quentiū ipm. Secūdo ad oñdendū q̄ deus non
reprobat etiā i nouo testamēto statū diuitū: regū:
principū: & baronū: licet ipse in paupertate: & hūili-
tate: & austeritate crucis uixerit in hac uita: propter
quod etiā ad formandum uariū statū in ecclesia uo
luit ipam eccl̄iā honoribus extollere: & i tēporali
bus abūdare. Quia etiā cōueniēs fuit q̄ regia ptās
& mūdi dominiū secundū aliquē statū ptīs uite i
suis uicariis ifulgeret ad iformādū oēs reges & diui
tes q̄ ad formā p̄oꝝ scōꝝ pōtificū deberēt tenere i
honoribus hūilitatē & uilitatē sui: & familiarem &
dulcē cōdescēsionē populi: & simul cū rigiditate iu
stitie cōtra malefactores hērent: pietatē mīe sup bo
nos: ut sic̄ discerent diuites in exēplo p̄latoꝝ eccle
sie diuitias nō in pōpis huius mūdi expēdere: nec
de eis i nutrimēto suoꝝ corpoꝝ lasciuire: sed ad mo
dū renūculi dño oblati i ueteri testō in medio pin-
guedis tp̄aliū macie abstinētie cōseruare & adipem
abūdātie tp̄aliū paupibus indigētibus elargiri: hec
q̄dē in p̄mis epīs & abbatibus q̄nti tp̄is: & ēt q̄rti
plenius refulserūt: zelo seueritatis puniētes abuten
tes p̄imoio crucifixi: & ipm piissime i mīe opibus
dispēsantes: in q̄bus ēt tāta refulsit hūilitas: ut q̄li-
bet eoꝝ dicere uideret̄ ad p̄lationē assumptus cum
hūili rege Dauid. Exaltatus aūt hūiliatus sū & cō
turbatus. Nā nō assumebant̄ nisi uirtutibus pleni
uocatiōe spūs sancti: q̄bus p̄latio onus erat p̄mens
sollicitudie: & sue dignitatis recognitiōe: nō honor
eleuās uāitate. Alia rō fuit ut magis eēt grata & re-
cognita pfectio xp̄i uite in paupertate & despectu &
cruce. Ex hoc enī q̄ ecclesia p honores & tp̄alia ad
tantā spurcitiā maloꝝ deuēit: patet q̄ modus uite
xp̄i quē elegit i carne passibili fuit pfectior oīo alio
ad tp̄alia se hēndi. Ad quā q̄dē cognitionē sic luci-
dā nō deuēisset ecclesia: nisi expta fuisset tantā feri-
tinā malloꝝ: q̄ ipam i suis tp̄alibus nō oppssit: ac p
hoc nō ita grate suscepisset sublimissimū donū cru
cifixionis uite euāgelice sibi dāde. Patet itaq̄ q̄ sa
piēti cōsilio spūs sancti eccl̄ia ē i tp̄alibus exaltata:
nā pter rōnes p̄dictas p̄uidit eterna electio multos
per illā uiam saluandos: q martyꝝ. supplicia & al-
ta paupertatis culmina non fuerunt apti suscipere

ac per hoc & defecissent ĩ illis. Vnde & secundũ ꝙ
expedit electis q sunt in terra: semp deus statũ ĩ ec
clesia moderat᷑ hoc pro ĩfirmis. Impfectis uero põ
tificibus & clericis fuit uirtus probata sublimis: dũ
se seruerint hũilitatẽ seruare in honoribus: austeri
tatẽ in deliciis: & in abũdantia pauptatẽ. Quia ue-
ro paucissimoꝝ ẽ istud: ideo paulatim e relaxatio tãci
ta creuit: ꝙ illud qđ fuit in uirtutis instrumentũ:
in trãsgressionẽ ĩportabilẽ ẽ cõuersum. Lapsum aũt
istũ in fecibus qnti tpis oẽs qnarii Apoca. q tespi
ciũt qntũ statũ stupẽdo mõ declarauit. Nã qnte ec
clesie sardis dr̃ nomẽ hẽs ꝙ uiuas & mortuus es: &
sibi multa mala dicit & paucissima bona: & si nõ se
correxerint subitũ & improuisum iudiciũ cõminat᷑.
Et in aptione qnti sigilli ĩtroducitur tãta imparien
tia sanctoꝝ: licet scirẽt etiã mistica ꝙ nõ uident᷑ ma
la in abũdantia plus portare. In cantu uero qnte tube
stellans claritas status ecclesiastici, in tantã auariciã
tpaliũ quasi in terrã dicitur cecidisse: ꝙ puteũ abyssi
apuisse dicit᷑: qr oẽm uiã malefaciẽdi in supbia: in la
sciuia: in crudelitate: in symonia: & ĩ aliis maliciis in
numeris sua mala exẽplaritate subditis submistrat:
ppter qđ tantũ ẽ uilificatus ihs in statu illoꝝ q uo-
lunt᷑ cultũ eccl'ie regere: ꝙ deformitas uite illorũ
magnã pbuit occõnem: ut ĩnudaret multitudo pa
tarenoꝝ diuersaꝝ heresum: maxie mãichee q tẽpo
ralia & oẽm actũ carnis condãnãt. licet .n. heresis ĩ-
pia sit & ceca tñ occõnem accepit sue renouatiõis:
ut diceret eccl'iam in receptõe tpaliũ deuiasse: quia
manifeste appebat pessimus abusus eoꝝ in clericis
& mõachis: & eos imitãtibus malis xpianis: & ma
xime qr illi q ĩter eos dicunt᷑ epi maximã ptendũt
uite sanctitatẽ in pauptate exteriori austeritate & si
ctã hũilitate: in qbus uiria oppõita ecclesie multũ
reddũt ecõtrario eã uilẽ. Quia uero plenior malitia
huius quinti status maxie apparet in contẽptu spi-
ritus dei apparẽtis in eo in uiris pfectis Francisco &
Dñico: & eoꝝ uirtuosa ple: quã fumus huius pessi
mi putei horrẽda lepra infecit: in quo maxime stat
pugna huius qnti cũ pncipio sexti. Ideo plenã ex-
plicationẽ hoꝝ maloꝝ dimittemus describere: do
nec de corruptiõe hoꝝ nouoꝝ statuũ differemus.
Et hic illud quod supra in fine pcedẽtis capl'i secun
dam uilificationẽ uocauimus ihu xpi sufficiat dice-
re: ꝙ in tãta uilitate cũc tpis erat ecclesia: ꝙ nisi per
nouã prolẽ spũs pauptatis subuẽisset iesus: iã tunc
iudiciũ mortis erat ecclesia subitura: sicut expresse
ostẽdunt calamitates heresum: que ecclesie supficiẽ
oppmebãt. Sed & pissimus iesus ad clarificationẽ
istoꝝ duoꝝ luminũ tã summis potificibus q̃ aliis
fidelibus hoc ipm pl'ibus reuelatõibus declarauit:
maxie cũ lateranẽsem eccl'iam ruine pximã hoꝝ
duoꝝ pauperũ humeris sustẽtari: lux uera ihs uica-
rio suo mõstrauit. Sed ut de hoc trãseamus: euiden
tia facti necessitatẽ hoꝝ ordinũ manifestat.

Iesus Franciscum generans Ca.iii.

Bundantibus in fine qnti iumentis lasci
uie reptilibus auaritie bestiis superbie: &
his oibus tota deturpata cõuersatõe eccle
sie pegrine: ac p hoc ipsam corrodẽte hypocritali ca
terua ipietatis heretice: licet idignaret᷑ zelotes iesu
cõtra malitiã sponse: que in magna ml'titudie post
adulteros declãbat: non cõtinuit tñ ĩ ira misericor
diã suã: sed ultimã citationẽ ad ecclesiã qnti tpis de
stinauit: suscitãs ĩ medio eius uiros ueritatis excelse
cupidicatẽ extirpãtes: uoluptatẽ exterminãtes: di-
gnitatẽ recusantes: duplicitatẽ execrãtes: ueritatem
defendẽtes: charitatẽ incẽdentes: honestatem refor
mãtes: ac xpm ihm singl'r pre ceteris imitãtes: q &
exẽplo sue uite fortissime arguerũt deformatã eccle
siam: & uerbo pdicatõis excitauerũt plebẽ ad peni
tentiã: & argumẽto defensionis cõfuderũt prauita
tẽ hereticã: & patrocinio orõnis placauerũt irã diui
na. Inter quos in typo Helie & Enoch Franciscus
& Dñicus singl'r claruerunt: quoꝝ primus seraphi-
co calculo purgatus: & ardore celico inflãmatus to
tũ mundũ incẽdere uidebat᷑. Secũdus uero ut che-
rub extẽtus & ptegens lumie sapie clarus & uerbo
predicationis fecũdus sup mũdi tenebras clarius ra
diauit: quas pprietates p̃nitus ĩ filios transfude-
runt: licet in utrisq; splẽdor & ardor in abũdãtia spi
ritus cõiungant᷑. Quia uero totũ malũ qnti tẽ-
poris fuit in deprauatione ueritatis multiplicis q̃
ex cupiditate & abũdantia tẽporaliũ trahit, fomẽtũ:
idcirco ille qui tpalia radicalius a se & a suo statu ex
clusit: ille pncipalis dr̃ huius tpis reformator. Et qr
in ipo sextus status ecclesie inchoat᷑: in quo debet
esse reformatio xpi uite: adeo põt dici ꝙ ipse p illũ
primũ hominẽ figurat᷑: quẽ deus deliberato cõsilio
post qnq; dieꝝ opa fecit ad imaginẽ sil'itudis sue:
ut cũctis tpibus dñet᷑. Adde hic quõ per hoc non
intẽdis dicere ꝙ sancti sexti status sint maiores apo
stolis: qui ratione indiuisibilis christi sequele intelli
guntur fore exceptuati omnibus aliis comparati:
quorum Dominicus in spirituali reformatione ac-
cipitur in uniuersali & pleno & perfecto terrenoꝝ
contẽtu. Licet autem uterq; predictorum sanctoꝝ
plene & perfecte secundum suum statum calcue-
rit mundũ: & calcandũ mãdauerit proli sue. Quia
tamen nunc assumpsimus tractare de illo: cuius sta
tus singulariter impugnatur: nunc a corrumpenti-
bus euangelicam uitam & a principio fomus extri
tit impugnatus a subdolis magistris impugnanti-
bus paupertatem altissimã. Idcirco ad istũ singula-
riter conuertemus sermonem: cui & singularius po
test dici ꝙ ipse fuit signaculum similitudinis uite
christi: tam uestigio conuersationis: q̃ fastigio con
templationis: q̃ prodigio admirationis: q̃ etiam
priuilegio consignationis uulneꝝ passionis sacra-
tissime iesu christi. Nam si de conuersatõe loqua
mur q̃ta similitudine uitã christi passibilem studue
rit imitari quis enarrare sufficiat? Nam totum studi
um eius publicum & puatum ad hoc tendebat: ut.
xpi uestigia opta & obliuioni tradita ĩ se & in aliis

renouaret: & istud fuit singulare priuilegium istius
bn̄dicti Frācisci: quo uitā iesu primū meruit uniuer
saliter & sollicite in statu cōmuni & durabili ordi-
nis sui ecclesie sancte dare. Nā licet sancti apostoli
huius uite fuerint singularia fundamēta post ipm
summū & primū lapidē angularē xp̄m iesum: quo
ois edificatio ecclesiastici status constituit' crescit &
cōsumatur: q̄r tamē sicut ex p̄dictis patet synagoga
fuit pro culpa pfidie excludēda: & gentilitas nō fuit
ad tante altitudis receptionē idonea. Idcirco statū
pfectionis euangelice uite ostēdit spūs sanctus a-
postolis nō esse tūc tpis in multitudine trāsfundē
dum. Vnde nec ipsi illū statū ecclesiis quas rexerūt
imposuerūt seruandū: sicut ipsi impositum a xp̄o ac
cepant: & plenarie seruauerūt. Nā hoc seruabat' ter-
tio generali statui totius mundi: in quo singl'r rep-
sentat' spūs sancti psona & aptioni sexti signaculi si
ue sexto statui ecclesie: in quo erat danda ecclesie xp̄i
uita: & ad principiū pfectionis uite iesu quasi facto
nouo circulo: & noue ecclesie initio redeūdum ad
primā. Et idcirco dixi tibi supra q̄ hic sextus status
singl'r respicit xp̄i tempus: in cuius figura in aptōe
sexti signaculi Vidi ait Ioannes alterū angelū ascen
dentē ab ortu solis habentē signū dei uiui: ubi & di
cit Ioachin sup Apoca. Angelus iste est ille quē xp̄s
per cōcordia respicit futurus i p̄ncipio tertii status.
Sic ergo patet q̄ illumiatio data Ioachin dicit i p̄n
cipio sexti status unū angelicū uiru mūdo dari: quē
xp̄s per cōcordia respicit: q̄r uite xp̄i renouator sin-
gulariter appebit. Et ego audiui a solenni doctore
istius ordinis q̄ frater Bonauētura tūc generał mi
nister & doctor solēnis p̄nte p̄fato doctore q̄ mihi
dixit: q̄ in capl'o parisiensi solēniter p̄dicauit. q̄ ipse
erat certus & certificatus q̄ beatus Frācīscus erat an
gelus sexti signaculi. & q̄ ad litterā de ipso & eius
statu & ordine euāgelista Ioānes intellexit: & q̄ in
spū ipm uidit qū p̄dicta uerba ptulit: & suoꝝ filio-
rū pfecte xp̄m imitantiū collegiū aspexit in oibus
senariis huius libri. Et hic p̄dictus frater Bonauētu
ra ibidē cū maxio feruore asseruit: ut ab illo audiui:
si mēoria me nō fallit: scire se certissime p solēnes &
idubitabiles reuelatōes factas talibus psonis: q̄ de
hoc non poterat dubitare. Cōstat autē mihi q̄ hoc
scribo p multa testimoia sanctoꝝ fratrū antiquoꝝ
q̄ tā ipsi beato Frācisco q̄ plibus sotioꝝ: quoꝝ apo
stolica uita oēm suspitionē excludit ab itellectu nō
pfido: iudo: subuerso clare extitit reuelatū: qbus &
fundamentū ordis & pfectus: & horrēda ruina: &
defectus & resurrectio gl'iosa i sil'itudie solaris aspe
ctus xp̄i uite: non unica reuelatōe sed innumeris: &
eis idubitabilibus māifesta fuerunt sic clare: q̄ ista
sub idubitabili certitudie asserebāt: nec ē negligen
dum testimoniū deo deuoti sancti & maioris per-
fectionis uiri q̄ in diebus nr̄is extitit: q̄tū in exte
rioribus colligi pōt signis sanctissimi fr̄is Ioānis de
parma. qui generalis istius ordis fuit & clarissimus
doctor & uirtuosissimus p̄dicator & tāte pfectiōis
in austeritate & hūilitate & charitate contemplatiōis
sublimitate & solitudie: & fuga oīs uānitatis mūdāe
& totus zelo dei corosus pro deprauatōe quā uide
bat huius status & ecclesie: & tante constātie in hu
ius ueritatis assertione multis pp̄ter hoc patientis-
sime portatis persecutionibus & uilificationibus
maximis: p quibus etiā nō omissit corā pluribus
summis pontificibus & q̄pluribus cardialibus hāc
ueritatem ardenter asserere: q̄ merito iter uiros ze-
lotes & seraphicos: & celestis ecclesie magnos san-
ctos a illam sincere diligētibus & imitantibus certis
sime reputat'. Nā & ipse in feruore spūs seniles con
fortans actus & uigorē gratie nō nature. ut Ioānis
euāgeliste discipulus errantē Asyā xp̄o iūgere cupi
ebat. Et ob hoc ab illius tpis pōtifice obtēta licētia
dū illuc pcederet: & ad ciuitatē marchie Camerinū
noie peruenisset a xp̄o iesu: quē in pfecta obseruātia
euāgelii & regule & testamēti beati pr̄is Francisci
sincere coluerat ad celestē gloriā euocat': cuius glo
rificationis in celis tam multiplicia miraculoꝝ testi
monia gl'ificatoꝝ suorū humiliū ihs reddidit mū-
do: q̄ raro memi me legisse alicuius sancti magis
multiplicata miracl'a a multis diebus. Nā & mortu
os plures suscitauit: & a piculo mortis apto q̄pl'es
eripuit: cecis: mutis: surdis: fractis: cōtractis: aridis:
& omniū ifirmitatum necessitatibus in tāta copia
subuenit: q̄ q̄to minus a carnali ecclesia quā argue
bat fortissime extitit approbatus: tāto magis uide-
tur in celesti ecclesia numerosa miraculoꝝ opatiōe
dotatus. Hic autē plenissime asserebat: sicut & ego
auribus meis indignis ab eius sancto ore audiui q̄
sextū signaculū in Francisco & eius statu accipiat or
tum: & q̄ in cōfusione uite & regule sue per trans-
gressores filios & eius fautētes malos p̄latos debe-
bat iniqtas ecclesia cōsumari. Illius inq̄ que nō hie
rusalem & sponsa iesu nominatur: sed Babylon &
meretrix & ipudica: cuius iudicium clarificationem
christi uite plenissimam reddet: & pro cuius dam-
natione in sexta uisione Apoca. tam' solenne a san
ctis cantatur alleluia. Credo autem uerissime ueri-
tis sue defensorem iesum. Ideo tam multiplicia mi
racula ad inuocationem huius uiri sanctissimi ostē
disse: ut ueritas quam ipse predicabat ecclesie carna
li: & a carnalibus filiis Francisci multum odibilis:
omnibus habentibus fidei occulos ut certa reful-
geat: & ut a deo de celis indubitabile testimonium
accipiēs firma fide & deuote seruetur. Nam & ego
tunc iuuenis qui semper contremui i meis trāsgres
sionibus de inobseruantia status promissi quarto
anno ante eius felicem transitum expressum uer-
bum audiui ab eius ore sanctissimo: intuens i eius
angelicam faciem. Vnde ait secure filii quia añ quat
tuor annos deus tibi expresse ostendet quem debe
as sequi: & cuius ueritatis uerbum debeat inuiola-
biliter obseruari eram in loco greci: ubi angelicus
uir angelicam uitam ducens in festo beati Iacobi
octauo. kl'. augusti dum conq̄rebar: postq̄ oīa pec
cata mea confessus fuerā: q̄ nesciebam quē seq̄ de
berē: quia tam prelati ecclesie q̄ prelati ordinis hāc

relaxationē uite non solū sustinebāt: sed etiā impo
nebāt. Ipse uero eis oīo cōtraria loq̄bat̄: & tūc mihi
lachrymāti ad sanctos pedes eius ut credo genufle
ctēti ī recessu ꝓtulit uerbū p̄fatū. Quarto uero āno
postea. xx. ut credo die marcii in p̄dicte doctrie cō
tinuatōe feliciter migrauit ad celos: & dū ego in re
motis agerē: & ī ml̄tis distractionibus & meštitus
uiuerē ꝑpter status īpfectionē lectionis officio p̄s
sus in die pētecostes subito dū ad alia tenderē: Frat̄
Salomon mīster marchie uenit ad locū: asserēs san
ctū dei Ioannē decessisse: & īnumeris miraculis cho
ruscare: & licet mēs mea eēt ad alia intēta: & nihil co
gitarē de his que a sancto audiuerā: subito ac si lan
cea penetrasset cor meū ad spūs xp̄i uentatē sequē
tia oīa p̄dicta mihi reuocant̄ ad mentē: & ac si ip̄m
uiderē p̄ntem cordi meo infigebat dicēs. Ecce quē
debeas seq. Nā deus non est testis mendatii: q̄ do
ctrinā meā tanta multitudīe miraculoꝝ cōfirmat.
Hec pro memoria & testimoīo illius bn̄dicti sancti
sint dicta: quē & ip̄m nō dubito ad angelū sexti si
gnaculi ꝑtinere: uere puto ip̄m figuratū fuisse p il
lū angelū q Ioanni admirāti oñdit sacramentū mu
lieris & bestie: & dānationē meretricis magne. xvii.
c. Sed & illū angelū credo fore: q. xix. c. descēdisse
de celo refert̄. Nā & ille de uita celi: & influxu regis
celi iesu descēdit. Et hic singl̄r hūit potestatē ma
gnā tā obseruādi euāgelicā uitā in medio trāsgres
soꝝ: q̄ arguēdi ceruices durissimas quoꝝcunq̄ pre
sidentū impioꝝ. Sed & terra totius ecclesie q̄ uolu
it christo fructificare illuīata ē a gl̄ia uite eius. Iste ī
fortitudie spūs cōtinue exclamauit: q̄ impia Baby
lon a uero dei cultu ceciderat: & illa q̄ illud capl̄m
Apoca. plenius māifestat: & cū toto suo cōatu po
pulū electoꝝ hortatus est exire de medio eius. Vn
de & audio q̄ illos sanctos imitatores Frācisci īmo
dñi ih̄u xp̄i: q ml̄tas ꝑsecutiones passi sunt ꝓ obser
uātia regule & testamēti p̄ris sui: cū nō posset ī me
dio Babylōis in obseruātia euāgelii uiuere: ad par
tes Asye declinare cōsuluit: donec reformatores euā
gelici status pius illis ecclesie dignaret̄ cōcedere: eis
ꝓphice p̄dicēs eris illic saluādos a facie tēpestatis.

Nunc igit̄ redeamus ad ꝑfectionē Francisci quē
angelū sexti signaculi fuisse nō solū aliena testimo
nia: sed ꝑfectissima sua uita declarat. Nā ipse ab or
tu solis descēdit: q̄r ꝑ actus ortus uite xp̄i passibilis
semp de uirtute in uirtutē ascendēs sanctā cōuersa
tionē xp̄i uite cōfigurauit. Et in hoc excellēter ha
buit signū dei uiui: ꝑ cuius uite merito etiā singl̄r
in corpe suo hēre meruit uere signa uulneꝝ crucifi
xi. Vita autē xp̄i singl̄rissime fulsit: ut ex euāgelio pa
tet obseruātia in crucifixione: in hūilitate p̄funda: ī
paupertate extrema: & in feruore charitatis: & deside
rio nostre salutis: & per suppliciū sue crucis: & piissi
ma cōdescēsione & cōpassione peccatoribus & af
flictis. Sed eius q̄maxīa ꝑfectio fuit in interiori cul
tu & ꝑfectione charitatis diuine: que actu cōtinuo
pro se & pro oībus mēbris suis: ditati cui erat ī pso
na unitus cultū debite seruitutis īpēdit. Quātū ad

austeritatē uite lege legendū: ī qualiter modicū fuit:
tamē eius mirā austeritatē ꝑpēdere potens: q̄r ei be
nedictus ih̄s uirgo & uirginitatis filius puritatē uole
bat transfundere: & ī carne corrupta sui cōtinua ipi
us crucifixione non pōt plēa mūditia uiuere. Idcir
co piissimus iesus ut nos aīaret ad nr̄e corrupte car
nis crucifixionē austerā pp seruandā mūdiciā: diui
nam suā carnē multiplici cruce dū uixit affli xit: qd̄
ipius legitimus filius & imitator Franciscus atten
dens tāta rigiditate disciplīne ī uictu: uestitu: & ha
bitaculo: somnio: & aliis similibus sensuales appe
titus arcebat: ut uix necessaria sumeret sustētatōi na
ture. Et licet post longā penitētiam īnocēs eius ca
ro nullo ꝑpter offensam īdigeret flagello: cōtinuo
tñ ei renouabat austeritates & onera: custodiēs & ip̄e
ꝑpter alios uias duras. Vnde & corpus suū frēm a
sinū appellabat: cui cōtinue duros īponebat labo
res: aspa tegumēta: & stramenta p̄bebat: & ip̄m uili
& paruo pabulo sustētabat: & ut plenā cordis obti
neret mūditiam ab omni familiaritate que īterius
posset inficere & exterius male edificare sic abstine
bat ꝑfecte: q̄ quasi nullā mulierē in facie cognosce
bat: & eaꝝ cōsortia tanq̄ puritatis pestē summo o
perē uitari iubebat. Et q̄r h . . ualle lachrymaꝝ cogno
scebat degere cōtinue uiuebat in fletibus: pp quod
ad tantā sinceritatē mētis & mundiciā carnis deue
nerat: ut iā uideret̄ statū īnocētie assecutus. Nā &
legit̄ in legēda sua quasi creaturis oībus etiā insen
sibilibus impasse: ut in hoc gradu gr̄e īnocentiā ex
cedat nature. Nam & ignis suū contēpauit ardorē:
& aqua īmutauit saporē: & aer ī nocte clarā p̄buit
lucē: & petra sicca sapidū reddidit fontē: ut sic īno
cēti Frācisco ꝓbent̄ elemēta seruire. In hūilitate
uero ꝓfunda & extirpatōe totius mundane glorie
sic ꝑfectissime imitatus est xp̄m: ut & se & ordinē
suū toti mundo uoluerit subiicere: & ut posset esse
omnium minimus nihil uoluit de auctoritate ec
clesie habere: nisi hoc solum q̄ eius auctoritate pos
set sanctum euangelium obseruare. Nam salutem
animarum uolebat procurare cum humilitatis uir
tute: non cum pomposa auctoritate: & omnino li
cet haberet summos pontifices plures ad suam uo
luntatem propter sanctitatis deuotionem plenarie
inclinatos: nullum unq̄ priuilegiū uoluit peter̄ uel
recipere: ī quo posset sua humilis subiectio minui:
quia uolebat omnibus subiici: & sic per humilita
tis subiectionem in christi charitate omnibus dñā
ti. Sciebat enim q̄ humilitas tractabilis quasi res
mollis dum duro cedit: durum intra seipsam inclu
dit: durum uero dum duro resistit & oppositum &
seipsum confringit. Propter quod in sancto testa
mento Franciscus precipit omnibus fratribus pre
latis & subditis: ut nullam litteram ab apostolica
sede peterent: nec pro predicatione exercenda: nec
pro persecutione uitanda. Dicebat enim humilis
Franciscus q̄ dum humiliter ab episcopis & sacer
dotibus licentiam peterent: ipsos ecclesie pasto
res ex humilitatis exemplo edificarent: q̄ & si ne

garent ipsos per patientiã & humiltatẽ cõuerterẽt:
& in seipsis patiẽter portãdo cõseruarẽt ꝑfectionis
uirtutem: ꝙ si auctoritate ꝑuilegii cõtra ꝑlatoꝝ uo
lũtatem frẽs hoc facerẽt in seipsis tali auctoritate e-
lati: nõ hũiliter sustinerẽt: & prelatos alti cordis ad
resistendũ eis & detrahendũ mouerẽt: & sic dũ du
rũ duro colliditᷣ: in utroque scandalũ excitatᷣ: & uer
bũ ueritatis sine efficatia ꝓponitᷣ: qꝛ humilitatis ex
emplũ non in loquẽte uidetᷣ. Si autẽ semel uel bis
uel tertio etiã ipi prelati ꝑdicationẽ fratrũ impedi-
uerint: si semp hũilitatẽ & patientiã ostẽderent: &
populo ꝑdicabũt facto: & durũ cor prelati emolliẽt
sancto exẽplo in tm̃ ut nõ solum concedat: sed &
reqrat & appetat taliũ sanctoꝝ fratrũ ꝑdicationem
audire: & nũc plus edificabit una talis predicatio ꝗ̃
mille in cõtentõibus & uiolata hũilitate: quod &
ipse probauit ut legẽda cõtinet in epõ imolen̄. O
ꝗ̃ plene apparet ꝙ ualidior fuit uia Francisci. Nã &
nũc multi auctoritate sunt fulti: & multi cõtra resi-
stẽtes elati: & multiplicatis uerbosis sermonibus ra
ro cõuersio sequi uidetᷣ. Vnde & in fr̃ibus ipm̃ mo
lestãtibus qꝛ nollent in tã ꝓfunda hũilitate oibus
subici cũ eiulatu magno uocis rñdit. O frẽs mei o
frẽs mei uos uos uultis mihi auferre uictoriam mũ
di. Nã xp̃s misit me mundũ uincere in ꝓfunda oi-
bus subiectione: ut amore ad ipm̃ trahã aĩas per hu
militatis exẽplum. Et addebat frẽs mei dũ omibus
uos hũiliabitis oẽs cõuertetis: & qui uos impie ꝓ-
sequentᷣ uestra ꝓbata patiẽtia cõuertentᷣ ad xp̃m: &
uestroꝝ satagẽt pedũ uestigia osculari. Nec tm̃ de-
beo uelle desiderare sub spe salutis alioꝝ libertatẽ
hẽre: ꝙ ego uelim meã ꝓfũdã hũilitatẽ que statui
meo cõpetit ꝑdere: qꝛ in hoc & ego in uirtute pro
fico: & populus in salute in misericordia. Simila di
cebat fr̃ibus: uolẽs eos ab omni põpa ecclesie exclu
dere. & in hũilitate seruare. Vnde & ꝓpter hoc ipos
uocauit miores: ut maiores non ꝑsumerẽt fieri: nec
statum prelationis aliquo modo ipsos uolebat ap
petere. Vnde dño hostiensi suo patri dixit. Si uultis
ꝙ faciant fructũ in ecclesia dei tenete eos i statu uo
cationis eoꝝ: & ad prelationes ecclesie nullatenus
ascendere permittatis. Quantũ fructũ fecerint as-
sumpti ad status ecclesiasticos de hoc ordine & de
aliis ordinibus pauptatis: narrent hi qui sentiũt: di
cant de eoꝝ excessibus conturbati. Nã satis cogno
uit mũdus eos ascẽdisse dignitate: sed descẽdisse uir
tute: & in multis eoꝝ factis ꝓbatur ꝙ i tali promo
tione relaxationem proprie uite quesierũt non per
fectum conuersionis aliene. Nam abstinentes pri-
mo efficiuntur gulosi pauperes tenacissimi & auari
& despecti: superbi & fastuosi: & qui de mundo exi
erant religiones intrãtes ad mundũ redeũt digni-
tate assumpta: dum parentes ditant: & de pauperibus
non curant: & qui cõsueuerant ꝑdicando pro aĩaꝝ
salute zelare: nunc uidentur plus multis aliis aĩaꝝ
salutẽ negligere: solũ ad cõgreganda tẽporalia pro
se & pro parẽtibus anhelare: & ꝗ̃to magis ab infan
tia in ordinibus fuerant pauptate uacui: tãto magis
nunc uidentur satagere reimpleri. O ꝗ̃ uerus ꝓphe
ta fuit Franciscus: & ꝗ̃ta mala in ordibus fecit ista
promotio. Nã quasi ad hoc uidetᷣ studentiũ itẽtio
tẽdere: & in his qui aliꝗ̃ sufficientiã hẽnt uidetᷣ hec
ambicio ebullire. Vnde & curias circuiũt: moras cũ
prelatis contrahũt: adulantᷣ eisdẽ: & non solũ nõ te
cusant: sed quasi totis conatibus per astutas uias &
simulationes & cauillationes procurãt: & ad tantũ
deuenerunt ꝙ uidetᷣ cõpleri sicut populus: sic & sa
cerdos: & sicut clericus: sic religiosus ambiciosus &
uagus: & qꝛ sic intrãt nõ est miꝝ si non edificãt sed
conturbãt. Paꝝ ẽ hoc: & pro malitia tẽporis deficit
sermo. At ecõtra hũilis Franciscus ad cõseruationẽ
humilitatis profunde: & ad cõfusionẽ ambitionis
future nolut ad sacerdotiũ ꝓmoueri. Sciebat enim
ꝙ usqꝫ ad clarificationẽ sexti status non erat regiũ
aiaꝝ per uiam prelationis dandũ utiliter spũi paup
tatis. Nam tũc sicut noui apostoli ipsi describuntur
colũne status futuri: sicut expresse angelo philadel
phie xp̃s ꝓmittit: haud dubiũ ꝙ in typo huius sta-
tus. Vnde sibi dicitᷣ ꝙ modicam habet uirtutẽ glo
sa. i. humilitatem. Prius etiã debuit status paupta-
tis in hũilitate probari: ut postea in prelatõe nõ ad
disceret extolli. Quia uero multi suã supbiã palliãt
ꝙ nisi fuissent priuilegia nõ potuissent clericorum
portare molestias. Dupliciter ex beati Francisci uer
bis possumus respõdere: unũ est ꝙ uiris ꝑfectis ꝗ̃-
les debent hi esse nihil debet esse molestũ nisi ꝗ̃do
cõpelluntᷣ ad peccandũ. Ad hoc autẽ nullus potest
cõpelli inuitus. Et si dicas ꝙ tribulationes multas
imponerẽt: quas non possent ex sua imperfectione
portare. Respondẽdum est ꝙ tales nõ debuerũt ui
am tãte perfectionis assumere: nec per suas iꝑfectõ
nes debẽt statũ perfectionis destruere. Aliter re-
spõdeamus ꝙ qꝛ a ꝑncipio ipsi ceperunt clericis resi-
stere: & tẽporalia per uiam questus & deuotõis mis
saꝝ minus auide rapere. Idcirco ceperũt clerici mo
lestare. Sed si suã humilitatẽ & pauptatẽ seruassent
in sua puritate dulce eis fuisset molestias sustinere:
nec poterant multũ affligi: quia nihil hẽbant perde
re: & si in uno loco affligebanttᷣ: uolebat Franciscus
eos fugere. nõ per ꝑuilegia resisterẽ: & ire ad alia lo
ca per penitentiã facere; hoc docet secundũ euange
liũ qd' ꝓmisimus dicẽs ex ore iesu. Si uos ꝑsecuti
fuerint in una ciuitate fugite in aliã: hoc sancti p̃ris
Frãcisci repetit sanctissimũ testamẽtũ. Sed quõ hoc
audiẽt qui ad modũ magnoꝝ diuitũ palacia edifi-
cant: & a terris sue originis uix p̃nt per suoꝝ prelato-
rum ꝑcepta auelli: & ibidem sanctos fratres aliũde
ortos sustinere non p̃nt: nihil hẽnt hi tales facerẽ cũ
Frãcisco: sed est timendũ ne sit cũ diabolo ps eoꝝ.
Et cũ hi libẽter audiãt ꝙ Frãciscus & eius status ẽ
ecclesie reformatio: & mũdi sustẽtamentũ si uolũt
sup alios supbire: quõ superbia reformabũtᷣ Et qꝛ
ueꝝ ẽ ꝑmũ: idcirco notũ ẽ ꝙ nunꝗ̃ mũdus debuit
hẽre tãte hũilitatis ꝓfundũ post benedictũ iesum
& hũilimã matrẽ & ap̃loꝝ collegiũ. ꝗ̃tũ status hic
paupeꝝ minoꝝ: & quo qꝛ recesserũt est deformatio

Augmētata. Et quia franciscus humilitate supbiā calcauerat: iō supbos demōes auctoritate arcebat: p hoc ostēdens q̄ status suus supbiam exsufflabat de mūdo: quod q̄dē fiet inuitis supbis corruptoribus huius status. Nā si quis more frācisci hūilitatē iesu semp portaret p̄ oculis: p dulci sil'itudine ipsius cū mīta cordis dulcedie se oībus subderēt: & molestū esset sibi aliis p̄cipe: nō pere: licet aūt bn̄dictus franciscus hūilitatē & obediam cōmendaret p maxie: & ea sic seruaret: q̄ fri socio semp eā uolebat facere: tñ quia p̄uidit q̄ iuxta iter obedie ipū debebāt scandalū ponere: p̄ceptum cōtra regule pauptatē: iō sūmā obediam iponēs subditis: h tā ipsis: q̄ p̄latis apposuit frenū salutis: dū p̄latis dixit. Nō p̄cipientes aliqd quod sit cōtra aiam & regulā nr̄am: & subditis dixit: obediāt i oībus que p̄miserūt dn̄o obseruare: & nō sint cōtraria aie & regule: hec obedie forma i s̄cā regula cōtēta ab illius corde manauit: q̄ de seipso dixit. Descēdi de celo: nō ut faciā uolūtatem meā: sed uolūtatē eius q misit me: & tn̄ phariseis traditōes suas discipulis iponentibus dixit. Irritū fecistis dei mandatū pp traditōes ur̄as falsas. Nā obedia frācisci: nec maiorē puritatē: nec maiorē itegritatē: nec maiorē p̄funditatē cōtinere pōt: qa i omibus obedit: & in traditiōibus falsis regulā destruentibus nō obedit: qa illud obedire ē apostatare. Nā cū p̄latus p regulā auctoritatē hēat cōtra regulam p̄cipe uel obedire: ē a regula apostatare. Quid uolumus plus p̄leq de hūilitate frācisci: cū ipse i omi fuerit minimus minoꝝ: ut merito cōpet minimo ioas q liberatus fuit occisione athalie: minimo semi. s. grano synapis: quod creuit in arborem magnā minimo sancto. s. paulo ad eph. iii. cui datū est secreta mysteria nūciare. Mihi aūt oium s̄cōꝝ minimo data est gr̄a huius in gentibus euāgelizare: iuestigabiles diuitias gr̄e xp̄i: & illuminare oēs que sit dispensatio faci absc̄oditi a seculis in deo. Et etiā cōpat minimo fri. s. beniamī q franciscū multipliciter figurauit i hortū in quo mr̄em occidit: qr franciscus fasciuiā quinti tpis intermedio ortus & i suo ortu pleno regula reformata occidet in icolatu: qa cōuersabat cū p̄re i terra chanaan & pris aia ex eius aia pēdebat: qa semp cū uolūtate pris eterni i celo feruēns amoris xp̄iformis uitā plenarie obseruabat in qua plene p̄rm bn̄placiti uolūtas qescit i ornatu & accubitu: quē a frē ioseph recepit: & in reuelatōe noticie facta fribus in suo aduentu. Nā ibi dr̄ q ps beniamī. v. ptibus alioꝝ frm ptes excessit: & q. v. stolas optimas sibi dedit: & q postea nō se potuit cōtinere qn fribus diceret in p̄ntia beniami. Ego sū ioseph quē uēdidistis: tñ cyphus sapie ioseph occulte positus i sacco: fecit eū p̄us ut latronē rduci: hec oia cōnnēt gen. xliii. & xliiii. O francisce uerissimus beniami ioseph p̄mogenitus fecit te sedere ad mēsā euāgelice uite: cū fribus tuis ceteris s̄cis: ibi pars tua excessit alia. v. ptibus sacratoꝝ uulneꝝ: p q̄ qnq̄ stolas optimas recipies p̄mioꝝ i tuo aduētu. ii. Na p̄mo se fribus iudeis sedm carnē xp̄s reuelabit qa reformata tua regula & cū ipsa tota ecclesia ppl's israel ad euāgelicā uitā & xp̄i plenā noticiā reducet sed p̄us opprobriū latrocinii p̄cedit: iā ipsum ocul' uidemus: dum in sacco humilis obseruantie paupertatis & despectus filioꝝ tuoꝝ cyphus euangelice sapie & obseruantie regule tue: & 'cissimi testi cōtinet absconsus: i quo uere iesus uerus augur in p̄dictis paupculis speculat futura. Et nūc pp hunc cyphū quē portāt uidemus eos more latronū tractari: & sicut inimicos xp̄i uinculari: flagellari: excōicari: & hereticos reputari extraneos a bn̄dictione iesu: & quasi more alterius ioseph nō cōmouent uiscera tua sup frē tuo beniami? Nūqd reduxisti te ad secretū thalamū: ut ibi facias cōpassiōis fletū? Egredere foras pissime iesu & irrue sup collū tuum: ut utriusq cōpleat desideriū. Nā & uniusq & desideriū & collū est unū: & ōnde q ipse est legitimus filius & uterius tue s̄cissime & pauprime mr̄is: & da quinq stolas gloriosissime resurrectiōis frācisco: ut illis uisis audeat ad tuā uitā accedere donū sp̄ūs pris tui: ut sic cognoscat q tu uere unus in sp̄ū pauptatis: & dn̄aris uelint nolit sup tenebras trāsgressoꝝ ut de te uere dicat illud. Mortuus ē: & quasi nō est mortuus: silem eni reliquit post se: sicut appuit in frācisci p̄sona te reuixisse: sic nūc appareat: pissime iesu i eius p̄le: ut hūilitatis sp̄ū reformata.

Quia uero signū singulare xp̄i iesu & aduentus eius fuit predicata uirgitas hūilitas & paupertas: & de duabus p̄libatū ē modicū: i tertia. s. in pauptate: thesaurū absc̄ōditū: p quo cōquirēdo uendēda sunt oia: iesus sapia pris cōstituit & ad hāc obseruandā suo exēplo alios induxit: & in eā euāgelicā p̄fectionem cōstare decreuit. Nā in hoc ē firma petra: in qua domus fundat euāgelica nullis obruēda collisiōibus fluctuū: nec amouēda in uētoꝝ flatibus & hymbribus pluuiaꝝ: nec cōcutiēda ictibus tēpestatū: huic in hac uita iesus possessionē pacificā regni celorum tradidit: cū tñ aliis uirtutibus solū de futuro p̄miserit. Quia qui uerā pauptatē in feruore sp̄ūs imitantur necesse est de celestibus uiuāt: quia de bōis t'reis nō curāt & dulces micas que cadūt de mēsa angeloꝝ in p̄nti exilio felici palato degustāt: hec ē illa p̄prie uirtus altissima xp̄i iesu in qua singulare signū eius ip̄rimitur his qui eā in sue p̄fectiōis ambitu satagūt obseruare. Nā nihil p̄fectionis illi deest: q hāc uirtutē plena fide: feruētissimo amore obserantia iuiolata sponsabit: nec solū ē uirtus ista paupertas: sed uirtutū oium p̄fectio & regina. Nā omniū uirtutū cacumia sue obseruandi substernit: & super oīa obseruantē iesu dei filio cōfigurat: uñ & in hac renouatione consistit perfectio omnis status. p̄pt quod franciscus emulator similitudinis iesu a sue cōuersationis primordio ad s̄cām pauptatē querendam & oi studio secūdum xp̄i similitudinē obseruādā totum suū conuertit conatū: nihil dubitans aduersi: nihil timens sinistri: nullū subterfugiens laborē: nullam declinans corporis egritudinē: si dn̄e pauptatis possit frui amplexibus. Incepit curiosus

explorator inquirere:circuire uicos plateas ecclesie
& status singulo℞ perscrutari:querēs ab eis q̄tū dili
gūt euangelicā paup̄tatē. Erat uerbū abscōditū au-
dientibus & uelut barbaꝝ ab oībus statibus igno-
ratū horrebāt solo auditu:& quasi loquenti maledi
cebāt:dicētes pauptas quā queris tibi sit & filiis tu
is & semī tuo post te:nobis det delitiis pfrui:& di
uitiis abūdare:quo audito franciscus a cōibus stati
bus:ibo ait ad optimates pontifices & loquar eis:
ipsi enī cognouerūt uiā dn̄i & iudiciū dei sui:q̄r for
sitan hi cōes ignobiles sūt & stulti dn̄i sui iesu semi
tā ignorātes:sed & ipsi pontifices durius rn̄derunt
dicentes. Que nā hec ē doctrina noua quā ifers au
ribus nr̄is?q̄s pōt uiuere sine temporaliū possessio
ne?nūq̄d tu melior es q̄ p̄res nostri q̄ dederūt no-
bis tēporalia:& in tp̄alibus abūdātes ecclesias pos-
siderūt. Quid ē ꝙ dicit nobis modicū pauptas. ne
scimus q̄d loquens. Admiratus franciscus & paup
tatis sp̄ūs ebrius ad orationis studiū couertit se:ce-
pit inuocare iesum pauptatis magr̄m. O dn̄e ih̄u ait
ostēde mihi semitas tue dilectissime pauptatis. Sitio
enī ꝙ testiū uetus noui sunt figura illis ꝓmisisti:q̄r
oīs locus quē calcauerit pes uester ur̄ erit: calcare ē
cōtēpnere pauptas oīa calcat:ergo oīum est regina.
Sed dn̄e mi pie iesu miserere mei & dn̄e paupertatis.
Nā & ego eius amore anxior:nec sine ipsa requie-
scere possū:dn̄e mi tu nosti q̄ me de ista īamorasti:
sed & ipsa sedet in tristitia ab oibus repulsa:fc̄a ē q̄si
mulier uidua:dn̄a gentiū uilis & cōtēptibilis:dum
oīum regina uirtutū & cōquerit̄ sedens in sterqli-
nio ꝙ oēs amici eius spreuerūt eā:& facti sunt eius
inimici:& ipsos ꝓbant iā diu est adulteros & non
sponsos:unde dn̄e iesu quia pauptas ꝓ tanto ē regi
na uirtutū ꝓ quāto relictis angeloꝝ sedibus descē
disti ad terras:ut ipsam posses charitate ꝑpetua de-
sponsare & oēs pfectiōis filios in ipa:& ex ipa:& ꝑ
ipsam ꝓducere:que & tibi cū tanta fidelitate adhe-
sit ꝙ & in mr̄is utero inchoauit suū obsequiū dum
corpus aīatū ut creditur habuisti oīm minimū: sed
& orientē ex utero in p̄sepio scō recepit & stabulo
& conuersantē in mūdo sic oibus te priuauit: ut ca
pitis reclinatorio faceret te carere. Sed & fidelissima
consorcia dū ad bellū nr̄e redēptiōis accederes:te
est comitata fideliter:& in ipso passiōis cōflictu in-
diuiduus armiger astitit:& discipulis recedentibus
& negantibus nomen tuū ipsa non discessit:sed te
tunc cū toto comitatu suoꝝ principū fidelibus so
ciauit:imo ipa mr̄e propter altitudinē crucis:que ta
men te sola tūc fideliter coluit:& affectu anxio tuis
passionibus iuncta fuit:ipsa inq̄ tali mr̄e te non ua
lente contingere domina pauptas cū oībus suis
penuriis:tāq̄ tibi gratissimus domicellus te plus q̄
unq̄ fuit strictius amplexata:& tuo cruciatu precor
dialius iuncta:propter quod nec sibi uacauit crucē
polire:nec rustico more cōpōere:& ipsos clauos
ut creditur non in sufficienti numero uulneribus fa
bricauit:nec ipsos exacuit:nec poliuit:sed tres rudes
& aspos & obtusos adiuuandū tuū suppliciū prepa
rauit:& dū sitis moreris ardore:ipsa fidelis spōsa sol
licite affuit:ut nec modicū aque posses h̄re:sed & ꝑ
satellites ipios tante amaritudis confectū poculū:ꝙ
gustare potius potuisti q̄ bibere. In cuius igitur spō
se strictis aplexibus aīam emisisti:sed nec ipa fide-
lis sponsa tuis defuit exequiis sepulture:nec tibi ali
q̄d in sepulchro in unguētis in lintheis hie pmisit
nisi ab aliis mutuatū:nec hec scīssima sponsa tue re
surrectioni defuit:quia in eius āplexus gloriose re-
surgēs i sepulchro oē mutuatū & aduēticiū reliqui
sti:hanc tecū asportasti ad celos:mūdanis reliquēs
oīa que sūt mundi:& tūc dn̄e paupertati signaculū
regni celoꝝ ad signandū electos uolentes incedeꝛ
per perfectionis semitā reliquisti. O quis nō dili-
gat dn̄am pauptatē hanc pre oībus:a te peto hoc p̄
uilegio consignari:exopto hoc thesauro ditari:po-
stulo ut mihi & meis in eternū sit ꝓprium paupri-
me iesu propter nomē tuū nihil posse sub celo pro
priū possidere:& aliēis rebus semp cū uilis penuria
dū uiuit caro misera sustentari:cuius petitioni piissi
mus ānuit:& pauptatis altitudinē & affectu imisit
& intellectu reuelauit:& affectu plene seruare con-
cessit:& singulari priuilegio sup oēs sanctos prio-
res in eius ꝓle transfundere uoluit:ut eius religiōi
scē hoc solum sit proprium:nihil posse in eternum
sub celo habere ꝓprium sed alienaꝝ rerū uiuere stri
cto usu. Et quia franciscus scām societatē dn̄e paup
tatis & mundane pſecutionis quas xp̄s legitimas
uxores habuit noluit dissociaꝛ:sed utrasq̄ equa cha
ritate diligere:imo unica quia quasi nō sūt due:sed
una. Idcirco ut plene possideret regnū celoꝝ:quod
utriq̄ est datū oē illud quod posset pſequentes ar-
cere uoluit abdicaꝛ. Et propter hoc q̄r ius p̄uilegio
rū & pauptatē exsufflat & persecutionē anullat: &
sic diuortiū mr̄imonii sancti ꝓcurat:idcirco nullam
uoluit bullā:nullū priuilegiū: nisi hoc solū ꝙ sua
paupertas maculari non posset:a quo nūc gemit in
statu suoꝝ posterorū se subdole spoliatū. Nā & hic
status a hierusalem descendit ī hiericho & incidit i
latrones:qui ipsum non semiuiuū reliquerunt: sed
plene mortuum:& iam quatriduo fetentē putredi-
ne incluserunt sepulchro:& tali possessione furētes
amentia gloriantur:hanc ruinam sanctus preuidit
cui & singulariter in tota uita sua obuiare conten-
dit. Nam & in legenda dicitur:ꝙ in hoc singulariꝛ
suus offendebatur aspectus si quid in fratribus ui-
det quod paupertati non per oīa consonaret: doce
bat frēs ut paupeꝝ more pauperculas casas erige-
rent:quas non habitarent ut proprias:sed ut pere-
grini & aduene alienas:hoc est dictu ꝙ uolentibus
eos inde expellere:nullo iure suo uel alieno: nulla
proprietate:nulla astucia:nulla more dilatione resi
sterent:sed tāq̄ penitus aliena dimitterent cū plena
domini confidentia:arbitrantes per spiritum san-
ctum ad loca alia suis occultis instinctibus etiam p
sequentium rabiē se uocari. Et hec est cā quare pau
pertas & temporalis persecutio sunt sorores & eis
claues regni celorum nō tm̄ promissorie:sed pos-

fessiue conceduntur:quia tēporalis persecutio pōt
totum mūdum auferre:paupertas uero euangelica
nihil quod mundi sit potest defendere.Et qr pru-
dentissimus creator nullā creaturā sīn loco fecit:pau
ptas uero & psecutio in mūdo locū ñ habeant eis
possessorie:ex nūc eis celicas sedes dedit:certe aīalis
hō non pcipit ista:nec ipostor macularū dñe paup
tatis:nec qui eius cōsortiū i angaria portat: ut eius
paupem usū dolose fermentat:potent ista sentire:
sed qui hēnt spm xpi qui pauptatem docuit & ser-
uauit:cū xpo ista sentient & socūde obseruant Dī i
legenda pris q mandabat domos erectas dirui:aut
fres ex inde amoueri:si quid in eis pcipet quod rō
ne appropriationis uel sūptuū contrarīū esset euan
gelice pauptati:hanc dicebat sui ordinis fundamē-
tū cui c structura religionis innitit:ut ipsius firmi-
tate firmetur:& euersione funditus euertat. O q̄ do
lorosa consequentia sequit ad predicta.Nā si scissi-
mi patris uerba sunt uera:immo qr dei, sis dubi-
tare filiis ē hereticum esse in regula sua:sequit q cū
dolore attendimus q nō est firma religio:sed euer
sa nam a locis singulis totis uiribus est excōicata
paupertas:quod tantum in oculis mundi patet.ut
singulis ciuitatibus sumptuosiora palatia cōiter &
curiosiora loca:& maiora mundane uanitatis insi-
gnia sunt ista:que a talibus pauperibus construun
tur. Hec sunt uerba & significata:que quidā sāctus
doctor huius sancte paupertatis pfessor & zelator
strenuus in quodā suo tractatu quem de cōmertio
paupertatis fecit:inseruit:gemens & ipe sup malis
que uidit:qui tñ nostro respectu nihil potuit intue
ri. Nam sicut molaris lapis magnus rapido cursu in
mari proiectus descendit ad fundum. Sic a tempo-
ribus illius doctoris & citra pondus amoris tēpo-
ralium sic traxit huius status multitudinem ad pro
fundum:ut iam non malū reputent pauptatē ex-
pellere:sed nephas & apostasia putent p uera paup
tate zelare:unde qui de pauptate cōtra publicos ex
cessus loquitur maxime ipsos transgressores iudi-
cans:hostis publicus reputatur:& hoc dico si de illa
paupertate sit sermo quā perfectio pfessionis indi
cit que omnia ita de medio tollit. Dicit ergo uir il
le sanctus introducens dñam paupertatē conqueri
de nimia.Surrexerunt quidam in nobis:qui nō erāt
ex nobis quidam filii belial loquentes uana:operā
tes iniqua:dicentes se esse pauperes cum non eēnt:
& me quā dilexerant toto corde gloriosi uiri de q-
bus locuta sum spreuerunt & maculauerunt seque
tes uiam balaam ex bosor:q mercedem iniquitatis
amauit:homines corrupti mente & a ueritate pri-
uati,existimantes questū esse pietatem hoīes assu-
mentes sancte religionis habitum:qui nouum ho
minē non induerunt sed ueterē palliarunt:detrahe
bant senioribus suis:& eorum qui sancte conuersa-
tionis institutores fuerūt:uitam & mores in occul-
to mordebant:uocantes eos indiscretos & imiseri-
cordes:crudeles:& me quā assumpserunt dicebant
odiosam:insipidā:turpem:incultā:exanguē:& mor
tuam:& multa dicit doctor ille sanctus ad prouocā
dum gemitum super paupertatis ruinam quam
paulatine cernebat.Sed nūc nō alienis indigemus
uerbis:quia publicis factis non solū amatores pau
pertatis prouocantur ad gemitum:sed cōiter hoīes
mundi scandalizantur per malum exemplū:& di-
uites & poten es faciunt in densū:q tales ex:essus
facientes uelint pauperes noīari. Sed redeamus
ad paupertatem sancti:qui eam nunc sponsā: nunc
sororē:nunc mrēm:nunc dñam:nunc reginam ap
pellare solebat.Et quia sic paupertatem plena fide
amabat:pauperū puisor deus tante sufficientie frā
cisci penuriam fecit:q in multis miraculis nec cibus
nec potus:nec domus deerat:cum pecunie & artis
& nature facultate defecisse constabant. Qualis fue
rit intentio francisci in paupertate seruanda ipse oñ
dit:cum fratri Richerio de marchia uiro scīo & no
bili:& beato patri multū dilecto de paupertate que
rerit:respondit cum infirmitate de qua mortuus ē
in domo epi assisinatis iaceret debilis:pater sanctus
que uerba cū suo latino si interpono:sicut scūs pē
socius btī francisci multū continuus:frater leo ma
nu sua conscripsit.Interrogauit aūt sic frater Richie
rius de obseruantia regule quo ad paupertatis arti-
culum dic mihi pater intentionem tuam quā hēs
modo & credis habere usq ad diem mortis:ut ua-
leam certificari de intentione de uoluntate prima
& ultima:utrum nos fratres clerici qui tot libros hē
mus:possimus illos habere: q̄uis dicamus q sint re
ligionis. Dixit ad eum beatus franciscus: dico frater
q hec fuit mea uoluntas & ē prima & ultima mea
intentio si fratres mihi credidissent:q nullus fr̄ debe
at habere nisi uestimentum. Sicut regula nr̄a no-
bis concedit cum cingula & femoralibus. Hec ē re
sponsio sci:postea dicit sanctus frater leo:q beatus
franciscus dixit sicut per reuelationem acceperat:q
religio frm minorum est quidā pusillus grex quē
filius dei i hac nouissima hora patri suo postulauit
dicens.Pater uellem q faceres & dares mihi quedā
populum nouum & humilem i hac nouissima ho
ra:qui esset dissimilis in humilitate & pauptate ab
omnibus aliis qui precesserunt & esset contentus
habere me solum:& ait pater dilecto filio suo. Fili
mi factum est quod postulasti: & addebat beatus
franciscus. Non est magnum si dominus uoluit ha
bere quendam paruum populū inter ceteros alios
qui precesserunt qui esset contentus habere ipsum
solum altissimum & gloriosum unde beatus fran-
ciscus dicebat sicut ex reuelatione acceperat q ideo
uoluit ut uocarentur fratres minores: quia iste est
populus quem filius suo patri postulauit. De quo
dicit in euangelio ipse filius dei. Nolite timere pu
sillus grex:quia complacuit patri uestro dare uobis
regnum. Et iterum. Quod uni ex minimis meis
fecistis:mihi fecistis. Quod licet de omnibus pau
peribus spiritualibus dixisset:precipue tamen pre-
dixit religionem fratrum minorum esse uenturam
in ecclesia sua:postea sanctus frater leo monet que

stionem dicens. Si uero aliquis frater uoluerit dicere: cur beatus frãciscus tempore suo istam districtã paupertatem: sicut dixit fratri Ro. non fecit fratres obseruare: & obseruando non mandauit: nos qui cum ipso fuimus respõdemus sicut audiuimus ex ore eius: ipse fratribus hec & alia plura dixit: ac in regula plura scribi fecit: que cum assidua oratione & meditatione a domino postulabat pro utilitate religionis: affirmans eam esse penitus domini uoluntatem. Sed postq̃ ostendit eis gratia & importabilia uidebantur: ignorantes tunc que erant uentura in religione post mortem eius: & quia multum timebat scandalum in se & in fratribus: nolebat cum ipsis contendere & coram deo se excusabat. Item dixit idem: ꝗ quodam tempore quidam minister petebat intellectum beati francisci de capitulo paupertatis. Respondit beatus franciscus. Ego sic intelligere uolo ꝗ fratres nihil debeant habere preter uestimentum cum chorda & femoralibus: sicut in regula continetur: & qui necessitate cogũtur possint portare calciamenta. Et dixit ad eum minister. Quid faciam ego: qm̃ habeo tot libros: qui ualent magis .l. libris: hoc autem dixit quia uolebat eos habere de conscientia sua: maxime quia cum reprehẽsione cõsciẽtie habebat tot libros cum sciret beatũ franciscum intrinsece intelligere capitulum paupertatis: & dixit ad eum beatus franciscus: frater nec debeo nec possum uenire contra conscientiam meã: & professionem sancti euangelii quã ꝓfessi sumus.

Vnde dicente hoc beato francisco: minister factus est tristis. Videns autem beatus frãciscus illum eẽ turbatum cum magno feruore spiritus dixit ad eũ ĩ persona omnium frm̃. Vos frẽs minores ab omnibus uultis uideri & uocari obseruatores sancti euangelii: & ĩ operibus uultis habere loculos. Verum licet ministri scirent ꝗ secundum regulam fratres tenentur sanctum euangelium obseruare: fecerunt remoueri illud capl'm de regula: ubi dr. Nihil tulentis in uia &c. credentes se non teneri ad obseruantiam perfectionis sancti euangelii. Quapp beatus franciscus cognoscens hoc p spm̃ sanctum corã qbusdam fratribus dixit: putant fratres ministri deũ & me decipere: immo ut sciant & cognoscant oẽs fratres se teneri ad obseruandã perfectionẽ sancti euangelii in principio & in fine regule uolo ꝗ sit scriptum ꝗ fratres teneantur euangeliũ dñi nostri iesu xpi obseruare: ut fratres sint inexcusabiles corã eoꝝ deo: que dñs pro salute & utilitate aie mee & frm̃ posuit ĩ ore meo. Ex quo ipsis annunciaui & ãnuncio uolo ipsis operibus ostendere & dño operante in perpetuum obseruare: unde ipse ad lrãm sãctum euangelium obseruauit a pricipio: ex quo fratres habere cepit: usq; in diẽ mortis sue. Similr̃ dicit fr leo: ꝗ beatus. F. nolebat ꝗ fratres essent cupidi de scia & de libris: sed uolebat & fratribus pdicabat: ut studerent habere pura & scam simplicitatẽ: orationem scãm & dñam paupratem: in qbus edificauerunt sancti & primi fratres: & hanc credebat se curiorẽ uiã p salute anime: non ut despiceret & cõtẽpneret scam sciam: imo omnes qui erant sapiẽtes in religione & omnes sapientes nimio ueneratur affectu: quẽadmodũ ipse testat' in testõ suo: dicẽs sanctos theologos qui ministrant nobis uerba diuina debemus honorare & uenerari tãq̃ q ministrant nobis spm̃ & uitã: sed futura prospiciens: cognoscebat p spm̃ sanctũ: & etia multotiens fratribus dixit: ꝗ frẽs multi sub occasione edificandi alios dimitterent uocationem suã: uidelicet puram & sanctã simplicitatem & orõnem sanctã: & dominã nostram pauptatẽ. Accidet illis ꝗ uñ crediderunt postea accendi ad deuotionem & amorẽ dei ppter intellectũ scripture: inde occasionaliter remanebũt intus frigidi & quasi uacui: & sic ad pristinam uocationẽ reuerti nõ poterunt: maxime quia amiserunt tẽpus uiuendi scd̃m uocationẽ. Nam multi sunt q totũ studiũ suũ & sollicitudinẽ suam die noctuq; ponũt in scia: dimittentes uocationẽ suam sanctã: & deuotã orationem: & cũ aliquibus uel pplo predicauerint uel nouerint aliquos inde edificari uel conuerti ad penitentiam inflant': uel se extollũt de lucro alieno: qm̃ quos credunt suis uerbis edificari uel ad penitentiam conuerti: dñs edificat & conuertit orationibus scõꝝ frm̃: licet illud ipsi ignorẽt: q sic est uolũtas dei ut illud non aduertant ne ĩde superbiant. Isti sunt fratres mei tabule rotunde: qui latitant in remotis & desertis locis: ut diligentius uacent orationi & meditatõi: sua & alioꝝ peccata plorantes. Quoꝝ sanctitas a deo cognoscit': & aliquãdo a fratribus & hoibus ignorat': postea dicit idem sanctus frater leo: ꝗ fratres omnes tam minores q̃ predicatores informabat ad opera: dicẽs eis ꝗ pp prelationem & officium & sollicitudinem predicãdi non deberent dimittere scãm orationẽ: ire p elemosyna & operari manibus suis sicut alii fratres ꝓpter bonum exemplũ & lucrum aiaꝝ suaꝝ & aliorum: unde ipse taq̃ fidelis zelator xpi dum corpore fuit sanus impabat in se quod docebat fratres suos. Post uerba illa dicit sanctus frater leo: ꝗ bis in duobus locis cum mirabilibus modis quos omitto negauit licentiã uni nouicio tenendi psalterium licet ille nouicius diceret: ꝗ minister generalis uolebat sibi concedere: sed deuotus ille nolebat habere nisi de licentia sancti qui iam cessarat officio regiminis ordinis propter relaxationem quã uidebat oriri. In secũda autem uice dixit illi nouicio: & ego iã tentatus fui habere libros. Sed ut de hoc cognoscerem domini uoluntatem tuli librum ubi erant euangelia domini scripta & oraui dñm ut in ipsa aptione libri suam uoluntatem de his mihi ostendere dignaretur: & oratione finita in prima aptione libri occurrit mihi uerbum illud sancti euangelii: uobis datum est nosce mysteriũ regni dei: ceteris aũt in pabolis: & art. Tot sunt qui ascendunt ad sciam ꝗ beatus erit qui fecerit se sterilem amore domini dei: postea elapsis pluribus mensibus cũ esset beatus franciscus apud ecclesiam sancte marie de por-

tiuncula iuxta cellam post domum in uia: & iter il
le fr locutus ē sibi de psalterio. Cui dixit btūs franci-
scus: uade & facias inde sicut dixerit tibi minister
tuus: quo audito frater ille cepit redire p uiā uñ ue-
nerat: btūs aūt fran. remanens in uia cepit cōsidera-
re id quod dixerat illi fratri: & statī clamauit post eū
dicens. Expecta me fr expecta: & sic iuit usq ad illū
dicēs illi. Reuertere mecū fr: & ostende mihi locū
ubi dixi tibi q faceres de psalterio sicut diceret tibi
minister tuus: & puenientibus ad illū locū ubi illi
dixerat uerbū illud. b. f. inclinauit se coram fratre: &
stans flexo genu dixit: mea culpa fr mea culpa: qm
quicūq uult esse frater minor non debet habere nisi
tunicas: sicut regula sibi cōcedit & femoralia: & q
necessitate cogūt uel ifirmitate possint portare cal
ceos: uñ quotquot frēs ueniebāt ad eū ad habēdū
cōsiliū eius: tale rñsū exhibebat eis. Itē narrat idē fr
leo: q dū pr sanctus iaceret in palatio de quo dictū
est supra ifirmus: unus de sociis sci dixit ei: pr igno
sce mihi: quoniā q tibi dicere uolo: iam plures con
siderauerūt. Tu scis quēadmodū olim p grām dei
uiguit in puritate perfectionis tota religio: quō. s.
uniuersi frēs cū feruore & sollicitudine i oibus ob-
seruabant scām pauptatē. s. in puis & paupculis edi
ficiis: in puis & paupculis utensilibus: i puis & pau
pculis libris: in paupculis uestimentis. Et sicut i his
ita & in aliis exterioribus: unius erant uolūtatis: sol
liciti seruare oia que pertinent ad nostram pfectio-
nem & uocationem: & bonū exemplum. Sic erant
unanimes in dilectiōe dei & pximi: nūc aūt a puo
tpe citra cepit hec puritas & perfectō dissimiliter ua
riari: licet multi dicant & excusent frēs: q pp multi
tudinē dicant nō posse hec seruari a fratribus: imo
multi fratres de his magis q de supradictis credūt
ppl'm inde edificari: & ex ipsis uidet magis hone-
ste pp illa uiuere & cōuersari. Vñ quasi p nihil spu
tant uiā simplicitatis & huius pauptatis: que fuerūt
initiū & fundamētū nre religionis: qua pp hoc cō
siderantes: credimus q tibi displiceat: sed plurimū
admiramur: si tibi displicet cur sustines: & nō corri
gis. b. f. dixit: dñs indulgeat tibi fr: quoniā uis esse
mihi cōtrarius: & aduersarius & me iplicare i his q
nō ptinent ad officiū meū & ait. Vsquequo habui
officiū frm: & fratres manserūt in pfessione & uo-
catione sua: licet ab initio mee cōuersionis ad xpm
infirmus fuerim: cū parua mea sollicitudine eis satisfa
ciebam exēplo & predicatione. Sed postq cōsidera
ui q dñs frm numerū multiplicaret: & q ipsi pp cu
piditatē & inopia spūs a uia recta & secura p quam
soliti erant ābulare declinare inceperūt: & ampliorē
uiā sicut dixisti incedere: non attendentes suā pfes-
sionē & uocationē: & bonū exemplū: nec dimitte-
te iter quod iā ceperūt pp predicationē meā & exē
plū meū recōmendaui dño & ministris fratrū reli-
gionē: Quoniā licet tempore quo renūciaui & di-
misi officiū frm corā fratribus me excusarē in capi.
generali q pp infirmitatē meā de ipsis curā & solli
citudinē habere nō possem: tñ si scdm uoluntatem
meā frēs ambulassent & ambularent pp ipsorū con
solationē nollē q aliū ministrū haberent pter me
usq in diē mortis mee: quoniā ex quo fidelis & bo
nus subditus uoluntatē sui prelati cognoscit & ob
seruat: parū sollicitudinē platū habere oportet de il
lo: imo tantū gauderem de frm bonitate & conso
latus essem pp lucrū meū & salutē ipsorū: q si iace-
rē in lecto infirmus nō grauaret me satisfacere eis.
Et ait meū officiū ē spūale: uidelicet prelatio super
fratres: quia debeo dñari uitiis: & debeo illa emen-
dare: non possum predicatione & exēplo: nolo car-
nifex fieri ad pcutiendū & flagellandū sicut ptātes
huius seculi: quoniā confido in dño q abuc inimi
ci inuisibiles qui sunt castaldi dñi ad puniendum in
hoc seculo & in futuro eos q transgrediunt māda
ta dei: sumēt de illis uindictā: facientes ipsos corrigi
ab hoibus huius seculi in opprobriū & uerecūdiā
ipsorū: & reuertent ad pfessionē & uocationē suā.
Verūtñ usq ad diē mortis mee exēplo & opatōne
nō cessabo docere fratres ambulare p uiam quā mi
hi ostendit deus: & ego ondi eis & ipsos informa-
ui ut sint inexcusabiles corā dño: & ego corā ipo de
ipsis: & de me nō tenear ulterius reddere rationem
unde tunc in suo testō fecit scribi q oēs domus fra
trū ex luto & lignis deberent cōstrui: i signū sancte
paupertatis & humilitatis: & q ecclesie que p fratri-
bus construūt essent parue: immo uoluit ut hoc inci
peret reformari: & maxime de domibus ex luto &
lignis cōstructis: & de oibus aliis bonis exemplis
in loco sancte marie de portiuncula: que fuit primus
locus: ubi postq fratres manserūt cepit dñs fratres
multiplicare: ut in eternū esset hoc memoriale cete
ris fratribus qui sunt uenturi & erunt ad religionē
Sed quidā dixerunt q hoc non uidebatur eis bo-
num q domus fratrū deberent construi ex luto &
lignis: quoniā in multis puinciis cariora sūt ligna
lapidibus. Et beatus franciscus nolebat contendere
cū eis: quia erat ualde infirmus: & quoniam erat p
pe mortē: quia parū postea uixit: unde scripsit po-
stea in testō suo. Caueant sibi fratres ut ecclesias &
habitacula & oia alia que pro ipsis cōstruunt q pe
cuniā non recipiant nisi esset sicut decet scām paup
tatem quā regula promisimus: semp ibi hospitan
tes sicut aduene & peregrini. Nos uero qui cum ip
so fuimus: qui scripsit regulā & fere oia sua scripta:
testimoniū phibemus: q plura fecit scribi in regl'a
& aliis suis scriptis de quibus plures fratres fuerūt
sibi contrarii & maxime prelati: unde accedit q in
his in quibus fratres fuerunt contrarii beato franci
sco in uita sua: nūc post mortē essent ualde utilia to
ti religioni. Sed quia ipse plurimū timebat scanda
lū: condescendebat uoluntatibus fratrū: sed sepe di
xit hunc sermonē. Ve illis fratribus q sunt mihi cō
trarii de hoc quod cognosco: q uoluntas dei est p
maiori utilitate religionis: licet inuitus cōdescendā
uoluntati eorū: unde sepe dicebat sociis suis. In hoc
ē dolor meus & afflictio q ea que cū multo labore
orōis & meditatōis a deo p misericordiā suā obti

neo ꝑ utilitate pñti & futura totius religiõis & ab ipso fũ certificatus: q̃ scd̃m uoluntatẽ eius sũt & aliqui fr̃es ex auctoritate & ꝓuidentia sue scie euacuat & sunt mihi contrarii dicentes. Ista sunt tenenda & ista non. Sed quia ut dictũ est tantũ timebat scãdalũ q̃ multa pmittebat & in multis cõdescendebat uoluntatibus eoꝵ que nõ erant scd̃m uoluntatem suã: huc usq; uerba sancti leonis. Ex quibus clare patet q̃ pfectissimus zelator fuerit altissime paupertatis & illius que uere euangelica debet dici. Et ex his apte claret: q̃ ex tunc mala cepit pullulare radix: que nunc i pessimũ fructũ excreuit. O q̃ntus dolor fuisset pĩno cordi si oculus corpis uidisset mala tpis nr̃i. uidit autẽ in spũ & tristatus est: & fuit sibi ca sicut patet ex predictis quasi resignauit frm officio: quia cursũ future ruine ĩpedire non poterat.

Quõ aũt hoc diuine ꝓuidentie cõgruũ fuerit: quãtũ iesus dederit infra dicemus. Quõ uero amicus sponsi iesu franciscus in feruore charitatis & desiderio fine salutis ipsi iesu se studuerit conformare. ex hoc manifeste clarescit: q̃ a pricipio cõuersionis usq; ad finẽ semp in ardore amoris iesu quasi ignis excreuit. Nã afflatus spũs sancti caminũ cordis sui iugiter incendebat: uñ & subito ad auditum amoris diuini excitabat᷑: afficiebat᷑: inflãmabatur i tantũ: ut quasi iugiter uideret᷑ cũ spõsa clamare: fulcite me floribus: stipate malis: quia amore lãgueo: Ex oĩbus creaturis hunc suũ incẽdebat amorẽ. Cõtuebatur in pulchris pulcherrimũ: in infirmis autẽ infirmitates quas pius iesus pro nostra salute portauit. de oĩbus sibi scalã faciens ad apprehẽdendũ dilectũ. Tanta aũt singularitate amoris in xp̃m crucifixũ trãsformabat᷑ continue q̃ nõ solũ mẽte sed & corpore ipsius iesu crucifixi effigie meruit figurari: zelus uero superne salutis tantũ sua depascebat uiscera: q̃ nõ se reputabat xp̃i amicũ: nisi cõtinue foueret aĩas quas redemit: hinc sibi in orõne luctamin predicatione discursus: in exemplis dãdis excessus. De isto amoris feruore multa sunt in legenda: maxime istud notabile signũ electõis eterne ad seraphicũ statũ q̃ aiebat cũ iã perfecte xp̃m induerat: q̃ cũ adhuc in hitu seculari uiueret: uocẽ dñi expsiuã amoris absq; cordis ĩmutatione audire uix poterat talẽ censũ pro tẽporalibus elemosynis cõferre nobilẽ prodigalitatẽ dicebat: & eos q paꝵ appreciabant oblatũ diuini amoris censũ iudicabat stultissimos: ꝑ eo q̃ solius iesu amore nobis regnũ cõquisiuit eternũ: & solius iesu qui nos in tanto excessu amauit multũ sit amor amandus: uñ cum apl̃o possumus secure dicere: ꝑpter iesum & amorẽ ipsius oĩa detrimẽtũ feci & arbitror ut stercora: ut xp̃m lucrifaciã. Et quia in solo amore est plenus & perfectus dei cultus: & totum esse humane nature xp̃i iesu fuit quedã pfecta dei cultura ꝑ se: & ꝑ oĩ creato plenissime deũ colens regratians & laudans: & oĩs boni principium recognoscens: ac per hoc in hoc oĩs creature defectũ supplens: sicut de hoc alibi dictum est. Idcirco eius cõceptio hũana dr̃ eẽ de spiritu sancto: propter quod ipse circa sue predicatiõis primordia uolens hunc perfectũ dei cultũ per abũdantissimã sancti spũs repletionẽ secundum q̃ hõ in seipso ostendere: dicebat de se luce. iiii. Spũs dñi sup me ꝑpter quod unxit me &c. In hoc pfecto dei cultu emulator sue pfectionis franciscus iesum studuit imitari. Nã cõtinue ꝑ mentis incendiũ ĩmolabat deo spm̃. Sed & per rigorẽ ieiunii & aliaꝵ austeritatũ continue mactabat corpus exterius i atrio sacrificans holocaustũ: & in tẽplo interius cõcremãs thymiama. Tantũ autẽ desiderabat p martyrii sustinentiam xp̃o crucifixo esse cõformis: q̃ trina uice laborẽ repetiit ad transitũ infideliũ: ut effusiõe sãguinis sui ꝑ honore nois iesu se posset sibi offerre sacrificiũ medullatũ. Et quia de orõne simul cũ cõtemplatione dicetur: in qua est uerus dei cultus: iõ hĩ pertranseo: sed quod manus hoĩs in effusione sãguinis fran. facere noluit: hoc manu sua sanctissima iesus fecit ipsum mentaliter & corporaliter martyrizans & uulnerãs doloribus & uulneribus sue sãctissime crucis: unde de eo põt dici illud Hebꝵ. vii. Assimulatus filio dei manet sacerdos in eternũ. Quia uero tota bñdicti iesu uita fuit peccõribus data in redemptionis preciũ: in conuersatiõis exemplũ: i cõtẽplationis speculũ: & secundũ tẽperamentũ congruentie. in eruditionis mysteriũ: & infirmitatis debiliũ cõdescensiuũ remediũ. Idcirco piissimi iesu imitator. f. ĩ his q̃ntũ poterat studebat imitari iesum ĩ fine saluti & infirmitati piissime cõdescendẽs. Pietas enĩ que scd̃m apl̃m ad oĩa ualet francisci erat sic radicata in ĩtimis: que nõ solũ ad nature cõsortes sed ad omĩa creata piissime mouebat᷑. Spãliter tñ ad aĩas xp̃i iesu precioso sanguĩe redẽptas: cũ cerneret eas inquinari aliqua sorde pcci: tanta miseratiõis teneritudine cũ fletuũ abundantia ferebat᷑: ut eas uideret᷑ taq̃ mr̃ ĩ xp̃o cõtinue pturire: uñ etiã aĩalia ac si eius pietatis affectũ pciperent sic plene afficiebãtur ad ipsum: ut miraculose domaret ferocia: domesticaret siluestria: mãsueta doceret: & brutoꝵ naturã hoĩ iam lapso rebellẽ ad sui obedientiã ĩclinaret. Sicut in legẽda sua in lupis & fasiatis & lepusculis: in piscibus & pluribus auibus: in agnis ouibus pluribus miraculis est cõscriptũ. Quid mirꝵ ergo si pietas cordis sui ad mẽbra ferebat᷑ iesu: que tã tenero affectu ad bestiales mouet᷑? Nec ẽ mirꝵ si in predicatione sua ĩcissima corda conuertebant᷑ ferocia: q̃bus iti scõ & uerba documentũ & fcã prestabãt exẽplũ & charitatis scintille fulgurãtes in facie emittebãt iaculũ: & piissime cõpassionis signa ꝑbebãt unguentum: sed & tota mundi machina multiplicatis miraculis reddebãt testimoniũ. Nec mirꝵ quia missionẽ ad predicationis officiũ non ꝓpa ꝑsũptione: sed dei reuelantis cõpulsione susceperat. Nã cũ esset ita uirtutibus plenus: diuine ueritatis illustratus fulgoribus ardor ãplexuũ sponsi & salutis pxĩmi in suo corde mouebat cõflictũ. Nã amplexus fugã & sollicitudinem appetebat: gemitus ouiũ ꝑua taꝵ uero pabulo pietatis cõdescensionem instan-

tissime requirebat: humilitas dicebat ad iesum. Impeditionis lingue effectus sũ: ex quo locutus es ad seruũ tuũ. Amor tue imitationis me impellit ut cũ descendã ad pximũ. Vilitas retrahit: quia sẽtio me indignũ. Et quia totũ me tue uoluntati supposui: tui mandati impiũ expectabo: quia tuũ spũ oẽm pōt supplere defectũ. Reuelatiōe itaq; facta sancto dei uiro siluestro: & sacratissime uirgini clare: q̃ bñ placitũ dei erat q̃ ad pconiũ predicationis exiret. cũ tanto feruore: & cũ tanta corporis agilitate cepit secundũ diuinã uoluntatẽ pcurrere: ac si facta manu dñi sup eũ nouã induisset de celo uirtutẽ. Et ut oñderet sapiã iesu q̃ pdicatio francisci hoies bestiales & pedestres faceret ad celestia cognoscenda & desideranda alatos. Primus sue predicationis impetus sup multitudinẽ auiũ est directus: sed & in hoc etiã signũ fuit q̃ spũs ueritatis in eo ad futura uolabat: q̃ p spm pphie multis multa futura predixit & pdicebat: nō in doctis humane sapie uerbis: sed in ostẽsione spũs ueritatis: & tantũ fuit in aiaꝝ zelo continuus q̃ postq̃ fuit seraphico calculo manuũ xpi crucis stigmatibus insignitus: quia pp excrescentes in pedibus clauos abulare non poterat: faciebat corpus emortuũ p ciuitates & castella circũuehi: ut ad crucẽ xpi ferendã crucifixus eloquiis ceteros aiaret. Et licet multa tẽperantia & edificatiōe cunctoꝝ in qualitate ciboꝝ cōformaret se ceteris: regressus tñ ad interiora solitã retinebat abstinentie potatẽ & inquietationibus relictis turbaꝝ solitaria qrebat amicã merorbus: lachrymis deuotionis rigabat: quod seminauerat uerbo & consideratione sue fragilitatis exergebat: si quid pluris adhesisset ibi in contemplationis excessibus multiplicatis splendoribus & ardoribus charitatis & resomficatis uiribus ex dilci iesu amplexibus cum tanto feruore spũs redibat ad pplos: ut uideret sermo eius celestibus iaculis fulgurare: ois etas o'sq; sexus appropērabat uiꝝ nouũ mundo datũ & cernere & audire. Fugabantũ a regione demonia pre timore uirtutis: aderat militia celestis exercitus iubilans in tã magnificis laudibus conditoris sui. Conuertebant peccōres pessimi: promouebant ipfecti: cōfirmabant & letabant psẽcti dño opante & sermonẽ confimãte multis miraculoꝝ sequentibus signis. Non obliuiscebat franciscus quin semp rediret ad solitudinis locum post modica spacia tẽpoꝝ: licet etiã dũ conuersaret cum turbis & die ac nocte quantũ poterat de medio ipsoꝝ exiens solitudini & cōtemplationi uacaret: hãc formã cōuersandi & pdicandi continue fribus idicebat: pp quod ut pie condescenderet ad pximum uoluit loca frm esse uicina habitationibus hoĩum ne tã nimia fieret cōmixtio & ut possent quietum cōtẽplanōis & orationis conseruare studiũ. Sic uoluit esse uicinus q̃ extra [illegible] eus: sic uoluit loca esse iuxta populos q̃ & extra eoꝝ habitationes in locis qete solitudini congruis locarent. In hoc piũ imitatus magrm iesum: q ut daret exemplũ predicatoribus euangelici status sic condescendendi aliis q̃ sãcte solitudinis iura seruarent. Triplici ex cã legit se sepasse a turbis: nam aliqñ pp recreationem quietis: ut Mar. vi. dicit iesus discipulis suis. Venite seorsum in desertũ locũ & requiescite pusillũ. Quãdoq; uero cã orationis ut luce. vi. dr factum est ĩ illis diebus exiit orare in montẽ & erat pnoctans in oratione Ambro. Ad precepta uirtutis suo nos format exẽplo. Quãdoq; uero propter uitationem humane laudis: ut ioãnis. vi. dr quando uoluerunt eũ rapere & facere sibi regẽ post miraculũ de panibus: propter quod fugit iteꝝ in montẽ ipse solus. Et similiter qñ uoluit pfecta docere: ut Matth. v. uidens iesus turbã ascendit in montẽ: ubi Criso. per hĩ q̃ non in ciuitate & foro: sed in monte & solitudine sedit erudiuit nos nihil ad ostentationẽ facere & a tumultibus abscedere: maxime cũ de uitus disputarĩ opporteat. Nosti lector pdicta dicit dauid q̃ filii alieni claudicauerunt a semitis suis: claudus licet male p uiam gradiatur. Non ergo hi sunt filii alieni: quia nec bene nec male per uiã regule gradiuntur: hi sunt ergo filii subuersores & ppne regule scorpiones: imo uerius apti leones & illa mala bestia que supra q̃ credi pōt uniuersa uastabat qt nihil est uite fran. nec pmisse regule: quod non sit p eos fractum conculcatũ & deuoratũ. Cum tãta admiratione ista scribo q̃ cor uidet scidi per mediũ: & uix manus ad dilacerationem cōtineo & uocẽ a furioso clamore. Nã ego q̃ interiora palpo & uideo tantam conuenientiã inter regulã & uitam: inter prem & filios: quantam inter albũ & nigrũ: inter agnum & lupũ: inter iustũ & impium: inter conuersores aiarũ: & subuersores crudeles. Nã non solũ nolunt seruare quod promiserũt: sed sicut sepe dictũ est & sepe flendum est uolentes seruare atrociter psequũt. Et nonne uides quicũq; oculos habes q̃ non sufficit eis circuire p foꝝ: nisi & in medio fori constituant locũ suũ: certe q̃ oia non sint in foro hoc non est quia non desiderent: sed quia ibi se locare nō ꝓualent: sed ubicũq; sunt foꝝ faciunt: foꝝ uoco multitudinẽ hoĩum: quia manibus & pedibus reptant ut ad loca sua confluxũ gentiũ trahant. Nec in hoc cuiuscũq; status collegii uel psone ꝓiudicium formidant. Quod luce clarius pater ex capitis uanitate procedere: ex qua nihil uident nisi mũdum famã & gloriam queritare. Et licet dicant se p utilitate aiaꝝ facere: pōt eis dici q̃ stulta ẽ utilitas aliena in qua salus & professio dissipatur propria. Sed nũ qd franciscus plus hũit de zelo animaꝝ ut sic loqr in ungue pedis sui q̃ ipsi habeant: uel se habere possent simulare in tota distractione assũpti exercitii. Sed uis uidere mendaciũ q̃ non est zelus aiaꝝ: sed questus tẽporalium & pecuniaꝝ & mundanorum fauoꝝ. Nam tales paupibus & dare non ualẽtibus cōiter se familiares non exhibent nec eoꝝ sepulturas uel pnias affectant: nec aliã religiosã domũ que simul cũ eis salutẽ aiaꝝ pcuret: pñt in sua uicinia sustinere. Nō ergo est aiarum zelus sed hũane cupiditatis questus. Et licet dicãt multa uerba uulpina &

dolosa ad suorũ uelamen defectuũ: que tñ nullã ap
parentiam in ueritate spũs habent: hoc tñ non pñt
ipsi uelare hoi scienti uitã eo℞ & regulã & sanctis-
simũ testm̃ & alia uerba bti francisci: que p dei reue
lationem asseruit: quia ipsi sint trãsgressores status
pmissi & contumelie pris sui. Tamen nec hic nec
alibi assero ꝙ de necessitate salutis sit totus ordinis
seruare testm̃ sanctissimũ: & alia perfectionis opa: q̃
beatus. f. de euãgelii perfectione esse asseruit: sed be
ne dico constanter ꝙ pñs refutare testm̃ scissimũ: &
eius nolle seruare monita: non est plene seruare euã
gelicũ statũ: & est magne retrocessionis indiciũ: unñ
et a ibi icepit declinatio pfectionis eo℞ que nunc
terminata est in ruinã: licet enim seruare regulã secũ
dum declarationes & dilatationes quas procurauerunt
a multis romanis pontificibus sit seruare suffi
ciẽter q̃tũ ptiet ad necessitatẽ salutis: nõ tñ illis mo
dis seruatur illa sũma perfectio quã btũs. f. asserit se
a xpo accepisse: & quã ipse seruauit in se & uolebat
a fratribus obseruari. Sed est quidam alius modus
qui unq̃ potest dici euangelica perfectio: sicut & il-
li sũmi pontifices asseruerũt in suis scriptis. Sed qd
his imoramur uerbis: quia iudicio diuino factũ est
ꝙ quanto plura quesierunt circa hoc declaratõnum
remedia: tanto magis ruerunt: unñ & a tempore quo
Nicolaus tertius ultimam declarationẽ fecit que q̃
tũ potuit uisa est regulam exponere: adaptando ad
modũ obseruantie: q tẽpore suo fuit sibi notus: ac
si lapis molaris fuisset appensus ad uentrẽ ordinis.
Sic postea oibus relaxationibus: quasi in maris p-
fũdũ pcipite se imersit. Palpaui ego q iã in multis
ãnis in ordine steterã: & licet restrinxerint multos ex
cessus quos uidebat in respectu illo curare se credẽs
tñ tantũ ordo relaxationis est fcõ: ꝙ medicina fcã ẽ
mortifera: dum phibuit aliquid districta cẽsura: unñ
mundus timeret murmurare de suis excessibus: &
unde ipsi sunt occasionaliter relaxati: unde nec mũ
dus ignorare hodie potest si comparet facta & scri-
pta: quin etiã suarũ expõnũ & declarationũ & dila-
tationũ appeant transgressores. Et est stupor qua-
re querit expositio sup lrãm sic aptam: quia nulla
difficultas est in regule intelligentia. Sed in hoc est
difficultas: ꝙ illorũ uita concordet cũ illa lrã: & sẽp
fratres uoluerunt in uita ruere: & concordiã eum il-
la sũme perfectionis lrã querere. Et hanc concordi
am uoluerũt p auctoritatẽ sũmi põtificis obtinere.
Sed nec hoc miraculũ subest potentie dei: cũ nõ sit
posse sed deficere & mentiri facere: uel dicere con-
tradictoria simul uera: & ois homo q hẽat clarã in-
telligentiam & sciat grãmaticã: si palpauerit uitam
& legerit regulã: cognoscet apte: ꝙ sicut ens & nõ
ens hec duo cõtradictorie opponũt: unñ & magnã
cãm hẽnt ex eorũ transgressione illi q dicunt: ꝙ p-
fectio euangelica adhuc non est romane ecclesie da
ta: falsũ est tñ quia data est in francisco: sed in malis
successoribus est corrupta: nec debet de nouo dari
sed per dei potentiã & bonitatẽ infinitã eadẽ susci-

tari. Nã p mõ uerũ est ꝙ sunt cõmixti inter gẽtes
& didicerunt opa eorũ & seruierũt sculptilibus eo
rum: & factũ est illis in scandalũ: & quod dolorosi
us est imolauerunt filios & filias suas demõiis: dũ
spũalia sua officia sunt in questũ symoniacũ & adu
latonũ quasi uniuersaliter conuersa: ac p hoc demo
nibus imolata: hoc est forũ in quo hodie religiosi
ut plurimũ constituũt loca sua. Non sic franciscus
quẽ pfectus iesus ad imaginẽ uite sue: in silitudinẽ
conuersationis sue: in pfecta obseruantia euangelii
ad honorẽ sui: & salutẽ ppl'i sui: perfectissime quã-
tum humana fragilitas patit: & quãcũ requit men
sura sue gratie figurauit: ut in ipo possit uere iesus
dicere. Suscitauit mihi dñs semẽ aliud p abel: quia
pro choro apl' co p martyrũ imolato: & synagoga
prius fundato: suscitauit iesus franciscũ & eius statũ
in orbe romano. Sic ergo patet quõ franciscus fuit
silis bñdicto iesu fastigio conuersationis. Quã
tũ autem in ipso uita contẽplatiua refulsit: q̃tũq in
suis studiũ oronis amauerit: ex dictis in uita sua ali
qualiter patet: pp quod ad similitudinẽ iesu sentiẽs
franciscus corpe se peregrinũ a dño: cũ iam ad terre
na desideria p charitatẽ xpi iesu totus eẽt factus fo
ris insensibilis: sine intermissione orans spm̃ deo cõ
tendebat exhibere pñtẽ. Erat oratio contemplanti
solatiũ: dum supernarũ circuitu mansionũ: angelo-
rum conciuis iam factus eorum contemplabatur
archana: ac feruenti desiderio querebat dilectum: a
quo solum eum carnis paries disiũgebat. Erat & opã
ti presidiũ: dum in omnibus que agebat de sua dif
fidens industria per orationis instantiam a benedi
cto iesu dirigi postulabat: modis qbus poterat fra-
tres ad orationis studium incitabat. Et ipse sic con
tinue sollicitus erat orationi uacare: ut ambulãs &
sedens: laborãs & uacans: intus & foris: semper ui
deretur orare: ita ut appareret sancte orationi non
solum quicquid erat in eo cordis & corporis: uerũ
etiam operis & temporis dedicasse. Suspendebatur
multotiens tanto contemplationis excessu: ut su-
pra semetipsum raptus: & ultra humanum sensum
aliquid sentiens que agerentur circa se omnino ne
sciret. Et quia spiritus hominis ex solitudine con-
gregatur ad intima: & copula sponsi fugit turbarũ
spectamina: idcirco solitaria loca querens ad eccle-
sias derelictas nocte oraturus pergebat: ubi licet de
monum horribiles sustineret pugnas: qui secum
manu ad manum sensibiliter confligebant: uolen-
tes impedire orationis studium: tamen de ipsis ui-
ctorialius triumphans remanebat solitarius & pa-
catus. Tunc nemora replebat gemitibus: ubi ipse a
fratribus aliquando ipsum obseruantibus audi-
tus est clamorosis uocibus pro peccatoribus a-
pud dei interpellare clementiam: & deplorare al
ta uoce: quasi coram se positam dominicam pas-
sionem. Ibi uisus est nocte orans manibus ad
modum crucis protensis: toto corpore suble-
uatus a terra: nubecula quedam fulgente circun-

datus: ut illustrationis mirabilis intra mentē: mira circa corpus plustratio testis esset. Ibi occulta diue sapientie pandebant: ibi dicit qđ i regula scripserat qđ in scissimo testamēto posuit: & quicquid fratribus obseruandū mādauit. Nam & sicut certissime patet ad tantam serenitatē mentis indefesū oṓnis studiū cū continua exercitatiōe uirtutū uirū dei pduxerat: ut quis nō hēret sacraꝝ litteraꝝ pitiā p doctrinā: eterne tamē lucis irradiatus fulgoribus: scripturaꝝ profūda miro ītellcūs scrutaretur acumie. Ibi a deo obtinuit clarum spiritum pphie: quo tempore suo multa predixit futura: q̄ secundū eius uerbum certitudialiter euenerūt. Sicut de multis patet in legenda. Ibi singulariter & clarissime sibi fuit reuelatus ordinis processus: & uia quā xp̄us uolebat ipsos fratres tenere: quā continue idem sanctus pař fribus explicabat uerbo: & monstrabat exēplo. Ibi nihilominus reuelata fuit uia ruinosa qua fratres incederent: quā & modis quibus potuit ipediuit dū uixit: & dū intraret ītra limia gloriosi iesu in lecto mortis decubās: in sanctissimo testamēto phibuit sed frustra quo ad peruersos: qr eoꝝ p̄sumptuosa & stulta carnis prudentia: & malitia obstinata p̄ualuit: licet in luce uerboꝝ eius & sanctissimi testamēti legitimi filii q̄q hoc tempore pauci proficiscantur p uestigia iesu christi multis persecutionibus a carnis filiis molestati. Nam & iste pater sanctissimus: quasi alter abraham duos filios habuit: unum de ancilla & unum de libera. Qui autem de ancilla: secundum carnem natus est & secundum carnis prudentiam: plane claret ipsum ut plurimum icessisse. Sed ille qui de libera per repromissionem non dubitās ꝙ nō est mētitus xp̄us seruo suo francisco: nec ipe fidelis seruus franciscus mētitus est in his q̄ scripsit ī regula & ī sanctissimo testamēto. Et ideo p ipsius regule a titudinē & līe obseruantiā incedentes securi nil dubitant ibi impossibile uel inobseruabile continen. Sed sicut tūc qui secundū carnē natus ē psequebatur eū q secūdū spiritū: ita & nūc. Nā nō minus modo uerum ē q̄ tūc: ꝙ iste ismael uir sagittarius ē undiqꝫ filios legitimos & regule psecutionibus: reprehēsiōibus: preceptis iordinatis: & sententiis diris sagittās. Sed quid dicit scriptura. Eiice ancillam & filiū eius: qr nō erit heres filius ancille cū filio libere. Nā dictum est abrahe. In ysaac uocabitur tibi semen: licet & illū faciā i gentē magnā qr semē tuū est: hūc ancille filiū & in obseruantia regule illegitimū cū magnis cordis gemitibus eiici postulamus. Non quidē ab hereditate paterna sibi uellet in regule incedere uia: sed a sua operatione puersa & ab usurpatione falsi noīs: & legitimi persecutione heredis. Nā & pater sāctissimus hec omnia in luce cōtēplationis & fieri preuidit: & exp̄ssis uerbis predixit. Sic & ī dictis & ī scriptis sancti uiri & socii sui fratris leonis reperitur expresse. Et ego audiui a uiro uirtutis & sanctitatis pbato legitimo patris filio reuerendo toti orbi ubi cognoscitur frate cōrado de ofida: qui quinquagīta ānis uel circa tunica chorda & femoralibus diues in medio nationis praue & peruerse p uiā regule & sanctissimi testamēti sine querela incedit: licet ipe īnumeras persecutiones & examinatioēs ac si foret hereticus: qr regulā obseruat a filiis carnis sustinuisse pbatur: licet etiam omnes q gemūt sup malis populi sui ipsum uenereāť ut patrē: & qbus dei puidētiis etiā ab his q eū īpugnerūt aliqs obrīuerit spūs libertates: & sustineať ubicūqꝫ pp timorē populi cuius fauorē sicut & de ceteris faciunt illius sci uiri famositatē mēdicāt: ab hoc uī scō uiro frate cōrado p̄ies audiui ꝙ ipe oīa p̄dicta & mľto plura & maiora audiuit a frate scō leone p̄dicto & a scis p̄tibus frate maseo & a fratre cesolo & a pluribus aliis sci uiri sociis: q̄ & ipe expectat cū flectibus conpassiuo desiderio uidere cōplecta. A magna etiā ego multitudine fratrum qui cū sanctissimo patre fratre egidio uixerūt cū familiaritate multa hominū priorū sentētiā audiui: & multoꝝ maioꝝ & ab eodē scō patre p̄dici q̄ uiderētur īcredibilia donec erūt cōpleta. Nā sicut deo charus & scūs uir scūs masseus miles de perusio q nuper migrauit ad celos p̄ies mihi narrauit cū lachrymis Sanctus uir egidius tāto eiulatu clamabat sup regule destructionē quā uidebat: ꝙ ignorātibus uiam spūs quasi uidebatur īsanus: nec potuisset sustinere: nisi qr īnumeris uicibus fuit certificatus a xp̄o iesu de huius fine ruīe & de renouatiōe sanctissime regule & totius ecclesie. Huiusmodi uero uiri sci egidii sanctitatē quis enarrare sufficiat: ipe eni fuit quartus frater mior: tertius legitimus patris filius: qui tanta uigorositate opum prius seruiuit in exercitio actiue ut uere sicut martha circa plurima uirtutum exercitia & actiue ministeria p labores manuū p obsequia leprosoꝝ: & p alia uilitatis opera continue satagere uideretur: ī qbus pseuerauit donec sic fuit raptus i cōtēplatione ab influxu amoris iesu: ꝙ magis ciuis celestis q̄ terenus uidebatur uiuens in carne. A multis audiui q uiderūt ꝙ statim nominata gloria paradisi ī illius rapiebatur dulcedinē p mētis excessum. Hic qñ uidebat lcores uľ ad studia aspirātes imsone de pugnis ambaꝝ manuū faciebat tubā: p eo ꝙ sicut exponebat exp̄sse ꝙ ipoꝝ studium & sciētia uidebatur ad quandā uanā tubā fame & pompe seculi ordinata. Hic uidēs carnalē gloriā quā habebāt filii uani de miraculis sci patris: p̄dixit se impetrasse a domino ut propter sua miracula nō erigeretur uana fabrica: nec gloriaretur ociosa uita illorum qui se gloriantur patres habuisse sanctissimos quoꝝ nolūt uestigia imitari. Nā pp euidētiam scitatis signa istius beatissimi sci patris egidii qr uniuersaliter mundo patebant: multi expectabant fratres quasi similia per ip̄m fieri uel maiora q̄ per beatum patrem Franciscum fieri sentiebant: qđ qr ip̄m nō latuit in uigore spiritus: audio ip̄m respondisse p̄dicta. Et addidit ꝙ pp sua bn̄ficia nō edificarent maleficii ū cōtra regulā edificii excessiui p mira-

cula q̄ a dño obtinēt:qnímo si posset ad ruiná scõ rū toto conamie niterēt.licet pp idubitalē reuerētiá quā ad scm̄ prēm btm̄.F. hebat:sust.eret q̄ sup corpus suū notabilis heret eccl'ia q̄ sēsuali pp'o ígereret sue eminētia scītatis. Sed omnia alia edificia fortissime phorrebat. De uirtutibus & cōtēplatióibus & q̄si cotinuo mētis excessu:i quo usq̄ ad finē uite sue pseuerauit & se exercuit:hic scūs prī Egidiui nō posset breuit̄ explicari.qr magnū uolumē p se scītatis sue uita reqreret. Tertio fuit similis hic euangelicus uir Fran. bñdicto ihu pdigio admiratióis: unde cōuenit sibi illud Eccle.xlv. Similē illū fecit in gloria scōꝝ. Gl'ia scōꝝ in hac uita ē claritas miraculoꝝ:i qbus btūs Fran. ihu sil'is singulariter fuit. Vt .n. ad lram nos couertamus: hic sicut ihs aqua i uinum cōuertit.panes multiplicauit:& de nauicula i medio fluctuū maris miraculose imota p se a terra abducta docuit turbas audiētes i littore. Huic oīs creatura q̄si ad nutū uidebat' parere:ac si in ipo eēt status inocēt. restitutus. Et ut cet'a taceá:cecos illumiauit:surdos:claudos:palyticos:oium ifirmitatū generibus laborātes curauit:leprosos mūdauit: demōes effugauit:captiuos eripuit.naufragis succurrit:& qplures mortuos suscitauit. In qbus omnibus uix est iuetus sil'is illiq tot miraculis in uita & i morte claruerit iam a statu ecclesie primitiue.

Quarto fuit sil'is pulegio cōsignatiōis:unī singulariter sibi cōuenit illud Dani.iii. Spes quarti sil'is filio dei. Fuit.n. q̄rtus iñ pricipales leuitas: Stephanū: Laurētiū: Vicentiū:& frācicum. Fuit & q̄rtus iñ ordinū prīarchas: bñdictū Augusti. Dñicū & frácīscū:& hoc quo ad latios. Ná iter grecos fuit primus regule istitutor pclarus uir Basilius:cuius regula ad pfectioné euāgelii magis uidet' accedere. Hic uero Frácīscus fuit signifer

Sigilli auctoritatis

Vexilli strenuitatis

Et signaculi charitatis.

De qbus ifra dicet'. Fuit ergo filio dissil'is nō sil'itudie eq̄litatis qua lucifer eē uoluit sil'is altissimo. Esa.xiiii. sed sil'itudie cōformitatis:q̄lis ē sil'itudo addiscētis ad istruētē:acqescētis ad cōsulētē: obediētis ad ipantē:imitātis ad exēplātē. Hoc aūt pp̄e ē cū uolūtas nra uolūtati diuie cōformat' i uolito: i uolēti motiuo:& uolēdi mō:& i fine itēto:ut uolitū sit bōitas:motiuū charitas:modus liberalitas: finis dei felicitas qua dei uolūtas cōplet' in oibus. Sed ultra has sil'itudies fuit i.F. corpalis cōsignatiōnis singl'itas:ut pp singl'itatē incōicabilē:& p̄mis tpibus iexptā:posset de deo admiratiue iterrogare psōas. Quis sil's deo i filiis dei? Hic.n. fuit singl'ariter filius dei bñdicti ihu

Subiectus ad honorádum

Attentus ad imitandum

Gratus ad recognoscendū

Promptus ad obediendū

Consignatus ad testificādū & deuincēdū:& iflammādū & trāsformādū totū mūdū pfectioné sequi uolētiū i sil'itudiné crucifixi. Sed heu cui sil'es dicā hoies generatiōis huius q recesserit de uia pris sui? Sil'es sūt pueris sedētibus i foro:& loq̄ntibus ad iuicē Luce.vii. Sil'es sūt pueris:qr uoluptuosi. sedētibus i foro:qr desidiosi:& loq̄ntibus ad iuicē:qa negociosi. Nō q̄dē de his q̄ acciderūt i xp̄i passiōe: sicut eūtes emaus:de suis uanitatibus & mūdi rumoribus:qr tumltuosi. Hos tumultus quos i cis ábitio & locoꝝ appropriatio:& charitatis extictio: & uáitatis effusio pepit:sentiūt puuli q̄ i medio eorū uiuūt:q̄ ad modū barchaꝝ puaꝝ i mari turbulēto corruptiōis huius status pdcōꝝ tēpestatibus agitāt'. Hi sūt.iiii. uēti pessimi q pugnāt i hoc magno & horrido mari. Vtinā iam nūc istāte q̄rta noctis uigilia & appropiq̄te aurora uēiat ad nos ihs cū patre nr̄o. F. & has trāsgressiōis ūdas faciat nos calcare.

Iesus seraph alatus Cap. iiii.

Ostq̄ uir scūs & deo charus. F. uitá redemptoris ihu obliuiōi a mūdo traditá in sua cōuersatiōe sca descripserat:& i regl'a statuerat euāgl'ica:sicut ifra dicet':ut plene toti mundo cōstaret q̄ hec erat uita ipius saluatoris ihu quá i regl'a & i uita descripserat. Ipe piissimus & misericors i generationē futurá ihs sciēs psecutiōes malas expositiōes & trāsgressiōes:quas pati debebat regl'a euágelica:& imutatio .F. pfcá:ut toti mūdo cōstaret talia opātes eē mortis filios:& ihu crucifixo cōtrarios:ut puo possit istitutioné regl'e tpe: tá uitá .F. q̄ istitutá regula signo sui pōtificii cōsignar' miraculo oibus scl'is iaudito i carne bti. F. ipmēs sil'itudiné uulneꝝ sue sacratissime passiōis:quas biennio suo sacro portauit i corpe armiger xp̄i. F. cōtra naturá uiuēs apto latere:ex quo sacꝝ ságuiné fūdebat mēoriale effusi p nobis ságuis dei uiui. Stupēda sūt hec signa:& i maximá reuerētiá scī:& amorē piissimi ihu:& i securitaté idubitabilé seq̄le xp̄i iducétia contemplatés. Ná sūt

Rememoratiua ex pte dei

Demōstratiua ex pte sancti

Pronostica ex parte nostri. Ná piissimus ihs i hac impressione sublimi demōstrauit

Suá beniuolētiá acceptantem Franciscū

Diuiná suá prouidētiá prouidētem de ipo

Suá iustitiam conseruantem ipm

Suá potentiam contra naturam iprimentem i ipo.

Ná i signū beniuolētie acceptātis aico suo fidelissimo:imo dilectissimo filio:imo alti se sue sil'itudinis ipssit characteres:sue carni iprimēs q̄nq̄ speciosissimas margaritas signatiuas celestis thesauri.v. lipidissimos lapides expugnatiuos golie aduersarii.v. uernātissimas rosas ornatiuas nuptialis thalami. Sic dilecte spōse psone. F. p mēte & carne inq̄ens p Aggeū prophetá. Poná te quasi signaculū: q̄m elegi te:poná inqt ihs quasi p temetipm nō p aliū appuit:sicut i sua psona non i alia carné assumpsit:& in sua carne cōuersatione passibili pfectioné euágelicá exemplauit. Sit p semetipm franciscum in sue pfectionis acceptate signaculum figurauit.

Dicit autẽ quasi signaculũ pp defectũ anologie q ẽ in oi alia pfectione extrema a xp̄o iesu. Nõ enim pñt equari adoptio grẽ & generatio nature: & pso nalis unio cõformitas uolũtatũ. Dicit autẽ qm ele gi te quasi mera grã te feci ãgelũ sexti signacli quẽ ex oibus filus grẽ ad hoc elegi q i firma mũdi eligo ut fortia queq; cõfũdã. Secũdo hec signa ex pte iesu i carne fran. demõstrabãt sapiam ꝓudẽtẽ. Rex n. sapientissimus illud qd̃ nulla uult obliuione de leri: signo sue maioris appentie signat. Et qr reno uationẽ sue passiõis quã in corde francisci sculpe serat p continuã trãsformationẽ sue crucis: & ipius sue crucis pfectionẽ uirtuosam quã in regula scã de scripserat: nulla uolebat maculatione fucari. Idcirco ad ppetuã rei memoriã sue passionis signa ipressit in carne francisci: ut nõ dicat humana segnities ad fugiẽdum xp̄i uestigia occasiones exquirẽs. Signa nõ uidimus: iã nõ est ꝓpha. Sed dicit iesus de fran cisco cuilibet ipius legitimo filio & imitari sollicito illud. Exo. xiii. Erat quasi signũ i manu tua. i. obser uatione cõpleta regl'e ꝓmisse. Erit signũ i carne. f. testimoniũ idubitabile q p ipsum reuocata est ui ta mea. Sequitur: & quasi appensũ ãte oculos tuos ob recordationẽ: ut sicut qd̃ ante oculos pẽdet nõ põt obliuiõi tradi. Sic nec a mentibus filiorũ cadat memoria parñ sãctissimi: nec peat obliuione fusus sanguis iesu xp̄i q in nouis francisci uulneribus re calescit. Tertio signa felicia uulnerũ signauerunt iustitiã cõseruantẽ. Domus euãgelice signãtur cru ce picta ut sub ꝓtectione papali psistere cognoscã tur. Et pontifices pp hoc cõsignãt ecclesias ut ipsa rum cõsecratio uideatur. Templũ ergo sanctissimũ aie & carnis francisci & regu'ã institutã ab ipo con signauit & consecrauit pontifex sũmus iesus & sub sua ꝓtectione accepit: ut de cetero nullus audeat si bi esse molestus: qr stigmata domini iesu i suo cor pore portat: & fratribus plene constaret: q regula ẽ tanta ꝓtectione munita: q quieq; hanc regulã se cuti fuerint: pax sup illos & misericordia & sup isrl' dei: unde primo super franciscũ signatũ fuit thau protectionis diuine. Sed & eius est officiũ signare thau: super frontes uirorum gementiũ & dolentiũ de conculatione & transgressione regule & cõsigre ut non pereat in exterminio iminẽtis presure quo dei ira seuit in regule transgressores. Quarto in sacris uulneribus sancti signat iesus potẽtiã ipri mẽtẽ qua imprimit terrorem aduersariis: & amorẽ filiis. Nam he sunt littere anulo regis assueri signa te quibus nullus contradicere audet: quantũcũq; non appetat mitari sed i filius legitimis tantum po tentia iesu amorẽ imprimit & uigorem: ut non du bitent: q sicut uirtus iesu uitam francisci sensibilẽ per supernaturalẽ potentiam tenuit in corpore uul nerato. Sic etiam contra naturales nostre carnis de fectus uirtus iesu ipsos ꝓteget & ꝓtexit in litterali obseruãtia rigoris illius sanctissime regule sup quã sic aperte influit uigor sanguinis crucifixi. Certe nul lus debet dubitare: quin tota eius uita regetur a christo siue in tribulatione: siue in consolatione: siue in infirmitate: siue i sanitate: qui uoluerit hu ius sanctissime regule seruare promissum: nec i eius obseruantia permittet aliquid euenire nisi salutife rum & perutile obseruanti: hoc est signum de quo dicere potest iesus francisco illud. Exo. iii. Ego ero tecum autem hoc habebis signum q misi te cum eduxeris populum meum de egypto sacrificabis domino in monte sancto: hoc est signum quod ie sus promittit ad populos exaltandos: hoc ẽ signũ funiculi coccinei qui pendet in fenestra corporis francisci: quo. Raab meretrix a iericho exterminio defensatur. Aspiciant ergo elephantes sanguinem uue aut mori in rubentibus uulneribus patris sui: acuant prelium contra omnes obseruantiam san cte regule impugnantes: nõ dubitantes per impri mentis iesu potentiam sub signo uirtutis sue cele stem uictoriam affuturam. Vide igitur in sacris signis quibus regula sigillatur piissimum iesum: sã cte regule obseruatores amplexantem beniuolen tiam: ut legitimos filios illustrantem sapientia: ut consiliarios suos ac secretarios ac mundo predi catores & nuntios conseruantem iustitia: ut dome sticos proprios roborantem potentia: ut sine uiuce operarios ac ex his omnibus reficientem sufficiẽtia temporali autem affluentia spirituali: ut in uigore spiritus primum querant regnum dei & iustitiam eius: nõ dubitantes q omnia mala adicientur ple nissime a promissore iesu qui huius promissionis pignus dedit eis signa sacratissime passionis in car ne a maculis patris ipsorũ: hoc ergo ẽ: q significãt sacratissima uulnera ex parte dei. Ex pte uero pris sanctissimi sunt ista signa insignia

Intensi decoris: siue mũdissime puritatis
Incẽsi amoris: siue ardentissime charitatis
Immẽsi uigoris: siue strenuissime ꝓbitatis
Impensi honoris: siue sublissime dignitatis

Primo decorẽ oñderũt post mortẽ cũ i candidis sima carne resurrectiõis spẽm pmõstrãte clau nigre scerent: & uulnus lateris ut uernãs roseus flos rube ret. Sed in uita fuerũt signa perfecte expurgationis ab oi corruptione i aĩa & i carne. Speculũ eni macu latũ: & aqua turbata uel lutosa nõ reddũt spẽm: sed politũ speculũ & aqua purissima & quieta. O q per fecte redderet speculũ figurã oppositã qñ tãte esset uirtutis q etiã ex parte plũbi redderet spẽm decorã & clarã: sicut faceret ex pte iam. Vitã similitudinẽ tenet aĩa. f. plũbi caro. Quãtus ergo decor puritatis fuit i francisci aĩa ad reddẽdũ imaginẽ redẽptoris ie su qñ & i carne sic sculpta fulgebat redẽptoris eius figura? Certe iestimabile figuũ puritatis. f. fuit talis figuratio euaporãs i carne satis est ꝓbabile: & mul tũ deuotũ credere: q seraphita manus iesu tunc illã carnẽ purgauit ab oi rebellione. Vere de eo põt di ci illud. Ezechi. xxviii. Tu signaculũ similitudis ple nus sapẽtia & pfectus decore i deliciis padisi dei fu isti: ois lapis pciosus operimentum tuũ. Siltudo pris ẽ uerbum dei speciosissima spẽs & formosissi-

ma forma. Pulcherrimus ergo & uenustissimus erat fran. q signaculũ dicit similitudis tã formose. Cãdor. n. est lucis eterne: & speculũ maiestatis: & imago bonitatis illius: pbat pspectiuus: q quãto mediũ ẽ purius & sincerius: tãto magis pceptiuũ speterũ. Quia igit corpus. F. fuit sic figuratum specie crucifixi: signũ ẽ q caro fuit purissima: & aĩa puritate quasi deificata. Tu igit. F. signaculum similitudinis plenus sapiẽtia. Sapiẽtia. F. erat celica desursũ descẽdẽs: pudica: pacifica: modesta: suadibilis rationis cõsentiẽs: plẽa misericordia & fructibus bonis. At ecõtra multorũ sapientia ẽ terrena: qstuosa aĩalis: quia uoluptuosa: diabolica: quia litigiosa & impugnatiua bonorũ. Sequit perfectus decore. Fuit. n. perfectus decore uirtutũ: morũ: & stigmatum. Hũc. n. decorem pbat

Innocẽtia: qua bestiolas & auiculas affectu desiderabili ad se traxit.

Caro que post morte quasi glorificata resplẽduit.

Anima que sub specie stelle prefulgide in empireo se recepit. Sed & miracula qplura qbus postmodũ choruscauit. Secũdo fuerunt insignia ardẽtissime charitatis. Bñ ẽ fornax accẽsa qñ flamma exit p lata. O quo amore. F. ardebat: cui ãplissimi cordis regio ñ suffecit quin flãma amoris euaporaret p qnq3 corporis apturas: fecit sibi fenestras ignis ille uiolẽt. qr itra fran. aniam claudi nõ poterat: & ideo penetrauit & incẽdit carnẽ uicinã: ut postmodum cũcta mundi climata iñflamaret. O quãti uigoris ẽ ille ignis q mare humidũ icẽdit? Et quid caro ad ignem spũs sancti: nisi humidum mare flamma eius extiguens? O q ardebat dessiccata ab omni amore mũdi regio mẽtis fran. quãdo sic hũide carnis sue flãmescebat & rubebat spiritus sancti igne. Pone me ait ihũs ut signaculũ sup brachiũ tuum: quia fortis ẽ ut mors dilectio: dura sicut ifernus emulatio: lãpades eius lãpades ignis atq3 flammarum. Aque multe nõ potuerũt extinguere charitatem. Vide ornatissimũ charitatis processum: primo quidẽ fuit i corde: pone me ait iesus ut signaculũ sup cor tuũ. Iesum ut signaculũ super cor ponit: qui nihil itra cor nisi ihm recipit. Secũdo fuit i opere: ut signaculũ ait sup brachiũ tuum. Signaculum super brachiũ est iesus: quãdo oĩa fiunt ad honorem suũ: & ad sue imitationis exemplũ. Omnia ait apostolus i gloria dñi nostri facite: quia fortis ẽ ut mors dilectio. Mors uno ictu trifurcato separat animã a mũdi habitatiõe: a suorũ societate: & a carnis uniõe: ac p hoc ab omni passiõe nudũ emittit: cuius dilectio morti compatur post iesũ & apostolos: ita plene sicut dilectio iflãmati Fran. & eius status. Nam tria pdicta in eo fecit plenissime spũs sancti amor: sed & uirtuti mortis sue regule perfectio compatur: quia mẽtem quã eius obseruantia accipit: ab amore mũdi fũditus occidit: & uere ad hũc amorẽ sequit dura: sicut ifernus emulatio. Sicut. n. infernus nulli pcit: sic amor i corde fran. & in uita fuit tãte emulationis ad similitudinẽ crucifixe uite iesu: q nulli pcebat tẽpori: loco: cõditioni: psone: infirmitati sue cuicũq3 resistẽte: quin omnia superans semp & ubiq3 uellet xpi uestigia imitari. Non memini me i tam bona significatione reppersse infernum. Recordent ergo filii in oi afflictiõe & pssura qr dura sicut ifernus emulatio. Emulamini ait apostolus carismata meliora: nihil melius xpi uita: cuius lãpades ignis atq3 flãmarum: quia incendũt & illuminãt totũ mundũ: & aque tribulationũ qtuncunq3 multe magis accendũt charitatẽ sic flammata q extingũt. Erupit autẽ hic ignis spũs sancti in lãpades flãmarum per fenestras uulnerum

Virtute imaginatiõis predicte

Virtute admiratiõis pmotiue

Virtute dilectiõis tã apparẽtis iesu: q suscipiẽtis. f. perfectiue. Nam scd'm mũdi sapientes imaginata fortissime contigit in te acciderũt. Sequit eni multum corpus animã i actionibus suis. Et idcirco cõtinua imagiatio xpi passiõis que a pricipio fuit in corde francisci fuit magna dispositio ut ad hãc realitatẽ ueniret. Nã & circa cõuersionis sue pmordia appruit ei iesus uelut crucifixus: & memoria passionis eius uiscenbus cordis eius a deo ẽ ipressa medullitus: ut & plagas dilecti ihũ oculus mẽtis qsi iugit cerneret: & uix exterius a lachrymosis gemitibus cõtinere ualeret. Huius passiõis inhitantis itra mẽtẽ Fran. fuerũt idicia oracula celitus fca: tam in palacio cũ armis cruce signatis quod ipse uidit: q ipa appitio quã nũc diximus sibi fcãm: q crux quã uidit frater Siluester ex suo ore pcedẽtẽ: & crux gladialis quã facer uidit pacificus uiscera sua transfigere: & forma crucis i sua eleuatiõe i aere: cũ de titulo crucis scissimus pdicator imitator frãcisci pdicabat antonius: iuxta qd' pspexit ãglicus uir monaldus. Sed & facie thau: qd' i facie frãcisci ipam uenustãs appuit: qsi sex testimõia credibilia facta sũt nimis: dũ ab hac septia i qua ihs eidẽ ipressit stigmata: accipiũt testimonium firmitatis. Et hic tanq dispõnes pambule cõgrue pmittũt. Scd'o fuerũt impssa uirtute admiratiõis pmotiue. Nã pepit oues iacob uarios fetus i aspectu uirgarũ. Hac admiratiõe suspẽsus. f. i uisiõe dilecti ihũ sub spẽ seraph totus pmouebat: ut ipius figuraret effigie. Intellexit nãq3 dño reuelãte q ob hoc huius uisio sic suis fuerat pñtata cõspectibus: ut aĩcus xpi pnosceret se nõ p martyriũ carnis: sed p icẽdiũ mẽtis totum i crucifixi ihũ similitudinẽ trãsformãdũ. Sed tertio uirtute dilectiõis fuerũt ipressa pfectiue. Nã igneus ihs scitillãs diuitate & hũana facie apparente supra cor & corpus frãcisci tam flãmeũ ignem & uigorosũ effudit: ut fieret cor suũ tanq cera liquescẽs: quia diuinus amor habet uim liqfatiuã ut ẽ dictũ & uim figuratiuã ad modũ cere fluentis in sculpturam sigilli. Sic. F. & mente & carne totus fluxit itra sculpturam uulnerum apparentis dilecti & transformatus est amans in amatum: igitur ignis hẽt uim resolutiuam & depascens terrestrem materiam semp tendit ad sũma: quia eius ẽ proprium sursum ferri:

ideo ignis diuini amoris depascens cor.F.& carnē incēdens:eam figurando inflāmauit & ad sua alta subuexit. Completum est in illo qđ autē petebat de seipso. Absorbeat queso domine mentē meam ab omnibus que sub celo sunt ignita & mellisflua uis amoris tui:ut amore amoris tui moriar:qr amore amoris mei dignatus es mori. Intelligant ergo filii effigiati patris i corde incendio apparitiōis seraphice q̄ effigiari debent ipi ignea iesu crucifixi one in mente:ut sint quasi quidā xpicole crucifixi iesuculi sua uita uiuentes in p̄m se transformatos sentientes in passibili carne. Intellexi fuisse reuelatum sanctissimo patri q̄ ipse singulariter erat missus in mundum ad restaurandū ruinam seraphici ordinis. Non enim ē dubiū q̄ de illo ordine fuisset lucifer si stetisset & summus: ūde magnam stragē suog: icōpatiū i illo ordīe fecisse creditur que de flā meis mēbris iesu reparari debebit. Affirmabat etiā sanctus ille frater maseus q uisionem uidit: de qua in legēda habetur q̄ sedes illaq uā uidit seruari.f.fuit dā sibi fuisse luciferi:qđ frat̄ bonauētura hūana discretione conticuit:propter detrahentiū motiuis ne impersuasibilis in illis p̄mordiis esset sermo. Sic & multa alia magnalia fāch tacuit:maxime illa que uidebantur nimis defectum transgressionis discopente quā oculis suis cernebat in filiis:licet nec oīa tacuerit:sed q̄si sub cl'acl'o multa dixit: ūde & i illa uisione occulte posuit q̄ sedes illa cetens erat sublimior. Credo autem q̄ quo ad multa locū luciferi .f.tenet in celo. sed quis locū eius quo ad omnia teneat hoc iesu dispensaton sedium est seruandum arbitrio:nā nec ipse nec mater illa sunt sede contenti:quia ipsam impropoicionaliter ātecellūt. Fuerunt tertio signa.f.isignia strenuissime probitatis Et strenuissimos milites faciūt reges prouidi i bellis periculosis regalia insignia baiulare. Quia igitur.f.sūmum regis iesu signum suo gestauit i corpore singulari p̄ualuit p̄bitate. Firmū ait apostolus fundamētū dei stat hēns signaculum hoc.ii.thy.ii. Stetit.f.in bello tentationis i modū firmissimi fundamēti. Et nōne ut renouatum fūdamētū edificiū ecclesie stabiliuit? sicut per uisionē domini inocēnti comprobatur. P̄mū fundamentum est ipse euangelice religionis & futuri sublimissimi tertii status mūdi. Istud fundamentum

Humilitas profundauit
Patientiā conquadrauit
Paupertas extersit
Charitas comendauit
Oratio & comtemplatio in fabricā erexit.

Leuate ait hier.i syon signū. Syon speculās & refor mās intā xpi iesu aīa fuit.f.ubi sicut in altiori loco xp̄us uexillū posuit q licet sit eminētior situ & eminentior usu:nō tñ p̄iculosior casu: Nā ibidē est altitudo p̄fundū:qr q se humiliat exaltabit': & ubi hūilitas:ibi ē sapia xp̄iana. Quarto fuerūt.f.isignia sublimissime dignitatis. O quanta dignitas eisdem uestibus cū iesu celi rege uestiri:hec est purpura regis iuncta carnalibus humanitas.f.xp̄i iesu fluens riualis sanguinis proprii in quo quasi in sanguine piscis uirgineā suā carnē itinxit. Hac purpura uestiuit Ih̄s rex militem.F.dū fecit sibi palliū coccineū:dūi carnē suā aspersit sanguine uulneg: hoc fuit maxime dignitatis fastigiū:ut merito sibi cōueniat illud Ecclesiastici.xlv. Corōa aurea sup caput eius exp̄ssa signo sanctitatis. Sic ergo sigficāt signa isignia uulneg crucifixi mira ex parte francisci. Vltimo ex parte nostri fūt significatiua mirabiliter nā sūt efficaciter

Excitātia tepidos ad deuotionē exemplariter
Adducentia deuios ad directionem fiducialiter
Cōfortantia timidos ad tuitionē sublimiter
Attollētia ifirmos ad fruitionē feliciter.

O quātū excitant tepidos. Nā primo extrahūtur uexilla picta & cruces picte & mortue: & per manū peccatricē sepe fabricate: & fit sibi reuerētia pp memoriā crucifixi. Quid igitur faciēdū est imagini uiue sanctificate flāmee sculpte in carne.F.digito dei uiui? O quāte reuerētie est uidere:tangere minimū opus qđ manibus suis iesus fecisset: quāto magis illud sublime opus qđ ad totius mūdi inflāmationem sic sapienter sic amabiliter fecit:sculpsit figurauit:inflāmauit: & consecrauit? O quāte reuerentie locus iste sacer mōs aluerne: in quo sic singulariter sic sublimiter &:sic familiariter: sic efficaciter in forma seraphica dignatus ē iesus apparere & fundationē tertii status mūdi:sic sigilare:sic inflāmare: sic in signire:non solū hominibus: sed seraphicis spiritibus reddere. Vere locus iste est domus dei & porta celi: uere locus sp̄ualis incendii quē illi duo seraph magnus & puus noluerūt sua presentia inflāmare. O misera & gelida aīa mea cui indigne cōcessum ē habitare i fornace celestis icendii: & ibi de flāmeo iesu & ab ip̄o iflāmato.F.isipido stilo scribere. Certe si non esses dura glatie frigidior: nūq posses i te subsistere tāto probato p pussimi iesu misericordiā igne sed fons omnis mali quicquid iesus & pussia eius mater & eius signifer.F.sui infundunt incēdii aqueus tuus humor carnis & mundi superenatans extinguunt. Non est remediū bone iesu nisi celum & terrā sic incendas q̄ mee inestimabilis frigiditatis mensura:uelim nolim undiq uallata flamescat. Mirum est autem qđ mihi accidit: qr licet ex debilitate de mōte sacro descenderim ut alibi scriberē: non potuit nec minimū uerbū scribi: qđ huic opi posset aptari imo totū oportuit destrui & refici iterato. Pone ignem tuum iesu pussime & influentia tue apparitionis seraphice in hac tua scripturam transfunde & ne malitia actoris & tui uilissimi instrumēti fructum legentis impediat inuiscera tui amoris icendium i scriptura: ut supra legentes tuis ignis scintillet & eos aiet ad tuam passionem deflendā: sequendam: & imitādam ad uitam euāgelicam & p̄missam ad obseruandam dimissis deuiationibus accēdāt. Testis es tu radix iesse qui stas i signū populog: & qui ad excitandos tepidos isignisti.F. q̄ nihil aliud i hāc scriptura me mouit: & utinā tibi

placeret q semper nomē ignoret̄ actoris: ne instrumenti malitia efficatiā tue principalis isluentie impediret: fiat tamē uolūtas tua pauper pietatis iesu sicut i celo & i terra. Sed & tu pat̄ frācisce p de christo stigmata tibi i hoc sacro loco ipressa: ut cito tua regula reformet̄: & nō tam tepida q̄ gelida corda tuo isflament̄ exēplo: imo christi sanguine renouato. Secūdo sunt ista signa ex hoc dirigentia deuios: quia facta plus mouent q̄ uerba: & operationes sunt credibiliores sermōibus. Idcirco facto nō solū uerbo iesus xp̄s direxit deuios stigmata imprimendo. F. Nam in cōpitis uiarū erigūtur cruces: ut uia regia cognoscat̄: & ab ip̄a nullatenus deuietur. Propter quod & uia regule signata fuit signo iesu. Sed heu nō crediderūt uerbis signi prioris: declinantes a semitis suis. Nā & Daniel p̄phetice scripsit signa uisionē q; post dies multos. A domine iesu uisio p̄telata ē i dies: quia usq; hodie i cōmuni nō seruata ē regula sic signata: & iā desolatiōis eius plus q̄ septuagesimus ānus ē: lōgior fuit nostra captiuitas q̄ illa quā fecit filia babylōis misera filiis isrl̄is. Assume ergo altez Zorobabel seruū tuum: & pone eū quasi signaculū: & fac egredi sermonē a facie tua: ut uerū reedificet̄ hierusalē & templū quod in ea destructū est: quia nisi captiuitatis huius abbreuiarentur dies: saluari nō poterit omnis caro. Tertio sunt hec signa isignia fiducialit̄ confortātia timidos peregre transeūtes p barbaras natiōes. Confidunt quādo deferunt lrās securi conductus. Sed iā nunc i carne. f. regulā sigilasti ip̄o precedēte intrepide deduxisti populū tuū precedēs in colūna ignis & nubis: & uidētibus icredulis filiis fecisti signa ingētia & custodisti ab omni uia p̄ficiscētes: sed non defuerūt cucumeri & pepōes pori & cepe: & allia: & olle carniū egypti que facerēt p̄fidos retrorsum cōuerti. O quot p̄strata sūt corpora i sepulchris cōcupiscētie: & quot de regula murmurauerūt q a serpētibus perierūt. Nā & illa p̄sumptuosa Maria prudētia carnis: quā uocauerunt discretionē p̄uidā nō loculos sed amplos thesauros i libris: calicibus: paramētis: & palaciis faciētē: usq; hodie extra castra regularis obseruātie i claustris & magnificis locis perdurat leprosa. Cura eā pater sanctissime & potētissime iesu: & imple faciem eius ignominia: quia pate suus amoreus & mater cethea nimis abunde sup faciem conuersatiōis extrinsece abominabiliter spreuit: & eā fetidissime maculauit. Cū eam pater misericordiarū ad preces fidelis tui. f. quasi alterius Moysi cui ip̄sa detraxit: suam corrumpendo regulam: dicens per falsam discretionem q & sibi dominus ē locutus. Nam iudiciū manifeste sup eam est: quia corpus eius apparet candens lepra sicut nix. O mala nix: que refrigerasti corpus ītra: & extra mundum seculariū excecasti: purga eam purgator sordiū nr̄aꝝ iesu: quia ipleti sūt dies purgatiōis eius. Et saltē miserere illi paupercule tue matri uere genitrici marie: que i stabulo hūani opprobrii. & in p̄sepio usus paupertati in paupertatis panniculis te reclinat exul & pegrina: uō i bethleē sed intra exteras natiōes: ubi etiā tuū presepiū deuiantiū molestia pturbat̄: & puulus tuus sp̄us natus in eis herodiana crudelitate q̄ritur: iugulat̄: uinculat̄: & occiditur: & uox flentiū luge i rama auditur: & tua gratiosa rachel flet filios suos p̄sequi: & nō uult consolari quia nō sunt i pace dimissi sanctā regulā obseruare. Nā littere securi cōductus tui in stigmatibus. f. sunt p̄sumptiōe temeraria dilacerate: & itinerātes sub eius cōfidētia ad nihilum iam redacti.

Fac q̄so quod sequit̄ opus iesu in hoc ultimo tui signo: nā sūt attollētia hūiles ad fruitionē. Eleua ergo hūiles tuos i signū tui hūilis filii: fac apparere i celo corporis glificati. f. fac ip̄m resurgere q dormit i t̄re puluere. Nā & p̄dixisti p os Hieremie prophete sci. xxxii. Et iprimet̄ i libro signum: & testes adhibebit̄ i t̄ra beniami. O dn̄e ipressisti signū i libro. f. sed reposuisti illud i uase fictili & usq; hodie thesaurus euāgelici agri nō emittit̄: & liber signatus & sigillatus uulneribus tuis contēnitur. & cōplesti uerbū tuū: quod i t̄ra beniamin filii dextere tue possideat̄ possessio altissime paupertatis: de q̄ dixisti i libro signato. Hec sit portio uestra q̄ pducit i terrā uiuentiū tui dilectissimi frēs totalit̄ iherētes nisi aliud p nomie dei nr̄i iesu xp̄i i populum subdit celo hr̄uel Cōpletū est scissime pat̄ qd̄ pmisisti i illo pp̄ha: q erāt filii israel & filii iuda iugit̄ faciētes malū i oculis eius ab adolescentia sua: quousq; nūc exacerbāt te i ope manuum suaꝝ. Et nūc dn̄e tradisti eos & p̄ricipes eoꝝ & pp̄hs eoꝝ & ciuitatē scām in manu regis babylonis: & dilacerauerūt libꝝ quē signasti seruo tuo. f. Miserere ergo nr̄i p̄ misericordiaꝝ: cōfirma nobis ēptiōis euāgelici thesauri libꝝ signatū: i quo posuisti stipulationes & rata uerba. f. pmissiōis q̄ dixisti patri nr̄o. f. & signa forinsecus uulnera patētia in celo & i t̄ra pp̄t qd̄ cōuētio te hodie oium tuaꝝ pmissionū: sp̄ectori ihu p illud iuiolabile testamētū qd̄ renouasti in carne. f. & p illud imobile iuramentū: qd̄ sibi p temetip̄m appēs iurasti tangēs sacroscā manu tua libꝝ quē cōsecrasti carnis sue: & seraphico calculo sigilasti. Adiuro igit̄ te i loco pmissiōis huius p illa q̄ mēorāui sacratissima signa tua: ut puulis orphanis deformes scissimū testametū pr̄is qd̄ reiecerit a p̄ncipio filii abalienati retrorsū pp qd̄ merito tradidisti eos i desideria sua: ut faciāt ea q̄ nō conueniunt. Et ego miser de retrocedētibus fui & sum: sed hoc solū hēo spei: q gemo super malis q̄ uideo: & quasi cōtīue cor mihi scidit̄ p̄ dolore & desiderio cū multis puulis tuis quoꝝ gemitus & cōtēptus tibi puss me pat̄ allego quos i eis formasti: ut pficere digneris desideria q̄ imisisti. Nā cū eis ut dixi toto corde desidero seruare iuiolabilit̄ scissimā regulā quā signasti sp̄ū pmissiōis scō: & scissimū testamētū. f. pr̄is nr̄i: quod nō sine effusiōe sanguis dedicasti: & confitebor tibi hodie peccata mea & p̄rum meoꝝ. Respice q̄s dn̄e ad hūilitatem nr̄am: nā iminuti sumus dn̄e plus q̄ oēs gētes. Nā ocii

dimur:& iugulamur in uia spiritus tui & non audemus nec in dolore clamare nec ostendere nos sentire nec externus lachrymari nec dicere q̄ mors nō sit saluberrima uita. Deus meus q̄ durus est hic carcer ueritatis tue q̄ nō solū ueritas uinculat̄ & in plateis occidit̄: sed ip̄a ueritas cōpellitur se ipsam negare: & sub dn̄o mendacii profiteri. Nam & si hec mee confessionis contritio ad manus illorū qui regunt populum tuum deueniret: tota huius libelli scriptura: puto q̄ nō deficeret scarpellum scribe ad dilacerandum librum: nec arula hyemalis algoris nec rabies furiosa ad comburēdum ipsum nec mihi neruus nec loculus lutuosus deficeret. Hie. Intuere ergo domine & respice opprobrium nostrū & fac nobiscum misericordiam: non propter nos: quia digni sumus omni malo sed propter nomen tuum magnum quod pollutum est inter gentes & propter uitā tuā sanctissima: q̄ mēdatio trāsgressionis nr̄e ostēdit̄ mūdo leprosa: & ip̄pat̄ eccl'ie tue scē q̄ uita tua nō appet i ea. Expectamus ergo misericordiam tuam quā festināter mittere digneris sicut locutus es ad patres nostros & sicut locuti sūt huius sancti ordinis tui licet maculati trāsgressores: īfamia pphe priores q̄ & mala q̄ patimur p̄dixerūt: & resurrectōnē quā perimus pmiserūt: locutus sū ergo insipide de uulneribus sancti tui q̄ appantio tua pijssime iesu crucifixe corpori sacro impressit. Sed & nūc loquēdū restat de inchoatione quā fecisti in hoc sacratissimo monte in eius parte. s. occidentali mane in aurora circa festū exaltationis sāncte crucis ad gl'ia patris nostri & ad cōfirmationē status euāgelii imitationē solēnē generalis tertii status mūdi qui appprietate attribuitur spūi scō. Nam q̄ ipse spūs sanctus amor est ad inioadū eius statū: qui totus in seraphico amore flāmescit: digne formā seraphicā assumpsisti q̄ totus ardor spūs sancti diffundendus in eternū super creaturā humanā de ardore tue crucis & de tui imensurabilis amoris plagis & non aliunde manat: Ideo inter alas splendidas & ignitas seraphice appantiōis tuā crucifixiōē dignatus es demonstrare: ad ostēdendū q̄ iste status spūs sancti abundantet in hoc consistit: q̄ tui perfecti filii nec sint nec sentiāt nec extenus ostendāt nisi te iesum per ardorē spūs sancti p indignis omnibus crucifixū. Et idcirco in latere montis occidētali mane ut eis occidatur omne ppriū & sit in eis plene totius mundi occasus & transformat onis uite gl'osissimus & nouus ortus. Et quia hoc fit p spiritum paupertatis q̄ sterelis ē terenis & fecūda celestibus: & a terre ualle sublimis & separata a strepitu mūdano tum. Idcirco uir seraphicādū. F. duxisti ad excelsum montē solitarium & siluestrē & separatū a mūdo & omnibus mūdi delectationibus sterilē & priuatū. Et licet ubiq̄ felix iste mons sit tēporalibus sterilis tamē in illa parte quā tua appantiōe dignatus es cōsecrare erat saxi magni eminētis & alti preruptum ubi nihil comestibile nascitur: & ibi consecrasti franciscū ut p̄signares statū istum super te benedicte iesu petra stabilē cōstitutū & ab omni alia spe preruptum diuisum & separatum in altitudine tue paupertatis uite tanq̄ in celestibus diuitiis fecūdatum & ab omni delectatione mūdi priuatum & mente & corpore in tua crucifixione transfixum & transformatum: propterea patrem nostrum ibi corporaliter transfixisti. Sed q̄ ad hunc statū nullus potest ascendere nisi per te sibi dent̄ pēne ut aquile. Ideo sex alis tā splendidis q̄ ignitis alatus & ornatus dignatus es apparere. Splendor alarū est luminosa clarificatio scripturarum q̄ huic statui per te datur sine studio paganico curioso & uano superbe inflatiuo & simplicitate cū qua est tua sācta sapida sermotiatio distractiuo q̄d itelligēs. F. scripsit ī seraphica regula. Nō curent nesciētes lrās litteras discere: sed attēdant q̄ sup omnia debēt habere spiritum dei & sanctam eius operationē orar̄ semper ad deum puro corde hoc est studium i quo datur splēdor alarum tuarum paterne glorie splendor iesu & intelligētia scripturarum potissime uerborum tuorum sanctissimorū in quorum plena intelligentia sapientia interna consistit. O q̄ turpiter errant qui aliunde q̄ a te eterno uerbo se credunt uerborum tue temporalis dignatiue locutionis itelligentiā obtinere sed expiētia docet usq̄ hodie q̄ qui alia uia incesserunt euanuerunt & uani facti sunt: & manifeste cōuincūtur errasse. Igitur ita alarum tuarum ignitionē cordiū huius fornacei status p̄figurat: p̄signata similiter i aialibus ezechielis de quibus dicitur q̄ hec erat uisio discurrens in medio aīalium. Splendor ignis: & de igne fulgur egrediens & q̄ aialia ibāt & reuertebātur in similitudinē fulgoris coruscāntis. Et q̄ similitudo aialium & aspectus eorū quasi carbo ignis ardētium & quasi aspectus lampadarum. O benedicte ihu talia aīalia tu fecisti ī mōte sācto isto. Nā quodlibet eorum est cōpositū ex aceruo carbonū ignis ardentiū & ex continua collectione & ruminatione igneorum actuū uite tue in carne passibili a principio tui sanctissimi cōceptus & uirginalis ortus in utero & ex utero sanctissime tue matris & usq̄ ad exitum de mundo in duro supplitio crucis & ex lucētibus lāpadibus tue lūiose resurrectiōis & quadragenarie dignatiue pbationis ipsius usq̄ ad sublimē ascensionē & collateralē sessionē eterni patris. Nō mirum si talia aīalia ad impetū spūs tui uadunt & reuertēt̄ in similitudinē fulguris chorus cantis. Nā sūt quedam aiate effigies tue sacratissime uite q̄ tuus spūs uiuificauit solus de quolibet eorum cōtinue sentit & clamat. Viuo ego iā nō ego uiuit uero in me xp̄us. Nā mobile eorum sicut dicit Dionysius de seraph semper est ad diuina cōtinuum actu tamē etiā superferuidum. His uero proprietates cōueniūt quibus proprium p igneū tuū spiritū est sursū in te ferri: in te eliquari omnes tibi assimilare: nūq̄ sufficit dicere: omnem humorem cōcupiscentie desiccari: omnia tenebrosa clarificare dura emollire cruda decoquere: presūptionem pelleam extensam contrahere frigidam & aqueam mundane conuersionis uitā

in te facere ebulire: & uitalē calorem i eis facere &
fouere: & i tui similitudinem omnia transformare:
non in propria materia sed in aliena luce. O quot
alia sunt que i hoc tuo spirituali igne abscōdisti ti-
mentibus te. Quodlibet etiā horū sanctoꝶ anima
lium ē sex alis alatū iuxta descriptionem Ioānis: q
& ipse fuit unū & pricipale ex istis: & ipsorū typum i
singulari tui dilectiōe & i recubitu delitioso sup tuū
sacratissimum pectus: & in oleato martyrio: & abra
sione capilloꝶ suorū i sancto exilio isule trāquilla-
te & sublimate: cōtemplationis reuelate: & in sapi-
do esu & absconditi māne: & i fine requietionis &
mortis seraphice quasi liber signatus mira tui sa-
pientia tenuit: & mentibus a te illūinatis explicat &
ostēdit. Sed & adhuc sacrarū alaꝶ senarius sic filios
tuos ornat bone iesu: sicut & tu ornatus dignatus
es apparere: ut due ad caput extēdantur: due totum
uellēt corpus descēdentes ad pedes: due ad uolādū
p latera extendant. Quis huiic misticū alaꝶ tuaꝶ
ornatū plene presumat exponere? Dicā paruulus
tuus quod sētio: & quod a prioribus a te illumina
tis accipio. Sed parce qa i cōpleta expositione defi-
cio: & uir pollutus labiis ego sū: & idignus loq de
tanto mysterio. Sed he mistice ale multiformi ex-
positiōe multa figurāt. Nā primo respectu tui sub
limis iesu dei hominis iste ale pfectionē i tuis filiis
istā ostēdūt: ut due que extēdunt ad caput signifi
cent reuerentiā tuorū magnalium: quaꝶ una ala ē
grandis estimatio tui eē. Alia exclusa psumptio p-
scructatiōis temerarie: due que descēdūt ad pedes:
tuoꝶ iudiciorū abyssalis cognitio: & ipsoꝶ timora
ta formido. Due quibus ad uolādum totis ornati
bus extendunt: sunt fides tue redemptiōis: & spes
pmisse beatitudis. Nam tota cōpositio corporis:
& alaꝶ ipsoꝶ charitas ē & ignis. Alie due que uelāt
caput sūt quies pacifica i receptis donis: & exclusa
temeritas psumptiōis de aliis qbus contentant: &
nolūt cognoscere de tua magnificētia plus q̄ reue
lare dignaris: nec ultra data dona psumūt. Due q̄
descēdūt ad pedes: sunt sancta estimatio tuorū iu-
diciorū: & magnifica cōgratulatio beneficioꝶ om
ni exclusa iuidia: qa scrutari nolūt: sed humiliter re-
uereri: nō dubitantes te optimū semp optime fa-
cere. Due quibus uolāt sūt plenum & perfectū ex-
ercitium utriusq; uite scd̄m dona a te data miseri-
corditer: i quo tibi seruiūt fidelit nō deuiantes: nec
supra nec ifra. Felix que sic alare dignaberis. Aliter
ut due prime sint respectu tui: sꝫ aspectus ueritatis
& haustus charitatis. Due respectu pximi: uis illu-
minatiua & uis iflāmatiua. Due respectu sui: inno
centia: iustitia: custodia: & diligētia. Aliter iste ale
ut duas habeāt respectu tui bone iesu: que sunt de-
uota oratio: & idefessa gratiarum actio: iuxta docu
mentū apostoli primo ad Corin. quīto. Qui do-
cet sine itermissiōe orare: & in oībus gratias agere.
Duas respectu proximi: que sūt remissio iniuriarū
& largitio elemosynarū. Duas respectu sui: quibus
uoleat continue ad deum suū: que sunt intētio re-
cta: & actio perfecta. Dicit etiā dilectus tuus Dio-
nysius de angelica hierarchia: q in seraphi primus
binarius alaꝶ significat supnas eorū intelligētias:
& medius medias: & īfimus īfimas: & possunt ac-
cipi pro uisione eoꝶ que sūt tote bone iesu que est
omniū prima: & pro uisione eoꝶ que ad ipm spe-
ctāt que ē media: & pro uisiōe eoꝶ que sunt eis ex-
trinseca: que ē oīum infima. Et dicit Dionysius q
per alas tenētes caput designat ipsorum reuerētia
ad nullatenus pscructādū altiora sua facultate. Per
alas uero tegētes pedes reuerētia ad nō perscrutan-
dū nimis pfunda. Per alas uero medias qbus sem-
per uolabat monstrabat eorū incessabilis & altiuo-
la motio opationū imitatiuaꝶ dei mensurā facul-
tatis sue nō excedētium: nec ab illa deficientiū: hec
inter omnes pie iesu mihi placet expositio: quam
& supra me fecisti ponere substāntialiter: & nūc i di-
ctis filii tui repire licet. Et aliī possit dici multipli-
citer sicut reuelabis cui uoluens: q itellectū das par-
uulis tuis. Nā & p sex alas pōt significari itelligen-
tia sacre scripture cōtinentis opa sex etatū: uel alti-
uola dei dilectio & clarificatio ex ipsis opibus sur-
gens: quā singularit das seraphicis tuis. Tertius
autē ordo alarū seu ualde in altū: & expāsio & uo-
latus amoris appropriat seraphi scd̄m Dionysiū
quia cognitio uolatiua i deū & charitas plene trās-
formatiua in honorē dei: perfectionē sui: & utilita-
tē proximi: isti statui felicissimo conueniūt: quem
apparitiōe seraphica hic cōsecrauit illis. Et hec tria
pfectissime faciūt cognoscēdo & amādo benedi-
ctum iesum tā in se q̄ i omni creato: propter quod
quo ad charitatē descripti sūt igne: ut dictū est su-
pra quo ad cognitionē dicitur a christo: q i circui-
tu & intus plena sūt oculis: qr pspicacit & circūspe-
cte uidet sua interiora & exteriora: & interiora diui-
nitatis iesu: & exteriora assūpte nature. Et similiter
interiora & exteriora ecclesie & sacre scripture: & p-
cauēt hostiles isultus ipioꝶ: & i circuitu ambulātes
& isidias diaboli: q tanq̄ leo circuit querēs quē de-
uoret. Et dicunt requiē non habere die neq; nocte
idest nūq̄ cessare a dei laude: qui ē trinus in psonis
& unus in natura in diuinitate. Et ipe iesus est tri-
nus i natura & unus i psona i nostre redemptiōis
opere. Et nota q sanctis anialibus attribuit illumi-
natus Io. actū indefesum & continuum laudis di-
uine: q est sūma pfectio patrie: quia status iste sera-
phicus q i angelico uiro francisco & in isto sancto
mōte ē ichoatus sublimat animā quātū patit pe-
regrinatio pñtis uite ad imitatoriam contemplatio-
nem: iubilationē: & gratiaꝶ actionē patrie. In qui-
bus anima a suo amore reciproco tota exclusa ab-
sorbet a diuina laude & gratiaꝶ actiōe ut totum su-
um esse & uiuere sit deū laudare & sibi gratias age-
re. Et hoc ē illud quod magister pfectiōis iesus pri-
mū & pricipalit docet petendū ab eterno patre cū
dicit. Sanctificet nomē tuū. De his autē dictū est
in orone dominica. Isti igitur benedicti seraphi-
ci uiri i typo seraphi sic describunt in esaia: in di-

ſpoſitione ornatus quo ad alas ut dictum ē ſupra. Sed & ibi oñdit̃ in eis multiformitas actus: qꝛ ipſi ſeraphi ſunt ſtãtes: qꝛ affixi quieti int̃minabilis eẽ-nitatis: clamãtes: qꝛ acceñſi laude incõprehenſibilis maieſtatis. Sic & tui uiri ſeraphici quos in hoc tuo ſcõ monte formaſti in primo pře p charitatis incẽdiũ ſtant p uictoriã uitioꝝ: uelant per paruipendẽtiã meritoꝝ: oĩa referentes i te xp̃m omnibus oĩa merentem: uolant per contemptũ t̃renoꝝ: plene ſuppeditantes mũdum: clamarit per deſideriũ eternorũ in oĩbus & ex oĩbus te iſtm laudãtes creatorem ſuũ: & per te hominẽ aſcendentes ad te deum laudantes gloriã trinitatis i ſe: & refuſã in tuã aſſũptam naturã modo ieſtimabili omni mẽti. His modis ē allata tua ſciſſima & ſeraphica regula: quã hic plantaſti: fundaſti: & confirmaſti in mõte hereditatis tue: & omnes obſeruatores ſic facit p̃ alis ornatos: & multiformitate actuũ uirtuoſos. Nam duas glorias predictas ſupra libro: capl'o beatiſſime trinitatis i ſe tibi aſſũptas hõi pleniſſime cõmunicate p te & pro omni creato facit ſuos pfeſſores guſtare: & a tanta magnificentia i paruitatẽ propriam reſilire: & a ſe deficere. Vnde & ſunt cõtenti de illo ſolo: quod i te & p te eſt eis communicatũ de gloria pdicta trinitatis btẽ: & ẽ ſua btitudo te btm eſſe: & ſua cognitio te oĩa ſcire: & ſua pfectio te in nullo poſſe deficere: nã i te: & nõ i ſe ſubſiſtũt. Et he due ale quas hec ſcã regula portat i te capite ſuo ihu: q̃ i ea notat̃ in altiſſima pauptate cũ dicit. Hec ē illa celſitudo altiſſime pauptatis &c. Quod autẽ hec pauptatis celſitudo duas alas p̃dictas contineat: meminimi me ſupra oñdiſſe in capitulo de tuo deſerto bone ieſu. Alie due q̃ extendũt̃ i latũ & ornãt dextrã & ſiniſtrã in utraq; uelantes & ptegẽtes: ſũt pfectio duplicis uite actiue & cõtemplatiue: in quibus ſũme pficit hec tua ſciſſima regula. Nã p ſiniſtra ala actiue dicit: frẽs qbus dedit dñs grãm labotadi laborẽt &c. Pro alia ala attẽdãt q ſup oĩa deſiderare debẽt hẽre ſpũm dei &c. Sic bone ieſu pfectos ſe pfeſſores p geminã alam predictã reddit etiã alatos & pfectos reſpectu filioꝝ tuoꝝ qui uiuũt i mũdo quaſi duabus alis deſcẽdentibus ad pedes: quaꝝ prima ẽ edificatio uite. ſecũda illuminatio doctrĩe. Pro p̃ma dicit. Moneo quoq; & exhortor eoſdẽ frẽs meos: ut qñ uadũt p mũdũ non litigẽt &c. Pro ſecũda dicit. In predicatiõe quã faciũt ſint examinata & caſta &c. Sed qꝛ int̃ alias dignatus eſ bone ieſu oñdere crucifixã effigiem: ideo i hoc docuiſti ſcãm regulam tuã ſuos perficere profeſſores: dũ ad perferẽdas perſecutiões: & inimicos uiſceraliẽ diligẽdos: efficacit̃ iducit dicens: & hẽre patiẽtiam i infirmitate: & ita diligere eos q nos perſecũt̃ & rephendũt & arguũt &c. O q̃ bene ſtigmatizaſti & alaſti hanc ſacratiſſimam regulã: quã ſeraphicus pat̃. F. in pelle ſue conuerſationis portabat deſcriptã: & p tuã munitã: ac p hoc idubitabilem & autẽticã. Alit̃ hec tua regula trip'ici binario ornata alat: dũ i triplici p̃ncipali uoto gemina uolat ala. Nã alie regu'e q̃ſi uidẽt̃ ordiate ad pficiendũ pp̃ũ ſolũ ſubiectũ: unde dicũt̃ mõachales quaſi unius cuſtodes. Hec uero ē euãgelica que facit uirũ perfectum. Huius pfectio eſt poſt ppriã pfectionẽ ſimilẽ in aliis generare: q̃ ſecũda ala ſibi addit̃ ex eo q toti ordinaſti ipſam ad predicationẽ mũdi & eius conuerſionem. Paupertas itaq; ipſius ē alata: dum oĩa ſua diſtribuit: & p exemplũ & per uerbũ predicatiõis ad diſtribuendũ alios inducit. Caſtitas ē alata: dũ & in ſe ē mũdiſſima: & per conuerſationẽ cũ imundis uerbo & exẽplo in eis mundicia parit.

Obediẽtia eſt alata dũ nõ ſolũ obedit ad perfectionẽ ſui agendo & cõtẽplando: ſed etiã ad cõuerſionẽ pximi predicãdo: pegrinãdo & diſcurrẽdo. Hec ē illa bñdicta mulier amicta ſole ſub cuius pedibus ſtat defectibiliũ tpãliũ luna: cuius ptus ē filius maſculus uir pfectus q rapit̃ ad deũ: & ad thronum eius. Contra hãc ſurgit draco terrimus cũ capitibus & cornibus ſuis a quo ſe plene defẽdit hec ſcã mulier tua ſpõſa: dũ in quolibet uotoꝝ ſuorũ dãt̃ due ſibi ale p̃dicte aqle magne: ſicut dr̃ i apoc. xii. O uertit̃ in luctũ cithara mea: nã oẽs ale p̃dicte uident̃ auelli: dũ & i ſeipis huius pfeſſores deficiunt: & mũdũ mala exẽplantate corrũpũt. Nã & in multis obliquat̃ intẽio & puertit̃ actio: pſtrepunt litigioſe cauſe: paupibus rapiũt̃ elemoſyne: tepeſcit oĩo: & p giaꝝ actiõe ſurgit igratitudo: pauptas fit opulẽta: ac p hoc caſtitas maculata: obediẽtia proterua: p̃dicatio uana: iutilis & q̃ſtuaria. Cõgruit huic fletui illud Dan. vii. Aſpiciebã donec auulſe ſunt ale eius & ſublata ē de t̃ra. Sed pditis alis ſeraphicis utinã non inſererent̃ ale in locis prioꝝ ſpũum malignoꝝ. de qbus dr̃ Apoc. ix. de malis locuſtis q̃ exierunt de puteo abyſſi. Vox alaꝝ eaꝝ ſicut uox curruum & equoꝝ multoꝝ currẽtiũ ad bellũ. Talium alaꝝ uox eſt ſicut

Currium q̃tum ad iactantiã faſtuoſitatis
Equoꝝ q̃tum ad laſciuiam uoluptatis
Multoꝝ q̃tum ad imoderantiã cupiditatis
Currentiũ q̃tum ad iconſtantiam prauitatis
Ad bellũ q̃tũ ad inuidiã ſeueritatis & interne diſſẽſionis & iniquitatis.

Tali male ale dr̃ Hiere. ii. In alis tuis iuentus ē ſanguis aĩaꝝ paupeꝝ & inocentiũ. Sed redeamus ad ſeraphicũ uiꝝ. F. ſic appitione ſeraphica ihu cõſignatũ: & uideamus quõ iſte bñdictus eſt ãgelus ſexti ſtatus. Nã cõuenit ſibi & eius pli in hac ſua ſignatiõe qd̃ ſcribit Io. Apoc. iii. anglo filadephie: filadelphia aũt itepretat̃ ſaluans adheſionẽ dñi. O q̃ pprie eſt iſta ſcã religio: & iſtius religiõis ſanctiſſimus pat̃ iſta filadelphia & eius angelus. Nam hic ſaluat̃ hereditas uite xp̃i & plena adheſio crucis ſue. Optime ſibi cõuenĩũt omnia q̃ illi dicunt̃ angelo: q̃ omnia nõ uacat exponere. Sed accipiamus triumphalem uictoriam eius. Qui uicerit inquit faciã eũ colũnam in tẽplo dei mei: & foras non egredietur amplius: & ſcribam ſup eũ nomen dei mei. & nomẽ ciuitatis dei noue hieruſalem que deſcen-

dit de celo a deo meo & nomē meū nouū. Quod
hic & alibi iesus dicit dei mei: uel aliquid simile nō
dicit nisi ratione sue humanitatis tantū secundum
quā est subiectus patri & sue psone & spūi sancto:
tanq̄ deo suo: uerissimus eius cultor: p premio au
tē huius uictorie sciens q̄ uincēs ē.f. de quo cantat
q̄ uincit mūdū & uictū se uicto, uictor idytus. Nō
autē q̄ h̄ sibi pmittit illud qd̄ pprie spectat ad hūc
terniū mūdi statū p abundantissimū spūs sancti illu
xū. fructuosū ingressū in xp̄m: qr in isto ingressu
& mēs intrat in deū hoīnē iesū: & deus hō & eius
uita intrat in ip̄m. Ideo h̄ duo tangit. Primū sub fi
gura colūne intrantis tēplū: Secūdū per ea que scri
buntur super ip̄m: ut tēplū sit immēsa scitas diuini
esse intra quā introducitur mēs infirma stabilitiōe
in contēplatiua erectiōe in totius diuini cultus sup
portatiōe p sustinētiā īfirmoꝝ ipfectionis totūdita
te: uel quadratura uirtutū. Taliter ītrat mēs seraphi
ca in deū modū colūne firme recte sustinētis tectū
& coīter est rotonda uel quadra & intra tēpli ambi
tū inclusa. Si uero p tēplū intelligatur materialis ec
clesia: sic colūne tēplū sustētant & ornant & in me
dio stant. Et hoc modo stat.f. & quilibet eius filius
in religione sancta & in dei ecclesia. Sicut & in cele
sti curia suo modo stant. Nam superiores ordines
sūt sustentatiui inferioꝝ: spoꝝ q̄ hūilis simplicitas
& simplex spūalitas se hēt ad inferiores q̄ sunt mi-
nus uniti & magis dispersi: sicut centrū ad spherā:
aut sicut spūs ad corpus. Et hoc ostendit typus tē-
pli occupantis maius spatiū q̄ colūna: ut sicut ī pri
mis apl'is fuit ecclesie fundatio in fide. Sic ī istis fit
erectio ecclesie & sustentatio alte & finalis cōtēpla
tionis & pfectionis ip̄ius: pp qd̄ sibi dicitur: q̄ fo
ras nō egredietur amplius: nō solū quātū ad exitū
apostasie: sed quātū ad distractionē cuiusq̄ occupa
tionis terrene: in quo includitur amor paupertatis
altissime a quo nullo modo uult exire. Quo ad ea
que scribunt' sup ip̄m. Scias q̄ ī tali mente tria scri-
buntur: p̄mo excessiua uisio & dulcis cōtēplatio di
uinitatis triū personaꝝ & beatifice glorie qua se in
uicem fruūt'. Et hoc notat' per hoc q̄ dicit'. Scribā
super illum nomē dei mei. Nam sic intrat dei gl'ia
in animā: ut in hoc sūme beata sit: q̄ de dei beatitu
dine sūme letat'. Secundū qd̄ inscribitur est totius
ciuitatis dei & collegii sanctoꝝ: siue in uia: siue ī pa
tria pfecta connnectio: quasi in hoc consistit: q̄ talis
anima in omnibus plene possidet ea & q̄ sūt oīm
sentit sua tanto iocundius q̄ propria: quanto in il-
lis indignitatem non respicit: sed se semper sentit ī
dignam: & bonorum omniū uastatricē: huiusmoi
autem ciuitatis dicitur descendere de celo a deo: qr
tota oritur sanctorum letitia ab īmensitate dei desi
gnata per celum: sic tamen q̄ infinitum est inferior
deo. Aliter etiam descendit de celo per hūilitatē nō
solū sub deo sed etiā in suo proprio celesti loco re-
putans se indignam ac per hoc de ipso descendens

Pro ut autem hic ponit' reformatio sexti status
per hierusalem nouam significatur pacifica contē-
platio dei & reformatio mundi per plenum mūdi
cōtemptum que dicitur noua qr nouo dono a deo
facta. Et hoc singulariter supra.f. & uiros ei similes
dicitur inscribi: quia tota in eis habet initiatū: funda
ri: sustentari. Tertium quod inscribitur est contē
platio xp̄i secundum q̄ homo: & ut redemptor: &
ut mediator est. Et hoc notatur per hoc q̄ dicit. Et
nomen meum nouum. Dicit autem nouum: quia
unio sue hūanitatis ī diuina persona: & illud qd̄ in
eo factum est: & per eum est illud in quo cōsistit to
ta renouatio electorum. Et attende q̄ ideo ultimo
ponit nomen suum: ut ostendat perfectum contē-
plationis modum: qui est a deo descendere ī ciuita
tem sanctorum: & in xp̄m iesum redire: & ibi quie-
scere per dulcem amplexū: ut sic fiat circulus glorio
sus a deo per sanctos in deum hominem sanctum
sanctorum. Vide autem quomodo isti statui datur
singularis clarificatio notitie dei & totius ciuitatis
sue: & singularis ingressus & notitia in opus redem
ptionis nostre: & in xp̄m iesum. Super hunc autem
benedictum franciscum est scriptum nomen dei pa
tris: dū factus est pater spiritualis religionis mūdi.
Nomē uero noue hierusalem sibi inscriptum est: xū
per suauitatem amoris est eius mēs digna facta ut
uocetur xp̄i sponsa & mater pia & matris genite p
lis iesu. Nomen uero christi iesu nouum sibi in scri
bitur: cum crucifixi effigies non solum eius mente
sed in corpore figuratur: ut sic antonomasice intra
omnia christi membra christus uocatur: portans in
ter illos primatum. De quibus dicitur. Nolite tan
gere christos meos. Vide autem q̄ ordinate tan
guntur illa que eidem patri fuerunt ī hoc sacro mō
te collata: quorum: primum est perfecta mundi &
sui uictoria. Secundum est contemplationis iocun
de & alte & stabilis fundamentalis inciatio. Tertiū
est multiplicande prolis perfecte promissio. Quar
tum est perfecta uulnerū christi & sui nominis cru
cifixi impressio: pro primo dicit. Qui uicerit. Nam
in isto loco austero solitario ieiunans & orans ple-
ne se ipsum uicit & mundum. Pro secundo dicit fa
ciam illum colūnam ī templo dei mei & foras nō
egredietur: & scribam super illum nomen dei mei
quia super firmissimam petram etiam ad litterā ip̄e
.f. uona templi dei colūna fuit in hoc in isto sacro
monte corporaliter positus: & ī sublimi illa appari
one christi de notitia dei singulariter illustratus: &
in statu gratie & paupertatis unitiue eternaliter con
firmatus. Vnde dicitur q̄ lectabatur in gratioso as-
pectu quo a christo sub specie seraph cernebat se cō
spici. Addens q̄ is qui sibi appuerat aliqua dixerat
q̄ nulli dum uiueret apiret. Certe talia fuerunt de-
magnalibus diuinoꝝ qd̄ nō plene sufficiūt huma
ne aures audire. Pro.iii.dr̄. Et nomē ciuitatis &c. qr
tunc fuit sibi pmissum q̄ ordo suus usq̄ ad finem
mūdi duraret: & sibi reuelata est & sue regl'e mors
& resurrectio. Et audiui unū stupendū qd̄ cū nul-
la temeritate assero: sed deuote deuotis recito. Au-
diui aūt a scō uiro fratre Corado & a pluribus aliis

fidedignis: ꝙ btūs Franciscus post suam glorificationem in celis reuelauit sancto fratri leoni: & aliquibus aliis reuelatum dicitur: ꝙ i hac apparitione christus predixit Francisco tribulationes sui status & ecclesie: & condēnationē & corruptionē sue regule: & tantam confusionē mentium spiritualium uirorū: & filiorum suoꝝ propter uniuersalem impugnationem istius regule: ꝙ ad eorum confortationem & illuminationem ipsum resuscitaret pussimus iesus in corpore glorioso: & ipm faceret pdictis paruulis suis uisibilit̄ apparere. Quid de hoc erit potest expectari deuote: sed non asseri temerarie: tamen deuotiōi multū ratio suffragatur: ut sicut Franciscus fuit singulariter similis xpo ihu similitudine passionis: sic sit etiam sibi cōformis pre aliis anticipatione resurrectionis: & maxime ad confortandam fidē & ueritatem de euāgelica uita: quā uolut renouare in Francisco que eisdē modis patitur a carnali ecclesia: sicut infra patebit: a qbus synagoga passa est xpi psona: ac p hoc i .F. resurgente reluit gat. Pro quo aūt contineť in auctoritate prefata Apoc. nomen meū nouū. Na iscriptio nois ihu: cuius cognomē est crucifixus est ipressio noua & inaudita uulneꝝ i .F. carne uiua: p qua ipressione cōcludit̄ i legēda. Disparēs uisio mirabilē i corde ipius reliq̄t ardorē: sed & i carne nō minus mirabilem signoꝝ ipressit effigiē &c. Si quis uelit subtilit̄ textum Apoc. ispicere. mirabilis & desiderabilis iscriptio & ipressio bñdci ihu promittiť uiri seraphicis ptū status mūdi & eccl'ie sexti. Nā sexto angelo ut nūc audistis mira fit iscriptio i sexti sig · aculi aptione. Ascēdit angelus hns signū dei uiui. In cātu sexte tube appet angelus q̄si i similitudiē xpi · q librū hēt aptū. In q̄rta uisiōe Apoc. p sexto statu & sci illius tpis dicit ꝙ uidit supra montē syon agnū stantem: & cū eo . cxliiii. milia hñtes nomen ēius: & nomen pr̄is eius scriptū in frontibus suis. Et qr ut ex toto isto libello patet figura & pfectio xpi ihu i altissima pauptate & extrema cōsistit: ideo sextus angelus phialā iracūdie dei i flumē magnum eufratem effudit: p quē tpalium abundantia itelligiť: qr in hoc est ira illius sexti status: & i hoc sentit dei iracūdiā ꝙ pauptas euāgelica fermētať: quā m̄ p tres spūs imundos i modū ranaꝝ pcipit ipugnari: quos nūc non uacat exponere. Postremo i sexta uisione introducūť hii sancti: ut nuptiali cōnubio q̄si electissima spōsa ihu sibi cōiūcti: & amplexibus stringi: & facie ad faciē figurari: osculātes spōsū: ab eo recipiētes fecūditatē spūs sci. Nā hoc significat tāta iubilario illius iocūdissimi all'a p nuptiis agni & uxore eius: cuius nuptialis fecūditatis & oīum pdictoꝝ precessit ichoata pfectio i aia. F. cuius calor ab āplexu seraph corpus. F. apuit i quinq; locis: ut plene spōsa sit apta fecūditati spōsi: tā i gressu affectuū: q̄ in māibus opū: & q̄maxime i trāsformatione cordialissima oīum intimoꝝ i aptione lateris figurata. Felix hic mōs scūs: quē tāto puilegio altissimus ihs dignatus ē isignire. Vere mōs dei mons píguis: & mōs libani puritatis: mōs syon speculatiōis diuíoꝝ: & mons pfectionis legis q̄si sinai: in quo non . n. mādatū sufficiētie. sed cōsiliū superogatiōis pfcē feliciori igne icendiť & scificať. Ibi ardet rubus: & nō cōburiť spina: qr in illa lege ardet cōcupia: & nō remittūť pccā. Et hoc reuelauit dñs moysi. Hic ardet appens ihs: & cōsumit cōcupiam & purgauit oīs pcci scoriā in . F. & icēdit seraphicā regulā patā ad pfcōis semitā toti mundo. Hic est mons tēpli dei mons moria: i quo pacificus nr̄ uerus Salomō ihs templū edificat: non de lapidibus ferro quadratis et politis: sed dei xp̄i clauis: lāceat & spinis q̄dratis & sculptis in uiris plenarie mūdo crucifixis: & p abyssum nihilitatis ꝑprie supra immobile fūdamētū passiōis sue fundatis: & cemēto charitatis seraphice idiuisibilit̄ coniūctis. Vere uocabiť mōs iste mōs tēpli domini · mōs sanctificatus & terribilis apparebit locus iste demonibus: & per carnalem sensum impugnatoribus euangelici status: uiens uero imitatoribus crucifixi: & successoribus Francisci semper apparebit deus esse secum i loco isto: & in his que hic facta sunt erit domus dei & porta celi.

Iesus normam constituens Ca.v.

Vangelicam uitā perfectio totius nostre creature ihs in se: & i sua dulcissima matre tanq in montibus sanctis & i mobilibus fundamentis i omnimoda perfectione locauit: dū uirgo natus de uirgie ipa cum sua sanctissima matre in extrema paupertate: in profundissima humilitare legi humilit̄ obedientes: & eterno patri usq; ad durum supplicium crucis in perfecta operatione uirtutū & diuinorum continua contemplatione: indiuisibili coniunctione uixerūt diligentes inimicos: & solum pro salute inimicorum totam suam uitam exponentes et tendentes in mortem. Nam nil ū amicū habuit nisi quem inimici dilectione puenit. In christo ergo iesu et in sua sācitissima matre euangelice perfectionis fundatur regula: et hāc suam perfectionem analogice in apostolos transfudit: et eis seruandā imposuit. Ideirco non solum euangelica quia in christo et a christo instituta: sed etiam dicitur apostolica regula: quia a christo iesu apostolis imposita et ab ipsis usq; ad mortē seruata: hec in ecclesia non fuit per apostolos transfusa ut dictum est supra: nec eā habebat ecclesia quā do ipam benedictus iesus in . F. renouare incepit. Quod ex hoc liquet aperte: quia sicut i tertio capitulo legende dicitur dum uitam euangelicam sibi a domino papa Franciscus peteret confirmari: tiuum aliquid & supra uires humanas arduum cardinalibus aliquibus uidebatur quod exsufflatum est quia hoc erat ihu christi euāgelium blasphemare. Patet igitur ꝙ fundamentum euāgelice & apostolice regule in ecclesia quātum ad renouationem ipsius fecit iesus de Francisco. Quod h̄ sit ead

quã apl'is iposuit: patet ex pmo motiuo. ex pgressu medio: & ex cõformatiõis ultio: & obseruatione f. i facto & explicatiõe sue intẽtionis nõ semel: sed plunes uerbo expresso. Nam motuũ fuit auditus euangelii dũ missã audiret de apostolis cũ lectũ est euãgeliũ in quo discipulis ad predicandũ mittẽdis formã inbuit euãgelicã in muẽdo: ne uidelicet possideant aurum uel argentũ: nec i zonis peccuniã nec peram in uia: nec duas tunicas hẽant nec deferant calciamenta: nec uirgam. Continuo eni. f. feruore cordis omnẽ sollicitudinẽ apposuit qualit audita perficeret & se in apostolice regule transformauit rectitudinem. Et qr spũalis hitus in euangelio apostolis non iponitur: sed uniuersaliter eis dicitur q tollant xpi crucem. Idcirco. f. per crucifixi doctrinam habitum in modicũ crucis formauit: ut crucifixa mens sub crucifixi tũica militaret. Promotiuũ huius regule fuit apertio libri euãgelici p inspirationem spũs sancti: in cuius trina apertiõe perfecta expropriatio & pfecta sui abnegatio & uite carnalis crucifixio & iesu sequela pfecta occurrunt: hec ait uir sanctus est uita & regula nostra omniũq qui nostre uoluerit societati cõiũgi. Inter pmotiuã etiã & nostri intẽti pbatiua est illud: qd' eodẽ. iii. c. legẽdũ cõtinet q. s. famulus xpi. f. scripsit sibi & fratribus suis simplicibus uerbis formulã uite in quo sancti euangelii obseruantia p fundamento idissolubiliter collocata: pauca q̃dã alia iseruit: q̃ ad uniformẽ uiuendi modũ necessaria uidebantur: q etiã plenitudinẽ obseruãtie euangelii peteret sibi p regula cõfirmari a papa hoc ostendit ibidem formido repugnantiũ pp talis status arduã nouitatẽ: & inexperiẽtiã in temporalibus pteritis in ecclesia. Ostendit etiã illuminata allegatio uenerandi uiri domini Ioãnis de sãcto paulo episcopi Sabiñ dũ dicit cũ petat hic paup cõfirmari sibi formã euangelice uite &c. Oñdit etiam hoc cõtinentia formule illius tũc cõposite quã ego legi & hẽbã in manu quando ista scripsi in qua multitudo euangelicorũ consiliorũ continetur & habet duplũ uel triplũ de littera: licet nihil plus hẽat in sẽtẽtia q̃ hec sacta regula quã nũc hẽmus q̃ postea fuit p spiritũ sãctũ scripta & diuino celitus dato testimonio: & papali munimine cõfirmata. Cõfirmatiuũ & ultimũ huius regule fuit ipius ad cõpendiosa uerba reductio celica testificatio & papalis confirmatio. Pro pmo dicitur. iiii. c. legende: q post multum pfectũ ordinis modico. s. tempore ante ipressionem sacrorũ stigmatũ fuit dei reuelatione cõmonitus in uisione de micis panũ & hostia confecta: & i lepra que sequebatur & digne sumẽtibus. Cũq nõ intelligeret mysteriũ uisionis: uigil in oratione psistens audiuit uocem de celo dicentem sibi. f. mice preterite noctis uerba euangelica sunt hostia regula: lepra iniquitas. O q̃ dolorose uidemus hanc uisionẽ uerificatã. Sed de hac lepra satis dictũ ẽ supra & infra dicetur si tñ de ea satis dici potest: hanc igitur uisionem secutus est in montem quẽdam iuxta reate: ubi dicitur fons colũbe cum duobus uiris uirtutis & sanctis: frate rufino & fratre leone spũ scõ ducẽte cõscendit: ut & nomen loci emanationi spiritus sancti congruit: quia & ibi regula in qua initiatur tertius status mundi qui spiritui sancto attribuitur: de spiritus sancti fonte processit: ubi pane tãtũ & aqua contentus ieiunans scribi fecit regulã: secũdum quod sibi spiritus sanctus reuelauit: quam uicarius suus traditam sibi seruandam perdidit postq̃ de monte sanctus conscendit. Sed iterato uir sanctus ad locũ solitudinis rediit: & ieiunãs orãs & flens eã instar prioris reparauit: qr & pmã & secundã ac si ex ore dei uerba susciperet spũ sancto flante conscripsit. Hec est illa que hodie p totũ p summũ põtificem confirmata destruit. In hac in principio continetur p fundamẽto idissolubili regula & uita minorũ fratrum: hec est dñi nostri iesu xpi sanctũ euangeliũ obseruare & in fine cõcluditur tãq cõfirmata pfcõ. f. paupertatem & hũilitatẽ & scm euãgelium dei qd' firmiter pmisimus obseruemus: p qd' patet q intentio fuit beati. f. ad illa eadẽ se obligare & ordinẽ suũ totũ: ad q̃ cognoscere poterat xpm apostolos obligasse. Et ut expediã me de quarto & quĩto sic semper. f. & eius pmi socii uiri pfecti seruauerunt de facto. Sic se intelligere & intellexisse qñcũq occurrebat loquẽdi materia exprimebat efficacissio uerbo. Sicut in uerbis sancti fratris leonis suprascriptis cõtinet' expresse. Et qui de hoc dubitat: asperu in plano: curuũ in recto: ambiguũ in certo satagit iuenire. Absit autẽ q in tali pmissione aliquid cõtineatur piculi: qr omniũ nostrorũ piculorũ exsufflator iesus nihil piculosũ cõsuluit uel mandauit. Et pfessio sancti euãgelii & eius obseruãtia non aliter intelligit' q̃ tradita reperitur a xpo: & apostolis iposita: uidelicet consilia ut consilia: & precepta ut precepta seruentur. Et quicquid sub precepto apl'is est ipositum: trausgredi est mortale: & non aliter. Et qr de hoc posset esse uana sententia. Ideo sapiens iesus & spũs scũs hec clarificans posuit mundissimã puritatẽ extremã paupertatem: obediẽtiam plenissimã & abnegationem sui perfectam: tãq totius euãgelice perfectionis fũdamẽta sub uoto stabili & firmo omnia alia in quibus uerbum precepti uel equipollens non exprimitur sub consiliis continẽtur: siue in regula: siue in euãgeliis conscribantur. Nã sicut bene dicunt i hoc tam summi pontifices q̃ doctores ad nullum aliud consiliũ sub uoto obligatorio ad mortale se obligant euangelice regule pfessores nisi sub tali uinculo in regula sit expressũ. Sed & ego non recordor nec scio q aliquod perfectionis consilium sit impositum apostolis sub pcepto: extra illa que in regula cotinẽtur. Ceca certe multũ est & impia illa opinio q̃ dicit q pmittentes aliquã regulam uel sanctum euangeliũ obseruare obligamur sub uinculo mortalis peccati ita si transgrediũt ea q̃ ibi sunt per modũ consilii: sicut ea q̃ ibi sunt sub uerbo pcepti. Sed nec aliter xps intendit nisi ut cõsilia sint ut cõsilia: nec alit' apl'i seruauerũt: nã xpus cõsuluit apostolis oẽ ueniale uitare. Sicut & qlibet

sapiēs cōsuleret: maxie cū dicit Mat.v. Estote ergo pfecti sicut & pr̄ ur̄ celestis pfectus ē: quod magis secundum debitam anologiam potuerūt in desiderio habere apostoli q̄ in facto. Nā & Iacobus dicit.iii.c. In multis offendimus omnes. A quo se non excludit et Io. Si dixerimus peccatum nos nō habere mendacē facimus deum. Et apostolus ad Gal'.ii. dicit: ꝙ petrus reprehēsibilis erat. Vbi Aug. dicit expresse ꝙ peccauit uenialiter. Ex quo certū est ꝙ consiliū erat pretermissum: tamē insanus est uel q ista apl'o iputet ad mortale peccatū: uel qui dicat eos non fuisse obligatos ad seruandū sanctum euāgelium. Hic igitur nec alibi i toto hoc libro nihil intendo dicere contra papalem sentē iā: sed p: nam ipe excōmunicat supradictos errores. Quo ad testimoniū celicum quod ista regula habuit a domino ihu christo: audi lector & recōde in penetralibus cordis tui. Nam quod sequit' a sācto fratre Conrado predicto & uiua uoce audiuit a sācto fratre leone qui presens erat: & regulā scripsit. Et hoc ipm in quibusdā rotulis manu sua cōscriptis: quos cōmendauit in mōasterio sancte Clare custodiendos ad futurorū memoriā dicitur cōtineri. In illis autem multa scripsit sicut ex ore patris audierat: in factis suis uiderat. in quibus magnalia continentur de stupēdis sancti: & de futura corruptiōe regule: & de futura renouatione ipsius: & de magnaliis circa regule institutionem & renouationē a deo: & de intentiōe beati Francisci super obseruātiam regule: sicut ipe illam eandem intētionem dicebat se accepisse a christo: que idustria frater Bonauentura omisit: & noluit in legēda publice scribeř: maxime quia aliqua erāt ibi in qbus etiā ex tunc deuiatio regule publice mōstrabat': & nolebat fratres ante tēpus extraneis infamare. Claret autē ꝙ multo melius fuisset ea scribere: quia nō tanta postea forsitan fuisset secuta ruina: maxime istud quod sequit' iam ex tunc non seruabat': cū multo dolore audiui i los rotulos fuisse distractos: & forsitan perditos: maxime quosdam ex eis. Narrauit autē & scripsit sic sāctus frater leo: ꝙ ipo cū beato Francisco ieiunante in mōte pro regula conscribenda: spiritus diaboli qui a pricipio contra hanc sacratissimā regulam offendicula excitauit: timore humano cōmouit multitudinem ministrorū & aliorū qui reputabant' difficilem cōuenire reatē: qui accedētes ad fratrem Heliam sibi dixerūt: ꝙ ex parte ipoꝝ ascenderet ad uirū sanctū: & diceret sibi uerba que ista scribent'. Cūq; ille dixisset nequaq̄ audere accedere: quia timeret a sancto dira maledictiōe feriri: maxime quia nūq̄ aliquid cū tanto spiritu fecit: cū quanto nūc istam regulam facit conscribi. Multis hincinde dictis finaliter conuenerūt ꝙ simul pergeret ipe cū eis. Quia uero semper erat de icrepatiōe sancti timidus: deo disponente uoluit cū illis fratribus mōtē ascendeř: sed una cū eis p uallē profundam eni sācti cela eminebat in altū subtus ipam cellā adueuit. Disposuerat autem timore & reuerentia pteritus trina uice sanctum uocare ex nomie ipo uero non respondēte retrorsum redire. In primo autē clamore quo clamauit .F. stati admiratus uir factus e cela foris exiit ad rupis preruptū: uidensq; tantā multitudinē fratrū simul cū illo in uale cōsistere admiratus q̄d q̄reret requisiuit. Cui ille helias ex oīum psōa alta uoce rn̄dit. Isti sūt ministri & discreti frēs italie: q cognoscētes tui rigorē spūs: & audientes ꝙ nouā conscribi facis regulā tibi denūciant p se & pro aliis ꝙ nolunt ꝙ aliquid facias scribi quod eos obliget: nisi man. festauens eis. Audiēs hec uir scūs eiulatu magno uocē leuauit ad celū dicēs. Fortissime dñe audis quid isti iā dicunt? Tūc pnssimus ihs cōpassus angustiis sci: & confirmationē plenā uolens facere future generatiōi: lamauit alta uoce de celo: ita ꝙ per uallē & montē intellecta fuit & audita uox clara dicēs. Fran. ego sum ihs q tibi loquor de celo Regula p me est fcā: & tu nihil ibi posuisti de tuo. Ego cognosco adiutoriū quod dare uolo: & fragilitatē natue: & istis pensatis scio ꝙ regula ualde bene pōt seruari: & ideo sicut scripta ē: uolo ꝙ seruet' ad lrām sine aliqua glosa: & qui nolunt rece 'āt' q i ea nihil uolo mutari. Audito tonitruo uocis xpi: exultauit uir sanctus i spū: & frībus dixit q astabāt in ualle. Audistis bñdictū ihm fratres mei: uultis ꝙ faciā itere uobis dici. Videtis apte ꝙ regula est dñi nostri ihu xpi nō mea: & ꝙ ipe quicquid ē ibi posuit. Tremefacti frēs percutiētes pectora: capita submittūt: & ueniā petūt: & bñ 'ictione recepta ad ppria reuertunt'. Hec testat' ille scūs frat' leo q p̄sens fuit ad omnia: & dñm ihm christum loquentē audiuit. Quis ergo de cetō erit incredulus. Nō ergo de cetō obduremus corda nr̄a i regule obseruātia: qr in persona illoꝝ oibus de celo locutus est iesus dans testimoniū regule sancte & apostolice. Et in signū ꝙ hec est apostolica regula: ipam i.xii. distinxit capitula: quasi i.xii. fūdamenta apostolica: & in.xii. portas p q̄s itrat' i euāgelica uita tanq̄ noua hier'm q̄ descēdit a deo d' celo: i qbus portis scripta sūt noīa.xii apl'oꝝ & agni: nec dubiū ꝙ fluuius aq̄ uiue pcedit de sede dei & agni i mediū platee eius: qr influxus spūs sci abūde diffundit' in latitudine charitatis: p quā sola euāgelica regl'a constat' assumit': utilit' pmittit': & iuiolabilit' obseruat'. Et quia ut ex p̄dcis pater i tractatu paupatis a ihu & apl'is obseruata ē paupertas extrema: nō solū i hitu ex p̄atiōis in'no sed insignis paupis usus exterius declaratibus eā. Ideirco utrūq; i hac sacratissima regula cōtinet' sicut efficacit' zelator paupatis & huius regl'e pfessor. & ualde solēnis clericus frat' Hugo de digna i bello quē cōpegit & nominauit de finibus paupatatis iuxta uotū minoꝝ: ubi apte cōcludit ꝙ sicut nihil hēt quo ad diuinū sub celo ppriū: ita ex pfessiōis uoto debet seruare paupertatis isigne quo ad strictū & pupē usum. Et i fi e cōcludit: ꝙ hoc ē huius scē religiōis ppriū i uniuersis & singulis ꝙ nihil i his q̄ transeūt pōt habere propriū. Nihil. ii. eis magis improprium q̄ proprium: & nihil

magis propriū q̄ hoc ipsum qd' nihil ē possideat
ī propriū amō & usq̄ ī sempiternum. Et ad probā
dum pauperē usum includi intra huius ꝓfessionis
uotum aliqua de suis uerbis inmisero. Dicit q̄ ois
religio & quelibet pars religionis habet īsigne su
um quo ueraciter se dicit a cuius insignis excessu ꝑ
tenso externus mēsurat' interioris religionis & eius
cuiuslibet partis excessus. Interior quidē religio in
ip̄ interius consistit uoluntate: exterior uero quod
insigne dicitur interioris foris in ip̄a spē & cū nolu
mus mēsurare quātalibet sit uel esse debeat īterior
ad exteriorem cōfugimus: & ex illius altitudinē in
terioris altitudinē mēsuramus. Alioquin cū pauper
tatē nostrā ceterorū cōferimus paupertati falso recur
rimus ad nostrā exteriorē: quatenus ex nostre exce
ssu exterioris ad eorū exteriorē inferamus: q̄tus sit aut
esse debeat excessus nostre interioris ad eorū interiorē.
Et sicut tunc est uerbum uerū: qn̄ qd' est in dicente
est in uerbo. Ita quoq̄ est uerū signū qn̄ qd' est in si
gnato est in signo: alioqn uerbū & signū utrunq̄
mēdax & falsū. Cū igitur exterior paupertas signum
sit & uerbū interioris esse debet interius in re: q̄d're
fulget foris ī spē: alioqn uero nō est hec adequatio
aut opa ꝑ temporibus nō prestat': & sic nō ē religio: sed
potius hypocrisis & superstitio uel maiesta trans
gressio. Habet igitur paupertas extrema que ī interio
ri ꝑfectione cōsistit suū uerū insigne ꝑ quod exte
rius se dicit qd' quidē est facultate suppetēte de ne
cessitate ꝑfectionis interne. Ita q̄ sub eadē ꝓmissi
one cadit interior ꝑfectio & suū īsigne unde & di
cit idē doctor sic. Extrema paupertas ē q̄ status alicu
ius uniuersos & singulos equaliter includēs: & rerū
oīm ꝓprietatē excludens insignibus ipsam in ultio
declaratibus decora ē. Paupertas itaq̄ minorū: paup
tas extrema est: eo q̄ his conditionibus oīo dotata
est. Hec enim pariter uniuersos & singulos icludit:
ut liquet ex ip̄a summi pōtificis cōsulatiōe. Dicimus
inquit q̄ nec in spāli nec in coī debet ꝓprietatē hrē:
& regula fratres nihil sibi aꝓpriēt: nec locū: nec do
mū nec aliquā aliā rem. Porro insignia q̄ minores in
extremo cōsistere paupertatis declarant: & eorū statū
q̄ plurimū eo ip̄o decorant in eorū regula euidēter
expressa sunt. Primū quidē q̄ in his q̄ ueniūt ad or
dinem indicitur in usus pauperū eroganda facultas
Secundū uero uestimētorū uilitas. Tertiū est muta
tone uestis ablata numerositas. Quartū pedū nu
ditas. Quintū interdicta eqtandi pōpositas. Sextū
pegrinario & inestimabilitas. Septimū uictus & ue
stitus mendicata necessitas. Octauū acqrendi pecu
niā & recipiēdi sublata possibilitas. Nonū uero uo
cabli despectabilitas. Nois despectabilitas ob hoc
inter īsignia paupertatis numeratur extreme: q̄r hoc
est horrendū insigne q̄ qui minor debet esse mun
do: uelit tēporalibus abūdare. Dicit autē idē doctor
sic. Nulli q̄ uoto astrictus sit ad obseruātiā insigniū
extreme paupertatis licitū est aliquibus uti unde seq
tur destructio extreme paupertatis. Ordo autē mino
rum p̄ter in uniuersis & singulis uoto astrictus est
ad obseruantiā insigniū extreme paupertatis. Ordi
ni igitur minorū nec in uniuersis & singulis licitū ē
aliquibus uti: unde ꝓsequitur destructio insigniū ex
treme paupertatis. Probatio maioris patet ex illo pri
cipio. s. q̄ uno uoto abdicātur oīa uoto incōpossibi
lia: uti enim aliquibus unde sequatur destructio ex
treme paupertatis icōpossibile ē uoto īsigniū extreme
paupertatis. Probatio minoris patet ex illo principio
uidelicet q̄ quicquid illicitū est aliter in genere pro
fessorū ꝓpria immutare uolūtate aut est enim illici
tum deo ꝓhibente: aut hoīe uices dei tenente: aut
efficatia sponte iā inite obligationis obsistēte. Cū
igitur in ordine minorū uniuersis & singulis cōstet
esse illicitū insignia paupertatis extreme digesta sup
rius ꝓpria īmutare uoluntate nec sit illicitū deo pro
hibente nec hoīe uices dei gerente. relinquit q̄ ē li
citū efficatia nō sponte inite obligationis obsisten
te. Ordo igitur minorū p̄t ī uniuersis & singulis ad
obseruantiā insigniū extreme paupertatis uoto astri
ctus est. Huius. n. īmutare uoto īsigniū paupertatis
extreme icōpossibile hec rō illius sci uiri: ꝓbauerat
autē supius principia in quibus se fūdat. Probat au
tem postea idē doctor q̄ eisdem fratribus ex regu
la cōceditur usus rerū ad sustentationē nature: & ad
illa offitia ad que ex uoto regule obligantur. Sicut
ē uti libris & scriptis ad diuinū offitiū celebrandū.
Nā ꝓficere in notitia diuinarū scripturarū licet non
sibi ꝓhibeatur ex regula: nullo tamē modo īponit'
quin magis excluditur ex uerbis regule inquātum
nimia sollicitudo de hoc & fastuosa uoluntas app
endi in his purā simplicitatē & inocentia & hūilita
tem ꝓfundam: & orationis & deuotionis iugē istā
tiam ad q̄ efficaciter regula inducit sua distractione
& uiciositate īpediunt. Nec predicare īponit nisi ex
aminatis & aꝓpbatis a generali mistro quin potius
ꝑsumptionē in talibus multū subtrahit. Sed sic exa
minatus dicit q̄ sint examinata & casta eorū eloquia
ad utilitatē & edificationē ppl'i: anūtiando eis uitia
& uirtutes: penā & gloriā cū breuitate sermonis. Et
licet hec supponant scientia & sciētia studiū: & stu
diū usū librorū: tn̄ ex his q̄ dicta sūt supra de uerbis
sci fratris leonis: quomodo dicit fratri Richerio &
mistro & nouitio petenti psalteriū: patet q̄ nō fuit
itentio beati. s. q̄ fratres haberēt tot salmas librorū
ad usū ꝓpriū: imo nec unicū librū: imo sicut dixit
sanctus leo ex ore ipsius uolebat q̄ ī cōi ad hoc hē
rentur libri sufficiētes & pauperes nō superflui nec
curiosi: nec alit' a ꝓpriati. Et patet q̄ nō fuit itētio
patris q̄ isti hoīes rudes & grossi niterētur p studiū
litterarū in quo parū ꝓficiunt extinguere deuotiōis
spiritū & obsequiose hūilitatis exercitiū: nec q̄ pp
hoc acqrerent sibi quātūcūq̄ de licentia numerosi
tatē librorū & cōpositorū sermonū. Sed si q̄ hēbāt
naturalis ingenii industriā: & super infusam gratiā
ad scripturarū intelligentiā ex quibus essent habiles
sine dāno spiritus sui contēpato studio librorū cō
muniū ad predicatiōis offitiū uoluit talibus a mi
nistro generali offitiū imponi: & tales adhortatur

ad debite pferēdū uerbū dei. Nā ista effrenata multitudo pdicatorū q nūc ē: q cōit & i uita & i scīa dfīciūt: nūq fuit de itētiōe sci. Et luce clarius patet q & i se & i alis fructus ipedit aīaꝝ: dū ad cōtētionē ambitionē: curiositatē: uanitatē: & qstū: ut pl'rimū in multis pdicatio ē conuersa. Sciāt ergo singuli: q de itētiōe. F. & regule subale est eis paupes esse deuotos: opos & hūiles. Accidētale uero & extraneū sine istis & nociuū populis pdicare. Illis uero suppōitis & sufficiētia litterature: & qmaxime feruoris spūs q melius pdicat bn̄placitū est ihu & scē regule: & pri. F. q ad hoc testatus ē statū suum missum a deo: ut primo exēplo uite postea uerbo doctrie ad amorē crucifixi gētem attraheret. In utē silibus ergo cōibus tā diuinoꝝ officioꝝ q libroꝝ ad studiū scripturaꝝ fuit intentio. F. addiscere illos q in scriptura pficerent: & populis predicarēt. Nā approbata cuicūq ut dictū est. F. horrebat. Dicit idē doctor illuminatus. Sane sūmope cauendū ē ne sub colore necessitatis excessus se igerat supfluitatis. Supflui nāq adiectio in signū paupertatis extreme destructio ē: & ideo uoto isigniū paupertatis extreme supfluū icōpossibile: icō possibile est aūt supfluū: quo ablato sufficit reliquū. Excessus aūt supflui cōsistit maxime i numero: quātitate: sūptu & decore. Duo igit supfluūt si unū sufficit: multū si paꝝ: sūptuosum si uile: speciosū si despectibile. Ceteꝝ ubi necessitas ueraciť icognuit: & si paupertas nūq isigne tn̄ paupertatis necessitati cedit: hec pdcūs doctor. Et ex quibus & i oibus alis pdictis patet qto lumie spūs sci. F. per illū in se hitantē dum ad celū uellet ascēdere scissimū condidit testamentū. Nā oia que ibi dicit: & pcepta q facit ad purissimā obseruatiā euāglii & pmisse regl'e subalit ordināť. Nā illud qd' uideť grauius de lrīs non petēdis qs dubitat q ius puilegii hēre est aliqd' ius hře. Et nūquid nō ē hoc cōtradictoriū uoto nihil pēitus habēdi: nec i aliquo iure: nec i aliq re? & tn̄ regula dicit nō cōsulēdo: sed pcipiēdo. Frēs nihil sibi approprient: nec locū: nec domū: nec aliquā rē: res & aliqd q h negāť sūt duo trāscēdēda: & sūt uniťes negatiue cui pticl'ans affirmatio cōtradictone aduersať. Sed ait. Papa potuit dispensare & fecit: & dixit nos ñ teneri ad mādatū testamēti. R̄ndeo qa hoc puidit futuroꝝ inspector. F. s. hāc status sui dissipationē magis q dispēsationē futurā. Ideirco qtum ex se fuit uolēs obuiare prohibuit hoc nō peti: nec ego dico teneri te ex stricto iure hūano preceptis scissimi testamēti: nisi iqtū itra substātiā pceptoꝝ regule icluduntur. Sed dicis: si papa nos absoluit: tn̄ nos obligas. Dico q nolo absolui ego a successiōe prima. Et sicut dixit illuminata dei clara: uolo absolui a pccis meis a papa: sed nō ab obseruādis cōsiliis iesu xpi. Quicqd aūt i pfectione exptopriatiōis: & in signum extreme paupertatis includiť in iesu christi cōsiliis ē iclusū. Et licet papa possit faceř de monacho nō mōachū: nūq tn̄ pōt facere q mōachus obseruet regulā: & habeat proprium. Sicut nec ipse pōt facere contradictoria simul uera: q tu sis sine omni pprio: & petas & pcipias aliqd proprium. Quod si utilit & scē fecit p utilitate cōi de monacho nō mōachum dat sibi nouū statū. Sic & iuuere scd'm puilegia papa ia contra id qd' est i regula pmissum: uel a scō expressū est facere nuū alium nouum statū: & destruere primū. In quo quidē status si scd'm regulā uirtutis a spū sancto fit ē qdē salus: sed nō illa q erat i principio. Et si puilegia addunt ad pfectionē: est i secūdo pfectio noui status. Si diminuunt est nouū statū cōcedere respectu prioris absq dubio iperfectū. Non oportet aūt h uerba multiplicare: qr oēs declarationes sup regulā facte fuerūt cōdescēdentes impfectiōi: & puidentes transgressioni. Et licet in eoꝝ obseruantia sit salus illius qui regulā scd'm illas declaratiōes pmittūt: ac per hoc sit obseruātia regul'e illo modo: tn̄ cecus est q nō uidit: q hec nō est obseruātia scd'm itentionē & expositionē. F. q melius oibus utpote illuminatus a xp̄o cognouit itentionem euangelii & status sui. Ibi ergo deuotio inchoauit q descēdit i hāc abyssum i qua nulla seruať declaratio: ubi petita est destructio scissimi testamēti. Et ad illud redeundū est: ut per pr̄is uestigia in recto itinere gradiať: nec hic aliqd dico quod i eius obseruantia non seruet ad salutē regule: nec ipe unq dicit nec dicere potuit q sua declaratio iponeret fratribus seruare regulā: scd'm illam perfectionem quam beatus frāciscus i suo posuit testamēto: sed potius ab illa pfectione & obseruantia testamēti paterni sicut & predecessores fecerat frēs absoluit. Et sicut pdictus scūs frater hugo se excusat & ego. Dicit. n. sic. Ne quis me regule iudicet expositorē: sed potius ex regula: uel ex eo q euidentius existit regula regule defēsorem. Quis. n. glosā regule: quis expōnem: quis denique iudicabit commētum: si aduersus eos q aspeꝝ inuenūt in plano: curuū in recto: ambiguum in certo: aliud i regula: uel ex eo q euidētius existit regula ad regule defensionē in argumētum adducitur? Certe cū in toto decursu huius opis patet aduersus glosantes regulā: & per malā obseruātiam confringentis impetus mei sermōis decurrit: ut lr̄a regule & sine glosa aliqua obseruet. Igitur ex pdictis colligitur q piissimus ihs in cōstitutione huius regule principalis ē actor: & hec ē illa eadem uita & perfectio que i euāgelio continet: & miro spūs artificio in hac p eius spūm confecta regula breui compendio includitur & plenarie replicať.

Iesus tunc renouatus Ca. vi.

[I]Esus cōsignator seraphici uiri. F. & sacratissime regule institutor non solū sue passionis renouauit memoriā: sed euāgelice pfectionis in utroq sexu renouauit uitā. Nam p doctrinā & .F. monita deo charissima & sponsa scissima clara renouauit pfecte: & eidē & filiabus eius legitimis: & regulā eiusdē pfcōnis cū sua illi spū scō docēte dictauit: quā sacratissia uirgo pfcissima imitatrix ihu paupis spōsi sui cū tāta discretione & ex-

tremo usu paupertatis extreme impleuit: ut uere & ipsa & eius filie tote seraphice apparent. Nec modicū uerbū sustinere poterant aures ille sanctissime quo ut dicunt humanā discretionē: sed realiter serpentina persuasione altitudo paupertatis permisse deficeret. Vnde & a domino papa alexandro uolēti eā a uoto paupertatis absoluere: & possessionibus monasteriū ditare. respondit illuminata uirgo supra positū uerbū .s. a peccatis nō ab obseruandis cōsilijs iesu xpi ab ipso se uelle absolui. Tantū uero sciuit facere serpens antiquus persuasiōe illorū q iam a sua paupertate defecerāt: & procuratione illius q illius ordinis erat īter cardinales protector: dominus Ioanes de ursinis q fuit postea nicholaus papa tertius qui sibi nouā regulā ipse cōposuit cardinalis exīs & ab altissima paupertate deiecit: & in gradu uilissimo respectu prioris altissimi collocauit: qđ manifeste claret si prime regule quā per spiritū sanctū .s. composuit: & huius regule quā hic dedit legatur textura. Nā tantū differūt: quā tum altū & īmū: crudū & insipidū seraphicū & perfectum. Et qr ipse etiā protector nostri ordinis erat: fecit dura precepta mandari per mundū: q nullus frater presumeret dissuadere illis sororibus q non reciperent suā confectionē quā fecerat per urbanū papā bullatā: perfectione alterius regule refutata. Sed persecutiones & cōminationes multe facte sunt fragili illi sexui aliquibus monasterijs ex eis per multos ānos resistentibus: ne sua confectio comodaretur ab eis. Certe utrū hoc a spū sancto fuerit nisi sicut a permittēte & puniente peccata rerū exitus docet. Nā monasteria illa q̄ seraphica charitate ardebant in austeritate & oratione & cōtinuis lachrymarū gemitibus & opere manuū: & exercitatione uirtutū facta sunt ociositate & litigijs & tot imperfectionibus & defectibus plena ex tunc: q quantū in sanctitate institutores regularū illarū differūt: tantū uidetur differre obseruatia earundē. O quātus dolor mihi est cogitare q aliqui hoies sua sapictia imo presumptuosa stultitia ausi fuerunt uniuersaliter euāgelicū statū i toto femineo sexu corrūpere & mutare: quē a principio iesus in utroq cōstituit: & in beato .f. & sponsa sua clara cū tota perfectiōe reformauit: & per tot miracula per ipsum lapidē pmanū facta clarā: dico glorificata i celis sic magnifice confirmauit. Nā dicere periculosum & stolidū esse statū euangelice perfectionis in muliere est blasphemare xpm qui suam matrem sanctissima eandem secum paupertatē seruare uoluit. Sicut patet ex his q̄ i tractatu de sua paupertate sunt dicta. Et eodē consilio uiris & mulieribus euangelicā perfectionē suasit. Inde incepit ruina & usq ad nos licet alio mō ē plenarie deriuata. Nō obstante tamen malitia istorum iesus per .f. & clarā est renouatus in femineo sexu: sed per tertiū ordinē quē pater sanctus instituit fuit in omni statu eccl'ia renouatus. Nam status ille qui ordo penitentiū dicitur mares & feminas: clericos & laicos: uirgines nuptas: & uiduas in sancti patris institutiōe admittit: & datur eis per spiritū magne perfectionis regula & forma uiuēdi secūdū gradū quē ipsius scūs tali statui expedire dictauit. Sic & tūc i oibus regionibus orbis romani exēplo istorū lapidū ignitorū .f. dico & fratrū suorū plebes aiabātur ad penitētie gemitū & multitudo uigorosa ad currēdū post xpm per semitam regule renouare. Et ideo celeriter tota ecclesia quasi hortus magnus celestiū horū nubiū salutari irrigata pluuia multiplici pullulatione uirtutū fuit dei munere fecūdata. Nā sca paupertas quā solā deferebāt per superibus faciebat ipsos fratres ad oēm obedientia promptos: robustos ad labores & itinera expeditos: & quia nihil terrenū hēbāt: nihil q timebāt amittere securi erāt ubiq nullo pauore suspēsi: nulla cura distracti: tanq̄ q absq mētis perturbatiōe uiuebant & sine sollicitudie diē crastinū & serotinū hospitiū expectabāt. Multa quippe eis i diuersis partibus orbis iferebātur cōuitia tāq̄ perōis despectabilibus & ignotis: uerum amor euangelij xpi adeo ipsos faciētes effecerat ut q̄rerent potius ibi esse ubi persecutiones paterētur i corpore q ubi cogniti scitate ipsorū mūdano possent gloriari fauore. Ipsa quoq rerū penuria supabundās eis uidebatur ubertas: qr dū exterius deficiebāt delectabilia mūdi: supabūdabat i eis suauitas spūs sci: uidebatur ituentibus hois alterius seculi quippe & mente & facie in celū intenti sursū oēs trahere conabātur. Predicant xpm iesū & hūc crucifixū insup excessiua charitate cūctorū: nō indoctis hūane sapiētie uerbis sed in ostēsione spūs & ueritatis. Non mirū si ex talibus cultoribus cepit iesu xpi uinea germinare gemmie odoris dūi & producens ex se floribus suauitatis honoris & honestatis uberes fructus afferre. Et qr nō erāt occupati i curiositate studij & phaleratiōe sermonū libri: iesu xpi & dignatiua opa uita eius cōtinue reuoluebāt & ibi a magistro ueritatis accipiebāt unde qđ alijs effūdebāt abūde: & qđ platabāt sermone & cōtinue souebāt orōne & lachrymarū imbribus irrigabāt. In talibus sermoibus docuit pr scūs suos primos filios baiulo uerbi dei prudere qđ dicerent: & plus sanctificauit sca simplicitas i crucis sermōe: q̄ falerata pōpositas q̄ nostris tēporibus abūdauit in tanta gra summorū pōtificū cardinaliū platorū aliorū: & clericorū multorū regū & principū nobiliū & coīm psonarū receptus ē ordo ut oīs sexus cū multa reuerētia infra pauca tēpora satagerēt uideret nouos uiros magis ecclesiasticos q̄ terenos. Et qdē sibi sibi pgressa sapia xpi iesu īfātilē notitiā euāgelice uite assimilare uoluit sacre & gratiose infantie sue assumpte nature. Nā sicut sua persona nata fuit in synagoga ex mundissima uirgine spiritu sancto fecunda: & cū magno honore fit it a pastoribus uisitata a regibus a dotata: & muneribus honorata: & a sancto sene symeone sāctis manibus baiulata. Sic conueniens fuit q i ecclesia quiti temporis per spiritum paupertatis sancta oriret religio: qua & in manibus sue protectiōis baiularēt sūmi pontifices & iubilarēt xpo iesu pro nouo lumi

nis ortu & gloria plebis dei. Sed & reges & princi-
pes & ppl'ares letarentur pro appentia noui spũs
totam orbis faciem renouantis. Sed sicut sacri pue-
ri iesu non fuit tuta infantia quin hostis herodes i-
pius se paret ad iugulandum simulata pietate: suis
cultoribus spondens obseq̃uiũ. Sic & inchoata ista
uita sanctissima: statim hostilis concupiscentia que
suppeditabatur per ipsam: & fraudulenta inuidia q̃
in ortu gratie contabescit insidias parauerunt: sicut
sequens capitulum demonstrabit.

Iesus despectus iterum. Cap. vii.

Christus iesus patris eterna sapientia: spiritũ
uite sue in ecclesia renouatum: in almo san-
cto confessore francisco per easdem semitas
ducere uoluit: per quas ipse prius iesus dignatus est
incedere in decursu uite sue assumpte nature. Et id-
circo ad similitudinem persequentes herodis qui
pelliceus interpretatur uiros pelliceos in pelle sue
appentie: & mundane in eis refulgentis prudentie
gloriantes: cetui sanctorum simplicium hostis pro
curatione maligni immisceri permisit: hi tãq uetus
fermentum immixti azimis sinceritatis. s. ceperunt
totam massam paupertatis & simplicitatis illarum
columbarũ uolantium ipediendo corrumpere: &
sub specie antiquorum prm sanctorum & antiquarũ
religionũ eorum siĩ studies ista hũc seraphicũ statũ &
nouũ itroducer uelle sb spe prudẽtie: & cõnexa cõis
magis ordiate ac fructificatõis nuilioris eccl'ie: in &
loca illa primaria i tuguriunculis consistentia edifi
care muris: paulatine libros multiplicare in fauore
nobilium sub specie salutis ipsorum & aliorum si-
bi complacere ceperunt: seipsos circa extranea ista di
strahere: & paulatine paupratem ditare humanitus
scam simplicitatem instruere: & ignitum illũ ardo-
rem seraphicum sue refrigerationis aqua tepescere
facere. Et quia in feruore incendii prm illa eorum fri
giditas satis magnus calor mũdo gelido appebat:
declinatio illa mortis prenuncia uisũ eis aliene salu
tis condescensio puida: ac per hoc dei honoris pro
curatiua: multo amplius q paupertas simplicitas au
steritas: & utilitas illa prima a sanctissimo patre fũ-
data. Et quia uir ille zelotes. f. spũ dei plenus i his
presentiebat pfectionis sibi a xpo iesu reuelante rui
nam: cepit talibus fortiter resistere: & eorum carnis
prudentiã mortiferam predicare: & eorum opera trãs
gressionis initia cum multo zelo sancte ire destrue
re: unde & in legenda etiam scribitur: q mandabat
domos erectas diruĩ: uel fratres exinde amoueri: &
multa circa hoc & stupenda fecit in confusionem
astutie ipugnantiũ spm eius: que frater bonauentu
ra in legenda modicũ pertranseundo tetigit: q nolebat antique nostre nunc initia legentibus publi-
care: ac per hoc licet dispensatiue deus hoc permise
rit: & secundum humanã prudentia hoc ipse fecerit:

fuit tñ magna occasio cecitatis multorum: quia p-
feruens zelus sancti contra mortis initia est abscon
sus. Refero unum qd semel audiui relatõe certissi-
ma cõtra supfluitatẽ & curiositatẽ hituũ factũ a scõ
Nam cum frater helias q semp uidebat sicut caro
concupiscere contra spiritum sancti: licet sub specie
discretionis & boni fecisset unum habitam: qui i lõ
gitudine & latitudine & magnitudie manicarum
& caputii: & preciositate panni illam uilitatem mĩ
to deformem quã sanctus instituerat uidebatur ex
cedere: uocans illum cotam multis fratribus dixit
q sibi prestaret habitum quem portabat: qui illum
induens super suum: facta subcictura & gestibus in
rugatione tunice & aptatione caputii in capite & i
toto corpore: quos in spiritu preuidebat fiendos a
filiis cepit eleuato capite: inflato pectore: fastuosa
maturitate incedere: & cum uocis boatu fratres in
aspectu stupentes salutare inflata & insipida uoce
dicendo. Bone gentes dominus det uobis pacem.
Quo facto in feruore spiritus cum iracundie signo
contumeliose extrahendo habitum: longe proiecit
& dixit ad heliam audientibus aliis. Sic incedent ba
stardi ordinis: postea in suo habitu despecto breui
& strictoru quo sicut ceteri primi fratres mũdi cru
cifixo uidebatur: mutata facie in mansuetudinem
piam: & oibus gestibus corporis alteratis in chari-
tatis pie & humilitatis profunde inditia: cepit per il
los eosdem fratres incedere: & cum tanto eos affe-
ctu: eis dando pacem domini salutatem: q affectus
salutis eorum uidebatur in facie elucere. Et dixit ad he
liam & ceteros fratres: hic est modus incedendi in
legitimis filiis meis. Quo facto cepit in medio fra
trum sedere: & eos in uerbis efficacibus ad conser-
uationem sue paupertatis & uilitatis inducere: & in
undantiam futuram pullulantium defectuum api
re. Ne uero credas spiritum. f. deceptum fuisse in
helia: scias q semel cepi i quadã historia quã nũc
pretermitto propter breuitatem q dum helias secũ
dum istum mundi fastũ quadã die frẽs & pauperi-
bus non curasset indignatus uir deo plenus prece-
pit sibi q in crastinum multo meliorem refectio-
nem studeret fratribus preparare: quia ipse uolebat
dispositor mense esse. Cũq coquinarium & alios
despectos fratres ordinate iuxta se collocasset dixit
helie & aliis qui se reputabant aliquid esse. Ite sede-
re sicut uultis uos alii. Nam in die precedenti he-
lias illud simplicibus dixerat. Cumq captata hora
turbatus helias sanctum patrem de indiscretione ar
gueret dicens: q uiros famosos qui sustinebant or
dinem confudisset. Sanctus pater spiritus auctori-
tate recepta super ipsum clamando respondit: helia
helia tua fastuosa pompositas & carnis prudentia:
& tui similium ordinem meum ducet ad nihilum:
& totam ueritatem euangelici spiritus uacuabunt.
Sed stupendum est de isto deo qui talem te cognouit
scit: & uult q in tuis manibus ordiné derelinquam.
Credo q talem dat eis pastorem: quales futura e

otes esse cognoscit. Innumera fuerunt talia & maiora in quibus a principio in celo huius religionis factum est prelium magnum: & semper. fran. tanq̃ alter michael euangelii dux: & eius legitimi filii cũ dracone pugnabant uenenatas astutias detegẽtes. Semp enĩ fuit in sacro isto ordine spũs seraphice pfectõis traffu sus: licet nũc p uniuersalẽ crucifixionẽ sicut infra dicet̃ in malor̃ inundantia sit sepultus. Quia uero ad tantam pfectionẽ malum i facie sua non auderet accedere antiquus hostis ad solita arma recurrit. Nã corruptões status euãgelici & paulatinas ruinas: prudentias utiles & religiosas ordinationes & cõformitates ordinũ pcedentiũ nominabat: & facta relaxatione pma ut eã posset obtinere pacifice magnũ miner resistentie ne ultra procederet, pmittebat dicẽs p frẽs quos sua fecerat instrumenta ad hoc ad scm̃: & post ipsius translatõnẽ i relũ ad ceteros uiros uirtutis hoc oĩo est necessarium uirtuosũ & pudũ fieri: sed nequaq̃ sustinere mus q̃ ultra pauptas scã uiolaret̃ in aliquo: quia in illa sumus stabili affectione fundati: & sicut semp scdm tpa deducens eos ad peiora uersutus serpens p tales modos eos deduxit ad calamitatẽ in qua mõ in fecibus eos tenet. Sed sicut ex supradictis uerbis sãcti fris leonis patet: & ex his que dicit legẽda: nũq̃ potuit scm̃ prem in aliquo tali facere cõsentire. Sed qñ uidit se cũ eis infructuoso labore cõsumi: gemẽs tolerauit quod corrigere non potuit. Semp tñ predicebat cũ dolor̃ que futura cernebat: & q̃ sicut nouus hõ & nouus ordo non debebat i his que paupertatẽ minuũt: & uilitatẽ & despectũ: & crucificationẽ corporũ cõformatiuã ad iesum crucifixũ ad aliquẽ priorẽ statũ respicere uel ordinẽ: nisi solũ ad uestigia dñi iesu xpi: unde cũ semel frẽs litati & secũdũ mũdũ discreti ad dñm hugolinũ cardinalẽ: qui postea greg. ix. ẽ di[illegible]us in capitulo generali propo suisset dicentes q̃ btũs. f. uerba prudentie & cõformitatis ad alios ordines audire nõ poterat: ac p hoc rogabat ipsũ dñm q̃ frẽm. f. de hoc humiliter admõeret. Idẽ pr̃ & ptector ordinis q ex magna deuotione ad scãm mariã de portiuncula ad capl̃m generale aduenerat btm̃. f. uocauit ad ptẽ: & dixit. Fr̃. f. multa bona tibi fecit altissimus & inter alia magnos tibi dedit prudentes & litatos: & qui nouerũt dicta scõr̃ & prior̃ ordinũ instituta: qui & sunt sufficientes: & nõ solũ ordinẽ: sed & mũdum regere: opportet ergo te eorum consiliis regi: & paulatie prioribus ordinibus conformari. Cui illuminatus a deo. f. humiliter & constanter respondit. Sãcte pr̃ & dñe mi scio q̃ hec non sunt uerba uestra: eamus ad frẽs oẽs: & ego corã dñatione uũa eis utiliter secundũ uoluntatẽ dñi uidebo. Cũq; fuisset i medio totus seraphico feruore flagrans cũ multa humilia tione sui ueritate pura cepit loqui. Frẽs mei hoĩem simplicẽ & sine aliqua sufficientia uas pditum sine scriptura sine aliquo bono me iesus xps elegit: ut quod in me fecerit soli sue bonitati & infinitissime potentie tribuat̃: & statũ nouũ & uitã suã perfectã uoluit mihi & uobis ex inestimabili misericordia dare indignis: & dixit mihi q̃ unã pfectionẽ nouã per nos uolebat dare mundo prioribus tpibus ecclesie inexptã: & ideo dixit mihi q̃ ad nullũ factũ uel ad uerba eor̃ in informatione status nr̃i attenderẽ: nisi solũ ad ipsum & ad suã pissimã mrẽm & aplĩcũ staturu: & in his que facio eius consiliũ requiro: & suam uoluntatẽ de oibus que ad ordinẽ istũ spectant expostulo. Nõ ergo allegetis mihi aliqd aliud: quia ipse uoluntatẽ suã plenissime mihi idigno manifestat. Auditis his stupuit dñs cardinalis & fratribus dixit. Quiescite frẽs & sequamini patrem uestrũ: quia in eo habetis securũ cõductũ. Innumera fuerunt alia in quibus uirtuose resistẽtie sãcti pris in opibus miris & uerbis refulgent: & relaxatiões inchoate in astutia hũana & conatibus demonũ declarãt̃: que opportet pp breuitatẽ omittere. Na etiam demones cõsiliũ fecerunt tunc tpis q̃ nõ poterãt de nouo statu obtinere uictoriã: nisi suos nobiscum ponerẽt: & sub maiori uirtutũ specie nobis uitia ppinarẽt. Sicut tunc reuelatione uindica est monstratũ: & modus ruine declarat. Ex his uides manifeste: q̃ a principio simul cũ pfectione orta est infectio status nr̃i: & mx puerperiũ euãgelice uite in uita. f. quasi in cuna psepii potuit pacẽ hẽre: uñ & in francisco pñtato in capit̃o celesti stati uita eius captiuata in egyptũ aufugit: q statim refutato sanctissimo testamẽto humano timore quasi timore herodis ex tunc uixit in tenebris ignorãtie sui status. Quãcũ autẽ zelum habuerit postq̃ iã cessetat officio: omnibus fratribus exprimens dei uoluntatem & suã: de obseruantia regule patet ex subscripta lr̃a quã in fine dier̃ suor̃ capitulo generali direxit q̃ oibus fratribus in hac forma. In nomine summe trinitatis & sancte unitatis: patris & filii: & spũs sancti. Amen. Reuerendis & multum diligendis fratribus uniuersis generali ministro religionis minorum domino suo & ministris ceteris generalibus & custodibus & sacerdotibus fraternitatis eiusdem in christo humilibus: & oibus fratribus simplicibus & obedientibus primis & nouissimis: frat̃. f. homo uilis & caducus uñ paruulus seruus: salutẽ in eo qui redemit nos & lauit in preciosissimo sanguine suo: cuius nomen audientes: adorate eũ cum timore & reuerentia pni i terra dominus iesus xps altissimi filius nomen illi qui est benedictus in secula. Amen. Audite domini filii & fratres mei: & auribus percipite uerba mea: inclinate autẽ cordis uestri: & obedite uoci filii dei. Seruate in toto corde uestro mandata eius: & consilia perfecta mẽte implete. Confitemini ei quoniam bonus: & exaltate eum in operibus uestris: quoniam ideo misit uos in uniuerso mundo: ut uerbo & opere detis testimonium uoci eius: & faciatis scire omnes: quoniam non est omnipotens pter eũ. In disciplina & obedientia scã pseuerate: & que pmisistis ei bono & firmo proposito adimplete: tanq̃ filiis offert se uobis dominus deus. Deprecor itaque

omnes fratres cum osculo pedum: & ea charitate qua possum: ut omnem reuerentiam & omnem honorem quantumcumque potentis exhibeatis sanctissimo corpori & sanguini dñi nostri iesu xpi: in quo que i celis & que in terris sunt pacificata & reconciliata sunt oipotenti deo. Rogo etiã in dño oẽs fratres meos sacerdotes q sunt & erunt & esse cupiunt sacerdotes altissimi q quicumque missam celebrare uoluerint puri pure faciant cũ reuerentia uerũ sacrificiũ sanctissimum corporis & sanguinis dñi nri iesu xpi: sancta intentione & mũda: non pro ulla terrena re: neque timore uel amore alicuius hois: quasi placentes hoibus sed ois uoluntas quãtũ adiuuat gra oipotentis ad eũ dirigat & solũ ipsi summo deo tm placere desideretis: quia ibi ipse opat sicut sibi placet. Quoniã sicut ipse dicit hoc facite i mea cõmemorationẽ. Si quis aliter fecerit iudas traditor efficitur. Recordamini frẽs mei sacerdotes quod scriptũ est de lege moysi: quã transgredientes in corporalibus sine ulla miseratione per sniam dñi moriebant: quanto maiora & deteriora merent pati supplicia qui filiũ dei cõculcauerint & sanguinẽ testi pollutũ duxerint: in quo sci ficati sunt: & spũi gratie contumelia fecerint: despicitur enim homo pollutus: & conculcat agnum dei qñ sicut dicit Apostolus: nõ diiudicans & discernẽs stm panẽ xpi ab aliis cibariis uel operibus: idignus mãducat: cũ dñs per pphiam dicat. Maledictus hõ qui opus dei facit fraudulenter. Et ppterea sacerdotes qui nolunt hoc ponere super cor: in ueritate cõdemnat dicens. Maledicam bñdictionibus uestris.

Audite fratres mei si btã uirgo maria sic honoratur ut est dignũ: quia ipsum portauit i sctissimo utero. Si baptista Ioannes cõtremuit & nõ audet sctũ dei uerticẽ tangere. Si sepulchrũ in quo p aliquod tempus iacuit ueneratur: quantũ debet esse sanctus iustus & dignus: q non iam mortuũ: sed in eternũ uicturũ & glorificatũ: in quẽ desiderant angeli prospicere contractat manibus corde & ore sumit: & aliis assumẽdũ prebet. Videte dignitatẽ uram frẽs sacerdotes & estote sci: quia sanctus est & sicut sup oẽs pp hoc mysteriũ honorauit uos dñs: ita & uos sup oẽs ipsum diligite reueremini & honorate: magna miseria & miseranda infirmitas: quãdo ipsum sic pñtem habetis: & uos aliquid aliud in toto mũdo curatis: totus hõ paueat totus mundus contremiscat. & celum exultet: qñ super altare in manibus sacerdotis est ipe filius dei uiui. O admiranda altitudo & stupenda dignatio: o humilitas sublimis: o sublimitas humilis: q dñs uniuersitatis deus & dei filius sic se humiliat: ut pro nostra salute sub modica panis formula se abscondit. Videte fratres humilitatem dei: & effũdite corã illo corda uestra: humiliamini & uos: ut exaltemini ab eo. Nihil ergo de uobis retineatis uobis: ut totos uos recipiat: q se uobis totũ exhibet. Moneo preterea & exhortor in dño: ut in locis in quibus frẽs morãt una tñ celebret missa in die secundũ formã sancte ecclesie. Si uero in loco plures fuerint sacerdotes: sit p amorem charitatis alter contentus audita celebratione alterius sacerdotis: quia pñtes & absentes replet q eo digni sunt dñs iesus xps. Qui licet in pluribus locis esse uideatur: tamen indiuisibilis manet: & aliqua detrimenta nõ nouit: sed unus ubique sicut ei placet opat cum dño deo patre: & spiritu sancto paclyto in secula seculorũ. Amen. Et quia qui est ex deo uerba dei audit: debemus pinde nos qui spũalius diuinis sumus officiis deputati: non solũ audire & facere que dicit deus: uerũ etiã ad insinuandã i nobis altitudinem creatoris nri: & in ipso subiectionem nostram uasa & officialia cetera custodire: que continent uerba sua sancta. Propterea moneo oẽs fratres meos & in xpo conforto: quatenus ubicũque inuenerit dĩna uerba scripta: sicut pñt uenerẽt & quãtum ad eos spectat si non sunt reposita bene: uel inhoneste iaceant in loco aliquo dispersa: recolligãt & reponant: honorantes in sermonibus dñm qui locutus est. Multa enim sanctificãtur per uerba dei & uirtute uerborum christi altaris conficitur sacramentum. Cõfiteor preterea deo patri: & filio & spiritui sancto & beate marie perpetue uirgini: & omnibus sanctis in celo & in terra: & generali ministro huius religionis nostre: sicut uenerabili domino meo: & oibus sacerdotibus ordinis nostri: & omnibus aliis fratribus meis bñdictis omnia peccata mea. In multis offendi mea graui culpa. Specialiter q regulam quã domino promisi non seruaui: nec officium sicut regula precepit dixi siue negligentia siue infirmitatis mee occasione: siue quia ignorãs sũ & idiota. Ideoque per omnia oro sicut possum generalem dominum meum ministrũ: ut faciat regulam ab oĩbus obseruari: & clerici dicant officium cum deuotione coram deo: ut possint per ueritatẽ mentis placere deo: & non cum lasciuitate uocis aures populi demulcere: & non attendẽtes melodiam uocis: sed consonantia mentis ut uox concordet menti: mẽs uero concordet deo. Ego enim promitto hec firmiter custodire: sicut dederit mihi gratiam deus: & sic fratribus qui mecum sunt obseruanda tradam in officio & ceteris aliis constitutis. Quicumque autem fratrum hec obseruare noluerint: non teneo eos catholicos nec fratres meos: nolo etiam ipsos uidere nec loqui donec penitentiam egerint. hoc dico de omnibus aliis qui uagando uadunt postposita regule disciplina: quoniam dominus noster ihs christus dedit uitam suam ne perderet sanctissimi patris obedientiam. Ego frater fran. homo uilis & indigna creatura domini dei dico per dominum iesum christum generali ministro totius religionis nostre: & oĩbus generalibus mĩstris q post eũ erũt & ceteris custodibus & guardianis qui sunt: & erunt: ut hoc scriptum habeant operentur: & studiose reponant. Et exoro ipsos ut q scripta sũt i eo sollicite faciant custodiri: ac diligẽtius obseruari: & secundũ bñplacitũ oipotentis dei nũc semp donec fuerit mundus iste bñdicti uos a domino q feceritis ista: & in eternum dominus sit uobiscum. Amen.

Quia uero istud uidet dei stupendũ iudicium ꝙ tanta pfectio quasi simul in ortu deficeret. Idcirco tibi aliquas ratiũculas pono ex qbus hoc contigisse uidet: tã ex pte nrĩ q̄ ex pte dei: q̄ etiã ex pte eccl'ie status quinti. Ex pte qdẽ nr̃: quia ꝑmpti sumus aspa fugere de sublimis dei ueritatibus dubitare: diuina oracula etiã de uia secura i dubiũ ducere. & magis ꝓꝓo sensui: q̄ alterius spũi inherere. Si bñ notas hec ẽ cã ruine. Nã herodes pelliceus de suo corpe nimis tener aspitatẽ pauptatis cepit uelle leuire: & ueritatẽ euangelice uite in dubiũ possibilitatis obseruantie ducere. Oracula dei cepit in f. dubitare & precepta spũs sci p eũ data sue prudẽtie postponere dicens magis deũ honorari i his que carnalis prudẽtia suggerebat: & si bene notas principium ois ruine fuit questionatio de p̄cepto. Nam signũ est ꝙ nõ uult uel grauat obedire uel dubitat de p̄cipiẽte q̄ cãm p̄cepti ãnullando utilitatẽ: & q̄rẽdo uiã alia nitit pscrutari: uñ ab hac ichoauit serpens ꝓthoplaustũ seducẽs. Cur inq̄t p̄cepit nobis deus &c. danũ in obseruantia & utilitatẽ in trãsgressione suggessit. d. Scit deus ꝙ apient oculi uñ. In quacũq3 die comederitis eritis sicut dii &c. uidetis ꝙ cecitatẽ in obseruãtia: sciam i transgressione mẽtit. Sed uere nõ uidebãt malũ obseruãtes p̄ceptum & sic erat cecitas luminosa: sciuerũt p transgressionẽ oẽ malũ quod uenit sup eos: & sic fuit scia & experientia dolorosa: uere sic p̄ncipiũ ruie istius religionis fuit querere: quõ illud quod iesus de celo misceat posset ad lrãm obseruari qd' tñ ipse uidebat seruari sine glosa. & adiutoriũ ꝓmittebat: uñ patet ꝙ dubitauerunt de ꝓmittente. Nec fran. & egidius quasi iosue & caleph exploratores ꝓmissionis dine potuerũt rebelles & incredulos ad dei ꝓmissa erigere. O q̄ ꝓꝓa est figura: patet etiam ꝙ maiorẽ utilitatẽ mendacio seducti quesierunt deuiãdo p inordinatã ordinationẽ locoꝝ libroꝝ: & similiũ q̄ sãcte pauptatis & puritatis ꝓmissionẽ seruãdo. Et sicut demõ p̄mos pentes assecurauit a pena dicens. Nequaq̄ moriemini sed eritis sicut dii. Sic istos excecãdo assecurauit a culpa dicẽs. In hoc intentionẽ euãgelici non offendi: sed honorẽ ipsius multiplicius cumulari: extollens ipsos ad sui status appentiam: ac & si his ceteris iteꝝ replicaret. Eritis sicut dii. Nã sic eoꝝ apuit oculos: ut eis pulchra faceret oia delectabilia mũdi: que uirtus sancte regule obscurabat. Et quia hũana infirmitas postq̄ incepit pedẽ de lubrico ponere: se usq3 in fundũ lubricando pducit: & maxie si in declinatiõe mortis lubricũ statuat. Ideo ex pte isirmitatis hũane satis patet rõ quare hic status hũerit ruere in ꝓfũdũ: & semp corruptio melioris est peior: & delicationis complexionis eius ẽ isirmitas corrosiua: idcirco corruptiões intrantes nobilitatẽ cõplexionis euãgelici status: habuerũt eum ad pessima deducere: respectu status sui & ueloci ruina prosternere. Nã multũ est status auis corruptus si nudata alis & pẽnis supgradiat pedibus: licet adhuc uentre non reptet more serpentiũ. Nec se debet nõ cecidisse auis a suo statu dicere sic incedens: licet gradiat minus icõposite q̄ bufones. Quia ẽt humana cecitas que a presũptione orit crescit crescente p̄sumptione & diuino iudicio: ex hoc meretur nõ solũ derelinqui a sublimitate gr̃e: sed etiã a cõi influxu diuinoꝝ noticie. Idcirco recedente a talibus luce gr̃e: fiunt in eis tenebre palpabiles toti mũdo: quas tñ ipsi obstinata mẽte diuinus obcecati lucẽ asserũt utilitatis cõis: uñ fit ꝙ nõ solũ nõ possunt corrigi: sed correptores: communis utilitatis nominãt corruptores: & cõtra hoc horribiles pugnas mouẽt. Ex pte dei multiplex ratio sumitur. Nã primo diuina iustitia reqrit se relinquẽtẽ relinquere: & a se recedentem ꝑmittere deuiare: & de se diffidentem auxilio nõ fulcire: & sue carnis querentem delicias: & horrentẽ molestias: tentatiõibus relaxationũ exponere: & celesti consolatione priuare: & ꝓprio sensu cõtra diuinũ consiliũ innitentem ꝑmittere excecari: & cõuersionis fugientẽ remedia ꝑmittere obdurari: & cateruã uitioꝝ sequentẽ permittere ad tantã malitiã deuenire: q̃ uiã pfectorũ hẽant ipugnare. Ex pte etiã diuine sapie fuit cõueniens ut mũdo ostẽderet tenebras suas quibus p̄mo habuerunt lucẽ sapie sue: que in euãgelica uita refulget: uelut tenebras refutare. Nã simile fecit de predicatõe sue psone. Itẽ p hoc uoluit maiorem suam sapiam ostendere: ut infatuaret mũdi prudentiam & euangelicam uitã ab eis eiectã in simplicibus faceret clarius refulgere: etiam mirabilis dei sapientia refulsit & refulgebit plus q̃ñ in tot ciuilitatibus sophismatũ: & in tanta sapientia: licet stolida magioꝝ mundi & phoꝝ repugnantium simplices suos illuminat: & per rectam uiam euangelice obseruantie perducit & per eos hanc dei esse sapientiam: & totam oppositorum infatuam sapientiam esse mentis insaniam mundo luce clarius demonstrabit. Item ex parte potentie. Nam sicut potentius fuit a morte resurgere: q̄ se preseruare a morte. Sic magis sua potentia honorabitur: dum hanc uitam sepultam sub lapide obstinationis grãdis & sigillis multe auctoritatis sub armatura custodie hostilis uiolenter in morte detentam inultis quibuslibet gloriosam excitabit a morte prostratis uelut mortuis impietatis custodibus: & i certatis sue mendaciis derelictis personis despectabilibus: quasi mulieribus annunciabit gloriam resurgentis. Maiorem etiam potentiam ostendet: dum hos simplices sic per obseruantiam regule in persecutione prostratos: subito princeps mundi faciet ad euangelium reformandum. Ex parte etiam misericordie & bonitatis dei ratio sumitur: qui per istam relaxationem multos infirmos ad uiam salutis perduxit: licet minoris qui per aliam nullatenus uiam peruenissent. Item magna misericordia dei in electos suos hic refulget: qui de malis aliorum eos gloriosiores efficiet: & in eorum persecutionibus & cecitatibus mirandas electis fabricauit coronas: & in ruinis huius status utilissi-

mas eis prouidit cautelas. Et breuiter in hoc plene
monstrauit iesus: quod hec est uita sua: quia similibus
modis eam duxit: quibus precessit sua persona. Et
sicut ex sue persecutione & reprobatione & occisio
ne synagoga est a cultu dei eiecta: & spirituali mari
modo sepata. Sic & carnalis ecclesia ex similibus opi
bus euangelicam uitam in reprobum sensum & ba
bylon meretrix pessima nominatur: quantum ad il
los qui in eius reprobatione consentiunt cuius hor
rendum uitium in sexta uisione Apoc. describitur.

Ex parte etiam quinti status ecclesie debuit talis
corruptio euangelice regule faciliter euenire. Nam
cum in ortu ipsius per. f. magna relaxatio & corru
ptio omnis status abundaret & uita euangelica uer
saretur in medio: faciliter in manibus eorum potu
it infici sicut psona sana i aere pestilētie: & i hoc ma
ximam infectionem deus ostendit esse in hoc quin
to statu: quando sic subito tantam sanitatem sua i
fectione occidit. Quia etiam in statu. f. respectu re
laxationis inuente magis refulgebat austeritas que
prelatis ac religiosis ceteris & populis in predicta
relaxatione uiuentibus: & non immerito appare
re potuit excessiua: & humanis uiribus tam longa
infectione prostratis impossibilis: & propter expiē
tiam diuinorum que relaxationi sue tales dei pieta
tem inclinant indiscretam & a deo non requisitam
poterant secundum suam carnalem sapientiam re
putare regule litteram. Idcirco tepescens spiritus in
terra degentium ad suam relaxationem: sub specie
uirtutis & discretionis fouendam magnum habuit
adiutorium: tam ab inclinatione pontificum qui
credebant se in hoc dei pietatem & misericordiam
& salubrem prouidentiam imitari: quam etiam ab ex
hortatione & exemplaritate relaxatarum religio
num: quam etiam a deuotione & largitiua ministratio
ne temporalium a multitudine populorum. Et id
circo summi pontifices huius status prompti & li
berales ad spiritualem rigorem regule inflectēdū:
& ad exponendum regulam secūdum appetitum
fratrum: & ad concedendum priuilegia que ordinē
istum redderent inclytum in ecclesia quinti status
& in hoc crediderunt deo seruire: & forsitan multū
ex tali meruerunt deuotione quia dei ignorabant
archanum & uidebant eis salubriter prouidere ec
clesie: si istum ordinem secundum talem considera
tionem ad amplam capiendam multitudinem in
quadam latitudine uiuendi respectu restitutionis
primarieconfouerent. Sed propheta Esaias uerum
dixit huic ordini quia multiplicasti gentem: nō ma
gnificasti leticiam. Quod. f. ad litteram exposuit de
hoc facto: addens quod nequaquam deus in multitudine
filiorum mutilum delectatur. Et quia non est mi
rum si puer sumens mammas baiule preter cōple
xionem qua ex matre traxit: naturā suam alterat a nu
trientis natura. idcirco non est mirandū si ordo iste
alterauit perfectionem primariā infectis mammis
quinte opulentie enutritus. Quia uero ist orū per
fectio quantūcūque degenerans semper alte emicu

it super relaxationes innumeras clericorum et multorum
religiosorum: hinc est quod quasi semper ad istum ordinē
aspexerūt: tanquam ad perfectiōis magistrum propter quod isto
rū continuata declinatio maxie nunc aliorum presta
uit fomentū: & modica relaxatio in his uisa ad ma
ximas illos induxit: propter quod horrenda fuit dānosi
tas corruptio huius status. Et intellige quod secundum pro
portionē suā eodē modo in ruina processit ordo fi m
predicatorum a perfectione primaria qua beatus domini
cus propagauit: imo quod peius est: dico hi ordines
emula transgressione concertant quō continue pos
sint peius deficere ab imitatione paterna. Nā emu
lant se inuicē in acquisitione libertatū & priuilegiorum
in familiaritatibus regū cardinaliū principū: & po
tentū: in acquisitione & multiplicatione rerum tempora
lium: in fastuositate predicationū: in confessiōibus
testamētis: sepulturis diuitum: & dispensatōe pe
cuniarum in mutationibus locorum: & immanti
bus edificiorum: & in oibus que mundi pompā & ia
ctantiā uidentur inducere. Et quia respectu aliorum re
ligiosorum & clericorum uitā mūda seruare uidentur ab
adulteriis & talia uidentur punire: & i notoria scriptu
rarum & in aliqua compositione morum extrinsecorum pulle
re uidentur adeo quasi oia eorum uitia a populis sup
portantur. Et quia sanitas horum ordinū maxime euā
gelici non potuit sine horrenda infectione ecclesie
& negligentia corrigendi ad tam manifesta & pu
blica transgressoria deuenire. Idcirco nunc in his ul
timis temporibus & ultimo fine quinti tanta cor
ruptio inundantur in tota ecclesia: quod quinto angelo
ecclesie Sardis dicit Ioannes. Nomē habes quod uiuas
& mortuus es: & ostendit uniuersalē corruptionem
illius ecclesie nisi quia inquit habes pauca noīa in
sardis qui non inquinauerunt uestimenta sua. Et
hi absque dubio sunt ille reliquie quas nobis deus pro
seie reliquit: in quibus reformabat munditiā septi
status: pro quibus sequitur ambulabūt mecū in al
bis: quia digni sunt. Quia uero fumus formatio
nū ecclesie uidetur usque ad stellas inficiēdas ascēde
re: ut quasi uideatur tota de libro uite electorum deleta.
Idcirco uincentibus tantū allectiuū in iudicio huius
tēporis sic promittit iesus dicens. Qui uicerit sic uesti
etur uestimentis albis: & nō delebo nomē eius de
libro uite. Et quia i fine huius quinti per pseudo pō
tifices: ut iusta dicetur cōpulsi sunt xpiani ueritatem
abnegare & confiteri mendaciū: idcirco talibus qui
huic pestilentie contradixerunt iesus promittendo
subnectit. Et cōfitebor nomē eius corā pře meo &
corā angelis eius. In aptiōe etiā sexti signaculi hoc
exponēdo pro ultimo fine feris huius introducun
tur aie scorum interfectorum propter uerbū dei & propter testio
niū quod hēbāt &c. Et licet oia uerba illa hēant di
uersū sēsū: secundum diuersas huius quinti tpis ptes pro fe
ce tū i ultio uindante hēt unū respectū ad scōs qui sūt
i celo: & aliū ad illos qui sūt in terra. In primis aūt est
interfecta omnis miseria: & sunt mortui huic uite.
In secundis autem quia de eis intendo prosequi
est mortua huius quinti status concupiscentia: &

ideo tanq̄ in mundo mortui dicuntur stare sub altare dei: quod ē crux & passio iesu xp̄i & ueritas fidei eius sup quo nos & nr̄a offerimus deo p̄ri: sub hoc stant: tum quia uere subsunt xp̄o & eius passioni & ueritati sue fidei tanq̄ supiori: tum quia a xp̄o & sue passionis merito proteguntur: tū quia sub alis glorie sue abscondunt̄: nunc in spe a malis huius uite: & eternaliter in gloria abscondent̄: tum etiam quia ob altaris huius fidem & deuotionem ad eius imitationē iugiter imolant̄. Dicūtur aūt interfecti pp uerbū dei & testimoniū quod habebāt: quia mortui sunt mūdo: ut obseruent ueritatē euangelii iesu xp̄i: & de ea testimoniū reddant mūdo. Dicūt̄ aūt clamare uoce magna: quia pp inundantiā malo℞ que uident in xp̄i contumeliā & sui status inundare feruentissimo desiderio experiunt dei iustitiam in reprobos: & dei misericordiam liberantē electos. Vsq̄ quo dn̄e aiunt sanctus & uerus? quasi dicant: cum sis sanctus: non potes non odire tantā iniquitatē: & cum sis uerus nō potes nō implere mala que cōminatus es reprobis? & bona que promisisti electis. Iudicare aūt & uindicare sanguinē sc̄o℞ est dare iudiciū ostiuū mentis & perfectōis uite quā tenent: & horrende malitie puerso℞: per hoc designat̄ q̄ a multis etiā sc̄is uiris pp tanto℞ malo℞ odiū: iminere putabitur finis mūdi. Designat̄ etiā sc̄os huius temporis admirari: quare si tanta pax malorum eis durat que facit eos in dei contumeliā: & sc̄o℞ iniuriam amplius insanire. Designat̄ etiā q̄ magnalia totius futuri orbis nullis aut paucis sūt apta: usq̄ ad finē status quinti: & ideo illis sc̄is qui stāt uere ut mūdo mortui sub altari crucis iesu reuelabitur & iam est in pte reuelatū: q̄ quiete expectent gl'iosa trisoria & dona scibilia: que sub quarta apertione sexti signaculi mundo dabūt̄. Quia uero durū est in tanto turbine expectare: ideo dr̄ q̄ date sunt eis singule stole albe: quia secundū diuersos tēpo℞ gradus dant̄ eis conscie purificate ab horrēda uita illorū cū quibus hitant: & contēplatiōes sublimate de uoluntate puidentie dei. Per hoc aūt q̄ requiescat tempus adhuc modicum: datur intelligi quod in uoluntate dei requiescunt continue in expectatione dei suspensi. Ad hanc requiem inducit eos motiuo triplici. Et primū est cōpletio numeri electo℞ in quo consistit honorificentia sūmi dei: & nihil de sua predestinatione relinquat iplendū. Secundū est mutua confraternitas & cōis obseqniositas sūmi p̄ris: cum dicit. Cōserui & frēs eo℞: quasi dicat: eiusdē p̄ris sunt filii: & eiusdem euāgelii erūt serui.

Tertium est conformitas tentationū: & martyrii eorūdē cum dicit. Interficiendi sunt sicut illi: quasi dicat. Ad hoc conuertendi sunt qui uidentur modo inimici: ut sic ia cum illis pp iesum sustineant.

Et hec sunt ualde notabilia: ut oīs zelus iracundie in ueris seruis iesu contra peccantium malitiam conquiescat: & in salutis illo℞ expectatione & procuratione dulcescat. Vt aūt inundata malitia in corruptione euangelice uite que nunc est ex scriptura plenius elucescat: audi quid dicitur in cantu quinte tube. Apoc.ix. Vidi ait stellā de celo cecidisse in terram: & data est ei clauis putei abyssi & aperuit puteum abyssi. & ascendit fumus putei: fumus fornacis magne: & obscuratus est sol: & aer de fumo putei: & de fumo putei exierunt locuste in terram: & data est eis potestas sicut habent scorpiones terre potestatem: & preceptum est illis ne lederent fenū terre neq̄ omne uiride: neq̄ omnem arborem: nisi tantum homines qui non habent signum dei in frontibus suis: & dictum est illis ne occiderent eos: sed ut cruciarent mensibus quinq̄. Et cruciatus eo℞ ut cruciatus scorpii cum percutit hoīem: & in diebus illis querent homines mortem & non inuenient eam & desiderabunt mori & mors fugiet ab eis Et similitudines locustarum similes equis paratis ad prelium: & super capita eo℞ tanq̄ corone similes auro: & facies eorum tanq̄ facies hominis: & habebant capillos sicut capillos mulierum: & dentes eorum sicut dentes leonum erant: & habebant loricas sicut loricas ferreas: & uox alarum illarum sicut uox curruum equorum multorum currentium in bellum: & habebant caudas similes scorpionum & aculei erant in caudis earum: & potestas earū nocere hominibus mensibus quinq̄ & habebant super se regem angelum abyssi cui nomen hebraice abaddon: grece autem apolion: & latine habet nomen exterminans. Ve unum abiit: & ecce adhuc ueniunt duo ue hec sunt illa que in gemitum nostri temporis & in cauda quinti status maxie post corruptionem euangelice uite aquila nostra ioannes p̄dicit futura. Absit autē q̄ ego animal terrenum p̄mittam tibi hec reserare ad plenum: sed inter innumeras significationes quas spiritus sanctus hic habuit malitiam huius temporis non dubito litteraliter hic contentam. & principale littere significatū ad ista referri: sicut & alie quinq̄ partes huius libri ut dictum est supra. Ad euidentiam autem huius littere nota q̄ communia mala omnibus ecclesie statibus & humano generi cōia: erant tria grauissima circa finem quinti temporis uentura. Quo℞ primum fuit horrenda & effrenata laxatio clerico℞ monachorum & uulgarium plebium. Secundum a predicta sumens occasionem est pestifera inundatio hereticorum manicheorum ualdensium: & similium heresum. Tertium est multiplicatio hypocrisaria religiosorum & spiritus christi & uite eius ab omnibus impugnatio: q̄uis sub diuersis modis & fraudibus & ostensis falsis defensionibus eius: ex quibus tribus simul sumptis sit tam perplexa tētatio: ut fere in errorem inducantur electi: immo ad tempus permittuntur errare: sed finaliter per christi misericordiam liberentur: unaquaq̄ autem istarū triū tētationū tangitur in hac pte: & ideo oportet hanc litteram tibi exponi. Pro primo autem pro enormi relaxatione quasi omnium tanguntur septem. Primo fontalis cā relaxatōis huius que fuit casus epo℞ & abbatum in enormes cupiditates &

ambitiones & lasciuias uite quorum status primum
uidebatur in ecclesia quasi in celo fulgens stella :&
pro hoc dicit: uidi stellam de celo cecidisse in terrā:
.i. in terrestrem auaricia & lasciuiā: & data est illi cla-
uis putei abyssi &c. .i. data est ei ptās apiendi ipsum.
Puteus abyssi habet infernalem flāma: & fumosita-
tem obscuram: & pfunditatem uoraginosā quasi im-
mensam & mnuttierosā: & societatē demoniacam:
Aperit ergo puteū abyssi in populo quinti status fu-
it peruerso exemplo & regimine malo soluer frenū
carnalis cōcupiscentie & auaricie & terrene astutie
& malitie: & secl'aris lasciuie: ac pompose seu demo-
niace superbie: quod quidem frenum erat prius in
ecclesia tam p dei & suoꝝ preceptoꝝ ac iudicioꝝ ti-
morem q̄ per sanctoꝝ prelatoꝝ disciplinā rigidam
& seuerā correptionē ad se & ad suos subditos forti-
ter infrenandos: & etiam p scē societatis exemplū:
& zelum nequeuntē in se necī socius tolerare enor-
mitates predictas. Fuit prelatis in predicta grada-
ti mentibus data seu pmissa ptās apiendi puteum
cordiū ad cōcupiendū & effundendū mala pdicta.
Tū qua malū quod a prelatis genit' facile trahitur
a subditis in exemplū & sequit' ipsum ut caput &
ducem. Tum quia prelati nō solū dissimulantibus
& negligentibus mala subditoꝝ corrigere & puni-
te sed etiam fauorem pbentibus his q peccāt: grex
subditoꝝ de se pronus ad malū cito labit' & randē
pcipitatur. Tum quia ob culpam huiusmodi plato
ta deus pmisit subditos temptari: & a demonibus ad
talia impelli. Secundo tangitur grauitas mali de-
apto iam puteo exeuntis cū ait. Et ascendit fumus
&c. fumus iste est oē extrīsecū malū opus & signū
& de cordiali flāma luxurie: auaricie: supbie: ire: iui-
die: & malitiose astutie procedens. Et quāto iste fu-
mus est maior et grossior: et de maiori et de peiori
flāma extensus: tanto plus pungit et confundit ocu-
los intuentiū: et tanto plus non solū corā fidelibus
sed etiam infidelibus solarem fidei ecclesie et totius
religionis xpiane claritatem obscurat: hec aūt omia
sunt sicut quidā aer medius p cuius purū et pspicu
tum radius ueri solis iesus uenit ad locū deuotorū:
qui aer in predicta malitia est horribiliter obscura-
tus & fetidus factus. Tertio tangit' quedā spā-
lis plaga quorūdā pestiferorū de pdicto fumo exe-
unnasecū subdit. Et de fumo putei exierunt locuste
in terrā. Quāuis per has locustas possint designari
oēs mali xpiani status corrupti: quorum malitia ē
multa & publica & multorū lesiua & cruciatiua: ma-
gis tñ proprie quo ad hunc primū sēsum designat
prauam multitudinē clericoꝝ & monachoꝝ et iu-
dicum et ceteroꝝ curialiū qui plurimos et tpaliter
et spūaliter pungunt et cruciant multis modis: qui
oēs de fumo putei exierūt: quia de prauo exemplo
effrenationis prefate originē sui mali traxerūt: et ēt
quia quasi infernales ciues et demōes magis q̄ ho-
mines de puteo inferni cū pdicto fumo exēpli pes-
simi uident' exisse. Vocant autē locuste: tū quia ad
modū locustaꝝ alte saliunt p elationē: et hoc po-
stremis cruribus quia uerā gloriā quasi finaliter in-
tendunt in omnibus: et ad terrā recidunt semp per
cupiditatū affectus. Tū quia istaꝝ locustarū aliē po-
stremis cruribus saliunt pponendo .s. in fine peni-
tentiam agere: et sic spantes ad gloriam eternā sali-
re: pedibus uero anterioribus et toto ore adherent
terre uirentia cūcta rodentes: Tū quia locusta ē aial
puū: et secundū legem mūdū: habereq; alas non ad
altū et diuturnū uolatū: sed ad infimū et modicū.
Et ideo paꝝ designat hypocritas habilitatis et mū-
dicle contēplatiui uolatus simulatores alioꝝ uitam
detractionibus corrodentes: & aliorū bona tēpora-
lia deuorantes: siue p auctoritatē ecclesiasticā: siue p
oblationem quasi scis factam: siue per questū qua-
si sub spē pietatis exactū: siue p symoniaca fraudē :
ptim etiam designat leues & uolantes clericos &
monachos sectantes carnalia: deuorātes spūalis ui-
te uirorem. Quarto describit potestatem nocen-
di eis a deo pmissam & cohibitionē ipsius p mise-
ricordiam dei prouidā cū subdit: & data est illis po-
testas nocendi sicut habent scorpiones terre. Scor-
pio apparet facie blandus & quasi brachiis ad am-
plexandū expansis: sed cauda retro pungit & nocet
suū toxicū infundendo. Sic perfecti hypocrite cum
quoda exteriori & anteriori blandimento & fauo-
re explēt finaliter suas intentiones malas: siue tpa-
lia extorquendo: siue cū his cū quibus se iungunt
suas explendo luxurias: siue transfundendo in eos
suas uitas puersas. Deinde p cohibitionem subdit.
Et preceptum est illis ne lederent fenum &c. per fe-
num &c. uirentia designat simplicem humilitatem
& uirorem, fidei pie & honeste uite seruantes: per ar-
borem uero perfectos & solidos: facientes fructum
eminentium operum. Non permittit ergo deus
eos ledāt: nisi prius ipsi seipsos ledant per prauum
consensum: & per hoc finaliter ostendit pius ihs q̄
electis suis omnia mala predicta non permittit no-
cere: facit eis proficere ad pertingendum ad illam
mensuram meriti quā in seipso & in sua morte eis
eterna predestinatione disposuit. Carnalibus uero
qui signum fidei & charitatis iesu non habent i. fiō-
tibus .i. in constanti & aperto consensu mentis: nec
in facie exterioris operis: tam in spūalibus q̄ in tem-
poralibus nocent. Et tñ in his secundum limitatē
dei prouidentie coartantur: pro quo dictum est illis
ne occiderent eos .i. non permittuntur a deo: ut sic
repente eos in eterna morte precipitent: quin q̄diu
sunt in hac uita sensibili possint per penitentiā ab
illorum lesura sanari. Quinto describit grauitatē
doloris predictam sequentis puncturam: unde sub-
dit. Sed ut cruciarent mensibus quinq; &c. Secun-
dum Ri. quinq; mensibus cruciantur carnales pe-
ipsos: quia per quinq; sensus adherent transitoriis.
Permittuntur aliquando pro illorum oblatione af-
fligi a reprobis: ut sic ab illorū amore retracti ad ue-
ra bona querenda assurgant: uel per quinq; sensus:
uoluit designare totum tempus quinti status
ut quinarius quinario responderet : non q̄ in

toto quinto tempore sic inundauerunt huiusmodi locuste: sed quia ex copia temporalium ecclesie & monasteriorū quinti temporis data cepit occasio & incensiuū predictorum malorum: & etiam quia in eo sepe fuerunt aliqui similes predictis locustis. Alias etiā decursus quinti status iam dictis annis durauit: in cuius fine sine dubio non uersamur: uel quia carnales quinti temporis uacant precipue delitiis & cupiditatibus quinq; sensuum in iuuenili etate: que maxime floret circa etatē tricenariā. Ideo cruciatum ex hoc tm̄ designat p quinarium & tricenarium: id est per quinq; menses. xxx. dierum. Per cruciatum aūt designatur hic pungitiuus remorsus conscie & timor gehēne: qui fidelibus cum predictis locustis i gratia predicta cadentibus non potest discernere desa cili. Designat etiā iram & offensā: quā temporalit̄ damnificati & iniuriati habent contra predictas locustas. Designat etiam merorē & consternationē quā multi de tantis malis p locustas factis concipiunt: ita q̄ pp periculum ruendi in tentationes predictarū locustarum uiuere pertimescunt. Multi etiā p cuasione tantorū malorum & tā piculosarum tentatōnū quibus quasi nesciunt quid credere debeant: peroptarent aperta martyria: & non inueniunt. propter pacem tempori quinto datam: fit eis in pace amaritudo amarissima. Sexto describit septem malas ꝓprietates: & ultimo octauam superius positam harum malarum locustarum: pro prima dicit. Et similitudines locustarum similes equis patis in prelium. i. sunt fortes & animosi & ꝓmpti: & a demonibus quasi ab equitibus uel equitantibus agitati: ad omnem rixam & uindictam & ledēdū hoies tam spūaliter q̄ temporaliter & ad causidicationes: & horrenda litigia expediti. Pro secundo dicit. Et super capita eorum. i. equorum tanq̄ coro. e similes auro. Nā gloriatur cum male fecerint: & per superbiam & temporalis glorie affluentiam & per phorum suorum uictoriā reputant se quasi coronatos reges & etiam sepe sibi promittunt eterna premia: quia dicunt se pugnate p ecclesie libertate. Signanter autem dicit tanq̄ corone & similes auro: quia eorū spes & gloria nō est uera: sed uana & falsa: nec aurum celestis glorie: sed auricalcū similitudinis fraudulente. Pro tertia dicit facies earum sicut facies hoim: q̄a fingūt se hūanos & modestos & cūcta rationabilr̄ agere. Pro quarta dicit. Et habebant capillos mulierum: quia cogitationes eorum & actus realiter sunt molles & effeminati: & alios ad molliciē pertrahentes. Pro quinta dicit. Et dentes earum sicut dentes leonum erāt tū propter crudelitatem detractōnū uitam & famā alienam rodentium absq; cōscie freno: & precipue suorum emulorum: tū propter impiam rapacitatem temporalium per symoniā & mō quocūq;. Pro sexta dicit. Et habebant loricas ferreas. i. sic sunt armati dura pertinacia: ne spūs iesu intret ad eorū cordaq; nulla possunt sagitta diuini eloquii aut inspirationis salutifere penetrari. Pro sep ima dicit. Et uox alarum earum sicut uox curruum equorum currentium i bellū: id est fama & sonus tumultuosi uolatus eorum ad opera sua maligna: & ad sua pōposa extrinseca nutrienda: sic est tumultuosus subditorum cum quibus habitat turbatiuus: ac si super illos populos hostilis ueniret exercitus: quia etiam ale quibus uolare uidentur clerici: est cultus dei i diuis officiis: ut ondat̄ pessimus modus quo illud faciūt. Dr̄ q̄ sonitus alarum ē sicut sonitus curruū & equorū currētiū in bellum: quia sic tumultuose & cōfuse illud percutiunt: ac si finem officii intēderent debellare: & magis uidetur rumor curruum perturbātium q̄ cātus uel deuota prolatio prouocātium ad celestes dulcores. Pro octaua dicit. Et habebant caudas similes scorpionum: & aculei erant in caudis earum: & potestas earum nocere mensibus quinq;. Per caudam designatur finalis & occulta intentio: uel actuum sequela: per caudam autem scorpionis uenenosam: & q̄n uult pungere uersus superiora & anteriora recuruatam: designatur intentio & efficacia uenenata in prauis eorum moribus uel erroribus & hoc sub fraudulenta spē: quasi per hoc ducat & stimulet ad reuerentiam dei in suis uicariis: q̄ si ad bona superiora & anteriora p̄im exempla. In caudis igitur locustarum sunt aculei. Tum quia subtiliter & acute penetrant corda illorum quibus se familiariter applicant. Tum quia puncturam peccati & remorsus in corde illorum relinquunt. Tum q̄a sepe eos in temporalibus astute & subtiliter ledūt. De mensibus quinq; est supra expositum: licet ultra hoc possit dici: q̄ ꝓut per has locustas significātur mali prelati in quibus non est legitima auctoritas: nec legitimus usus clauis: tunc potestas talium non est nisi nocere: quinq; mensibus: quia nō p̄nt nocere nisi ꝓ p̄nti & in bonis temporalibus. Nam in spiritualibus p̄nt illos quidem q̄ non habēt uigorem illuminate fidei cruciare p formidinem suarum sniarum: sed nequaq̄ occidere: quia talibus a uero cultu dei & animarum regimine destitutorū snie non p̄nt apire uel claudere celum. Et quia hoc in fine quinti temporis erat futurum: ut infra dicetur: ideo hoc credo a spiritu sancto predictum. Septimo ostendit summū regem ipsorum: quia enim uidētur fideles: licet moribus praui: ne ex hoc credantur esse de regno & familia xp̄i. Ideo contra hoc subdit q̄ habebant super se regem angelum abyssi: cui nomen hebraice abaddon: grece autem apollion: & latine habens nomen exterminans: hoc ultimum dicunt aliquid addidisse latinum interpretē: quia liber in greco est scriptus. Ideo autem nomē eius hebraice & grece traditur: ut ostenderetur q̄ omnium malorum de omnibus nationibus hic talis est princeps: uel per excellentiam malitie: uel per immensitatem potētie ul' uniuersitatem. Possumus autem cum hoc dicere: q̄ non est inconueniens q̄ spūs sāctus p os. Ioannis nomen istud expresserit in lingua latina: cum ipse bene sciret q̄ quintus status ecclesie ad latinam magis pertineret ecclesiam: & tales locuste cum rege suo hanc principaliter deuastarit:

licet autem per angelū abyssi uniuersaliter possit in telligi diabolus; tamē cū hoc uidet' mihi φ hic angelus abyssi uocetur ille qui per abyssalē maliciā demonū & illoꝝ ꝓcurationem malignā: & suspius ambitiosam astutiā: que in omni malo erat inabyssata ad gradū summi pōtificatꝰ nō canōice sed fraudulenter ascendit: quē sic tyrannice usurpauit: ut supra φ credi posset uniuersaliter cōtrastaret: qui fuerunt in gemitibus preteriti tēporis: sciunt φ ꝓprie additū est: & latine hēns nomē exterminās. Nam licet in multitudine locustaꝝ sint diuerse ꝓprietates male predicte a diuersis malis locustis diuersimode participate: si quis subtiliter oculos mētis aperiat: & oēs modos & actus uite & regiminis huius exterminationis diligēter examiēt: uidebit oēs tanq̄ in maloꝝ principe conturi: ut merito dicat' angl's abyssi & rex huius pessime uastitatis. Deinde ꝓ secūda tentatione. s. manicheoꝝ hereticoꝝ & patarenoꝝ insidantiū est expōitio sancti abbatis Ioachim φ stella de celo cadēs fuit aliqs clericus sciā litteraꝝ imbutus: qui clauē scientie praui dogmatis & potestatē inuestigādi ꝓfunda sapie false non dei accepit a pře médacii. Puteus aūt abyssi est ꝓfunditas hūane malitie & astutie adinuentionis false: de qua fumus erroris ꝓcedit solē & aerē obscurantis: quia nō solū plebei sed & multi sacerdotes & religiosi: multiq; ꝑncipes & milites fuerūt hoc errore infecti. Heretici autē ex hoc errore geniti sunt locuste de fumo putei exeuntes: quos apostolus. i. thy. iiii. satis aperte & litteraliter tangit dicens. Spiritus aūt manifeste dicit φ in nouissimis tpibus discēdet quidam a fide attēdētes spiritibus erroris & doctrinis demonioꝝ & hypocrisi loquentiū mendacium: & cauteriatā. s. adustā & corruptā hētiū suā conscientiā ꝓhibentiū nubere: & abstinere supple docentiū a cibis quos deus creauit &c. Ad litam enī māichei condēnat matrimoniū & oēm creaturā corporalē: tanq̄ secundū eos a deo malo creatā: & ideo a qbusdam cibis dicūt abstinendū: sicut ab augmētatiuis substātie dei mali in edētibus ipos: & ex hoc etiam cōdēnāt matrimoniū: qr per eius actū dicūt augeri substātias a deo malo creatas. Non aūt pmittuntur ledere fenū. i. simplices fideles q interrogati ab hereticis mox aures auertūt dicētes nō esse suum: sed clericoꝝ disputare de fide. Non etiā possunt ledere arbores. i. pfectos & pitos in fide: sed solū carnales signo dei carētes. i. zelo fidei ac reuerētia xpi & eccl'ie sue sancte. Quod autē nō pmissum est occidere sed cruciare mēsibus qnq; dictū est respectu illoꝝ carnaliū quos nō oio in suū errorem trahūt: sed solū suis stimulis in dubiū ualde cruciatuū inducūt detrahēdo. s. fidelibus pp mala exēpla que i prelatis & clericis abundare demonstrant. Unde & hec est una de maximis causis: que illi apparētiam prestat errori. Hec aūt istar scorpii faciūt sub blanda spe & cōpassione aīaꝝ quas sicūt se uelle ad uiā salutis reducere. De predictis aūt sic scorpiōali stimulo & dubio fortiter cruciatis: non tn̄ i eoꝝ heresim traductis: nec a uera fide extinctis subdit' φ tales q̄rent mortē & non inuenient: qr predictū cruciatum ad maiorem mortē reputāt: & ante eligerent mori q̄ p̄dictis stimulis cōtra ueritatē fidei cruciari: sed nō uult iesus eos mori: sed sic tentationibus exerceri. He locuste sunt quasi equi parati in preliū: qr pro suo errore defendēdo & ꝓpagādo sunt aiosi usque ad mortē. Per faciem aūt hūanā ficta humilitas per dētes uero leonū uera imanitas designat'. Per capillos uero mulieꝝ qui longiores sunt q̄ uiroꝝ designatur orōnis ꝓlixitas & orandi assiduitas quibus suū errorē debili ratione ornant: & in his qui pfecti dicunt' inter eos in suppliciū oculis apparēter componūt. Designatur etiā carnalis malitia & superfluitas reꝝ & relaxatio uite: quam suis credētibus cōcedunt: qui de suis pfectis non sunt: concedūt autem illis oīa mala facere: dūmodo finalr uelit ab eis manuū impōitionē recipe. Per alas autē designant' hi qui apud illos uocant' pfecti: qui grādi uerborum strepitu cōtra omnes resistentes sue fidei se uolare paratos asserūt ad modū equoꝝ currentiū ad bellū. Habēt etiā sup se regem angelū abyssi: quem quē dicūt apostolicum hēnt super se: cui sunt oēs subiecti. Licet autē abundauerit heresis circa finē quinti status: in cuius finē tentatio mistici antixpi qui est ꝑcursor & preparator uie illius magni & aperti ꝑ quē debet fieri ut in septima uisione dicitur iudiciū meretricis: φ tamē fundamentū illius tā mistici q̄ aperti non debeant esse ꝑncipaliter de erroribus manichei satis patet. Primo qr hec secta hactenus ꝑ pl'es doctores & ꝑcipue per augu. est sufficiēter cōuicta & exsufflata de medio. Nā hic suo tpe fundaui⁊ in Affrica: & ipse solēne uolumē contra faustū composuit manicheū. Non est autē apud deū consuetū φ reprobata & cōuicta plene iteꝝ reducatur in preliū principale. Unde contra hanc impiā sectam nō oportet diutius insudare: nisi solū circa uilissimas feces scopis laicalibus extirpādis. Nihilominus qr ille filius mortis nulli fidei stabilis erit: non est incōueniens φ dum nitetur ascendere φ & hanc sectā & alias pessimas sibi fauentes sustineat: donec i culmine positus uolet se deum facere predicari. Secunda ratio est quia finales tentationes debent esse sic subtiles & philosophice apparentes: ut quasi electi si esset possibile in illos inducantur errores. Secta autem paterenica & manicheorum habet multos ita bestiales errores: φ non sunt apti seducere sapientes. Unde prophetia paganica unum summū deum ponens: & temporalia sub aliquo respectu magnificans & exsufflans ista que sunt fidei: in quibus intellectus captiuatur humanus magis ad hoc apta uidetur. Quod & apostolus per spiritum sanctum uidetur presensisse: cum dicit ad Col. ii. c. Videre ne quis uos seducat per philosophiam & inanem falliciam secundum huius mundi elementa & non secudum xpm. Quod diabolus ualde bene presentiens iam uidetur preparasse materiam: dum sectam Aristotilis per religiosos in culmine posuit:

sicut infra dicetur. Tertia ratio ad hoc est ex respectu ad exercitium & illuminationem electorū: tam ex influxu spiritus sancti: q̄ ex tentatione diaboli procurandū. sicut enim patet ex supradictis totus impetus spiritus sancti ad fundandū tertiū statum generale mundi: & sextum particularem ecclesie est ad renouationē perfectā euangelice uite: quā totaliter destruit paganica secta. In his ergo magis spiritus sanctus exercebit electos: q̄ in cōfutatione erroris bestialis machomei. Et quia diabolus hoc ualde bene presentit: ideo per unos religiosos sic paganicos inoluit errores: & sic procurat eos principiis fidei commisceri: quod multum preparauit apparētē uiam: ut ueritas euangelii sub illis dolis de medio extuffletur. Intellige autem q̄ dolus erit talis: q̄ q destruent euangelium: defendere euangelium se iactabunt. Et sicut pontifices: & scribe: & pharisei se defendere dicebant legem: & legis cultum: & honorare deum: & tn̄ ipsi crucifixerunt filiū dei legis medullā & finem. Sic similibus modis similes istis in ecclesia dicent se tenere locū xp̄i: & ueritatem docere euangelii & tamen ipsi ueram medullam euāgelii & perfectionem uite xp̄i horrendis transgressionibus & malitiosissimis condemnationibus crucifigent. Ad hoc est impetus diaboli contra influxum spiritus sancti. Et hic sicut in alio capitulo exponam tibi: & est supra expositum satis & iā plene cōpletum. Vtrum autē aliquid aliud solēnius & apertius circa perfectionem euāgelicā condēnandam sit futurum ignoro. Nam illud quod factū est sufficiēter excludit a uero dei cultu: facientes & ipsos esse pessimos hereticos & antexp̄ianos uera ratione concludit: si pertinaciter perstiterint in eisdem. Ad primū ergo & tertiū sensum hage locustarum magis currit generalis impetus reprobatōnis & malitie quinti status. Possunt autē litterales expositiones de his locustis superius facte in primo modo expositionis ad hanc tertiam expositionem de hypocritis impugnatoribus xp̄i uite faciliter applicari. Et ideo pro tertio sensu generales cōditiōes transcurro. Casus enī huius stelle de celo in terram hentis clauē putei abyssi ipsumq; apiētis est quorundam aliorum & doctorum & nouissimorum religiosorum causam terrenas cupiditates: & in paganorum curiosas scias: & in multas opiniōes piculosas: sectas diuersas: & scismata in ecclesia excitātes. Accepunt enī ingeniū & clauē & ad apiendā & extollēdā doctrinā Aristo. & Auero. & plurium paganorum: & quasi i aliis nihil studēt: & ad excogitandū pfunda & nouagiosa dogmata obscurātia solē sapie xp̄iane & euāgelice uite: & purum aerē religiosi status maculantia miris dolis: in tantū q̄ qdā eorum dicūt paupertatē altissimā nihil hēntiū in cōi non esse de substātia pfectōnis euāgelici status: & q̄ melius ē hēre sufficientiā aut saltē necessaria in cōi & contēplatiuo que hoc non hēt: inqeta & impfecta consistit: & qui pprios sumptus portaret: quasi loculos in pdicatione euāgelii non deficit: sed supererogat pfectioni. Alii nero his contradicētes dicūt usum pauperē & artum debitis circunstātiis regulatū: ut dictū est supra nō cadere sub uoto euangelice paupertatis: quod & de facto in uita ondunt ipsi se credere multū relaxate uiuētes: imo cōtrariū asserētes q̄si hereticos condēnare nituntur. Quidā etiā seculares magistri abundātiam tēporaliū in cōi pposuerūt in suis scriptis paupertati extreme paupis iesu xp̄i: imo & ipam condēnauerūt impie: ut dictū est supra. Quidā etiā maioris apparentie dicunt q̄ sacerdotes curati descēdūt secundū gradū: si euangelicā pfectionē uoto religionis assumūt: & q̄ se subiicere hōi pp deū: quod ē plene abnegare seipm impfectis cōuenit nō perfectis: dicuntq; q̄ paupertas non est uirtus: quia puationē dicit: cū tn̄ certū sit q̄ magis positiuū ponat in aīa: q̄ cōis uirtus. Vnde & ipsa uirtus est pfectorū: ud aliquid cōi uirtute melius. Alii etiā filii diaboli hoc ipm dicūt de uirginitate: quia non tenet mediū in delectationibus tactus: imo q̄ tales horrende incident in extremū. Quidam uero solū seculares sed religiosi talia dogmata paganica suis theologicis tractatibus miscuerunt: ut ex his multi clerici pilius phantes occasione accepta oēs articulos fidei nideant reiicere pter unitatē dei: dicuntq; phiam solam mūdanam esse uerā: & humano regimini sufficere ad uirtuose uiuendū: dicūtq; mundū ab eterno fuisse: & deū per se & imediate nihil posse opari de nouo: quia quicqd imediate potuit fecit necessario ab eterno. Sequūtur q̄ errores Auer. & nō ponūt i libero arbitrio nisi quandā falsam insufficientē & chimericam libertatē. Malus est iste puteus abyssi: & mala apertio eius: peior ē fumus: & pessimus fructus eius. Nā de fumo predicti casus & apertionis: licet nō quo ad oēs errores predictos exierūt locuste. i. religiosi paganice phie sequaces leues & uolatiles cupidi & carnales hypocritaliter uiuentes: & uirentia pfectionis queq; rodētes: qui cōtra oēs eis non fauētes aīosissime cunctantur quasi equi currētes in bello: & cōtra statū uirorum spūaliū eorum hypocrisim per fecta conuersatione denudantiū: zelū amarū: & bellū acutū assumunt. Vox autē alarum. i. suarū sententiarum quas altissimas & puolantes esse psumūt: in miris linguis clamoribus & fumis est sicut uox rotarum & tumultuosi exercitus currētis in bellū. Hec aūt que iam diu est fuerūt initialiter sciata cōtinuo succrescentes defectuoso augmēto malā consumationē preferūt de ppinquo. In his tamē malis nō pmittuntur ledere: uel nocere spūm pfectorum quasi arborum: nec etiā simpliciū uirorē spūs uite xp̄i seruantiū: uel deuote adherentiū eis. Ceteros uero hincinde uacillantes: qui bene uident se a sua pfessione deficere: nec tamen hēnt nouū scriptū in fronte mētis ut eā uelint: uel posse se credant plene seruare. Sic ueneratis aculeis rōnum & exēplorum suorū cruciāt q̄ mori pēligerent: anq̄ uiuere in tanto conscientie cruciatu. Bene nouerunt hoc illi qui sunt in religionibus relaxatis: qui tamen a spiritu dei nō sunt plene mortui: sed a relaxationibus locustarum pcussi & [illegible]

Nam illi qui nõ totaliter cruciant' sunt de numero locustarum percutientiũ: mensibus aũt quinque durat tẽpus: potestas locustaꝝ & cruciatus pcussorũ: quia dũ tpalia eis abundabunt & sensuales appetitus eoꝝ qnq; mẽsibus designati: inter eos uiuentes ut dictũ est taliter cruciabũt. Hoꝝ autẽ defectus apostolus.ii.ad thymo.iii. describit apte.d. Hoc aũt scito ꝙ in nouissimis diebus instabũt tpa piculosa & erũt hoies seipos amãtes: cupidi: elati: superbi: blasphemi: parentibus nõ obediẽtes: supple ꝗ fundauerũt religiosos status: ingrati: scelesti: sine affectõne: sine pace: criatores: incõtinẽtes: imites: sine benignitate: pditores: pteriui: tumidi: ceci: uoluptatum amatores magis ꝗ dei: hẽntes spẽm pietatis supple diuini cultus & zeli aiaꝝ & religionis: uirtutẽ autẽ eius abnegãtes. i. suas regulas nõ seruãtes. Nã in regule obseruãtia religiõis est uirtus: qr uero tpe Pauli pseudo erãt apl'i sil'es illis: ideo subdit: & hos. i. hoꝝ similes de uita. Ex his eni sunt ꝗ penetrant domos: & captiuas ducũt mulieres oneratas peccatis: que seducunt' uariis desideriis: semp discẽtes & nũꝗ ad sciam ueritatis puenientes: & qr semp adiscunt studio uano: ideo nõ illuminant' ad ueritatẽ a spiritu sancto: & ideo sequit' impugnatio ueritatis per eos dũ subdit. Quẽadmodũ aũt Ioannes & mambres restiterũt Moysi: ita & isti restiterũt ueritati homines corrupti mẽte reprobi circa fidẽ. Quia uero eoꝝ grauis & ultima ad nocendũ ptãs nõ est nisi p breue tẽpus: quod pp electos breuiatũ est: & ꝙ hic noie quinq; mensiũ exprimitur. Ideo apostolus subdit: sed ultra nõ proficient: insipientia enim eoꝝ fuit manifesta erit omnibus sicut illorum fuit: licet hi autẽ quinq; mẽses sint supra expositi: forsitã tamen per quinq; mẽses designant' ad l'itam: ꝙ forte tãto tpe uel circa pmittent' huius locuste atrociter seuire. Sicut & iudei in qnq; uel sex mẽsibus ultimis, xp̄m fuerũt atrocius persecuti: sicut a festo scenophegie usq; pasca: quod tũc fuit. viii. kl'. ap̄lis: & tũc put Ioannis. vii. dr. Querebant eni eũ iudei interficere: pp quod in iudeã ambulare nolebat. Per facies uero hõis in locustis significat' in his hypocrisis blãdimentũ adulationis & p̄tẽsa hũana discretio in oĩbus suis factis. Per capillos uero mulierum subtiles & lõgos significat' subtil' & cõtinuata sollicitudo & excogitatio defendẽdi sua transgressoria opa: & relaxatõis sue statũ: de talibus capillis ordinãtes caput suaꝝ intẽtionũ oñdentes plebibus se oĩa ista facer' pie pp dei cultũ & utilitatẽ populoꝝ: quasi dicẽtes se esse martyres pietatis ad xp̄m p talia opera cõcipiendũ i eis. Hiero. per mulieꝝ capillos dicit ꝙ hẽnt conceptus & actus uoluptuosos. Quia i his est realis rapacitas & deuoratio eoꝝ ex qbus deberẽt paupes sustẽtari: ideo dr ꝙ dentes eatum sicut dẽtes leonũ erãt: ꝗ uult aliqd de ore eoꝝ eruere: pbabit i eis dẽtes nõ dubiũ leoninos: & qr nullã de talibus rephẽsionẽ sustinere possunt: nec pmittũt ad intima sua ĩtrare cõpunctionis spiritũ: & semper in oĩbus iueniũt duꝗ excusatiõis obsta-culũ: idcirco dr ꝙ hẽbant loricas quasi loricas ferreas. Quia uero in oĩbus his malis dñt se esse dei pugiles & equi defensionis eius: ac per hoc coronãdi facil'r. Idcirco dr ꝙ super capita taliũ erãt corone similes auro. Real'r aũt ipsi sunt coronati hedera antiochi p trãsgressione pñti: sed si nõ cõuertẽt' coronans coronabit eos dñs tribulatione iferni. Et nota ꝙ quinq; mẽses forte significãt ꝙ i fine quin status erat xp̄i spũs crucifigẽdus quasi quinq; plagis in ueracibus imitatoribus suis: ut uere possent dici mãibus & pedibus & latere uulnerati. Nam per manus significat' appẽtia celebris auctoritatis ecclesie generalis & seq'la multitudis: qbus manus cõfodiunt uiroꝝ spũaliũ eis cõtraria iponẽtes. Vnde dicũt eos esse iobediẽtes & cõtumaces p̄latis suis & ecclesie dei: & uiros paucos & ceruicosos: & diuersos a tota multitudie ordis sui. Pedes uero per quos in fundamẽto uero figimur trãsfigunt i uiris euãgelicis: qr cõtra scripturas & cõtra p̄oꝝ p̄im cõia documẽta dicũt eos figi i ppa stultitia & uisionibus uanis: & ꝙ ipossibilia accipiũt obseruare: & cõtra exẽplũ xp̄i & apostoloꝝ loculos hẽntiũ ut dicunt eos uiuere asseuerãt: latus uero trãsfigũt: dũ fauore amicine & ptãtis eoꝝ: & oblatis pmissionibus: & icussis terroribus multos cõcipiẽtes spũm euãgelice regule a taliũ uiroꝝ imitatione perturbãt. He aũt locuste ãgelũ abyssi de quo dictũ ẽ supra singl'r hñerunt regẽ suũ i suo statu: qr per eius potentiã uiros euãgelicos de latina ecclesia eiecerunt: & tanꝗ regẽ suũ in statu suo falso magnificis p̄dicationibus extulerũt. Vide ergo ꝗ expsse malitia huius tpis i cãtu quite tube exp̄mit'. Sed & i oĩbus qrtanis Apocal'ia declarant': & nõ solũ in qrtariis: sed ẽt in senariis: qr bonũ pauptatis renouatũ i terriodecio cẽtenario in ordibus mẽdicãtibus ad sexti signaculi refert' insignia & corruptio ipsoꝝ maxie euangelici status ad sexti ultima feculẽta: i cuius feculẽta ut patet ml'tipl'r ẽ spũs iesu illussus piter & despectus.

Iesus falsificatus Cap.viii.

Icut autẽ pius & patiens ih̄s post illusionẽ & despectũ & post ml'tas iniurias fuit crucifixus & mortuus: sic & post ml'tas illusiones spũs sui i relaxatõibus ml'tis mortificata ẽ ueritas nõ solũ uite sed scie & doctrine & p̄latõis romane. Vt autẽ uideas quõ hec mala fuerũt a spũ scõ p Ioannẽ p̄dicta: & ut ml'toꝝ dictoꝝ & dicẽdoꝝ sit magis ueritas clara: opportet ꝙ distiguamus diuersa initia sexti status & ultima sexti: qr i isto intermedio debuit p̄cedere tẽtatio mistici antixp̄i: sicut in pleo statu sexti debet isurgere tẽpestas antixp̄i aperti. Sicut aũt i synagoga & eccl'ia siue status legis & euãgelii simul bellãdo cucurrerũt usq; ad destructõnẽ hierl'm factã p Vespesianũ & Thytũ. Sic iã p cẽtum annos & usq; ad deuastationẽ eccl'ie p antixp̄m aptũ currũt simul feces eccl'ie & claritas noui status. Dicũt ergo aliq de iniciatiõe sexti signaculi ꝙ icepit i reuelatõe facta abbati Ioachin: ꝗ q̃si p̄us solenniter in eccl'ia hũc statũ describendo p̄dixit. Alii di

cũt ꝙ icepit ĩ cõuersione beati Francisci:q fuit euã
gelice uite fundator. Alii dicunt ꝙ incepit i zelo re
nouati spũs uiroꝝ spũaliũ de uita Francisci rebellã
tiũ trãsgressionibus uolentiũ regulã & sanctissimũ
testamẽtũ p̃is obseruare pfecte:& a condẽnatõe
obseruãtie euãgelice uite in uiris eisdẽ. Alii autẽ ꝙ
ab exterminio Babylonis per.x.cornua bestie q̃ dr̃
antixp̃s aptus. Sane oẽs has sentẽtias credo ueras:
& diuersis r̃spectibus solẽnem ueritatẽ hẽre. Quos
respectus nesciẽtes distiguere doctrinã multoꝝ il-
lumĩatoꝝ falsam estimauere doctrinã. Nam tales
drias ĩ ichoatõe eccl̃ie p euãgeliũ tibi tradã. Nã Lu
cas inchoat euãgeliũ xp̃i a Zacharie sacerdotio:cui
de Ioane p̃cursore facta ẽ pmissio & pp̃hica reuela
tio de xp̃o stati uẽturo. Math.uero ab humana xp̃i
generatõe. Marcus a xp̃i & Ioãnis p̃dicatõe. Ioan-
nes a uerbi trinitate. Sic sexta opatio a reuelatõe fa
cta scõ abbati Ioachĩ & sĩlibus sue p̃dicatõis exp̃sse
sũpsit initiũ. A renouatõe uero regule euãgelice p
seraphicũ uiꝝ. F. sumpsit sue plãtatiõis exordiũ. A
p̃dicatõe uero & zelo spũaliũ suscitatoꝝ:& a noua
babylõe reprobatoꝝ sumpsit resiortõis seu repul
lulatõis augmentũ. A destructõe uero babylõis su
met sue clarificatõis cõplemẽtũ:iuxta qđ dicimus
euãgeliũ obseruantiã clarificatã. q̃ñ obseruãtia lega
liũ est facta mortifera:& hier̃l'm ĩtrena destructa. Si
milia repies in pp̃hiis. Nã initiũ.lxx. annoꝝ capti-
uitatis uno mõ est a.xiii.anno Iosie: sub quo cepit
Hieremias eã p̃dicare:& teriant' ĩ p̃mo ãno Darii.
Sicut patet Zach.i. Sĩl'e hẽs de.lx.ebdõadibus danĩ
de qbus trãseo. Et sicut pp̃hie diuersis mõis ad illa
initia & fines aptant':sic & ĩ uisiõibus Apoca. conti
git. Sĩl'e hẽs exẽplũ ĩ itroductõe eccl'ie p xp̃m. Nã
nõ ẽ dubiũ ꝙ m̃l'ta facta ẽ ĩpletio pp̃hiaꝝ i xp̃i or-
tu:m̃l'ta ĩ sue p̃dicatõis decursu:m̃l'ta ĩ sue amorose
mortis trãsitu:m̃l'ta ĩ spũs sancti ĩ die pẽtecostes a-
bundãti descẽsu:m̃l'ta ĩ exitu ap̃l'oꝝ a synagoge p
fidia:m̃l'ta ẽt hier̃l'm & synagoga destructa. Sic &
scd'm istos modos diuersos diuersa eccl'ie d̃ gẽtibꝫ
sumunt' initia:& cursus plẽitudĩs tp̃m eius diuer-
simode teriant'. Nã numerus tp̃is eius apte descri-
bit' in plĩbus locis apoc. q numerus est mille.cclx.
ãni:sup quẽ numerũ abbas Ioachin oẽs suas reuela
tiones fundauit:q fuit uir magni lumis & uirtutis:
& maxĩe libros cõcordie noui & ueteris testamẽti:
in qbus mira pportõe.xlii.generatões secundi sta
tus.s.ecclesie de gẽtibus.xlii.generatõibus status p̃
mi:quas Mat. põit sic cõcordãdo describit. Accipit
aũt.xlii.tricenarios ãnoꝝ p.xlii.generatõibus secũ
di status. Quare autẽ sic accipiat tricẽarios p gene
rationibus singul' oñdit libro.ii.c.q nouũ testamẽ
tũ differt a ueteri sicut sol a luna:& ideo generatio-
nes ueteris testamẽti ad modũ lune crescẽtis & de-
crescẽtis p dissĩl'es ãnos currũt. In nouo aũt debue-
rũt eẽ stabiles:sicut qr xp̃s sol iustitie regnat ĩ ppl'o
xp̃iano:& subditur ĩ testõ nouo nõ secundũ car-
nẽ accipiẽda ẽ generatio sed scd'm spũm. Iuxta illđ
Math.i. Quod ĩ ea natũ ẽ ex spũ scõ ẽ. Et qm.xxx.

ãnoꝝ erat xp̃s qñ cepit hẽre spũales recte spatiũ ge
neratõis ĩ nouo testõ.xxx.ãnoꝝ numero teriat':ma
xĩe cũ hoc significet' ĩ nũero dieꝝ: qbus m̃l'ier pa-
scit' ĩ solitudĩe a facie serpẽtis:accepto die p ãno:&
mille.cclx.diebus p totidẽ ãnis:multa dicit ibi de
ista materia. Attendendũ aũt ꝙ spũs sanctus pp̃hi
cus sepe tangit mentẽ ad generalia unius status:&
ex illis generalibus dimittit postea negotiari ĩtel'e
ctũ hũanũ:& ĩ illo tali negotio põt se h̃r̃e ĩtas ĩmisce
ri:nõ tñ pp hoc p̃mũ lumẽ ẽ f̃l'm:& illa f̃l'a cõcl'io
elicita p tãto nõ ẽ erronea: qr nõ ẽ p̃tinaciter affir-
mata:& ab ill' nõ nisi cũ dubietate accepta:licet ali-
qñ simpl'r p̃ferat'. Hoc dico ꝙ generalia status ter-
tii scũs hic abbas & cõditões opationũ sexti signa-
culi clara luce p̃spexit. Spũales uero cõditões & cer-
tas significatões tp̃m sub opiniõe descripsit. Et iõ
ẽ excusandus:qr cũ luce aurore sexti status fuit ĩ te-
nebris sexti:tñ illa general' significatio cõcordie in
choãdo numerũ m̃l'ris a xp̃i ortu qnã ĩp̃e abbas ac
cepit usq; ad tp̃s suũ magnã hẽt rõem & notabilẽ
ueritatẽ. Dicit aũt li.ii.concordie:ꝙ tertii status ini
tia p̃sto sunt:& ĩp̃e fuit usq;.m.ccv.& ãno seq̃nti q
fuit sextus generatõis.xli.fuit fundatus initial'r ter
tius status.s.F. ĩchoãte statũ euãgelicũ renouare. Ex
tũc aũt oĩs p̃secutio facta euãgelico statui ad p̃secu-
tões ptinet antixp̃i:& ĩ seq̃nti generatõe.xlii.cepit
p̃secutio quorundã magr̃oꝝ cõdẽnantiũ euãgelicã
paupertatẽ. In ip̃a ẽt fuit Fredericus .ii.cũ suis cõpli
cibus,eccl'iam dei atrociter p̃seq̃ns:cuius adhuc ĩma
net mala cauda. Prout aũt ĩchoat' istud tp̃s a christi
baptismo:sic ĩ generatõe.xli.cepũt hi duo ordines
euãgelici p totã eccl'iã latinã ĩ doctrina florere:& ĩ
xlii.generatõe m̃l'ti fuerũt errores pessimi antixp̃iano
rũ heresum fundam̃ta:q fuerũt p ep̃m & magros
dãnati. Prout uero ĩchoant'.m.cclx.ãni a xp̃i morte
sic ĩ.xli.apparuerũt mala Mãfredi & Corradini:cõtra
quos rex Carolus ẽ uocatus. Et ĩ.xlii.generatõe Pe
trus rex aragonũ inuasit regnũ Sicilie:cuius opus nõ
dũ finẽ accepit. In fine aũt xlii.s.ab ĩcarnatõe xp̃i.m.
cclxxxii ãnis trãsactis q sũt ab eius passiõe & mor-
te:& ascẽsu ad celos:& missiõe spũs sci recte p̃dcũs
numerus m̃l'ieris:ĩ quo tp̃e ip̃a mulier ĩ ap̃l'is ẽ fun
data cõplet' p̃dictus numerus q m̃l'ieri attribuit'.c.
xii.& tũc illa horrẽda nouitas relectõis Celestini pa
pe & usurpatõis successoris sup eccl'iã ẽ adducta. At
tẽde aũt q̃ cõgrue ibi ĩ.iiii.uisiõe ẽ dictũ post raptũ
filii sui:haud dubiũ xp̃i ih̃u q ẽ beatissime uirgĩs &
totius eccl'ie spõsus & filius ꝙ m̃l'ier fugit ĩ solitu-
dinẽ:pp qđ mĩa simĩl' ĩtelligũt'. Primus status xp̃ia
ne pfessiõis a statu iudaismi factus seq̃stratus & so
litarius. Secũdus spũalis & celestis cõuersatio & cõ
tẽplatio q̃ ẽ a carnalibus solitaria ad quã tũc fuit ec
clesia subleuata. Tertiũ ẽ gẽtilitas rõana: q̃ tũc erat
a deo & diuino cultu deserta. De hac solitudĩe dicit'
Esa.xxxii. Erit desertũ ĩ chermel.i.romana eccl'ia sic
pinguis ĩ gratiis: sicut p̃us fuerat iudea & chermel
.i.iudea ĩ saltũ reputabit':& hitabit ĩ solitudĩe iudi
ciũ & iustitia. Et ca.xxxv. Letabit' deserta & ĩ uia:&

exultabit solitudo:& florebit quasi lilium:& m'lta sunt silia i pphis:& seqr̃ i apoc. ꝙ i deserto gētilitatis hēt locū a deo patū:ut ibi pascāt eā diebus. m. cclx. certū ē aūt ꝙ a xp̄i morte fuit synagoga reprobata. Vnde ꝑpe ḡtū ad illā Ioh. xii. dr̃. Nūc iudiciū ē mūdi:qr illa debebat iudicari. Et qr tūc sicut i radice diabolus de gētilitate expelli:idcirco seqr̃ nūc ꝑnceps huius mūdi eiciet foras. Hoc aūt ad lr̃am ītēdit iħs qñ gētiles dixerūt. Dñe iħm uolumus uidere. Notabilis ergo finis istius mansiōis uidet' signari i fine. m. cclx. ānoꝝ ab hoc terio:ut tūc uideatur hec māsio iterrūpi:quo ad regimis romane ecclesie ueritatē:quod magis declarabo ifra: cū qntā ptē uisionis huius his tēpibus qnti tpis applicabo. Do aūt tibi duo mysteria qbus cōueiens fuit tāto tpe iudeā relinq & statū euāgelicū i gētilitatē ptēdiāñq cōuerteret' incredula synagoga. Nam sicut plebs iudeoꝝ nolēs credere duobus exploratoribus terre ꝑmisse. xl. dieꝝ nūo pagrate: ꝑut dr̃ Nu. xiii. Sic pro icredulitate eius ad ꝑdicationē xp̄i & Ioh. m. cclx. diebus seu tribus ānis cū dimidio facta daret' sibi i pēa ānus pro die. ita ꝙ nō ītraret terrā sanctā:seu statū redēptōis xp̄i:usq₃ dū cōsumaret' . m. cclx. āni:dr̃ ei sic Nu. xiiii. Filii ur̃i uagerūt i deserto ānis. xl:& portabūt fornicationē uestrā dōec cōsumant' cadauera pr̃m i deserto iuxta nūm. xl. dieꝝ: qbus cōsiderastis terrā:ānus ꝑ die iputabit'. Secundū mysteriū ut unitas & simplicitas & huius puitas xp̄i iħu ꝑdicātis i carne mortali oñdat' redundare i plenū:seu ānualē solis circuitū: & ut ex hoc plenius appeat ꝙ tēpus eccl'ie in plēitudie gentiū & hēt notabilē plēitudinē:sicut usq₃ ad xp̄m plenitudinē hūit tp̄s ueteris testamēti:& de hac dr̃ Gal. iiii. Ac ubi uēit plenitudo tpis misit deus filiū suū. De ꝑma uero plēitudie gentiū dr̃ ad roma. xi. dōec plēitudo gentiū itrauerit:& sic oīs israel saluus erit: & hoc uocat aposto. mysteriū. i. ualde secretū ibidē. Nūerus aūt. m. cclx. dieꝝ cōtinet i se. xlii. mēses annoꝝ:ut sicut p. xlii. māsiōes cucurrit ppl's i deserto ab exitu de egypto usq₃ ad igressum terre ꝑmisse: & ab Abrahā usq₃ ad xp̄m currit Math. p. xlii. generatōes. Sic etiā i deserto gētiluī p. xlii. menses. xxx. ḡsi spūaliū generationū a recessu eius a synagoga usq₃ ad reditū eius ad illā itroducendā ad xp̄m i fide cucurrit. Hic aūt nūs pp diuersa mysteria nūoꝝ icludēda uarie noiat':ut pfectōes m'ltiplices oñdāt' i eo. Nā nōiat' tp̄s:& tpa:& dimidiū tpis:q sūt tres āni & dimidius. Noīant'. xlii. mēses:& m. cclx. dies ut ēt pp ꝑmam cām ab itellectu excludant' idigni. Quia uero mysteria nō sūt certa pp eoꝝ uariationē m'tis mōis possibile ordie cōgruo p euidentiā sci appet:tūc ꝙ illud itēdebat spūs scūs i mysterio claudere qd' pfectū appet:idcirco ad facta nr̃i tpis accedamus & qntā ptē huius uisiōis ad h̄ applicemus. Quia uero hec uisio. iiii. sub typo m'lieris uidet' ecclesiasticā describere dignitatē:q i ꝑmo est m'lier amicta sole:& i fine qnti quo ad malosē babylon & meretrix iudicāda. Idcirco i ista uisiōe qnta ps sūmitatē maloꝝ ꝑlatōis eccl'ie i suo pelori uidet' describere. Recordare āt ꝙ sicut supradixi tibi ꝑphas triphcē xp̄i aduentū i eadē lr̃e textura ꝑdicere:& i aliq pte lr̃e magis se offert unus:& i aliis aut totū simul itellectū ꝑphie elucidat:ac p hoc ē obscura intelligētia i ꝑphis. Sic & hic liber plenissimus & secūdus i sensibus plura cōtinet i sua textura. Tn̄ qr misticus anxp̄s patat uiā apto:adcirco sp qñ de uno loqr:reliquū itus claudit: misticus anxp̄s nō erit uerus ꝑlatus:sed pseudo xp̄s:& spūm xp̄i i statu euangelica condēnabit:ut dcm̄ ē supra:& ideo tenet typū Anne & Caiphe xp̄m condēnantiū. Apertus anxp̄s faciet iudiciū de babylōe. Nō dubiū: qr forte iuēiet iā eā iudicatā:& postea pugnabit cū ueritatis ꝑcōibus Enoc & Helia q iacebūt mortui i plateis ciuitatis magne:q dr̃ spal'r Sodoma & egyptus: ubi & dñs eoꝝ crucifixus ē. Vide lector mysterium ad tp̄s istud circa spūales Enoc & Helia. F. & Dñicum: qui missi sunt precones secundi aduentus christi:sicut & illi tertii aduentus ad iudiciū:& pugnabūt. imo pugnauerūt cōtra misticū anxp̄m in platea ciuitatis magne. i. i latitudine relaxatōis eccl'ie iacēt mortui i statu corrupto i filiis q ad initia ecclesie sunt ꝑlapsi i qbus uitiis cōsistit misticus anxp̄s:q oīa uitia i uno ipso magis i pleitudie appebūt uel iā appuerūt. Nā sicut iste aduētus medius xp̄i iħu dr̃ rēouatio spūs eius euāgelicū statū ad eccl'ie i m'tis ꝑsonis:licet āgl's hēns signū dei. F. sit ꝑncipal' i eis. Sic anxp̄s iste misticus q hunc repugnat aduētui i caterua feculēta qui statu q i locutis ē supra expōita continet'. Licet sit ibi unus ultimus rex eoꝝ pp oīmodā ꝑncipalitatē i malo:ad tātū aūt malū nō potuisset subito deduci status platorū qnti tpis nisi magno tpe ꝑus icepissent tuere p ābitōes pōposas:& tpaliū fastuositates suꝑfluas & m'ltiplicatas:symōiacas auaricias:& electōes puersas:& carnales ꝑmotōes fioꝝ:& negligētias spūaliū cultuū & altaꝝ uirtutū:ut sic malis dispōibus ꝑābul' pōitis:tandē diabolus posset huius pessimi itroducere malā formā. Nā Iason & Menelaus & alchimus & m'lti alii symōiaci & hōicide ꝑcedit. aūq uelant ānas & caiphas i qbus synagoga effecit deicida:sic & i eccl'ia m'lti pl'ci uitiis:& apiētes uias m'ltis malis:& multaꝝ occisiores uirtutū ꝑcesserāt āgelus abyssi pōceret' rex locustaꝝ:q occidit xp̄m spiritū & euāgelicū statū eius:quē paulo aīi Celestinus cū ꝑcedēs i ltīmis. F. filius p bullā autēticā ordianerat reflorere. Nec uidet' hoc modicū: qr successu tēpons breui deus hoc fuisse scelus maximū declarabit. Et bñ ita paꝛ uidebant' reputare ꝑncipes sacerdotū & pharisei occisionē xp̄i quā fecerūt:ꝙ dicebāt Mat. xxvii. Recordati sumus ꝙ seductor ille dixit adhuc uiuēs:post tres dies resurgā:& eius resurrectionē derisionē hētes:nec p eius morte' scā emisserūt unū cyathū uini bibere qn potius solatiis de eius morte uacabāt. Testē iuoco opportet iħm:q i hoc sacro mōte in testimoniū sacratissime regule & doctrīe. F. ip̄m dignatus ē p semetip̄m setaphico calculo cōsignare:ꝙ sicut ipossibile ē euāgelicā regulā euacuari:& signifeꝛ ip̄i. F. i suo itroitu i celū fuisse seductū uel seductorē. Sic ipossibile est qn illa lr̃a & ꝑuilegiū euāgelice regule & sancti

simi testamēti: quā bullaunt bone mēorie celestinus ñ ueiet ad tātā exaltationē spūs ihu xpi p totū mūdū: quē cognoscet oīs futura natio ꝙ i illa pfectōe tūc inouāda stat nūc p̄n̄tis itētio sps ihu xpi: nec erret eccl'ia i cognitōe mali qd̄ fecit: qr nisi p suas relaxatōes occidisset euāgelicā uitā & illos duos testes p̄dcōs q hodie iacēt i sua platea sine capitibus cōiunctionis pfectionis paterne: non potuisset ipsa deuēire ad tantā calamitatē: ꝙ ueritatē uirtutis al's auctoritatis i sūmo capite p itrusionē erroneā & durationē uiolentā tanto tpe pdidisset. Nā hi duo testes ueritatis re cōstātia restituissent: q nūc testimoniū mortis sue fuerūt pseudo pphe illius mistici añxpi. Ad plenā aūt declaratiōnē totius istius tractatus & supio⁊ oportet q̄si totū libiū apoca. expōi: i qbus clare patet istius tpis ruina: si spūs ihu librū signatū apire dignet': sed cursus huius uoluīs ñ admittit: sed saltē qñtā ptē q̄rte uisiōis ad p̄n̄s adducō: q̄ icopit. xii. c. i fine. Et iratus ē draco i mulierē: & abiit facere prelīū cū reliquis & cetera. Iratus draco dr: qr tāto magis i eccl'iā furit: q̄to magis a scīs cōfussus fuerit: & qr una uia pstractus p illā eandē ñ audet resurgere. Ideo dolosius dr abire i nouā malitiā iuēire. Et qr circa finē q̄rti status p saracēicā bestiam & hereses mltas oriētales: pl'es pfiarchales deuastauit eccl'ias: iratus ꝙ romanā tanq̄ xpi singularē sponsam: & ab ipo ptectā nō potuit fermētare: nec p hostilitatē destruerē. Iō ipa sic filiabus suis orbata dr: q̄si reliq. i. a p̄ori uastitate relicta: & qr i ipa fuit fides uera: & uita scā: & auctoritas certa quo ad p̄mū cursū q̄nti status i pontificibus scīs: iō p his tribus tria dicit: p p̄mo ꝙ sunt de scie eius: p secūdo ꝙ custodiūt mādata dei: p tertio ꝙ hēnt testimoniū iesu xpi. Et qr istā sanctā eccl'iā nō potuit uicere p hereses & martyria: nec p saracēica bella: ideo q̄suiuit ueneū iducēdo relaxationē omniū uitio⁊ i effrenata multiplicatione temporalium. Quātum ad hoc dicit. Et stetit sup arenā maris q̄si dicat tpalibus se eccl'ia iuuit i extirpatōe heresū tpalibus resistit bellis saracēo⁊ pace tpali fugit mortes martyrio⁊. In tpalibus ergo qbus nūc uitiose utit' opportet q̄ntū plus excitare. ñ ad auferen sibi sicut erat q̄rtū bellū saracēo⁊: sed ad pcurandū āplius nūdare: ut puerso eo⁊ usu efficiant' uitiosa: & spōso odibil': & mihi adultero uiro coniungatur. Temporalia autem per arenam terream puluerosam & sterilem significantur. In his durauit tentatio iam annis q̄ngētis: & stati textus currit ad ultimū q̄nti status: ubi taliū malo⁊ fuit iuudatia turbulēta: quā noie maris appellāt: cū dicit. Et uidi de mari &c. Et licet istud ca. xiii. hēat suā reuelationē ad añxp̄m aptū: tñ nūc applicamus ad suū p̄cursorē misticū. Attēde aūt ꝙ in hoc libro q̄ñ fit cōpatio maris & terre: si referant' ad ifideles & fideles: tūc p̄mi significant' noie maris pp fluctuatōes i erroribus & pccis: & secūdi noie terre pp stabilitatē fidei & fecūditatē ope⁊. Si aūt laico⁊ & clerico⁊ p̄mi sunt mare: secūdi terra. Sil'r si clerico⁊ & religioso⁊ p̄mi sunt mare pp fluctus supbie: & spumas luxurie: & abyssum astutie: & aquas abundātes tpal' opulētie: & cōtinuū motū auaritie: & amaritudinē causidicatōis & male uite: & mltis aliis cāis. Religiosi dicunt' terra pp conditiones oppōitas q̄ repiunt' i terra: q̄ refulgere debēt in eis. De utroq̄ statu hic describit' diuerso cursu & ordīe mala bestia ascēdisse ad apl'icā sedē de q̄bus nūc agimus. Pro p̄ma dicit ꝙ uidit de mari. i. de tēpestuosa uita clericali bestiā q̄si uastiā ascēdisse qr ascēdit usq̄ ad summū eccl'ie statū. Dr aūt habere vii. capita hec bestia secundū Ricar. qr abūdant i ea vii. capitalia uitia: & . x. cornua: qr elate & supbe effertur cōtra decalogi mādata. Dicit aūt. x. diademata esse sup cornua: qr letat' cū malefecerit & exultat in rebus pessimis. Dicit' aūt sil'is pardo pp dolosas uarietates & fraudes & simulatōes quas iot ad explēdas diuersas malitias: q̄si diuersos colores induere: pedes eius sicut pedes ursi: qr imundos & rapaces hēt affectus. Os eius sicut os leōis: qr cōminatiue & terrifice & cōcertiue i suo furore magis uidet' leonine fremere q̄ loq hūane: nisi qñ uarietas pardi requireret. Seqtur. Et dedit illi draco uirtutē suam & ptatem magnā. qr i uirtute & ueuenata fraude diaboli ascēdisse uidet' & regnasse tyrānice: & uoluntatē suā i multis cōplesse. Seq'. Et uidi unū de capitibus suis q̄si occisum i morte: & plaga mortis eius curata ē: & admirata ē uniuersa terra post bestiā. Dictū ē ibi ꝙ. vii. capita sunt. vii. p̄ncipalia uitia: i qbus supbia p̄ncipat': que i hoc i ipo fuit summa: ꝙ se uidit quasi deū sup orbē regnare: & cōtra oīa iura cōmuni i nullo apiēte os orbē eccl'ie tyrānice usurpare. Hoc caput accepit plagā mortis: dū p duos cardinales colūnēses in hoc utiq̄ dei milites licet in eius pmotōe magni fuerit pccōres: forsitan cū ceteris diuio iuditio demētati: q alicui aico rueIauit misericorditer: ꝙ si hūisset peiorē ipm pmisisset a diabolo locari i sede: qr hoc peccata eccl'ie exigebant. Tūc inqt p hos duos cardiales plaga mortis accepit: qñ publice p eos dictū ē & solēniter publicatū: ꝙ canōice nō itrauit uiuēte Celestio: cuius resignatio cū tāta malitia & fraude pcurata p hūc seductorem & alios cōplices suos nō ualuit: qui nullo mō potuit rsignar. nō. n. aliquo mō debuit excecata eccl'ia reticer: q̄n potius ueritati faueret. Et licet mlti mlta dicāt de itētōe faciētiū plagā: ego tñ credo uere ꝙ fuerūt a spū dñi agitati fame & ueritatis solide cōprobata in mltis. Sed & testimoniū ē magnū ꝙ spūs dñi rexit eos: qr i psecutōe p̄terita ad magnū culmē pfectōis ascēdisse dicunt': miraculose i mltis psecutōibus dicunt' a deo ptecti. Hoc unū saltem magnū mirabile patet mundo: ꝙ cū p̄dicta bestia sic terrifice p̄sideret: & minis & muneribus & dolositatibus inumeris: & ut mihi cōstat diuinis oracul' sanctis psonis factis a deo maligno⁊ spūum auxiliis: ꝙ et usq̄ ad me secretissimo⁊ suo⁊ reuelatōe ue⁊ esse puēit: nullo tñ mō ad eo⁊ cōprehensionē potuit puēire. Cecus ē certe q nō uidet eos dei ptectione saluatos. Sed esto ꝙ mali hōies eēnt & malitiose hec dicerēt: qd' nō credo: imo hoc p magno mūere idubitāter teneo sibi ispiratū a xpo. Nūqd nō debuit ceca eccl'ia exaiare audita & uidere ꝙ nū q̄ in tpibus p̄teritis sil'e accidit: ut ista ostēdā: & ꝙ

illud ꝑambulū est ad dissolutionē uniōis naturaꝝ in diu: q erit error principalis maximi antixp̄i. Hoc ergo fuit plaga mortis: qr oīo hic debuit mori sup bia auctoritatis eius s̄ra: sed curata est plaga mortis eius: & admirata ē uniuersa t̄ra post bestiā. Modus at cure eius ista describit' eodē ca. narratis mal' que erat cura eius: cū dicit. Et uidi aliā bestiā ascendē tem de terra: & hēbat cornua duo sil'ia agni: & loq bat' sicut draco: nisi hec mala bestia ascēdisset: q̄ hu milis esse debuit plaga mortis illius fere nō potuis set curari. Hec bestia ascēdens de terra ē religiosoꝝ caterua: q̄ ad dignitates eccl'iasticas iā ē diu multū ascēdere aspirauit: qd' cognoscēs pardus i medicinā plage sue multos ꝓmouere curabat: & iō ipa anhe lās ascēdere qtū potuit ueni ti restituit: caput pessi mū uulnerati & cui adhibuit medicinā ꝑdicādo: as ferēdo eius legitimā auctoritatē & sn̄ias extollēdo. Cām aūt quare hec mala bestia curare potuit: hanc tā legitime mortis plagā exp̄mit Ioannes cū dicit: q̄ hēbat duo cornua similia agni. Cornua quibus agnus sine macula ih̄s uētilauit mūdū & expugna uit diabolū fuerūt scitas uite & ueritas doctrine. Et qr mūdus hic usq̄ hodie i religiōsis nouis medicā tibus credidit. Idcirco istis duobus cornibus. s. scīa q̄ crediderūt eos ueritatē scire: & scītate credita q̄ ñ dubitabāt eos tāte s̄ritati uelle fauere. Sic fuit oīo curata plaga ueri uulneris: nec magis firmata fuerit eiecta bestia hoꝝ cura: q̄ debilitata fuerit mortifera uulneris ꝑcursura. Potest ēt p hec duo cornua i reli giosa bestia significari eminētia duoꝝ ordinū: qui uident' ih̄m ꝑegrinū & pauperē & scīm magīm sin gulariter imitari: ac p h̄ sil'es esse eis q̄ fuerūt i cuta ꝑdicte bestie in diuersis gradibus ꝑncipales: tū qr ex eis cardiales: archiep̄i: ep̄i: & ordinū illoꝝ prelati lectores: & magri alii & magni & ꝑui cōiter ꝑdica bāt ꝑdicta: nō miꝝ si tātoꝝ uiroꝝ caterua apturā uulneris imensī repelere & curare potuerit. Et tū ita fuit letimus ictus q̄ multitudo inūabilis ferā mor tē in auctoritate bestie uel credebat p certo: uel cū multa pplexitate cōscie & dolore mireba't. Et in h fuit ꝑpe pūctio caude scorpii locustaꝝ q̄ bis impi us abyssi angelus ꝑsidebat. Vt aūt pareret mūdo q̄ falsā & mortifera cornua fuerūt ista: dicit Ioānes q̄ absit q̄ fuerit uera cornua agni: sed ipia hypocrisis simulata. Vnde dicit q̄ hec bestia loqbat' sicut dra co: qr spū diaboli cecata & demētata: & uātate & su pbie appetitu honoꝝ & ꝑuilegioꝝ suoꝝ: & timor ꝑdendi ea agitata & ipulsa a uerbis simulatoris & bestiā cōmendātibus plena: qcqd sit de aliis condi tionibus eius de auctoritate sua magnifice loqban tur. Vt aūt ap̄lus declaret mala q̄ fecit hec bestia: di cit q̄ fecit oēs hitantes i terra adorare bestiā primā cuius plaga mortis curata ē: qr oēs ferūt eius aucto ritatē reuereri: & ad eius idulgentiā falsam totū mū dū cū miris adoratiōibus adduxerūt. Et signa ma gna dr̄ fecisse: & i ptāte ꝑoris bestie i cōspectu eius: ita ut ignē de celo faceret cadere i terrā in cōspectu omniū homīuū: qr i cōspectu eius & ubiq̄ p totū mundū plenitudīe auctoritatis eius fulti: ac si i cōm spectu eius ꝑdicabāt ueritatē & scītatē auctoritatis sue ignē furētis iracūdie dei & eterne mortis facien tes supresistētes descendere de celo fidei xp̄iane: & ēt ignē spūs sancti & eterne bn̄dictōis dei falsa pro missione spōdentes oībus adorātibus p obedienti am hūilē huius male bestie uolūtatē. Vnde & p sen tētias faciebāt occidi oēs q̄ nō adorabāt imaginem bestie. i. q̄ eius bestiales sn̄ias tanq̄ maliue sue ima gīes nō seruabāt tanq̄ ueras & diuinas. Ne aūt cre deres q̄ cōminatio posset nocere uel iuuare pmis sio: dicit spūs scūs p os Ioānis q̄ hec bestia seducit hitantes i terra: q̄ seduxit a ueritate & seq'b' ꝑmi ue ri pontificis totū mundū & huius maltiose bestie subdit ptāti. Potest aūt dici q̄ per illa signa magna de celo itelligent' tria: q̄ falsificabat illa mala bestia tanq̄ faciēs tria horribilia signa s̄ra corā mūdo: & totū faciebat i uirtute ptātis ꝑoris bestie: qr nō au debāt sic sublimato & potēti resistere: & sperabant istis adulatōibus p eā ad dignitatē ascēdere: sicut & i multis cōtingit ad ipoꝝ finalē ruiā. Primū aūt si gnū fuit grādis auctoritas eccl'ie totius: q̄ i colegio cardinaliū uidet' cōsistere: & ipsi hoc fecerāt: ac per hoc cōtradicere erat: ut dicebāt eccl'ie auctoritatē de struere: & cōtumacit' nō obedire. Sed hoc fuit falsis simū signū: qr i hoc ē maxīa auctoritas eccl'ie q̄ a deo ē: nō a seipa. Et iō eoipo ē potētissima: quo p seipam nō pōt destrui: nec p aliud minus deo. Di cere ergo cardiales uel eccl'iā hoc nō posse ē dicere eccl'iā sūme posse: sicut eoipo deus ē summe oīpo tens: quo suā oīpotentiā sibi ē ipossibile destruer'. Sic & psissimus deus potentiā suā i summū pōtifi cē trāsfundēs licet electionē ipius eccl'ie cōcesserit: eiectionē tū suo tm̄ iudicio reseruauit. In hoc ergo signo mala bestia eduxit hitantes i terra. Scdm si gnū fuit grādis sapie & uniuersal' sn̄ie magroꝝ suoꝝ qbus cōtradicere uidebat' stultū: hereticū: & isanū. sed hoc fuit s'm signū: sicut & ꝑmū: qr scōꝝ sn̄ie magis ē standū: quoꝝ fuit diuina sapia: q̄ isla tiue scie huius tpis seductoꝝ: q̄ aere fumoso & ce co pagāe scie ē ifecta: & ideo ipi erāt stolidi errātes & isani: qr ex ꝑsumptōe capitis sui ꝑsumebāt sān ctoꝝ pr̄m & doctoꝝ & cōsilioꝝ diffinitōibus con traire. Sicut abūde pōt ꝓbari ꝑcurrēdo scōꝝ cano nū istituta. Tertiū signū fuit sophistica argumē tatio rōnū quas ex subtilitate hūani igenii semet ipm palogizātis: ac p hoc seductoris & seducti: ad hec ꝓbāda ppl'is adducebāt dn̄tes m'ta iania. De qbus pōimus tn̄ duo: quoꝝ unū ē q̄ papa potest oīa diffinire: & noua cōdere: secundū q̄ cuilibet li cet suo iuri resignar'. Quoꝝ ꝑmū ē irrefragabiliter uerū: sed pessime adductū ad ꝓpositū: cū dr̄ q̄ pa pa pōt statuere q̄ oīs papa possit resignare: & de h̄ nouū ius facere. Cū. n. deus possit oīa: seipm non pōt destruere: uel statuere se non esse. Sic nec papa aliqd potuit statuere: qd' auctoritatē ꝓpriam faciat uacillare: nec pōt aliqd' statutum facere: qd' sibi uel successoribus suis tribuat uel minuat posse: nec ali

quid determinare quod sancto euãgelio & canoni biblie inuenaf ueraciter repugnare. Sicut ẽ iste antixpianus articulus in quẽ errorẽ malitia succedentis bestie occulto suo iudicio pmisit deus incidere simplicẽ celestinũ: q magis ut arbitror subiectiue: q maligne i hoc lapsus est: nõ aduertẽs tantũ malũ seq: & credẽs se redire sine dãno eccl'ie ad suã optatam quietẽ. Credo. n. q͞p i hoc ptinaciter nõ firmatus fuisset: si collegiũ cardialiũ nõ acceptasset errorem: sed stulti facti sunt pncipes mẽpheos sapiẽtes cõsiliarii Pharaõis & dederũt eccl'ie cõsiliũ insipiẽs: sed sic exigebant sue pores malitie: de qbus dictum ẽ supra. Immobilẽ auctoritatẽ summi põtificis xp̃s ihs ordinauit dicẽs: Tu es Petrus: & sup hãc petrã edificabo eccl'iam meã. i. sup me petra firmã. Et sicut impossibile ẽ dicere q͞p humana natura renũciet uniõi psõali filii dei: ul' q͞p sepef ab ea: & soluat' uinculũ unionis diuine: sic ẽt ĩpossibile ẽ q͞p ihs caput eccl'ie renũciet regimẽ eccl'ie pegrine. Sic ĩpossibile m'ti reputaut q͞p eius uicarius & uniuersal' spõsus summus põtifex possit separi ab officio regiminis eccl'ie: & maxime mõ fraudulẽto & fallaci: sicut fuit utiq; celestinus. Et qr anxp̃s aptus illã unionẽ diuinã xp̃i iesu separe nitef: ad qđ' dispõit assertio possibilitatis separationis summi põtificis ab eccl'ia. Idcirco dixerĩ q͞p hic ẽ error anxp̃ianus: & q͞p inuẽtor huius erroris est misticus anxp̃s illius magni pcursor. Huic concordat Ioãnes ĩ canõica sua pma. iiii. c. oĩs q soluit iesum i carne uenisse: hic ẽ anxp̃s. Quod autẽ istud m'rimoniũ spũale sic ĩ xp̃o significet. Dicit aposto. ad Ephe. v. loquẽs de m'rimõio. Qui uxorẽ diligit: seip̃m diligit: nemo unq̃ carnẽ suam odio hũit: sed nutrit & fouet eã: sicut & xp̃s eccl'iam: qr mẽbra sumus corpis eius de carne eius & de ossibus eius: ppter hoc relinquet hõ prẽm & matrẽ suã. & adherebit uxori sue: & erũt duo ĩ carne una. Sacramẽtum hoc magnũ ẽ. Ego aũt dico ĩ xp̃o & ĩ eccl'ia: qsi dicat licet sit unio magna uiri carnal' & uxoris: tñ inestimabil'r maior ẽ ĩter xp̃m & eccl'iã: ac p hoc eadẽ ẽ ĩter summũ põtificẽ & eccl'iam totã: qr ip̃e ẽ xp̃us eius. Huic cõcordat exp̃sse decretal' Innocẽtii extra de trãsla. epi. inter corpalia. Falsitas secũdi pncipii q dr̃ q͞p cuilibet licet renũtiare iuri suo pp stoliditatem allegatõis nõ esset digna rñsione: qr papal' auctoritas nõ ẽ ius hõis: sed sũmi dei: a cuius collatiõe & destitutõe depẽdet: sicut patet ĩ decretali pallegata: ĩ qua dr̃ q͞p m'rimoniũ pticularis epi & sue eccl'ie ñ põt nisi p dñm separi: & cũ fit p summũ põtificẽ: q uice dei fungit' nõ debet dici fieri nisi p deũ: cuius auctoritate fungit': nec ulli ep̃o licet auctoritate ppria a sua eccl'ia separi: ubi ad ppõitũ patet q͞p ius episcopi nõ ẽ ĩ ptate epi: nec eccl'ia eccl'ie ppe: nec superioris archiepi: nisi solũ ĩ ptate illius q fungit' plenarie uice dei. O q̃ exp̃ssũ & irrefragabile argumentũ est istud ad pncipale itentũ: qđ' ĩpossibile est sũmũ pontificẽ resignare: qs eñi sup eũ uice dei fũgit' sup terrã: ut eum absoluat ab uniõe sacramẽtal' cõiugii spõse xp̃i: cui eã xp̃s ĩmobil'r alligauit? Certe sola mors hoc uinculũ dirimit: q̃ sũmo põtifici dat' a capite pncipali iesu: sicut uidet mẽbris util'r expedire. In signũ huius ĩsepabil' uniõis usq; ad mortẽ ihs ultĩo cũ dixisset ihs Petro: pasce: pasce: pasce: pdixit ei martyriũ mortis sue: & postea dixit: seq̃re me. q. d. hoc ẽ me seq sollicite oues pascere: & eas nũq̃ dimittere q̃tacũq; necitate: sed p eis martyriũ sustinere. Ius ergo põtificii nõ hõis ẽ sed dei: nisi forsitan ãbitiosoꝝ q nõ ad aĩaꝝ salutẽ sed ad cordis sui ãbitionẽ p fraudulẽtas malitias põtificatus procurãt. Sed redeamus ad textũ apoc. quẽ expõebamus. Audisti tria mala signa & falsa q̃ hec bestia q̃ pl'ibus locis nocat pseudo pp̃hã p falsã scitatis & scie appentiã & ppl'i seductionẽ malã fecisse dr̃ ĩ fauorem poris bestie corã mũdo. Seq'. Et datũ ẽ illi ut daret spũm imagini bestie: & ut loquat' imago bestie: qr diabolo pcurãte: & dei iuditio pmittete cõcessũ est huic pseudo pp̃he & bestie ascẽdẽti de terra: ut auctoritas illius pme bestie q̃ real'r erat exanimis & sine uita diuini iuris appeat uiua & spũalis: & q̃si locutiõe recta canõice itroducta: & ut inie eius tanq̃ a uero plato solutionẽ uel ligaturã l'rimã loq̃ret: acsi bestie imago loq̃t'. Quod ãt seq̃t' q͞p oẽs pusillos: & magnos: & diuites: & paupes: & liberos: & seruos faciat hr̃e characterẽ bestie ĩ mãu dextra: aut in frõtib us: & ne qs possit emere uel uẽdere nisi hẽat characterẽ nõis bestie: aut nom̃: aut nũm nõis eius hoc ẽ characterẽ bestie portare ĩ frõte: uel nom̃: uel nũm nominis: ptãtem eius mãifeste cõfiteri quo ap pmũ: & magnificare quo ad secundũ: & oẽs ĩ sententias eius firmas tenere quo ad tertiũ. Portare uero predicta in dextra ẽ id quod mandat efficaciter adimplere. Non posse autem emere & uendere sine his est non posse beneficia i eccl'ia cõseq uel cõferre: & spiritualiu commercia predicãdi legendi sacramenta ministradi sine his nõ posse facere: quod ad litteram uidimus esse completum: & per bestiã hanc efficaciter predicatum. Certe tunc surrexerunt pseudo christi: idest falsi pontifices: & pseudo prophete. i. falsi r'ligiosi: & dederũt signa magna pdicta & pl'a silia. Nã depõiti sũt epi: archiepi: cardiales: & m'ti alii plati relĩosi: pl'es icarcerati: & spũali gladio occisi & aliis suppliciis corpali morte mortui: qr pdictos characteres noluerũt portar̃: & q͞p peius ẽ qr suspecti erãt de hoc licet portarẽt malũ characterẽ: qr tñ cõtra uiros uirtutis ñ erãt pmpti mala facer̃ pi pio bestie sui status piculo sbiacebãt: uñ & ad l'ram uidimus q̃si oẽs platos curie characterizatos signo bestie & leuãtes ĩ hũeris publice cõtra ueritatis pugilles falsas cruces qbus ẽt pseudo pp̃he missi p mũdum a bestia ppl'os cõsignabãt. Quia uero ñ fuit opus sapĩa diuina ad tãtã cognoscẽdã fraudẽ. Idcirco seq̃t': hĩ ẽ sapĩa: q hẽt ĩtellectũ cõputet nũex bestie nũerus eĩ hoĩs ẽ: & numerus eius sexcẽti lxvi. cũ in toto isto li. sit sapĩa ihũ m'l'tũ necessaria: ñ est dubiũ hĩ singl'arissime eẽ pfũdissima sapie sue mysteria: qui sapiẽtissimus ihs dicat hĩ ẽ sapĩa. Ne ãt hac oĩo nos dimittat ĩ artes adiuuat nos cũ dicit. Qui hẽt itel-

lectũ supple p spũs sancti donũ cõputet numerũ
bestie. Numerus.n.hoĩs ẽ q̃si dicat: malitia hũana
& astutia ñ dei potẽtia: & electio canonica eũ leua-
uit i sede: & numerose eius finẽ hũane fuẽt ñ diũe.
Et qr p nos esset ipossibile tãtã fraudẽ detegere: uł
eius numerũ cõputare: ideo misericordit nos iuuit
apponẽdo: & numerus eius sexcẽti.lxvi. Ñ dicit. Ioa
chim q mistice significatũ noĩs eius ñ põt a nobis
sciri uł exponi usq̃quo fuelet nomẽ ipsius. Opor-
tet.n.pmo sciri qũo iste nũerus scd̃m lrãm cõgru-
at noĩ eius: ne spũalis itellectus q seq̃t sit q̃si ianis.
Et Ri. dicit: q sacti doctores dicũt: cũ liber iste gre
ce sit editus: ẽ numerus iste secũdũ grecos q̃rẽdus:
apud quos oẽs lr̃e aliquẽ numerũ significant. Spũs
ergo sãctus p hos duos doctores nos mittit: p unũ
.s. Ri. ad grecos: p aliũ.s. ad Ioachĩ ad p̃pũ nomen
bestie. Audi stupẽdũ & tociẽdũ bñficiũ spũs sancti.
Ego audiui a duobus uere euãgelicis uiris quorũ
unus optie scit grecũ: & alius aliq̃tulũ: q dum lege
ret ad mẽsã ille q melius scit librũ Iustini martyris
doctoris greci sup apo. & uenisset ad hũc locũ qđ
idẽ Iustinus cõputãdo lr̃as grecas cõpoit ex litteris
huius nũeri apud grecos nomẽ istud bñdictos qui
noĩatiuus singularis huius noĩs latini bñdictus: &
dicit q hoc ẽ nomẽ futurũ p̃dicte bestie. Quid cla
rius ad p̃positũ dici põt. Ille q legit mihi dixit sic eẽ
duo q audierũt dũ legeret ad mẽsã illis paupibus
euãgelicis q timore utriusq; bestie p̃dicte cõfuge-
rat ad grecos: ut ibi paupcule uictitarẽt: dixerit mihi
q tota illa cõgregatio paupũ spũ hoc audito ex-
ultauit & risit: & q legebat subrisit lr̃e dixit ad frẽs
Si bñdictus de anagnia q nũc regnat sciret hoc ipse
mitteret totis uiribus suis ut hẽret & cõbureret li-
brũ istũ q sic apte eius sapit f'ratẽ. Si ãt istud nomẽ
referat' ad scd̃am bestiã q̃ dedit spm̃ imagini eius:
& p hãc scd̃am bestiã itelligat' successor eius: sicut i
fra exponet': apte tũc uidet' q̃ p̃prie nomẽ eius est
istud: nã ipse fuit spũ scõ faciẽte p p̃o noĩe sui p̃de-
cessoris uocatus: ut oñderet illis mũdo hoc noĩe f'ri
tatẽ auctoritatis p̃mi i hũc p̃pe fuisse trãsfusã: & q
ipse erat illa bestia mala ascẽdẽs de t'ra r̃ligiosi status
q falsas sñias p̃me bestie carẽtes oĩ spũ uite aĩare &
loq̃ facere: dũ eas tãq̃ ueras seruauit & fecit ab aliis
obseruari. Sed de hoc ifra. Applicãdo uero hoc no
mẽ bestie ad pseudo pp̃has de q̃bus loq̃bamur: no
ta q magni doctores duo noĩa cõposuerũt latia q̃
p̃dictis duobus cornibus falso sil'antibus agnum
pñt p̃pe adaptari: quorũ p̃mũ ẽ dicor lux: scd̃m do
li crux. Et ex eisdẽ lr̃is ordinatis alr̃ cõponũt'. In q-
bus lr̃e numerales apud latios cõponũt pfectũ nu
merũ noĩs bestie: & supsũt due lr̃e.o.&.r.q̃ ñ signi-
ficãt nũerũ aliquẽ sed cõponũt hãc syllabã i auribus
fideliũ or. Nã i p̃dcĩs uocabul' sũt he lr̃e nũales.d
qđ significat q̃ngẽta.c.cẽtũ.l.q̃nq̃ginta.x.decẽ.v.
q̃nq;.i.unũ: q̃ simr̃ iũcta faciũt sexcẽta:lxvi. Dcm̃ ẽ
ãt q duo cornua rel'iose bestie erant fama ueritatis
scie & scitatis uite: i p̃ma.i.i scia ipi dicũt' dicor lux
qr se reputãt i sapĩa mũdi lucẽ. Sed uere i ea ẽ dici ñ
eẽ qr iã p cõuersionẽ ad pagãica studia: & p nauaje
facte scriptur: de cuius ueritate paq̃ i eis ẽ: nisi fam.ã
In scd̃o ipi se iputãt p pñiam crucifixos: & oñdũt
de se pp̃l'is uerbalit' magnas cruces: sed qr spũs san
ctus hãc crucẽ hypocritalẽ & dolosã oñdet: idcirco
i scd̃o uocabulo oprie dr̃ doli crux. Quia uero q̃n
mũdus cognoscere icipiet sic turpit' se p eos i q̃bus
cõfidebat fuisse deceptũ: fortissime horrebit fraudẽ
tãtã: idcirco addit'.o.&.r.ut' ostendatur horror im-
portabilis quem ex hoc mundus incurret. Ex
pósito ergo textu p ista mala bestia religiosa: redea-
mus ad explicãda mala que supra refert textus post
curã huius uulneris p̃petrasse hãc sacrilegã bestiã:
ubi p̃mo p̃mittit q adorauerũt draconẽ q dedit po
testatẽ bestie: ubi ẽ singl'r notãdũ q spũs scũs uult
hec oñdere: q ipm̃ p papa tenere: & eius scias p̃se-
qui quo ad aliquos malitiosos pitos fuit q̃si diabo
lũ adorare: & adorauerũt bestiã dĩtes: qs sil'is be-
stie? & q poterit pugnare cũ illa? Ad lr̃am.n. facta tã
ta p̃dicatõe p mundũ p pseudo pp̃has q ipse erat
ltimus papa: & q illi duo milites xp̃i & cardiales ca
tholici cũ oĩbus eos sequentibus erant patareni: &
q omniũ peccõrũ remissio dabat' eũtibus ad eos ca
piẽdũ: occidendũ: & diripiendũ bona ipõrũ: & ip
sis fugans & castris eorũ destructis: ipsis fugiẽtibus
de mũdi aspectu: tũc totus mũdus cepit flect'ẽ col
la: & bestialẽ eius auctoritatẽ adorar' & dicer'. Quis
unq̃ i nr̃ papas fuit huic sil'is in potẽtia: & qs posit
pugnare cũ eo: si istos tã inclytos tã potẽtes fuga-
uit de mũdo: quis ultra cõtra eã apparere audebit.
Seq̃'. Et datũ ẽ ei os loquẽs magna & blasphemiã
Narrẽt hi q audierit & uidẽt textũ hũc malitiã eius
dũ ñ magna i supbia sed maxĩa: & ñ blasphemiã in
singulari: sed blasphemias i pl'ali contra xp̃i spm̃ &
eius scõs & dixit & fecit. Seq̃'. Et data ẽ ei ptãs fa-
cere mẽses.xlii. Ĥ numerus significat pp q̃dragena
riũ & binariũ pñiam ñ q̃lẽcũq; sed pñiam pfcõrũ
pp p̃ceptũ geminũ charitatis i quo ẽ pfcã dilciõ dei
& p̃xi: cõtra hos ẽ data ei potẽtia mẽsura lũatica &
ñ solea: qa pp tpalẽ potẽtiã i tpalibus fũdatã q̃si lu
ne mẽsura datũ ẽ ei i tpalibus pẽisposse scõs affl'ige
re ñ i auctoritate spũali sol' illu eos in spũ & regno
g'ie & gl'e posse ledes' uł ligar': & idcirco ptãs eius
lũaticis mẽsibus: & ñ ãnis solaribus mistice mẽsura
tur: cum dicitur mẽsibus.xlii. Quia singulariter cõ
tra uiros perfectos sua iracundia exardebat: qr istis
spiritus iesu suggerebat ipsum esse predictam be-
stiã & nõ papã pp qđ' seq̃tur. Et aperuit os suũ in
blasphemias: ad deũ blasphemare nomẽ eius & ta
bernaculũ eius & eos q i celo hitant: licet tota uita
eius et auctoritas & uerba fuerit oĩum p̃dcõrũ: blas
phemia singl'r tñ uerificatũ ẽ i psecutiõe quã fecit
illis scĩs uiris q seruabãt regulã & scĩssimũ testamẽ
tũ bti.f. immo euãgeliũ dñi nr̃i ihu xp̃i. Nã bullã
dñi celestini p̃dicta scĩssima cõtinẽtem destruere &
blasphemare: & apire os suũ i blasphemias ad deũ
.s.ihm: imo prẽm & filiũ & spũm scm̃: q illã uitam
i assũpto hoie mũdo dederũt: & p illã uitã notifi-

cãt nomẽ ihu: & singl'r i se uiuẽtibus sicut i pptio tabernaculo regescit: & talibus hitationẽ celica tribuit: nõ terrena. pp qd' dr blasphemaŕ nomẽ eius & tabernaculũ eius: & eos q i celo hitãt. Quia uero istos duos cardinales p̃dictos pp talẽ cãm taľr tractare: fuit deũ blasphemare: p quo pugnabãt: & nomẽ eius .i. auctoritatẽ nõis eius quã defẽdebãt: & tabernaculũ eiuſ .i. sãctã eccľiam q apd' eoſ spũa lit' erat: & eos q hitant i celo: qr post plenã cõuersionẽ a p̃teritis malis: & g̃tã deo patiẽtiã i aduersis: fecit eos i cõtẽplationẽ & p̃tectione celica hitare. Quia uero utrũq3 genus p̃dcõꝝ scõꝝ tpaliter de eccľia expulit: nec mundo latino appere pmisit: iõ dr q datũ ẽ ei bellũ facere cũ scis & uincer' eos quo ad tpalẽ potẽtia. p q subdit q data ẽ illi ptãs i oẽm tribu & ppľm & gẽtẽ & linguam. Quia uero tota multitudo eccľie carnaľ fuerent ei fuit subiecta: iõ de p̃dcis tribus ppľis & linguis & gentibus dr. q adorauerũt oẽs ea .s. bestiã. Et qr i hoc fuerũt t̃reni nõ celici: iõ dicit q hitabãt i t̃ra: & qr istud fuit reprobatiõis n el cõis: iõ dicunt' nomĩa eoꝝ ñ eẽ scripta i li. uite agni: q ẽ occisus ab origine mũdi. Et qr talia uidere i eccľia scã dei ignorãtes dei iudicia ad ĩpaciam p̃uocat: iõ scõs & electos ad hec q sũt occultissima attẽte cõsiderãda iducit: & qr uult p̃dicere iudiciũ dei sup hãc bestiã: iõ auditũ excitat dicẽs Si qs habet aureſ audiẽdi audiat. Dicit ãt si qs: quia raꝛus fuit q hoc añ fcm̃ notauerit. Seqt' q i captiuitatẽ duxerit i captiuitatẽ uadet: q gladio occiderit: opptet eũ gladio occidi. Quia .n. p̃dixerat curã uľ neus eius & excellẽtiã ptãtis q scõs uincebat: captiuabat & occidebat: ne ista crederẽt' a deo ñ iudicari subdit p̃dicta: q licet p captiuitate iferni & gladio sine oris ihu fuit idubitabiľr uera: tñ uidet mũdus hec i p̃dca bestia dei mirãdo iudicio fore cõpleta: dũ fuit uilissime captiuatus i gladio mľte uilitatis & fuge & p̃secutiõis ẽ mortuus. Et qr iudiciũ publicu qd' facit de malis i p̃nti his: & facit de hac bestia: & certitudo iudicii qd' faciet de futuro scõꝝ patiẽtiã iuuat ad mala tolerãda p ipos illata: idcirco si dr. h ẽ pacia & fides scõꝝ qr i hoc iuuat' eoꝝ patia q si uidet' aliq dei iudicia & i futuro idubitãt' expectat oĩa iudicanda. Aliť possumus uulnus bestie & curatõ ẽ eiuſ exponeŕ: ut uulnus ipius sit horrẽda mors & finis eius: & solẽnis percussio auctoritatis eiuſ tã pbe tãq p̃ncipaľ capitĩ eius fcã p idytũ phylippu rgẽ fracoꝝ i cõsilio cõgregato plũiuſ põtificum & doctoꝝ clicoꝝ religiosoꝝ p̃ncipũ militũ: & ppľoꝝ mľtoꝝ die p̃cursoris ihu uľ i crastio i quo solenit' statuit examiare facta predicte bestie pposĩtis horribilibus q de ea ad eius aures puenerãt: ex qbus n xpi uicari9: sed uere antixpi magni p̃cursor sic pbata fuerũ clarissime appebit ñ solũ ex p̃dcã qr usurpauit sibi sedẽ eccľie: sed qr uita eius scelestissima esset & heretica: si p̃fatus rex pbaret pposita. Nã tãto uulneŕ ex tũc ẽ pcussa eius auctoritas: ac si mẽe dei uulnus islixisset i caput eius. Prefatus rex i-dytus in h actu exercẽdo ñ dubiũ pugil xpi: uñ ipse

statĩ: q̃si post miserabiľr captus & mortuus uidebatur seculo: sicut corpe ita & auctoritate i oĩbus p se fa'tiſ mortuuſ eẽ: q oẽs credebãt statĩ oĩa eiuſ opa ãnullari. Sed statĩ post ipm ascẽdit p̃dcã bestia de religiõis t̃ra .s. bñdictus eius successor: q nomẽ istud spũ scõ faciẽte ad illumiatiõnẽ fideliũ: licet h ipe ñ itẽdent .s. bñdictus elegit: & ñ dubiũ q i uirtute p̃oris ascẽdit: & sup suo pessimo fũdamẽto cõtẽptis, duobus p̃dictis unis cardinalibus ueris & i uirtute scľaris potẽtie & rgis sicilie p̃oris bestie auctoritatĩ fauẽtes falsis admissis cardĩalibus: & ueris exclusis itrusuſ ascẽdit: q faciẽs pullulatões sue originis debitas & i iniuſ sequẽs p̃oriſ errorẽ: ıusiu ẽ daŕ spm̃ imagini bestie p̃me: & facere eũ loq. Hec bestia dr hře cornua siľia agni qr famã uite & sciẽ: ut puta i magistro tãti or. iis p̃tẽto tãq magna cornua i ipo , pľs attẽdebat ex qbus uiuificata sũt i opione multoꝝ opa p̃decessoris. & uniuersa t̃ra admirata ẽ post bestiales suias p̃me: maxĩe facta uelcio cuiusmõi sicta cõcordia cu p̃dcõ peruẽte rge: dixitq3 mũdus q de cetero nullus auderet p̃oris bestie suias expugnaŕ: tũcq3 occisus ẽ .i. rputatus excõicatus qcũq3 p̃dictas suias noluit adoraŕ: & negociatõ spũaľ ẽ i eccľia phibita oĩbus q ñ hẽrẽt signũ huius bestie & p̃dicte quoꝝ auctoritas pari falsitate pcurrit: licet istius ultie bestie p tãto sit peior: p q̃nto maioris hypocrisis pallio ueri siľitudinẽ p̃tendebat. Sed hec uere loq̃bat' sicut draco: qr a diabolo mota oĩa p̃oris seq̃bat' mala: & sic totũ textũ adapta: hec ãt i suo maligno ope xpi nomẽ & eius tabnaculũ in celesti uita scõꝝ uiroꝝ euãgelicoꝝ de qbus dcm̃ ẽ supra pnicio sius blasphẽauit: dãs durissimas suias cõtra illos catholicolissimos uiros: ut sicut heretici dãnarent'. Nõ mireris ergo si nomẽ istud misticũ litľalius ad hãc scd'am bestiã ŕferri uidet': qr hec est tãto peior p̃ma q̃nto maľ p̃oribus ad magis nocẽdi fama sãctitatis accreuit. Nã isignis crudelitas & ifamia oiſ mali p̃me bestie ab ãtiquo publicata per mũdũ q̃si oẽs xpianos ad horrorem suaꝝ suiaꝝ & opũ idicebat. Huius uero pseudo pphe: nam sic a iohe uocat': tatũ mũdo fama cõplacuit: ut de eo & eius opibus nulla uideret' otiri suspicio: q cecitas ẽt usq3 hodie mľtos sapiẽtes demẽtaŕ uidet': q ñ opa altiuſ ñ dicũtur teneŕ. Sed he sũt tenebre palpabileſ cũ luce clarius cõstet scd'm oĩa catñõica iura: q si p̃mus ñ fuit uerus põtifex: nec iste. In tãtũ ãt ista est peior bestia & nocibilior p̃ma: i q̃ntũ fcm̃ suũ i oculis simplicium uidet' maculã ñ hře. Nam p̃ma erat ita horrida bestia: & sic horrido mõ itrusa: q uix fuit hõ i mũdo sibi ita cõiũctus pp oĩa mala q cõcurrebãt i ea: q i eius ñ uacillaret s̃niis. Et p̃us itroitus suuſ oĩbus ipossibiľ uidebat'. Sed istiuſ bestie hypocritalis appẽtia sic uidet' uiuificasse oĩa fcã illiusᵹ mľti sã ñ dubitãt tenere qd' ab isto cõfirmatũ uidetur: uñ cũ de ãtixpo dicat' duo sibi q̃si male cõpossibilia .s. horrẽda & appta malitia oĩm ultra q credi põt destructiua & stupẽda hypocrisis & simulatõ q ẽ magno antixpo uerificari poterũt p diuersis tpe

bus ut p̄mū i fine: secūdū i p̄ncipio cōpleat̄. In his duobus q̄ sūt misticus ātixp̄s ecōtrario ē cōpletū: qr p̄mus fuit aptus uastator: n̄ callidus & timidus simulator. Et qr i p̄mo cognoscēdo n̄ erat difficultas: sed i portādo aduersitas: idcirco de p̄ma bestia dictū ē: hi ē pacia. Quia uero i secūdo n̄ fuit tāta ferocitas sed hypocrisis & calliditas: & ad cognoscēdum maxia difficultas: idcirco i secūda bestia dr̄: hi ē sapia q̄ hēt itellectū cōputet numer̄ bestie: qr hō ē carnalis & carnal'r p̄sidēs. Et ad hec pp stupēdā appentiam quā uidebat̄ p̄tēdeī sua auctoritas curauit sp̄us sanctus p unū misticū numer̄ nomen eius p̄dicare: & litteras nois eius numerat̄ i greca lingua i q̄ h̄ liber est scriptus: un̄ supradictū ē q̄ Iustinus martyr sup hūc locū ex lr̄is grecis hoc nomē cōposuit: benedictos .i. bn̄dcū: nec uacat a mysterio q̄ ligua i q̄ h̄ lib̄ scriptus ē & ab illo scō martyre cōpositus: n̄ hēt .b. sed .u. ut on̄dat q̄ p istū n̄ bn̄dcio daret̄ eccl'e ut sp̄abat sedue. dū ue p̄ons malitie cōfirmaret. Et qr tal' erat ista tēratio: ut nisi breuiaret̄: salua n̄ fieret oīs caro: idcirco misericors ih̄s dies breuiauit istius. Et qr malignitas operum illius: ac per hoc damnositas eccl'ie i isto tāq̄ i nutrimēto fūdat̄: ideo p̄p̄ū illius nomē ad huius dignitatē deuenit: qr p̄p̄a malitia & illius usurpatio fuit huic sede bestie desponsata hor̄ duor̄ figura fuit i anna & caipha: nā de anna dr̄ q̄ erat socer caiphe: qr eius filiā hēbat uxorē. Sic & p̄mus fuit socer istius q̄ adulterā filiā suā eccl'iā nō catholicā xp̄i sponsā sedē usurpatā cepit ab ipso & p ip̄m. Et licet utriusq̄ cōsilio occisus sit xp̄s: sub anno tñ pōtificii caiphe extitit crucifixus. Sic & ab isto atrocior crux & mors data ē xp̄i uite in p̄dictis paupibus florescēti. Nota uero q̄ uenedictos ē nominatiuus singularis i greco: sed i latio formā hēt accusatiui pl'alis: qr licet p̄mus fuerit ēt apud grecos nominatiue famosus in malo: ābo tñ apud latinos de usurpata auctoritate & malitiis accusant̄: nā licet incepisset callide ut hypocrita & timidus satis patet mūdo q̄ erat i curia: q̄ malitiā p̄mi icipiebat seq̄: ut sui adulteri gener aptus. Et qr nō fuisset portabile bonus misericors ih̄s āputauit tāti mali cōmētū. Vide ēt q̄ p̄p̄e his duobus cōpō duor̄ noim latino tñ de numero nois bestie a doctoribus scā sp̄ū scō dictāte iā dudū añq̄ iste due bestie apperēt secūdū ipsor̄ p̄p̄etates aptant̄. Nā p̄ma bestia i oī pōpa ecclesiastica & magnificētia ipiali uisus ē dicere dicor lux. Secūdus ex falsa scitatis appentia merito dr̄ do lux crux: & ista duo faciūt plene misticū ātixp̄m tā in his duabus bestiis: q̄ i tota carnali malitia q̄nti status quo ad ultimū fecis eius: nā clerici uolūt lucere oī huius mūdi p̄sp̄itate: quā religiosor̄ hypocrisis dolose se finger̄ mūdo mētit̄. Innumera oracula diuina fecit dn̄s seruis suis. licet hoc pateat illumiatis mētibus ex dei scriptū & eor̄ opibus de his duabus bestiis mal': qr nec al'r bene potuissēt sustinere malor̄ iacturā: un̄ ego itellexi a p̄sona fide digna q̄ dixit mihi adhuc uiuente bestia p̄ma: q̄ p̄us erat ipe q̄n una p̄sona i seruitō dei p oīa ab āntiquo p̄bata dixerat illis duobus cardīalibus de colūna dū fugerēt a facie illius se p̄etis. Armetis uos ad paciam: qr p̄mitto uobis q̄ post istū hēbitis unū peiorem. Cūq̄ illi stuperēt & m'ta dicerēt: reputātes ipossibile q̄ aliq̄s peior illo cōsurgeret: illumiata a deo p̄dicta p̄sona r̄ndit: dicite mihi si iste q̄ regnat cū oībus malis suis i cōspcū mūdi scitatis famā hēret: n̄ eēt bn̄ peior q̄ sit: q̄bus r̄ndētibus q̄ sic: sb̄iūxit: talē hēbitis uos: q̄ i fama scitatis extis istius mala seq̄tur. Scio p̄sonā cui xp̄s dixit i raptu: q̄ h̄ n̄ erat papa nec cardinalis: sed fr̄ p̄dicator: cui cū isdē dn̄o allegaret: q̄ nullo uiuēte alio erat electus: & a duabus ptibus cardinaliū āntiquor̄ & legitimor̄: ac p hoc legitimus uideret̄: r̄ndit ih̄us: oues omēs n̄ fuerūt uocate ad gregē: sed malitiose cōtēpte: & iō pastor n̄ ē nec fuit h̄ q̄ sic fuit electus: h̄ fuit i die natiuitatis btissimi ih̄u illo sedē usurpāte. Itē alia uice uni fuit ostēsa splēdidissima sedes auro gēmis & margaritis ornata: nimia pulchritudine fulgēs: ad cuius sedis latus cathena ferrea applitatus malleus pēdebat deformis & niger: & hāc sedē circūstabāt btūs petrus & btūs iohēs euāgelista: & seraphicus uir frācīscus. Cūq̄ glibet dixisset cām sue p̄ntie illi & m'ta alia q̄ nō scribo: dixerūt uidēti: hec ē romana sedes: malleus ille teter & niger: q̄ extra ē cathena ferrea applicatus ē iste bn̄dictus q̄ tpali uiolētia q̄ adhuc n̄ sinit ueritatē exurgere applicatus ē sedi: n̄ m̄ ē itra: qr uidet̄ papa & n̄ ē: sed n̄ dubites qr stati altissimus eū occidet: & a xp̄o ih̄u dabit̄ sedes tali: hoc fuit circa mediū madii: & modico post ip̄e decessit: post cuius trāsitū die dn̄ica sequēti illi eidē fuit reuellatū sic a dn̄o ih̄u xp̄o. Scias q̄ licet aliq̄ cardinales ātiq̄ conent̄ illū quē deus elegit i sede ponere: tñ mō n̄ poterūt p̄ualere: quia rigor mee iustitie p̄mittit ad hec q̄nda mala orin sub cōtinuatiōe p̄ons malitie: & fiet unū grāde malū isti eccl'ie de t̄ra lōginq̄: & plura dixerūt singl'aria opa t̄tii successoris quē dixit sedē opp̄ssur̄ añq̄ sederet ille: de quo dixerat ei dē q̄ legitie sederet & oīa iformaret. M'ta sūt sil'ia i oraculis dei de q̄bus ptrāseo: qr ēt scripturas hoc declarātes cursus uoluminis n̄ p̄mittit adducere: Sed tñ n̄ ptrāsibo phialā q̄ntā iracūdie dei de q̄.xvi.ca. apoc. Et q̄ntus āgelus ait effudit phialā sua sup sedē bestie: & factū ē regnū eius tenebrosum: & māducauert liguas suas p̄ dolor̄ & blasphēarūt deū celi p̄ doloribus & uulneribus suis: & n̄ egert p̄niam ex opibus suis: applicando ad feces huius q̄nti: iste angelus q̄ phialā ire dei effudit sup bestialem sedē amātiū tpalia & negligētiū sp̄ualia eccl'e: licet sit totus cetus p̄dicator̄ q̄ a p̄ncipio abūdātie tpalium hāc bestialitatē deo displicere clamauit: singl'r tñ in hoc fine āgelus h̄ sūt illi uiri uirtutis q̄ cessiōi & scā ab his bestiis occupate zelo sp̄us scī se opponētes regnū eor̄ p̄dicabāt oībus tenebrosū: q̄ ita circo ab his bestiis & ab eor̄ caterua pp dolorē uulneris qd' i eor̄ auctoritate faciebāt deuorati fuerūt q̄ nullū fructū i eis facere potuerūt. Et ut oñdatur furor grādis iracūdie har̄ bestiar̄ i istos & affectus eos totalr̄ deuorādi: dr̄ q̄ māducauert linguas suas. Nā lingue secūdū Ricardū sup hūc locū sūt p̄dicatores scī q̄ sūt lingue petorū eis date pp ip̄or̄ cōuersionē ad deū: has cō māducauerūt q̄n simul ne

quissime cũ suis sceleribus eos deuorát. Et qr talia
facer e impie blasphemare deũ bñficiũ q has scás si
guas eis misit: idcirco dr q blasphemauerũt deũ ce
li p̃ doloribus & uulneribus a scá͛ꝶ linguaꝶ reprhẽ
sione isflictus: & q nõ egerũt pñiam ab opibus su-
is malis. Licet át septẽ phiale respiciát q̃libet suũ tẽ
pus: qr tñ singl'r sunt q̃nta uisio Apoc. ut oñdat q
oĩa mala eccl'ie i fine qñ uenũt sup ea adduco ti-
bi oẽs: breuit' oñdẽs q i iactura haꝶ duaꝶ bestiaꝶ
sup eccl'iam singl'r diña iracũdia eas effudit exigẽti
bus oibus p̃cedẽtibus malis & oĩbus bñficiis pp
eoꝶ igratitudinẽ i hoc malicioso tpe dissipatis. Pri
ma phiala effusa ẽ i t'ra & factũ ẽ uulnus pessimũ &
seuũ int' hoies q hẽbãt charactẽrẽ bestie & i eos q
adorauerũt bestia & imaginẽ eius. Per t'ra isima in
telligũtur scl'ares iter quos q̃ seuũ uulnus guerraꝶ
& discordie sit factũ p has malas bestias gemitus
xp̃ianitatis ꝓclamat. Secũda phiala effusa ẽ i mari
& factu ẽ sanguis tãq̃ mortui. Per mare intelligit'
scriptura: sup cuius doctoribus iracũdia dei effusa ẽ
ut scripturas puerterẽt & sanguinẽ eẽni dei & imu
tabilis ihu xpi q auctoritatẽ sumi põtificis idelebi-
lẽ fecit: fecerũt sicut hois mortui: qa ad modũ hũa
ni p̃ncipatus dixerũt ipam de hoim cõsensu posse
mutari & ab hoie occidi: & idcirco seq̃t' q oĩs aĩa
uiuẽs i mari. i. utens sacra scriptura secũdũ errorem
eoꝶ mortua ẽ i hac heresi horrẽda. Aliẽ facti sũt do
ctores sicut hoies mortui & sine sanguie uiue' cõ-
staũe: qr mł'ti q p̃mo dicebãt hoc eẽ ipossibile: ui-
dẽtes rigorẽ bestie facti sũt tanq̃ mortui a corde &
solẽnit' detminauerũt eẽ ueꝶ qd' p̃us ipossibile af-
firmabãt. Multi ẽt q ueritatẽ hẽbat i corde tãq̃ hẽn
tes sanguinẽ mortui ñ fuerũt ausi ꝓferr: & sic mor
tua ẽ oĩs aĩa uiuẽs i eoꝶ doctrĩa. Tertia phiala effu
sa ẽ sup flumia & fõtes aquaꝶ & factus ẽ sanguis
p flumia & fõtes q̃ a mari excũt itelligũtur scie iuri
uiq; iuris q̃ secũdũ fũdamẽta sacre scripture pcedũt:
q̃ recte facte sũt sanguis qui significat horrẽdã uio
lentã mortis & deceptionẽ mortiferã plebis: dũ cõ
tra omniũ scõꝶ p̃cedẽtiũ doctrinã & scõꝶ põtifi-
cũ iura hũc pessimũ sanguinẽ mortis itroduxerũt i
eccl'ia bibẽdũ ppl'is. Sed & ipi p̃mo excecati hunc
horridũ sanguinẽ usq; ad feces biberũt. Iustũ autẽ
fuit sicut clamat angelus aquaꝶ q iuriste sãguinẽ
biberũt: qr sãguinẽ fuderãt ꝓphaꝶ: & p ꝓphas in
hoc loco itelliguut' scõꝶ patrũ statuta q̃ ꝓcul sant'
modũ quẽ debẽt iuriste tenere i causis iectandis &
aduocãdis. Et qr peruersissime usi sũt iuribus ponen
tes fl'm i ueꝶ: & ueꝶ i fl'm: ac p hoc q̃si sanguina-
uerunt iura. Idcirco iustũ fuit q ipi excecarent': & p
ueritate q̃ ibi ẽ de imobili ueritate pálpabili bibe-
rẽt hoc sãguinolẽtũ mẽdatiũ mortis eẽne. Angelus
ergo aqꝶ ẽ ueritas scõꝶ canonũ p eos puersa q'cla
mat qr hoc iustũ ẽ ut similia patiant'. Alius ãgelus
ẽ charitas pximi q̃ eoꝶ spoliationẽ idebitã uitat: &
lucrũ tpaliũ i aduocatis si adest modificat: & qr hec
fuit i eis puersa a lõgo tpe qr ꝓ horrẽda auaritia: &
fl'ificabãt & ꝓlõgabãt cãs: ideo dr. Et audiuit alẽũ
supple ãgelũ dicẽtẽ & cõfirmatẽ p̃dcãm sniam Eti
am dñe deus ops uera & iusta iudicia tua qr super

eorũt aduocato & p eoꝶ noẽrẽ sũ m̃dũ iniq̃ possidẽ
bestiã q totũ lucrũ ipoꝶ absorbuit: narrẽt ipi si hoc
ẽ ueꝶ. Nã oẽs cas ul' q̃si oẽs ipe p libito sũ mõuce
& carnal'r diffiniebat sine aduocatoꝶ patrocinio &
lucra maligna q̃ p abusũ cõsueuerũt spatim fieri p
uarios officiarios curie ipe q̃si total'r extraxerat ad
seipm. Quarta phiala effusa ẽ i sole: p solẽ calidũ &
claꝶ itelligit' religiosus status q ardẽr debet chari-
tate & fulgere ueritate. Sup istos ira dei supuẽit cũ
ipos i hac aiaduersiõe iduci pmisit: dũ cõtra opini
onẽ totius mũdi sic solẽnit' hac pessimã bestiã p̃di
cauerunt. Seq̃t'. Et datũ ẽ illi affligere hoies estu &
igni & estuauerũt hoies estu magno: & blasphẽa-
uerũt nomẽ dei hẽntis ptatẽ sup has plagas neq;
egerũt pniam ut darẽt illi gl'iam: estu siccat' uirẽtia
igni liquat' ẽt lapides & dura metalla & perit oĩs
hois uita. Religiosis ergo i hac iracũdia dei datũ ẽ
estu & igne affligere hoies qi pp feruẽtissimas p̃di
catiões q̃s fecerut cõminantes ppl'is exsiccationẽ
oĩs grẽ i pñti & i eẽnũ icediũ de futuro: nisi hũc te
nerẽt papa & eius seruarẽt snias. Idcirco cõtra natu
rale iudiciũ & lumẽ cõe grẽ xp̃iane ex talibus cõ-
minatiõibus faciebãt cõscias fideliũ diuersis lucris
& ipulsibus estuari. Et qr ut dcm̃ ẽ supra seruar' eius
mandata i pta fuit deũ blasphemare: io dr. Et blas-
phemarũt nomẽ dei. Et qr ad hãc blasphemiã mo
uebãt' p̃dicto timore decepti: adeo subditur: hñtis
ptatẽ sup has plagas q̃si dicat imo dicebãt. Si non
esset h dei potẽtia ñ plene dñaret': & hostes suos de
lesset de mũdo. Et qr taliũ pseudo religiosoꝶ ꝓdi-
catiõe faciebãt secure mala q̃ madabat: idcirco seq̃t'
Neq; egerũt pniam ut darẽt illi gl'iam. Quita phi
ala effusa ẽ sup sedẽ bestie: & factũ ẽ regnũ eius te-
nebrosũ: pret' expõem q̃ de hac phiala facta ẽ supra
põt dici q singl'r sedes bestie ẽ collegiũ cardinaliũ
sup quos singl'r regnauit eos plene suppeditãdo:
q facti sũt tenebrosi excecati & excõicati mũdũ &
oẽs cõtrariũ p̃dicãtes singl'r mãducauerunt: maxie
duo uiri p̃dicti cardiales pñt dici lingue alioꝶ quas
corroserũt siml' cũ bestia p̃ dolore q p ausi sũt dice-
re eos siml' cũ eis erronee ꝓcessisse. Sexta phiala ef-
fusa ẽ sup flumẽ magnũ eufratrẽ p eufratẽ q sp̃retatur
frugifer siue humus aut puluerulẽtus pnt signi
ficari duo: primo fructus spũalis grẽ in eccl'ia. Sup
hũc effusa ẽ phiala iracũdie dei & siccate sũt aq̃ eius
tpe haꝶ bestiaꝶ qr p usũ clauiũ i mistris p eos fa-
ctis: nec ab eis aliq̃ stilla grẽ descẽdit de fluuio padi
si: p qd' patuit uia demõibus q regnãt sup ongua
lẽ corruptionẽ ad sensibiliũ appetitũ qua fecerunt
lucere ad modũ solis p appetitũ tpalis grẽ siccatis
imbribus grẽ q talia uobis obscurat. Tunc de ore
dracõis & bestie & pseudo ꝓphe uidit iohes exire
tres spũs imũdos i modũ ranaꝶ: destitutis. s. sic a
grã sci spũs ppl'is tria uicia singl'r abũdauerunt. s.
dolosa astucia faciẽdi mala sub spẽ liciti & guerras
& alia & coopiẽdi ne appeant male fcã. Secũdo be
stialis uita oĩs carnalitatis & gule. iii. falsa spes pñie
& remissiõis i fine. Et apto p̃ate loquẽdo p̃mus exiit
de ore draconis. ii. de ore bestie. iii. de ore pseudo
ꝓphe. Dicũtur hii imundi spũs i mũdo ranarum.

Sicut eni rana hēt oculos ꝑminētes & sine operculo & garrula carēs cauda. Sic dolosa astutia significat in ꝑminētia oculoꝝ. Infrunitus appetitus sensibilium & delcābiliū carnis significat i defectu operculi oculoꝝ rane. Sensus eni taliū nullo freno q̄si operculo retrahūtur a cōtinuo aspectu delcābilium carnis & cōtinua mora in talibus significat: i mora rane in putridis aquis: falsa uero spes pnie i fine q̄ é cōtinuationis maloꝝ significat p garritum rane sine cauda. Et i hoc m̄ltiplicādo é magna malitia de modis: ideo dr̄ q sunt spūs demonioꝝ faciētes signa & ꝓcedūt ad reges totius t̄re cōgregare illos in ꝑlium ad diē magnū oipotētis dei. Tria superiora uicia sūt sufficiētes nuncii diaboli ad oīa uicia trena q̄ noie regnū terre significant cōgregāda in aīa in pnciosū ꝑliū contra diē magnum oipotētis. Dei dies magnus é diēs mortis i qño oipotēs dei oñdit instabiliter figendo aīam uel in mortē eternā: uel i eternā uitam. Ad ꝑliandū ergo cōtra deū ut eius misericordia nolit uincere eis pcendo repugnāte eoꝝ malitia que iusticiā puocat: dicūtur cōgregari uicia ut Pseudo ppha. i. pmissa pnia falsus appareat: & qr talibus malitiosis mors uenit iprouisa: ideo dicit Iohēs de deo oipotēte ecce uenit sicut fur. btūs q uigilat contra ꝑmū spūm bestialis imūdicie ne i mūdus ābulet & uideat turpitudinē suā contra falsam pmissionē i fine: p qua ē imediate ꝑmisit. Ecce uenit sicut fur. Dicit aūtē q tres spūs imūdi cōgregāt uicia in locū q dr̄ hebraice hermagedō uel secūdū aliā lr̄am armagedō ná utraq lr̄a é ibi & utrūq nomē hēt interꝑtationem couenientē. Ná armagedon interꝑtat mons globosus uel mons furū. Secundū Ricardū hermagedon interpretat consurgēs tētatio. Et qr oīa her uicia exēplariter ppl̄i trahebāt ab hac mala bestia pcedētes: ideo dicūtur oīa cōgrega i i istum tā locū ubi ut pugnēt contra deū oipotētē & trāsfuge ad oēs: ideo dicit q uocat h magedon. i. mōs pp tantam potētiā & supbiā & euidētē maloꝝ suorū apparentiā. Sed dr̄ mōs fuꝝ p m̄ltiplicatā tpalium rapacitatē fraudulētā: sed globosus p caternā sim & anfractuosā astutiā: & qr talia uidere i sede ecclesie fuit horrēda tētatio ppl̄is & alta & eos supans: ideo interꝑtat cōsurgēs tētatio uel uigilās tētatio: qr usus est totis uiribus ad semināda mala et scandala uigilare. Pōt aūt dici q tres spūs i mūdi significāt tres corruptiones q̄ in tribus statibus singulariter abūdauerūt sub ipo. Ná de ore dracōis exiuit uersuta & uenenata & symōiaca pmotio platorū: de ore pseudo pphe exiuit falsa simul itio & hypocrisis m̄ltiplicata r̄ligiosoꝝ: de ore bestie exiuit bestialis uita & rixa uastās oīa ppl̄oꝝ. Inq̄tū autem p eufratē humeꝛ & pulueruletū significat abūdátia pauꝑ eccl̄ie: bñ é effusa sup illā iracundiā dei dū ea p fas & nefas occulte & publice uiolent & symoniace extorsit. & i locū pdcis iterꝑtatiōibus cōgruum cōgregauit tā p dracōis uersutā astutiā: q̄ p bestialitatis rapacitatē: aptá ēt p pseudo pphā false indulgētie: & alterius utilitatis ecclesie sepius allegate: p has cōgregauit tres spūs immūdos milites clericos: & r̄ligiosos ad bellādū cōtra oipotētiā dei: cuius ueritatē & sedis firmitatē noluit extirpare. Septima phiala effusa é in aerē. i. uitalē respiratiōnē fidei xp̄iane q̄ pdcis mois est ab hac bestia corrupta & fermētata: pp qd̄ seq̄t. Exiuit uox magna a throno dei dicēs: factū é. Et h fiunt secūdū aliquos magnos quia pncipalis uisio huius libri maxie secūdū Ioachim: hec uox magna é magna dei sniā q exiuit de tēplo sue scitatis plene detestātis mala á throno sue stabilis iusticie irrefragabil't puenientis flagicia cōmissa p has bestias & p totā carnalitatē malitie pcedētis. Dicit aūt: fcm̄ é qd̄ é uerbū breuissimum sed inumeris mysteriis & sentētiis plenū. Ná uno mō uult dicere: fcm̄ é cōplemētū malitie cōsūate i cōdēnatiōe spūs xp̄i. Alio mō factū é cōplemētū culpe ut carnalitas eccl̄ie nō possit āplius sustētari. Et ēedo q in hoc stat cōsumatio maloꝝ carnalis: eccl̄ie qa oīs malitia ipsius in his bestiis & i cauda iparū q̄ é turpius qd̄ sit in bestia finiet: qr hec radix imitatores separabit a uera xp̄i eccl̄ia. Alias ēt fcm̄ est dei nrī regnū sicut dr̄ & xp̄i eius: qr de cetero iualescet & regnabit spūs paupertatis: & fiet iudiciū dánationis meretricis magne: p aerē aūt ifectū q ificit oēs hitātes in eo significat infectio curie romane: q̄ licet a ꝑoribus tpibus sit infecta: singl'r tpe huius bestie fuit hitatio eius ianua inferni: & societas eius oīm cohitantiū infectiua. Vel p aerē pōt significari uita spūalis uiroꝝ in quoꝝ spē tanq̄ in uitali aere respirat & uiuit eccl̄ia i firmoꝝ: sup hanc tpe huius bestie effusa é phiala iracūdie dei punitiue ex q̄ punitione q̄cqd erat in illo statu purgabile & pbabile & excitabile p tribulationes & mundi molestias é purgatū: pp qd̄ a throno maiestatis de tēplo scītatis dei exiit uox clare finis & magne pmotionis eoꝝ i ppagatione noui status & magne pūitionis hostiū xp̄i iesū i eis: & hec uox dicit: factū é. i. signū eccl̄ie & fidei uere & religionis xp̄iane huius aeris sic purgati: & in hoc aere factum est iudicium bestialis caterue siue carnaliter effluentis & totaliter de ormate in oculis mundi: sine mala sua hypocritalit' occultantis: dū uitalis aer spūs iesu xp̄i & uite eius in altissima paupertate & euāgelica pfectiōe efficit' eis mortiferus occasionalit' dū n̄ solū seq noluūt sed ipm psequūt heretice & atrocit' crucifigunt: & isto mō aer salubris doctrine xp̄i fuit factus mortiferus phariseis. Tota āt lr̄a apoc. h applicata ad misticū antixp̄m habet suū modū quo applicabit' ad aptū. Sed nūc tm̄ dixisse sufficiat ut appeat q̄ dolorose pōt dicer q i hoc tpe oculos mētis habēt illius falsificatus.

Quia uero supta plures dcm̄ é q institutio huius bestie sup sedē uiuēte celestino fuit temeraria & noua: & nūq̄ a ꝑoribus sāctis ꝑsūpta cū tā m̄lti pape fuerit sāctissimi & hūiles & portabāt cū pena maxima onus ꝑlationis & credere poterāt pp scītatē status q electio ad meliorē se uel eq̄ bonū pcederet cum m̄lti uel colūne i eccl̄ia suo tpe

uiuerẽt: & tñ nullo mõ tẽptauerũt renũciare: uel si ẽ fcm̃ nullo mõ eccl'ia acceptauit: qr hoc ĩpossibile tẽptauit: & hãc rõnẽ ml'tũ cogẽtẽ si qs ĩspiciat lumẽ pteritũ i eccl'ia & scitatẽ cũ tenebris & malitiis tpis cõparãdo aliq inficiãt iurisste dicentes sil'ia fcã fuisse tã i clemẽte q̃ ẽt ĩ marcellino: q̃ ẽt tpe martirii .xi. miliũ uirginũ: & hac fl'issima allegatiõe multoꝝ q hoc tã nouũ & ĩpossibile reputãt cõscias deceperũt. Ideo ridemus in illis tribus. uel in qbuscũq; aliis nihil sil'e pcessisse. Quod eni. viii. q. i. sit p illo cap. Si petrus: dicit q̃dã glosa q clemẽs fuit p̃mus post petrũ apl'icus seu papa: uidẽs aũt clemẽs q hoc esset pniciosũ exẽplũ. s. Si aliqs sibi eligeret successorẽ: sicut petrus elegerat eũ sibi: nũciauit papatui & tũc electus ẽ linus: quo mortuo electus est cletus: & hoc mortuo iterũ electus ẽ clemẽs: hec in q̃ notula apte textui cap'li cõtradicit. Nã ibi. Iohes papa scribit germãie & gallie eccl'iis dicẽs. Quãuis petrus p̃nceps apl'oꝝ sibi adiutores ascuerit. i. associauerit linũ & cletũ ñ tñ ptãtẽ põtificii aut normã eis tradidit: sed successori suo clemẽti q apl'icã sedẽ & ptãtẽ põtificalẽ tradẽte beato petro tenere pmeruit: linus uero & cletus ministrabãt exteriora: petrus aũt orationi et uerbo insistebat. Videt' ergo Iohes papa exp̃sse dicere q linus & cletus dicti sũt romani p̃sules: nõ qr uere fuerint pape sicut clemẽs sed qr etiã uiuẽte btõ petro erãt uicarii eius i misterio exterioꝝ: unde & auctoritate petri uiuẽtis ordinationes fecerũt. Glosa uero predicta uidet' mihi cõcordare dictũ huius Iohis pape: et hieronymi i li. illustrium uirorum dicẽtis q clemẽs fuit romanus epũs quartus post petrum: quis aliq dicãt ipm fuisse secũdũ. Sed uidet' stãdũ solẽni epl'e Iohis ad tã solẽnes eccl'ias. Nã & glosa illa male sentit de petro q̃si ipse in sua morte errãs malũ exẽplum posteroꝝ & eccl'ie piculũ sibi elegerit successorẽ p cuius corrigẽdo errore clemẽs uoluerit resignare. Nã eadem rõne q̃ petrus in hoc crederet' errasse posset credi falso statuisse rome sedẽ papalẽ. Nõ eni nisi ab eo hoc hũit eccl'ia: ptere a in festo sci clemẽtis secũdũ breuiariũ romane eccl'ie legit' q ipe ex p̃cepto bti petri suscepit põtificatũ eccl'ie gubernãdum & q ideo linus & cletus añ eũ cõscribũtur: qr ab ipo prĩcipe apl'orum ad ministeriũ sacerdotale exhibendũ sũt ipi ordinati. Item in festo sãcti cleti legit' q cletus ex p̃cepto bti petri .xxv. p̃sbyteros ordiauit in urbe roma. De btõ etiã lino i eius festo legit' si ex p̃cepto bti petri instituit ut mulier in eccl'ia uelato capite itroiret: ex quo patet: q linus & cletus fuerũt uicarii bti petri ipo uiuẽte q ex eius p̃cepto que uidebant' expediẽda ordinabat. ũde patet q nihil ibi fuit simile. Quod q̃dã alie notule arguũt q papa seipsũ põt iudicialit' deponere qr. xxi. di. ca. Nũc aũt dicit nicholaus papa: q cum tpe diocliciani & maximiani marcellinus papa cõpulsus a paganis thurificasset idolis: collecto ppt' hoc uniuersorum epoꝝ cõcilio cũ papa accusasset se defecisse: nullus eo pausus ẽ pferri sniam: sed dixerũt ei: tuo ore iudica cãm tuã nõ nr̃o iudicio: nã p̃ma sedes nõ iudicabit' a quoq̃. Nã ex hoc & sil'ibus glose arguunt q papa nõ possit seipsum iudicare illo mõ quo alios iudicat & cõdẽnat: sed solũ eo mõ quo penitẽs seipm iudicat cũ sua pccã pni alit' punit. Et illud qd' .ii. q. vii. Nos si incõpetẽter aliqd egimus nr̃o aut uiroꝝ missorũ cũcta uolumus ordinar' iudicio: ubi loqtur leo papa lodouico augusto. Et ppt' hoc dicit glosa q papa põt se subicere alioꝝ iudicio. Et ẽt sup illud. Nemo iudicabit p̃mã sedem: dicit alia glosa nisi se alicuius iudicio submittat. Nõ ẽ itelligẽdũ q possit se sic subicere alioꝝ iudicio q illi ex hoc hẽant ptãtem iudiciariã sup eũ: nisi cũ in foro cõsciẽ se suo sacramẽtalit' subiciat cõfessori qd' facit nõ ut papa sed ut pccõr. Alias aũt subiectio eius semp ẽ libera & p̃potẽs iudicati & talis submissio est cuiusdã hũilis cõdescẽsionis & pacis. Illud etiã qd' dr̃ tpe .xi. miliũ uirginũ de papa recedẽte cum eis: licet illa historia sit apocrifa: si tñ ẽ uera magis ẽ p nobis q̃ contra: qr uidet' mihi q legeri q uicarium dereliquit q eius auctoritate rexit nec unq̃ est inuentũ q eo uiuẽte uel quocũq; alio sũmo põtifice postq̃ incepit admistrare & papatui cõsentire q eius renũciatio fuerit acceptata et fcã elcio successoris: unde nõ ẽ dubiũ q dei iudicio pmittẽte & diabolo pcurate accidit scandalũ nup factũ. i quo falsificatus ẽ ilius fi'o xp̃o & uero antixp̃o eccl'iam destruente

Iesus doctor humilium. cap. ix.

Ost tẽpestatẽ piissimus iesus hũilibus sic is serenus apparet: & quos in turbinibus seuiẽtes bestie conseruauit in sua ueritate: iã incipit mũdo facere clarescere: ut p ipsorum ueritatẽ & pbatã uirtutẽ luceret' pius iesus ad ueritatis reducẽdo semitã illos quos male bestie fermẽtãdo seduxerũt. Et qr eaꝝ seductione plenaria: que nũc instat erit clarificatio sexti status. Ideo si hũiliũ exaltatio p illũ angelũ quẽ iohes describit .x. ca. post sextum tubicinũ designat'. Nam de illo dicit sic Ioachi. Quicũq; erit iste predicator ueritatis fortis esse describit': qr robustus erit in fide & de celo descẽdet. i. de uita cõtẽplatiua ad actiuam: et amictus erit nube: qr iudutus erit scriptura pphaꝝ & iris hẽbit in capite: qr spm̃ scm̃ & misticũ seu spũalẽ itellectũ scripturaꝝ hẽbit in mẽte. Sicut eni arcus celestis apparet iuctus nubibus celi. Sic scripturis pphaꝝ misticus intellectus ad aduersarios cõuincẽdos. Et subdit. Ego aũt angelũ istũ secũdũ litam aut enoch fore puto aut heliã: uerũtñ put hoc deus melius nouit: unũ dico p certo: q hic angelus significat psonalit' magnũ aliquẽ p̃dicatorẽ: q̃uis spũalit' ad ml'tos uiros spũales tunc tpis futuros cõpetẽter ualeat itorqueri. Sane facies angeli sil'is ẽ soli qr in hoc sexto tpe opptet dei cõtẽplationẽ i modũ solis splendescere et pduci ad noticiã eoꝝ q designãtur i petro: iacob: & Iohe latinoꝝ grecorũ: & hebreoꝝ: p̃mo qdẽ latinoꝝ: deinde grecoꝝ tertio hebreoꝝ: ut fiãt nouissimi q erãt p̃mi: & ecõuerso: hec Ioachi: licet aũt mysteria sexti status sin-

gularit adaptemus ad frācifcū & ad eius statū qr in
eo magis relucet reformatio uite xp̄i:nō excludit
qn de hoc angelo & de mltis alus possit applicari
mysteriū ad beatū dñicū uirū utiq angelice digni-
tatis:& ad eius statū & filies:secūdū φ plus & mi-
nus appropinquāt euāgelice uite q̄ in ictiōe iesu
principalius sedet. Sicut ergo post xp̄m iesū & apo
stolos eius in hoc tenet pricipatū frācifcus. Sic et p
hūc āgelū in se & in ple sua singularit designat. &
maxime solēnis clarificatio tūc futura: & priceps
huius renouatiōis post destructionē regni p̄dicta-
rū bestiaꝝ & locustaꝝ & regis earū: de qbus Iohes
paū supra hūc angelū fecit sermonē i hoc angelo
figurat. Nā fotus erit uirtutis cōstātia: descēdet de
celo.i.de alto cōtēplatiōis statu ad regimē alarum:
et qr celesti munere mūdo dabit idigno: sed ne ui
deat cōtēplationē pdere: dicit φ erit amictus nube
.i.extacite cōtēplatiōis caligine: q̄ secūdū dionysiū
uere misticā hēbit irim in capite.i.arcualē refulgē-
tiā ueri solis iesu: qr uiscerosa charitas ipsius erit ad
nēas supportādas miserias i mēte illius ipressa: faci
es eius erit ut sol: qr in singulari cōtēplatiōe xp̄i ie-
su & eius uite appebit splēdidus istar solis & dine
lucis inflāmatus & illuminatus i se: & illumīans ali-
os & iflāmās & hēbit ēt pedes rectos & solidos &
ignitos ut colūna ignis: qr ardenti affectu curret
uirtuose & recte ad oīum pcurādā salutē: hēbit ēt li
brū euāgelii xp̄i aptū i manu: qr i pleno ope faciet
obseruari euāgelicū statū & ip̄m reserabit oibus cla
ra luce. Et pedē dextrū tenebit sup mare ifideliū ua
tionū qr p ip̄m mltaꝝ penrabit cōuersio ad xp̄m
iesū: & qr ad hoc erit suus ipetus ideo dr ibidē dex
trū pedē tenere: pōt ēt dici φ p tāto pedē dextrū te
nebit sup mar qr pmptior erit ad aduersa tolerāda
q̄ ad cōsolatiōes recipiēdas: uel supra mare ppl oꝝ
cōuertēdoꝝ ppls phteret: q̄ sup terrā hypocritaliū
religiosoꝝ. Et nota φ hi angelus ñ posuit nec mar
nec terrā sup se: sed sub pedibus suis: qr p altissimā
paupātē austerietatē & hūilitatē oīa mūdana cal-
cabit. Sic & totus status euāgelicus p ip̄m renouā
dus simul cū ipo descēdet de celo p pfundissimam
sui humiliationē et erit hūli paupatate agilimus &
fecūdus sicut nube amictus: & de hoc statu p salu-
tarē pluuiā fecūdabit ecclīam: hēbitq p̄ ceteris p̄ce
dētibus librū scripturꝰ copiō. Dicit aūt clamaturus
sicut leo rugiens qr cōtra errores & uicia obdurato
rū: & maxie cōtra malignitates bestiaꝝ p̄oꝝ cū for
ti idignatiōe loqtur: & terribile dei iudiciū i pxio
uēturꝝ cū sūma auctoritate p̄dicet ut bestie cōtre-
miscant. Ratio aūt magnitudinis huius clamoris
erit ex hoc qr post q̄ liber erit aptus dine uolūtatis
nullum uelamen excusationis relinqtur: & ēt ppt
nimiā resistētiā & mltitudinē obduratorū oppte-
bit clamare: & ppt pfnū zelū quē ad oēs hēbit si-
cut leo ad catulos excitādos ad uitā & ppt leonīnā
cōstātiā & esuriē: de coꝝ salute ut leo rugiēs curret
ad aiaꝝ escā & p̄dā dr ēt φ cū clamasset locuta sunt
septē tonitrua uoces suas. Secūdū Ioachī hec septē

tonitrua sūt septē sp̄es dei q missi i oēm terrā sp̄ua-
les & allegoricas uoces uelut e t̄rio celo emittunt
cōcordātes rugitui āgeli: tā i reboādo magnalia &
archana glīe dei & opeꝝ eius & p̄cipue coꝝ q̄ tūc i
mētibus cōtēplatiuis fiēt: q̄ i tonādo t̄ribilia dei iu
dicia. Septiformis ē grā sp̄us sci: & septiformis itel
ligētia septē etatū mūdi & septē signaculoꝝ uete-
ris testamēti & septē statuū ecclīe & iudiciū scōꝝ i
his q iā p̄cesserūt istar vii. tonitruoꝝ clamāt maxīa
dona grāꝝ danda electis & horribilia iudicia ipsis
tūc fiēda: dicunt āt hec tonitrua ad clamorē angeli
loq qr ad edificationē p̄clare doctrine ipsius apte se
īgerēt mētibus pfectoꝝ. Et qr sp̄us scūs septenaria
donoꝝ suoꝝ diffusione i cordibus audiētū dabit
autēticū testimoniū φ uerba eius sūt uerissima. Et
qr hi ē āgelus sūmi dei: iuxta qd dr actuū.x. φ pe-
tro p̄dicāte cecidit sp̄us scūs sup oēs q audiebant
uerbū. Qualis āt sit fructus & qlis sit ecclā īforma
ta p istū maxie euāgelicus status i mltitudine tūc
obseruātiū ip̄m: Iohes describit Apoca.xiiii. post q̄
illas cūctas bestias p sapiam sp̄us xp̄i detegētis nu
meꝝ nois eius de medio exsufflauit: cū dicit uidi &
ecce sup mōtē syon agnū stātē: & cū eo cētū.xliiii.
milia: hētes nomē eius & nomē pris eius scriptū
i frōtibus suis. Sicut ei i sexti signaculi apptiōe di-
cunt centū.xliiii. milia signati: sic & hi tot idē agno
assignati: de hisdē ei dr utrūq: hi ē ecclīa & status an
geli p̄dicti: hi āt numerus ē spūalit itelligēdus: qr p
fectiōes his numeris designate: hunc statu adaptā
tur. Sed cū hoc lrālit ē itelligēdū φ mltitudo pfcā
& magna ad pfectionē euāgelicā cōuertet p hunc
numeꝝ designata: & hi pōit ad cōfortādū paupcu
lū gregē q i puo numero bestiaꝝ p̄dictaꝝ atroces
portauit isultus. Et ad cōfūdēdā fallaciā trāsgresso
rū huius tpis q ad suā excusādā maliciam dicūt φ
euāgelica uita p frācifcū i reglā renouata ñ fuit data
p tāta mltitudine: & φ tali mltitudini i obseruabi
lis ē: nā eos iesus p p̄dictū āgelū declabit mēdaces
& p effectū oñdet: dū mlto pl̄es tūc erūt legitimi
filii frācifci rgulā obseruātes: q̄ nūc sūt spurii rgulā
accusātes & usū paupem ñ seruātes. Significat etiā
ad lrām φ tūc debēt signari & cōuerti i mltitudie
magna iudei q spālr sūt tribus isrl: & quoꝝ fuit sin
glr mons syon: & credo ēt φ ad lrām i mōte syon
& i t̄ra illa quam icolatus psone iesu sactauit i uita
passibili: & refulgebit clare renouatio uite sue ēt an
aduētū & mortē antixp̄i apti qñ iudeoꝝ erit cōuer
sio p̄ncipal sed & tūc & aū erit turba magna ppl̄o
rū inuerabilis: de q̄.vii.ca.ē dcm. Exponēdo aūt p
hac renouatiōe p̄ma q̄ nūc instat septupla p̄rogatī
ua hi electoꝝ mostrat: p̄ma ē coꝝ ad christū cōfor
mis & indiuidua societas. Nā dicunt stare sup mōtē
syon p quē designat alta & solida eminētia cōtem
platiui status. Et dicunt stare sup mōtē: qr secūdū
Richardū ceteroꝝ cōtēplatiuoꝝ eminētiā trāscen
dūt: dicitur aūt hic xp̄s agnus cum quo hi stant
& cum sua inocentia et mititate & holocaustica
immolatione crucis stant in alto contempla-

cionis: Et intelligũtur ista centũ xliiii. milia esse mi
lia agnorũ cũ pricipali agno iesu q dicũtur iesuncu
li p renouationẽ crucis sue in ihm trãsformati. Se-
cũda ẽ certa et regl'aris cõmẽsuratio pfecti numeri
suis apl'icis capitibus cõformati. Nã secũdũ Ioachĩ
c.xliiii. m. faciũt xx. legiones correspõdẽtes xxiiii. seni
oribus circũstãtibus sedẽ dei & agni ita ut cuilibet
senior respõdeat sua legio p imitationẽ pfectã. Et pp
hoc datur intelligi q p istos repñtatur status spũs
sci q cõcorditer a pre & filio spirat'. Sicut et isti con
corditer a ueteri testamẽto & nouo q̃si utriusq cõ
cordia & pfectio spirata pcedũt. s. a pfectione. xii.
ptriarchaꝝ: et. xii. apl'orum. tanq̃ xxiiii. senioꝝ: un
de ẽt in signũ huius xv. ca. dicũtur hi cãtare canti-
cũ moysi & canticũ agni. qr quicq̃d sint iubili cõtẽ
plationis & pfectionis in utroq testamẽto uidet'
in istos trãsfundi & labor pcedentiũ tẽporꝝ eis cõ
uerti in iubilatiõis solatiũ: ita q ex oibus et bonis
et malis uident' deũ cõtinue iubilare: in oibus co-
gnoscẽs ipm sanctissimũ sapiẽtissimũ oipotẽtissi-
mũ: ac p hoc ab oibus reuerẽdũ humilit' & laudã-
dũ eternalit'. Tertia progatiua est fidei & amoris
& cõtẽplationis dei pris & filii humanati frõtalis
inscriptio p hoc qd' sequit' hñtes nomen eius &
nomẽ pris eius scriptũ in frontibus suis: p nomen
designat' famosa noticia q̃ respectu dei nihil ẽ nisi
sit amatiua: p frontẽ apta et fortis & uiua dei con-
fessio. Nã frons est ps faciei patula: & i ea signa ti
moris uel audacie cognoscitur: p qd' datur intelli
gi q talis erit eorũ uita q in pmo aspectu appare-
bit mũdo q ipsi sũt plene electores dei et imitato
res uite xpi iesu ac sint angeli e familia pric palis
agni: & singulares socii crucis eius: hec ãt appebũt
in eis singulari abũdantia spũs sci eis infusa: et nõ
alicui hũano merito attribui. Et hic notat' p qd'
dr scriptũ hic nomẽ. Spũs eni scũs in ipa inscriptio
ne itelligitur: nã inscriptio & ifusio gre sibi appro
priant'. Quarta progatiua ẽ pcellẽtia iubilatori cã
tici istoꝝ pfectoꝝ: quã qdẽ septiformiter magni-
ficat pmo qa dicit. Et audiui uocẽ de celo: ut onda
tur q eoꝝ iubilatio erit excessiue sublimis et ñ tre-
na sed celestis. Secũdo q erat irrigua & fecũda et ex
magno sanctoꝝ collegio et pluriũ uirtualiũ affe-
ctionũ cordis ipsorũ pcedẽs cũ dicit tanq̃ uocem
aquaꝝ multaꝝ: siue sit uox pluuie: siue maris: siue
fluminis qr in eis erit abundãtia lacrhymaꝝ. Pinguiũ
deuotione dei lauantiũ a cõtagione peti: refrigerã
tiũ ab oi amore mũdi: amantiũ in crucifixione
xpi: et fecundãtiũ i mul'tiplicatione ois boni. Ter-
tio ondit' q hec uox erit altissima & potẽtissime
oia replens et cõcutiens. unde dicitur. Et tanq̃ uo
cẽ tonitrui magni. Ipi eni concutient omnẽ terram
Et ne crederet' q ex uoce tonitrui essẽt imites alus
et in se non iocũdi ideirco sequit' qrta progatiua q
hec uox erit suauis et iocunda: & secũdũ discretiõis
regulas i oibus modulata et uocẽ quã audiui sicut
citharedoꝝ citharizantiũ in citharis suis: Cithara eĩ
nõ sonat n si si. uacua: p qd' datur intelligi q i eis

erit paupertas altissima et hũilissima eos euacuãs ab
oi reputatione sui et substãtia mundi: chorde uero
cithare sũt uirtutes que nõ sonant nisi sint extense,
nec cõcorditer nisi sint pporcionate et dextra pro
portiõe pulsẽt'. Opportet enĩ affectus uirtuales ad
suos fines et ad sua obiecta fixe et attente ptẽdi et
unã uirtutẽ alteri coherere ita q rigor iusticie non
excludat dulcorẽ misericordie: nec mitiitas et leni-
tas scẽ correctionis zelũ. Cithara etiam põt dici ipe
deus cuius q̃libet pfectio p affectuales cõsideratio
nes cõtẽplatis tacta & pulsata reddit cũ aliis mire
iocũ ditatis sonũ. Cithara est ẽt totũ uersũ i uersũ
cuius q̃libet ps debite a cõtẽplator' tacta mire soat
dei laudẽ. Singularis etiã hoꝝ cithara est iesus xps
cũ oibus actibus sue passibilis uite: etiã cõfessionis
pñie: quã citharã facit sonare cõcauitas sue acerbis-
sime passionis qua fuit cauatus et fossus in mani-
bus pedibus & latere & sanguine uacuus & uita.
ubi chorde oium mẽbroꝝ suoꝝ & neruoꝝ: & iũ-
ctutaꝝ fuerũt extẽte fortissime: organice tñ & mu-
sice secũdũ q exigebat diuine iusticie austeritas &
uirtutum iesu strenuitas: & sup nostram miseriam
curandam effusa sue pietatis charitas: ubi & sonus
doloris uig oris & amoris in eius uoce in cruce da
mantis septẽpliciter sonuit secũdũ septẽ uerba que
dixit: que tibi supra exposui li. iiii. c. xxxiii. i quibus
omnibus sancti sexti status tanq̃ in cithara salutis
humane totã perfectionẽ bonitatis diuine & uir-
tutum suarum mẽtaliũ & omnium dei operũ so-
nare facient tanq̃ in ordinatissima armonia nũc la-
ctẽtes cum paruulo: nunc dolentes cum crucifixo:
nunc peregrinãtes cum glorioso qui ẽ super oia be
nedictus deus. Huius cithare forma sexto statui dã
da pmo apparuit in hoc sacro monte cũ in stigma
tibus passiõis fundator sexti status frãciscus: a xpo
factus est citharedus. Et quia non indocte nec ru-
stice isti iesuinculi seu agni citharizantes in agno
iesu percutient chordas pdicte cithare: sed cum arte
perfecta a spũ scõ ifusa: ideo dr. Sicut citharedoꝝ:
qr citharedus non dicitur nisi per artem & frequen
tem usum magistral' forme. sonũ. Quinto ista uox
est exufflatiua ueteris fermẽti omnium preteritoꝝ
defectuũ & noui status formalis iubilum: pro quo se
quitur. Et cantabant quasi canticum nouum. No-
uum quidem ppter nouitatem uictorie eis datam,
& ppter nouam citharam incorporationis iesu in
ipsos & nouam artem spũs sancti in ipsos diffusam
Ex quibus omnibus sunt eis cantica inouata: ergo
hec uox in deũ erit tota relata & in honorem diui-
tatis superne: pro quo dicitur ãte sedem dei & agni
& ante q̃ttuor aialia et seniores. Septimo hec uox
erit singularis gie aliis non cõicata: pro quo dicit.
Et nemo poterit dicere canticum nisi illa centum
xliiii. milia quia inferior plebs quãtũcũq ad eos de
nota & ab eis recta & in ipsis hec dona pticipãs p
se & in se ad tante perfectionis iubilum non ascen-
det. Quinta autem progatiua istoꝝ ẽ puritas per-
fecta & imaculata p qua subdit: qui empti sunt a

terra:qđ dicat xpi passióe & sanguíe eius:i quo cō
tiue cithanzát redépti sūt & purgati a xpo ihu épti
one amorosa segregati ab oi uita trena:q̄ ꝓrogati-
ua magis explicat':cú dī.Hi sūt q cū mulieribus nō
sunt coiquinati:uirgíes.n.sūt.Et licet intelligat' ꝙ
i illo statu renouabit' scá uirgitas tam mente q̄ car-
ne:qua ois mulíebris coinquatio aufugiet longe:
tū nóe mulieꝝ pót itelligi ois utilitas creature:cū
qua nō coinqnabunt' iordinato amore: sed cū scō
ioāne mūdissimo uirgine:& post oés apostolos in
huius signū ultimo reseruato gustabūt optimū ui
nū miraculose opatióis ihu:qui oém aquá distra-
ctionis presétis i nuptiali amore cōuertet i celicū ui
nū. Et sic ꝫ circa finé uite ihu pueri hebreoꝝ ipm
miraculose glorificauerūt:sic circa finē tépoꝝ im-
maculatissim pueri & uirgíes de stirpe istī ad sum
mam ihu uirginis imitationé & familiaritatē cre-
dūt uocádi:ut hi sint agni nouelli mūdissime ouis
uirginis marie mīis agni:q̄ in t̃ra incolatus sui & di-
lectissimi ihu hos imaculatos uirgíes in sue imacu
late uirginitatis filios adoptabit.Nihilominus no
mie uirginū intelligit' ois perfecta purgatio ab oi
prefata labe & expientia carnis.Sicut fuit i bńdicta
magdalena:& i apl'oꝝ pricipe petro:qui neq̄q̄ ab
agni cático exclidūt'.Septima ꝓrogat ua est iduí
sibilis ad xpm seq̄lla in sua uita pfecta:p qua dī.Et
sequūt' agnum quocūq3 ierit. Quátū.n.unusq̄sq3
mirat' deū & pticipat in tantū sequit' eum. Quo
ergo i pluribus & altioribus pfectioibus pticipát:
utam eius ipm magis sequunt'. Et q̄a ille status
scd'm principales superogatiuas perfectiones cōsi
stoꝝ xpi ipm ihm pro ut est hominibus huius ui
te possibile imitant':ideo dicunt' eū sequi quocūq3
ierit:& ēnā quia ipm semp habent ducem sui itine
ris:& ipm semper speculát' ante oculos mētis sue:
& in ipm totum suum esse dirigūt & trásformant:
nihilominus ois creatura in infinitū deficit a perfe
ctione dei hominis ihu xpi.Septima ꝓrogatiua ē
uniuersalis ꝓinatus dedicatiois sancte:& fūdatióis
noue ecclesie:que i principalibus cōmūctis predcō
angelo ē fundata.Pro qua dicit:hi epti sunt ex om
nibus siue ex hoibus scd'm litterá ueriorē.R̃.tamen
distinctiue ponit utraq3.Et ē sensus ꝙ a carnali ui
ta hominū:& a generali corruptióe hūani generis
sunt p xpi gratia & eius ꝓciosissimū sāguiné singu
lant segregati & empti ut sint ꝓmitie deo & agno
toti tritati & ipi ihu xpo charissimi & placibilissimi
q sicut fructus ꝓmi tpis sapidissimi comedūt'.Di
cunt' aūt ꝓmitie deo & agno singulant' q̄a totalit'
sunt trasformati i cōtéplatione glie dei:& i holo-
caustū crucifixióis agni:& sūt prima fūdaméta tui
status mūdi.Nota aūt q̄ sepe ipetit eos éptos:q̄a
singlaris ꝓprietas status pfectiōis clando ē omnē
spē uaná ꝓprii meriti nactare:& p hūilitaté profū
dissimá totū mere gr̃e & éptiōi sanguīs ihu xpi at
tribuere:ac p hoc totū suū eē charitate holocaustū
cum xpi morté trásferre:qđ ē perfecte nō sibi sed
xpo uiuere.Ex quo sequit' pfecta purgatio ois ma
li:& idcirco quintá ꝓrogatiuam supra positam de
ipsoꝝ puritate exaggerat dicés:q̄ in ore ipsoꝝ non
est iuentū mendaciū:q̄ i xpo qui ueritas ē sūt cor
de:ore:& ope trásportati. Alias ēt quia religiosi hu
ius tpis sūt duplices & dolosi hypocritales cruces
mūdo pretēdentes:ōndit eos ab hoc uitio alienos
dicēs in ore eoꝝ non inuetum mendaciū:q̄a uendi
ces simplices sinceri qđ' uerꝫ est dicūt:semꝫ in ore
portátes ihm.Et q̄a regl'ares obseruatie sūt ut plu
rimū maculate:ut ōndat eos pfecte & itegre euan-
gelicá pfectioné seruare dicit'. Sine macula.n.sunt
ante thronū dei.Quidá dicunt ꝙ ań thronum nō
est de textu:q̄uis p modū epistole legat' i ecclesia.
R̃i.tñ hēt & glo.expōit ań thronum dei.i.ań dńi
iudicē:quia i oculis eius & nō hoium iustificari cu
rabūt:& sine macula apparere contra hypocritas q
eos ipugnát q scdm sniiá ioánis oía opa sua faciūt
ut ab hoibus uideant'.Vides ergo quō nunc uidē-
tur i huius tpis calamitate sepulti debent celeriter
a iesu decore humiliū exaltari.

Iesus resuscitatus Cap.x.

Riumphator mortis ih̃s eius ꝓprium ē
sup occasū ascēdere:& i se & in mēbris su-
is de mortis triūphare cōsuetu:sicut in p-
prio corpe duabus noctibus iacuit i sepulchro:itia
inꝑposita die sabbati in qua a doloribus (extc) ferie
requiesceret licet requies festiua resurrectiōis glorio-
sa diei dńice seruaretur. Sic in corpore suo mistico
quasi duabus noctibus uidet' subiacere mortis im
perio:dū sub mistico antichristo quasi sub prima
nocte:& postmodū sub aperto quasi sub secunda
nocte que i luce resurrectionis plenarie christi spiri
tus terminat' radios sue luminose fidei uidet' pmit-
tere quo ad populoꝝ multitudiné obūbrari:inter
posita tñ die intmedia aliq̃ta.i.pace i qua mulier ec
clesia possit sibi de ꝓseruatiuis aromatibus preuide
re ad ungédū corpus misticū dni ihu:ne in horren
da morte caligie & tenebroso turbine antixpi ma-
gni totali corruptióe feteat & putrescat.He sūt due
noctes horrēde:antixps misticus & aptus:i quoꝝ
medio euágelicis uiris relinqt' sabbatismus:i quo
xpi ihu clarificata paupertas illius possit supare multi
tus:i copia reꝝ plurimos dī occisurus. In qua gdē
primaria clarificatiōe erit utiq3 dies solēnis & q̄dā
resurrectio xpi uite q̄ i alio mysterio suas hūit duas
noctes precedētes horrēdas.Sed plenaria resurrectio
xpi ihu i toto mūdo cōuerso post mortem antixpi
magni seruat':mysteria tñ illius resurrectiōis scd'm
aliqđ applicant' prime:sicut & mysteria antixpi ma
gni mistico adaptát':q est eius ꝓcursor. O gens ce
ca xpianoꝝ.Nota ꝙ horréda percussio fuit i bestia
supra descripta:ná nūq̄ accidit i ecclesia sil'e.Nunq̄
.n.fuit aliq̄ heresis uel psecutio pagana q̄ sic oés fi
deles absorbuerit:q n ualétes milites hūerit sacra ec
clesia:q psistétes i plio cōtra isurgētes malitias pu-
gnauerint.Sed i hac tantus fuit cunctoꝝ timor:ut
hostes bestie uideret' táta strage cōfusi:ꝙ q̄si u de
bat' dicere mōtibus & petris:cadite sup nos:& ab

scōdite nos ab ira sedentis in throno: q cū sit crudē
ca bestia: se agnū dei mētit᷑. Et ad lr̄am uel oēs fue
rūt sibi cōglomerati i alio malo: uel fuerūt timore
cōcussi ut nō apperēt i bello nec dicerēt qđ sētirēt
uel fuerūt errore decepti: sibi obediētes ut xp̄o: uel
fuere strage cōfracti: ut fugisse uiderētur de mūdo
& nūq̄ inuētibus apparerēt. magna ergo mors cor
poris mistici fuit ista q̄ ip̄m i tante cauerne abysso
tanto tēpore sepultū inclusit: & obstinata corda uel
falsē motiua grandis auctoritatis pondere pressit: &
falsorū sigillorū sculptura firmauit: sed & malitiosō
rū custodū armatura nō defuit. Ab hac morte resur
gens iesus i spū suo tāq̄ p̄ncipali malitia magnū cā
tat all'a. Sed dn̄ica i albis sequēte pōt introitū illius
cui nomē est mors & infernus sequebat᷑ eū: dupli-
cabit᷑ all'a: totū corpus populi i orbe dispsi cū prin
cipalibus membris: qui sūt quasi aia mistici iesu in
fide & deuotione iūgētur: tūcq̄ ip̄e iesus eterni pa
tris filius uiuet in cordibus oīm nationum. & quasi
alter ioseph fratribus suis secūdū carnē iudeis con
uersis nō solū i omni terra egypti: sed in oī dn̄atiōe
regni eterni p totū mundū nūtiabit᷑ dn̄ari. Et qr ad
has resurrectiones currit totus ipetus libri apoc. id
circo testatur se ioānes fuisse i spū uisionis horū oī-
um spūalis i dominica die i qua ad lr̄am xp̄us resur
rexit ab iferis: & oēs has uisiones i illa eadē die io
ānes uidit: in qua magna applicatio sue itelligētie
& subleuatio cōtēplationis altissime & cōfortatio
sue memorie designat᷑. Figurat᷑ etiā q̄ sicut tunc ie
sus a mortuis resurgēs de sepulchro exiuit: sic spūa
lis uita sua totius scripture spūalis itelligentia erat
de sepulchro p̄oris malitie & mortis uiolēte p̄cessu
ra: & ad publicū libere extrahenda: & ad maximā famili
aritatē iesu & cōiunctionis uinculū p̄mouēda: per
suorū uulnerū tactū cōpassiuū & trāsformatiuū: ut
de eadē die apparēs discipulis uitalē suū flatū eis in
misit: & ut intelligerēt scripturas sensus aperuit: &
uulnerū cicatrices ōndit: se palpari familiariter uoluit
it & cū ip̄is comedit. Hec in hac sacra dn̄ica die quā
expectamus iocunde feliciter cōplebūtur: uoluit au
tē deus eadē die oīa uideri ad ōndendū: q̄ q̄uis sint
septē uisiones distincte. possūt t̄n in unā uisionē re
duci: & spiritualiter oīa oībus adaptari p̄prio suo re
spectu ad tēpus sibi corrūdens: p hoc nō mutato in
aliquo: sed magis ex aliorū adductiōe p̄fecta: unde
& p̄me uisionis radix pōt ad uisiōes alias adaptari:
& illā nūc adapto ad gloriā statuū futurū: unde i hac
radice ponit p̄mo septē candelabra. vii. ecclesias de
signātia. Nā ecclesie instar candelabrorū sunt sursū
in diuina erecte: & ad dei lumē suscipiēdū & diffun
dēdū aptate: p dei sapiētiā & charitatē sūt auree: &
qr ad modū auri p ignē p̄bātur: & malleis extēdūt᷑
& sic sursū in celestia: quasi in formā candelabri con
tinētis ardorē & lucē sapiētie p̄ducunt᷑. Dicitur au
tem. vii. qr uniuersalis ecclesia. vii. statibus distiguit᷑
ut plaries est dictū: & uitā & uegetationē accepit a
spū septiformi. Postmodū ponit᷑ uisio filii hois: in
qua xp̄us sub. xii. p̄prietatibus apparet: q̄ in plena

resurrectione spūs sui i scis pastoribus refulgebūt.
Prima est assidua ecclesiarū uisitatio & inhitatio: pp
qđ apparuit i medio candelabrorū: iuxta qđ sacer-
dos legalis: leuit. vi. lucernas candelabri i scūario de
beat sēp sollicita cura nutrire. Dicitur etiā i medio
illis: qr oībus sācītis exhibet se intime: ut cētrū toti
sphere. Secūda ē ad subditos condescēsiua hūilitas
& hūanitas: pp qđ dicit sil'em filio hois qr tūc sin
gulariter ad aiarū salutē & fomētū misericorsa xp̄i pie
tas assimilabit sibi p̄latorū affectū. Dicit᷑ etiā p hoc
statu uidisse simulē filio hois: qr sue uite erūt quātū
possibile ē silati. Tertio itegre castitatis & honesta
tis sāctitas noīe. s. pōderis q̄ erat uestis sacerdotalis
& linea ptigens usq̄ ad pedes. ideoq̄ pōderis id-
est pedalis est dicta: uel secūdū altos erat tunica hia
cintina usq̄ ad pedes in cuius finbris erant itinabu
la aurea: & de hac uidet᷑ loq̄ liber sapiētie. xviii. hec
.n. uestis hēbat rōale & sup humerale cōiūcta noīe
huius in qua significatur hītus celestis castitatis &
scītatis pōtifices cōdecēs: p cuius ardua plenitudie
subditur: & p̄cinctū ad mamillas zona aurea. Subci
gi enī circa renes designat restrictionē cōcupiscētia
rū & operū carnis. p̄cingi uero ad mamillas: desigt
ipuritatis oīs restrictionē & affectus cordis. Intelle
ctus eni & uolūtas sunt quasi due mamille mentis
p̄pinātis sapie lac & amoris. Itē cīgi zona pellicea
est timore mortis & pene honestatē & castitatē ser
uare. cingi uero zona aurea est eā seruare ex mero &
solido charitatis ardore p amore sil'itudis iesu xp̄i
& sue mūdissime matris. Quarta ē reuerēda & p̄cla
ra sapiētie & cōsilii & oīs diffinitiōis maturitas p se
nilē & gl'iosā canicīē capitis designata. unde subdit
caput eius & capilli erat candidi tanq̄ lana alba: &
tāq̄ nix p caput uertex mētis & sapiētie: p capillos
autē multitudo & ornatus subtilissimorū & spūalis
simorū cogitatuū & affectuū: seu plenitudo dono-
rū spūs sci mētē adornātiū designat᷑. Sicut aūt in la
est calor fomētatiuus & mollicies corpi se applicās
& cādor cōtēpatior & suauior q̄ in niue. Sic in niue
est frigiditatis & cōgelationis algor & rigor & can
dor nīo uisui itolerabilior: & humor sordiū purga-
tiuus & terre ipinguatiuus: p q̄ designātur cōditio
nes sapiētie xp̄i q̄ erit eis partim cōdescēsiua & con
tēpata & fomētatiua & sua pietate calefactiua & in
eis refrigerans omnem inordinatū amorē & hume
ctās & ipinguās totā agriculturā uirtutū: & carnali
um affectus faciēs obrigescere in aliis rigide pūgēs
eos. Splēdorq̄ eorum i sua plenitudie nō erit capa
bilis ab īfimis. Designat᷑ etiā q̄ sic eos fouebit sa-
pientia iesu: q̄ tamē aciē aspcūs sui p extaticū exces-
sū faciet caligare sicut nix oculos corpales. Quinta
ē cōtēplationis speculatiue practice i feruore & splē
dore pspicacitas nā iesus oēs actus & intētiones &
nutus ecclesiarū circūspiciēs eos sibi in hoc secūdū
q̄ erit expediēs sil'abitudie subdit. Et oculi eius ue
lut flāma ignis: qr spūaliter respectu diuinorū hēbūt
quasi iugē & flāmeū aspectū. Sexta est uite actiue p
fecta opositas. Et pedes eius sil'es aurichalco sicut

in camino ardenti. Auricalcum ẽ es nitidissimum
ualde sim le auro: & cũ est i camio ardẽti ẽ ignitissi
mũ: ac scītillas & hiqsciuum: xp̄i aũt corpales actus
& pcessus sũt charitate dei & nr̄i ignitissimi & exẽ
planẽ scītillãtes: & etiam dũ hic uiueret i camio ten
tatõis pbati: & auro sue eẽne charitatis simillimi. In
hãc formã in illis iſis opaẽ uirtutẽ: ut feruore secl'i
operẽ. Septia ẽ sue doctrie celebris resonãtia &
irrigatio fecunda: & uox illius tãq̃ uox aquaꝝ mul
tarũ. Octaua ẽ ptãtiua p̄sidentia & cõtinentia non
solũ eccl'iaꝝ sed ẽt rectoꝝ: unde subdit. Et hẽbat i
dextera sua septem stellas. Nam. vii. stelle sũt angl'i
& ep̄i ecclesiaꝝ. Tũc aũt singulariẽ se sentiẽt in xp̄i
dexta ab ipo protecti: & sola amãtes celestia: nam
multi ex eis hitant i sinistra. Ep̄i aũt sic debent sup
eccl'iam lucere & p̄sidere: sicut lux lucerne & scũari
quia stella sup candelabrum stabat: sicut ẽt motus
stellaꝝ & influẽtia regit: fecũdat: & illumiat trã: sic
scũs prelatus eccl'iam. Nona ẽ iudiciarie correcti
onis iustitia: unde subdit. Et de ore eũs gladius ex
utraq; pte acutus exibat. i. iũtia penetrãs cuncta ui
tia: & undiq; absq; psonaꝝ acceptiõe abscidẽs. He-
bre. iiii. Viuus ẽ sermo dei & efficax: & penetrabili-
or oi gladio ancipiti. Ihs. n. nõ solũ pcutit extrane-
os: sed & suos: iob. ix. Innocẽtẽ & impiũ ipe cõsu-
met. Sed inocẽtẽ pmouet puniẽdo: & itellige ino
centẽ respectiue: alias aũt nullus ẽ inocẽs qn sit di-
gnus oi pena: uel inocẽs dr̄ quis p respectũ ad dei
p̄destinationẽ p quã i eẽnitate nõ appent uitia ele
ctoꝝ: ut ẽ dictũ supra. Per gladiũ ẽt itelligiẽ dei uer
bum penetrãs itima cordiũ: & scĩdẽs ab amore ui
tioꝝ: Eph. vi. gladium spũs sci qd' est uerbum dei.

Decima ẽ claritatis sue & ueritatis icõp̄hẽsibilis
gl'ia: & facies eius sicut sol lucet i uirtute sua. Sol ĩ
tota sua uirtute lucet in meridie: & quidẽ corpalis
facies ihũ icõpabiliẽ magis lucet: & p hoc designa
tur ieffabilis claritas & uirtus sue diuĩtatis: & ẽt sue
mentis q̃ scis sexti status singl'r refulgebitaũ ipsi
ẽt singl'ares cõtẽplatores gl'ie sũmi dei & hois as
sũpti: i cuius signũ post sex dies trãsfiguratus ẽ ihs
i mõte: oñdẽs faciẽ solis. Vndecia ẽ ex predictis
sublimitatibus ipressa i subditos tremefactiua hũi
litas: & cũ uidisse eũ cecidi ad pedes eius tãq̃ mor
tuus p qd' daẽ itelligi q̃ tãta uisio diuĩe maiestatis
imittetẽ p̄mis p̄fectionibus & p̄latis: q̃ ipsi sub deo
& xp̄o hoie: cadẽt i suũ nihilũ scĩssima morte anni
hilati i seipis: & de hoc mõ moriẽdi satis dictũ ẽ su
pra. Hoc significauit casus Ioãnis tãq̃ mortui ante
pedes appentis. Significat ẽt q̃ p̄matia refulgẽtia
xp̄i i eis plebs s'bditoꝝ sub eis ãnihilata cadet q̃si
mortua: de tota pfectione illius status & tpis nihil
attribuẽtes sibi sed soli ihũ: & illis p̄ncipibus suis.

Duodecia ẽ hũilatoꝝ cõfortatiua & subleuati-
ua familiaritas q̃ oñdiẽ i duobus: i tactu familiari
& cõfortatiuo: i uerbo suaui & explicatiuo. Pro p̄i
mo dicit: q̃ posuit dextam suã sup me. Pro secũdo
i. d. Noli timere. Deiñ explicat sibi illas suas pfcões
ex q̃ꝝ fide & noticia ãplius pofat cõfortari: tres bi
narios explicãs pfectionũ suaꝝ: primus ẽ. Ego sũ
p̄mus & nouissimus. i. oium p̄ncipiũ & finis: uel p̄i
mus dignitate deitatis: nouissimus hũanitate & ui
litate mortis. Scd's ẽ. Et sũ uiuus & fui mortuus. s.
p ueritate & p uestra salute: & ne credatẽ hec uita si
cut p̄ma posse deficere: subdit: & ecce sum uiuẽs in
secula scl'oꝝ: q̃si dicat: bonũ ẽ te hũiliari etiã mori
p me: q sũ oium ci & finis: & q pro te nouissimus
fui & mortuus: & sicut ego p hãc uiã pueni ad glo
riã imortalẽ: & meipm resuscitaui a morte: ita & tu
me te resuscitãte puenies. Tertius binarius ẽ. Et hẽo
claues mortis & iferni. i. hẽo ptãtẽ educẽdi quos
cũq; ad sepultutã mortis: tã pene q̃ culpe: & ẽt a p
fũdo ifernali gehẽne debite peccõri: cuius culpã a-
nullo. Et potest p hoc ptãs cõdẽnãdi & absoluẽdi
scd'm suã uolũtatẽ itelligi. Hec ãt miris mõis reso
nabãt noticia imixta & sẽtimẽtis intius i felici re-
surrectiõe status futuri. O q̃ mira & uaria in p̄dcis
oibus itelligũẽ: ad q̃ cursus adaptare nõ sinit. Sicut
aũt i xp̄o resurgẽtia mortuis magnũ fuit all'a can
tatũ a iocũdissima mr̄e & discipl'is eius: sic a mr̄e
eccl'ia & uiris pfcis cãtabiẽ iocũdissimũ all'a: sicut
satis explicat. xix. Ca. huius lib. ubi dicit Ioãnes se
audisse uocẽ tube magne sicut uocẽ aq̃ꝝ multarũ:
& sicut uocẽ tõitruoꝝ magnoꝝ dicẽtiũ all'a. Secũ
dũ Ioachĩ ichoãte hãc laudẽ aliquo magno scõ q̃-
si magna tuba dei stati resonabit laus i ore mĩ'toꝝ
q̃ erit q̃si uox aq̃ꝝ multaꝝ. Ad extmũ ãt maior ef-
fecta q̃si tonitruoꝝ magnoꝝ pcutiẽt usq; ad finem
ẽre. Itẽ p hãc triuã spẽm uocis designaẽ triplex pp̄
etas & pfcio huius laudis. Erit. n. admodũ efficax
sicut uox magne tube: & multiformibus deuotio
nibus & cõpũctionibus arefacta humectãs quasi
uox aquaꝝ multaꝝ extatice stupefaciẽs ex magni
tudie dei & laudis eius cor & cerebꝝ cõcutiẽs & ab
sorbẽs q̃si uox tonitruoꝝ magnoꝝ. Motiuũ ãt hu
ius laudis ẽ duplex. Primum magnifica miñficẽtia
dei oia supãtis & ubiq; regnãtis: & p nouũ effectũ
suã oipotẽtiã oñdẽtis: dũ totũ orbẽ aufert ĩprobis
& subiicit scis. Pro hoc dicit: q̃m regnauit dñs deus
nr̄ oipotẽs. Scd'm ẽ cõdescẽsiua miseratio dei ele-
ctoꝝ eccl'iaꝝ sibi spõsaliẽ uniẽtis: ac p hoc dei oi-
potẽtia & honor uideẽ nr̄e utilitati dati: dum tãte
maiestati mĩm õiali charitate unĩmur. Et pp h' spõ
sus haꝝ nuptiaꝝ dr̄ agnus qa oipotẽtia ihũ cũ ma
xima mãsuetud'e sue hũili eccl'ie cõdescẽdet & uni
etur. Et qa ẽ sũma iocũditas: iõ p hoc subdit. Gau-
deamus itra cordis iubilo: & exultemus. i. extra sal
temus p̄ gaudio: & demus gl'iam ei. s. q regnauit
deo oipotẽti i eius laudẽ oia referẽdo: qa uenerunt
nuptie agni noue. s. & solẽnes. & altiores oibus a-
lius datis mũdo. Et uox eius. s. spiritualis eccl'ia sex
ti tpis deo iũcta ut uxor ad spũm dei cõcipiẽdũ &
ppagandũ in filios prepauit se per nuptialia orna-
mentia similitudis sue pfectissĩme uite. Sed qa hec
preparatio tota est dei & non nostra: ideo dicit q̃
datum est illi per gratiam iesu sponsi ut operiat
se byssino splendenti & candido. Quia uero

in corporalibus ornamētis exornata splēdebat: ne crederet̄ q̄ hec mūdissima sponsa paupcula & hūilima eius uellet imitari pōpā: ōndit q̄ nullo modo: cū subdit. Byssinū eni sunt iustificationes scōꝝ: qr uirtutibus & exēplis xp̄i iesu & scōꝝ apstoloꝝ eius quibus iustificati sūt & iustitie trāsfuderunt exēpla. Hec ipōsa ornata ꝓcedet: nō tēporali pōpa. Quod autē gloriosū sit talibus nuptiis interesse nobis cōfirmat nō solū uerbōꝝ sed etiā auctētico & icredibili scripto: cū subdit. Et dixit mihi .s. angelus q̄ p̄mā uocē laudis formauerat. Scribe beati q̄ ad cenā nuptiaꝝ agni uocati sūt. Ne eni crederet̄ cōtēptibilis hec solemnitas: qr fugata mūdi pōpa i iesu paupertate fūdat̄: idcirco i ipa & i uocatiōe ad eā eternā btitudinē ꝑdicat cōtineri. Dicit autē cena nō prādiū: qr hoc conuiuiū in fine status secundi erit generalis: ut sit tertia cena xp̄i iesu. Prima i fine ueteris legis: seu p̄mi status. Secūda in fine secūdi & hec est de qua hic magis ꝓprie dicitur. Tertia in fine seculi in gloria paradisi. Quia uero difficillimū est credere: q̄ tales nuptie tāta mūdante malitia post modicū sint ipa destructa fiēde. imo carnalibus fabulosū appet: idcirco cōfirmat hoc Ioānes nō solū scripto: sed & uerbo dei impossibili falsificari: cū subdit. Et dixit mihi hec uerba dei uera sunt. Et qr maxima erit reuerentia discipuloꝝ ad magistros: & ouiū ad pastores suos. Idcirco ōnditur q̄ ioānes cadēs noluit angelū adorare. Sed qr cōuerso in statu euāgelice hūilitatis sci prelati non pmittent se more supboꝝ huius tēporis seruiliter a suis subditis adorari: idcirco angelus dicitur ꝓhibuisse ioānē: dicens conseruus tuus sum & fratrū tuoꝝ hētiū testimoniū iesu: qr corde & opere se sentiēt cōseruos oīm fideliū obsequio macipatos iuxta qd̄ iesus exēplo & uerbo docuit luce.xxii. Qui maior est i uobis fiat minor. Et ego i medio uestri ū sū sicut q̄ mistrat. Hinc ē q̄ petrus p̄nceps apl̄oꝝ n̄ pmissit se a cornelio adorari: sed eleuauit eū dicēs. Et ipe ego sū sicut & tu. Nota etiā secūdū Ioachī q̄ sicut h̄ a sanctis euāgelicis sexti status dictū ē quater all'a: sic destructa babylōe: recdiēs ad terrā sanctā cātat quater cāticū dn̄i qd̄ i terra aliena nō licuit imo put i ps dicitur: organa i salicibus suspēderūt. Dicitur eni i libro esdre: q̄. Primo cātauerūt cū posuerūt altare: & tēpli fūdamēta iecerūt. Secūdo cū tēplū ē cōsumatū. Tertio cū fecerūt festiuitatē tabernaculoꝝ. Quarto q̄n h̄ir'm noue ciuitatis ē consumata structura: que quattuor pōt noue babylōis exterminiū sp̄ualiter cōplebūtur. Dicitur autē carnalis eccl'ia noua babylō: q̄ ecclesia uocatur meretrix magna: tum quia ordo uirtutum est in ipsa per deordinationem uitiorum enormiter confusus: & uerus cultus & amor sponsi iesu turpiter adulteratus: tū qr imalo nō solū itēsiue sed etiā extēsiue ē magis: ita q̄ boni i ea sicut pauca grana tritici imēso cumlo paleaꝝ: tum qr sicut filii israel fuerūt in babylone captiuati & uehemēter oppssi: sic spiritus iustoꝝ huius tēporis supra modū angustiatur & opprimitur a principatu & ꝑdominio babylonis: & uelit nolit in multis meretricis actibus eis seruire cōpellitur. Nō mireris ergo si de casu tanti sceleris cātatur a scis huius uite solēnissimū all'a. Quia etiā .xix.c. apoc. .xxiiii. seniores & .iiii. aīalia ceciderūt & adorauerūt deū sedētē sup thronū dicētes de ruina babylonis: & respondentes scis huius uite amē all'a. Nā p hos celestes ordīes designat̄. O q̄si apoc. oīa possūt adduci ad gaudiū huius resurrectionis letifice. & ruinā pessime meretricis: ūde i apoc. xiiii. introducit̄ āgelus hn̄s euāgeliū et'nū cuius cōditiōes q̄ utiq̄ sūt huius status n̄ uacat exponer̄: clamans magna uoce: cecidit cecidit babylon illa magna q̄ a uino fornicationis sue potauit oēs gentes. Et qr illud intelligere q̄uo impletur i carnali eccl'ia ē occultū nisi dono dei maifestēt̄: idcirco descripta illa muliere meretrice sup bestia coccinea dicitur q̄ hēbant nomē in fronte scriptū mysteriū babylon magna mater fornicationū & abominationū terre. Stupēdā autē cecitatē huius tēporis hic exp̄mit spiritus scūs cū dicit myst eriū .i. occultū: & m̄ ē in fronte scriptū: qr sine oi uerecūdia i ocl'is oīm suū tenet prostibulū. Hec autē ueritas singulariē ꝑdicabitur et scis sexti status: q̄uo .s. horribiliter culpabiliter p̄ antixp̄m misticū: & cadet penaliter p apertū.

Iesus dolore fulgidus. Capi.xi

Vx uera iesus i oculis electoꝝ i tenebroso aere babylonis a uera intelligētia obscurātis resplēdens: ut ex supradictis satis patet in illoꝝ lūinoso cetu: quos sup alios faciet ꝑfidere sic potēter isluet gratie sue lucē q̄ celeriter cōuersis p̄ncipalibus uelit nolit pn̄s sponꝝ ꝓteruia: āputatis i fructuosis palmitibus totus clarus & splēdidus refulgebit. Vnde supra exposuimus i ipis illm solarē faciē p̄monstrare: pp qd̄ sicut xp̄us iesus educēs discipulos a iudea i galileā sup mōtē: claritatē eis sue resurrectiōis & uniuersal' potestatis ōndit: mittens eos predicare i oēs gētes synagoge ruinā & eccl'ie nouā spōsā. Sic & benedictus iesus faciet electis suis i splēdore lucis sue: releuās mysteria noui status ūde .xviii. apoc. post bellū antixp̄i tā mistici q̄ apti: dicitur post hec uidi aliū āgelū descēdentē de celo hētē potestatē magnā: & terra illumiata ē a gloria eius: p hūc intelligitur ordo doctoꝝ ꝑdicātiū casū iā fcm' q̄ utiq̄ ē alius ab illis q̄ casū ꝑdicauerūt futurum. Et forte iste angelus erit idē sūmus pontifex de quo supra ē dictū uel alius eius pfectiōis success: unde & iste dicitur de celo descēdere. pōt intelligi de statu altissimo in quo deus imobiliter & fixe ac si in celo eos locauit cōtinue descēdūt in sua recedētes uilissima p hūilitatis ꝓfundū: & oi gradu gr̄e maxime tāto se reputātes idignos: q̄to plus sic descēdūt: tanto eleuātur & cōsumāt̄ sublimius: unde & de isto dicitur hētē potestatē magnā .s. secūdū Ioachī in loquēdo uerbū dei. Sicut de dn̄o dicitur q̄ loquebat̄ sicut potestatē hēns: & nō sicut scribe & pharisei. Dicitur aūt terra esse illumiata a gl'ia eius qr nō obscuro enigmate sed sicut i claritate solis āñūtiabit oibus uirtutē & exclamauit i fortitudine

dicēs. Cecidit cecidit babylō magna & facta ē habi
tatio demonior̄: & custodia ois spūs imūdi & cu
stodia ois uolucris imūde & odibilis. In fortitudīe
clamat: qa feruēt cōstāē & efficacīē attonicās & tre
mefaciēs auditores. Hec autē ingeminatio ē signū
magnitudīe & fortis affirmatiōis ruine & eius uehemē
tis ire cōtra meretricis culpā: seu duplicis casus eius
scdm duplicē antixp̄m: quia nō solū mala facit: sed
alios ad malefaciēdū cogit. Dr aūt hītatio demōi
or̄: qa p spūm diabolicū possessa & īhitata: nō hēt
diligentē custodiā: nisi de delcātionibus carnis sue
siue spūs imūdi: uel de fastuosis uolatibus pompe
mūdiāe q̄si uolucris imūde & odibil' sūmo deo.
Tūc aūt singl'r tria p̄dicabunt'. s. iudiciū meretricis
& osium hītiū charactere bestie & exhortatio ad fu
ga sui cōsortii & seq̄le: & postea iuitatio noue spō
se Et p his tribus fit mirabilis exl'tatio & iubilatio
Sicem p̄dicationem hētis de ruina babylonis: Esa.
xiii. & Hiere. l. ca. Ruina aūt babylōie erit gl'ia no
ue spōse: sicut ubiq̄ q̄si i scripturis p̄phicis p ruinas
statuū corruptor̄ fit clarificatio nouor̄ quos ātiq̄
suffocabat corruptio: uñ & interfectio antixp̄i uocat'
illustratio ihu xp̄i: cū dicit apostolus ad thessa. ii. q̄
ihs interficiet eū spū oris sui & destruet illustra
tione aduētus sui. Attēde autē q̄ p̄ter antixp̄m
magnū qui dicet se messiā iudeor̄ dicūt aliq̄ ma
gni: q̄ licet ea q̄ dicūt. xx. c. de illis gentibus Gog &
magog possint īferri ad p̄dcm̄ anxp̄m: q̄ credit' oc
cisurus enoch & heliā: & post eius morte fiet plēa
cōuersio iudeor̄. Nihilominus magis pp̄rie desigt'
ad aliū antixp̄m i fine mūdi futur̄. Hec. n. expresse
sonāt uerba Ezechiel'. c. xxxviii. ubi p̄phetat cōtra
gog & magog: ibi. n. dr̄ q̄ i nouissimo anor̄ ueni
et ad t̄rā q̄ reuersa ē a gladio: & cōgregata ē de po
pulis multis ad mōtes isrl': q̄ fuerūt deserti iugiter
Ex hoc. n. patet q̄ hūc dicit eē uētur̄ & reuersi
onē isrl' ad uer̄ cultū xp̄i a quo i captiuitate demo
nū & gētiū trāsmigrauerat. Hiero. āt i cōmēto su
p ezech. dicit q̄ iudei putāt gog & magog eē gē
tes q̄ trans caucasū mōtē & paludē meotidē & p
pe caspiū mare ad īdiam usq̄ tēdūtur. Dicit plura
de hoc. Aug. āt. xx. de ci. dei. c. xi. dicit q̄ gētes iste
q̄ i Apoc. appellāt' gog & magog: nō sūt sic accipi
ende. At si sint aliq̄ barbari i aliqua pte t̄rar̄ cōsti
tute: & ista toto naq̄ i orbe t̄rar̄ significari sūt isti
sicut dcm̄ ē nationes q̄ sunt i q̄ttuor angulis t̄re.
Vult ergo ibi dicere q̄ hec ē uniuersitas malor̄ ho
minū q̄ ipugbit electos: nō ad aliquā locū unū cō
gregatos: sed castra scōr̄ & ciuitatē dilectā. Dicit
xp̄i eccl'iam toto orbē diffusam: q̄ ubiq̄ ab ipsis mi
ris cīget' āgustiis: & ad resistēdū eis exercitus fortis
erit q̄si castror̄ acies ordīata. Hec ē sñtia Aug. Nō
mī ē incōuēiens q̄ i hoc sit gens aliq̄ p̄ncipalis hñs
multas sibi toto orbe subiectas. Hec. n. expsse sonāt
uerba dei i Ezech. Vnde Hiero. exponens ibi uerba
dicit q̄ eis iunget' mosoch: quos Iosephus cappa
doces dicit: deinde tubal quos idē hebreos uel hy
spanos: hebrei uero italos suspicant'. Et deo credo
q̄ huius gētis erit tunc aliq̄s magnus p̄nceps pre
dicte malitie caput. Queri aūt pōt q̄re illud p̄lūr
singl'arit' attribuit' diabolo. Cui triplex ē rō. Prima
ē corrñdētie: ut sicut ipe malor̄ p̄ncipatot & cōsūa
tor ē: sic utrūq̄ sibi i diuersis uisiōibus ascribat'. In
q̄rta. n. q̄ ē de muliere amicta sole: sibi singl'r ascri
bit' p̄nopiū ois mali. In hac uero huius serpētis ul
timus finis eius. Scd'a ē q̄ eius ad tētādū ptās non
oio usq̄ ad finē seculi tollet': & usq̄ quo i iferno to
talit' p̄fūdet'. Et hoc oñdit' nūc in gog p ultimum
bellū eius: & ultimā dānationē eius. Tertia ē scd'm
ioachī: qa forte nō īueniet tūc signis mēdacibus: si
cut p̄mus imutādo t̄rena: sed q̄si i maiestatis gl'ia:
ut se sil'em altissimo mētiat'. Si aūt q̄rat' an iste no
uissimus goc: uel illius tpris ultimi tētātio sit peior
& atrocior q̄ illius ātixp̄i: q̄ finget se iudeor̄ messiā
Dicūt qdā q̄ sicut certamē mortis corporis sancto
rum se habet ad certamen mortis seu transitus ad
statū cōtēplatiōis staticei: quo q̄s totus morit' sibi
ipsi. Sic se hēt tētatio gog nouissimi ad antixp̄m: q̄
se iudeor̄ mētit' mess'iā: tūc ei opptebit elcōs certa
re ad fūdādū & exēplādū generalē tertiū elcōr̄ sta
tū. Vñ pp magnitudinem certamis & opis illius:
mittēdi sūt Enoch & Helias i auxiliū & testiōniū
ueritatis oio ruētis. In fine uero secl'i dicūt q̄ non
opptet elcōs certare: nisi ad expectādū iudicē: ut p
ipm & cū ipo recipiāt regnū celi. Et ideo dicūt q̄
pma simpl'r piculosior ē ista: q̄uis ultia i aliqbus p̄
mā excedat. Simpl'r mī nescit' q̄ sit maior: aut si pen
satis oibus sint eq̄les. Vr mihi q̄ illa ultia quo ad ali
qd erit oium pessima: qa ipa ē status corruptio me
lioris: & ideirco credo solēnissimos milites p̄paratos
ad illā ut honorabilis triuphus sup serpētē pessimū
det' ultie uictorie corpis ihu xp̄i: ad quor̄ strenuita
tē mōstrādā: & eccl'ie illius tpis singl'arissimā īita
tionē ad xp̄m: dr̄ de illo p̄lio gog: q̄ circuierūt ca
stra scōr̄ & ciuitatē dilecta: ut monstrarēt q̄ eccl'ia
tūc erit i strēuissis militibus ad hostilē & puigilem
pugnā istar castrēsis exercitus ordiata: & nihilomi
nus ad xp̄i cōtēplatiuū cubicl'ū & āplexū istar spōse
dilcē & ciuitatis diuitiis spūalibus opulēte, referta &
spōso cōiūcta: ac p hoc q̄ cōtra suos hostes ardent
sibi custodia ihu tāq̄ ipam spōsalit' diligētis. Possūt
ēt mento p castra scōr̄ itelligi spūalia collegia euan
gelicor̄ paupū: q̄ usq̄ ad finē erūt p̄ncipales mili
tes huius status. Per ciuitatē uero dilectā eccl'ia ge
neralis. Hec āt ciuitas ē fūdata p solarē p̄dicationē
clarificati spūs ihu xp̄i: sicut dcm̄ ē: maxie & i pleni
tudie post mortē illius fl'ii messie. Et status ille figu
ratus ē in angelo illo de quo dr̄ Apoc. xix. Vidi ait
unū angl'm stantē in sole: & clamauit uoce magna
oibus auibus q̄ uolabāt p mediū celi. Venite con
gregamini ad cenā dei magnā. Iste designat altissi
mos & p̄clarissimos contēplatiuos doctores illius
tpis: quor̄ mēs & uita & cōtēplatio erit tota fixa i
solari gr̄a hois ihu xp̄i: ex q̄ sibi splēdebit clare scār̄
itelligētia scripturar̄. Hic dr̄ clare uoce magna oī
bus auibus. i. oibus cōtēplatiuis & euāgl'icis uiris

q uolãt cõtiue p imẽsã latitudinẽ charitatis cordis iesu diuersas nmãtes rõnes amoris tanq̃ per mediũ magni celi. Hos tales iuitat iste pcipuus inter eos: & ad spirituale & serotinũ cõuiuiũ iesu xpi: qr ad ce nã magni dei: qr hec ẽ ultima cõuersio mũdi: i qua p forte masticationẽ spũalis pdicationis & spũalis uite ipoꝝ deuorabitur uniuersitas electoꝝ illius tẽ poris moritura carni & uiciose cõcupiẽtie: ut cõsũpta carne rmãcat purus spũs xpi uite & pauptatis altis sime: unde subditur maducetis carnes regis: & car nes equoꝝ & sedẽtiũ i ipis: & carnes hoim liberoꝝ & seruoꝝ & pusilloꝝ & magnoꝝ. Hoc q̃tũ ad po pulos & reges tũc xpo iesu & eius eccl'ie icorporã dos significat idẽ cũ illo: q̃ dicitur. Act.x. dictũ pe tro uidenti quadrupedia & serpentia & uolatilia iu magno uase uitreo q̃tuor initus submisso de celo cũ dicitur. Occide & comede. Quibus autẽ uerbis explicari posset cũ quãto gaudio & dulcoroso amo re reficietur sancti de cõuersiõe iudeoꝝ & oim gẽ tiũ tũc fienda. Vnde ber. sup illud Iob.c.xlii. Et de derũt ei unusq̃sq; ouẽ unã dicit apire libet oculos fidei & extremũ illud sancte ecclesie de susceptione isr'litici populi cõuiuiũ cõtẽplari. Ad qd' rumiꝝ cõ uiuiũ magnus ille helias cõuiuãtũ inuitator adhi bebit: & tũc ppiqui & noti cũ muneribus ad xpm uenient: quẽ i flagella paulo ante positũ cõtẽpserũt. Et subdit. Quod.n. cernimus magna ex parte iam factũ adhuc credimus pfecte fiedũ. s. adorabunt eũ filie tyri i muneribus. Hoc.n. tũc fiet plẽius: cũ isr'li ticas mẽtes ei quẽ supbientes negauerũt: q̃nq; co gnito hostiã sue cõfessiõis apportãt. Itẽ paulo post super illud: dominus bñdixit nouissimis. Iob ma gis q̃ pncipio eius. Multa ad hãc mariã pulchra di cit. Quãtũ autẽ ad antixpm & eius cõplices tũc dã nãdos pfata manducatio carniũ eoꝝ designat gau diũ scõꝝ de glorificatiõe xpi sup ipsos hostes eius & deablatiõe ipedimẽtoꝝ: q̃ pstabãt ipi cultui & imitationi pfectissime uite xpi q̃ duo ex reproboꝝ destructiõe cõsurgẽt unde. Esaias.lxvi.c. Vult dicit deus: & facti egredietur & uidebũt cadauera uiroꝝ q̃ puaricati sunt in me: & erũt usq; ad facietatẽ uisi onis oi carni. Pro utroq; autem sensu est illud Iob .xxxviii. ubi de aquila dicit: ubicũq; cadauer fuerit stati adest. Possũt etiã p aues significari demones: quos sci cõuocant in zelo spũs sci ad sentẽtiã repro boꝝ: ut ipis dẽtur iportare pene: quoꝝ uolũtati se subiicerẽt delectatiõe culpe. He sũt aues lacerantes carnes magri pistoꝝ: Geñ.xxxx. Has uolucres abi gebat abraham. Geñ.xv. Vbi dicit Augusti. p aues demones: & per cadauera designari carnales q̃ a de monibus lacerãtur. Pro utroq; autẽ sensu cantatur a sanctis ubi dictũ est supra iubilosissimũ all'a.

Iesus paup firmatus Capi.xii.

Diutor paupeꝝ iesus: nũc dicitur princeps altissime pauptatis: qr totũ põdus utriusq; bestie pdicte: & utriusq; antixpi est in tyro cinio pauptatis: dũ Pseudo pphã nititur falsã paup tatẽ defendere: & uerã destruere: & pncipalis bestia tã mistica q̃ aperta nitit' tẽporalia cõgregare: & i re rũ copia statuere regnũ suũ: ac p hoc pricipales ho rũ pilioꝝ uictores sũt paupes euãgelici cõtra utrãq; funestã bestiã strenue dimicãtes: & id circo i paup tatis altissime uero cultu hoꝝ pilioꝝ uictoria termi natur: dũ illa solẽni electoꝝ cultu p tanto thesauro amat' & custoditur: ut oibus caducis contẽptis: hec sola reputet' euãgelica margarita: pp qd' hũc uersi culũ q est finis decursus mẽbroꝝ iesu in hac uita io cũdi in diuitiis pauptatis: qr i hac tota futura ciuitas electoꝝ tertii status quasi seraphicatur. q̃. s. appebit ab oi terenitate leuata: & uolabit i celũ altissime uite xpi simul paupcula & amons i cẽdio crucifixa. Hec est requies septimi status: & hic est modus altus in quo ioã apoc.xxi. fuit i spũ ab ãgelo eleuatus ubi scãm ciuitatẽ nouã hirl'm descẽdẽtẽ de celo se uidis se testat': quã a pricipio uidit: & sibi plenius demõ stratur. i.vi. Primo uidetur hec ciuitas: sed i.vii. put ad hãc uita spectat plenius cõsumat'. Hec autẽ que in illa parte dicũtur: nec totaliter ad eccl'ia pñtis ui te nec ex toto referũt' ad statũ glorie: sed mixti nũc ad unũ: nũc ad aliũ statũ aptantur. Quaꝝ una rõ ẽ secundũ Ri. ut dũ scõꝝ magnificis uirtutibus hic descriptis erudimur: celestia eoꝝ premia hic mixta sublimius admiremur. Secũda rõ est: qr licet itẽdat hic quasi pncipaliter aliquid tãgere de gloria super ne ciuitatis: hoc tñ potuit nobis exprimi i sua pari tate: nisi sub qbusdã magnificis btitudibus ancolo gie ptinẽtibus ad hanc uitã. Ac p hoc sequit' tertia rõ: qr simul nobis describitur eccl'ia secũdũ duplicẽ eius statũ. s. secũdũ pfectionẽ ad quã i hac uita ascẽ detur i plena requie septimi status & secũdũ pfecti onẽ future gl'ie eterni ãplexus dei licet aliqui dicat: q̃ hic textus solũ uel pricipalius refert' ad reforma tionẽ eccl'ie huius uite. De pmo i hac pte nitemur aliqd dicere: de scd'o itellectu ifra cũ agemus de ci uitate supna: ita tñ q̃ oia q̃li possũt sepe ad utrũq; referri: dicit itaq; ioã: q̃ hec sacta ciuitas de celo de scẽdit ad modũ spõse ornate nõ a se. sed parata a deo p meritũ iesu spõsi sui. Et uocat' ciuitas pp mirã oi um unitatẽ. hirl'm uero: qr ibi erit uisio sũme pacis Et ad litam credo q̃ forte tũc ibi erit pncipal' sedes eccl'ie renouate. Hec descẽdit de celo pp cãs supius sepe dcãs. Singulariter i hacẽ dei tabernaculũ cum hoibus & hitat i eis. Nota hec mã ciuitatem: taber naculum: & habitare in eis: hi sunt gradus uniõis in generali: eccl'ia erit quasi unitas ciuitatis in colle gus spũaliũ paupeꝝ: erit iesus i tabernaculo eodẽ quasi in eadẽ familia. In pfectissimis uero erit quasi idẽ cũ eis: & hoc nota cũ dicit'. Et hitabit i eis: licet cũa singulis adaptẽtur. Pro statu patrie erit hoc sim pliciter ueꝝ: & qr i deo ihitãte est psentia ois boni Sic p ipm ẽ abstersio ois mali: qd' nota p hoc qd' dicit. Et absterget deus oẽm lachrymã: qd' pro hac uita erit ueꝝ: qr tũc pora mala cessabũt. Et qr in his est plena renouatio: ideo q sedebat in throno dixit ecce noua facio oia. Et qr hec sũt difficillima ad cre dẽdũ: & q̃ h fiãt tã sublimia: & q̃ ibi donẽt' cẽna:

ideo precipit scribi ꝙ hec uerba fidelissima sunt & uera: & ab ipo fiẽda: q ẽ oia potẽt minãs & ex bõitate cõsumas. Et sciẽtibus hũc statũ dabit de fonte aq̃ uiue gratis & uictorialr̃ pugnãtibus i his bellis dabit sue diuitatis gustũ & adoptiõis amorẽ itimũ Repetit autẽ istã ciuitatẽ descẽdere a deo hñtẽ claritatẽ dei: qḋ ꝑ pñti ẽ uege de clara cõtẽplatiõe glorie eius: & luciformis uite ihu cuius lumẽ ẽ silẽ lapidi iaspidis cõfortãtis: & cãdor mũdicie i carne q̃si cristali trãspẽtis: qa mũdicia mẽtis appebit i nubibus carnis. Pro futuro uult ondere plenã gl'iam mẽtis & corpis: & pticipatã gl'iam deitatis. Attẽde aũt ꝙ sicut i ciuitate ꝑmo eligit' locus. Secũdo iaciunt' fũdamẽta cũ edificio. Tertio figurat' & ornat' porte. Sic hec dei ciuitas i qua hic paup ihs i se & i suis mẽbris dicat'. Primo fuit electa i pribus ḋ qbus scḋm carnẽ natus ẽ xp̃s. Secũdo fuit fundata i xp̃o ihu & i apl'is eius. Tertio i scis tcii status q̃si i portis adornabit' p quas uniuersus ppl's fidelis itrabit ad radicẽ pfcõnis fũdamẽtal' uite ihu. Alias ãt oĩa sũt i oibus: nã xp̃s ẽ fũdamẽtũ .i. ad cor. iii. & ostium & ostiarius. Esa. xxvi. Apl'i ẽt fuerũt fũdamẽtũ: Phyl'. ii. Sil'r & pphe fuerũt & porte p q̃s iñdeles ad ihm itrauerũt. Sed appropriate põt dici ut dcm̃ ẽ supra. Et sic ut hic lo. portas & fũdamẽta distiguere. Murus ãt altus & magnus ex lapide iaspide q se ꝑmo offert ispiciẽtibus & ipugñtibus ciuitatẽ significat scõs martyres & doctores q i uirtute solida & fixa fidei & & in uigore cõuersatiõis uitẽ cõtra hostes eccl'esie fuerũt magni & alti. Fundationẽ antẽ huius ciuitatis attribuit xp̃o siue agno: & apl'is eius qa tota fides eccl'ie huic fũdamẽto initit'. Et dicũtur. xii. pp apostolicũ nũerũ & pp supabũdãtiã pfcõnis tã i ipsis q̃ ꝑncipalit' i ihu & sua uirtuosissima mr̃e. Et dicitur oi lapide ꝑtioso ornata: qa i quolibet scõꝝ apl'oꝝ fuit oium uirtutũ pfcio: qa tñ singularis ꝑrogatiua relucet i quolibet: iõ põit p ordinẽ. xii. ꝑtiosos lapides scḋm. xii. fũdamẽta. Quicqd aũt hic dr̃ ẽ misticũ: & iõ mẽsuratio q̃dratura & oĩa alia sũt significatiua spũaliũ cõditionũ ciuitatis scẽ: & maxie xp̃i & apl'oꝝ eius. Postea dicũtur. xii. porte: & i portis. xii. angl'i. & . xii. margarite: p portis singl'as. Sicut. n. ciuitas hũit. xii. m. stadia ut cuilibet fũdamẽto rñdeat milleariũ stadioꝝ: sic singulis rñdẽt. xii. ãgeli & . xii. margarite. Et sicut quodlibet fũdamẽtũ dr̃ fuisse ex uno lapide ꝑtioso: sic & hic dr̃ ꝙ singule porte erãt ex singulis margaritis ut pfcio portaꝝ pfciõi fũdamẽtoꝝ p oia coaptet'. Dicit aũt Ri. & ioachim ꝙ i unaq̃q; porta sũt. xii. margarite incastrate: xii. uero angeli per singulas portas sunt quedam incisure & sculpture portas fortificantes & multipliciter ordinantes. In uisionibus autem multa mõstrãt' ad mysteriũ q̃ i rerũ ñ fuerũt' natura. Sciẽdũ igit' ꝙ licet p apl'os & p alios sãctos scḋi status generalis mũdi itrauerit multitudo ppl'oꝝ ad ihm tãq̃ p portas ciuitatis dei: nihilominus magis appropriate hoc cõpetit ꝑncipalibus doctoribus status tcii general': p quos ad christum ihm omnis isrl' & itũ totus orbis itrabit. Sicut aũt apl'is magis cõpetit eẽ cũ xp̃o fũdamẽta totius fidei xp̃iane: sic istis plus cõpetit eẽ portas apertas & explicatores sapie xp̃iane & pfectissime xp̃i uite. Sicut. n. arbor dũ ẽ i sola radice nõ põt sic mõstrari explicite sicut qñ ẽ i ramis: foliis: floribus: & fructibus cõsumata. Sic arbor seu fabrica eccl'ie seu diuĩe sapie i eius ptibus diuersimode refulgẽtis: ñ sic potuit nec debuit ab initio explicari: sicut i cõsumatiõe poterit & debebit. Et iõ sicut ab initio mũdi ũsq; ad xp̃m creuit successiue illumiatio & exp̃ssiores pphetie de xp̃o: & explicatiões legis antiq̃. Sic ẽ de illumiatiõibus & explicatiõibus xp̃iane sapie i statu noui testi. Et sicut nouũ testamẽtũ ẽ porta ueteris: sic & hic status tcius paupertatis altissime porta ẽ utriusq;. Quod aũt hi p. xii. portas magis dignẽt hi ꝑncipales tcii status: p quos. xii. tribus isrl' intrabunt ad xp̃m: patet ex hoc ꝙ dicit noia. xii. tribuũ isrl' i his portis eẽ scripta: sicut noia. xii. apl'oꝝ & agni scripta i fũdamẽtis sũt dicta: uñ hi dicũt' esse margarite & ex margaritis: qa singulari cordis & corporis mũdicia cãdescẽt tãq̃ ex rore celico cõcepti & coagulati: & i corde ihu & sue dulcissime mris quorũ fuit singl'aris cordis aptio ad cõcipiẽdũ p spũm uite sue: hos euãgelicos paupes ꝑtiositate meritũ celestiũ diuites mũdos & puulos: uñ dicunt' mini ad modũ ꝑtiosissime margarite. Scḋm ãt Ioachim. xii. margarite p singl'as portas q̃ siml'. cxliiii. erũt adiutores eoꝝ i ꝑdicatiõe euãgl'ii. Sicut. n. spiritus helie petit' ab heliseo duplex. Sic in tcio statu colligẽte simul plenitudinem isrl' & gentiũ duplicabuntur. lxii. q nũerus fuit simplex sub moyse eligẽte. lxii. seniores & xii. tribus isrl'. Et silr̃ in primo statu euãgelii simplex fuit eligẽte christo ihu. lxxii. quos ad ꝑdicãdũ euãgl'm cũ. xii. apl'is destinauit. Possunt ẽt p has. xii. margaritas significari supabũdãtes pfectiões hoꝝ i quibus exẽplaris uita ipsorũ couersis igressũ ad xp̃i euãgeliũ faciet gl'osum. Per duodenariũ uero angl'oꝝ põt significari fortaliciũ continue pfectoꝝ discipuloꝝ: sicut & supra dictũ ẽ de. xii. margaritis. Iuxta qḋ Lu. & Sylas & titus & timotheus & Diony. & consimiles erit i officio ꝑdicatiõis & cura regiminis apostolo paulo connexi. Et isti dicuntur duodecim margarite propt' magnum uirtutũ ornatũ. Sed dicũtur angeli pp firmamẽtum contra hostilẽ isultũ. Et i quolibet q̃ttuor lateꝝ ciuitatis dicũtur porte tres: ut scḋm ioachim i singulis partibus fulgeat mysterium trinitatis uel ad litteram ille sũt ab oriẽte p q̃s itrabũt ꝑmi ppl'i q ꝑmo couertẽt' i occidẽte q ultio i aqlõe & austro q i tpe medio. Per aqlonares uero intelligunt' hi qui corrigunt feroces & indomitas gentes. Per australes uero qui magis dispositos ad claritatem fidei & charitatis ardorem: uel ad litteram quidam doctorum isistẽr spũaliter plagis mundi conuertendis sibi spiritus sancti sorte diuisis. Aliter autem spiritualiẽ omnia erũt in oibus & erunt porte in oriente nostro ad aperiandũ intelligentiam nr̃e creatiõis & re

dépnóis p xp̄i passioné & morté: & rgeneratóis p sicramétalé gřam iesu xp̄i p illā trāsitu iam. Hec tria sūt nostra ps oriētalis: tres sūt ad apiēdū aqlonaré pcellā obscura & frigidā tēptationū hostiliū: & certamiū mūdi: carnis: & diaboli: & triū radicū oīs mali: p quas itrat exercitus oīum uitiorū: quorū plena cognitio multū hūane mēti uiā salutis apit: ut per ipsorū fugā & salubrē timoré introeat' adiutoriū crucifixi iesu & paupertatis eius ī qualōīs uictoria dabit' de'torū exercitui. Sūt etiā tres alie a meridie: ad apiendū aie iesu tres conditiones excessiuas nos illuminātes & incédētes ī sūmo: quasi nr̄a meridies: q̄ sūt ipius iesus ītelligibilis charitatis ardor: ifallibilis ueritatis splēdor: & ifastibilis suauitatis dulcor: siue iocūditatis & felicitatis sapor. Hec sūt tria illa meridionalia q̄ spōsa petit in iesu dicēs. Indica mihi ubi cubes in meridie. Tres etiā sūt ab occidēte: ad apiēdū nostre peccabilitatis pmptitudinē: & nostre culpabilitatis horribilē magnitudinē: & iuste punitionis dolorē irrēmiabilē. Et qr ciuitas septimi status put in hac uita accipitur: pfecte cognoscet & apiet oīa ista & ista cognoscēda itroducet electos p suos pncipales designatos i portis: idcirco i quolibet latere tres porte fore narrātur. Et qr illa ciuitas erit fundata in pfecta uirtutū quadratura: idcirco dicit' q̄ ciuitas posita erat i quadro: & dicit' q̄ lōgitudo sit eius cognitio: latitudo sit eius dilectio: altitudo sit i deū ascēsio p grātiarū actioné & cōtinuā laudē: hec i celesti patria cōplebunt' plene. Nā quātū ibi deus cognoscitur tātū amatur: & tātū i eius laude & gratiarū actione assurgūt. Quātū etiā plōgantur imortali eternitate tātū dilatātur in ardēti charitate & tantū hēnt de dignitatis alto: quātū hēnt de dei cognitionis lōgo: & de ipius charitatis alto. Pro statu uero eccl'ie. vii. huius uite significat' q̄ cognitio diuinorū tunc nō erit insipida & curiosa: sed ardenter amatiua & efficaciter opatiua: & in dei regnationé & laudé in oībus sursū acta: & ad hoc solū studebit cognoscere: ut diligat: & ut dilectioné suā & cognitioné p opationé altā in deū erigat. Et qr in oībus erit secūdū similitudiné iesu mēsurata: idcirco dicit' q̄ qui loquebatur cū ioāne hēbat mēsurā arūdineā aureā: & metiebat' ciuitaté & portas eius & muros. Angelus hic potest significare spūs sci influxū: uel singl'r ipm iesum q in eis ista faciet: uel illū q caput erit huius reformationis oīa mēsurās secūdū regulas uite xp̄i. Et p arundiné uacuā & sonāté significatur uacuitas ppri sensus & reputatiōis & fragilitas pnitatis ad malū: q̄ oīa plene in se ex se cognoscet. Sed qr h p spūs sancti influxū & xp̄i iesu meritū iduētur charitatis ardore. & sapiētie splēdore. & ualoris iesu pciositate. Ideo dicit' hec arūdo aurea: ac p hoc dignū sonū potent pdicationis emittere. Pōt etiā p arūdiné auream intelligi iesus deus homo: ut in arundine exinanitiō hūanitatis: in auro preciositas deitatis. Hāc arūdiné singulariter hēbūt angl'i. i. doctores illius tēporis: & hāc sēp portabūt i manibus

qr ad mēsurā cōformitatis uite iesu omné statū ciuitatis eccl'ie: & portas exēplans uite: & murū regl'ans discipline erunt solliciti mēsurare. Et felix ille status q in sua mēsura. xii. milia repiet: ut duodenariū pfectionis donorū xp̄i uite sibi misericorditer date pducat ad millenariū cōsumationis pfecte. Est auté millenarius h' c stadiorū ad represētādū qr stabunt exclusis motibus tēpestatū pōrū i pace que exupat omné sēsū. Quod auté dicitur mēsura hois q̄ é angeli: p futura simplicit' est uerū. Sicut dicit iesus luce. xx. q̄ equales sūt angelis. Sed pcessiuo statu illius ultime eccl'ie: uult dicere. q̄ respectu nostre malitie magis tūc erit agelica q̄ hūana. Hec autē sūma pax describitur: qn̄ i apitione septimi sigilli factū est silētiū in celo: quoniā media hora. Nā hoc cōuenit future glorie q̄ erit eterna: & ideo patet q̄. vii. statū & eius pacē nō sēp accipit p solo statu eterne gl'ie: sed p finali & pacifico statu cōtēplatiue eccl'ie. Licet autē post mortē antixp̄i statim in uiris pfectis q erūt porte aliorū: fiet hoc silētiū: nō tn̄ cōplebitur i eccl'ia illius tēporis usq; post totū orbē cōuersū. Istud aūt silētiū erit tranquillitas magna exterioris pacis: qua eradicatis oībus bellis pteritis: erit totus orbis subiectus iesu. Sicut expmit septima tuba: tūc etiā maior erit pacis iterioris silētiū: i quo toto regno cordis & uirtutum paccato interius fit ascensus ad contemplationis excessum: in quo homo silet: & deus loquitur anime: & sui oblita & in se mortua est deus facta. Tunc erunt complete prophetie antique: que tantam promittunt p christum futuram pacem. Conflabunt inquit Esaias secundo gladios suos in uomeres & lanceas suas in falces: non leuabit gens contra gentem gladium: nec exercebuntur ultra ad prelium. Tunc enim non solum corporalia bella cessabunt: sed etiam spiritualia errorū & scismatum. Et ideo gladios idest acumina itellectuum & exteriores exercitationes quasi lāceas magis longas cōuertent in uomeres sulcatiuos & reuolutiuos passionum & dolorum christi hominis & eius uite passibilis: & sue glorie eternalis & in falces messorias gustuum & fructuum immissorum ex istis. Principales uero uacabunt ad ista i alios trāsfundenda. Et propter hoc nō immerito dicitur q̄ tota structura muri est ex lapide: siue ex iaspidibus uiridibus & confortatiuis ornatiuis christi uite: in qua sola erit stabilitas & ornatus: ac per hoc tota ciuitas anime erit quasi aurum mundum simile uitro mundo idest charitatis ardor: ueritatis splēdor & puritatis nitor. De platea autem ciuitatis singulariter dicitur: q̄ erat aurum mundum: tanq̄ uitrū perlucidum: licet enim uniuersaliter tunc ecclesia sit aurum mundum & uitrum: illa tamen pars que platea eius dicitur singulariter dicit' uitrū perlucidū & aurū mūdū. Nā sicut p muros significat' pricipaliter malitia martyrū sic p plateā ciuitatis significat' cōitas altissime paupertatis: que per recollectiōnem sui ad intima é in medio: sicut platea in ciuitatis corde

Et p latitudinē charitatis ac cōitatē cordis ad omēs ē platea celo patula: qa cōtēplationi apta: nec isti uł illi istat domo℞ appropriata: sed oībus cōis & i diui sa. Et quia hoc singulariř erit i tertio statu: nō de hac platea nō fit mētio: nisi postq̄ portas statuit: qa statim uiris euāgelicis hec platea fundabit̄: pp quod hūc uersiculū dixi sic: Iesus paup firmatus. Quasi erit scd̄i status generalis fuit firmitas i fide dei hūanati iesu. Sic & hic tertius erit firmatus in altitudie pauptatis iesu: que pauptas tūc triūphabit sup oēs suos īpugnatores: pp qđ hī platea a corruptiua mixtura hypocritalium paupe℞: & pspicuissima & clarissima contra obscuritatē erro℞ pnitū: qa nullus sinet̄ dubitari: qn pfcā expropriatio & pauprimus usus rerū ex ardore imitatōis iesu sit ei clarissime assimilata. Pro tota uero eccl̄ia illius tpis erit ho℞ pricipiū: ut sit ad modū auri solida p̄ciosa & fulgida: & sine duplicitate & fraudulētia ad modū uitri patula: ac p hoc mutua charitate multū erūt unita corda: & sibi iucē clara. In ecclesia uero btō℞ oīa oībus erūt mutuo pura & apta. Dicit aūt. Et tēplū nō uidi i ea: ad oñdendū q̄ ipsa scd̄m se totā nō prial̄r uidebitur tēplū dei: quia ubicūq̄ fuerit i se & i oībus creaturis uidebūt deū speculari & meritū & gloria xp̄i hoīs intra radicales pfectiōes dei itroeūtes: & itra itima merita & sublimia p̄mia xp̄i hoīs quasi i tēplo cordialis cōsecratōis ipso℞ totā btīssimā trinitatē ingi ter cultu latrie colēt: pp quod dī: dn̄s deus oīps templū illius ē & agnus. Attēdēdū aūt q̄ pp hoc q̄ dicit. Tēplū nō uidi i ea quo ad gloria btō℞ ia patet q̄ nō erūt ibi materialia tēpla. sed uult dicere q̄ p̄ncipalis gl̄ia co℞ i qua deū eternalit̄ colēt: erit alienatio respectus a suo p̄prio bono uel appropriata gloria: nec hoc respectiue aliqd magnū iputabūt. q̄ tēplū: sed totalit̄ ascribūt̄ ad fruēdū & gaudēdū de infinitate gl̄ie dei i se: & de iestimabili gl̄ia xp̄i hoīs i hoc statuēte sui sūmū bonū & fructū quo fruet̄. s. q̄ supīfinita trinitas ē i se supinfinite ifinities ifinitissima & supmilies sup oēm btītudinē supsūme btā: & q̄ hec oīa supra q̄ pōt estimare oīs uera creatura sūt hoīum assūptio iesu cōicata p grām & gloriā uniōis: i quo ubi se sentiūt eē qđ sūt: sicut i p̄prio corde & capite. Et scd̄m hoc scd̄m sīlitudinē i uita ista facit i aīa pauptas altissima: mō quo tibi eā i pluribus capitulis tetigi supra: pp qđ dicit Ioānes uerba p̄dicta. Attēde aūt quō totā ipalē cōsecratiōnē aīe: tā hic p grām q̄ i futuro p gloriā: post btissimā trinitatē attribuit agno iesu: qa i eo sumus qđ sumus. Dicit aūt q̄ ciuitas ñ eget sole neq̄ luna. qa i futura p̄ria nō erit necessaria scriptura noui uel ueteris testi: qa imediate figet aspectū i ipsū luīs fōtem btīssime trinitatis & i gloriā hoīs iesu xp̄i: i quo & p quē radicabit̄ ipso℞ subalis gl̄ia: sicut & i p̄o nūc radicat̄ grā: ñ qn fōtē btīssime trinitatis uideat imediate & plene scd̄m p̄portionē grē eis cōmēsurate i xp̄i charitate & morte: sed q̄ ad illā btīficā uisionē hierartice purgabit illuiabit: & pficiet oīa sua mēbra p cuius hierarticū misteriū & itrisecatōnē ad gloriā hūanitatis iesu fortius: clarius. feruētius: suauius: ferent̄ i gloriā btīssime trinitatis. Et hec cōnexio erit totius illius cītatis btē hierartice scd̄m gradū i quo i xp̄i mistico corpe locabūt̄: pp qđ dicit: q̄ claritas dei illuiabit illā: & lucerna eius ē agnus. Nota ēt q̄ scd̄m qd ea q̄ hic dr̄ fuerūt uerificata i ecclesia p̄mi status: qa ñ ē artata ad unū corpale tēplū ueris synagoge: nec cerimōiali lege tanq̄ luna & p̄phetis de xp̄o uēturo tāq̄ sole eguit: qa xp̄s & eius doctria ubiq̄ ē eius: tēplū & deitas lux solaris ē eius: & hūanitas lucerna lucēs & ardēs i frigore noctis huius. In ecclesia aūt septimi status huius plenius cōplebit̄: ita ut multis doctrinis p̄oribus ñ egeat: p eo q̄ per cōtēplatōis excessū absq̄ mysterio exterioris uocis & libri docebit eā spūs iesu oēm ueritatē necessariā ad salutē. Nec ex hoc itelligo q̄ oēm usū tpalium uel exterioris doctrīe scripture & scō℞ sacramēto℞ abiciat: sed nūc paucioribus erit cōtēta libris & uerbis: qa uerbū abbreuiatū faciet dn̄s sup t̄ra: qđ frācisco fuit i regula facta p̄missū: uñ nec fuit sibi cure de tāta loquacitate uerbo℞. Quod aūt ista lux circa finē seculi crescat: greg. li. ix. mo℞. docet exp̄sse super illud Iob. ix. Qui facit arturū & oriona & hyadas: ubi multa dicit: & post uergēte eni mūdi fine supna sapia p̄ficit: & largius cū tpe excrescit: hic ioani p̄ori pte reuelatōis āgelus dicit. Signa que locuta sūt. vii. tonitrua: cū tn̄ i eiusdē reuelatiōis termio p̄cipit dicēs. Ne signeris uerba p̄phie huius. ps q̄ppe reuelatōis annoī significan p̄cipit̄: t̄minus p̄hibet̄: qa quicqd i scē ecclesie initiis latuit finis quotidie oñdit̄. In illo ergo lumie gētes ābulabūt: & reges terre afferēt gl̄iam suā & hōrē i illā: qr tūc scd̄m dan. r̄gnū qđ ē subter celū oē dabit̄ pp̄lo scō℞ altissimi: tūc & porte nō claudēt̄: qa patebūt uiscera mīe oībus uolētibus ad xp̄i grām itroire. Nox ēt prio℞ erro℞: uł aduersitatū: aut tpaliū qbus noua babylō extitit nebulosa seu tenebrosa ñ erit illic: nec itrabit i ea aliqd coīquinatū i spurcitiis & symōiis & pōpis faciēs abomiatiōnē spūali gustui & affectui elcō℞ & mendaciū duplicitatis fallēs itellectū nisi q scripti sc̄ i libro uite agni: hoc pro tāto uer℞ ē: qa ñ tūc erit tāta multitudo reprobo℞ i illo pacifico statu: & i oībus ist s opportet suppleri: q̄ ista ñ erit ibi sicut p̄us. Alias at dū hic uiuit̄ qlibet status hēt defectus ex sua fragilitate p̄uenientes & nūq̄ erit plene pegrīa eccl̄ia a reprobis sepati. Sed hec oīa p uita btā i plētudie cōcurrūt. Per fluuiū aūt aque uiue splēdidū tāq̄ cristallū p̄cedentē de sede dei & agni i medio platee eius pro uita p̄riti significatur impetus splendidissime trinitatis & personalium originum & p̄prietatum diuini esse & mirificentie gratie unionis personalis naturarum magna & inestimabili precellentia dignitatis eius & status sui: & sublimes prerogatiue dignitatis materie sacratissime uirginis matris agni que oīa abūdanti ipetu sup latitudinē charitatis illius uniuerse eccl̄ie diffundēt̄: & maxie sup illos q ut di

ctū ē erūt platea eius q. s. p altissimā paupertatē erit illi
us status pfectio principalis. Lignū aūt uite quod
ex utraq; pte flumis p singulos menses pfert. xii.
fructus: hec ē uita xp̄i iesu tā passibilis q̄ eterna: & hi
ē utraq; ps fluminis. Sinistra mala que ptulit: dex-
tera pmiaque possidet & ad que introducit. In utro
q; aūt iesus occurrit nobis i mira dulcedie nos refi-
ciens fructibus sue uite dū in prima nos uirtuose re
format: in scd̄a pte glorificat. In huius ligni sicut di
cit ezechiel folia sunt ad medicinam: & fructus ad
satietatem: folia sunt xp̄i uerba & eius sacra: tū qa
ueritate uirescūt: tū qr fructū bonoꝝ opeꝝ sub se p
tegūt. Sacramēta etiā xp̄i sūt folia: quia sua silitudie
fructus grē cōsignificant celāt & arborē ecclie or-
nāt scd̄m statū glorie & etiā uite: una ps flumis sup
ma ē dignitas diuinitatis: alia ifirmitas hūanitatis
que ibi est gloriosa. Ita q; in btis una ps fluminis ē
gloriosus aspectus corporis iesu. Alia ps btificus as
pectus diuinitatis eius & glie in xp̄i iesu aīam redū
dantis. Attēde aūt quō bn̄dictus iesus scissime
ciuitati dei tā pegrine q̄ regnāti ē oīa. Ipse fundamē
tum ipse murus: ipse platea & porta: ipse tēplū: & oīs
edificatio gloriosa. Ipse splēdidus fluuius: ipse flu-
minis ripa: ipse lignū uite & fructus uiuificus duo
denus. Ipse arūdo aurea mēsurans oīa: ipse rector &
regimē & cibus & refectio: & oīum plēitudo: q sin
gulariter agnus uocat quia i scīmo cōditiōis splen
dore: & inocentia & mansuetudine erit iuge holo-
caustū oblatiōis uiuifice i cordibus oīum iugiter se
offerentis sup altare sue psone eterno pr̄i: & sibi ipsi
cuius holocausti forma tūc electoꝝ cordibus imp̄-
metur. Dr̄ aūt. xii. fructus afferre p singulos menses
.i. p singulas uite sue cōmēsurationes pticulares que
utiq; sūt. xii. quasi ān solaris sue refulgentis uite: &
dignitatis excelse. Attende aūt q; sicut p. xii. fru-
ctus significat supabūdans refectio: que ex nimita
tōe xp̄i opeꝝ & statuū oriť. Sic & p. xii. mēses sup-
abundās & pfecta multiplicatio cōsideratōis uite ie
su: q̄ miris modis & magnificis considerāda distin
guiť: ita q; p menses huius. xii. p̄nt cōsiderari. xii. p̄
rogatiue & cōditōes in quibus xp̄i iesu status & ui
ta distiguiť: quod licet possit fieri multis modis: ad
p̄ns tū ponamus has. xii. sectōes quasi. xii. mensu-
ras & mēses: que sūt p̄claritas origīs: humilitas con
uersatōis: celsitudo uirtutis: plenitudo pietatis: cōfi
fidentia i piculis: patīa i iniuriis: constātia i cruciatu
uictoria in cōflictu: resurrectiōis nouitas: ascensiōis
sublimitas: iudicii equitas: regni eternitas. Nā i his
. xii. sue uite statibus: que in. xii. mēsibus a p̄ma ori-
gie p pcessū creature: ntam assumēdo: redimendo:
explicādo: reformādo: expurgādo: btificādo natu-
rā: quasi ab eodem puncto in idem solaris cursus
perfectionis iesu quasi in pfecto circulo terminať.
Licet autē has aliqui sectōnes uocent fructus: nos
menses noīare maluimus: utrūq; tū diuersis respe-
ctibus rationabiliter dici potest: quibus. xii. mensi-
bus qbus singulis fructibus duodenarius adaptať:
qa ex cuiuslibet ruminatōe mens supabūdanť refi

citur: & cū duodecies. xii. faciat centū. xliiii. q ē nūe
rus margaritaꝝ que cōtineť i portis: quasi. xii. prin
cipalibus uiris apostolicis huius status ēm p quos
utriusq; testi cōcors itelligentia apit. Idcirco datť i-
telligi supabundans refectio & multitudo gustuū
xp̄i uite: que singulariter debet in hoc statu iocūdis
simo & felicissimo abūdare. Quia uero utriusq; sta
tus pfectio tā celestis p̄rie: q̄ ecclesie cōtemplatiue:
siue sexti uel septimi status multū humanā uirtutē
& intellectū excedit: ac p hoc difficilē ipfectoꝝ in-
tellectū ad credēdū reddit. Idcirco angelus tam hic
ubi ē cōsumatio septimi: q in sexto ubi est nouitas
noui cōnubii bis pcipit scribi q; hec uerba uera sūt.
Et qr hi pmittunť: maiora idcirco addit: hec fidelis-
sima & uera sūt. Et quia non pōt humana rōne co
gnosci: idcirco p angelum i diuino lumine nūciať:
tam p illū q reuelauit ioā. q̄ p uiros angelicos: per
quos reuelabūť mūdo. Premittit aūt q; oē maledi
ctū nō erit āplius. & illa alia que dicūť in hac parte:
que plene cōplebunť in eterna requie. In hoc autē
uite statu septio p̄cellenter abūdabūt bona p̄dicta
respectu prioꝝ statuū: & maxie respectu status ma-
gnificētie babylonice meretricis: que in maledictis
& adulteriis mōdane opulentie & pōpe: in qbus re
gnabat dicebat se singulariter sponsā agni & regni
ipsius magnificentiā honorare: cum tū ipsa fuerit
adulteraliter iuncta oībus maleficiis mistici antixp̄i.
Et quia quanto plus crescet diuini luminis claritas
tanto plus crescet uera & profunda humilitas. Idcir
co tā hic q̄ supra dr̄ ioan. uoluisse profundo casu an
gelum adorare: & fuisse phibitus: tū quia mira erit
reuerentia filialis subditorū ad p̄latos: & ppl'oꝝ ad
clericos tunc uiros euangelicos: & ipsoꝝ maiorum
mira cōdescēsio: & cōformis hūilitas ad subiectos:
& in hoc erit scē humilitatis concertatio qa quātū
erit ex se semp pōpā honoris maiores refugient: &
inferiores quāto maiora scitatis signa uiderint i eis
tanto magis ipsos honorare curabūt. Quia uero
taliū predicatio tūc erit apta & nuda: idcirco singu
lariter dr̄ p̄ceptū ioanni. Ne signaueris uerba phie
huius libri. Et rō redditť: quia h est ultimus mundi
status: in quo ad fulgorē celestis p̄rie appropinquať
p quo dicit. Tp̄s eni ppe ē. Et alia rō redditť: qa ta-
liū ruelatio sicut ē utilis iustificatōi scōꝝ i patīa ad
uersoꝝ i plena mūdificatōe oīum cogitatuū. Sic p
accidēs facit reprobos i irā excandescere: ut āplius
uelit scōꝝ uitā expugnare: & suis carnalibus sordi-
bus miserabilius iacer: p his duobus malis i tepo
bis occōnal'r secutis dicit. Qui nocet noceat adhuc
& q i sordibus ē sordescat adhuc. Et p electis sub-
dit duo bona p̄dicta: & q iustus ē iustificeť adhuc.
Et qa finis hoꝝ nō ē usq; post cōsumatū iudiciū in
quo utriusq; scd̄m merita rndebitť: idcirco seqť. Ecce
ueio cito &c. Et ēt qa tūc singul'r uicius & magni
ficus aduētus iudicis p̄ditabit mūdo: qr ad illius so
lā cōsumationē accedēt. Et ē ēt rō: qa oībus scīs l-
ıno & ipsi filio dei iesu magna fuit cura de cōditio
nibus iudicii: & precauendo iudicio predicate. Sed

babylon meretrix: q̄ totam spem suā p opa uidet̄ ponere i hac uita: nō pōt sui ruinā nō solū credere: sed uel noīari leuiter audire. Iustū ē ut ipsa dānabili us p̄cipitet̄ incauta: pp quod cū supra de dānatiōe eius agit̄: dr̄ iudex iesus ipsi ut fur uenire. Quia uero in septīo tēpore post mortē antixp̄i fortissime legabit̄ ptās sathane: bestia & pseudo pphus dānatis̄ ideirco supra .xx. dictū ē q angelus fortis descendit de celo hēns clauē abyssi & cathenā magnā i māu sua & apphēdit draconē &c. Ex tāta eni diffusione gr̄e xp̄i: quasi āgeli descēdentis de celo legabit̄ antonomatice ptas diaboli: ne respectu illius status possit tēpestare eccl'iam: & eā seducere: sicut i sex statibus reliqs noscit̄ potuisse: & ideo hec uisio q̄ pōitur Apoc. xx. de alligatōe sathane pōt eē finis sexte uel p̄ncipiū septīe: uel i alio r̄spectu pōt eē p se una uisio de cuius expōnis̄ uarietate p̄tereo. Sed n̄ notat̄ q ligatio sathane pōt ad tria tpa diuersa rōne referri. Na prīo ad tp̄s mortis xp̄i ne possit scōs p̄res i inferno āplius detinere: nec illuc deducere morientes: & ne possit sic ipedire cōuersionē gentiū ad deum: sicut p̄us fecit a p̄cipio idolatrie usq; ad xp̄m. Scd̄o pōt referri ad tp̄s expulsiōis idolatrie de orbe p' cōuersionē cōstantini fcē. Ex tūc eni nō pōt seducere gētes ad colēdū demones & idoli sicut prius. Tertio pōt referri ad tp̄s mortis antixp̄i: ex tūc enim legabit̄ ne possit ipedire cōuersionē iudeoꝝ & orbis. Scd̄o notādū ē quid sit sathane ligatio uel solutio: & utrū sit solus ligatus respectu p̄destinatorū: & solutio eius respectu finaliter dāuatoꝝ. Aug. de hoc .xx. de ciui. dei ca. viii. dicit q ex p̄destinatis in illā eternā dānationē nullū seducet: & ad hoc alligatus ē: ut nō seducat gētes in qbus eccl'iam p̄destinatoꝝ dn̄s ordiauit: nec eius solutio erit ad hoc ut illā ūq̄ seducere possit de qua dictū ē. Nouit dn̄s qui sūt eius: & iō respectu illoꝝ dr̄ alligatus i certo tpe: quia i illo nouat̄ iesus i aliqbus ifirmis electis nō esse uirtutē p quā eius ptās solute posset resistere: & ne illos seducat misericordit̄ ligatus. Quado uero soluet̄ talis p̄parabit̄ predestinatoꝝ eccl'ia: cū qua illi belligerandū ē: ut uinci tāto eius ipetu insidiisq; nō possit. Deīde reddit quattuor rōnes quar tūc soluet̄: prima qr nunq̄ solueret̄ minus apperet eius maligna potētia. Scd̄a qr minus pbaret̄ scōꝝ patiā. Tertia qr minus cognosceret̄ dei sapiētissima puidētia: q tā bene tāto eius malo est usus: nūc infrenādo nūc soluēdo: sicut electoꝝ expediuit honorabili uictorie & saluti. Quarta ut magis exultet dei ciuitas i recognita sui p̄ceptoris mia: cuius gr̄a tantū supauit isultū. Est & alia rō: quā tetigit lo. cū dicit q in sordibus est &c. Et q scūs est &c. qa tūc uel alias soluit̄: & ut firmēt̄ honorabiles uictorie electoꝝ pugilū: & ut dignū est p eū fiat grādior excecatio & ruina reproboꝝ. Sciendū aūt q respectu huius uite nūq̄ eius tētatiua ptās sic ligat̄ uel soluitur: qn sub mēsura a deo prefixa: put ordini sue dispōnis eterne expedit moderatur. Et licet eius ptās quo ad finalē seductionē solū p electis a mero dno dīne mie & xp̄i gr̄e sit ligata: qa n̄ pmittit̄ i eos q̄tū uellet seuire: & in oē genus sceleꝝ precipitare: & quo ad aliqd p tanto ē respectu electoꝝ soluta: qa eos in termedio cursu uite sepe ad horrēda scelera agēda seducit. Illud ergo tēpus i quo minus seuire pmittit̄ dr̄ eius ligatio: & illud i quo magis solutio ipsius. Per cathenā aūt magnā in manu: significat̄ magna dei ptās scis āgelis & ecclesie p̄latis tūc tpis tradita ligatiua & frenatiua diaboli ne possit ipedire illū statū quē tūc deus i ecclesia formare disposuit. Per abyssū aūt in quā diabolus claudit̄ designat̄ scd̄m aug. inumerabilis multitudo ipioꝝ pfunde malitie q ecclesiā dei pfundant. In qbus dr̄ missus: nō qr prius nō esset in eis: sed qa exclusus a credentibus ex eoꝝ ptinacia & resistentia notio numerī gr̄e oriētis atrocius a diabolo agitant̄: uel per abyssū designat̄ iterior pfunditas male uolūtas diaboli itra quā coartat̄ & ligat̄ a deo ne p libitu possit se ad exteriora nocumēta effundere: ac p hoc tanto magis iabyssat̄ in pena fremētis iracūdie sue q̄to plus se abiectū uidet i hoc q nō pōt homūciūculos ad sua mala attrahere: sed ab eis uilissime cōculcat̄. Nota q nō solū dicit q claudit: sed etiā q sigillauit sup illū. i. sigillū clausure apposuit: tū ad designadū iuiolabilē huius clausure firmitatē: tū scd̄m Aug. ad designādū huius clausure secretū: p quod deus uult esse occultū. Sicut ē de p̄destinatōe: a quibus ē finaliter ligatus: & i quos p ultia reprobatōe ē seuire pmissus. Sigillū aūt & ligatura pōt dici uniuscuiusq; status pfectio. scd̄m quā i obseruādo claudit̄ uel uiolādo diabolo apit̄. Nā obseruātia sue regularis pfectōis siue p̄ceptoꝝ i statu minoꝝ ē certū sigillū diabolo i quo ab illis seducēdis se cognoscit exclusū. Ecōtra relaxatio & uiolatio debiti status ē tā sibi q̄ aliis signū certū: q ad eos ē seducendū solutus. Nota etiā q nō dicitur nō tenter: sed ut nō seducat: qa scis tentari & exerceri p diabolū ad coronā ē utile: nō aūt seduci & i tētationē induci.

Nota aūt. iii. q mille ānos ligatōis eius scd̄m diuersos diuersa dat̄ itelligētia. Aug. eni. xx. de ciuitate dei ca. vi. dat duplicē itelligentiā huius millenarii: uno mō q mille āni sumūt̄ synodotice p parte sexti millenarii annoꝝ q scd̄m translationē .lxx. interp̄tū currebat ipse aug. ut eius sextū millenarium quasi post sextū diē sequeret̄ sabbatū requi eterne. Et ut itelligas qd uult dicere aug. opinatiue uidet̄ sentire: q mundus tm̄ sex mille ānis deberet durare: secundum denarium dierum primordialium operum. Et quia sequendo litteram septuagesima ipse erit quasi in principio millenarii sextiā cuius fine credebat tentationes ultimas & consumationem seculi euenire. Idcirco ad hunc ultimum millenarium uidetur ligationem & solutionem sathane adaptare: & secundum hoc iam esset statim in ianuis finis mundi. Et secundum aliā cōputationē cronicarum iam forte esset transactus ille punctus tpis. Quā opinionē tempate a doctore dictā aliq cū suis cōputatōibus nimis p̄cipitāt̄ assirmāt. Nā

qa si erat dubiũ in eius mente:ideo statī dat aliã generalẽ sensũ:dicẽs aut mille ãnos p oibus ãnis hu ius seculi posuit:ut pfecto nũero notet ipa tpis plenitudo:& adducit ad hoc sil'ia de scriptura. Quidã uero opinatie dicũt:q̄ sumẽdo ligationẽ sathane a tpe expulsiõis idolatrie p cõstantinũ:ille millenarius cõcordat cũ mille.cclx.ãnis mãsiõis mi'ieris i solitudie gẽtilitatis:seu cũ mille.cclxxx.quos põit daniel a tpe abominatõis & desolatõis iudaice facte i xpi morte. Nã put i cronicis scribit. Anno dñi.ccc. xxxiii.obiit scũs papa Siluester:q.xxxiii.ãnis p̄fuerat:quo tpe facta ẽ diaboli ligatura. Si igit. xxxiii. ãnos uel quattuor ãnos q̄bus uixit excipias: sunt a morte siluestri finiti mille ãni.tpe quo solutus diabolus malã bestiã de qua supra dictũ ẽ i siluestri se delocauit.& scd̃m hoc finis hoꝶ mille ãnoꝶ non põt' i ultio exterminio gog:de quo ca.eodẽ apoc. scribit':q̄ in fine septimi status aũ iudiciũ erit exterminiũ scd̃m sniam magis litalẽ:sed nihilominus p̄t tribulatio q̄ nũc instat designari etiã scd̃m istos per gog:qr p ipm põt itelligi multitudo adherentium tã antixpo mistico q̄ apto:i quibus ptãs diaboli i fine quĩti & sexti p̄ncipio ẽ soluta. An ãt septimus status de quo nunc ẽ sermo:q a morte antixpi usq̄ ad gog nouissimũ durat:hẽat ad lrãm mille ãnos: hoc penitus ignorat'. Nã licet ut dictũ ẽ supra non sit mihi dubiũ q̄ hẽbit suũ notabilẽ statũ:tñ ignoro eius modũ & terminũ. Et dico sicut dicit. Ioachĩ in.ii.lib.cõcordie:ubi oñso quare scd̃i status generatões quadragenario nũerant' duabus additus:sic dicit. Sane tertius status cuius initia p̄sto sũt numerũ qnquagenariũ ob magnã iubilei libertatem requirit sed numerum dierum uel mensium illarum generationũ penitus ignoramus. Itẽ libro.v.uniũ dico:q̄ mysteria tertii itellectus subtiliora sũt mysteriis p̄mi:nescio utrũ tẽpore tertii status sint eo mõ breuiora tpibus scd̃i:quo tpe scd̃i breuiora fuere tẽporibus p̄mi:licet i opibus nõ discordent. Et ita q̄uis sicut ẽ nobis plixitas dubia:ita & breuitas sit icerta:ut deo soli sup hoc magisteriũ reseruet':& aliquãtulũ supra dicit: q̄ sicut zacharias pr̃ Ioã.int' synagogã & ecclesiã constitutus p̄dixit utiq̄ saluatoris adesse p̄ñtiam. Sed ea q̄ xps erat facturus:non ẽ seriati itimare pmissus. Sic & nos q iter scd̃m & tertiũ statũ cõstituti sumus:multa qdẽ de tertio statu cotẽplari pmittimur:ordinẽ uero rei iuxta numeꝶ & distictionẽ opeꝶ assignare neqmus:h Ioachim. Quidã tñ sequẽdo hebraicã ueritatẽ:que ab adam usq̄ ad xpm põit circiter quattuor.M.ãnos opinari uidẽt q̄ circa finẽ sexte diei in toto uniuerso deus pficiet opus suũ: & sequet' sabbatũ eterne glorie in quo deus cũ factis suis requiescat ab opibus huius uite. In hoc cõcordare uidet' cũ supradcã opiniõe Augu.quo ad tp̃s duratõis mũdi:sed i decursu p̄teritoꝶ tpoꝶ discordat hebraica ueritas a.lxx.quos sequit' aug. Huic ẽt opioni cõcordat dcm̃ ãtiquoꝶ synagoge.q dixerũt duo milia ãnos esse ante legẽ.usq̄ ad abrahã:& duo milia sub lege:& duo milia sub messia:& sic scd̃m trinã legẽ nature scriptur' & grẽ': tres binarii millenarioꝶ accipiũt' in ãnis scd̃m mysteria btissime trinitatis. Scd̃m hos aũt de sexto millenario restant circiter septingẽti ãni:q numerus satis cõgruit tertio generali statui mũdi spũi scõ appropriato:q in suis donis i lib.apoc.multũ describitur septiformis. Et si inictatio tertii status aliqualit' sumeret' quasi seial'r a tpe quo spũs xpi magnos exercitus xpianoꝶ fecit trãsire in terrã scam: & innumerabilibus saracenis occisis restituere hierl'm cultui xpiano:a quo tpe ordo cisterciensiũ:tẽplarioꝶ hospitalioꝶ gradati i eccl'ia icepisse dicũt':tn cũ predictis septingentis ãnis.M.uel nongẽti ãni uident' i pleri. Si etiã solutionẽ sathane respectu tẽpoꝶ antixpi ichoes a tpe illo i quo sub qnta tuba stella de celo cadẽs apuit puteũ abyssi:ex quo cepit status clericalis & monachalis abuti diutius.tũc a xpi resurrectiõe usq̄ ad tp̃s illud sũt circiter mille ãni:i quibus sancti dicũt' regnare cũ xpo. Multa circa hanc materiã dicit Ioachi i libro de semibus:inuestigãs finẽ tẽpoꝶ a radicibus lraꝶ:predicti nĩ q sũt illius opinionis q̄ septingẽti ãni ul' circa dicũt :cursui tertii status mũdi adaptãt ad hũc numeꝶ mediã horã silẽtii sup aptiõe septimi signacl'i scripta. Volũt eni q̄ istud tp̃s sit quasi mediũ respectu illius in quo decimi eccl'ia plẽitudis gentiũ:que in fine tertii decimi cẽtenarii p bestiã ẽ corrupta. Dicũt ẽt q̄ ex hoc nõ opportet scire diẽ uel ãnũ aduentus xpi ad iudiciũ:qa sub ipsis numeris generalibus nõ explicant' minutie dieꝶ mensiũ:uel ãnoꝶ:que qdẽ uariis mysteriis diuersificant' ad claudendũ idignis p̄ciosos & pũctales termios iudicioꝶ generaliũ dei. Dicũt etiã q̄ si dies.i.ãni duo milia.ccc.daniel ichoent' a cõculcatõe sãctuarii fcã p antiochũ:a qua daniel ui det' ibi ichoare:ex tũc enĩ usq̄ ad ortũ xpi sũt circit' ãni.cc.& usq̄ ad finẽ huius.c.nñi sũt mille qngẽti: & sic p̄ter cẽtenariũ uite crucifixiõis xpi uite a francisco usq̄ nũc.q p lrãm.x.figurat' scd̃m ioachi restarẽt septingenti ãni p hoc tertio statu mũdi. Adhuc aũt durat.c.x.lr̃e:& nõ trãsierũt de eo nisi.lxi anni quod patet scd̃m cõputationẽ ioachi i lib.de semibus lraꝶ:& scd̃m hoc a cõculcatõe facta p ãtiochũ usq̄ ad uespam huius scl'i & mane futuri sunt ãni duo milia trecẽti. Hec breuit' recitaui nihil hñs certũ:sed ut possit aliq:ual'r apparer':q̄ hic septimus status hẽbit suã pcelationẽ in numero ãnorũ sapiẽtie xpi iesu noto:mihi aũt oio icerto. Et qñ i magnis corruptõibus erit mũdus ut dictũ ẽ supra:qñ illa societas gog.castra scõrũ & ciuitatem dilectã ipie expugnabit:quorũ horrẽda malitia iesũ nẽire ad iudiciũ puocabit. Circa aũt recitatõe s ãnorũ ex aliis rõnis:q̄ ex textu sacre scripture:de quibus hic & alibi i hoc lib.ex diuersis est sermo:nihil itendo temere asserere:pp mirabilẽ falsitatẽ taliũ historiatũ:que etiã doctores p̄cipuos uident' aliñ decepisse:sed recito qd' aliqñ ur̃ probabile:ut sic quãtũ fas est ueritas temporum colligatur. Quid autem significet cõgregatio sanctorũ cũ xpo p mille annos

pfectos: excluso illo brutali errore cyliarcaꝝ: de quo dicit Aug. xx. de ci. ca. vii. dicendū ꝙ significat tam regnū gr̃e: quo sci dū hīc uiuūt: spālit̃ r̄gnāt cū xp̄o: ꝙ regnū gl̃ie in quo sancti aute reinsceptionē suoꝝ corpoꝝ q̄etant̃. In hac ergo ciuitate reqetionis pfecte i altissima paupertate & euāgelica pfectiōe firmata: fac nos interim pie iesu requiescere: & ab insidiis diaboli seducētis nos misericorditer protege: ut secur possimus tremendū iudiciū: i trāq̄lla pace conscie & cōtēplationis celice expectare.

Iesus testis ueridicus. Cap. xiii.

lissimus iesus q in sue cōuersatōis exēplo oībus se uiā misericorditer fecit: & in eterno p̄mio se uitā btis ōndet: in oium generali iudicio ueritatē se patenter oibus iudicio demonstrabit. Et quia uiuens i carne tria singulariter futura p̄dixit. s. uniuersale iudiciū. cōmotionē omniū uirtutū celestiū: & turbationē inferioꝝ: & uniuersalē resurrectionē oium. Idcirco hec tria dicūt̃ ultimā oīum cōsummationē pcedere: siue maloꝝ i reclusione penaꝝ: siue electoꝝ in locatōne celestiū sediū: & iō tria predicta i hoc ca. psequamur. Circa aūt uniuersale iudiciū hī sciri opportet: ꝙ iuxta attestationē iesu ē omnino futurum. in quo deus p dn̄m nr̄m ihm xp̄m iudicabit uiuos & mortuos. bonos & malos sc̄dm exigentiā meritoꝝ. In hoc aūt iudicio fiet librorꝝ apcio: qbus merita & demerita uniuersoꝝ sibi ipsi & inuicē morescent: faciente hoc uirtute illius libri uite. s. iesu uerbi misericorditer icarnati. qui in forma diuinitatis nō uidebit̃ nisi a bonis: in forma uero hūanitatis i qua & sniam pmulgabit uidebit̃ ta a bonis q̄ a malis: licet in eade forma terribil. apparebit reprobis: & blandus electis: quoꝝ oium rō pōt sumi: ꝙ sicut ops iesus oia secundū altitudinē sue uirtutis pducit: sic secundū rectitudinē ueritatis deducit: & scd̄m bonitatis plenitudinē felicitē cōsummabit. Et quia nature rōnali que libera ē ad suos actus dederat legē iustitie scd̄m quā regularet̃ i merito: per quā si uellet actus suos ordinaret i deū ex qua efficeret̃ digna regno: uel si nollet fieret digna supplicio. cuius uoluntatis actus sepe i hac uita p malitiosa uertiginē occultant̃: hinc ē ꝙ ad manifestandū in iesu altitudinē uirtutis rectitudinē ueritatis: & plenitudinē bonitatis: necesse est seq uniuersale iudiciū: in quo fient retributiones abunde p̄mioꝝ: apte declaratiōes meritoꝝ: & irreuocabiles sniōes supplicioꝝ: ut iustis & abūdis retributōibus stupēdioꝝ sūme bonitatis plētudo aptis declaratiōibus meritoꝝ ueritatis rectitudo: & in irreuocabilitate sniaꝝ sūme uirtutis & ptātis iesu altitudo: cunctis certa claritate appareat. Primū igit̃ quia iusta retributio respicit culpa: cui debet̃ pena: uel iustitiā p xp̄i grām: cui debet̃ gl̃ia: & uniuersi filii ade hāc hīnt uel illā necesse est uniuersale iudiciū has duas demōstrare. Rursus qr apta declaratio meritoꝝ reqrit ꝙ sib appeat: & quid agi debuit scd̄m regulā iustitie & qd ē actū a uolūtate libertatis hūane: hinc ē ꝙ & libri cōscie apiet̃: ut appeat ipsa iustitia scd̄m quā approbāda uel reprobāda sunt merita. Postremo qa irreuocabilis snia dēt fieri ab eo q possit audiri: & a quo nō possit appellari: & dei lux sūme delectabilis nō possit facie ad faciē uideri sine deiformitate imaginis: & iocūditate btitudis: ꝙ iuste reprobis ē negatū. Idcirco necesse ē ꝙ iudex appeat i effigie creature. Quia uero pura creatura auctoritatē nō hēt a quā appellari nō possit: hinc ē ꝙ necesse ē ꝙ iudex nr̄ & deus sit q iudicet p auctoritatē sūmā: & hō sit q uideat̃ & disceptet cū peccōribus examinādo & pferēdo sniam. Et qr una uox disceptationis terret culpabiles: assecurat inocētes: hic ē ꝙ una eius facies & electos letificabit & ipsos deterrebit. Liber aūt uite secūdū aug. xx. de ciui. dei ca. xiiii. ē q̄dā uis diuina qua fiet ut unicuiq; cūcta opa sua bona uel mala i mēoriā reuocēt̃: & mentis ituitu mira celeritate cernāt̃: ut scia accuset & excuset cōsciam: qdē uis diuina libri nomē accepit: qa i eo quodāmō legit̃ quicquid ea faciēte recolit̃. Per libros aūt i plurali scd̄m eūdē itelligūt̃ sci ueteris & noui testi: qr mali iudicabūt̃ ex cōpatōe iustoꝝ. De his libris dī Apoca. xx. Et libri apti sūt. Et alius liber aptus ē: qui est uite. Pōt etiā dici libroꝝ aprio: aptio cōsciaꝝ ut dictū ē: qua oēs i oibus oia bona uel mala unq̄ facta: uel dicta uel cogitata: ac si in libro apte legēt̃. Liber etiā uite i certa scia & lex & iustitia dei: & spāliter eius electrix mia ī spectu p̄destinatorum ad eternā uita qui quidē tūc p cōsumatā gloriā oībus apiet̃ electis. Per euidentiā aūt exterioris effectus apiet̃ dānatis. Scd̄m eni huius libri legē & iustitiā icnarrabilē aptā ad ppriā cōsciam & oium assistentiū iudiciū tāq̄ pluriū librorū: qui uelint nolit cōtestabūt̃ & cōcordabūt iustitie p̄mi libri: pferet̃ sniā iusta & clara & irreuocabilis i etnū: pp qd̄ seqt̃ i apoc. ꝙ iudicati sūt mortui ex his que scripta erāt i libris scd̄m opa ipsorū. Cōuēiēs āt fuit ꝙ iudiciaria ptās daret̃ iesu xp̄o etiā scd̄m ꝙ hō: respectu oīs uniuersalit̃ creature: p̄mo qdē & principaliter ppter grām unionis. Secūdo qr p hūilitatē passionis hūana natura meruit etiā sup angelos exaltari. Sicut dī phy. ii. ut i noīe iesu oē genu flectat̃: & etiā ne deus uideat̃ crudeliter se hīe ad hoīes: illū oñdit iudicē: quē eis effecerat frēm. Quia etiā secundum Aug. iii. iii. de trinitate: inferiora quodā ordine reguntur a deo p supiora: opportet dicere ꝙ oia regātur p aiam xp̄i: que est super oēm creaturā: & post illū p mrem suam uirginē gloriosā. Circa scd̄m. s. generalē cōmotionē oium: licet illa cōmotio sit p multa signa p̄cedentia iudiciū: de qbus nūc ppē, plixitatē ptransco: qr i multis multa legūt̃. Singulariter tñ i flagratōe ignium hoc erit amplius manifestū. Ignis. n. p̄cedet an faciē iudicis: quo terre facies exuret̃: ita ꝙ huius mūdi spēs mūdanorū ignium cōflatōe pibit. Dī aūt transire figurā huius mūdi nō q̄tū ad destructionē totalē huius mūdi sēsibilis: sed qa p actū istius ignis oia elemēta iflamātis consumeat̃: uegetabilia & aīalia purgabuntur: & nouabunt̃ elementa: maxime aer & terra: purgabuntur

iusti: & adurentur reprobi: quibus factis cessabit etiam motus celi ut sic completo numero electorum fiat quodamodo inouatio & ꝑmiatio corporum mūdanorum. Quorum oīum ratio sumit᷑: qm̄ sicut deus hō iesus scd̄m sapiam suam ordinatissima totū mundū istū sensibilē maiorem fecit pp mundū istū minorem. s. hoīes: q inter deū & res istas inferiores in medio collocatus est: hinc ē ꝙ ut oīa sibi inuicē cōgruant: & habitatio cū habitatore hēat armoniam hoīe bene instituto debuit mūdus iste in bono & qeto statu institui: hoīe labente debuit etiā iste mūdus deteriorari: hoīe ꝑturbato debuit ꝑturbari: hoīe expurgato debuit expurgari: hoīe inouato debuit inouari: & hoīe cōsumato debuit qetari: ut sic cognoscat hō creatus & redēptus p iesū quāto sibi alliget᷑ amore: & q sic pp ipsum oīa creauit: sic secūdū sui status exigentia oīa alterauit. Primo igit᷑ mūdus iste ꝑturbari debet hoīe ꝑturbato: sicut stetit cū stante: & quō cecidit cū labente. Quia eni i futuro iudicio pp seueritatē iudicis oñdēdā cōtra pecīn necesse ē oium corda treri: & maxime peccorum: q uniuersorum deū cōtēpserūt. Ideo oīs creatura ut suo cōformet᷑ auctori iudicii debit᷑ accipe telū uel zelum: & ut formet᷑ ꝑturbato hoī habitatori cōueniens erit totius orbis ordines cōmoueri horrēde. Et qa nihil i tensius: uelotius & horribilius i agendo cōmouet alia elemēta q̄ ignis ex oī pte currēs: hinc ē ꝙ necesse est ꝙ ipsius iudicis facie ignis precedat: ñ ex una pte tm̄: sed ex oī pte mūdi: ut sit triplex concursus elemētalis & terrestris: & forsitan ignis purgatorii & ifernalis: ut p infernalē reprobi adurāt᷑ & p purgatoriū iusti purget᷑: p terrestrē terre nascētia cōsumātur: p elemētalē elementa subtilient᷑: & ad inouationis faciē disponāt᷑: & sil'r cū hoc cetera pturbent᷑: ut nō solū hoīes & demōes: uerū ēt uidētes āgeli iudeāt᷑ terreri: ac p hoc summo iesu tremore cōcutiēt᷑ & cōculcabūt᷑ potētia pedū eius. Rursus qm̄ mūdus iste purgari debet a scoria auaricie & malitie: & a frigiditate charitatis extīcte. Sicut i ꝑmo diluuio purgatus fuit a fetore luxurie: indiget etiā pp ultimū instās tpis purgari uelociter itime & pfecte: hic ē ꝙ sicut mūdus prius deletus ē: & quodamo purgatus p elemētū aque quod ē mūdatiuū: & frigidū cōtra ardorē & fetorē luxurie. Sic finalr̄ mūdus purgabit᷑ p ignē pp refrigeriū charitatis & frigus malitie & auaricie que rgnat i fine quasi i ipsius senecta. Et quia maxīe sūt adherentia hec uitia: necesse ē ꝙ purgās sic a[illegible] ōis itime: intime uolētie & accelerate: quod nō cōtingit repire i elemēto alio q̄ i igne: ac p hoc p ignē huius mūdi sēsibilis facies exuret᷑. Amplius quia mūdus iste inouari debet cū hoīe inouato: nec inouari pōt aliqd i nouā formā nisi pdat uetustā: & quodāmō dispōat᷑ dispōne noua sui pinducta: hinc ē ꝙ cum ignis maxīe hēat uirtutē expulsiuā forme extranee: hēat etiā uim subtiliatiuā & celesti nature cognatā: cōgrue p ignē fieri debet purgatio sil'r & inouatio: ita ꝙ geminā hāc efficaciā q̄tū ad aliqd ante aduētū iudicis faciet: q̄tum

aūt ad cōplemētū post snīe lationē pficiet. Et quiā inouatio fit ad nouitatē icorruptibilē: quā dare nō ē i potētia alicuius creature: hinc ē ꝙ licet illa purgatiōe & inouatiōe ignis illud agat p naturalē uirtutē: ut iflāmare & purgare: calefacere & subtiliare: tm̄ necesse ē ꝙ cū illa uirtute naturali sit uirtus opās supra naturā. s. oīpotētia iesu: cuius iperio fiet cōflagratōis initiū: & cuius uirtute fiet etiā cōplemētū. Postremo qm̄ iste mundus cōsumari debet hoīe cōsumato: & tūc ē homo cōsumatus qñ i gloria completus erit i nūero electorum: ad quē tēdūt oīa sicut ad finē cōpletū: necesse ē facta cōpletiōe illius numeri terminari & qetari motus nature celestis: necesse ē etiā terminari trāsmutatiōes elementales & generationes & corruptiōes i aīalibus & i plātis. Cū. n. ista oīa ordinēt᷑ ad formā nobilissimā: que ē aīa rōnalis & ad seruitiū hoīs: posito statu i hoīe: necesse ē pōi i aliquo subsequēte: & iō corpa celestia recepta qete & lumis plētudine dn̄r remunerari elemēta: q̄ aplius nō hēnt uim multiplicādi se p trāsmutationem mutuā: dn̄r trāsire nō q̄tū ad sbam: sed q̄tū ad actū & passionē mutuā: uegetabilia uero & sēsibilia qa nō hēnt uitā ppetuam qualis cōpetit statui nobilitatis future: necesse ē i ppria cōsumari natura: ita tm̄ ꝙ saluāt᷑ i principiis: & quodāmodo in sil'i: uidelicet i hoīe: q sil'itudinē hēt cū oī genere creature: & ideo i ipsius inouatiōe & glificatōe pn̄r dici oīa innouari & quodāmō ꝑmiari. De his i Apoca. xxi. Et uidi celū nouū & terrā nouā: pmū eni celū & pria terra abiit: & mare iā nō ē ibi. Sed scd̄m hanc applicationē. Io. loquit᷑ de renouatōe corporum celestiū & elementaliū: q̄ dn̄r abire nō quo ad sbam: sed quo ad priorē qualitatē. De qbus Aug. xx. de ci. dei etiā cōcordat cū his que dca sūt supra. Vr̄ tm̄ dicere ꝙ generale iudiciū p̄cedat prius: q̄ mūdi spēs inouetur: qd᷑ opportet itelligi sicut dcm̄ ē supra q̄tū ad eē cōpletū. Alias aūt ante uniuersalē resurrectionē oium quā nō ē dubiū p̄cedere iudiciū: ignis cōflagrationis p̄cedet faciē iudicis. Dicit aūt. xvi. ca. de ci. dei. Aug. ꝙ ait: & mare iā nō est utrū illo ardore siccet᷑ nō facile dixeri: pōt tm̄ dici ꝙ nō dixit: aqua iā nō ē sed mare: ubi euidēter oñdit᷑ aquā nō penitus anullari: sed illā amaritudinē & grossiciē p reclusionem aquarum ad unū locū pp uitā aīaliū trestriū: quā uocamus mare: tūc oīo deficere: aqua purgata & subtiliata & i sua sphera diffusa. De hoc igne. i. cor. iii. dr̄ ꝙ dies dn̄i i igne reuelabit᷑: & uniuscuiusq; opus q̄le fuerit ignis pbabit: tūcq; uerum erit qd᷑ dicit idem Ro. viii. Ipsa creatura liberabit᷑ a seruitute corruptionis i libertatē glie filiorum dei. Et hoc uult dicer᷑ uerbū qd᷑ pmittit. s. expectatio creature reuelationē filiorum dei expectat. i. expectat creatura generabil' & corruptibilis ꝙ reueletur per cōplemētum numeri electorum & tūc cessābit generatōis officiū & imutatio elemētorum: & motus oīm orbiū: & ipsa creatura que tal'r seruit seipsam corrumpendo & mouendo pp obedientiā illius qui eam sic subiecit in spe talis finis: tunc libera erit aliqualiter sil'is glorie filio-

rum dei: sui renouatione & stabilitione suscepta: q̄ si premio obedientie sui motus: & hoc est ingemiscere creatura & pturire per tales scilicet labores: donec hic mundus durat. subseruire electorum multiplicationi & uite: quia similitudinarie loquendo impatienter tales motus feret creatura: nisi obedientia creatoris eam ad hoc subiecisset in spe finis peccati: in quo per hominem & in homine omnis quodammodo beatificatur creatura. Circa tertium de resurrectione corpo℞ scias q̄ oium corpora resurgent: mul a in eis existe distinctione quantū ad ordinem dignitatis. Nā mali resurgent cū suis deformitatibus & penalibus miseriis: & defectibus quos hūerunt in uia. In btīs aūt natura seruabit': & uitia detrahent': & oēs resurgent in integro corpore: & plena etate & debita mēsura membro℞: ut sic oēs sci curāt in uirū pfectū in mensurā etatis plenitudis xp̄i. Surgēt aūt tā in bonis q̄ in malis corpora eadem numero: que prius ex eisdē ptibus constituta: salua totius ueritate nature: nō solū quātum ad mēbra principalia & humiditatem radicalē: uerū etia saluis capillis & ceteris membris que faciūt ad decentiā corporis. Ita q̄ in quascūq; auras uel situs nature puluis hūani corporis cedat: ad eā aīam redibit uirtute oīpotentie iesu: que ipsum primitus ut uiueret & cresceret aniuit. Quo℞ oīum rō potest assūi: q̄ ualentissimus & sufficientissimus iesus pncipiū gratia℞ nr̄a℞ & premio℞ ē potentissimus & dementissimus & iustissimus. Et licet secūdū quādā appropriationē potentia in cōstitutione naturarū: demētia i collatiōe gra℞: iustitia in retributiōe merito℞ appareant: tn̄ in singulis sunt singula: q̄a hec tria nullatenus adinuicem sepant'. Et in ope retributiōis est necesse ista tria concurrere: ut fiat secūdum q̄ exigit rectitudo iustitie: reformatio g̃re: & cōpletio nature. Quia ergo scdm iustitiam necessario reqrit' ut hō qui meruit uel demeruit in anima simul & corpore puniat' uel p̄miet' simul in utroq;: īō necesse est utrūq; haber hoīem: ac p hoc corpus resurgere. Reformatō etiam gratie reqrit ut totum corpus assimilet' capiti iesu: cuius corpus mortuū necessariū fuit resurgere: quia unitū diuinitati isepabiliter. Cōpletio uero nature reqrit ut hō cū cōstet simul ex corpore & aia tanq̄ ex forma & materia q̄ mutuū habent appetitū & inclinationē mutuā resurgat corpore. Ex his ergo tribus constitutōe nature: ifusione g̃re & retributiōe iustitie scdm quas uniuersitas hēt regi oīa clamant hominē resuscitandū: ut tollat' oīs excusatio illius q̄ hanc ueritatē fidei obsurdescunt: & merito cōtra tales insensatos uniuersus pugnabit orbis terra℞. Primo igit' qm̄ resurrectio debet esse scdm exigentiā ordinis diuine iustitie: que reddit unicuiq; quod suū est p loco & tēpore: & oīs aīa corpori semel etiā ad punctū temporis unita: habet in eo uel culpā uel g̃ram: necesse est q̄ oēs resurgant. Et qr distinctus debet esse status retributiōis a statu uie: & resurrectio spectat ad statū retributiōis: ut nō confundat' ordo uniuersi: & ut fides habeat meritū que credit quod nō uidet & ut certius & clarius appeat eqtas diuine iustitie: & ut fiat cōsumatio retributiōis finalis i angelis: & hoībus: reqrit hoc diuina iustitia: ut oēs resurgāt simul quantū ē de lege cōi: quod dico pp xp̄m iesū: & eius btīssimam matrē gloriosā uirginē mariā & aliquos alios q secundū bn̄placitū iesu & tēmbus certis ante generalē oīum resurrectionē gloriose resurgent. Quia uero malis debet' pena & miseria: & bonis gloria: ideo & si simul resurgant tēpore: ualde tn̄ dissimiles erūt in cōditōe. Nā quia malis resurrectio nō est ad uitā: sed ad suppliciū: necesse ē q̄ ipsi cū infirmitatibus & deformitatibus & defectibus suscitent': pp quod dicit paulus. Oēs quidē resurgemus: sed nō oēs imutabimur. Rursus quia resurrectio debet esse secundū exigentiā cōsumatiōis g̃re. & pfcā g̃ra facit nos cōformes xp̄i ih̄u capiti nostro: in quo nullus fuit defectus mēbro℞: & pfecta etas & debita statura: & effigies formosa: opportunū est q̄ boni suscitent' in optimis cōditiōibus: ac p hoc necesse est q̄ in eis uitia detrahant': & natura seruet'. Opportunū est etiā: ut si quod mēbrū deerat suppleat': si aliqua erat supfluitas auferat'. Si aliq̄ membro℞ deordinatio corrigat'. Si puulus erat ad quantitatē etatis iesu quā hēbat in uigore occulto nature ipse puulus: licet nō in mole: diuina uirtute deducatur. Si decrepitus: ad eandē etatē deducatur. Si gigas si gnanus: ad eandē mensurā cōgruā limitet'. Ita tn̄ q̄ gigas nihil pdet de sue ueritate nature ut sic oēs integri & perfecti occurrāt in mēsurā etatis plenitudinis xp̄i. Postremo quia resurrectio debet esse scdm exigentiā pfectionis nature: & natura spūs rōnalis exigit q̄ uiuificet corpus ppriū: quia proprius actus in ppria materia hēt fieri: necesse est q̄ idē corpus numero resurgat: alioquin non esset resurrectio uera. Reqrit etiā natura anime ratōnalis & immortalis: quia sicut habet esse perpetuū sic corpus habeat cui perpetuo influat uitam: ac per hoc corpus quod anime unit': ex ipsa unione ordinationē habet ad icorruptionē ppetuā: ita tn̄ q̄ illud in quo consistit statura totius corporis: sicut sūt mēbra principalia: & etiā humiditas radicalis & caro scdm spēm habeat ordinationē necessariā. Alia uero. s. caro scdm materiā & ptes que sūt ad bn̄ esse corpis hēat ordiatiōnē de cōgruo: quē qdē ordinē qr deus ipressit nature: & natura n̄ pōt illud pficere qa nō pōt mortuū suscitare: & ipsa diua puidentia nihil frustra possuit i aspectu nature: oio ipse cōpleuit. Necesse ē igit' q̄ ipsius uirtute reparet' idē numero ex oibus ptibus constitutū: & salua tota ueritate nature. Et cū hoc natura nō possit: quia nec idē corpus numero destructū repare cū nō possit in tota rei substantia: nec corpus immortale efficere: cū omne per naturam generabile sit corruptibile necesse est q̄ resurrectio n̄ seminalibus nec naturalibus cāis attribuat': sed p̄mordialibus & eťnis: ut fiat secūdum cursū mirabilē & supnalem omnipotentie iesu: & sue imperium uoluntatis: qn̄ & quomodo ad

honorem sui nominis:&complementum sui mistici corporis:& ostensionem sue rectissime equitatis eligere ipse uoluerit. Et hoc ondit ioannes Apoca.xx.ubi dicit. Et uidi mortuos magnos & pusillos stantes in cõspectu throni:& postq̃ dixit de aptione librorum redit ad monstrandum quomodo uirtute presidentis iesu in throno: omis creatura reddit corpora & spiritus defunctorum. Et dedit ingt mare mortuos suos qui in eo erant:& mors & ifernus dederunt mortuos suos qui in eis erant. Secũdum Ri.non dicit terram mortuos dedisse:qa hoc non fuit multum difficile credere. Sed hoc dixit mari & inferno:& morti:de quibus magis poterat dubium esse:per mortem enim accipit penas inferni:& per infernum locum ipsius pene:que dabunt spiritus mortuorum. Mare uero sub quo intelligitur & terra dabit mortuos.i.corpora mortuorum. Secũdum Aug.autem.xx.de ciuitate dei p mare intelligitur hoc seculum quod reddet mortuos.i.homines hic uiuentes in corpore mortali:quod secundũ Apostolum mortuum est peccato:mors uero.i.status post mortem:& infernus.i.locus dãnatorũ reddiderunt illos qui iam erant mortui:subditq; q fortе dictum est mors propter bonos qui passi sunt mortem non infernum. Infernus autẽ propter malos qui ibi patiuntur. Circa generalem autem resurrectionem mortuorum est articulus fidei quintus de his que pertinent ad diuinitatem quo ad effectus uirtutis diuine:de quo dicitur.i.ad Cori.xv. Omnes quidem resurgemus. Contra hanc auctoritatem sũt errores plurimi:quorum primus est error ualẽtini q carnis resurrectiõnẽ negauit:quem etiam plures heretici sunt secuti. Contra quem dicit .i.ad corinthios.xv. Si christus predicatur q resurrexit a mortuis:quomodo quidam dicunt in nobis q resurrectio mortuorum non est? Secundus error est hymenei & phileti:contra quos dicit apostolus:ii. Thy.ii. q a ueritate exciderant:dicentes resurrectionem iam factam:uel quia non credebant resurrectionem:nisi spiritualem:uel quia nõ dicebãt alios resurrecturos:nisi illos qui cum christo resurrexerant. Tertius error est quorundam modernorum hereticorum qui dicunt resurrectionem futuram non eorũdem corporum:sed anime reassumẽt quedam corpora celestia. Contra quos apostolus dicit:i.ad Cor.xv. Opportet corruptibile hoc induere incorruptibile & mortale hoc induere immortale. Quartus error est euthicis pathe constantinopolitani:qui posuit q corpora nostra erũt aerea & uento similia:ut grego.narrat in.xvii.moraliũ. Contra quem est q dominus post resurrectionem suam corpus suum discipulis suis palpandum prebuit.d.luce ultimo:palpate & uidete:cũ tamen apostolus dicit phyl.iii.q iesus reformabit corpus humilitatis nostre cõfiguratum corpori claritatis sue. Quintus est error dicentium q corpora humana post resurrectionem uertentur in spiritum:contra quos luce ultimo dicit iesus. Spiritus carnem & ossa non habet sicut me uidetis habere. Sextus ẽ error gerici qui mille annos post resurrectionem in terreno regno christi fabulabantur futuros in quibus homines carnales uentris & libidinis uoluptates habebunt:contra quem dicit iesus Matth.xxii. In resurrectione nec nubent:nec nubentur:sed erũt sicut angeli dei in celo. Quidam etiam dixerunt:q post resurrectionem mortuorum in eodem statu: in quo nunc est mundus remanebit:qui potest esse error septimus:licet satis possit reduci ad hunc sextum contra quos dicitur Apoc.xxi. Vidi celum nouum & terram nouam. Et Roma.viii. Ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis i libertatem glorie filiorum dei. Et contra omnes hos errores dicitur in symbolo apostolorum. Carnis resurrectionẽ. Et in symbolo patrum. Expecto resurrectionẽ mortuorum. Sic igitur paret q iesus testis uericicus in premissis omnibus apparebit.

Iesus iudex iratus. Cap.xiiii.

Licet ira q̃ ẽ turbatio ai:nec in diuinitate iesu: nec in sua gloriosa humanitate possit consistere:effectus tamen maximus ire sue utriusq; nature ostendetur aperte in ultimo finali iudicio quando in eternum sine aliqua immutatione uel interruptione damnabit eterno supplicio impios hostes suos:quod aperte designat iesus i parabola de nuptiis factis filio regis: Matth.xxii. Vbi dicitur p renuentibus conuiuium & affligentibus seruos regis Rex autem cum audisset iratus est:& missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. Cuius iram Ioannes apertius apit Apoc.vi.cum dicit de reprobis:q dicent montibus & petris. Cadite super nos & abscondite nos a facie sedentis super thronum: & ab ira agni:quoniam uenit dies magnus ire ipsorum:quod & maxime ostendit cum de damnatiõe meretricis magne per quam dilatato mysterio intelligitur tota impiorum caterua: & de sedente in throno qui iudicat eam dicitur. Et ipse calcabit torcular uini ire dei omnipotentis. Certe huius torcularis uua fellis:& botrus amarissimus:quod ostendit. Io.apoc.ix.&.xiii. de quolibet habente characterem bestie per quem itelligitur peccatum:quod assimulatur diabolo.d.hic bibet de uino dei ire:qđ mixtum est mero in calice ire ipsius. Ex quibus omnibus claret q fortissimus effectus ire iudicis iesu super damnatos effunditur. Modum autem sui iudicii ipse describit:Matth.xxv.dicens. Cum uenerit filius hominis in maiestate sua:in qua historia status futuri iudicii quo ad quattuor eleganter describit. Et primo quantum ad regalem aduentum:siue quantum ad apparentiam iudicis. Secundo quãtum ad generalem occursum: siue subitam congregationem multitudinis:ibi. Et tunc congregabuntur. Tertio quantum ad iudicialem processum:siue charitatem examinis:ibi. Esuriui enim. Quarto quantum ad finalem successũ siue celebritatẽ executiõis

immutabilis.ibi.Et ibunt hi in supplicium eternũ.
Quãtum ad primũ nota q hic dicitur filius ho
minis: quia sicut dictum ē supra iudicabit i assum
pta natura:& sic tangit iudicis suppositũ.Dicit au
tem in maiestate sua:& sic tãgit modũ:quia appa
rebit i forma gloriosa.Dicit.Et omnes angeli eius
cum eo:& sic tertio ponit cõsortium.Sedebit i se
de maiestatis sue:& sic q̃rto põit thronũ. Qua
lis autē & quãta sit ista maiestas:Apoc.xx describit
cum dicitur.Vidi thronum magnũ & candidum:
& sedẽtem super eum:a cuius cõspectu fugit terra
& celum:& locus nõ est inuẽtus ab eis.Vbi p thro
num magnum & candidũ designat regia & iudici
aria maiestas:& gloria diuinitatis xpi: & celsitudo
& cãdor mũdicie:& gloria humanitatis christi: in
qua sedet eius deitas sicut i throno:uel per thronũ
tota ecclesia sanctoꝝ & ordinum superiorum: que
tã angelorum q̃ hominum luce gloria cãdidata ex
primitur i quã his deus homo singulariter sicut su
per thronum suum maiestatiue sedere uidebitur.
Dicit autem fugisse celũ & terra a conspectu eius:
quia p̄ claritate hũanitatis ihu.robum brabit respe
ctiue omnis alia gloria creata:sicut lux candelarũ &
stellarum ad aduẽtum solis disparere uidebitur.
Et pro tãta magnificentia dicit.Non ē inuentus lo
cus ab eis.i.respectu eius sic sunt quasi nihil:& ta
men hoc est sũmum gaudium eorum:q sic in im
mensum super omne creatũ uident gloriosum ie
sum exaltatum:qui ē eis plus q̃ ipi sibi.Aut sic di
citur pre summa reuerẽtia maiestatis iesu:qua an
geli & homines beati in propriã paruitatē & nihi
litatē resiliẽt:uel etiam celum & terra dicuntur fu
gere a cõspectu eius pre magnitudie maiestatis sic
apparentis:qua stupor mirabilis etiã apprehendet
electos:& quasi timor secundum q ē possibile sta
tui glorie:dum uiscera infinitissime pietatis ihu sic
uidebuntur eternaliter claudi reprobis & furorem
sue zelãtis iustitie sic sup eorum scelera debachari.
Timor aũt iste & stupor nullã afflictionē i beatis
põet:sed magis erit quidã modus exterior : secũ
dum q requiret tremẽda apparentia regis:quinimo
quia gratuita regis ihu misericordia ex mero a
more ab hoc tremendo iudicio se cognoscẽt libe
ros:& ipm sibi sentiẽt magis spõsũ q̃ iudicẽ:iudi
ciali reliq̃būtur amore & gaudio iubilabũt.Pro re
probis uero celũ.i.ipsorũ supbia:& terra.i.ipoꝝ a
uaricia:siue ipoꝝ mala spũalia & carnalia:quo ad
eoꝝ delectamẽta & possibilitatē amplius nocendi ele
ctis fugiẽt a cõspectu sedẽtis.Ricar.uero legit hic
de fuga celi & terre:quãtum ad spẽm presentis:si
cut dictum est supra.Nomine autem angelorũ in
telliguntur uiri angelici & perfecti qui secũ in ma
iestate uenire dicũt:qa & ipi maiestatiue sup iferi
ores q̃si assessores iudicis i sedibus p̄sidebũt.iuxta
quod ihs dicit.Sedebitis super sedes.xii.Et intelli
ge q nomie.xii.licet intelligãtur principales apo
stoli:intelligitur tamen superabundans numerus
perfectorum imitatorum christi:qui ad apostolicã
dignitatem ascendẽt. Circa secundum principa
le quod ē generalis occursus:scias q cõgregabun
tur:sicut dicit glosa hic omnes gẽtes.i.omnis etas
omnis sexus.De hoc autē dicuntur multa Matth.
xxiiii.talis autem cõgregatio fiet uirtute diuina ue
locissime per mysteria angelorũ. Circa tertium
scilicet iudicialē processum:scias q in sententia ele
ctorũ quattuor continẽtur.Nam inuitat eos ad he
reditatem cum dicit.Venite.Secũdo dat benedicti
onem.benedicti patris mei.Tertio cõfert possessio
nem:possidete regnũ. Quarto possessiõis confir
mationem:paratũ uobis a constitutione mundi.
O dulcissima allocutio & uox cũ iocũditate plenis
sima:inuitari ad amplexum totius beatissime trini
tatis:& ad eternam & quietam possessionē sue glo
rie regalis.Attendendum aũt quomodo totũ hoc
attribuit eterne benedictioni paterne pietatis : quia
benedictus deus & pater domini nostri ihu christi
benedixit nos i omni benedictiõe spirituali i cele
stibus in christo ihu:sicut elegit nos i ipo ante mũ
di constitutionē:ut essemus sancti & imaculati an
te conspectũ eius in charitate ad eph.i. Pro his
etiam electis nota quattuor cõditiones bonas.Pri
ma ē nobilitas locationis:quia locabũtur ad dexte
ram.Secunda ē nobilitas uocationis:quia uocabũ
tur ad societatē diuinã.Tertia ē nobilitas benedicti
onis:quia dabit eis benedictionē paternam.Quar
ta est nobilitas coronatiõis:quia coram omnibus
de uitiis dabit ei uictoriam. Deinde pro malis
etiã quattuor ipl cat contra eos.quia primo repel
let a suo consortio:cũ dicet.Discedite.Secũdo ex
cõmunicabit siue maledicet:maledicti.Tertio cre
mabit siue affliget:in ignem eternum.Quarto al
ligabit siue coniũget:qui paratus est diabolo & an
gelis eius.O uerbũ pertingẽs usq ad diuisionem
anime a deo:compagũ quoq & medullaꝝ & om
nium intimorũ cordis & corporis cõcussiuum.Di
scedite a me.Vere i hoc est priuatio omnis boni.&
radicatio ois mali:ũde nullus põt a deo diuelli:qn
malis oibus repleat:licet plus & minus scd̃m gra
dum culpe:unde insanum est querere medium &
erroneũ iter eterni ignis supplicii:& possidere celeste
regnũ.Nã iudex ihs oēs sñias diuidẽs:mediũ ali
ud nõ inuenit:sed de his dictũ est supra libro ẽtio.
ubi de pena puuloꝝ est tactũ:Reddit autē rõnem
p utraq sñia affirmationē & negationē misericor
die opum. Põt aũt rõnabilr q̃ri q̃re de solis opi
bus misericordie iudex examiat.Secũdo q sunt hi
minimi i qbus se illa recepisse uel nõ recepisse asse
ruit.Tertio cũ de eis nulla sit prius facta mẽtio: uñ
sic subito illos pduxit i mediũ.Pro primo nota q
q̃ttuor ordĩes coram iudice stabũt i multitudie il
la.Primi apl'i & eoꝝ imitatores pfecti.Secũdi oēs
saluati i statu seclari:& hi sunt ex pte electoꝝ. Tertii
erũt ifideles & pagani:nihil ptinentes ad gratiam.
Quarti reprobi xpiani.Oēs ergo iudicabũt sñiati
onis iudicio:qa oēs recipiũt p merito.Soli aũt ma
li pũitiõis supplicio:sed soli mediocrit boni de se

cundo ordine: & reprobi xpiani allocutione iudicis
& disceptatione examinis iudicari dicūtur. Nā infi
deles nec xpi allocutione sunt digni: quia tunc om
nibus luce clarius manifestū erit nihil ad salutē per
tinere de tota massa corrupte nature in adā: nihilq;
ab incendiis eterni ignis exemptū a cōsorcio dāna
tionis diaboli: nisi tātum illud qd̄ p fidem & chari
tatē appebit gatie iesu redēptoris in sortē: qd̄ xpus
uolens exprimere Ioānis. iii. dicit. Qui non credit
iā iudicatus ē: uiri perfecti sunt assessores iesu xpi &
ideo eorum facta nō indigent discuti. Inter utrosq;
medii indigent examinari. Examinātur autem de
pietatis opibus: primo qr sub istis ex parte bonoꝝ
possunt omnia bona intelligi: & spirituales elemo
synę & corporales: quas tāto perfectius adimplent
pauperes euangelici: quāto pfectius xpo ministrāt.
Pro malis est multiplex ratio condēnandi: qr talia
opera naturali inclinatione facere debuerūt: & ideo
illa omittere fuit impiū & horribile. Secundo ut osē
datur qr dānantur ex solla omissione bonoꝝ tā du
ra sententia: qualis illorum erit dānatio qui ex com
missione usurarum: rapinarum: blassemiarum: in
iuriarum & homicidiorum: & aliorum scelerum:
que in prauis operibus committuntur. Et ideo
sepe datur sententia solum super omissa: ut per hoc
quasi expressibilis uideatur sententia quā dabit sup
cōmissa: ac per hoc magis aggrauatur sileño. Alias
autem Ioā. in apoc. satis exprimit cōmissiones scele
rum in iudicio acute dannari. Alia ratio & ut credo
magis litteralis fuit ostendere conditiones uite cō
munis: i quibus currit iperfectorum uita. Videtur
enim iesus uelle ostendere: q̧ principalis ratio susti
nentie mundi & glorie saluandorum est amor iesu
ad obseruatores uite sue: & obseruationis apl̄ice: q
quidem status per altissimā paupertatē & oimodā
abnegationem sui facit obseruatores pfectos: qua
si iesunculos i quoꝝ amore & pfectione inferiorū
supportātur defectus. Et q̧ nullus potest saluari ni
si per fidem & amorem iesu christo coniunctus: &
ipse pauperculus i mūdo uiuens omnibus his opi
bus indiguit: per quorum exhibitionem sibi ostē
debatur in facientibus amor ad ipm. Idcirco de his
solis examinat. q̄d. amor & fides electorum ad me
est causa salutis eorum: defectus horum i reprobis
ipsos dānandos ostendit. Et ut antonomasice ostē
dat uiros perfectos esse meditatores coniunctiōis
inferioꝝ ad iesum: examinat inferiores de illis opi
bus: que amore iesu suis minimis exibuerint. Vt
per hoc eis ostendat q̧ imperfectio uite eorum per
istorum cōiunctionem a suis defectibus expurgata
facta est christo grata: & isti sunt spirituales amici: q
defectiuā uitam secularium emendant: recipientes
ipsos in eterna tabernacula. Sicut Augustinus dicit
.xxi. de ciuitate dei. Et hieronimus tractans questi
onem de uillico: & de hoc supra dictum est i tracta
tu de de paupertate iesu. Quia ergo ieiunia & orati
ones & uigilie secularium uidentur quedam opera
eorum propria: licet de genere actus quo ad aliqd

precedāt elemosynā dū i illis anima uel corpus dā
tur iesu: in hac uero temporalis substantia: ut osten
dat iesus q̧ illorum status non esset sufficiens nisi
esset perfectioni minimorum coniunctus: non ex
aminat eos de illis q̄ uidebūtur eorum ppria: sed
de illis operibus in quibus eorum inperfectio mi-
nimis uidetur coniuncta. Et quia tales minimi ad
similitudinem iesu nihil habētes i hac uita: talibus
operibus indigent idcirco de illis solis examinat in
feriorem statū. Pro secunda uero questione nota
q̧ quia talis status ānihilat animā in se: & perfecte
transformat in iesum: ad ostendendam & honoran
dam hanc minimitatis transformationem. Et preui
debat iesus in finali eccl'ia. vi. status & septimi hāc
minimitatem se uelle formare: sicut satis dictū est
supra. Ideo ad ostendendam affectionem quā hēt
iesus non solum ad predictos minimos: sed etiam
propter eos ad eis beneficos: & horrendā detestati
onem quā habet ad imisericordes in eosdem. Idcir
co singulariter super nationem q̄ in illo tempore
abundabit talia opera itroducit: per que i predictis
minimis amari & sepe appreciari iudicat: ab omni-
bus uel contemni. Perpendat ergo peruersitas
impiorum q̄ tales pauperes minimos persequitur
impie: quanta animaduersione ipsos ita agni per
cutiet: quando ex sola eis negatiōe misericordie sic
dure condēnat: & ut ostendat q̧ quilibet minimo-
rū potest uere dicere illud pauli ad Galatas secūdo.
Viuo ego iā nō ego & cetera: idcirco eos sic appli-
cat. Pro tertia questione nota: q̧ quia hi minimi
cōmuniter pro nihilo habentur in seculo: ut osten
dat eos principes esse paradisi: & idē secum esse: &
maiorem admirabilitatem glorie ipsorum ingerat
tam electis q̄ reprobis: idcirco sicut excellenter ho
noratos quasi ex insperato eos producit in mediū
unde uideatur in eis compleri quia facile est in ocu
lis domini subito honestare pauperem. Si queras
unde eos produxit: cum de eorum aduentu nulla
sit prius facta mentio: potest dici q̧ tanq̄ quasdam
uenas occultas cordis sui: in quas uiscetalis cordis
iesu transfonditur charitas: ac si de uulnere naturali
suo ipsos qui in doloribus corporis iesu semper ha
bitauerunt dum uiuerent: produxisse uidetur: ubi
sicut in uita in corde iesu se absconderunt in meri-
to. Sic in eodem corde iesu ipsorum premium uide
atur absconsum. Potest etiam dici q̧ ideo de eis
non est facta mentio specialis: quia sub nomine fi
lii hominis aduenientis: istos uult itelligi uenisse.
Nam hi sunt proprie qui sequuntur agnū quocūq;
ierit. Vel quia in istis singulariter maiestatiua gloria
iesu exprimitur: ideo sub nomine maiestatis sue po
sunt intelligi aduenisse: nam istis tanq̄ suis assesso
ribus cōmunicauit iudiciariam dignitatem: uel qr
in istis dum uiuerent christus singulariter regnauit
pacifice: ideo in istis i patria singulariter apparet se
suis requiescere & sedere: ac per hoc hi posunt intelli
gi p sedē maiestatis xpi: uel quia eorum uita in ter-
ris magis fuit angelica q̄ hūana: ideo cōprehendū

tur sub noie angelorum: qui cũ filio hoīs uenisse dicũtur. Quartã uero ptem huius euangelii .s. finalẽ successum finie tã supplicii reproborum q̃ premii electorum duo sequẽtia capl'a declarabũt. De aduẽtu iesu ad iudiciũ ẽ sextus articulus ultius de his qui ad hũanitatẽ eius spectant: de quo mõ i euãgelio ẽ dictũ: Et Pe. dicit actuũ .x. Hic ẽ q constitutus ẽ adeo iudex uiuorum & mortuorum. Circa hoc errãt illi de q̃bus dĩ sc'de Pe. iii. Venient i nouissimis diebus in deceptione illusores iuxta pp̃as cõcupiscẽtias ãbulantes & dicentes. Vbi ẽ pmissio aut aduẽtus eius? Hi negãt iudiciũ generale futurum. Contra quos dĩ Iob. xix. Fugite a facie gladii. qm̃ ultor iniqtatis est gladius: & scitote eẽ iudiciũ. Vñ in symbolo dĩ. Inde uenturus est iudicare uiuos & mortuos.

Iesus uictor magnificus Cap.xv.

Tatim aũt ore iudicis ihu sup ĩpios prolata finia: eius magnifica oñdetur uictoria.

Tũc & paterẽ clarescet oĩbus q malum & amarũ fuit reprobis ĩpios reliquisse dñm deũ ĩpsorum. Tũc & sola uexatio itellectũ dat auditui: dum eorum oculos apiet pena: quos clausit culpa. Tũc etiã cognoscet q̃ uere dictũ est q celũ & terra trãsibũt: uerba aũt doctrie & misericordie ihu permanẽt in eternũ. Tũc appebit euident' oĩbus: q nõ fuit cõtẽnẽda sapiẽtia paupis ihu i hũilitate uinẽtis i mundo. Videbit uniuersus orbis q uicit leo de tribu iuda: tã i se q̃ in oĩbus suis mẽbris. Et oĩs expõ tã sui q̃ suorum ad tẽtamẽta hostilia: & illa mortis supplicia: fuit archanũ uictoriose sapie xp̃i: cuius prudẽtia in oĩbus peussit supbũ. Ac p hoc appebit q licet pusillus ihs i se & i suis oculis mũdi aliqn̄ hosti atterere uideret' succũbere. Illud tñ fuit uigoriosius triumphare: dũ oĩa mala tã culpe q̃ pene facta i mundo reprobos uel electos appebit agni ihu subseruisse uictorie: & p infinite ue misericordie oĩpotẽtiã efficacẽ ipammet mala electorum eis coopata fuisse i bonũ: ut ad illã mẽsurã pungeret triũphalis corone ihu: quã eis añ mũdi cõstitutionem i mente hoīs xp̃i electris & pdestinãs pẽna charitas dispon. Tũc cõplerũ ent q i aptione primi sigĩculi de sigillo xp̃i i cãpũ huius p'lu io. scribit i Apoc. vi. Vidi: & ecce equus albus: & q sedebat sup eũ hẽbat arcũ: & data ẽ ei corona: & exiuit uicẽs ut uinceret. Vere hic fuit leo ihs cũ suo ap'lico cetu: q in albo equo sue inocẽtis & uirgialis uite i se & i sua dilectissima mr̃e felix sessor & mũditie possessor contra truculẽtũ hostẽ exiuit: data sibi i oĩbus corona uictorie. Et ideo exiuit uicẽs patia: ut uiceret ĩpos pfidos iustissime i gehẽnã: ul' uicẽs i pp̃a morte: ut uiceret i oĩbus suppliciis electorum. Hic hẽbat arcũ: q tota uita iesu mors & patia tã i se q̃ in mẽbris fuit q̃dã arcual' sagittatio tã ĩpius capitis reproborum lucifeni q̃ sue hostilis cohortis. Vere sedit i fortis arcu ihu: cuius sagitte sagitte potẽns & sagitte salutis dñi cõtra syros. Hũc arcũ i iudicio sicut pdixit dauid: tetẽdit & pauit illũ: & i eo pauit uasa mortis: sagittas suas ardẽtibus effecit. Qualis aũt fuerit mors: quã sagittalis sñtia uictoris ihu in reprobos iaciet. Debes scire q erit i pena ifernali in loco corporali deorsum circa cẽtrũ terre: i quo lucifer & oẽs reprobi tam hoies q̃ spũs maligni eẽnalit' cruciãt'. Affligunt' aũt omnes eodẽ corporali igne q cõcremabit & affliget spũs & corpora: & cũ semper affligat: nũq̃ aũt corpora cõsumẽtur. Affliget aũt plus & minus scd'm exigentiã meritorum. Huius afflictioni ignis coniũcta erit afflictio scd'm omnes sẽsus. Coniuncta erit & pena uermis corrodẽtis iterius: & dei & oĩs boni carentia uisiõis. Ita q in his penis erit uarietas: & cũ uarietate acerbitas: & cũ acerbitate itermiabilitas: ita q ad reproborum suppliciũ tormentorum fumus ascendit in secula seculorum. Quorũ oĩum ratio in hoc põt attendi q ihs sũmus deus q oĩa habet i summo: etiã est sũme rectus. Cũ ergo i rembuendo agat scd'm iustitie rectitudinẽ: quia iustus est: & seip̃m negare nõ põt: opportet q peccatum puniatur scd'm q̃titatem culpe in his qui legẽ contẽnentes misericordie: & p impenitentiã ĩpegerunt i seueritatẽ iustitie. Quoniã ergo iusticia te su peccatorẽ ĩpium debet punire scd'm exigẽtiam culpe: & culpa mortalis ad quã succedit finalis impenitẽtia: ĩpa hẽt in se rõnem deordinationis ppetue: deordiatiõis libidinose: deordinatiõis multimode: necesse ẽ q ĩpa puniat' penarum eẽnitate: acerbitate: & multiformitate. Primo ergo deordiatio nis ppetue pena debet eẽ ppetua: qa peccatum qd' quis cõmitit uel cõtrahit: & de quo nũq̃ penitet: uel nũq̃ remedium habet ppetuo in aia durat: & a uita ppetua .s. deo separat: & a uolũtate procedit: uel ĩpa ẽ q̃ i peccato uellet ppetuo delectari: licet delectatio illa trãsiens sit momẽtanea: quia tñ deordiatio cõsequens hẽt carẽtiam finis: idcirco sicut pena corridens debet fine carere. Et idcirco sicut hõ in suo ppetuo no apõit finem pecc̃. Sic deus i suo ppetuo a pũiendo nõ desinit: & sicut cõtra infinitũ peccauit: sic extẽsiue penã recipit ifinitã. Nã itẽsiue ñ põt: quimo itẽsiue pũit deus citra cõdignũ ut sñ cõtineat i ira misericordiã suã: ut ille dilecte sorores misericordia & iusticia nũq̃ i dei ope ab iuicẽ sepẽtur. Iustũ ẽ autẽ ualde q sicut uolũtas reproborum post mortẽ semp malo adheret sine susceptiõe penitẽtie: sic deus sẽp affligat sine imutatiõe sine exigẽte hoc deordiatiõe ppetua q̃ remanet i dãnatis. Rursus qm̃ deordiatiõis libidiose pena debet esse afflictiua: q a delectatio pũitur p tristitiã cõtrariã: & spũs rõnabil' i pdicãdo cõuertit ad se bonũ ppriũ falsum & imũdũ libidiose amãdo: & ex hoc cõtemsit diuinũ ipiũ. & diuinũ & sũmũ bonũ pmissum: hic ẽ q ex hoc q illa delectatio iproba pscẽ pũiat': i q̃ sil' ẽ delecio cũ cõtẽptu: necesse ẽ q ad pũitionẽ illius cõtẽptus & delectationis peccator siue sit hõ: siue spũs angelicus pcipitet' in locũ infiĩuti: & maxĩe a statu glorie elõgatũ: hoc ẽ i pfundissimũ ifernũ. Necesse ẽ etiã q q ibi exponat' affligend: s in fine nature .s. corporali: ac p hoc patiatur a fecibus corporũ mundanorum: ut i fecibus designat' &

igne & sulphure cōcremetur: unde secundū sancto rum sententiam quicquid est afflictiuū deforme & īmundū: totum in suo equipollenti descendet ad miseros cruciandos. Et qm̄ spiritus qui per natu ram preponitur corpi: & in corpus habet influere: & ipsm̄ mouere dignitatem nature p culpa puertit & se subicit uilitati peccati: hinc est q̄ secundū ordi nem iustitie debet ordinari: ut tā peccator spiritus q̄ homo igni copeo alligetur: non ut in illū īfluat uitam. sed ut diuino decreto ab eo suscipiat penā. Cū enim rei pene igni quā horret p timorē diuini tus imissum sic inseparabiliter spiritus alligatur: quā & sentit nociuā & lesiuam: & sue uoluntati contra riam: necesse est q̄ ex hoc atrociter tormentetur. Et qr ignis ille ē instrumentū diuine iustitie: ac p hoc non agit nisi secundū dispositionem peccati & rea tus maxime ex improbitate libidinis procedentis & in hoc non est equaliter in omnibus. Hinc est q̄ ab eodem igne alii cremantur plus & alii minus. Si cut ab eodem igne aliter uritur palea: aliter combu ritur lignum: aliter incenditur ferrum. Et ideo dicit Augusti. q̄ inter istas penas afflictiuas dānatorum illi est mitissima: q̄ in solo originali dicentes īfli git: sicut dictum est supra. Nā omnes rationes ita de illis secundū suum gradū cōcludūt: sicut de pec catoribus aliis. Habuerunt enim omnes has de lectationes īprobas & fastidiū in delectatiōes eter nas ī omniū malorū radice. Congialibus hn̄tibus malis actu ipsorum animā deturpātibus: deordinā tibus: & adeo separantibus. Et q̄ uoluntas eorum actu non cōcupisceret hoc non fuit nisi qr impedi ente īfirmitate etatis in nullū actū potuit exire: sed actu erat deformata malis habitibus ex quibus nō habito remedio in eternum procederet actus ma lus: sicut serpens dormiens: non minus habet uene num: licet minus ledat: & ideirco affligūtur ab igne licet minus aliis quibuscunq̄ dānatis. Quonia au tem illa peccata & reatus distinctio secundum quā afflictiua actio ignis moderatur in eodem est uni formis: & nūq̄ crescit. Hinc est q̄ iesu imperio mo derante ignis ille sic agit: q̄ semper urit & non con sumitur: sed affligit & non interimit: quia non agit principaliter & pprie ad sue forme multiplicationē sed ad pacis aīe in seipsa & in corpore pturbationē & ipius spūs diabolici ī seipso: & totius illius īpro be societatis mutuo: unde fit noua ademptio: nec substantie consumptio ut sic in eadem pena neque eternitatē acerbitas: neq̄ acerbitatē tollat eternitas. Postremo quoniam deordinationis multimode pena debet esse multimoda: & ī omni peccato mor tali deordinata cōuersio ad bonum cōmutabile: & inordinatio uoluntatis: contradicit tamē rationi re cte: hinc est q̄ omnes actualiter peccātes qui erunt dānati puniuntur pena triplici propter auersionē carētia uisionis dei: propter cōuersionē pena incen dii: propter pugnam ratiōis & uoluntatis: & succū bentis rationis pena uermis. Et sic ex hac multipli citate penarū afflicti uarie acerbe: & eternaliter cre mabuntur. Hac sola pena uermis: qr non fuit in eis actualis lucta rationis & uoluntatis: puulos credo carere. Nam pro auersione & conuersione est in eis carentia debite iustitie: & infectio feda cōtracte cō cupiscētie: ex quibus anima eorum est plene a deo auersa: & ad bonum cōmutabile libidinose amādū tota conuersa: has multiplicitates & acerbitates pe narū lo. describit cū dicit. Infernus & mors missi sūt in stagnū ignis ī fine. xx. capitulo Apoc. Sed augēs diabolus uocatur mors & infernus secundū Augu quia primus auctor mortis: & penarum infernorū acquisitor. Et subdit cū dicit: qui non est inuentus in libro uite scriptus: missus est ī stagnū ignis: per quos ītelliguntur omnes alii repi obi. Certe ī libro uite nullus scribetur nisi per fidem iesu: uel fidei sa cramentum: quorum utroq̄ non baptizati paruuli caruerunt. Dicit autem ioānes. xix. c. q̄ hoc stagnū est ardens sulphure: ubi dicit q̄ apprehensa est be stia & cum ea pseudo propheta: & uiui missi sūt hi duo ī stagnum ignis ardentis sulphure: ad demō strandum fetidum & turbulentum illum ignē. & atrocissimum ad ardendum: de quo ita erit plenus ille locus: ac si esset stagnum plenum metallo liqua to & ignito ante ignem sulphureum: in quo etiam quia stagnum a stando dicitur stabilis eternitas illa rum penarum innuitur. Talis immissio autem dici tur mors secunda respectu prime que fuit separatio anime a corpore: quia in hac secunda fit mentio in utroq̄. Quia uero illud de bestia & pseudo ppha licet generaliter possit intelligi de ultima dānatiōe omnium: quia uiui uita nature dicuntur mitti ī sta gnum: ad ostendendum uiuacem sensum in eis pe narum acerbum: litteraliter tamen uidetur ibi loqui ioānes de illa uictoria quam faciet agnus interficiēs antichristum: unde & per illa uerba illi duo uident aperte dici q̄ bestia & pseudo propheta designāt hic personaliter duos uiros: quorum unus ē rex & caput bestie idest bestialium nationum. Alius uero est caput pseudo prophetarum facientium signa. Licet autem paulus dicat q̄ dominus iesus interfi ciet antichristum: & q̄ omnes resurgent: ex quo se quitur q̄ omnes morientur: tamen hi duo dicunt uiui missi in stagnum ignis: quia sicut terra aperta absorbuit uiuos datham & abyron: & tamen in hoc fuerunt mortui & extincti. Sicut in illo tremo tu qui tangitur undecimo capitulo in sexta tuba ubi agitur de resurrectione helie & enoch: forsitan aperietur horribiliter terra: ac si eius hiatus pertin geret usque ad inferos: & isti duo singulariter & forte plures alii cum eis uiui precipitabuntur in uo raginem illam: ubi eorum extinguentur corpora sed spiritus eorum uiui descendent in sulphureum ardorem inferni. Et ex tam horrēdo iudicio sume tur magna occasio cōuersiōis iudeorū: q̄ susceperant antixp̄m. Et huic pōt adaptari pphetia zach. xiiii. cap. q̄ dicit q̄ scidet mōs oliuarū: & fugiēt ī die illa sicut fugerūt a facie terremotus ī die ezechie regis: quicquid sit de hoc: sub illa uictoria de qua nunc

agimus: in qua & bestia & pseudo ppha & ceteri re
probi in suppliciū demergent' eternū. Circa ea q̄
dicit' in hoc ca. ē sextus articulus fidei ultimus de
his que ptinēt ad diuinitatē: qa ē de effectu diuine
uirtutis in remuneratōe bonoꝝ: & pūitione malo
rum: scdm illud. ps. lxi. Tu reddes unicuiqꝫ secūdū
opa sua. Et cōtra hoc sunt errores multi: quoꝝ pri-
mus ē dicētiū q̄ aīa morit' cū corpe. Sic arabs asse-
ruit: uel etiā post modicū zeno dixit ut recitat' i lib.
de ecclesiasticis dogmatibus contra quē ē qđ apo.
dicit phyl. i. Desiderū hn̄s dissolui & eē cū xp̄o. Et
Apoc. vi. uidi sub altare dei aīas īterfectoꝝ pp uer-
bū dei. Et illud quod iesus cōtra seduceos: Matth.
xxii. De abrahā isaac & iacob: n̄ ē deus mortuorum
sed uiuentiū. Secūdus ē Origeñ. q posuit hoies &
demões dānatos iteꝝ posse purgari & redire i glo
riā. Ad quod seqt' etiā & sibi ipo mit' hoies sanctos
& āgelos btōs iteꝝ posse ad mala deduci. Quod
ē cōtra iesū dicentē matth. xxv. ibūt hi in suppliciū
eternū: iusti aūt i uitā eternā. Tertius ē error dicē
tiū oīa pmia & oēs penas maloꝝ futuras esse equa
les. Cōtra quoꝝ pmū dt. pme ad coꝝ. xv. Sicut stel
la differt a stella i claritate. Sic & resurrectio mortuo
rū. Contra scdm uero dicit iesus iudeis: Matth. xi.
tyro & sydoni remissius erit i die iudicii: q̄ uobis.
Quartus ē error dicētiū aīas maloꝝ non stati post
mortē descendere ad infernū: nec aliquas scōꝝ ani
mas intrare padisū. Cōtra quos dicit iesus. Luce. xvi
Mortuus ē diues & sepultus ē i inferno. Et scde ad
coꝝ. v. dt. Si terrestris domus nostra huius hitatio
nis dissoluat: domū hēmus nō manufactā cōser-
uatā i celis. Quintus error ē dicētiū nō esse pur-
gatoriū aiaꝝ post mortē eaꝝ. s. i charitate credētes
aliqđ purgabile secū fuerūt. Cōtra quos dt. i. ad co-
rin. iii. Si qs edificauerit sup fundamētū. s. fidei per
dilectionē opationis lignū fenū stipulā detrimētū
patiet': ipse aūt saluus erit: sic tn̄ quasi p ignē. Cōtra
hos errores dt breuiter i symbolo aplico: uitā eter
nā amē: uel uitā futuri seculi: ut habetur in symbo-
lo patrum.

Iesus sponsus ornatus. Cap. xvi.

Aīa mea leua caput tuū in spū & intuere di-
lectissimū iesū in se ordinatissimū & ornā
tū oīum electoꝝ illā ciuitatē dilectissimam
uniuersalē. s. angeloꝝ btōꝝ: & hoium comitiuā: tā
q̄ cōptā sponsā: agni mře & electissima spōsa tā-
q̄ in principali capite post iesū totā unitam. Intue-
re tn̄ illā talē totalē ac tantā sponsā ipsū iesum ui-
sceralī charitate brachiis āplexantē: & ipsam secū cū
triūpho uictorie & iubilo nuptialis leticie i eternū
palatiū introducentē. In quo ultimo electoꝝ tripu-
diosis iubilus: oīs leticia: oīs sponsalis cōsumatur
ornatus. Tūc & ipe benedictus iesus in assūpta hūa
nitate unū corpus misticū pfectū & cōpletū faciēs
cū sua electissima spōsa: ac simul cū ea una spōsa p-
fecta totius btissime trinitatis: ipsi deo omipotenti
trino & uno: tāq̄ eterno spōso intrinseca indiuidua
amorosa: iubilosa ac btificata copula nuptialis mři
monii cōiungit' in eternū: licet i sola filii psona tāq̄
i ppio supposito radicet'. Ex hac aūt unione nō so
lū ipse agnus iesus scdm q hō btificabitur pfecte:
sed oia mēbra sua scdm gradū scdm quē i suo me-
rito soli ipsa sibi uniuit. Erit aūt i eis premiū substā
tiale: cōsubstantiale: & accidentale: premiū inq̄ sub-
stantiale in uisione fruitōe: & tentione unius sum
mi boni. s. dei trini & uni: quē oēs uidebūt facie ad
faciē: hoc ē nude & sine uelamīe: quo fruēt' delecta-
biliter & auide: quē tenebūt eternaliter & qete. Pre-
miū uero cōsubstāle cōsistit in gloria corpis: que se-
cūda stola corpis dr̄ qua resūpta pfectius aia beata
tendit in sūmū bonū. Et hec stola consistit in qua-
druplici corpis dote: claritatis: subtilitatis: agilitatis:
īpassibilitatis: que erunt scdm plus & minus scdm
maioritatē & minoritatē hite charitatis. Premiū āt
accitale p quādā excellētiā cōsistit i quodā decore
spali supuecto: q qdem ab aliqbus aureola nūcupa
tur: & debet' opi excellēti: quod maxime in triplici
genere repentur. s. martyrio predicatione strenua: &
cōtinentia uirginali. Et in oibus predictis seruabit'
gradus & distinctio scdm exigentiā meritoꝝ. Vt
aūt letet' aia in speculatione rōnis istoꝝ que rōna-
biliter facit iesus pōt hoꝝ oīum reddi rō: attenden
do eius potentiā sūmā: sapiām: clemētiam: & iusti-
tiā. Nā p potentiā appropriate creat: p sapiām gu-
bernat: p clementiā reparat: p iustitia retribuendo
consumat. Nā potentiā sūme manifestauit in eo q
nō solū creauit spūs ppe se: & corpa ppe nihil: sed
mirabiliꝰ ad laudē sue oīpotentie: spm̄ & corpus
uniuit i hoie in unitate nature & psone. s. rōnalem
aiam tāq̄ formam: & corpus humanū ut materiā.
Sapiām uero manifestauit prudentissime gubernā
do: nam ipse p se supremū hois regit. s. mentē, quā
illustrat. Infimum uero. s. corpus per liberum uolū
tatis arbitrium ut sic exteriora subiaceāt spiritui: spi
ritus uero deo. Clementiam uero summe manife-
stauit: dum ad repationem hois non solū assūpsit
hominis naturam: uerū & ipsius hois penam: quā
in seipso p hoibus uoluit: & i seipso oibus pportio
natā gr̄am acqsiuit. Et ideo reqrit iustitia q taliter
i se iustificatis & dicatis in merito retribuat & pre-
mio in gloriam sempiternam. Igitur resoluendo
hoc exigit retribuendo equa repatio: gratuita, gub̄
natio ordinata & productio uirtuosa: nam horum
omnium consumatio est in gloria. Primum igitur
quoniam istorum oīum pmiatio debet fieri scdm
q exigit retributio iusta: & productio dei fecit ratio
nalem spm̄ ppe se scdm uim diuine imaginis & ca
pacem istius sūme trinitatis: qm̄ clementia iesu re-
dimentis reformauit ut uiuerent secundum sapien
tem gloriam eterne legis: hinc est q nullo minus
deo pōt rōnalis spūs premiari: nec eius capacitas &
desiderium quietari: & iō datur ei in pmiū deifor-
mitatis glorie: p quam deo effectus conformis &
ratione uideat ipsum clare: & uoluntate diligat ple
ne: & memoriam teneat sine fine: ut sic totā anima

uiuat in diulaltare iesu: tota doceat i tribus uiribus suis: tota deo trino & uno cõfiguretur: tota illi uniatur: tota in illo requiescat: ac per hoc non sua: sed dei uiuat uita beata & gloriosa. Rursus quoniã illa retributio fieri debet secundum q exigit nõ solum retributio & productio: uerũ etiã gubernatio & deus in productione corpus anime alligauit: & naturali & mutuo appetitu in integrum copulauit. Ad gubernationem uero subiecit: & i statũ menti fecit ut spiritus cõdescenderet & intẽderet corpori gubernãdo propter exercitiũ & i merendo: & naturalis appetitus anime nõ patitur q anima sit plene bta: nisi restituat ei corpus ad qd naturalit' iclinat' necesse ẽ oibus q̃ttuor cõditiõibus diuitus pdcis exigẽtibus: q aie reddatur propriũ corpus. Quia uero ordo regiminis sapientie dei non sustinet: q restituat corpus spũi beato ad impedimentũ: sed potius ad gaudii cõplemẽtũ: idcirco opportet q spiritui beato restituat corpus pprĩũ p oia sibi conforme & subiectũ q̃q̃ potest corpus ẽt spiritui p gloriam cõformari. Quoniam ergo spiritus est uisiõe lucis eterne dei trini & uni clarificatus: ideo dicitur in eius corde claritas lucis resultare pmaxima: quia dilectiõe illius sũmi spiritus est sũme spirituali effectus: ideo in corpore habere debet corespondentẽ subtilitatẽ & spũalitatẽ: qr i mente trinitatis factus est spiritus oio ipassibilis: ideo debet esse in eius corpore oĩmoda ipassibilitas tã extra q̃ intra. Quia uero in his omnibus spũs est pmptissimus ad tendẽdum in deũ: ideo debet in corpore glorioso sũma agilitas repperiri. Quoniam igit' p has quattuor pprietates sit corpus cõforme spiritui & etiam subiectum: hinc est q in his quattuor precipue dotari dicitur ratione quorum idoneitatẽ habet sequi spiritum & locari in regione celesti: que est regio beatorum: ac p hoc a sũmo capite iesu deo descendit ipsius unguẽtum: usq; ad oram uestimẽti hũani corporis ad qd plenitudo dulcedinis & beatitudis ebrietas redundant & quantum est condecens deriuatur. Postremo qr in diuersis christi mẽbris diuersa sunt carismata gratiarum. non solum quantum ad interiora dona: uerum etiam quantum ad exteriora exercitia: & non solum quantũ ad perfectionem charitatis in mente uerum etiam quantũ ad perfectionis decorẽ in naturali corpore. Hinc est q aliquibus mẽbris iesu non solum stola anime cũ tribus eius dotibus: & stola corporis cũ quattuor: uerum etiam excellentia decoris & gaudii debetur ppter excellentiã perfectionis & decoris hiti in corpore uirtuoso: que maxime cõsistit in triplici p̃uilegio opere: secundum tres uires anime. Secundum rationalem est declinatio cõcupiscentiarũ per integritatem ppetuam continentie uirginalis. Secũdũ irascibilem est propter honorẽ iesu & sui nominis perpessio mortis. Et idcirco p̃dicatoribus: uirginibus & martyribus debet' illa excellẽtia premii que aureola nominatur que ad honorem facit: nõ solũ anime uerũ etiam corporis qr non redditur uoluntati tantũ: sed operi extrinseco sustinẽti sibi meritũ & premium charitatis in quo consistit consumata integritas & plenitudo omniũ bonorum spectantium ad beatitudinis complementum. Hanc igitur supne ciuitatis beatitudiem perfectam quo ad oia premissa beatus ioãnes apoc. ultimo elegãter se uidisse testatur: dum per angelum in montem altũ sublimis contemplationis sustollitur. Nam pro generali totius ciuitatis gloria dicit q ostendit sibi ciuitatẽ hierusalem sanctã descẽdentẽ de celo a deo: quia per sublimẽ dei potentiã: sapientiam: misericordiam: iustitiam: hec gloria huic sancte ciuitati tribuitur: a quo tamen subiectiue & humiliter sepe se deficere recognoscit. Et dicit habentem claritatẽ: & reliqua que i generali dicit p uniuersalẽ dei formitatem glorie ciuium supernorum. Et quia a claritate gloriosorum corporũ resultat status luminosus & confortatiuus & illuminatiuus & iocundatiuus & stabilitiuus omniũ ciuium supernorum: idcirco dicit q lumen eius est simile lapidi precioso tanq̃ lapidis iaspidis sicut cristallũ: & ibi uarias significationes exprimit istius ciuitatis: quã etiã uocat spõsam ornatã uiro suo: & ut omnes pprietates supiores nobiles ibi adaptemus incipiẽdo a corporibus possumus dicere q claritas corporũ figuratur ibi i splẽdore aureo: cum dicit q ipsa ciuitas aurũ mundũ. Subtilitas in paruitate uitri cum dicit: simile uitro mundo. Impassibilitas in stabilitate lapidis sepiuentis: de quo tota structura muri consistit. Agilitas in uelocitate uniuersalis mensure qua mensurãtur ẽt latera ciuitatis: p qd dat' itelligi motus uelocissimus beatoꝝ tã i spũ q̃ i corpore quo agilie & absq; tarditate moueñt ad oĩa dei opa cotẽplãda: & oĩa totius mũdi machine latera: uelocissime pcurenda mensuranda. Triplex autẽ p̃rogatiua aureole significat' i dignitate portaꝝ: q̃ dicũt' semp apte p confidentiã ad p̃dicatiõis meritũ p quã tãq̃ p apertã supne ciuitatis portã intratur ad xpm. Dicũtur etiã esse margarite: siue ex margaritis p p̃rogatiuã mũdicie & uirginalis cõtinẽtie. Dicũt' ẽt angulate p singl'ari fortalitio roboris & cõstãtie & expositione sui ad mortes & passiões suas quascunq;. Quo aũt ãgelus fortitudinẽ sigficet & conexionẽ robusti amoris p defẽsione diuini honoris ex m'ltis appet: na i ãgulis ẽ fortitudo domus. Iob. i. Cõcussit quattuor ãgulos domus: ppterea xps lapis dicitur ãgularis. Attẽde aũt q he tres p̃rogatiue martyrii uirginitatis & doctrine rõnabiliter attribuũt' portis p quas significat' p̃lati. qr hec tria debẽt i eis singulariter refulgeř: quo ad tres dotes aie. Pro uisiõe dei sũmi & gl'ia hoĩs xpi. Dicit q ciuitas non eget sole neq; luna: nã claritas dei illumiabit eã: & lucerna eius ẽ agnus. Pro dulcissima & sufficiẽtissia fruitione plene refectiõis uolũtatis ponit fluuiũ aque uiue splẽdidũ pcedẽtẽ de sede dei & agni i medio plateẽ eius. i. suauissimẽ refectiõe dulcorẽ i repletione uolũtatis p charitatẽ dilatate. Et qr nõ solũ ẽ potus: sed suauissimus cibus: ideo de supabũdãtibus fructibus ligni uite. Tertio uero imutabilis & eẽna significat' i phẽnitate fluuii: & uniuersitate mẽsiũ

ãni qbus ligni uite fructus affert'. Et de hoc q dicit q oë malū nō erit ibi i ppetuū: nec nox: nec mēdacia: nec idigētia ēt cuiuscūq nobilis creature. Pro plenaria uero satisfactiōe & deificatōe totius mētis dicit q dñs deus ops tēplū dei ē & agnus. De his aūt supra i alio capl'o dcā sūt plura huic iocūdo spē salutio adaptāda.

Iesus rex regum dñs. Cap. xvii.

Sicut gl'osissimus iesus se toti ciuitati electorū exhibebit ut sponsum: sic se exhibebit ut regem speciosissimū simul & dignissimū & oīpotentissimum. Nā hic est uere rex pacificus cuius uultum desiderat uniuersa terra: hic est uerus assuerus: qui tertio anno sui imperii .i. tertio aduentu post fināionē sui iudicii fecit grande conuiuium cūctis principibus & pueris suis: hoc est illud regnū quod dei omnipotentia suscitauit: quod oīa alia regna cōminuit & ipsum remāsit eternū & solū eius ptīs eterna: que nō auferet' & regnū quod nō corrūpet: cui oēs tribus ppl'i & lingue seruient i eē nū: huius sublissimi regis magnificētiam Io. describit Apoc. ix. cū dicit: uidi celū aptū: & ecce equus albus & q sedebat sup eum uocabat' fidelis & uerax: & cū iustitia iudicat pugnat &c. Licet ist'd posset exponi de suo aduētu ad interitū antixpi: tñ p ultima gloria paradisi appebit celū aptū oībus beatis: qbus uniuersa reuelabunt' secreta: & tunc uidebunt equū albū: hoc est xpm uictoriosissimū: & candore gloriosum: cui filii dei persona insidet tanq. sunite nature: nā equus albus est corpus eius gloriosū: tam pprium q misticū: cui singulariter iesus insidet ipsum tranquille & plenarie possidendo. Tunc apparebit fidelis & uerax: & attendēdo pmissa: & docēdo salubria: que oīa apparebūt per opus cōpleta: & cū iustitia iudicat & pugnat: quia istos iustissime beatificabit & reprobos eorum hostes psternet. Oculi autem eius sicut flāma ignis: quia singulariter eius aspectus erit ardentissimo amore sup electos effusus: dicit' autē in capite suo habere diademata multa: qa p se & p oībus suis membris apparebit sublimiter coronatus: & singulis coronas tribuens gloriose uictorie: & amodo euidenter sup oīa regnaturus: habens nomen scriptū: quod nemo nouit nisi ipse: quia plenarie suam gloriā beatifice uniōis nullus totaliter & comprehensiue cognoscet: uel p se & absq ipso. Ipse enim pōt alijs qbus uoluerit reuelare: Matth. xi. Hoc autem nomē scripsit ei pr: cum eum ab eterno genuit: & tandē tota trinitas scripsit illud in humanitate iesu: cum ipsum filio dei uniuit: & uestitus erat ueste aspersa sanguine .i. humāitate p nobis occisa: & sanguine rubricata: que qdē passio semp in eo per meritum & premium per sanctissima signa indebilia gloriosorum uulnerū apparebit. Sublimitas autē rationis eius est ratio uerbalis & eterna sapientia dei patris in qua totum paternū esse omnibus electis exprimit': propter quod dī q uocabat' nomē eius uerbū dei. Pro celesti āt comitiua oium dī: q exercitus qui sūt i celo celestē uitā agentes ipsū in equis albis sequūt' .i. i glorificatis corpibus: uelut oīum suorū pmiorū ducē & rēgem. Si uero noīe istorū spūs designētur āgeli p equos albos inferiores spūs: & p eqtes supiorū ordīes designāt': uel respectu oīum equi albi designāt uirtutes eorū uectiuas & robustas: candore glorie dealbatas. Respectu uero prelii antixpi de quo ibi litteraliter agit' designāt' hi exercitus magis ppe scōs tunc uiuētes quasi in celo i euāgelica uita: quos iesus mēte & corpe dealbabit & fortissime muniet & iñammabit & aīabit more uictoriosiorū equorū & deducet secū ad expugnandū antexpm & exercitū eius. Tūc etiā sci habebūt pre oculis sic iugiter xpm tāq suū regē & ducē: ac si ipsum sensibiliter uiderēt i celis currenté uelociter ad triūphū. Ioachi sup hūc locū mota qōne an xps tunc p seipsū appeat in tpētāte necessitatis ut prelief' contra ātixpm & suos rñdet. Ego puto q p seipsū ueniet ad destruendū eū. Ideoq uisus ē sedere sup equū albū: qr i corpor' suo mūdo appebit bonis & malis: hec ille: quod nō credo ad litteram tūc de xpo ipleri: sed forsitan tūc de aliquo electo suo: & maxie in signifero suo francisco corporalit' glorioso: & toto candore albo uictoriā huius pugne pficiet: uel forsitan in aliquo sublimi scō tūc aliorū principe de his q uiuēt hic corporaliter supradicta faciet: quare nihil hic uolumus. Et qr sup hūc sita fuerit singul'r īsedebit xps. ideo hec uictoria ex noīe attribuit' xpo: nā & de ore eius gladius pcedet acutus: qa scdm apl'm ipm interficiet spiritu oris sui. Et ipse peutiet gentes quasdā ad corruptionis fructū: & ipse reget rebelles in uirga ferrea iustitie inflexibilis: supra quos calcat torcular uini furoris ire dei oīpotentis: quia ipse pmit ipsos penis mortiferis: quas deus trinitas: quasi furibūdus & iratus eius iniustitie mensura ppinat. Pro hac aūt sublimissima potentia iesu dī q habet i uestimēto & i femore suo scriptū Rex rgū & dñs dominātium. In uestimēto designat' iustitia. Iuxta illud: Iob xxix. Iustitia indutus sū. In femore aūt ppagatio plis. Quidā enī dicūt': quia dignis opibus & strenuis plis pmerent'. Quidā uero sūt regū filii & heredes: utroq aūt mō cōpetit xpo esse regē regū: nā ipse ē consubstantialis filius dei pris: & naturalis heres regni eius. Ipse etiā ppassis meruit nomē quod est sup oē nomē: & p triumphalē potentia huius uictoriose obtinuit passionis. Itē in uestimēto sue hūanitatis & in femore sue carnis iscripsit deus trinitas regiam maiestatem & potestatem diuinitatis eius & psōe filii: qū ipsam psonaliter uniuit sue humanitati & carni. Dicit āt Rex regū & dñs dominātium: nō solū qr excellentissime est rex sup oēs. Sicut dī uirgo uirginū: sed etiā quia electi sup quos ipse iesus rgnat: post ipsū & in ipso & p ipsū sūt creatorū reges & dñi. Per uestimentum aūt itelligūtur oīa quecūq extrinseca: p femur aūt multū carnecū i telligūt' ifirma: siue minus fortia: & in his singul'r dī eē scripta magnificētissima eius maiestas: qr nihil ē i iesu: nec de iesu i quo non appeat ipsum esse semp sūmū regem & dñm. Vel per uestimentum.

possunt intelligi sancti pfecti. Per femur: illi vero q quasi sola regeneratione xpi per baptismū quasi ex suo femore ppagati obtinet regnū celi. In utroq; aūt scriptū est nominatiuū & regnū nomen xpi. Sicut aūt ipe ihs successiōe paterna: & strenua passionis victoria obtinet nomē istud: sic & suos emulatores pfectos vult utroq; mō sue maiestatis glīa isignire: licet ipoꝝ victoria non sit ex ipius victoriosissimi ihu ppagatiōe cōtinua: cuius gra. & principium & mediū & finem ois victone cōsequūt: ac p hoc si cū ihu sūt reges regū. & dni dnantiū: i ipo & cū ipo: & p ipm solū oia possidentes. O q̄ gloriosū ē huius excellentissimi regis ihu regnū: in quo cū ihu regnāt oēs iusti: cuius rex ē veritas: pax: & charitas: vita etnitas: i quo ē ptās excellēs: sapiētia fulgens: fons bonitatis p oia se diffundēs: nec regnātium pluralitate diuidit: nec participatiōe minuit: nec numerositate confundit: nec inequalitate inordinat: nec circūscribit loco. nec variat moribus: nec tempore mensurat.

Iesus finis optatus Cap.xviii.

D finem oium designatoꝝ ifini: hoc ultimū nos ducit capitulū: q̄ a btitudo & finis noster in eius btitudie cōsumat: q ē fons & origo oium bonoꝝ: & ipoꝝ cremētū & ultimū cōplemētū: quod de ipo dicit Ioan. dilectus. Ego alpha & o: pricipiū & finis. Quia sicut p verbū cēnalit deū oia pducūt. sic p verbū carni unitū promouēt & fin iūt. Ac p hoc vere & ppe ihs ē finis nr ipe & dns noster: cuius nūc desiderio viuimus: & i eius pleō aplexu satiabimur. Ipe hoc nrm desiderium accēdit: cū in fine Apoc. Ioan. dicit. Spōsus & sponsa dicūt: veni: q.d. sponsus ihs: & spōsa virgo gloriosissima maria: & tota btoꝝ ecclesia dicūt veni. i. nostꝝ desideriū accēdūt. q̄si nos auide expectates ad pmiū boni sui summi. Qnidā libri hēnt spūs & spōsa dicūt veni & dicūt q greci sic hūt: & tunc ē sensus q ihs tā p se q̄ per inspirationes suas factas in mente spōse accendit desideriū sui aduentus: cui & illi q sunt vera spōsa affectuose concordant. Qui audit ergo hac. s. viscerabilē inuitationē verbo & ope plena fide & visceralissima charitate dicat: veni. i. totus accēdat i ardoē desiderii supple in huius boni. Vnde & ihs amore effusus se liberalit offert dicēs. Qui sitit veniat: & qui vult accipiat aquā vite gratis q̄ a tā pma gra q̄ oēs alie a sūma & gratuita charitate xpi ihu liberalit pdestinat: offertur & dat. In huius ergo ultimi finis ihu desiderio tā intenso libꝝ claudamus. d. cū Ioāne. Veni dñe ihu. Ab ipo. n. ihu eterni pris filio: & eius emanatione etna: p oium ab ipo creatorē: & assūpte sue nature glīosa mysteria: & p ppagatos diuersos status a spū ipius ihu in sua eccl'ia peregria: & etni regni eius sublimia in hūc dulcissimū finē: ipo ihu pissimo nos misericordit deducēte puenimus: adiuti p̄sidiis sacratissime virgis matris mris eius: & ptectiuis custodiis btissimi archā. Michae. cuius nūc porum vespoꝝ cātauimus solēnia: & seraphicis isflammationibus & suffragiis protosignifferi vulnerum crucifixi Frāciscani cuius loco & mōte sacro ipressiōis eorūdem sacroꝝ vulneꝝ: nūc i vigilia archangeli michaelis: cuius ipe si quod nūc sancti frēs faciūt: quadragesimā ieiunat: ad hūc terminū: & libri huius cōplemētū nos ihu misericordia clemēt adduxit. Sūmo ergo oium pricipio & pfectissimo fini: ipi ihu grās referamus q nos decursis tātis pelagis pduxit ad portū: orates suppliciē & trementer: ut si in aliqbus locis alit locuti fuimus q̄ ipe voluerit pstet idulgētiā deliquēti. Quod si ē q pie corrigat: & iudiciū detē amoueat: ne forte magis suis iniquidis vitus & excusādis in oculis mūdi q̄ nostre correptiōi itendat: ac p hoc cōtra se pungentē veritatē: iacula tendat malitia nō charitate pmotus: dū adhuc viuo paratus sum correptionē suscipe. Si autē pissimi ihu velox vocatio me subtraxerit ex hac luce: romana ecclesia cui per spiritū ihu datū ē uniuersale magisteriū postq̄ fuerit a ferbus truculente bestie expurgata: si qua idigna eē pspexerit dignetur obsecro emendare. Cui soli & eius correptiōi librum. & me plene submitto: & solius sedis apostolice: in cuius fide me viuere pfiteor: examinationi: emendationi: & protectioni relinquo omnia que i huius libri serie cōtinentur. Et omne quod contra illā eēt detestor: nec aliquid cōtra eius iudicium teneo: sentio: vel affirmo. Et si esset i dictis meis plene reuoco. Nec aliquis inferior presumat cōtra hūc librum aliqd innouare: quod esset i iniuriam sūme sedis: cui soli emēdandus liber diuio spiritu & trāsmissus. Nam quicquid i his que scripsimus minus bene diximus nobis iputamus: tamē in conspectu ipius iesu loquimur: q recto zelo & sincera charitate oium: ut aperiat oculus mētis ad intuēda horrēda & corrigenda inūdantia vitia status presentis. Si quid vere digne spiritus iesu christi fecit nos dicere: illi fidelit reddimus: & ipi soli ihu gratie persoluantur: Qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat imensus & eternus: & deus benedictus ac benedicendus in secula seculorum. Amen.

Liber qui intitulatur
Arbor vite crucifixe Iesu deuotissimi fratris Vbertini de Casali ordinis minorū felicit explicit. Impressus Venetiis p Andreā de Bonettis de Papia. Anno. M.CCCC.
LXXXV. Die. xii. Martii. Ioāne Mocenico indyto principe regnante.

Tabula capitulorum huius libri ſtitulati Arbor uite crucifixe ieſu: deuotiſſimi fris Vbertini de Caſali ordis minorum feliciter icipit. Nec mirens ſi i proceſſu huius libri nō ſep unicuiqꝫ capitulo ꝑeſe unus ſolus uerſiculus hic īfra cōſignatorum adaptet: qm̄ in terdū & pp cōiunctionē memorie nec nō & & breuitatis amore congruū erat ſub uno eodemqꝫ capitulo plures uerſiculos colligari ac ſimul tractando perſtringi.

Capitula libri primi

Capitula libri ſecundi

Capitula libri tertii

Capitula libri quarti

TABVLA

Laus deo

Registrum

a
prima uacat
Incipit
fregi:&
ut propter

b
tio:sed
habitauit
hic dici
ergo in

c
omnino
est dubium
differunt
nus de

d
primo
perbia
uatorem
mus ab

e
culis
mam
nostre
patre

f
cat exemplũ
ta fena
bimus
pmittit

g
tuus
peregrinus
sius
em debuit

h
animarum
magis
non
christi

i
dispositionis.
uiis
totius
flos

k
do se
ptuosiores
dolores
dei

l
do per
mis
ne.iii.
De secundo

m
multum
ome.xxxii.
Desiderium
quidem

n
terum
nati
ad cuius
damus

o
esse christũ
in cordialibus
eripere
nis uirtutibus

p
Tertium
prima
impediunt
possidet

q
Secundi
subditorum
Attende
ter gustare

r
frons
tatur
tatis
titudine

s
omnes
tibus
p nubila
se eiecit

t
uenenatis
unitum
dei
ciam &

u
tunc
clarificatus
guo uoluisse
um:plunes

x
Quintum
ut sepe
Et ideo
Iesus fons

y
O quãta
hesit
mors
& ponderis

z
conquiritur
locutus
eis
a mortis

A
quem assumpsit
strenuitas
boni
sentimus

B
quem nunc
ferit:
in omnibus
ta que
modos
oculis

C
Incipit
cas rationes
simul
latrie

D
augmenta
sessiue
ouncula
tissime

E
spositione
fide dignus
sapiens
ad debite

F
licet autem
Nam illi
exultabit
istud

G
terra
in camino
dicens. Cecidit
ideo precipit

H
Immutabilis
tur sub noie
agimus

Finis